

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ DOKTORA PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**ABDULLAH İBN ALİ-Yİ NASRULLAHÎ
ZÜBDETÜ'L-ÂSÂR
(METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)**

**SEVİM ERDEM
13725005**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. ZÜHAL ÖLMEZ**

**İSTANBUL
2019**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ DOKTORA PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**ABDULLAH İBN ALİ-Yİ NASRULLAHÎ
ZÜBDETÜ'L-ÂSÂR
(METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)**

**SEVİM ERDEM
13725005**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. ZÜHAL ÖLMEZ**

**İSTANBUL
2019**

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ DOKTORA PROGRAMI

DOKTORA TEZİ

ABDULLAH İBN ALİ-Yİ NASRULLAHÎ
ZÜBDETÜ'L-ÂSÂR
(METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)

SEVİM ERDEM
13725005

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Savunulduğu Tarih: 04.07.2019

Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Zühal Ölmez	
Jüri Üyeleri	: Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın	
	: Dr. Öğretim Üyesi Fikret Yıldırım	
	: Prof. Dr. Aynur Koçak	
	: Doç. Dr. Tülay Çulha	

İSTANBUL
TEMMUZ 2019

ÖZ

ABDULLAH İBN ALİ-Yİ NASRULLAHÎ ZÜBDETÜ'L-ÂSÂR (METİN-İNCELEME-SÖZLÜK)

Sevim Erdem

Haziran, 2019

Zübdetü'l-Âsâr, Abdullah b. Muhammed b. Ali Nasrullahî tarafından 16. yy.ın ilk yarısında Çağatayca yazılmış olan bir vakayinamedir. Süyünç Hoca Han'ın oğlu olan Sultan Muhammed'in emri ile yazılmıştır. Çağatay Türkçesinin en kapsamlı nesir metinlerinden biri olup zengin söz varlığı ile eşine rastlanmamış zengin bir içerik sunmaktadır. Eserde yazar, kendi dönemine kadar olan birinci el kaynakları kullanmıştır. Böylece derleme bir eser olmasının yanında yazarın kendi döneminde şahit olduğu ve çağdaşlardan işittiği konuları da aktarması bakımından orijinal bir nitelik taşımaktadır. Bu çalışma *Giriş*, *Dil İncelemesi*, *Metin*, *Açıklamalar* ve *Sözlük* olarak beş ana bölümden oluşmaktadır: *Giriş* bölümünde Abdullah b. Muhammed b. Ali Nasrullahî'nin hayatı, *Zübdetü'l-Âsâr* ve nüshaları hakkında bilgi verilmiştir. *Dil İncelemesi* bölümünde yazım özellikleri, ses ve biçim bilgisi incelenmiştir. Üçüncü bölümde P nüshası esas alınarak T nüshası ile karşılaştırmalı olarak metnin yazı çevrimi yapılmıştır. *Açıklamalar* bölümünde kimi kelimeler için notlar hazırlanmıştır. *Sözlük* bölümünde ise alfabetik olarak sıralanmış olan kelimelerin eklerini de gösteren analitik dizin hazırlanmıştır. Türkçe kelimelerin yanına Eski Türkçedeki biçimleri eklenmiştir. Eğer söz konusu kelimelerin türemiş biçimleri metinde geçmiş ise sadece ek-kök ayrımı yapılarak kelimenin yapısı gösterilmeye çalışılmıştır. Eğer kelimenin kök hâli metinde geçmemiş ise yine yanına Eski Türkçedeki biçimi eklenerek ek-kök ayrımı yapılmıştır. Alıntı kelimelerin ise kelimenin alındığı dildeki biçimi de gösterilmiştir. *Sonuç* bölümünde çalışmanın sonucunda ortaya çıkan bulgular ve görüşler belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Zübdetü'l-Âsâr*, Çağatay Türkçesi, vakayiname.

ABSTRACT

ABDULLAH IBN ALI-YI NASRULLAHI ZUBDAT AL-ĀTHĀR (TEXT-ANALYSING-GLOSSARY)

Sevim Erdem

June, 2019

Zubdat-al-āthār is a chronicle written in Chagatai Turkish language through Abdullah b. Muhammad b. Ali Nasrullahî in the first half of the 16th century. It has been written upon the order of Sultan Muhammad, the son of Süyünç Khoja Khan. The chronicle is one of the most comprehensive prose texts in Chagatai Turkish language and provides a rich content thanks to the rich vocabulary thereof. The author has utilized first-hand sources until his time in the work. As such, in addition to its being a compilation, it is also an original work because it narrates the subjects which the author has witnessed and heard from his contemporaries. This study comprises five main parts as follows: *Introduction*, *Analysing*, *Text*, *Notes* and *Glossary*. The life of Abdullah b. Muhammad b. Ali Nasrullahî and information as to *Zubdat-al-āthār* and copies thereof are provided in the *Introduction* part. Defining the language characteristics of the text, sound and morphology are examined in the part named *Analysing*. In the third part, transcription of the text is made basing on the P copy and comparing with the T copy. In the *Notes* part, notes are prepared for some words. An analytical index showing the suffixes of the words listed alphabetically has been prepared in the part named *Glossary*. We added the version of the words in Old Turkic next to the Turkish words. If these words has also derived form in text, in this case we just showed the morphological shape of the words with seperating the roots and suffix. If the word has just derived form in the text, we also write the version of words in Old Turkic with separating the roots and suffix. For loanwords, we wrote the word in version of its original language next to them. The results obtained and opinions as regards the study are mentioned in the part named *Conclusion*.

Key Words: *Zubdat-al-āthār*, Chaghatay Turkish, chronicle.

ÖN SÖZ

Zübdetü'l-Âsâr, 16. yy.da Mevlana Abdullah b. Ali-yi Belhî (veya kimi kaynaklarda Abdullah bin Muhammed bin Ali Nasrullahî olarak da geçer) tarafından Çağatayca yazılmış bir vakayinamedir. 1525 yılında tamamladığı bilinen eser Keldi Muhammed Sultan bin Süyünç Han'a ithaf edilmiştir. Eserin özgünlüğü müellifin birinci el kaynaklar kullanması ve bu kaynakları eserinde zikretmesinin yanı sıra gördüğü olayları veya çağdaşı kişilerden duyduklarını anlatmasıdır.

Doktora tezi olarak seçtiğimiz bu eserdeki amacımız, bu önemli eserin daha önce bir bütün olarak neşredilmemiş olması sebebiyle eserin yazı çevrimini, sözlüğünü ve dil incelemesini hazırlayarak ilgililerin kullanacağı bir kaynak hâline getirmektir.

Öncelikle tez konusunu seçerken bana yardımcı olan ve bu çalışma boyunca benimle bilgi ve deneyimlerini paylaşan, elindeki tüm kaynaklardan istifade edebilmem için onları bana cömertçe sunan, hoşgörüsü ve sabrıyla çalışmamın her aşamasında yardımlarını gördüğüm danışman hocam Prof. Dr. Zühal Ölmez'e; tez izleme komite üyelerimden bana zamanını ayırarak değerli bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım ve çeşitli önerileriyle çalışmama katkı sağlayan Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın'e ve bu çalışmanın yürütülmesinde desteğini ve yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Fikret Yıldırım'a çok teşekkür ederim. Ayrıca değerli zamanını ayırarak metindeki kimi sorunlu kısımlar için görüş ve önerilerde bulunan Prof. Dr. Osman Gazi Özgüdenli'ye, elindeki Taşkent nüshalarını benimle paylaşan Doç. Dr. Gülay Çınar'a, Rusya'daki nüshanın temini için yardımlarını esirgemeyen Natali Tsyark'a, Arapça ibarelerin çözümü için Dr. Hamdi Basherli'ye, Farsça şiirlerin doğru okunabilmesi ve anlamlandırılabilmesi için yardımlarını esirgemeyen Ahmad Shafiq Shafi'ye ve üç aylık doktora tezi araştırma çalışması sebebiyle Indiana Üniversitesinde bulunduğum sırada bana zaman ayıran Prof. Dr. Devin DeWeese'e çok teşekkür ediyorum.

İstanbul; Haziran, 2019

Sevim Erdem

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. <i>Zübdetü'l-Âsâr</i>	1
1.2. Eserin Nüshaları	2
1.3. <i>Zübdetü'l-Âsâr</i> Eserinin Dil ve Üslûp Özellikleri	5
1.4. Metinde Geçen Konu Başlıkları.....	8
1.5. Metin Kuruluşunda İzlenilen Yöntem.....	30
2. DİL İNCELEMESİ	42
2.1. Yazım Özellikleri.....	42
2.2. Ses Bilgisi	60
2.2.1. Ünlüler	60
2.2.1.1. Ünlü Değişmeleri	60
2.2.1.2. Ünlü Düşmeleri	61
2.2.1.3. Ünlü Uyumı.....	64
2.2.2. Ünsüzler	70
2.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri.....	70
2.2.2.2. Ünsüz Düşmesi	74
2.2.2.3. Ünsüz Türemesi	74
2.2.2.4. Metatez.....	75
2.2.2.5. Ünsüz Uyumları	75
2.3. Biçim Bilgisi	78
2.3.1. Ad Çekimi	78
2.3.2. Sıfat	82
2.3.3. Zamir	84
2.3.4. Belirteçler.....	92

2.3.5. Edatlar	94
2.3.6. Fiil	95
2.3.6.1. Basit Fiil Çekimi	95
2.3.6.2. Ulaçlarla Kurulan Fiil Çekimi.....	105
2.3.6.3. Birleşik Çekim	106
2.3.7. İsim-Fiil.....	108
2.3.8. Sıfat-Fiil	108
2.3.9. Ulaç	110
2.3.10. İktidarlık Fiili	111
3. METİN	112
4. AÇIKLAMALAR.....	597
5. DİZİN/SÖZLÜK	608
6. SONUÇ.....	1463
KAYNAKÇA	1466
ÖZ GEÇMİŞ.....	1474

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Çeviriyazı Alfabesi	xi
Tablo 2: Metin İçindeki Sayfa Numaralarının P ve T Nüshalardaki Yeri	31

KISALTMALAR

AT	: Ana Türkçe
Ar.	: Arapça
bk.	: Bakınız
c.	: Cilt
CC	: Codex Cumanicus
çev.	: Çeviren
DTO	: Dictionnaire turk-oriental
DTS	: Drevnetyurkskiy Slovar'
EDPT	: An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-Century Turkish
Erm.	: Ermenice
Far.	: Farsça
haz.	: Hazırlayan
İM	: İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtin
Kİ	: Kitâb al-İdrâk li-lisân al-Atrâk
krş.	: karşılaştırınız
KTS	: Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü
LÇ	: Luğat-i Çağatayî ve Türkî-i 'Osmânî
Lexicon	: A Turkish and English Lexicon/Kitâb-ı Ma'ânî-i Lehce
Mo.	: Moğolca
MK	: Mahmud-ı Kâşgarlı.
OTWF	: Old Turkic Word Formation → Erdal
P	: Zübdetü'l-Âsâr, the Library of the Leningrad Branch of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the U.S.S.R. (LOIV). St Petersburg. No: D 104
T	: Zübdetü'l-Âsâr, the al-Biruni Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the Uzbek S.S.R. Tashkent. No: 5368
TMEN	: Türkische und mongolische Elemente im neupersischen
Tü.	: Türkçe
TTK	: Türk Tarih Kurumu
UWb	: Uigurisches Wörterbuch
Uyg.	: Uygurca

VeWTD : Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte

İşaretler

- < : Kelimenin geldiği dili gösterir
- < > : Metinden çıkarılması gereken unsurları gösterir
- [] : P nüshasındaki yaprak numaralarını gösterir
- [] : İki nüshada da olup ancak çeşitli nedenlerden ötürü okunamayan; birbirleri aracılığı ile tamamlanan unsurları gösterir.
- () : Bir nüshada olmayıp diğer nüshada olan ve bu sayede tamamlanan unsurları gösterir
- { } : Cümlelerin anlamına göre tarafımızca tamamlanan unsurları gösterir
- « » : T nüshasından eklenmiş bir bölümü gösterir
- ... : Metindeki okunamayan kelimeyi gösterir.
- [...] : Nüshalardaki tahribattan veya nüshaların silik olmasından dolayı okunamayan unsurları gösterir.

Tablo 1: Çeviriyazı Alfabeti

Arap	Latin	Arap	Latin
آ	A, a; Ā, ā	ظ	Z, z
ا	A, a; Ā, ā; E, e	ع	‘
ب	B, b; P, p	غ	Ġ, ġ
ت	T, t	ف	F, f
ث	S, s	ق	K, k
ج	C, c; Ć, ċ	ك	K, k
چ	Ç, ç	نک	ŋ
ح	H, h	ل	L, l
خ	H, h	م	M, m
د	D, d	ن	N, n
ذ	Ḍ, ḍ; Z, z	ه	H, h; a, e
ر	R, r	و	V, v; o, ö, u, ü; ū
ز	Z, z	ی	Y, y; I, ı, İ, i, Ĭ, ĭ; È, è
ژ	J, j	ء	’
س	S, s		
ش	Ş, ş		
ص	Ş, ş		
ض	Đ, đ; Ž, ž		
ط	Ṭ, ṭ		

1. GİRİŞ

İslâmî Orta Asya Türk Edebiyatının üçüncü evresi olarak kabul edilen Çağatayca (Çağatay Dili ve Edebiyatı), adını Cengiz Han'ın ikinci oğlu Çağatay'dan almaktadır. Bu dil, özellikle 13-14. yy.da ortaya çıkan ve 15. yy.da klasik mahiyet alarak 20. yy. başlarına kadar devam etmiş edebî bir dildir (Ölmez, 2007a, 173). Özellikle Nevâyî'nin eserleri ile klasik şeklini aldığı için Çağataycaya "Nevâyî" dili de denmiştir. Başta Ali Şir Nevayî'nin eserleri olmakla birlikte çoğunluğu nazım olan bu eserlerin yanında nesirler de mevcuttur ve bunların bir kısmını tarih eserleri oluşturmaktadır. Ne var ki 16. yy.da Buhara Hanlığı'nda Farsça yazılmayıp Türkçe (Çağatayca) yazılmış üç eser bilinmektedir. Bunlar: *Tevârih-i Güzide-Nusret-Nâme* (1504), *Şeybânî-nâme* (1510) ve *Zübdetü'l-Âsâr* (1525)'dir (Çelik, 2014, 153). Bu eserlerden *Zübdetü'l-Âsâr*, Abdullah bin Muhammed bin Ali Nasrullâhî tarafından Çağatayca yazılmış bir vakayinamedir. 931/1525 yıllarda Süyünç Hoca Han'ın oğlu olan Sultan Muhammed'in emriyle yazılmıştır. Aslı kayıp olan bu eser on bir fasılda bir dünya tarihi olarak düşünülmüşse de elimizdeki mevcut nüshalar baştan ve sondan eksiktir. Zengin bir içeriğe sahip olan bu eserin tam bir neşri veya bu eserle ilgili herhangi bir dil çalışması yapılmamıştır.¹

1.1. *Zübdetü'l-Âsâr*

Müellifinin ismi Taşkent, El-Biruni Şarkşinaslık Enstitüsü 5368 numarada kayıtlı olan (T) nüshada '*Abdu'llāh bin Muḥammed bin 'Alī Naşru'llāhī* (358a-4) ve St Petersburg (P) nüshasında '*Abdu'llāh bin Muḥammed bin 'Alī Naşru'llāh* (2a-14) şeklindedir. Hofman'ın kataloğunda *Naşrallāhī* veya *Navallāhī*, '*Abdallāh b. M. b. 'A.* şeklinde madde başına alınmıştır (Hofman, 1969, 256-257) Ayrıca kimi kaynaklarda *Mevlana Abdullah bin Ali-yi Belhī* olarak da verilmektedir (Çelik, 2012: 101).

¹ Bu eserle ilgili en geniş bilgileri şu çalışmalarda bulmaktayız: İbragimov, ve diğ., 1969, *Materiali po istorii Kazahskih hanstv XV-XVIII vekov*: 128-134, V. V. Bartol'd, 1973, *Otçet O Komandirovke v Turkestan*: 130-145, Şeyda Duman, 2015, *Zübdetü'l-Âsâr* [vr. 461b-474b] (Transkripsiyon ve Değerlendirme), Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Müellifin hayatıyla ilgili bilgileri yine kendi eserinde anlattığı kadarıyla bilmekteyiz. Buna göre müellif Belhlidir ve eserinde anlattığına göre Belh hakiminin Muhammed Şeybanî Han'ın Belh'e yürüdüğü sırada kendisini Sultan Hüseyin Mirza huzuruna göndererek kendisinden hem Şeybanî Han'ın Belh'e yöneldiğini haber vermesi hem de şehirdeki zahire sıkıntısını bildirmesini istenmiştir. Bunun üzerine Sultan Hüseyin Mirza Belh'e yönelmiştir, ancak yolculuk sırasında kötü bir hastalık geçirmesi dolayısıyla vefat etmiştir. Bediüzzaman Mirza ve Muzaffer Mirza babalarının naaşı alıp Herat'a gittikten sonra ikisi birlikte babalarının yerine yönetime geçtiği anlatılmıştır. Ancak müellifin Belh'in durumunu anlatmasına rağmen mirzaların umursamaz davrandığını ve bunun sonucunda da Şeybanî Han'ın Belh'i fethettiğini aktarır. Kendisinin ise nasıl Timurlu hizmetinden Şeybanî Han'ın hizmetine geçtiğini bilgisini vermez. Ancak Maverâünnehir'de Timur gücünün sona ermesine ve Özbek yönetiminin kurulmasını çevreleyen olaylara tanıklık ettiği anlaşılmaktadır.

Kendi zamanına kadarki olaylarda diğer tarihi kaynaklara bağımlı kalmıştır. Eserinde zikrettiği eserler: *Benâkitî Tarihi*, *Camii't-tevarih*, *Tarih-i Cihangüşay*, *Cûş u Hurûş*, *Hülasatü'l-Ahbar*, *Ravzatü's-safa*, *Sadeyn Tarihi*, *Şâhnâme*, *Şerh-i Kaside-yi Bürde*, *Tabakat-ı Nasrî*, *Tarih-i Güzide*, *Tarih-i Hanî*, *Tefsir-i Besâyir*, *Zafernâme* ve *Zîc-i İlhanî*'dir. Bunlardan Cengiz Han ve varislerinin tarihini anlatan *Tarih-i Hanî* henüz bulunamamıştır. Uygur dili ve yazısıyla, Uygurlu bahşıları tarafından kaleme alınmış bir eserdir.

1.2. Eserin Nüshaları

Genel bir tarih kaynağı olan *Zübdetü'l-Âsar*, on bir fasıl olarak düzenlenmiştir. Eserin üç nüshası mevcuttur. Ancak bugün elimizdeki nüshaların hiçbiri tam değildir:

1. P Nüshası: St Petersburg'da the Leningrad Branch of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the U.S.S.R. (LOIV)'de D 104 numarada kayıtlı olan nüshadır.

H. 1076/M. 1665-66 olarak tarihlendirilen bu nüsha 132 yapraktan müteşekkildir. Eserin 9, 10, 11. fasıllarını içermektedir. Bu fasıllarda Abbasi halifelerine çağdaş

hanedanlar, Moğollar, Türkler, Cengiz'in torunları, Timur ve Timur'un halefleri anlatılmaktadır.

Nüshada bölümler yanlış bir sırayla birleştirilmiştir. Sonda olması gereken 11. fasıl, 9. fasıldan önce gelmektedir. T nüshasında eksik olan sonu içerdiğinden oldukça değerlidir. Ancak bu diğer nüshalarda bulunmayan bu kısım kötü bir kalitede olduğu için bu kısımları tam ve doğru okumak güçleşmektedir.

İlk bölüm şu sözlerle başlamaktadır (sayfa 101a): *لڭڭا سا ڭي-ي ايتام ڭلور ځردي*

Sonu (sayfa 132a): *ڭالدي ʻālemde yahşı atı müdām hem anıñ devletidin oldı tamām sene 1072*

İkinci bölüm şu sözlerle başlamaktadır (sayfa 1a): *[hazret-i şāhib-kırā]n Tēmür Bēg küregen ḥālātı [ve evlādının salṭanatı rub ʻ-ı meskūnda]*

Sonu (sayfa 100a): *du ʻā dēdi çü ʻAbdu'llāh-ı miskīn ḥalāyık barça dēdiler ki āmīn sene 1076*

Nüshada satır sayısı genel olarak 21'dir. Bazı sayfalarda satır sayıları farklılık göstermektedir. Bunlar: 16b'de 22 satır, 94b'de 20 satır, 97a'da 22 satır, 97b'de 22 satır, 98a'da 23 satır, 98b'de 23 satır, 99a'da 23 satır, 99b'de 23 satır, 100a'da 21 ve sağ kenarda sol aşağıya yatay şekilde yazılan 2 mısra ile birlikte 23 satır, 100b'de sadece 1 beyit, 126a'da 20 satır, 126b'de 20 satır, 132a'da 17 satır olup bu sayfanın da 18. satırında 2 beyit mevcuttur ve bu beyitlerin satır başı sol aşağıya doğru yatay yazılmıştır. 132b-133a'da ise iç içe geçmiş yazılar/şiiirler bulunmaktadır.

57a sayfasında üç mühür mevcuttur ancak okunamamaktır.

Nüsha nestalik yazısıyla yazılmıştır, kullanılan mürekkep siyah ve kırmızıdır. (Dmitrieva ve diğ., 1965, 25-26).

2. T Nüshası (Taşkent): El-Biruni Şarkşinaslık Enstitüsü El yazmaları kataloğunda 5368 numarada kayıtlıdır.

Nüşanın başlangıcı ve sonunda eksiklikler bulunmaktadır.

Elimizdeki mikrofilmin 302a sayfasının ortasına yazıyı kapatacak şekilde eserin kayıt numarasının 5368 olduğunu ve 303a-480b arasındaki sayfalarının mevcut olduğu not edilmiştir. 302a'dan başlayan bu mikrofilm 475a'da bitmektedir. 475a sayfasının üzerine sayfa numarası olarak 480 yazılmıştır.

Diğer iki nüshaya göre en hacimli nüshadır.

Nüshada başlıklar için farklı bir mürekkep kullanılmıştır. Ancak orijinalini görmediğimiz bu nüshanın mikrofilminde bu başlıklar çok silik durumdadır ve bu durum çoğu zaman da bu başlıkları okumayı güçleştirmektedir.

DeWeese, istinsah tarihi belli olmayan bu nüshanın kağıdına ve nesih yazısına bakılarak 17. yy.a ait olduğunu tahmin etmektedir. (DeWeese, 1994, 98).

Bartold'un S (yani Semerkant) olarak isimlendirdiği bu kopya onun verdiği bilgiye göre 471'e kadar gitmektedir. Nüsha İslamiyet öncesi peygamberleri içeren ikinci faslın ortasından başlar, İran'ın İslam öncesi kralları üzerine olan üçüncü fasıl ile birlikte Hz. Muhammed'in tarihine dair dördüncü faslın başlangıcını içerir. Metin aniden (ve herhangi bir bildirim olmaksızın) sekizinci faslın başına, Abbasi Halifelerine atlar; 8., 9., 10. ve 11. fasıllar (sırasıyla, Abbasiler, bölgede onlarla çağdaş hanedanlar, Yafes'in torunları, özellikle de Cengizliler ve Timurlular üzerinedir) tamamıyla korunmuştur ancak metin 11. faslın peşinde herhangi bir ayrı başlık altında olmaksızın, Şeybanilere dair bir bölümle (Şeybani Han'ın Şah İsmail ile 916/1510'da yaptığı savaşta ölmesinin hemen sonrasında) biter (DeWeese, 1994, 97).

Bu nüshanın, 9. faslın bir kısmını (Selçuklular'dan başlayarak), 10. (325b-357a) ve 11. (357a-471b) fasılların olduğu bir mikrofilm de İndiana Üniversitesi İç Asya Çalışmaları Araştırma Enstitüsü'nde (RIFIAS) ve Orta Asya Arşivinde (Orta Asya İslam tarihi ve medeniyeti hakkında yayınlanmamış el yazması kaynakların mikrofilmlerinin bir koleksiyonu) bulunmaktadır (DeWeese, 1994, 98).

3. El-Biruni Şarkşinaslık Enstitüsü El yazmaları kataloğunda 608 numarada kayıtlı olan nüsha:

Nüshanın ilk sayfasının üst kısmına sonradan sonradan eklenmiş olan Arap harfleriyle “Zübdetü'l-Âşâr'dan bir parça” yazısı bulunmaktadır. Bu yazının altına biri küçük, diğeri buna göre biraz daha büyük olan iki adet mühür vurulmuştur. Bu

mühürün tercümesi “Özbek Cumhuriyeti İlmi Araştırma Kurumu” şeklindedir ve eserin 608 numarada kayıt olduğu bilgisini vermektedir.

Nüsha “*bismi sübhāne te‘ālā vü teḳaddese*” ibaresi ardından Abbasi Halifeliği devrinin anlatıldığı 8. fasıldan başlar ve Şeybanî Han'ın H.916/M.1510'daki ölümüne kadar olan bölümü ele alır (DeWeese, 1994, 97).

Bu nüshanın 5368 numaralı nüshadan farkı bir dua ile bitmesidir (Duman, 2015, 9).

Not:

Devin DeWeese, "A note on manuscripts of the Zubdat al-āthār" adlı yazısında *Zübdetü'l-Āsâr*'ın Londra nüshasının (dördüncü nüsha) ortaya çıktığını bildirmektedir. DeWeese'in aktardığı bilgiye göre 1 Kasım 1990 tarihli bir mektupta Dr. Simon Digby'in Sir Richard Burn'un koleksiyonundan alınmış bir el yazmasına sahip olduğunu söylediğini anlatır. Bu nüshanın H. 977/M. 1569 tarihli olduğu ve bu hâliyle eserin bilinen en eski nüshası olduğunu ve bu nüshanın neredeyse hiç eksiği görünmediğini belirtmiştir. Hatta müstensihinin daha önce *Câmiüt-Tevârih*'in bilinen iki Çağatayca çevirisini yapmış olan Sālār Bābā b. ẖul-'Alī Sālār Ḥarīdārī ile bağdaştırabileceğimiz Sālār Bābā b. ẖul-'Alī Sālār Nasā'ī tarafından yazıldığını söylemektedir. (DeWeese, 1994, 100). Bu nüshanın varlığını bu mektup dışında teyit edebileceğimiz bir belgeye ulaşamadık.

1.3. *Zübdetü'l-Āsâr* Eserinin Dil ve Üslûp Özellikleri

Zübdetü'l-Āsâr metni bir vakayiname olduğu için müellif, olayları anlatırken genelde sade ve akıcı bir dil kullanmıştır. Metnin akıcılığını devam ettirmek ve etkiyi canlı tutmak için benzetmelerden yararlanmış, mecazlı anlatım yollarına başvurmuş, zaman zaman da karşılıklı konuşma, soru-cevap, tasvir yoluyla anlatımı benimsemiştir.

Metinde kullanılan dil ve üslûp özelliklerinden bazılarını şu şekilde örneklendirebiliriz:

► Müellif bazı kelimeleri açıklama ihtiyacı hissetmiştir. Bunu açıklamayı yaparken de genellikle *ya 'nī* kelimesini kullanmıştır.

... *emīrū'l-ümerāsī ērdi ya 'nī bēgler bēgi* (006/07)

"... emirü'l-ümerası idi yani beyler beyi"

... *ferzendleri bilen bir nev' elfāz bilen mütekellim boldılar ya'nī özge til bilen söz dediler ki hēç biri biriniñ tilige muvāfıķ ervices ērdi* (011/16)

"... oğulları ile bir çeşit sözler ile konuştular yani başka dil ile söz dediler ki hiç biri birinin diline benzemezdi."

... *Uygur eliniñ pādişāhını İdikūt derler ya'nī devlet ēgesi* (018/03)

"... Uygur halkının padişahına İdikut derler yani devlet sahibi"

... *Moğol tili bilen balıg ya'nī şehir*

"Moğol dili ile balıg yani şehir"

atı ērdi Tēmür ki ya'nī hadīd (086/16)

"Adı Temir idi yani demir"

... *muşāfaha kıldı ya'nī körüşti* (132/09)

"musafaha etti yani görüştü"

[ka]bal müddeti mütemādī boldı ya'nī köp boldı (246/01)

"kuşatma süresi mütemadi oldu yani çok oldu."

► Müellifin metinde karşılıklı konuşma cümlelerine yer verdiği görülmektedir. Bu cümlelerden bazıları soru-cevap cümleleri şeklindedir. Bu soru-cevap cümleleri için kimi zaman *mu* soru parçacığının kullanılmış kimi zaman da bu soru parçacığı kullanılmamıştır:

Metinde *mu* soru parçacığı ile kurulan soru cümlesine şu örneği verebiliriz:

Emīr Şeyh Hasan sordı ki pādişāh haṭṭı bar mudur. Dēdi, bardur. (055/12)

"Emir Şeyh Hasan, padişah fermanı var mıdır, diye sordu. Vardır, dedi."

Metinde *mu* soru parçacığı olmadan kurulan soru cümlelerine şu örnekler verilebilir:

Mücāvirlerdin sordı kim kebūter yiberdiñiz? (123/07)

"Yörede bulunan insanlara sordu ki güvercin gönderdiniz (**mi**)?"

Dēdiler: yiberdük.

"Dediler: gönderdik."

sordı kim bu, sulṭān évidür? (023/21)

"Sordu ki bu sultanın evi **midir**?"

Dédiler Yezdān évidür ki ādīne künleri Tēnrigē 'ibādet kılurlar.

"Yezdan'ın evidir ki cuma günleri Tanrıya ibadet ederler, dediler."

Ḳa'an te'emmül kılıp sordı ki Çingiz Ḥān özi saṇa bu sözni dēdi yā mütercim dēdi. (037/04)

"Kaan iyice düşünüp Cengiz Han'ın kendisi **mi** bu sözü sana söyledi ya da (bu sözü sana) mütercim **mi** söyledi, diye sordu."

Özi aytı.

"Kendisi söyledi."

Ḳa'an sordı ki sēn Moğol tilini bilür-sēn. (037/05)

"Kaan, sen Moğol dilini bilir **misin**, diye sordu."

Dēdi yok.

"Yok, dedi."

► Kimi olayların anlatımında benzetmelerden yararlanılarak anlatımın etkileyiciliği artırılmıştır.

*sulṭān ol ḥālnı müşāhede kılıp tınç atḳa minip muḥālīfler sarı ḥamle kılıp cılav évürüp özini **berḳ kēbi** suğa urup **yēl dēk** deryā yüzige revān boldı. (032/04)*

"Sultan o durumu gözlemleyerek dinç ata binip muhaliflerin olduğu tarafa hamle edip atın yularını döndürüp kendisini yıldırım gibi suya vurup rüzgar gibi suyun üzerine aktı.

*... ıraḳ cengellerğa kaçıp **şaḡāl dēk** yaşundı (157/05)*

"... uzak ormanlara kaçıp çakal gibi gizlendi."

*... naḳbçılar bir kēçedin ḥandaḳnı **ḡurbāl dēk** teşük kıldılar (163/02)*

"lağımclar bir gecede hendeği kalbur gibi deldiler"

... *eki deryā-yı demān dēk ki şarşar yelidın temevvücğa kirdiler (254/20)*

"... iki hiddetli deniz gibi ki şiddetli rüzgarından dalgalandılar

... *şāhzāde Mağnisiyāhğa kışlak saldı ki suyu misl-i çeşme-yi hayātdur ve 'abīr-efşān havāsı rūh-bahş-ı remīm ü rüfātdur (182/18)*

"Şehzade Manisa'ya kış için bina tesis etti ki (oranın) suyu hayat çeşmesine benzer ve abir saçan havası çürümüş ve parçalanmış şeylere can ihsan eder."

► Mecazlı anlatımın kullanıldığı örnekler mevcuttur.

Üç oğul bir yolu tuğurup hem ol zamān rūhı kafes-i bedendın pervāz kıldı (012/06)

"Üç oğlanı bir defada doğurup o anda ruhu beden kafesinden uçtu.

► Kimi kelimeler tekrar edilerek anlatım canlı ve güçlü hâle getirilmiştir.

... *gürūh gürūh tağ dēk ki yērüzidın hareket kılğay teprenip (175/06)*

"... bölük bölük dağ gibi ki yeryüzünden hareket edip teprenerek"

tümen tümen hezāre hezāre koşun koşun öttiler (175/07)

1.4. Metinde Geçen Konu Başlıkları

001/05 Sultān Mu'izze'd-dīn Behrām Şāh bin Êltutmış

001/09 Sultān 'Alāe'd-dīn Mes'ūd Şāh bin Fīrüz-şāh

001/15 Sultān Nāşire'd-dīn Maḥmūd bin Fīrüz-şāh Êltutmış

002/07 Sīstānda hükümet kılğanları zikride

002/09 Tāhir bin Muḥammed

002/11 Ebū'l-faẓl bin Tāhir

002/11 Melik Şemse'd-dīn Muḥammed

002/13 Tāce'd-dīn Ḥarb

002/15 Yemīne'd-dīn Behrām Şāh bin Tāce'd-dīn Ḥarb

002/17 Naşre'd-dīn bin Behrām Şāh

002/18 Rükne'd-dīn bin Behrām Şāh

002/19 Şihābe'd-dīn Maḥmūd bin Ḥarb

002/21 Tāce'd-dīn Yınaltegin

003/05 mücmel-i mülūk-ı Kurt aḥvālının beyānıda

003/09 'İzze'd-dīn 'Ömer-i Merḡnī

003/11 Melik Rükne'd-dīn

003/15 Melik Şemse'd-dīn Muḥammed bin Ebū Bekr-i Kurt

004/09 Melik Rükne'd-dīn bin Şemse'd-dīn

004/15 Melik Faḥre'd-dīn bin Şemse'd-dīn-i Kurt

006/12 Melik Ġıyāse'd-dīn bin Melik Şemse'd-dīn

007/04 Melik Şemse'd-dīn bin Melik Ġıyāse'd-dīn

007/07 Melik Ḥāfız bin Melik Ġıyāse'd-dīn

007/09 Melik Mu'izze'd-dīn Ḥüseyn bin Melik Ġıyāse'd-dīn

008/20 Melik Ġıyāse'd-dīn Pīr 'Alī

010/06 onunçı faşl Yāfeş bin Nūḥ ve evlādı zikride ve Çingiz Ḥānnın ḥurūcı ve evlādının salṭanatı rub'-ı meskūnda

032/13 Çingiz Hänniñ müräca‘at kılıp oğlanlarını her tarafğa yibergenı zikride

033/02 Çingiz Hänniñ Tūrān sarı müräca‘at kılğanı zikride

034/03 Cebe Noyan bilen Sübedeyniñ dāstānı zikride

034/16 Çingiz Hänniñ Tañut kavminiñ hilāfet haberin tapқанı zikride

034/19 Çingiz Hänniñ Cürce sarı barganı zikride

035/02 Çingiz Hänniñ vaşıyyet kılğanı ferzendleri bilen bégleriğa

036/03 pādişāhlar kim Çingiz Hänniñ uluğ yurtıda hān bolupturlar

036/04 evvel Ögetey Ka’an salţanatı zikride

038/06 Ögedey Hänniñ Hıtāyğa çerik tartıp fetħ kılğanı zikride

039/03 èkinçi Güyük Hān salţanatı zikride

039/12 üçünçi Mengü Ka’an salţanatı zikride

040/16 törtünçi Kubilay Ka’an bin Toli Hān zikride

041/08 bēşinçi Tēmür Ka’an bin Cim-Gim bin Kubilay Hān zikride

041/09 altınçı ...² Hān bin Maqlay Hān zikride

041/09 yetinçi Kaşlı Ka’an bin Borlar

041/10 sèkizinçi Tayzī bin Tülek

041/11 toқuzunçı Nūşirevān Hān

041/11 onunçı Tēmür Ka’an

041/11 on birinçi Serdār Ka’an

² ...: P , T

041/11 on êkinçi Öbege Ka'an

041/12 on üçünçi Êlik Ka'an

041/12 on törtinçi Êlçi Têmür Ka'an

041/12 on bêşinçi Tayzi Hân

041/16 Deşt-i Kıpçaqda saltanat kılğan hânlar zikride

041/17 evvel Coçi Hân bin Çingiz Hân zikride

041/19 êkinçi Batu Hân bin Coçi Hân

042/17 üçünçi Berke Hân bin Coçi Hân

042/17 törtinçi Şayin Hân

042/18 bêşinçi Yèsun Cemüge Hân

042/18 altınçı Tokta<n> Hân

042/18 yètınçı Özbek Hân

042/18 sèkizinçi Cānı Bèg Hân

043/04 toközünçi ...³ Bèrdi Bèg Hân bin Cānı Bèg Hân

043/05 onunçı Keldi Bèg Hân

043/06 on birinçi Nevruz Hân

043/06 on êkinçi Çerkes Hân

043/06 on üçünçi Hızır Hân

043/06 on törtinçi Murād Hân

³ ...: P

043/06 on b       B      H  n

043/07 on alt     Sas  No a H  n

043/07 on y       Tu lu  T     H  n

043/07 on s       Mur  d H      H  n

043/07 on to         tu lu  H      H  n

043/08 y         Urus H  n

043/08 y           To ta      bin Urus H  n

043/08 y           T      Melik bin Urus H  n

043/09 y           To tam   H  n

043/10 y             T        tu lu  H  n

043/10 y                   B    H  n

043/10 y             F     H  n bin       B    H  n

043/10 y             Cel  le'd-d  n bin To tam   H  n

043/11 y               K  bek H  n bin Cel  le'd-d  n H  n

043/11 otuz       Ker  m B  rd   H  n bin Cel  le'd-d  n

043/12 otuz       Derv    O  lan

043/12 otuz         M   ammed H  n

043/13   r  n vil           sal  an  t   l    n h    lar z        

043/14 evvel H       H  n bin Toli H  n

044/16           Ab   a   a'an

045/13 üçünçi Aḥmed Ḥān bin Hūlegü Ḥān

046/05 törtinçi Argun Ḥān bin Abaḳa Ḥān

046/12 beşinçi Geyḥātūy bin Abaḳa Ḥān

047/08 altınçi Baydu Ḥān bin Taraḡay bin Hūlegü

047/19 yetinçi Ġāzān Maḥmūd Ḥān bin Argun Ḥān

049/13 sêkizinçi Ölceytü Sulṭān Muḥammed

050/01 toḡuzınçi Ebū Sa‘īd Ḥān bin Ölceytü Ḥān

051/19 onunçi Arpa Ḥān bin Arıḳ Böke bin Toli Ḥān

052/10 on birinçi Mūsā Ḥān bin Baydu Ḥān

053/01 on êkinçi Muḥammed Ḥān bin⁴ ...⁵ bin Hūlegü Ḥān

053/04 on üçünçi Taḡay Têmür Ḥān

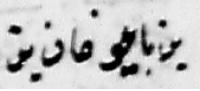
053/17 on törtinçi

056/10 on beşinçi Süleymān Ḥān bin Muḥammed bin Sekte(?)⁶ bin Hūlegü Ḥān

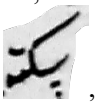
056/13 on altınçi Nūṣīrevān Ḥān

056/14 Çingiz Ḥān neslidin ya‘nī ki memālik-i Tūrān zemīnde salṭanat kılıpturlar zıkrıde

056/15 evvel Çaḡatay Ḥān bin Çingiz Ḥān

⁴ T , P

⁵ ...: T , P

⁶ Sekte(?): T , P

059/04 èkinçi

059/05 üçünçi Yesün Mengü bin Çağatay Hân

059/07 törtünçi Argana H'âtün bint-i Arıç Böke ibn Toli Hân

059/09 beşinçi Alğu bin Baydar bin Çağatay Hân

059/18 altınçi Mübârek Hân bin Kâra Hülegü

059/20 yetinçi Barak Hân bin Yesün Kâra bin Kâmkâr bin Çağatay Hân

060/16 sèkizinçi Yetsin Oğul

061/09 toğuzınçi Bègi Hân bin Şîrāmūn

061/10 onunçi Toktémür Hân bin Kaday bin Bangan bin Çığatay⁷ Hân

061/10 on birinçi Duva ...⁸ bin Barak Hân

061/11 on èkinçi Kiçik Hân bin Duva Hân

061/13 on üçünçi Kiçik Hân bin Duva Hân bin ...⁹ Hân bin Bõri Hân

061/14 on törtinçi İsen Buğa Hân bin Duva Hân

061/14 on beşinçi Kebek Hân bin Duva Hân

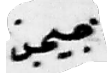
062/04 on altınçi Elçigedey Hân bin Duva Hân

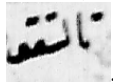
062/ 05 on yetinçi Duva Témür Hân bin Kâra Hân

062/05 on sèkizinçi Tarmaşîrîn Hân

062/14 on toğuzınçi Būrân bin Duva Témür Hân bin Duva Hân

⁷ Çığatay: P Çığay

⁸ ...: P , T

⁹ ...: T , P

062/16 yègirmİNçİ Hān bin Oğlan bin Duva Hān

062/16 yègİrmi birİNçİ Yètsün Tèmr Hān

062/17 yègİrmi èkİNçİ ‘Alī Sultān

062/19 yègİrmi üçÜNçİ Muḥammed Hān bin Pūlād Oğul bin Kūçek¹⁰ Hān bin Duva Hān

062/20 yègİr(m)i tÖrtÜNçİ Qazān Sultān Hān bin ...¹¹

063/02 yègİrmi bēşİNçİ Dānişmendçe Hān ki Ögedey Qa’an¹² neslİndİn èrdİ

063/03 yègİrmi altİNçİ Bayan Qulı Hān bin ...¹³ Oğul bin Duva Hān

063/04 yègİrmi yètİNçİ Tèmr Şāh Hān bin Yètsün Tèmr Hān bin Duva Hān

063/04 yègİrmi sèkİZİNçİ Tuğluq Tèmr Hān bin Oğul¹⁴ H^vāce

063/06 yègİrmi toqUZİNçİ İlyās H^vāce Hān bin Tuğluq Tèmr Hān

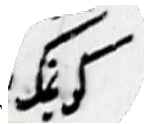
063/06 otuzİNçİ Soyurgatmış Hān

063/06 otuz birİNçİ Sultān Maḥmūd Hān

064/01 [... faşl ḥazret-i şāḥib-kırā]n Tèmr Bèg küregen ḥālātı [ve evlādınIN salṭanatı rub‘-ı meskūnda]

066/20 Tèmr Bèg ḥālātınIN İbtid{ā}sıda

067/17 [...] Emīr Qazğan ḥükūmeti zİkrİde

¹⁰ Kūçek: P , T

¹¹: P

¹² Qa’an: P Hān

¹³: T , P

¹⁴ Oğul: T İcel

- 068/07 Tuğluk Têmür Hân teveccüh-i Mâverâü'n-nehr fethi üçün
- 068/11 Têmür Bêg hurûcî zikride
- 068/15 Emîr Hüseyn bin [...] Kazğan zikride
- 069/16 Tuğluk Têmür Hânınnîñ ékinçi {nevbet} Mâverâü'n-nehrğa kèlgeni zikride
- 073/14 lây uruşı zikride
- 074/14 Semerqandnı Ceta çeriki muhâşara kılğanının zikride
- 075/03 Têmür Bêg bilen Mîr Hüseynnîñ münâza'atı zikride
- 076/15 Têmür Bêg Qarşı üstige kèlip Emîr Mūsânı başkanı zikride
- 078/07 Emîr Hüseynnîñ Têmür Bêg üstige yörügeni zikride
- 078/18 Têmür Bêgnîñ yana nevbet Mâverâü'n-nehr sarı 'âzim bolğanı zikride
- 080/17 Mîr Hüseyn bilen Têmür Bêgnîñ şulh zikride
- 082/01 Emîr Hüseyn bilen Têmür Bêg Kâbül üstige yörügeni zikride
- 082/07 Mîr Hüseyn bilen Têmür Bêg Bedağşân üstige barganı zikride
- 083/13 Emîr Hüseyn bilen Têmür Bêg nizâ'ı zikride
- 085/21 Têmür Bêg saltanatı zikride
- 087/16 Zinde Haşemniñ yağı bolğanı zikride
- 088/21 Têmür Bêgnîñ evvel nevbet Cetağa barganı zikride
- 089/09 Têmür Bêgnîñ ékinçi nevbet Cetağa barganı zikride
- 089/17 Têmür Bêg H'ârezmğa elçi yiberip özi hem 'azîmet kılğanı zikride
- 091/07 Têmür Bêg, Yūsuf-ı Şofî bilen şulh kılıp mürâca'at kılğanı zikride

- 091/12 T  m  r B  gni     kin  i nevb  t H    rezm  a b  r  anı zikride
- 092/07 T  m  r B  gni       n  i nevb  t Cetağa b  r  anı zikride
- 093/04 T  m  r B  gni       n  i nevb  t H    rezm  a   az  met kılğanı zikride ve Sar Buğa bilen     dil-    h-ı Calayır ya  ı bolğan cih  tidin yoldın yan  anı zikride
- 093/15 T  m  r B  gni   törtünçi nevb  t Cetağa b  r  anı zikride
- 094/02 Cih  ng  r M  rz   vef  tı zikride
- 094/06 T  m  r B  gni     amere  d-d  n üstige   l  ar yibergeni zikride
- 094/10 T  m  r B  gni   b    n  i nevb  t Cetağa b  r  anı zikride
- 094/15 Tokt  m    H  nn  n   Urus H  n oğlı bilen uruşup hez  met bolğanı zikride
- 095/04 T  m  r B  gni   Urus H  n utrusığa b  r  anı zikride
- 095/18     h-ru   Sult  nn  n   tev  ll  di zikride
- 097/06 T  m  r B  gni   M  r  n    h M  rz  n   H  r  s  n  a yibergeni zikride
- 097/12     hib-k  r  nn  n     r  n vil  yet   a   az  met kılğanı zikride
- 097/19 F       K  l   as   f  th  de
- 098/02 Her  t   hrinin   f  th   zikride
- 098/16     hib-k  r  n T  s {ve} Kel  t  a b  r  anı zikride
- 099/07 T  m  r B  gni     r  n  a   kin  i nevb  t   az  met kılğanı zikride
- 099/15 Tur    z k  l   asının   f  th   zikride
- 100/02     hib-k  r  nn  n   M  zender  n  a   az  met kılğanı
- 101/01     hib-k  r  nn  n   S  st  n sarı b  r  anı zikride

- 102/18 T  m  r B  gni   M  zender  n fethi     n ‘az  met kılğanı
- 103/18 T  m  r B  gni   Rey ve Sult  niyye  a barıp Semerk  nd  a y  n  anı zikride
- 104/09 T  m  r B  gni   yana   r  n sarı ‘az  met kılğanı ki an   m  verri  ler Y  r   -i Se-s  le dürler
- 105/02 T  m  r B  gni   G  rcist  n sarı barıp k  l   ‘     hr-i Tiflisni feth kılğanıda
- 105/15 T  m  r B  gni   Berda‘ sarı barıp Toktamış H  nn  n   l  arı   zerb  yinc  n  a k  l  eni zikride
- 106/21 T  m  r B  gni   I  fah  n fethi kılıp andın   ir  z  a barıp musah  har bolğanı zikride
- 107/16 Tokmak   erikini  n h  c  m   M  ver   ’n-nehrğa ve Tümör B  gni   m  r  ca‘at   bu cihet  n F  {r}s {ve} ‘  r  kd  n
- 109/03 T  m  r B  gni   H   rezm b   in  i nevb  t bar  anı zikride
- 109/08 Mu  ammed M  rɡeni  n ya  ı bol  anıda ve ba‘z   v  k  yi‘ zikride
- 110/08 Toktamış H  nn  n M  ver   ’n-nehr üstige y  r  p T  m  r B  gni   utru bar  anı
- 111/03 M  r  n    M  rz  n       ib-k  r  n H  c   B       n   urb  n   ve M  l  k-i Serbed  l def‘i     n H  r  s  n  a y  berɡeni zikride
- 112/14     ib-k  r  nn  n Hızır H   ce Oğlan, A  a T  re def‘i     n b   in  i nevb  t Mo  olist  n  a bar  anı zikride
- 114/15 T  m  r B  gni   Deşt-i         a Toktamış H  n   stige bar  anı zikride
- 116/11   dg   T  m  r B  gni     aravull    a barıp ma  t  l bolğanı zikride
- 117/02     ib-k  r  nn  n mu    rebesi Toktamış H  n bilen zikride
- 119/19 T  m  r B  gni     r  n vil  yet  n  a b    yıllık ‘az  met kılğanı zikride
- 122/02     h Man    r uru  ı     ib-k  r  n bilen

- 122/18 Şāhib-kırānnıñ Fārsdın ‘Irāk İsfahān sarı barganı zikride
- 123/06 Şāhib-kırānnıñ Bağdādka barganı burun nevbet
- 124/07 Şāhib-kırānnıñ Tekrīt Qal‘asığa barıp feth kılğanı zikride
- 125/07 ‘Ömer Şeyh Mīrzā şehādeti zikride
- 126/05 Şāhib-kırānnıñ Mārdīn sarı barganı ve Uluğ Bēg Mīrzānıñ tevellüdi zikride
- 126/18 Hāmid Qal‘asının fethi zikride
- 127/08 Şāhib-kırānnıñ Ala Taq sarı barganda
- 127/20 Avnik Qal‘asının fethi zikride
- 129/02 Şāhib-kırānnıñ Gürcistānga barganı ve İbrāhīm Sultān Mīrzā tevellüdi zikride
- 129/15 Sultān Aḥmed-i Calayırnıñ Bağdādka kēlip tahtka olturğanı zikride
- 129/20 Şāhib-kırānnıñ Toktamış Hān uruşıge barganı ‘Irāk mülkidin Derbend yolu birlen zikride
- 132/17 Şāhib-kırān Deşt-i Kıpçakka çapkun yiberip talap buzğanıda
- 134/07 ḥazret-i Şāhib-kırānnıñ ‘Irāk sarı mūrāca‘at kılğanı bilād-ı şimāldın zikride
- 135/04 Sultān Muḥammed-i Ṭabesīnıñ ḥurūcı Yezdde ve Behlülñ Nihāvend ve muḥālefet kılğanı ve Muḥammed Sultān Mīrzānıñ Hürmüz sarı barıp vuḳū‘-yı fütūḥāt ki dest bērdi zikride
- 136/16 Şāhib-kırānnıñ dāru’s-saltanat Semerḳandka mūrāca‘at kılğanı zikride
- 137/09 Şāhib-kırānnıñ Ḥorāsānnı Şāh-ruḥ Mīrzāğa bērgeni zikride
- 137/21 Hızır Ḥ‘āce Oğlan kızı Tūkel Hānımnı Şāhib-kırān ‘aḳd bağlap İskender Mīrzānıñ izdivācı bēgisi Sultān bilen ve Bāğ-ı Dilgüşāy ‘imāreti zikride

139/01 Şāhib-kırānnıñ Hindūstān yörüşiniñ zikride ve Ketver kāfirleriniñ yèrige barıp ġazā kılğanıda

140/08 Şāhib-kırān, Muḥammed Āzādñı Burhān Oġlan ve Mīrzāde Rüstem ḥaberi üçün yibergeni

142/04 ḥazret-i Şāhib-kırānnıñ Purniyānī kabīlesiġa barıp Sind deryāsıdın ‘ubūr kılğanı zikride

143/15 Multān fetḥide ve Mīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīrniñ Multāndın Şāhib-kırān mülāzemetiġa kəlgeni ve özge ḥālāt zikride

144/08 Baṭīz Qal‘asınıñ fetḥi zikride

147/02 Şāhib-kırān muḥārebesi kişver-i Hind vālisi Sultān Maḥmūd bilen ki Sultān Fīrūz-şāh nebīresidür

149/04 Sultān Maḥmūd ve Mallu Ḥānnıñ firār üçün şehrdin çıġıp ve Şāhib-kırān cem‘ini alarnıñ kèyinidin yibergeni zikride

150/13 Şāhib-kırānnıñ özge Hind mevāzi‘i sarı fütūḥāt ġazevāt üçün barganı zikride

153/17 Şāhib-kırānnıñ Īrānġa yèti yıllık çèrik tartġanı ve Mīrānşāh Mīrzāniñ ba‘zı ḥālātı zikride

155/10 Emīrzāde Mīrānşāhniñ Şāhib-kırān mülāzemetiġa kəlgeni ve ḥavāşş u nüdemāsınıñ giriftārlıġı miḥnet ü belāġa ve özge vaḳāyi‘ zikride

157/01 Şāhib-kırānnıñ Gürcistān sarı barganı ve ba‘zı ḥālāt zikride

157/08 Pīr Muḥammed Mīrzā ve Rüstem Mīrzāniñ Bağdād sarı barganı ve sultānnıñ kaçqanı zikride

158/10 Şāhib-kırānnıñ Gürcistān sarı ‘azīmet kılğanı zikride

159/01 Şāhib-kırānnıñ Qayşer-i Rūmġa nāme yibergeni ve Sivās üstige çèrik tartıp istīlā tapġanı zikride

160/15 Şāhib-kırān zafer-fercāmın Şām vilāyetiga teveccüh kılğanı ve ba‘zı kazāyā şerhi ki münāsibdür bu maqāmda

161/11 hāzret-i Şāhib-kırānnıñ Haleb sarı yörüp feth bolğanı nē ol-kim artuqsı irtikāb ta‘ab bolğay

163/16 Şāhib-kırānnıñ Dımaşk üstige yörüp Mısr ve Şām pādışāhı bile uruşup ğālib bolğanı zikride

164/21 Ğazve vüskā tevekkülüga

171/07 Şāhib-kırānnıñ sene *arba‘a* ve *semānimiede*¹⁵ eṭrāf u cevānibka ılğar yibergeni zikride

172/02 Kayşer-i Rūmdın elçiler kēlip ve Şāhib-kırānnıñ ol kişverga çerik tartkanı zikride

174/03 Şāhib-kırānnıñ Tortum ve Kemāh Qal‘asını feth kılıp Kayşer elçileri kēlgeni zikride

176/18 hāzret-i Şāhib-kırān-ı sa‘ādet-ittişāf Kayşer uruşı üçün çerikni ārayış bērgeni ve eki pādışāhnıñ rükūbı ‘azm-i maşāff üçün

178/02 Şāhib-kırānnıñ Kayşer bilen muḥārebe kılıp nesīm-i feth u zafer rāyet-i nuşret-peykeriga estim Ildırım Bā-yezīdnıñ giriftārılığı çarḥ-ı miḥnet eser gerdişidin

180/14 Şāhib-kırānnıñ eṭrāf-ı memleketka çapkun yiberip memālik-i maḥrūsega feth-nāmeler yibergeni zikride

182/14 Şāhib-kırānnıñ Rūm memālikide kışlak ta‘yīn kılıp İzmir Qal‘asının fethi zikride

184/05 Egridiz ve Nasībin fethi Şāhib-kırān şecā‘at āyīn ihtimāmı bilen

184/17 Kayşer-i Rūm ve Muḥammed Sultān Mīrzānıñ vefātı zikride

¹⁵ 804'te.

186/01 ara Tatar avmini zikri ve aib-ıran alarnı Rmdın Semerand sarı krzeni zikride

186/10 aib-ırannı Rm vilyetidin mraat ılanı ve Muammed Sultn Mrz anası aremleri bile utru klip azde vefatını bilgeni

187/01 aib-ırannı Grcistn sarı tevecch ılanı ve azadelerg vilyet brgeni zikride

187/13 ara Ysufnı avlı ve Sultn Amednı ma barganı yz teessf bilen

188/12 aib-ırannı Grcistn vilyetiqa barganı zikride

189/20 aib-ırannı vilyetleri lını sorup zr-destler ddıa ytkeni ve Emrzde ‘omernı Mver’n-nehrdin klgeni zikride

191/16 Frzkh alanı fethi ve ara Tatarnı yaı bolanı zikride

193/09 aib-ırannı Semerand sarı tevecch ılanı zikride

194/04 aib-ırannı Hty yriqe ‘azmet ılanı zikride

195/10 aib-ırannı bu merale-yi fndin uanda ılanı zikride

197/01 Sultn Hseyn Mrznı mualefeti ve env tefria ve dmen zhr

198/01 ehriyr- ‘-n- mte mekn- h-ru Mrz Sultn cls memleket-i rnında brir

199/08 Mrn Mrz evldnı avlı Tmr Bgnı vefatıdn son Cihn-h Bgnı katli zikride

200/02 b Bekr Mrznı absdın al bolanı zikride

201/06 ‘omer Mrz Pr Muammed ve Rstem ve skender ve ‘omer ey¹⁶ bilen b Bekr Mrz uruanı zikride

¹⁶ T+mededi

201/13 Sultān Hüseyn Mīrzā hālātıda

202/06 Pīr Muḥammed Cihāngīr ve Hālīl Sultān Mīrzā uruşı zikride

202/14 Seyyid H'āce ibn Şeyḥ 'Alī Bahādur yağı bolğanı zikride

203/06 yana Pīr 'Alī Tāznıñ yağı bolğanı zikride ve Pīr Muḥammed Cihāngīrniñ şehādeti zikride

203/13 Şāh-ruḥ Mīrzāniñ Belḥ sarı yörüp Pīr 'Alī Tāznıñ cezāğa yetkeni zikride

203/19 Tebrīz ve Āzerbāyincān hālātıda ve Ābā Bekr ve Mīrānşāh Mīrzā hālī ve Sultān Aḥmed ve Qara Yūsufniñ Mısr seferidin ḥalāş bolup Āzerbāyincānga kēlgenleri zikride¹⁷

204/11 Ābā Bekr, Mīrānşāh Mīrzāniñ Tebrīzğa kēlip Qara Yūsuf bilen anıñ arasında vāqı'a bolğan ḥāleti zikride

205/02 Mīrānşāh Mīrzā, Ābā Bekr Mīrzāniñ Qara Yūsuf bilen uruşup Mīrānşāh Mīrzā bin Tēmūr Bēg küregenniñ şehādet tapğanı zikride

205/15 Ābā Bekr Mīrzāniñ tetimme-yi aḥvālī ve encām-ı rüzgārı zikride

205/21 'Ömer Şeyḥ Mīrzā evlādınıñ muḥālefeti muvāfaqatdın soñ

206/17 Pīr Muḥammed Mīrzāniñ şehādet tapқанı ve İskender Mīrzāniñ salṭanatı zikride

207/17 İskender Mīrzā bilen Rüstem Mīrzāniñ muḥārebesi Rüstem Mīrzāniñ Qara Yūsuf qaşığa barganı zikride

208/07 Qara Yūsuf bilen Sultān Aḥmedniñ muḥārebesi ve sultānnıñ qatl bolğanı zikride

¹⁷ *Tebrīz ve Āzerbāyincān hālātıda ve Ābā Bekr ve Mīrānşāh Mīrzā hālī ve Sultān Aḥmed ve Qara Yūsufniñ Mısr seferidin ḥalāş bolup Āzerbāyincānga kēlgenleri zikride: P Tebrīz Āzerbāyincān ḥāletinde Ābā Bekr bin Mīrzā Mīrān-şā(h) ve Sultān ve Qara Yūsufniñ seferinden Āzerbāyincānga zikride*

209/04 Hüdäydād Hüseyniñ yağı bolğanı ve Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ Māverāü'n-nehrğa 'azīmet kılğanı zikride ve Halīl Sultān Mīrzā ḥālātı zikride

210/06 Şeyḥ Nūre'd-dīn Bēgñiñ yağı bolğanı zikride

211/06 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ 'Irāḳқа барıp İskender 'Ömer Şeyḥñiñ müte'aḥḥid bolğanı zikride

211/13 Qara Yūsufñiñ istīlāsı {ve} Āzerbāyincānga {barıp} ve Şīrvān Şāh bilen uruşup zafer tapқанı zikride

211/17 Bayqara Mīrzāñıñ muḥālefeti ve İskender Mīrzāñıñ qatli zikride

212/07 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ Qandahār sarı barganı ve Qaydu Mīrzānı alıp kēlgeni zikride

212/17 Şāh-ruḥ Mīrzānı Āzerbāyincān Qara Yūsuf Türkmen üstige bargannıñ ḥālı zikride

213/04 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ ékinçi nevbet Āzerbāyincānga Qara Yūsuf def'i üçün barganı zikride

213/14 Uluḡ Bēg Mīrzāñıñ Moḡolistānga barganı zikride

214/01 Uluḡ Bēg ve Barāḳ Ḥān bilen uruşup hezīmet bolğanı zikride

215/08 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ Āzerbāyincānga barıp İskender Qara Yūsuf bilen uruşup ḡālib bolğanı zikride

216/08 Baysunḡur Mīrzā vefātı zikride

217/03 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ üçünçi nevbet 'Irāḳ ve Āzerbāyincānga barganı zikride

218/13 Şāh-ruḥ Mīrzāñıñ irtiḥālī bu 'ālem-i fānīdin sarāy-ı bāḳī sarı barganı zikride

219/08 'Alāü'd-devle Mīrzāñıñ cülūsı serīr-i saltanatқа ve 'Abdü'l-laṭīf Mīrzāñıñ giriftārlıḡı qayd-ı āfetğa

219/18 Uluğ Bèg Mīrzānıñ Ceyhūndın ötüp ‘Alāü’-d-devle Mīrzā bilen şulh kılğanı zikride

220/12 ‘Alāü’-d-devle Mīrzānıñ Andhūd ve Şuburgān sarı barıp Uluğ Bèg Mīrzā bilen uruşup hezīmet bolğanı zikride

221/18 ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānıñ muḥālefeti atası Uluğ Bèg Mīrzā bilen ve ol pādīşāh-ı ‘ālī-şān şehādet-i taḫdīr-i Melik-i Mennān bilen» Bebür Mīrzā bilen Sultān Muḥammed Mīrzānıñ ḥāleti ve ‘Alāü’-d-devle Mīrzānıñ benddin ḥalāş bolğanı zikride

223/06 ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānıñ ḫatli ve ‘Abdu’llāh Mīrzānıñ salṭanatı ve Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ ba‘zı ḥālātı zikride

224/08 Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ bidāyet oṭağı mertebesi zikride

224/15 ‘Abdu’llāh Mīrzānıñ Ebū’l-ḫayr Ḥān bilen muḥārebe kılıp maḫtūl bolup Sultān Ebū Sa‘īdniñ Semerḫandda pādīşāh bolğanı zikride

224/20 Sultān Muḥammed Mīrzānıñ Ḥorāsān üstige yörüp Bebür Mīrzā bilen uruşup maḫtūl bolğanı zikride

226/03 Bebür Mīrzānıñ Māverāü’n-nehr üstige çerik tartқанı zikride

226/16 Ebū’l-ḫāsım Bebür Mīrzānıñ intikālī ve cihān güzārıdın ravza-yı rıdvān sarı

227/07 Şāh Maḥmūd Mīrzānıñ salṭanatı zikride

227/16 İbrāhīm Sultān Mīrzā cülüsü mesned-i pādīşāhlığı zikride

228/03 Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ Ḥorāsānga kēlgeni ve ba‘zı vāḫı‘a zikride

229/09 ‘Alāü’-d-devle Mīrzā oğlu İbrāhīm Mīrzā bilen mülākāt kılıp Herātқа barganı ve Türkmen çerikiniñ hücümü zikride

229/20 Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ dāru’s-salṭana Herāt üstige yörüp Cihān-şāh Mīrzānıñ ‘Irāḫ sarı mu‘āvedet kılğanı zikride

230/08 Sultān Ebū Sa'īd Mīrzānıñ uruşı ve 'Alāü'd-devle Mīrzā ve İbrāhīm Mīrzā ve Sencer Mīrzā bilen

231/10 Sultān Ebū Sa'īd Mīrzānıñ Māverāü'n-nehrğa Muḥammed Cuki Mīrzā def'i üçün barganı zıkrıde

232/04 Cihān-şāh Mīrzā oğlu Pīr Budağ bilen Bağdādta uruşup Pīr Budağnı öldürüp ve Uzun Ḥasan Bēg üstige barıp Cihān-şāh Mīrzānıñ maqtūl bolup Sultān Ebū Sa'īd Mīrzānıñ 'Irāqqa barganı zıkrıde

233/05 Sultān Ebū Sa'īd Mīrzānıñ 'Irāqqa teveccūh kılğan sebebi ve ol pādīşāhnıñ şehādeti zıkrıde

235/01 Sultān Ḥüseyn saltanatı zıkrıde

236/06 Yādigār Muḥammed Mīrzā bilen Sultān Ḥüseyn Mīrzānıñ uruşı Çınarānda ve Yādigār Muḥammed Mīrzānıñ hezīmet bolğan zıkrıde

239/08 Şeybānī Ḥān bin Coçi Ḥān evlādınıñ aḥvālı ve Muḥammed Şāh ve ḥākān-ı a'zam Süyünç Ḥ'āce Ḥān ḥurūcı zıkrıde

240/12 Ebū'l-ḥayr Ḥān saltanatı zıkrıde

241/16 Māverāü'n-nehr ḥānlarnıñ üstige çerik tartıp Tarḥān bilen uruşup¹⁸

242/05 ḥān-ı a'zam Süyünç Ḥ'āce Ḥān ve Şeybān selāṭīniniñ Semerḳandğa teveccūh kılıp Semerḳandnıñ fethi bolğanı zıkrıde¹⁹

242/12 Bebür Mīrzā bilen Çağatay bēglerniñ hücümü her tarafdın²⁰

243/01 Ḥānlarnıñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruşup Bebür Mīrzānıñ hezīmetde Çağatay ulusınıñ ba'zı serdārlarnıñ maqtūl bolğanı zıkrıde²¹

¹⁸ *Māverāü'n-nehr ḥānlarnıñ üstige çerik tartıp Tarḥān bilen uruşup: T Şāh-baḥt Ḥānnıñ Taşkend üstige barıp Muḥammed Sultānnıñ giriftār bolğanı zıkrıde*

¹⁹ *ve ḥān-ı a'zam Süyünç Ḥ'āce Ḥān ve Şeybān selāṭīniniñ Semerḳandğa teveccūh kılıp Semerḳandnıñ fethi bolğanı zıkrıde: T ḥānlarnıñ Māverāü'n-nehr üstige çerik tartıp Bākī Tarḥān bilen uruşup Buḥārā feth bolğanı zıkrıde*

²⁰ *Bebür Mīrzā bilen Çağatay bēglerniñ hücümü her tarafdın: T Muḥammed Şeybānī Ḥān ve ḥākān-ı a'zam Süyünç Ḥ'āce [... ..]larnıñ Semerḳandğa teveccūh kılıp Semerḳandnıñ feth bolğanı zıkrıde*

243/15 hānlarınñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruş bolup Bebür Mīrzānıñ hezīmetide ve Çağatay ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maqtūl bolğanı zıkrıde

244/12 hānlarınñ Husrev Şāh Bēg üstige yörüp ol hezīmet bolğanı zıkrıde

244/18 hānlarınñ Sulţān Ahmed Tenbel üstige barıp Moğol hānları bilen uruşup feth bolğanı zıkrıde

245/06 Bākī Tarhānnıñ Şāh-baht Hānga kirip hānlarınñ Belh üstige yörügen burun nevbetde

245/20 Bākī Hānnıñ Şāh-baht Hānga kirip hānlarınñ Belh üstige yörigen burun nevbet²²

246/12 Şāh-baht Hānnıñ Husrev Şāh üstige barıp ve Kūnduz ve Bedaḥşān ve Huttalān tevābi‘ bilen feth bolğanı zıkrıde

247/02 hānlarınñ Sulţān Ahmed üstige barıp Andigān vilāyeti feth bolğanı²³

247/20 Şāh-baht Hā{n}nıñ Husrev Şāh üstige barıp ve Kūnduz ü Hışār ü Bedaḥşān hilāfeti tevābi‘ bilen feth bolğanı zıkrıde²⁴

248/15 Şāh-baht Hānnıñ H‘ārezm feth kılğanı zıkrıde²⁵

249/15 Şāh-baht Hānnıñ üstige barıp feth kılğanı zıkrıde²⁶

250/04 Şāh-baht Hānnıñ Kāsım üstige barıp gālīb bolğandın soñ ba‘zı selāṭinnıñ mağlūb bolğanı

²¹ *Hānlarınñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruşup Bebür Mīrzānıñ hezīmetide Çağatay ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maqtūl bolğanı zıkrıde: T Bebür Mīrzā bilen Çağatay bēgleriniñ hücūm her tarafdın*

²² *Bākī Hānnıñ Şāh-baht Hānga kirip hānlarınñ Belh üstige yörigen burun nevbet: T hānlarınñ Sulţān Ahmed Tenbel üstige barıp Andigān vilāyeti feth bolğanı zıkrıde*

²³ *hānlarınñ Sulţān Ahmed üstige barıp Andigān vilāyeti feth bolğanı: T Şāh-baht Hānnıñ H‘ārezmğa barıp feth kılğanı zıkrıde*

²⁴ *Şāh-baht Hā{n}nıñ Husrev Şāh üstige barıp ve Kūnduz ü Hışār ü Bedaḥşān hilāfeti tevābi‘ bilen feth bolğanı zıkrıde: T Şāh-baht Hānnıñ Belh üstige barıp feth bolğanı zıkrıde*

²⁵ *Şāh-baht Hānnıñ H‘ārezm feth kılğanı zıkrıde: T Şāh-baht Hānnıñ Horāsānga yörüp bey ol-kim mücādele vü mukātele bolğanı feth bolğanı Teyri Te‘ālā ināyeti bilen*

²⁶ *Şāh-baht Hānnıñ üstige barıp feth kılğanı zıkrıde: T Tēmür Sulţān, ‘Ubeydu’llāh Sulţānnı çerik bilen Ebū’l-muḥsin Mīrzā, Köpek Mīrzā üstige yibergenı zıkrıde*

251/02 Şā{h}-baht Hānnıñ Horāsānga barıp Tèñri Te‘ālā ‘ināyeti bilen ol-ki mücādele {vü} muḳātele bolğay feth bolğanı²⁷

252/10 Tèmr Sultān ‘Ubeydu’llāh Sultān çerik bilen Ebū’l-ḥasan üstige yibergenı zıkrıde²⁸

253/07 Hamza Sultān ve Mehdī Sultān, Bebür Mīrzā bilen uruşup ḥasb-i taḳdīr bilen şehādetḳa fāyız bolğanları ve ba‘zı ḥālāt-ı ġarībe ki vuḳū‘ taptı Melik-i Mennān taḳdīri

254/13 şāh²⁹ [... ..]

255/08 ḥazret-i ḥān-ı a‘zam cülūsı dāru’s-saltanat Semerḳand ...³⁰ ki ol ba-īn vācibu’t-taḳdīr bilen zuhūrğa keldi

256/14 Hamza Sultān, Mehdī Sultān, Bebür Mīrzā bilen uruşup ḥasbe’t-taḳdīr bilen şehāde{t}ḳa fāyız bolğanları

258/12 ḥazret-i ḥān-ı a‘zamıñ Sultān Sa‘īd Hān bilen uruşup feth-i nuşretḳa ḳābız bolğanı zıkrıde

258/20 Kāsım Hānnıñ İskender bilen mūrāca‘at ḳılğanı

258/21 İskender kèlip ḥān-ı a‘zam ḳılıp feth vüçüdı

259/11 ḥazret-i ḥān-ı a‘zam Horāsān{ğa} bargan{ı}

261/13 ḥazret-i ḥān-ı a‘zamıñ ötkeni bu cihān-ı fānī

²⁷ Şā{h}-baht Hānnıñ Horāsānga barıp Tèñri Te‘ālā ‘ināyeti bilen ol-ki mücādele {vü} muḳātele bolğay feth bolğanı: T Şāh İsmā‘ılñıñ Şāh-baht Hān üstige kèlip ġālib bolup Şāh-baht Hānnıñ şehādet zıkrıde

²⁸ Tèmr Sultān ‘Ubeydu’llāh Sultān çerik bilen Ebū’l-ḥasan üstige yibergenı zıkrıde: T [h]azret-i ḥāḳān-ı a‘zam cülūsı dāru’s-saltanat Semerḳandda ve vaḳāyi‘i ki ol mābeynde ḥasb-i taḳdīr bilen zuhūrğa keldi

²⁹ Başlık silik çıktığı için okunamamıştır.

³⁰ ...: P

1.5. Metin Kuruluşunda İzlenilen Yöntem

Bu çalışmada esas nüshası olarak St Petersburg'da the Library of the Leningrad Branch of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the U.S.S.R. (LOIV)'de D 104'te kayıtlı olan nüsha (P nüshası) kullanıldı.

Bu nüshanın çok fazla yazım yanlışlığı içermesi ve zaman zaman da metinden kaynaklı problemlerden yazının okunamaması, yazı çevriminin ikinci nüsha ile karşılaştırılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle P nüshası, daha az yazım hatası içeren ve daha okunaklı olan Taşkent el-Biruni Şarkşinaslık Enstitüsünde 5368 numarada kayıtlı nüsha (T nüshası) ile karşılaştırılarak metin oluşturuldu. Böylece yanlış veya eksik yazılmış kelimeler, metnin imla ve anlamına uygun olacak şekilde tamamlandı. (Ancak T nüshasının baş kısmı, P nüshasında bulunmadığından bu çalışmaya dahil edilmedi.)

Metindeki kelime, okunamıyor ve nüshalardaki biçimleri birbirleriyle uyuşmuyor ise metnin anlamına göre tahmini okuma yapılarak bu kelime metin içerisine yazıldı ancak iki nüshadaki yazım da fotoğraflanarak dipnota aktarıldı. Böylece okuyucu kelimenin nüshalardaki asıl şeklini de görme fırsatına sahip olmuş oldu.

Tahmini olarak okuduğumuz kelime şüpheli ise yanına (?) sembolü eklendi.

Metnin tahribatından, müstensihin hatasından veya tarafımızca okumayan kelimelerle ilgili herhangi bir tahminimiz yok ise metin içerisinde kelimenin bulunduğu yer ... ile gösterilerek nüshalardaki yazım fotoğraflanarak dipnota aktarıldı.

İki nüshada da olmasına rağmen nüshanın birinde çeşitli nedenlerle okunamayan kelimeler [] şeklindeki köşeli parantez içerisine yazıldı.

Bir nüshada olmayıp diğer nüshada olan ve bu sayede tamamlanan unsurları () şeklindeki yay parantez içerisine yazıldı.

Cümlelerin anlamına göre tarafımızca tamamlanan unsurları { } içerisine eklendi.

Cümleden çıkarılması gereken unsurlar < > içerisine yazılarak gösterildi.

Metine T nüshasından eklenmiş bir bölüm « » içerisinde gösterildi.

Metinde geçen ayetler veya Arapça ibarelerin transkripsiyonu italik olarak gösterildi.

Arapça ayet, hadis veya ibarelerin tercümeleleri dipnota ilave edildi.

P nüshasında bulunan Farsça şiirlerin çoğu T nüshasında yoktur. Bu şiirler eğer T nüshasında mevcut ise dipnota bu şiirin T'de de olduğu bilgisi ilave edildi.

Farsça şiirlerin de transkripsiyonu yapılarak tercümeleri dipnotta verildi. Bu şiirlerin tercümeleri dipnotta verildiği için bu şiirdeki kelimeler *dizin/sözlük* bölümüne alınmadı.

Asıl metin olarak kullandığımız P nüshasında bulunan 9., 10. 11. fasıl sıralaması, el yazmasında 11., 9. ve 10. fasıl şeklinde olduğu için bu tarihsel sıralamayı düzeltmek adına sayfalarda *yürüyen numaralandırma* (1, 2, 3, ...) sistemi kullanıldı. Bu dizin/sözlük bölümünü hazırlayabilmek için gerekli bir müdahale idi. Ancak metindeki yerini kolaylıkla tespit edebilmemiz ve mikrofilmdeki kayıtlı sistemi bozmamak için de asıl metin olarak kullandığımız P nüshasındaki ilgili sayfanın yeri de (101a, 101b, 102a,...) yürüyen numaralandırma üzerine köşeli parantez içerisine (**1^[101a]**, **2^[101b]**, **3^[102a]**) eklendi. Dipnotlarda veya gerekli atıflarda metindeki orijinal sayfa numarasına (1a, 1b, 2a, 2b,...) gönderme yapıldı. Hem metin içindeki yürüyen numaralandırma sisteminin hangi varaklara denk geldiğini göstermek hem de P nüshasının T nüshadaki yerlerinin tespiti için bir liste oluşturuldu:

Tablo 2: Metin İçindeki Sayfa Numaralarının P ve T Nüshalardaki Yeri

Metin İçindeki Numaralandırma	P Nüshası	T1 Nüshası
1	101a	—
2	101b	—
3	102a	—
4	102b	—
5	103a	—
6	103b	—
7	104a	—
8	104b	—

9	105a	—
10	105b-6	326a-1
11	106a	326a-17
12	106b	327a-1
13	107a	327b-2
14	107b	328a-4
15	108a	328b-6
16	108b	329a-5
17	109a	329b-11
18	109b	330a-16
19	110a	330b-20
20	110b	331b-4
21	111a	333a-7
22	111b	333b-8
23	112a	334a-11
24	112b	334b-14
25	113a	335a-21
26	113b	—
27	114a -7	336a-1
28	114b	336a-17
29	115a	337a-1
30	115b	337b-6
31	116a	338a-9
32	116b	338b-12
33	117a	339a-14
34	117b-3	339b-17

35	118a	340a-18
36	118b	340b-18
37	119a	340y/a-20
38	119b-6	340y/b-16
39	120a	341a-14
40	120b	341b-20
41	121a	342b-5
42	121b	343a-12
43	122a	343b-18
44	122b	344b-4
45	123a	345a-10
46	123b	345b-16
47	124a	346b-1
48	124b	347a-8
49	125a	347b-12
50	125b	348a-9
51	126a	348b-17
52	126b	349a-21
53	127a	350a-4
54	127b	350b-11
55	128a	351a-17
56	128b	352a-4
57	129a	352b-10
58	129b	353a-15
59	130a	353b-21
60	130b	354b-5

61	131a	355a-13
62	131b	355b-19
63	132a	356b-5
64	1a	356b-17
65	1b	357a-13
66	2a	357b-9
67	2b	358a-12
68	3a	358b-17
69	3b	359a-21
70	4a	360a-6
71	4b	360b-8
72	5a	361a-14
73	5b	361b-16
74	6a	362a-18
75	6b	363a-5
76	7a	363b-11
77	7b	364a-18
78	8a	364b-21
79	8b	365b-1
80	9a	366a-5
81	9b	366b-11
82	10a	367a-16
83	10b	367b-18
84	11a	368a-21
85	11b	369a-1
86	12a	369a-20

87	12b-2	369b-11
88	13a	370a-12
89	13b	370b-14
90	14a	371a-18
91	14b	372a-2
92	15a-2	372b-5
93	15b	373a-7
94	16a	373b-12
95	16b	374a-15
96	17a	375a-7
97	17b	375b-5
98	18a	376a-11
99	18b	376b-14
100	19a	377a-18
101	19b	378a-3
102	20a	378b-6
103	20b	379a-11
104	21a	379b-15
105	21b	380a-20
106	22a	381a-2
107	22b	381b-6
108	23a	382a-9
109	23b	382b-15
110	24a	383a-18
111	24b	384a-3
112	25a	384b-8

113	25b	385a-14
114	26a	385b-20
115	26b	386b-4
116	27a	387a-8
117	27b	387b-12
118	28a	388a-16
119	28b	388b-10
120	29a	389a-15
121	29b	389b-21
122	30a	390b-5
123	30b	391a-7
124	31a	391b-13
125	31b	392a-18
126	32a	393a-2
127	32b	393b-8
128	33a	394a-15
129	33b	394b-16
130	34a	395b-1
131	34b	396a-8
132	35a	396b-12
133	35b	397a-17
134	36a	398a-2
135	36b	398b-6
136	37a	399a-10
137	37b	399b-14
138	38a	400a-19

139	38b	401a-1
140	39a	401b-5
141	39b	402a-9
142	40a	402b-14
143	40b	403a-18
144	41a	404a-2
145	41b	404b-9
146	42a	405a-14
147	42b	405b-21
148	43a	406b-4
149	43b	407a-9
150	44a	407b-12
151	44b	408a-17
152	45a	408b-21
153	45b	409b-4
154	46a	410a-8
155	46b	410b-13
156	47a	411a-18
157	47b	411b-20
158	48a	412b-4
159	48b	413a-11
160	49a	413b-15
161	49b	414a-21
162	50a	415a-5
163	50b	415b-10
164	51a	416a-16

165	51b	417a-1
166	52a	417b-6
167	52b	418a-11
168	53a	418b-16
169	53b	419a-21
170	54a	420a-5
171	54b	420b-9
172	55a	421a-15
173	55b	421b-19
174	56a	422b-2
175	56b	423a-5
176	57a	423b-8
177	57b	424a-9
178	58a-2	424b-5
179	58b	425a-4
180	59a	425b-9
181	59b	426a-14
182	60a	426b-19
183	60b	427a-21
184	61a	428a-1
185	61b	428b-2
186	62a	429a-2
187	62b	429b-7
188	63a	430a-10
189	63b	430b-13
190	64a	431a-17

191	64b	431b-19
192	65a	432b-1
193	65b	433a-2
194	66a	433b-6
195	66b	434a-11
196	67a	434b-13
197	67b	435b-7
198	68a	436a-11
199	68b	436b-14
200	69a	437b-1
201	69b	438a-6
202	70a	438b-14
203	70b	439a-19
204	71a	442a-7
205	71b	442b-16
206	72a	440a-21; 443a-21
207	72b	444a-4
208	73a	444b-12
209	73b	445a-17
210	74a	445b-19
211	74b	446b-1
212	75a	447a-11
213	75b	447b-18
214	76a	449b-1
215	76b-2	450a-5
216	77a-2	450b-9

217	77b	451a-11
218	78a	451b-16
219	78b	452a-17
220	79a	452b-21
221	79b	455a-6
222	80a	455b-5
223	80b	456a-9
224	81a	456b-13
225	81b	457b-2
226	82a	458a-7
227	82b	458b-11
228	83a	459a-9
229	83b	459b-16
230	84a	460b-8
231	84b	461a-12
232	85a-4	461b-17
233	85b	462a-11
234	86a	462b-19
235	86b	463b-4
236	87a	464a-6
237	87b	464b-15
238	88a	465a-19
239	88b-8	466a-2
240	89a	466a-7
241	89b	466b-11
242	90a	467a-16

243	90b-2	468a-2
244	91a	468b-5
245	91b	469a-9
246	92a	469b-20
247	92b	470b-7
248	93a	471a-11
249	93b	471b-16
250	94a	472a-18
251	94b	473a-6
252	95a	473b-12
253	95b	474a-17
254	96a	475a-6
255	96b	—
256	97a	—
257	97b	—
258	98a	—
259	98b	—
260	99a	—
261	99b	—
262	100a	—
263	100b	—

2. DİL İNCELEMESİ

2.1. Yazım Özellikleri

Çağataycanın karakteristik yazım özellikleri Türkçe kelimelerdeki ünlüler için hareke yerine harflerin kullanılması, art damaksıl η ünsüzü için نك kullanılması, eklerin kelimelerden ayrı yazımı, art ve ön ünlülü Türkçe kelimelerdeki t'nin ت ve s'nin س ile gösterilmesi, p'nin ب ve ç'nin ج ile yazılmasıdır (Ölmez, 1996, 37). 16. yy. yazılmış bir klasik Çağatay metni olan *Zübdetü'l-Âsâr* da bu karakteristik özellikleri yansıtmaktadır.

Bu bölümde *Zübdetü'l-Âsâr*'ın yazım özelliklerini incelerken P nüshasını esas aldık. Bununla birlikte T nüshasının yazım özellikleri de P nüshası ile örtüşmektedir.

Ünlülerin Yazımı

a ünlüsünün yazımı

Söz başındaki *a* ünlüsü için *elif* (ا) kullanılmıştır:

aldılar (4a-14)

at (4a-16)

atlanıp (4b-3)

anda (4b-18)

açtılar (12a-7)

Bazen de söz başındaki *a* ünlüsü için *medli elif* (آ) kullanılmıştır:

at (4a-20)

at (4b-3)

ayırıp (10a-17)

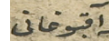
az (27a-12)

avnı (23a-3)

aķboġanı (42b-4)

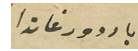

Söz içindeki *a* ünlüsü Uyğur yazı geleneğindeki gibi *elifle* (ا) yazılmıştır:

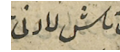
barıp (4a-4)

bardurġanda (13a-1)

taşları (45b-13)

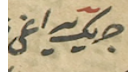

yaşıda (46a-19)

Bazı kelimelerin ilk hecesindeki *a* ünlüsü yazılmamıştır:

çerik yaraġı (16b-13)

ķaçan (9b-1)

yadaķ (42b-9).

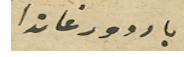

Söz sonundaki *a* ünlüsü kimi zaman *elif* (ا) ile kimi zaman da *güzel he* (ە) ile yazılmıştır:

bègge (4a-20)

bardurganda (13a-1)

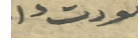
anda (4b-18)

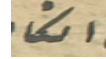
özge (10b-19)

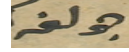
yurtda (2b-12)

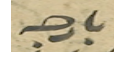
aṇa (16b-1)

çölğa (4a-21)

barça (5a-6)

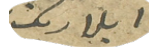
kolıǵa (4b-10)

e/è ve ı/i ünlülerinin yazımı

Söz başındaki kapalı ve açık *e* ile *ı/i* ünlüleri için *elif*-ye (ای) kullanılmıştır:

eylediñ (1b-7)

emdi (26b-2)

elçi (19a-20)

er (31b-13)

edgü (31b-9)

ılǵar (40a-7)

ilgeri (51a-1)

Söz içindeki *e* ünlüsü için *elif* (ل) kullanılmıştır:

yiberdi (13a-4)

یبردی

köterip (10b-13)

کوتریپ

körmey (10a-16)

کورمهی

dëgen (16b-1)

دیکان

kêşeşip (10b-20)

کیشیپ

törtelesi (19a-16)

تورتلای

Söz içindeki kapalı ve açık *e* ile *ı/i* ünlüleri için *ye* (ی) kullanılmıştır:

bëgge (21b-10)

بیک

këldi (22a-1)

کیلدی

dëp (21b-21)

دیب

tëgre (22a-2)

تیکر

dëk (26b-6)

دیک

këçesi (39a-5)

کیچیسی

yıkıldılar (19b-15)

یقیلدی

sındı (8b-14)

سندی

kırkıp (22a-18)

قرب

bildi (6b-6)

بید

Söz sonundaki *e* ünlüsü bazen *elif* (ل) ile bazen de *he* (ه) ile yazılmıştır:

êrse

ايرس

nêçe (31b-19)

نچه

yüzide (34b-1)

يوزيدا

künde (36b-11)

كوندا

dere (38b-11)

دره

têgre (22a-2)

تگر

şibası (34b-11)

شيباسي

şiba (34b-14)

شيبه

Üç Karanı (16a-1)

اوج قوه نه

Üç Kara (5a-15)

اوج قوا

Söz içindeki *ı/i* ünleri genellikle *ye* (ی) ile yazılmıştır. Kimi durumlarda yazılmadığı da görülür:

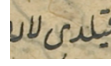
kolıġa (4b-10)

yigit (32b-13)

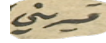
ķıldılar (25a-6)

tilep (39a-4)

ķızını (11b-14)

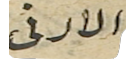

Söz sonundaki *ı/i* ünleri *ye* (ی) ile yazılır:

yandı (4b-4)

alarmı (39a-1)

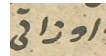
özi (39b-1)

***o/ö; u/ü* ünlüsünün yazımı**

Söz başındaki *o/ö, u/ü* ünlüleri *elif-vav* (او) ile yazılmıştır:

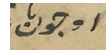
uzattı (4b-3)

ulusını (13a-9)

üçün (13a-21)

özge (10b-19)

ortaġa (41b-11)

Yuvarlak ünlüler söz başında bazen de *elif-vav* (او) yerine sadece *elif* (ا) ile gösterilmiştir:

orduda (35a-11)

اروددا

oğlanğa (35a-18)

اغلانقا

oğlan (34b-6)

اغلان

uluğ (32a-6)

الغ

Söz içindeki *o/ö, u/ü* ünlüleri *vav* (و) ile yazılmıştır:

bolup (4a-4)

بولوپ

üçün (13a-21)

اوچون

kolığa (4b-10)

قولیغا

kavup (5b-7)

قووب

koydılar (46a-17)

قويدیلار

altun (40b-21)

آلتون

turup (41a-6)

توروب

toy (40b-21)

طوی

Söz sonundaki *u* ünlüsü *vav* (و) ile yazılır:

utru (4a-2)

oşbu (18b-6)

Ünsüzlerin Yazımı

p ünsüzünün yazımı

Nüshamızda *p* ünsüzünün *be* (ب) ile yazıldığı görülmektedir:

yanıp (34a-11)

alıp (28b-6)

tapıp (27a-3)

kaçıp (23b-5)

köp (14b-20)

tapşurdu (18b-17)

ç ünsüzünün yazımı

Ön seste, söz içinde, söz sonundaki *ç* sesi *cim* (ج) ile yazılmıştır:

çapķay (19b-8)

barça (28a-5)

yığaç (34a-7)

çüçük (34a-1)

چوچوک

s ünsüzünün yazımı

Art ve ön ünlülü Türkçe kelimelerde *s* ünsüzü *sin* (س) ile yazılmıştır. Çoğu yerde *sin* 'in altına üç nokta konulduğu görülmektedir:

sorup (21b-18)

سوروب

soņ (22a-3)

سونک

saç saķalın (22a-18)

ساج سقالین

salıp (23a-10)

سالیپ

sözlük (34a-1)

سوزلوك

t ünsüzünün yazımı

Art ve ön ünlülü Türkçe kelimelerde *t* ünsüzü için *te* (ت) kullanılmıştır:

tartıp (17a-1)

تارتیب

taşlap (18a-6)

تاشلاپ

atlarını (26b-4)

اتلارن

utruda (27b-12)

اوترودا

tüşüp (34a-14)

توشوب

tirig (17a-9)

تیریک

Dağ kelimesi birkaç yerde ت yerine ط ile yazılmıştır.

tağ (70b-3)

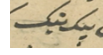
tağ (96a-20)

Art damaksıl *ŋ* ünsüzünün yazımı

Art damaksıl *ŋ* ünsüzü için *nun-kef* نك kullanılmıştır:

bəgniŋ (13a-9)

aŋa (13a-9)

soŋ (14a-4)

miŋ (15b-6)

Diğer Özellikler

Uygur yazı geleneğinin devamı olarak kelime ve eklerin ünlüleri hareke ile değil harf ile gösterilmiştir:

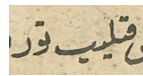
köydürüp (53a-18)

koşuldılar (113a-3)

kılıptur (43b-4)

yürekler (66b-10)

bolmaqlık (68a-6)

بولماق لىق

kılmaz irdi (83a-17)

قىلماس ىردى

b ve *y* seslerinin yanyana olduğu kelimelerde ب ve ى harflerinin noktaları bir arada yazılmıştır:

3a-5

bilen

بىلەن

4b-1

bègni

بىگنى

Eklerin Yazımı

Ekler kimi zaman kelimeden ayrı yazılmıştır:

cengelde (16a-21)

جىنگىلدا

golğa (34b-9)

غولغا

uruşda (35a-9)

ئوروشدا

bègni (19b-4)

بىگنى

yasakğa (20a-21)

ياساققا

karavulları (43a-7)

قاراوللارى

attın (43a-1)

آت تىنى

İkiz Ünlülerin Yazımı

Söz içinde görülen veya kelimeye bir ünsüz ile başlayan ek gelmesi sonucu ortaya çıkan ikizleşmeler tek harfle gösterilir:

uzattı (4b-3)

öttiler (3a-10)

êşittiler (12b-20)

Arapça, Farsça Kelimelerin Yazımı

Arapça-Farsça kelimelerin genellikle aslına uygun olarak yazıldığı görülmektedir. Arapça kelimelerdeki hemzeli sesin *ye* (ی) ile yazımı Çağataycanın karakteristik yazım özelliklerinden biridir. Bu yazım özelliği metnimizde de görülmektedir.

ḥazāyin (< Ar. ḥazā'in) (12b-2)

fāyide (< Ar. fā'ide) (33a-10)

ḥamāyil (< Ar. ḥamā'il) (33a-14)

māyil (< Ar. mā'il) (33a-15)

cerāyim (< Ar. cerā'im) (33b-1)

Birkaç kelimeye ise kelime ی yerine aslına uygun olarak hemzeli yazılmıştır.

sā'ir (15a-3)

ḥā'if (83b-3)

Metinde he (ه) ile biten kelimelere vahdet (birlik) ye'leri (ي) eklendiğinde ye (ي) yazılmayarak onun yerine he (ه) üzerine hemze (ء) konur:

cür' aī (77a-21)

kıt' aī (102b-3)

rık' aī (103a-12)

fāyideī (190/21)

vāķi' aī (210/19)

nükteī (178/15)

çāreī (252/04)

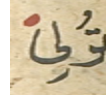

İki nüshada da kimi kelimeler harekeli yazılmıştır:

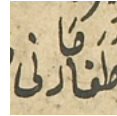
cüldü (P 20b-9)

Toli (P 120b-4)

Ṭağacarnı (P 123b-7)

kündin (P 131a-7)

Gürcüler (T 410b-7)

سکریلار

müşriklerini (T 413a-10)

مشرک لاری

P ve T nüshalarının ikisinde de genel olarak şedde gösterilmemiştir. Ancak T nüshasında yine de P nüshasına göre daha fazla şedde kullanmıştır. Şeddenin bu nüshada, özellikle özel isimlerde ve okuyucunun başka bir kelime ile karıştırması muhtemel olan kelimelerde kullanılmıştır:

Uçça (38b-4) (P ve T'nin ikisinde de şeddelidir.)

P , T

Mallu (38b-5) (T'de şeddelidir.)

Ferrāşı (48a-2) (T'de şeddelidir.)

ıssıktur (73a-9) (T'de şeddelidir.)

Metinde kimi tamlamalarda tamlama y'sinin yazıldığı örnekler mevcuttur:

137-17 *haţar-ı 'aẓīm*, 161/08'de *kıţār-ı haçirler*, 120/06 *mizāc-ı şerīfī*, 216/20 *mizāc-ı şerīfīğa*, 235/18 *müddet-i medīd*, 253/11 *hukūk-ı ni 'metni*, 119/20 *sem 'i şerīfīğa*, 239/10 *sem 'i şerīfīğa*, 68a/05 *'uẓemā-yı devlet*, 185/10, *şehriyār-ı felek-temkīn*

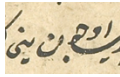
hem ol kelimesi metinde çoğunlukla همول şeklinde yazılmıştır: 012/06, 035/11, 035/17, 038/16, 102/10, 150/20, 151/09, 247/14, 248/04, 249/02

Farsça *bāğ* kelimesinin çoğulu Arapça çoğul eki -āt (ات) ile yapılmıştır: *bāğāt* "bahçeler, bağlar" 140/19, 174/09, 184/06 87/17. *hezārcāt* "binler" kelimesi de bu şekilde türetilmiştir. "Sonunda gayri mefuz (okunmayan) hay-ı mimî (ه) bulunan kelimelerde ات ile çoğul yapılırken ات 'dan önce bir de ج eklenir. Okunmayan he (ه) düşer" (Bangî, 1971, 21).

148/17 *töpen* kelimesinin metindeki yazımı P nüshasında harekeli olup iki nüshada

da *tēben* okutacak şekilde yazılmıştır: *töpen*: P , T .

Metnin nüshalarında eksik, yanlış veya okuduğumuz biçimden farklı yazılmış kimi kelimeler şunlardır:

► *üçünçi için üçünini(?)* (P 130b-9) yazılmıştır.

► 061/07'de geçen *eflec* "felçli" kelimesi yerine P , T iflāc/eflāc okutacak şekilde ل ile yazılmıştır. Ancak metnin bağlamına bakıldığında kelimenin *eflec* olması gerektiği düşünülmektedir.

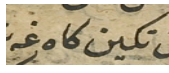
► 062/04'te geçen *kīyizī* "bir keçe" kelimesi P , T şekillerinde yazılmıştır.

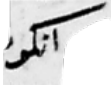
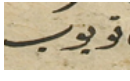
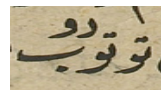
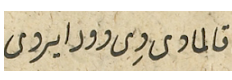
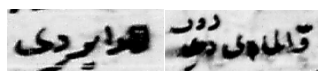
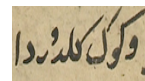
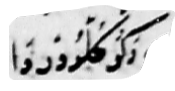
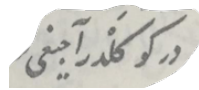
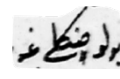
► 065/20 *istiklāldin* kelimesi P'de şeklindedir.

► 065/21 *muṭlaḳ* kelimesi P'de şeklindedir.

► *muḥābāt* kelimesi iki nüshada da *muḥābād* olarak د ile yazılmıştır.

► 101/12 *kemīnde* kelimesi P'de şeklindedir

► 101/13 *kemīn-gāhga* kelimesi P'de şeklindedir.

- 102/11 *Eygü* kelimesi T'de şeklindedir
- 103/19 *tutup* kelimesi P'de şeklindedir
- 104/21 *Eygü* kelimesi P'de *Engü* T'de *Engü* şeklindedir.
- 104/21 *tutup* kelimesi P'de *tutturup* şeklindedir.
- 109/01 *upa* kelimesi P , T şeklindedir.
- 061/13 *müreffehü 'l-ḥāl* kelimesi P'de *mürevvehü 'l-ḥāl* şeklindedir.
- 185/04 *müshil* kelimesi P , T şeklindedir.
- 122/08 *qalmaydur êrdi* ifadesi P, , T şeklindedir.
- 129/11 *Tiflisğa* kelimesi P , T şeklindedir.
- 130/04 *şarf* kelimesi P , T şeklindedir.
- 079/18 *Kökeldürde* kelimesi P *Kökküldürde* , T *Kökküldürde* şeklindedir. Kelime Uranbayev *Zafer-nâme* neşrinde 126a-9'da olarak geçmektedir.
- 132/13 *Bular Cengeliga'nın* nüshlardaki yazımı P , T şeklindedir.

► 143/06 P *Telbehī* , T *Telyehi* olarak yazılan kelime Ahsen Batur'un yaptığı *Zafernâme* çevirisinde *Telembe* olarak (Şerefüddin Ali Yazdi, 2013, 290) ve Tanju Oral doktora tezinde *Telmebī* (Oral, 1991, 328) olarak verilmiştir.

► 237/04 *Andhūdtın*: P

► 237/01 *rāyetiğa*: P

► 238/06 *Bābāallāhıga*: P

► 209/13 *Şād-melik*: T

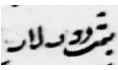
► 210/02 *Uzkend* P ve *İskend(?)*/*Uskend(?)*

► 196/08 *Şāh-ruḥ* için P *Şāh-rūḥ*

► 232/11 *zebūn* P

► 149/17 *mübīn* için P , T

► 153/14 *Teşerrüfāt(?)*: P , T

► 153/11 *pīşe-verler* P ; T

► 001/04, 001/06, 001/07 geçen *Melik Altuniyye* metinde *Albuniyye* olarak yazılmıştır.

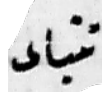
► 152/17 *Bapleni* P , T olarak yazılan Urunbayev neşrinde şeklindedir (Sharaf ud-din ‘Ali Yazdi, haz. A. Urunbayev, 1972, 337b-15).

► 038/08 *Altun Hān* olarak Cüveynî’de de geçen kelime (Boyle, 1997, 39)

nüshalarda P, T *Astān(?)* P , T şeklindedir.

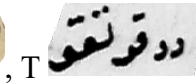
► 038/08 *Nan-çing* olarak verilen bu şehrin Cüveynî'de *Nan-çing* veya *Namging* olduğu belirtilmiştir (Boyle, 1997, 195). *Zübdetü'l-Âsâr* nüshalarındaki yazımı ise P

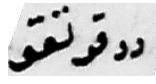

, T şeklindedir.

► 038/10 *Qutuğu* olarak verilen kelime MGT'de de geçmektedir. (Boyle, 1997, 135).

Nüshalardaki yazım ise farklıdır ve şu şekildedir P

, T .

► 038/19 *Bölgen*, *Bayduy*, 041/20 *Ülgen*, *Baydu* olarak iki farklı yerde geçen ve farklı şekilde yazılan bu özel ad Cüveynî ve Câmi'ü't-Tevârih'te *Kölgen* ve *Baydar* olarak geçmektedir (Boyle, 1997, 269; Thackston, 1999, 325).

► 040/17 *Bikneş(?)*, *Biknas(?)* olarak geçen bu özel ad *Nankiyas* olmalıdır (Thackston, 1999, 415)

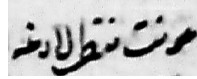
► 133/16 *Çurkumrak*: T *Çurkuyumrak* olarak okunan kelime Ahsen Batur *Zafernâme* çevirisinde "Çötür Kazak" olarak (Şerefüddin Ali Yezdî, 2013, 261), Ayşe Kik'in çalıştığı doktora tezinde 190a/19'da "Çoturkırak" şeklindedir (Kik, 2014, 405).

► *fevc fevc*: (72-19)'da P nüshasında hem *ötreli*, hem de *fe* yerine *kaf*la yazılmıştır. Ancak cümlemin anlamına göre bu kelimenin *fevc fevc* olarak okunması gerekmektedir.

► 147/10 *İfrît-manzar* olarak verdiğimiz bu kelime P 42b-10'da

olarak ve T 406a-12'de

şeklinde yazılmıştır.

2.2. Ses Bilgisi

2.2.1. Ünlüler

2.2.1.1. Ünlü Değişmeleri

2.2.1.1.1. Düzleşme

o > a

savuk "soğuk" 092/08 < ET (Uyg.) *soğuk*

kov- "kovmak, sürmek" 251/08 < MK *kov-*

ü > e

köter- "kaldırmak, yükseltmek" 003/02 < ET *kötür-*

süyek "kemik" 061/17 < ET *süyük*

u > a

tola "dolu" 092/01 < ET (Uyg) *tolu*

2.2.1.1.2. Yuvarlaklaşma

a. Gerileyici benzeşme sonucu ilk hecenin düz ünlüsünün, ikinci hecenin yuvarlak ünlüsünün etkisiyle yuvarlaklaştığı görülür.

e > ö

töşük "deşik, oyuk" 085/05 < MK *teşük*

b. İlerleyici benzeşme sonucu ikinci hecedeki düz ünlünün ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaştığı görülür.

ı > u

bulut "bulut" 117/03 < ET *bulıt*

korkunç "korku" 079/14 < ET (Uyg.) *korkınç*

kuru- "kurumak" 010/18 < ET (Uyg) *kırı-*

oku- "okumak" 007/11 < ET (Uyg.) *okı-*

2.2.1.1.3. Öndamaksıllaşma

Şu kelimelerin ilk hecesindeki ı ünlüsü i'ye değişmiştir:

bış- "pişmek" 012/16 < ET *bış-*

it "it, köpek" 086/13 < ET *it*

miñ "bin" 003/01 < ET *biñ ~ buñ*

til "dil" 009/21 < ET *tl*

2.2.1.1.4. Artdamaksıllaşma

Şu kelime i ünlüsü ı'ya değişmiştir: ısıklık "sıcak" 231/01 < ET (Uyg.) *isig*

2.2.1.2. Ünlü Düşmeleri

2.2.1.2.1. Ünlü Kaynaşması

Ünlü ile biten bir kelimenin hemen ardından ünlü ile başlayan başka bir kelime geldiğinde genellikle ilk ünlü düşürülerek tek bir kelime gibi kabul edilmesidir: kılalmadı < kıla almadı 079/12

2.2.1.2.2. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

Orta hece ünlüsü dar olan şu kelimeler iyelik eki aldığı anda vurgusuz olan orta hece ünlüsü düşer:

ağız	ağızda	"ağzında"	208/16
	ağızığa	"(onun) ağzına"	038/14, 038/16, 103/04
	ağzının	"ağzının"	057/16
	ağzına	"(senin) ağzına"	019/09
boğaz	boğazdın	"boğazından"	190/08
	boğazığa	"(onun) boğazına"	103/04
boyun	boynı	"boynu"	079/19
	boynığa	"(onun) boynuna"	094/08, 128/14, 187/04

	boynın	"boynunu"	055/17, 124/13
	boynınızda	"boynunuzda"	082/18
	boynunuzda	"boynunuzda"	205/06
əgin	əgnide	"(onun) omzunda"	037/16
	əgnidin	"omzundan"	198/05
	əgnige	"(onun) omzuna"	188/02
kögüs	kögsi	"göğsü"	110/13
	kögsige	"(onun) göğsüne"	097/14, 221/03
köñül	köñli	gönlü	034/01, 099/19, 242/17, 262/05
	köñlide	"(onun) gönlünde"	054/13, 083/18
	köñlini	"(onun) gönlünü"	065/11
	köñlümüz	"gönlümüz"	086/08
oğul	oğlı	"oğlu"	002/01, 002/03
	oğlıdur	"oğludur"	011/07, 011/13
	oğlığa	"(onun) oğluna"	022/18, 031/10, 070/08
	oğlın	"(onun) oğlunu"	098/12
	oğlını	"(onun) oğlunu"	002/13, 004/17
	oğlınıñ	"(onun) oğlunun"	013/03, 120/21, 128/17
	oğlınıñı	"(senin) oğlunu"	098/15
	oğlum	"oğlum"	233/21

	oğlumğa	"oğluma"	037/03
	oğluñka	"(senin) oğluna"	128/18
	oğluñnı	"(senin) oğlunu"	211/01
orun	ornıda	"yerinde"	002/12, 002/15, 002/17
	ornıge	"yerine"	002/03
	ornığa	"yerine"	043/05, 091/06, 140/14
karın	karın	"karnı"	140/20
	karıñdın	"karnından"	027/07
	karıñğa	"karnına"	151/13, 214/14
	karıñğaça	"karnına kadar"	073/19, 139/13
	karının	"karnını"	101/17
	karını	"karnını"	027/07

Şu örnekte de vurgusuz orta hece ünlüsü düşer:

oyna- < *oyun+a-* oynar-biz "oynarız" 061/04

2.2.1.2.3. Benzer Hece Düşmesi

-dur/-dür < *durur* < *turur*

2.2.1.2.4. Sonda Ünlü Düşmesi

Eski Türkçedeki *-yu/-yü* zarf fiil ekinin ünlüsü düşmüştür.

talay "talan edip" 176/07, *tanımay* "tanımayarak" 126/04, *yıgılmay* "toplanmadan" 249/01, *almay* "almayarak" 075/07

2.2.1.3. Ünlü Uyumu

2.2.1.3.1. Damak Uyumu

Genel Türkçenin özelliği olan Türkçe kelimelerde art ünlülerden sonra art ünlüler, ön ünlülerden sonra ön ünlüler gelmektedir. Bu özellik Çağatayca için de (istisnalar hariç) geçerlidir. Metindeki örneklerden bazıları şunlardır:

başlığ "başlı" 013/10, *buzdılar* "bozdular" 099/19, *üstige* "üstüne" 100/03, *yörüdiler* "yörüdüler" 101/13, *kızını* "kızını" 102/19, *ayrılmasun* "ayrılmasın" 103/07, *yamanlık* "kötülük" 219/15, *yıllık* "yıllık" 195/21, *bolmaqlık* "olmalık" 198/06, *susuzluğdın* "susuzluğundan" 128/20, *uzunlığı* "uzunluğu" 146/03...

Ek uyumsuzluğunun olduğu örnekler de mevcuttur:

tutmek kerek "tutmak gerek" 076/02, *sözlerğa* "sözlere" 251/16, *tutmadük* "tutmadık" 055/05, *ölümğa* "ölüme" 192/17, 252/04, *bégleriga* "beylerine" 196/13, *yörüşka* "sefere" 212/18, *yemsizlikdın* "yemsizlikten" 234/11, *bardük* "gittik" 229/13, *kaçurdük* "kaçırdık" 251/17 vd.

Arapça ve Farsça kelimeler ise Çağatayca metinlerin çoğunda olduğu gibi genellikle art ünlülü ekler almıştır:

ziyāretiga 193/13, *vilāyetiga* 199/20, *işretka* 204/02, *şerefka* 204/09, *vahşetka* 206/01, *ināyetka* 210/03, *şehādetka* 212/19, *mülāzemetka* 213/09, *zehrlik* 200/12, *harām-nemekliği* 245/10 vd.

Son hecesinde *i* veya *ī* bulunduran Arapça ve Farsça kelimelerin çoğu art ünlülü ekler alırlar:

ta'addiga 002/12, *hanefiga* 019/07, *süfliga* 065/12, *deniga* 118/19, *ganiga* 118/19, *bākiga* 136/15, *nevāhiga* 169/03, *cihān-gırlık* 259/07, *mecliska* 180/01, *muhālifga* 094/12, *faşilga* 090/14 vd.

Son sesinde *k* bulunan Arapça ve Farsça kelimelerde hece art ünlülü de olsa genellikle ön ünlülü ekler alırlar:

idrākke (161/21), *mülkige* (256/22), *kāvākide* (012/08).

2.2.1.3.2. Dudak Uyumı

a. Dudak Uyumuna Giren Bağlama Ünlüleri ve Ekler

1. İyelik Ekleri

{-(I)m}: *hānedānım* "hanedanım" 055/13, *tahtımın* "tahtımı" 035/07, *kolumdın* "elimden" 251/17, *sözüm* "sözüm" 015/01

{-(I)ı}: *firākıı* "ayrılığın" 185/08, *kılıcıı* "kılıcını" 082/07, *buyruğuı* "buyruğun" 005/19, *kolunıda* "elinde" 037/09, *oğluıka* "oğluna" 128/18, *dostuı* "dostun" 209/02

{-(I)mız}: *cānımız* "canımız" 161/19, *atımız* "adımız" 164/09, *kolumuzdadur* "elimizdedir" 182/07

{-(I)ıız}: *boynııızda* "boynunuzda" 082/10, *uluğlarııızın* "ulularınızı" 134/15

2. Emir Kipi 2. Kişi Ekleri

{-(I)ı}: *kılıı* "yapın" 015/01, *ahtarıı* "araştırın" 048/13, *olturuı* "oturun" 140/05, *yaşuruı* "gizleyin" 035/10

{-(I)ıız}: *yanııız* "dönünüz" 022/12, *kılııız* "yapınız, ediniz" 035/08

3. Görülen Geçmiş Zaman Teklik 1. Kişi ve 2. Kişi ile Çokluk 2. Kişi Ekleri

{-dIm}, {-tIm}: *çıgdım* "çıktım" 123/14, *sordım* "sordum" 220/19, *yattım* "yattım" 111/10

{-dIı}, {-tIı}: *yuduı* "yıkadın" 086/09, *başladıı* "başladın" 075/18

{-dIıız}: *kıldııız* "ettiniz" 012/13

4. {-(I)g}, {-(I)ğ}, {-(I)k}, {-(I)ğ} Fiilden İsim Yapma Ekleri:

bilig "bilgi" 130/04, *katık* "katı, çetin" 013/07, *ölük* "ölü" 034/18

5. {-(I)l-} Edilgen Çatı Eki:

basıl- "yenilmek" 094/19, *tapıl-* "bulunmak" 125/20, *késil-* "kesilmek" 178/10, *köteril-* "kaldırılmak" 234/04, *koşul-* "katılmak" 248/11

6. {-I)m} Fiilden İsim Yapma Eki:

ölüm "ölüm" 074/18, *yarım* "yarım" 076/10

7. {-(n)} Fiilden İsim Yapma Eki:

tütün "duman" 055/09

8. {-I)-} Dönüşlülük-Edilgenlik Eki:

körün- "görünmek" 007/20, *bölün-* "bölünmek" 080/04, *sığın-* "sığınmak" 066/17, *yapın-* "örtünmek, kapanmak" 167/04

9. {-I)nç} Fiilden İsim Yapma Eki:

korğunç "korku" 058/08

10. {-I)nçı} Sıra Sayıları Eki:

beşinçi "beşinci" 041/08, *altınçı* "altıncı" 041/09, *sékizinçi* "sekizinci" 041/10

11. {-I)p} Ulaç Eki:

basturup "bastırıp" 018/21, *buzulup* "bozulup" 045/09, *tapıp* "bulup" 002/17, *kızıtıp* "kızdırıp" 084/18

12. {-I)ş} Fiilden İsim Yapma Eki:

barış "gidiş" 253/02, *keliş* "geliş" 253/02, *turuş* "sabır ve takat, dayanma" 115/02

uruş "savaş, vuruşma" 013/07

13. {-Iş-} Fiilden Fiil Yapma Eki:

kuçuş- "kucaklaşmak" 190/17, *yêtiş-* "yetişmek, erişmek" 185/19, *ayrılış-* "karşılıklı ayrılmak" 224/02

14. {-Iz-} Fiilden Fiil Yapma Eki: Metinde örneği yoktur.

15. {-İlk},{-Ilk} Addan Ad Yapma Eki:

ser-keşlik "itaatsizlik" 126/20, *tiriklik* "dirilik, canlılık, hayat" 195/12, *yigitlik* "gençlik" 094/04, *siyâsetlik* "zalim" 067/03, *susuzlık* "susuzluk" 179/14, *hānlik* "hanlık, hükümdarlık" 045/15, *husrevlik* "hükümdarlık" 198/04, *bahādurluk* "cesurluk, yiğitlik" 022/06, *küçlük* "güçlük, zorluk" 037/11

Uyuma aykırı olan örneklerden bazıları:

bahādurluk "cesurluk, yiğitlik" 024/15, *buzuklık* "bozukluk, haraplık" 025/09, *dürüstlik* "bütün, eksiksiz" 010/12, *ma'mûrluk* "bayındırlık" 249/06, *fuzûllük* "lüzumsuzluk, çok fazla" 098/09

16. {-İlg},{-Ilğ} Fiilden Sıfat Yapma Eki:

yüreklik "yürekli" 096/14, *ruhsārlik* "yanaklı" 195/11, *yaralık* "yaralı" 102/12, *zehrlik* "zehirli" 163/21, *köñüllük* "gönüllü" 050/07

b. Dudak Uyumuna Girmeyen Ekler

1. {-DI} Görülen Geçmiş Zaman Teklik 3. Kişi Eki

açdurdı "açtırdı" 146/20, *ķavdurdı* "kovdurdı" 083/11, *ķoşdı* "kattı" 070/08, *ķutuldı* "kurtuldu" 009/13, *yumdı* "yumdu" 035/12, *ķevürdi* "ķevirdi" 140/18, *ķöründi* "göründü" 021/16, *öğröldi* "döndü" 185/04, *tüşürdi* "düşürdü" 089/07, *yörüdi* "yürüdü" 027/14

2. {-DIn} Ayrılma Durumu Eki

uçdın "ucundan" 223/14, *yurtdın* "yurttan" 041/12, *ulusdın* "ulustan" 115/18, *uruşdın* "savaştan" 058/11, *mağşūdtın* "amaçtan" 161/21

3. {-ğı, -ki} Aitlik Eki:

burunķı "önceki" 178/04

4. {-ğIl} Emir Pekiştirme Eki:

urgıl "vur" 084/09, *körgil* "gör" 035/19, *yörügil* "yürü" 141/15, *tutķıl* "tut" 038/06

5. {-(I)nçı} Sıra Sayıları Eki (ikinci ünlü)

otuzunçı "otuzuncu" 043/11, *törtünçı* "dördüncü" 059/07, *toķuzunçı* "dokuzuncu" 041/11, *üçünçı* "üçüncü" 042/17

6. {-mIş} Öğrenilen Geçmiş Zaman

Metinde örneğine rastlayamadık.

7. {-nI} Belirtme Durumu Eki

butnı "putu" 009/11, *buzuğnı* "harabeyi" 088/14, *mektūbnı* "mektubu" 172/10, *sunı* "suyu" 109/20, *künni* "günü" 090/10, *oğulnı* "oğulu, evladı" 031/10

8. {-(s)I} Teklik Üçüncü Kişi İyelik Eki:

boynı "boynu" 079/19, *köñli* "gönlü" 099/19, *ķolı* "kolu" 061/02, *közi* "gözü" 034/13, *sözi* "sözü" 020/17, *ordusı* "ordusu" 250/07

9. {-sIz} Addan Ad Yapma Eki:

mağşūdsız "amaçsız" 008/21, *tevaķķufsız* "durmadan, beklemeden" 021/05

10. {-nIn} İlgı Durumu Eki:

gürühniŋ "bölüğü" 175/10, *solniŋ* "solun" 131/21, *Moğolniŋ* "Moğol'un" 245/06, *tūŋniŋ* "sancağın" 177/13, *rūzniŋ* "güneşin" 176/19

c. Yalnız Dudak Ünlüsüyle Kullanılan Ekler

1. {-duk}, {-dük} Görülen Geçmiş Zaman Çokluk 1. Kişi Eki:

kalduŋ "kaldık" 056/01, *kılduŋ* "ettik" 251/14, *keldük* "geldik" 211/07

2. {-DUr-} Ettirgenlik Eki:

ëndür- "indirmek" 223/13, *ƙavdur-* "kovdurmak" 083/11, *kêltür-* "getirmek" 098/15, *kêstür-* "kestirmek" 026/14, *saldur-* "yaptırmak" 115/11, *tikdür-* "(elbise) diktirmek" 135/08

3. {-ğUnçA} Zarf-fiil Eki:

ƙılmağunça "yapmayınca" 008/17, *kêlgünçe* "gelince" 058/12, *kirgünçe* "girince" 215/15

4. {-Ur-} Fiilden Fiil Yapma Eki:

pişür- "pişirmek" 117/14, *têgür-* "değirmek, ulaştırmak" 087/15, *kêçür-* "geçirmek" 123/10, *içür-* "içirmek" 031/08

5. {-Ur} Geçmiş Zaman Eki:

alur "alır" 249/14, *bêrür* "verir" 249/14, *ƙalur* "kalır" 063/10, *salur* "bırakmak" 235/04, *yatur* "yatar" 259/01, *bilür* "bilir" 055/04, *kêlür* "gelir" 091/06, *köterür* "kaldırır" 235/03

6. {-sun}, {-sün} Emir Kipi Teklik ve Çokluk 3. Kişi Eki:

açsun "açsın" 136/09, *barsun* "gitsin" 006/11, *ķavsun* "kovsun" 172/15, *kēlsün* "gelsin" 096/08, *kōterilsün* "kaldırılsın" 234/04, *yībersün* "göndersin" 006/21

7. {-uķ}, {-ük} Fiilden İsim Yapma Eki:

artuķ "fazla" 017/20

8. {-gur-}, {-gür-} Fiilden Fiil Yapma Eki:

yazgur- (< *yaz-gur-* < *yāz-*) "suçlamak, kabahatli görmek" 157/07, *yētkür-* "yetiştirmek, ulaştırmak" 033/04

Eğer kelimenin son hecesinde *v* dudak ünsüzü var ise kelimeye bağlayıcı ünlüler yuvarlak olarak gelmektedir:

ķavup "kovup" 073/07

2.2.2. Ünsüzler

2.2.2.1. Ünsüz Değişimleri

1. *d/ḡ* > *y*:

ayaķ " ayak" < MK *aḡaķ* < ET *adaķ* 024/03

ayrıl- "ayrılmak" < MK *aḡrıl-* < ET *adrıl-* 162/10

ķoy- "koymak" < MK *ķoḡ-* < ET *ķod-* 084/14

Metinde bir örnekte *d/ḡ* > *y* değişimi görülmez:

ķuduķ " kuyu" < ET (Uyg.) *ķuḡuḡ* 103/14

Eckmann, /d, ḡ/ sesinin korunduğu kelimelerden örnekler vererek arkaik /d, ḡ/ sesinin korunduğunu belirtir (Eckmann, 1966, 46).

M. Ölmez ise "Çağataycadaki Eskiçil Ögeler Üzerine" adlı makalesinde bu kelime için "Eski Türkçe *d*'li bir kelimenin Çağataycada yine aynı şekilde yaşaması için inandırıcı bir açıklama gereklidir. Bu kelime Moğolca yoluyla geri ödünçlenmiş bir

biçim olmalıdır." der ve bu görüşü için kanıtlarını sıralar. (bk. Ölmez, 2003, 140).

2. -ğ- > -v-:

savuk "soğuk" < MK *soğuk* < ET (Uyg.) *soğık* 092/08

avruğı "yükü" 080/15 < *ağ(ı)r+u-k* (OTWF s. 227).

3. b- > m: Kelime başındaki *b* sesi *n* , *η* seslerinin etkisiyle m'ye değişir.

mên "ben" < ET *ben* (krş. *men*) 163/03

men "ben" < ET *ben* (krş. *mên*) 012/02

miñ "bin" < ET *biñ* ~ *bıñ* 003/01

min- "binmek" < MK *mün-* < ET *bin-* 214/16

munça "bunca, bu kadar" < Uyg, *munça*, ET *bunça* 031/01

Şu örnekte ise kelime *n*, *η* sesi olmadan *b-* > *m-* değişimi olmuştur.

muz "buz" < MK *buz* 133/18

4. Çağataycadaki kelime sonundaki *ğ*, *k*, *g*, *k* damak ünsüzleri kuralsız olarak nöbetleşmektedir:

arığ "ark, su kanalı" 041/06, *arık* "ark, su kanalı" 165/15

buzukluğ "bozukluk, haraplık" 172/12, *buzukluğ* "bozukluk, haraplık" 230/12

otağ "büyük çadır" 224/09, *otağ* "büyük çadır" 117/13

tag "dağ" 072/16, *tağ* "dağ" 115/07

tayağ "dayak, değnek, sopa" 167/09, *tayağ* "dayak, değnek, sopa" 082/21

vd.

Aynı kelimenin hem *ğ* hem *k* ile yazılması damak ünsüzlerinin karıştığı özelliğini göstermektedir. *ğ* ve *k* ayrımı yazımdan görülmesine rağmen ön ünlülü kelimelerde ise *g* ve *k* aynı harf ile yazıldığı için bu ayrım yapılamamaktadır.

a. Ötümsüzleşme

1. Kelime sonunda ötümsüzleşme (-ğ > -k):

ısıķ "sıcak" < ET (Uyg.) *isig* 179/15

ķatıķ "katı, sıkı, ķetin, acımasız" < ET *ķat-ığ* 005/08

ķuruķ "kuru" < ET (Uyg.) *ķuruğ* 085/09

uluķ "büyük, ulu" < ET *uluğ* 156/07 (Bu kelimenin *uluğ* ("büyük, ulu" 009/06) olarak ötümlü şekli de mevcuttur.)

2. Ek sonunda ötümsüzleşme (-lığ/-luğ > -lık/-luk):

Bazı örneklerde isimden sıfat yapma eki ötümsüzdür.

atlık "atlı, binici" 007/19

yaralık "yaralı" 102/12

ķanlıķ "kanlı" 005/20

ķılıķlık "davranışlı" 043/01

şıfatlık "sıfatlı, şekilde" 148/17

vefālık "vefalı" 130/21

Söz konusu ekin bu ötümsüz örneklerden dolayı ön ünlülü şekillerinin de ötümsüzleştiği kabul edilmiştir.

ķiraylık "yüzlü, ķehreli" 011/03

ēvlik "evli, hâneli" 188/09

yüreklik "yürekli" 096/14

ķehrelik "ķehreli, yüzlü" 038/04

b. Ötümlüleşme

Kelime Sonunda Ötümlüleşme (-ķ > -ğ):

yarmağ "akçe, para" < ET (Uyg.) *yarmağ* 075/03

ayağ "ayak" < ET *adağ* 007/10

tofrağ "toprak" < ET (Uyg.) *toprak* 176/16

yaruğ "aydınlık, parlak" < ET *yaruk* 013/04

yumşag "yumuşak" < ET *yımşak* 038/02

yazuğ "suç, günah" < ET *yazuk* 091/11

Metinde bu kelimelerden bazılarının ötümsüz şekilleri de korunmuş olarak mevcuttur:

yarmağ "akçe, para" 075/05

ayağ "ayak" 024/03

tofrağ "toprak" 019/09

5. -k- > -ğ-:

oğşa- "benzemek" < ET (Uyg.) *oğşa-* ~ *oğşa-* 251/15

yağşı "iyi, güzel" < ET (Uyg.) *yakşı* 009/11

6. t- > d-:

Çağataycada kelime başındaki t- sesi genelde korunmuş olup sınırlı sayıdaki örnekte t- > d- değişimi görülmektedir.

dağı "dahi, de" < ET (Uyg.) *tağı* 002/02,

dək "gibi" < ET *teg*) 019/15,

dəginç "değin, kadar" < ET *teg-(i)n-ç* 017/16

dê- "demek, söylemek" < ET *tê-* 198/14

Şu örnekte ise t- korunmuştur:

tê- "demek" (*têmedi* 239/01, *têmey* 065/21, *têp* 196/13, 216/12, 260/05)

7. -p- > -f-:

tofrağ "toprak" < ET (Uyg.) *toprak* 176/16

tofrağ "toprak" < ET (Uyg.) *toprak* 019/09

köfrük "köprü" (ET (Uyg.) *köprüg* 026/18

2.2.2.2. Ünsüz Düşmesi

-r- > Φ :

kutul- "kurtulmak" < ET (Uyg.) *kurtul-* 009/13

birle "ile, birlikte" ve *êr-* "imek, olmak" metinde her iki şekliyle de yer almaktadır:

bile "ile, birlikte" < ET *birle* 012/04

birle "ile, birlikte" < ET *birle* 063/13

ê- "imek, olmak" < ET *er-* 239/11

êr- "imek, olmak" < ET *er-* 001/08

2.2.2.3. Ünsüz Türemesi

1. y- Türemesi:

Uygurca döneminde başlayan dar ünlülü kelimelerde y türemesine bu metinde de rastlanmaktadır.

yığaç "ağaç" < ET *ığaç* 160/04, 161/07, 181/09, 183/09

yır "şarkı, türkü" (< ET (Uyg.) *ır* 196/13

yığla- "ağlamak" < ET (Uyg.) *ığla-* 149/04, 253/15

Bununla birlikte *yır*'da y türemesinin olmadığı örnek de metinde görülmektedir:

ır "şarkı, ezgi" < ET (Uyg.) *ır* 185/12

Dar ünlü ile başlamasına rağmen *ırak* kelimesinde *y* türemesi olmamıştır:

ırak "uzak" < ET *ırak* 038/16, 083/21, 115/10, 157/05, 172/08, 196/20

2. h- Türemesi:

hürk- "ürkmek, korkmak < ET (Uyg.) *ürk*- 142/03, 153/20

2.2.2.4. Metatez

yamğur "yağmur" < ET (Uyg.) *yağ-mur* 095/06, 103/21, 114/19, 117/04, 125/20, 183/07

Bu kelimenin metinde metateze uğramadığı şekli de metinde görülmektedir:

yağmur "yağmur" (< ET (Uyg.) *yağ-mur* 060/13, 073/17

2.2.2.5. Ünsüz Uyumları

Metinde eklerin ünsüz uyumunun gelişmiş olmadığı görülmektedir. Uyuma girdiği örnekler görülse de eklerin uyuma girmediği örnekler de mevcuttur:

Bulunma durumu eki ötümlü ünsüzlerle biten ve ünlülerle biten kelimelerde ötümlü biçimiyle eklenir ancak ötümsüz ünsüzlerle biten kelimelere de ötümlü biçimiyle eklendikleri de görülür:

celâlde "ululukta" 235/06, *cezîrede* "adada" 072/08, *dehenede* "dağ geçitinde" 138/20, *vilâyetde* "ilde" 011/11, *tüşde* "düşte" 037/03, *saḫāvetde* "cömertlikte" 046/19, *zevraḫda* "kayıpta" 022/07, *teftişde* "teftişte" 063/08, *miknetde* "kuvvette" 251/06, *ṣabāḫatte* "hoşlukta" 216/06, *leṭāfette* "latiflikte" 215/01

Ayrılma durumu eki çoğu örnekte *+dın/+din* şeklindedir. Ancak *+tın/+tin* biçimindeki örnekleri de mevcuttur. Bunlar: *bendtin* "bağdan" 227/09, *cihettin*

"sebepten" 208/06, *çerik*tin "askerden" 171/12, *dehşet*tin "dehşetten" 213/01, *hicret*tin "hicretten" 242/12, *hadd*tin "sınırdan" 224/16, *havādīst*tin "olaylardan" 175/03, *hazret*tin "hazretten" 233/09, *ipt*tin "ipten" 174/13, *kerpiç*tin "kerpiçten" 189/19, *köfrük*tin "köprüden" 187/18, *mescid*tin "mescitten" 231/07, *muḥālefet*tin "ihtilaftan" 195/21, *saḥāvet*tin "cömertlikten" 239/07, *ta'ziyet*tin "taziyeeden" 196/14, *tüpt*tin "dipten" 189/13, *vaşiyyet*tin "vasiyetten" 196/19, *vilāyet*tin "vilayetten" 208/06, *zīr-dest*tin "yönetilenlerden" 190/03, *zarūret*tin "zarureten" 201/16, 213/12

Yaklaşma durumu ekinin genelde uyuma girdiği görülür ama bazen de ötümlü ünsüzle biten kelimeye ötümsüz olarak gelebilmektedir:

*burç*ka "hisar çıkıntısına" 176/13, *cānib*ka "tarafa" 001/04, *vezīr*ka "vezire" 155/15, *mescid*ka "mescide" 214/15, *meded*ka "yardıma" 131/17, *maḫşūd*ka "amaca" 223/21, *ḥarb*ka "savaşa" 205/087, *civān-merd*ka "yiğite" 260/23

Ötümsüz ünsüzle bitip ötümlü olarak ek almış örnekler de mevcuttur şunlardır:

*baş*ga "başga" 095/21, *eṭrāf*ga "etrafa" 232/03, *evbāş*ga "serserilere" 058/03, *fuḫş*ga 029/15, *ḥayāt*ga "hayata" 179/14, *ḥazret*ga "hazrete" 256/09, *ḥāk*ga "toprağa" 009/09, *ḥāşş*ga 093/11, *ot*ga 221/02, *koç*ga "koça" 153/19, *şāḥ*ga "şaha" 122/11, *ṭaraf*ga "tarafa" 018/16, *uruş*ga "savaşa" 034/12

Bilinen geçmiş zaman eki ünsüz uyumuna girmektedir: *aydım* "söyledim" 239/11, *çığdım* "çıktım" 123/14, *çıkdım* "çıktım" 220/19, *başladım* "başladın" 075/18, *uruştım* "savaştım" 082/15, *yattım* "yattım" 111/10, *saçtılar* "saçtılar" 036/20, *sattılar* "sattılar" 205/13, *bildi* "bildin" 221/02, *dēdi* "dedin" 218/07

Gelecek zaman eki de ötümsüzlük uyumuna girer:

çapḳay 101/08, *terbiyet tapḳay-sēn* "terbiye edeceksin" 107/03, *çerik tartḳay-mēn* "asker sevk edeceğim" 180/05, *toşḳaylar* "yolunu kesecekler" 110/14, *tutḳaylar* "tutacaklar" 067/13, *ēltkey* "gönderecek" 220/18, *tüşkey* 026/09 "inecek", *yētkey* "ulaşacak" 057/11, *ēltkeyler* "gönderecekler" 083/17, *ēşitkeyler* "işitecekler" 165/14,

körsetkeyler "gösterecekler" 005/14, *yêtkeyler* "ulaşacaklar" 117/02, *kêltürgeyler* "getirecekler" 073/10, *yörügeyler* "yürüyecekler" 069/06, *ölgey* "ölecek" 035/18, *bitigey* "yazacak" 054/15, *koşulğay* "katılacak" 220/01, *saklağay* "saklayacak" 127/15, *salğay* "gönderecek" 230/04

Şu örneklerde ise uyuma aykırı davranılmıştır:

tapşurğaylar "teslim edecekler" 005/21, *tutğaylar* "tutacaklar" 089/03, 089/13, 251/19, *tukğay* "doğacak" 015/03, *tutğay* "tutacak" 069/11

Emir kipi eki de ötümlülük, ötümsüzlük uyumuna girer:

çıkķıl "çık" 090/20, *tutķıl* "tut" 038/06, *bêrgil* "ver" 049/12, 049/13, *bilgil* "bil" 185/11, 258/23, *dêgil* "de, söyle" 037/03, 054/08, 055/01, 055/20, 174/02, *êylegil* "eyle" 085/20, 118/20, 239/18, *kêltürgil* "getir" 088/04, *kirgil* "gir" 090/11, *körgil* "gör" 035/19, 071/20, *yibergil* "gönder" 005/19, 133/11, 158/13, 159/04, 163/12, 182/06, *yörügil* "yürü" 141/15

Sıfat-fiil ekleri de uyuma girmektedir: *yol toskan bêgler* "yol kesen beyler" 110/16, *yasagan mancınıkķa* "yapılmış mancınığa" 161/06, *ötküçi cihānnıñ* "geçici dünyanın" 198/06, *söz bilgüçi bêgi* "söz bilici beyi" 172/09

2.3. Biçim Bilgisi

2.3.1. Ad Çekimi

1. Çokluk Eki:

Çokluk eki *+lar/+ler'*dir.

başlar 087/11, *kılıçlar* 008/17, *kızlar* 106/07, *koşlar* 156/07, *taşlar* 014/08, *tavarlar* 176/06, *tınāblar* 133/08, *toylar* 009/06, *yatlar* 234/04, *yazılar* 010/18, *yollar* 020/08, 191/13, *'alemler* 131/04, *bendeler* 010/12, *bēgler* 001/13, *bitikçiler* 038/21, *böriler* 026/08, *but-perestler* 019/06, *düşmenler* 134/08, *esīrler* 245/18, *elçiler* 016/14, *hücreler* 138/11, *haberler* 156/08, *müfsidler* 199/13, *sākīler* 225/18, *selāṭīnler* 242/19, *sözler* 009/02, *yigitler* 175/08, *yürekler* 195/10

2. İyelik Ekleri:

1. tekil kişi: {+(I)m}: Bağlayıcı ünlü uyuma girmektedir: *anam* "annem" 054/03, *atam* "atam" 005/12, *başım* "başım" 240/15, *hayālīm* "hayalim, düşüncem" 159/12, *hānedānīm* "hanedanım" 055/13, *kışlakım* "kışlağım" 205/04, *haberim* "haberim" 116/06, *memleketim* "memleketim" 115/01, *oğlum* "oğlum" 233/21, *okum* "okum" 022/12, *sözüm* "sözüm" 015/01

2. tekil kişi: {+(I)ḡ}: Bağlayıcı ünlü uyuma girer:

atan "atan, baban" 107/02, *cezāḡnı* "cezanı" 075/19, *firāḡıḡ* "ayrılığın" 185/08, *atıḡ* "ismin, adın" 239/15, *zātıḡ* "zatın" 063/11, *buyruḡıḡ* "buyruğun" 005/19, *dostıḡ* "dostun" 209/02

3. tekil kişi: {+(s)I} Ekin ünlüsü uyuma girmez: *imdādı* "yardımı" 043/09, *otı* "otu" 234/09, *kōzi* "gözü" 008/06, *cefāsı* "eziyeti" 010/10, *havāsı* "havası" 030/05, *yazısı* "ovası" 164/20, *bōrisi* "kurdu" 096/13, *nālesi* "iniltisi" 227/10

1. çoğul kişi: {+(I)mız} Ekin ünlüsü düz dardır, bağlayıcı ünlü uyuma girer: *haberimiz* "haberimiz" 115/18, *sözümüz* "sözümüz" 205/15, *cānımız* "canımız"

161/19, *atımız* "adımız" 164/09, *kaşdımız* "niyetimiz" 075/15, *ķolumızdadur* "elimizdedir" 182/07, *köñlümüz* "gönlümüz" 086/08

2. çoğul kişi: {+(I)ñız} Ekin sadece bağlama ünlüsü uyuma girer: *mālınızдын* "malınızdan" 024/10, *boynuñızda* "boynunuzda" 205/06

3. çoğul kişi: {+ları, +leri}:

ķardaşları "kardeşleri" 015/19, *kızları* "kızları" 181/20, *yolları* "yolları" 192/09, *elçileri* "elçileri" 076/10, *haberleri* "haberleri" 116/04, *kāfirleri* "kafirleri" 134/11

3. Durum Ekleri

a. İlgi Durumu: Eki *+nıñ/+niñ*'dir.

atnıñ "atın" 096/07, *aynıñ* "ayın" 149/11, *yığaçnıñ* "ağacın" 012/08, *ķuyaşnıñ* "güneşin" 149/11, *rūzgārñıñ* "zamanın" 037/03, *rūznıñ* "güneşin" 176/19, *deştñiñ* "ovanın" 115/07, *devletñiñ* "devletin" 031/03, *düşmennıñ* "düşmanın" 178/17, *keçeniñ* "gecenin" 026/10, *köfrükñiñ* "köprünün" 088/13

-*ni* ekinin ilgi durum eki olarak kullanıldığını da gösteren birkaç örnek de mevcuttur:

129/11 *Ķara Ķalğan+nı elini* "Kara Kalgan'ın halkını"

054/13 *Dilşād Ĥātūn+nı tama ını* "Dilşad Hatun'un arzusunu"

İlgi durum ekinin eksiz olarak kullanımı:

033/02 *seyyāreler ĥusrevi* "seyyarelerin hüsrevi"

b. Yaklaşma Durumu: Eki *+ğa/+ge/+ķa/+ke*'dir.

elçiğe "elçiye" 174/02, *kêmege* "gemiye" 022/06, *kişige* "kişiye" 021/06, *mededge* "yardıma" 243/17, *sözge* "söze" 020/02, *tilge* "dile" 130/18, *bözğa* "beze" 020/18, *cezāğa* "cezaya" 203/13, *çölğa* "çöle" 070/17, *evbāşğa* "ayak takımına" 058/03, *çèrikke* "askere" 017/12, *köfrükke* "köprüye" 026/19, *kökke* "göge" 195/15, *kömekke* "yardıma" 146/14, *uruşke* "savaşa" 145/10, *arıkka* "arka, su kanalına" 187/21, *aşlıkka* "zahireye" 143/08, *cesāretka* "cesarete" 165/21, *kışlakka* "kışlağa" 184/02, *kulakka* "kulağa" 252/09, *tofračka* "toprağa" 032/09

İyelik eklerinden sonra da ek +*ğa*/+*ge*/+*ka*/+*ke* şeklindedir:

çèrikimge "askerime" 180/08, *öyümge* "evime" 071/20, *kaşımğa* "karşıma, huzuruma" 057/05, *murādımğa* "muradıma" 240/14, *vaṭanımğa* "vatanıma" 205/07, *oğlumğa* "oğluma" 037/03, *ağzığa* "ağzına" 038/14, *‘ahdığa* "sözüne, yeminine" 084/02, *karınga* "karnına" 151/13, *kardeşığa* "kardeşine" 007/07, *kolığa* "eline" 016/09, *yolığa* "yoluna" 260/22, *körünişige* "huzuruna" 056/06, *közige* "gözüne" 021/16, *yèlige* "rüzgarına" 023/05, *évinge* "evine" 185/16

Şu örneklerde ise II. tekil kişi iyelik ekinden sonra yaklaşma durumu +*a*/+*e* şeklindedir:

ağzıña "ağzına" 019/09, *aşlıña* "aslına" 055/17, *evlādıña* "evladına" 180/09, *hükümüñe* "hükümüne" 086/08, *üstüñe* "üstüne" 045/03

c. Belirtme Durumu: Belirtme durumu eki +*nı*/+*ni*'dir:

‘adlnı "adaleti" 038/02, *ağamnı* "ağabeyimi" 085/05, *avnı* "avı" 108/03, *‘azābnı* "azabı" 024/09, *başnı* "başı" 233/03, *hālını* "durumu" 032/04, *kıznı* "kızı" 247/13, *koçnı* "koçu" 153/19, *yalavaçnı* "elçiye" 031/16, *yamanlıknı* "kötülüğü" 219/15, *‘alemni* "bayrağı" 149/11, *bizni* "bizi" 055/04, *cengelni* "ormanı" 103/08, *dereni* "dereyi" 082/10, *éşikni* "eşiği" 158/06, *köñülni* "gönlü" 214/07, *kösni* "kösü, davulu" 165/02, *mürvārīdni* "inciye" 027/07, *tezvīrni* "sahtekârlığı" 055/21

III. Tekil ve çoğul iyelik eklerinden sonra +*n* ve +*nı*/+*ni* şeklinde gelebilmektedir:

aşlığını "zahiresini" 019/05, *bahādurlığını* "bahadırılığını" 022/04, *inānını* "dizginini" 033/03, *cesedini* "cesedini" 185/14, *étini* "etini" 136/01, *fevtini* "ölümünü" 043/05, *beytin* "beyitini" 223/10, *bēlin* "belini" 088/20, *étegin* "eteğini" 065/18, *işin* "işini" 085/07, *ömrin* "ömrünü" 010/05, *özin* "kendisini" 079/13, *özrin* "özü" 091/16, *yérin* "yerini" 077/01, *bahtın* "bahtını" 118/16, *başın* "başını" 021/09, *kılıcın* "kılıcını" 119/02, *mezārın* "mezarını" 124/01

d. Bulunma Durumu: Bulunma durumu eki +*da*/+*de*/+*ta*/+*te* 'dir:

bikā 'da "ülkelerde" 029/08, *cevābda* "cevapta" 173/11, *çağırda* "içkide" 083/16, *dırahtda* "ağaçta" 012/09, *eṭrāfda* "etrafta" 217/16, *evkātda* "zamanlarda" 127/03, *eyyāmda* "günlerde" 117/03, *hālda* "durumda" 052/12, *kışda* "kışta" 110/10, *orduda* "orduda" 036/11, *utruda* "karşıda" 072/15, *uykuda* "uykuda" 012/01, *ısıқта* "sıcakta" 169/11, *tahtta* "tahtta" 219/10, *tābūtta* "tabutta" 185/14, *yaylakta* "yaylakta" 087/14, *yurtta* "yurtta" 040/11, *müddette* "zamanda" 169/16, *mecliste* "mecliste" 167/16, *töşükde* "oyukta" 085/05, *mescidde* "mescitte" 153/15, *kökde* "gökte" 144/13, *cezīrede* "adada" 072/08

e. Ayrılma Durumu: Ayrılma durumu eki +*dın*/+*din* 'dir. Ancak ekin ünsüz uyumuna girdiği örnekler de mevcuttur:

akıldın "akıldan" 038/16, *alardın* "onlardan" 013/16, *altundın* "altından" 013/10, *atadın* "babadan" 032/07, *ayağdın* "ayaktan" 247/07, *ābādānlıkdın* "mamurluktan" 115/10, *balçıkđın* "balçıktan" 143/14, *başdın* "baştan" 036/18, *belāğatđın* "belagattan" 066/15, *cāmdın* "kadehten" 239/08, *dırahtđın* "ağaçtan" 012/11, *elmāsdın* "elmastan" 150/09, *ğazabđın* "hiddetten" 174/21, *bedendın* "bedenden" 165/06, *beytdın* "beyitten" 149/18, *dehşetđın* "dehşetten" 128/16, *felekđın* "felekten" 239/14, *hālāttın* "hâllerden" 182/12, *handaktın* "hendekten" 167/03, *har-gāhtın* "otağdan" 190/17, *kıyāstın* "kıyastan" 182/12, *uruştın* "savaştan" 178/17, *bendtin* "bağdan" 227/09, *çeriktin* "askerden" 171/12, *kerpiçtin* "kerpiçten" 189/19, *tüptin* "dipten" 189/13, *zarūrettin* "zarurettten" 201/16

f. Eşitlik Durumu: Eşitlik durumu eki +*ça*/+*çe* 'dir.

deryāçadur "deniz gibidir" 184/05

Yaklaşma durumu eki +*ga*/+*ge*/+*ka*/+*ke* ile kelimeye "+e kadar" anlamı katar:

ayağğaça "ayağa kadar" 130/08, *dervāzeğaça* "kale kapısına kadar" 078/15, *namāz-ı pīšīngāça* "öğle namazına kadar" 141/10, *şāmğaça* "akşamşa kadar" 108/01, *revāhğaça* "akşam vaktine kadar" 231/01

2.3.2. Sıfat

1. Sıfatlarda Karşılaştırma

Sıfatlarda karşılaştırma sıfatlara +*rağ*/+*rek* eki getirilerek yapılmaktadır:

açukrağ "daha açık" 262/12, *āsānrağtur* "daha kolaydır" 257/07, *ırakrağ* "daha uzak" 129/05, *mağbūbrağ* "daha sevilen, daha sevgili" 007/02, *köprek* "daha çok" 006/03

2. Belirsiz Sıfatlar:

her "her, hep, bütün" 002/10, 003/13, 008/01, 010/05, 011/03, 011/06, 011/08, 011/09, 011/10, 011/16, 013/12, 013/20, 016/11, 016/12, 016/15, 017/01, 017/09, 017/20, 018/11

hēç "hiç, hiçbir" 010/12, 011/17, 012/07, 016/06, 020/10, 024/10, 026/02, 027/08, 027/19, 028/09, 029/06, 030/13

3. İşaret Sıfatları:

bu "bu" 001/04, 001/13, 001/19, 002/07, 003/04, 003/06, 003/12, 005/13, 006/01, 006/02, 006/07, 006/19, 007/13, 007/15, 008/03, 008/04, 008/05, 008/07, 008/14, 009/13, 009/21

oşbu "işte bu" 028/21, 035/11, 045/07, 048/06, 055/09, 063/10, 064/10, 087/11, 096/05, 099/06, 100/18, 159/14, 176/06, 200/13, 212/06, 212/13, 212/16, 242/09

oşal (< *oş+ol*) "şu" 239/13

ol "o" 001/02, 001/04, 001/05, 001/11, 001/14, 001/16, 001/19, 001/20, 002/03, 002/09, 002/10, 002/12, 004/02, 004/11, 004/13, 004/14, 004/15, 004/18, 004/20, 004/21, 005/01, 005/15, 006/11, 006/13, 006/15, 007/04, 007/16, 007/18, 008/08, 008/10, 008/16, 008/18, 008/21, 009/01, 009/09, 010/15, 010/20, 010/21, 011/01

4. Sayı Sıfatları

a. Asıl Sayılar

bir "bir" 001/12, 002/09, 002/18, 003/16, 004/01, 005/10, 005/14, 007/20, 008/12;
eki "iki" 001/09, 001/19, 003/04; *üç* "üç" 008/21, 010/21, 011/01, 011/10, 012/01;
tört "dört" 011/13, 017/08, 019/05, 025/14, 031/02, 039/01, 039/17, 041/04, 042/02;
bêş "beş" 002/05, 016/08; *altı* "altı" 013/05, 016/08; *yêti* "yedi sayısı" 004/16, 013/11
sêkiz "sekiz" 011/07, 038/11; *toğuz* "dokuz" 013/16, 036/21; *on* "on" 006/06, 027/17, 040/04

b. Sıra Sayıları

sêkizinçi "sekizinci" 041/10, 042/18, 049/13, 060/16; *toğuzunçı* "dokuzuncu" 041/11; *on yêtinçi* "on yedinci" 043/07, 062/05

c. Üleştirme Sayıları: Metinde örneği tespit edilememiştir.

ç. Belirsizlik Sayıları:

az "az, yetersiz" 076/08, 116/16; *barça* "bütün, hep" 001/02, 007/02; *barı* "hep, bütün" 036/18, 037/15, 037/20, 066/05, 072/06, 084/14, 086/08; *köp* "çok" 001/16, 002/16, 006/01, 006/03, 006/04, 009/05

d. Topluluk Sayıları:

birev "biri" 007/13, 024/17,

ékev "ikisi, her ikisi" 005/06, 022/12, 096/03, 118/04

törtelesi "dördü beraber" 100/16

e. Çarpma Sayıları:

katla "defa, kere" 136/14, 236/01

2.3.3. Zamir

a. Kişi Zamirleri

1. tekil kişi:

men "ben" (krş. *mén*) 012/02, 012/14, 018/18, 035/07, 036/15, 055/12, 055/20, 071/20, 078/04, 081/04, 082/15, 085/05, 087/18, 090/20, 111/11, 114/20, 115/01, 121/11, 123/13, 123/16, 125/19, 129/05, 141/14, 141/15, 158/02, 192/16, 205/07, 217/02, 218/07, 233/14, 233/21, 237/19, 260/22

mendin "benden" 005/20, 035/04, 036/14, 054/08, 081/04, 089/20, 123/17

meni "beni" 027/06, 035/19

mén "ben" (krş. *men*) 163/03, 175/04, 179/20, 188/14, 201/21, 205/04, 207/08, 219/16, 220/19, 228/09, 239/09

méndin "benden" 063/17, 220/21

mèni "beni" 234/04, 239/18, 251/16

ménim "benim" 057/05

mèniñ "benim" 016/20, 018/13, 024/09, 035/09, 035/10, 054/03, 055/13, 057/05

maña "bana" 005/20, 034/21, 037/03, 045/16, 054/08, 055/14, 055/21, 061/18, 065/03, 066/15, 095/03, 180/08, 180/12, 202/09, 202/11, 205/05, 212/04, 239/10, 260/22

2. tekil kişi:

sen "sen" (krş. *sèn*) 141/15, 219/16

sendin 055/19, 176/16, 180/05, 202/02, 205/07

seni 202/01

seniñ 037/09, 065/05, 075/10, 180/08

sèn "sen" (krş. *sen*) 009/19, 010/12, 012/02, 035/05, 035/06, 037/05, 039/18, 055/17, 055/20, 065/01, 065/05, 075/18, 082/07, 086/08, 098/15, 111/11, 140/18, 141/15, 141/17, 158/03, 176/17, 202/09, 218/07, 221/02, 246/10, 254/12, 260/11

sèndin "senden" 145/02, 176/16, 180/06

sèni "seni" 080/01, 107/03, 156/19, 202/17, 205/01, 219/06, 229/03, 250/10

sèniñ "senin" 005/19, 035/06, 045/03, 055/16, 210/16

3. tekil kişi:

ol "o" 001/18, 002/07, 002/19, 003/07, 003/08, 007/06, 008/01, 011/15, 012/05, 012/18, 012/19, 012/20, 012/21, 013/17, 015/05, 016/07, 016/13, 017/01, 017/21, 018/05, 018/11, 018/14, 018/16, 019/03, 019/04, 020/04, 021/07, 023/03, 023/11

anı (< **an+ı*) "onu" 001/02, 001/03, 001/21, 002/01, 002/02, 002/13, 002/17, 002/21, 003/04, 004/10, 004/11, 004/12, 004/18, 005/01, 005/21, 007/09, 011/13, 012/19, 017/03, 017/13, 018/08, 018/10, 018/11, 018/19, 019/03, 019/04, 019/14, 019/16, 020/15, 021/03,

anıñ (< **an+ıñ*) "onun" 001/17, 002/12, 002/16, 005/03, 005/21, 006/20, 007/07, 007/16, 008/10, 009/13, 010/03, 011/02, 011/03, 011/04, 011/05, 011/06, 011/07, 011/10, 011/11, 011/12, 011/13, 011/19, 012/20, 012/21, 013/01, 014/12, 014/16, 015/04, 015/05, 015/16, 015/18, 015/21, 016/11, 017/04, 019/08, 019/17, 020/01, 020/13, 021/03, 022/04

aña (< **an+ga*) "ona" 001/08, 001/15, 002/06, 003/12, 003/13, 003/17, 003/18, 003/20, 004/01, 005/09, 005/21, 006/13, 008/02, 008/11, 009/16, 009/17, 009/18, 010/02, 010/06, 010/20, 011/15, 011/19, 012/02, 012/16, 012/19, 013/15, 013/20, 016/15, 016/21, 017/02, 017/12

anda (< **an+da*) "orada, onda" 004/03, 012/08, 014/05, 017/04, 020/12, 021/01, 021/02, 021/15, 021/20, 021/21, 022/05, 022/08, 022/20, 024/08, 025/02, 025/13, 025/14, 027/12, 030/06, 030/07, 031/07,

andın (< **an+dın*) "ondan, oradan" 003/18, 004/15, 005/17, 008/08, 011/04, 012/03, 012/17, 013/09, 013/13, 014/09, 015/10, 017/01, 017/10, 018/06, 018/16, 019/06, 021/10, 022/13, 022/19, 023/13, 023/14, 024/07,

ança (< **an+ça*) "o kadar, o kadar çok" 007/02, 014/07, 021/16, 022/13, 027/01, 029/08, 034/13, 034/18, 039/11, 043/15, 048/09, 054/09, 057/15, 058/08, 058/20, 062/14, 073/17, 074/18, 076/11, 076/16, 087/15

1. çoğul kişi:

biz "biz" 020/14, 020/16, 023/11, 034/06, 035/05, 055/04, 055/15, 060/04, 096/02, 096/03, 096/08, 115/02, 115/03, 115/18, 141/17, 162/02, 163/09, 163/11, 164/08, 165/21, 166/01, 172/18, 172/19, 172/21, 173/11, 192/04, 197/04, 204/17, 204/18, 210/15, 211/07, 216/18, 221/05, 224/12, 229/13, 233/15, 234/06, 251/17, 260/15

bizdin "bizden" 004/05, 055/02, 081/15, 083/02, 133/11, 139/09, 172/13

bizge "bize" 020/02, 034/06, 034/07, 050/18, 050/19, 052/05, 053/18, 054/04, 054/05, 054/09, 054/10, 058/03, 090/10, 105/17, 133/11, 155/20, 159/03, 172/15, 172/21, 174/03, 180/07, 182/05, 189/16, 200/09, 202/17, 205/05, 206/10, 209/21, 211/08, 222/13, 233/16, 239/09, 255/10, 260/06

bizler "bizler" 075/15

bizni "bizi" 055/04, 075/18, 076/11, 076/14

bizniñ "bizim" 006/08, 042/08, 052/13, 075/15, 089/18, 115/09, 131/07, 165/20, 182/07, 208/09, 210/16, 222/04, 253/03

2. çoğul kişi:

siz "siz" 012/13, 014/19, 022/12, 034/06, 035/07, 060/05, 081/09, 082/17, 134/13, 147/16, 197/04

sizdin "sizden" 024/08, 024/09, 035/04, 092/11, 205/06

sizge "size" 024/09, 027/06, 034/06, 035/11, 055/09, 081/02, 222/12, 233/14, 234/04

sizlerdin "sizlerden" 133/06

sizlerni "sizleri" 074/12, 152/01

sizni "sizi" 083/05, 116/08

sizniñ "sizin" 012/14, 080/21, 205/05, 251/13

3. çoğul kişi:

alar (< *ol+lar*) "onlar" 009/13, 011/02, 012/05, 013/16, 014/10, 015/01, 016/04, 020/10, 020/16, 021/03, 021/07, 022/12, 023/10, 025/02, 025/20, 026/07, 026/09, 026/16, 027/01, 027/04, 028/02, 028/09, 029/10, 029/11, 029/13, 029/21, 030/17, 031/07, 031/08, 032/06, 032/14, 034/07, 034/09, 034/10, 034/12, 035/21, 037/03, 038/20, 039/21, 041/16, 041/21, 042/08, 046/07, 048/03, 050/04, 050/05, 050/13, 053/06, 056/15, 069/01, 070/11, 071/15, 072/04, 072/18, 072/20, 073/20, 075/05, 075/14, 076/07, 076/16, 077/14, 078/09, 078/10, 078/12, 079/11, 080/04, 080/07, 080/15, 081/15, 081/19, 082/01, 082/02, 082/18, 082/19, 083/08, 086/10, 087/19

alardın "onlardan" 013/16, 013/17, 017/07, 023/17, 026/09, 026/19, 028/06, 029/12, 030/01, 030/06, 032/02, 034/08, 034/11, 037/12, 037/19, 040/09, 067/01, 076/13, 080/16, 090/12, 092/13, 095/12, 100/15, 101/14, 108/21, 110/04, 110/05, 111/01, 111/16, 112/21, 113/18, 115/20, 116/10, 118/01, 118/06, 125/11, 126/09, 127/06, 130/14, 132/19, 140/06, 140/15, 142/02, 142/10, 142/17, 143/03, 143/10, 146/16, 148/07, 149/09, 149/21, 164/20, 165/08, 166/06, 168/08, 173/18, 179/14, 183/04, 186/06, 192/04, 192/06, 192/07, 234/04, 258/18, 261/04

alarge "onlara" 147/12

alarğa "onlara" 012/11, 014/10, 016/12, 018/04, 020/01, 020/18, 023/10, 023/11, 029/10, 029/12, 030/01, 030/03, 030/13, 031/08, 053/10, 062/02, 068/10, 069/07, 070/06, 070/12, 070/20, 071/02, 071/03, 071/15, 072/03, 072/11, 074/03, 074/12, 076/02, 079/06, 079/07, 079/08, 079/21, 080/10, 082/14, 083/09, 088/15, 089/04, 093/10, 093/16, 095/08, 095/11, 099/17, 099/19, 099/21, 100/11, 101/12, 103/04, 105/19, 105/21, 109/06, 109/18, 112/01, 115/20, 119/05, 120/01, 132/18, 132/19

alarmı "onları" 001/07, 006/10, 010/12, 013/16, 013/18, 014/01, 014/04, 014/09,

016/03, 018/14, 020/21, 021/05, 026/16, 026/19, 027/03, 030/13, 031/05, 042/07, 042/15, 048/06, 058/11, 061/21, 062/02, 070/11, 070/19, 071/02, 074/13, 077/15, 077/18, 078/14, 079/08, 079/19, 081/06, 088/01, 088/02, 088/04, 089/13, 090/17, 093/21, 098/09, 099/17, 099/20, 103/14, 105/20, 110/16, 116/18, 117/21, 120/20, 131/09, 132/08, 134/12, 140/01, 143/04, 144/01, 146/06, 151/10, 155/16, 156/12, 158/15, 159/21, 162/11, 162/19, 163/06, 163/20, 163/21, 164/11, 169/05, 174/11, 186/02, 186/09, 186/14, 186/15, 186/18, 189/01, 192/01, 197/09, 201/10, 202/05, 202/17, 204/07, 207/19, 220/14, 226/11, 230/13, 231/18, 234/12, 244/12, 248/20, 249/03, 258/08, 260/22

aların "onların" 014/07, 017/21, 020/17, 027/18, 029/14, 029/15, 030/21, 056/20, 069/05, 073/10, 078/12, 082/17, 089/04, 119/05, 126/13, 143/13, 146/17, 147/09, 149/05, 162/13, 164/16, 168/10, 173/20, 177/01, 177/02, 224/05, 250/11, 250/20

b. İşaret Zamirleri

2. *bu* "bu" 024/01, 024/06, 026/06, 032/08, 038/05, 039/20, 049/12, 058/04, 082/15, 082/17, 119/09, 171/03, 248/04

budur "budur" 065/01, 159/13, 197/17, 231/05, 249/19

bu turur "budur" 086/14

munça (< **bu(n)+ça*) "bunca, bu kadar" 031/01, 035/18, 082/15, 141/11, 172/07, 195/21, 219/15

munda (< *mu(n)+da*) "bunda, burada" 020/21, 035/20, 061/04, 107/02, 114/12, 115/21, 116/03, 140/17, 172/18, 175/15, 200/06

mundadurlar "buradadırlar" 050/17

mundak (< *munı teg* < **bunı teg*) "böyle, bunun gibi" 014/19, 031/03, 032/07, 034/15, 055/20, 080/18, 085/17, 163/09, 176/02, 259/21

mundın (< *mu(n)+dın*) "bundan" 024/19, 031/01, 031/12, 055/14, 061/18, 088/13, 095/21, 097/02, 104/11, 107/01, 116/01, 130/01, 131/18, 142/01, 143/16, 144/02, 147/11, 171/08, 200/10, 225/11, 239/16

c. Dönüşlülük Zamiri

öz "kendi" 001/10, 002/03, 004/18, 007/08, 007/11, 007/14, 015/15, 016/04, 021/09, 021/16, 023/03, 024/04, 024/11, 036/01, 036/06, 038/18, 039/12, 040/07, 040/11, 040/18, 042/05, 043/18, 044/16, 050/11, 050/19, 052/14, 054/15, 054/18, 055/05, 056/01, 062/11, 063/05, 064/19, 065/08, 073/13, 074/02, 074/05, 075/16, 077/20, 080/02, 081/05, 081/16, 086/17, 087/04, 089/08, 090/07, 090/20, 093/01, 093/06, 096/08, 096/09, 099/02, 100/02, 105/11, 114/14 ...

özi "kendisi" 001/04, 003/13, 004/03, 008/12, 013/12, 017/04, 018/08, 018/11, 019/07, 019/10, 021/20, 022/10, 022/21, 024/08, 025/04, 025/18, 028/03, 028/12, 029/08, 031/17, 035/13, 035/19, 036/17, 037/04, 037/18, 038/08, 038/10, 039/05, 040/11, 042/09, 042/12, 043/01, 043/03, 043/18, 044/19, 046/14, 047/05, 048/18, 049/04, 050/11, 051/15, 053/01, 056/19, 059/14, 060/20, 061/04, 061/18, 067/21, 069/02, 070/08, 072/09, 076/02, 076/05, 076/14, 078/01, 079/16, 079/18, 079/19, 080/11 ...

özide "kendisinde" 244/21

özidin "kendisinden" 004/17, 047/15, 068/09, 088/17, 131/19

özige "kendisine" 001/21, 003/10, 007/10, 013/09, 014/02, 016/17, 019/02, 041/05, 055/04, 075/17, 083/06, 085/12, 092/18, 093/02, 114/07, 135/13, 154/01, 180/02, 203/18, 205/02, 207/19, 214/07, 219/20, 240/11, 240/15, 245/11, 253/04, 256/17

özin "kendisini" 079/13

özini "kendisini" 008/13, 025/12, 032/05, 032/08, 038/09, 040/02, 057/14, 079/11, 094/20, 103/17, 104/21, 105/12, 108/02, 108/09, 110/17, 118/01, 131/19, 142/14, 143/02, 151/05, 154/20, 156/20, 157/21, 164/05, 169/06, 169/16, 201/12, 204/16, 230/03, 244/02, 246/05

öziniñ "kendisinin" 234/14

özlerğa "kendilerine" 087/11

özleri "kendileri" 012/17, 025/11, 057/09, 145/11, 150/07, 197/01, 197/09, 241/13, 244/16, 248/15

özleridin "kendilerinden" 073/20

özlerige "kendilerine" 096/15, 106/13, 145/08, 232/21, 254/02

özlerini "kendilerini" 014/09, 026/19, 102/01, 131/20, 148/16, 224/11, 228/20,

246/04, 249/03

özüm "kendim" 055/21, 081/04

özün "kendin" 180/04, 187/10, 211/01

ç. Soru Zamirleri

nə "ne" 009/21, 011/08, 011/09, 011/10, 017/01, 034/07, 061/18, 082/20, 096/17, 097/03

nədür "nedir" 086/19

kim "kimse, biri" 009/21, 013/20, 016/11, 016/15, 018/15, 019/18, 025/14, 030/03, 030/04, 032/09, 038/09, 061/03, 063/10, 065/19, 068/03, 074/19, 075/12, 077/02, 078/19, 096/04, 096/05, 098/10, 106/10, 108/04, 118/03, 124/15, 125/13, 126/12, 127/07, 127/16, 136/10, 136/11, 140/16, 151/03, 161/21, 165/18, 167/08, 172/20, 195/12, 195/13, 197/21, 209/06, 240/07, 253/09, 261/14

kimde "kimde" 057/06, 146/18

kimdin "kimden" 014/19, 019/17, 030/04, 064/09, 064/11, 108/21, 173/10

kimge "kime" 013/04, 028/11, 052/15, 057/16, 064/09, 096/04, 096/08, 101/20, 176/18, 183/09, 204/18, 243/01

kimni "kimi" 035/04, 064/10, 064/14, 064/15, 096/05, 183/11, 234/12

kimniñ "kimin" 068/04, 180/03

d. Belirsizlik Zamirleri

barça "hepsi, bütün" 006/09, 010/21, 011/01, 012/15, 015/15, 017/21, 023/15, 023/19 vd.

barçada "bütünüde, tamamında" 008/21

barçadın "hepsinden" 029/02, 045/16, 050/06, 171/04

barçağa "hepsine" 081/04, 186/21, 254/02

barçamız "hepimiz" 035/06

barçanı "hepsini" 020/15, 021/06, 023/05, 026/20, 027/20, 028/02, 028/03, 030/08, 031/08, 031/11, 032/20, 050/17, 102/13, 122/20, 125/14, 134/19, 144/04, 147/10, 162/19, 186/15, 201/09, 234/02

barçanın "hepsinin" 016/11, 203/02

barçası "hepsi" 115/09

barçasını "hepsini" 186/05

barı "cümlesi, hepsi, bütün" 021/07, 176/16, 248/14

barın "hepsini" 249/14

biri "biri, birisi" 009/10, 009/11, 009/12, 011/16, 011/17, 016/12, 026/15, 029/01, 029/05, 037/14, 037/20, 041/06, 049/19, 076/14, 085/17, 115/21, 155/18, 177/19, 201/05, 217/20, 235/03, 235/17, 235/21, 237/13, 247/09, 247/15, 250/17

biride "birinde" 117/05

birige "birine" 013/12, 017/02

birini "birini" 009/10, 011/03, 011/06, 013/17, 017/09, 037/14, 146/04, 150/10, 175/14, 184/08, 213/20, 244/12

biriniñ "birinin" 011/17, 016/03

biriniz "biriniz" 190/02

birisi "birisi" 037/14, 085/17

ķaysı "hangisi" 192/21, 253/07

her ķaysı "her biri" 036/02, 039/13, 039/16, 047/12, 074/10, 075/16, 119/06, 126/18, 149/07, 163/18, 171/12, 248/18, 253/17

her ķaysıdın "her birinden" 157/07

her ķaysıķa "her birine" 017/20, 087/12

her ķaysını "her birini" 240/02

kimerse "kimse" 010/03

özge "özge, başka" 017/03, 031/03, 032/03, 059/03, 060/20, 149/07

özgeler "başkaları" 002/07, 008/18, 040/03, 111/13, 143/13, 162/19, 169/05, 185/17, 200/21, 201/16

özgelerge "başkalarına" 031/07

özgelerini "başkalarını" 022/02, 025/09, 032/15, 073/06, 166/09

nèmerse "şey, bir şey" 025/10, 030/11, 034/21, 071/08, 091/20, 106/09, 111/05, 129/17, 141/11, 141/12, 143/21, 145/15, 158/07, 180/06, 208/04, 209/01, 213/19

nèmersedür "bir şeydir" 241/11, *nèmersege* 065/06, *nèmerseler* "şeyler" 034/05, 075/06, 193/19, *nèmerselerini* "şeyleri" 141/10, *nèmerseni* "şeyi, bir şeyi" 181/03, *nèmersesini* "şeyini" 140/16

2.3.4. Belirteçler

1. Yer belirteçleri:

Metinde geçen kimi yer belirteçleri şunlardır:

içkeri "içeri" 098/08, 195/21

ilgeri "ileri" 033/13, 036/16, 037/11, 039/11, 042/07, 047/15, 048/20, 056/08, 057/05, 068/09, 070/18, 072/12 ...

narı "öte" 076/18, 108/02, 199/04, 220/09

taşkarı "dışarı" 023/05, 023/15, 027/04, 085/05, 120/17, 144/14, 156/08, 166/12, 180/04, 182/12, 224/11

öte "ileri" 118/06, 122/06

kuyı "aşağı" 057/16, 098/06, 098/14, 126/10, 139/15, 158/01

utru "karşı, yan" 001/06, 002/04, 008/16, 013/07, 020/05, 023/14, 027/16, 030/09, 034/17, 042/06, 043/20, 044/18, 045/06, 045/08, 047/11, 052/07, 053/12, 053/15, 053/19

yakın "yakın" 005/18, 008/17, 009/14, 026/05, 029/16, 032/20, 035/04, 057/12,

061/01, 061/20, 083/08, 098/05, 128/02, 128/09, 132/14, 133/21, 145/12, 146/13, 151/11, 154/12, 163/19, 168/17, 176/10, 180/02, 183/14, 186/17, 195/21, 196/20, 202/03, 212/21, 213/10, 214/14, 229/13, 231/02, 231/07, 231/13, 232/19, 245/13, 250/21, 252/16, 258/14, 259/02, 259/19

ırak "uzak" 038/16, 083/21, 115/10, 157/05, 172/08, 196/20

yokkari "yukarı" 005/14, 045/01, 060/08, 085/17, 116/02, 123/11, 124/16, 126/11, 133/08, 151/04, 151/16, 163/06, 174/15, 174/16, 188/20, 189/01, 189/05

bëri "öte taraf" 202/18

2. Zaman belirteçleri:

Metinde yer alan kimi zaman belirteçleri şunlardı:

burun "önce, evvel" 005/11, 007/13, 012/16, 018/18, 018/19, 018/20, 021/13, 022/16, 023/10, 027/14

bat "çabuk, acele" 035/12, 072/01, 075/07, 111/16, 118/02, 128/08, 128/18, 141/16, 141/20, 199/16, 251/09

ëmdi "şimdi" 009/08, 035/04, 055/19, 055/21, 075/18, 115/02, 172/09, 172/13, 175/03, 202/10, 247/11, 251/13

kêçe "gece" 008/12, 012/09, 014/20, 020/04, 021/09, 022/17, 023/03, 024/13, 025/11, 031/14, 042/10, 042/11, 046/01, 050/14, 055/09, 056/05, 061/06, 065/21, 067/14, 072/15

kündüz "gündüz" 021/09, 031/15, 042/10, 065/21, 072/16, 113/16, 113/20, 140/17, 141/09, 154/01, 157/03

küz "güz mevsimi" 033/07, 070/05, 105/03, 232/18

sonra "sonra" 198/18

tañla "sabahleyin, erte" 077/06, 082/19, 166/01, 228/02, 242/08, 251/16

yana "yine" 006/05, 012/20, 016/13, 018/21, 022/12, 026/15, 028/01, 037/13, 041/02, 046/15, 048/07, 048/20, 059/07

3. Azlık-çokluk belirteçleri:

köp "çok" 001/16, 002/16, 006/01, 006/03, 006/04, 009/05, 011/21, 013/19, 014/07, 016/09, 017/01, 017/07, 019/16, 020/11, 022/20, 023/07, 024/15, 025/13, 026/08, 030/06

besī "pek çok" 032/02, 033/05, 035/12, 049/08, 091/21, 101/15, 115/09, 239/02, 239/04, 239/05, 254/13

bisyyār "fazla" 239/09

4. Soru belirteçleri:

her kaçan "her ne zaman" 003/13, 030/01, 081/01, 081/02, 092/21, 241/04, 257/07

her nêçe "her ne kadar" 020/01, 020/15, 057/17

nêçük "nasıl" 035/09, 036/17, 059/05, 134/14, 239/15, 253/04

2.3.5. Edatlar

1. Çekim edatları

a. Adın yalın durumuyla kullanılan edatlar:

bile "ile": *uruş bile* 122/01, *cengel bile* 142/10, *oķ bile* 157/07

birle "ile": *kılıç birle* 254/21, *siyāset birle* 262/08, *kerāmet birle* 262/14

çağlık "gibi, kadar": *miñ çağlık* 026/09, *gāvmış çağlık* 115/12, *‘usfūr çağlık* 174/11, *üç, tört çağlık* 243/21

dék "gibi": *nergis ü lāle dék* 001/12, *nūr dék* 014/20, *sīmāb dék* 019/15

kēbi "gibi": *şayd kēbi* 026/07, *ecel kēbi* 026/12, *berķ kēbi* 032/05

sarı "-e doğru": *vaţan sarı* 033/09, *uluğ yurt sarı* 034/10, *deşt sarı* 043/04

b. Yaklaşma durumuyla kullanılan edatlar:

dēginç "değin, kadar": *Ceyhūnga dēginç* 017/16, *Fenāket Suyıga dēginç* 018/19, *Bağdādğa dēginç* 135/02, *hudūdıga dēginç* 137/10

c. Ayrılma durumuyla kullanılan edatlar:

artuḡ "fazla": *on miḡdin artuḡ* 017/20, *on beṣ kiṣidin artuḡ* 122/08, *'aded-i aḡterdin artuḡ* 176/13, *üç kiṣidin artuḡ* 188/21

narı "öte": *Ceyḡündin narı* 199/04, *Ḥabūṣāndin narı* 220/09

özge "başka": *ḡātūnlardın özge* 022/18, *ṣabrdın özge* 217/18

soḡ "sonra": *veḡātıdın soḡ* 004/13, *yēti yıldın soḡ* 004/16, *ṭoydın soḡ* 009/07, *fetḡdin soḡ* 007/15

soḡra "sonra": *andın soḡra* 198/18

taṣḡarı "dışarı": *ḡal 'adın taṣḡarı* 023/15, *dervāzedin taṣḡarı* 144/14

d. İlgı durumuyla kullanılan edatlar:

dēk "gibi": *anıḡ dēk* 010/03, *mēniḡ dēk* 024/09, *bizniḡ dēk* 115/09

bile "ile": *anıḡ bile* 054/07, *seniḡ bile* 075/10

bilen "ile": *anıḡ bilen* 146/13

2. Berkitme edatları

daḡı "dahi, hem": *anı daḡı* 002/02, *ol daḡı* 002/19

oḡ "bizzat": *sēn-oḡ* 086/09

2.3.6. Fiil

2.3.6.1. Basit Fiil Çekimi

2.3.6.1.1. Her kiṣi için ayrı ekler alan emir ve gönüllülük kipi

2. 3. 6. 1. 1. 1. Emir Kipi

2. tekil kiṣi: *-ḡıl/-gil*, *-ḡıl/-kil*, *-ḡın/-gin*: *barḡıl* "git" 088/02, *çıḡarḡıl* "çıkar" 057/13, *urḡıl* "vur" 084/09, *barḡın* "git" 187/11, *bērgil* "ver" 049/12, *bilgil* "bil" 258/23, *dēgil*

"de, söyle" 037/03, 054/08, 055/01, 055/20, 174/02, *keltürgil* "getir" 088/04, *körgil* "gör" 035/19, *yibergil* "gönder" 133/11, *çıkķıl* "çık" 090/20, *tutķıl* "tut" 038/06

Eksiz emir: *bağışla*! "bağışla" 189/15, *dê*! "söyle" 198/14, *kêl*! "gel" 211/01, *kêltür*! "getir" 098/15, *kôr*! "gör" 239/17

Olumsuz şekil *-ma/-me* ile yapılır: *bağlama* "bağlama" 249/20, *sağınma* "zannetme" 250/09, *kêlme* "gelme" 098/15, *tileme* "dileme" 107/12, 118/19, *bolmağıl* "olma" 063/16, *koymağıl* "koyma, bırakma" 010/10, 010/12, *dêmegil* "söyleme" 221/13, 239/16

3. tekil kişi: *-sun/-sün*: *açsun* "açsın" 136/09, *ķavsun* "kovsun" 172/15, *êltsün* "göndersin" 180/19, *ötsün* "geçsin" 197/11, *yörüsün* "yürüsün" 018/18

Olumsuz şekli *-masun/-mesün*: *ayrılmasun* "ayrılmasın" 103/07, *ķalmasun* "kalmasın" 001/18, *têprenmesün* "hareket etmesin" 130/21, *yêtmesün* "ulaşmasın" 116/19

2. çoğul kişi *-(I)ñ, -(I)ñız*: *yanñız* "dönünüz" 082/19, *dêñiz* "söyleyiniz" 024/10, *bitiñ* "yazın" 035/08, *dêñ* "söyleyin" 175/03, *talañ* "yağmalayın" 008/07, *yörünğ* "yürüyün" 208/04, *ahtariñ* "araştırın" 048/13, *biliñ* "bilin" 052/04, *êltiñ* "gönderin" 044/04, *kirinğ* "girin" 081/09, *yiberinğ* "gönderin" 134/15

3. çoğul kişi *-sunlar/sünler*: *açsunlar* "açsınlar" 120/10, *alsunlar* "alsınlar" 143/08, *barsunlar* "gitsinler" 100/08, *çıkķsunlar* "çıkķsınlar" 027/17, *defn* *ķılsunlar* "defnetsinler" 185/03, *oķusunlar* "okusunlar" 231/04, *otlasunlar* "otlasınlar" 025/11, *kêlsünler* "gelsinler" 168/06, *kêltürsünler* "getirsinler" 024/02, *körsetsünler* "göstersizler" 175/05, *köydürsünler* "yaksınlar" 178/08, *öldürsünler* "öldürsünler" 069/19

Olumsuz şekli *-masunlar/-mesünler*: *bolmasunlar* "olmasınlar" 059/02, *imāret kılmasunlar* "imaret etmesinler" 031/12, *yētkürmesünler* "ulaştırmāsınlar" 024/11

2. 3. 6. 1. 1. 2. Gönüllülük Kipi

1. tekil kişi *-ay/-ey*, *-ayın/-eyin*, *-eyim*: *alay* "alayım" 247/11, *āzād kılay* "azat edeyim" 163/12, *bērey* "vereyim" 027/06, *içey* "içeyim" 239/10, *kēltürey* "getireyim" 018/14, *kōrey* "göreyim" 111/11, *bileyim* "bileyim" 038/03, *alayın* "alayım" 235/20, *barayın* "gideyim" 081/04, 085/01

Olumsuz şekil *-mayın/-meyin*: Metinde örneği yoktur.

1. çoğul kişi *-(a)lı/-(e)li*, *-(a)lın/-(e)lin*: *baralı* "gidelim" 176/18, *kōç kılalı* "göç edelim" 140/17, *turalı* "duralım" 111/17, *uruşalı* "savaşalım" 078/11, *kōreli* "görelim" 096/03, *yibereli* "gönderelim" 161/18, *kēçelin* "geçelim" 085/18, *kōrelin* "görelim" 096/04, *körüşelin* "görüşelim" 242/08, *yiberelin* "gönderelim" 176/07, *tirik bolalı* "yaşayalım" 158/03, *kılalı* "yapalım" 058/21, *müteveccih bolalı* "yönelelim" 112/17, *tevekkül kılalı* "tevekkül edelim" 096/03, *yarağ kılalı* "hazırlık yapalım" 220/21

2.3.6.1.2. Zaman eki +iyelik eki ile kurulan çekimi

2. 3. 6. 1. 2. 1. Görülen geçmiş zaman (I)

1. tekil kişi {-Dİm}:

aydım "söyledim" 239/11, *çıkdım* "çıktım" 220/19, *bērdim* "verdim" 012/14, *bildim* "bildim" 063/17, *dēdim* "söyledim" 218/07, *uruştım* "savaştım" 082/15, *yattım* "yattım" 111/10, *ēstim* "estim" 178/03, *ēşittim* "işittim" 115/08

Olumsuz: *-madım/-medim*:

bilmedim "bilmedim" 123/14, *dēmedim* "demedim" 218/08

2. tekil kişi {-Dİŋ}:

başladıŋ "başladın" 075/18, *i timād kıldıŋ* "güvendiŋ" 015/03, *bildiŋ* "bildin" 221/02, *dėdiŋ* "dedin" 218/07, *eřittiŋ* "işittin" 173/11

Olumsuz: -*madıŋ/-mediŋ*:

pervā kılmađıŋ "umursamağın" 080/01, *eřitmediŋ* "işitmedin" 175/04, *yibermediŋ* "göndermedin" 164/08

3. tekil kişi -dı/-di, -tı/-ti:

açdırdı "açtırdı" 146/20, *açıldı* "açıldı" 239/01, *ahtardı* "araştırdı" 048/13, *buzdı* "bozdu" 002/17, *buzuldı* "bozuldu" 102/04, *kėldı* "geldi" 006/21, *kėsdürdi* "kestirdi" 136/09, *kėsilđi* "kesildi" 178/10, *kögerdi* "yeşerdi" 033/12, *kördi* "gördü" 012/02, *öldi* "öldü" 037/14, *açtı* "açtı" 049/15, *ayttı* "söyledi" 037/05, *kėneřti* "danıştı" 165/18, *köçti* "göçtü" 238/05

Olumsuz: -*madı/-medi*:

açılmağı "açılmağı" 195/12, *almağı* "almağı" 012/01, *barmadı* "gitmedi" 004/04, *tartmağı* "çekmedi" 253/09, *tutmağı* "tutmadı" 027/19, *dėmedi* "söylemedi" 083/03, *içmedi* "içmedi" 200/12, *kėlmedi* "gelmedi" 039/06, *kėltürmedi* "getirmedi" 083/06, *körmedi* "görmedi" 060/20, *tüşmedi* "düşmedi" 004/02

1. çoğul kişi: -*duķ/-dük*, -*tuķ/-tük*:

baęıřladıuķ "bağışladık" 128/13, *kalduķ* "kaldık" 056/01, *bardük* "gittik" 229/13, *bėrdük* "verdik" 097/15, *kėldük* "geldik" 096/08, *kördük* "gördük" 254/12, *kaçurduķ* "kaçırdık" 251/17, *tileduķ* "istedik" 164/08, *yiberduķ* "gönderdik" 021/01

Olumsuz: *tutmadük* "tutmadık" 055/05

2. çoğuk kişi: {-Dİŋİz}:

keldiñiz "geldiniz" 134/14, yiberdiñiz "gönderdiniz" 123/08

3. çoğul kişi: *-dılar/-diler, -tılar/-tiler*:

aldılar "aldılar" 009/16, aydılar "söylediler" 084/02, ayırdılar "ayırdılar" 020/03, ayrıldılar "ayrıldılar" 162/10, çığdılar "çıktılar" 021/21, çıkardılar "çıkardılar" 023/14, kavdılar "kovdular" 052/17, kavdurdılar "kovdurdular" 032/03, kazdılar "kazdılar" 101/16, kirdiler "girdiler" 013/17, kömdiler "gömdüler" 032/16, kördiler "gördüler" 029/14, öldürdiler "öldürdüler" 007/09, açtılar "açtılar" 042/02, attılar "attılar" 161/06, saçtılar "saçtılar" 036/20, sattılar "sattılar" 205/13, yıktılar "yıktdılar" 166/09, kēçtiler "geçtiler" 115/05, sözleştiler "sözleştiler" 047/12, üleştiler "paylaştılar" 134/06

Olumsuz: *-madılar/-mediler*:

kalmadılar "kalmadılar" 037/20, kavmadılar "kovmadılar" 244/20, tapmadılar "bulmadılar" 149/07, bilmediler "bilmediler" 026/07, kēlmediler "gelmediler" 076/08, körmediler "görmediler" 016/06, teprenmediler "hareket etmediler" 042/13

2. 3. 6. 1. 2. 2. Dilek-şart kipi

1. tekil kişi *-sam/-sem*:

bolsam "olsam" 201/21, yibersem "göndersem" 125/19

2. tekil kişi: *-sañ/-señ*:

kavlasañ "kovsan" 176/17, koysañ "bıraksan" 010/12, okusañ "okusan" 164/09, saklasañ "saklasan" 175/04, teğāfūl kılsañ "ihmal etsen" 182/06, cevāb bērsañ "cevap versen" 198/14, dēsañ "söylesen" 038/03, kēlsañ "gelsen" 141/16, tilesañ "istesen" 064/09, yiberseñ "göndersen" 175/14

Olumsuz: *-masañ/-meseñ*:

bolmasañ "olmasan" 246/11

3. tekil kişi: -sa/ -se:

barsa "gitse" 074/10, *çıkısa* "çıkısa" 035/11, *tapsa* "bulsa" 048/12, *tutsa* "tutsa" 083/06, *dése* "söylese" 024/19, *körgüzse* "gösterse" 083/03, *körse* "görse" 166/01

Olumsuz: -masa/ -mese:

çığmasa "çıkmasa" 098/09, *kêlmese* "gelmeſe" 098/15, *muwâfık tüşmese* "uymasa" 261/12

1. çoğul kişi eki: -sağ/ -sek:

ihmâl kılsağ "ihmal etsek" 139/09

2. çoğul kişi eki: -sañız/ -señiz:

bêrseñiz "verseniz" 081/01, *ölseñiz* "ölseniz" 082/18, *yêtseñiz* "ulaşsanız" 185/16

Olumsuz: -masañız:

ınanmasañız "inanmasanız" 015/01

3. çoğul kişi eki: -salar / -seler:

bağışlasalar "bağışlasalar" 246/03, *oltursalar* "otursalar" 129/05, *tapsalar* "bulsalar" 092/21, *tutsalar* "tutsalar" 057/10, *kêlseler* "gelseler" 039/18, *kêltürseler* "getirseler" 147/19

Olumsuz: -meseler:

kêlmeseler 039/18, 111/16

2.3.6.1.3. Zaman eki+kişi zamirleri ile kurulan fiil çekimi

2. 3. 6. 1. 3. 1. Gelecek zaman

1. tekil kişi: -ğa(y)/ -ge(y), ға(y)/ -ke(y)-mèn:

körgey-mèn "göreceğim" 238/05, muḥārebe kılğay-mèn "savaşacağım" 159/13, çerik tartğay-mèn "asker sevk edeceğim" 180/05, körge-mèn "göreceğim" 248/04

2. tekil kişi: -ğa(y)/ -ge(y), ға(y)/ -ke(y)-sèn:

terbiyet tapğay-sèn "terbiye edeceksin" 107/03, dēgey-sèn "diyeceksin" 118/14, körgey-sèn "göreceksin" 219/16, yibergey-sèn "göndereceksin" 260/15, ғalğay-sèn "kalacaksın" 006/09

Olumsuz: -megey-sèn:

Metinde örneği yoktur.

3. tekil kişi -ğa(y)/ -ge(y), ға(y)/ -ke(y)-:

intikām alğay "intikam alacak" 049/03, bargay "gidecek" 005/06, buzulğay "bozulacak" 061/02, kışlağay "kışlayacak" 053/21, koyğay "koyacak" 065/09, koyğa "koyacak" 240/14, teskīn tapğay "yatıştıracak" 172/16

Olumsuz -mağay/ -megey:

buyurmağay "buyurmayacak" 232/02, çığmağay "çıkmayacak" 149/10, tapşurmağay "teslim etmeyecek" 048/15, tartmağay "çekmeyecek" 195/11, dēmegey "demeyecek" 085/04, körmegey "görmeyecek" 063/17, öldürmegey "öldürmeyecek" 208/21, yētmegey "ulaşmayacak" 023/11

1. çoğul kişi: -ğa(y)/ -ge(y), ға(y)/ -ke(y)-biz:

bağlağay-biz "bağlayacağız" 054/11, kılğay-biz "yapacağız" 112/16, koyğay-biz

"koyacağız" 260/15, *alğa-biz* "alacağız" 119/10

2. çoğul kişi: *-ğa(y)/-ge(y), ka(y)/-ke(y)-siz*:

'amel kılğay-siz "(gereğince) hareket edeceksiniz" 058/21, *hāzır bolğay-siz* "hazır olacaksınız" 035/08, *tutğay-siz* "tutacaksınız" 031/19

3. çoğul kişi: *-ğaylar/-geyler, kaylar/-keyler*:

bérgeyler "verecekler" 057/12, *dégeyler* "diyecekler" 036/01, *éltgeyler* "gönderecekler" 073/01, *kélgeyler* "gelecekler" 045/03, *kéltürgeyler* "getirecekler" 073/10, *körsetgeyler* "gösterecekler" 117/21, *öldürgeyler* "öldürecekler" 008/11, *ötkegeyler* "geçirecekler" 026/18, *éltkeyler* "gönderecekler" 083/17, *éşitkeyler* "işitecekler" 165/14, *çığarğaylar* "çıkaracaklar" 057/13, *kazğaylar* "kazacaklar" 103/11, *kaçğaylar* "kaçacaklar" 165/19, *tartğaylar* "chekecekler" 155/17

Olumsuz: *-mağaylar/-megeyler*:

koymağaylar "bırakmayacaklar" 113/12, *sağınmağaylar* "düşünmeyecekler" 204/06, *tapmağaylar* "bulmayacaklar" 144/07, *yanmağaylar* "dönmeyecekler" 008/17

Metinde Oğuzcanın etkisiyle *-a/-e* (< *-ğa/-ge*) ile kurulan dilek-istek anlamını içeren birkaç çekimli fiil de görülmektedir:

kıla-siz "yapın" 259/22, *tuta* "tutmak için" 175/21, 176/05, *köre* "görmek için" 156/19, *yête* "ulaşsın" 262/06, 262/07

2. 3. 6. 1. 3. 2. Geniş zaman

1. tekil kişi: *(-A/-U)r-mên*:

dér-men "derim" 024/09, *tapar-mên* "bulurum" 252/04, *bolur-men* "olurum" 014/21, *koşulur-men* "katılırim" 090/20, *yatur-men* "yatarım" 111/11, *bilür-men* "bilirim" 037/06, *kélür-mên* "gelirim" 246/03, *körüşür-mên* "görüşürüm" 238/05

Olumsuz: *-mas/ -mes-mèn:*

barmas-men "gitmem" 071/20, *yanmas-mèn* "dönmem" 259/23, *bèrmes-men* "vermem" 095/04, *dèmes-men* "demem" 032/07, *içmes-men* "içmem" 012/02, *kèlmes-men* "gelmem" 218/07

2. tekil kişi: *(-A/ -U)r-sèn:*

tiler-sèn "istersin" 185/09, *yatur-sen* "yatarsın" 111/11, *alur-sèn* "alırsın" 064/09, *barur-sèn* "gidersin" 185/10, *endīşe kıılır-sèn* "endişe edersin" 055/20, *bèrür-sèn* "verirsin" 064/09

Olumsuz *-mas-sèn:*

bolmas-sèn "olmazsın" 012/02

3. tekil kişi: *(-A/ -U)r:*

bağışlar "bağışlar" 096/09, *bitür* "yazar" 220/19, *dër* "söyler" 073/19, *sağlar* "saklar" 065/14, *tiler* "diler" 201/21, *ağar* "akar" 092/12, *çıgar* "çıkır" 151/17, *kaçar* "kaçar" 112/04, *koyar* "koyar" 065/15, *köyer* "yanar" 086/19, *asturur* "astırır" 223/14, *aytur* "söyler" 078/02, *çıgarur* "çıkırır" 065/15, *salur* "salar" 235/04, *yaşurur* "gizler" 083/04, *yatur* "yatar" 259/01, *bilür* "bilir" 055/04, *bölünür* "bölünür" 022/04, *içürür* "içirir" 253/10, *këlür* "gelir" 055/19, *tökülür* "dökülür" 126/10

Olumsuz: *-mas/ -mes:*

kutulmas "kurtulmaz" 239/07, *kuvanmas* "gururlanmak" 038/01, *okşamas* "benzemez" 161/21, *sığmas* "sığmaz" 198/05, *tapılmas* "bulunmaz" 107/13, *revā tutmas* "uygun görmez" 054/05, *bèrmes* "vermez" 010/03, *kèlmes* "gelmez" 054/09

1. çoğul kişi: *(-A/ -U)r-biz:*

oynar-biz "oynarız" 061/04, *tapar-biz* "buluruz" 071/04, *barur-biz* "gideriz" 176/07, *kaytur-biz* "döneriz" 164/09, *bilür-biz* "biliriz" 162/02, *eltür-biz* "göndeririz" 027/17, *yiberür-biz* "göndeririz" 141/17

Olumsuz: *-mas/ -mes-biz*:

ayrılmas-biz "ayrılmayız" 205/07, *tābi` bolmas-biz* "tabi olmayız" 197/04, *hımāyet kılmas-biz* "korumayız" 210/16

2. çoğul kişi: *(-A/ -U)r-siz*:

turar-siz "beklersiniz" 147/16, *çıkarur-siz* "çıkarırsınız" 251/17, *münākaşa kılur-siz* "çekişirsiniz" 234/05, *naşb kılur-siz* "atarsınız, tayin edersiniz" 035/04, *sağınur-siz* "düşünürsünüz" 034/07, *salur-siz* "gönderirsiniz" 251/16, *bilür-siz* "bilirsiniz" 061/18

3. çoğul kişi: *(A/ -U)rlar*:

koyarlar "bırakırlar" 199/01, *tutarlar* "tutarlar" 219/07, *urarlar* "vururlar" 124/10, *körerler* "görürler" 012/10

Olumsuz: *-maslar, -mesler*:

tecāvüz kılmaslar "sınırı aşmazlar" 057/06, *vefā kılmaslar* "bağlılık göstermezler" 081/02, *çığa almaslar* "çıkamazlar" 083/08, *terahhüm kılmaslar* "merhamet etmezler" 260/21

2. 3. 6. 1. 3. 3. Anlatılan geçmiş zaman

Bu zamanın eki *-mİş*'tir ve ekin ünlüsü daima düzdür. Metinde *ēr-* fiilinin 3. tekil kişi çekimi için örneği bulunmaktadır:

öbegesi ol ərmiş "dedesi o imiş" 015/05

toñuz yıl ərmiş "domuz yılı imiş" 035/15

yètmiş üç yıl ərmiş "yetmiş üç yıl imiş" 035/16

2.3.6.2. Ulaçlarla Kurulan Fiil Çekimi

2.3.6.2.1. Geçmiş zaman (II)

-*p* zarf fiil eki ve *tur-* yardımcı fiilinin geniş zamanıyla kurulan bir yapıdır. Çoğunluklar *tur-* fiiline gelen geniş zamanın düştüğü görülür. Bazen *tur-* yardımcı fiili olmadan -*p* zarf fiiline kişi zamirleri eklenerek de geçmiş zaman yapısı kurulur. Bu yapı öğrenilen geçmiş zamanı ifade etmekle birlikte bazen görülen geçmiş zamanı da ifade etmektedir. Bu sebeple ekin öğrenilen geçmiş zaman mı görülen geçmiş zamanı mı ifade ettiğini ayırmak kimi zaman güçleşebilmektedir:

1. tekil kişi: -*p* (-*tur/turur*)-*mén*:

alıp-mén "aldım" 221/04, *mukayyed kılip-men* "bağladım" 021/05, *bèrip-men* "verdim" 233/21, *èşitip-mén* "ışittim" 194/11, *körüp-men* "gördüm" 115/14, *ötüp-men* "geçtim" 085/05, *yutup-men* "yuttum" 027/06

2. tekil kişi: -*p* (-*tur/turur*)-*sén*:

bèrip-sén "vermişsin" 046/06, *dép-sén* "dedin" 209/02, *buzup-sén* "bozmuşsun" 141/16

3. tekil kişi: -*p* (-*tur/turur*):

bağlaptur "bağladı" 078/01, *talaptur* "talan etmiştir" 104/11, *yasaptur* "yapmıştır" 106/14, *bitiptür* "yazmıştır" 014/05, *déptür* "demiştir" 214/17, *tileptür* "istemiştir" 076/11, *çıgıp turur* "çıkıştır" 127/05, *yığıp turur* "yığıştır" 116/05, *kèltürüp turur* "getirmiştir" 194/10, *èltip* "göndermiş" 070/19, *meded tilep* "yardım istemiştir" 071/08, *tüşüp* "düşmüş" 073/05

1. çoğul kişi: -*p* (-*tur/turur*)-*biz*:

ayrılıp-biz "ayrıldık" 115/18, *kèlip-biz* "geldik" 224/12, *kèltürüp-biz* "getirdik" 020/17, *yandurup-biz* "döndürdük" 020/21, *alıptur-biz* "aldık" 163/09

2. çoğul kişi: -p (-tur/turur)-siz:

bolup-siz "oldunuz" 202/15, kélipsiz "geldiniz" 190/02

3. çoğul kişi: -p -turlar/ -türler/ -durlar/ -dürler:

suvapturlar "sıvadılar" 168/03, yasapturlar "yapmışlar" 167/01, alıpturlar "aldılar" 140/14, barıpturlar "gittiler" 083/08, kazıpturlar "kazdılar" 183/03, koparıpturlar "kaldırmışlar" 127/01, olturupturlar "oturmuşlar" 072/13, tuğupturlar "doğdular" 014/20, tutupturlar "tutmuşlar" 215/10, kırıptürler "girmişler" 133/17, bitiptürler "yazmışlar" 015/04, déptürler "demişler" 016/06, körüptürler "görmüşler" 175/20, tüşüptürler "düştüler" 071/19

2.3.6.2.2. Şimdiki zaman

-a/ -e, -y +dur kişi zamiri yapısı ile kurulur:

aytadur "diyor" 055/02, kıladur-men "yapıyorum" 097/02, kaçadurlar "kaçıyorlar" 105/19, éltedür "gönderiyor" 228/08, kéledürler "geliyorlar" 073/11, kéltüredürler "getiriyorlar" 138/13, pişüredürler "pişiriyorlar" 117/14, déydür-sen "söylüyorsun" 009/21, déydürler "söylüyorlar" 061/18, tileydürler "istiyorlar" 061/19, yörüydürler "yürüyorlar" 071/18

Olumsuz -may/ -mey (dur/dür):

kalmaydur "kalmıyor" 053/19, unutulmaydur "unutulmuyor" 054/05, koymaydurlar "bırakmıyorlar" 106/04, körmeydür-biz "görmüyoruz" 020/14, yibermeydür "göndermiyor" 212/10, bərmeydürler "vermiyorlar" 183/05, ĩmān kéltürmeydürler "inanmıyorlar" 010/11, körmeydürler "görmüyorlar" 213/19

2.3.6.3. Birleşik Çekim

Basit çekim üzerine gelen *ê-/êr* ek fiilinin ikinci bir zaman eki almasıyla kurulur.

Hikaye, rivayet ve şart olmak üzere üç çekimi vardır:

2.3.6.3.1. Hikaye:

1. Geniş zamanın hikayesi:

bitir êrdi "yazardı" 205/14, *dêr êrdi* "söylerdi" 009/03, *oķur êrdi* "okurdu" 223/10, *yaķar êrdi* "yaķardı" 117/04, *tutar êrdim* "tutardım" 123/17, *iķer êrdi* "iķerdi" 225/19, *kôķer êrdi* "gôķerdi" 103/08, *bilür êrdiler* "bilirlerdi" 027/14, *sülūk ķılur êrdiņ* "bir yol tutardın" 035/09, *cihād ķılur êrdiņiz* "cihat ederdiniz" 134/14

Olumsuzu: *tutmas êrdim* "tutmazdım" 180/06

2. Geçmiş zamanın (II) hikayesi:

yıkıp êrdi "yıkmişti" 157/07, *uruşup êrdiler* "savaşmıştı" 058/16, *çıķıp êrdiler* "çıkıştı" 139/19, *çıķarıp êrdiler* "çıkarmıştı" 168/01, *dêp êrdi* "demişti" 015/02

2.3.6.3.2. Rivayet:

1. Geniş zamanın rivayeti:

urar êrmişler "vururlarmış" 145/18, *dêr êrmişler* "derlermiş" 063/06, 144/16

2. Öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti:

urup êrmiş "vurmuş imiş" 259/06

2.3.6.3.3. Şart

1. Görülen geçmiş zamanın şartı:

Bu yapı çoğunlukla "-ince" anlamında zarf-fiiller yapmıştır:

yargu sordılar êrse "hukuki yargı isteyince" 048/11, *uçurdılar êrse* "uçurunca" 249/08, *tiledi êrse* "isteyince" 087/18, *yandı êrse* "dönünce" 166/17, *aņdıdılar êrse* "gözetleyince" 015/01

3. Öğrenilen geçmiş zamanın şartı:

bèrip èrse "vermişse" 161/21

2.3.7. İsim-Fiil

-mak/-mek:

almak "almak" 250/12, *barmak* "gitmek" 251/15, *tutmak* "tutmak" 005/13, *kèçmek* "geçmek" 116/01, *kèlmek* "gelmek" 162/05, *kèymek* "giymek" 020/10, *köydürmek* "yakmak" 027/08, *öldürmek* "öldürmek" 027/08, *tirilmek* "dirilmek" 038/15

İsim-fiil eki, iyelik ve çekim ekleri alır:

buzmakıdın "bozmasından" 027/08, *başlamakka* "başlamaya" 017/10, *talán kılmağını* "talán etmeyi" 058/21, *feth bolmağı* "olması" 245/16, *qavmağı* "kovması" 251/15, *buzulmağığa* "bozulmasına" 081/01, *öldürmekdin* "öldürmekten" 104/08, *demekke* "demeye" 024/07, *içmekke* "içmeye" 232/19, *kirmekke* "girmeye" 057/15, *demektin* "söylemekten" 221/01, *öldürmegi* "öldürmesi" 200/08, *sévinmegi* "sevinmesi" 085/18, *tilemegi* "istemesi" 070/10, *demegidin* "söylemesinden" 156/01

2.3.8. Sıfat-Fiil

1. *-ğan/-gen, qan/-ken:*

barğan 028/20, *feth kılğan* 230/20, *qoyğan* 030/14, *yanğan* 176/09, *yaşağan* 161/06, *dègen* 014/12, *kèltürgen* 141/10, *ölgen* 184/03, *tilegen* 261/12, *yibergen* 072/07, 185/19, *yüzlengen* 243/12, *taşqan* 078/20, *tosqan* 110/16, *ötken* 030/20, *tüşken* 233/02

İyelik ve durum ekleri alabilir:

bardurğanda 088/01, *barğanda* 115/01, *olturğanda* 134/12, *tulū' kılğanda* 151/21, *uçğanda* 195/10, *basturğandın* 074/07, *algandur* 127/04, *qalgandur* 029/03, *salğandur* 125/01, *tapğanı* 159/02, *tartğanı* 153/17, *yanğanı* 093/04, *buzğanıda* 132/17, *tutulğanıdın* 199/18, *yanğanını* 074/21, *basturğanlar* 080/08, *kaçğanlar*

082/14, *kalğanlarğa* 152/21, *kalğanları* 034/09, *barğannıñ* 212/17, *tüşürgende* 139/17, *yëtkürgende* 153/20, *bërgendin* 035/21, *ölgendin* 035/19, *dëgendür* 035/19, *dëgenge* 032/20, *bilgeni* 186/11, *këlgeni* 069/16, *këlgenidin* 069/12, *ölgenimni* 035/10, *körgenniñ* 141/09, *başkanı* 076/15, *kaçkanı* 157/09, *ötkeni* 261/14

2. -(a/u)r:

Metinde iyelik ve durum ekleriyle birlikte olan kullanımları tespit edilmiştir.

'āzim bolurda 214/12, *él bolurğa* 025/06, *barurı* 240/15, *kılurı* 260/18, *këlürde* 125/04, *bërürge* 017/11, *këlürğa* 098/21, *këlüridin* 081/05

3. -mas/ -mes:

yaramas 260/01, *tilemes* 175/02

Durum eki almış örneği:

yëtmesdin 022/16, 154/16

4. -ğuçı/ -güçi, -kuçı/ -küçi:

günāh kılğuçı 010/13, *ırak kılğuçı* 010/11, *bilgüçi* 172/09, *ötküçi* 030/02

İyelik ve durum ekleri alırlar:

yaratkuçığa 178/06, *atkuçılarını* 131/15, *körgüçiler* 208/13

5. -ğu/-gü, -ku/-kü: Metinde örneği tespit edilememiştir.

6. -gülük/ -gölük: Metinde örneği tespit edilememiştir.

2.3.9. Ulaç

1. -p:

kamçılup 204/16, *kuçup* 186/18, *okup* 185/20, *saçrap* 055/10, *açılıp* 163/04, *açıp* 007/11, *katıp* 081/13, *katlanıp* 240/04, *içip* 074/11, *körsetip* 015/20, 025/05, *köterip* 001/16, *yapuşup* 090/13, *yaraşturup* 026/16, *söküp* 096/07, *sürtüp* 101/20, *sürüp* 023/05, *tökülüp* 016/01, *töküp* 077/10, *töñülüp* 247/06

2. -ban/ -ben, -uban/-üben:

ëyleban 037/14, *içiben* 239/10, *boluban* 118/16

3. -ğaç/ -geç, -kaç/ -keç:

bolğaç 023/03, 044/01, *yétkeç* 072/20, 258/22

4. -ğunça/ -günçe, -kunça/ -künçe:

bolğunça 183/16, *kêlgünçe* 058/12, *kirgünçe* 215/15, *yètkünçe* 026/09, 101/14

5. -ğalı/ -geli, -kalı/ -keli:

buzğalı 134/01, *feth kılğalı* 168/20, *öldürgeli* 174/20, *ötkeli* 034/05, *çapkalı* 157/19, *tutkalı* 048/15

6. -u/ -ü, -y:

bağlay 100/05, *tiley* 071/15

7. -a/ -e:

tuta 175/21, 176/05, *köre* 156/19, *yète* 262/06, 262/07

8. -may/ -mey, -mayın/ -meyin:

bağmay 197/13, *barmay* 005/03, *tanımay* 126/04, *tapmay* 058/12, *ta'zīm kılmay* 018/05, *tutmay* 024/15, *uruşmay* 079/12, *bilmey* 151/11, *eltmey* 093/20, *eşitmey* 140/17, *kêlmey* 067/20, *körünmey* 185/19

-mayın/ -meyin yapısının metinde örneği yoktur.

2.3.10. İktidarlık Fiili

Çağataycada fiillerin iktidarlık çatısı esas olarak fiil üzerine gelen *-a/ -e, -y* ulaç eki ve *al-* yardımcı fiili ile kurulur. Metnimizde de iktidarlık çatısı genel olarak *al-* ile kurulmuştur. *bil-* yardımcı fiili ile kurulan bir örnek de mevcuttur.

'amel kıla alğay 066/16, *'arz kıla alğaylar* 223/09, *ayıra almadı* 106/16, *bara alğaylar* 163/05, *bara almadılar* 238/12, *bara almas-mên* 228/09, *bara almas êrdiler* 188/21, *bola alğay* 250/14, *bola almas* 031/03, *bola almay* 154/14, *bola alur* 116/01, *cür'et kıla almadı* 245/19, *cür'et kıla almadılar* 163/19, *çāre kıla almadı* 034/03, *çığa almaslar* 083/08, *çıka almağay* 166/08, *dağdağa kıla alma* 180/09, *edā kıla alğay* 066/10, *fehmi kıla almas* 040/16, *feth kıla almadı* 150/19, *iş kıla almas* 251/12, *koya alğay* 039/11, *mukāvemmet kıla almay* 236/13, *selāmet kıla alğaylar* 164/10, *zafer tapa almay* 250/21, *elte alur* 181/03, *kêle almas-men* 128/07, *karār bère alğay-biz* 053/18, *öte almas* 148/11, *öte almay* 044/20, *pişüre almadı* 031/15, *teprete almadılar* 131/15, *yörüü almadılar* 248/12, *kıla bilmedi* 252/05

3. METİN

Zübdetü'l-Âsâr

1^[101a] (1) ...lıgığa³¹ sa'y-ı ihtimām kıılır érđi eyyām-ı saltanatda tāt başığa koyup érenler dēk ton kēyip dīvān kūni taht üzre (2) oturup érđi. Ol türlüğ ki barça kiři anı körer érđiler Sultān Ražiyye'd-dīn sene *seb'a* ve *selāsīn* ve *sittemiede*³² Altuniyye³³ üstige (3) çerik tarttı ki muḥālefetdin dem urar érđi ammā yol esnāsıda Türk bēğleri yağı bolup anı Teberhind³⁴ kal'asıda muḳayyed kııldı- (4) -lar ve Melik Altuniyye³⁵ bu ma'nādın ḥaber tapıp ol cānibқа barıp melikenı özi bilen 'ađd bağlap Dehlī sarı müteveccih boldı.

(5) Sultān Mu'izze'd-dīn³⁶ Behrām Şāh bin Êltutmuş³⁷

Çün Ražiyyeğa ol ḥālet yüz körgüzdi Dehlīniñ a'yān u ekābiri rızāsı bilen (6) cihān-dārılık tācını başığa koydı ve çün sinili Ražiyye'd-dīn ve Melik Altuniyye³⁸ kıurb vuşulıdın ḥaber taptı utru barıp muḥārebe ulu³⁹ (7) 'iyd{d}in soñ Melik Altuniyye⁴⁰ ve Ražiyye münhezim bolup kaçtılar. Yolda cem'i küffār alarnı tutup şehādet derecesige yetkürdiler (8) ve Behrām Şāhnıñ evāḥir-i ḥayātıda Ḥvāce Mühezzib-i Vezīr ki sultāndın mütevehhim érđi şeytanet vesvesesi⁴¹ bilen Türk bēğlerini aña (9) keltürdi kim muḥālefet kösin çalıp Behrām Şāhnı şehīd kııldılar ḥükümeti eki yıl kırk beş kūn erkendür.

31 ...lıgığa: P lıgığa
32 637'de.

33 Altuniyye: P Albuniyye

34 Teberhind: P Tebihrind

35 Altuniyye: P Albuniyye

36 Mu'izze'd-dīn: P Muḳaffere'd-dīn

37 Êltutmuş: P Atalmış

38 Altuniyye: P Albuniyye

39 ulu: P

40 Altuniyye: P Albuniyye

41 vesvesesi: P <ves>vesves{es}i

Sultān (10) ‘Alāe’-d-dīn Mes‘ūd Şāh bin Fīrūz-şāh

sene *tis‘a* ve *selāşin* ve *sittemiede*⁴² saltanat serīride oturup Dehlīni öz vücūdının (11) müzeyyen kıldı ammā ‘adālet ü naşafetni sülūk tutup küffār bilen cihād kılıp eşrār u füccār def‘iğa kıyām kıldı ammā o{1} āhir-i devletide (12) ‘ayş u ‘işret bisāt kılıp ferāgatka iştigāl kılıp nergis ü lāle dēk bir lahza kadeh ü piyālesiz ėrmes ėrdi. (13) Bu sebebdin bēgler bilen Dehlīniñ a‘yānı köñül muhālefetiğa koyup qardaşı Melik Nāşire’-d-dīn Maḥmūdka kişi yiberip (14) ‘ubūdiyyet izhārı kıldılar ve ol sene *arba‘a* ve *arba‘in* ve *sittemiede*⁴³ Dehlīğa kēlip Sultān ‘Alāe’-d-dīnni qolğa kivürüp (15) maḥbūs kıldı.

Sultān Nāşire’-d-dīn Maḥmūd bin Fīrūz-şāh Ėltutmuş⁴⁴

Çün hükümet tahtı aña müsellemler boldı cihād üçün livā (16) köterip köp memālik Hindüstāndın musahḥar kıldı ve neçe hezār maḥhūr kāfirni ‘adem kıldı ol pādīşāhnıñ hālātı *Ṭabaḳāt-ı* (17) *Nāşirī* kitābıda ki Minhāc-ı Sirāc-ı Cūzcānī⁴⁵ anıñ atı bilen taşnīf kılıptur mestūrdur eger anıñ tafşılığa şürü‘ kılsa tūl (18) peydā kılur erbāb-ı {e}lbābğa maḥfi qalmasun kim ol çi(?) Sultān Rāziye ve qardaşlarıdın bitildi menkūl-ı *Ravzatü’ş-şafād*dur (19) ammā {e}vşāf-ı tārīhi bilen *Benākiti Tārīhide* özgeçe şerḥ kılıptur ki bu söz bilen muḥālifdūr ve evvelce ol ėki kitābda mestūr- (20) -dur kim mücmeli oldur kim Sultān Rāziyeni Uluğ Ḥān atlık ki ol maḥallıda emīrū’l-ümerā ėrdi öldürdi ve qardaşı Behrām Şāhnı (21) kā‘im-maḥām kılıp neçe kündin soñ anı hem öldürüp istiklāl bilen saltanatka şürü‘ kılıp öziğe Sultān Ėiyāse’-d-dīn **2**^[101b] (1) laḳab koydı ve çün vefāt boldı oğlu kāyim-maḥām bolup Melik Fīrūz ki Ḥalaç pādīşāhı ėrdi Dehlīğa çerik tartıp anı katl (2) kıldı ve qardaşı Nāşire’-d-dīnni pādīşāh kılıp neçe kündin soñ anı dağı öldürüp istiklāl bilen saltanat rāyetini köterip (3) çün saltanat tahtığa qarār taptı qardaşı oğlu ‘Alāe’-d-dīnni öz ornığe yiberip ‘Alāe’-d-dīn ol vilāyetde isti‘dād peydā (4) kılıp Dehlī feth üçün müteveccih boldı ve Melik Fīrūz utru barıp çün su<y> yaqasında mülākāt bolup Melik Fīrūz hūḳūḳ-ı (5) sābıḳ ümīdi bilen ki ‘Alāe’-d-dīnğa kılıp ėrdi bēş kişi bilen sudın ötüp ‘Alāe’-d-dīn

⁴² 639'da.

⁴³ 644'te.

⁴⁴ *Ėltutmuş*: P *Atalmış*

⁴⁵ *Cūzcānī*: P *Cūzḳānī*

ğāyet mürüvvetsizlikdın (6) ‘ammekni öldürüp Dehlīga bardı ve salṭanat livāsını köterip sene *seb’a ‘aşar ve seb’amieğaça*⁴⁶ salṭanat-ı Dehlīde aṇa ta’alluḵ (7) tutup ol dağı özgeler kēbi bu ‘ālemdin bardı.

Sīstānda ḥükümet kılğanları zikride

Rāvīlerdin menķūldur kim (8) çün Ḥalef bin Aḥmed inķırāz-ı devleti boldı Ğaznevīler gümāşteleri Nīmrūz mülkide ḥükümetķa kıyām kılur érdi ve çün salṭanat (9) ol ḥānedāndın Selçūķīlerġa mūntaķıl boldı.

Ṭāhir bin Muḥammed

Ayturlar ki bir rivāyet bilen Ḥalef bin Aḥmed evlādıdındur ve bir (10) ḳavl bilen ‘Acem mülūkı neslidin érkendür. Her taḳdīr bilen Sulṭān Sencer zamānıda ol vilāyetde ḥükümetġa meşġūl boldı.

(11) Ebū’l-faẓl bin Ṭāhir

Ata fevtidin soṇ Sīstān mülkide vālī boldı ve çün ḳazā eligi bisāt-ı ḥayātını yıġuşturdı.

Melik Şemse (12) ’d-dīn Muḥammed

Anıṇ ornıda ḳāyim-maḳām bolup ḳulm u ta’addīġa ḳol uzatıp ‘adl u inṣāf eşikin baġladı. Ol (13) cihetdin Sīstān ekābir ü a’yānı anı öldürüp ḳardaşınıṇ oġlını pādīşāh kıldılar.

Tāce’d-dīn Ḥarb

(14) Melik Şemse’d-dīn ḳatlidin soṇ pādīşāh bolup yēgirmi yıl pādīşāhlıḳ kıldı. Sene *isnā ve ‘aşar ve sittemiede*⁴⁷ āḥiret ‘ālemiġa (15) yüzlendi.

⁴⁶ 717’de; *seb’amieğaça*: P *seb’amie<de>ğaça*

⁴⁷ 612’de.

Yemīne'd-dīn Behrām Şāh bin Tāce'd-dīn Hār

Ata ornıda k̄āyim-makām boldı Ebū Naşr-ı Ferāhī *Nişāb* kitābı- (16) -nın mü'ellifi anıñ meddāhı érđi nêçe nevbet Behrām Şāh Kuhistān vilāyetiga çerik tartıp köp mülāhideni öldürüp (17) vilāyetlerini buzdı. Āhırü'l-emr fedāyiler nuşret tapıp anı şehīd kıldılar.

Naşre'd-dīn bin Behrām Şāh

Ata ornıda (18) pādīşāh bolup küffār Tatar hücümıda āhīret 'ālemiğa bardı.

Rükne'd-dīn bin Behrām Şāh

Bir nêçe kün Sīstānda istiklāl (19) tapıp ol dağı Moğollar hücümıda cāvidān 'ālemiğa bardı.

Şihābe'd-dīn Maḥmūd bin Hār

Çün Çingiz Hān Horāsān- (20) -dın mürāca'at kıldı Sīstānda pādīşāh bolup uruğlarıdın Şāh 'Osmān atlık Yınaltegin mededi bilen ḥilāf (21) kılıcını kındın çığarıp anı katl kıldı.

Tāce'd-dīn Yınaltegin

Sultān Muḥammed H̄vārezmşāh ebnā-yı a'māmıdır⁴⁸ 3^[102a] (1) etrāf-ı 'ālemde müddeti Sultān Celāle'd-dīn Mengüberti⁴⁹ bilen bolur érđi. Çün Şihābe'd-dīn Maḥmūd maqtūl⁵⁰ boldı Şāh 'Osmānnı (2) ihtiyārsız kılıp Sīstānda saltanat livāsını köterdi ve sene *selāse* ve *işrīn ve sittemiede*⁵¹ İsfizār⁵² ve Tülek qal'asını (3) taht-ı taşarrufğa kivürdi ve sene *hamsa* ve *işrīn ve sittemiede*⁵³ Moğol çeriki Sīstānga kèlip Tāce'd-dīn Yınaltegin erkni (4) der-bendān kılıp çün èki yıl muḥāşara eyyāmıdın

⁴⁸ P+<etrāff>

⁴⁹ Mengüberti: P *Miḡberni*(?)

⁵⁰ maqtūl: P *matkūl* (P'de te ve kaf harfinin yerleri karışmıştır.)

⁵¹ 623'te.

⁵² İsfizār: P *İsfirāz*

⁵³ 625'te.

Etrāk anı tutup helāk kıldılar. Ayturlar bu vākı‘adın (5) soñ Tāce‘d-dīn Yınaltegin evlādı Ferāh Kaşabasıda nevbet bilen pādīşāh boldılar *va ‘llāhu a ‘lem*.

mücmel-i mülūk-ı Kurt aḥvāl- (6) -nıñ beyānıda

Ba‘zı müverriḥler ayturlar ki Kurt selāṭīniniñ nesebi Sulṭān Sencer bin Melik Şāhka yèter. Bu maḳāl-ı mü‘eyyedi (7) ol-kim rub‘ı Fūşenc ḳāḏīsiniñ oğlı Melik Fahre‘d-dīn medḥide dèptür:

beyt

ḳā‘ide-yi mülk-i Sikender tūyi

vāsıta-yi düde-yi (8) Sencer tūyi⁵⁴

Ravzatü ‘ş-şafāda meşṭürdur kim Melik Şemse‘d-dīn-i Ebū Bekr-i Kurt, Melik Rükne‘d-dīnga kız oğlı bolur ve ol ‘İzze‘d-dīn (9) ‘Ömer-i Merġnī ferzendleridindür ki Sulṭān Ġıyāse‘d-dīn Muḥammed bin Sām uruġlarındındur.

‘İzze‘d-dīn ‘Ömer-i Merġnī

Sulṭān (10) Ġıyāse‘d-dīn Muḥammed bin Sāmga şāḥib-iḥtiyār bolup dāru‘ş-salṭana Herātnı öziġe bildürüp ḳal‘a ve şehr ḥükümetini ḳardaşı (11) Tāce‘d-dīn ‘Osmānga bèrip ba‘zı Ġor bilādını Melik Rükne‘d-dīnga bèrdi.

Melik Rükne‘d-dīn

Çingiz Ḥān hücümü zamānıda evlād (12) ü etbā‘ıġa ḥidmet-i lāyık kıldı. Çün bu ma‘nā Çingiz Ḥān sem‘ıġa yètti istimālet nişānı aña yiberip Ġor ḥükümetini (13) aña müsellemtutti⁵⁵ ve melik her ḳaçan ḥān ordusıġa barsa èrdi nebīresi Şemse‘d-dīn Muḥammed-i Kurtı özi bilen èltür (14) èrdi ve melik çün faẓl u edeb ıttılā‘ı Moġol

⁵⁴ Beyitin tercümesi: "Sikender mülkünün temeli sensin. Sencer hanedanının vasıtası sensin"

⁵⁵ *tutti*: P <tu> *tutti*

töre yasakığa hâşıl kılıp êrdi Çingiz Hân bégleri kaşıda (15) i'tibâr taptı ve sene *selāse ve arba 'în ve sittemiede*⁵⁶ maraž-ı mevtğa mübtelâ boldı.

Melik Şemse'd-dîn Muhammed bin Ebû Bekr-i Kurt

(16) Çün Horāsān ahvālğa ihtilāl yol taptı Mengü Ka'an saltanatı zamānıda Türkistān barıp bir ma'rekede şecā'at u merdāne- (17) -lık zuhūrğa yètkürüp pâdişāh iltifātı aña bolup Herāt ve Ğor ve Ğarcistān ve İsfizār⁵⁷ {ve} Ferāh ve Sīstān hükümetini (18) aña tefvīz kıldı. Çün andın mürāca'at kıldı cihān-gırılık u kişver-setānlık livāsın köterdi ve çün Hülegü Hân (19) Īrānda vefāt boldı melik, Abaqa Hân mülāzemetiğa barıp hizmetkārlık cāndārılık tarīķin mer'ī tutup Abaqa (20) Hân aña iltifāt nazarı bilen bakıp tabl u 'alem bilen Herātka yiberdi ve sene *seb 'a ve sittin ve sittemiede*⁵⁸ ki Şāhzāde (21) Baraķ, Abaqa Hân rezmi üçün 'azm kılıp êrdi. Çün Ceyhūndın 'ubūr kılıp Horāsān memālikığa kirdi melik mülāzemetiğa ⁴[102b] (1) barıp 'ināyet ü terbiyetka mahşūş boldı ammā bir nêçe kündin soñ ki Baraķiler etvārı aña yaķmadı. Hisār kal'asığa barıp (2) çün Abaqa Hân Baraķnı münhezim kıldı melik cān havfıdın ol kal'adın tüşmedi ve Abaqa Hân birevni Herātta hākim kılıp (3) özi Āzerbāyincān sarı yandı ve H'āce Şemse'd-dîn Muhammed şāhib-dīvān melikke istimālet-nāme bitip kıt'aī anda derc kıldı (4) ve Melik Şemse'd-dîn münāsib kelimāt bitip yiberip mülāzemetka barmadı ve sene *arba 'a ve seb 'în ve sittemiede*⁵⁹ Abaqa Hân Herāt- (5) -nıñ hükümeti üçün nişān yiberip istimālet sözleri yiberdi kim: hergiz saña bizdin mazarratı bolmağusıdur. Melik (6) kal'adın Herātka barıp nêçe vaķtdın soñ erkān-ı⁶⁰ devlet ü bégler istid'āsı bilen kal'adın Herāt barıp (7) Āzerbāyincānga Abaqa Hân ordusığa bardı ve Tebrīzde ecel sākīsiniñ eligidin zehr-i cān-güdāz içip özge 'ālemğa (8) bardı ve Mevlānā Necme'd-dîn tārīķ deֿptür:

⁵⁶ 643'te.

⁵⁷ *İsfizār*: P *İsfirāz*

⁵⁸ 667'de.

⁵⁹ 674'te.

⁶⁰ P+u

şî' r

be-sāl şeş-şad u pencāh ü nuh meh-i şa' bān

każā çū muşhaf-ı ħod be-nigerīst be-fāl⁶¹

be-nām-ı (9) şaff-der-i Īrānīyān Muḥammed Kurt

ber-āmed āyet {i} zā' ş-şemsu kuvviret der-ḥāl⁶²

Melik Rūkne'd-dīn bin Şemse'd-dīn

Ata fevtidin soḡ Abaḡa (10) Ḥān ordusıda bolur êrdi sene *seb'a ve seb'in ve sittemiede*⁶³ pīşīn oḡlı sa'y bilen Abaḡa Ḥān anı manzūr 'ināyet ü şefkat kılıp (11) ṭabl u 'alem bilen Herāt ḥükümetiḡa yiberdi ve ḥükm kıldı ki anı atasının laḡabı bilen muḡāṭab kılsunlar. Ol cihet bilen ṭavāyif- (12) -leri anı Melik Şemse'd-dīn-i Kurt⁶⁴ oḡdılar ve çün memleket zabṭı bilen ra'ıyyet istimāletidin ferāḡat taptı sene *semānīn* (13) *ve sittemiede*⁶⁵ Ḳandahārga barıp ol vilāyetni musaḡḡar kıldı ve Abaḡa Ḥān vefātıdın soḡ mu'ānidler ḡamz u si'āyetidin (14) Argun Ḥān Ḥisār ḡal'asıḡa barıp ebvāb tereddüdni mesdūd kıldı tā ol zamān kim cihān-ı cāvidānḡa bardı *ve kāne* (15) *zālike*⁶⁶ fī sene *ḡamsa ve seb'amiede*⁶⁷.

Melik Faḡre'd-dīn bin Şemse'd-dīn-i Kurt⁶⁸

Ol maḡallda ki atası Ḥisār ḡal'asıda êrdi ve andın (16) terk-i edeb vāḡi' boldı maḡbūs u muḡayyed bolup êrdi yēti yıldın soḡ sene *selāse ve tis'in ve sittemiede*⁶⁹ ḡabsdın ḡaçıp (17) Ḥisār ḡal'asının erkide kirip āḡirü'l-emr Melik Şemse'd-dīn, Emīr Nevruz

⁶¹ *be-fāl* üzerine belirsiz bir çizgi koyulmuş ve satırın sağına beyitten ayrı olarak *āmed fāl* yazılmıştır.

⁶² Şiirin tercümesi: "659 yılı şaban ayında, kaza, kendi mushafı üzerinden fala baktı. İranlılar ordu safını dağıtan Muhammed Kurt adına hemen izâ' ş-şemsu kuvviret ayeti çıktı."

⁶³ 677'de.

⁶⁴ Kurt: P *Kihīn*(?)

⁶⁵ 680'de.

⁶⁶ *ve kāne zālike*: "işte bu oldu."

⁶⁷ 705'te.

⁶⁸ Kurt: P *Kihīn*(?)

⁶⁹ 693'te.

Ġāzī iltimāsı bilen oğlını özidin īmīn (18) kılıp Melik Faḥre'd-dīn, Emīr Nevrūz mülāzemetiġa barıp ol cenāb anı öz terbiyet ü 'ināyet penāhıda yol bērip Herāt (19) tevābi' hūkūmeti üçün nişān ḥāşıl kılıp ṭabl u 'alem bilen Herātka barıp umūr-ı memleketni zabt kılıp sene *seb'a ve tis'in* (20) ve *sittemiede*⁷⁰ Ġāzān Ḥān bilen Nevrūz Ġāzī arasında ittifāk-ı muḥālefet boldı. Emīr Nevrūz ol i'timād bilen ki Melik (21) Faḥre'd-dīnġa envā' ri'āyet ü 'ināyet mer'ī tutup ērdi Qal'a-yi İhtiyāre'd-dīnġa penāh ēltip ol mürüvvetsiz melik ḥuḳūḳ 5^{103al} (1) terbiyetini nā-būd ētip anı muḳayyed kılıp Qutluḳ Noyınġa tapşurdı ve Ġāzān Ḥān ol cihet bilen ordu barmaḳdın anı (2) mu'āf tuttı ve Melik Faḥre'd-dīn istiklāl ḥayāli bilen naḥvet u tekebbür livāsını köterdi ve çün Sultān Muḥammed Ḥudābende ḥān boldı (3) tehniyet üçün ḥān ordusıġa barmay pīş-keş hem yibermedi. Lā-cerem Ölceytü Sultān, Emīr Dānişmendni anıḡ def'i üçün (4) yiberdi ve müşārün-ileyh kaṭ'-i menāzildin soḡ zāhir-i şehrga nüzül kılıp muḥāşaraġa meşġul boldı ve nēce kündin soḡ (5) Şeyḫü'l-islām Ḥvāce Qutbe'd-dīn,⁷¹ bilen mühimm muşālaḥaġa qarār taptı ki melik şehrnı tapşurdı Eşkelce Qal'asıġa (6) bargay ve Emīr Dānişmend şehrga kirip ēkev Melik Faḥre'd-dīn tevābi'ġa yamanlık kılmaġay. Pes melik, İhtiyāre'd-dīn (7) Qal'asını Muḥammed Sāmġa tapşurup ēki yüz ēllig kişi bilen Eşkelce Qal'asıġa bardı. Yana kün Dānişmend Bahādur dāru's-saltanat (8) Herātka kirip Muḥammed Sāmġa ḥaber yiberdi kim daġdaġasız mülāzemetka kēlip qal'anı tapşursun. Muḥammed Sām katık kelimāt dēp (9) Emīr Dānişmend tiledi kim muḥāşara kılġay ammā ba'zı 'uḳalā tedebbüri bilen Ḥvāce Qutbe'd-dīnni melikke yiberdi kim aḡa dēgey ki münāsib (10) oldur kim Muḥammed Sām, Emīr Dānişmendni bir cemā'at ḥavāşş bilen qal'aġa kivürüp ziyāfet şartını mer'ī tutġay tā Dānişmend oġlı (11) Lāġrīni Ölceytü Sultān mülāzemetiġa yiberip melikniḡ itā'atde ḥalāşını 'arz kılġay. Melik burun ḳabül ētmey āḫir (12) Muḥammed Sāmġa rıḳ'aī bitidi kim atam Dānişmend qal'asıġa teferrüci üçün barur kerek kim ḥizmetkārılıkda taḳşir kılmaġay. Çün (13) bu kitābet Muḥammed Sāmġa yētti inkıyād kılıp Dānişmend, Muḥammed Sāmni tutmaḳ ḥayāli üçün ba'zı ḥuddām bilen qal'aġa kirdi ve Muḥammed Sām (14) bir cemā'atnı zīne yolıda turguzup ērdi ki çün Dānişmend yokḳarı şu'ūd kılsa dest bērdi körsetkeyler. **el-ḳışşa** (15) Ol kün Dānişmend oġlı Lāġrī ve ba'zı mülāzımlar bilen İhtiyāre'd-dīn Qal'asıġa kirip Ġorīler kılıcı bilen helāk tofraġıġa (16) tüştiler.

⁷⁰ 697'de.

⁷¹: P *ḥabeşnī tūşfī(?)*

Çün Dānişmend katliniñ haberi yetti zāhiren Muḥammed Sām işige inkār kılıp bātında ‘aceb şādmān boldı ve Muḥammed Sāmğa (17) ‘ināyet-nāme bitip şehir u qal’a muḥāfazatığa vaşiiyet kıldı. Andın soñ ki Sultān Muḥammed Hudābende, Muḥammed Sām cür’etidin (18) haber taptı Dānişmend oğlu Bucāynı Horāsānga yiberdi ve çün Bucāy dāru’s-salṭanat Herātğa yakın yetti elçi Melik (19) Faḥre’d-dīnga yiberdi kim: eger atamnıñ katli sēniñ buyruğun bilen erdi a’lām kıl ve-illā, Herāt elige nişān yiber- (20) -gil ki kanlıqlarnı maña tapşursunla{r}. Melik cevābda ant içip dēdi ki: Muḥammed Sām mendin habersiz Emīr Dānişmendni (21) katl kılıptur ve hālā el aña qādir emestürler ki anı tutup tapşurgaylar anıñ üçün kim eki miñ kişi aña 6^{103b1} (1) tābi’dürler. Çün Bucāy bu kelimātnı istimā’ kıldı hātırığa uruşnı qarār bērip köp çerik bilen Herāt nevāḥiside (2) mu’asker kılıp yollarnı zabt kıldı. Bu esnāda haber yetti kim Melik Faḥre’d-dīn Eskelce Qal’asında vefāt boluptur. Çün bu ma’nā- (3) -dın Bucāy vāqıf boldı burunqıdın köprek muḥāşarada mübālağa kılıp köp muḥārebedin soñ şehir ü qal’a eli (4) qaḥt u ḡalādın⁷² tenkışde bolup Bucāy hem tül meksdin ya’nī qabal müddeti⁷³ köp bolğan cihetidin melūl bolup (5) erdi. Pes arada muşālağa bolup Muḥammed Sām şehri tapşurdı İhtiyāre’d-dīn Qal’asığa eki yüz kişi bilen kirip yana (6) on kişi bilen Bucāy mülāzemetiğa barıp iltifāt ü ‘ināyetka mahşūş boldı ve on üç küngeçe Ğoriler, Bucāy (7) qaşığa barıp at ve hil’at alur erdiler. Bu hālda Emīr Yasavul ki Horāsānnıñ emīrū’l-ümerāsı erdi ya’nī begler (8) begi beş miñ kişi bilen sevād-ı Herātta nüzūl kılıp Muḥammed Sāmğa kişi yiberdi kim daḡdaḡasız bizniñ sarı kēl tā Bucāy (9) zararidin sālīm qalgay-sēn. Muḥammed Sām, Ğor bahādurları bilen Emīr Yasavul mülāzemetiğa barıp barça giriftār boldılar ve Emīr (10) Yasavul alarnı Bucāyğa tapşurdı dēdi kim: Ölceytü Sultān ḥükmidür kim atañ kātillerini öldürüp Herāt cilgesidin (11) barsun. Bucāy ḥükm yosunı bilen ‘amel kılıp Emīr Yasavul dāru’s-salṭanat Herātta ikāmet kıldı tā ol zamān kim ol belde (12) Melik Ğıyāse’d-dīnga qarār taptı.

Melik Ğıyāse’d-dīn bin Melik Şemse’d-dīn

Sene *seb’a ve seb’amiede*⁷⁴ Ölceytü Sultān- (13) -nıñ ‘ināyet ü ‘ātıfetiğa manzūr bolup Herāt ve İsfizār⁷⁵ ve Ferāh ve Ğor ve Ğaristānnı aña bērdi ve ol dāru’s-

⁷² ḡalādın: P ḡalā<t>dın

⁷³ müddeti: P müddedi

⁷⁴ 707’de.

⁷⁵ İsfizār: P İsfirāz

salṭanat (14) Herātka kēlip ‘adl u inṣāf re‘āyā barısında mer‘ī tuttı ve Ḥorāsān bēglerige melikniñ emāreti ağır kēlip ‘arza- (15) -dāşt yiberdiler kim melikdin ‘iṣyān zāhirdür. Ol cihetdin Ölceytü Sultān melikni tilep orduğa barıp (16) nēçe yıl mürāca‘at üçün ruḥṣat tapmadı ve āḥir icāzet bilen Herātka barıp şerī‘at-ı ğarrā revāciğa vü biḳā‘ ḥayr ta‘mīriğa (17) meşğul bolup⁷⁶ feth kıldı ve oşal evḳātda Tūlek Qal‘asını feth kıldı ve eki yüz kişi bilen Mekke-yi (18) şerīfiğa ve Medīne-yi mūkerremeğa *zādehuma’llāhu ta’zīmen ve tekrīmen*⁷⁷ barıp ḥacc-ı İslām ve tavāf-ı merḳad-ı ḥayru’l-enāmğa ‘aleyhi’ş-şalavāt ve İslām (19) fāyiz ü ser-efrāz boldı ve sa‘ādet bilen müstaḳarr-ı salṭanatka kēlip bu eṣnāda Emīr Çüpān, Sultān Ebū Sa‘īd Bahādur Ḥān- (20) -dın yüz evürüp Melik Ğıyāse’d-dīn penāh keltürdi kim anıñ barısında envā‘ ri‘āyet kılıp emāret ü ḥükümeti anıñ (21) sa’y bilen bolup érdi ve müte‘ākıb sultān nişānı keldi kim Çüpānnıñ başını kēsip yibersün melik ḳavā‘id-i ‘ahd {ü} peymānnı 7^[104a] (1) koyup Çüpān Bēgni öldürüp vaṣiyyeti bilen barmağını ki artuḳsı tırnağı bar érdi orduğa yiberdi ve Melik Ğıyāse’d-dīn, (2) Sultān Ebū Sa‘īd mülāzemetiğa barıp çün Bağdād Ḥātūn bint-i Çüpān barça ḥavātīndin sultānga maḥbūbraḳ érdi ança iltifātı (3) tapmadı ve çün Herātka yandı sene *tis‘a ve ‘iṣrīn ve seb‘amiede*⁷⁸ vefāt boldı. Ayturlar ki eyyām-ı devletide Cāmi‘-yi Herāt mescidini ki ḥarāb bolup (4) érdi ‘imāret kıldı ol cihet bilen ol müteberreke mevzi‘de Sultān Ğıyāse’d-dīn bin Muḥammed Sām zamānıda medfūn boldı.

Melik Şemse (5) ’d-dīn bin Melik Ğıyāse’d-dīn

Ata ornıda pādişāh bolup ekser evḳātnı şurb-ı müdām ve sīm-endām gül-ruḥlar bilen ötkerip (6) lā-cerem ‘ömr ü tiriklikdin ḥalāvet körmey bā-vücūd ol-kim ḥuld-ı mülk cülūsının tārīhi bolup érdi eki ay ḥükümet kılıp (7) özge ‘ālemğa intikāl kıldı.

⁷⁶

... ..: P

⁷⁷

zādehuma’llāhu ta’zīmen ve tekrīmen: "Allah onların makamını ve şerefini arttırsın."

⁷⁸

729'da.

Melik Hâfız bin Melik Ğıyāse'd-dīn

Ķardaşığa kâ'im-makām bolup anıñ zamānıda Ğorīler baş (8) köterip mülk ü mālğa istilā tapıp ėrdiler ve işler fayşalıda öz rāyları bilen 'amel kılıp sene *isnā ve selāsīn* ve (9) *seb'amiede*⁷⁹ anı öldürdiler.

Melik Mu'izze'd-dīn Hüseyn bin Melik Ğıyāse'd-dīn

Ķardaşı maqtūl bolğandın soñ Ğorīler ittifaķı (10) bilen cihān-bānlık serīriğa ayağ basıp tedbīr bilen şağīr u kebīrni öziğe muṭī' ü münkād kıldı ve ebvāb-ı 'adl u inşāfını re'āyā (11) yüzige açıp çün Sultān Ebū Sa'īd Bahādur Hān vefāt kılıp melikniñ rāyet-i iķbālī evc tapıp huṭbe vū sikke öz atığa oқudı (12) ve Emīr Vecīhe'd-dīn Mes'ūd ve Serbedār Şeyḥ Ḥasan-ı Cūrī ittifaķı bilen dāru's-saltanat Herāt teşhīri üçün 'āzim bolup Melik Hüseyn istikbāl (13) kılıp Zāveniñ ėki yaķasında⁸⁰ mülākī-yi ferīkayn bolup burun hezīmet Ğorīlerğa bolup bu eśnāda birev ser-be-dārlardın (14) Emīr Vecīh işāret bilen yā öz 'ışkıdın Şeyḥ Ḥasanı zaḥm urup öldürdi ve melik çeriki yana nevbet ḥamle kılıp Mes'ūd, Serbedār (15) qarārını firārga ihtiyār kılıp melikniñ kevkeb-i 'āzemeti zīrve-yi 'izz ü şerefka 'urūc kılıp bu fetḥdin soñ neçe nevbet Andḥūd (16) ve Şuburgānğa çapķun yiberip ol vilāyetni talan u tārācdın ḥarāb kıldı ve emīr yibērdi⁸¹. Arulat anıñ def'i- (17) -din 'āciz bolup melikdin Emīr Ķazğanğa şikāyet kılıp Cām şeyḥleriniñ hem şekvesi 'illetka meded bolup Emīr Ķazğan (18) otuz miñ kişi bilen Herātka müteveccih boldı. Melik Hüseyn, Boy-ı Murğdın Kehdistān қoruğığaça dīvār tartıp ol maķām- (19) -da tōrt miñ atlık on bēş miñ yadaķ bilen ḥarb u peykār üçün müsta'idd bolup Emīr Ķazğan Bāştān Deresidin (20) kirip Kāzergāh yazısıda beyne'l-cānibeyn muḥārebeī yüz körgüzdi kim āsmān ğubār-ı ma'rekedin körünmes boldı ve bir kıtāl (21) meydānının ölükleri қanıdın la'l-i bedaḥşān kēbi boldı. Bi'l-āḥire Ğorīler inhizām tapıp dīvār-bestni mażbūt kılıp **8**^{104b} (1) ayak bērkitip Etrākni şehrğa yol bērmediler. **el-ķıssa** kırķ kün қabal bolup her künde ḥarb u kıtāl ėrdi tā ol-kim şulḥ üçün (2) cem'i ortada daḥl kılıp muşālahāğa rāzı boldılar meşrūt aña kim melik sāverī ü pīş-keş bērip Emīr Ķazğan Māverāū'n-nehr sarı (3) mūrāca'at kılgay ve yana yıl melik Emīr Ķazğan mülāzemetiğa bargay. Bu yosun bilen 'ahd u peymān qarār tapıp Melik Hüseyn lāyık teberrūk- (4) -ler

⁷⁹ 732'de.

⁸⁰ yaķasında: P

⁸¹ yibērdi: P ėrdi

yiberip Emîr Kazğan Māverāü'n-nehr sarı yanıp bu vākı'adın soñ melikniñ siyāseti köñüllerde kem bolup Ğorī- (5) -ler mülkde istilā tapıp qaşd kıldılar kim ki Melik Hüseynni tutup Melik Baqunı tahtқа olturguzgaylar. Çün bu ma'nā (6) melikke mefhūm boldı közi at bāzārığa tüşti kim Türkler qalın at Bādğisdin satar üçün keltürüp erdiler (7) Ğorīlerğa dedı: bu cemā'atnı talañ. Ğorīler çün bu hūkmni istimā' kıldılar fi'l-hāl at bāzārığa talamak üçün (8) barıp melikke fırsat bolup Amān Kūhğa bardı ve andın ol va'de üçün ki Kazğan Bēg bilen kılıp erdi Māverāü'n-nehrğa (9) bardı ve çün mülāzemetқа yetti 'ināyet ü şefkat nazārığa meşmūl bolup ba'zı bēgler ki melik bilen yaman erdiler (10) Kazğanı anıñ qatlığa terğīb kıldılar ammā Kazğan Bēg ol 'öznı qabūl kılmay bēgler birbiri bilen qarār bērdiler kim (11) mecāl u fırsat vaqtıda melikni öldürgeyler. Emîr Kazğan yaman hayāllerini melikke dēp aña ruşşat bērdi kim oşal (12) kēçe Herāt sarı mu'āvedet kılğay. Melik Hüseyn bir tāzī nijād kara atğa ki özi bilen eltıp erdi atlanıp (13) endek fırsatda özini Herātğa yetkürüp dağdağasız şehrğa kirip hūkūmet mesnediğa olturdı ve hūkm kıldı ki Melik Baqunı tutup (14) maħbūs kıldılar. **el-kıssa** Yana nevbet Melik Hüseynniñ cem'ıyyeti yüzlenip umūr-ı mülk ü milletқа nızām u intizām bērdi. Bu hālda (15) Satılmış Bēg bin 'Abdu'llāh ve Muħammed H'āce Ebrūy ittifāk kılıp melikniñ rezmiğa 'azm kıldılar ve melik hem çerik bilen (16) utru barıp eki çerik birbirige muqābele bolup çün oñ ve sol ta'biye boldı eki bēg ol hayāl bilen ki tā melikni qatl (17) kılmağunça yanmağaylar kılıçlar tartıp ma'rekede at yügürtüp çün yağı cirgesiğa yakın yettiler hasb-i taqdır bilen (18) eki oq ol eki bēg maqtelığa tēgip at üstidin yerge tüstiler ve özgeler devrān āsībidin sālīm qaldılar (19) ve sene *iḥdā ve seb'in ve seb'amiede*⁸² melik, şa'b marāzğa giriftār bolup erşed evlādı Melik Ğıyāse'd-dīn Pīr 'Alīni veli-'ahd (20) kılıp melik, Ğazūr civār mağfiretiğa müntakıl boldı.

Melik Ğıyāse'd-dīn Pīr 'Alī

Ata fevtidin soñ pādīşāh bolup eyyām-ı devletide (21) üç nevbet Nīşābürga çerik tartıp bardı ki ol maħallda H'āce 'Alī Mü'eyyed taşarrufida erdi ve barçada maqşūdsız yanıp törtinçi **9**^[105a] (1) nevbetde ol beldeni meftūh kılıp hūkūmetini İskender Şeyhīğa bērdi ve çün Herātқа mūrāca'at kıldı cenāb-ı Tēmür Bēg Küregen (2) dēp elçi kēlip maħabbetlik sözler dedı ve Melik Ğıyāse'd-dīn oğlu üçün bir muħaddere-yi serā-perde salṭanat muħadderātıdın (3) iltimās kılıp Tēmür Bēg

⁸² 771'de.

mültemesini qabul kılıp siñili Şîrîn Bêg Ağa kızını ki Süyünç Kutluğ Ağa dër êrdi melik-zâdeğa (4) nâm-zed kıldı ve Melik-zâde Pîr Muḥammed Semerkand barıp nêçe vaqtdın soñ ki Têmür Bêgniñ manzûr-ı nazarı boldı ruḥşat tapıp (5) Herâtқа yanıp Têmür Bêg, Süyünç Kutluğ Ağanı köp tecemmül ü ḥaşmet bilen cem‘i bêglerni қоşup melik-zâde soñıdın (6) Herâtқа yiberdi ve melik-zâde Pîr ‘Alî Cûy-ı Nev Köfrükidin çehâr sûk başığaça çehâr tâk bağlap nêçe kün uluğ toy- (7) -lar kılıp neşât bisâtını yaydı ve toydın soñ Şāḥib-kırān bêglerni şākîr ü mesrûr yandurup ferāğat bilen (8) saltanatқа kıyām kıldı êmdi Melik Pîr ‘Alîniñ ba‘zı ḥālâtı yümkin Têmür Bêg qazāsı şerḥide meşûr bolğay *ve bi‘llāhi‘t-tevfîk*.

meşnevî

(9) zehî kudret ol şāni‘-yi pākğa
ki şehlik bërür bir avuç ḥākğa

qılır bendeni şāḥ şāḥib-kemāl

(10) gedāğa bërür yüz tümen mülk ü māl

birini qılır ‘ādîl ḥaqq-perest

biri zulm bilen kıldı cihān best

(11) biri qazğanıp dünyāda yaḥşısı at

biri ötkerip zulm birlen ḥayāt

uşatıp biri butnı der-Somenāt

(12) biri but-perestlıkda êyler sebāt

biri küfr birlen ‘adālet qılır

biri zulmdin yüz dalālet qılır

(13) nè ‘ādilğa kıldı vefā bu cihān

nè zālīm kütüldi anıñ zulmidan

alar kim cihānnıñ beķāsızlığın

(14) yaķın bildiler ey ser-efrāzdın

cihān içre çün boldılar pādişāh

ma‘āş èylediler be-hük-m-i ilāh

(15) ‘adālet bilen şer‘ğa yüz revāc

bèrip boldılar şāhib-i taht u tāt

saķāvet bilen koydılar yaķşı at

(16) ‘adālet bilen aldılar mülk-i yat

‘adālet {ü} saķāvet kıl ey nīk-baht

çü boldı müyesser aña tāt u taht

(17) ki zālīmğa kılmas vefā māl u cāh

aña düşmen olur ra‘iyyet sipāh

çü ‘ādil bolur hālķ ara sürūrı

(18) hālāyık bolurlar aña leşkeri

çü şeh boldı bed-h^vāh-i ḥalk-ı Hudā
aḡa èylemes mülk ü millet vefā

(19) yèter devletiḡa tümen miḡ zevāl
eger nèçe bolsa zi ehl-i kemāl

āyā ey ki devletḡa sèn ercmend
(20) ‘adālet ṣi‘ār èyle ey hūṣ-mend

ki tā devlet u baḡt kılḡay vefā
saḡa bir nèçe ey şeh-i nīk rāy

(21) nè dèydür-sen ‘Abdu’llāh ḡaddıḡnı bil
saḡa kim bèriptür bu sözlerge til

şehenşeh du‘āsıḡa meddāḡ bol
10^[105b] (1) du‘ā cāmıdın şārib-i rāḡ bol

bu kün ḡalk-ı ‘ālem amān içredür
ki devrān-ı sulṡān-ı āfāḡ èrür⁸³

(2) Muḡammed Şeh-i ‘ādil-i nīk rāy
ki tevḡīḡ-i ‘adl bèrdi aḡa Hudāy

⁸³ Şiirde *ki devrān-ı sulṡān-ı āfāḡ èrür* yerine bu mısranın *ki sulṡān-ı devrān u āfāḡ èrür* şeklinde olması beklenirdi.

cihān tüzdi ‘adl u saḥāvet bilen

(3) zebūn kıldı düşmen şecā‘at bilen

anıñ dēk arıttı cihān zulmdin

ki bērmes kimerse nişān zulmdin

(4) kavī ‘āciz érür za‘īfler kavī

zehī ‘adl u fermān-ı Keyḥusrevī

Ḥudāyā çü bu şāh ‘ādil-şi‘ār

(5) amān èyledi ḥalknı der-diyār

sa‘ādet bilen ‘ömrin èyle uzun

kılıp devlet ü bahtın her dem füzūn

(6) memālik ara ḥükmini kıl revān

laḳab bēr aḳa Şāh-ı Şāhib-kırān

onunçı faşl Yāfeş bin (7) Nūḥ ve⁸⁴ evlādı zıkrıde ve Çingiz Ḥānnıñ ḥurūcı ve evlādınıñ salṭanatı rub‘-ı meskūnda⁸⁵

ḳāla’llāhu te‘ālā (8) *ve tebāreke*⁸⁶, *ve ḳāle nūḥun rabbi lā teẓer ‘ale’l-arḳı mine’l-kāfirīne deyyāren*⁸⁷ ḳur’ān tefsiri çimeniniñ ḳumrī ḥoş- (9) -elḥānları ve ḳırā’at şeker-istānınıñ tūtī sūḥan-dānları bu āyet-i kerīmeni andaḳ tefsir kılıpturlar kim çün (10)

⁸⁴ **ve:** T’de yok.

⁸⁵ **rub‘-ı meskūnda:** T *zıkrıde*

⁸⁶ *ve tebāreke:* T’de yok.

⁸⁷ *Kur’ân-ı Kerim*, 71. Nūḥ Sûresi, 26. ayet içinde geçmektedir: "ve Nuh şöyle dedi: ‘Rabbim, yeryüzünde kâfirlerden dolaşan hiç kimseyi bırakma.’"

küffâr izā vü cefâsı hâzret-i Nûh nebî barısında⁸⁸ haddın mütecâviz boldı dedı ki: ey âferîde-gârim koymağıl yeryüzinde kâfir- (11) -lerdin ki saña imân keltürmeydürler ırak kılguçı ya'nî kişi ki kélgey ve bargay murâd helâk-ı 'âmdur (12) ya'nî hêç kâfirni tirik koymağıl dürüstlik bilen ki eger sên koysañ alarnı güm-râh kılurlar bendeler nîkni ya'nî (13) tilerler ki mü'minlerğa yaman körsetkeyler ve tuğmağaylar meger günâh kılguçı⁸⁹ ve nâ-sipâs⁹⁰ ya'nî çün bâliğ bolsalar (14) fâcir ü gâdir bolğaylar ibn 'Abbâsdın mervîdür kim çün kâfirlerğa du'â kıldı ve⁹¹ müstecâb boldı mü'minlerğa dağı (15) du'â kıldı ve ol du'â hem müstecâb boldı garâyib rivâyât, şahîh muhbirleri ve 'acâyib hikâyât, melîh muqarrerleri andağ rivâyet⁹² (16) kılıpturlar kim çün Nûh nebî du'âsı bilen tûfân bolup müşrikler su vesîlesi bilen otka yanıp 'azâb-ı İlâhığa⁹³ (17) mu'azzeb bolup 'adem boldılar ve çün tûfân müddeti münkâzî bolup hâzret-i Nûh sefinesi Cüdî Tağda qarâr taptı (18) **ki**⁹⁴ **ve'stevet** 'alâ'l-cûdiyyi⁹⁵ ve⁹⁶ su qurup yazılar kögerip envâ' reyâhîn ü⁹⁷ sebzdin reşk-i Bâğ-ı İrem boldı (19) ve kemedeki elge eşahh rivâyât bilen seksen kişi êrdi tağdın ênip oşal nevâhîde berkitip yasap (20) anı Sûku's-semânın at koydılar ammâ tûfân buhârıdın ol cemâ'at emrâzğa giriftâr bolup 'adem boldılar. (21) Ol türlük ki Nûh benî 'aleyhi's-selâmnı⁹⁸ üç oğlı h'âtûnları bilen kalıp özge barça vefât boldılar. Ehl-i 'âlem **11**^{106a} (1) barça ol⁹⁹ üç oğul neslidindürler. Bu cihetdin¹⁰⁰ Nûh 'aleyhi's-selâmnı¹⁰¹ âdem-i sâni dërler el-'ilm-ü 'inda'llâh ve hâzret-i Nûh (2) 'aleyhi's-selâm Hâm atlık oğlını mağrib u cenûb bilâdıga ta'yîn kıldı ve anı on êki oğlı bar êrdi alar bilen (3) ol bilâdğa barıp her birini birbirige koyup ol vilâyet oşal oğul atıga boldı ammâ anı evlâdı kara çiray- (4) -likdürler anı üçün ki andın nisbet-i hâzret-i Nûhğa bî-edeblığı vâkı' bolup êrdi ve ol söz meşhûrdur (5) ve Sâm atlık oğlını evsaı-ı 'âlemde koyup tamâm enbiyâ vü ekser pâdişâhlar anı neslidindürler anı dağı on (6) êki oğlı bar êrdi her birini bir yerde ta'yîn êtip ol şehîr ü vilâyet anı atı bilen meşhûr

⁸⁸ barısında: T bâreside

⁸⁹ kılguçı: T kılguçılar

⁹⁰ nâ-sipâs: T nâ-sipâslar

⁹¹ ve: T'de yok.

⁹² rivâyet: T rivâyât

⁹³ İlâhıga: P Allâhıga

⁹⁴ **ki**: T'de yok.

⁹⁵ Kur'ân-ı Kerim, 11. Hûd Sûresi, 44. ayette geçmektedir: "Cudi üzerinde durdu.

⁹⁶ ve: T'de yok.

⁹⁷ ü: P'de yok.

⁹⁸ benî 'aleyhi's-selâmnı: T benîni ki

⁹⁹ ol: T'de yok.

¹⁰⁰ cihetdin: T cihetdür ki

¹⁰¹ 'aleyhi's-selâmnı: T 'aleyhimni

boluptur ve Yāfes (7) ki Nūh nebīniñ uluğ oğlıdur maşrıķ bilen şimāl sarı yiberdi ve anıñ sêkiz oğlı bar êrdi bu tür- (8) -lük Hazar, Sķlāb, Urus¹⁰², Türk, Tāreh, Kimmerī, Çin, Mişeng her nê ki Deşt-i (9) Hazar ve Deşt-i Kıpçaķda aķvām bardur Hazar evlādıdur ve her nê Sķlāb ya'nī Hıfāyda êl bardur Sķlāb neslidindür¹⁰³ (10) ve Urus halkı Rusdındurlar Türk ki¹⁰⁴ anıñ üç oğlı bar êrdi Barşhān, Çigil, Amlaķ her nê bu üç (11) vilāyetde halāyık bar Türk evlādıdur Tāreh, Frenk êli anıñ evlādıdur Kimmerī, Bulgar, Başkird, Burtās (12) memāliki anıñ evlādıdurlar Çinniñ¹⁰⁵ Maçin atlıķ oğlı bar êrdi Maçin êli anıñ neslidürler Mişeng (13) ki anı Dip Baķuy dêrler ki Ebülce¹⁰⁶ Hān anıñ¹⁰⁷ oğlıdur ki Yāfes bin Nūh 'ibāret-i [andın]dur ve anıñ dört (14) oğlı bar êrdi¹⁰⁸. Bu türlük Qara Hān, Uz Hān, Kür Hān, Küz Hān bulardın Qara Hān êl ve ulusķa (15) pādīşāh êrdi tā ol-kim Têñri Te'ālā Qara Hānga bir oğul kerāmet kıldı. Aņa Oğuz Hān at koydı ba'zı tevārīh- (16) -lerde melhūz boluptur ki Yāfes evlādı her biri ferzendleri bilen bir nev' elfāz bilen mütekellim boldılar ya'nī (17) özge til bilen söz dêdiler ki hêç biri¹⁰⁹ biriniñ tilige¹¹⁰ muvāfıķ êrmes êrdi hālā evlādları arasında (18) oşal tildür ki¹¹¹ tekellüm kılurlar. Ayturlar ki ol furşatda ki Nūh 'aleyhi's-selām¹¹² Yāfesni maşrıķ u şimālğa yiberdi (19) yada taşını aņa bêrip yadaçılıķ 'ilmini aņa ta'līm kıldı ve hālā yada kılmāķ anıñ evlādı arasında¹¹³ ma'rūf¹¹⁴ (20) u meşhūrdur¹¹⁵ ve çün Yāfesniñ 'ömri êki yüz seksenķa¹¹⁶ yetti vefāt bolup evlādı maşrıķ u şimālda (21) köp boldı ammā uluğ yurt¹¹⁷da ki Yāfesniñ maķāmı êrdi pādīşāh Qara Hān êrdi çün Oğuz Hān mütevellid **12**^[106b] (1) boldı üç kün anasınıñ êmçekini almadı bu cihetdin Qara Hān melūl bolup¹¹⁸ üç kündin soñ anası uyķuda¹¹⁹

¹⁰² Urus: T Rus

¹⁰³ neslidindür: P neslidür

¹⁰⁴ ki: P'de yok.

¹⁰⁵ Çinniñ: P Çin anıñ

¹⁰⁶ Ebülce (): P Eyülce ()

¹⁰⁷ Hān anıñ: P Hānnıñ

¹⁰⁸ [andın]dur ve anıñ dört oğlı bar êrdi: T andındur bir oğlı bar êrdi Ebülce Hān atlıķ aņa bir h'ātūdın êki oğul boldı bir karnıda biri Tatar Hān biri Moğol Hān Tatarıñ evlādıda sêkiz kişi pādīşāh boldı Moğol Hānga Hudāy Te'ālā dört oğul bêrdi biri: P'de yok.

¹⁰⁹ tilige: P tili özgege

¹¹⁰ ki: T kim

¹¹¹ 'aleyhi's-selām: T 'aleyhim

¹¹² evlādı arasında: T evlādıda

¹¹³ ma'rūf: T ma'rūfdur

¹¹⁴ u meşhūrdur: T'de yok.

¹¹⁵ seksenķa: T seksenğa

¹¹⁶ yurt¹¹⁷da: T yurt

¹¹⁷ bolup: T b(olup)

(2) kördi ki Oğuz Hân aña dëydür ki tã sën Müsülmân bolmas-sën men sütünñi içmes-men. Ol hâtün¹²⁰ yaşurun (3) Müsülmân bolup Oğuz Hân andın soñ süt emdi nè ol maħallda barça Yāfēs evlādı Tēñri Te‘ālā (4) bendelikin qoyup ba‘zı but-perest ba‘zı āfītāb-perest ba‘zı ay bile¹²¹ yulduzğa secde kıılır ērdiler. (5) Menķūldur kim bir cemā‘at bir uluğ dıraħtқа secde kıılır ērdiler sebeb ol-kim alar arasında birevniñ hātūnı (6) hāmile bolup çün haml müddeti münķazī boldı. Üç oğul bir yolu tuğurup hem ol zamān rūhı kafes-i bedendin (7) pervāz kııldı¹²² ve ol kişi bu hāldın müteħayyir bolup çün saqlar üçün hēc kişisi yok ērdi oğlanlarını ol (8) yığaçnıñ kāvākide qoyup çerāğdın yaruğlığı¹²³ anda ta‘biye kııldı ki envārı taşdın zāhir ērdi. Pes el arasında (9) kēlip dēdi: bu kēçe fulān dıraħtda ‘aceb nūrī zāhir boluptur. El ta‘accüb yüzidin ol dıraħt қаşıda barıp (10) ol yaruğluğnı nūr dep yaħşı mülāhaza kııldılar ērse körerler üç oğul ol dıraħt içide yatıptur- (11) -lar. Dēdiler bu oğullar bu dıraħtdın mevcūd bolupturlar¹²⁴. Alarğa dāyeler ta‘yīn kıılıp yana (12) kün uluğ da‘vet kıılıp hālāyık ol dıraħt tūpide cem‘ boldılar ve ol oğlanlar atası dıraħt arasında (13) yaşurun kirip el tefriķa bolur maħallda dıraħt içidin dēdi: ey qavm çün siz ferzendlerimni ‘azīz kııldıñız¹²⁵ (14) men dağı sizniñ¹²⁶ evlād u emvālñizge¹²⁷ bereket bērdim. El hayāl kııldılar ki bu söz dıraħt sözidür (15) barça secde kııldılar tã ol zamān ki ol dıraħt bar ērdi secde kıılır ērdiler ve ba‘zı aqvām evleride (16) qavurçaq yasap aña ‘ibādet kıılır ērdiler. Ayturlar aş ki bişer¹²⁸ ērdi burun qavurçaq қаşıda (17) qoyup andın soñ¹²⁹ özleri tenāvül kıılır ērdiler. Zāhiren deşt eli arasında hālā hem (18) bu hāl bardur ‘arz ol-kim barça Yāfēs evlādı müşrik ērdiler tã ol-kim Oğuz Hân uluğ boldı Qara Hân (19) bir qardaşnıñ kızını aña ‘aқd bağlap Oğuz Hân anı İslāmğa da‘vet kıılıp ol qabūl kıılmađı¹³⁰. Ol (20) cihetdin anıñ bilen muvāneset kıılmağ Qara Hân yana bir qardaşnıñ kızını bērip ol dağı İslām qabūl kıılmağ (21) anıñ bilen hem muvāfık bolmađı¹³¹. Qara Hân kiçik qardaşnıñ kızını Oğuz Hānğa bērip ol İslām qabūl kıılıp **13**^[107a] (1) anıñ bilen Oğuz Hân muvāfık bolup muvāneset

¹¹⁹ *uykuda: T tüş*

¹²⁰ *hātün: T h‘ātün*

¹²¹ *ay bile: T ay-perest ba‘zı*

¹²² *hem ol zamān rūhı kafes-i bedendin pervāz kııldı: T anası öldi*

¹²³ *yaruğlığı: P yaruğluğı*

¹²⁴ *bolupturlar: T boluptur*

¹²⁵ *kıldıñız: P kıldıgız*

¹²⁶ *sizniñ: P sizniñ*

¹²⁷ *emvālñizge: P emvālñizge*

¹²⁸ *bişer: T pişer*

¹²⁹ *P+<andın soñ>*

¹³⁰ *kılmağı: T kıılmağ*

¹³¹ *bolmağı: T bolmağ*

tarîkin sülûk tuttı. Bu hâldın özge h'vâtunları hased etip (2) Kara Hânğa dediler ki Oğuz Hân Müsülmân boluptur ve bu butlarını cemâd deydür. Kara Hân çün but-perest- (3) -lıkda 'acâyib sâbit-kadem êrdi oğlınıñ def'i üçün 'âzim boldı ve Oğuz Hânğa çün¹³² Haqq Te'âlâ nûr-ı İslâm (4) bérıp yaruğ köñül faşîh til rûzî kılıp êrdi hem kimge kim İslâmın a'lâm kılsa êrdi fî'l-hâl qabûl (5) kılur êrdiler. Dêrler ol kavm yigitleridin dört yüz kişi Müsülmân bolup êrdiler ki altı kişi (6) ağa inisi¹³³ êrdi Uyğur, Qanklı, Kıpçak, Karluk, Halaç, Akaçeri ve ol maħallda ki Kara Hân, Oğuz Hânğa¹³⁴ (7) qaşd¹³⁵ kıldı Oğuz Hân bu cemâ'at bilen utru yörüp katık uruş bolup Kara Hân ol muħarebede (8) maqtûl boldı tamâm ulus Oğuz Hânı hân köterip çün saltanatka mütemekkin boldı halâyıknı lutf u 'unf (9) bilen Müsülmân kılıp çerik tartıp tamâm maşrıq u şimâl aqvâmını özige baqturup andın Ĥorāsân 'Irâknı¹³⁶ (10) Āzerbâyincânğa değinç meftûh kıldı ve uluğ yurtka yanıp seksen başlıq kanât öy altundın yasap (11) yêti qarı altun taht koyup qurultay¹³⁷ kılıp uluğ toyda oğlanlarığa oñ¹³⁸ ve solda yurt (12) muqarrer kılıp tamğa bérıp her birige bir tarafnı ta'yîn kıldı. Çün özi yüz on yaşadı vefât boldı (13) saltanatı seksen beş¹³⁹ yıl êrkendür. Andın soñ evlâdı maşrıq u şimâlde pâdişâhlık kılıp saltanat- (14) -ları beş yüz yılğaça imtidâd taptı. Cāmi'ü't-tevārîhde keltürüptür kim çün Ferîdün, Tûr atlık oğlını (15) maşrıq u şimâlğa yiberdi barça bilâd u aqvâm aña tâbi' bolup Oğuz Hân evlâdı mütâba'at kılmağı- (16) -lar. Tûr çerik tartıp alar üstige barıp alarnı ol türlüq katl-i 'âm kıldı ki alardın tokuz kişi êr ve¹⁴⁰ h'vâtun (17) qutuldılar. Alardın yêti kişi ol êrdi kim Arkanakumğa¹⁴¹ kirdiler ve êki kişi ki birini Aq Koylu¹⁴² ve birini Kara (18) Koylu dêrler êrdiler Türkistânğa tüşüp alarnı Oğuz dêr êrdiler¹⁴³ ve çün tevâlüd ü tenäsülleri (19) köp boldı hâdisât-ı zamân u feterât devrân cihetidin¹⁴⁴ Türkistândın 'Irâq vilâyetige barıp Luristân (20) tağlarıda sâkin boldılar ve her kim 'Irâqda pâdişâh bolsa aña ĥarâc-güzâr êrdiler tâ ol zamân ki Hülegü (21) Hân evlâdının 'Irâqda zûşevket pâdişâh qalmay Şeyh Ĥasan-ı Calayır evlâdı Tebrîzde saltanat livâsı köterip

¹³² çün: T'de yok.

¹³³ inisi: T ini

¹³⁴ Hânğa: P Hân

¹³⁵ qaşd: P qaşdı

¹³⁶ Ĥorāsân 'Irâknı: T'de yok.

¹³⁷ qurultay: T quraltay

¹³⁸ oñ: T oñda

¹³⁹ beş: T'de yok.

¹⁴⁰ êr ve: P êrçe

¹⁴¹ Bu kelime her iki nüshada da *Ergenekon* yerine yanlış yazılmıştır.

¹⁴² koylu: P, T uyulu

¹⁴³ dêr êrdiler: T dêrler êrdi

¹⁴⁴ devrân cihetidin: T devrândın

14^[107b] (1) āl-i muẓaffer Fārs vilāyetiga müstevlī boldı. Oğuzlardın ki alarnı ‘Irākda Türkmen dërler Kāra Yūsuf ħurūc kılıp Hāsan (2) Cezīre ve Mūşılını özige baqturdı¹⁴⁵ nêçe vaqt Têmür Bêgdin kaçıp Mısr ve Rūmda ser-gerdān¹⁴⁶ êrdi çün Têmür (3) Bêg vefāt boldı Kāra Yūsuf Tebrīzge çerik tartıp Sultān Aħmed-i Calayırnı öldürüp ‘Irākka müstevlī bolup (4) nêçe vaqt evlādı ‘Irāk vilāyetide saltanat kıldılar. Şāh İsmā‘ıl peydā bolup alarnı müste’şal kıldı *Tārīh-i* (5) *Hānīde* ki Uyğur lafzıdın¹⁴⁷ terceme kılıp Çingiz Hān aħvālını anda bitiptür ve ol kitābnı Uluğ Bêg Mīrzā ism-i şerīfidin¹⁴⁸ (6) müzeyyen kılıptur andaķ mezkūrdur kim çün ol yêti kişi Arķanaķumğa¹⁴⁹ kirdiler mūrūr-ı eyyām bilen tevālūd ü tenāsül- (7) -leri köp bolup bês yüz yıl alarnıñ turarı ol tağda istimrār taptı ve evlādları ança boldı kim öz- (8) -ge ol yêrde sıgmadılar. Āħirü’l-emr bir derede otun yığıp ot yandurdılar¹⁵⁰ ol taşlar érip yolda (9) peydā¹⁵¹ boldı. Ol ķavm andın¹⁵² çığıp tamām aķvāmğa ġālib boldılar. Pes él alarnı Moğol atadılar ba‘zı ķavm hem öz- (10) -lerini alarğa bağlap Moğol atandı¹⁵³ ammā aşl-ı Moğol ki Arķanaķumdın¹⁵⁴ çığıp Çingiz Hān alar neslidindürler (11) bu türlüktür pādişāhının atı ki Oğuz Hān evlādıdır. Bu türlü bitiptür¹⁵⁵ Alan¹⁵⁶, Kāsar oğlu (12) Bôrte Çina, anıñ oğlu Kova {Ma}ral dēgen ħvātūndın tuķğan Buķaçaķhān¹⁵⁷ oğlu Tamaça Hān éki oğlu bar êrdi (13) Saçu-mergen¹⁵⁸, Kōrolas, Saçu-mergeniñ¹⁵⁹ oğlu Aucam-boğorul¹⁶⁰, oğlu Yeke Nitun, oğlu Semsauçi¹⁶¹ (14) oğlu Salar-Sauçi¹⁶², Kinüdgen¹⁶³. Munuñ üç oğlu bar êrdi. Buruntay¹⁶⁴, Bêlgütay¹⁶⁵, Dobun Bayan (15) ki Alan Kova Kōr{k}lūkniñ abuşķası êrkendür, Kōrolasdın bolğan Mōtesecen, oğlu Noan Hān, oğlu (16) Navut Oğlan, anıñ

145 *baqturdı*: T *baqturup*

146 *ser-gerdān*: P *ser-(ger)dān*

147 *lafzıdın*: T *lafzını*

148 *ism-i şerīfidin*: T *ismidin*

149 Bu kelime her iki nüshada da *Ergenekon* yerine yanlış yazılmıştır.

150 *yandurdılar*: T *salıp*

151 *yolda peydā*: T *yol*

152 *andın*: T *andan*

153 *atandı*: T *atadılar*

154 Bu kelime her iki nüshada da *Ergenekon* yerine yanlış yazılmıştır.

155 *bitiptür*: T *bitiptürler*

156 *Alan*: T *Ala<ka>n*

157 *Buķaçaķhān*: MGT *Bataçıhan*

158 *Saçu-mergen*: MGT *Horiçar-mergan*

159 *Saçu-mergen*: MGT *Horiçar-mergan*

160 *Aucam-boğorul* MGT *A’ucan-boro’ul*

161 *Semsauçi*: MGT *Semsoçi*

162 *Salar-Sauçi*: MGT *Sali-ħaça’u*

163 *Kinüdgen*: MGT *Yeke-nidun*

164 *Buruntay*: MGT *Bugunotai*

165 *Bêlgütay*: MGT *Belgunotai*

oğlu Tolun Saḳal ki, Alan Körklükniñ atasıdır, Alan Ƙova Körklükke (17) Dobun Bayandın üç oğul bolup êrdi çün Dobun Bayan vefât boldı Alan Ƙova tul ƙaldı. (18) Nêçe maḥalldın soñ bir ƙarın bilen üç oğul tuğurdı êl kün aḡa ini dèdiler: Alan Ƙova tuldur (19) bu üç oğulnı kimdin tuğurdı. Alan Ƙova bu sözni eşitip ƙayın aḡalarıḡa dèdi: siz mundaḡ (20) söz dègen êrmiş-siz, bu oḡlanlar özgeçe tuğupturlar¹⁶⁶ kèçe bolsa êvniñ tünlikidin nūr dèk (21) yaruḡluḡ kirip tüşümde êr birlen yatḡan dèk¹⁶⁷ bolur-men, tañ başında¹⁶⁸ êvdin ƙıḡar bolsa kün sarı **15**^{108a} (1) ƙıḡıp barur, inanmasañız¹⁶⁹ ihtiyâṭ ƙılın ki sözüm çındur, yâ yalḡan alar cem‘i bilen kèçede aḡdıldılar êrse oşal (2) türlük êrdi ki Alan Ƙova dèp êrdi: bu ḡâl ḡazret-i Tèñri Te‘ālā ƙudretidin ‘acīb u ḡarīb êrmes.

şî‘r

‘İsā Meryem- (3) -ḡa ƙıldın i‘timād

kim atasız boldı peydā ol cenāb

nē ‘aceb Alan Ƙova ƙudret bilen

hem atasız tuḡḡay oḡlan (4) bī-hicāb

Ol üç oğulnıñ atını bu türlük bitiptürler: Buḡu Ƙataḡin dèrler kim Ƙataḡanlar anıñ evlādı- (5) -dur, Buḡutu-salci¹⁷⁰, Salci‘utlar¹⁷¹ öbegesi ol êrmiş, Boḡançar Muñḡaḡ¹⁷², Ƙıyat anıñ neslidindür¹⁷³.

(6) Ba‘zı müverriḡlerdin mervīdür kim ol êki oğul Dobun Bayandın bolup êrdi ve nūrdın bolḡan yalḡuz (7) Boḡançar Muñḡaḡtur¹⁷⁴ va‘llāhu Te‘ālā a‘lem ve Çingiz

¹⁶⁶ *tuğupturlar: P tuğuptu(r)lar*

¹⁶⁷ *yatḡan dèk: T yatḡandaḡ*

¹⁶⁸ *başında: T başıḡa*

¹⁶⁹ *inanmasañız: P inanmasaḡız*

¹⁷⁰ *Buḡutu-salci: P Buḡaḡi-salḡin*

¹⁷¹ *Salci‘utlar: P Salcevtlar*

¹⁷² *Boḡançar Muñḡaḡ: MGT Bodonçar-munḡah*

¹⁷³ *Ol üç oğulnıñ atını bu türlük bitiptürler: Buḡu Ƙataḡin dèrler kim Ƙataḡanlar anıñ evlādıdır. Buḡutu-salci, Salci‘utlar öbegesi ol êrmiş, Boḡançar Muñḡaḡ, Ƙıyat anıñ neslidindür: T’de yok.*

Hān, Boḍaṇçar¹⁷⁵ bin Alan Kova neslidindür. Bu türlük Boḍaṇçar¹⁷⁶, Buḳa, (8) Dobom Min, Kāydu Hān, Tay Şukur¹⁷⁷, Tumina Hān, Kabul Hān, Bartan Hān, Yesügey Bahādur, Çingiz Hān.

Çingiz (9) Hān ḫālātı zikride

Erbāb-ı elbābḳa maḥfī vü mestūr ērmes kim Çingiz Hān Şāḫib-kırān devrān u şecā'at meydānı- (10) -nıñ mübārizi ērdi nē türlük ḫālāt andın ve evlādıdın vāḳi' boluptur ve ol ḫālātḳa mükerreren ehl-i (11) faẓl tevārīḥ bitip ol zamān pādişāhının ismi bilen muvaşşah u müzeyyen kılıptur¹⁷⁸ eger barça ḫālātını tesvīd kılsa (12) mükerreren tekrār tapıp söz tavīl bolur. Lā-cerem mücmelen ol pādişāh-ı zevī'l-iḳtidār ḫālātını bu perīşān eczāda merḳūm kılgusıdur. (13) *ve ila 'llāhi tevḫīki 'l-umūr*¹⁷⁹ aḫbār u rivāyāt taḳrīrinin Şāḫib-kırānları ve naḳl-ı ḫikāyāt meydānının muḫbirleri vü mübāriz- (14) -leri¹⁸⁰ andaḳ rivāyet¹⁸¹ kılıpturlar kim çün Yesügey Bahādur 'ālemdin rıḫlet kıldı Temüçin ki Çingiz Hān 'ibāret-i (15) andındur kiçik yaşlıḳ ḳalıp Yesügey Bahādurnıñ ēl küni barça perīşān bolup Temüçin bu ḫāldın öz ḫālīga (16) ḫayrān bolup çün ol maḥallda Moḡol aḳvāmıḡa Oñ Hān pādişāh ērdi anıñ mülāzemetiḡa barıp Oñ Hān (17) çün Temüçinнің 'aḳl u ferāset u şecā'at u¹⁸² re'y tedbīrini mülāḫaẓa kılor ērdi ta'accüb kılıp taḳaddüm-i i'zāz u ikrāmıḡa (18) mübālaḡa kıldı ol türlük ki kündin küñḡa menziletiniñ rif'atı artıp tamām meşāliḥ umūr u ḫayl ḫaşem mühimmatı anıñ (19) zaḅt siyāsetidin mazbūt boldı Oñ Hānnıñ ḳardaşları bilen oḡlanları ḫavāşş u muḳarrebleri (20) Temüçin ḳurb u menziletidin ḫased étip dāyimül-evḳāt Temüçin ḫālātını nīk-ḫ'āḫlar şüretide yaman körsetip (21) andaḳ kıldılar ki Oñ Hān anıñ def'i üçün cāzim boldı ki mekr u keyd bilen seḫer vaḳtıda ki ēl uyḳuda bolḡay- **16**^[108b] (1) -lar Temüçin üstige tōkülüp işini āḫir kılgay¹⁸³. Çün Temüçinḡa devlet yār u baḫt-ı bīdār ērdi ēki kūdek ki ılıḳdın (2) orduḡa sūt kēltürür

¹⁷⁴ *Boḍaṇçar Munḡaktur*: MGT *Bodonçar-munḡahtur*

¹⁷⁵ *Boḍaṇçar*: MGT *Bodonçar*

¹⁷⁶ *Boḍaṇçar*: MGT *Bodonçar*

¹⁷⁷ *Tay Şukur*: MGT *Baişinghor-dohşin*

¹⁷⁸ *kılıptur*: T *kılıpturlar*

¹⁷⁹ *ve ila 'llāhi tevḫīki 'l-umūr*: T *ve ila 'l(lāhi) tevḫīki 'l-umūr*

ve ila 'llāhi tevḫīki 'l-umūr: "İşlerin rast gitmesi Allah'ın yardımcılarıdır."

¹⁸⁰ *aḫbār u rivāyāt taḳrīrinin Şāḫib-kırānları ve naḳl-ı ḫikāyāt meydānının muḫbirleri vü mübārizleri*: T *müverriḫler*

¹⁸¹ *rivāyet*: T *rivāyāt*

¹⁸² *u*: P'de yok.

¹⁸³ *kılgay*: T *kılgaylar*

ërdiler bu sözni eşitip fî'l-hāl bu haberni Temüçingä yetkürdiler. Dêrler ol êki (3) oğul atı biriniñ Kışlık êrdi ve¹⁸⁴ biriniñ atı Boday, Çingiz Hân pâdişâh bolğanda alarnı tarhân kıldı Tarhân- (4) -lar alar neslidindürler. **el-kışsa** Temüçin evlerini koyup öz havâşsı bilen Balcuna Bulağıda barıp muntazır turdı (5) ki gaybdın nê hādise¹⁸⁵ bolğay. Bu tarafdın Oñ Hân seher vaqtıda kalın çerik bilen Temüçin ordusığa tökülüp (6) evlerde hēç kişi körmediler. Bu hāldın hayret Oñ Hānga müstevlī bolup ba'zı dēptürler kim nêçe kündin soñ (7) Temüçin üstige bardı ba'zı ammā eṣaḥḥ rivāyāt bilen oşal kün Temüçin bilen uruşup bā-vücūd ol-kim Oñ Hân (8) çeriki beş altı Temüçin çerikiçe bar êrdi. 'Ākıbet Çingiz Hānga nuşret u feth yüz körsetip āyet **kem min fietin kalīletin**¹⁸⁶ (9) mażmūnı bilen¹⁸⁷ zāhir boldı ve çün Oñ Hân münhezim boldı köp ganīmet Temüçin qolığa tüşüp siyāseti barça aqvāmğa yetti. (10) Bu hāl sene *tis 'a ve tis 'ın ve hamsamiede*¹⁸⁸ vāki' boluptur ve ol kün vażi' ü şerīf h'āce vü kul u ferrāş sār-bān (11) u ahtaçı vü sāyis Türk ü Sārtđın her kim anıñ bilen¹⁸⁹ êrdi barçanıñ atını bitip ol êki küdekni tarhân (12) kıldı ve her kişiniñ hālığa yaraşa müvecceḥ¹⁹⁰ manşībī ta'yīn kıldı ki her biri uluğ mertebelerğa yetip 'ālī devletler alarğa (13) müyesser boldı ve çün Çingiz Hân kuvvet u şevket peydā kıldı yana êki nevbet Oñ Hân bilen uruşup Temüçin gālib ol (14) mağlūb boldı ve Temüçinniñ kevākib-i devleti müsta'lī boldı özge aqvāmğa elçiler yiberdi nê ol maḥallda Moğol aqvāmı (15) fırça fırça êrdiler. Her kim aña tābi' bolup el bolur êrdi terbiyet ü 'ināyet nazarığa manzūr bolur êrdi ve her kim ser-keş- (16) -lık kılsa demār rūzgārlarındın¹⁹¹ çığarur¹⁹² êrdi tā endek rūzgārda Kıyat ve Oyirat, Qongrat, Nayman ve Dörmen (17) Uyğurnı öziğe el kılıp barça aqvām Temüçingä tābi' boldılar.

¹⁸⁴ ve: P'de yok.

¹⁸⁵ *hādise*: P *hādīs(e)*

¹⁸⁶ *Kur'ân-ı Kerim*, 2. Bakara Sûresi, 249. ayetin içinde geçiyor: "nice az bir topluluk"

¹⁸⁷ *bilen*: P'de yok.

¹⁸⁸ 599'da.

¹⁸⁹ P+<*bile*>

¹⁹⁰ P+*ü*

¹⁹¹ *rūzgārlarındın*: P *rūzgārlarındın*

¹⁹² *çığarur*: T *çıkarur*

Temüçinga Çingiz Hân laqabı vâkı‘ bolğan (18) zikride

‘Acāyib hikāyāt rāvīleridin¹⁹³ mervīdür kim Moğoldın bir oğul¹⁹⁴ peydā boldı kim katıķ savuqlarda neçe (19) kün tağlarda yazılarda yalanğaç yörür érdi. Bir nevbet katıķ savuqda tağlarğa barıp neçe kün (20) qalıp kèlip dèdi kim Tèñri Te‘ālā mèninq bilen sözledi ve dèdi kim tamām yéryüzini Temüçin bile evlādıǵa (21) bèrdim ve aña Çingiz Hân laqab qoydum. Bu sebeb bilen Temüçinni Çingiz Hân dèdiler. *Cihān-güşāy Tārīh*ide kèltürüp- 17^[109a] (1) -tür kim ol kişi kātib Tèñri at qoyup her nè ol dèse érdi andın ‘udül kılmas érdiler tā işi qavī bolup köp (2) haşem aña yıǵılıp dimāǵı hālel kılıp mülk sevdāsı başıǵa tüşti. Bir kün meclisde Çingiz Hân oğlanlarđın birige bu bābdın (3) söz dèp hem oşal meclisde andaķ anı yerge saldı ki özge qoymadı. Ft’l-cümle çün ol hūdūd muhāliflerdin arıp¹⁹⁵ (4) barça qabāyil anıñ çeriki boldı. Pes elçiler Hıtāyǵa yiberip soñ özi barıp Altay Hân ki anda pādīşāh (5) érdi öldürüp ol memālikni müstaħlaş kıldı ve tedric bilen özge memālikni taşarrufǵa kivürdi ol türlük ki (6) mücmelen şerh bolǵusıdur.

Çingiz Hân evlādı zikride

Müverrihler dèptürler ki Çingiz Hānnıñ h’ātün ve ğuması (7) köp érdi ve köp evlād alardın mütevellid boldılar ammā olca¹⁹⁶ el arasında ma‘rūf u meşhūr ve tevārīhde mezkūrdur (8) dört oğuldur bu türlük ki¹⁹⁷ Coçi Hân, Çağatay Hân, Ögedey Hân, Toli Hân ve bu dört oğul uluğ (9) h’ātünü Börte Koçin Bèki Koñkuratlar<ı>dın¹⁹⁸ bolup érdiler. Çingiz Hân her birini bir işge ta‘yın kılıp memleket bèrip érdi Coçi Hân- (10) -nı¹⁹⁹ av başlamaqqa muqarrer kılıp érdi ki törede andın²⁰⁰ uluğ iş bolmas ve Çağatay Hānnı yargu sorup siyāset (11) kılmaqqa hūkm kılıp érdi ve Ögedeyni velī-‘ahd kılıp tedbir-i mülk ü kèneş ü müvecceh ü ‘ulūfe elge bèrürge buyurup (12) érdi ve Tolini yurt bilen ordu başlap çerikke ‘ulūfe yetkürmek aña ta‘yın érdi ve oğlanlarǵa (13) memleketler ta‘yın kılıp érdi. Bu yosunluk ki anı Moğol ıstılāhı²⁰¹ bilen yurt dèrler Coçi Hānǵa Qaqlıq (14) hūdūdıdın H’ārezm, Saqsın ve Bulğar ve Deşt-i Kıpçak Urus

¹⁹³ *rāvīleridin*: P *rāvīlerdin*

¹⁹⁴ *bir oğul*: T *birev*

¹⁹⁵ *arıp*: T *ayırıp*

¹⁹⁶ *olca*: T *olça*

¹⁹⁷ *ki*: P’de yok.

¹⁹⁸ *Börte Koçin Bèki Koñkuratlar<ı>dın*: P *Yesüncin Bèkidin*

¹⁹⁹ *Coçi Hānnı*: T *Coçini*

²⁰⁰ *andın*: T *av başlamaqtın*

²⁰¹ *ıstılāhı*: T *ıstılāh*

tā ol yergeçe ki Tatar atının ayağı yētip ērdi (15) bērip barça aqvāmdın aña ēl kavuştı meşel Kōngrat²⁰² ve Kıyat ve Dörmen ve Nayman ve Baħrin ve Uyğurdın ve Çağatay (16) Hānga bilād-ı Uyğurdın Kāşgar ve Hoten ve Tarāz, Almalıg, Şāştın ve Fergana ve Semerķand ve Buħārā Ceyhūnga dēginç aña müsellemler tutup (17) aña dağı aqvāmdın ēl bērdi ve Ögedey Hānnı velī-‘ahd kılıp tahtnı aña bērip İmil ve Kobağ pāy-i tahtı ērdi (18) ve Tolini Ögedey Hānga tābi‘ ētip mülkde müşterek kıldı ve özge ķardaşlar bilen oğlanlarğa yurt (19) ve vilāyet ta‘yın kılıp ittifāk vaşıyyet kıldı. *Cihān-güşāy Tārīh*ide mezkūrdur kim Çingiz Hānnın evlād u ahfād u (20) ķardaşları bilen uruğları on mındın artuğ ērdi ki her kıysığa yurt ve çerik başkadur (21) ki barça muvāfıķ ērkendürler ‘arz-ı bu söz taķrīridin alarnıñ muvāfaķatıdur hilāf ol-kim özge mülükdn rivāyet 18^[109b] (1) kılurlar ki ķardaş ķardaşnı²⁰³ ve²⁰⁴ oğul ata def‘i üçün iştiğāl kılur ērdiler tā lā-cerem barça maķhūr mağlūb bolup (2) devletleri menkūb boldı.

Uygur ēliniñ istiħlāşı bilen İdikutnıñ tābi‘ bolğanı zikride

Uygur (3) ēliniñ²⁰⁵ pādişāhnı İdikut dērler ya‘nī devlet ēgesi ol fırsatda ki Kara Hıṭay Māverāū‘n-nehr ve Türkistānga ğālib boldı (4) İdikut dağı itā‘at kılıp Uygur ēli meblağ māl u ħarāc kabūl kıldı²⁰⁶ ve daruğa alarğa ta‘yın kıldı Şāvkem atlık (5) ve ol Uygur arasında zulm u ta‘addı kılıp İdikut bilen bēglerige ta‘zīm kılmay²⁰⁷ ħürmet u ‘izzet tutmas ērdi. (6) Bu cihetdin ümerā vū ra‘ıyyet andın müteneffir bolup çün Çingiz Hān Hıṭay bilādığa müstevlī bolup āvāzesi şāyi‘ boldı. (7) İdikut buyurdı ki Kara H‘āce dēgen kentde Şāvkemni bir evde kapap evni üstige yıķıp öldürdiler (8) ve özi ēlçiler²⁰⁸ yiberip özi dağı Çingiz Hān mülāzemetiğe barıp yaḥşı ħizmetler kılğan²⁰⁹ üçün hān anı küyev kılıp (9) Uygur bilādı hem Çingiz Hān dīvānığa munzamm boldı.

²⁰² *Kōngrat*: T *Kōnkrat*

²⁰³ *ķardaşnı*: T’de yok.

²⁰⁴ *ve*: P’de yok.

²⁰⁵ *ēliniñ*: P *ēli*

²⁰⁶ *kıldı*: T *kıldılar*

²⁰⁷ *kılmay*: P *kılıp*

²⁰⁸ *ēlçiler*: T *ēlçi*

²⁰⁹ *kılğan*: T *kılğanı*

Küşlük ve Toktoğan ahvāl zikride

Naḳale-yi āsārdın menḳūldur kim çün (10) Çingiz Hān, Oṅ Hānnı müste'sal kıldı oğlu ki anı Küşlük dēr ērdiler kaçıp Bēş Balıḡ taḡlarıda ser-gerdān (11) yörür ērdi tā ol-kim Gür Hān çeriki anı tutup hān ḳaşıda ēlttiler ve bir rivāyet bilen özi bardı. Her taḳdīr (12) bilen nēçe vaḳt Gür Hān bilen bolup çün H'ārezmšāh, Gür Hān bilen munāza'at peydā kıldı ve ba'zı bēḡleri ki (13) maşrık sarı ērdiler Çingiz Hānḡa tābi' boldılar Küşlük, Gür Hāndın icāzet tiledi ki mēniḡ ēlim perīšān- (14) -durlar, barıp alarnı yığıp hān mededi üçün kēltürey. Hān aṅa ruḡsat bērip ol Ḳara Hıṭāy sarı barıp (15) her kim ki Oṅ Hānḡa ta'alluḡ ērdi aṅa ḳoşulup ve İmil ve Ḳobak ḥudūdıḡa barıp Toktoḡan ki Mekrit bēḡi ērdi (16) aṅa ḳoşulup cem'ıyyeti aṅa yüz körgüzdi ve Küşlük her ṭarafḡa çapḳun ēltip andın aṅa yörür ērdi tā ol-kim eşitti kim (17) Sultān Muḡammed H'ārezmšāh, Gür Hān def'i üçün müteveccih boluptur ēlçi yiberip sultān bilen 'ahd ü şarṭ kıldı ki sultān (18) ol ṭarafdın yörüsün, men bu ṭarafdın. Eger sultān burun Gür Hānḡa ḡālib bolsa Kāşḡar, Almalıḡḡa dēḡinç sultān- (19) -ḡa²¹⁰ bolḡay ve eger Küşlük Hān²¹¹ burun anı münhezim kılsa Fenāket Suyıḡa dēḡinç aṅa bolḡay. Çün bu muşālaḡa²¹² boldı ve ēki ṭaraf- (20) -dın çerik Gür Hān üstige müteveccih boldı. Burun Küşlük²¹³, Gür Hānḡa zafer tapıp ḥizānesini ki Özkendde ērdi taşarruf kıldılar²¹⁴ (21) ve Gür Hān yana çerik yığıp Balasaḡunda uruşup Küşlük basturup ekser çeriki esīr boldılar ve Küşlük yanıp yana **19**^{110a} (1) ḡayl u ḡaşem cem' kıldı ve çün eşitti kim Gür Hān H'ārezmšāh uruşıdın yanıp ra'ıyyet ü vilāyetḡa ḡulm u bī-dādlıḡ kıladur (2) nā-gāḡ ılḡap Gür Hānnı basıp Ḳara Hıṭāynı özige baḡturdı ve nēçe nevbet Evzārḡa ki Almalıḡ ḡākimī ērdi çerik yiberip (3) 'āḳıbet şayd-gāḡda anı tutup öldürdi ve Kāşḡar ve Ḳoten ēli aṅa tābi' bolmadılar ve ol Kāşḡar hānınıḡ oḡlını ki (4) Gür Hān anı maḡbūs kılıp ērdi ḡalāş kılıp Kāşḡarḡa yiberdi ve çün ol dervāzeḡa yētti anı maḡtūl kıldılar. **el-ḳışsa** (5) Tört yıl Küşlük Kāşḡar bilen Ḳoten aşlıḡını yēdürüp āḡir ol yıl ḳaḡtdın 'āciz bolup zarūreten aṅa tābi'²¹⁵ (6) boldılar ve but-perestler Müsülmānlar ēvige tüşüp envā' fesād kıldılar ve andın Ḳotenḡa barıp üç miḡ (7) imām-ı dāniş-mendni yığıp but-perestlıḡ bilen tersālıḡnı dīn-i ḡānefīḡa tercīḡ kıldı ki özi but-perest ḡātūnı (8) tersā ērdi İmām 'Alāe'd-dīn Muḡammed-i Ḳotenī

²¹⁰ *sultānḡa: P sultān anıḡ*

²¹¹ *Hān: P'de yok.*

²¹² *muşālaḡa: T muşālīḡ*

²¹³ *Gür Hān üstige müteveccih boldı. Burun Küşlük: T'de yok.*

²¹⁴ *kıldılar: P'de yok.*

²¹⁵ *P+<boldı>*

rahmetu'llāh anıñ bilen mübāḥase kıldı çün Küşlük mülzem bolup cevābda 'āciz boldı²¹⁶ (9) nā-münāsib sözler nisbet-i ḥazret-i risāletka *ṣallā'llāhu 'aleyhi ve sellem* dep İmām 'Alāe'd-dīn dedi: tofraḡ aḡzına ey²¹⁷ kāfir-i bed-baḡt, (10) Küşlük ḡazabda bolup ol imāmın ol medresede ki imām özi iḥdās kılıp erdi²¹⁸ buyurdu kim çehār-mīḡ kılıp envā' (11) 'uḡūbet bilen şehādet tapdı ve diyār-ı İslāmda ezān ü kāmēt mürtefi' vü ṣalāt ü tekbīr munḡaṭi' boldı ve Müsülmānlıḡ işi (12) revnaḡsız boldı nē revnaḡsız ki bir yolu maḡv boldı ve zulm ü²¹⁹ cevır Tēñri bendeleriḡa mebsūt bolup elig du'āḡa köterdi- (13) -ler, ḡüyā du'ā okı hedef-i icābetka yētip Küşlük, Çingiz Ḥān memālikıḡa ḡaṣd kılıp ḡān cem'i bēḡlerni yiberip (14) Kāṣḡarda aḡa yētip henüz ḡara körmey hezīmet boldı ve Moḡollar anı te'āḡub kılıp her kiṣi ki Küşlük ḡavmidin (15) Müsülmānlar evide erdiler bir zamānda sīmāb dēk yēr tüpide nā-çiz kıldılar ve Moḡollar Küşlükni ḡavup Bedaḡşānda (16) aḡa yētip cem'i sayyādlar anı tutup Moḡollar başını kēsip yandılar ve Bedaḡşān eli köp ḡanīmet ol kāfir-i maḡḡurdın (17) aldılar ve anıñ şerri 'ālemdin mürtefi' boldı. Lā-cerem her kiṣi kimdin Aḡmedī ve şer'ī-yi Muḡammedīḡa ta'arruz kılsa herḡiz (18) fīrüz bolmas ve her kim taḡviyet-i şer' kılsa rüzḡarı rif'at u nizām bilen öter. *Ḳavluḡu Te'ālā ve {e lem yerev} kem ehleknā {min} ḡablihim (19) min ḡarnin mekkennāhum fi'l-arḡı mā lem numekkin lekum ve erselnā's-semāe 'aleyhim midrāren ve ce'alnā'l-enhāra tecrī min taḡtihim (20) fe' ehleknāhum bi zunūbihim ve enşe'nā min ba'dihim ḡarnen āḡarīne*²²⁰ Bu sebeb bilen Kāṣḡar ve Ḥoten tā ol mevzi'ḡaça kim (21) Ḥ'ārezmşāḡ taṣarrufida erdi Çingiz Ḥāḡa müselleḡ boldı ve Toktoḡan, Küşlükdin ayrılıp Ḳam keçitke barıp Coçi Ḥān 20^[110b] (1) anıñ def'i üçün barıp anıñ şerrini def'i kılıp mūrāca'at vaḡtıda Sultān Muḡammed Ḥ'ārezmşāḡ alarḡa yētip her neçe ḡān (2) çeriki dediler ki bizḡe ḡükm yoḡtur ki sultān bilen muḡārebe ḡılḡay-biz. Ḥ'ārezmşāḡ ol sözḡe māni' bolmay oḡ ve solḡa (3) ḡamle kıldı ve nā-çār Moḡollar uruşḡa meşḡüllıḡ kılıp bu esnāda sultānnı attın ayırdılar Sultān Celāle (4) 'd-dīn ḡamle kılıp sultānnı ol maḡlḡdın ḡutḡardı²²¹ ve ol kim ḡarb ḡāyim bolup çün keçe boldı eki çerik birbirige (5) utru tüşüp Moḡollar ḡalın ot yandurup ordularıḡa yandılar ve sultān

²¹⁶ *boldı*: T *bolup*

²¹⁷ *ey*: T'de yok.

²¹⁸ *erdi*: P'de yok.

²¹⁹ *ü*: P'de yok.

²²⁰ *Kur'ân-ı Kerim*, 6. En'ām Sûresi, 6. ayet: "Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğimizi görmediler mi? Yeryüzünde size vermediğimiz imkân ve iktidarı onlara vermiştik. Onlara gökten bol bol yağmur yağdırmıştık. Onların altından ırmaklar akıttık. Sonra da günahlarından dolayı onları helâk ettik ve arkalarından başka bir nesil var ettik."

²²¹ *ḡutḡardı*: T *ḡutḡarıp*

mürāca‘at kılıp hān (6) çerikidin andaḵ mütevehhim bolup érdi kim şerḥ kılsa bolmas.

Çingiz Hānnıñ H‘ārezmşāh memālikıǵa ‘azīmet (7) kılǵanınıñ sebebi²²² zikride

Aḥbār rāvīleri ve āsār vākıflarının mervīdür kim H‘ārezmşāhınıñ āḥir-i (8) devletide ḥalāyıḵ arasında emn ü ferāǵat nihāyetḵa yētip yollar emn ü fitneler ref‘ bolup érdi ol túrlúk ki (9) maǵribdin maşrıḵḵa endek nef‘ üçün bāzergānlar barur érdiler ve çün Çingiz Hān Moǵol arasında pādişāh-ı zevī- (10) -’l-iḳtidār boldı ve alar arasında hēç şehir yok érdi. Melbūs u mefrūs ya’nī kēymek ve kilīm ve-ǵayru-hu alar ḵaşıda ‘azīz (11) érdi. Üç kişi Māverāü’n-nehrdin Aḥmed-i Ḥocendī ve Emīr Ḥasan ve Aḥmed²²³ köp bizā‘at ve²²⁴ ton ve böz ve ḵumāşdın alıp Çingiz Hān (12) ordusıǵa bardılar. Çün anda yēttiler Aḥmed-i Ḥocendīniñ metā‘ını ki hānǵa lāyıḵ érdi hān ḵaşıda kivürüp çün (13) ḥükm boldı ki bahā kılǵay birge eki bahā kıldı Çingiz Hān anıñ güzāfidın ḡazabda bolup dēdi: bu kişi ḥayāli kıla- (14) -dur ki biz hergiz ḵumāş körmeydür-biz²²⁵, buyurdı kim ḥizānedin ḵumāşlar kēltürdiler kim hergiz kişi andaḵ körmey- (15) -dür érdi. Pes buyurdı tā metā‘ını ḵalemī kılıp barḵanı taladılar ve anı birevge tapşurup ol eki yoldaşını (16) tilep alar ruḥūtlarını ḥāzır kılıp her nēçe hān dēdi ki²²⁶: bahā kılıñ. Alar dēdiler: biz hān üçün pīş-keş (17) kēltürüp-biz. Alarınıñ sözi maḥall ḵabūlǵa tüşüp buyurdı her tonga bir baş altun bērdiler ve eki ḵarı (18) bözǵa bir baş kümiş in‘ām kıldı Aḥmedḵa daǵı oşal túrlúk bērip alarǵa envā‘ i ‘zāz u²²⁷ ikrām kıldı. (19) Pes ḥükm kıldı kim selāṭīn²²⁸ bēgler kişiler sevdā üçün H‘ārezmşāh vilāyetıǵa yibersünler²²⁹. **el-ḵışsa** (20) Tört yüz ellig²³⁰ kişi cem‘ boldılar ki ekser Müsülmān érdi²³¹ ve Çingiz Hān, H‘ārezmşāhǵa kitābet bitidi kim (21) ol vilāyetdin munda bāzergānlar kēldiler alarını ḥātır-h‘āh bilen yandurup-biz hem bir cemā‘at bāzergān **21**^[111a] (1) yiberdük ki anda sevdā vü mu‘āmele kılıp yañǵaylar ve vifāḵ u ıslāḥ beyne’l-cānibeynde mü’ekked bolǵay²³² ve çün bāzergān- (2) -lar Otrarǵa yēttiler

²²² *sebebi*: T’de yok.

²²³ *ve Emīr Ḥasan ve Aḥmed*: T bilen

²²⁴ *ve*: P’de yok.

²²⁵ *körmeydür-biz*: T *körmey-biz*

²²⁶ *ki*: T’de yok.

²²⁷ *u*: P’de yok.

²²⁸ *selāṭīn*: T *sulṭānlar*

²²⁹ *yibersünler*: T *yibergeyler*

²³⁰ *ellig*: T’de yok.

²³¹ *érdi*: T *érdiler*

²³² *bolǵay*: P *bolǵa*

Inalçuk²³³ ki anda hâkim êrdi ve ol sebeb bilen ki sultân anasığa uruğ bolur²³⁴ êrdi Ğâyır Hân (3) lakab tapıp êrdi çün bâzergânlar anı köre bardılar alar arasıda birev bar êrdi ki felâket maḥallıda anıñ (4) bilen maʿrifeti bar êrdi anı Inalçuk²³⁵ dèdi bu sebebdin ol saʿâdet-mend bâzergânlarnı tutup Hʿârezmşâhğa (5) haber yiberdi ki Çingiz Hân cāsūsıları kèliptürler, alarnı muḳayyed kılıp-men, nè hûkm²³⁶ bolur Sultân Muhammed tevaḳḳufsız (6) ol bî-çäreler ḳatlığa hûkm kılıp Inalçuk barçanı ḳatlı kılıp mällarını mutaşarrıf kıldı.

beyt

kişige ki tîre (7) bolur rûzgār

barı ol kılur kim yaramas be-kār

el-ḳışşa Ol cemāʿatdın birev ḳaçıp Çingiz Hânğa alar ḳatlıdın (8) haber bèrdi ol söz hânğa andaḳ teʿsîr kıldı kim közleridin yaş töküldi ve hem oşal maḥallıda²³⁷ bir tēpe üstige (9) çığıp²³⁸ başın yalangaç kılıp yüzün yerge sürtüp üç kēçe kündüz tazarruʿ kıldı ve çün öz murādınınıñ huşûlığa (10) müteyāḳḳın boldı andın tüşüp Īrân sarı ʿazîmet kıldı.

Çingiz Hänniñ Īrân sarı ʿazîmet ḳılğanı (11) zikride

Çün Çingiz Hân Küşlük ve Toktoğannı ortadın köterdi Īrân sarı ʿazîmet kıldı sene *ḥamsa* (12) ve *aşar ve sittemiede*²³⁹ çün Ḳayalıkḳa yètip Arslan Hân èl bolup hân ordusığa mülḥaḳ boldı ve Bēş Balıĝ- (13) -dın İdikut ḳoşulup ve Almalıĝdın Suḳnāḳ-tegin Hân mülāzemetiĝa yètip burun Otrar ḳaşabasıĝa yèttiler (14) ve çün sultân èllic miñ kişi ve Ḳaraca Hāşş Hācibni Inalçukḳa mededi üçün yiberip êrdi²⁴⁰ ḳalʿağa (15) istiḥkāmı²⁴¹ bèrip muḥārebe vü mücādele üçün müstaʿidd bolup êrdi çün Çingiz Hân

²³³ *Inalçuk*: T *Aynalçuk*

²³⁴ *bolur*: T'de yok.

²³⁵ *Inalçuk*: T *Aynalçuk*

²³⁶ *nè hûkm*: T *hûkm nè*

²³⁷ *maḥallıda*: T *ḥālda*

²³⁸ *çıĝıp*: T *çıķıp*

²³⁹ 615'te.

²⁴⁰ *yiberip êrdi*: T *yiberdi*

²⁴¹ *istiḥkāmı*: T *istiḥkām*

anda yëtti Ġāyır Hān ƙal‘a üstide (16) neẓāre üçün²⁴² çıġıp mu‘āyene öz girdārıġa mükāfāt kördi ve ança çerik yazıda közige deryā dek köründi (17) ve çün barça çerik yıġıldı.

beyt

havā nīl-gün oldı ve yēr ābnūs

ki ƙaynadı deryā çü kükredi kös

(18) Pes Çingiz Hān, Çaġatay Hān bilen Ögedey Ƙa‘annı Otrarda ƙoyup Alaƣ Noyın bilen Bëktur²⁴³ ve Buƣaynı²⁴⁴ (19) Fenāketġa yiberdi bëş miñ kişi bilen ki anı feth ƙılıp Hocendġa bargaylar ve Ulus İdini²⁴⁵ Cendġa ta‘yın (20) ƙıldı ve özi Buġārā sarı ‘azīmet ƙıldı.

Fenāket fethi zıkrıde

Çün Alaƣ Noyın anda yëtti bir cemā‘at (21) Ƙanƣlılardan²⁴⁶ ki anda êrdiler üç kün uruşup tørtinçi kün amān tilep çıġdılar. Pes sipāhīlerni başƣa 22^[111b] (1) ra‘iyyet ü ekābir ü eşrāfın başƣa olturguzup ba‘zını ƣılıç bilen ve ba‘zını²⁴⁷ ok bilen maƣtūl boldılar (2) ve özgelerni ģaşr yosunı bilen Hocend sarı yörüp tamām ģātūnlarnı²⁴⁸ esir ƣılıp çün Hocendġa yëttiler şehr erbābı (3) ƣal‘aġa penāh êltip çün Hocend eli el boldılar ƣatldın amān taptılar ve Hocend ģākimi Tëmür Melik êrdi ki eger (4) Rüstem bolsa êrdi anıġ bahādurlıġını müsellemtutar êrdi ve²⁴⁹ Seyġūn arasında ki su eki bölünür ƣal‘aī yasap (5) miñ kiři bilen ol ƣal‘anı müstaĥkem ƣıldı ve Tatar çeriki êllic miñ ģaşrı yëğirmi miñ anda cem‘ bolup Tëmür (6) Melik bahādurluġ²⁵⁰ bilen neçe vaƣt ol ƣal‘anı muġāfazat ƣıldı. Āġır bir neçe kēmege kiři ƣarasını yahşı

²⁴² üçün: P üçü(n)

²⁴³ Bëktur adı, *Mediaeval Researches from Eastern Asiatic Sources*'da "Sugtu" (Bretschneider, 1888, I, 277), *Câmi‘ü't-Tevârih*'te "Siktür" (Thackston, 1999, 243) şeklindedir.

²⁴⁴ Buƣay adı *Mediaeval Researches from Eastern Asiatic Sources*'da "Togai" (Bretschneider, 1888, I, 277) olarak geçmektedir.

²⁴⁵ Ulus İdini: P *Esen Endini*, T *Esen İdini*

²⁴⁶ Ƙanƣlılardan: P, T *Ƙutluġilerdin*

²⁴⁷ ba‘zını: P ba‘zi

²⁴⁸ ģātūnlarnı: T ģ‘ātūnlarnı

²⁴⁹ ve: P'de yok.

²⁵⁰ bahādurluġ: T bahādurlıġ

atların²⁵¹ (7) kivürüp su yüzi bilen kēçede revān boldı ve Moğollar deryā yaķasıdın yörüdiler ve Tēmür Melik zevraķda (8) oturup her ʔarafdın köç kēlse def‘i kıldı tā Fenāketķa yētti ve anda su yüzide zincīr tartıp ērdiler (9) zincīrni teber-zīn bilen ēki bölüp kēmelerni ötkerdi²⁵² ve çün fırsat taptı kēmelerdın çıķıp atlarķa minip (10) H‘ārezm sarı müteveccih boldı. **el-kışsa** Moğollar kiři ķarasın emvāl esķālī bilen aldılar²⁵³ özi yalguz kıaldı üç (11) Moğol anı ķav<u>dılar ve anıķ üç okı ķalıp ērdi bir başaksız ok bilen bir Moğol közige urup (12) közi kör boldı dēdi: yana ēki okum bardur siz ēkev üçün eger cān kerek yanıķız. Alar yanıp Tēmür (13) Melik H‘ārezmķa bardı anķa pehlevānlık andın vukū‘ taptı kim anıķ bahādurlıķı Moğol arasında meşel boldı.

(14) Sıķnāķ fethi zikride²⁵⁴

Çün ins aydı Sıķnāķķa yavuk yētti Hasan Hācī dēgenni elçilikke yiberip ol (15) elçini Sıķnāķ eli öldürüp anı münhezim kıldı²⁵⁵ bir fevzī-yi ‘azīm bildiler ve Ƙutluk²⁵⁶ Hān ki anıķ hākimi ērdi hān (16) çeriki yētmesdın burun H‘ārezm sarı barıp ērdi ‘avāmū’n-nās ķal‘anı bēkitip çün bu haber Çingiz²⁵⁷ Hān- (17) -ķa yētti çerik yiberdi ki Sıķnāķnı feth kılgaylar yēti kēçe kündüzdın soķ ki muķārebe vukū‘ taptı ķal‘anı (18) alıp ķatl-i ‘ām kıldılar ki yigit hātūnlardın özge kiři ķalmadı ve ol mevzi‘ni Hasan Hācī oĝlıķa (19) der-best bērdi ve Özkendni feth kılıp hān hükmi bilen boldı kim Ulus İdi²⁵⁸ Aşnasķa²⁵⁹ barsun andın ol vilāyet- (20) -ķa barıp anda köp çerik bilen runūd u evbāş bardılar köp muķārebe bolup āķirū‘l-emr barķa şehīd boldılar.

(21) Otrar fethi zikride

Çün Çingiz Hān her ʔarafķa çerik yiberdi özi Buķārā sarı yüzlenip Çāĝatay Hān bilen Ögedey 23^{112a} (1) Hānnı Otrar fethi üçün ta‘yīn kıldı ve šāhzādelar bēş ay her künde

²⁵¹ *yahşı atların: T yahşıların*

²⁵² *ötkerdi: T ötkerip*

²⁵³ *aldılar: P’de yok.*

²⁵⁴ *fethi zikride: P fethide*

²⁵⁵ *kıldı: P’de yok.*

²⁵⁶ *Ƙutluk* adı P ve T nüshalarında *Ƙablaķ* okutacak şekilde yazılmıştır. *Ƙutluk Hān* özel adı için bk. Thackston, 1999, 242.

²⁵⁷ *Çingiz: T’de yok.*

²⁵⁸ *Ulus İdi: P, T Esen İdi*

²⁵⁹ *Aşnasķa: P, T Šāştıńķa*

muḥārebe kılıp çün Otrar éliniñ işi (2) ıztırārga yètti Qaraca Hācib bilen Ğāyır Hānga dēdiler ki münāsib oldur kim ki şehri tapşurup él (3) bolğay-biz çün bu fitneniñ menşe' ol érdi rāzī bolmadı. Kēçe bolğaç Qaraca Hācib öz etbā'ı bilen (4) sofi-hāne dervāzesidin çıǵıp Moğol oşal dervāzedin şehrga kirdiler ve Ğāyır Hān yegirmi miñ (5) kişi bilen erkke kirip Moğol tamām Otrar élini ér ve ḥātūndın taşkarı sürüp barçanı fenā yélige (6) yiberdiler ve Qaraca Hācibni daǵı etbā'ı bilen öldürüp Ğāyır Hān bir ay muḳātele vü mücādele kılıp Moğol- (7) -dın köp kişi zāyi' bolup Ğāyır Hān bilen eki kişi qaldı ve Moğol qal'ağa kirip tā ol zamān ki anı tuttı- (8) -lar uruşup āḥir anı tutup²⁶⁰ çün Çingiz Hānnı şāhzādeler Semerqandda körüp Ğāyır Hān Kōk Serāda kāse-yi (9) fenā nūş kıldı.

Çingiz Hānnıñ Buḥārā sarı teveccūh kılıp Māverāü'n-nehr fethi zikride

Çün Çingiz Hān Buḥārā sarı müteveccih (10) boldı Zernūḳqa yétip Dānişmend Hācibni alarğa yiberdi ve alar burun aña qaşd kılıp soñ anıñ naşīhatini aṅlap (11) aña ant bērdiler ki eger biz él bolsek alarğa ḥaleli yétmegey. Ol qabūl kılıp Zernūḳnıñ muḳaddemleri pīş-keş (12) ve sāverī²⁶¹ bilen ḥān mülāzemetiğa barıp şefkat ü merḥametka müşerref bolup ḥān bilen amān taptılar ve barça (13) élni qal'adın çıǵarıp qal'anı buzdılar andın soñ élge icāzet bērip ol mevzi'ni Qutluğ-balıǵ (14) at koydı ve andın 'aczcı alıp ḥalvet yol bilen Nūrğa barıp Nūr éli utru çıǵıp sāverī çıkardı- (15) -lar²⁶² ve ḥükm boldı ki él qal'adın taşkarı çıǵıp²⁶³ qal'anı boş qoysunlar. Barça qal'adın çıǵıp çerik (16) qal'anı talap Nūr éli qatl ü²⁶⁴ esirlikdın ḥalāş boldılar ve her yılda sultānga bēredür kān-ı mālını ḥavāle kılıp (17) altmış kişi alardın bile alıp barıp māl üçün muḥaşşıl qoyup Buḥārāğa bardı ve çün zāhir-i şehirde (18) Çingiz Hānnıñ serā-perde-yi bār-gāhı 'ayyūḳqa yètti ve çerik fevc fevc her tarafka muḥīt boldılar ve Ḥamīd Nūr ve Süyünç (19) Hān ve Kūşli²⁶⁵ Hān Ceyḥūn sarı barıp barça maḳtūl boldılar ve Gür Hān ki aşı-ı Moğoldın érdi qalın (20) kişi bilen erkke kirip müstahkem kıldı ve yana kün ekābir ü eṣrāf u ma'ārif dervāzeni açıp Çingiz Hān (21) mülāzemetiğa barıp ḥān şehir teferrüci üçün Buḥārāğa kirip

²⁶⁰ *āḥir anı tutup*: T'de yok.

²⁶¹ *sāverī*: T *sāvernī*

²⁶² *çıkardılar*: T *çıǵardılar*

²⁶³ *çıǵıp*: T *çıǵıp*

²⁶⁴ *ü*: P'de yok.

²⁶⁵ *Kūşli*: P, T *Kesli/Kūşli* (كسلى) şeklinde yazılmıştır. Thackston da *Cāmi'ü't-Tevārīh*'te kelimenin كسلى olarak yazıldığını dipnotta göstermiş ancak kelimeyi *Kūşli Hān* okunmuştur. (Thackston, 1999, 246b).

Ādīne Mescidğa kirip maqşūrede atlık turdı ve sordı kim **24**^{112b} (1) bu, sultān evidür. Dēdiler Yezdān evidür ki ādīne künleri Tēnriğe ‘ibādet kıılurlar. Pes yadaq bolup (2) minberğa çığıp buyurdı ki²⁶⁶ atlar üçün yēm kēltürsünler, anbārlardın aşılıq kēltürüp maşāhif şandūklarını mescid (3) ortasığa kēltürüp muşhaflarını ayak astığa salıp şandūqlarda atlarğa yēm bērip cılavlarını e’imme vū meşāyih ü (4) sādāt u ‘ulemā eligige bērdiler ve Moğollar öz uşūlları bilen şavt dēp şehir muğannileri bilen²⁶⁷ raqş kııladur (5) ērdiler. İmām Celāle’d-dīn ‘Alī bin Ḥasan-ı Rindī²⁶⁸ ki Māverāū’n-nehr sādātınıñ muqaddem²⁶⁹ pīşvāsı ērdi ve zūhd-i vera‘ bilen ser-āmed-i (6) qavm imām-ı ‘ālem Rūkne’d-dīn İmāmzādedin ki efāzıl ‘ulemā-yı ‘ālemdin ērdi sordı ki²⁷⁰ yā İmāmzāde bu nē hāldur. İmāmzāde (7) dēdi ki tik tur ki bu iş Tēnri Te‘ālā yārılığı bilendür, söz dēmekke sāmān yoqtur ve andın namāz-gāhқа barıp elni (8) hūkm kııldı ki anda hāzır kııldılar ve özi minberğa çığıp dēdi: ey qavm sizdin uluğ günāhlar şadır boluptur andın (9) dēr-men ki Tēnri ‘azābıdur-men eger sizdin ‘azīm günāhlar vāki‘ bolmasa ērdi mēniñ dēk ‘azābnı sizge yiberme (10) ērdi ve andın soñ buyurdı kim mālınızdın ki yēryüzidedür hēç söz yoqtur ol māl kim yaşurundur²⁷¹ dēñiz²⁷² her kişi (11) öz mālını dēp baskaq koydı ki māl alıp elge bī-hürmetlik yētkürmesünler ve artuq teklif kıılmasunlar ve hūkm (12) boldı kim sultān kişilerini ki şehirde²⁷³ ve erkdedürler²⁷⁴ Buḥārā elini²⁷⁵ Moğollarğa tapşursunlar. Her nē şehirde bar ērdi (13) körgüzüp maqūl boldılar ammā erkni Gür Ḥān bērkitep her kēçe şebḥūn kıılıp buzukluq kııladur ḥān cihetidin (14) buyurdı ki²⁷⁶ şehirğa ot saldılar mescid-i cāmī‘din özge barça köydi ve erkde²⁷⁷ nēçe kün uruş ēltip Gür Ḥān merdāne- (15) -lıklar kıılıp köp kişi Moğoldın telef kııldı çün işleri ıztırārğa yētti bahādurlik sūd tutmay²⁷⁸ ‘ākıbet erk feth bolup (16) Qanqlılardın²⁷⁹ ēr atağlığını tirik qoymadılar ve gül menizlik serv-i āzādlarını esir kıılıp bende kııldılar ol kün (17) otuz miñ kişi

266 ki: T kim
267 bilen: P'de yok.
268 Rindī: T Rind
269 muqaddem: T'de yok.
270 ki: T kim
271 yaşurundur: T yaşurup-siz
272 dēñiz: P dēgiz
273 şehirde: T şehrdedür
274 erkdedürler: T erkde
275 elini: P eli
276 ki: T kim
277 erkde: P erkke
278 tutmay: T tutmadı
279 Qanqlılardın: P, T Quthūķilerdin olarak yazılmıştır.

H'ārezmşāh tābi' idin²⁸⁰ katlgā yētti dērler birev Buḥārādın Ḥorāsānga bardı ahvāl sordılar ērse (18) dēdi kēldiler, buzdılar, köydürdiler, öldürdiler, alıp bardılar. Zīrekler çün bu sözni andın (19) istimā' kıldılar inşāf bērdiler ki mundın yaḥşıraq muhtaşar bu ma'nā dēse bolmas ve çün Buḥārādın ḥātır cem' kıldı (20) buyurdı ki tamām Buḥārā ēlini ḥaşr üçün Semerḳand sarı sürüp Çingiz Ḥān Semerḳandқа²⁸¹ müteveccih bolup yolda her ḳavm ki ēl (21) boldı cān bilen imām taptı ve ol-kim tābi' bolmadı fenā yēlige bardı ve ba'zı ḳal'alar ki berk ēdi muḥāşara üçün kişi 25^[113a] (1) ḳoyup ötti.

Semerḳand şehriniḡ fethi zikride

Ayturlar ki ol maḥallda ki H'ārezmşāh muḥavvef bolup Ḥorāsān sarı (2) bardı yüz on miḡ kişi Semerḳand hıfzı üçün ḳoyup ērdi ve ḳal'anı alar bilen istiḥkām bērdi ve çün Çingiz Ḥān anda (3) yētti Çağatay Ḥān bilen Ögedey Ḥān²⁸² Otrardın kēlip ḳoşuldılar ve çün eşitti kim H'ārezmşāh yakında Semerḳand- (4) -dın ötüptür Cebe²⁸³ bilen Sübedeyni otuz miḡ kişi bilen sultān kēyiniçe yiberip özi Semerḳand fethi üçün 'āzim (5) bolup bir nēçe kün Semerḳand sipāhīleri cūr'et körsetip kerr ü ferri²⁸⁴ körgüzdiler ammā çün nuşret-i İlāhī ḥānga ḳarīn ērdi (6) ekābir ü erbāb ḥāyif bolup ba'zı ēl bolurğa māyil ve ba'zıga H'ārezmşāh devlet-ḥ'āhlıḳı ḥāyil bolup ahālī mütereddid rāy bolup (7) yana kün şeyḥü'l-islām bilen ḳāḏī ehl-i 'alāḳa bilen Çingiz Ḥān mülāzemetiḡa barıp 'ināyetḳa ser-efrāz bolup icāzet (8) bilen şehrğa yanıp 'ale's-şabāḥ namāz-gāḥ dervāzesini açıp Moğollar şehrğa kirdiler ve ol kün şehr faşilni buzup (9) buzuklıḳıdın daḳıḳa nā-mer'ī ḳoymadılar ēlini yazıḡa sürüp şeyḥü'l-islāmı tevābi' bilen ḳoyup özgelerni (10) şehrdin çıḡardılar ve pīl-bānlar fillerni ḥān ḳaşıḡa kēltürüp ḥān sordı bularnı nēmerse dērler dēdi- (11) -ler yazı ötti ḥükḡm kıldı kim ḳoya bēriḡ, özleri otlasunlar. Kēçe bilen Ḳadır Alp Arslan miḡ kişi bilen (12) Çingiz Ḥān çerikige özini urup selāmet çıḡıp sultānga ḳoşuldı ve yana kün erkke sultānnı²⁸⁵ uruş salıp (13) Moğol ḳal'aḡa kirdiler ve miḡ kişi bahādurlardın mescid-i cāmi'ḡa kirip ḳatıḳ uruş bolup köp Moğol anda telef (14) bolḡan üçün tōrt yandın ot salıp her kim anda ēdi dünyā otıḡa köyüp 'uḳbā suyıḡa yuyıldılar ve Ḳanḳlı- (15) -

²⁸⁰ H'ārezmşāh tābi' idin: T H'ārezmşāhīlerdin

²⁸¹ Semerḳandқа: P Semerḳand

²⁸² Ḥān: T'de yok.

²⁸³ Cebe: P, T Cite

²⁸⁴ ferri: T ferr

²⁸⁵ sultānnı: P sultānı

larnı²⁸⁶ bēgler bilen ki başlığı Yaman Hān ve²⁸⁷ Tağay Hān, Salıǵ Hān²⁸⁸, Uraǵ Hān
 érđi yēgirmi bēş i ‘tibārlıǵ bēgler²⁸⁹ bilen öldürdi- (16) -ler ol kün Qanqlılardıñ²⁹⁰
 otuz miñ kişi qatlı boldı ve özge elge amān bērip eki yüz miñ altun havāle kılıp
 Sıqatü’l-mülk (17) ve Emīr ‘Amīd ki Semerqand dīvānlarıdın érđi hūkm kıldı ki
 élidin hāşıl kılǵaylar ve muhaşşıl koyup özge elni haşır (18) üçün²⁹¹ sürüp ba‘zını
 Horāsānǵa özi bilen eltip ba‘zını H‘ārezmǵa oǵlanları bilen yiberdi bu vāqı‘a (19)
 sene *semān* ‘aşar ve sittemiede²⁹² vuǵū‘ taptı va’llāhu a’lem.

H‘ārezm vāqı‘atı zikride

Çün Çingiz Hān Semerqand istiqlāşıdın fāriǵ boldı (20) Coçı Hān bilen Çaǵatay
 Hānnı qalın kişi bilen H‘ārezmǵa yiberdi ve alar Buḥār{ā} yolı bilen teveccüh
 kıldılar ol maḥallda selāṭīn- (21) -din H‘ārezmde kişi qalmadı dēr érđi bēglerdin
 Humār Tekin ve Qanqlılardıñ²⁹³ Er(?) Buqa ve pehlevānlardıñ ‘Alī-yi Dergimī(?)²⁹⁴
 cem‘i bilen **26**^[113b] (1) H‘ārezmde érdiler ammā emāşıl ü efāzıldın lā-yu‘add lā-
 yuḥşā [... ...] érdiler ve sāyir ḥalāyıqñıñ ta‘dādını Tēñri Te‘ālā (2) bilgey ve çün ol
 sevād-ı a‘zamda ve mecmū‘ benī ādemde hēç serdārı yok érđi kim nüzül havādis
 umūr u fehmler meşālihi cumhūrda (3) kifāyet üçün aña rücū‘ kılǵaylar ol cihet bilen
 kim Humār Tekin sultānnıñ anasıǵa uruǵ bolur érđi anı ittifaq (4) bilen saltanatqa
 mevsüm kılıp pādīşāh Nevruzı yasadılar ve andın gāfil qaldılar kim cihānd{a} anı
 fitne ve āşūbdur (5) ve hāşş u ‘ām u ḥalāyık zamāne eligidin nē türlük leked-küb-i
 fenādurlar çün şāhzādeler H‘ārezmǵa yaqın yéttiler nā-gāh bir (6) nēçe atlıq dervāze
 eşikige yétip tavarlarını sürdiler el ehli ḥamākat yüzidin saǵındılar²⁹⁵ kim bu bir nēçe
 ma‘dūdı bolǵusıdır. (7) Bilmediler kim ol belā kéyinde belālardur. Dervāzedin atlıq
 ve yadaq ol ma‘dūd sarı yüzlenip alar şayd kēbi gāh turup (8) gāh her köp barur
 érdiler çün Bāǵ-ı Hurremǵa yéttiler. Tatar çeriki kemīn çıǵıp aç bōriler dēk ki
 çopānsız sürük (9) koy arasında tüşkey. Alar üstige at yūǵürtüp dervāzeǵa yētkünçe

²⁸⁶ Qanqlılarnı: P *Qutluǵılerni*, T *Qutluǵılerni* olarak yazılmıştır.

²⁸⁷ ve: P’de yok.

²⁸⁸ Tağay Hān, Salıǵ Hān: T’de yok.

²⁸⁹ bēgler: P *bēg*

²⁹⁰ Qanqlılardıñ: P *Qutluǵılerni*; T *Qutluǵılerni* biçiminde yazılmıştır.

²⁹¹ Burada T: 335b bitmiştir ve T: 335b bitince P: 113a-18’de nüshaların eşleşmesi kesilmiştir. Nüshaların yeniden kesişmesi P: 114a-7 = T: 336a-1’dedir.

²⁹² 618’de.

²⁹³ Qanqlılardıñ: P, T *Qutluǵılerni* biçiminde yazılmıştır.

²⁹⁴ Dergimī(?), CT’de *Mergini* olarak yer alır (Thackston s. 253b)

²⁹⁵ saǵındılar: P’de *saǵındılar* olarak yazılmıştır.

miñ çağlık kişi alardın öldürdiler ve yanıp (10) ƙal‘a tēgreside tūşūp yana kūn kim Rūmī ħusrevi ya‘nī ƙuyaş ƙeçeniñ Zengibār çerikini münhezim ƙıldı. Coçi Hān bilen (11) Çagatay Hān şehir tēgreside teferrūc üçün tavf ƙılıp elçi yiberip şehriñ a‘yān-ı ahālī vū ekābirini el bolur üçün tergīb (12) ƙıldılar ve çün ol bābda H‘ārezm elidin yaĥşı cevāb tapmadılar ve dāyire dēk merkezğa muĥīt bolup ecel kēbi tēgreside (13) nūzūl ƙıldılar ve uruş meşālihi üçün mancınık ve ‘arrāde yasap çün H‘ārezmde taş bolmas tūt yıgaçlarını ...²⁹⁶ (14) kēstürdiler ve uruş iştiğāl ƙıldılar ammā çün Coçi Hān bilen Çagatay Hān arasında endek niƙārī boldı [...]da (15) ihmāl boladur erdi anıñ üçün ki eger biri cehd ƙılsa yana biri ta‘allūl ƙılur erdi. Ol cihetdin muĥāşara imtidādı bēş (16) ayğa yētti Çingiz Hān eşitip Ögedey Hānnı yiberdi ki alar arasında muşālaĥa bolğay ol kēlip alarnı yaraştırıp işini (17) be-cidd tutup uruşda ihtimām mer‘ī tuttılar ve mancınık ‘arrādedin ekser şehir ĥarāb bolup sipāhī vū ra‘iyyetƙa ĥavf ġālib (18) bolup deryāğa köfrük bağladılar ki emvāl u ‘iyāllarını sudın ötkergeyley. Moğollar vāƙıf bolup üç miñ (19) kişi özlerini ol köfrükke yētkürüp ahālī-yi şehir alarnı ortağa alıp öldürdiler ki bir kişi alardın ƙutulmadı. Pes (20) şāhzādeler sultān uruş salıp ƙāhren vū ƙasren şehriñi feth ƙılıp tamām ĥalāyıkñı öldürdiler ve barçanı yazığa (21) sürüp ĥātūnlar bilen kūdeklerni berde ƙılıp esir ƙıldılar ve nehīb ü tārāc bilen büyüu maĥallātñı yer bilen 27^[114a] (1) hem-vār ƙıldılar ve muĥterifeni çerikke ƙısmet ƙılıp şark bilādığa yiberdiler ki ĥālā hem alar evlādıdın Hıttay mülkide bardur H‘ārezm maƙtūllarını ança istimā‘ ƙılıp-men ki şerĥ ƙılsa bolmas ol sebebdin ta‘dādını (2) meştūr ƙılmadı.

***Allāhümme ‘āfinā min külli belā‘i‘d-dünyā ve ‘azābi‘l-āĥire*²⁹⁷ Naĥşeb ve Tirmid fethi zikride**

Çün Semerƙand müstaĥlaş boldı (3) ol yaz Semerƙand tēgreside ötkerip temmūzda Naĥşebğa barıp çün pāyız maĥallı boldı Tirmidğa elçiler yiberip alarnı (4) el bolur üçün tergīb ƙıldı ve alar ƙal‘anıñ birlikige ki yarımı deryā arasında ve yarımı taşƙarı erdi ġurre bolup (5) el bolmadılar. Çingiz Hān Tirmidğa barıp uruş salıp on bir künde Tirmidni alıp er ve ĥātūnnı ƙatl ƙıldılar aytur- (6) -lar bir ĥātūn dēdi: meni öldürmeñ,

²⁹⁶

...: P

²⁹⁷

Allāhümme ‘āfinā min külli belā‘i‘d-dünyā ve ‘azābi‘l-āĥire: "Allah'ım dünyanın her türlü belalarından ve ahiretin azabından bizi koru."

sizge bir mürvārīd-i hoş-āb bērey. Çün muṭālebet kıldılar dēdi: yutup-men. Fī'l-hāl (7) karnını yarıp ol mürvārīdnī karnıdn alıp tamām ḥātūnlarnıñ karnını yardılar ve andın Qabādiyān sarı (8) barıp ol nevāḥīni tamām musaḥḥar kılıp öldürmek ve köydürmek buzmaḳıdn hēç daḳıka nā-mer'ī koymadı ve Kiş ve Naḥşebga (9) yortavul yiberip tamām ol bilād u ḥudūdın ba'zı luṭf bilen ve ekşerni 'unf ṭarīḳi bilen müstaḥlaş kıldı ol türlük ki (10) ol nevāḥīde muḥāliflerdin āsār qalmadı ve kış oşal ḥudūdda²⁹⁸ kışladı çün yaz boldı Ceyḥūndın 'ubūr kıılır (11) üçün 'āzim boldı ve bu ḥāl sene *seb'a ve 'aşar ve sittemiede*²⁹⁹ erkendür.

Çingiz Ḥānnıñ Ceyḥūndın ötüp Belḥ fethi müyesser (12) bolğanı zikride

Belḥ keşret-i ḡallāt u envā' irtifā'dın mürtefi'dür özge bilāddın dērler zerdüşt anda bātıl da'vāsını (13) zāhir kıılıp Güştāsp aña tābi' bolup āteş-perestlıḳқа revāc bērip ol yērde āteş-gedei tertīb bērip³⁰⁰ ḥalāyıḳnı anıñ (14) ṭavāfiḡa teklīf³⁰¹ kıılıp anı Mekke dēk bilür ērdiler.

şî'r

yörüdi çü Belḥ üstige ol bahār

ki āteş-perestler burun (15) rūzgār

oşal yerni tutar ēdiler 'azīz

ki ehl-i 'Arab Mekkeni ey 'azīz

Pes Çingiz Ḥān Ceyḥūndın 'ubūr kıılıp Belḥқа (16) müteveccih boldı ērse³⁰² Belḥ muḳaddemleri utru kēlip itā'at u bendelik izḥārı kıılıp envā' sāverī vü pīş-keş 'arż kıldılar (17) ve çün Belḥқа yētti buyurdi kim ēl yazıḡa çıḡsunlar ki sanap on kişidin ēkini ḥaşr ēltür-biz, ḥalāyıḳ yazıḡa (18) çıḡıp çün Sultān Celāle'd-dīn³⁰³ her ṭarafda

²⁹⁸ *ḥudūdda*: P *ḥudūd(d)a*

²⁹⁹ 617'de.

³⁰⁰ *bērip*: T *kılıp*

³⁰¹ *anıñ ṭavāfiḡa teklīf*: T *aña da 'vet*

³⁰² *boldı ērse*: T *bolup*

³⁰³ *Celāle'd-dīn*: P *Celā(l)e'd-dīn*

hurûc kılıp mübârezet meydânıda at yügürtedür êrdi. Ol sebebdin alar- (19) -nıñ el bolmağı hêç elig tutmadı buyurdı kim ahâlî-yi Belhni şağır ü kebîr qalîl ü keşîrdin hâtûn ve êr ve qarî ve kûdek- (20) -nî yazığa sürüp çerikke kısmet kılıp barçanı kılıç bilen ötkerdiler ve şehri köydürüp sūr u kuşurnı (21) buzdurdu *Qavluhū Te'ālā ve in min karyetin illā nahnu muhlikūhā qable yavmi'l-kıyāmeti av mu'azzibūhā 'azāben şedīden kāne {zālike}*³⁰⁴ *ft'l-kitābi masṭūran*³⁰⁵ 28^[114b] (1) menkūldur kim çün Çingiz Hān memālikni feth kılıp Tūrān sarı 'azîmet kıldı yana Belhka yêtip cem'î kim ol belıyyedin (2) kutulup êrdiler buyurdı ki barçanı öldürdiler ve âyet-i *se nu 'azzibuhum*³⁰⁶ *merrateyni*³⁰⁷ alar şānıda taqđımğa yêtti (3) ve her yêrde 'imāretdin āsārı kalıp êrdi barçanı buzdılar ve çün Belhni qatl-i 'ām kıldı özi Talıkağa barıp (4) Toli Hānnı kalın çerik bilen Horāsān üstige yiberdi ve çün Talıkağa yêtti elçiler qal'a elige yiberip el (5) bolur üçün terğîb kıldı kabûl kılmay kıtāl u cidālğa iştiğāl kıldılar tā ol zamān ki Toli Hān Horāsānnı (6) müselleme kılıp yandı qal'anı feth kılıp müteneffis alardın tirik qalmadı.

³⁰⁴ *zālike*: P, T'de yoktur.

³⁰⁵ *Kur'ân-ı Kerim*, 17. İsrâ Sûresi, 58. ayet: "Ne kadar memleket varsa hepsini kıyamet gününden önce ya helâk edeceğiz ya da şiddetli bir azapla cezalandıracağız. İşte bu, Kitap'ta (Levh-i Mahfuz'da) yazılmış bulunuyor.

P 114a'da sayfanın sol kenarına şu nazım yazılmıştır:

Nazım
 çünîn güft merd-i sūhan āferîn
 zi aḥbār-i şāhān-ı İrān zemîn
 ki hurmuz be-hengām-i nez' revān
 be-ḥıred cünîn güft key nev-cevān
 cehānī be-zāt-ı tū vābeste-end
 be-fermān-ı ḥükm-i tū pā-beste-end
 be-ğaflet me-kun ḥ'āb-u bīdār bāş
 zi aḥvāl-i gītī ḥaber-dār bāş
 çü ber 'uhde-yi tust 'Acem tamām
 meşev gāfil ez kār hüve's-selām

Nazımın tercümesi: "söz yaratan bir adam şöyle dedi: İran toprağı padişahlarının durumundan ki Hurmuz can verirken şuur ile şöyle dedi ki: 'ey delikanlı, bir dünya senin zatına bağlıdır, senin fermanının hükmüne bağlıdır. Gafletle uyuma ve uyanık ol, dünya hâlimden haberdar ol. Bütün Acem senin sorumluluğundur. İşten dolayı gafil olma ve's-selam.' "

³⁰⁶ *se nu 'azzibuhum*: P, T *se nu 'azzibuhum*

³⁰⁷ *Kur'ân-ı Kerim*, 9. Tevbe Sûresi, 101. ayet: "Onları iki kez azaplandıracağız."

Toli Hānnıñ Hōrāsān barıp memālikni feth (7) kılğanı zikride icmāl yosunı bilen³⁰⁸

Ahbār rāvīleridin menkūldur kim çün Sultān Muḥammed H̱vārezmşāh Hōrāsān- (8) - dın ötti Cebe³⁰⁹ ve Sübedey Bahādur ta'cīl bilen anıñ kēyinidin barıp ba'zı yerge zarar tēgürüp ba'zı tābi' bolğan üçün (9) sālīm qaldılar ve çün alar 'Irāk sarı bardılar özge Mogoldın hēç türlük haber bolmadı ve bir nēçe kün ēl arasında (10) ferāğat yüz körsetip kılā' vü³¹⁰ bilād ēli qal'alarğa zaḥīre kivürüp qal'alar istiḥkāmıda³¹¹ sa'y kıldılar ve çün (11) Toli Hān ki siyāsette āb-dār kılıç ērdi ki anıñ yēli her kimge yētse ḥāk-sār bolur ērdi Hōrāsān üstige yörüdi. (12) Oñ ve solda serdārlar ta'yīn kılıp özi Merv yolu bilen yörüp³¹² çün ol beldeğa yētti³¹³ qahr u qasr bilen (13) āsīb buyurdı kim qatl-i 'ām kıldılar. Şāḥib-i *Tārīḥ-i Cihān-güşāy* bilen cenāb-ı Mevlānā Şerefe'd-dīn-i Yezdī, Seyyid (14) 'İzze'd-dīn Sebbābedin(?)³¹⁴ rivāyet kılırlar kim Mervde on üç yüz miñ ve keşri ēl maqtūl boldılar ki ol vāḳı'anıñ (15) şerḥi tārīḥlerde³¹⁵ meştūrdur ve andın ötüp Bāverd ve Nesā ve Mehene ve Tūs ve Nīşābūr ve Cācerm ve Cüveyn ve Beyhaḳ (16) ve H̱vāf ve Sibicāb ve³¹⁶ Bāḥrez ve Seraḥs ve Cām ve³¹⁷ Herāt ve Sīstān ve³¹⁸ Ferāhnı qatl u tārāc esīr kılıp 'ālemi ki 'imāretidin (17) mevc uradur ērdi ḥarāb bolup ekşer iḥyā vü emvāt boldılar ya'nī tiriklerniñ köpi öldiler cenāb-ı (18) Mevlānā Şeref-i Yezdī, Seyyid 'İzze'd-dīn Sebbābedin(?) rivāyet kılır kim Nīşābūrda ki ol maḥallda pāy-i taḥt ērdi on (19) tört yüz miñ altmış beş miñ ve keşri ēl maqtūl boldılar ve Herāt şehrde on ēki yüz miñ dağı (20) tokşan miñ kişini³¹⁹ öldürdiler özge vilāyetlerde ḥod āsārı³²⁰ qalmadı ve oñ ve sol sarı bargan (21) yortavullar oşbu şīveni şī'ār kılıp ekşer bilād u qaşaba qatl-i 'ām boldı. **el-ḳışşa** Toli Hān üç ayda şehrler³²¹ **29**^[115a] (1) ve qaşabalarını ki her biri andın ḥalāyık mevcidin baḥrī ērdi müsellemin kılıp eṭrāf u eknāfı keff-i dest dēk kılıp serdār- (2) -

³⁰⁸ *icmāl yosunı bilen*: T'de yok.

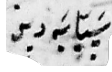
³⁰⁹ *Cebe*: P, T *Cete*

³¹⁰ *vü*: P'de yok.

³¹¹ *istiḥkāmıda*: T *istiḥkāmda*

³¹² *yörüp*: P <yö>yörüp

³¹³ *yētti*: T'de yok.

³¹⁴ *Sebbābedin(?)*: P , T

³¹⁵ *tārīḥlerde*: P *tārīḥilerde*

³¹⁶ *ve*: P'de yok.

³¹⁷ *ve*: P'de yok.

³¹⁸ *ve*: P'de yok.

³¹⁹ *kışını*: T *kışi*

³²⁰ *āsārı*: P *āsār*

³²¹ *şehrler*: T *şehrlerni*

larnı ki ser-efrāzlık kıladurlar ğrdiler hav di   ligide p -m l kıldı. Bar adın son Her t şehrini katl-i   m kıldı (3) ki ayturlar tam m   hrde v  bul k tda on b   kişi tirik  al andur andın Çingiz H n m l zemeti a bardı ve henüz (4) T li an m sta la  bolmağandur   n Toli H n y tti T li an dağı feth bolup Tali  n k bi boldı ve H   rezm ve M ver   n-nehr (5) ve Cend endek furs tda feth bolup a a müsellem boldı  dem  *aleyhi s-sel m*³²² zam nıdın biri *il -yevmin  haz   a a* bu minv l bilen (6) h   p di  h a müyesser bolmaydur ve h   kit bda hem me   r³²³ ve h   t r  de me   r  rmes.

Cebe³²⁴ ve Sübedey zikride ki³²⁵ (7) Sult n Mu ammed H   rezm  h sonıda barıp ğrdiler

  n Çingiz H n Semer andnı mu   ara kıldı haber taptı kim Sult n Mu ammed H   rezm- (8) -  h Tirmizdin³²⁶  t p ekşer a   n u    emni kıl   v  bi   da per   n kılıp  zi bilen a  a kişi  almadı   ceb h  yif (9)   per   n zam r barıptur Çingiz H n dedı: andın³²⁷ burun ki a  a cem  yyeti bolmaydur işini fay al b rmek k erek. Pes serd r- (10) -lardın Cebe³²⁸ bilen Sübedeyni otuz mi  kişi bilen sonı a yiberdi ve alar burun Bel  a y tip Bel   li alarğa (11) p   -ke    ³²⁹ s ver  b rip alar ta arruz kılmay öttiler ve ta  il bilen Hırçın vil yet a kirip ba  zı vil yetni katl (12) kılıp ba  zı kim alarğa s ver  b rip i   at i    r ³³⁰ kıldılar m z  him bolmadılar   n Z ve a y ttiler alar- (13) -dın azuk tilep ol cem   at Z ven     ikin ba lap s zlerige iltif t kılmadılar ve   n alar m sta  il (14)  rdiler teva   uf kılmay  t p Z ven   ah l si   n k rdiler ki alar    t    u bayrakı ötti  abl u d   l (15)  alıp ağızlarını fu   a  v rdiler   n Moğollar alar    isti    f n ³³¹ m    hede kılıp s      lerini istim   (16) kıldılar yanıp  al a uru  a i     l kılıp        k n a    m a y  n ki felek c mı  afak  anıdın m l- - (17) -m l boldı  al anı alıp  r ve h  t n³³²  a  r u keb rni öldürdiler ol katl-i   m ki H r   nda v     boldı ol  rdi (18) bu h  let-i istim   dın ki

³²²  *aleyhi s-sel m*: T  *aleyhim*

³²³ *hem me   r*: T'de yok.

³²⁴ **Cebe**: P, T **Cete**

³²⁵ **ki**: T'de yok.

³²⁶ *Tirmizdin*: P *Tirmiddin*

³²⁷ *andın*: T'de yok.

³²⁸ *Cebe*: P, T *Cete*

³²⁹ *  *: P'de yok.

³³⁰ *i    r *: T'de yok.

³³¹ *isti    f n *: T *isti     n *

³³² *h  t n*: T *h   t n*

hergiz müşāhede kılmaydur êrdiler belki eşitmeydür êrdiler ve zelzele vü velvele
 Hōrāsānda (19) tüşti ve rebī'ü'l-āhīr sene *seb'a ve 'aşar ve sittemiede*³³³ Cebe³³⁴ vü
 Sübedey Zāvedin Nīşābūrğa barıp qal'a élige él bolur (20) üçün kişi yiberdiler ve
 şehirde H'vārezmşāh cānibidin³³⁵ Mucīrū'l-mülk-i³³⁶ Hānī vü Ferīdū'd-dīn ü Žiyā'ü'l-
 mülk Zūzanī êrdi- (21) -ler. Alar sāverī {vü} pīş-keş yiberip evsaṭū'n-nāsdın üç kişi
 alar mülāzemetiğa yiberip itā'at qabūli üçün yahşı **30**^[115b] (1) sözler 'arz kıldılar ve
 Cebe³³⁷ ve Sübedey alarğa naşīhatlar kıldılar ki muḥālefetdin ictināb kılıñ her kaçan
 alardın (2) élçi yā yol ötküçi kelse istikbāl kılıñ ve bu qal'a ve istihkāmığa gırre
 bolmañ tā cān ehl {ü} 'ıyālınız³³⁸ sālīm qalgay ve Uyğur (3) haṭṭı bilen al-tamğa
 alarğa bērdiler ve Cebe³³⁹ Cüveyn bilen yörüp Sübedey Tūs sarı bardı her kim él
 boldı fī- (4) -'l-cümle necāt kördi ve her kimdin muḥālefet kördiler³⁴⁰ ve her kim
 muḥālefet kıldı müste'şal kıldılar ve Tūs nevāhīsīde (5) ifrāt bilen qatl vāqī' boldı ve
 çün Sübedey Rātkānga yētti anıñ havāsı aña muvāfıq tüşüp élige zarar tēğürmedi (6)
 ve çün Hābūşān yētip alardın 'adem-i iltifāt kördi köp qatl kılıp İsfarayin barıp anda
 hem qatl-i 'ām kıldı ve Cebe³⁴¹ (7) Cüveyn yolıdın Māzenderānga barıp köp
 ḥalāyıknı öldürdi ḥuṣūşān Āmulda ve qal'alar ki sultān ḥaremleri anda êrdi (8)
 barçanı feth kıldı ve Sübedey Dāmğānga barıp bir cemā'atni öldürüp andın Simnān
 barıp köp ḥalāyıknı qatl (9) kıldı ve çün Reyğa yētti qādī vü ahālī vü eyimme utru
 kēlip él boldılar ve çün eşitti kim sultān Hemedān sarı barıp- (10) -tur Cebe³⁴²
 soñınça bardı ve Sübedey Qazvīnga müteveccih boldı ve çün Cebe³⁴³ Hemedānga
 yētti 'Alāū'd-devle-yi Hemedānī él bolup (11) merkūb u melbūs pīş-keş {ü}
 sāverīdin köp nēmerse yiberip daruğa alıp qaldı ve sultān Hemedāndın³⁴⁴ münhezim
 (12) boldı ve Cebe³⁴⁵ eşitti kim Sincāsda bir cemā'at sultān çerikidin cem'
 bolupturlar ve serdārları pīş-keşdür (13) alarğa müteveccih bolup alarnı ortadın
 köterip andın Erdebīl barıp feth kılıp qatldın hēç daḳīqa nā-mer'ī (14) qoymadı ve qış
 Muḳānga barıp qışladı Cemāle'd-dīn İne cem'ī bilen fitne başlap Hemedānda qoyğan

³³³ 617'de.

³³⁴ *Cebe*: P, T *Cete*

³³⁵ *cānibidin*: T *cevānibidin*

³³⁶ *Mucīrū'l-mülk*: T *Mucīre'd-dīn*

³³⁷ *Cebe*: P, T *Cete*

³³⁸ 'ıyālınız: T 'ıyālınızın

³³⁹ *Cebe*: P, T *Cete*

³⁴⁰ *ve her kimdin muḥālefet kördiler*: T'de yok.

³⁴¹ *Cebe*: P, T *Cete*

³⁴² *Cebe*: P, T *Cete*

³⁴³ *Cebe*: P, T *Cete*

³⁴⁴ *Hemedāndın*: P *Hemedā(n)dın*

³⁴⁵ *Cebe*: P, T *Cete*

daruğa- (15) -nı öldürüp 'Alāü'd-devle ki el bolup erdi Girit Kal'asında maḥbūs kıldılar ve çün yaz boldı Cebe³⁴⁶ intikām (16) üçün Hemedānga³⁴⁷ barıp Cemāle'd-dīn el boldı ammā fāyide kılmay³⁴⁸ cem'i bilen anı öldürdi³⁴⁹ ve andın Tebrīz barıp (17) alar el bolup Merāğa ve Naḥcivānda katl-i 'ām kıldı Atabek Hāmūş Cebega³⁵⁰ kélip el bolup aḡa al-tamğa (18) bérđi ve Bilkān bardı ve Sübedey andın soḡ ki sultānnıñ vefātını eşitti ve anası bilen ḡaremlerini Çingiz (19) Hān üçün yiberdi ol daḡı Bilkān barıp koşulup Şīrvān yolu bilen barıp Derbendğa yétti ve kişi (20) nişān bérmeýdür erdi ki çerik ol yol bilen³⁵¹ ol fırsatlarda andın ötken bolḡay ḡilet bilen andın (21) ötüp Deşt-i Kıpçak kirip Çingiz Hān mülāzemetiḡa bardılar bu ḡikāyet-i takrīrdin³⁵² alarnıñ nuşreti vü ḡahrı ma'lūm bolur **31**^[116a] (1) belki ḡudret *ve huve'l-kāhiru*³⁵³ *favḡa* *'ibādihi*³⁵⁴ mundın muḡaḡḡaḡ u muḡarrer bolur ki çerikdin bir fevci kélip munça mülūk u selāṭinni (2) maḡḡūr kılıp tórt taraıdın muḡāliflerni menkūb kılgaylar ki ḡeç āferīdeḡa muḡālefet ü muḡāvemet mecāli bolmaḡay (3) mundaḡ ḡālāt bir devletniñ intihāısı ve bir devletniñ ibtidāsıdın özge bola almas.

Çingiz Hānnıñ Sultān Celāle (4) 'd-dīn soḡınça barḡanı zikride

Şādıḡu'l-ḡavl rāvīlerdin menḡūldur kim çün Çingiz Hān Bēḡiçekni cem'i bēḡ- (5) -ler bilen Sultān Celāle'd-dīn def'i üçün yiberdi ve sultān alarnı basıp köp kişi Moḡoldın maḡtūl (6) kıldı. Bu ḡaber Çingiz Hānga yétip Talıḡan fetḡidin soḡ çün³⁵⁵ sultān sarı müteveccih boldı ve çün yolu Gurzuvān bilen (7) erdi ve alar muḡālefet kıldılar bir ay anda bolup fetḡ kılıp ol şerbetdin ki özgelerge içürüp erdi (8) alarğa daḡı içürdi ya'nī barḡanı öldürdi ve andın ötüp vilāyetlerni müselleḡ kılıp Bāmiyānga yétti ve alar (9) ḡal'anı bérkitip muḡālefet ü muḡārebetḡa meşḡūl boldılar ḡazādın bir nāvek oḡı ḡal'adın Çagatay Hānnıñ bir (10) oḡlıḡa tēḡip fi'l-ḡāl fevt boldı ve çün Çingiz Hān ol oḡulnı köp sēver erdi ḡal'a istiḡlāşıda isti'cāl (11) kılıp çün fetḡ boldı ḡūkm kıldı ki cānlıḡ nē ādem ve tavardın³⁵⁶ barḡanı öldürdiler ve kişi

³⁴⁶ *Cebe: P, T Cete*

³⁴⁷ *Hemedānga: T ol sarı*

³⁴⁸ *kılmay: T kılmadı*

³⁴⁹ *öldürdi: T öldürdiler*

³⁵⁰ *Cebega: P, T Ceteḡa*

³⁵¹ *yol bilen: T yolda*

³⁵² *takrīrdin: P takrī(r)din*

³⁵³ *kāhiru: P, T kādiru*

³⁵⁴ *Kur'ân-ı Kerim, 6. En'ām Sûresi, 61. ayet: " Ve O, kullarının üstünde kuvvet ve güç sahibidir."*

³⁵⁵ *çün: P'de yok.*

³⁵⁶ *tavardın: T tovardın*

andın esîr bolmadı (12) ve dèdi ki mundın soñ kişi anda sâkin bolmasun ve ‘imâret kılmasunlar ve ol mevzi’ atını Mâhî Balıĝ (13) koydı ya’nî Yaman Kend. Bu hâl evâyil-i sene *semân* ve ‘aşar ve sittemiede³⁵⁷ vukû’ tapıp-turur.

Sultân Celâle’-d-dîn (14) uruşı Çingiz Hân bilen

Çün Bâmiyân fethi boldı Ġaznî sarı sultân def’i üçün müteveccih bolup kèçe ve (15) kündüz yol yörüp êki köçni bir kıldı. Ol türlük ki yolda kişi aş pişüre almadı çün Ġaznî- (16) -ğa yètti ma’lûm kıldı kim Sultân Celâle’-d-dîn on besh kündür ki Sind sarı barıptur yalavaçnı anda (17) daruĝa koyup özi ılĝap Sind Suyı yaķasıda sultânĝa yètti ve üç tarafıdın muhîf boldılar ki nèçe (18) halka yasal bolup êrdi. Ol türlük ki çerik yay ve Sind deryâsı kiriş boldı. Pes Çingiz Hân hükm (19) kıldı ki cehd kılıñ ki sultânı tirik tutķay-siz ve oşal menzilde Çagatay ve Ögedey H’ârezmdin kèlip koşuldılar³⁵⁸ (20) ve çün sultân kördi ki etrâfını³⁵⁹ tuttılar ol endek kavm bilen ki anıñ bilen êrdi muhârebetķa yüzlenip (21) onđın solĝa ĝolda pey-der-pey³⁶⁰ hamleler kèltürüp Moĝol şafflarını kèyindin³⁶¹ olturguzdılar ammâ çün çerik nihâyet- **32**^[116b] (1) -siz êrdi cevelânĝa mecâl ü meydânĝa ‘arşa ķalmadı ve sultân ĝazablıķ arslan dèk uruşadur êrdi.

beyt

(2) ķayu sarı kim at yügürtti revân

alardın besî tökti yêr üzre ķan

Ammâ çün hân hükm kılıp êrdi ki³⁶² (3) sultânı tirik tutsunlar Moĝollar³⁶³ sultân mülâzımlarını andaķ ķavdurdılar(?) kim³⁶⁴ özge anıñ bilen nökerlerin (4) tuta başladılar sultân ol hâlnı müşâhede kılıp tınç atķa minip muhâlifler sarı hamle

³⁵⁷ 618'de.

³⁵⁸ *koşuldılar*: T *koşulup*

³⁵⁹ *etrâfını*: T *etrâfını*

³⁶⁰ *ğolda pey-der-pey*: T'de yok.

³⁶¹ *kèyindin*: T *kèyin*

³⁶² *hân hükm kılıp êrdi ki*: T'de yok.

³⁶³ *Moĝollar*: P *Moĝol*

³⁶⁴ *kim*: T *ki*

kılıp³⁶⁵ cılav évürüp (5) özini berķ kēbi suġa urup yēl dēk deryā yüzige revān boldı. Moġollar çün kördiler ki sultān özini suġa (6) saldı ķaşd ķıldılar ki kēyinçe alar hem suġa kirgeyler Çingiz Hān māni‘ bolup ķoymadı ve ġāyet ta‘accübdin (7) ēligin tişlep oġlanlarıġa dēdi atadın oġul mundaķ kērek dēp dēdi³⁶⁶.

beyt

dēmes-men (8) ki ērūr bu şāhib-i serīr

ērūr zinde pīlī be-ġāyet dilīr

Ve mülāzımları ol-kim özini suġa saldı ġarķ (9) bolup her kim ķaldı ķılıç suyu bilen kanı tofraķķa tōküldi ve sultān ötüp Çingiz Hān utrusıda kēlip (10) ġaberini tēgiptürdi ve ġarem u ferzendlerini³⁶⁷ hān ķaşıda ġāzır ķılıp ēr ataġlıķ sūt ēmedurġanča öldürdi- (11) -ler ve çün sultān tamām altun kümiş ki anıġ bilen ērdi buyurup ērdi ki suġa salıp ērdiler. Hān (12) ġavvāşlarġa buyurdi kim³⁶⁸ tā ol miķdār ki mümkün bardur³⁶⁹ ķıķardılar³⁷⁰ ve bu ġālī ki ‘acāyib eyyāmdın ērdi receb (13) sene *semān* ‘aşar ve sittemiede³⁷¹ vāķi‘ boldı.

Çingiz Hānnıġ mūrāca‘at ķılıp oġlanlarını her tarafķa yiberġeni (14) zikride

Ve Çingiz Hān Sind Suyı yaķası bilen yanıp Ögedey Hānnı Ġaznīġa yiberdi. Bā-vücūd ol-kim alar ēl ērdi- (15) -ler tamām ġalāyıķnı şēhrdin yazıġa sürüp ba‘zı muķterifeni ayırıp özġelerni ķatl ķılıp şēhrni buzdılar ve Ögedey (16) Germsīr yolu bilen Herātķa barıp buyurdi ki³⁷² ölūklerni kōmdiler ve bir nēçe ma‘dūdı ki şēhr bilen bulūķātda (17) ķalıp ērdiler istimālet bērip uy ve eşek bērip zirā‘at ü ‘imāretķa tergīb ķıldı ve Çāġatay Hānnı (18) Mekkānġa yiberdi çün sultāndın ġaber tapmadı oşal ġudūdta sākin bolup Sar Aġmed itā‘at ķılıp azuķ (19) ve ‘ulūfedin ol miķdār ki mümkün ērdi çerikke bērdi ammā havānıġ ‘ufūnetidin ekşer ġaste boldılar ve

³⁶⁵ *hamle ķılıp*: T’de yok.

³⁶⁶ *dēp dēdi*: T’de yok.

³⁶⁷ *ferzendlerini*: P *ferz(end)lerini*

³⁶⁸ *kim*: T’de yok.

³⁶⁹ *bardur*: T *bar ērdi*

³⁷⁰ *ķıķardılar*: T *ķıġardılar*

³⁷¹ 618’de.

³⁷² *ki*: T’de yok.

Hindûlardin (20) esîr köp tüşüp êrdi buyurdı ki barçanı öldürdiler ve her vilâyet ki yakın êrdi barça el boldılar Nây değen- (21) -ge elçi yiberip burun el bolup soñ yağı boldı çerik yiberdi ki anı tutup öldürdiler ve 'Irāk sarı Çağataynı çapķun 33^{117a} (1) yiberdi çün çerikini³⁷³ sıhhat taptı ve Sultān Celāle'd-dīndin ol nevāhīde eseri zāhir bolmadı mūrāca'atķa 'azīmet kılıp Tūrān (2) sarı müteveccih boldı.

Çingiz Hānnıñ Tūrān sarı mūrāca'at kılķanı zikride

Çün yaz maħallıda ki seyyāreler husrevi (3) kış çerikini münhezim kılıp 'azīmet 'inānını şeref evige in'itāf³⁷⁴ bērdi ve gül sultānı reyāhīn çeriki bilen teveccüh yüzini ulus (4) besātīniķa³⁷⁵ ki menşe'-yi ašlīdur imzāķa yetkürdi Çingiz Hān ol yol bilen ki kēlip êrdi mūrāca'at kıldı.

beyt

(5) çü taptı besī kām Īrān sarı

ēvürdi 'inānını Tūrān sarı

Ve çün oğruķnı Bağlānda koyup êrdi (6) koşulup ol temmūznı ol nevāhī koruķlarında tevaķķuf kılıp ötkerdi ve Īrān şehirleriķa daruģalar ta'yīn (7) kılıp yiberdi ve çün küz faşlı boldı andın nihūft kılıp ötkerdi ve Tūrānķa³⁷⁶ Ceyhūndın ötüp Semerķandģa yüzlenip ol dil-güşāy mevzi' - (8) -ni muħayyem iķāmet kıldı.

beyt-i lem'a

Semerķand şehrnı çü hoş kördi şāh

vaṭan ēyledi kışda ol taht-gāh

³⁷³ çerikini: P çeriki

³⁷⁴ in'itāf: T inķitā'

³⁷⁵ besātīniķa: P, T besātīniķa

³⁷⁶ ötkerdi ve Tūrānķa: P'de yok.

Ve andın (9) vatan sarı yüzlenip Coçi Hānga elçi yiberdi kim Deşt-i Kıpçakdın mülākāt için kélgey ve ol kış Çağatay (10) ve Ögedey Buḥārāğa barıp ol faşlını şayd kılmağ ve kuş salmağ bilen ötkerdiler. Şāḥib-i *Tārīḥ-i Cihān-güşāy* (11) bilen cenāb-ı Mevlānā Şeref-i Yezdī keltürüptürler ki her haftada Çingiz Hān için ellig ḥar-vār kuş³⁷⁷ şere{f}iğa yiberür érdi- (12) -ler ve çün kış āḥir bolup³⁷⁸ yaz kurumıdın sebze lāle ‘izār semen-berler zülfi dek kögerdi. Çingiz Hān Semerḳanddın (13) teprenip³⁷⁹. Terken Hātūn³⁸⁰ ki H’ārezmşāh anası érdi ve ḥaremleřiğā dēdi ki ilgeri yörüp bēyik ün bilen sultān (14) için teveccüh kılğaylar ve Seyḥūn yaḳasıda Çağatay ve Ögedey Hānga ḳoşulup sudın ‘ubūr kıldılar ve çün Baḳlān (15) yazığa yētiler deştin Coçi Hān kēlip av için çerik saldı çün nēçe kündin soḡ ki av{lan}ḳanda(?) çerik³⁸¹ birbirige yētti (16) Çingiz Hān şayd neşāṭı için ortağa kirip köp şayd kılıp andın soḡ oğlanları bilen erkān-ı devleti ve sāyir (17) çerik şayd kılıp ba‘zını tutup tamğa kılıp ḳoydılar ve Coçi Hān atasığa kōrünüş kılıp ḳardaşları³⁸² bilen kōrüşti (18) ve köp pīş-keş Çingiz Hānga tarttı ki ol cümledin yüz miḡ at érdi ki andın otuz miḡ ṭoruk yek reng érdi ol (19) yaz anda bolup barça evlād bilen bēgler cem‘ bolup uluḡ ḳurıltay kıldı ve Uyḡur bēgleridin cem‘ini öldürüp (20) Coçi Hānga icāzet bērdi ki Deşt-i Kıpçakḳa bargay ve Çingiz Hān andın müteveccih bolup sene *iḥdā ve ‘iṣrīn ve sittemiede*³⁸³ (21) Lu yılda ordusıda nüzül kıldı.

şī‘r-i lem‘a

cihān-dār-ı Īrān u Tūrān zemīn

aḡa bērdi ‘ālem-i cihān āferīn

34^[117b] (1) yētip tüşti ordusığa ol dilīr

anıḡ köḡli birlen yörüp çarḡ bir

³⁷⁷ kuş: P *ku(ş)*

³⁷⁸ bolup: T *boldı*

³⁷⁹ teprenip: P *teprep*

³⁸⁰ Hātūn: T *H’ātūn*

³⁸¹ çerik: P *cerge*

³⁸² ḳardaşları: P *ḳardaş*

³⁸³ 621'de.

hātūnlar ve oğlanlar ve bēgleri

(2) turup hīzmetide hīrāmān-ı barı

bu türlük nēçe vaqt hūblar bilen

çü ‘ayş birlen ötkerdi Çingiz Hān

(3) bu ‘ālemni āhir vedā‘ èyledi

ecel yètti çāre kıla almadı

Cebe³⁸⁴ Noyan bilen Sübedeyni³⁸⁵ (4) dāstānı zikride³⁸⁶

Çün Cebe³⁸⁷ ve Sübedey Bilkān ve Berda‘nı katl-i ‘ām kılıp Şīrvānga barıp Şimāhīdin ğacarçı alıp Derbenddin ötti- (5) -ler Alan eli bilen Kıpçak yollarını tosup ötkeli koymadılar. Pes Cebe³⁸⁸ ve Sübedey Kıpçak elige köp nēmerseler ‘Irāk (6) ve Hōrāsān tansuklarıdın savġat yiberip dēdiler: biz ve siz uruġ ve³⁸⁹ kayaş bolur-biz ve Alan eli sizge bizge³⁹⁰ yaġıdurlar (7) nē üçün alar bilen yār bolup bizge yaman saġınur-siz. Kıpçak bu söz bilen teskīn tapıp Alan elidin yüz évürdi- (8) -ler. Pes Moġol, Alan elini öldürüp andın soñ Kıpçak uruşıġa³⁹¹ teveccüh kıldılar ve alardın hem köp kişini öldürüp (9) talan u tārācdın³⁹² daķıķa nā-mer‘ī koymadı ve ol³⁹³ kalġanları kaçıp Urus³⁹⁴ sarı bardılar ve ol kış alar anda (10) bolup çün yaz boldı uluġ yurt sarı yüzlenip Kıpçak Urusdın meded alıp alar def‘i üçün teveccüh kıldılar (11) ve çün Moġol alardın haber taptı nēçe köç ta‘cīl bilen köçüp Urus ve Kıpçak hayāl kıldılar ki meger ol kavm alardın qorķup (12) baradurlar kēyindin ılġap Moġol yanıp uruşġa ‘azm kıldılar bir hafta alar arasında nizā‘ vū cidāl érđi ‘āķıbet (13)

³⁸⁴ Cebe: P, T Cete

³⁸⁵ P+

³⁸⁶ zikride: P'de yok.

³⁸⁷ Cebe: P, T Cete

³⁸⁸ Cebe: P, T Cete

³⁸⁹ ve: P'de yok.

³⁹⁰ bizge: T'de yok.

³⁹¹ Kıpçak uruşıġa: T Kıpçakġa

³⁹² tārācdın: T tārācda

³⁹³ ol: P o(l)

³⁹⁴ Urus: T uruş

Moğol gālib bolup ança Kıpçaq ve Urusdın öldürdiler³⁹⁵ ki bir hurūs közi dēk kızıl boldı ve andın Çingiz Hān mülāzemetiğa (14) bardılar ve olca³⁹⁶ alıp ērdiler ki³⁹⁷ pīş-keş kıldılar barıp kēlgenleri üç yıl boldı.

şî‘r

üç yıl boldı ki barıp (15) kēldiler

ol yörüşdın ol çerik çün yandılar

boldı ol türlük ki Çingiz dēp ēdi

gūyiyā mundaq kalem barıp ēdi

(16) Çingiz Hānnıñ Tañut³⁹⁸ kavminiñ hilāfet haberin tapkanı zikride³⁹⁹

Çün kış faşlı boldı Çingiz Hānğa haber yētti⁴⁰⁰ kim Şidurķu ki Kāşinde (17) hākim-durur⁴⁰¹ yağı boluptur⁴⁰² Çingiz Hān çerik tartıp üstige bardı ve ol dağı bēş yüz miñ kişi bilen utru kēlip uruşup (18) Çingiz Hān gālib bolup⁴⁰³ ança kişi ol uruşda⁴⁰⁴ öldiler⁴⁰⁵ ki ayturlar kim üç ölük baş tēpen turup ērdiler ve Şidurķu (19) kaçıp Eriķaya⁴⁰⁶ Kāl‘asında mütēhaşşın boldı ve Kāşin vilāyetini talap buzup köp şehr ve қаşaba қатл-і ‘ām boldı.

³⁹⁵ öldürdiler: P öldiler

³⁹⁶ olca: T olça, P+<olca>

³⁹⁷ ki: P'de yok.

³⁹⁸ Tañut: P, T Tañut

³⁹⁹ zikride: P'de yok.

⁴⁰⁰ yētti: T boldı

⁴⁰¹ durur: T ērdi

⁴⁰² boluptur: P bolup

⁴⁰³ bolup: P'de yok.

⁴⁰⁴ ol uruşda: T'de yok.

⁴⁰⁵ öldiler: T öldürdiler

⁴⁰⁶ Eriķaya: Her iki nüshada da ye'nin noktası yanlış olarak harfin altına değil harfin üstüne konulmuştur.

Çingiz Hân- (20) -nın Cürce sarı barganı zikride⁴⁰⁷

Çün yaz boldı Tañutdın⁴⁰⁸ Cürce ve⁴⁰⁹ Nankiyas⁴¹⁰ sarı yüzlenip anıñ hākimi inkıyād kılıp (21) köp nêmerse pīş-keş kıldı. Bu esnāda Şidurķu ki⁴¹¹ Eriķayada kirip êrdi êlçi yiberdi ki eger hân maña amān bêrip bu ma'nāda **35**^[118a] (1) 'ahd u şart kılrsa bir aydın soñ mülāzemetķa kêlür-men. Pes Çingiz Hân ant içip şart kıldı ki aña yamanlık kılmağay (2) çün êlçi bardı Çingiz Hân bī-hūzūr boldı.

Çingiz Hānnıñ vaşiiyet kılğanı ferzendleri bilen bēgleriğa

Çün Çingiz Hân- (3) -nıñ⁴¹² za'fı kuvvet tuttı oğlanları bilen bēglerni tilep dēdi ki maraz istilāsı haddın tecāvüz kıldı raḥīl va'de- (4) -si yaqın yētiptür êmdi sizdin istifsār kılur-men ki mendin soñ kimni pādīşāhlıķķa naşb kılur-siz. Coçi ḥod Deşt-i Kıpçaķ- (5) -da vefāt boluptur. Çağatay Hân ve Ögedey Hân ve Toli Hân⁴¹³ ve bēgler yükünüp dēdiler ki sên pādīşāh-sên ve biz (6) kıl, nê türlük fermān kılsañ muṭī'-yi fermān⁴¹⁴-biz.

beyt

ki sên şāh-sên barçamız bende-biz

sēniñ ḥükmiñ ilen ser-efgende-biz

(7) Pes Çingiz Hân vaşiiyet kıldı kim men Ögedeyni hānlıķķa muķarrer kıldım ve taḥtımın aña bērdim, siz dağı bu yosun bilen (8) 'amel kılıñız⁴¹⁵ ve ḥaṭṭ bitiñ ki Ögedey fermānıdın Çağatay qurıltayığa⁴¹⁶ ḥāzır bolğay-siz, bu bābda ḥaṭṭ bitip Ögedeyğa tapşurdı- (9) -lar ve Karaçar Noyannı Çağatay Hānğa tapşurdı ve sıfāriş kıldı ki nēçük kim mühimmātda mēniñ bilen sülük kılur êrdiñ (10) Çağatay bilen hem oşal türlük ma'āş kılğay-sên, bu sözlerdin soñ dēdi kim mēniñ ölgenimni

⁴⁰⁷ **zikride**: P'de yok.

⁴⁰⁸ *Tañutdın*: P, T *Tañutdın*

⁴⁰⁹ ve: T'de yok.

⁴¹⁰ *Nankiyas*, iki nüshada da *Bignas(?)* biçiminde yazılmıştır.

⁴¹¹ *ki*: T *kim*

⁴¹² *Çingiz Hānnıñ*: T *Çingizniñ*

⁴¹³ *Hân*: P'de yok.

⁴¹⁴ *fermān*: T'de yok.

⁴¹⁵ *kılıñız*: T *kılıñızlar*

⁴¹⁶ *qurıltayığa*: T *quraltayığa*

yaşurun (11) ve çün Şidurķu ķal‘adın ķıķsa hem ol zamān⁴¹⁷ öldürün tā memleket
sizge ķarār tapķay.

meşnevī

dēdi oşbu (12) sözni ve kōz yumdı bat
meger anda hergiz yok ērdi ĥayāt

besī şāh u bēglerni kıldı fenā
(13) ki bolğay aña şāhlıķda beķā

zi ebnā-yı ādem kişi ķoymadı
ōzi āķirū‘l-emr hem ķalmadı

(14) Çingiz Hān vaşıyyeti bilen vefātını yaşırdılar ve bu ĥāl ramazān sene *arba‘a ve
‘işrīn ve sittemiede*⁴¹⁸ toņuz yılda vuķū‘ (15) tapğandır. Ayturlar ki Çingiz Hānnıñ
tevellüdi toņuz yılda ērkendür ve pādişāhlıķının cülūsı hem toņuz yıl (16) ērmiş ve
vefātı hem toņuz yılda boluptur eyyām-ı salţanatı yēgirmi bēş yıl müddet-i ‘ōmri
yētmiş üç yıl ērmiş çün bu (17) vāķı‘a dest bērdi Şidurķu ‘ahd u şarţķa işenip çığdı
tamām ēli bilen hem ol zamān⁴¹⁹ anı ķatlı kıldılar.

şī‘r

(18) zehī pādişāhī ki çün ölgey ol
bu türlük memālikni hem olğay ol

kişi kim ölüp munça ķan ilgey
(19) tiriklikde kōrgil nē şān ilgey

⁴¹⁷ *hem ol zamān*: T’de yok.

⁴¹⁸ 624’tē.

⁴¹⁹ *hem ol zamān*: T’de yoktur.

Pes Çingiz Hānnı dıraht tüpide ki özi avda dēgendür ki meni ölgendin (20) soñ munda medfün kılıñ, defn kıldılar ve ol tēgreni qoruq kılıp dērler ol mevzi‘ cengel boluptur (21) ve evlād ve havātīn ve bēgler ve sāyir haşem ol türlük ki alar resmidür ta‘ziyet tuttılar ve aş bēgendin soñ şehzādelar 36^[118b] (1) ve bēgler bey ol-kim salṭanat emride söz dēgeyler ve her kişi öz yurtige yandılar ve çün Çingiz Hān dünyādın rıhlet kıldı⁴²⁰ (2) oğlanları her qaysı ol memleketde ki aña⁴²¹ mensüb ērdi⁴²² mübāşir-i umūr-ı salṭanat boldılar ol türlük ki zıkr bolğusıdır.

(3) pādīşāhlar kim Çingiz Hānnıñ uluğ yurtıda hān bolupturlar

Ve Çingiz Hānnıñ uluğ yurtıda ki ‘ibāret-i (4) Kelüren ve Qaraqurumdındur ve Ordu Balıqqa meşhūrdur on bēş kişi pādīşāhlıq kılıpturlar.

evvel Ögetey (5) Qa’an salṭanatı zıkrıde

Çün Çingiz Hān ‘ālemdin bardı ta‘ziyetdin soñ şāhzādelar noyınlar bēgler⁴²³ her kişi (6) öz yurtige bardılar ve ēki yıldın soñ yaz faşlıda

beyt

şabā ki sebze bilen tüzdi dār-ı dünyānı

numüne boldı (7) cihān merğ-zār-ı ‘uqbādın

mecmū‘ qurıltay üçün yurtlardın Çingiz Hān ordusığa müteveccih boldılar. Deşt-i (8) Qıpçaqdın Coçi Hān oğlanları Batu, Şeybān, Çimtay, Tanqut, Berke, Berkecer ve maşrıqdın Çingiz Hān (9) qardaşları Otçıgin Noyan, Bēlgütey Noyan, Êlçidey⁴²⁴

⁴²⁰ *rıhlet kıldı*: T *bardı*

⁴²¹ *aña*: T’de yok.

⁴²² *ērdi*: T *ērdiler*

⁴²³ *bēgler*: T’de yok.

⁴²⁴ *Êlçidey*: P, T *Êlçay*

Noyan, Mekut(?)⁴²⁵, Dürkey(?)⁴²⁶ ve Bêş Balıgdın Çagatay Hân (10) ve Karaçar⁴²⁷ Noyan ve her tarafdın noyıniler bilen begler hâzır boldılar ve Toli Hân bilen kiçik kardaşları (11) bile orduda êrdiler çün ictimâ' yüz körgüzdi ceşn kılıp 'ayş u 'işretka meşğül boldılar ve bu esnâda mülk (12) bâbıda ve Çingiz Hân vaşıyyetide sözler dep hâtıllar ki Çingiz⁴²⁸ Hân oğlanlarığa bérıp êrdi mazmûnını tamâm çerikke (13) 'arz kıldılar tâ saltanatnı Ögedeyğa muqarrer kılğaylar. Pes Ögedeyğa⁴²⁹ dediler ki⁴³⁰ Çingiz Hân vaşıyyeti bilen tahtka (14) olturmek kerek. Ögedey Hân⁴³¹ 'öwr dedi ki mendin uluğrak bardurlar 'ammeklerimdin yâ Çagatay pâdişâh bolsun⁴³² (15) men tâbi'dür-men, kırk kün her künde bezmî kılıp 'işretka iştiğâl⁴³³ kılıp Ögetey her künde bir türlük 'öwr der êrdi tâ kırk (16) kün ötti mecmû' şâhzâdeler ve noyınlar ve havâtîn⁴³⁴ ve begler ilgeri yörüp dediler ki bu maşlahatnı Çingiz Hân (17) özi kardaşlar bilen oğlanları arasında saña tefvîz kılıptur anıñ vaşıyyetiğa neçük tağayyür-i yol bérse bolur (18) andın soñ barı borklerin başdın alıp bellerin yeşip⁴³⁵ Çagatay Hân oñ kolın tutup Otçigin Noyan sol (19) kolını⁴³⁶ tutup müneccimler ihtiyârı bilen tahtka olturguzdılar.

meşnevî

çü taht üzre ikbâl ilen oturup

(20) Çagatay ü Otçı{gi}n eligin tutup

anı hân-ı ferhunde bey dediler

cevâhırni başı üze saçılar

425 Mekut(?): P

مکوت , T مکوت

426 Dürkey(?): P

درکای , T درکای

427 P+Hân

428 Çingiz: T'de yok.

429 muqarrer kılğaylar. Pes Ögedeyğa: T'de yok.

430 T+muqarrer bolğay

431 Hân: P'de yok.

432 bolsun: P bolsunlar

433 kılıp 'işretka iştiğâl: T 'işret

434 noyınlar ve havâtîn: T noyın

435 yeşip: T yaşıp

436 kolını: T kolun

Ve Toli Hân (21) ayak tutup şāhzādelar ve noyınlar ve⁴³⁷ bēgler tokuz nevbet yükünüp mübārek-bād dēdiler ve ibtidā-yı cülūsı sene *sitte* 37^[119a] (1) ve *‘iştirin ve sittemiede*⁴³⁸ ērdi ki serīr-i salṭanatka mütemekkin boldı ve anı Qa’an okudılar Ögedey⁴³⁹ Hân kār-dān u kāmīl pādīshāh (2) ērkendūr ve Mūsūlmānlık dīnini özge dīnlerge tercīh kıılır ērdi. Ol tūrlük ki ayturlar ki bir kün birev anıy mülāzemetiğe (3) kēlip dēdi ki Çingiz Hānnı tūşde kördüm ki maṇa dēdi ki oğlumğa dēgil ki Mūsūlmānlarnı katl kılsun ki alar rūzgār- (4) -nıy yamanlarıdırlar. Qa’an te’emmül kıılıp sordı ki Çingiz Hân özi saṇa bu sözni dēdi yā mütercim dēdi. Özi (5) ayttı. Qa’an sordı ki sēn Moğol tilini bilūr-sēn. Dēdi yok. Ögetey dēdi: bu söz yalğan-ı maḥzḍur anıy üçün kim (6) bilūr-men ki Çingiz⁴⁴⁰ Hân Moğol⁴⁴¹ tilindin özge til bilmes ērdi. Pes işāret kıldı ki ol kişini öldürdiler ve endek (7) ḥaleli ki Çingiz Hân vefātıdın soṇ eṭrāf-ı memleketka yol tapıp ērdi mecmū’nı tedārük kıldı ve Çarmağunnı üç tümen (8) çerik bilen Īrāṅa yiberdi Sulṭān Celāle’-d-dīn Ḥvārezmshāh def’i üçün ve bēglerdin ki Çarmağun bilen baradur (9) ērdiler Yanmasğa(?) dēdi ki sulṭānnıy işi senıy koluṇda kifāyet bolur ve oşandaḵ boldı çı ol maḥallda Sulṭān (10) Celāle’-d-dīn Hindūstāndın Kirmān ve Şīrāz yolu bilen Āzerbāyincāṅa barıp Tebrīzni Atabek Özbekdin alıp özge (11) bilādın musaḥḥar kıılıp ‘azīm küçlük bolup ērdi çün Çarmağun İsfahāṅa yētti Yanmasnı(?) bir cemā’at bilen ilgeri yiberip (12) Sulṭān Celāle’-d-dīn alardın münhezim bolup Diyārbekr ḥudūdıḡa barıp Kürdistānda nā-peydā boldı.

meşnevī

ki sulṭān- (13) -dın ḥod nişān ḵalmadı

anıy ḥālının dāstān ḵalmadı

bar ērdi aṇa ēki ḵardaş yana

ki mülk ü çerikke ēdi baş yana

⁴³⁷ *noyınlar ve: T noyın*

⁴³⁸ 626’da.

⁴³⁹ *Ögedey: P Ögetey*

⁴⁴⁰ *Çingiz: T’de yok.*

⁴⁴¹ *Moğol: P Moğolça*

(14) biri Rükne'd-dîn ü birisi Ğıyās

ki şāh êrdiler ber zükûr u inās

biri öldi Kirmāndā zārī bilen

birini Fîrûzkûhda qatl èyleban

(15) tükendi barı nesl H^vārezmşāh

[... ..] ān ü Tūrān sipāh

Ayturlar ki Sultān Celāle'd-dīnni Kürdler pādīşāhāne (16) tonlar t̄ama'ı üçün ki
ègnide êrdi öldürdiler ve⁴⁴² ba'zı d̄erler⁴⁴³ dervīşlıkğa kirip özge kişi andın haber
bilmedi *va'llāhu a'lem*.

(17) **meşnevī**

bilür-sên ki maqşūd-ı bu dāsītān

emestür cidāl u cedel ey melāz

bil ol yıl ki şāhı çü H^vārezmşāh

(18) ki êrdi cihānga ser-ā-ser penāh

özi cāh ara mişl-i gerdūn edi

çeriki çü seyyāre-yi efzūn edi

⁴⁴² ve: P'de yok.

⁴⁴³ d̄erler: T d̄eptürler ki libās

(19) yiberdi çü fermān be-her kişveri

yıgıldı aña bī-kerān leşkeri

ser-encām alardın kişi kalmadı

(20) nè uluğ nè êrkek tişi kalmadı

anıñ neslidin kalmadılar biri

barı genc u gevher barıp ber-serī

(21) çü hāl oşbudur bil ki ma‘lūm olur

ki āhır bu hālķ barça ma‘dūm olur

ķalur pāk Yezdān feryād-res

38^[119b] (1) ki ķalmas-turur cāvidān hēç kes

şehī kim bu sırrdın tapar āgāhī

ķuvanmas hergiz be-taht u şehī

(2) ķılur ‘adlını ķıble u pīşe

ķılur yahşılıķnı be-hālķ-ı Hudā

sözi yumşaq u rezm arasında çüst

(3) êrür niyyet ü ‘azm u dīni dūrüst

bu evşāflıķ şeh köreyim dēseñ

‘adālet tarīķin bileyim dēseñ

(4) érür şāh-ı ferhunde-yi pāk dīn

Sikender-i beḳā şāh-ı dünyā vü dīn

ḳuyaş çehrelik māh mesned érür

(5) ...⁴⁴⁴ peyām-ber Muḥammed érür

İlāhī ki bu şāh-ı dervīş dost

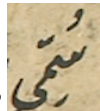
ki mekrūh érür ḳulm aḳa ‘adl u dost

(6) penāhında tutḳıl selāmet müdām

iki dünyā içre anı ve’s-selām

Ögedey⁴⁴⁵ Hānıñ Hıṭāyḡa çerik (7) tartıp feth ḳılḡanı zıkrıde

Rāvīlerdin mervīdür kim çün Ögetey Hān Çarmaḡunı İrān vilāyetıḡa yiberdi (8) özi Çaḡatay Hān Toli Hān bilen Hıṭāyḡa müteveccih boldı ve Nan-çing⁴⁴⁶ şehrini müstaḥlaş ḳılıp Hıṭāy pādişāhı Altun⁴⁴⁷ Hān (9) ḳaçıp andaḳ nā-peydā boldı ki hēç kim anıñ ḡaberini tapmadı. Ba’zı müverriḡler dērler⁴⁴⁸ ki ot yandurup özini oḡul uşaḡı⁴⁴⁹ (10) ḡātūnı bilen köydürdi. Pes Ögetey Ḳa’an, Ḳutuḡu⁴⁵⁰ bilen, ‘Azīz Yalavaçnı ol vilāyet zabtı üçün ḳoyup özi (11) mūrāca‘at ḳıldı ve Toli Hān ol yolda vefāt ḳılıp andın sēkiz oḡul ḳaldı. Bu türlük Meşḳūr(?), Ḳubılay, Arıḳ Böke⁴⁵¹, (12) Hülegü, Möñge, Böçek, Şükr(?), Ḳurıltay(?) *Tārīḡ-i Hānīde* kēltürüptür kim Uyḡur élidin mervīdür kim Ögetey Ḳa’an- (13) -ḡa it aḡrıḡı peydā boldı Uyḡur baḡşıları

444

...: P

445 **Ögedey**: P **Ögetey**

446 *Nan-çing*: P, T *Tenbay*(?)

447 *Altun*: P, T *Astān*(?)

448 *dērler*: T *dēptürler*

449 *uşaḡı*: T *uşaḡnı*

450 *Ḳutuḡu*: P, T *Duḡutuḡu*(?)

451 *Böke*: P, T *Böñge*

dédiler kim bu maraž yahşı bolmas tā ol zamān ki tuğğanlarıdın (14) birev başığa évrülgey ve Қа'an ağızığa tükürgey ammā ol tuğğan ölüp bu maraž andın def⁵ bolur yok érse imkān (15) tirilmek yoktur. Barça bu sözdin hayretқа қалıp Toli Hān bu sözni eşitip fi'l-hāl kélip başıdın évrülüp Қа'an (16) ağızığa tükürüp hem ol zamān Toli Hān⁴⁵² ölüp Қа'an ol maraždın şihhat taptı ammā 'acāyib bu sözni⁴⁵³ 'aqlđın ıraқ körünür (17) ve muhāl-ı 'aqlıdūr, *el-ilm-ü 'inda'llāh* ve çün⁴⁵⁴ Ögetey Қа'an ordusığa yandı Karaқumda қаsr binā kıldı ki anı Moğol tili bilen (18) Hān Balıg dédiler, ba'zı Qarşı atadılar ve Coçi Hān oğlanlarıdın Batu başlıg ve öz oğlu Güyük Hān ve Toli Hān (19) oğlu Möngeni ve Çağatay Hān oğlanlarıdın Bölgen, Büri, Bayduynı⁴⁵⁵ kalın çerik bilen yiberdi kim Urus (20) ve Çerkes ve Mikes, Bulğar, Başkırdnı⁴⁵⁶ musahhar kılğaylar ve alar yėti yılda andın soñ ki köp muhārebāt kıldılar⁴⁵⁷ ol (21) memālikni feth kıldılar ve Emīr Argunnı ki Oyiratdın érđi çün bahşılıqnı öğretti bitikçiler arasında kivürüp kerküz mühimmātı- 39^[120a] (1) -nıñ taħkīki üçün yiberip Hōrāsān hükümetini aña tefvīz kıldı andın soñ ki ol⁴⁵⁸ çün dört yıl salṭanat bilen ötkerdi (2) bars yıl sene *tis'a ve selāsīn ve sittemiede*⁴⁵⁹ çağır ifrātıdın ki müdām meşğüllik kılur érđi, vefāt kıldı, andın yahşı aħbār (3) ve āsar tāriħleride mezkūrdur.

ékinçi Güyük Hān salṭanatı zikride⁴⁶⁰

Çün Güyük Hān çerikke barıp henüz kelmeydür (4) érđi anası Töregine Hātūn taht-gāhda hükümet emriğa meşğül boldı ve çün Güyük orduğa keldi şāhzādeler bēg- (5) -ler qurultay üçün cem' boldılar ve Batudın Coçi Hān Dešt-i Qıpçaqdın qardaşlarını yiberip özi ayağ ağırığı (6) bahānesi bilen kélmedi ki Güyük Hān pādīshāhlıǵığa rāzī érmes érđi. Anıñ üçün Ögetey Қа'an vaşıyyet kılıp (7) érđi ki nebīresi Şıramunı bin Küçüyni velī- 'ahd kılğaylar ammā çün ol kiçik érđi Güyük Hān anası bilen şāh- (8) -zādeler ittifāq kılıp sene *selāse ve arba'ın ve sittemiede*⁴⁶¹ Güyükni tahtқа

⁴⁵² Hān: P'de yok.

⁴⁵³ sözni: T söz

⁴⁵⁴ ve çün: T'de yok.

⁴⁵⁵ Bayduynı: P Bayduy

⁴⁵⁶ Başkırdnı: P Başkırdnı

⁴⁵⁷ kıldılar: P kıld(ı)lar

⁴⁵⁸ ol: P o(l)

⁴⁵⁹ 639'da.

⁴⁶⁰ salṭanatı zikride: P salṭanatıda

⁴⁶¹ 643'te.

olturguzdılar ve ol atası dēk saḥāvet- (9) -lık kerīm pādišāh ērkendür. Ol kıışnı⁴⁶² uluğ yurtta ötkerip yaz qalın çerik bilen Īrān sarığa⁴⁶³ yüzlenip (10) memālikdin meşel Hıṭāy, Deşt-i Qıpçaqdın şāhzādelər köp çerik bilen aṇa qoşuldılar⁴⁶⁴ çün Semerqand ḥudūdıḡa yētti (11) ecel aṇa amān bērmedi kim qademni ilgeri kēyindin qoya alḡay. *Qavluḥū Te‘ālā*⁴⁶⁵ *fe izā*⁴⁶⁶ *cā’e eceluḥum lā yeste’ḥirūne sā’aten ve lā yestaqdimūn*⁴⁶⁷ (12) ve Batu bin Coçi ve özge şāhzādelər öz memleketleriḡa yandı müddet-i salṭanatı bir yıl ērkendür.

üçünçi Mengü Qa’an (13) salṭanatı zikride⁴⁶⁸

Çün Güyük Ḥān vefāt boldı mülk işi mütezil bolup şāhzādelər her qaysı bir türlüḡ hayāl kılıp (14) fitne peydā boldı ve çün ol maḥallda Çingiz Ḥān evlādıdın Batu bin Coçi Ḥāndın uluḡraq yoq ērdi Möñge qardaşları (15) bilen Deşt-i Qıpçaqqa Batu mülāzemetiqa⁴⁶⁹ barıp ol Mengüni ḥān köterip yükünüp ayaḡ tuttı ve Berke atlıq qardaşını qoşup (16) yiberdi ve çün şāhzādelər müttefik ērme ērdiler ki Mengü ḥān bolḡay her qaysı bir ‘özri dēp quriltayḡa (17) ḥāzır bolmaḡan üçün anıḡ cülūsı tōrt yıl kēyindin⁴⁷⁰ tüşti Berke bin Coçi Ḥān bu ḥālnı Batuḡa dēp yiberdi. Batu dēdi (18) eger ol cemā’at kēlseler kēlmeseler anı sēn ḥān köterip taḥtqa olturguz⁴⁷¹. Pes sene *semān ve arba’in ve sittemiede*⁴⁷² (19) Qaraqurumda⁴⁷³ yaz faşlıda Mengüni taḥtqa olturguzup Qa’an oqudılar ve ol şāhzādelər ki anıḡ pādišāhlıḡıḡa (20) rāzī ērme ērdi çün bu Mengü⁴⁷⁴ bin Çaqatay ve Şiramun bin Küçüy bin Ögetey Qa’an ve Batu oḡlı bin Güyük Ḥān (21) çün Mengü Qa’an taḥtqa olturdı alar bāṭınlarıda ‘özr endīşe kılıp mekr bilen quriltayḡa müteveccih boldılar. Birev Mengü Qa’an- 40^[120b] (1) -nı ol ḥāldın ḡaber-dār kılıp buyurdı ki Şiramunḡı ḥāzır kılıp sordılar ve çün ‘özrī ki hayāl kılıp ērdi zāhir boldı. (2) Mengü Qa’an özini baḡışlap bēḡlerni ki şāhzādelərni bu

⁴⁶² kıışnı: P kıış

⁴⁶³ sarıḡa: P sarı

⁴⁶⁴ qoşuldılar: T qoşulup

⁴⁶⁵ *Qavluḥū Te‘ālā*: P’de yoqtur.

⁴⁶⁶ *fe izā*: P, T *izā*

⁴⁶⁷ *Kur’ān-ı Kerim*, 7. A’rāf Sûresi, 34. ayet: " Ecelleri geldiḡi zaman ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler."

⁴⁶⁸ *salṭanatı zikride*: P *salṭanatıda*

⁴⁶⁹ *mülāzemetiqa*: T *mülāzemetiḡa*

⁴⁷⁰ *kēyindin*: T *kēyin*

⁴⁷¹ *olturguz*: P *olturguzdı*

⁴⁷² 648’de.

⁴⁷³ *Qaraqurumda*: T *Qaraqumda*

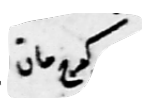
⁴⁷⁴ *Mengü*: P *Möñke*

yolğa tutup êrdi mesel Kadağ ki Güyük Hänniñ uluğ (3) bēgi êrdi özgeler bilen yasaqça yêtkürdi ve çün mülk aña qarâr taptı Hülegü Hänni Īrân zabtı üçün muqarrer kılıp bu- (4) -yurdi kim her on kişidin êki kişi anıñ bilen bargaylar yüz yēgirmi miñ kişi cem‘ boldılar⁴⁷⁵ ve Yasa(?)⁴⁷⁶ Oğul bin Toli (5) ve Şibān Hān oğlu Balagay ve Böte Oğul⁴⁷⁷ ve Çeçeken Bēgi tarafidin Tağay Tēmür Oyirat çeriki bilen ve özge noyınlar (6) ve bēgler ...⁴⁷⁸ Hülegü bilen Īrân sarı müteveccih boldılar ve Hülegü Īrân mülkini istihlāş kılıp Āzerbāyincānnı (7) maqarr-ı salṭanat kıldı. Ol türlük ki aḥvālınıñ tafşılı öz maḥallıda meşṭūr bolğusıdır ve Mengü Qa’an eyyām-ı salṭanatıda İdikut (8) Uyğur ḥākimi Müsülmānlar qaşdı kıldı ki Bēş Balığda ādīne namāzı vaqtıda katl-i ‘ām kılğay. İslām kuvveti gālīb kēlip birev (9) alardın Müsülmān bolup Mengü Qa’anı ol ḥāldın ḥaber-dār kılıp Mengü Qa’an kişi yiberip anı tutup Bēş Balığda ādīne (10) küni namāz vaqtıda rüsvālık bilen öldürdi. İslām anıñ zamānıda revnağ⁴⁷⁹ taptı ve Artıq Böke atlık qardaşını uluğ (11) yurtta⁴⁸⁰ öz ornıda qoyup Kubilay ittifākı bilen altı yüz miñ çerik özi bilen Binkes vilāyetiga ki Maçin ‘ibāret-i (12) andındur êltip musaḥḥar kıldı ve hem ol vilāyetde havānıñ ‘ufūnetidin ḥaste bolup sene ḥamsa ve ḥamsīn ve sittemiede⁴⁸¹ vefāt (13) boldı salṭanatı yēti yıl êrkendür ve⁴⁸² andın birev oğul qaldı Şirek(?)⁴⁸³ atlık ‘Alāe’d-dīn ‘Atṭār Melik bin Bahāe’d-dīn Muḥammed şāhib-i *Dīvān-i* (14) *Cüveynī* ki Emīr Argun bilen uluğ yurtқа mansıb telāşı üçün barıp êrdi çün Mengü Qa’an anı yaḥşı körüp ‘ināyet (15) anıñ bāreside mer‘ī tutğandur *Tārīḥ-i Cihān-güşāynı* anıñ atığa bitiptür ammā ol miqdār luğat u tecnīs anda ḥarc kılıptur ki (16) muğlağ bolup yat kişi⁴⁸⁴ ḥikāyātını fehmi kıla almas.

⁴⁷⁵ *boldılar*: T *bolup*

⁴⁷⁶ *Yasa(?)*: P , T

⁴⁷⁷ *Oğul*: T *Oğlı*

⁴⁷⁸ ...: P , T

⁴⁷⁹ P+*tamām*

⁴⁸⁰ *yurtta*: T *yurtda*

⁴⁸¹ 655'te.

⁴⁸² *ve*: P'de yok.

⁴⁸³ *Şirek(?)*: P , T

⁴⁸⁴ T+*nē*

törtünçi Kubilay Ka'an bin Toli Hân zikride⁴⁸⁵

Çün Mengü Ka'an Çungdu şehride (17) vefât boldı Bikneş yörüşide Kubilaynı sene *semân ve hamsîn ve sittemiede*⁴⁸⁶ Ka'an köterip tahtқа olturdı⁴⁸⁷ ve Artıq (18) Böke ki Mengü Ka'an anı⁴⁸⁸ öz ornıda Karağurumda⁴⁸⁹ koyup êrdi uluğ yurtta tahtda olturdı ve nêçe nevbet Kubilay Ka'an (19) bilen uruşup 'âkıbet münkâd boldı ve Kayduk ki Ögedey Hânın nebîresi êrdi muhâlif bolup Kubilay Ka'an (20) bilen müddetî muhârebât kılıp âhirü'l-emr Kaydu Arulatlar bilen ki Ögedey Ka'annın uluğ bégleri êrdiler ve ba'zı (21) Moğol aqvâmıdın hem Kaydu bilen koşulup Çağatay Hân ulusu sarı barıp ol ahvâlıda ikâmet kıldı ve Kubilay 41^[121a] (1) Ka'an nêçe nevbet kalın çerik anıñ üstige yiberip zafer barça Kayduğa boldı ve Kubilay Ka'an sekiz yüz otuz min çerik (2) Hıtağa yiberdi yana Biknas mülkini musahhar kılıp Çungdu şehrinin nevâhîside uluğ şehir bünyâd saldı. Ayturlar kim ol şehrin (3) dīvārının 'arzı bir oq atımı êrdi ve bir kaşrı anda bünyâd kılıp sütunlarını yeşim taşıdın koydılar ve ol kaşrını Kaşrı (4) at koydı ve tégreside dört kal'a tertib bêrdi. Biriside çerik eli bolur êrdiler, êkinçide bégler Moğol tuttılar ve üçünçide (5) Ka'annın hâşşa nâyibleri bilen çehreleri pās-bānları sâkin boldılar, törtinçide özige vağan-gāh kıldı Moğol ol şehri (6) Hân Balıg dēdiler ve özge āsārıdın biri oldur kim⁴⁹⁰ uluğ sözitüz(?)⁴⁹¹ deryāsıdın ki Hindūstān benderidür arıg kēstürüp (7) kırk künde yoldın⁴⁹² kēltürüp ol şehir arasıdın ötkerdi ve sene *selāse ve tis'in ve sittemiede*⁴⁹³ dünyādın rihlet kıldı müddet-i (8) 'ömri seksen yıl saltanatı otuz bēş⁴⁹⁴ yıl êrkendür.

bēşinçi Tēmür Ka'an bin Cim-Gim bin Kubilay Hân zikride⁴⁹⁵

Çün tahtқа olturdı anı O- (9) -lcaytu dērler.

⁴⁸⁵ *zikride*: P'de yok.

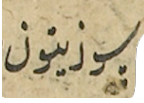
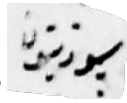
⁴⁸⁶ 658'de.

⁴⁸⁷ *olturdı*: T *olturguzdılar*

⁴⁸⁸ *anı*: T'de yok.

⁴⁸⁹ *Karağurumda*: T'de yok.

⁴⁹⁰ *kim*: T *ki*

⁴⁹¹ *sözitüz(?)*: P , T

⁴⁹² *yoldın*: T'de yok.

⁴⁹³ 693'te.

⁴⁹⁴ *bēş*: T'de yok.

⁴⁹⁵ *zikride*: P'de yok.

altınçı ...⁴⁹⁶ Hān bin Maqlay Hān zikride⁴⁹⁷

ve ol Müsülmān bolup ekser Moğol anıḡ zamānıda İslāmğa fāyız boldı.

yétinçi (10) Qaşlı Qa'an bin Borlar

Ol Naşārā dīnide ėrkendür.

sékizinçi Tayzī bin Tülek

Çün tahtқа olturdı anı Tülektü oқudı- (11) -lar.

toқuzunçı Nūşirevān Hān

Nūşirevān Qa'an dەرler⁴⁹⁸.

onunçı

Tēmür Qa'an

on birinçi

Serdār Qa'an

on èkinçi

Öbege Qa'an

(12) on üçünçi

Èlik Qa'an

⁴⁹⁶

...: P , T

⁴⁹⁷

zikride: P'de yok.

⁴⁹⁸

dەرler: P'de yok.

on drtini

li Tmr Ka'an

on bini

Tayzi Hn ki Tmr Bg zamnıda uluğ yurtdın (13) kaçıp ol hazret mlzemetia klip sa'det-i İslma müşerref boldı ve n Tmr Bg veft boldı Klmaka barıp hn bolup (14) endek zamnda anı dağı öldürdiler ve n andın burun⁴⁹⁹ Bayur hrc kılıp Hıy mlkinini Ka'anlardın alıp rdi (15) ve Karaurum ve Klma ki al-ı yurttur Ka'an taarrufıda kılıp rdi n Oyirat bgleri kav boldı⁵⁰⁰ yurtnı hem⁵⁰¹ alıp Ka'an- (16) -lardın kişi kılmadı ve hl ol yurt alar taarrufidadur.

Deşt-i Kıpada salıanat kılğan hnlar zikride

Çingiz Hn (17) evldının⁵⁰² ki kii⁵⁰³ Deşt-i Kıpada salıanat kılıpturlar otuz ki kişidür.

evvel Coi Hn bin Çingiz Hn zikride⁵⁰⁴

ki⁵⁰⁵ ata hükmi bilen H'- (18) -rezm ve Deşt-i Hazar⁵⁰⁶ ve Bulğar ve Alan ve Deşt-i Kıpada pdi rdi⁵⁰⁷ amm dyim aatay Hn, Ögedey Hn bilen (19) niz'ı bar rdi Coi Hn altı ay Çingiz Hndın burun veft kılıptur.

kini Batu Hn bin Coi Hn

ki Ögedey Ka'an (20) oğlı Güyük Hnnı ve Mengü Ka'an⁵⁰⁸ bin Toli Hn ve ölçen ve Bri ve Baydunı Çağatay Hn evldının yiberdi kim Batua (21) koşulup As ve

⁴⁹⁹ *burun*: T *so*

⁵⁰⁰ *boldı*: T *boldılar*

⁵⁰¹ *hem*: T'de yok.

⁵⁰² *evldının*: P *evl(dı)dın*

⁵⁰³ *kişi*: P'de yok.

⁵⁰⁴ *zikride*: P'de yok.

⁵⁰⁵ *ki*: T'de yok.

⁵⁰⁶ *Hazar*: P *Hazar*

⁵⁰⁷ *rdi*: T *rdiler*

Rus ve Çerkes ve Bulğar ve aqvām-ı irdāfını andın soñ ki köp muhārebe alar arasında vāķi‘ boldı⁵⁰⁹ 42^[121b] (1) yēti yılda feth kıldılar ve Şehr-i Mekesni ki cengeli cihetidin yēl andın düşvārlik bilen öter ērdi şāhzādeler her tarafdın (2) on dört künde ol miqdār yol açtılar ki dört ‘arāba yandaşa barur ērdi ve şehrni muhāşara kılıp musahhar kılğandın soñ (3) hüküm kıldılar ki katl-i ‘ām kılısunlar ve dēdiler⁵¹⁰ ki maqtūlların kulağların kēsip kēltürsünler ēki yüz yētmış miñ (4) kişi katl bolup ērdiler ve çün Urus ve⁵¹¹ Kıpçak ve Alandın fāriğ boldılar Keler ve Başkırd teşhīri üçün müteveccih boldı- (5) -lar ve ol kavm Frenk vilāyetiga yakındur ve barça Naşārādurlar çün ol cemā‘at öz ‘aded u şevket u⁵¹² kesretiga mağrūr (6) ērdiler. Batunıñ çerikidin haber tapıp dört yüz miñ çerik⁵¹³ bilen ki hezīmetni ‘ār tutar ērdiler utru (7) yörüdiler ve Batu Hān⁵¹⁴ kardaşı Şeybān Hānnı on miñ kişi bilen manglay yosunı bilen ilgeri salıp⁵¹⁵ tā alarnı çağlap (8) ahvāllarını bilip a‘lām kılğay. Şeybān Hān bir haftadın soñ kēlip dēdi ki alar ēki bizniñ çerikçe bardurlar çün (9) ēki çerik birbirige yavuğ yēttiler Batu Hān Müsülmānlarğa buyurdı ki bir yerde cem‘ bolup du‘āğa iştiğāl kılısunlar ve özi (10) bir bēyikke çıgıp bir kēçe kündüz zārī vü tazarru‘ kılıp nuşret tiledi. Yana kün ki uruşğa meşğul boldılar arada bir uluğ (11) su bar ērdi Şeybān Hānnı köp kişi bilen yiberdi ki kēçe bilen sudın ötüp yağının arkasığa kēçip kemīnde (12) turdılar ve çün uruş bāzārı revāc taptı Batu Hān özi pey-der-pey hamleler⁵¹⁶ kılıp her nēçe sa‘y kıldı çün haşm kavī (13) ērdi yerleridin teprenmediler. Pes ol cemā‘at ki sudın ötüp ērdiler yağının ordusığa⁵¹⁷ tōkülüp bār-gāh (14) u çādırlarının tınāblarını kēsip ot koydılar. Bu cihetdin ‘azīm gavgā orduda bolup yağı bu hāldın ser-āsīme (15) bolup hezīmet boldılar ve Batu Hān çeriki alarnı tamām öldürüp ol vilāyetlerni taht-ı taşarrufğa kivürdiler (16) ve andın soñ Batu Hānnı Ögedey Ka‘an hükmi bilen tahtқа olturguzup yandılar. Ayturlar ki Sarāy dēgen şehrni (17) Batu Hān binā kılıptur sene *arba‘a ve hamsīn ve sittemiede*⁵¹⁸ vefāt boldı.

508 *Ka‘an: T Hān*

509 *boldı: T bolup*

510 *dēdiler: T dērler*

511 *ve: P’de yok.*

512 *u: P’de yok.*

513 *çerik: T kişi*

514 *ve Batu Hān: T [ve Batu H]ān*

515 *salıp: P’de yok.*

516 *hamleler: T hamle*

517 *ordusığa: T uruşığa*

518 *654’te.*

üçünçi

Berke Hân bin Coçi Hân

törtinçi

Şayin Hân

(18) bēşinçi

Yēsun Cemüge Hân

altınçi

Tokta<n> Hân

yétinçi

Özbek Hân

sèkizinçi

Cānı Bēg Hân ki çün salţanat (19) tahtıǵa olturdı andın soñ ki vilāyetniñ zabtı u nesakını kıldı Derbend yolıdın Tebrīzǵa müteveccih boldı ve ol (20) maǵallda Çingiz Hân evlādıdın Īrānda pādişāh qalmadı dērler ve Tebrīzde Eşref bin Tēmür-taş bin Emīr Çopān Süldüz (21) hākim ērdi çün Tebrīzǵa Cānı Bēg Hân yetti Eşref kaçıp Naḥcivān sarı barıp yolda anı tutup öldürdiler. Ayturlar 43^[122a] (1) Cānı Bēg Hân yahşı kılıklık Müsülmān pādişāh ērkendür bā-vücūd ol-kim nihāyetsiz çerik özi bilen Tebrīzǵa eltıp ērdi (2) muṭlaq ol vilāyetka zararı hēç kişige ‘āyid bolmadı ve ādīne küni H‘āce ‘Alīşāh Mescidide hāzır bolup sikke vü huṭbeni anıñ (3) atıǵa oқudılar. Çün Āzerbāyincān memleketi tamām müstaḥlaş boldı oǵlı Bērdi Bēgni köp çerik bilen anda qoyup özi (4) deşt sarı mūrāca‘at kılıp çün yurtka yetti endek zamānda vefāt boldı.

toğuzınçı ...⁵¹⁹

Bèrdi Bèg Hān (5) bin Cānı Bèg Hān çün atasının fevtini eşitti Tebrīzdin deştka barıp
ata ornıga pādişāh boldı.

onunçı⁵²⁰

(6) Keldi Bèg Hān

on birinçi

Nevrūz Hān

on èkinçi

Çerkes Hān

on üçünçi

Hızır Hān

on törtinçi

Murād Hān

on (7) bèsinçi

Bāzārçı Hān

on altınçı

Sası Noğa Hān

⁵¹⁹

...: P

⁵²⁰

onunçı: P onnunçı

on yètinçi

Tuǵluǵ Tèmür Hān

on sèkizinçi

Murād H^vāce Hān

on (8) toǵuzınçi

Ǵutluǵ H^vāce Hān

yègirmınçi

Urus Hān

yègirmi birinçi

Toǵtaǵıyā bin Urus Hān

yègirmi èkinçi

Tèmür Melik bin (9) Urus Hān

yègirmi üçünçi

Toǵtamıǵ Hān ki Tèmür Bèg imdādı bilen Deǵt-i Ǵıpçaǵda salṭanat taḥtına olturdı.

(10) yègirmi tørtünçi

Tèmür Ǵutluǵ Hān

yègirmi bèşinçi

Şādī Bèg Hān

yègirmi altınçı

Fülād Hān bin Şādī Bèg Hān

yègirmi yètinçi

(11) Celāle'd-dīn bin Toqtamış Hān

yègirmi toktuzunçı

Kèbek Hān bin Celāle'd-dīn Hān

otuzunçı

Kerīm Bèrdi Hān bin Celāl- (12) -e'd-dīn

otuz birinçi

Dervīş Oğlan

otuz èkinçi

Muḥammed Hān bu cemā'atnıñ eyyām-ı salṭanatı èki yüz on yıl èrkendür.

(13) Īrān vilāyetide salṭanat kılğan ḥānlar zikride

Bu cemā'at ki Īrānda Çingiz Hān neslidin ḥükümet kıldılar on altı (14) kişidürler.

evvel

Hülegü Hân bin Toli Hân ki⁵²¹ Mengü Ka'an uluğ yurtda pâdişâh boldı anı mülâhıde def'i üçün İrân vilâyetıgâ (15) yiberdi ve ança yarağ aq öy ve⁵²² ala b{ā}r-gâh cebe- hâne ve⁵²³ hizānedin bérdi kim hadd u haşrdın taş érdi ve oğlanları bilen h'vātün- (16) -ları ve⁵²⁴ bégleriğâ başka başka hediyyeler bérıp nêçe kün toý bérıp icâzet bérdi ve Hülegü Hân sene *ihdā ve hamsîn ve sittemiede*⁵²⁵ (17) hānnı vedā' kılıp qalın çerik bilen İrân sarı teveccüh kıldı. Ol cümledin miñ evlúk neft-endāz u mancınıkı Hıttāydın (18) özi bilen éltti ve Tamğa atlık oğlını öz yurtıda koyup İrân sarı yüzlenip çün Semerqandğa yétti Kān-ı gilde sene (19) *selāse ve hamsîn ve sittemiede*⁵²⁶ nüzül kılıp Mes'ūd Bég Yalavaç kırk kün toý bérdi ve Hülegüniñ Yasa Oğlu atlık qardaşı (20) anda vefāt boldı. Semerqanddın Kışke barıp çün anda yétti Argun Ağa Tūsın utru kélip Melik Şemse'd-dīn-i Kurt Herāt- (21) -dın yétip köp pīş-keş ü hedāyā 'arz kıldılar. Pes Kilif güzārıda Ceyhūnga köfrük bağlap ötüp ol kış Şuburgānda⁵²⁷ 44^[122b] (1) kışlağ kıldı ve yaz bolğaç Quhīstānga barıptur ve tevābi'ğa ki ekser mülhıdler érdiler qatl-i 'ām kılıp andın 'Irāqqa (2) barıp sene *arba'a ve hamsîn ve sittemiede*⁵²⁸ Rükne'd-dīn Hūr Şāhnı ki mülâhıde pâdişāhı érdi Meymündiz Qal'asında mütehaşşın kılıp (3) köp muhārebe vü cidāldın soñ tutup Mengü Ka'an mülāzemetıgâ yiberdi ve çün anda yétti Ka'an körünüş bérmeý (4) buyurdı ki anı éltiñ ki mülâhıdeniñ barça qal'alarını tapşursun. Pes anı müvekkeller yandurup Ceyhūnga yétip (5) suğa yiberdiler çün Hülegü Hân tamām 'Irāq ve Āzerbāyincānnı taht u taşarrufqa kivürdi Musta'sım Hālīfe üçün Bağdādqa (6) elçi yiberip anı el bolurğa murā'āt kıldı. Hālīfe ba'zı kūtāh-endişler sözige kirip her nêçe vezīri ki a'qal-ı zamān (7) érdi naşīhat kıldı ki Hülegü Hân bilen müdarā kılmak kerek ve pīş-keşler yiberip anıñ bilen muşālağa yüzidin (8) kirip şulh étmek kerek qavmi ki vezīr bilen yaman érdiler hilāf ol hayāl kılıp hālīfeni şulh tarīkın tutarğa qoymadı- (9) -lar. Lā-cerem Hülegü Hân dārū'l-hilāfeğa müteveccih ü⁵²⁹ qaşd kılıp muhārebe vü muqāteledin soñ Bağdādnı alıp hālīfeni dört oğlı bilen (10) şehīd étip sêkiz yüz miñ kişi Bağdād elidin maqtül boldılar çün andın mürāca'at kıldı Tebrīzni pāy-i taht kıldı (11) ve H'vāce

⁵²¹ ki: T kim

⁵²² ve: P'de yok.

⁵²³ ve: P'de yok.

⁵²⁴ ve: P'de yok.

⁵²⁵ 651'de.

⁵²⁶ 653'te.

⁵²⁷ Şuburgānda: T Şuburgānnı

⁵²⁸ 654'te.

⁵²⁹ ü: P'de yok.

Naşîre'd-dîn-i Tûsî Hülegü Hân hükmi bilen şulh⁵³⁰ Merâğada⁵³¹ Tebrîzde kaçd bağladı ki *Zîc-i Êlhânî* 'ibâret-i andındur ve aḥkâm u yarlıg (12) bitilür êrdi 'unvânda Mengü Ka'an ismi êrdi ve umûr-ı mâliyyâtda Argun Ağa Ka'an tarafıdın şâhib-i ihtiyâr êrdi yaz (13) Tebrîzde bolup kış Īrânda kışlak kılur êrdi bâkî ahvâlî mufaşşalan târîḥide mezkûr u meştûrdur tekrâr mûcib-ı tatvîl bolur (14) üçün mücmeli anıḡ ḥâlîdın bu perîşân eczâda tesvîd boldı sene *selâse ve sittîn ve sittemiede*⁵³² ...⁵³³ mevzi'ide vefât bolup ...⁵³⁴ (15) Tağının üstide ki Tebrîznîḡ şimâlîda vâkî'dür⁵³⁵ anı defn kıldılar müddet-i 'ömri kırk sekiz yıl ve hükûmeti toḡuz yıl andın on (16) bir oḡul ḡalğandır.

ekinçi

Abaḡa Ka'an⁵³⁶ ata fevtidin soḡ Ḳubilay Ka'an hükmi bilen Īrânda pâdişâh boldı ve öz atını yarlıg (17) 'unvânîda *sebt* kıldı mülkiniḡ⁵³⁷ medârı Suncaḡ Noyan êrkendür ol maḡallda Berke Hân ki Deşt-i Ḳıpçaḡda ḡâkim êrdi şâhzâde (18) Noḡanı(?)⁵³⁸ ağır çerik bilen Īrânḡa yiberdi ve Abaḡa'an Hân Yaşmut⁵³⁹ atlıḡ ḡardaşnı utru yiberip sene *arba'a ve sittîn ve sittemiede*⁵⁴⁰ uruşup (19) hezîmet Deşt-i Ḳıpçaḡ êlige vâkî' boldı ve çün bu ḡaber Berke Hânḡa⁵⁴¹ yetti özi Īrân sarı 'âzim bolup Derbenddin ötüp (20) çün Kür Suyıḡa yetti öte almay Tiflîs sarı bardı ki köfrükdin ötkey yolda ḡûlunc zaḡmeti bilen vefât bolup çeriki (21) perîşân bolup deşt sarı bardılar ve sene *sitte ve sittîn ve sittemiede*⁵⁴² Mes'ûd Bêḡ bin Maḡmûd Yalavaç-ı Buḡārî Çaḡatay ulusıdın 45^[123a] (1) risâlet resmi bilen cäsûslıḡḡa barıp barḡa bēḡlerdin yoḡḡarı olturdi ve çün icâzet alıp mürâca'at kıldı bēḡler (2) Abaḡa Hânḡa dēdiler ki ol

⁵³⁰ *bilen şulh*: P'de yok.

⁵³¹ *Merâğada*: P *Merâḡa*

⁵³² 663'te.

⁵³³ ...: T , P

⁵³⁴ ...: T , P

⁵³⁵ *vâkî'dür*: T *vâkî' bolupdur*

⁵³⁶ *Ka'an*: P (*Ka'*)an

⁵³⁷ *mülkiniḡ*: T *memleketiniḡ*

⁵³⁸ *Noḡanı(?)*: P , T

⁵³⁹ *Yaşmut*: P, T *Teşmut*

⁵⁴⁰ 664'te.

⁵⁴¹ *bu ḡaber Berke Hânḡa*: T *çerik ḡaberi ḡânḡa*

⁵⁴² 666'da.

Çağatay ulusıdın Tögüder bin Çağata{y}ğa⁵⁴³ ki haber Gürcistāndadur haber keltürüp erdi ittifāk kılıp barça (3) sēniñ üstüne kélgeyler. Abaqa'an Hān, Mes'ūd Bēgniñ kēyindin kişi yiberip anıñ gerdiğa yétmediler. Bu sebeb bilen Şıramun- (4) - nı Abaqa Hān şāhzāde Tögüder def'i üçün Gürcistānga yiberdi ve ol ġāfil Tögüder üstige tökülüp anı tutup bu vāsıta bilen (5) Çağatay şāhzādeleri bilen Abaqa Hān arasında muhālefet bolup Barağ Hān Abaqa Hān⁵⁴⁴ rezmi üçün 'āzim bolup Ceyhündin (6) 'ubūr kılıp müteveccih boldı. Abaqa Hān çerik yığıp bir yıldın soñ utru barıp zi'l-ħicce sene *semān ve sittin ve sittemiede*⁵⁴⁵ uruş ittifāk (7) tüşüp Barağ Hān çeriki münhezim bolupdur ve hem oşbu yıl Argun Ağa ki otuz yıl İrānda hükümet kılıp erdi Tūs şehride vefāt (8) boldı ve sene *semān ve sittemiede*⁵⁴⁶ Abaqa Hān Mengü Tēmürni ki kardaşı erdi Şām vilāyetige yiberip Humuş hudūdıda Şāmiler utru (9) kélip 'azīm uruş bolup Şām eli muzaffer boldılar ve⁵⁴⁷ Şāhzāde Mengü Tēmür buzulup Bağdādka keldi ve ol maħallda Abaqa Hān Bağdādta (10) erdi tiledi kim intikām üçün Şām sarı müteveccih boldı çün maşlaħat körmediler Hemedān sarı 'azimet kıldı ve ol vilāyetde (11) zi'l-ħicce sene *semān ve sittemiede*⁵⁴⁸ H'āce Şemse'd-dīn Muħammed şāhib-i dīvān ki veziri erdi hānga toy bērip oşal esnāda Abaqa Hān (12) vefāt boldı müddet-i salṭanatı yēti yıl üç ay erdi ve muħarrem sene *iħdā ve semān ve sittemiede*⁵⁴⁹ Mengü Tēmür ki ol toħmnıñ erşed evlādı (13) erdi fevt boldı.

üçünçi

Aħmed Hān bin Hülegü Hān ki sa'ādet-i İslāmga müşerref bolup erdi Abaqa Hān vefātıdın soñ (14) salṭanat hevesi kıldı ammā Argun Hān bin Abaqa Hāndın ki atası anı Ĥorāsānda vālī kılıp erdi mütevehhim erdi hilet bilen (15) Argunnnı 'azā üçün tilep çün orduğa yētti hānlık maşlaħatı üçün söz dēdiler çün Argun Hānnıñ Mengü Tēmürniñ vefātıdın (16) haberi yok erdi, dēdi ol barçadın uluğdur andın kēneşsiz bolmas. Aħmed dēdi anıñ 'uhdesi maña. Argun Hān nā-çār (17) rızā bērip rebī'ü'l-

⁵⁴³ Çağata{y}ğa: P Çağatağa : T Çağata

⁵⁴⁴ Abaqa Hān: T'de yok.

⁵⁴⁵ 668'de.

⁵⁴⁶ 680'de.

⁵⁴⁷ ve: T'de yok.

⁵⁴⁸ 680'de.

⁵⁴⁹ 681'de.

evvel sene *iḥdā* ve *semānīn* ve *sittemiede*⁵⁵⁰ koy⁵⁵¹ yıl Ala Taḡda pādīşāhlık taḡtıḡa kadem bastı ve vezāretni⁵⁵² H^vāce Şemse'd-dīn (18) Muḡammedka muḡarrer kıldı bir neḡe maḡalldın soḡ Argun Hān yaḡı bolup cem'ı şāhzādelər aḡa müttefik boldılar. Aḡmed Hān çerik yıḡıp (19) Ḥorāsānḡa barıp Dāmḡānnı talap ḡatl-i 'ām kıldı ve çün Argunḡa muḡāvemət kuvveti yok ērdi Kelāt Qal'asıda mütēhaşşın (20) bolup Aḡmed Hān Inaḡnı ki küyevi ērdi yiberdi tā Argunḡa istimālet bērip Aḡmed Hān mülāzemetiḡa kēltürdi ve ḡalvetde (21) Argun Hān ḡatlı üçün mübālaḡa kıldı Aḡmed Hān ḡatlı üçün⁵⁵³ rāzī bolmay Argunnnı maḡbūs kılıp ınakḡa tapşurup⁵⁵⁴ ordusıḡa 46^[123b] (1) 'azīmet kıldı. Çün Aḡmed Hān bardı Emīr Buḡa Cinksānek Argun hevā-dārları bilen müttefik bolup kēce bilen Argun Hānnı (2) ḡabsdın çıḡarıp Alınak üstige şebīḡūn ēltip ḡayl u ḡaşemi bilen anı ḡatlı kıldılar çün Aḡmed Hān bu ḡālının vāḡıf boldı (3) kaçıp Qazvīn sarı bardı ve Emīr Tolay? Tēmürni ki Argun Hān bēḡleridin ērdi oḡlanları bilen öldürüp (4) andın Herātka bardı Argun Hān mülāzımları Aḡmed Hānnı tutup Argun ḡaşıḡa ēltip fī'l-ḡāl maḡtūl kıldılar⁵⁵⁵ salṡanatı ēki yıl (5) ēki ay ērkendür.

törtinçi

Argun Hān bin Abaḡa Hān, Aḡmed Hānnı maḡtūl kılıp pādīşāh boldı ve H^vāce Şemse'd-dīn Muḡammed şāḡib-i dīvānnı (6) ol tōhmet bilen ki Abaḡa Hānḡa zehr bērip-sēn dēp Ṭāhirābād Tebrīzde öldürdi⁵⁵⁶ ve ol salṡanatıda Emīr Buḡay ve Emīr Börketey(?)⁵⁵⁷ (7) Deşt-i Qıpçaḡdın aḡır çerik bilen İrānḡa kēlip Argun Hān Ṭaḡacarnı cem'ı bēḡler bilen alar def'ı üçün Qarabāḡka yiberip⁵⁵⁸ andın⁵⁵⁹ (8) soḡ Emīr Çüpān Süldüzni daḡı yiberdi rebī'ü'l-evvel sene *semān* ve *semānīn* ve *sittemiede*⁵⁶⁰ muḡārebeī vāḡi' boldı kim merīḡ ḡūn-aşāmḡa (9) ḡayret dest bērdi⁵⁶¹ ve ol uruşda ve Emīr Çüpān bahādurlık mübārezet kılıp deşt çeriki münhezim boldılar

550

681'de.

551

koy: P *ko(y)*

552

vezāretni: T *vezārātı*

553

ḡatlı üçün: T'de yok.

554

tapşurup: T *tapşurdı*

555

kıldılar: P *boldı*

556

öldürdi: T *öldürdiler*

557

Börketey(?): P , T

558

yiberip: T *yiberdi*

559

andın: P'de yok.

560

688'de.

561

bērdi: T *bērip*

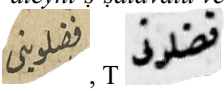
ve Argun Hân sene *tis 'în* (10) ve *sittemiede*⁵⁶² Karabâğda vefât bolup Zübeyr Tağıda ki Qaydâr peygâmbere *'alâ nebiyyinâ vü 'aleyhi's-şalavatu ve's-selâm*⁵⁶³ mezâr-ı müteberreki andadur 'imâreti ki (11) anıñ üçün tertîb kılıp êrdiler defn kılıp ol havâlini qoruk kıldılar hâlâ ol mevzi' qoruk Argunğa meşhûr- (12) -dur müddet-i saltanatı yêti yıl êrkendür.

bêşinçi

Geyhâtüy bin Abaqa Hân ki Argun Hân zamânında Rûmda êrdi ve çün Argun (13) Hân vefât bolup bégler arasında ihtilâf bolup ba'zı havâtın ve bégler Ala Taqqa bardılar ve Geyhâtü Sultân Rûm- (14) -dın kélip tahtqa oturup Emîr Sengü Têmür bin Êlgen Noyannı havâtın ü bégler bilen Îrânğa yiberip özi ba'zı yağı- (15) -lar def'i üçün yana Rûmğa bardı ve ol kış anda bolup ol mühimmlerini kifâyet kılıp yanıp Tebrîzğa keldi ve Geyhâtü (16) Sultân mu'âşeret ü mübâşerette ifrât kılur êrdi ol türlük ki şehvet mahallıda zükür u inâşnı fark kılmas êrdi (17) ve Argun Hân vefât bolğanda Atabek Efrâsiyâb Fuzûlını(?)⁵⁶⁴ Luristândın hurûc kılıp İsfahânı taşarrufqa kivürdi ve çün (18) Geyhâtü Rûmdın mürâca'at kıldı cem'i béglerini yiberdi ki anı andın ihrâc kıldılar. Ayturlar Geyhâtü Sultân bezl (19) u cüd u şahâvetde mübâlağat kılur êrdi ol türlük ki vilâyetiniñ hâşılı vefâ kılmas êrdi ve sene *selâse ve tis 'în ve sittemiede*⁵⁶⁵ (20) 'azm kıldı kim Hıttây destûrı bilen Îrânda çerikke car ve ra'iyetqa âhir icâzet vaz' kılğay çün tedbiri hatâ êrdi (21) 'azîm fitne peydâ bolup Baydu Hân bin Tarağay bin Hülegü hurûc kıldı ve Geyhâtü Sultânıñ bégleri bilen erkân-ı devleti ki Geyhâtüniñ 47^[124a] (1) nâ-münâsib harekâtıdın anıñ bilen yaman bolup êrdiler Baydu sarı meyl kıldılar ve çün Baydu fevthk boldı (2) Bağdâdda Muhammed Şükürçini ki anda hâkim êrdi öldürüp Tebrîzğa müteveccih boldı sene *arba'a ve tis 'în ve sittemiede*⁵⁶⁶ aña dèdiler ki (3) ba'zı bégler Baydu Hân bilen ittifâk kılıp saña 'özr kılğusıdurlar ba'zı bégler ki hâzır êrdiler bu söz bilen tutup (4) Îrânda bir⁵⁶⁷ kal'ada mahbûs kıldı ve Buqa Bég, Tağacarnı kalın kişi bilen Bağdâd sarı Baydu Hân uruşı üçün yiberip (5) özi hem soñdın müteveccih boldı. Ol

⁵⁶² 690'da.

⁵⁶³ *'alî nebînâ vü 'aleyhi's-şalavatu ve's-selâm: T 'aleyhimniñ*

⁵⁶⁴ *Fuzûlını(?)*: P , T

⁵⁶⁵ 693'te.

⁵⁶⁶ 694'te.

⁵⁶⁷ *bir*: P'de yok.

bēgler ki maḥbūs ērdiler benddin kaçıp Īrānnı maẓbūt kıldılar ve Buḳa ve Taḡa- (6) - car arasında iḥtilāf vāḳı‘ bolup Buḳa cerīde yanıp Semer? Ḥātūn mevzi‘ide ki Tebrīz nevāḥīsidindūr yētip çerik muḥālefetini (7) ‘arz kıldı⁵⁶⁸ Geyḥātū Sulṭān erkān-ı devlet ‘özridin endişelik bolup Īrān sarı müteveccih boldı bēgler ki anda ērdiler (8) Geyḥātū Sulṭānnı tutup öldürdiler müddet-i salṭanatı üç yıl yēti ay ērkendūr.

altınçı

Baydu Ḥān bin Taraḡay bin Hülegü çün (9) bu ḥāldın vāḳıf boldı Tebrīzḡa kēlip ba‘zı uluḡ bēglerni ḳatlı kıldı ve sene *arba‘a ve tis‘in ve sittemiede*⁵⁶⁹ Ucānda taḥtḳa (10) olturdı ve Ġāzān Ḥān⁵⁷⁰ ki atası Arḡun Ḥān anı Ḥorāsānda vālī kılıp ērdi mütāba‘at kılmay çerik tartıp Baydu Ḥān (11) üstige yörüdi ve Baydu utru barıp ‘azīm uruş bolup muḥārebe arasında şulḥ sözi ortaḡa tüşüp ol ēki pādīšāh (12) her ḳaysı on⁵⁷¹ kişi bilen ēki şaff arasında mülākāt kılıp tüşüp şulḥ üçün sözleştiler ḳarār taptı andaḳ boldı kim ‘Irāḳ-ı ‘Arab ve⁵⁷² (13) Diyārbekr ve⁵⁷³ Āzerbāyincān ve⁵⁷⁴ Īrān Ermen? Gürcistān ve⁵⁷⁵ Rūm Bayduḡa bolḡay ve ‘Irāḳ-ı ‘Acem ve Fārs ve Ḥorāsān ve Ḥūzistān ve Kürdistān⁵⁷⁶ (14) Ġāzān Ḥānḡa Müsülmān bolḡay⁵⁷⁷ bu türlüḳ ‘ahd kılıp Ġāzān Ḥān yanıp Demāvend bardı ve oşal yıl rebī‘ü’l-evvel ayıda (15) çerik bilen yanıp Emīr Nevruznnı özidin ilgeri yiberdi ve Emīr Nevruz ve Ḥ‘āce Aḥmed Ḥālidī vezīr sa‘yı bilen Baydu Ḥān (16) bēgleri andın yüz evürüp Ġāzān Ḥān sarı meyl kıldılar ve burun kişi ki Ġāzān Ḥān⁵⁷⁸ ordusıḡa yētip (17) mülāzemet kıldı Emīr Çüpān ērdi ve andın soḡ Taḡacar ve özge bēgler kēldiler Baydu Ḥān hezīmet bolup Ġāzān (18) soḡıdın çerik yiberip Baydu Ḥānnı tutup Tebrīzḡa kēltürüp anda maḳtūl boldı müddet-i ḥükūmeti⁵⁷⁹ sēkiz ay ērdi.

⁵⁶⁸ *kıldı*: P'de yok.

⁵⁶⁹ 694'te.

⁵⁷⁰ *Ḥān*: T *Ḥānnı*

⁵⁷¹ *on*: T *üç*

⁵⁷² *ve*: P'de yok.

⁵⁷³ *ve*: P'de yok.

⁵⁷⁴ *ve*: P'de yok.

⁵⁷⁵ *ve*: P'de yok.

⁵⁷⁶ *Kürdistān*: P *Luristān*

⁵⁷⁷ *bolḡay*: T *boldı*

⁵⁷⁸ *Ḥān*: T'de yok.

⁵⁷⁹ *ḥükūmeti*: T *ḥükūmet*

(19) yétinçi

Ġāzān Maḥmūd Ḥān bin Arġun Ḥān⁵⁸⁰ zī'l-ḥicce sene *arba'a ve tis'in ve sittemiede*⁵⁸¹ yegirmi beş yaşıda⁵⁸² ḥānlık taḥtığa olturdu (20) ve *ḥaqq sübhānehu ve te'ālā* anı şeref-i İslāmğa müşerref kılıp anıñ 'adl u mehābet ü kerem ü şevketi neticesidin barça Moġol ki Ġrānda (21) ěrdiler Müsülmān boldılar ve ehl-i İslām i'tikād-ı tamām bilen ol pādīşāhdın perverni dürüst tutar ěrdiler ve anıñ zamānında **48**^[124b] (1) *Tārīḥ-i Ḥānī* ki Ġrān dīvānları anıñ bilen ḥisāb kılurlar sene *iḥdā ve seb'amiede*⁵⁸³ vaż' kıldılar⁵⁸⁴ ve çün serīr-i memleketde (2) mütemekkin boldı Taġacarnı Rūm ḥükümetiġa yiberdi ve Emīr Nevruzı ki medār-ı memleket aña ěrdi Ḥorāsānğa irsāl kıldı. Bu eṣnāda (3) şāhzādeler Sükey ve Arslan Ġāzān Ḥān bilen yaġı bolup ḥān alar uruşığa barıp Arslannı tutup (4) öldürdi ve çün Ġāzān Ḥān şāhzādeler muḥālefetini Taġacar ḥīlesidin⁵⁸⁵ bilür ěrdi Ḥarmancini Rūmğa yiberip (5) bēglerġa yarlıġ yiberdi kim Taġacarnı yasaqqa yētkürgeyler ve çün bu ḥāldın müddetī ötti Rūmdaki bēgler (6) muḥālefet kılıp Ġāzān Ḥān Emīr Kutluk-şāhnı ağır çerik bilen yiberdi tā alarnı⁵⁸⁶ muṭī' vü münkād kıldı ve hem oşbu yıl Ḥ'āce (7) Celāle'd-dīn ve Sencer ...⁵⁸⁷ öldürüp yana vezāretni Ḥ'āce Aḥmed Ḥālidīġa tefvīz kıldı ve ol kubbūr ḥarcını ki bid'at (8) ěrdi vilāyetdin köterip tamġa resmini koydı ve Ḥ'āce Zāḥire'd-dīn Tayyib(?)⁵⁸⁸ ol cihetdin ki Emīr Nevruzıñ⁵⁸⁹ qardaşı dēk⁵⁹⁰ be-ġāyet (9) şāḥib-vücūd u ihtiyār ěrdiler ança⁵⁹¹ ihtiyārı yok ěrdi dāyim Ġāzān Ḥān qaşıda andın ġıybet kılur ěrdi ki ol (10) sulṭān-ı Mısr bilen müttefiḳtur ve ḥātırıda qaşd u⁵⁹² 'özri bar ḥīle vü tezvīr bilen bu ma'nānı ḥān ḥātırıda olurguzup ḥān (11) Emīr Nevruzıñ qardaşını ḥāzır kılıp yargu sordılar ěrse ḥēç günāhı aña sābit bolmadı ve çün Ḥ'āce Zāḥire'd-dīn tezvīr (12) bilen Emīr Nevruz tilidin ḥaṭṭı Ġāzān

580 *Ḥān*: T'de yok.

581 694'te.

582 *yaşıda*: P *yaşid(a)*

583 701'de.

584 *kıldılar*: T *(kıldı)lar*

585 *ḥīlesidin*: T *ḥīlesin*

586 *alarnı*: P *alar*

587 ... : P , T

588 *Tayyib(?)*: P , T

589 *Nevruzıñ*: P *Nevruz ve*

590 *dēk*: P'de yok.

591 *ihtiyār ěrdiler ança*: T'de yok.

592 *qaşd u*: T *qaşdı*

Hân 'özri üçün ya'nī maḥall tapsa ḥānnı telef kılğay bitip ve mestlık maḥallıda (13) Emīr Nevruz kardaşınıñ kīseside koyup erdi dēdi anı aḥtarıñ çün aḥtardı dēdiler⁵⁹³ ol ḥatt̄ zāhir boldı (14) bu vāsıta bilen anı cem'-i mūte'allikleri bilen Bağdād yolıda yasakka yētkürdi ve Kutluk-şāhnı Ḥorāsānga Emīr Nevruzı (15) tutkalı yiberdi ve Emīr Nevruz bu ḥāldın⁵⁹⁴ haber tapıp Melik Faḥre'd-dīn-i Kurtga penāh ēltip melik 'ahd kıldı ki anı tapşurmağay (16) çün Kutluk-şāh Herātka yētti melik 'ahdnı uşatıp Emīr Nevruzı tapşurdi ve Kutluk-şāh anı zāhir-i Herātda öldürüp başını (17) Tebrizga yiberdi andın soñ Ġāzān Hân kardaşı Sultān Muḥammedni Ḥorāsānga ḥükümet üçün irsāl kıldı ve (18) özi Dimaşkka 'āzim bolup çün ol ḥudūdga yētti sene *tis'a ve tis'in ve sittemiede*⁵⁹⁵ Şāmiler bilen uruşup muzaffer (19) boldı ve çün Dimaşknı fetḥ kıldı envā' ḥayrāt ol pādīşāhdın ol vilāyetde zāhir boldı ve çün andın (20) mūrāca'at kıldı Şāmiler yana Dimaşknı taşarruf kıldılar ve yana yıl çerik yiberip çün işleri ilgeri yörü- (21) -medi yandılar⁵⁹⁶ yana nevbet uluğ beğlerni ağır çerik bilen Şāmga yiberip 'āzīm muḥārebe yüz körgezip Ġāzān Hân 49^{125a} (1) çeriki hezīmet boldılar. Ol yolda Emīr Çüpān köp sa'y ü merdānelik kılıp⁵⁹⁷ tā çerik yağı āsibidin ḥalāş bolup buzulup ve ḥarāb (2) Ġāzān Hân mülāzemetiğa kēldiler. Çün bu ḥāl aña müşāhede boldılar⁵⁹⁸ ve⁵⁹⁹ ol miqdār kuvveti yok ērdi⁶⁰⁰ ki muḥāvemēt kılıp (3) intikām alğay. Bu ġuşşadın rencūr bolup ol elemdin sene *selāse ve seb'amiede*⁶⁰¹ Kazvīn ḥudūdıda Tēñri raḥmetiniñ⁶⁰² (4) civārığa dāḥil⁶⁰³ boldı ve süyekini andın Tebrizga ēltip özi iḥdās kılğan günbedde ki Şenb-i Ġāzānga meşhūrdur (5) defn kıldılar ve andın burun Moğol pādīşāhlarını 'imārette koymas ērkendürler müddet-i saltanatı (6) sekiz yıl ve⁶⁰⁴ tokuz ay ve müddet-i 'ömri otuz⁶⁰⁵ yıl ērkendür.

593 aḥtardı dēdiler: T aḥtardılar

594 bu ḥāldın: T'de yok.

595 699'da.

596 yandılar: P tandılar

597 kılıp: T kıldı

598 boldılar: T boldı

599 ve: P'de yok.

600 ērdi: P ērdiler

601 703'te.

602 Tēñri raḥmetiniñ: P raḥmet-i Tēñr(i)niñ

603 dāḥil: P vāşıl

604 ve: T'de yok.

605 T+üç

lũ' lũ' meşnevî

burunkı hân ki aldı hem(?) İslâm

(7) Ġāzān Hân êrdi ey sālār-ı eyyām

bêrip Têḡri aḡa ...⁶⁰⁶ āyet

hidāyet aldı ve koydı ḡalālet

köp êrdi anda eṡvār-ı ḡamīde

(8) peymān eṡvārdın boldı ḡamīde

besī 'ālemde vaż'-ı ḡayr kıldı

buzup but-ḡāne def'-i deyr kıldı

anıḡ ismide *Tārīḡ-i Ġüzīde*

(9) bitip müstevfā ey yār ġüzīde

ḡalıp yaḡşı atı 'ālemde meşḡūr

ki ol tārīḡde êyler meşṡūr

aḡa nè ḡācet-i şerḡ u beyāndur

(10) ki āşārı cihān içre 'ayāndur

bi-ḡamdi'llāḡ ki selāṡīn-i sulṡān

ḡalaṡ kıldım êrür ḡān-ı selāṡīn

kılıp şîrlık ara kesb-i feżāyil

(11) unar muḥāsebe zi baḥs-ı mesā'il

efāzıl⁶⁰⁷ peyveste mesrūr

ḥamīde ḥaşleti 'ālemde meşhūr

şehī vālā cenāb-ı māh mesned

sa'adet (12) ma'den Sultān Muḥammed

İlāhī kim bu sultān-ı cihānga

ki boldı vāsıta emn ü amānga

aḡa her laḡza baḡt-ı tāze bērgil

(13) ḡayāt-ı 'ömr bī-endāze bērgil

sêkizinçi

Ölceytü Sultān Muḥammed çün qardaşı fevtiniḡ⁶⁰⁸ ḡaberin taptı Ḥorāsāndın Tebrīzğa müteveccih (14) bolup sene *selāse ve seb'amiede*⁶⁰⁹ yēgirmi üç yaşıda taḡt-ı salṡanatḡa ḡadem bastı ve anıḡ⁶¹⁰ 'adl u iḡsān beyānıdın⁶¹¹ emn ü amān ü⁶¹² (15) istikāmet ḡıldı ve⁶¹³ iṡvānı ḡalk yüzige açtı⁶¹⁴ ve sene *arba'a ve seb'amiede*⁶¹⁵ ki⁶¹⁶ Māyin Yaylaḡıda ki ṡāremniḡ tevābi'idindür (16) ferzend-i dil-bend ve ciger-güşe-

⁶⁰⁷: P

⁶⁰⁸ *fevtiniḡ*: P *fevti*

⁶⁰⁹ 703'te.

⁶¹⁰ *ve anıḡ*: P'de yok.

⁶¹¹ *beyānıdın*: P

⁶¹² *ü*: P'de yok.

⁶¹³ *ḡıldı ve*: T'de yok.

⁶¹⁴ *açtı*: T *açıldı*

⁶¹⁵ 704'te.

⁶¹⁶ *ki*: T'de yok.

yi⁶¹⁷ erc mend Tēnri Te‘ālā maḥz-ı keremidin aḡa bērip Sultān Ebū⁶¹⁸ Sa‘īdka mevsūm boldı ve sene *isnā* ve (17) ‘aṣar ve seb‘amiede⁶¹⁹ Şāmğa barıp Raḥbe şehrini muḥāşara kılıp āḥir şulḥ bilen mūrāca‘at kıldı ol maḥallda Çağatay şāhzādeleri⁶²⁰ (18) Ḥorāsānğa çapğun kēltürüp talap yandılar. Bu eṣnāda Sultān Ebū Sa‘īd Bahādurnı Ḥorāsān (19) ḥükümeti üçün yiberip Emīr Süyünçni atabek kılıp emīrū‘l-ümerālīk bērip anıḡ⁶²¹ bilen yiberdi ve erkān-ı devlet her biri (20) kardaşını ve oğlını⁶²² sultānğa mülāzım kıldılar ve çün Ölceytü Sultānnıñ salṭanatıdın⁶²³ on eki yıl ve⁶²⁴ toḡuz ay (21) münkaẓī boldı Tēnri Te‘ālā civārı⁶²⁵ raḥmetiğa vāşıl boldı ve anı Ebvābū‘l-birr ki günbedide Sultāniyye Qal‘asıda iḥdās kılıptur **50**^[125b] (1) defn kıldılar ve Sultāniyyeniñ şehr u⁶²⁶ qal‘ası ol pādīşāhnıñ āsārıdındur⁶²⁷ ki binā kılıptur⁶²⁸.

toḡuzıncı

Ebū Sa‘īd Ḥān bin⁶²⁹ Ölceytü Ḥān çün (2) atasınıñ⁶³⁰ ḥaberin⁶³¹ istimā‘ kıldı Emīr Süyünç bilen ‘Irāḡka ‘azīmet kıldı sene *arba‘a ve ‘aṣar ve seb‘amiede*⁶³² Sultāniyye Qal‘asıda ol kün⁶³³ on üç yaşıda taḥtka⁶³⁴ (3) oturup ra‘iyyet-perverlik u⁶³⁵ dād-güsterliknı ata⁶³⁶ Rüstem⁶³⁷ dēk tāze kıldı ve⁶³⁸ ol maḥallda eger yaḡ u qor ... ki Kereyit qavmidin⁶³⁹ (4) ērdiler Emīr Çüpān bilen muḥālif bolup Sultān Emīr Çüpān

⁶¹⁷ *ciger-gūşe-yi*: P *ciger-bend gūşe-yi*

⁶¹⁸ *Ebū*: P’de yok.

⁶¹⁹ 712’de.

⁶²⁰ *maḥallda Çağatay şāhzādeleri*: P *Buḥārā şāhzāde çıkardılar*

⁶²¹ *anıḡ*: P’de yok.

⁶²² *kardaşını ve oğlını*: T *oğlını yā kardaşını*

⁶²³ *salṭanatıdın*: P’de yok.

⁶²⁴ *ve*: T’de yok.

⁶²⁵ *civārı*: T *civār*

⁶²⁶ *u*: P’de yok.

⁶²⁷ *āsārıdındur*: P *āsārdındur*

⁶²⁸ *kılıptur*: T *kılıp étiptür*

⁶²⁹ *bin*: P’de yok.

⁶³⁰ *atasınıḡ*: P *iḡāmetiniḡ*

⁶³¹ *ḥaberin*: P *ḥaberiḡ*

⁶³² 714’te.

⁶³³ *Qal‘asıda ol kün*: P’de yok.

⁶³⁴ *taḥtka*: P *taḥtta*

⁶³⁵ *ra‘iyyet-perverlik u*: P *ra‘iyyet-perve(r)lıkda*

⁶³⁶ *ata*: P’de yok.

⁶³⁷ *T+ve āyini*

⁶³⁸ *ve*: P’de yok.

⁶³⁹ *qavmidin*: P *qavmdin*

tarafını tuttular⁶⁴⁰. Bu sebep bilen alar ‘iṣyān zāhir kılıp Naḥcivāndın (5) kalın çerik bilen Sultāniyyeğa müteveccih boldılar⁶⁴¹ ve Zengānrūd mevzi‘de sultān çeriki alar bilen⁶⁴² muḳābele bolup ittifāḳ-ı (6) muḥārebe vāḳi‘ boldı ve Sultān Ebū Sa‘īd bā-vücūd ṣağır-i sinn sebḳat kılıp barḳadın burun⁶⁴³ mübārezet meydānıḡa kirdi⁶⁴⁴ bēgler anıḡ ṣecā‘ati- (7) -dın⁶⁴⁵ ḳavī⁶⁴⁶ köñüllük bolup ḥamle kılıp muḥālefetlerni⁶⁴⁷ hezīmet kılıp ekṣerini⁶⁴⁸ ...⁶⁴⁹ belā tu‘mesi bile şamşām-ı fenā ölüḡi kıldılar (8) ve receb **sene tis‘a ve ‘aşar ve seb‘amiede**⁶⁵⁰ bahādurlıḡ laḳabı sultānlıḡ⁶⁵¹ ismiḡa izāfe boldı ve çün⁶⁵² evāyil-i devlette ki sultān (9) kiçik başlıḡ érdi memleket medārı Emīr Çüpān Süldüzḡa öyürülüp⁶⁵³ érdi. Ol türlük ki sultānḡa cihān-dārılıḡda⁶⁵⁴ (10) bir atı pīş ḳalmaydur érdi ve⁶⁵⁵ **sene ḥamsa ve ‘iṣrīn ve seb‘amiede**⁶⁵⁶ Emīr Çüpān Gürcistān yolıdın Özbek Ḥān bilādıḡa (11) barıp ḡāret u talan kılıp ta‘cīl bilen mürāca‘at kıldı ve Dımaşḳ Ḥ‘āce atlıḡ oḡlını öz ornıda pāy-i taḥtta ḳoyup özi Ḥorāsān zabtı üçün bardı ve Ḥorāsāndın⁶⁵⁷ ki uluḡ oḡlı érdi çerik bilen Ġaznī vilāyetıḡa (12) yiberip Ḥasan ol vilāyetde⁶⁵⁸ ḳatlı-i ‘ām kılıp Sultān Ġāzī⁶⁵⁹ Maḥmūd, Sebük-Tegin mezārıda bī-resmlıḡlar⁶⁶⁰ taḳdīmḡa yètkürdi. Lā-cerem *Tēḡri sübhānehu vü Te‘ālā*⁶⁶¹ (13) pādişāh-ı İslām⁶⁶² ḥāṭırıda ilḥām saldı ki alar⁶⁶³ tedārükıḡa iṣṭıḡāl ḳılḡay **sene seb‘a ve ‘iṣrīn ve seb‘amiede**⁶⁶⁴ Toḡan ve Taş Tēmür

640 *tuttular*: T *tutti*

641 *müteveccih boldılar*: T *bardılar*

642 *bilen*: T *bile*

643 *barḳadın burun*: P’de yok.

644 *kirdi*: P’de yok.

645 *ṣecā‘atidin*: P *ṣecā‘atdın*

646 *ḳavī*: P’de yok.

647 *muḥālefetlerni*: T *muḥāliḡlerni*

648 *ekṣerini*: P *ekṣerni*

649 ...: P , T

650 719’da.

651 *sultānlıḡ*: P *sultān*

652 *çün*: P *Çüpān*

653 *öyürülüp*: T *évrülüp*

654 *cihān-dārılıḡda*: T *cihān-dārılıḡdın*

655 *ve*: T’de yok.

656 **725’te.**

657 *Dımaşḳ Ḥ‘āce atlıḡ oḡlını öz ornıda pāy-i taḥtta ḳoyup özi Ḥorāsān zabtı üçün bardı ve*

Ḥorāsāndın: P

658 *vilāyetde*: T *vilāyette*

659 *Ġāzī*: P’de yok.

660 *Sebük-Tegin mezārıda bī-resmlıḡlar*: P *Sebük-Teginni resmlıḡ*

661 *Tēḡri sübhānehu vü Te‘ālā*: T *Tēḡri Te‘ālā vü sübhānehu*

662 *İslām*: P *İslā(m)*

663 *alar*: P *ala(r)*

664 727’de.

tedbiri (14) bilen āvāze saldılar ki Emīr Çüpānı Ḥorāsānda⁶⁶⁵ sultān fermānı bilen⁶⁶⁶ yasakça yetkürdiler ve hem kēçe bilen Dimaşk Ḥvācenin ēvinin⁶⁶⁷ muḥāşara (15) kıldılar⁶⁶⁸ şabāhıda tutup öldürdiler ve başını Sultāniyye dervāzeside⁶⁶⁹ asıp ve Ḥorāsāndaki⁶⁷⁰ bēglerge⁶⁷¹ yarlıg yiberdi kim⁶⁷² (16) Emīr Çüpānnı anda maqtūl kılsunlar ve⁶⁷³ ba'zı bēgler ve Ḥorāsān çeriki zāhir bilen Emīr Çüpānga müttefik boldılar⁶⁷⁴ oğlu Ḥasan (17) tedbir yüzindin⁶⁷⁵ dēdi ki⁶⁷⁶ sultān bēglerini⁶⁷⁷ ki mundadurlar barçanı öldürüp başlarını⁶⁷⁸ sultānga yibermek (18) kerek ve memālik zabtını kılip Çagatay pādīşāhlarıga⁶⁷⁹ hizmetkārlik tārīkin mer'ī tutmek kerek tā bizge meded-kār bolup (19) tedric bilen Ḥorāsān hükümeti bizge karar tapgay. Emīr Çüpān ol sözge⁶⁸⁰ iltifāt kılmay öz devletinin kuvvetiga⁶⁸¹ mağrūr bolup (20) bēgler ittifākı bilen çerik yığıp 'Irākka müteveccih boldılar ve Sultān Ebū Sa'īd Bahādur Ḥān Sultāniyyedin kalın çerik⁶⁸² (21) bilen 'āzim bolup çün Qazvīnga yetti ve arada⁶⁸³ bir künlük⁶⁸⁴ yol qaldı bēgler ve çeriki⁶⁸⁵ ki Emīr Çüpān bilen ērdiler⁶⁸⁶ 51^[126a] (1) andın yüz öyürüp⁶⁸⁷ sultān mülāzemetiga bardılar. Emīr⁶⁸⁸ Çüpān kaçıp on yeti kişi bilen Melik Ġiyāse'd-dīnga⁶⁸⁹ penāh (2) ēltip⁶⁹⁰ bā-vücūd ol-kim⁶⁹¹ melik bilen peymānı⁶⁹² bar ērdi ve envā'⁶⁹³ yahşılık anı bāreside⁶⁹⁴ kılip anı ölümündin⁶⁹⁵

665 Çüpānı Ḥorāsānda: P Çüpān
666 bilen: P'de yok.
667 ēvinin: P öyini
668 kıldılar: T kılip
669 dervāzeside: T dervāzesidin
670 Ḥorāsāndaki: P Ḥorāsān
671 bēglerge: P bēgler
672 P+<Emīr>
673 ve: P'de yok.
674 T+nē
675 yüzindin: T yüzidin
676 ki: T'de yok.
677 bēglerini: P bēgleri
678 başlarını: P başlarını
679 pādīşāhlarıga: P pādīşāhlarğa
680 sözge: T sözni
681 kuvvetiga: P'de yok.
682 çerik: P çeriki
683 arada: P ar(a)da
684 künlük: P kün<g>lük
685 çeriki: T çerik
686 ērdiler: P bērdiler
687 öyürüp: T ēvürüp
688 Emīr: T'de yok.
689 Ġiyāse'd-dīnga: T Ġiyāse'd-dīn Kurtğa
690 ēltip: T ēltti
691 bā-vücūd ol-kim: P bā-vücūdī
692 peymānı: P peymānnı
693 envā': P envār
694 bāreside: P bār(e)side

kutkarıp Herâtın (3) aña sultāndın der-best alıp érdi⁶⁹⁶ melik ata ve ağasının bāreside⁶⁹⁷ ‘ādetini mer‘ī tutup naķz-ı ‘ahd kılıp muħarrem (4) **sene semān ve ‘iṣrīn ve seb‘amiede**⁶⁹⁸ Emīr Çüpānnı⁶⁹⁹ oğlu Cılav Hān bilen öldürüp başlarını⁷⁰⁰ sultān mülāzemetiġa yiberdi (5) ve evlād u⁷⁰¹ etbā‘ı müteferriķ bolup ol cümledin Tēmür-taş ki⁷⁰² Rūmda hākim érdi kaçıp Mısrġa barıp anda maķtūl boldı (6) ve Sultān Emīr Çüpān katlındın⁷⁰³ soñ Şeyh Hasan bin Sengü Tēmür bin Elgen Noyan bin Aķ Buķay-ı Calayırnı ki Sultān Veysniġ⁷⁰⁴ (7) atasıdur emīrū’l-ümerālīķķa muķarrer kıldı. Bu esnāda ki⁷⁰⁵ sultān⁷⁰⁶ Baġdād H‘ātūn⁷⁰⁷ bilen ki Emīr Çüpānnıñ kızı érdi (8) ve Şeyh Hasan Elgeni⁷⁰⁸ h‘ātūn bilen⁷⁰⁹ ta‘alluķı peydā bolup⁷¹⁰ Şeyh Hasandın alıp nikāh baġladı ve Baġdād H‘ātūn dāyim⁷¹¹ Şeyh Hasandın sultān (9) kaşıda yaman dep sultānnıñ h‘atırını anıñ bilen yaman kıldı kaşd kıldı ki anı öldürgey ammā çün anıñ anası (10) sultānnıñ ‘ammesi⁷¹² bolur érdi anıñ h‘atırı üçün⁷¹³ kanıdın kēçip anı Kemāh Qal‘asıġa yiberdi ve sultān⁷¹⁴ yaz Sultāniyyede ve kış Baġdādta⁷¹⁵ (11) yā Qarabāġ ve⁷¹⁶ İrānda kışlaķ kılur érdi ve sultānnıñ erbāb-ı fażl u⁷¹⁷ hūner⁷¹⁸ ve şı‘r ü hattıķa meyli bar (12) érdi ve hattıñ be-ġāyet hūb biter erkendür⁷¹⁹ ustādı H‘āce ‘Abdu’llāh Şayrafī érdi ve H‘āce⁷²⁰ Sultān Baġdād sarı teveccüh (13) kıldı yolda haber taptı ki Özbek Hān⁷²¹ Deşt-i Kıpçaķdın müteveccih bolup Derbenddin

⁶⁹⁵ ölümdin: P ölüm

⁶⁹⁶ sultāndın der-best alıp érdi: P sultān alıp bērip érdi
⁶⁹⁷ bāreside: P'de yok.
⁶⁹⁸ 728'de.
⁶⁹⁹ Çüpānnı: P Çüpān
⁷⁰⁰ başlarını: P başlarını
⁷⁰¹ u: P'de yok.
⁷⁰² ki: P'de yok.
⁷⁰³ katlındın: P katldın
⁷⁰⁴ P+< Veys>
⁷⁰⁵ ki: T'de yok.
⁷⁰⁶ sultān: T sultānnıñ
⁷⁰⁷ H‘ātūn: T H‘ātūn
⁷⁰⁸ Elgeni: T Elgenni
⁷⁰⁹ bilen: P'de yok.
⁷¹⁰ bolup: T kılıp
⁷¹¹ H‘ātūn dāyim: P H‘ātūnı
⁷¹² ‘ammesi: P ‘amme
⁷¹³ h‘atırı üçün: P h‘atırdın
⁷¹⁴ sultān: P sultā(n)
⁷¹⁵ ve kış Baġdādta: P'de yok.
⁷¹⁶ ve: T'de yok.
⁷¹⁷ u: P'de yok.
⁷¹⁸ hūner: P hūnerdin
⁷¹⁹ erkendür: T érdi
⁷²⁰ H‘āce: P'de yok.
⁷²¹ Hān: P'de yok.

ötüptürler teveccüh 'inânını K̄arabāġ (14) Īrān şavbıġa⁷²² ma'tūf kılıp üç ay anda ikāmet kılıp rebī'ü'l-evvel sene *sitte ve selāsīn ve seb'amiede*⁷²³ sıçkan yılı⁷²⁴ Bilkānda H̄aqq Te'ālā (15) rahmetiniġ civārıġa bardı ve süyekini Sultāniyyeġa eltıp ol 'imārette⁷²⁵ ki özi kılıptur ve Şehr-i Nāzikke⁷²⁶ meşhūrdur medfūn (16) boldı müddet-i 'ömri otuz eki yıl ve saltanatı on tokuz yıl erkendür meşhūrdur kim çün Sultān Dilşād⁷²⁷ (17) Hātūn⁷²⁸ ve Dimaşq H'āce Emīr Çüpānnı⁷²⁹ Bağdād H'ātūn<nı> bin Emīr Çüpān kaşıda kördi aña meyl-i tamām peydā kılıp⁷³⁰ nikāh kıldı (18) ve Dilşād⁷³¹ H'ātūnnıġ maḥabbeti andaġ sultān köñülide⁷³² yol taptı ki aşlā Bağdād H'ātūnġa⁷³³ mültefit bolmadı (19) Bağdād H'ātūn⁷³⁴ ḥased yüzindin⁷³⁵ ol sultān-ı kām-kārga⁷³⁶ zehr bērip öldürdi⁷³⁷.

onunçı

Arpa H̄ān bin⁷³⁸ Arıġ Böke bin (20) Toli H̄ān çün Sultān Ebū Sa'īd neslidin⁷³⁹ kalmadı ve Arpa H̄ān⁷⁴⁰ Tūrāndın ol maḥallda ki sultān Ḥorāsānda ērdi⁷⁴¹ kēlip mülāzım boldı **52**^[126b] (1) sultān fevtidin soġ anı bēgler ittifāġ kılıp⁷⁴² pādīşāh köterdiler çün tahtka⁷⁴³ olturdı Bağdād H'ātūn⁷⁴⁴ ki sultānġa (2) zehr bērip⁷⁴⁵ dēp müttehim boldı anı⁷⁴⁶ öldürdi ve 'Alī Pādīşāh⁷⁴⁷ ki sultānġa taġay⁷⁴⁸ bolur ērdi ve ol

⁷²² şavbıġa: P şavbı

⁷²³ 736'da.

⁷²⁴ yılı: T yıl

⁷²⁵ 'imārette: T 'imāretde

⁷²⁶ Nāzikke: P Nāzik

⁷²⁷ Dilşād: T Dilşāt

⁷²⁸ Hātūn: T H'ātūn

⁷²⁹ ve Dimaşq H'āce Emīr Çüpānnı: P bin H'āce (E)mīr Çüpān

⁷³⁰ kılıp: P kıldı

⁷³¹ Dilşād: T Dilşāh

⁷³² köñülide: P köñlünde

⁷³³ H'ātūnġa: T Hātūnġa

⁷³⁴ H'ātūn: T Hātūn

⁷³⁵ yüzindin: T yüzidin

⁷³⁶ kām-kārga: T kām-kāreġa

⁷³⁷ bērip öldürdi: T bērdi

⁷³⁸ bin: P'de yok.

⁷³⁹ neslidin: P nesli

⁷⁴⁰ H̄ān: T H'ān

⁷⁴¹ ērdi: P'de yok.

⁷⁴² anı bēgler ittifāġ kılıp: T bēgler ittifāġ kılıp anı

⁷⁴³ tahtka: P taht

⁷⁴⁴ H'ātūn: T H'ātūnnı

⁷⁴⁵ bērip: T bērdi

⁷⁴⁶ boldı anı: T bolup ērdi

⁷⁴⁷ pādīşāh: P

kün⁷⁴⁹ Derbend-i Taşı (3) Hātūnda⁷⁵⁰ érđi sulṭān vefātını ma'lūm kılıp Arpa Hānnıñ pādişāhlığını eşitti Oyirat kavmini yıgıp (4) kēñeşip dēdi kim bilıñ kim⁷⁵¹ her nēçe Arpa Hān, Toli Hān evlādıdındur⁷⁵² ammā⁷⁵³ Oyirat bilen Negü Noyannıñ evlādığa (5) sevābık 'adāveti bardur bizge maşlahat-ı evvel yóktur kim ol pādişāh bolğay. Pes Toli⁷⁵⁴ Hān⁷⁵⁵ ki Baydu Hān (6) evlādıdındur Bağdādta pādişāh köterip Moğol hezārelerini⁷⁵⁶ ki yurtları ol nevāhıde érđi (7) cem' kılıp kalın çerik bilen⁷⁵⁷ tertīb⁷⁵⁸ bērip Arpa Hān sarı müteveccih boldı ve⁷⁵⁹ Arpa Hān utru barıp⁷⁶⁰ Mūsā (8) Hānga bardılar anıñ üçün kim elniñ meyl⁷⁶¹ hātırı Hülegü Hān⁷⁶² evlādığa érđi bu sebebdin (9) Arpa Hān çeriki buzulup⁷⁶³ Arpa Hān ve⁷⁶⁴ Ğıyāse'd-dīn Muḥammed Vezīr⁷⁶⁵ katl boldılar⁷⁶⁶ Sulṭān Ebū Sa'ıdnıñ vefātıdn Arpa Hān, Baydu Hān- (10) -nıñ⁷⁶⁷ āhir-i devletiğaça⁷⁶⁸ yēti ay ve kesri érđi.

on birinçi

Mūsā Hān bin Baydu Hān, Arpa Hān katlidin soñ (11) pādişāh boldı. **sene sitte ve semānīn ve seb'amiede**⁷⁶⁹ Ucānda⁷⁷⁰ Muḥammed Hān bin⁷⁷¹ bin Hülegü ki Rūmda érđi Rūm (12) ve⁷⁷² Gürcistān çerikin yıgıp Mūsā Hān üstige kēlip⁷⁷³ ve⁷⁷⁴ bu

⁷⁴⁸ ki sulṭānğa tağay: T Sulṭān Ebū Sa'ıdğa tağayı

⁷⁴⁹ kün: T furşatda

⁷⁵⁰ Hātūnda: T H'ātūnda

⁷⁵¹ bilıñ kim: P'de yok.

⁷⁵² evlādıdındur: P evlā(dı)dındur

⁷⁵³ ammā: T tā

⁷⁵⁴ Toli: T Mūsā

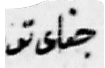
⁷⁵⁵ Hān: T Hānnı

⁷⁵⁶ hezārelerini: T şāhzādelerini

⁷⁵⁷ bilen: T'de yok.

⁷⁵⁸ tertīb: P terbiyet

⁷⁵⁹ ve: P'de yok.

⁷⁶⁰ T+ yazısıda birbirige yētip Arpa Hānnıñ bēgleri andın yüz evürüp

⁷⁶¹ meyl: T meyl

⁷⁶² P+ ü zīr

⁷⁶³ buzulup: P buz(u)lup

⁷⁶⁴ ve: P'de yok.

⁷⁶⁵ Vezīr: P'de yok.

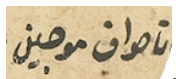
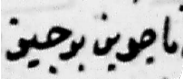
⁷⁶⁶ boldılar: T bolup

⁷⁶⁷ Arpa Hān, Baydu Hānnıñ: T Arpa Hānnıñ

⁷⁶⁸ devletiğaça: P devleti

⁷⁶⁹ sitte ve semānīn ve seb'amiede (786'da): T sitte ve selāsīn ve seb'amiede (736'da)

⁷⁷⁰ T+ve

⁷⁷¹: P , T

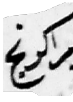
⁷⁷² ve: T'de yok.

⁷⁷³ kēlip: T kēldi

hâlda Şeyh Hasan Êlgeni Sultāniyyedin kēlip bēglerğa⁷⁷⁵ (13) haber yiberdiler kim bizniñ dağı emīr arasıda sâyika-yi dostlık⁷⁷⁶ vü⁷⁷⁷ maḥabbet mü'ekkeddür ve⁷⁷⁸ maşlaḥat oldur kim⁷⁷⁹ (14) uruş maḥallıda⁷⁸⁰ emīr öz ḥaşşları bilen ma'rekedin bir yanda turup Muḥammed Hān bilen Mūsā Hānnı⁷⁸¹ birbiri bilen koysalar⁷⁸² tā zafer (15) kimge bolğay Emīr Şeyh Hasan bu re'yni şavāb bilip eki miñ i'timādī kişi bilen bir bēyikde turdılar⁷⁸³ ki (16) ceng-gāhda⁷⁸⁴ müşerref êrdi cānibeyn çeriki kövrük⁷⁸⁵ çalıp uruşğa⁷⁸⁶ iştiğāl kıldılar ve Gürc u Rūm çeriki (17) hezīmet bolup⁷⁸⁷ Mūsā Hān bilen Oyirat êli kēyinleridin⁷⁸⁸ kavdılar 'Alī Pādişāh⁷⁸⁹ çün kördi kim muḥālif çeriki (18) be-küllī hezīmet bolup arka bērdiler ferāğ-ı ḥātır bilen su yakasığa kēlip⁷⁹⁰ tüşüp silāh çıgarıp vuzū kılmak- (19) -ka meşğul boldı. Emīr Şeyh Hasan çün bu⁷⁹¹ ḥālnı müşāhede kıldı ol bēyikdin 'Alī Pādişāh üstige⁷⁹² tōkülüp ḳanını yerge tōktiler çün (20) bu vākı'a ḥaberi⁷⁹³ Mūsā Hānga⁷⁹⁴ yetti hezīmetka yüzlenip Muḥammed Hān⁷⁹⁵ ki kaçıp êrdi yanıp Şeyh Hasan Noyangā koşuldı ve Emīr Şeyh Hasan⁷⁹⁶ 53^{127a} (1) Emīr ...(?)⁷⁹⁷ Uyğur bilen Qaraçinnı Mūsā Hānnıñ kēyindin yiberip özi Tebrizğa teveccüh kıldı.

on êkinçi

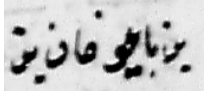
- 774 ve: T'de yok.
775 bēglerğa: P bēgler
776 dostlık: T dostluq
777 vü: P'de yok.
778 ve: P'de yok.
779 P+<u->
780 maḥallıda: P'de yok.
781 Hānnı: P Hān
782 koysalar: P ko(ysa)lar
783 turdılar: P turdi
784 ceng-gāhda: T ceng-gāh
785 kövrük: T kürge
786 uruşğa: P uruş
787 bolup: P tapıp
788 kēyinleridin: P kēdinleridin
789 Pādişāh: P Pāşā
790 su yakasığa kēlip: P suy yakasıda yētiler
791 bu: P'de yok.
792 Pādişāh üstige: P Pāşā
793 bu vākı'a ḥaberi: P zuhr-ı bu (v)ākı'a ḥaber
794 Mūsā Hānga: P Mūsāğa
795 Hān: P'de yok.
796 P+<Emīr>

797 Emīr ...(?): P , T

Muhammed Hân bin⁷⁹⁸ (2) ...⁷⁹⁹ bin⁸⁰⁰ Hülegü Hân çün 'Alî Pâdişâhnî⁸⁰¹ Şeyh Hasan Noyannı öldürdi sene *sitte ve semânîn ve seb'amiede*⁸⁰² Ucânda Muhammed Hân⁸⁰³ tahtқа olturguzdı⁸⁰⁴ ve Şeyh Hasan-ı Calayır Noyan⁸⁰⁵ memleket zabt u nesakığa (3) meşğûl bolup Pîr Hüseyn bin Hasan bin Çüpân Süldüzni Sultâniyyeğa⁸⁰⁶ yiberip⁸⁰⁷ ve Dilşâd Hâtûn⁸⁰⁸ bint-i (4) Dımaşk H'âce bin⁸⁰⁹ Çüpân⁸⁰⁹ ki Sultân Ebû Sa'îdnîğ hâremi êrdi 'ağd-i nikâhğa kivürdi.

on üçünçî⁸¹⁰

(5) Tağay Têmür Hân ol fırsatda Mâzenderânda⁸¹¹ êrdi⁸¹² Emîr Kerih ve Karaçın ki Mûsâ Hân⁸¹³ kava bardılar⁸¹³ (6) alar aralarında⁸¹⁴ muhâlefet⁸¹⁵ bolup Egrenec(?) Uyğur Sultâniyyeğa barıp⁸¹⁶ Pîr⁸¹⁷ Hüseyn Çüpânığa koşuldı ki qardaşının (7) kızı êrdi⁸¹⁸ Oğlan⁸¹⁹ H'âtûn⁸²⁰, Pîr⁸²¹ Hüseynniñ 'ağdıda êrdi ve Pîr⁸²² Hüseyn bilen Horâsânga barıp begler (8) ittifaķı bilen Tağay Têmür Hân⁸²³ pâdişâh köterip Horâsânda sikke vü⁸²⁴ huṭbe anıñ atığa oқudılar ve a- (9) - qvâm-ı Moğolnı ki

798 T , P

799 ...: T , P

800 bin: T *ibn*

801 Pâdişâhnî: P *Pâşânî*

802 786'da.

803 Şeyh Hasan Noyannı öldürdi sene *sitte ve semânîn ve seb'amiede* Ucânda Muhammed Hân⁸⁰³: P'de yok.

804 olturguzdı: P *olturguzup*

805 Calayır Noyan: T *Noyan Calayır*

806 Sultâniyyeğa: P *Sultânga*

807 yiberip: T *yiberdi*

808 Hâtûn: P *H'ât(û)n*

809 bin: T *ibn*

810 **on üçünçî**: P **üçünçî**

811 Mâzenderânda: P *Mâzender(â)nda*

812 êrdi: T'de yok.

813 kava bardılar: T *kava barıp êrdiler*

814 aralarında: T *bu arada*

815 muhâlefet: T *muhâlif*

816 barıp: P'de yok.

817 Pîr: T *Mîr*

818 êrdi: T'de yok.

819 Oğlan: P *Oğulan*

820 H'âtûn: T *Hâtûn*

821 Pîr: T *Mîr*

822 Pîr: T *Mîr*

823 Hân⁸²³: P *Hân*

824 vü: P'de yok.

Horāsānda ʿerdiler yığıp Tebrīzğa müteveccih ⁸²⁵ boldılar. Çün Āzerbāyincān hūdūdıǵa yéttiler (10) Mūsā Hān Oyirat ʿeli bilen alarǵa қоşulup ‘ahd u şart kıldılar kim çün zafer alarǵa bolsa Horāsān Taǵay (11) Têmürniñ bolup ⁸²⁶ ‘Irāq ve Āzerbāyincān Mūsā Hānǵa bolǵay ve ⁸²⁷ çün Muḥammed Hān ve Şeyḥ ⁸²⁸ Hasan Noyan bu ḥāldın ḥaber-dār (12) boldılar āreste çerik bilen utru barıp ... ⁸²⁹ Yazısında mülākī-yi ferīkayn bolup uruş-ı ‘azīm (13) vāki‘ boldı ve Muḥammed Hān zafer tapıp Mūsā Hān kolǵa tüşüp başını köterdiler ve Taǵay Têmür Hān ⁸³⁰ (14) kaçıp Horāsānǵa bardı. Bu esnāda Şeyḥ Hasan ⁸³¹ bin Têmür-Taş bin ⁸³² Çüpān ki Rūmda ʿerdi çerik yığıp Tebrīzğa müteveccih (15) boldı Muḥammed Hān ve Şeyḥ Hasan Büzürg ki bu ma‘nādın vākıf boldılar qalın çerik bilen ⁸³³ Naḥcivān yolıdın utru ⁸³⁴ barıp (16) çün eki çerik muḳābele bolup uruştılar hezīmet Muḥammed Hān bilen Şeyḥ Hasan ⁸³⁵ Büzürgge vāki‘ bolup Muḥammed Hān maqtūl bolup Şeyḥ (17) Hasan Büzürg kaçıp Sulṭāniyyeǵa ⁸³⁶ bardı.

on törtinçi

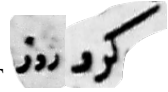
Satıbek ⁸³⁷ Sulṭān Muḥammed ⁸³⁸ Ölceytūka ⁸³⁹ ve ⁸⁴⁰ Şeyḥ Hasan Kūçek{ke} (18) muzafter u manşūr ⁸⁴¹ boldı Tebrīzğa bardı ve ol ḥālda Çüpānilerdin on altı bēg anıñ qaşıda yığılıp ⁸⁴² kēneş kıldılar kim bizge pādīşāhī kerek kim ⁸⁴³ tā mülkni qarār bēre alǵay-biz ⁸⁴⁴ ve Hülegü Hān (19) neslidin kişi qalmaydur ⁸⁴⁵ Satıbek bint-i Sulṭān

⁸²⁵ müteveccih: P *teveccih*

⁸²⁶ bolup: P *bolsa*

⁸²⁷ ve: P'de yok.

⁸²⁸ Şeyḥ: P'de yok.

⁸²⁹ ...: P , T

⁸³⁰ Têmür Hān: T *Hān Têmür*

⁸³¹ T+Kūçek

⁸³² bin: P'de yok.

⁸³³ bilen: P'de yok.

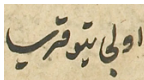
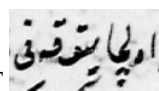
⁸³⁴ utru: P *utr(u)*

⁸³⁵ Hasan: P'de yok.

⁸³⁶ Sulṭāniyyeǵa: P *Sulṭānnīǵa*

⁸³⁷ Satıbek: P'de yok.

⁸³⁸ P+bin

⁸³⁹ Ölceytūka: P , T

⁸⁴⁰ P+çün

⁸⁴¹ u manşūr: P'de yok.

⁸⁴² Tebrīzğa bardı ve ol ḥālda Çüpānilerdin on altı bēg anıñ qaşıda yığılıp: P'de yok.

⁸⁴³ kim: T'de yok.

⁸⁴⁴ P+<ve>

Muhammed Ölceytü Hân taht u mülk vārişidür⁸⁴⁶. Pes ittifāk bilen anı pādişāh köterdiler Satıbek çerik yığıp Sulṭāniyyeğa teveccüh kılıp⁸⁴⁷ Şeyh Hasan Büzürg utru (20) barıp⁸⁴⁸ aña münkād bolup hānlığığa boyun sundı ve Şeyh Hasan Kūçek ve⁸⁴⁹ Şeyh Hasan Büzürg bilen körüşüp şulh kıldılar (21) ve andaḵ muḵarrer kıldılar⁸⁵⁰ kim ol kış⁸⁵¹ Şeyh Hasan Büzürg Sulṭāniyyede⁸⁵² bolup Satıbek Qarabāğda kışlağay ve çün yaz bolsa yığılıp quriltay kılıp⁸⁵³ her kişige yaraşa hem⁸⁵⁴ 54^[127b] (1) münāsib ta'yīn bolğay çün yaz boldı⁸⁵⁵ Tağay Tēmür çerik yığıp Tebrizğa müteveccih boldı ve Şeyh Hasan⁸⁵⁶ Büzürg vāḳıf bolup utru⁸⁵⁷ barıp Sādede mülākāt (2) kılıp Tağay Tēmürni hānlıqқа mevsüm kıldı. Bu esnāda Tağay Tēmür Hân, Şeyh Hasan Büzürg bilen kēneşmey Egrenec(?)⁸⁵⁸ Bēgi ki Sulṭān (3) Ebū Sa'īdnīn inekesi ērdi Şeyh Hasan Kūçekke yiberip⁸⁵⁹ dēdi ki mēniñ anam bilen Emīr Čūpān arasında dostlıq ērdi (4) ol maḥallda ki⁸⁶⁰ yarlıg bolup ērdi ki atam⁸⁶¹ Sudukünni⁸⁶² öldürgeyler Emīr Čūpān ol ḥādişeğa māni' bolup ērdi⁸⁶³. Bizge ol ḥuḳūḳ (5) unutulmaydur⁸⁶⁴ bu kün revā tutmas bizge Čūpānilerğa⁸⁶⁵ qaşd kılğay-biz maşlaḥat oldur kim mādde-yi muḥālefet o- (6) -rtadın maḥv bolğay Emīr Şeyh Hasan Kūçek çün peygāmnnı eşitti⁸⁶⁶ be-ğāyet ḥurrem bolup dēdi her nē⁸⁶⁷ pādişāh buyuruptur dīn ü⁸⁶⁸ (7) devlet sipāh u ra'ıyyet şalāhıdur. Egrenec(?) Bēgini ol cemā'at bilen ki anıñ bile kēlip ērdiler

- 845 *qalmaydur: T qalmadı*
846 *vārişidür: P vārişdür*
847 *ittifāk bilen anı pādişāh köterdiler Satıbek çerik yığıp Sulṭāniyyeğa teveccüh kılıp: P'de yok.*
848 *barıp: T çığıp*
849 *ve: T'de yok.*
850 *kıldılar: T boldı*
851 *kış: P kün*
852 *Sulṭāniyyede: P Sulṭāniyyeni*
853 *kılıp: P'de yok.*
854 *hem: P'de yok.*
855 *boldı: P bolsa*
856 *Hasan: P'de yok.*
857 *utru: P utr(u)*
- 858 *Egrenec(?): P , T *
859 *yiberip: P yiberdi*
860 *ki: T kim*
861 *atam: T atamnı*
862 *Sudukünni: T Sudukün*
863 *ērdi: P'de yok.*
864 *unutulmaydur: T unutulmadı*
865 *Čūpānilerğa: P Čūpānlarge*
866 *eşitti: P'de yok.*
867 *her nē: P'de yok.*
868 *ü: P'de yok.*

nevāziş kılıp fāhır hıl'atler (8) kēydürüp hālvette Egrenec(?) Bēgige⁸⁶⁹ dēdi ki⁸⁷⁰ pādīşāhka mendin kulluk dēp dēgil ki maña bu memleketde⁸⁷¹ ihtiyār-ı küllī bardur ammā Şeyh (9) Hasan Büzürğdin ki bizge küyevdür egerçi andın ança iş kēlmes bā-vücūd ol andın⁸⁷² īmin ērmes-men maşlahat oldur kim (10) Tağay Tēmür Hān bizge⁸⁷³ anıñ def'i için ruḥşat bērse tā anı ortadın köterip çün işini ser-encām kılmak Satıbek (11) bilen Dilşād siñilimizni pādīşāh ki⁸⁷⁴ bendelik kemerin hızzette bağlağay-biz ve⁸⁷⁵ kiryās-ı 'ālīde mülāzım bolğay-biz çün (12) Egrenec(?) Bēg⁸⁷⁶ andın yanıp ol maḥūf sözni hālvette Tağay Tēmür Hānga⁸⁷⁷ dēdi pādīşāh⁸⁷⁸ Ölceytü⁸⁷⁹ Hān kızı⁸⁸⁰ bilen (13) Dilşād H'ātūnnı tama'ını köñlide⁸⁸¹ muḥammer kılıp Şeyh Hasan Kūçekni mevā'id bilen müstazher kılıp dil-h'āh bilen cevāb yiberdi ve andın soñ⁸⁸² (14) bu muḳaddimātta 'ahd ü peymān tilep⁸⁸³ Şeyh⁸⁸⁴ Hasan Kūçek haber yiberdi kim bu maşlahatta⁸⁸⁵ sābit-ḳademdür-biz vazīfe ol kim bu 'ahd (15) te'kīdi için öz haṭṭ-ı şerīfī bilen bey'at-nāmeī bitigey ki Çüpāniler⁸⁸⁶ kerek kim⁸⁸⁷ ilgeyler ḳaşdı⁸⁸⁸ kılıp Şeyh Hasan Büzürğni (16) ḳavm u⁸⁸⁹ tābi'leri⁸⁹⁰ bilen ortadın kötersünler⁸⁹¹ ve⁸⁹² ulus emāreti ve salṭanat niyābeti āl-i Çüpānga bolğay çün elçi (17) teblīğ-i risāletka iblāğ kıldı Tağay Tēmürğa çün Satıbek ve Dilşād H'ātūn⁸⁹³ sevdāsı dimāğıda mütemekkin⁸⁹⁴ bolup ērdi (18) ol pādīşāh⁸⁹⁵ -ı levh 'āḳıbet-

869 Bēgige: P Bēgi

870 ki: P'de yok.

871 bu memleketde: T'de yok.

872 andın: T kim

873 bizge: P'de yok.

874 Dilşād siñilimizni pādīşāh ki: T siñilimiz Dilşād H'ātūnnı pādīşāhka bērip

875 bağlağay-biz ve: P bağlay ve biz

876 Bēg: T Bēgi

877 Hānga: P Hān

878 P+dēdi

879 Ölceytü: T Öl<i>ceytü

880 kızı: T kızını

881 köñlide: P köñlümde

882 ve andın soñ: P'de yok.

883 'ahd ü peymān tilep: P 'uhde-yi peymān bilen

884 Şeyh: P Şāh

885 maşlahatta: P maşlahat

886 Çüpāniler: P Çüpānlar

887 kim: P'de yok.

888 ḳaşdı: P ḳaşd

889 u: P'de yok.

890 tābi'leri: P tābi'ler

891 kötersünler: P köterdiler

892 T+uluslar ve

893 H'ātūn: T Hātūn

894 mütemekkin: P mütemekkīn

895 P+Sāde

endîşlik⁸⁹⁶ kılmay öz hattı bilen ol⁸⁹⁷ türlü ki Şeyh Hasan Kūçek dēp ērdi kitābeti bitip āhiride öz atını bitidi ki hatt{nı} Tağay Tēmür bin Südigen(?) bu mu'temed eligidin⁸⁹⁸ (20) Şeyh Hasan Kūçekke (21) yiberdi Şeyh Hasan⁸⁹⁹ ol mektūbnı alıp Pīr Hüseyn Çüpānı⁹⁰⁰ ve Emīr 'Alī Sebükten ittifākı bilen atlanıp⁹⁰¹ Şeyh Hasan⁹⁰² Büzürg, Calayır ordusunıñ yakınıda 55^[128a] (1) barıp ve anıñ havāşşlaridin⁹⁰³ birevni tilep ol mektūbnı aña bērip dēdi barıp⁹⁰⁴ Emīr Şeyh Hasan-ı Calayırğa dēgil ki Şeyh Hasan Tēmür-Taş kēlip kulluk (2) tēgüredür ve aytadur ki⁹⁰⁵ her nēçe Şeyh Hasan Ağa bizdin qaraqlap bir yatnı ki bu memlekette haqqı yok-turur⁹⁰⁶ ve Hülegü Hān hāne- (3) -dānınıñ haşmıdur, bu ulusda⁹⁰⁷ yol bērip on miñ tümen kalıp⁹⁰⁸ aña ve çerikige harc kılıptur. Bu kün ol pesendide (4) hıdmātı⁹⁰⁹ arasında bu türlü hatt bitiptür egerçi bēg bizni özige⁹¹⁰ hāsıd ü 'adū⁹¹¹ bilür ammā biz bu 'özr-i şarīhni anıñ haqqıda revā (5) tutmadük ve anı haber-dār kılduk kim öz işidin haber-dār bolğay ve Şeyh Hasan Kūçek ol maqāmdın külüp ve hurrem ordusığa (6) yanıp uruş silāhını çıgarıp kişileriğa dēdi haber-dār boluñ kim⁹¹² *bi-ḥamdi'llāh* ki uruş işi bir sarı bolup (7) Tağay Tēmürniñ fitnessi ber-ṭaraf boldı havāşşları dēdiler bu kün tört aydur⁹¹³ ki bu ēki çerik uruş yarağı kıladurlar ve qarār (8) oldur kim 'ale's-şabāh çehār-şenbih muhārebe vü muqātele kılğaylar nē türlü boldı kim⁹¹⁴ fitne vü āşüb bir yolu teskīn taptı Şeyh Hasan Kūçek (9) dēdi oşbu kēçe bu ma'nā⁹¹⁵ sizge rüşen bolğusıdur ol ṭarafın çün ol peygām bilen hatt Şeyh Hasan Büzürgge yētti tütünü (10) başığa yügürüp ot dēk tutaşıp nihālçe yüzidin saçrap çerikke dēdi ki savut kēyip haber-dār

⁸⁹⁶ 'ākıbet-endîşlik: P endîşlik

⁸⁹⁷ ol: P o(l)

⁸⁹⁸ dēp ērdi kitābeti bitip āhiride öz atını bitidi ki hatt{nı} Tağay Tēmür bin ... bu mu'temed eligidin: P haber yiberdi kim <bu> (19) bu maşlahatta sābit-kademdür-biz vazīfe ol-kim bu 'ahd te'kīdi üçün öz hatt-ı şerīfi bilen bey'at-nāmei bitigey ki (20) Çüpānlar kerek kim elgeniler(?) kaşd kılıp Şeyh Hasan Büzürgni kavm (u) tābi'leri bilen kötersünler

⁸⁹⁹ Hasan: P'de yok.

⁹⁰⁰ Hüseyn Çüpānı: P Hasan Çüpān

⁹⁰¹ atlanıp: P'de yok.

⁹⁰² Hasan: P'de yok.

⁹⁰³ havāşşlaridin: P havāşşlardın

⁹⁰⁴ barıp: P'de yok.

⁹⁰⁵ P+ ve

⁹⁰⁶ yok-turur: T yoktur

⁹⁰⁷ ulusda: P ulusd(a)

⁹⁰⁸ kalıp: P māl ve

⁹⁰⁹ hıdmātı: T hızmātı

⁹¹⁰ özige: P'de yok.

⁹¹¹ ü 'adū: P va 'id

⁹¹² kim: T ki

⁹¹³ aydur: T ay

⁹¹⁴ kim: P'de yok.

⁹¹⁵ bu ma'nā: P'de yok.

bolsunlar ve kişi (11) yiberip Argun Şāhnı ki Tağay Têmür Hân nâyibi êrdi tilep ol haţtnı allığa saldı çün Argun Şāh ol haţtnı (12) müţāla‘a kıldı Emîr Şeyh Hasan sordu ki pâdişāh haţtı bar mudur, dēdi bardur. Şeyh Hasan dēdi ki men anıñ⁹¹⁶ haqqıda nē yaman- (13) -lık kılıp-men ki⁹¹⁷ ol ġaddār-ı nā-inşāf mēniñ barımda⁹¹⁸ bu türlük şerrni revā tutup kaşd-ı hānedānım⁹¹⁹ kılur⁹²⁰ Argun Şāhnıñ⁹²¹ bu hāldın haberi yok êrdi (14) yükünüp dēdi ki zīnhār mundın maña⁹²² haber yoqtur hemānā ki⁹²³ bu oyun-ı ferzī-bendidür⁹²⁴ Şeyh Hasan manşūbesidin nē Tağay (15) Têmür Moğol kişidür ve henüz Çüpānîlerniñ⁹²⁵ mekr ü keydige vākıf êrmes eger emîr ruhşat bërse biz barça Horāsān çeriki (16) bilen sēniñ üçün cānlar fedā kılıp tamām Çüpānîlerni⁹²⁶ ber-üftād{e} kılalı Şeyh Hasan⁹²⁷ Büzürg çün bu merdāne ve ‘ākıl-āne söz (17) Argun Şāhdın istimā‘ kıldı boynın kuçup dēdi rahmet aşlıña sēn⁹²⁸ Argun Ağa⁹²⁹ nebiresi-sēn ki⁹³⁰ Mengü Ka’an⁹³¹ hükmi (18) bilen tamām Hülegü Hân⁹³² ordusıġa⁹³³ hākim êrdi ve Hülegü Hân yarlıġıda meştür êrdi kim⁹³⁴ şāhzāde Hülegü oğul Argun Ağa⁹³⁵ tedbiri bilen (19) ‘amel kılıp andın vuķūfsız hēç işke⁹³⁶ rücū‘ kılmasun sendin bu türlük vefā vü mürüvvet kēlür êmdi (20) bu mektübni ol⁹³⁷ ġaddār kaşıġa⁹³⁸ êltip dēgil ki bā-vücūd mundaķ sāyika-yi hizmetkārılık men saña becā kēltürdüm revā bolġay ki sēn mundaķ kaşdınıñ yārāmda endişe kılur-sēn. Argun Şāh ol mektübni⁹³⁹ Tağay Têmür kaşıġa⁹⁴⁰ êltip anı ol hāldın haber-dār kıldı. Tağay Têmür (21) dēdi

916 P+<kılıp>

917 kılıp-men ki: P'de yok.

918 barımda: T barımda bar

919 hānedānım: P cānım

920 kılur: P kılıp

921 Şāhnıñ: P Şāhnı

922 mundın maña: T maña mundın

923 hemānā ki: T hemāngeh

924 ferzī-bendidür: T ferzīn-bendidür, P ferzend-bendidür

925 Çüpānîlerniñ: P Çüpānlarnıñ

926 Çüpānîlerni: P Çüpānlarnı

927 Hasan: P'de yok.

928 sēn: P'de yok.

929 Ağa: P'de yok.

930 ki: P'de yok.

931 Ka'an: P K'an

932 Hân: P'de yok.

933 ordusıġa: T ulusıġa

934 kim: P'de yok.

935 Hülegü oğul Argun Ağa: P oğul Ağa

936 işke: P kişige

937 ol: P'de yok.

938 kaşıġa: P kaşıda

939 êltip dēgil ki bā-vücūd mundaķ sāyika-yi hizmetkārılık men saña becā kēltürdüm revā bolġay ki sēn mundaķ kaşdınıñ yārāmda endişe kılur-sēn. Argun Şāh ol mektübni: P'de yok.

940 Tağay Têmür kaşıġa: P Têmür Tağay kaşıda

Şeyh Hasan Kūçek mekr ü tezvîrni maña dēp ērdiler ammā⁹⁴¹ bu gāyetgāça bilmes
ērdim tā özüm⁹⁴² yārāmda müşāhede vü mülāhaza⁹⁴³ kıldım ēmdi⁹⁴⁴ çün ēki **56**^[128b]
(1) merkebdin yadağ qalduq iḳāmet kılmāq maşlahat ērmes. Pes öz havāşşı⁹⁴⁵
bilen⁹⁴⁶ hezīmet kılıp Ḥorāsānga bardı ve çün (2) Esterābādka yētti nēçe maḥallıdın
soḡ ser-be-dārlarını⁹⁴⁷ ki Sultān Ebū Sa‘īd vefātıdın soḡ⁹⁴⁸ Sebzvārda ḥurūc kılıp
ērdiler inḳıyād (3) üçün da‘vet kılıp ol cemā‘at zāhiren itā‘at yüzindin⁹⁴⁹
mülāzemetiḡa barıp çün bār-gāhıda kirdiler şilen maḥallıda (4) teber-zīnni başıḡa
urup fi‘l-hāl ol pādīşāh ölüp ordusını talan u tārācḡa⁹⁵⁰ bērdiler ammā bu sarıdın çün
(5) Taḡay Tēmür Merāḡadın kēçe bilen kaçıp Ḥorāsānga bardı yana kün Şeyh Hasan
Büzürg bēgler bilen Çüpāniler⁹⁵¹ ordusıḡa (6) barıp bēgler bilen mülākāt kılıp çün
Satıbek bint-i Ölceytü Sultānnıñ körünişige kirdi⁹⁵² ēligin öpüp ‘özr-h‘āhlıḡ (7) kılıp
barça Ucān sarı ‘azīmet kıldılar ve çün atlandılar Satıbek bilen Şeyh Hasan Büzürg
yandaşa yörüp Şeyh Hasan (8) Kūçek yasavullar dēk ilgeri kēyin⁹⁵³ yörüp dēdiler⁹⁵⁴
çün Satıbek Ucānda nüzül kıldı Şeyh Hasan Büzürg ēki yıḡaçda⁹⁵⁵ (9) ordusıḡa⁹⁵⁶
tuşup ba‘zı bēgler⁹⁵⁷ Tebrīzḡa bardılar. Bu eṣnāda Şeyh Hasan Kūçek Satıbek
bilen⁹⁵⁸ muḡālefet kılıp ordusın (10) talap anı pādīşāhlıḡdın ma‘zül kılıp Süleymān
atlıḡ⁹⁵⁹ birevni pādīşāh köterdiler.

on bēşinçi

941 ammā: T'de yok.
942 özüm: T ö[züm]
943 vü mülāhaza: P'de yok.
944 ēmdi: P ammā
945 havāşşı: P havāşş
946 P+kēçede
947 ser-be-dārlarını: P ser-abdāllarını
948 soḡ: P'de yok.
949 yüzindin: T yüzidin
950 tārācḡa: P tārāc
951 Çüpāniler: P Çüpān<n>iler
952 kirdi: P'de yok.
953 kēyin: P kēyindin
954 yörüp dēdiler: P yōridi
955 yıḡaçda: T yıḡacıda
956 ordusıḡa: P uruş
957 ba‘zı bēgler: T ba‘zılar
958 bilen: P'de yok.
959 atlıḡ: P atalıḡ

Süleymān Hān bin Muḥammed bin (11) Sekte(?)⁹⁶⁰ bin Hülegü Hān, Şeyḥ Ḥasan Kūçek anı pādişāh köterip tahtğa⁹⁶¹ olturğuzup⁹⁶² Satıbekni istilā hükmi bilen aña (12) ‘aқd bağladılar⁹⁶³ ve andın Tebrizğa müteveccih bolup Şeyḥ Ḥasan Büzürg-i Calayır, Bağdādğa⁹⁶⁴ barıp anda mütemekkin⁹⁶⁵ bolup iķāmet kıldı⁹⁶⁶ (13) çün Süleymān Hān vefāt boldı Çingiz Hān neslidin Īrānda kişi qalmadı her⁹⁶⁷ kişi bir şehrde ḥākim boldı.

on altıncı

(14) Nūşirevān Hān ki endek fırsatda salṭanatı ber-ṭaraf boldı.

Çingiz Hān neslidin ya‘nī ki memālik-i Tūrān zemīnde salṭanat (15) kılıpturlar zikride

Ve alar otuz bir kişidürler.

evvel⁹⁶⁸

Çağatay Hān bin Çingiz Hān ol pādişāh şāhib-i şevket-i ‘ālī-himmet êrkendür ol fırsatda ki⁹⁶⁹ (16) Çingiz Hān memālikni evlād u etbā‘ığa⁹⁷⁰ kısmet kıldı Tūrān memleketini⁹⁷¹ Ceyḥūn yakasığaça ki Īrān ve⁹⁷² Tūrān arasında vāsıṭa- (17) -dur Çağatay⁹⁷³ Hānga bėrip ěrdi ve Qaraçar Noyannı aña qoşup medār-ı devlet u⁹⁷⁴ memleketi ol ěrdi ve Çağatay⁹⁷⁵ Hānnıñ (18) müstaḳarr-ı serīr-i salṭanatı Bėş Balığ

960 Sekte(?): T , P
961 tahtğa: T tahtka
962 olturğuzup: P oltu(r)ğuzup
963 bağladılar: T bağladı
964 Bağdādğa: T Bağdādka
965 mütemekkin: P mütemekkīn
966 kıldı: P'de yok.
967 her: P'de yok.
968 ve alar otuz bir kişidürler **evvel**: P'de yok.
969 fırsatda ki: P fırsat
970 evlād u etbā‘ığa: P etbā‘ evlādığa
971 memleketini: P memleketi
972 ve: P'de yok.
973 Çağatay: P Çığay
974 u: P'de yok.
975 Çağatay: P Çığay

êrkendür ve ⁹⁷⁶ Moğol tili bilen balıĝ ⁹⁷⁷ ya'nî şehir ammā ⁹⁷⁸ Çığatay Hân ⁹⁷⁹ memleketni Karaçar Noyanğa tapşurup (19) özi dāyim Ögedey Ka'an ⁹⁸⁰ bilen bolur êrdi ve tarîķ-i mücāmele vü mülātafeni ol türlük sülük tuttı kim (20) uĝuvvet ü ⁹⁸¹ vedād mertebesi yegānelik vü ⁹⁸² ittiḥādķa münccerr boldı alarnıñ ittifāķı bereketidin ⁹⁸³ devlet işi ve ⁹⁸⁴ memleket (21) umūrı intizām tapıp ḥānlıķ rüsümü cihān-bānlıķ kavā'idı istimrār ü istiḥkām taptı ammā Çaĝatay Hân ⁹⁸⁵ 'ayş ü 'işretde 57^[129a] (1) қоşқа 'acāyib meşĝūf êrkendür ve saltanat ü cihān-dārлық ⁹⁸⁶ mühimmātıĝa Karaçar Noyan kıyām kılıp re'āyā vü leşkeriniñ (2) muşālaḥatını ⁹⁸⁷ vech-i aḥsen bilen kifāyet kılur êrkendür.

lü'lü' beyt

bolup êrdi evlā kār-dān

ra'ıyyet ĝayr ... ⁹⁸⁸ kār-dān

(3) ve bedāyi' vü vaķāyi' vü ĝarāyib umūr ki ol zamānda yüz körgüzdi Maḥmūd Tārābiniñ ḥurūcı êrdi ⁹⁸⁹ ve ol icmāl yüzindin ⁹⁹⁰ (4) oldur kim ⁹⁹¹ **sene selaşın ve seb'amiede** ⁹⁹² Maḥmūd-ı Ğırbāl-bāz(?), Tārāb mevzi'ide ki Buḥārāniñ ⁹⁹³ üç yıĝacıdadur şeyd ü zerrāķ- (5) -lık āĝāz kılıp zühd ü ⁹⁹⁴ 'ibādet tarīķin ilgeri tutup

⁹⁷⁶ ve: P'de yok.
⁹⁷⁷ balıĝ: P'de yok.
⁹⁷⁸ ammā: P mā
⁹⁷⁹ Çığatay Hân: P Çıĝay
⁹⁸⁰ Ka'an: P Hân
⁹⁸¹ ü: P'de yok.
⁹⁸² vü: P'de yok.
⁹⁸³ bereketidin: T yükidin
⁹⁸⁴ ve: P'de yok.
⁹⁸⁵ Çaĝatay Hân: P Çıĝay
⁹⁸⁶ cihān-dārлық: P cihān<-ĝır>-dārлық
⁹⁸⁷ muşālaḥatını: P muşālaḥatı

⁹⁸⁸ ...: P
⁹⁸⁹ ve bedāyi' vü vaķāyi' vü ĝarāyib umūr ki ol zamānda yüz körgüzdi Maḥmūd Tārābiniñ ḥurūcı êrdi: T [... ..]
⁹⁹⁰ yüzindin: T yüzidin
⁹⁹¹ oldur kim: T'de yok.
⁹⁹² 730'da.
⁹⁹³ Buḥārāniñ: P Buḥārā anıñ
⁹⁹⁴ ü: P'de yok.

da‘vā kıldı kim cinniler mēnim⁹⁹⁵ kaçımğa kēlip mēniñ fermānım- (6) -dın tecāvüz kılmalar çün bu söz ‘avām arasında fāş boldı her⁹⁹⁶ kimde ki⁹⁹⁷ marazī bar ērdi aña yüzlendiler hasb-i ittifāk (7) bilen bir ēki kişige ki⁹⁹⁸ Tēñri Te‘ālā şıḥḥat kerāmet kıldı ve bu ma‘nā aña mūcib-i şöhret boldı⁹⁹⁹ köp ḥalāyık eṭrāf ü cevānibdin (8) teveccüh kılip aña mülāzım boldılar ve künden künğa cem‘iyyeti artıp daruğalar ki Buḥārā ve ¹⁰⁰⁰tevābi‘ide ¹⁰⁰¹ērdiler mütevehhim (9) bolup şāhib-i yalavaç ki Hocendde ērdi ḥaber yiberdiler ve özlari ihlās ü i‘tikād¹⁰⁰² şüreti bilen¹⁰⁰³ şeyḥni köre barıp (10) iltimās kıldılar kim¹⁰⁰⁴ ümīd oldur kim şeyḥ şehrga kudüm-i şerīfini¹⁰⁰⁵ erzānī tutsalar tā kudümniñ bereketi şehrga (11) yētkey. ‘Arz oldur¹⁰⁰⁶ kim bahāne bilen anı Tārābdın çığarıp çün şehir sarı yüzlense köfrükke yētkende anıñ işini (12) fayşal bergeyler hemānā Tārābī¹⁰⁰⁷ ferāset bilen ol ma‘nādın fehm kılip çün köfrükke yakın yētti daruğalarğa dēdi (13) bātıl endişeni dimāğdın¹⁰⁰⁸ çığargıl yok ērse¹⁰⁰⁹ nē ol-kim ādemī ¹⁰¹⁰ēligi ortada bolğay ¹⁰¹¹buyurdu ¹⁰¹²kim közleriñni başıñdın çığargaylar (14) daruğalar¹⁰¹³ çün ol kaçdın kişige zāhir kılmaydur ērdi ol sözdin¹⁰¹⁴ korkup ol ḥayāldin özini ötkerip¹⁰¹⁵ (15) çün Tārābī şehrga yētti bir öyde tüşüp ança ḥalāyık anda cem‘ boldılar kim ašlā çığıp kirmekke¹⁰¹⁶ mecāl yok ērdi çün (16) izdiḥām ḥaddın tecāvüz¹⁰¹⁷ kıldı Tārābī tamğa çığıp ağızınıñ suynı¹⁰¹⁸ kuyı salur ērdi. Her kimge ol sudın kaṭreī tamsa ērdi¹⁰¹⁹ (17) ‘acāyib mesrūr bolur¹⁰²⁰ ērdi

⁹⁹⁵ mēnim: T'de yok.
⁹⁹⁶ her: P'de yok.
⁹⁹⁷ ki: T'de yok.
⁹⁹⁸ ki: P'de yok.
⁹⁹⁹ boldı: T bolup
¹⁰⁰⁰ ve: P'de yok.
¹⁰⁰¹ tevābi‘ide: T tābi‘ide
¹⁰⁰² P+u
¹⁰⁰³ bilen: P'de yok.
¹⁰⁰⁴ kim: T ki
¹⁰⁰⁵ şerīfini: T şerīfi
¹⁰⁰⁶ oldur: T ol ērdi
¹⁰⁰⁷ Tārābı: P Tārāb
¹⁰⁰⁸ dimāğdın: P dīmā(ğ)dın
¹⁰⁰⁹ yok ērse: P'de yok.
¹⁰¹⁰ ādemī: P ādem
¹⁰¹¹ ortada bolğay: P orta(da) bo(l)ğay
¹⁰¹² buyurdu: T buyuray
¹⁰¹³ daruğalar: P daruğa
¹⁰¹⁴ sözdin: P yüzdin
¹⁰¹⁵ özini ötkerip: P özni ötkerdi
¹⁰¹⁶ çığıp kirmekke: P kirme(k)ke çıkmage
¹⁰¹⁷ tecāvüz: P'de yok.
¹⁰¹⁸ ağızınıñ suynı: P ağız(ı)nıñ suy(ı)nı
¹⁰¹⁹ ērdi: T'de yok.
¹⁰²⁰ bolur: T yanar

bēgler her nēçe ƙaşd ƙıldılar kim fursat tapıp Tārābīni¹⁰²¹ helāk ƙılğaylar¹⁰²² ortadın kötergeyler (18) ‘avām keşretidin ki¹⁰²³ ol öy etrāf u¹⁰²⁴ cevānibini ƙabap¹⁰²⁵ turup ērdiler müyesser bolmadı çün Tārābī vāƙıf boldı¹⁰²⁶ kim (19) bēgler aña ƙaşd ƙılıpturlar yaşurun bir eşikdin çıǵıp bir atƙa minip fi’l-hāl {E}bū Hafs telli üstige çıǵıp turdı (20) çün elge haber boldı kim Şeyh andadur ‘avām ğavġā köterdiler kim Şeyh¹⁰²⁷ bir pervāz bilen uçup {E}bū Hafs telli üstige barıp- (21) -tur¹⁰²⁸ ‘avāmġa māsike ƙalmay tamām şehr eli aña yüzlendiler ve çün¹⁰²⁹ ƙalın ħalāyık ƙaşıda cem‘ boldılar şām maħallıda¹⁰³⁰ ol cemā‘atƙa dēdi: ey haƙƙ tālībleri¹⁰³¹ tevaƙƙuf **58**^{129b} (1) u intizār ƙaçanġaça bolġay¹⁰³² yeryüzini bu¹⁰³³ bī-dīnlerdin arıtmek¹⁰³⁴ kerek. Her kişige olça silāhdın¹⁰³⁵ müyesser boldı alıp Şeyhni şehrġa kivürdiler (2) ve bēgler ƙaçıp yana kün ki ādīne ērdi ħuṭbe Şeyh atıġa oƣup Buħārānıñ e’imme vü ekābirini ħāzır ƙılıp ba‘zını öldürüp (3) ba‘zıġa ihānet yètkürdi ve runūd {u} evbāşġa¹⁰³⁶ istimālet bērip dēdi: bizge ġaybdın silāh yètküsidür. Bu esnā- (4) -da Şīrāzdın kārvanī kēlip tōrt ħar-vār ƙılıç kēltürdiler. Bu daġı el¹⁰³⁷ i’tikādıġa sebeb boldı ve buyurdı kim (5) bēglerniñ¹⁰³⁸ bār-ġāh u çādırlarını¹⁰³⁹ çıġarıp zāhir-i¹⁰⁴⁰ şehrde tikip¹⁰⁴¹ Tārābī haşmeti tamām bilen olturdı ve evbāş māllık kişilerniñ (6) öylerige¹⁰⁴² kirip her nē köñülleri tilese alıp Tārābī ƙaşıġa eltıp ol çerikke bērip ol elge bērip çerik¹⁰⁴³ tertīb bēre (7) başladı ve bēgler ki barıp ērdiler ƙalın çerik Moġoldın vilāyet haşrıdın yıǵıp Buħārāġa teveccüh ƙıldılar ve Tārābī (8) etbā‘ı vü

1021 Tārābīni: P Tārābī
1022 ƙılğaylar: T ƙılıp
1023 ki: P’de yok.
1024 u: P’de yok.
1025 cevānibini ƙabap: P cevānibi ƙab(ap)
1026 boldı: T boluptur
1027 kim Şeyh: P’de yok.
1028 P+<barıp>
1029 ve çün: P’de yok.
1030 maħallıda: P maħallda
1031 tālībleri: P tālībleri(i)
1032 ƙaçanġaça bolġay: P ƙaçanġa(ça bolġay)
1033 bu: P’de yok.
1034 arıtmek: P a(r)ıtmek
1035 olca silāhdın: T silāhdın olça
1036 evbāşġa: T evbāşka
1037 el: T’de yok.
1038 bēglerniñ: T bēg
1039 çādırlarını: P çādırlarını
1040 zāhir-i: P’de yok.
1041 tikip: P’de yok.
1042 öylerige: T evlerige
1043 çerik: P’de yok.

işbā' ¹⁰⁴⁴ bilen utru ¹⁰⁴⁵ çığıp éki çèrik şaff tartıp Moğol Şeyh kerāmâtı kórkuñcıldın ança uruşğa ¹⁰⁴⁶ şürü' kılmay- (9) -dur érdiler kazā-rā bir ok Tārābīniñ maqteliğa tégip ¹⁰⁴⁷ anıñ dèk yıķılıp cān bérdi ki ¹⁰⁴⁸ kişi vāķıf bolmadı ammā ol kün qatıķ yèl (10) bolup 'azīm ğubār boldı. Ol-türlük ki ¹⁰⁴⁹ èl birbirini kórmeýdür érdiler ve Moğol çèriki ol hālnı vilāyet ü kerāmātķa ħaml kılıp (11) uruşdın yüz öyürdiler ¹⁰⁵⁰ ve Tārābīniñ etbā' ı alarnı ¹⁰⁵¹ qavup kırıp on miñ ¹⁰⁵² kişi öldiler çün qatl ü tārāc- (12) -dın yandılar Tārābīni tapmay dèdiler ¹⁰⁵³ kim Şeyh ğıybeti kılıptur tā ol kèlgünçe qardaşları Muħammed ve ¹⁰⁵⁴ 'Alī kā'im-maķām (13) bolsunlar 'avām u evbāş mütāba'at kemerin bağlap èlig çıǵarıp her nè ħātırları ¹⁰⁵⁵ tilese dèp kıılır érdiler çün bu ħaber ki (14) Buħārādaki bèğler yiberip érdiler Ħocendķa yètip yalavaķķa ¹⁰⁵⁶ şüret-i hālnı 'arza-dāşt kıldı ¹⁰⁵⁷ ve andın İldiz Noyan (15) ve Çekīn Qorçı çèrik bilen bu fitne def'i üçün 'azim bolup bir nèce maħall ki ol ğüm-rāħlar tasalluť tapıp fesādķa (16) qol sunup érdiler ol ¹⁰⁵⁸ çèrik Buħārāğa yètip ¹⁰⁵⁹ Tārābīniñ qardaşları etbā' vü ¹⁰⁶⁰ işbā' ı bilen utru çığıp uruşup (17) érdiler ¹⁰⁶¹ kemā-biş ¹⁰⁶² yèğirmi bèş ¹⁰⁶³ miñ kişi maqtül boldılar baķıyyetü's-seyf ki ol nā-pāklardın qalmadı ¹⁰⁶⁴ her sarı (18) qaçıp ol āşüb teskīn taptı ammā Moğol çèriki tama' tişini ğāret u ¹⁰⁶⁵ tārāc üçün ititip ¹⁰⁶⁶ ħayālları ol (19) érdi kim Buħārāğa āsibi yètkürgeyler Tèñri Te'ālā luťfi ¹⁰⁶⁷ Müsülmānlarğa bolup cem'-i büzürgler envā' ħızmet (20) kılıp çèrik uluğlardın ¹⁰⁶⁸

1044 etbā' ı vü işbā' ı: P etbā' işbā'
1045 utru: P utr(u)
1046 uruşğa: T uruşke
1047 tégip: P'de yok.
1048 cān bérdi ki: T cān-ı be-ħakķ teslīm kıldı kim
1049 ki: T kim
1050 öyürdiler: T évürdiler
1051 alarnı: P (a)larnı
1052 miñ: P'de yok.
1053 tapmay dèdiler: P tapmadılar
1054 ve: P'de yok.
1055 ħātırları: P ħātırılar
1056 yalavaķķa: P yalavaç
1057 kıldı: T kıldılar
1058 ol: P'de yok.
1059 yètip: T'de yok.
1060 vü: P'de yok.
1061 érdiler: T'de yok.
1062 kemā-biş: P kemā
1063 bèş: T'de yok.
1064 qalmadı: P qaldı
1065 u: P'de yok.
1066 ititip: P itip
1067 luťfi: P luťf
1068 uluğlardın: P uluğlardın

der-h^vāst kıldılar ki qatl u talannı ança mevķūf kılıñ kim şüret-i hālını¹⁰⁶⁹ ‘arza-dāšt (21) kılalıñ her nē fermān bolsa ‘amel kılgay-siz. Bēgler ol ümīd bilen ki cevāb elbette tōre yosunı bilen kēlgüsidür hıżmetāne alıp talan kıılmaķını¹⁰⁷⁰ 59^[130a] (1) mevķūf kıldılar ve çün ‘arza-dāšt ‘arzğa yētti Qaraçar, noyanlığı¹⁰⁷¹ bilen Buħārā ēlini bağışlap yarlığ boldı kim çerik yanıp ašlā talan u¹⁰⁷² (2) tārāc¹⁰⁷³ üçün müzāhım¹⁰⁷⁴ bolmasunlar Buħārā ēli Tārābīler şerr ü¹⁰⁷⁵ fesādıdın dağı qatl u¹⁰⁷⁶ talandın soñ¹⁰⁷⁷ hālāş boldılar çün Çağatay¹⁰⁷⁸ Hānnıñ hayātı (3) āhırğa yētti ve mizācı şıhhat u istikāmet hālıdın özge boldı vaşıyyet kıldı kim¹⁰⁷⁹ Qara Hülegü veli-‘ahd bolğay çün ol kiçik ērdi Qaraçar (4) Noyın memleket işige¹⁰⁸⁰ revnaķ bērūr ērdi.

ēkinçi

Çün¹⁰⁸¹ Qara Hülegü ulğaydı anıñ¹⁰⁸² salţanat tahtığa olturguzdılar¹⁰⁸³ çün (5) Güyük Hān pādīşāh boldı hūkm¹⁰⁸⁴ kıldı kim

üçünçi

Yesün Mengü bin Çağatay¹⁰⁸⁵ Hān pādīşāh bolsun oğul bolğanda nēçük nebīre¹⁰⁸⁶ (6) pādīşāh bolğay. Pes Qara Hülegüni ma‘zül kılıp Yesün Mengüni tahtğa¹⁰⁸⁷

¹⁰⁶⁹ *hālını*: T *vāķı ‘anı*

¹⁰⁷⁰ *kıılmaķını*: P’de yok.

¹⁰⁷¹ *noyanlığı*: T

¹⁰⁷² *u*: P’de yok.

¹⁰⁷³ P+<ve>

¹⁰⁷⁴ *müzāhım*: P’de yok.

¹⁰⁷⁵ *ü*: P’de yok.

¹⁰⁷⁶ *qatl u*: P’de yok.

¹⁰⁷⁷ *soñ*: P’de yok.

¹⁰⁷⁸ *Çağatay*: P *Çığay*

¹⁰⁷⁹ *vaşıyyet kıldı kim*: P’de yok.

¹⁰⁸⁰ *işige*: P *añ*

¹⁰⁸¹ *ikinçi çün*: T *çün ēkinçi*

¹⁰⁸² *ulğaydı anıñ*: T *ulğay dēdi anı*

¹⁰⁸³ *olturguzdılar*: P *olturguzd(ı)lar*

¹⁰⁸⁴ *hūkm*: P’de yok.

¹⁰⁸⁵ *Çağatay*: P *Çığay*

¹⁰⁸⁶ *nēçük nebīre*: P *nebīre nēçük*

¹⁰⁸⁷ *tahtğa*: T *tahtķa*

olturguzdılar¹⁰⁸⁸ *sene selāse ve arba ʿīn ve seb ʿamiede*¹⁰⁸⁹ ve¹⁰⁹⁰ çün ol pādīšāh¹⁰⁹¹
(7) vefāt boldı Mübārek Şāh Kūçek sa ʿy bilen¹⁰⁹² yana Qara Hūlegü pādīšāh boldı.

törtünçi

Arğana H ʿātūn¹⁰⁹³ bint-i Arıǵ Böke ibn Toli (8) H ʿān ki çün Qara Hūlegü vefāt boldı
Mübārek Şāh Kūçek sa ʿy bilen¹⁰⁹⁴ saltanat emriǵa mutaşaddı boldı ve ol h ʿātūnnı¹⁰⁹⁵
êrkendür be-ğāyet (9) şāhib-i devlet ü¹⁰⁹⁶ yahşı hışāllıq Müsülmānlarǵa köp¹⁰⁹⁷
ri ʿāyet kılur êrkendür.

bêşinçi

Alǵu bin Baydar bin Çaǵatay¹⁰⁹⁸ (10) H ʿān¹⁰⁹⁹ ulusıǵa¹¹⁰⁰ keldi çerik her tarafdın aña
yüzlenip cem ʿiyyeti aña yüz körgüzdi ve çün (11) Arıǵ Böke ki¹¹⁰¹ uluǵ yurtta¹¹⁰²
h ʿān bolup êrdi anı Çaǵatay ulusıǵa yiberip êrdi ve¹¹⁰³ çün anda uluǵ¹¹⁰⁴ şevket (12)
peydā kıldı ve¹¹⁰⁵ her h ʿazīne¹¹⁰⁶ ki Īrān memālikidin¹¹⁰⁷ uluǵ orduǵa yiberür êrdiler
ol taşarruf kılur êrdi bu cihetdin (13) Alǵu bilen Arıǵ Böke¹¹⁰⁸ arasında nizā ʿ bolup
Arıǵ Böke köp çerik bilen Alǵu¹¹⁰⁹ def ʿi¹¹¹⁰ üçün müteveccih boldı ol daǵı çerik (14)
bilen utru yörüp çün uruş boldı Alǵu¹¹¹¹ özi hamle kılıp bahādurlıǵı körgüzdi ki¹¹¹²

¹⁰⁸⁸ *olturguzdılar*: P *olturǵu(z)dılar*
¹⁰⁸⁹ 743'te.
¹⁰⁹⁰ ve: P'de yok.
¹⁰⁹¹ *pādīšāh*: P'de yok.
¹⁰⁹² *Mübārek Şāh Kūçek sa ʿy bilen*: T'de yok.
¹⁰⁹³ *H ʿātūn*: T *H ʿātūn*
¹⁰⁹⁴ *Mübārek Şāh Kūçek sa ʿy bilen*: P'de yok.
¹⁰⁹⁵ *h ʿātūnnı*: T *h ʿātūnnı*
¹⁰⁹⁶ ü: P'de yok.
¹⁰⁹⁷ *köp*: P *kö(p)*
¹⁰⁹⁸ *Çaǵatay*: P *Çıǵay*
¹⁰⁹⁹ P+çün *Çıǵay H ʿān*
¹¹⁰⁰ *ulusıǵa*: P *ordusıǵa*
¹¹⁰¹ *ki*: T'de yok.
¹¹⁰² *yurtta*: T *yurtta*
¹¹⁰³ ve: P'de yok.
¹¹⁰⁴ *uluǵ*: P *ulu(ǵ)*
¹¹⁰⁵ ve: T'de yok.
¹¹⁰⁶ *h ʿazīne*: P *h ʿazāyin*
¹¹⁰⁷ *memālikidin*: P *memāli(ki)din*
¹¹⁰⁸ *Alǵu bilen Arıǵ Böke*: P *Arıǵ Böke bilen*
¹¹⁰⁹ *Alǵu*: T *Ulǵu*
¹¹¹⁰ *def ʿi*: P *def ʿ*
¹¹¹¹ *Alǵu*: T *Ulǵu*
¹¹¹² *ki*: P'de yok.

muḥāliflerniñ *sābit* ayakları¹¹¹³ (15) yèridin tapıp Arıǵ Böke hezīmet boldı ve Mes'ūd Bèg bin Şāḥib Yalavaç Arıǵ Bökeniñ vezīri erdi¹¹¹⁴ Alǵu ḥizmetiǵa kèlip (16) 'ināyet nazarıǵa melḥūz boldı ve çün Alǵu muẓaffer u manşūr ulus arasıǵa kèldi *sene semān ve ḥamsīn ve sittemiede*¹¹¹⁵ (17) Almalıǵda¹¹¹⁶ tahtқа olturup Arǵana Ḥ'ātūn¹¹¹⁷ bint-i¹¹¹⁸ Arıǵ Bökeni 'aǵd baǵladı çün tórt yıl salṭanat kıldı (18) ve vedī'at-ı ḥayātını k̄ābız-ı ervāḥǵa¹¹¹⁹ tapşurdı.

altınçı

Mübārek Ḥān bin Qara¹¹²⁰ Hülegü, İcel¹¹²¹ Noyan imdādı (19) bilen Alǵunı ortadın köterip *sene isnā ve sittīn ve sittemiede*¹¹²² ḥān boldı anıñ zamānda (20) çèrik ü ra'yyet¹¹²³ ḥimāyet kölegeside müreffeh ü şādmān èrdiler.

yétinçi

Baraḫ Ḥān bin¹¹²⁴ Yesün Qara bin Kāmka- (21) -r bin Çaǵatay Ḥān¹¹²⁵ *sene selāse ve sittīn ve sittemiede*¹¹²⁶ pādīšāh boldı¹¹²⁷ ve İcel Noyan Āzerbāyincānǵa Tögüder oǵul қаşıǵa bardı ve Baraḫ Ḥān ve Qaydu Ḥān bin Ġāzī oǵul bin Ögüdey Qa'an¹¹²⁸ **60**^[130b] (1) arasıda¹¹²⁹ nizā' köp bolup¹¹³⁰ muḥārebedin soñ cānibeyndin muşālaḥat tilep¹¹³¹ 'ahd ü peymān baǵladılar aña kim Baraḫ Ḥān Īrān üstige (2) bargay ve Qaydu Ḥān aña meded kılǵay andın soñ *sene sitte ve sittīn ve sittemiede*¹¹³² Baraḫ

¹¹¹³ *sābit ayakları*: T *sebāt ayaǵı*

¹¹¹⁴ *èrdi*: T'de yok.

¹¹¹⁵ 658'de.

¹¹¹⁶ *Almalıǵda*: P *Almalıǵ*

¹¹¹⁷ *Ḥ'ātūn*: T *Ḥātūn*

¹¹¹⁸ *bint-i*: T *bin*

¹¹¹⁹ *ervāḥǵa*: T *ervāḥқа*

¹¹²⁰ *Qara*: P'de yok.

¹¹²¹ *İcel*: P , T

¹¹²² 662'de.

¹¹²³ *çèrik ü ra'yyet*: P *ra'yyet çèrik*

¹¹²⁴ *bin*: P'de yok.

¹¹²⁵ *Çaǵatay Ḥān*: P *Çıǵay*

¹¹²⁶ 663'te.

¹¹²⁷ *sene selāse ve sittīn ve sittemiede pādīšāh boldı*: P'de yok.

¹¹²⁸ *Qa'an*: P *Qa'n*

¹¹²⁹ *arasıda*: P *arasıd(a)*

¹¹³⁰ *köp bolup*: P *bolup köp*

¹¹³¹ *tilep*: P'de yok.

¹¹³² 666'da.

Hān, Mes‘ūd Bēg Yalavaçnı ki¹¹³³ Abağa Hānga (3) ki Īrānda pādīšāh ērdi ēlçi bēgge yiberdi ve ḥasb-i zāhir bilen dostlık zāhir kılıp ammā ‘arzı oldur¹¹³⁴ kim Mes‘ūd Bēg (4) ol memālikniñ keyfiyyet evzā‘ığa vāqıf bolğay Tөгüder ki Barağ qardaşı ērdi ve İcel Noyanğa dēgey ki biz¹¹³⁵ Īrān (5) vilāyetiga ‘āzimdür-biz, siz¹¹³⁶ ḥaber-dār boluñ Mes‘ūd Bēg Īrān sarı¹¹³⁷ müteveccih bolup cezm üçün her menzilde bir küçlük (6) at nökeri bilen qoyup öter ērdi çün Mes‘ūd Bēgniñ¹¹³⁸ ḥaberi Tebrīzğa yetti H‘āce Şemse’d-dīn Muḥammed şāḥib-i dīvān istiḳbāl kılıp (7) çün aña yetti yadağ bolup¹¹³⁹ Mes‘ūd Bēg füsüs¹¹⁴⁰ yüzindin¹¹⁴¹ dēdi şāḥib-i dīvān sēndür-sēn anıñ nişāndın yaḥşıraq (8) şāḥib-i dīvān müteğayyir bolup ammā cevāb bērmedi çün Mes‘ūd Bēg pāy-i tahtқа¹¹⁴² yētip körünüş kıldı barça bēglerdin¹¹⁴³ yoqқarı olturdi (9) ve çün erkān-ı devletdin bed-gümānlıq teferrüs¹¹⁴⁴ kıldı üçünçi kün icāzet tilep Abağan kiryāsıdın çığıp¹¹⁴⁵ tevaqquf- (10) -sız yolğa kirdi¹¹⁴⁶ ve ol tıñ atlar¹¹⁴⁷ ki yolda qoyup ērdi minip anıñ dēk¹¹⁴⁸ bardı kim¹¹⁴⁹ tōrt künde Ceyḥūnga yētip sudın ötti¹¹⁵⁰ çün (11) Mes‘ūd Bēg Abağa¹¹⁵¹ Hān qaşıdın¹¹⁵² yandı Īrān bēgleri ‘arz kıldılar kim ol mekr bilen kēlip ērdi qoymamak kerek ērdiler¹¹⁵³ (12) fī’l-ḥāl bir cemā‘atnı yiberdiler kim anı yandurğaylar ammā ol andağ¹¹⁵⁴ barmaydur¹¹⁵⁵ ērdi ki kişi aña yētkēy çün Mes‘ūd Bēg mūrāca‘at kılıp (13) ol cānib aḥvālını taqrīr kıldı Barağ Hānnıñ ‘azmi seḥāb-ı ıztırābdın saçrap yağmur¹¹⁵⁶ qatarātı dēk qalın çerik bilen (14) ra‘d kēbi ve seyl dēk *sene seb‘a ve sittīn ve sittemiede*¹¹⁵⁷ Ceyḥūndın ‘ubūr kılıp¹¹⁵⁸

¹¹³³ *ki*: T’de yok.

¹¹³⁴ *‘arzı oldur*: P *‘arz ol ērdi*

¹¹³⁵ *biz*: P’de yok.

¹¹³⁶ *siz*: P’de yok.

¹¹³⁷ *Īrān sarı*: T *Īrānga*

¹¹³⁸ *Bēgniñ*: P *Bēg*

¹¹³⁹ *bolup*: T *boldı*

¹¹⁴⁰ *füsüs*: P *füsüz*

¹¹⁴¹ *yüzindin*: T *yüzidin*

¹¹⁴² *pāy-i tahtқа*: P *(pāy-i) tahtқа*

¹¹⁴³ *barça bēglerdin*: P *barçadın*

¹¹⁴⁴ *teferrüs*: P *teferrüz*

¹¹⁴⁵ *çığıp*: T *çıkıp*

¹¹⁴⁶ *kirdi*: P *kird(i)*

¹¹⁴⁷ *atlar*: T *atlarğa*

¹¹⁴⁸ *dēk*: P’de yok.

¹¹⁴⁹ *kim*: P’de yok.

¹¹⁵⁰ *künde Ceyḥūnga yētip sudın ötti*: P *kün Ceyḥūn ötüp*

¹¹⁵¹ *Abağa*: T *Abakan*

¹¹⁵² *qaşıdın*: P *qaşıda*

¹¹⁵³ *qoymamak kerek ērdiler*: P *qoymaq ērdi*

¹¹⁵⁴ *andağ*: P’de yok.

¹¹⁵⁵ *barmaydur*: P *(bar)maydur*

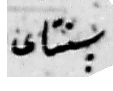
¹¹⁵⁶ *yağmur*: T *yamğur*

¹¹⁵⁷ 667’de.

ve Melik Şemse'd-dīn-i Kurt istikbāl kılıp pā-būs-ı (15) devletiğa müşerref bolup tili bilen belini du'ā bilen hizmetkārılıkka açtı ve bağladı ol fırsatda¹¹⁵⁹ Horāsānda¹¹⁶⁰ vālī (16) şahzāde Yetsün ve Argun Ağa erdi.

sèkizinçi

Yetsin Oğulnı ...ka¹¹⁶¹ Barak Hān Nīşābūrğa teveccüh kıldı (17) Yetsin Oğul bilen uruşup bir lahzada Yetsin Oğulnı tofrağka¹¹⁶² yeksān kılıp Yetsin bilen Argun Ağa yüz miñnet bilen (18) 'Irāk sarı kaçıp bardılar ve Barak Hān istilā eligin çıkarıp tamām Horāsānnı havza-yi teshīriğa (19) kivürdi ve Horāsān bir yıl Barak Hān taht fermānıda qaldı çün Abaqa Hān¹¹⁶³ bu hāldın haber taptı andın (20) özge ki özi mecmū' çerik bilen bu hādise def'i üçün 'azim bolup Horāsānga yüzlendi¹¹⁶⁴ çäre körmedi (21) ve çün Reyğa yetti Yetsin Oğul bilen Argun Ağa aña koşuldılar andın Herātka müteveccih bolup Herāt cülgeside¹¹⁶⁵ 61^[131a] (1) Karasu yaqasında ...ğa¹¹⁶⁶ yaqın Abaqa¹¹⁶⁷ Hān ve Barak Hān muqābele bolup eki tarafdın şafflar tüzüp kövrük¹¹⁶⁸ çalıp bahādurlar uruşka (2) iştiğāl kıldılar ve Barak Hānnıñ on qolı Abaqa¹¹⁶⁹ Hānnıñ¹¹⁷⁰ sol qolnı buzup yavuk yetti kim¹¹⁷¹ Abaqa Hān çeriki¹¹⁷² buzulğay ki Sintay(?)¹¹⁷³ Noyan (3) Uyğur attın yadağ bolup meydān ortasında şandel¹¹⁷⁴ koyup oturup bēyik ün bilen dēdi ki¹¹⁷⁵ her kim bu kün yüz öyürgey¹¹⁷⁶ miñnet bolğay¹¹⁷⁷ (4) bu kün munda cān oynar-biz. Bu sözdin çerikke istimālet bolup

- 1158 kılıp: T kıldı
1159 fırsatda: T fırsat
1160 Horāsānda: P Hor(ā)sānda
1161 **sèkizinçi** Yetsün oğulnı ...ka: T [**sèkizinçi** Yetsün oğulnı ...ka] çün
1162 tofrağka: T tofrağ bilen
1163 Abaqa Hān: P Abağan
1164 yüzlendi: T yüzlengey
1165 cülgeside: T cilgeside
1166 ...ğa: T ğa, P ğa
1167 Abaqa: T Abağan
1168 kövrük: T kürge
1169 Abaqa: T Abağan
1170 Hānnıñ: P Hān
1171 kim: T ki
1172 çeriki: P çerik
1173 Sintay(?): P , T
1174 şandel: P'de yok.
1175 ki: T'de yok.
1176 öyürgey: T evürgey
1177 bolğay: P'de yok.

yana nevbet hamle kılıp Abağa Hân özi ma‘rekege kirip Mîr ‘Âdil (5) kim¹¹⁷⁸ Barağ Hân bahādurlarından¹¹⁷⁹ êrdi katl bolup êki cānibdin ol tūrlük uruş boldı kim tā merîh tîg (6) güzārılıqqa meşhūrdur ol nev‘ kār-zār müşāhede kılmaydur êrdi ve çün kēçe boldı Barağ Hân Māverāū’n-nehr (7) sarı barıp çün Buḥārāğa yētti şī‘ār-ı İslām izhārığa kābız boldı ve anı Sultān Ğıyāse’d-dīn dēdiler nēçe kūndin soñ aḡa¹¹⁸⁰ eflec (8) ‘ārızası tārī bolup¹¹⁸¹ terevvūddin ḡaldı ol tūrlük kim¹¹⁸² miḡaffe bilen yōridi¹¹⁸³ sene *semān ve tis‘īn ve sittemiede*¹¹⁸⁴ (9) Ḳaydu Hân mülāzemetiḡa barıp sākī mekridin şerbeti tecerru‘ kıldı¹¹⁸⁵ vefāt boldı saltanatı altı ay¹¹⁸⁶ êrkendür.

toḡuzınçı

Bēgi Hân (10) bin Şīrāmūn

onunçı¹¹⁸⁷

Toḡtēmūr Hân bin¹¹⁸⁸ Ḳaday bin Bangan bin Çıḡatay¹¹⁸⁹ Hân

on birinçi

Duva ...¹¹⁹⁰ bin Barağ Hân, Êligiz Noyan bin İcel (11) Noyan mededi bilen pādīşāh bolup¹¹⁹¹ otuz yıl pādīşāhlık kıldı.

on êkinçi

¹¹⁷⁸ kim: T ki
¹¹⁷⁹ Hân bahādurlarından: P Hānnıy bahādurlardın
¹¹⁸⁰ aḡa: P'de yok.
¹¹⁸¹ ‘ārızası tārī bolup: P ‘ārıza yētti demī boldı
¹¹⁸² kim: T ki
¹¹⁸³ yōridi: P yōrüydür êrdi
¹¹⁸⁴ sene *semān ve tis‘īn ve sittemiede* (698'de): P *sene semān ve sittīn ve sittemiede* (668'de)
¹¹⁸⁵ kıldı: T kılıp
¹¹⁸⁶ ay: T yıl
¹¹⁸⁷ onunçı: P onnunçı
¹¹⁸⁸ bin: T'de yok.
¹¹⁸⁹ Çıḡatay: P Çıḡay
¹¹⁹⁰ ...: P , T
¹¹⁹¹ bolup: P'de yok.

Kiçik Hân bin Duva Hân çün serîr-i salţanatta (12) mütemekkin¹¹⁹² boldı Ƙaydu Hân oğlanlarındın vilâyetlerini¹¹⁹³ alıp taht-ı taşarrufıǵa¹¹⁹⁴ kivürüp Ƙaǵatay¹¹⁹⁵ ulusıǵa dâhil (13) kıldı.

on üçünçi

Kiçik Hân bin Duva Hân bin¹¹⁹⁶ ...¹¹⁹⁷ Hân bin Böri Hân¹¹⁹⁸ Böri Oǵul anıǵ zamânıda ħalâyık ‘acâyib müreffehü’l-ħâl¹¹⁹⁹ (14) êrkendürler.

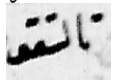
on törtinçi

İsen Buǵa Hân bin Duva Hân

on bêşinçi

Kebek Hân bin Duva Hân salţanat işi anıǵ zamânıda revnaķı tamâm (15) tapıp ‘adlniǵ âvâzesi ‘âlemde meşhûr boldı ve Belĥ şehrini ki Ƙingiz Hân buzup ceng¹²⁰⁰ bolup êrdi ‘imâret kılıp ma‘mûr u¹²⁰¹ (16) âbâdân kıldı¹²⁰² nevâdir aĥbârdın¹²⁰³ kim ol sûtûde ħışâl ħândın menķûldur¹²⁰⁴ kim bir kûn cem‘i ħavâşş u ħadem bilen atlanıp¹²⁰⁵ (17) bir yazıda esîr kıladur êrdi. Bir çuķurda bir nêçe âdem süyekî kôrdi ki tókûlûp yatıptur zamânını¹²⁰⁶ te’emmûl kılıp mülâzımlarıǵa¹²⁰⁷ (18) dèdi ki bilür-siz ki bu süyekler maǵa nê dèydürler hem ôzi cevâb bêrdi kim bir nêçe mazlûmdurlar ve mundın dâd (19) tileydürler ol mühimm istikşâfıǵa meşġûl bolup ol mevzi‘niǵ bir

1192 mütemekkin: P mütemekkîn
1193 vilâyetlerini: P vilâyetlerni
1194 taşarrufıǵa: T taşarrufǵa
1195 Ƙaǵatay: T Ƙıǵatay
1196 Kiçik Hân bin Duva Hân bin: T’de yok.

1197 ...: T , P
1198 Böri Hân: T’de yok.
1199 müreffehü’l-ħâl: P mürevvehü’l-ħâl
1200 ceng: T cengel(?)
1201 u: P’de yok.
1202 kıldı: T boldı
1203 aĥbârdın: T aĥbâr
1204 T+oldur
1205 atlanıp: P’de yok.
1206 zamânını: T zamân
1207 mülâzımlarıǵa: T mülâzımlarǵa

hezāresin tilep ol süyekler¹²⁰⁸ hālātını (20) andın sorup ol şada uluğı bilen dehr kelānterini yıgıp taḥkīk kıldı¹²⁰⁹. Bir cemā‘at ki yurtları anda yakın ērdi zāhir (21) boldı kim bu tārlıḥdın üç yıl burun Ḥorāsān tarafıdın kārṽānī¹²¹⁰ ol mevzi‘ğa¹²¹¹ yētip ol cemā‘at alarnı¹²¹² öldürüp mällarnı¹²¹³ alğandurlar **62**^[131b] (1) ba‘zı ol emvālını¹²¹⁴ kollarıda zāhir boldı ḥānnıḡ fermān ‘adāleti mālını cem‘ kılıp¹²¹⁵ ol cemā‘atnı muḳayyed kılıp Ḥorāsān ḥākimiğa kişi yiberip¹²¹⁶ tā ol (2) bāzergānlar¹²¹⁷ vārişlerini peydā kılıp bu ḥāldın alarnı vāḳıf kıldı çün vārişler ma‘delet-penāḥ der-gāḥığa yētiler mällarını¹²¹⁸ alarğa (3) tapşurup ol cemā‘atnı buyurdı ki¹²¹⁹ öldürdiler.

lū‘lū‘ beyt

‘adl kör kim ḡāyet inşāfdın
cem‘i ölük süyekige bērdi dād

(4) çün müddet-i ḡayātı¹²²⁰ münḳazī boldı Qarşıda anı defn kılıp üstide kiyizī ḡāyet tekellüf bilen binā kıldılar.

on altınçı

Ėlçigedey (5) Ḥān bin Duva Ḥān

on yētinçi

Duva Tēmür Ḥān bin Qara Ḥān

¹²⁰⁸ *süyekler*: P *süyek*
¹²⁰⁹ *kıldı*: P'de yok.
¹²¹⁰ *kārṽānī*: P *kārṽānnı*
¹²¹¹ *mevzi‘ğa*: T *mevzi‘de*
¹²¹² *alarnı*: P *(a)larnı*
¹²¹³ *mällarnı*: T *mälların*
¹²¹⁴ *emvālını*: T *emvāldın*
¹²¹⁵ *kılıp*: T *kıldurup*
¹²¹⁶ *yiberip*: T *yiberdi*
¹²¹⁷ *bāzergānlar*: P *bāzergān*
¹²¹⁸ *mällarını*: T *mällarnı*
¹²¹⁹ *ki*: T *kim*
¹²²⁰ *ḡayātı*: P *ḡayāt*

on sêkizinçi

Tarmaşîrîn Hân ol pādişāhî¹²²¹ êrdi ki¹²²² kāmîl-i sa‘âdet-mend u hânîk (6) çehresini sa‘âdet-i Müsülmānlîk gül-günesi bilen¹²²³ zîb bêrip tevfiķ-i rabbānî¹²²⁴ bilen bu sarāy-i fānîde kām-rānlîk cāvidānî¹²²⁵ (7) hāşıl kıldı ve anıñ eyyām-ı huceste fercāmda¹²²⁶ Çagatay¹²²⁷ ulusı devlet-i İslāmğa qābız boldılar ve temhîd-i kavā‘iddin¹²²⁸ (8) Muḥammedî ve ...¹²²⁹ millet-i Aḥmedîğa *şallā’llāhu ‘aleyhi ve sellem* sa‘y-i belîğ kılor êrdi ve Tēñri Te‘ālā bendeleri¹²³⁰ zamān-ı devletide ‘ayş u refāhiyyet (9) bilen ötkerür¹²³¹ êrdiler ve cümle vaķāyi‘din ki ol hân-ı ‘ālî-şān zamānıda vāķi‘ boldı ol êrdi kim çerik tarttı¹²³² (10) kim¹²³³ Hindüstānga barıp velî eşikigeçe bardı ve çün mu‘asker zafer qarîni¹²³⁴ zāhir boldı Dillîniñ vālîsi¹²³⁵ bēş kişi üçün (11) köp tuḥfe ekābir ü a‘yān bilen utru yiberip¹²³⁶ ve hân andın yanıp Gücerātnı alıp¹²³⁷ talap sālîm u ġānim öz memālikde ulusığa mürāca‘at (12) kıldı ve Būrān ki qardaşınıñ oğlu êrdi ve ḥilye-yi İslāmdın ‘ārî êrdi çerik tartıp¹²³⁸ **sene semāne ve ‘aşar ve seb‘amiede**¹²³⁹ (13) Kiş havālîside¹²⁴⁰ Qozı¹²⁴¹ Mundaķda Tarmaşîrîn Hānnı şehādet derecesige yêtkürüp bir qaryede Semerķand nevāḥîside¹²⁴² (14) anı defn kıldılar.

1221 ol pādişāhî: P'de yok.
1222 ki: T'de yok.
1223 gül-günesi bilen: P gül- (g)ünesi
1224 rabbānî: P rabbān(î)
1225 cāvidānî: P cāvidāne
1226 fercāmda: P fercāmı
1227 Çagatay: P Çagata(y)
1228 kavā‘iddin: P kavā‘itdin

1229 ...: T , P
1230 bendeleri: P bendelerni
1231 ötkerür: T'de yok.
1232 tarttı: T tartıp
1233 kim: T'de yok.
1234 qarîni: P taptı
1235 Dillîniñ vālîsi: P ol yêti miñ
1236 yiberip: T yiberdi
1237 alıp: P'de yok.
1238 tartıp: P ta(r)tıp
1239 718'de.
1240 havālîside: P havāleside
1241 Qozı: P Qorı, T Qozın(?)
1242 nevāḥîside: T nevāḥîsidin

on tokuzınçı

Būrān bin Duva Tēmūr Hān bin Duva Hān egerçi pādişāhlıkda ança istimrār¹²⁴³ tapmadı (15) Çağatay şāhzādeleri bilen uluğ bēglerni meşel Dürçī bin Ėlçigidey Hān ve Atabek¹²⁴⁴ ...¹²⁴⁵ ve ġayr-hümā¹²⁴⁶ ġadr tīġı (16) bilen ötkerdi.

yëğirminçi

... ... Hān bin Oġlan bin Duva Hān

yëğirmi birinçi

Yëtsün Tēmūr Hān ‘acāyib ‘ādil (17) pādişāh ėrkendür.

yëğirmi¹²⁴⁷ ėkinçi

‘Alī Sultān ki Ögedey Hān neslidin ėrdi Yëtsün Tēmūr Hānġa ġurūc kılıp taġallüb ü nā-ġaġġ (18) salţanat taġtıġa ayak koydı ve ġānlar ġizānesini talap ‘ahd-nāmege Qabul Hān bilen Qaçunī Hān yëtip ėrdiler (19) ve Tumina Hānnıġ tevfiķı¹²⁴⁸ bilen muvaşşah ėrdi ve Çingiz Hān hem anda¹²⁴⁹ atın bitip ėrdi telef kıldı.

yëğirmi üçünçi

Muġammed Hān bin Pülād Oġul bin (20) Kūçek¹²⁵⁰ Hān bin Duva Hān.

¹²⁴³ *istimrār*: T *istimrārı*

¹²⁴⁴ *Atabek*: T *Atabegi*

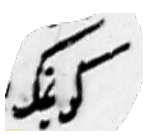
¹²⁴⁵ ... : P , T

¹²⁴⁶ *ġayr-hümā*: T *ġayr-hümānī*

¹²⁴⁷ *yëğirmi*: P *yëğir(mi)*

¹²⁴⁸ *Hānnıġ tevfiķı*: P *Hān tevfiķ*

¹²⁴⁹ *anda*: P'de yok.

¹²⁵⁰ *Kūçek*: P , T

yêgir(m)i törtünçi

Qazân Sultân Hân bin ...¹²⁵¹ sene *selāse ve selāsīn ve seb‘amiede*¹²⁵² Māverāü’n-nehrde hānlık tahtığa¹²⁵³ oturup (21) ol maḥallda Īrānda Sultân Ebū Sa‘īd êrdi ve Arpa Hân ve Mūsā Hân¹²⁵⁴ ve Tağay Têmür Hân ve Satıbek bint-i¹²⁵⁵ Ölceytü Hân ve¹²⁵⁶ Nüşîrevân Hân barça **63**^[132a] (1) Qazân Sultân Hānga¹²⁵⁷ mu‘āşır êrdiler Çağatay Hân evlādı¹²⁵⁸ vü esbātı ki Çağatay ulusıda salṭanat kıldılar eyyām-ı devletleri¹²⁵⁹ (2) yüz toköz yıl êrkendür.

yêgirmi¹²⁶⁰ bêşinçi

Dānişmendçe Hân ki Ögedey¹²⁶¹ Qa’an¹²⁶² neslindin êrdi ve ...¹²⁶³ bilen Çağatay ulusı- (3) -nın pâdişāhlığı tēgmes êrdi çün nisbet-i Çağatay Hānga¹²⁶⁴ yêtmes êrdi.

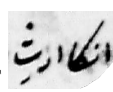
yêgirmi altınçi

Bayan Qulı Hân bin ...¹²⁶⁵ Oğul bin Duva Hân

(4) yêgirmi yétinçi

Têmür Şāh Hân bin Yêtsün Têmür Hân bin Duva Hân

-
- 1251: P
1252 733'te.
1253 Māverāü’n-nehrde hānlık tahtığa: P Māverāü’n-nehr hānlıkğa
1254 Hân: P'de yok.
1255 bint-i: P'de yok.
1256 ve: P'de yok.
1257 Sultân Hānga: P Sultānga
1258 evlādı: T evlād
1259 devletleri: T salṭanatı
1260 yêgirmi: P yêgir(mi)
1261 Ögedey: P Öged(ey)
1262 Qa’an: P Hân

- 1263: T , P
1264 Hānga: P Hân

- 1265: T , P

yègirmi sèkizinçi

Tuğluk Tèmür Hân bin¹²⁶⁶ Oğul¹²⁶⁷ H'āce ba'zı hālâtı Tèmür Bèg küregen¹²⁶⁸ (5) hālâtıda şerh bolğusıdur çün vefât boldı anı Almalığda öz 'imāretinde¹²⁶⁹ defn kıldılar¹²⁷⁰ ol diyār-ı 'Arabī(?)¹²⁷¹ bilen selāṭīn¹²⁷² (6) maḳberesini altun dèr èrmişler.

yègirmi toḳuzınçı

İlyās H'āce¹²⁷³ Hân bin Tuğluk Tèmür Hân

otuzınçı

Soyurgatmış Hân

otuz birinçi¹²⁷⁴

(7) Sulṭān Maḥmūd Hân, Çingiz Hân bilen evlādınıñ¹²⁷⁵ aḥbār u āsārını ol¹²⁷⁶ türlü ki mu'temedün-'aleyh tārīḥleride meşṭūr èrdi müṭāla'a (8) kılp feḥvāsığa ıtlā' tüşüp ihtimām yüzindin¹²⁷⁷ taḥḳīḳ u¹²⁷⁸ tefṭüşde şerāyit-i ihtiyāt ri'āyet¹²⁷⁹ kıldı ve ḥulāşa-yi āsārlardın¹²⁸⁰ münāsib¹²⁸¹ (9) tertīb u rüşen 'ibāret bilen bu perīşān eczāda merḳūm kıldı ve *mine 'llāhi 't-tavfīḳ*¹²⁸²

lū' lū' meşnevi

-
- ¹²⁶⁶ *bin*: P'de yok.
¹²⁶⁷ *Oğul*: T *İcel*
¹²⁶⁸ *hālātı Tèmür Bèg küregen*: P *küregen hālātı Tèmür Bèg*
¹²⁶⁹ *'imāretinde*: T *'imāretide*
¹²⁷⁰ *kıldılar*: P *kıldı*
¹²⁷¹ *diyār-ı 'Arabī(?)*: P *deryā-yı 'Arabī(?)*
¹²⁷² *selāṭīn*: P *s(el)āṭīn*
¹²⁷³ *H'āce*: P'de yok.
¹²⁷⁴ *otuz birinçi*: P *otuz (bir)inçi*
¹²⁷⁵ *evlādınıñ*: P *evlādınıñ*
¹²⁷⁶ *ol*: P *o(l)*
¹²⁷⁷ *yüzindin*: T *yüzidin*
¹²⁷⁸ *taḥḳīḳ u*: P'de yok.
¹²⁷⁹ *ri'āyet*: P *ri'āyāt*
¹²⁸⁰ *āsārlardın*: T *āsārlarını*
¹²⁸¹ *münāsib*: P *münāsīb*
¹²⁸² T ile P nüshası eşlemesi burada kesilmiştir.

(10) anı ingiz Han ve {e}vldı

anı ol atl-i ‘m-ı b-ddı

bardılar bu cihn-ı fndn

kim vef krdi obu dnydn

n alur h u n emr  vezr

(11) n siph  n c‘ı dilr

yaslık ylesen alur at

geri mu‘dim-i maz olur zat

bu ‘lem-penh sultnlar

fal ehlin ri‘yet ylerler

(12) ol sebebdn rr ki t algay

atla{r} f t cihn algay

bara tr kim rr mehr

ki mverriler rv-yi metr

geri zahir an rr te‘lf

(13) tertbsiz aan tanf

her mverri¹²⁸³ bir eh-i ‘l

¹²⁸³ mverri: P mverri<ni>

ki ḥalāyık ara bolur vālī

tertīb birle ser-efrāz èyler

ḥalkdın anı bī-niyāz èyler

(14) ki anıñ ismi birle tā tevārīḥ

ètkey şerḥ ol tevārīḥni

barça ḥālātını beyān kılğay

yaḥşı evşāfnı ‘ayān kılğay

yaḥşı atı cihān ara meşhūr

(15) fāş bolğay çü èylese mestūr

bu ġarībni ḥazret-i sultān

èyledi ser-efrāz lā-‘an kırān

Şāh Sultān Muḥammed-i ‘ālī

ki ḥalāyık ara èrür vālī

(16) èyledi ol zamān ki bendeġa ḥükm

bolmaġıl özge şum̄m u бүkm

vaşf-ı ḥālāt ‘ālem içre ki

ismimiz birle zīb {ü} zīnet bir

nüşha-yı cem ‘ kıl laṭīf-i şaḥīḥ

(17) bolmasun anda kizb-i lāf şarīḥ

her kişi èylese müṭāla ‘ aī

körmegey anda köp mübālağaī

ḥükm çün èyledi şürü ‘ èttim

mèndin èrmes aydı Mevlā bildim

(18) ve’r èyler müdām bī-ikrāḥ

şāḥ medḥin hemīşe ‘ Abdu’llāḥ

qaldı ‘ ālemde yaḥşı atı müdām

hem anıḡ devletidin oldı tamām

sene 1072

64^[1a] (1) [... faşl ḥazret-i şāḥib-ḳırā]n Têmür Bèg küregen ḥālātı [ve evlādının salṭanatı rub ‘ -ı meskūnda]

ḳāla’llāhu tebāreke ve te’ālā, ḳuli’llāhumme mālika’l-mulki (2) [tū’]ti’l-mulke men teşā’u ve tenzi’u’l-mulke mimmen teşā’u ve tu’izzu men teşā’u¹²⁸⁴ ve tüzillu men (3) teşā’u bi yedike’l-ḥayr inneke ‘alā kulli şey’in ḳadīr¹²⁸⁵ kelāmu’llāḥ melik-i ‘allām

¹²⁸⁴ *men teşā’u*: P ş Burada parantez içinde yazılı olan “men teşā’” ibaresi metinde sadece ş harf ile gösterilmiştir.

¹²⁸⁵ *Kur’ân-ı Kerim*, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayet: "De ki: Ey Mülkün mâliki olan Allah'ım. Mülkü dilediğine verirsin. Dilediğinden de mülkü çeker alırsın. Dilediğini azîz edersin, dilediğini zelil edersin. Hayır senin elindedir. Şüphesiz sen her şeye hakkıyla gücü yetensin."

(4) [baħriniñ havāşş]ları ve ħur'ān-ı mecīd bāzārınıñ¹²⁸⁶ şarrāfları¹²⁸⁷ ki dürr-i ma'nā-
 (5) -[nı baħr-i kelām u ħur'ān] bāzārıdın hāşıl kılıp müstemi'¹²⁸⁸ nazarığa cilve bėrip
 'ārifler sem'īga tēgürdiler. (6) [Ya'nī müfessir]ler ki ma'ānī-yi ħur'ān baħride
 havāşşlık¹²⁸⁹ kılıp tefsīr-i kelām bāzārıda beşāret (7) [mü'eddā bile]ndür. Le'ālī
 ma'nāsını¹²⁹⁰ peydā eter¹²⁹¹. Bu āyet tefsīrini andağ¹²⁹² dėptürler kim¹²⁹³ (8) [ey bār-i
 Ĥudā]y ey pādişāhlık¹²⁹⁴ ėgesi ve mutaşarrıfı 'atā kılur-sen pādişāhlıkı¹²⁹⁵ (9) [her
 kimge tileseñ bėrür-sen ve alu]r-sen mülkni her kimdin ki tileseñ. Ba'zı müfessirler
 aḡadurlar kim¹²⁹⁶ murād (10) [oşbu zāhir] pādişāhlıktur ki¹²⁹⁷ *ħaḡḡ sübhānehu ve*
te'ālā her kimni tilese¹²⁹⁸ cihān-dārılık efserini¹²⁹⁹ (11) [anıñ ħabza-yı] iḡtidārığa
 tapşurur ve her kimdin tilese şehriyārılık¹³⁰⁰ 'inānınıñ (12) [iḡtiyārın k]olındın
 çıkarur¹³⁰¹. Dėptürler kim mā'id{e}-i nübüvvet ü risāletdür ki (13) {benī İsrā} 'ildin
 alıp benī İsmā'ilğa bėrdi. Yā Mekkeniñ ve havālīsiniñ eyāletidür (14) [...]ni¹³⁰² ve
 ercmenđ kılur-sen. Her kimni tileseñ imān u¹³⁰³ ma'rifet bilen ve ħ'ār u bī- (15)
 [miḡdār kılur]-sen ve¹³⁰⁴ her kimni tileseñ küfr ü nekbetdin¹³⁰⁵. Dėptürler kim 'izzet
 {ü} şeref (16) [ḡanā'at] bilendür ve zillet {ü} vahşet hırş bilen ki istignā-yı ḡanā[at]
 faḡırlarnı (17) [şadr-ı temekkün]ğa tēgürür ve hırş tekāpūsı tüvān-gerlerni şaff-ı
 ni'ā[ld]e turğı- (18) -[zur Tefsīr-i Beş]āyirde keltürüptür ki Sultān Maḡmūd-ı
 Gaznevī¹³⁰⁶ Somenātğa 'azīmet (19) [kılur maḡallda İmām Muḡ]rī-yi Ėaznevī
raḡmetu'llāh ki öz zamānıda ḡuṭb-ı evl[iyā ėkendür ziyāretiga] (20) [barıp] fātiḡa
 istid'ā kıldı ve şaff-ı ni'ālde turup [... ...] (21) [tefsīr-i bedīd] nükteī der-ħ'āst¹³⁰⁷

¹²⁸⁶ *bāzārınıñ*: P *bāzārınıñ*

¹²⁸⁷ *şarrāfları*: T *ħavāşşları*

¹²⁸⁸ *müstemi'*: T *müstemi'ler*

¹²⁸⁹ *ħavāşşlık*: P *ħavāşş*

¹²⁹⁰ *ma'nāsını*: P *ma'nāni*

¹²⁹¹ *eter*: T *eterler*

¹²⁹² *andağ*: T *andağ*

¹²⁹³ *kim*: T *ki*

¹²⁹⁴ *pādişāhlık*: P *pā(di)şāhlık*

¹²⁹⁵ *pādişāhlıkı*: T *pādişāhlıkını*

¹²⁹⁶ *kim*: T *ki*

¹²⁹⁷ *ki*: T *kim*

¹²⁹⁸ *tilese*: P'de yok.

¹²⁹⁹ *efserini*: T *zimāmını*

¹³⁰⁰ *şehriyārılık*: P *şehriyār*

¹³⁰¹ *çıkarur*: T *çıkarur*

¹³⁰² *Dėptürler kim mā'id{e}-i nübüvvet ü risāletdür ki {benī İsrā} 'ildin alıp benī İsmā'ilğa bėrdi yā Mekkeniñ ve havālīsiniñ eyāletidür [...]ni*: T'de yok.

¹³⁰³ *u*: P'de yok.

¹³⁰⁴ *ve*: T'de yok.

¹³⁰⁵ *nekbetdin*: T *nekbet bilen*

¹³⁰⁶ *Gaznevī*: P *Ėāzī*, T *Ėāzī*

¹³⁰⁷ *nükte-yi der-ħ'āst*: P *der-ħāst nükteni*

kıldı¹³⁰⁸. H^vāce İmām *kuddise sirru-hu* [cevāb] dēdi ki rūşenraķ **65^[1b]** (1) vech bu āyet ma‘nāsıda¹³⁰⁹ budur kim sēni¹³¹⁰ miñ yēti¹³¹¹ yüz fıl dağı beş miñ yığaç [yol ābādān memleket ve yüz miñ] (2) mükemmel sipāhī bilen artuķ tiler cihet üçün¹³¹² mēniñ dēk gedāniñ ēvige¹³¹³ kēltürüp [şaff-ı ni‘alde turģu]- (3) -zur¹³¹⁴ ve maña bu eski kilīm ve ayağ yalıñ¹³¹⁵ bilen mülk-i ķanā‘at bağışlap āz[ādlık şadrıda oltur-] (4) -ğuzur¹³¹⁶.

ķıt‘a

ķanā‘atķa kişi kim āşinādur

aña feyz ez tu‘izzu men [teşā’u...]

[...] (5) ...

ki maķhūr ez tuzillu men teşā’dur

O{l}¹³¹⁷ seniñ ķoluñdadur¹³¹⁸ ħayr dost[lıķ bilen ki sēn] (6) barça nēmersege¹³¹⁹ ‘atā vü inşirāħda i‘zāz ü izlālģa¹³²⁰ tūvānāsēn.

lū’lū’ be[yt]

(7) [lā yenālu ü] ey zū’l-celāl¹³²¹

‘azīz ēylediñ yēni ve yēni ħ^vār¹³²²

¹³⁰⁸ *ķıldı*: P’de yok.

¹³⁰⁹ *ma ‘nāsıda*: P *ma ‘nāsıd(a)*

¹³¹⁰ *sēni*: P *sēniñ*

¹³¹¹ *yēti*: P *ya ‘nī*

¹³¹² *cihet üçün*: P *ve çün*

¹³¹³ *ēvige*: P *öyüyge*

¹³¹⁴ *turğuzur* T: *turğuzup*

¹³¹⁵ *yalıñ*: T *yalan*

¹³¹⁶ *olturğuzur*: T *olturğuzup*

¹³¹⁷ *o{l}*: T’de yok.

¹³¹⁸ *ķoluñdadur*: P *ķoluñdadur*

¹³¹⁹ *nēmersege*: T *nēmerseģa*

¹³²⁰ *izlālģa*: P *(i)zılālģa* P’de elif unutulmuş.

¹³²¹ *zū’l-celāl*: P *zū’l-c(el)āl*

¹³²² *[...] ey zū’l-celāl ‘azīz ēylediñ yēni ve yēni ħ^vār*: T’de yok.

Erbāb[-ı elbābka mahfī ve mestūr ʿer]- (8) -mes ki çün Têñri Te‘ālā tilese ki bir kişi öz bendelerdin¹³²³ mesrūr¹³²⁴ k[ılıp pādīşāhlık tēcını ve] (9) şāhen-şāhlık efserini başığa koyğay ve inşāf u¹³²⁵ ma‘deletidin [cihān ma‘müre ābādān] (10) bolup rub‘-ı meskūn sükkānı¹³²⁶ feyeżān-ı merḥametidin meşkūr bolğaylar. M[eydān-ı fıtrat-ı ḥalkda ki] **ḥalku‘l-ervāḥ ḳable**¹³²⁷ **ecsādi‘n-nās**¹³²⁸ (11) anıñ vüçüdını sa‘ādet nazarı¹³²⁹ bilen müzeyyen kıılır ve köñlini rüşen u münevver¹³³⁰ tu[tar ve çün ‘ālem-i ‘ulvī-] (12) -din¹³³¹ ‘ālem¹³³²-i süflīğa kelse anı¹³³³ ‘aql u kiyāset bilen perveriş bérür ve ef‘āl ü a‘[māl u aqvālını mülhem] (13) kıılıp tadrīc bilen kündin künga¹³³⁴ teraḳḳī kıılıp devlet ü¹³³⁵ baht u¹³³⁶ sa‘ādet a[ḡa bā-sā‘at¹³³⁷ yüz körsetür.]

(14) lü‘lü’ meşnevī

sa‘ādet çün küllī perverde ʿeyler

kılu{r} peydā vü ḳābil ö{z} ge saḳlar [...] (15) [...]

çü vaqt-ı evvel koyar bir fark şāhı

çığarur baḡrdın dürr [...] (16) tāt [...]

Ve¹³³⁸ tā çün zuhūr-ı ḥikmet ü kudret maḡallı bolsa maḡla‘-ı iḳbāl-i¹³³⁹ ‘izzet-i [celāletdin zuhūr kılgay. Bu da‘vā mışdā-] (17) -kığa ve bu burhān-ı ma‘nāsığa¹³⁴⁰

¹³²³ *bendelerdin*: T *bendeleridin*

¹³²⁴ *mesrūr*: P *sūrūr*

¹³²⁵ *u*: P’de yok.

¹³²⁶ *sükkānı*: P *sükkānıda*

¹³²⁷ **ḳable**: P **ḳable‘l**

¹³²⁸ **ḥalku‘l-ervāḥ ḳable ecsādi‘n-nās** "Ruhların yaratılışı, insanların cesetlerinden öncedir."

¹³²⁹ *nazarı*: P *naẓar*

¹³³⁰ *rüşen u münevver*: T *münevver u rüşen*

¹³³¹ *‘ulvīdin*: T+*tamām*

¹³³² *‘ālem*: T *maḳām*

¹³³³ *anı*: P’de yok.

¹³³⁴ *künga*: P *kü(n)ğa*

¹³³⁵ *ü*: P’de yok.

¹³³⁶ *u*: T’de yok.

¹³³⁷ *aḡa bā-sā‘at*: T *bā-sā‘at aḡa*

¹³³⁸ *ve*: T’de yok.

¹³³⁹ *iḳbāl-i*: T *āfitābı*

¹³⁴⁰ *burhān-ı ma‘nāsığa*: T *ma‘nā burhānığa*

Tēmür Bēg Şāhib-kırānnı¹³⁴¹ hālātıdur [ki yalguz hurūc] (18) kılıp himmet étegin tutup endek fırsatda ekseri¹³⁴² ma‘müre-yi ‘ālem[ni taşarrufğa kivürdi.]

(19) lü’lü’ beyt

her keske kim ki himmet boldı yār

bī-şekk āhır-i rüz murādını tapar [...]

[Bā-vücūd ol-kim] (20) selātin ü ümerā memālik¹³⁴³ ü şehirlerde hākim érdiler ve [istiklāldin dem urup (21) hadem ü] haşemleri [bī-nihāye]t érdi. Ol muṭlaḳ ol hāldın endişe kı[lmay kēçe ve kündüz tēmey salṭanat] 66¹³⁴¹ (1) [hevāsını baş]dın çıġar[ıp tā] ol zamān ki memālikni¹³⁴⁴ salṭanat u¹³⁴⁵ selātin ü¹³⁴⁶ serdārlar (2) [kolıdın intizā‘] kılıp hīta-yi [taşarrufğa kivür]di.

[lü’lü’ beyt]

çi İrān {u} Tūrān çi Rūm çi Şām

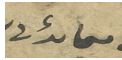
(3) [...] ol nīk-nām

[Erbāb-ı] elbābka huşūşan ve ‘avām u havāşşka¹³⁴⁷ ‘umūmen vāzıh u lāyiḥdur ve (4) [hāzret-i sultān]ü’s-selātin ḳahramān¹³⁴⁸ mā’¹³⁴⁹ ve’t-tin ma‘in ve cāme-yi şer‘-i hāzret-i¹³⁵⁰ seyyidü’l-mürselin şallā’llāhu ‘aleyhi ve sellem es¹³⁵¹-[sultān] bin el-hāḳān bin el-hāḳān muzafferu’d-dīn ve’d-dünyā¹³⁵² Ebū’l-gāzī.

1341 Şāhib-kırānnı: P Şāhib-kırān

1342 ekseri: T ekser

1343 memālik: P

1344 memālik: P

1345 salṭanat u: T’de yok.

1346 ü: P’de yok.

1347 havāşşka: P’de yok.

1348 ḳahramān: P ḳahramānnı

1349 P+ki

1350 hāzret-i: P’de yok.

1351 şalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem es-: P’de yok.

1352 muzaffere’d-dīn ve’d-dünyā: P muzaffer-i dünyā vü dīn

[...] (5)

[...] şehī dānā-i [...]

kim boldı h̡izmeti barı şehrlergä farz-ı ‘ayn

Sultān Muḥammed *halleda'llāhu mülkehü*¹³⁵³ zamīr-i münevvergä¹³⁵⁴ vü h̡atır-ı envergä¹³⁵⁵ (6) [müberhen u hüveydādur kim Tēmür Bēg] hālātıgā efāzıl u emāsil-i devrān nazm¹³⁵⁶ u nesrdin¹³⁵⁷ belāğat-ı āsar-ı tevārīh (7) [merkūm kılıpturlar. Ol cümledin] *Tārīh-i Hānīdūr* ki Uyğur bahşıları¹³⁵⁸ Uyğur h̡atı vü telaffuzı bilen¹³⁵⁹ bitiptürler ve *Cūş* (8) [*u*] *Huroş* kitābıdur ki] şeyh-i¹³⁶⁰ fezāyil-me'āb taqvā-şī'ār Şeyh Maḥmūd-ı Zengī 'Acem nazm kılıptur ve *Zafer-nāmedür*¹³⁶¹ ki cenāb- (9) [-ı efḍalu'l-mütefaẓzılın] Mevlānā Şerefe'd-dīn 'Alī-yi Yezdī *nuvvir{e} markaduhu* inşā kılıptur ki ol türlük¹³⁶² tārīh (10) [andın burun]n hēç kişige müyesser bolmaydur ki ol¹³⁶³ feşāhat u¹³⁶⁴ belāğat bilen edā kıla algay ve andın (11) [son hem hēç] kişige müyesser¹³⁶⁵ bolmas ve¹³⁶⁶ *Tārīh-i Kırān-ı Sa'deyndür* ki efāzıl-ı Ḥorāsāndın birev Sultān¹³⁶⁷ Ebū Sa'īd Mirzā (12) [zamānıda te'lif] étip ol pādīşāh atıgā mevsūm kılıptur. *Ravzatü's-şafādadur* ki fezāyil-me'āb Mīr Ḥ'ānd-ı müverrih Sultān Hüseyin Mīrzā zamānıda bitip¹³⁶⁸ Tēmür¹³⁶⁹ Bēg bilen evlādının hālātını mufaşşalan (13) [şerh étiptür ve yana] Ḥ'ānd-Mīr ki *Hulāşatü'l-Aḥbār* bitidi ve¹³⁷⁰ mücmelen anda Tēmür¹³⁷¹ Bēg bilen evlādı meşrūh (14) [u mezkūrdur bu ğar]īb-i ḥāk-sār ḍalālet

¹³⁵³ *Sultān Muḥammed halleda'llāhu mülkehü*: P'de yok.

¹³⁵⁴ *münevvergä*: T *münevverigä*

¹³⁵⁵ *envergä*: T *enverigä*

¹³⁵⁶ *nazm*: T *nazmdın*

¹³⁵⁷ *ü nesrdin*: T'de yok.

¹³⁵⁸ *bahşıları*: T *bahşılarını*

¹³⁵⁹ *bilen*: P'de yok.

¹³⁶⁰ *şeyh-i*: T'de yok.

¹³⁶¹ *Zafer-nāmedür*: P *Zafer-nāme-yi [...]* her

¹³⁶² *ol türlük*: T'de yok.

¹³⁶³ *ol*: P *o(l)*

¹³⁶⁴ *u*: P'de yok.

¹³⁶⁵ *müyesser*: P'de yok.

¹³⁶⁶ *ve*: P'de yok.

¹³⁶⁷ *sultān*: P'de yok.

¹³⁶⁸ *Ravzatü's-şafādadur ki fezāyil-me'āb Mīr Ḥ'ānd müverrih Sultān Hüseyin Mīrzā zamānıda bitip*: P'de yok.

¹³⁶⁹ *Tēmür*: P *Tēmīr*

¹³⁷⁰ *ve*: P'de yok.

¹³⁷¹ *Tēmür*: P *Tēmīr*

vādīsiniñ güm-rāhı ‘Abdu’llāh bin Muḥammed bin ‘Alī Naşru’llāhī ki¹³⁷² ‘adem-i faẓilet bilen (15) [meşhūrdur.]

lü’lü’ beyt

belāḡatdın maña bu fütūr naşibi

feşāhat bilmegen miskīn ġaribi

Ol (16) [e’izze te’lif]leri utrusıda nē türlük cür’et kılıp ḥālātını inşā vü ‘amel¹³⁷³ kıla alḡay ammā çün ḥazret-i sulṭān- (17) -[ü’s-selāṭi]n ḥükmi bilen bu emrga me’ mürdur ki *el-me’mūru ma’zūrun*¹³⁷⁴ i’tizārı bilen ol ḥazret-i penāhī devletiḡa sığınıp (18) [ihmāl yüzidin] ol Şāhib-kırānnıñ a’zam-ı ḥālātını bu perīşān eczāda cem’ bolḡusıdur¹³⁷⁵. Ümīd-vārdur kim (19) [çün] te’lif-i sulṭānū’s-selāṭiñ¹³⁷⁶ ismi şerīfi bilen müzeyyen ü mücellādur. Şāhib-i naẓarlar¹³⁷⁷ başariḡa¹³⁷⁸ mevzūn u mergūb (20) [körüngey] inşā’ a’llāh ve’t-tevfīk¹³⁷⁹.

Têmir Bêg ḥālātınıñ ibtid{ā}sıda

Erbāb-ı faẓl u kemālḡa maḥfī êrmes kim barça (21) [müverriḡler kim Têmir Bêg] ḥālātını raḡam-zede-yi kil¹³⁸⁰ beyān kılıpturlar. E’izze mütāba’atı bilen¹³⁸¹ ibtidā-i aḥvālida¹³⁸² 67^[2b] (1) Qazān Sulṭān Ḥān bilen Qazḡan Bêg terbiyetni¹³⁸³ bilen¹³⁸⁴ mezkūr kılıpturlar. Ol e’izze mütā[ba’atı bilen bu perīşān eczāda hem icmālen alardın] (2) şerḡ bolḡusıdur¹³⁸⁵ ve evveli oldur kim sene *selāse* ve *selāşin* ve *seb’amiede*¹³⁸⁶ [Qazān Sulṭān Ḥān Māverāū’n-nehrde pādīşāh] (3) boldı ve¹³⁸⁷ çün ol

¹³⁷² Naşru’llāhī ki: P Naşru’llāh

¹³⁷³ vü ‘amel: P’de yok.

¹³⁷⁴ *el-me’mūru ma’zūrun*: "Emir kulu olanın özrü vardır."

¹³⁷⁵ *bolḡusıdur*: T *kılgusıdur*

¹³⁷⁶ *sulṭānū’s-selāṭiñ*: T *sulṭān-ı selāṭiñ*

¹³⁷⁷ *şāhib-i naẓarlar*: P *şāhib*

¹³⁷⁸ *başariḡa*: P *başarlarıḡa*

¹³⁷⁹ *ve’t-tevfīk*: T *te’ālā* ve *taḡaddus*

¹³⁸⁰ *raḡam-zede-yi kil*: P *raḡam-zede-yi*

¹³⁸¹ *e’izze mütāba’atı bilen*: T’de yok.

¹³⁸² *aḥvālida*: P *aḥvālīd(a)*

¹³⁸³ *terbiyetni*: P *terb(iyet)*

¹³⁸⁴ *bilen*: T’de yok.

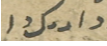
¹³⁸⁵ *bolḡusıdur*: T *kılgusıdur*

¹³⁸⁶ 733 yılı.

zālim ü¹³⁸⁸ siyāsetlik pādīšāh érdi erkān-ı devlet tākāt kēltü[re almay Qazğan Bēg bilen ittifāk] (4) kılıp anıñ def'i üçün müteveccih boldılar. Dere-yi Zengde¹³⁸⁹ uruş bolup Qazğan Bēg [közige oq tēgiptür başarı zāyıl] (5) boldı¹³⁹⁰. Ol cihetdin münhezim bolup yana yıl¹³⁹¹ Qazān Sultān Hān üstige¹³⁹² kēlip Qarşıda [uruşup anı ortadın köterip] (6) Dānişmendçe Oğlanı hān köterdile{r}¹³⁹³ ve anı hem öldürüp Bayan Qulı Hānnı pā[dişāh köterdi ve çün Qazğan Bēg] (7) ihtimāmı¹³⁹⁴ bilen memleket tüzeldi. Melik Hüseyn¹³⁹⁵ Herātta¹³⁹⁶ istilā tapıp¹³⁹⁷ bunça nevbet Arulat [ve Apardı bēgleri bilen uruşup] (8) köp kişilerini¹³⁹⁸ zāyi' kılıp Andhūd¹³⁹⁹ u¹⁴⁰⁰ Şīrh'ānnı¹⁴⁰¹ çapıp taladılar¹⁴⁰². Ol bēgler bilen Cām [şeyhleri melikdin] (9) şikāyet kıldılar. Bu cihetdin Qazğan Bēg çerik cem' etip Bayan Qulı Hān bilen Herāt [üstige barıp melik on beş miñ] (10) yadağ ve miñ atlık¹⁴⁰³ bilen Boy-ı Murğ-ı Herātta utru çığıp uruşup basturup köp [kişisi zāyi' boldı. Qal'anı] (11) bērkitep Qazğan Bēg kırk kün¹⁴⁰⁴ kabap āhir şulh bilen yandılar¹⁴⁰⁵ ve melik¹⁴⁰⁶ envā' tuhfeler [{ü} pīş-keş bērip 'ahd kıldı ki] (12) yana yıl barıp Qazğan Bēgni yurtta¹⁴⁰⁷ mülāzemet kılğay ve çün bu şikest melikke boldı. Göril[er anıñ bilen yaman bolup qaşd] (13) kıldılar kim anı¹⁴⁰⁸ tutqaylar. Ol bu ma'nānı bilip Qazğan Bēg mülāzemetiğe bardı ve anda¹⁴⁰⁹ bēgle[r qaşd kıldılar kim melikni] (14) öldürgeyler. Qazğan Bēg anı¹⁴¹⁰ vākıf kılıp keçe bilen kaçıp Herātka barıp qardaşı[nı tutup yana hükümet mesnediğe] (15) qarār

1387 ve: P'de yok.

1388 zālim ü: P'de yok.

1389 Dere-yi Zengde: P

1390 boldı: T bolup

1391 yıl: P'de yok.

1392 hān üstige: P'de yok.

1393 köterdile{r}: T kıldı

1394 ihtimāmı: P ihtimām

1395 T+Kurt

1396 Herātta: T Herātta

1397 tapıp: P'de yok.

1398 kişilerini: P kişilerni

1399 Andhūd: P An(d)hoy

1400 u: P'de yok.

1401 Şīrh'ānnı: P Şīrhān

1402 taladılar: T taladı

1403 atlık: P atalık

1404 kün: P kü(n)

1405 yandılar: T yandı

1406 melik: P melikler

1407 yurtta: T yurtta

1408 anı: P'de yok.

1409 anda: T andaki

1410 Bēg anı: P Bēgni

taptı ve bu vaqāyi‘ sene *isnā ve ḥamsīn ve seb‘amiede*¹⁴¹¹ vuqū‘ tapdı ki zenb-i tārīḥdür ve sene *t[is‘a ve ḥamsīn ve seb‘amiede]*¹⁴¹² (16) vuqū‘¹⁴¹³ Kutluk Témür bin Boralday Oyirat ki Qazğan Bégge küyev bolur érdi, av¹⁴¹⁴ başıda Qazğan Bég[ni şehīd kılıp Kutluk Témürni hem] (17) Qunduzda qavup öldürdiler.

[...] Emīr Qazğan ḥükümeti zikride

Çün ol ḥādise Qazğan [Bégge vāqi‘ boldı] (18) Emīr ‘Abdu’llāh atası manşıbığa mutaşaddı boldı ve Bayan Qulı Ḥānnı oşal türlük ḥānlıqқа köterip Semerq[andnı dāru’s-salṭanat] (19) kıldı ve ol cihet bilen ki Bayan¹⁴¹⁵ Qulı Ḥān ki¹⁴¹⁶ ḥātūnığa¹⁴¹⁷ fāsīd nazarı bar érdi, ol pādīşāhı¹⁴¹⁸ [nīkū ḥıṣālını öldürdi] (20) ve ol hareket aña mübārek kelmey Emīr Bayan Süldüz ve Ḥacī Barulas ittifāq kılıp Emīr [‘Abdu’llāh üstige] (21) bargay¹⁴¹⁹. Anı¹⁴²⁰ münhezim kılıp [Gor] Şāhnı ki ḥān köterip érdi¹⁴²¹ ve ba‘zı qardaş[ları ölüp özi] **68**¹⁴²¹ (1) Bāmiyān barıp vefāt boldı ve Bayan Süldüz ve Ḥacī Barulas memleketni taşarrufğa kivürdiler ammā çün Emīr Bayan Süldüz (2) dāimü’l-evkāṭ ‘işretқа meşğül bolup müdām çağırdın¹⁴²² baş kötermes érdi. Lā-cerem endek¹⁴²³ zamān- (3) -da şerr ü şor memālikde¹⁴²⁴ peydā boldı¹⁴²⁵. Bu cihet bilen¹⁴²⁶ béglerdin her kim her¹⁴²⁷ mevzi‘de ḥākim érdi istiḳbāl- (4) -din dem urup ve¹⁴²⁸ her kimniñ tābi‘i vü¹⁴²⁹ kuvveti köp érdi salṭanat hevāsı başıda peydā boldı. (5) Bu cihet bilen bu tavāyif bilen kerrāt u merrāt¹⁴³⁰ mücādele¹⁴³¹ vü muḥārebe kılıp köp¹⁴³² kişi ‘arşa-yi telef boldılar (6) **el-kıssa** Çağatay ulusu arasında belā otı tutaşıp

¹⁴¹¹ *seb‘amiede*: P *seb‘amie(d)e* (752 yılı)

¹⁴¹² 759 yılı.

¹⁴¹³ *vuqū‘*: T’de yok.

¹⁴¹⁴ *av*: P *öz*

¹⁴¹⁵ P+*ḥān*

¹⁴¹⁶ *ki*: T’de yok.

¹⁴¹⁷ *ḥātūnığa*: P *ḥātūnğa*

¹⁴¹⁸ *pādīşāhı*: T *pādīşāh*

¹⁴¹⁹ *bargay*: T *barıp*

¹⁴²⁰ *anı*: T’de yok.

¹⁴²¹ *érdi*: P *bérdi*

¹⁴²² *çağırdın*: P *(ça)ğırdın*

¹⁴²³ *endek*: P *anı*

¹⁴²⁴ *memālikde*: P *memālikd(e)*

¹⁴²⁵ *boldı*: T *bolup*

¹⁴²⁶ *bu cihet bilen*: T’de yok.

¹⁴²⁷ *her*: T’de yok.

¹⁴²⁸ *ve*: T’de yok.

¹⁴²⁹ *vü*: P’de yok.

¹⁴³⁰ P+*u*

¹⁴³¹ *mücādele*: T *muḥātele*

¹⁴³² *köp*: P *köp(p)*

fitne vü āşūb cihetdin¹⁴³³ re‘āyā-yı¹⁴³⁴ bī-çāre teşevvüş¹⁴³⁵ (7) ü belāğa giriftār boldılar.

Tuğluk Têmür Hân teveccüh-i Mâverâü’n-nehr fetḥi üçün

Çün Mâverâü’n-nehr ḥudūs-ı vaḳāyi‘din (8) žāyi‘ boldı Tuğluk Têmür Hân Cetadın çerik tartıp¹⁴³⁶ Mâverâü’n-nehrğa ‘azîmet kıldı¹⁴³⁷. Çanaḳ Bulağığa yetti ki Taşkend (9) nevāḥîsidedür¹⁴³⁸, Uluğ Tuḡtêmür-i¹⁴³⁹ Kereyit ve Hâcîbêk-i Erginüt¹⁴⁴⁰ ve Bêgiçek-i Qanqlını¹⁴⁴¹ özidin¹⁴⁴² ilgeri yiberdiler. (10) Bêgler¹⁴⁴³ çün Seyḥündın öttiler Bâ-yezîd-i Calayır mütāba‘at kılıp alarğa¹⁴⁴⁴ қоşулup ‘aczci¹⁴⁴⁵ boldı ve çün Kiş sarı yüzlendiler Hâcî Barulas ki anda (11) ḥâkim êrdi¹⁴⁴⁶ kaçıp Ḥorāsân sarı bardı.

Têmür Bêg ḥurūcı zikride

Dêrler¹⁴⁴⁷ kim bu Hâcî Barulas (12) Têmür¹⁴⁴⁸ Bêgge ‘ammek bolur¹⁴⁴⁹ êrkendür ve ol maḥallda¹⁴⁵⁰ yêgirmi bês yaşıda êrdi. Çün ol Ḥorāsānga teveccüh kıldı¹⁴⁵¹ Têmür¹⁴⁵² Bêg yanıp Ceta (13) bêgleriğa utru¹⁴⁵³ barıp mülâzemet kılıp bêgler anı¹⁴⁵⁴ yahşı körüp Kiş vilâyetini aña bêrip¹⁴⁵⁵ müsellemler tuttılar ve ol çerik- (14) -leri¹⁴⁵⁶

¹⁴³³ *cihetdin*: T *cihetidin*
¹⁴³⁴ *re‘āyā-yı*: P *re‘ā(yā-yı)*
¹⁴³⁵ *teşevvüş*: T *teşvîş*
¹⁴³⁶ *tartıp*: P *ta(r)tıp*
¹⁴³⁷ T+ve *çün*
¹⁴³⁸ *nevāḥîsidedür*: T *nevāḥîsidindür*
¹⁴³⁹ *Tuḡtêmür*: P *Tuḡtimü(r)*
¹⁴⁴⁰ *Erginüt*: P *Erginüd*
¹⁴⁴¹ *Qanqlını*: P *Qıqlını(?)*
¹⁴⁴² *özidin*: P *özindin*
¹⁴⁴³ *bêgler*: P+*bêgler*
¹⁴⁴⁴ *alarğa*: P *(a)largā*
¹⁴⁴⁵ ‘aczci: P ‘acz
¹⁴⁴⁶ êrdi: P'de yok.
¹⁴⁴⁷ *dêrler*: P *dêrle(r)*
¹⁴⁴⁸ *Têmür*: P *Têmir*
¹⁴⁴⁹ *bolur*: P *bo(lu)r*
¹⁴⁵⁰ *maḥallda*: P *maḥalld(a)*
¹⁴⁵¹ *kıldı*: P'de yok.
¹⁴⁵² *Têmür*: P *Têmir*
¹⁴⁵³ *utru*: P *utr(u)*
¹⁴⁵⁴ *bêgler anı*: P *bêglerni*
¹⁴⁵⁵ *bêrip*: P'de yok.
¹⁴⁵⁶ *çerikleri*: T *çeriklerni*

yığıp Hızır-i Yasavurîğa koşıldı ki¹⁴⁵⁷ ittifâk bilen¹⁴⁵⁸ bægler mülâzemetiğa bargay. Bu esnâda¹⁴⁵⁹ çerikleri¹⁴⁶⁰ arasında (15) muhâlefet bolup yandılar¹⁴⁶¹ ve Bâ-yezîd-i Calayır Têmür¹⁴⁶² Bæg bilen Hızır-i Yasavurîğa¹⁴⁶³ koşıldı.

Emîr Hüseyn bin [...] Kazğan zikride

Emîr Hüseyn (16) Kâbüldin çerik tartıp Emîr Bayan Süldüz üstige yörüp Bâ-yezîd-i Calayır Hızır-i Yasavurî¹⁴⁶⁴ ve¹⁴⁶⁵ Têmür¹⁴⁶⁶ Bægdin meded (17) tilediler¹⁴⁶⁷. Bular¹⁴⁶⁸ Bâ-yezîd-i Calayırnı Tuğluğ Têmür Hân mülâzemetiğa yiberdi ki¹⁴⁶⁹ ol bed-gümân bolmağay dép¹⁴⁷⁰ (18) ve Hızır-i Yasavurî¹⁴⁷¹ ve Têmür¹⁴⁷² Bæg, Emîr Hüseynğa barıp Bayan Süldüz üstige yörüdiler ve ol tākāt (19) keltürmey Bedaḥşān sarı bardı. Ol taraftın çün Bâ-yezîd-i Calayır Hocendğa yetti haber taptı ki¹⁴⁷³ Tuğluğ Têmür Hân (20) yanıp yurtığa barıptur¹⁴⁷⁴. Oşanda sâkin¹⁴⁷⁵ boldı. Bu taraftın Emîr Hüseyn ve Hızır-i Yasavurî¹⁴⁷⁶ ve¹⁴⁷⁷ Têmür¹⁴⁷⁸ Bæg (21) Bedaḥşānğa barıp Şāh¹⁴⁷⁹ Bahāe'd-dīn ki anda vālī erdi kaçıp memleket Emîr Hüseyn taşarrufığa kirip anda ki¹⁴⁸⁰ Keykubād-i 69^[3b](1) Kuttalānini¹⁴⁸¹ ki Keyḥusrevğa qardaş bolur erdi öldürdi ve Têmür¹⁴⁸² Bæg ve Hızır-i Yasavurîğa¹⁴⁸³ icāzet bérdi¹⁴⁸⁴. Alar yanıp

1457 ki: P'de yok.
1458 bilen: P'de yok.
1459 esnâda: P esnâ
1460 çerikleri: T Ceta bægleri
1461 yandılar: P yandı
1462 Têmür: P'de yok.
1463 Yasavurîğa: P (Ya)savurîğa
1464 Yasavurî: P (Ya)savur
1465 ve: P'de yok.
1466 Têmür: P Têmir
1467 tilediler: T tiledi
1468 P+bu
1469 yiberdi ki: T yiberip; P+da
1470 dép: P'de yok.
1471 Yasavurî: P (Ya)savurî
1472 Têmür: P Têmir
1473 ki: T kim
1474 barıptur: T bara turur
1475 sâkin: P sâkīn
1476 yasavurî: P (ya)savurî
1477 ve: P'de yok.
1478 Têmür: P Têmir
1479 şāh: T pādīşāh
1480 ki: T'de yok.
1481 Kuttalānini: P Kuttalānni
1482 Têmür: P Têmir
1483 Yasavurîğa: P (Ya)savurîğa
1484 bérdi: P bértiler

Tëmür¹⁴⁸⁵ Bëg (2) Hızır-i Yasavurîni¹⁴⁸⁶ mihmândârlık kılıp ötkerip Tëmür Bëg¹⁴⁸⁷ özi Kiş vilâyetide sâkin¹⁴⁸⁸ boldı¹⁴⁸⁹. Bu esnâda Emîr Kutluk Süldüz, (3) Emîr Hüseyn bilen muhâlefet kılıp Emîr¹⁴⁹⁰ Hüseyn, Tëmür Bëg bilen Hızır-i Yasavurğa¹⁴⁹¹ kişi yiberdi¹⁴⁹² ve Tëmür¹⁴⁹³ Bëg Kiş- (4) -din teveccüh kılıp çün Kahlağağa¹⁴⁹⁴ yetti Emîr Tëmür¹⁴⁹⁵, Hızır-i Yasavurî¹⁴⁹⁶ hem koşulup Hişârda Emîr¹⁴⁹⁷ Hüseynğa koşuldılar ve Bayan Süldüz (5) alarnıñ¹⁴⁹⁸ haberin¹⁴⁹⁹ tapıp münhezim boldı ve Emîr Hüseyn¹⁵⁰⁰ bëglerni ağırlap yandurđ. Çün Derbend-i Āhenînga (6) yettiler haber keldi kim Hâcî Barulas Ĥorāsāndın keliip Emîr Bā-yezîd bilen mülākāt kılıp ‘āzim bolupturlar kim Emîr Hızır üstige yörügeyler ve Hâcî Barulas Kişke¹⁵⁰¹ keliptür. Çün Tëmür Bëg bu haberni taptı Kiş ayağıdın (7) ötüp Emîr Hızırğa koşuldı ve Hâcî Barulas alarğa utru barıp Akyarda uruştılar ve Ardavan Baḥşî anda¹⁵⁰² (8) maqtül boldı. Hâcî Barulas hezîmet boldı ve Semerḳandğa¹⁵⁰³ barıp Bā-yezîd-i Calayırğa koşuldı ve Hızır-i Yasavurî¹⁵⁰⁴ ve Tëmür¹⁵⁰⁵ Bëg (9) Semerḳand üstige yörüdiler. Bu esnâda Kiş çeriki Tëmür Bëgdin¹⁵⁰⁶ yüz evürüp Hâcî Barulasğa bardılar. Ol türlük kim bir¹⁵⁰⁷ Cakü (10) Barulasdın özge kişi ḳalmadı. Hızır-i Yasavurî¹⁵⁰⁸ hayāl kıldı kim Kiş çeriki Tëmür Bëg ittifākı¹⁵⁰⁹ bilen (11) Hâcî Barulasğa bardılar ve ḳaşd kıldı kim Tëmür Bëgni tutḡay. Tëmür Bëgge¹⁵¹⁰ ma‘lüm kılıp Cakü Barulas (12) bilen ḳaçıp Hâcî Barulasğa koşuldılar ve Bā-yezîd-i

¹⁴⁸⁵ Tëmür: P Tëmür

¹⁴⁸⁶ Yasavurîni: P (Ya)savur(î)ğa

¹⁴⁸⁷ Tëmür Bëg: P'de yok.

¹⁴⁸⁸ sâkin: P sâkîn

¹⁴⁸⁹ boldı: P boldı

¹⁴⁹⁰ emîr: P (e)mîr

¹⁴⁹¹ Yasavurğa: P (Ya)savurğa

¹⁴⁹² yiberdi: P yiber(d)i

¹⁴⁹³ Tëmür: P Tëmür

¹⁴⁹⁴ Kahlağağa: P ḳal'āğa

¹⁴⁹⁵ Tëmür: P'de yok.

¹⁴⁹⁶ Yasavurî: P (Ya)savurî

¹⁴⁹⁷ Emîr: T (E)mîr

¹⁴⁹⁸ alarnıñ: P (a)larnıñ

¹⁴⁹⁹ haberin: P ḡaber

¹⁵⁰⁰ P+<ve Emîr Hüseyn>

¹⁵⁰¹ Ĥorāsāndın keliip Emîr Bā-yezîd bilen mülākāt kılıp ‘āzim bolupturlar kim Emîr Hızır üstige yörügeyler ve Hâcî Barulas Kişke: P Ĥorāsān sarıdın

¹⁵⁰² anda: P (a)nda

¹⁵⁰³ Semerḳandğa: T Semerḳandḡa

¹⁵⁰⁴ Yasavurî: P (Ya)savurî

¹⁵⁰⁵ Tëmür: P Tëmür

¹⁵⁰⁶ Bëgdin: P Bëg

¹⁵⁰⁷ Ol türlük kim bir: P'de yok.

¹⁵⁰⁸ Yasavurî: P (Ya)savurî

¹⁵⁰⁹ ittifākı: P ittifāḡ

¹⁵¹⁰ Bëgge: P Bëg

Calayır¹⁵¹¹ bēgni¹⁵¹² kēlgenidin ‘aceb şādmān boldı¹⁵¹³ (13) ve ittifāk bilen Hızır-i Yasavurī¹⁵¹⁴ üstige yörüp eki cānıbdin kövrük¹⁵¹⁵ çalıp uruşup āhir Emīr Hızır hezīmet¹⁵¹⁶ boldı. (14) Bu esnāda Emīr Bā-yezīd hayāl kıldı ki¹⁵¹⁷ Tēmür¹⁵¹⁸ Bēgni tutğay¹⁵¹⁹. Ol¹⁵²⁰ ferāset yüzindin¹⁵²¹ ma‘lūm kılıp meclisdin çığıp atın (15) minip yalguz çöl sarı barıp ol nevāhī çeriki aña yığılıp Tirmidka¹⁵²² barıp Şeyh ‘Alī Carcī bilen uruşup anı (16) basıp Ėski Tirmid(d)e¹⁵²³ sākīn¹⁵²⁴ boldı ve Bā-yezīd-i Calayır Hocendğa¹⁵²⁵ barıp ėrdi¹⁵²⁶.

Tuqluq Tēmür¹⁵²⁷ Hānnıñ ékinçi {nevbet} Māverāü’n-nehrğa kēlgeni zıkrıde¹⁵²⁸

(17) Tuqluq Tēmür Hān yana nevbet kalın çerik bilen Māverāü’n-nehrğa müteveccih boldı. Sene *isneyn ve sittīn ve seb ‘amiede*¹⁵²⁹ (18) ve çün Hocendğa yēttile{r}¹⁵³⁰ Bā-yezīd-i Calayır mülāzım boldı ve Emīr Bayan Süldüz Semerqandda hānga¹⁵³¹ koşulup Hācī Barulas hem hān (19) mülāzemetiğa barıp bu hālda hān Bā-yezīd-i Calayırnı hükm kıldı ki öldürsünler. Hācī Barulas mütevehhim bolup kaçıp (20) Kışke barıp¹⁵³² köçini alıp Ceyhündın ötkerip Ceta çeriki yētip¹⁵³³ uruş bolup Çuğam Barulas qatl boldı. Emīr (21) Hācī Barulas Horāsān¹⁵³⁴ barıp Huraşa eli anı tutup qardaşı¹⁵³⁵ İdgü bilen öldürdiler ve Emīr Hamīd-i¹⁵³⁶ Kerelgüt¹⁵³⁷ ki ‘aql 70^{14a1} (1) u

¹⁵¹¹ *Calayır*: P'de yok.

¹⁵¹² *Bēgni*: P *Bēg anı*

¹⁵¹³ *boldı*: P *boldılar*

¹⁵¹⁴ *Yasavurī*: P *(Ya)savurī*

¹⁵¹⁵ *kövrük*: T *kövrüğe*

¹⁵¹⁶ *hezīmet*: P

¹⁵¹⁷ *ki*: T *kim*

¹⁵¹⁸ *Tēmür*: P *Tēmīr*

¹⁵¹⁹ *tutğay*: T *tutqay*

¹⁵²⁰ *ol*: P *o(l)*

¹⁵²¹ *yüzindin*: T *yüzidin*

¹⁵²² *Tirmidka*: T *Tirmizka*

¹⁵²³ *Tirmid(d)e*: T *Tirmizde*

¹⁵²⁴ *sākīn*: P *sākīn*

¹⁵²⁵ *Hocendğa*: T *Hocendka*

¹⁵²⁶ *ėrdi*: P'de yok.

¹⁵²⁷ P+<*Tēmür*>

¹⁵²⁸ Bu başlık T'de çok silik olduğu için hiç okunamamaktadır.

¹⁵²⁹ 762 yılı.

¹⁵³⁰ *yēttile{r}*: T *yētti*

¹⁵³¹ *Semerqandda hānga*: P *Semerqandğa*

¹⁵³² *barıp*: P *ba(r)ıp*

¹⁵³³ *yētip*: P *(yé)tip*

¹⁵³⁴ *Horāsān*: P *Hor(ā)sān*

¹⁵³⁵ *qardaşı*: P *qardaş*

¹⁵³⁶ *Hamīd-i*: P'de yok.

kiyâset bilen emsâlidin mümtâz êrdi. Têmür¹⁵³⁸ Bègni¹⁵³⁹ hândın günâhın tilep hân Kiş vilâyetini aña bërîp Têmür¹⁵⁴⁰ Bègni (2) terbiyet¹⁵⁴¹ kıldı ve hân Mîr Hüseyn üstige barıp¹⁵⁴² ve ol utru kélip Vaşş Suyı¹⁵⁴³ yaqasında hân bilen utru boldı¹⁵⁴⁴ (3) çün êki şaff muqābele boldılar Keyhüsrev-i Huttalānī cemā'ati¹⁵⁴⁵ bilen Mîr Hüseyn¹⁵⁴⁶ yüz öyürüp hānga koşuldı¹⁵⁴⁷ (4) ve bu cihet üçün Mîr Hüseyn hezîmet bolup hân Kündüzğaça barıp çeriki¹⁵⁴⁸ Hindūkuşkeçe¹⁵⁴⁹ çaptılar ve ol (5) yaz hân anda bolup küz bolğaç Semerqandğa yanıp yolda Bayan Süldüzni öldürdi ve çün Semerqandğa¹⁵⁵⁰ (6) yétip tamām memālik taşarrufığa kirdi. Bègler kām¹⁵⁵¹-nā-kām¹⁵⁵² tābi' boldılar ba'zını öldürüp alarğa kim¹⁵⁵³ i'timādı (7) bar êrdi terbiyet kıldı ve oğlu İlyās H'āce Hānnı Māverāū'n-nehr mülkide¹⁵⁵⁴ vālī koyup Bègiçek Cetanı (8) şāhib-ihtiyār atalık kılıp Têmür¹⁵⁵⁵ Bègni hem oğlığa¹⁵⁵⁶ koşdı ve özi maqarr-ı saltanatқа mūrāca'at kıldı. Çün (9) Bègiçek ihtiyār boldı zulm u ta'addığa kol koyup¹⁵⁵⁷ ba'zını ki hātırı¹⁵⁵⁸ tilemedi, öldürdi. Ol¹⁵⁵⁹ cihetdin Têmür¹⁵⁶⁰ Bèg (10) mütevehhim bolup ayrılıp Mîr Hüseynni¹⁵⁶¹ tilemegi üçün barıp anı Hıvaqda tapıp ittifāk bilen Tükel kaşığa¹⁵⁶² ki (11) Hıvaqda hākim êrdi bardılar ve ol kaşd kıldı kim alarnı¹⁵⁶³ tutgay. Alar altmış kişi bilen Pāyāb (12) sarı yüzlenip Tükel miñ kişi bilen alarğa yétip andağ¹⁵⁶⁴ uruş boldı kim ol altmış kişi- (13) -din yéti kişi ve

-
- 1537 Kerelgüt: P Kerengüt
1538 Têmür: P Têmir
1539 bègni: T bègni
1540 Têmür: P Têmir
1541 terbiyet: P tertîb
1542 barıp: T yörüp
1543 suyu: P suy
1544 boldı: T bolup
1545 cemā'ati: P'de yok.
1546 öyürüp: T évürüp
1547 koşuldı: P koşuld(ı)lar
1548 çeriki: P çerik
1549 Hindūkuşkeçe: T Hindūkuşke dèginç
1550 Semerqandğa: T Semerqandқа
1551 T+u
1552 nā-kām: P nā-kā(m)
1553 kim: P'de yok.
1554 mülkide: P mülkde
1555 Têmür: P Têmir
1556 oğlığa: P oğlı
1557 koyup: T sunup
1558 hātırı: P hātır
1559 ol: T bu
1560 Têmür: P Têmir
1561 Hüseynni: P Hüseyn
1562 kaşığa: P kaşıda
1563 alarnı: P ala(r) anı
1564 andağ: T andaқ

anın miñ kişisidin¹⁵⁶⁵ ellig kişi kaldı ve Mîr Hüseyn at yügürtüp Tükelnîñ (14) tûğını¹⁵⁶⁶ eki çapıp anı ortağa aldılar. Têmür Bêg at salıp Mîr Hüseynni çığardı ve atı¹⁵⁶⁷ ok yeyip¹⁵⁶⁸ (15) yıkılıp hâtünü¹⁵⁶⁹ atın bérıp Mîr Hüseyn atlandı. Tükel yana bular üstige yörüp Têmür Bêg, Tükelnî (16) ok bilen urup attın¹⁵⁷⁰ yıkıp çölge kirdiler ve ol yêti kişidin üç kişi kaçıp at- (17) -larını älttiler ve Mîr Hüseyn ve Têmür¹⁵⁷¹ Bêg yadağ çölğa kirip Têmür¹⁵⁷² Bêg bir nöker dağı¹⁵⁷³ hâtünü¹⁵⁷⁴ bilen (18) ilgeri barıp çün¹⁵⁷⁵ Pâyâbka¹⁵⁷⁶ yetti. Ba'zı ahşâm eli yolın tutup¹⁵⁷⁷ bu hâlde Hâcî Muhammed atlık¹⁵⁷⁸ birev Têmür (19) Bêgni tanıp alarnı men' kılıp atka mindürüp öyüğe¹⁵⁷⁹ ältip. Têmür Bêg bir la'l ve eki muraşsa' tomağa (20) alarğa¹⁵⁸⁰ bérıp Hâcî Muhammed üç at ve mâ-yahtâc Têmür Bêgge bérıp¹⁵⁸¹ haçırçı¹⁵⁸² koştı ve Têmür¹⁵⁸³ Bêg yanıp (21) çölğa kirip Mîr Hüseynni atlandurup Maḥmūdîğa barıp sâkin¹⁵⁸⁴ boldılar. On¹⁵⁸⁵ eki kündin¹⁵⁸⁶ soñ **71^{4b}** (1) 'Alî Bêg Cöni Qurbânî¹⁵⁸⁷ ki Mâhânda êrdi altmış kişi yiberip Mîr Hüseyn bilen Têmür Bêgni tutup altmış eki¹⁵⁸⁸ kün bir öy- (2) -ge¹⁵⁸⁹ kapadı. Âḥir ağasının sözi bilen alarnı koyup bir aruğ at Têmür Bêgge ve¹⁵⁹⁰ bir aruğ tève alarğa bérdi ve Mübârek (3) Şâh¹⁵⁹¹ Sencerî alarğa¹⁵⁹² âbâdân atlar¹⁵⁹³ ve yarağ¹⁵⁹⁴ bérıp uzattı. Têmür¹⁵⁹⁵ Bêg ve Mîr Hüseyn atlanıp Mîr

-
- ¹⁵⁶⁵ *kişisidin*: P *kişi yêtidin*
¹⁵⁶⁶ *tûğını*: T *tûğığa*
¹⁵⁶⁷ *atı*: P *at*
¹⁵⁶⁸ *yeyip*: P *yêtip*
¹⁵⁶⁹ *hâtünü*: P *hâtününü*
¹⁵⁷⁰ *attın*: P'de yok.
¹⁵⁷¹ *Têmür*: P *Têmir*
¹⁵⁷² *Têmür*: P *Têmir*
¹⁵⁷³ *nöker dağı*: P *nökeri*
¹⁵⁷⁴ *hâtünü*: P *hâtününü*
¹⁵⁷⁵ *çün*: P *çü(n)*
¹⁵⁷⁶ *Pâyâbka*: P *Payâtka/Payânka*
¹⁵⁷⁷ *tutup*: T *tosup*
¹⁵⁷⁸ *atlık*: P'de yok.
¹⁵⁷⁹ *öyüğe*: T *évige*
¹⁵⁸⁰ *alarğa*: T'de yok.
¹⁵⁸¹ *bérıp*: P'de yok.
¹⁵⁸² *haçırçı*: T *ğacarçı*
¹⁵⁸³ *Têmür*: P *Têmir*
¹⁵⁸⁴ *sâkin*: P *sâkîn* P'de *ye* ile yazılmış.
¹⁵⁸⁵ *on*: P'de yok.
¹⁵⁸⁶ *kündin*: P *kü(n)din*
¹⁵⁸⁷ *'Alî Bêg Cöni Qurbânî*: P *'Alî Bêg Cöri Qu(r)bânî*
¹⁵⁸⁸ *eki*: P *(ê)ki* P'de kelimenin başındaki elif harfi yazılmamıştır.
¹⁵⁸⁹ *öyge*: T *évge*
¹⁵⁹⁰ *Têmür Bêgge ve*: P'de yok.
¹⁵⁹¹ *Şâh*: P'de yok.
¹⁵⁹² *alarğa*: P'de yok.
¹⁵⁹³ *atlar*: P *at*
¹⁵⁹⁴ *yarağ*: T *yarağ*

Hüseyn Germsîr-i Hirmen (4) sarı barıp Têmür Bêg Kiş vilâyetîğa yandı ve¹⁵⁹⁶ va‘de
 kıldılar ki¹⁵⁹⁷ birbirimizni Hirmen yakasında tapar-biz (5) ve Têmür¹⁵⁹⁸ Bêg Buḥārā-
 zindānda yaşurun yörüp Temüke Qoçin¹⁵⁹⁹ on bês kişi bile¹⁶⁰⁰ qoşulup Huzârdın
 kalın (6) at sürdiler ve¹⁶⁰¹ Ceyhündin ötüp bir ay ol cengelde turup andın soñ Têmür
 H‘āce Oğlan ve Behrām-ı Calayır (7) bilen qoşulup Emîr Hüseyn üçün Germsîr-i
 Hirmenğa barıp qoşulup Şeh Behrām-ı Calayır üçün¹⁶⁰² Hindüstānğa barıp. (8) Bu
 esnāda¹⁶⁰³ Sîstān ḥākimiğa¹⁶⁰⁴ yağı¹⁶⁰⁵ peydā bolup Mîr Hüseyn¹⁶⁰⁶ ve Têmür Bêgdin
 meded tilep. Dêdi çün bu yağı def‘ bolsa meblağ nêmerse (9) bêreyin. Çün yağıni
 bastılar ol va‘dege¹⁶⁰⁷ vefâ kılmadı¹⁶⁰⁸. Belki yolların tosüp uruşup Têmür¹⁶⁰⁹ Bêgniñ
 (10) kolığa ok tégip işidin¹⁶¹⁰ kaldı ve Têmür Bêg Hirmende kalıp Mîr Hüseyn
 Baqlān sarı bardı ve Ceta çeriki¹⁶¹¹ aña (11) yolukup basturup¹⁶¹² on êki kişi¹⁶¹³ bilen
 kaçıp Şirtuğa bardı ve çün Têmür¹⁶¹⁴ Bêgniñ kolını el-cümle (12) şıḥhat taptı. Têmür
 H‘āce¹⁶¹⁵ Oğlan, Têmür Bêg yêgirmi¹⁶¹⁶ dört kişi bilen Arşafğa barıp Mîr Hüseynniñ
 ḥaberin (13) tapıp¹⁶¹⁷ Süyünç atlık¹⁶¹⁸ nökerini¹⁶¹⁹ yiberdi kim Arşafda qoşula
 kelsün. Bu ḥâlde Şiddîk Barulas on (14) bês kişi bilen¹⁶²⁰ ve Qarançi yüz kişi bilen
 Têmür Bêgge qoşuldılar. Nā-gāḥ qara körünüp Têmür Bêg qaravulluqğa barıp (15)
 ma‘lûm boldı ki¹⁶²¹ alarğa¹⁶²² Tuğluq H‘āce Barulas, Seyfe‘d-dîn nökürdürler ki

1595 *Têmür: P Têmir*
 1596 *ve: T'de yok.*
 1597 *ki: T kim*
 1598 *Têmür: P Têmir*
 1599 *Temüke Qoçin: P Têmür Bêg ki Qoçin*
 1600 *bile: P'de yok.*
 1601 *ve: T'de yok.*
 1602 *üçün: P'de yok.*
 1603 *esnāda: P esnād(a)*
 1604 *ḥākimiğa: P ḥākim(i)ğa*
 1605 *yağı: P'de yok.*
 1606 *Mîr Hüseyn: P'de yok.*
 1607 *va‘dege: T va‘değa*
 1608 *kılmadı: T kılmay*
 1609 *Têmür: P Têmir*
 1610 *işidin: P işindin*
 1611 *çeriki: T bégleri*
 1612 *basturup: P bas<tu>turup*
 1613 *kişi: P'de yok.*
 1614 *Têmür: P Têmir*
 1615 *H‘āce: P'de yok.*
 1616 *yêgirmi: P yêgir(m)i*
 1617 *tapıp: P tatıp*
 1618 *atlık: P atalık*
 1619 *nökerini: T nökerin*
 1620 *kişi bilen: P'de yok.*
 1621 *ki: T kim*
 1622 *alarğa: P olar*

yètmiş kiři bilen Têmür¹⁶²³ Bègni tiley kèliptürler. Alar hem mülhâk (16) bolup ve Şîr Behrâm hem¹⁶²⁴ Hindüstânğa barıp êrdi kèlip қоşulup ve Emîr Hüseyn ve Ulum kılı ve Maḥmūd Gulî êki yüz seksen yadaḫ ve atlık bilen kèlip¹⁶²⁵ қоşuldılar ve Hezâre-yi Hılmdın üç yüz kiři kèldi ve Dere-yi Şūfide¹⁶²⁶ (17) Tümen nökeriniñ¹⁶²⁷ oğı êki yüz kiři bilen қоşulup Dere-yi Gezdin çığıp Belḫ üstige yöridiler. Têmür¹⁶²⁸ Bèg, Temüke¹⁶²⁹ (18) Қоçinni Қаһлағаға¹⁶³⁰ yiberdi¹⁶³¹ kim ḫaber kèltürgey¹⁶³². Ol anda yetip kördi kim¹⁶³³ Ceta eli vilâyetini¹⁶³⁴ talap yöry- (19) -dürler¹⁶³⁵. Ba'zı âşinâları yolуқup dèdiler: öy¹⁶³⁶ eliñ bu yaқında tüşüptürler ve mübâlağa kıldılar kim ferzendler- (20) -iñni körgil. Ol қабül қılmay dèdi: Têmür Bèg ki veliyy-i ni'metimdür èvidin ıraқdur, men hem öyümge¹⁶³⁷ barmas- (21) -men. Bu uçurda ḫaber kèldi kim Süleymân Barulas, Celale'd-dîn Barulas, Emîr Mūsâ, Cakü Barulas, Hinduke Barulaslar Têmür Bèg 72^{15a1} (1) ḫaberin tapıp¹⁶³⁸ Tirmidğa¹⁶³⁹ kèliptürler. Tolan Buғанı yiberdi kim bat¹⁶⁴⁰ қоşula kèlsünler. Çün Belḫқа yettiler Ebü Sa'îd Tayğu¹⁶⁴¹, Meñli Buğa (2) Süldüz, Ḥaydar-i Andḫūdî¹⁶⁴² altı miñ kiři bilen yollarını¹⁶⁴³ tosup 'Abdu'llâḫ Arığı yaқasında uruş bolup Mîr Hüseyn, Têmür Bèg (3) zafer taptılar. Çün bu feth alarğa¹⁶⁴⁴ boldı çerik sanın aldılar êki miñ kiři alarğa¹⁶⁴⁵ yıgılıp êrdi. Têmür Bèg (4) Ceyḫündın ötüp su yaқasında түşüp Қаһлағаға¹⁶⁴⁶ sarı

¹⁶²³ Têmür: P Têmîr

¹⁶²⁴ T+ki

¹⁶²⁵ қоşulup ve Emîr Hüseyn ve Ulum kılı ve Maḥmūd Gulî êki yüz seksen yadaḫ ve atlık bilen kèlip: P'de yok.

¹⁶²⁶ ve Dere-yi Şūfide: P'de yok.

¹⁶²⁷ nökeriniñ: P nökeri

¹⁶²⁸ Têmür: P Têmîr

¹⁶²⁹ Temüke: P Têmürge

¹⁶³⁰ Қаһлағаға: P қал'аға

¹⁶³¹ yiberdi: P yiberdiler

¹⁶³² kèltürgey: P kèltürgeyler

¹⁶³³ kim: P'de yok.

¹⁶³⁴ vilâyetini: T vilâyetni

¹⁶³⁵ yöryüdürlər: P yörididürler

¹⁶³⁶ öy: T év

¹⁶³⁷ öyümge: T évinge

¹⁶³⁸ tapıp: P'de yok.

¹⁶³⁹ Tirmidğa: T Tirmizğa

¹⁶⁴⁰ bat: P bad

¹⁶⁴¹ Tayğu: T Tayğur

¹⁶⁴² Andḫūdî: P Anḫoy

¹⁶⁴³ yollarını: P yol(l)ar(ını)

¹⁶⁴⁴ alarğa: P (a)larğa

¹⁶⁴⁵ alarğa: P (a)larğa

¹⁶⁴⁶ Қаһлағаға: P Қаһлаға

ķaravul yiberdi. Alar¹⁶⁴⁷ uyķuda ķalıp Ceta ķeriki yetip (5) ķaravul bilen Tēmūr Bēgniņ üstige tōkūldiler¹⁶⁴⁸.

lū' lū'

ķiři ki ķaravulnı ēyler revān

...¹⁶⁴⁹ bolsalar (6) barķa yetti kār vān

dilr ü yigit ĥamlelĥ tēz gūř

barı işde bařıdın ayak cümle gūř

(7) kerek kim vefādār ü tüz bolsalar

ki elge ...¹⁶⁵⁰ kāfiri dėptürler

Çün Tēmūr Bēg ķaravul yibergen cihetidin ġāfil (8) oturup ērdi uruřķa mecāl bolmay yaraķların ķoyup kēmege kirip sudın öttiler ve Tēmūr Bēg cezīrede ayak (9) bērkitep bir neķe ķiři bilen turup¹⁶⁵¹ muĥārebe vü muķāteleġa meřġül boldılar¹⁶⁵² tā ēl¹⁶⁵³ sudın 'ubūr ķılıp andın soņ özi ötüp bir ay (10) su yaķasıda Ceta ķeriki¹⁶⁵⁴ bilen muķābele¹⁶⁵⁵ ērdi. Āĥir kēmelerni köydürüp Mīr Ĥüseyn bilen Ķunduzġa barıp¹⁶⁵⁶ Borulday¹⁶⁵⁷ (11) ēli alarġa¹⁶⁵⁸ ķořulup Bedaĥsān řāĥları bilen yarařıp Ceyĥūndın

¹⁶⁴⁷ Alar: P (A)lar

¹⁶⁴⁸ tōkūldiler: P tōkūld(i)ler

¹⁶⁴⁹ ...: P

¹⁶⁵⁰ ...: P

¹⁶⁵¹ turup: T yörüp

¹⁶⁵² boldılar: T boldı

¹⁶⁵³ tā ēl: P'de yok.

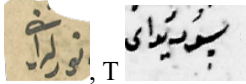
¹⁶⁵⁴ ķeriki: P ķerik(i)

¹⁶⁵⁵ muķābele: T muķātele

¹⁶⁵⁶ barıp: T'de yok.

¹⁶⁵⁷ Borulday: P

¹⁶⁵⁸ alarġa: P (a)larġa

ötüp Huttalānga müteveccih bolup. Haber (12) yetti kim Tuqluq¹⁶⁵⁹ Süldüz ve¹⁶⁶⁰ Keyhusrev-i Huttalānī¹⁶⁶¹ Ceta çerikin¹⁶⁶² başlap ilgeri keliptürler¹⁶⁶³ ve Têmür Büygey¹⁶⁶⁴ ve Sarık {ve} (13) Şengüm ve Tuğlı-h^vāce ve Küç Têmür yegirmi miñ kişi bilen Pulisenginde¹⁶⁶⁵ olturupturlar ve Mîr Hüseyn anda turup ve¹⁶⁶⁶ (14) Têmür Bêg êki miñ¹⁶⁶⁷ kişi bilen¹⁶⁶⁸ utru barıp Pulisenginde¹⁶⁶⁹ suynı¹⁶⁷⁰ arağa alıp¹⁶⁷¹ muķābele boldılar. Ol kün êki tarafdın uruşup¹⁶⁷² (15) kēce bolgaç Emîr Mūsā ve¹⁶⁷³ Mü'eyyed¹⁶⁷⁴ Arulat¹⁶⁷⁵ ve¹⁶⁷⁶ Üç Kara Bahādurnı bēş yüz kişi bilen utruda¹⁶⁷⁷ koyup Têmür¹⁶⁷⁸ Bêg miñ¹⁶⁷⁹ bēş yüz kişi¹⁶⁸⁰ bilen (16) sudın ötüp tağ üstide çığıp buyurdı tā kalın ot yandurdılar ve çün kündüz boldı (17) qaravullar iz¹⁶⁸¹ kördiler¹⁶⁸² ki sudın çerik ötüp¹⁶⁸³ ve çün kēce bilen ol kalın ot¹⁶⁸⁴ tağ üstide kalın¹⁶⁸⁵ kördiler¹⁶⁸⁶ (18) Ceta çeriki buzulup yandılar ve Têmür¹⁶⁸⁷ Bêg alar¹⁶⁸⁸ kēyininin¹⁶⁸⁹ kirip köp kişini¹⁶⁹⁰ a'dāddın¹⁶⁹¹ maqtül boldılar ve Mîr Hüseyn kēlip (19) koşulup yana Têmür¹⁶⁹² Bêg êki miñ kişi bilen ilgeri yörüp. Kiş ve Huzār eli fevc fevc kaçıp kēlip

-
- 1659 *Tuqluq*: T *Qutluq*
1660 *ve*: P'de yok.
1661 *Huttalānī*: P *Huttalānnı*
1662 *çerikin*: P *çerikni*
1663 *keliptürler*: T *keliptür*
1664 *Têmür Büygey*: P *Uygur Yumkân*
1665 *Pulisenginde*: P *Pulisegin*
1666 *ve*: P'de yok.
1667 *miñ*: P'de yok.
1668 *bilen*: P'de yok.
1669 *Pulisenginde*: P *Pulisengin*
1670 *suynı*: T *sunı*
1671 *arağa alıp*: P *arada (a)lıp*
1672 *uruşup*: P *u(ruşup)*
1673 *Mūsā ve*: P'de yok.
1674 *Mü'eyyed*: P *Mü'(eyyed)*
1675 *Arulat*: P *Arulad*
1676 *ve*: P'de yok.
1677 *utruda*: P *utru*
1678 *Têmür*: P *Têmir*
1679 *miñ*: P'de yok.
1680 *kişi*: T'de yok.
1681 *iz*: P *yüz*
1682 *kördiler*: T *kördi*
1683 *ötüp*: P *ötiptürler*
1684 *ol kalın ot*: P'de yok.
1685 *kalın*: T'de yok.
1686 *kördiler*: T *köründi*
1687 *Têmür*: P *Têmir*
1688 *alar*: P *(a)lar*
1689 *kēyininin*: P *kēyindin*
1690 *kışını*: T *kişi*
1691 *a'dāddın*: T *a'dādın*
1692 *Têmür*: P *Têmir*

koşuldılar (20) ve Süleymān Barulas ve Cakü Barulas¹⁶⁹³ ve Seyfe'd-dīn Bēgni üç yüz kişi bilen Kişke¹⁶⁹⁴ yiberip. Alar¹⁶⁹⁵ yetkeç daruğaları¹⁶⁹⁶ kaçtı ve ol (21) evkātda İlyās H̄vāce H̄n kalın çerik bilen Taş Arıgıda ki Kişdin dört yığaç yoldur oturup 73^{15b1} (1) érdi ve Uluğ Tēmür ve Emīr H̄amīd Cetadın kēlip érdiler ki İlyās H̄vāce H̄nı éltgeyler ve Tuğluk Tēmür H̄n¹⁶⁹⁷ ölüp (2) érdi. Tēmür¹⁶⁹⁸ Bēg ol¹⁶⁹⁹ haberni tapıp Çigdelikke yandı ve Şeyh Muhammed {bin} Bayan Süldüz yēti koşun bilen ve Şīr Behrām (3) ve Mīr H̄useyn¹⁷⁰⁰ barça ol mevzi' de cem' bolup İlyās H̄vāce H̄n¹⁷⁰¹ üstige yörüdiler ve katık uruş bolup feth u¹⁷⁰² nuşret Emīr¹⁷⁰³ (4) H̄useyn bilen Tēmür Bēgge boldı *ve mā'n-naşru illā min 'indi'llāh*¹⁷⁰⁴ İlyās H̄vāce H̄n, Bēgiçek Bēg, İskender Oğlan, Emīr H̄amīd, (5) Emīr Yūsuf H̄vāce çerik kolıga tüşüp. Ba'zı h̄nı tanıp Bēgiçek bilen atlandurup kaçurdılar ve bēglerge haber (6) bolmadı ve özgelerni bend kıldılar ve Cakü Barulas ve¹⁷⁰⁵ Seyfe'd-dīn Bēg Semerķandğa barıp. Tēmür¹⁷⁰⁶ Bēg Ceta çerikini (7) qavup Taşkendğaça bardı ve andın yanıp Semerķandğa kēlip Māverāü'n-nehr ve Türkistān¹⁷⁰⁷ Cetadın müstaḥlaş boldı¹⁷⁰⁸ (8) ammā bēgler ve noyınlar birbirige boyun sunmaydur érdiler. Mīr H̄useyn bilen ve¹⁷⁰⁹ Tēmür Bēg ittifaḳ kılıp (9) Tēmür¹⁷¹⁰ Şāh Oğlanı h̄n kılıp bēgler barça müttefik boldılar ve quriltay kılıp uluğ toy boldı. Tēmür¹⁷¹¹ Bēg, Emīr (10) H̄amīdni¹⁷¹² der-h̄vāst¹⁷¹³ kılıp Dāvud Bēg¹⁷¹⁴ bilen Seyfe'd-dīnni yiberdi kim Emīr H̄amīdni kēltürgeyler çün alarnıñ (11) qarası peydā boldı saqlaydur h̄n kişiler¹⁷¹⁵ ḥayāl

¹⁶⁹³ *ve Cakü Barulas*: P'de yok.

¹⁶⁹⁴ *Kişke*: P'de yok.

¹⁶⁹⁵ *Alar*: P *Ala(r)*

¹⁶⁹⁶ *daruğaları*: T *daruğası*

¹⁶⁹⁷ *H̄n*: P'de yok.

¹⁶⁹⁸ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁶⁹⁹ *ol*: T'de yok.

¹⁷⁰⁰ *Şīr Behrām ve Mīr H̄useyn*: T *Mīr H̄useyn ve Şīr Behrām*

¹⁷⁰¹ *H̄n*: P'de yok.

¹⁷⁰² *u*: P'de yok.

¹⁷⁰³ *Emīr*: P'de yok.

¹⁷⁰⁴ *Kur'ân-ı Kerim*, 8. Enfāl Sûresi, 10. ayet. ve *Kur'ân-ı Kerim*, 3. Âl-i İmran Sûresi, 126. ayet. ikisinde de geçer anlamı: "Yardım ancak Allah katındandır."

¹⁷⁰⁵ P+*bu*

¹⁷⁰⁶ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷⁰⁷ P+<*ve*>

¹⁷⁰⁸ *boldı*: P *boldılar*

¹⁷⁰⁹ *ve*: P'de yok.

¹⁷¹⁰ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷¹¹ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷¹² *Emīr H̄amīdni*: P *H̄amīd Emirni*

¹⁷¹³ *der-h̄vāst*: P *(der-)h̄vāst*

¹⁷¹⁴ *Bēg*: P'de yok.

¹⁷¹⁵ *kişiler*: P'de yok.

kıldılar kim¹⁷¹⁶ bēgler Emīr Ḥamīdni öldürgeni kéledürler. Gürz ü¹⁷¹⁷ (12) kılıç bilen Emīr Ḥamīdni öldürdiler *el-emru ve'l-kaḏā'u li'llāhi lā mu'aḳḳibe li ḥukmihi*¹⁷¹⁸ Çün Emīr Ḥüseyn bu ḥālını eşitti hoş ḥāl (13) bolup İskender¹⁷¹⁹ Oğlannı öldürüp Sali Sarāyğa barıp barça el ol kış öz yurtlar- (14) -ıda érdiler.

lāy uruşı zikride

Çün yaz faşlı¹⁷²⁰ boldı ḥaber yétte ki¹⁷²¹ Ceta çeriki yana Māverāü'n-nehr (15) sarı yüzleniptürler. Mīr Ḥüseyn ve Têmür¹⁷²² Bēg ve¹⁷²³ barça bēgler Taşkend ve Çinas arasında yığılıp yağı hem Bādām Suyı- (16) -nın yaçasıda nüzül kıldı ve çün yasal yasap¹⁷²⁴ yörüdiler Ceta çeriki cada kıldılar ki¹⁷²⁵ ol türlük¹⁷²⁶ ki (17) bā-vücūdī¹⁷²⁷ ol kim¹⁷²⁸ cevzā faşlı¹⁷²⁹ érdi anıñ dēk ra'd u¹⁷³⁰ berķ bolup ança yağmur¹⁷³¹ yağdı ki meger Tūfān-ı¹⁷³² (18) Nūḥ *'aleyhi's-selām*¹⁷³³ boldı.

lū' lū' beyt

tūfān oşal diyārda boldı meger ki ebr

ol dem eşitip érdi Ḥudāy du'ā-yı (19) Nūḥ

Dēr anıñ dēk balçık boldı ki¹⁷³⁴ atlar ḳarnığaça batadur¹⁷³⁵ érdiler. Bā-vücūd bu ḥāl Çağatay çeriki¹⁷³⁶ (20) ilgeri yörüp çün Ceta elige yéttiler alar kızlerini¹⁷³⁷ özleridin

¹⁷¹⁶ *kim*: T *ki*
¹⁷¹⁷ *gürz* ü: P'de yok.
¹⁷¹⁸ Anlamı: "Hüküm ve emir Allah'ındır. Allah'ın hükmü üstüne hüküm yoktur."
¹⁷¹⁹ *İskender*: P *İskender*<ni>
¹⁷²⁰ *faşlı*: P *faşl*
¹⁷²¹ *ki*: T *kim*
¹⁷²² *Têmür*: P *Têmir*
¹⁷²³ *ve*: P'de yok.
¹⁷²⁴ *yasap*: P'de yok.
¹⁷²⁵ *ki*: P'de yok.
¹⁷²⁶ *türlük*: P *tür*<e>*lük*
¹⁷²⁷ *bā-vücūdī*: T *bā-vücūd*
¹⁷²⁸ *kim*: T *ki*
¹⁷²⁹ *faşlı*: P *faşl*
¹⁷³⁰ *u*: P'de yok.
¹⁷³¹ *yağmur*: T *yamğur*
¹⁷³² *Tūfān-ı*: P *Tūfānnı*
¹⁷³³ *'aleyhi's-selām*: T *'aleyhim*
¹⁷³⁴ *ki*: P'de yok.
¹⁷³⁵ *batadur*: P *batad(ur)*

salıp ‘azīm uruş (21) bolup Têmür¹⁷³⁸ Bêg on kolını basıp bu hâldın İlyās H^vāce Hân yüz évürdi ve Cetanın 74^{6a} (1) sol kolı Mîr Hüseynniñ on kolını sürüp Mîr Hüseynğa tégürüp kol müteferriķ boldılar. Tilençi¹⁷³⁹ ve Zinde Hâşem (2) ve Hâcî Bêg anda merdâneliķ kılıp yağını bastılar¹⁷⁴⁰. Çün Têmür¹⁷⁴¹ Bêg öz utrusıdaki êlini¹⁷⁴² perîşân kılıp êrdi (3) on yêti koşun kişi¹⁷⁴³ bilen alarğa hamle kılıp Emîr Şemse’ d-dîn ki serdâr êrdi hezîmet bolup. Mîr Hüseyn toķtap (4) êl aña yıgıldılar. Têmür¹⁷⁴⁴ Bêg kişi yiberdi kim maşlahat oldur kim Mîr Hüseyn ilgeri yörügey¹⁷⁴⁵ tâ muhâlifni bir yolu müste’şal kılalıñ (5) Mîr Hüseyn ilgeri yörümedi¹⁷⁴⁶ ve¹⁷⁴⁷ Têmür¹⁷⁴⁸ Bêgniñ nökerini¹⁷⁴⁹ andaķ urdı ki yıkıldı. Kêçe bolup her kişi öz maħallıda karar tapıp¹⁷⁵⁰ yana kün uruş (6) bolup Ceta êli münhezim bolup perîşân¹⁷⁵¹ boldılar ve Mîr Hüseyn Sali buzulup nâ-gâh Emîr Şemse’ d-dînniñ tûğı peydâ (7) boldı¹⁷⁵². Ceta êli yıgılıp basturgandın soñ yanıp bastılar. Mîr Hüseyn çeriki münhezim bolup on miñ kişi Ceta êli (8) öldürüp köpileriğa¹⁷⁵³ batıp öldiler. **ve kâne¹⁷⁵⁴ emru’ llâhi kâdaran maķdûran**¹⁷⁵⁵ Bu vâķı ‘a¹⁷⁵⁶ sene sitte ve sittîn ve seb ‘amiede¹⁷⁵⁷ vâķı ‘ boldı¹⁷⁵⁸. Çün bēgler (9) hezîmet bolup Kişke yêttiler ‘azm¹⁷⁵⁹ kıldılar kim¹⁷⁶⁰ êrlerini Ceyhündin ötkerip bargaylar Mîr Hüseyn köçini¹⁷⁶¹ kēçürüp¹⁷⁶² (10) Şiburtuğa¹⁷⁶³ bardı ki eger yağı ol¹⁷⁶⁴ sarı barsa ol¹⁷⁶⁵ Hindüstân sarı bargay¹⁷⁶⁶. el-

-
- 1736 çeriki: P’de yok.
1737 kızlerini: T kızlerni
1738 Têmür: P Têmir
1739 Tilençi: P Tilençe
1740 yağını bastılar: T yağığa tēdiler
1741 Têmür: P Têmir
1742 êlini: P’de yok.
1743 kişi: P’de yok.
1744 Têmür: P Têmir
1745 yörügey: P (yörü)gey
1746 yörümedi: P yörü(med)i
1747 ve: P’de yok.
1748 Têmür: P Têmir
1749 nökerini: P’de yok.
1750 tapıp: T taptı
1751 münhezim bolup perîşân: T münhezim ü perîşân
1752 boldı: T bolup
1753 köpileriğa: P (köpi)leriğa
1754 P+Allah
1755 Kur’ân-ı Kerim, 33. Ahzâb Sûresi, 38. ayet: "Allah’ın emri kesinleşmiş bir hükümdür."
1756 vâķı ‘a: P (v)âķı ‘a
1757 766 senesi.
1758 boldı: P’de yok.
1759 ‘azm: T cizm
1760 kim: T ki
1761 köçini: T köçüni
1762 kēçürüp: P kēçürüp-biz
1763 Şiburtuğa: T Şirtuğa
1764 ol: P’de yok.

kıssa¹⁷⁶⁷ Her kıysı sudın kēçip her¹⁷⁶⁸ tarafka bardılar ve Tēmür¹⁷⁶⁹ Bēg (11) Kışde turup Tēmür¹⁷⁷⁰ H'āce Oğlan ve Cavarçi¹⁷⁷¹ ve 'Abbās Bahādurnı¹⁷⁷² yēti koşun bilen Semerқandğa yiberdi¹⁷⁷³ ve anda Cavarçi çağır içip (12) Dāvud Şāh¹⁷⁷⁴ H'āce ve¹⁷⁷⁵ Hindū Şāhğa dēdi: sizlerni¹⁷⁷⁶ Tēmür¹⁷⁷⁷ Bēg tutup¹⁷⁷⁸ Mīr Hüseyn kaşığa yiberip telef kılğusıdır. Alarğa havf bolup (13) kaçıp Ceta çerikige koşulup alarnı Tēmür H'āce Oğlan¹⁷⁷⁹ ve 'Abbās Bahādur üstige kēltürüp hezīmet kıldurdılar ve çün bu hāl boldı (14) Tēmür¹⁷⁸⁰ Bēg hem¹⁷⁸¹ sudın ötüp Belhka barıp ba'zı el¹⁷⁸² ulusnı¹⁷⁸³ yığıp su yaқasıda¹⁷⁸⁴ mażbūḡ kılıp Tēmür¹⁷⁸⁵ H'āce Oğlannı¹⁷⁸⁶ öldürdi.

Semerқandnı Ceta çeriki muḡāşara kılğanının zikride

(15) Çün Ceta çeriki Semerқandğa yetip ve ol maḡallda Semerқandda kal'a yok erkendür. Kaşd kıldılar ki musaḡḡar kılğaylar¹⁷⁸⁷ a'yān-ı şehrdin Mevlānāzāde-yi Semerқandı¹⁷⁸⁸ (16) ve Mevlānā Hordek-i Buḡārī ve Ebū Bekr Kelevī-yi Naddāf şehir elini taḡrīk kılıp kūçe bend kılıp andaḡ muḡāfazat kıldılar ki aślā (17) muḡālifler istilā tapmadılar ve çün müddet ötüp el muzaffer boldılar. Tēḡri luḡfı¹⁷⁸⁹ çāre kılıp Ceta çerikiniḡ atlarığa¹⁷⁹⁰ (18) ölüm tüşüp ança at telef boldı kim¹⁷⁹¹ her tōrt kişidin

¹⁷⁶⁵ *ol*: P'de yok.

¹⁷⁶⁶ T'de *barğay* kelimesinden sonra bir başlık vardır ama başlığın silik olması sebebiyle okunamamıştır.

¹⁷⁶⁷ *el-kıssa*: P'de yok.

¹⁷⁶⁸ *her*: T *bir*

¹⁷⁶⁹ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷⁷⁰ *Tēmür*: P *Tēmü(r)*

¹⁷⁷¹ *Cavarçi*: P *Caraçi*

¹⁷⁷² *Bahādurnı*: P *Bahādur*

¹⁷⁷³ *yiberdi*: P *yiberdiler*

¹⁷⁷⁴ *Şāh*: T'de yok.

¹⁷⁷⁵ *ve*: P'de yok.

¹⁷⁷⁶ *sizlerni*: P *sizler*

¹⁷⁷⁷ *Tēmür*: P'de yok.

¹⁷⁷⁸ *tutup*: T'de yok.

¹⁷⁷⁹ *Tēmür H'āce Oğlan*: T *Tēmür Bēg*

¹⁷⁸⁰ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷⁸¹ *hem*: P'de yok.

¹⁷⁸² *el*: P'de yok.

¹⁷⁸³ *ulusnı*: P *ulusını*

¹⁷⁸⁴ *yaқasıda*: T *yaқasın*

¹⁷⁸⁵ *Tēmür*: P *Tēmür*

¹⁷⁸⁶ *Oğlannı*: P *Oğlan*

¹⁷⁸⁷ *ki musaḡḡar kılğaylar*: P'de yok.

¹⁷⁸⁸ *Semerқandı*: P *Semerқandda*

¹⁷⁸⁹ *luḡfı*: P *luḡf*

¹⁷⁹⁰ *atlarığa*: P *atlarğa*

¹⁷⁹¹ *kim*: P'de yok.

birge¹⁷⁹² at aldı. Bu sebebdin erik ‘aciz bolup andın zarüret bilen (19) buzulup ekser yada yandılar. ün ol türlü¹⁷⁹³ iş ra‘iyyet eligidin¹⁷⁹⁴ keldi¹⁷⁹⁵ her kim¹⁷⁹⁶ fı‘l-cümle ihtiyarı bar erdi (20) hün-rızlı u¹⁷⁹⁷ fesāda rücü‘ kıldılar ve ‘Abbās Bahādur ki haber üün ahlaaa¹⁷⁹⁸ kelim erdi bu hālnı ma‘lüm kılıp Tēmür¹⁷⁹⁹ (21) Bēge i‘lām kıldı ve ol MİR Hüseyna Cetanın buzulup yananını¹⁸⁰⁰ haber yiberip ol Sali Sarāya 75^{16b1} (1) kelim Tēmür¹⁸⁰¹ Bēg utru barıp muarrer kıldı¹⁸⁰² kim¹⁸⁰³ yaz Semerand üstige bargaylar¹⁸⁰⁴ ve Tēmür Bēg¹⁸⁰⁵ arşıa barıp al‘asını yasadı ki hālā mevcūd- (2) -dur¹⁸⁰⁶. ün yaz boldı¹⁸⁰⁷ MİR Hüseyn ve Tēmür¹⁸⁰⁸ Bēg Semeranda¹⁸⁰⁹ barıp ba‘zı ser-be-dārın¹⁸¹⁰ def‘ini kılıp ve¹⁸¹¹ Mevlānāzādeni¹⁸¹² Tēmür¹⁸¹³ Bēg hālāş (3) kıldı.

Tēmür Bēg bilen¹⁸¹⁴ MİR Hüseynnı münāza‘atı zikride

ün Semerand feth boldı EmİR Hüseyn re‘āyā vü leşkeria yarma havāle kıldı ve ol cümle- (4) -din Cakü Barulas, Seyfe‘d-dīn Bēg, A Bua, Eli¹⁸¹⁵ Bahādur, Devletşāh Bahşıa ki Tēmür Bēgnı¹⁸¹⁶ mülāzımı erdiler meblaı¹⁸¹⁷ havāle kıldı (5) ve alar ba‘zını edā kılıp berhıde ‘aciz boldılar. Tēmür Bēg haremıni pāre-yi gūş-vāresini yarma¹⁸¹⁸ ‘ıvaı¹⁸¹⁹ üün (6) yiberdi. Bā-vücūd ol-kim MİR Hüseyn bildi

-
- 1792 *tört kişidin birge: P törtke tört*
1793 *P+ün*
1794 *eligidin: P elgidin*
1795 *keldi: P'de yok.*
1796 *kim: T kimg*
1797 *u: P'de yok.*
1798 *ahlaaa: P al‘a*
1799 *Tēmür: P Tēmür*
1800 *yananını: P taayını*
1801 *Tēmür: P Tēmür*
1802 *kıldı: T boldı*
1803 *kim: P'de yok.*
1804 *bargaylar: P bargeler*
1805 *Tēmür Bēg: T'de yok.*
1806 *mevcüddur: T mevcüddur*
1807 *T+Semeranda*
1808 *Tēmür: P Tēmür*
1809 *Semeranda: T'de yok.*
1810 *ser-be-dārın: T serdārların*
1811 *ve: T'de yok.*
1812 *Mevlānāzādeni: P Mevlānāzād(e)ni*
1813 *Tēmür: P Tēmür*
1814 *Bēg bilen: P Bēgnı*
1815 *Eli: P'de yok.*
1816 *Tēmür Bēgnı: P Tēmür Bēg*
1817 *meblaı: P mebla*
1818 *yarma: T yarma*

kim ol nêmerseler siñiliniñdür, aldı ve üç miñ altun¹⁸²⁰ bākī kalıp Têmür Bêg cebeler (7) atlarını¹⁸²¹ yiberdi. Mîr Hüseyn atlarını almay dedî ki yarmağlarını¹⁸²² bat¹⁸²³ bütkerip soñıdın¹⁸²⁴ yiberiñ¹⁸²⁵. Bu cihetdin Têmür (8) Bêg bilen tamām erkân-ı devlet Mîr Hüseyn din ağırdılar. Bu eşnâda Emîr Mûsâ ve ‘Alî Dervîş ve Bâ-yezîd-i¹⁸²⁶ Calayır, Artu H’âtûn¹⁸²⁷ bile kim¹⁸²⁸ (9) Tarmaşîrîn Hânıñ¹⁸²⁹ hâtûmı êrdi ve ‘Alî Dervîşniñ¹⁸³⁰ uluğ anası tezvîr bilen hattu bitip Mîr Hüseynğa yiberdiler kim¹⁸³¹ Têmür¹⁸³² Bêg- (10) -niñ hân bile vü¹⁸³³ seniñ bile¹⁸³⁴ muhâlefet hayâli bardur ki¹⁸³⁵ Emîr Hüseyn çün¹⁸³⁶ bu hattıdın vâkıf boldı hânğa¹⁸³⁷ döp yarlığ bitidi kim (11) Têmür Bêg ve ol cemâ‘at Ardu Hâtûn kaşığa barıp yüzleşünler. Têmür Bêg bu söz bilen Semerqandğa teveccüh (12) kılıp ol cemâ‘at naşîhat qorğunçıdın¹⁸³⁸ Hocendğa bardılar¹⁸³⁹.

beyt-i lü’lû’

qayı yêrde kim râstlıq yüzlenir

(13) oşal söz ki durur êylenür

Bu cihetdin Têmür^{Bêg}¹⁸⁴⁰ Mîr Hüseyn din¹⁸⁴¹ mütevehhim boldı. Şîr Behrâm ve¹⁸⁴² Behrâm-ı Calayır (14) bilen bu bâbda sözleşip alar hûd bu hilâfnı Têñri Te‘âlâdın

-
- 1819 ‘ivażı: P ‘ivaż
1820 altun: P’de yok.
1821 T: atların
1822 yarmağlarını: T yarmağnı
1823 bat: P bad
1824 soñıdın: P soñındın
1825 yiberiñ: P yiberip
1826 Bâ-yezîd-i: P Bâ- (ye)zîd-i
1827 Artu H’âtûn: T Ardu Hâtûn
1828 kim: T ki
1829 Hânıñ: P Hân Bêg
1830 ‘Alî Dervîşniñ: P ‘Al(î) De(r)v(î)ş Bêg
1831 kim: T ki
1832 Têmür: P Têmü(r)
1833 hân bile vü: P’de yok.
1834 bile: P bilen
1835 ki: T çün
1836 çün: T’de yok.
1837 hânğa: P hân
1838 qorğunçıdın: P qor(ku)ñçıdın
1839 Hocendğa bardılar: P Hocend(ğa bardı)lar
1840 cihetdin Têmür^{Bêg}: T cihet bilen
1841 Hüseyn din: P Hüseyn
1842 Behrâm ve: T’de yok.

tileydür¹⁸⁴³ êrdiler. Dêdiler¹⁸⁴⁴ Mîr Hüseyn ašlā (15) bizler bilen yaḥšî êrmes ve¹⁸⁴⁵ bizniñ kaşdıımız üçün cāzimdür. Pes ittifāk bilen muḥālefetka müttefik bolup (16) her kaysı öz¹⁸⁴⁶ vilāyetlerige¹⁸⁴⁷ bardı kim çerikin yığıp Mîr Hüseyn def'i¹⁸⁴⁸ üçün 'āzim bolğaylar. Şîr Behrām (17) Huttalānga barıp muḥālefet āgāz kılıp Mîr Hüseyn kişi yiberip ve¹⁸⁴⁹ 'ahd ü şart bilen özige el kıldı (18) ve Têmür¹⁸⁵⁰ Bêg bu ḥāldın vākıf bolup aña ḥatt bitidi ki bu ḥilāfni sên başladıñ, êmdi anıñ bilen¹⁸⁵¹ ittifāk kılıp bizni bed merd¹⁸⁵² (19) kılur-sên. Cezāñni hem ol bêrgüsidür ve¹⁸⁵³ oşandaḵ boldı ki çün Mîr Hüseyn, Têmür Bêg üstige yörüdi Şîr Behrāmni Tündekde öldürdi ve bu esnāda¹⁸⁵⁴ Mîr Hüseynniñ¹⁸⁵⁵ siñili ki Têmür Bêgniñ¹⁸⁵⁶ ḥaremi êrdi, vefāt boldı¹⁸⁵⁷ (20) ve Têmür Bêg Semerḵand bardı kim çerik cem' kılğay. Süleymān ve Cavurçı ki muḥālefetka müttefik êrdiler kaçıp Mîr Hüseynğa¹⁸⁵⁸ bardılar **el-kıssa**¹⁸⁵⁹ (21) Têmür¹⁸⁶⁰ Bêg çerik yığıp¹⁸⁶¹ Baysungā yetkende Melik ve 'Abdu'llāh kēlip Mîr Hüseyn din maḥabbet-engîz sözler keltürdiler. Têmür Bêg 76^{17a1} (1) qabûl kılmadı ammā Yasavuriler¹⁸⁶² şulḥ kılur dēp muḥālif boldılar. Emîr Cakü ve 'Abbās Bahādur Hocenddin yetip bēgler bilen ittifāk kılıp¹⁸⁶³ (2) dēdiler ki Yasavurileri¹⁸⁶⁴ tutmek kerek. Têmür Bêg rāzî bolmay alarğa¹⁸⁶⁵ yanar üçün ruḥşat bērdi ve özi Qarşığa (3) bardı ve Mîr Hüseyn bēgler bilen çerik yığıp müteveccih boldı¹⁸⁶⁶ ve yana nevbet Hızır Hızāneçini muşḥaf bilen ki ant¹⁸⁶⁷ içip êrdi yiberip¹⁸⁶⁸ ki (4) ve¹⁸⁶⁹ her neçe

1843 *tileydür*: T *tiledür*

1844 *Dêdiler*: P *Dêd(i)le(r)*

1845 *ve*: P'de yok.

1846 *öz*: P *özlerniñ*

1847 *vilāyetlerige*: T *vilāyetiğa*

1848 *def'i*: P *def'(i)*

1849 *ve*: T'de yok.

1850 *Têmür*: P *Têmir*

1851 *bilen*: P'de yok.

1852 *bed merd*: P *yırav*

1853 *ve*: P'de yok.

1854 *çün Mîr Hüseyn Têmür Bêg üstige yörüdi Şîr Behrāmni Tündekde öldürdi ve bu esnāda*: P'de yok.

1855 *Hüseynniñ*: P *Hüseyn Bêg*

1856 *Têmür Bêgniñ*: P *Têmir Bêg*

1857 *boldı*: P'de yok.

1858 *Mîr Hüseynğa*: P *(Mîr Hüseyn)ğa*

1859 **el-kıssa**: P'de yok.

1860 *Têmür*: P *Têmi(r)*

1861 *çerik yığıp*: P'de yok.

1862 *Yasavuriler*: P *(Ya)s(a)vuriler*

1863 *kılıp*: P'de yok.

1864 *Yasavurileri*: P *Ya(sa)vurileri*

1865 *alarğa*: P *(alar)ğa*

1866 *boldı*: P *boldılar*

1867 *ki ant*: P'de yok.

1868 *yiberip*: P'de yok.

ki¹⁸⁷⁰ Têmür Bêg¹⁸⁷¹ bilür êrdi ki¹⁸⁷² ol tezvîrdür ammâ bægler dèdiler ki maşlahat şulhdadur¹⁸⁷³. Lā-cerem şulhğa rızā bèrip çèrikni (5) Huzārda koyup özi üç yüz kişi bilen müteveccih boldı ve özi yüz kişi bilen ilgeri yörüp (6) Çekçek ki va‘de yeri êrdi, bardı ve Mîr Hüseyn ve¹⁸⁷⁴ Şîr Behrāmni¹⁸⁷⁵ öldürüp üç miñ kişi Têmür Bêg yarağ bilen (7) ilgeri¹⁸⁷⁶ üstige ılğar¹⁸⁷⁷ yiberdi ve alar habersiz yètip Têmür Bêg ordusıga¹⁸⁷⁸ uruşa uruşa Çigdelikde suğa¹⁸⁷⁹ yètip (8) muhālifler andın¹⁸⁸⁰ ilgeri kèlmediler. Çün bu haber Huzārğa yètti cem‘ bolğay¹⁸⁸¹ dèp¹⁸⁸² çèrik¹⁸⁸³ perîşān boldılar ve Têmür Bêg az (9) kişi bilen Qarşığa kèlip andın köçlerni¹⁸⁸⁴ alıp Māhān sarı bardılar ve Têmür Bêg melik-i Herāt bilen Muhammed-Bêg Cöni-Qurbānîga¹⁸⁸⁵ kişi yiberip Surāb Quduğıda¹⁸⁸⁶ (10) êki ay yarım turup her kārவān ki yètti, ötkeli qoymadı ve çün¹⁸⁸⁷ elçileri kèldi¹⁸⁸⁸ kārவān köziçe atlanıp dèdi (11) bizni melik-i Herāt tileptür ve bir pāre yol barıp kārவānga icāzet¹⁸⁸⁹ bèrdi. Çün kārவān bardı yanıp tüşti ve ança taħammül kıldı (12) kim kārவān Qarşığa yèter maħall boldı ve çün Têmür Bêg Qarşıdın Māhān sarı bardı Emîr Hüseyn Qarşığa kèlip Mūsā Bêg ve¹⁸⁹⁰ Hindū (13) Şāh qal‘āga kirip iķāmet kıldılar ve çün kārவān eli¹⁸⁹¹ Qarşığa yètti alardın Têmür Bêg haberin sordılar¹⁸⁹² êrse dèdiler (14) bizni biri¹⁸⁹³ icāzet bèrip özi melik-i Herāt qaşığa bardı Emîr Hüseyn¹⁸⁹⁴, Emîr Mūsā hātır cem‘ kılıp yèti miñ kişi

1869 ki ve: T'de yok.

1870 ki: T'de yok.

1871 Bêg: P'de yok.

1872 ki: P'de yok.

1873 şulhdadur: P şulh(dad)ur

1874 ve: T'de yok.

1875 Behrāmni: P Behrām

1876 yarağ bilen ilgeri: T'de yok.

1877 ılğar: P ilger

1878 ordusıga: P'de yok.

1879 suğa: P suyğa

1880 muhālifler andın: P muhāliflerni

1881 bolğay: T bolğan

1882 dèp: T'de yok.

1883 çèrik: P'de yok.

1884 köçlerni: T köçlerin

1885 melik-i Herāt bilen Muhammed-Bêg Cöni-Qurbānîga: P'de yok.

1886 Quduğıda: P Quduğıdın

1887 çün: P çü

1888 elçileri kèldi: P elçiler kèldiler

1889 icāzet: T icāzette

1890 ve: P'de yok.

1891 eli: P'de yok.

1892 haberin sordılar: P haber sordı <a>lar

1893 bizni biri: P bizi bizi

1894 Emîr Hüseyn: P'de yok.

bilen Maymurğ barıp (15) Melik Bahādūr beş miñ kişi bilen¹⁸⁹⁵ Emīr Hüseyn ғаşıdın kēlip Qorğaşun Tēpede sākīn¹⁸⁹⁶ boldı.

Tēmūr Bēg Qarşı üstige kēlip Emīr Mūsānı başkanı¹⁸⁹⁷ zikride

(16) Çün Tēmūr Bēg kārwanğa icāzet bērdi ança tevaqquf kıldı kim alar Qarşığa yēttiler. Andın ēki yüz kişi ve¹⁸⁹⁸ kırk üç¹⁸⁹⁹ kişi bilen (17) kemāl-i ihlāşdın Tēñri Te‘ālāğa tevekkül kılıp *fe idā ‘ezemte fe tevekkel ‘alā’llāh*¹⁹⁰⁰ tıbkı bilen¹⁹⁰¹ Qarşığa müteveccih bolup Burdalıǵda Ceyhūn- (18) -dın kırk kişi bilen üzüp kēçip¹⁹⁰² Hūstārın ǵabap kēmelerni narı yüzge yiberdi kim özgelerni(?)¹⁹⁰³ hem sudın (19) öttiler¹⁹⁰⁴ ve bēlgülük kişilerdın¹⁹⁰⁵ ki Tēmūr Bēg bilen ērdiler. Soyurǵatmış Oǵlan, Dāvud Duǵlat, Cakū Barulas, (20) Mü‘eyyed Arulat, Emīr Sar Buǵa-yı Calayır¹⁹⁰⁶, Hüseyn Bahādūr, Seyfe’d-dīn-i Nüküz, ‘Abbās Bahādūr-ı Qıpçaq¹⁹⁰⁷, Aq¹⁹⁰⁸ Buǵa-yı Nayman, (21) Maḥmūd Şāh-ı Buḥārī, Burdalıǵdın Berdīǵa¹⁹⁰⁹ barıp ve¹⁹¹⁰ andın Şīr-kentke barıp Tēmūr Bēg ēki kişi bilen¹⁹¹¹ 77^[7b] (1) kēçede¹⁹¹² barıp Qarşının kirer yerin körüp yanıp ol cemā‘at bilen Qarşığa barıp bārūǵa¹⁹¹³ çıǵıp ǵal‘aǵa kirdiler. Nefīr çalıp dervāzeǵa¹⁹¹⁴ (2) barıp her kim anda ērdi öldürdiler ve Emīr Mūsānıñ¹⁹¹⁵ ḥaremi bilen¹⁹¹⁶ oǵlanlarını¹⁹¹⁷ alıp ērenlerni zindānğa¹⁹¹⁸ saldı¹⁹¹⁹. Muḥammed Bēg

¹⁸⁹⁵ *kişi bilen*: P'de yok.

¹⁸⁹⁶ *sākīn*: P *sākīn*

¹⁸⁹⁷ *başkanı*: P *baskeni*

¹⁸⁹⁸ *yüz kişi ve*: P'de yok.

¹⁸⁹⁹ *kırk üç*: P *üç kırk*

¹⁹⁰⁰ *Kur‘ân-ı Kerim*, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 159. ayetin içinde geçiyor: "Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et."

¹⁹⁰¹ *bilen*: P'de yok.

¹⁹⁰² *üzüp kēçip*: P *üzdürüp*

¹⁹⁰³ *özgelerni(?)*: T *özgeler*

¹⁹⁰⁴ *öttiler*: P *ötd(i)ler*

¹⁹⁰⁵ *kişilerdın*: T *kişidin*

¹⁹⁰⁶ *Calayır*: P *(Ca)layır*

¹⁹⁰⁷ *‘Abbās Bahādūr-ı Qıpçaq*: T *‘Abbās Bahādūr, Qıpçaq Bahādūr*

¹⁹⁰⁸ *Aq*: T *Aqa*

¹⁹⁰⁹ *Berdīǵa*: P *Yezdǵa*

¹⁹¹⁰ *ve*: T'de yok.

¹⁹¹¹ *bilen*: P *bil(en)*

¹⁹¹² *kēçede*: P *kēçed(e)*

¹⁹¹³ *bārūǵa*, P *barurǵa*

¹⁹¹⁴ *dervāzeǵa*: P *derv(ā)zeǵa*

¹⁹¹⁵ *Mūsānıñ*: P *Mūsā Bēg*

¹⁹¹⁶ *ḥaremi bilen*: T *ḥarem bile*

¹⁹¹⁷ *oǵlanlarını*: P *oǵlanlarını*

¹⁹¹⁸ *zindānğa*: P *zindā(n)ǵa*

¹⁹¹⁹ *saldı*: T *salıp*

(3) bin¹⁹²⁰ Emîr¹⁹²¹ Mûsânı kıya bérdi¹⁹²² ve ol oşal kéçe Mûsâ Bègge¹⁹²³ haber éltip Emîr Mûsâ, Melik Bahâdurğa¹⁹²⁴ kişi yiberip ol¹⁹²⁵ on éki (4) miñ kişi bilen kélip Karşını kabadılar ve ol kün Têmür¹⁹²⁶ Bèg mülâzımları çığıp uruşup¹⁹²⁷ bahâdurlıǵını¹⁹²⁸ becâ keltürdiler. (5) Emîr Seyfe'd-dînniñ kavâ'id-i nücüm ve reml aḥkāmıdın¹⁹²⁹ vukûfı bar érdi çün¹⁹³⁰ Têmür Bèg 'azm kıldı kim oşal kün çığıp muḥâlifler bilen¹⁹³¹ muḥârebe (6) kılğay, men' kılıp dèdi bu kün¹⁹³² taḥammül kılmaḳ kerek, tañla çâşt vaqtıda sâ'at be-ğâyet¹⁹³³ mes'ûddur. Ol söz bilen ḳal'adın çıkarını¹⁹³⁴ (7) mevḳûf kılıp Élçi Buğa ve Aḳ Têmür élliğ kişi bilen¹⁹³⁵ çığıp uruştı 'azîm vâkı' boldı ve 'Alî Dervîş¹⁹³⁶ (8) ve Dervîşek kömek üçün çıktılar¹⁹³⁷ ve muḥâliflerdin Tağay Buğa Bahâdur ki¹⁹³⁸ ve bir Özbek yigit ki¹⁹³⁹ uluğ (9) gürzi bar érdi¹⁹⁴⁰ katlı boldılar. **El-kıssa**¹⁹⁴¹ Yana kün Têmür Bèg çığıp Emîr Mûsâğa ḥamle kılıp pey-â-pey ḥamlelerdin ol yèti (10) miñ kişiniñ¹⁹⁴² nāmūs u āb-ı rûyını¹⁹⁴³ tofraḳқа töküp¹⁹⁴⁴ hezîmet boldılar ve Melik Bahâdur besh miñ kişi bilen Huzâr¹⁹⁴⁵ (11) dervâzeside turup érdi. Çün Emîr¹⁹⁴⁶ Mûsânıñ çeriki perîşân bolup¹⁹⁴⁷ Têmür Bèg altmış kişi bilen ḥandaḳ (12) yaḳasıdın Melik Bahâdur sarı yüzlendi. Çün aña müteveccih boldı ol tevaḳḳufsız hezîmet bolup kılıç (13) suğurmay¹⁹⁴⁸ ḳalgannı

-
- 1920 *bin*: P -*din*
1921 *Emîr*: T *Mîr*
1922 *bérdi*: T *bêrdiler*
1923 *Mûsâ Bègge*: P'de yok.
1924 *P+<Bahâd(ur)ğa>*
1925 *ol*: T'de yok.
1926 *Têmür*: P *Têmîr*
1927 *uruşup*: P *uru(şu)p*
1928 *bahâdurlıǵını*: T *bahâdurlıḳını*
1929 *aḥkāmıdın*: P *aḥkāmıdın*
1930 *çün*: P'de yok.
1931 *muḥâlifler bilen*: P'de yok.
1932 *kün*: P *kü(n)*
1933 *be-ğâyet*: P'de yok.
1934 *çıkarını*: P *çıġġanlar*
1935 *bilen*: T *bile*
1936 *ve 'Alî Dervîş*: P ve 'Al(î) Dervîş <ve Dervîşek(?)>
1937 *çıktılar*: T *çıġdılar*
1938 *ki*: T'de yok.
1939 *ki*: P'de yok.
1940 *érdi*: P *êrkendür*
1941 **El-kıssa**: P'de yok.
1942 *kişiniñ*: P *kişi*
1943 *rûyını*: P *rûy*
1944 *töküp*: P *tökülüp*
1945 *P+<bilen>*
1946 *Emîr*: T *Mîr*
1947 *bolup*: T *boldılar*
1948 *suğurmay*: P *suġarmay*

taşladılar¹⁹⁴⁹ ve Têmür Bêg ol çerikni kavup¹⁹⁵⁰ Cakü Barulas ve¹⁹⁵¹ Emîr Seyfe'd-
dîn (14) Çekçekkeçe¹⁹⁵² alar¹⁹⁵³ këyinçe barıp köp olca alıp Calayır êlini yandurdılar.
Fî'l-vâki' muhâl-ı 'aqlđın körünür ki êki (15) yüz kırk üç¹⁹⁵⁴ kişi bilen¹⁹⁵⁵ ol¹⁹⁵⁶ on
êki miñ¹⁹⁵⁷ kişi anıñ¹⁹⁵⁸ üstige kélip¹⁹⁵⁹ kal'anı alıp alarnı hezîmet kılğay. Cenâb-ı
(16) fażîlet-şî'âr Mevlânâ Şeref-i Yezdî *Zafer-nâmede* keltürüptür kim¹⁹⁶⁰ 'inâyet-i
ilâhî ve lutf-ı nâ-mütenâhîdür ki (17) birevge ol mâye-yi kuvvet ü şecâ'at
beripdür¹⁹⁶¹ ki êki yüz kırk üç¹⁹⁶² kişi bilen on êki miñ kişi anıñ¹⁹⁶³ üstige (18) kélip
ihtiyâr bilen muķâtele vü muķâbele kılıp êki kêçe kündüzde¹⁹⁶⁴ şehir ü kal'a ve¹⁹⁶⁵ ehl
ü 'iyâllarını¹⁹⁶⁶ alıp¹⁹⁶⁷ alarnı (19) müteferriķ kılğay ve bu hikâyetidür vâki' ki
şihhati¹⁹⁶⁸ tevâtür bilen istimâ' boluptur. Ol türlü ki taķrîr maķallıda¹⁹⁶⁹ (20) ve¹⁹⁷⁰
ba'zı el ki re'ye'l-'ayn bilen müşâhede kılıp öz közleri bilen körüp müdâhenesiz
taķrîr (21) kıladurlar¹⁹⁷¹ ve¹⁹⁷² lâf u güzâfdın êrmes ki¹⁹⁷³ Firdevsî *Şâh-nâmede*
sühan-verlik u faşâhat- **78**^{18a} (1) -güsterlik¹⁹⁷⁴ üçün ba'zı¹⁹⁷⁵ elge bağlaptur. Kışsa-yi
Yûsuf 'aleyhi's-selâm nazmı ve özi muķarrer bolup inşâf berip elge bağlap- (2) -tur
anda ki aytur:

-
- 1949 taşladılar: T taşladı
1950 kavup: T kavlap
1951 ve: P'de yok.
1952 Çekçekkeçe: P Çekçek(ke)çe
1953 alar: P ala(r)
1954 üç: P'de yok.
1955 bilen: P'de yok.
1956 ol: T'de yok.
1957 on êki miñ: P on miñ
1958 anıñ: P (a)nıñ
1959 kélip: P tevekkül kılıp
1960 bk. Şerâfe'd-dîn 'Alî-yi Yezdî'nin, *Zafer-nâme* adlı eserinin Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Bağdat Köşkü Bölümü 281 numarada *Tercüme-yi Zafer-nâme* adıyla kayıtlı *Zafer-nâme-yi Emîr Timur* adlı eserinin Çağatayca tercümesi: 78a-14. (Oral, 1991, 35)
1961 beripdür: T bergey
1962 iki yüz kırk üç: P êki yüz kırk
1963 anıñ: P (a)nıñ
1964 kündüzde: P kündüz
1965 ve: P'de yok.
1966 'iyâllarını: P 'iyâllarını
1967 alıp: P êltip, T+ kalıp
1968 ki şihhati: P'de yok.
1969 maķallıda: P maķallıd(a)
1970 ve: T'de yok.
1971 kıladurlar: T kıladur
1972 ve: P'de yok.
1973 ki: P'de yok.
1974 güsterlik: T güsterini
1975 ba'zı: P قون اوصی

zi her gūne-yi nazm {ārāstem}

begufterm der ān her çi hōd h^vānde em

eger çi dilem būd ez ān bā-meze

hamī kāstem tohm u beḥ-i beze

(3) ez ān tohm kāstem peṣīmān ṣodem

zebān u dil-rā girih berzedem

ki ān dāstān hā durūḡ {e}st yā ne

dū ṣad zān neyerzed (4) be-yek moṣt ḥāk

bedīn mi sezed ger be-ḥanded ḥired

ki yek {nime-yi} ‘ōmr-i hōd kem konem

cehāni pur ez nām-i Rüstem konem

çi bāṣed suḥen-hāyi bersāḥte

(5) ṣeb-u rūz endīṣe perdāḥte¹⁹⁷⁶

ve’l-inṣāf ve’l-ḥaḡḡ

Bu ma‘zeret ol bedī‘ maḡālınıḡ hem delāyil u nūr faẓl-ı kemālindindür

(6) ki cāvid Firdevsī āsūde-bād

¹⁹⁷⁶ Nazmın Tercümesi: "Nazmın her türlüünden yaptım. Orada kendim ne okuduysam söyledim. Gerçi ondan gönlüm çok razı idi. Hep günah ve hata tohumlarını ekiyordum. O tohumu ekmekten pişman oldum. Dil ve kalbi bağladım ki o hikayeler yalan mıdır, değil midir? İki yüzü bir avuç toprağa değmez. Eğer akıl ona gülüyorsa hak eder. Hayatımın yarısını azaltsam, bir dünyayı Rüstem adıyla doldururum. Uydurulan sözler nedir ki gece gündüz düzeltilirse."

becāyi ki nāmeş be ān müjde dād¹⁹⁷⁷

Çün muhālifler perīşān boldı¹⁹⁷⁸ ol¹⁹⁷⁹ kış Karşıda ikāmet (7) kıldı ve Maḥmūd¹⁹⁸⁰ Şāhnı Buḥārā hükümetiğa yiberdi.

Emīr Hüseynniñ¹⁹⁸¹ Témür Bég üstige yörügeni¹⁹⁸² zikride

Çün Emīr Mūsā ve Melik Bahādur buzulup (8) Emīr¹⁹⁸³ Hüseyn kaşığa bardılar. Ol fi'l-hāl çerik yığıp müteveccih boldı ve Emīr Ölceytü ve Cihān-şāh ve Pülād Buğanı ki¹⁹⁸⁴ on (9) miñ kişi bilen yiberip der-benddin ötüp Çekçekde tüştiler ve¹⁹⁸⁵ Témür Bég vākıf bolup eki yüz kişi¹⁹⁸⁶ bilen barıp kördi ki alar (10) çerik¹⁹⁸⁷ tartıp turupturlar¹⁹⁸⁸ uruş maşlaḥat körmey yandılar¹⁹⁸⁹ ve alar bā-vücūdī¹⁹⁹⁰ ol kim bildiler ki endek kişidürler (11) aşlā müzāḥim bolmadılar ve Témür Bég¹⁹⁹¹ yanıp Buḥārāğa barıp¹⁹⁹² Maḥmūd Şāh ve Yasavurilerğa¹⁹⁹³ dēdi ki¹⁹⁹⁴ ittifāk kılıp Emīr¹⁹⁹⁵ Hüseyn

¹⁹⁷⁷ Kışsa-i Yūsuf 'aleyhi's-selām nazmı ve özi muḥarrer bolup inşāf bērip elge bağlaptur anda ki aytur:
zi her gūne-yi nazm {ārāstem}/beguŋtem der ān her çi ḥod ḥ'ānde em
eger çi dilem būd ez ān bā-meze/hamī kāstem toḥm u beḥ-i beze
ez ān toḥm kāstem peşimān şodem/zebān u dil-rā girih berzedem
ki ān dāstān hā durūğ {e}st yā ne/dū şad zān neyerzed be-yek moşt ḥāk
bedīn mī sezed ger be-ḥanded ḥired
ki yek {nime-yi} 'ömr-i ḥod kem konem/cehāni pur ez nām-i Rüstem konem
çi bāşed suḥen hāyi bersāhte/şeb-u rüz endīşe perdāhte
ve 'l-inşāf ve 'l-ḥaḳḳ
Bu ma 'zeret ol bedī' maḳālınıñ hem delāyil u nūr fazl-ı kemālidindür
ki cāvid Firdevsī āsūde-bād
becāyi ki nāmeş be ān müjde dād: T'de yoktur.

ki cāvid Firdevsī āsūde-bād /becāyi ki nāmeş be ān müjde dād beyitinin tercümesi: " Firdevsī, adının onu müjdelediği yerde, ebediyen rahat olsun."

¹⁹⁷⁸ boldı: T boldılar

¹⁹⁷⁹ Ol: P'de yok.

¹⁹⁸⁰ Maḥmūd: P Muḥammed

¹⁹⁸¹ Hüseynniñ: P Hüseyn

¹⁹⁸² yörügeni: P yör(ü)geni

¹⁹⁸³ Emīr: T Mīr

¹⁹⁸⁴ ki: T'de yok.

¹⁹⁸⁵ ve: T'de yok.

¹⁹⁸⁶ kişi: P'de yok.

¹⁹⁸⁷ çerik: T cerge

¹⁹⁸⁸ turupturlar: P tururlar

¹⁹⁸⁹ yandılar: T yandı

¹⁹⁹⁰ bā-vücūdī: T bā-vücūd

¹⁹⁹¹ Bég: P'de yok.

¹⁹⁹² Buḥārāğa barıp: T'de yok.

¹⁹⁹³ Yasavurilerğa: P (Ya)savurilerğa

¹⁹⁹⁴ ki: P'de yok.

bilen¹⁹⁹⁶ uruşalı (12) alar ihmāl kılıp Têmür Bêg alarnıñ havf u hirâslarını ma‘lûm¹⁹⁹⁷ kılıp Horâsânga ‘âzim boldı ve sudın ötüp çöldin¹⁹⁹⁸ (13) çığıp¹⁹⁹⁹ Mâhânda ikâmet kıldı ve Mîr Hüseyn Buḥārâğa kèlip qal‘âğa uruş salıp çün qal‘adın köp yadağ çığıp êrdi (14) münhezim bolup Şeyḥü’l-‘âlem²⁰⁰⁰ mezârığa bardılar²⁰⁰¹ ve Buḥārâlıklar dilîr²⁰⁰² bolup ol tezvîr²⁰⁰³ bilen ki²⁰⁰⁴ kaçıp baradurlar²⁰⁰⁵. Alarnı qavup (15) çün tüzge çıgdılar çerik²⁰⁰⁶ yanıp ol êlni dervâzeğaça²⁰⁰⁷ sürüp köp kişini²⁰⁰⁸ öldürdiler²⁰⁰⁹. Baqıyyetü’s-seyf ki qaldılar köşelerde sığınıp (16) Yasavurîler²⁰¹⁰ her neçe cehd²⁰¹¹ kıldılar ki²⁰¹² şehrnî muḥâfazat kılğaylar kişi iltifât kılmadı. Lâ-cerem dervâzedin²⁰¹³ kêçe bilen Maḥmûd Şâh ve ‘Alî (17) Mâhânga yüz²⁰¹⁴ hacâlet bilen bardılar. Çün Mîr Hüseyn Buḥārânı feth kıldı Emîr²⁰¹⁵ Ḥalîlni ba‘zı bægler bilen anda koyup Sali Sarâyğa (18) bardı.

Têmür Bêgniñ²⁰¹⁶ yana nevbet Mâverâü’n-nehr sarı ‘âzim bolğanı zikride

Bu eşnâda ḥaber keldi kim Nikbî Şâh kim²⁰¹⁷ Têmür Bêg devletidin Amûye ve²⁰¹⁸ Tevâbi‘de (19) ḥâkim bolup êrdi ‘işyân kılıp her kim ki Têmür Bêgni dèp kèledür tutup, talap, maḥbûs kıladur. Têmür Bêg altı (20) yüz kişi bilen Tört Køl²⁰¹⁹ yolıdın²⁰²⁰ Ceyḥûn yaqasığa²⁰²¹ kèlip êrdi²⁰²². Su taşqan maḥallı êrdi. Têmür Bêg êki

-
- 1995 *Emîr: T Mîr*
1996 *bilen: P'de yok.*
1997 *ma‘lûm: T mevsûm*
1998 *çöldin: P yoldın*
1999 *çığıp: T çıkıp*
2000 *Şeyḥü’l-‘âlem: P Şeyḥ-i ‘âlem*
2001 *bardılar: T bardı*
2002 *dilîr: P delîl*
2003 *tezvîr: T taşavvur*
2004 *ki: P'de yok.*
2005 *baradurlar: T baradur*
2006 *çerik: P'de yok.*
2007 *dervâzeğaça: P derv(â)zeçeğa (P'de +çe ve +ğa ekinin yeri yanlış yazılmıştır.)*
2008 *kışını: P'de yok.*
2009 *öldürdiler: P algurdılar*
2010 *Yasavurîler: P Ya(sa)vurîler*
2011 *cehd: P ceht*
2012 *kıldılar ki: P kıldı ki<ler>*
2013 *dervâzedin: P derv(â)zedin*
2014 *yüz: P'de yok.*
2015 *Emîr: P'de yok.*
2016 ***Bêgniñ: P Bêg***
2017 *kim: T ki*
2018 *ve: P'de yok*
2019 *Køl: P Kün*
2020 *yolıdın: P yoldın*
2021 *yaqasığa: P yaqasıda*

(21) yüz kiři bilen ařt mařallıda²⁰²³ kirip üzdürüp namāz-ı pīřin sudın ötüp Burdalıķnı²⁰²⁴ kabap Nikbī řāhnı 79^{l8b1} (1) dest-gır kıldılar ve²⁰²⁵ keme yiberip ol tört yüz kiři hem ötüp²⁰²⁶ kořıldı ve ģaber boldı²⁰²⁷ kim²⁰²⁸ Ĥalīl Bēg Ķaraunas ēli²⁰²⁹ bilen²⁰³⁰ Buĥārā²⁰³¹ nevāĥīside²⁰³² oturuptur. İlġap üstige řebīĥūn ēltip ol cemā‘at-ı maĥĥūr (2) maġlūb²⁰³³ boldılar ve andın yanıp sudın kēçip²⁰³⁴ bir ay Ķara Tepede turup Māĥānġa barıp Nikbī řāhnı (3) öldürdi²⁰³⁵ ve Cakū Barulasnı ki²⁰³⁶ Melik Ĥüseyn-i Kurt ki Herātta ĥākim ērdi, yiberip ol envā‘ bile²⁰³⁷ (4) maĥabbetlık sözler yiberdi ve andın soġ Cihāngīr Mīrzānı, Mübārek řāĥ Sencerī bilen²⁰³⁸ Herātķa yiberip²⁰³⁹ müte‘allıķleri²⁰⁴⁰ ki Māĥānda (5) ērdiler, sıfāriř kılıp yana nevbet Māverāū’n-nehrġa oturup²⁰⁴¹ Ķarřını²⁰⁴² Emīr Mūsā kiřileridin aldı ve Ķozı Mundaķta²⁰⁴³ (6) bēř miġ kiři²⁰⁴⁴ Ķaraunasdın²⁰⁴⁵ oturup ērdiler. Süleymān-ı Yasavurī²⁰⁴⁶, Berāt Ĥvāce ve²⁰⁴⁷ Hindū řāĥ alarġa kořulup (7) Ķarřıdın kaçķanlar hem alarġa barıp Tēmūr Bēg ģaberini dēdiler ve Tēmūr Bēg Ķarřıdın²⁰⁴⁸ Nevķatķa barıp ol çerikke²⁰⁴⁹ (8) utru kēlip Tēmūr Bēg üç top bolup alarġa tēġip ol ģamlede oķ hezīmet boldı²⁰⁵⁰ ve alarnı Çekçekkeçe ķavup köp (9) māl olca alıp ekserī²⁰⁵¹ uluġları

-
- 2022 *ērdi*: T'de yok.
2023 *maĥallıda*: T *vaķtıda*
2024 *Burdalıķnı*: P *Burdalıķda*
2025 *ve*: P'de yok.
2026 *P+Burdalıķ*
2027 *boldı*: T *taptı*
2028 *kim*: P'de yok.
2029 *ēli*: T *ēl*
2030 *bilen*: P'de yok.
2031 *Buĥārā*: P *Buĥār(ā)*
2032 *nevāĥīside*: P *nevāĥī(si)de*
2033 *maġlūb*: T'de yok..
2034 *kēçip*: T *ötüp*
2035 *öldürdi*: T *öldürüp*
2036 *ki*: T'de yok.
2037 *bile*: P'de yok.
2038 *bilen*: P'de yok.
2039 *yiberip*: P *(yi)berip*
2040 *müte‘allıķleri*: T *müte‘allıķlerni*
2041 *oturup*: T *‘azīmet kılıp*
2042 *Ķarřını*: P *Ķarřı*
2043 *Ķozı Mundaķta*: P *Ķorı Andaķda*
2044 *kişi*: T'de yok.
2045 *Ķaraunasdın*: T *Ķaravnas*
2046 *Yasavurī*: P *Yasurī*
2047 *ve*: P'de yoktur.
2048 *Ķarřıdın*: P *Ķarřıda*
2049 *çerikke*: T *çerik*
2050 *boldı*: T *boldılar*
2051 *ekserī*: T *ekser*

kolğa²⁰⁵² tüşüp Ölceytü ve²⁰⁵³ Pülād maqtül boldılar ve Têmür Bêg Semerķand üstige barıp (10) Üç Kara Bahādur Āb-ı Raḥmet yaķasıda uruşup hezīmet boldı²⁰⁵⁴ ve Aķ Têmür, Üç Karağa yêtip kılıç salıp tamām ok- (11) -larını alıp²⁰⁵⁵ kalem kıldı ve ol özini Semerķandğa barıp²⁰⁵⁶ saldı ve yana kün²⁰⁵⁷ Üç Karanı min beş yüz²⁰⁵⁸ kişi bilen çıǵıp alar (12) sarı çün Têmür Bêg²⁰⁵⁹ yörüdi²⁰⁶⁰ ğāyet ḥavfdın uruşmay kaçıp şehrğa bardılar.

lü' lü' beyt

tevaffuk kılalmadı (13) bardı ol çerik

özin körsetip kaçtı serdār bēg

Çün şehr kūçeleriğa²⁰⁶¹ yıǵaç salıp êrdiler ol (14) bahādurlar²⁰⁶² atlarını korkunçdın eğer bilen tartıp tamām eğerleri sındı ve²⁰⁶³ andın soǵ²⁰⁶⁴ Têmür Bêg²⁰⁶⁵ Ferinkent ve Sāğarcda (15) bolup bu esnāda ḥaber taptı²⁰⁶⁶ kim Ölceytü ve²⁰⁶⁷ Pülād Buğa, Karaunas²⁰⁶⁸ bilen müteveccih bolupturlar ve Tağay Şāh ki²⁰⁶⁹ Kişde (16) māl üçün turup êrdi²⁰⁷⁰ özi²⁰⁷¹ kēlip dēdi ki cem' i kēlip Tarmaçuknı katl kıldılar. Têmür Bêg andın Yāmğa barıp Arğun (17) Şāh-ı Burdalık{ī}din²⁰⁷² birevni tutup kēltürüp²⁰⁷³ kim ve ol dēdi ki Emīr²⁰⁷⁴ Hüseyn Karşığa yētiptür. Pes her (18) tarafdın қоşулup

²⁰⁵² *uluğları kolğa: P uluğlar(ı kol)ğa*

²⁰⁵³ *ve: P'de yok.*

²⁰⁵⁴ *boldı: P boldılar*

²⁰⁵⁵ *oklarını alıp: P okları*

²⁰⁵⁶ *barıp: T'de yoktur.*

²⁰⁵⁷ *kün: P'de yok.*

²⁰⁵⁸ *yüz: P'de yok.*

²⁰⁵⁹ *alar sarı çün Têmür Bêg: T çün Têmür Bêg alar sarı*

²⁰⁶⁰ *yörüdi: P yöridi*

²⁰⁶¹ *kūçeleriğa: P kūçelerğa*

²⁰⁶² *bahādurlar: P bahā(durla)r*

²⁰⁶³ *ve: P'de yok.*

²⁰⁶⁴ *soǵ: T'de yok.*

²⁰⁶⁵ *Têmür Bêg: P'de yok.*

²⁰⁶⁶ *taptı: T yētti*

²⁰⁶⁷ *ve: P'de yok.*

²⁰⁶⁸ *Karaunas: T Karavnas*

²⁰⁶⁹ *ki: P'de yok.*

²⁰⁷⁰ *êrdi: P'de yok.*

²⁰⁷¹ *özi: T'de yok.*

²⁰⁷² *Burdalık{ī}din: T'de yok.*

²⁰⁷³ *kēltürüp: T kēltürdi*

²⁰⁷⁴ *Emīr: P Mīr*

barğan²⁰⁷⁵ elge icāzet bērip özi Buḥārā sarı yörüdi²⁰⁷⁶ ve Kōkeldürde²⁰⁷⁷ Emīr Mūsā ve²⁰⁷⁸ Üç (19) Kāra yolnı tutup²⁰⁷⁹ ērdiler. Tēmūr Bēg²⁰⁸⁰ alarnı basıp kaçurup özi tēve boynı bilen Ḥocend Suyıdın²⁰⁸¹ ‘ubūr (20) kılıp ve çün Keyḥusrev ve²⁰⁸² Behrām-ı Calayır, Cetadın Şıravulnı yēti miñ kişi bilen başlap kēlip ērdi- (21) -ler. Taşkendde Tēmūr Bēg²⁰⁸³ alarğa koşuldı²⁰⁸⁴ ve Behrām-ı Calayır aña bī-iltifātlıq kılıp Tēmūr Bēg **80^{l9a1}** (1) ser-zeniş yüzindin²⁰⁸⁵ aña²⁰⁸⁶ dēdi ki saña köp yahşılıq kılıp-men ve ḥālā ki²⁰⁸⁷ saña bir ḥāleti bardur. Pervā kılmağın, ümīdim oldur kim yana sēni²⁰⁸⁸ (2) öz eşikimde körgey-men ve Keyḥusrev-i²⁰⁸⁹ Ḥuttalānī, Tēmūr Bēgni ēvge²⁰⁹⁰ ēltip envā‘ ḥızmetkārılıknı²⁰⁹¹ kıldı. Kızını Cihāngīr Mīrzā (3) üçün ‘aқd kıldı ve bu ḥālde ḥān ve Mīr Ḥüseyn Salar Bulakқа yetip Emīr Mūsā ve²⁰⁹² Şeyḥ Muḥammed Bayan Süldüz²⁰⁹³, Ölceytü A- (4) -pardını²⁰⁹⁴ yēgirmi miñ kişi bilen Tēmūr Bēg üstige yiberip alar üç bölünüp Melik Bahādur üç miñ kişi bilen Sozengerānda (5) ve Cihān-şāh miñ beş yüz kişi bilen Ribāt-ı Melikde, Ḥirmen Bahādur Dizzaқda²⁰⁹⁵, Tēmūr Bēg ve²⁰⁹⁶ Keyḥusrev ēki miñ kişi²⁰⁹⁷ bilen müteveccih (6) bolup Tēmūr Bēg²⁰⁹⁸ Ḥāşşdın beş yüz kişi bilen ötüp Cihān-şāhnı kaçurup andın Dizzaққа barıp²⁰⁹⁹ Ḥirmen Bahādurnı yanıp andın (7) ēki yüz kişi bilen Melik Bahādur üstige barıp ve alar Ceta çeriki yētti dēp hezīmet boldılar ve Moğollar (8) çölde köp kişini öldürüp cihātlarını²¹⁰⁰ aldılar ve²¹⁰¹ çün basturğanlar

2075 *koşulup barğan*: P *koşul(up bar)ğan*

2076 *yörüdi*: P *yöridi*

2077 *Kökeldürde*: P *Kökküldürde*, T *Köküldürde*

2078 *ve*: P'de yok.

2079 *tutup*: T *tosup*

2080 *Bēg*: P'de yok.

2081 *Suyıdın*: P *Suy(ı)dın*

2082 *ve*: P'de yok.

2083 *Bēg*: P'de yok.

2084 *koşuldı*: T *koşulup*

2085 *yüzindin*: T *yüzidin*

2086 *aña*: P'de yok.

2087 *ki*: P'de yok.

2088 *yana sēni*: T *sēni yana*

2089 *T+ve*

2090 *ēvge*: P *öyüye*

2091 *ḥızmetkārılıknı*: P *ḥızmetkārılıq*

2092 *ve*: P'de yok.

2093 *Şeyḥ Muḥammed Bayan Süldüz*: T *Şeyḥ Muḥammed Bahādur Bayan Süldüz ve*

2094 *Apardını*: P *Apardnı*

2095 *Dizzaқda*: P *Dizaқda*

2096 *P+Maḥmūd*

2097 *kişi*: P'de yok.

2098 *Bēg*: P'de yok.

2099 *Dizzaққа barıp*: P *Dizaқdın ötüp*

2100 *cihātlarını*: T *cihātların*

2101 *ve*: P'de yok.

Şeyh Muhammed, Mūsā, Ölceytüğa²¹⁰² yéttiler. (9) Ol yègirmi miñ kişi kaçıp Kişkeçe turmadılar, tā Mîr Hüseynğa yéttiler. Bu hâlde Keyhusrev, Têmür Bègge haber yiberdi kim Ceta çeriki²¹⁰³ Müsülmân- (10) -larnı talap esîr kılip yandılar. Têmür Bèg altmış kişi yiberdi kim²¹⁰⁴ ırağdın alarğa kara körsetip Moğol kaçıp Müsülmân- (11) -lar esîrlıkdın hâlâş boldılar ve Mîr Hüseyn ol²¹⁰⁵ cemā‘atka ki rüsvâlık bilen kaçıp êrdiler. Ğazab kılip özi Taşkend sarı²¹⁰⁶ (12) yörüdi²¹⁰⁷ ve çün Aq Kötelğa²¹⁰⁸ yetti on miñ kişi ilgeri yiberdi ve çün Têmür Bèg²¹⁰⁹ haber taptı Keyhusrev bilen²¹¹⁰ besh yüz kişi alıp yarım kèçe²¹¹¹ (13) Barsingğa²¹¹² yetip nefîr çalıp şebîhün urup ol on miñ kişini²¹¹³ alıp yarım kèçede²¹¹⁴ perîşân bolup Mîr Hüseyn kaşığa bardılar.

(14) beyt-i lü’lü’

sipeh-bud kaçıda çeriki hacel

öz{i} hem bolup bahtıdın münfa‘il

Bu hâlde Behrām-ı Calayır, Ceta çeriki bilen (15) Sayrāmğa bardı ve²¹¹⁵ çün Têmür Bègniñ avruğı alar bilen²¹¹⁶ êrdi ve²¹¹⁷ Çimikentde²¹¹⁸ yetip koşığa koşıldı ve yanıp (16) ol kış Taşkendde ikāmet kıldı ve Têmür Bèg, Sar Buğa ve Aq Buğanı²¹¹⁹ Cetağa yiberip alardın meded tiledi.

(17) Mîr Hüseyn bilen Têmür Bègniñ şulh zikride

-
- 2102 Şeyh Muhammed, Mūsā, Ölceytüğa: T Mîr Mūsā ve Şeyh Muhammed ve Ölceytüğa
2103 çeriki: T'de yok.
2104 kim: T ki
2105 ol: P o(l)
2106 sarı: P'de yok.
2107 yörüdi: P yöridi
2108 Aq Kötelğa: P Aq Kö(te)lğa
2109 Bèg: P'de yok.
2110 bilen: P'de yok.
2111 yarım kèçe: P'de yok.
2112 Barsingğa: P Parsingğa
2113 kişini: P kişi
2114 alıp yarım kèçede: P'de yok.
2115 ve: P'de yok.
2116 T+bile
2117 ve: P'de yok.
2118 Çimikentde: P cem‘i kèyininidin
2119 Sar Buğa ve Aq Buğanı: P Aq Buğa ve Sar Buğa

Çün Mîr²¹²⁰ Hüseyn, Têmür Bêgdin dèdi ki türlük²¹²¹ işler²¹²² mülâhaza kıldı ve eşitti ki²¹²³ Cetağa (18) kişi yiberip meded tileptür. Hân bilen kênşep dèdi ki ol bu endek kişi bilen mundağ işler kıladur. Eger Ceta (19) aña koşulsa iş müşkil bolur. Pes Hocend ve Taşkend meşâyih u²¹²⁴ ‘ulemâsığa kişi yiberip istid‘ā kıldılar ki Têmür Bêgge (20) barıp naşâyih yüzindin²¹²⁵ andağ kılsunlar kim²¹²⁶ cānibeyndin²¹²⁷ muşālahat bolğay. Pes aşhâb-ı ders u fetvâ vü²¹²⁸ (21) erbâb-ı zühd ü taqvâ ittifâkı²¹²⁹ bilen Têmür Bêg mülâzemetğa barıp du‘ā merâsimidin soñ naşâyih-ı dil-pezîr edā kılıp dèdiler muhālefet sizniñ **81**^[9b] (1) Mîr Hüseyn arasında bolmağay²¹³⁰, memleket buzulmağığa²¹³¹ ve ra‘iyyet perîşānlığığa²¹³² mūcib bolur. Her kaçan sitîzdin²¹³³ yatnı bu diyârda yol bérseñiz küffārniñ (2) qolı Müsülmānlarnıñ qanı bilen mālīga uzatıp²¹³⁴ her kaçan istilā tapsalar sizge hem vefā kılmalar.

beyt

sitîze (3) fehmi aña tégürür

kadīm hānumānlarnı yel buzdurur

Çün naşâyihni Têmür Bêgge dèdiler *ve’s-şulhu hayr*²¹³⁵ (4) mażmūnı bilen fî’l-hāl kabûl kılıp dèdi: men özüm anıñ qaşığa barayın tā barçağa ma‘lūm bolğay ki muhālefet mendin (5) érmes, andındur. Pes hemîşe²¹³⁶ Pencşenbe atlık nökerin Mîr Hüseynğa yiberip²¹³⁷ öz kélüridin²¹³⁸ haber yiberdi ve özi müteveccih bolup çün Şādmān (6) Kārmānğa yètti. Ba‘zı Mîr Hüseyn çeriki ki anda ılğar üçün kélip érdiler

2120 Mîr: T Emîr
2121 dèdi ki türlük: P'de yok.
2122 işler: P iş
2123 ki: T kim
2124 meşâyih u: P'de yok.
2125 yüzindin: T yüzidin
2126 kim: T ki
2127 cānibeyndin: P'de yok.
2128 vü: P+<erbāb>
2129 ittifâkı: T ittifāk
2130 bolmağay: P'de yok.
2131 buzulmağığa: T buzulmağay
2132 perîşānlığığa: T perîşānlığığa
2133 sitîzdin: T sitîzedin
2134 mālīga uzatıp: P mālğa azalıp
2135 P+<ve’s-şulhu hayr>
2136 Pes hemîşe: P'de yok.
2137 yiberip: P'de yok.
2138 öz kélüridin: P özi kélürdin

Têmür Bêg²¹³⁹ yolın tosup alarnı bir amlede perîşân (7) kıldı²¹⁴⁰ ve Yâmdın atlanıp Niyâzî²¹⁴¹ mevzî'îgâ²¹⁴² yetti. Emîr Mûsâ kalın kişi bilen uruş uęun mûheyyâ turup êrdi. (8) Bâ-vücûd ol kim aņa dêdiler ki Mîr Hüseyn mûlâkâtı uęun baradur êrdi²¹⁴³. Ol mesmû' tutmadı ve²¹⁴⁴ Têmür Bêg, Seyfe'd-dîn (9) ve Hıttây Bahâdurnı êllig kişi bilen yiberdi kim siz anıñ kâyındin kiriñ ve ôzi yetmiş kiři²¹⁴⁵ bilen utru yörüp bir zamânda ol (10) cemâ'atnı²¹⁴⁶ münhezim kılıp köp kiřini²¹⁴⁷ katl²¹⁴⁸ kıldılar. Bu hâlda haber keldi kim Mîr Hüseyn çerik bilen yetti. Têmür Bêg mürâca'at kılıp o- (11) -şal altı yüz kişi bilen bêyik üstide turup otuz қоşun çerik yetip turup aşlâ ilgeri yörimediler. Têmür (12) Bêg bir zamân tevaqquf kılıp yanıp Kûhek Suyıdın ôtüp Kınar Şankarda²¹⁴⁹ nüzûl kıldı ve çün Pencşenbe, Emîr Hüseyn kaşığa (13) yetip Têmür Bêg dâ'ıyesini dedi Mîr Hüseyn hoş hâl bolup fi'l-hâl²¹⁵⁰ 'ahd ü şart kılıp²¹⁵¹ Tûrân-şahnı katıp yiberdi ve Têmür Bêg, (14) 'Abbâs Bahâdurnı yiberip Mîr Hüseyn bilen 'ahd ü peymân kılıp Mîr Hüseyn²¹⁵², Emîr Mûsâ ve Ölceytüni on miñ kişi bilen yiberip²¹⁵³ şulh uęun köp mubâlağa (15) êtip dedi: andaķ kılın ki Têmür Bêgniñ hâtırı²¹⁵⁴ bizdin şâf bolsun. Alar²¹⁵⁵ eger²¹⁵⁶ Kümüş Kentde²¹⁵⁷ Têmür Bêg bilen mûlâkât kılıp şulh (16) sözün dep tarîkin²¹⁵⁸ 'ahd ü peymân mü'ekked²¹⁵⁹ bolup barça hoş hâl öz vilâyetleriğa barıp Têmür Bêg Kişke barıp (17) sâkin²¹⁶⁰ boldı.

lû'lû' beyt

çün olturdı mesnedte Şâhib-kırân

-
- 2139 Bêg: P'de yok.
2140 kıldı: P boldı
2141 Niyâzî: P, T Benâdî
2142 P'de ayının üstüne yanlışlıkla nokta konmuş olmalı?
2143 êrdi: T'de yok.
2144 ve: P'de yok.
2145 kişi: P'de yok.
2146 cemâ'atnı: P cemâ'at
2147 kişini: P kişi
2148 katl: P'de yok.
2149 Şankarda: P Şa(n)karda
2150 bolup fi'l-hâl: P fi'l-hâl bolup
2151 kılıp: P'de yok.
2152 T+Emîr Hüseyn
2153 yiberip: P'de yok.
2154 hâtırı: P hâtır
2155 Alar: P'de yok.
2156 eger: T'de yok.
2157 Kentde: P Kentte
2158 tarîkin: T tarîķ
2159 mü'ekked: T mezkûr
2160 sâkin: P sâkin

anın şulhdın memleket şādmān

Bu esnāda (18) Bedaḥşān şāhları Mīr Ḥüseyn bilen yağı bolup ol miqdār²¹⁶¹ muḳābeleğa Melik Ḥüseyn Herātdın²¹⁶² yortavul yiberip Şuburgān ve Belḥ ve Ḥulmğa- (19) -ça²¹⁶³ çapıp yandılar²¹⁶⁴. Tēmür Bēg ḥaber tapıp Tirmiddin²¹⁶⁵ ötüp²¹⁶⁶ alar def'i üçün ötüp çün Ḥorāsāniler²¹⁶⁷ barıp ērdiler (20) barıp ḥān bilen Emīr Ḥüseynni kördi ve münāza'at ortadın²¹⁶⁸ def' bolup bunça kün²¹⁶⁹ toylar bolup ṭarīḳi²¹⁷⁰ (21) 'izzet ü ḥürmetni Mīr Ḥüseyn mer'ī²¹⁷¹ tutup andın Tēmür Bēg Kışke yanıp Māḥānga kişi²¹⁷² yiberdi ki Cihāngīr Mīrzā bilen köç kēldiler.

82^[10a] (1) Emīr Ḥüseyn bilen Tēmür Bēg Kābül üstige yörigeni zikride

Ol fursatda²¹⁷³ Pülād ve²¹⁷⁴ Aḳ Buğa²¹⁷⁵ Kābülde yağı bolup Emīr Ḥüseyn ve Tēmür Bēg alar def'i (2) üçün barıp alar ḳal'ağa kirip endek fursatda²¹⁷⁶ Kābülni²¹⁷⁷ feth ḳılıp alar dest-gīr bolup ērdiler²¹⁷⁸ ve Mīr Ḥüseyn andın (3) yanıp Belḥni pāy-i taht ḳılıp²¹⁷⁹ Hindūlarnı²¹⁸⁰ ḳal'asını meremmet ḳıldı. Her nēçe māni' boldılar²¹⁸¹, ḳabül ētmedi²¹⁸² ve bu (4) ḥāl sene *tis'a ve sittīn ve seb'amiede*²¹⁸³ vāḳi' boldı. Bu esnāda ḥaber taptı²¹⁸⁴ kim²¹⁸⁵ Ceta çeriki kēldi. Mīr Ḥüseyn, Tēmür²¹⁸⁶ Bēg bilen (5) Emīr

²¹⁶¹ *miqdār*: P'de yok.
²¹⁶² *Herātdın*: P *Herātta*
²¹⁶³ *Belḥ ve Ḥulmğaça*: T *Belḥni Ḥulmnı*
²¹⁶⁴ *yandılar*: T *yandı*
²¹⁶⁵ *Tirmiddin*: T *Tirmizdin*
²¹⁶⁶ *ötüp*: T'de yok.
²¹⁶⁷ *Ḥorāsāniler*: P *Ḥorāsānniler*
²¹⁶⁸ *P+münāza'at*
²¹⁶⁹ *kün*: P *künler*
²¹⁷⁰ *ṭarīḳi*: T *ṭarīḳ ü*
²¹⁷¹ *mer'ī*: P'de yok.
²¹⁷² *kişi*: P'de yok.
²¹⁷³ *Ol fursatda*: P *O(l)fursat*
²¹⁷⁴ *ve*: P'de yok.
²¹⁷⁵ *P+ Bisūd*
²¹⁷⁶ *fursatda*: P *fursat*
²¹⁷⁷ *Kābülni*: P *Kābülğa*
²¹⁷⁸ *bolup ērdiler*: T *boldılar*
²¹⁷⁹ *ḳılıp*: T *étip*
²¹⁸⁰ *Hindūlarnı*: P *Hind(ū)larnı*
²¹⁸¹ *boldılar*: P *bolmadılar*
²¹⁸² *ētmedi*: P *bolmadılar*
²¹⁸³ 769'da.
²¹⁸⁴ *taptı*: T *yétti*
²¹⁸⁵ *kim*: T *ki*
²¹⁸⁶ *Tēmür*: P *Tēmü(r)*

Mūsānı utru yiberip Ceta, Taşkendde tevaḳḳuf kılıp Têmür Bêg, Emîr Mūsā, Qara²¹⁸⁷ Kışlakda turup Emîr Hüseyn hem Kışke keldi (6) ve bu hâlda²¹⁸⁸ Ceta bēgleri arasında²¹⁸⁹ hilâf bolup buzulup yandılar ve Hâcî Bêg Şiravulnı²¹⁹⁰ öldürdi.

(7) beyt

çün düşmen arasında tüşti hilâf

çıgalma kılıcıñnı sên²¹⁹¹ ez ğılâf²¹⁹²

Mîr Hüseyn bilen Têmür Bêg²¹⁹³ Bedaḥşân üstige barganı zikride

(8) Çün Ceta buzulup yandı²¹⁹⁴ Mîr Hüseyn bilen Têmür²¹⁹⁵ Bêg Bedaḥşân üstige yörüp çün Tallihândın ötüp²¹⁹⁶ (9) Têmür Bêg bilen oğlu Cihân-melikni ilgeri yiberdi ve Bedaḥşânîler derelerni bérkitip bular zür keltürüp (10) her dereni²¹⁹⁷ ki şāhlar bérkittiler, aldılar ve²¹⁹⁸ Şāh, Şeyḥ ‘Alîni tutup atlarını sürdiler²¹⁹⁹ bir cemā‘at (11) bir dereni muḥkem kılıp êrdiler Têmür²²⁰⁰ Bêg²²⁰¹, Cihân-melikni qalın çerik²²⁰² bilen yiberip ol (12) barıp köp olca²²⁰³ alıp yandı. Kūhîler yolın tosup uruşup²²⁰⁴ Cihân-melik kaçıp mālını²²⁰⁵ alıp ba‘zını qatl kılıp altı (13) yüz otuz atlıkni tüşürüp at yaraqlarını²²⁰⁶ aldılar çün²²⁰⁷ bu haber Têmür Bêgge yetti özi ol (14) cemā‘at üstige yörüp kaçğanlar²²⁰⁸ muvāfaqat kılmadılar. On üç²²⁰⁹ kişi bilen alarga yetip köp

²¹⁸⁷ Qara: P Kar(a)

²¹⁸⁸ hâlda: P hāl

²¹⁸⁹ arasında: T arasında

²¹⁹⁰ Şiravulnı: T Şeravulnı

²¹⁹¹ sên: P seyf

²¹⁹² ğılâf: P hilâf

²¹⁹³ Têmür Bêg: P'de yok.

²¹⁹⁴ Çün Ceta buzulup yandı: P Mîr Hüseyn çün Ceta çeriki yandı buzulup

²¹⁹⁵ Têmür: P Têmîr

²¹⁹⁶ Tallihândın ötüp: T Tayhândın ötti

²¹⁹⁷ dereni: P derelerni

²¹⁹⁸ ve: P'de yok.

²¹⁹⁹ atlarını sürdiler: P atlarını sürüp

²²⁰⁰ êrdiler Têmür: P'de yok.

²²⁰¹ P+qalın çerik Têmür Bêg bilen

²²⁰² çerik: T kişi

²²⁰³ olca: T olça

²²⁰⁴ uruşup: P'de yok.

²²⁰⁵ mālını: T mālını

²²⁰⁶ yaraqlarını: P yaraqlarını

²²⁰⁷ çün: P'de yok.

²²⁰⁸ kaçğanlar: T kaçğanlar

²²⁰⁹ üç: P'de yok.

kişi ki²²¹⁰ (15) haṭarda êrdiler çün bu Têmür Bêgge yêtti²²¹¹, ḥalāṣ kıldılar²²¹². Ayturlar ki²²¹³ Têmür Bêg dêptür²²¹⁴ ki men munça ki uruṣtım²²¹⁵, (16) ol türlük uruṣ²²¹⁶ körmeydür êrdim ve ol cānıbdin êki yüz êlilig kişi uruṣka müteveccih bolup Êlçi Buğa (17) alarnıñ arasığa²²¹⁷ kirip çerb-zebānlık bilen dēdi ki bu²²¹⁸ Têmür Bêgdür. Esīrleriñizni ayırıp bērür, siz (18) uruṣmañ ki²²¹⁹ eger esīr bolup ölseñiz günāḥ boynıñızda²²²⁰ bolur. Alar tazarru‘ kılıp amān tilediler (19) ve Têmür Bêg dēdi: tañla alğan at ve²²²¹ cebeni kēltürüñ ve esīrleriñizni²²²² alıp yanğız²²²³. Alar ḳabūl kılıp (20) her nē alıp êrdiler kēltürüp esīrleriñi²²²⁴ alıp yandılar ve andın yanıp²²²⁵ Bedaḥşānda tüşüp uruṣda (21) ihmāl kılganlarını yasaḳ tayaḳı urdılar ve²²²⁶ bu ḥālda Emīr Hüseyn ḥaber taptı²²²⁷ ki Şeyḥ Muḥammed Süldüz ve Keyḥusre-
83^[10b] (1) -v yağı bolupturlar. Têmür Bêg Bedaḥşāndın yanıp Mīr Hüseyn sarı yüzlendi ve Şeyḥ²²²⁸ Muḥammed ve²²²⁹ Keyḥusrev ve²²³⁰ Têmür Bêgge ḥaṭṭ bitidi²²³¹ aña (2) yiberdiler²²³² ve meded tileptürler ol ḥaṭṭ²²³³ Mīr Hüseyn ḳolığa tüşüp Têmür Bêg dēdi: eger ol bizdin²²³⁴ şāf- (3) -tur kerek ki ol ḥaṭṭnı körgüzse çün Mīr Hüseyn ḳaşığa yêtti ol ḥaṭṭdın aṣlā²²³⁵ ḥēç dēmedi.

beyt

(4) dost sudur şāf bolsa zāhir êyler rāznı

-
- 2210 *kişi ki: T kişini*
 2211 *çün bu Têmür Bêgge yêtti: T'de yok.*
 2212 *kıldılar: T kıldı*
 2213 *ki: P kim ayturlar kim*
 2214 *dêptür: P dēydür*
 2215 *uruṣtım: P uruṣtum*
 2216 *uruṣ: P'de yok.*
 2217 *alarnıñ arasığa: P alar arasında*
 2218 *bu: P'de yok.*
 2219 *P+ki*
 2220 *boynıñızda: P boy(nı)ñızda*
 2221 *at ve: P'de yok.*
 2222 *esīrleriñizni: P esīrleriñizni*
 2223 *yanğız: P yangiz*
 2224 *esīrleriñi: P esīrleriñi*
 2225 *yanıp: P'de yok.*
 2226 *ve: P'de yok.*
 2227 *taptı: P yiberdi*
 2228 *Şeyḥ: P'de yok.*
 2229 *ve: P'de yok.*
 2230 *ve: T'de yok.*
 2231 *bitidi: T bitip êrkendürler*
 2232 *aña yiberdiler: T'de yok.*
 2233 *ḥaṭṭ: P'de yok.*
 2234 *bizdin: P bizniñ bilen*
 2235 *aṣlā: T'de yok.*

körgüzür ger şāf bolsa tīre bolsa yaşurur

Mīr Hüseyn andın zāhir kılmadı²²³⁶, Tēmür Bēg (5) hātırda²²³⁷ ğubārī boldı. Bu esnāda üç kişi kēlip dēdiler ki Mīr Hüseyn hātırda ‘ōzrdür²²³⁸ kerek kim sizni (6) tutsa. Her nēçe bu sözi²²³⁹ öziğe kēltürmedi²²⁴⁰ ammā ol dağı dağdağa boldı ve bu hālda²²⁴¹ ‘Ādil Sultān ki hān ērdi (7) bu hikāyetni mektūb bilen Tēmür Bēg sarı²²⁴² yiberdi²²⁴³ ve bā-vücūd bu dağdağa Ceyhūn yaqasında²²⁴⁴ Mīr Hüseyn bilen mülākāt (8) kılıp muķārini bu hāl kişi kēldi kim yağı yakın yētiptür. Emīr Hüseyn²²⁴⁵, Tēmür Bēgge dēdi ki utru yörümek²²⁴⁶ kerek kim²²⁴⁷ alar kim²²⁴⁸ ilgeri barıpturlar, bu yağı ‘uhdesidin çığa almaslar. Tēmür Bēg (9) Ceyhūndın ötüp ılğap ılğarğa koşulup²²⁴⁹ çün Keyhüsrev ve²²⁵⁰ Şeyh Muḥammed haber taptılar kim²²⁵¹ Tēmür Bēg alarğa koşuldı, hezīmet (10) boldılar ve²²⁵² Keyhüsrev, Hāşem²²⁵³, Qartēgindin Alay²²⁵⁴ tarafiga bardı ve Zinde Hāşem anı²²⁵⁵ kēyinçe bardı²²⁵⁶. Şeyh Muḥammed bilen²²⁵⁷ Bayan Sūldüz (11) Hocend sarı kaçıp Tēmür Bēg anı kavdurdı²²⁵⁸. Ol Seyhūndın²²⁵⁹ ötüp Taşkend sarı Otrar²²⁶⁰ (12) barıp Tēmür Bēg, Kiş vilāyetiga yandı ve²²⁶¹ Mīr Hüseyn fāriğ bolup Belhde Hindüyān Hışārda²²⁶² sākin²²⁶³ boldı.

2236 *kılmadı*: T *kılmay*

2237 *hātırda*: P *hātırda*

2238 *‘ōzrdür*: P *‘ōzri durur*

2239 *sözi*: T *sözni*

2240 *kēltürmedi*: P *kēltürmey*

2241 *hālda*: P *hālda ki*

2242 *Bēg sarı*: T *Bēgge*

2243 *yiberdi*: P'de yok.

2244 *Ceyhūn yaqasında*: P *Ceyhūndın arasında*

2245 *muķārini bu hāl kişi kēldi kim yağı yakın yētiptür. Emīr Hüseyn*: P'de yok.

2246 *yörümek*: P *yör(ü)mek*

2247 *kim*: T *ki*

2248 *kim*: T'de yok.

2249 *ılğarğa koşulup*: T'de üzeri çizilmiştir.

2250 *ve*: P'de yok.

2251 *kim*: T *ki*

2252 *ve*: T'de yok.

2253 *Hāşem*: T'de yok.

2254 *Alay*: P *alar*

2255 *anı*: P *alar*

2256 *bardı*: T *barıp*

2257 *bilen*: T'de yok.

2258 *kavdurdı*: T *kavdı*

2259 *Seyhūndın*: P *Taşkenddin ötüp ol şebihūn*

2260 *Otrar*: T'de yok.

2261 *ve*: P'de yok.

2262 *Hışārda*: P *Hışārda*

2263 *sākin*: P *sākīn*

(13) Emîr Hüseyn bilen Têmür Bêg nizâ' ı zikride

Çün ol yağı ber-țaraf boldı²²⁶⁴ Mîr Hüseyn hâtır cem' kıldı, 'Âdil Sultânı²²⁶⁵ ki hân köterip (14) êrdi, kaçıp Têmür Bêg anı yolda²²⁶⁶ tutup Mîr Hüseyn kaşığa yiberdi ve ol Pülâd Buğa ve Emîr Halîl sözi bilen (15) 'ahd ü şartnı sindurup kişi yiberdi ki Têmür Bêg el ulusını köçürüp Belh nevâhîsiğa eltgeyler (16) ve çün Emîr Mü'eyyed Arulat çağırda Cavarçınıñ²²⁶⁷ oğlını öldürüp kaçıp êrdi kişi yiberdi²²⁶⁸ kim²²⁶⁹ Şîrîn Bêg Ağanı ki (17) Têmür Bêgniñ²²⁷⁰ sinjili êrdi ve Emîr Mü'eyyedniñ haremîni²²⁷¹ Belhka²²⁷² eltkeyler ve Cihângîr Mîrzânı yiberdi²²⁷³ ve dèdi ki²²⁷⁴ (18) Emîr Mûsânı köç bilen yibersün ve çün Têmür Bêgniñ könlide²²⁷⁵ andın ğubârı bar êrdi. Bu 'alâmât (19) aña cem' bolup muhaqqak boldı kim²²⁷⁶ Mîr Hüseyn başıda²²⁷⁷ 'öwr ü hilâfdur, özge müdârâ kılmaqnı maşlahat körmedi. (20) Pes Emîr Mûsâ ve havâşşları bilen kèşeşip²²⁷⁸ dèdi: Emîr Hüseyn mekr ü hîle bilen 'aceb hayâller kılâdur, andın (21) ğâfil bolmağ haremîdin ırâk körünür²²⁷⁹. Bêgler çün Emîr Mûsâ, Emîr Dâvud, Emîr Sar Buğa, Emîr Cakü, **84**^[11a] (1) Emîr Mü'eyyed, Hüseyn Bahâdur, Emîr²²⁸⁰ Seyfe'd-dîn-i Nöküz²²⁸¹, 'Abbâs Bahâdur, Emîr Ak Buğa, Şeyh 'Alî Bahâdur, Devletşâh Bahşî ittifâk bilen (2) aydılar²²⁸² ki Mîr Hüseyn 'ahdığa aşlâ i'timâd yoktur müdârâ ki fırsat fevt bolup nedâmet fâyide kılmağay. (3) Yek-cihet bolup anıñ²²⁸³ tedbîriğa müteveccih bolmağ kerek. Pes barça ittifâk kılıp 'ahd kıldılar kim mecmû' aña (4) muhâlif bolğaylar ve 'Alî-yi Yasavurîni²²⁸⁴ öldürüp anıñ def'i üçün 'âzim²²⁸⁵ boldılar²²⁸⁶ ve çerik yığıp olar²²⁸⁷ Şeyh Muhammed²²⁸⁸ Bayan (5) Süldüzğa

2264 T+ve
2265 Sultânı: P Sultân
2266 yolda: P yol
2267 Cavarçınıñ: P Cavarçi
2268 kişi yiberdi: P'de yok.
2269 kim: T ki
2270 Bêgniñ: P Bêg
2271 haremîni: P haremi
2272 Belhka: P Belhde
2273 P+kim
2274 T+Emîr Hüseyn
2275 könlide: P könlinde
2276 kim: T ki
2277 başıda: P başıd(a)
2278 kèşeşip: T kèşeş kılıp
2279 körünür: P körür Têmür
2280 Emîr: P'de yok.
2281 Nöküz: T'de yok.
2282 aydılar: T dèdiler
2283 anıñ: P andın
2284 Yasavurîni: P'de yok.
2285 'âzim: T câzim
2286 boldılar: P boldı

kişi yiberip ol fî'l-hâl Otrardın kélip koşuldu ve Emîr Mūsānı kolda turguzup özi (6) manglay bolup yörüdi²²⁸⁹ ve Huzārdın Emîr Mūsā kaçıp Semerķand bardı ve andın pervā kılmay²²⁹⁰ yörیدی- (7) -ler²²⁹¹. Çün Tirmidķa²²⁹² yéttiler Emîr Hüseýndin²²⁹³ Emîr Halîl ve²²⁹⁴ Hindū Şāh kélip êrdiler. Çün kara kördiler kaçıp (8) Belhķa bardılar²²⁹⁵. Çün²²⁹⁶ Têmür Bêg bu yêrga yétti 'ālî-cenāb²²⁹⁷ murtaẓā-yı a'zam Seyyid Bereke ki²²⁹⁸ sādāt-ı Mekkedîn êrdi, anda yétip (9) ıabl u 'alem ki salıanat²²⁹⁹ 'alāmātıdur²³⁰⁰, Têmür Bêgge bêrdi ve dèdi:

beyt²³⁰¹

bu kün kôs-ı devletni urğıl ki meydān saña

ki Têñri (10) cihānnı²³⁰² bêriptür saña

Têmür Bêg ol ittifāk-ı ġarībni ki fātîha-yı devletķa²³⁰³ vāķi' boldı. Şu kün tutup (11) *el-fātîha ümmü'l-kitāb* maẓmūnı bilen vāsıķ boldı ve çün İvāç ġüzeriġa yétti, Süldüz êli ve Şeyh Muḡammed Bayan ve Hindū-yi Karkara (12) koşulup çün Ceyhūndın ötüp Hūlmġa yétti. Kūduzdın Emîr Ölceytü ve Bedaḡşāndın Şeyh Muḡammed (13) Şāh koşuldılar. Bu nizā'dın 'aceb ḡurrem ü şādmān êrdiler ve bu ḡālda Emîr Keyḡusrev ve Emîr Cakü (14) Huttalān²³⁰⁴ çeriki bilen kèldiler²³⁰⁵.

lü' lü' beyt

-
- 2287 *olar*: P'de yok.
2288 *Muḡammed*: P'de yok.
2289 *yörüdi*: P *buyurdi*
2290 *kılmay*: P *kılmadı*
2291 *yörüdiler*: T *yörüdiler*
2292 *Tirmidķa*: T *Tirmizķa*
2293 *Hüseýndin*: P *Hüseýn*
2294 *ve*: P'de yok.
2295 *kaçıp Belhķa bardılar*: T'de yok.
2296 *çün*: P'de yok.
2297 *'ālî-cenāb*: T *'āliyāt(?)*
2298 *ki*: P'de yok.
2299 *ki salıanat*: P'de yok.
2300 *'alāmātıdur*: P *'alāmātıdur*
2301 Bu beyit T nüshasında da vardır. T: 368b-10.
2302 *cihānnı*: P *cihān*
2303 *devletķa*: T *devlette*
2304 *Huttalān*: P *Huttalānnı*
2305 *kèldiler*: P *kèldi*

‘adūñdın barı memleket boldı sîr

‘adū yıkkalı koy ayağı dilîr

(15) Pes Têmür Bêg²³⁰⁶, Soyurgatmış Oğlanı hân köterip²³⁰⁷ Belh üstige keldi ve Zinde Hâsem Şuburgândın kâlip koşıldı (16) ve qal‘anı kabap²³⁰⁸ kövrük²³⁰⁹ çaldılar ve qal‘adın yadağ ve atlık çığıp uruş boldı. ‘Ömer Şeyh Mîrzâ (17) at yügürtüp ayağığa oğ bilen urdılar ki oğ²³¹⁰ tabanıdın baş çıkardı²³¹¹ ve cerrâh ol oğnı (18) sugurup sîhni kızıtıp²³¹² ol zağmğa yiberdi ki²³¹³ ol şâhzâde bā-vücūd ol-kim on altı yaşıda²³¹⁴ (19) êrdi, aslâ ıztırâb kılmadı²³¹⁵. **el-kışsa**²³¹⁶ Üç kün uruş bolup köp kişi telef boldı (20) ve Têmür Bêg, Mîr Hüseynğa kişi yiberip dâdi ki eger cānnıñ kerek bolsa²³¹⁷ çığıp muṭī‘ bol, Mîr Hüseyn (21) uluğ oğlı bilen ki²³¹⁸ hānnı ki²³¹⁹ köterip êrdi, yiberip²³²⁰, barıp²³²¹ yol tiledi²³²² kim²³²³ eger²³²⁴ qanımdın kêçseñ²³²⁵ **85**^[11b] (1) yol bér ki²³²⁶ Ka‘beğa barayın. Şāhib-kırān iltimāsını qabûl kılıp hükm kıldı ki²³²⁷ hēç kişi aña mute‘arrız bolmasunlar. Mîr Hüseyn ol (2) sözge i‘timād kılmay kêçe bilen çığıp²³²⁸ yol azıtıp Êski Şehrğa tüşti ve çün şabāh boldı mescid-i cum‘a- (3) -nıñ menārığa çığıp yaşundı ve çün eceli²³²⁹ yétip êrdi, ittifākan birevniñ atı yétip menāreğa çığıdı (4) ve Mîr Hüseynni körüp tanıdı. Bir avuç mürvārîd aña bérıp aña²³³⁰ ant bérıp²³³¹ kişige hālın dēmegey. (5) Mîr Hüseynni ol kişini²³³² imîn kılıp

2306 Bêg: P'de yok.

2307 köterip: T kötertip

2308 kabap: P çalıp

2309 kövrük: T kövürge

2310 ki oğ: P'de yok.

2311 çıkardı: T çıkarıp

2312 kızıtıp: P kaynatıp

2313 ki: P'de yok.

2314 yaşıda: T yaşar

2315 kılmadı: P kılmay

2316 **el-kışsa**: P **Mîr Hüseyn**

2317 bolsa: T'de yok.

2318 ki: T'de yok.

2319 hānnı ki: P hān

2320 yiberip: P köterip

2321 barıp: T'de yok.

2322 tiledi: P tiled(i)

2323 kim: T ki

2324 eger: P'de yok.

2325 kêçseñ: P kêçip <yol>

2326 yol bér ki: T'de yok.

2327 ki: P'de yok.

2328 çığıp: T kaçıp

2329 eceli: P ecel

2330 aña: T'de yok.

Têmür Bêgge barıp dèdi, yadağ ve atlık ol menâre sarı yüzlendiler ve çün Mîr Hüseyn kördi ki halk anıñ üçün keledürler, tüşüp bir töşükde yaşundı ammâ tâli‘-i şümdın eteki taşkarı kalıp érdi, tutup keltürdiler. Têmür Bêg dèdi:²³³³ men kanıdın²³³⁴ ötüp-men. Keyhüsrev-i Huttalānī²³³⁵ dèdi: Ağamnı (6) öldürüptür. Tapşur ki kışaş kılay. Têmür Bêg aña teskîn bèrip Têmür Bègniñ közidin²³³⁶ yaş töküldi²³³⁷ ve Mîr Hüseynğa (7) icāzet bèrdi ammâ Ölceytü Bêg işāreti bilen Emîr Mü‘eyyed ve²³³⁸ Keyhüsrev kèyiniçe barıp işin āhir kıldılar ve H‘āce-yi²³³⁹ ‘Ökkāşe (8) Günbeđide medfūn boldı ve eki oğlu Hān Sa‘id ve Nevruz Sultānnı öldürüp hān ki Mîr Hüseyn köterip érdi²³⁴⁰, (9) kanını yerge töktiler.

mıṣrā‘

çü ot tutaşa kuruk evvel tutaşur

Ve Mîr Hüseynniñ müte‘allikleri bilen hazāyin (10) ü defāyinni ki²³⁴¹ hırş u imsāk bilen yığıp érdi, Têmür Bègniñ²³⁴² huzūrınga keltürdiler ve Mîr²³⁴³ Hüseyn h‘ātūnını (11) Sarāy Mülk Hānım²³⁴⁴ bin Qazān Sultān Hān²³⁴⁵ ve Ulus Ağa bin²³⁴⁶ Bayan Süldüz ve İslām (12) Ağa-yi bin Hızır-i Yasavurī²³⁴⁷ ve Tağay Terken Hātūnnı²³⁴⁸ özige raqam-ı ihtışāş tartıp Süyünç²³⁴⁹ Kutluk Ağa bin²³⁵⁰ (13) Tarmaşırīn²³⁵¹ Hānnı Behrām-ı Calayırğa bèrdi ve Dilşād Ağanı Zinde Haşemğa ve ‘Ādil Melik bin

²³³¹ *bèrip*: T *bèrdi ki*

²³³² *kişini*: P *kişi*

²³³³ *yadağ ve atlık ol menâre sarı yüzlendiler ve çün Mîr Hüseyn kördi ki halk anıñ üçün keledürler, tüşüp bir töşükde yaşundı ammâ tâli‘-i şümdın eteki taşkarı kalıp érdi, tutup keltürdiler. Têmür Bêg dèdi*: P'de yok.

²³³⁴ *kanıdın*: P *qandın*

²³³⁵ *Huttalānī*: P *Huttalānni*

²³³⁶ *közidin*: P *közindin*

²³³⁷ *töküldi*: P *(tökü)ldi*

²³³⁸ *Emîr Mü‘eyyed ve*: P'de yok.

²³³⁹ *H‘āce-yi*: P *Hāce-yi*

²³⁴⁰ *érdi*: P *érdiler*

²³⁴¹ *ki*: P'de yok.

²³⁴² *Bègniñ*: P *Bêg*

²³⁴³ *Mîr*: T *Emîr*

²³⁴⁴ *Hānım*: P *Hān*

²³⁴⁵ *P+lü‘lü‘*

²³⁴⁶ *P+Tarmaşiri Hān*

²³⁴⁷ *Yasavurī*: P *(Ya)s(a)urī*

²³⁴⁸ *Hātūnnı*: P *Hātūn*

²³⁴⁹ *P+H‘āce bin*

²³⁵⁰ *Kutluk Ağa bin*: P'de yok.

²³⁵¹ *Tarmaşırīn*: P *Tarmaşırī bin Kutluk*

Keykubādın (14) Cakü Barulasğa ve özge ğumalarını²³⁵² her kişige bërdi ve kızını
Êlçi Buğağa ‘ağd bağladı ve hüküm kıldı ki el (15) Êski Şehrğa barıp mütevaṭṭın
bolsunlar ve Hindûlar qal‘asını buzup Mîr Hüseynniñ evlerini²³⁵³ yêr bilen hem-vâr
(16) kıldılar.

lü’lü’ beyt

māruh {u} nārdın nişānnı qalmadı

ol belāğa hēç amānnı qalmadı

bu sipencî ...²³⁵⁴ işi (17) mundağ bolur

birisi h̄vār ve birisi hoş²³⁵⁵ dil êrür

biri yokkarı birisi kuyı

birisi bed-ḥāl birisi kavīlik ki

(18) kél ki bu dünyā-yı dūndın kēçeliñ

dāniş ilen özge ‘ālem ala {l}ıñ

ol cihān sévinmegi²³⁵⁶ cāvīd êrür

(19) nè bu ğam-ābād dēk fānī êrür

qıl du ‘ā-yı şāh-ı ey fulān

kim ḥalāyık ṭayy-ı edā êrür amān

²³⁵² ğumalarını: P ğumaları

²³⁵³ evlerini: P öyülerini

²³⁵⁴ ...: P

²³⁵⁵ kelime *ha* ile yazılmıştır.

²³⁵⁶ metinde vav'dan sonra yanlış olarak elif fazladan yazılmıştır.

luṭf-ı hoş Sultān Muḥammed Şāh- (20) -dın bendesi Keyḥusrev Hān u Hüseyn

tut penāhında Hudāvend penāh

rūzī eylegil aṇa dāru's-selām

*ve şallā'llāhu (21) 'alā Muḥammedin ve alihi ecma'in ve selleme teslīmen keşiren keşiren*²³⁵⁷

Tēmür Bēg²³⁵⁸ salṭanatı zikride

Çün Belḥ fethi müyesser²³⁵⁹ bolup Mīr Hüseyn işi kifāyet boldı²³⁶⁰ sādāt-ı 'izām-
86^[12a] (1) -dın Seyyid Bereke ve Tirmid²³⁶¹ ḥān-zādelerdin²³⁶² Hān-zāde²³⁶³ Ebū'l-
me'ālī ve Hān-zāde 'Alī Ekber²³⁶⁴ ve Çağatay ulusının²³⁶⁵ e'āzım²³⁶⁶ bēgleri (2) bilen
noyınlar²³⁶⁷ ki ḥāzır ērdiler, meşel Şeyḥ Muḥammed Bayan Süldüz ve Keyḥusrev-i
Ḥuttalānī²³⁶⁸ ve Ölceytü Apardı ve Dāvud (3) Duğlat ve Sar²³⁶⁹ Buğa Calayır ve
Cakü Barulas ve Zinde Haşem²³⁷⁰ Apardı ve Mü'eyyed Arulat ve Şeyḥ Muḥammed
Şāh-ı Bedaḥşān{ī} (4) ve Hüseyn Bahādur ve özge bēgler ve serdārlar²³⁷¹, sādāt u
erbāb u a'yān ittifākı bilen barça bir²³⁷² köñüllik bolup (5) Tēmür Bēg Şāhib-
kırān²³⁷³ ki dīn taḳviyetide ve²³⁷⁴ Müsülmānlık temşiyetide selāṭīn-i 'aşrdın mümtāz

²³⁵⁷ *lū 'lū' beyt*ten *keşiren*'e kadar: T'de yoktur.

²³⁵⁸ **Bēg:** T *Bēgniḡ*

²³⁵⁹ *müyesser:* T'de yok.

²³⁶⁰ *işī kifāyet boldı:* P'de yok.

²³⁶¹ *Tirmid:* T *Tirmiz*

²³⁶² *ḥān-zādelerdin:* T *ḥ'ān-zādeleridin*

²³⁶³ *Hān-zāde:* P *Hān(-zāde)*

²³⁶⁴ *'Alī Ekber:* P *'ulemā-yı ebker*

²³⁶⁵ *ulusının:* P *ulusnıḡ*

²³⁶⁶ *e'āzım:* P *e'āzīm*

²³⁶⁷ *noyınlar:* T *noyanlar*

²³⁶⁸ *Ḥuttalānī:* P *Ḥuttalānnī*

²³⁶⁹ *Sar:* P *Sarığ*

²³⁷⁰ *Haşem:* T'de yok.

²³⁷¹ *ve serdārlar:* P'de yok.

²³⁷² *bir:* P'de yok.

²³⁷³ *Şāhib-kırān:* T *Şāhib-kırānnı*

²³⁷⁴ *ve:* P'de yok.

erdi. Pādişāhlık ve cihān- (6) -bānlıkka²³⁷⁵ lāyık körüp barça inkıyād için baş fermān²³⁷⁶ hattığa koydılar ve ittifāk bilen bey‘at kılıp²³⁷⁷ bellerini til²³⁷⁸ bilen (7) bağlap açtılar²³⁷⁹.

lü‘lū‘ meşnevī

ey fer-i ferhunde-gīri zīb-i cāh

saña lāyık erūr bu taht u külāh

(8) barı köñlümüz hūkmūne yek-cihet

barı cānımızdur saña yek-cihet

bu kün şāhlık sezā-vār, sēn

selāṭīn-i (9) devrānga sezā-vār-sēn

kılıç {birle} yuduñ bu kün yeryüzin

sēn-ok bu kün yeryü{z}inde emīn

Noyınlar (10) ve bēgler ol rūsūmı ki²³⁸⁰ cülūs-ı selāṭīnde bolur ve alar arasında müte‘ārifdür taqdīmğa yētkürüp yükünüp (11) ayağ tutup saçıķ saçtılar ve ol maḥallda Tēmür Bēg otuz dört yaşıda²³⁸¹ erkendür ve bu vāķı‘a²³⁸² ramazān (12) ayınıñ on ekiside çehār-şenbih künü ittifāk tüşüptür *ellezī unzile fīhi‘l-kur‘ānu*²³⁸³ sene *iḥdā* (13) ve *seb‘īn* ve *seb‘amiede*²³⁸⁴ it yılğa²³⁸⁵ muvāfık ol türlük kim²³⁸⁶ *Cūş u*

²³⁷⁵ *cihān-bānlıkka*: T *cihān-bānlıkğa*

²³⁷⁶ *fermān*: P *fermānnı*

²³⁷⁷ *kılıp*: P'de yok.

²³⁷⁸ *til*: P'de yok.

²³⁷⁹ P+*ki*

²³⁸⁰ *ki*: P'de yok.

²³⁸¹ *yaşıda*: P *yaşında*

²³⁸² *vāķı‘a*: P (v) *āķı‘a*

²³⁸³ *Kur‘ān-ı Kerim*, 2. Bakara Sûresi, 185. ayette geçmektedir: "...ki onda (içinde) Kur‘ān indirildi."

²³⁸⁴ *iḥdā* ve *seb‘īn* ve *seb‘amiede*: P *iḥdā* ve *tis‘īn* ve *seb‘amiede* T: 771'de, P: 791'de.

²³⁸⁵ *yılğa*: P *ılğa*

Huroş ve²³⁸⁷ nâzımı bu bâbda dêptürler²³⁸⁸ (14) ve andın bunça beytniñ tercemesi bu-turur²³⁸⁹.

meşnevî

füzûn yêti yüzdin çü münkâd dëk

ķazâdın şehķa ki (15) el-mülkü li-llâh²³⁹⁰

cihānga ki pest u ħarâb oldı fâş

tulû‘ etti maşrıķ sarıdın ķuyaş

oşal ay ki Kişdin êdi pertevi

(16) felek bêrdi rif‘at ki ħūrşîd êdi

atı êrdi Têmür ki ya‘nî ħadîd

ve men şâ‘e²³⁹¹ fihi be’sun şedîd²³⁹²

têmür tarağı oşal (17) şîr-merd

ki boldı cihân-gîri gîfî-neverd

civāndın kedin şâh-ı şarkî(?) ħarâd(?)

yigit êyledi ‘âlem öz ‘adl

²³⁸⁶

T: ki

²³⁸⁷

ve: T’de yok.

²³⁸⁸

dêptürler: T *dêptür*

²³⁸⁹

ve andın bunça beytniñ tercemesi bu-turur: T’de yok.

²³⁹⁰

Mülkiyet Allah’ındır.

²³⁹¹

P+fi

²³⁹²

Kur’ân-ı Kerim, 57. Hadîd Sûresi, 25. ayet: ve enzelnâ’l-hadîde fihi be’sun şedîdun: "ve onun içinde çetin bir sertlik bulunan demiri indirdik. " ayetine işaret ediyor.

(18)  az   em -i i b lini yandurup
 ut rid kemer-bend   cevz nı  o  k yd r p

 adr-ı ta t    n bolup m  ter 
    grendi (19) ...²³⁹³   n ger 

dem    n mes    a n d r
a a  em -i   r  d perv ned r

 ı ıp  em -i ra  ende k yer m  
(20) alıp t c-ı   rdın zi mer   t  

sa  det a a misl be-ra  lar olup
mek n a rif at    idr s olup

(21) barı y ry zind n bel    a n   k
yud  z lmni t  ının  suyu p k

 ılıcı em n üzüp b  -i  fet cih n b  ıdın
87^[12b] (1)  az met suyu burun tel   yledi

 ad n n ba ı her c  v  va an
kümüş altun birlen ferzend   zen

taladı vü bağladı köydi yerin

(2) çü kuydı sākī vü aldı ...²³⁹⁴

Çün Tëmür Bëg saltanat tahtıga olturdı EmİR Hüseynniñ barça²³⁹⁵ hazāyin (3) ü defāyini²³⁹⁶ Çağatay²³⁹⁷ ulusınıñ kelānterleriğa²³⁹⁸ ve serdārları²³⁹⁹ bilen ümerā vü erkān-ı devletğa²⁴⁰⁰ üleşip (4) barça icāzet bérdi²⁴⁰¹ ki öz yurtlarığa bardılar ve Murād bin Çuğam Barulasnı Belhde hākim (5) kıldı²⁴⁰², özi Kiş vilāyetiğa yanıp toy kılıp havāşşlarığa ki²⁴⁰³ aña²⁴⁰⁴ hizmetkārılık kılıp érdiler. Māl- (6) -dın müstağnī kılıp müvecceh manşıblar²⁴⁰⁵ ta'yīn kıldı. Ol cümledin EmİR Dāvudқа dīvān-ı emāret ve mühr bérıp Semerkandda (7) daruğa koydı ve EmİR Seyfe'd-dīn ve EmİR 'Abbās ve İskender, 'Ālim Şeyh ve 'Alka Koçin ve Erdşir Koçin (8) ve Kumārī Inaķnı çerik bēgi kılıp Tovaçı Dīvānıda mühr bérdi ve Sar Buğa ve Hüseyn-i Barulas ve Aķ Buğa ve Hācī Maḥmūd²⁴⁰⁶ Şāh ve Ēlçi (9) Bahādurğa²⁴⁰⁷ ve Devletşāh Bahşığa Sārt Dīvānıda²⁴⁰⁸ bēglik bérıp mühr bérdi ve Hıttay Bahādur ve Şeyh 'Alī Bahādur (10) ve Aķ Tëmür Bahādur ve Tābān Bahādur ve Dekne ve Baḥtī-şāh ve Kāra Hindū ve Tegnek²⁴⁰⁹ ve Apaçı Kelte ve Kırān²⁴¹⁰ Buğa Arslan (11) ve Duva Bahādurnı çerik başlar üçün ta'yīn kıldı²⁴¹¹. Şeyh 'Alī Bahādurnı²⁴¹² ve Aķ Tëmürni²⁴¹³ özlerğa²⁴¹⁴ uluķ kıldı. Oşbu tertīb bilen (12) her kıysığa münāsib menāşıb²⁴¹⁵ bérdi ve andın

- 2394: P . T'de, P 12a-14'ten (ve andın ile başlayıp) ve P 12b-2'de buraya kadar olan kısmı yoktur.
- 2395 barça: P'de yok.
- 2396 hazāyin ü defāyini: T zāhāyir ü nefāyisini
- 2397 Çağatay: P Çağatay
- 2398 kelānterleriğa: P kelānterlerğa
- 2399 serdārları: P serdārı
- 2400 devletğa: T devletқа
- 2401 P+<bérđi>
- 2402 kıldı: T kılıp
- 2403 ki: P'de yok.
- 2404 aña: T'de yok.
- 2405 manşıblar: P manşıb
- 2406 Maḥmūd: P Muḥammed
- 2407 Bahādurğa: T Bahādur
- 2408 dīvānıda: P dīvānıd(a)
- 2409 Tegnek: P Töküt
- 2410 Kırān: T Kazān
- 2411 ta'yīn kıldı: P'de yok.
- 2412 Bahādurnı: T Bahādur
- 2413 Aķ Tëmürni: P Aķ Tëmürilerni
- 2414 özlerğa: P'de yok.
- 2415 menāşıb: T yēr

Semerķandğa barıp pāy-i taht kılıp ‘ālī ‘imāretler yasap ƙal‘a yasadı ki (13) hālā mevcūddur²⁴¹⁶ ve çün Emīr Mūsā Belh yörüſide²⁴¹⁷ taħallūf kılıp érdi bu ħaberni eşitip²⁴¹⁸ Türkistānga bardı ve Tēmūr Bēg, Ƙara Cengīni²⁴¹⁹ anıñ üçün yiberip (14) uruſup basturup ƙaçtı²⁴²⁰ ve yaylaƙta ser-gerdān yörüp²⁴²¹ yana Tēmūr Bēg anıñ²⁴²² üçün kiſi yiberip ol ƙaçıp eki (15) ħaremi bilen Zinde Ĥaſem ƙaſığa barıp ança vesvese ƙıldı kim anja tēgürdi kim²⁴²³ Zinde Ĥaſem yağı boldı.

(16) Zinde Ĥaſemniñ²⁴²⁴ yağı bolğanı zikride

Hem oſal küzide²⁴²⁵ Šāhib-ƙırān ƙuriltay kılıp tümenāt u (17) hezārcāt bēglerige kiſi yiberdiler²⁴²⁶ ve²⁴²⁷ barça cem‘ boldılar ve Zinde Ĥaſem kélmedi. Elçi (18) yiberip anı tiledi érse elçini i‘zāz ü ikrām bilen²⁴²⁸ yandurup dēdi ki men hem kélür-men ve bu hāldın (19) burun Emīr Pīrim²⁴²⁹ Šāh Arulatnı²⁴³⁰ oğlu Teprekçi bilen öldürüp érdi. Ol nev‘ bilen ki alar (20) Mīr Ĥüseyndin tevehhüm kılıp yağı bolup érdiler çün eşittiler ki Tēmūr Bēgge ol feth (21) bérdi ol nev‘ bilen ki²⁴³¹ müyesser boluptur. Ĥorāsāndın müteveccih bolup Tēmūr Bēg ħizmetiğa **88**^[13a] (1) bardurğanda Zinde Ĥaſem miħmāndārlıƙ bahānesi bilen alarnı tutup bend kılıp ƙardaſığa el köziçe²⁴³² déptür ki (2) bularnı Šāhib-ƙırān ƙaſığa éltip bargıl ve ħafıyyede²⁴³³ dēdi ki alarnı žāyi‘ ƙılsunlar. Ol nā-murādlarnı²⁴³⁴ öldürdiler (3) ve²⁴³⁵ çün müſaħħaſ boldı kim Zinde Ĥaſem muħālefetƙa müte‘ayyin boluptur²⁴³⁶ Emīr Ölceytüğa dēdi ki barıp anı (4) keltürgil²⁴³⁷ ol barmay²⁴³⁸ Ĥvāce Yūsuf bilen²⁴³⁹ Tābān Bahādurnı yiberdi çün

²⁴¹⁶ mevcūddur: T mevcūdtur

²⁴¹⁷ yörüſide: P yörüſide

²⁴¹⁸ taħallūf kılıp érdi bu ħaberni eşitip: P'de yok.

²⁴¹⁹ Cengīni: P Cengni

²⁴²⁰ ƙaçtı: P'de yok.

²⁴²¹ yörüp: P bolup

²⁴²² anıñ: P (a)nıñ

²⁴²³ kim: T ki

²⁴²⁴ **Ĥaſemniñ: P Ĥaſem**

²⁴²⁵ küzide: T küzde

²⁴²⁶ yiberdiler: T yiberdi

²⁴²⁷ ve: P'de yok.

²⁴²⁸ bilen: P'de yok.

²⁴²⁹ Pīrim: T Behrām

²⁴³⁰ Arulatnı: P A(ru)latnı

²⁴³¹ bérdi ol nev‘ bilen ki: T'de yok.

²⁴³² köziçe: P közinçe

²⁴³³ ħafıyyede: P ħafā(?)

²⁴³⁴ nā-murādlarnı: P (nā-)murādlarnı

²⁴³⁵ ve: T'de yok.

²⁴³⁶ boluptur: P bolup

²⁴³⁷ keltürgil: P keltürgil<er>

Şuburgānga yéttiler²⁴⁴⁰ alarnı tutup bend²⁴⁴¹ (5) kıldı ve Têmür Bêg haber-dâr bolup Ceyhündin ötüp²⁴⁴² Zinde Hâşem kal'ağa²⁴⁴³ kirdi ki²⁴⁴⁴ Şāh-nāmede²⁴⁴⁵ Kal'a-yi Sefîd dēp- (6) -türler ve çün çerik kövürge²⁴⁴⁶ urup kal'anı kabadılar tevehhümdin²⁴⁴⁷ Zinde Hâşemniñ²⁴⁴⁸ başığa yügürüp (7) Ölceytü Bêgni şefî' kıldı kim²⁴⁴⁹ günâhın Têmür Bêgdin tiledi ki çün Şāhib-kırân dāru's-salţanağa²⁴⁵⁰ nüzûl kılsa mülâzemetğa (8) bargay, der-h'vâstını²⁴⁵¹ kabûl kıldı ve ol Emîr Mûsânı Têmür Bêg mülâzemetğa êltip²⁴⁵² tapşurup çün müstaķarr-ı (9) salţanatğa nüzûl kıldı. Mûsâ Bêgniñ²⁴⁵³ günâhın bağışlap hil'atlar kēydürüp êl ve²⁴⁵⁴ ulusını aña (10) tefvîz kıldı ve Zinde Hâşem yana nevbet yağı bolup Hân-zāde Ebû'l-me'ālî²⁴⁵⁵ ittifākı bilen Belh ve Tirmid²⁴⁵⁶ ulusını (11) taladılar. Çün Têmür Bêg vâķıf bolup²⁴⁵⁷ Hıţây Bahādur ve Argun Şāh-ı²⁴⁵⁸ Burdalıģını alar def'i (12) üçün yiberdi ve alar²⁴⁵⁹ çün çerik қarasın kördiler, yüzleri sargarıp kaçtılar ve çün köfrükke (13) yéttiler, ba'zı êl andın ötüp köfrükniñ ol başın buzğandurlar. Bular mundın²⁴⁶⁰ (14) gâfil köfrük üstige yörüp çün²⁴⁶¹ ol başığa yéttiler buzugnı²⁴⁶² kördiler ve²⁴⁶³ Têmür Bêg êli²⁴⁶⁴ (15) alarğa şîba tōküp ekşerî alar²⁴⁶⁵ oķ ucıda²⁴⁶⁶ ve²⁴⁶⁷ ekşerî deryāda ģarķ boldılar ve²⁴⁶⁸ (16) Zinde Hâşem kōp meşakķat bilen Şuburgānga yétip kal'ada mûteħaşşın boldı ve Têmür

-
- 2438 *barmay*: T *barmadı*
2439 *bilen*: P'de yok.
2440 *yéttiler*: P *yétti*
2441 *bend*: T *mukayyed*
2442 *ötüp*: T *'ubür kılıp*
2443 *kal'ağa*: P *kal'a*
2444 *ki*: P'de yok.
2445 *Şāh-nāmede*: P *Şāh-nāmed(e)*
2446 *kövürge*: P *kövrüg*
2447 *T+tütün*
2448 *Hâşemniñ*: T *Hâşem*
2449 *kim*: P'de yok.
2450 *dāru's-salţanağa*: T *dāru's-salţanatğa*
2451 *der-h'vâstını*: P *der-hâstını*
2452 *mülâzemetğa êltip*: T *mülâzımlarığa*
2453 *Bêgniñ*: T *Bêg*
2454 *ve*: P'de yok.
2455 *Ebû'l-me'ālî*: T *Ebû'l-me'ānî*
2456 *Tirmid*: T *Tirmiz*
2457 *bolup*: T *boldı*
2458 *P+Bahādur*
2459 *alar*: P'de yok.
2460 *mundın*: P *m(un)dın*
2461 *çün*: P'de yok.
2462 *buzuġnı*: P *buzuġ*
2463 *ve*: T'de yok.
2464 *êli*: T'de yok.
2465 *alar*: P *ba'zı alardın*
2466 *ucıda*: T *ucunda*
2467 *ve*: P'de yok.
2468 *ve*: P'de yok.

Bêg, Cakü Barulasnı (17) yiberdi ki ol kışka bardılar ve Zinde Hâşem özidin²⁴⁶⁹ nâ-
ümîd bolup Cakü Bêgni²⁴⁷⁰ (18) vesîle kılip ƙal'adın ƙıgıp Cakü Bêg anı²⁴⁷¹
mülâzemetƙa tégürüp bégler ittifâkı (19) bilen cerîmesini²⁴⁷² tilediler ve Şâhib-ƙırân
'afv kılip altun kemer ve tève ve at ve haçır (20) ve ƙoy sansız aña bérdi ve ol hîzmet
bêlin²⁴⁷³ bağlap mülâzımlar silkide²⁴⁷⁴ muntazam²⁴⁷⁵ boldı.

(21) Têmur Bêgniñ evvel nevbet Cetağa barganı zıkrıde

Sene *isneyn ve seb'in ve seb'amiede*²⁴⁷⁶ Têmur Bêg²⁴⁷⁷ Ceta yörüşi üçün 'âzim
89^[13b] (1) boldı ve çün Seyhündın ötti²⁴⁷⁸ Gümruh ve Özbek êli Têmur êli²⁴⁷⁹
boldılar ve Şâhib-ƙırân Kebek Têmurı alar zabtı üçün ƙoyup özi (2) Semerƙandğa
yandı. Bu hâlde haber keldi ki Kebek Têmur yağı boluptur. Behrâm-ı Calayır ve
Emîr 'Abbâs ve Hıŕây Bahâdur²⁴⁸⁰ {ve} Şeyh²⁴⁸¹ (3) 'Alî Bahâdurı anıñ def'i üçün
yiberdi. Bu eñnâda Calayır êli ƙaşd ƙıldılar ki Behrâm-ı Calayırnı tutğaylar. Ol vâkıf
(4) bolup béglerğa dèdi²⁴⁸² ve alarğa²⁴⁸³ ihtiyât mer'î tutup alarnıñ ƙaşdı²⁴⁸⁴ vücûd
tutmadı ve çün êki şaff muƙâbele boldılar (5) Şeyh 'Alî Bahâdur ve Hıŕây Bahâdur
arasıda bahâdurlıƙdın²⁴⁸⁵ söz kèçip Hıŕây Bahâdur ol taşavvur bilen ki meger²⁴⁸⁶
bahâdur (6) sözini tevehhümğa hayâl ƙıldı dèp yalguz 'Âyşe Hâtûn²⁴⁸⁷ Suyıdın²⁴⁸⁸
ötüp düşmen çerikige kirip nêçe ƙışını²⁴⁸⁹ (7) ayağdın tüşürdi ve çün yağı köp êrdi
Şeyh 'Alî Bahâdur hem sudın²⁴⁹⁰ kèçip anı muhâlifler arasındın²⁴⁹¹ ƙıgarıp (8) selâmet

2469 özidin: P özindin

2470 Bêgni: P Barulas

2471 Bêg anı: P Bêgniñ

2472 cerîmesini: P cer(î)mesini

2473 bêlin: T bilen bêl

2474 mülâzımlar silkide: P mülâzım senginde

2475 muntazam: P mun(ta)zam

2476 *isneyn ve seb'in ve seb'amiede*: P *isneyn ve tis'in ve seb'amiede* T 772'de, P 792'de.

2477 Têmur Bêg: P'de yok.

2478 Seyhündın ötti: P şebhün

2479 Gümruh ve Özbek êli Têmur êli: T Gümruh ve Özbek Têmur el

2480 Hıŕây Bahâdur: P'de yok.

2481 Şeyh: P+<'Abbâs>

2482 béglerğa dèdi: P béglerge dèdiler

2483 alarğa: P alar

2484 ƙaşdı: P'de yok.

2485 bahâdurlıƙdın: T bahâdurlıƙtın

2486 meger: T tekebbür(?)

2487 Hâtûn: T H'âtûn

2488 Suyıdın: P Suyındın

2489 ƙışını: P ƙışi

2490 sudın: P suydın

2491 arasındın: P'de yok.

öz elige²⁴⁹² koşuldılar ve bēgler muhālif bilen şulh kılıp yandılar ve Calayırlarını²⁴⁹³, ki Behrām kaşdı kılıp érđi- (9) -ler, yasakka yetkürdiler.

Tēmür Bēgniñ ékinçi nevbet Cetağa barğanı zikride

Çün bēgler şulh kılıp yandılar Tēmür Bēgge hoş kélmedi²⁴⁹⁴. Çèrik yığıp²⁴⁹⁵ (10) Sayrām ve Yeñidin ötüp ‘adū çèriki buzulup Tēmür Bēg sèkiz yığaçğaça²⁴⁹⁶ kavup köp esīr ve ğanīmet kolğa²⁴⁹⁷ tüşti (11) ve çün yanıp Adun²⁴⁹⁸ Közige²⁴⁹⁹ yètti Emīr Mūsā ve Zinde Hāšem ve Hān-zāde Ebū’l-me‘ālī²⁵⁰⁰ ve Ebū’l-leys-i Semerķandī, Hızır-i (12) Yasavurī oğlu bilen ittifāk kılıp muşhaf²⁵⁰¹ bilen ant içtiler ki çün Kara Semānga²⁵⁰² yèttiler²⁵⁰³ Tēmür Bēgni (13) av üstide tutğaylar²⁵⁰⁴. Ve Tēmür Bēgge birev haber bèrip²⁵⁰⁵ alarnı yükündürüp sordı çün²⁵⁰⁶ günāhları rüşen (14) boldı Emīr Mūsānı Sarāy Mülk Hānım hātırı üçün bağıslap Hān-zāde Ebū’l-me‘ālīni²⁵⁰⁷ ihrāc kıldı ve Ebū’l-leysni (15) Ka‘beğa yiberdi ve Hızır-i Yasavurī²⁵⁰⁸ oğlu Seyfe’d-dīn Bēg der-hvāstı bilen hālāş boldı ve Zinde Hāšemni (16) bend kılıp Semerķand yiberip bir²⁵⁰⁹ zindānda saldılar ki hergiz çıkmadı²⁵¹⁰ ve çün Tēmür Bēg Semerķandğa yandı (17) Şuburgānnı Bayan Tēmürge bèrdi.

Tēmür Bēg Hvārezmğa elçi yiberip özi²⁵¹¹ hem ‘azīmet kılğanı zikride

Çün Tēmür Bēg Hāzret-i Rabbānī (18) te’yidātı bilen memleketni muhāliflerdin istihlāş kıldı Hvārezmğa Hüseyn-i Şofī üçün ‘Ulka Tovaçını yiberdi ki²⁵¹² dedı ki²⁵¹³

2492 *élige*: P *élge*
2493 *Calayırlarını*: P *Calayırını*
2494 *kélmedi*: T *kélmey*
2495 *Çèrik yığıp*: P’de yok.
2496 *yığaçğaça*: P *yığaçğa*
2497 *kolğa*: P *kolığa*
2498 *Adun*: T *Uzun*
2499 *Közige*: T *Köziğa*
2500 *Ebū’l-me‘ālī*: T *Ebū’l-me‘ānī*
2501 *muşhaf*: P *maşlahat*
2502 *Kara Semānga*: P *Hara Semānga*
2503 *yèttiler*: T *yètseler*
2504 *tutğaylar*: T *tutqaylar*
2505 *bèrip*: P *kılıp*
2506 *çün*: P’de yok.
2507 *Ebū’l-me‘ālīni*: T *Ebū’l-me‘ānīni*
2508 *Yasavurī*: P *(Ya)savurī*
2509 *bir*: P’de yok.
2510 *çıkmadı*: T *çığmadı*
2511 *özi*: P *öz(i)*

Kāt ve Hıvāk qadīmdin Çağatay ulusıǵa ta'alluqtur. Bizniñ mülāzım- (19) -largā²⁵¹⁴ tapşursun tā²⁵¹⁵ dostlıq qarār bilen bolǵay. Ol cevāb bērdi kim bu vilāyetni kılıç (20) bilen alıp-men kılıç bilen²⁵¹⁶ mendin alsa bolur. Çün bu haber kēldi Tēmūr Bēg 'āzim boldı ki H'ārezm²⁵¹⁷ (21) üstige bargay²⁵¹⁸. Mevlānā Celāle'd-dīn-i Kīšī ki kemāl ü²⁵¹⁹ 'ilm ve²⁵²⁰ taqvā vü faẓiletka²⁵²¹ meşhūr ērdi Mūsūlmānlar refāhiyyeti **90**^[14a] (1) üçün ruḥṣat tilep H'ārezmǵa bardı ki Hüseyn-i Şofıǵa naşīhat kılǵay²⁵²². Çün H'ārezmǵa²⁵²³ yētip envā' naşāyih dēp sa'y-i (2) belīǵ kıldı. Ol fitne sākin²⁵²⁴ bolmadı²⁵²⁵ müfīd bolmadı²⁵²⁶ ve ol büzürgni erkke²⁵²⁷ mahbūs kıldı. Lā-cerem (3) sene *selāse ve seb'in ve seb'amiede*²⁵²⁸ çerik yığıp Qarşıǵa barıp bu hālda Melik Ğıyāse'd-dīn Pīr²⁵²⁹ 'Alī ki (4) atası Melik Hüseynin soñ Herātta ḥākim bolup ērdi. Hācī Vezīrni köp tuḥfe vü pīş-keşler²⁵³⁰ bilen yiberdi (5) tāzī atların²⁵³¹ ve kıtār-ı ḥaçirlerdin²⁵³² ve kıtār-ı²⁵³³ mehār²⁵³⁴ tēveler ve aqmişeler²⁵³⁵ ve ruḥūddın²⁵³⁶ ve ol cümledin (6) bir at ērdi altun ēger bilen ki²⁵³⁷ Hing Oǵlanga mevsūm ērdi ve çün Hācī Vezīr yētip²⁵³⁸ ol pīş-keşlerni (7) 'arz kıldı. Tēmūr Bēg anı²⁵³⁹ yaḥşı körüp in'ām ü²⁵⁴⁰ ikrām bilen ser-firāz ḥil'at bilen²⁵⁴¹ öz kişisini²⁵⁴² bilen²⁵⁴³ qoyup (8)

-
- 2512 *muḥāliflerdin istiḥlāş kıldı H'ārezmǵa Hüseyn-i Şofī üçün 'Ulka Tovaçını yiberdi ki: P'de yok.*
2513 *dēdi ki: T'de yok.*
2514 *mülāzımlarǵa: P mülāzımlarǵa*
2515 *tapşursun tā: P tapşursunlar*
2516 *alıp-men kılıç bilen: T'de yok.*
2517 *P+evvel*
2518 *bargay: T yörügey*
2519 *ü: T'de yok.*
2520 *ve: P'de yok.*
2521 *faẓiletka: P faẓilet(ka)*
2522 *kılǵay: P'de yok.*
2523 *Çün H'ārezmǵa: P üçün H'ārezm*
2524 *sākin: P sākin*
2525 *bolmadı: P bolǵay*
2526 *müfīd bolmadı: T'de yok.*
2527 *erkke: P erkde*
2528 *773'te.*
2529 *Pīr: T: Mīr*
2530 *pīş-keşler: P pīş-keş*
2531 *atların: P atlarıdın*
2532 *ḥaçirlerdin: P ḥaçirleridin*
2533 *kıtār-ı: P+ve*
2534 *mehār: T'de yok.*
2535 *aqmişeler: T aqmişe*
2536 *ruḥūddın: P ruḥūddın*
2537 *ki: P'de yok.*
2538 *yētip: P'de yok.*
2539 *anı: P (a)nı*
2540 *ü: P'de yok.*
2541 *ser-firāz ḥil'at bilen: T'de yok.*
2542 *kişisini: P kişisi*
2543 *bilen: T'de yok.*

yiberdi ve Cakü Barulasnı Künduz ve ²⁵⁴⁴ Baġlān²⁵⁴⁵ hükümetiġa²⁵⁴⁶ yiberip Seyfe'd-
dīn Bēgni Semerķandda²⁵⁴⁷ koyup özi Buġārādın Ceyhūn (9) yaķası bilen H'ārezmġa
müteveccih bolup çün Kātġa yētti Pīrim Yasavul ve Şeyġ Mü'eyyed ki²⁵⁴⁸ Hüseyn-i
Şofī cānibidin kādī ve daruġa (10) ērdiler ġal'anı bērkitip muġāfazatķa meşġul
boldılar. Şāġib-kırān dēdi ki mūnāsib ērmes ki²⁵⁴⁹ Hüseyn-i Şofīniġ ġolın ġoyġay
bizge bu künni²⁵⁵⁰ (11) kēçege yētkürgey²⁵⁵¹. Pes ġandaķ yaķasıġa²⁵⁵² kēlip Kūçe
Melikke dēdi ki ġandaķķa kirgil, ol vehmdin kirmey ġumārī Yasavul ġandaķķa kirdi.

beyt

(12) dil-āver kılur işini iş vaktıda

kōñülsiz, hüner kılmas iş vaktıda

Mübeşşir ve Tā H'āce hem ġandaķķa kirdiler çerik çün²⁵⁵³ alar- (13) -dın bu
cür'et²⁵⁵⁴ kördiler barça ġandaķķa kirip burun Şeyġ 'Alī Bahādur faşılġa yapuşup
Mübeşşir ayaġın tutup yıġıldılar (14) yana nevbet Şeyġ 'Alī Bahādur faşılġa²⁵⁵⁵ çıġıp
birev nīze bilen ġolıġa urup bahādur nīzeni²⁵⁵⁶ uşatıp kılıç bilen anı ayaġdın²⁵⁵⁷
tüşürüp (15) nuşret āyīn²⁵⁵⁸ çeriki her tarafdın kirip ġal'aġa²⁵⁵⁹ uluġlarını öldürüp
demār²⁵⁶⁰ ol ġal'adın çıġardılar²⁵⁶¹ ve Şāġib-kırān esīrlerini²⁵⁶² āzād kılıp (16) köçüp
H'ārezm sarı teveccüh kıldı ve Kūçe Melikni yasaķ tayaķı urup eşek ġuyruġıġa
baġlap Semerķandķa²⁵⁶³ yiberdi ve Ġiyāse'd-dīn Tarġān ve²⁵⁶⁴ (17) H'āce Yūsuf

²⁵⁴⁴ ve: P'de yok.

²⁵⁴⁵ Baġlān: P bilen

²⁵⁴⁶ hükümetiġa: P hükümetini

²⁵⁴⁷ Semerķandda: P Semerķandġa

²⁵⁴⁸ Mü'eyyed ki: T'de yok.

²⁵⁴⁹ ki: P'de yok.

²⁵⁵⁰ künni: P kü(n) ki

²⁵⁵¹ yētkürgey: P yētkür(gey)

²⁵⁵² yaķasıġa: T yaķasıķa

²⁵⁵³ çün: P çü

²⁵⁵⁴ cür'et: P cür'ed

²⁵⁵⁵ faşılġa yapuşup Mübeşşir ayaġın tutup yıġıldılar yana nevbet Şeyġ 'Alī Bahādur: T'de yok.

²⁵⁵⁶ nīzeni: P'de yok.

²⁵⁵⁷ anı ayaġdın: P anıġ ayaġındın

²⁵⁵⁸ āyīn: P āyn

²⁵⁵⁹ ġal'aġa: T ġal'a

²⁵⁶⁰ demār: P'de yok.

²⁵⁶¹ çıġardılar: T çıġarıp

²⁵⁶² esīrlerini: P esīrlerni

²⁵⁶³ Semerķandķa: P Semerķand

Apardını²⁵⁶⁵ ilgeri yiberdi ve çün alar Gürlengä yèttiler yağdın cem‘i anda èrdiler alarnı hezîmet kılıp köp kişini (18) tutup öldürdiler ve Têmür Bèg çapğun²⁵⁶⁶ yiberip vilâyetni talap²⁵⁶⁷ buzup çün Hüseyn-i Şofîğa tâb-ı muķâvemet yok èrdi. (19) Qal‘anı bèrkitip tiledi ki muşâlahat yüzidin²⁵⁶⁸ kirgey Keyhusrev-i²⁵⁶⁹ Huttalānī²⁵⁷⁰ aña²⁵⁷¹ kişi yiberip dèdi şulh kılmay çèrik bilen dervâzedin (20) uruş üçün çıkķıl ki men²⁵⁷² öz tümenim²⁵⁷³ bilen saña koşulur-men ol bu söz bilen²⁵⁷⁴ şulhdın yanıp çèrik bilen H‘ârezmdin (21) èki yıgaç yol çığıp Têmür Bèg²⁵⁷⁵ utrusıda yasal tüzdi ve ol maħallda çèrik çapğun²⁵⁷⁶ üçün²⁵⁷⁷ barıp èrdiler²⁵⁷⁸ **91**^[14b] (1) Şāhib-ķırān hāzır çèrik bilen nefir urup²⁵⁷⁹ ve kövürge çalıp Qavun Suyı yaķasıda muķābele boldı. Apaçı Kelte ve Pāşāyī ve Şunķar Cirgu- (2) -tu²⁵⁸⁰ at suğa salıp sudın ötüp uruşğa kirdiler ve Şeyh ‘Alī Bahādur beş kişi bilen²⁵⁸¹ ötüp hamle kılıp H‘āce (3) Şeyh-zādeni kaçurdı ve²⁵⁸² Emīr Mü‘eyyed ve Hıtāy Bahādur ve Aķ Têmür sudın ötüp Elçi Bahādur hem at²⁵⁸³ suğa salıp (4) ğarķ boldı ve Têmür Bèg²⁵⁸⁴ tiledi ki suğa kirip ötkey Şeyh Muħammed Bayan Söldüz māni‘ bolup özi ötüp yağını basıp (5) dervāzeğa yètkürdiler ve muħālifler qal‘ağa kirip Şāhib-ķırān qal‘anı qabap bu hālda Hüseyn-i Şofī vefāt boldı²⁵⁸⁵ (6) ķardaşı Yūsuf-ı Şofī ornığa pādīşāh²⁵⁸⁶ mütemekkin boldı.

2564 ve: P'de yok.

2565 *Apardını*: P *Apardı anı*

2566 *çapğun*: T *çapķun*

2567 *talap*: P *talandın*

2568 *yüzidin*: P *yüzindin*

2569 T+ve

2570 *Huttalānī*: P *Huttalānnī*

2571 *aña*: P *öyge*

2572 *men*: P'de yok.

2573 *tümenim*: P *amānım*

2574 *söz bilen*: P *sözdin*

2575 *Bèg*: P'de yok.

2576 *çapğun*: T *çapķun*

2577 *üçün*: P *üçü(n)*

2578 P+<şāhib>

2579 *urup*: T'de yok.

2580 *Cirgutı*: T *Cirģatu*

2581 *bilen*: T *bile*

2582 *ve*: P'de yok.

2583 *at*: P *atdın*

2584 *Bèg*: P'de yok.

2585 *boldı*: T *bolup*

2586 *pādīşāh*: T'de yok.

beyt

birev barsa kélür yana bir{ev} be-cāy

ki qalmas cihān (7) bil ki bī-gedā Hūdāy

Tēmür Bēg, Yūsuf-ı Şofî bilen şulh kılıp mürāca‘at kılğanı zikride

Çün Yūsuf-ı Şofî²⁵⁸⁷ H‘ārezmde vālī (8) boldı şulh iltimās kılıp Şāhib-kırān qabūl kılıp qardaşınıñ kızını ki hān kızının bolup érdi (9) Süyünbek atlıq Hānzādeğa meşhūr Cihāngīr Mīrzā üçün²⁵⁸⁸ tilep Yūsuf-ı Şofî qabūl kılıp ol lü‘lü’-i²⁵⁸⁹ şadef (10) gevher kân pādīşāh saltanatlıq{nı}²⁵⁹⁰ Cihāngīr Mīrzā üçün yibergey ve Şāhib-kırān yanıp ²⁵⁹¹ Yurt-ı Hāşşka nüzul kılıp (11) bēglerge buyurdı ki ²⁵⁹² Keyhusrevniñ ²⁵⁹³ yazuğın sordılar ²⁵⁹⁴ çün günāh sābit boldı Mīr Hüseynni nökerleriğa ²⁵⁹⁵ tapşurdı (12) ki ²⁵⁹⁶ kışās üçün öldürdiler ve Huttalānnı ²⁵⁹⁷ Muḥammed Mīrek²⁵⁹⁸ bin Şīr Behrāmğa bérdi.

Tēmür Bēgniñ²⁵⁹⁹ ékinçi nevbet H‘ārezmğa barganı zikride

(13) Çün Keyhusrevni öldürdiler oğlı sultān ve Ebū İshāq²⁶⁰⁰ bin Hıẓr-ı Yasavurī ve Maḥmūd Şāh-ı Buḥārī kaçıp H‘ārezmğa (14) barıp ança vesvese kıldılar ki Yūsuf-ı Şofî muḥālefet kılıp Kātnı ki Tēmür Bēgge ta‘alluq bolup érdi buzup sākin- (15) -lerini²⁶⁰¹ perīşān kıldılar²⁶⁰² ve yaz faşlı²⁶⁰³ bolgaç Tēmür Bēg²⁶⁰⁴ qoşı²⁶⁰⁵ bilen ötüp

2587

P+çün

2588

Mīrzā üçün: T Mīrzāğa

2589

lü‘lü’: T mevlevī(?)

2590

gevher kân pādīşāh saltanatlıq{nı}: T saltanatnı gevher kân pādīşāhlıq

2591

yanıp: P’de yok.

2592

buyurdı ki: P bu<ki>yurdı (ki)

2593

Keyhusrevniñ: P Keyhusrev

2594

T+ <ve Şāhib-kırān yanıp Yurt-ı Hāşşka nüzul kılıp bēglerge buyurdı ki ve>

2595

Hüseynni nökerleriğa: P Hüseyn nö(ke)rleriğe

2596

ki: T kim

2597

Huttalānnı: P Huttalān

2598

Mīrek: T Mīrge

2599

Bēgniñ: P Bēg

2600

İshāq: T İshāq

2601

sākinlerini: P, T sākinlerni

2602

kıldılar: P boldı

2603

faşlı: P faşlı(ı)

2604

Tēmür Bēg: P’de yok.

2605

qoşı: T qoş

sene *arba'a ve seb'in ve seb'amiede*²⁶⁰⁶ H'vārezmni qabadı ve Yūsuf-ı Şofî (16) peşimān bolup 'özü yüzidin²⁶⁰⁷ kirip qabul kıldı ki²⁶⁰⁸ Hānzādeni 'an-qarīb yibergey Tēmür Bēg 'özrin (17) qabul kılıp Semerqandğa²⁶⁰⁹ kēlip esbāb-ı toy tehiyyesiğa ve muqaddimāt-i zifāf terbiyetiğa meşğul boldı ve sene *hamsa*²⁶¹⁰ (18) *ve seb'in ve*²⁶¹¹ *seb'amiede*²⁶¹² Yādigār Barulas, Emīr Dāvud ve Uzun Ölceytüni²⁶¹³ H'vārezmğa yiberdi kim Hānzādeni²⁶¹⁴ (19) kēltürgey. Alar²⁶¹⁵ H'vārezmğa²⁶¹⁶ barıp hedāyā²⁶¹⁷ vü teberrukāt ki ēltip ērdiler Yūsuf-ı Şofīğa²⁶¹⁸ 'arz kıldılar²⁶¹⁹. Ol bēg- (20) -lerni i'zāz kılıp uluğ toy kılıp²⁶²⁰ Hānzādeni irsāl kıldı ve köp nēmerse ki²⁶²¹ pādişāhlarga lāyık²⁶²² bolğay (21) bērdi.

lü' lü' meşnevī

melik kılıp tāt u hem taht zer

barıp yāre vü tavk-ı zerrin kemer

bar ērdi besī gevher-i şāh-vār

92^[15a] (1) yana hātem ü yār u gūş-vār

urup şandūkka kufl-ı zīb ü zer

tola dürr ü yākut dürr ü güher

2606 774'te.
2607 yüzidin: P yüzindin
2608 ki: T kim
2609 Semerqandğa: T Semerqandka
2610 hamsa: P hamsin
2611 ve: P'de yok.
2612 775'te.
2613 Ölceytüni: P Ölceytünni
2614 Hānzādeni: T H'ānzādeni
2615 kēltürgey. Alar: P kēltürgeyler
2616 H'vārezmğa: P H'vārezm
2617 hedāyā: P'de yok.
2618 Yūsuf-ı Şofīğa: P Yūsufğa
2619 kıldılar: T kılıp
2620 kılıp: T ētip
2621 ki: P'de yok.
2622 lāyık: P'de yok.

kibârdın çü zer-beft hazz u harîr
mu‘aṭṭar bār-ı şerer müşk {ü} ‘abîr

(2) bes bār-gāh-ı har-geh kündelân
barıp ança kim boldı yüz kârvân

Ve bēgler Tēmür Bēgge haber yiberip²⁶²³ ol Qariqa H^vātūnnı özge²⁶²⁴ (3) havātîn-i mu‘azzam²⁶²⁵ bilen ve²⁶²⁶ bēgler ve noyınlarını sādāt u²⁶²⁷ kuṣāt u²⁶²⁸ ‘ulemā vü meşâyih ve sâ‘ir ekābir-i a‘yānnı Kātke dēginç (4) utru yiberip bu i‘zāz²⁶²⁹ ü ikrām bilen Hānzādeni Semerkandğa²⁶³⁰ keltürüp uluğ toy kılıp şehrni²⁶³¹ envā‘ tekellüfāt-ı ğarîb (5) ü ‘acîb tecemmülât-ı laṭîf²⁶³² bilen āyîn bağlap andın soñ ki müneccimler vaqt ihtiyâr kıldılar meclis-i hāşşda kim ekābir ü havāşş ü a‘yān-ı (6) memleket erkân-ı devletdin meşhûn êrdi. Ol muḥaddere-yi nîk ‘işmet ü ‘iffetni şer‘-i muṭahhar ḥazret-i nebevî ‘aleyhi efḍalu’s-²⁶³³ (7) -şalavât mûcibi bilen Emîrzāde Cihāngîrğa nikāh bağladılar.

Tēmür Bēgniñ üçünçi nevbet²⁶³⁴ Cetağa barganı zikride

Sene sitte ve seb‘în ve seb‘amie- (8) -de²⁶³⁵ Tēmür Bēg²⁶³⁶ Ceta üstige müteveccih boldı ve çün Qatağan Ribāṭığa yetti²⁶³⁷ ‘azîm qar yağıp katık savuk boldı. Ol türlük kim muṭlaq (9) hareket müyesser²⁶³⁸ bolmadı, yanıp Semerkandda²⁶³⁹ eki ay turup andın soñ ‘azîmet kılıp Cihāngîr Mîrzānı, Şeyḥ Muḥammed Bayan Süldüz ve ‘Ādil-

²⁶²³ yiberip: P *bérip*

²⁶²⁴ özge: P *ö(z)<i>ge*

²⁶²⁵ mu‘azzam: T *mu‘azzama*

²⁶²⁶ ve: P’de yok.

²⁶²⁷ u: T’de yok.

²⁶²⁸ u: T’de yok.

²⁶²⁹ yiberip bu i‘zāz: P *yiberiptür (i) ‘zāz*

²⁶³⁰ Hānzādeni Semerkandğa: P *Hānzāde Semerkand*

²⁶³¹ şehrni: P’de yok.

²⁶³² ğarîb ü ‘acîb tecemmülât-ı laṭîf: T’de yok.

²⁶³³ efḍāl: T’de yok.

²⁶³⁴ *nevbet*: P’de yok.

²⁶³⁵ 776’da.

²⁶³⁶ Tēmür Bēg: P’de yok.

²⁶³⁷ yetti: P’de yok.

²⁶³⁸ müyesser: P’de yok.

²⁶³⁹ yanıp Semerkandda: P *Semerkandğa*

şāh-ı (10) Calayırnı ilgeri yiberdi ve Cetadın birevni tutup keltürdiler²⁶⁴⁰. Haberı ol-
kim Kamere'd-din Duğlat çerik yıgıp Köl (11) Tèpeda²⁶⁴¹ olturuptur²⁶⁴² ve sizdin
haberı yoktur. Pes Cihāngir Mīrzā²⁶⁴³ anıñ üstige yörüp ol haber tapıp Bereke
Kurganga ki (12) berk yerdür derler kim ol üç deredür muhkem ve uluğ sular andın
açar kirip Cihāngir Mīrzā üstige (13) yörüp uruş bolup Kamere'd-din kèçe bilen
kaçıp alardın köp kişi fenā boldı²⁶⁴⁴ ve Hüseyn Bèg, Üç Kara²⁶⁴⁵ (14) alar kèyinidin
yètip sudın öter maħallda Hüseyn Bèg ğarķ boldı ve çerik²⁶⁴⁶ elge yètip el künini
talap ba'zı küreni²⁶⁴⁷ köçürüp (15) Semerķand yiberdi ve Kamere'd-dinni qavup el
ulusını andın²⁶⁴⁸ çıġardılar²⁶⁴⁹ ve²⁶⁵⁰ tamām elni alıp²⁶⁵¹ Emir Şemse'd-dinniñ
hātūnı²⁶⁵² (16) Buyan Ağa ve²⁶⁵³ kızı Dilşād²⁶⁵⁴ Ağa esir tüştiler ve Kara²⁶⁵⁵
Kısmakda Cihāngir Mīrzā Şāhib-kırānga qoşulup Arpa (17) Yazında Mübārek Şāh-ı
Mekrit²⁶⁵⁶, Tèmur Bègge toy bèrip anda Mübārek Şāh²⁶⁵⁷, Salar Oġlan ve Hüseyn
Bèg elini²⁶⁵⁸ Hudādād²⁶⁵⁹ Hüseyniğa bèrdi²⁶⁶⁰ ve Dilşād (18) Ağa bint-i Emir
Şemse'd-dinni özige 'aķd baġladı. Yassı Dabandın²⁶⁶¹ Semerķand sarı 'azimet
kıldı²⁶⁶² Özkendte Kutluķ (19) Terken dèk²⁶⁶³ aġalar²⁶⁶⁴ ve bègler Semerķanddın
utru²⁶⁶⁵ kèldiler ve çün Hocendķa yètti 'Ādil-şāh-ı Calayır toy kılıp²⁶⁶⁶ hātırıda ol
(20) èrdi kim Tèmur Bègge 'özr²⁶⁶⁷ kılġay nè andın burun Şeyh Muhammed

2640 *keltürdiler*: T *keltürüptürler*

2641 T. O. Köl Büte 145b-12.

2642 *olturuptur*: P *olturup*

2643 *Mīrzā*: P'de yok.

2644 *boldı*: T *boldılar*

2645 *Üç Kara*: P *Üç Karalar*

2646 *ve çerik*: P'de yok.

2647 *el künini talap ba'zı küreni*: P *kürenni talap ba'zı kürenni*

2648 *ulusını andın*: P *ulusıdın*

2649 *çıġardılar*: T *çıķardılar*

2650 *ve*: P'de yok.

2651 P+*èrmiş*

2652 *Şemse'd-dinniñ hātūnı*: P *Şemse'd-din*

2653 *ve*: P'de yok.

2654 *Dilşād*: P *(Dil)şād*

2655 *Kara*: P *Kar(a)*

2656 *Mekrit*: P *Mekrid*

2657 *Mübārek Şāh*: P'de yok.

2658 *elini*: P *elni*

2659 *Hudādād*: P *Hudād(ād)*

2660 *bèrdi*: P'de yok.

2661 *Yassı Dabandın*: P *(Yassı Daban)dın*

2662 *kıldı*: T *kılıp*

2663 *dèk*: T'de yok.

2664 *aġalar*: T *ağa*

2665 *utru*: P'de yok.

2666 *kılıp*: P'de yok.

2667 *'özr*: T *'özri*

Bayan²⁶⁶⁸ Süldüz²⁶⁶⁹ ve²⁶⁷⁰ ‘Ādil-şāh-ı Calayır (21) ve Terken Arulat ittifāk kılıpturlar²⁶⁷¹ ki her kaçan fırsat tapsalar Têmür Bègni²⁶⁷² tutkaylar. Çün Şāhib-kırān meclisni özge türlük fehm kıldı **93**^[15b] (1) fī’l-hāl atlanıp Semerķandğa bardı ve ol kış Zincīr Sarāyda kışladı ve ‘Ādil-şāh anda²⁶⁷³ kélip öz günāhığa²⁶⁷⁴ mu‘terif boldı ve Têmür Bèg (2) özige²⁶⁷⁵ keltürmey hüküm kıldı ki²⁶⁷⁶ yana²⁶⁷⁷ barça bègler çerik yığıldılar ve²⁶⁷⁸ Şeyh Muḥammed Bayan Süldüzni tutup kanlığığa (3) bèrdi²⁶⁷⁹ ki kışās üçün öldürdiler²⁶⁸⁰. Bā-yezīd-i Calayır²⁶⁸¹ oğlanları ‘Alī Dervīş ve Muḥammed Dervīşni hem²⁶⁸² öldürdi (4) ve Süldüz elini Aq Têmür Bahādurgā bèrdi.

Têmür Bègniñ üçünçi nevbet H̱vārezmğa ‘azīmet kılğanı zıkrıde²⁶⁸³ ve Sar Buğa bilen²⁶⁸⁴ ‘Ādil-şāh-ı Calayır yağı²⁶⁸⁵ bolğan cihetidin²⁶⁸⁶ yoldın yanganı zıkrıde

Sene *seb ‘a ve seb ‘ın ve seb ‘amiede*²⁶⁸⁷ (5) H̱vārezm sarı ‘azīmet kılıp Aq Buğa Bègni Semerķandda koyup Sar Buğa²⁶⁸⁸ Bèg, ‘Ādil-şāh-ı Calayır, Hıṭāy Bahādur, Êlçi Bahādurnı (6) otuz min kişi bilen Qamere’d-dīn üstige yiberip²⁶⁸⁹ ve çün Sepāyeğa yetti²⁶⁹⁰ Terken Arulat kaçıp öz vilāyetige yandı (7) ve Têmür Bèg, Pülād Bahādurnı keyiniçe yiberip Andhūd ve Faryābda aña yetip uruş bolup Terken hezīmet bolup (8) Pülād yalguz²⁶⁹¹ aña yetip egesi atdın²⁶⁹² yıqılıp toğıştılar²⁶⁹³. Āḥir Pülād, Terkenni

2668 Bayan: P’de yok.

2669 Süldüz: P Süldüzi

2670 ve: P’de yok.

2671 kılıpturlar: T kılıp êrdiler

2672 ki her kaçan fırsat tapsalar Têmür Bègni: P’de yok.

2673 anda: P’de yok.

2674 günāhığa: P günāhı

2675 özige: P özge

2676 ki: P’de yok.

2677 yana: P yaz

2678 ve: P’de yok.

2679 kanlığığa bèrdi: P kanlığı(ğa) bèrdiler

2680 öldürdiler: P öldürdi

2681 Calayır: P’de yok.

2682 hem: P’de yok.

2683 zıkrıde: T’de yok.

2684 ve Sar Buğa bilen: P’de yok.

2685 yağı: P yağını

2686 bolğan cihetidin: P’de yok.

2687 seb ‘a ve seb ‘ın ve seb ‘amiede: P seb ‘a ve seb ‘ın (ve seb ‘amie)de (777’de.)

2688 P+Bahādur

2689 yiberip: T yiberdi

2690 yetti: T yetkende

2691 yalguz: P y(a)lguz(z)

2692 atdın: T attın

2693 toğıştılar: T tutaglaşdılar

yıkıp başını kēsti, ardaşı Turmıŝnı, (9) Emān Serbedāynı amān bērmey²⁶⁹⁴ iŝini āhir kıldı²⁶⁹⁵ baŝlarını²⁶⁹⁶ ordua elttiler ve Emīr Sar Bua ve ‘Ādil-ŝāh ki Ceta (10) ūstige barıp rdiler Hıāy²⁶⁹⁷ endiŝe kılıp Hıāy Bahādur ve²⁶⁹⁸ li Buanı²⁶⁹⁹ tutup ve Hāmdī ki Andigānda darua rdiler²⁷⁰⁰ alara²⁷⁰¹ (11) yār bolup Calayır ve Kıpa lini yııp Semerandnı muāŝara kıldılar. Tēmūr Bēg²⁷⁰² Kātdın tūp²⁷⁰³ Hāŝŝa yētip rdi ki bu haber yētti (12) andın yanıp Emīr-zāde Cihāngīrni manglay yiberip Kermīnede muāliflera yētip Cihāngīr Mīrzā ālīb bolup ol ki bī-sa‘adet açıp²⁷⁰⁴ (13) Deŝ-i Kıpa barıp Urus²⁷⁰⁵ Hāna nōker boldılar ve Tēmūr Bēg Calayır lini²⁷⁰⁶ bēglerige²⁷⁰⁷ kısmet kıldı ve Andigānnı (14) ‘Ömer Ŝeyh²⁷⁰⁸ Mīrzāa bērdi²⁷⁰⁹ Semeranda yandı ve Sar Bua ve ‘Ādil-ŝāh²⁷¹⁰, Urus²⁷¹¹ Hāndın yaı bolup ūi beyni ldürūp (15) Cetaa barıp amere’d-dīna oŝuldılar.

Tēmūr Bēgni tōrtūni nevbet Cetaa baranı zikride²⁷¹²

ūn Sar Bua ve ‘Ādil-ŝāh, amere’d-dīna (16) bardılar ivā kılıp anı Andigān ūstige ltip azaq li ‘Ömer Ŝeyh Mīrzādın²⁷¹³ yūz yūrūp alara²⁷¹⁴ oŝıldı (17) ve ‘Ömer Ŝeyh Mīrzānı²⁷¹⁵ bāa²⁷¹⁶ bērkıp Tēmūr Bēgge kıŝi yiberdi ki yaı Andigān kēlip buzulu²⁷¹⁷ kıldı. Tēmūr Bēg fīl-āl (18) ol sarı mūteveccih bolup²⁷¹⁸

-
- 2694 *Emān Serbedāynı amān bērmey: P amān bērmey baral amān bērmey*
2695 *kıldı: T kılıp*
2696 *başlarını: P başlarını*
2697 *Hıāy: P Hıā(y)*
2698 *Bahādur ve: P Bahādurnı*
2699 *Buanı: P Bua*
2700 *rdiler: P rd(i)ler*
2701 *alara: P (alar)a*
2702 *P+utru*
2703 *tūp: P'de yok.*
2704 *açıp: P'de yok.*
2705 *Urus: P Uruş*
2706 *Calayır lini: P Calayırnı*
2707 *bēglerige: T bēglerge*
2708 *‘Ömer Şeyh: P Şeyh ‘Ömer*
2709 *bērdi: T bērip*
2710 *‘Ādil-ŝāh: P (‘Ā)dil-ŝāh*
2711 *Urus: P Uruş*
2712 *baranı zikride: P'de yok.*
2713 *Mīrzādın: P Mīrzānı*
2714 *alara: P (a)lara*
2715 *Mīrzānı: T Mīrzā*
2716 *bāa: T baa*
2717 *buzulu: T buzulu*
2718 *bolup: T kılıp*

amere'd-d n yanıp at başıdın  l ve boyını  tkerip²⁷¹⁹  zi tört mi kişi bilen (19)
 buup turdı ve b gler ve²⁷²⁰  erik yaını avup bardılar²⁷²¹. T m r B g  ki yüz kişi
 bilen²⁷²² ol mevzi' a y tip (20) amere'd-d n kem ndin  ııp T m r B g yaman
  ltmey uruşa  zi kirip²⁷²³ T nri Te' l  tevfi-i meded²⁷²⁴ bilen (21) alarnı hez met
 ıldı ve yana s kiz yıada aa y tip uruş bolup yana hez met boldı ve    ara B g
 94^[16a] (1) ve P l d Bah dur aa y tip ol yanıp    aranı k p zam urup atdın
 yııp²⁷²⁵ P l d Bah dura yana²⁷²⁶ o t gip (2) n  e kündin so öldi.

Cih ng r M rz  vef tı zikride

Ol furşatdaki Ceta sarı T m r B g bardı Cih ng r M rz  (3) b -h z r  rdi vef t boldı
   n²⁷²⁷ yanıp Semerk nda y tti bara  lge utru kğldiler ara k yip  rdiler²⁷²⁸ ş hib-
 ır na h leti²⁷²⁹ 'aceb dest b rdi ve  lni n le v  h roşı gerd na y tti.

beyt

(4) dir g ol cih n-g r b -d n u d d

ki boldı yigitlikide g l d k be-b d

Pes kırık k n ta'ziyet-i 'a  m²⁷³⁰ tuttılar²⁷³¹ anı Kişde (5) medf n ıldılar ve andın  ki
 oğul aldı Muammed Sult n M rz ²⁷³² H nz dedin ve P r Muammed M rz ²⁷³³

2719  tkerip: P'de yok.
 2720 ve: T'de yok.
 2721 bardılar: T barıp ğrdiler
 2722 bilen: P'de yok.
 2723 kirip: P (kir)ip
 2724 meded: T mededi
 2725 atdın yııp: T attın yııp
 2726 yana: T'de yok.
 2727   n: P'de yok.
 2728  rdiler: P  rdi
 2729 h leti: P h let
 2730 ta'ziyet-i 'a  m: T 'a  m ta'ziyet
 2731 tuttılar: T tutup
 2732 M rz : P'de yok.
 2733 P+ve

Baht Melik Ağa bint-i İlyās-ı (6) Yasavurīdin ve Emīr Seyfe'd-dīn²⁷³⁴ ki Cihāngīr Mīrzānıñ²⁷³⁵ atalığı ěrdi icāzet alıp Mekkege bardı.

Tēmūr Bēgniñ Kamere'd-dīn üstige ılğar yibergenı zikride

(7) Bu eśnāda ĥaber taptı kim²⁷³⁶ 'Ādil-şāh-ı Calayır, Karaçık Bāğlarıda²⁷³⁷ ser-gerdān²⁷³⁸ yörüydür²⁷³⁹. Şāhib-kırān Ėlçi Buğanı on bēş kişi bilen (8) yiberip anı Aқsunmāda²⁷⁴⁰ tutup yasaққа yētkürdiler ve Sar Buğa kılıç boynığa asıp Şāhib-kırān mülāzemetiğa kēlip (9) Tēmūr Bēg²⁷⁴¹ günāhını bağısladı ve 'Ömer Şeyh Mīrzā bilen²⁷⁴² Aқ Buğa Bēg, Hıţāy Bahādurnı²⁷⁴³ Kamere'd-dīn def'i üçün yiberdi ve Kavrā- (10) -tuda²⁷⁴⁴ aña yētip ol kaçıp ěl ulusını talap eśir kılıp yandılar.

Tēmūr Bēgniñ bēşinçi nevbet Cetağa²⁷⁴⁵ barganı zikride²⁷⁴⁶

(11) Çün 'Ömer Şeyh Mīrzā Cetadın²⁷⁴⁷ sālīm u²⁷⁴⁸ ġānim yandı Tēmūr Bēg, Muĥammed Bēg bin Emīr Mūsānı küyev²⁷⁴⁹ kılıp Cetağa barıp (12) Buğam Issı Kölde Kamere'd-dīnğa yētip uruş bolup hezīmet muĥālifğa²⁷⁵⁰ bolup ěl ulusını barça²⁷⁵¹ taladılar²⁷⁵². (13) Şāhib-kırān Koçkarğaça²⁷⁵³ anı qavup bu eśnāda ĥaber²⁷⁵⁴ yētti ki Toqtamış Hān, Urus Hāndın kaçıp (14) kēledür. Özi Semerқandğa²⁷⁵⁵ yanıp Tümen²⁷⁵⁶ Tēmūr Özibekni²⁷⁵⁷ utru yiberdi kim²⁷⁵⁸ Toqtamış Hānnı Semerқandğa

²⁷³⁴ ve Emīr Seyfe'd-dīn: P'de yok.

²⁷³⁵ Cihāngīr Mīrzānıñ: P Cihān(gīr) Mīrzā Bēg

²⁷³⁶ taptı kim: T yētti ki

²⁷³⁷ Bāğlarıda: P Bāğlarda

²⁷³⁸ ser-gerdān: P'de yok.

²⁷³⁹ yörüydür: P yōridür

²⁷⁴⁰ Aқsunmāda: T Aқsumāda

²⁷⁴¹ Bēg: P'de yok.

²⁷⁴² bilen: P ve

²⁷⁴³ Bahādurnı: P Bahādur ve

²⁷⁴⁴ Kavrātuda: P Kavr(ā)tuda

²⁷⁴⁵ Cetağa: P Ceta

²⁷⁴⁶ zikride: P'de yok.

²⁷⁴⁷ Cetadın: P+<ve>

²⁷⁴⁸ u: T'de yok.

²⁷⁴⁹ küyev: P küye(v)

²⁷⁵⁰ muĥālifğa: T muĥālifқа

²⁷⁵¹ barça: P'de yok.

²⁷⁵² taladılar: T talandılar

²⁷⁵³ Koçkarğaça: P çün (Ko)çğargğaça

²⁷⁵⁴ ĥaber: T'de yok.

²⁷⁵⁵ Semerқandğa: P Semerқand

²⁷⁵⁶ Tümen: P'de yok.

²⁷⁵⁷ Özibekni: T Özbekni

kéltürüp (15) Şāhib-kırān aña pādişāhlık²⁷⁵⁹ esbābını²⁷⁶⁰ in‘ām kılıp i‘zāz ü ikrām bilen Şabrān ve Sıǵnaǵnı aña²⁷⁶¹ bérdi.

Toqtamış Hān- (16) -nıñ Urus Hān oǵlı bilen uruşup hezīmet bolǵanı zikride

Çün Toqtamış Hān Şabrān ve²⁷⁶² Sıǵnaǵda²⁷⁶³ qarār taptı Qutluǵ Buǵa kim²⁷⁶⁴ (17) Urus Hān oǵlı turur Toqtamış Hānnıñ²⁷⁶⁵ üstige kélip uruşup bā-vücūd ol kim Qutluǵ Buǵa uruşda öldi. Toqtamış Hān (18) hezīmet boldı ve²⁷⁶⁶ çün Semerǵandқа²⁷⁶⁷ keldi Şāhib-kırān yana anı terbiyet kılıp ol vilāyetқа yiberdi ve çün²⁷⁶⁸ Şabrānǵa yetti kim²⁷⁶⁹ (19) Tohta Qıya Urus Hānnıñ oǵlı turur sulţānlar bégler²⁷⁷⁰ bilen Toqtamış Hānnıñ²⁷⁷¹ üstige kélip uruş bolup Toqtamış basılıp²⁷⁷² (20) yalguz özi Seyhün suyıǵa salıp Qazānçı Bahādur oq bilen qolını mecrūh kılıp yalangāç sudın (21) çıǵıp cengelde yıǵıldı. İttifāq-ı ğarībdin Ėdgü Bég ki Témür Bég²⁷⁷³ anı Toqtamış üçün yiberip 95^{116b1}(1) érdi. Aña yolıqıp anı alıp Şāhib-kırān qaşıǵa éltti. Köke Mangut dégen kélip haber kéltürdi kim (2) Urus Hān çerik yıǵıp kéledür ve²⁷⁷⁴ bu hālda Kebek ve Tolucān²⁷⁷⁵ Urus Hāndın élçi kélip dediler kim hān (3) déydür kim²⁷⁷⁶ Toqtamışnı maña bərsün yā uruş yerin aytsun²⁷⁷⁷. Şāhib-kırān dedi ki ol maña penāhǵa²⁷⁷⁸ kélip- (4) -tür²⁷⁷⁹, bərmes-men ve uruş üçün çerikim müheyyādur.

2758 kim: T ki
2759 pādişāhlık: P pādişā(h)lık
2760 esbābını: T esbābı
2761 Şabrān ve Sıǵnaǵnı aña: P Şabrānda Sıǵnaǵda aña yér
2762 Şabrān ve: P'de yok.
2763 Sıǵnaǵda: P Sıǵnaǵda
2764 kim: P'de yok.
2765 turur Toqtamış Hānnıñ: P'de yok.
2766 ve: P'de yok.
2767 Semerǵandқа: P Semerǵand
2768 çün: P'de yok.
2769 yetti kim: P'de yok.
2770 Hānnıñ oǵlı turur sulţānlar bégler: P Hān oǵlınıñ sulţān bégleri
2771 Toqtamış Hānnıñ: P'de yok.
2772 üstige kélip uruş bolup Toqtamış basılıp: T basıp
2773 P+üçün
2774 ve: P'de yok.
2775 T+ve
2776 kim: T'de yok.
2777 aytsun: T désün
2778 penāhǵa: P penāh
2779 kéliptür: P kéltürüptür

Tëmür Bègniñ Urus Hân utrusıǵa barganı zikride²⁷⁸⁰

Çün elçiler bardılar Şāhib- (5) -kırān çerik yığıp Otrarǵa bardı ve Urus Hân Sıǵnaǵda yetti ki Otrargeçe aña {yègirmi} tört yığaç bolur (6) ammā anıñ dèk qar ve yamǵur boldı kim ol èki çerikke mecāl-i hareket²⁷⁸¹ bolmadı ve²⁷⁸² Şāhib-kırān Yaruk Tëmürni, Hıṭāy (7) Bahādurnı ve Muḥammed Sulṭān Şāhnı²⁷⁸³ şebīḥūn²⁷⁸⁴ üçün bès yüz kişi²⁷⁸⁵ yiberip Tëmür Melik Oǵlan, Urus Hân oǵlı²⁷⁸⁶ (8) üç miñ kişi bilen alarǵa yolukup Tëmür Melikni Elçi Buǵa oq bilen mecruh kılıp çeriki münhezim boldı (9) ammā Yaruk Tëmür²⁷⁸⁷ ve Hıṭāy Bahādur anda şehid boldılar ve Muḥammed Sulṭān Şāh birevni tutup keltürdi²⁷⁸⁸ haberi ol kim²⁷⁸⁹ Uluǵ (10) Satkın²⁷⁹⁰ ve²⁷⁹¹ Kiçik Satkın²⁷⁹² yüz kişi bilen bu sarı kelip tururlar²⁷⁹³. Aq Tëmür²⁷⁹⁴ Bahādur ve Allāh-dād Bahādur²⁷⁹⁵ Otrardın çıǵıp (11) alarǵa yolukup Kebekçi Yurtçı, Kiçik Satkınını²⁷⁹⁶ öldürüp ve Uluǵ Satkınını²⁷⁹⁷ Hindū Şāh tirik tutup (12) alar sözidin²⁷⁹⁸ ma'lūm boldı kim Urus Hân yanıp²⁷⁹⁹ Tëmür Bèg, Sıǵnaq barıp alardın āsar körmey yanıp²⁸⁰⁰ Kişde²⁸⁰¹ (13) çerik yaraǵı kılıp Toktamış 'aczcı bolup Urus Hân üstige yörüp²⁸⁰² on bès kündin soñ elge habersiz yetip (14) köp olca²⁸⁰³ alıp²⁸⁰⁴ ma'lūm boldı kim Urus ölüptür Toktamış Hānǵa pādīşāhlıq esbābı bèrdi²⁸⁰⁵.

2780 **zikride:** P'de yok.

2781 *Urus Hân Sıǵnaǵda yetti ki Otrargeçe aña {yègirmi} tört yığaç bolur ammā anıñ dèk qar ve yamǵur boldı kim ol èki çerikke mecāl-i hareket:* T Urus Hānge aqlā hareket mecālī

2782 ve: P'de yok.

2783 *Yaruk Tëmürni, Hıṭāy Bahādurnı ve Muḥammed Sulṭān Şāhnı:* P Yaruk Tëmür, Muḥammed Bahādur, Hıṭāy Bahādur Sulṭān Şāhnı

2784 *şebīḥūn:* P şeb-ḥū(n)

2785 *kişi:* P'de yok.

2786 P+hān

2787 *Tëmür:* P Bahādur

2788 *keltürdi:* T keltürüp

2789 *haberi ol kim:* P'de yok.

2790 *Satkın:* P Sabkın

2791 ve: T'de yok.

2792 *Satkın:* P Sabkın

2793 *kelip tururlar:* T keliptürler

2794 *Aq Tëmür:* P (Aq) Tëmür

2795 *Bahādur:* T'de yok.

2796 *Satkınını:* P Sabkınını

2797 *Satkınını:* P Sabkınını

2798 *sözidin:* P söz(i)din

2799 *yanıp:* T yamptur

2800 *yanıp:* P'de yok.

2801 *Kişde:* T Kiş kelip

2802 *yörüp:* P barıp

2803 *olca:* T olça

2804 *alıp:* T aldılar ve

2805 *bèrdi:* T bèrip

Hıng (15) Oğlan atını bērip²⁸⁰⁶ ve anı ēl arasında hān kılıp özi Semerķandğa yandı ve ol tarafda²⁸⁰⁷ Tēmūr Melik Deştte²⁸⁰⁸ pādīšāh (16) bolup Toķtamış Hān²⁸⁰⁹ bilen katık uruşup²⁸¹⁰ Toķtamış hezīmet bolup Hıng Oğlan atı²⁸¹¹ bilen kaçıp cānını²⁸¹² (17) kutğardı ve yana Tēmūr Bēg anı terbiyet kılıp uluğ bēglerni Tümen Tēmūr Özibek, Uruñ Tēmūr²⁸¹³, (18) Ğıyāse'd-dīn Tarhān, Bēgi Ğoçinni aña қоşup Toķtamışnı Sıgnaķda hān köterip²⁸¹⁴.

Şāh-ruḥ Sultān- (19) -nıñ tevellüdi zıkrıde²⁸¹⁵

Sene *semān ve seb'in ve seb'amiede*²⁸¹⁶ Teñri Te'ālā Şāhib-kırānğa huçeste fercām uluğ²⁸¹⁷ oğul kerāmet (20) kılıp Şāh-ruḥ Sultānğa mevsüm boldı ve kuyaş çehresidin nūr-ı devlet şa'sa'anı²⁸¹⁸ dirahşān (21) ērdi²⁸¹⁹.

2806 *bērip*: T *bērdi*

2807 *tarafda*: T *etrāfda*

2808 *Deştte*: T *Deştka*

2809 *Hān*: P'de yok.

2810 *uruşup*: P *urup*

2811 *atı*: P *at*

2812 *cānını*: T *cānın*

2813 *Uruñ Tēmūr*: P *Özüñ Tēmūr*

2814 *köterip*: P *kördiler*

2815 *tevellüdi zıkrıde*: P *tevellüdide*

2816 778'de.

2817 *uluğ*: T'de yok.

2818 *şa'sa'anı*: T *şa'sa'ası*

2819 P nüshası ile T nüshası burada farklılaşmıştır (T: 374b-16'da eşleşme kesildiği için.) Nüshaların tekrar örtüştükleri yer P 17a-1: T 375a-7'dir. Bu kısımda (T: 374b-16-T: 375a-7) T nüshasında şu bölüm yer almaktadır:

[374b] (16) Şāhib-kırānnıñ Toķtamış Hān, Tēmūr Melik Hān üstige zafer tapğanı zıkrıde

Ol maḥallda ki To- (17) -ķtamış Hān, Urus Hāndın münhezim bolup ērdi Uruñ Tēmūr atlıķ nōkeri anda kalıp ērdi (18) haber kēltürdi kim Tēmūr Melik Hān dāyimü'l-evķāt şurb-ı müdāmğa meşğul bolup memleket meşālihi- (19) -dīn ġāfildur ve ēl Toķtamış Hānnı tileydürler. Tēmūr Bēg Sıķnaķka kişi yiberip dēdi (20) ki Tēmūr Melik üstige yörüsün. Toķtamış Hān Ğaratalda anıñ üstide tökülüp 'azīm uruş (21) bolup Tēmūr Melik mağlūb bolup Toķtamış Hān Deşt-i Ğıpçaķda taht-ı salţanatda oturup [375a] (1) Şāhib-kırān imdādı bilen Coçi Hānnıñ ulusı taşarrufıġa kirdi ve hem oşbu yıl Yūsuf-ı Şofı (2) Buḥārāğa çapķun yiberip ol vilāyetni çaptı ve Tēmūr Bēg elçi yiberdi ki çün kudalıķ (3) boluptur bu hareket nē üçün vāķi' boldı. Yūsuf-ı Şofı elçini bend kıldı ve hem oşbu yıl Hācī (4) Seyfe'd-dīn haccdın kēlip İrān melikiniñ perişānlıġını 'arż kıldı ve hem oşbu yıl Emīr Mūsā kızı (5) Tümen Ağanı Şāhib-kırānğa 'aķd baġladı ve aldı ve Bāġ-ı Behiştne Semerķandda anıñ üçün iḥdās (6) kıldı ve ol kış Zincir Sarāyda kışladı.

Tēmūr Bēgnıñ H'ārezmğa barganı bēşinçi nevbet

Çün (7) Yūsuf-ı Şofidin ol hareket

Buradan sonrası [17a] (1)'dan itibaren devam etmektedir.

şî' r

körüp yüzün dëdiler devlet-i baht

çe{vrü}lür mundın müzeyyen efser ü taht

oşal sâ' at ki kıysa başğa tãc

(22) bërürler yëti kışverdin aña tãc

96^[17a] (1) vâkı' boldı. Sene *semânîn ve seb'amiede*²⁸²⁰ çèrik tartıp H^vârezm üstige barıp kabadı ve eṭrâf ü eknâfnı çapıp māl u emvāl- (2) -ların alıp lāle 'izār kızlarnı esır kıldılar ve Yūsuf-ı Şofî haber yiberdi kim nêçe ehl-i 'ālem biz êki kışı cihetidin 'azābda (3) bolğaylar ve münāsib oldur kim biz êkev merdānelık meydānıda kadem kıoyup köreli²⁸²¹.

şî' r

Tënr{i} lutfığa tevekkül kılalın

bahtımıznı (4) [ārā]yış ëylelin

körelin kim bu aşū kışluk sipihr

bu arada kimge körgüzgey mihr

kim bolur fîrüz u (5) kim ber-geşte-rüz

kimni siler oşbu çarḥ dil-i fîrüz

kim bolur bu rezm-gehde ser-bülend

dostlardın kıaysı bolğusı (6) nejend

²⁸²⁰ 780'de.

²⁸²¹ köreli: P'de yok.

Çün bu haber Şāhib-kırānga yetti fi'l-hāl silāh kēyip ḥandaḵ sarı yüzlendi. Her nēçe bēgler māni' boldılar (7) ḳabūl ḳılmadı ve Seyfe'd-dīn Bēg atnıḡ cılavın tuttu ērse sōḳup aḡa ḳılıç suḡurdı ve yalḡuz²⁸²² ḥandaḵ yaḳasıḡa²⁸²³ barıp (8) dēdi: biz ol söz bilen kēldük Yūsuf-ı Şofī hem öz va'desiḡa vefā ḳılıp kēlsün ki köreliḡ kim Tēḡri Te'ālā kimge nuşret (9) baḡışlar. Yūsuf-ı Şofī çıḡmadı ve Şāhib-kırān müddetī turup bēyik ün bilen dēdi: kişi kim öz ḳulıḡa vefā ḳılmasa tirik- (10) -likdin aḡa ölüm yaḡşıraḡtur. Her nēçe turdı cevāb tapmadı yanıp orduḡa kēldi. Cihānīler kemāl-i şecā'atıdın müte'accib ḳaldı- (11) -lar. Bu eṣnāda Tirmiddin²⁸²⁴ nev-bāve ḳavun kēltürdiler. Bu ḳavunni²⁸²⁵ altun ṭabaḡda ḳoyup Yūsuf-ı Şofī üçün yiberdi ve ol (12) ḳavunni ḥandaḡda taşlap ṭabaḡnı dervāze-bānga baḡışladı ve muḡāşara imtidādı sēkiz ay bolup her künde uruş (13) ērdi tā ol kim Yūsuf-ı Şofīḡa maraḡ-ı hāyil ṭārī bolup çün fenā²⁸²⁶ bōrisi Yūsuf-ı Şofīniḡ ḡayāt köḡlekini pāre ḳılıp ḡayātıḡa (14) fenānı tercīḡ bērdi. Şāhib-kırānnıḡ arslan yüreklik bahādurları şehir sarı yüzlenip bu²⁸²⁷ zamānda ḳal'anı²⁸²⁸ (15) meftūḡ ḳılıp.

şi'r

tutup özlerige revān rezmni

yıḳıp der-zamān sūr-ı Ḥvārezmni

cihānī velī atı Ūrgenç ēdi

(16) dürr u dāne birlen tola genc ēdi

ḳılıp sa'y feth ēylediler revān

mübārizleri şāḡ Şāhib-kırān

²⁸²² yalḡuz: P [ya]lḡuz

²⁸²³ yaḳasıḡa: P ya(ḳa)sıḡa

²⁸²⁴ Tirmiddin: T Tirmizdin

²⁸²⁵ Bu ḳavunni: P Bir ḳavun

²⁸²⁶ fenā: T'de yok.

²⁸²⁷ bu: P bir

²⁸²⁸ ḳal'anı: P ḳal'a[nı]

Ve ol (17) şehri talap her nê kim māl atı aña bar êrdi tārâc kılıp ‘imārâtını ol türlük buzdılar kim maẓmūnı²⁸²⁹ ‘*āliyahā* (18) *sāfilehā*²⁸³⁰ şūret-i hāl boldı ve eşrāf u mevālī vü huffāz u hūner-mendlerni Kiş vilāyetiga köçmen yiberdi²⁸³¹ ve müstakarr (19) saltanatga yanıp ol kış Zincīr Sarāyda kışladı ve hem oşal yıl Kiş ƙal‘asını yasap anda ‘imāret-i ‘ālī ƙarh (20) salıp Aƙ-serāga²⁸³² mevsūm boldı.

beyt

yèryüzidin ƙıƙardı tā be-semā

boldı ol köşk atı Aƙ-serā

Ve hem (21) oşal yıl Hācī Seyfe’ d-dīnni Melik Ğıyāse’ d-dīn üçün yiberdi ki bu yaz ƙurıltay bolup barça bēgler bilen noyın-²⁸³³ 97^{l17b} (1) -lar hāzır bolurlar melik hem

²⁸²⁹ *maẓmūnı*: T *maẓmūn*

²⁸³⁰ *Kur’ân-ı Kerim*, 11. Hūd Sûresi, 82. ayet ve 15. Hicr Sûresi, 74. ayet içinde geçmektedir: "üstünü altına"

²⁸³¹ *yiberdi*: T *yiberip*

²⁸³² *Serāga*: T *Sarāyga*

²⁸³³ P: 17a’da sayfanın üstünde, solunda ve sol alt köşesinde de yazılar bulunmaktadır.

Sayfanın üst kenarı:

‘arīza-dāşt bende-yi kemīne-yi bī-mıkdār du‘ā-güy-i cān-sipār u muħaƙƙar-i bī-medār zerre-yi bī-i‘tibār der-mūr‘āt dil ez-ğayr vişāl-ı şumā ümü‘l-ebşā ... velikin dırem ez-ħizmet be-dil şermendeği-dārem çü ƙamer tavƙ ber gerden nişāne-yi bendeği dārem delnud? ebşād ve alehi emcād u mürasile-yi iştıyāk ez temennā-yi vişālī-yi şumā der şalavāt-ı ħamse be-du‘ā yādārevīra/yād-āver Buħārā ale‘d-devām ber müsā‘ade der-ħayātest bāƙī-yi ‘ömr mādāmike dühte-em va‘llāhü a‘lem

(Tercümesi: "Bu düşük, derecesiz, dua edici, can veren ve yoksul hakir, itibarsız bir zerre kulun kalbinin ... sizi ... ziyaret etme isteği vardı ama huzurunuzdan uzaktayım ve utaniyorum, boynumda ay gibi kölelik nişanı olan zincirim var Sizin visaliniz için hamse salavatında hayat sürünceye kadar devam eder Allah bilir.")

Sayfanın sol kenarında sayfa düzenine ters olarak şu yazılmıştır:

bu pes(?) tefāvüt puthāne-yi Mirānşāh

(Tercümesi: "Bu öyleyse(?) Mirān-şāh puthanesinin farkı")

Sayfanın sol alt köşesinde şu yazılmıştır:

velikin bu revīdige dërler küheng

ki yok ravzanıñ nehri êrkenge şek

içkeç tüvānā bolup nā-tüvānā

közün eyleben ‘ömr yanlıg revān

şüş(?) Küheng rüdī-kim nehr-i Nîl

kerek ança kimni nîl kim selsebîl

... .. bile tut ümîd

ki ol nîl üçün be-mısr tüşti bir bir(?)

sikender ata der-Semerƙand anı

hâzır bolsun. Çün Herâtka yetti melik anı ta'zīm kılıp müddetī bahāne bilen saqladı kim²⁸³⁴ pīş-keş yarağı (2) kıladur-men dēp²⁸³⁵ ve mundın burun Herāt tēgreside bir kal'a yasadı ki ēni ēki yığaç ērdi ve kazğan bilen etrāfdın zaḥīre kal'ağa²⁸³⁶ (3) kivüre başladı. Anıñ hayālını Seyfe'd-dīn Bēg ma'lūm kılıp koyup Semerḳandka yanıp her nē melikdin ma'lūm kılıp ērdi 'arz kıldı (4) ve bu eṣnāda 'Alī Bēg Cōni Ḳurbānī bā-vücūd ol türlük hareket ki andın vāki' bolup ērdi der-gāh-ı 'ālī penāhka²⁸³⁷ kēlip envā' elṭāf (5) bilen maḥṣūṣ boldı ve ol Şāḥib-kırānnı Herāt üstige yörür üçün terğīb kılıp 'ahd u şart bilen mü'ekked²⁸³⁸ boldı ki ittifāk bilen²⁸³⁹ (6) Herātga yorigeyler ve icāzet alıp mūrāca'at kıldı.

Tēmür Bēgniñ Mīrānşāh Mīrzānı Ḥorāsānga yibergenı zikride

(7) Sene *işneyn ve semānīn ve seb'amiede*²⁸⁴⁰ Mīrānşāh Mīrzānı ki on dört yaşıda ērdi Ḥorāsānga ḥükümet üçün atap yiberdi (8) ve bēglerdin Cihāngīr Barulas, Ḥācī Seyfe'd-dīn, Aḳ Buğa, 'Osmān 'Abbās, Muḥammed Sultān Şāh, Ḳumārī Yasavul, Tābān Bahādur, (9) Urus Buğa, Pīr Ḥüseyn-i Barulas, Ḥamza bin Emīr Mūsā, Muḥammed Ḳazğan, Sarıḳ Eteke, Muẓaffer {bin} Üç Ḳaranı ēllig ḳoşun (10) çerik bilen aña ḳoşup ḥükm kıldı ki köç bilen bargaylar. Kilifde²⁸⁴¹ köfrük bağlap ötüp ol kış Şuburgānda (11) ötkerip Bādġīs vilāyetini çapıp köp māl aldılar ve 'Alī Bēgdin ēlçi kēldi kim va'de yosunı bilen Herāt üstige (12) yörümek kerek.

Şāḥib-kırānnıñ İrān vilāyetiga 'azīmet ḳılğanı zikride

Semerḳand firdevs mānend anı
müstaḳarr ... cemāl tüşdim anı nāzenīn-mēn
bu şikest
biñ pāresin
ḳılğay nēçe çü ki
bērür mühr ü zer ü bērür ...

2834 *saqladı kim*: T *saqlap*

2835 *dēp*: P'de yok.

2836 *kal'ağa*: P *kal'a*

2837 *'ālī-penāhka*: P *'āl(ī) -penāhka*

2838 *mü'ekked*: T *mezḳūr*

2839 *bilen*: P'de yok.

2840 782'de.

2841 T'de *Kilifde* kelimesi üzerine ok çıkartılarak satırın sol kenarına silik olarak şu yazılmıştır: *Kilif kūy tēgenniñ(?)*.

Hem oşal yıl Têmür Bêg çerik yığıp (13) Dizzağda köfrük bağlap ötüp çün Andhūdka yetti Bābā Sengü mülāzemetiğa ki²⁸⁴² zümre-yi evliyādındur barıp bir tōş (14) gūştını Bābā Sengü²⁸⁴³ Têmür Bêgniñ kögsige urdı ve Têmür Bêg fāl tuttı kim Hōrāsān sīne-yi rūy-ı zemīndür. Bu işāret aña- (15) -dur ki Hōrāsānnı saña bērdük ve andın Īrānga müteveccih bolup Melik Muḥammed ki Seraḥsda ērdi mülāzemetka kēlip envā' terbiyetka (16) ihtisāş taptı ve çün Merverūd ki Murğābka²⁸⁴⁴ meşhūrdur yēttiler ve andın ötüp Çigdelikde menzil kıldı. 'Alī Bêg üçün (17) kişi yiberdi ki қоşula kēlsün, özi kēlmey elçini hem yibermedi ve çün Melik Ğıyāse'd-dīnniñ çeriki Nışābūr sarı (18) ērdi. Şāhib-kırān Cām sarı bardı ve²⁸⁴⁵ andın Mevlānā-yi A'lem Uru' Zeyne'd-dīn Ebūbekr-i Tayabādī mülāzemetiğa barıp envā' (19) naşāyiḥ ol yegāne-yi rūzgārdın istimā' kıldı.

Fūşih Qal'ası fethide

Çün andın mūrāca'at kıldı Herāt sarı müteveccih (20) bolup çün Fūşihğa yetti üç künden soñ uruş salıp bā-vücūd ol-kim ol qal'a istihkāmğa meşhūr ērdi Emīrzāde (21) 'Alī ve Eygü Têmür Bilgüt ve 'Ömer 'Abbās ve Mübeşşir faşilğa²⁸⁴⁶ çığıp ve Şeyḥ 'Alī Bahādur ve qardaşı Sultān Husrev ve Mīrek dervāzeğa yörüp 98^[18a] (1) dervāzeni alıp **el-kışsa** Her tarafdın qal'ağa kirip²⁸⁴⁷ qal'anı²⁸⁴⁸ yēr bilen tēñ kılıp ēr ataglık kişi tirik qalmadı ve İlyās (2) ve ba'zı bahādurlar ḥandağda ğarq boldılar.

Herāt şehriniñ fethi zikride²⁸⁴⁹

Çün Fūşih feth boldı Şāhib-kırān Herāt üstige (3) yörüp taş qal'anı muḥāşara kıldı ve Ğoriler her künde uruşup köp kişi eki sarıdın helāk boldılar tā ol-kim (4) bir cum'a küni çāşt-gāh sultān uruşı bolup Eygü Têmür Bêg ve Mübeşşir ve Süyünçek qalkān yapıp qal'ağa yapıştı- (5) -lar. Dērler ol kün Têmür Bêg andağ yakın kēlip ērdi ki eki oq qalkānığa tēgdi²⁸⁵⁰. **el-kışsa** Cūy-ı Encīrdin kirip (6) qal'ağa çıgdılar ve bu²⁸⁵¹

2842 ki: P'de yok.

2843 Sengü: P'de yok.

2844 Murğābka: T Murğābğa

2845 ve: T'de yok.

2846 faşilğa: P, T sefil

2847 qal'ağa kirip: T qal'anı alıp

2848 qal'anı: T'de yok.

2849 fethi zikride: P fethide

2850 tēgdi: P tēgildi

zamānda ḥalāyıkñı bārū²⁸⁵² yüzidin kuyı taşlap dervāzeni buzup ḳal‘ağa kirdiler ve melik (7) Bel-i Encīr dervāzeside ērdi her nēçe merdānelık kıldı sūd tutmadı ve burun kişi ki faşılğa çığıdı Ḥalīl Yasavul (8) ērdi melik zarūret bilen içkeri şehrga kirip ēki miñ kişini Şāhib-ḳırān ḥuzūrığa tutup keltürdiler (9) ve ol cenāb alarnı āzād kılp dēdi: barıp şehir ēlige dēñiz²⁸⁵³ kim her kişi ēvdin çığmasa amāndur ve eger fužüllık kılsa (10) ḳanı heder bolğusıdur. Ēl çün bu²⁸⁵⁴ ḥaberni bildiler her kim bir köşe tutup her nēçe melik menādī kıldı ki ēl burc-ı bāre muḥāfazatı²⁸⁵⁵ (11) üçün çıksunlar²⁸⁵⁶ kişi inḳıyād kılmadı. Bī-çāre bolup anası Sulṭān Ḥātūn²⁸⁵⁷ ki Ṭağay Tēmür Ḥānnıñ²⁸⁵⁸ kıızı ērdi oğlu Pīr Muḥammed (12) ve İskender Şeyḥī ki Bījen neslidin ērkendür der-ḥ^vāst üçün yiberip Tēmür Bēg cerīmesidin kēçip²⁸⁵⁹ anasın oğlın (13) yandurdı ve yana kün melik yüz ḥacālet bilen çığıp²⁸⁶⁰ iltifātka ser-efrāz boldı.

beyt

bed-endiṣka çün yaman boldı baḥt

(14) başı kuyı kēldi revān nezd-i taḥt

Ve melikniñ İşkelce atlık ḳal‘ası bar ērdi ve Emīr Ğorī atlık oğlu anda ērdi dēdi: barıp (15) oğlını keltür, eger kēlme se n hem kēlme nē taḳdīr bolsa andaḳ bolğay. Melik oğlını ḥüsn-i tedbīr bilen ḳal‘adın keltürüp (16) ‘avātıf-ı pādīşāhāneğa ser-efrāz boldı.

Şāhib-ḳırān Ṭūs {ve} Kelātğa barganı zikride

Çün Tēmür Bēg Herātdın köñül cem‘ kıldı (17) Cakü Barulasnı ilgeri yiberip Ṭūs ve Kelātğa müteveccih boldı ve çün Nīşābürga yētti Şāhibü’d-da‘va Ebū Müslim-i

2851 bu: P bir
2852 bārū: T bāzū
2853 dēñiz: P dēgiz
2854 bu: P’de yok.
2855 muḥāfazatı: P muḥāfızı
2856 çıksunlar: P çıkşun
2857 Ḥātūn: T Ḥ’ātūn
2858 Ḥānnıñ: P Ḥān
2859 kēçip: T ötüp
2860 çığıp: T barıp

Mervezîniñ (18) mezârını tavâf kılıp ‘Alî Bêg ol cenâb teveccühidin haber tapıp²⁸⁶¹ yüz bîm bilen mülâzemetka keldi ve H’âce ‘Alî Mü’eyyed Serbedâr hem (19) dergâh-ı felek-iştibâhğa kélip ‘âtîfet-i husrev-âne bilen müftehîr boldı²⁸⁶² ve andın Esferâyînga yêtîp kal’ada Emîr Veliyyiñiñ nöker- (20) -leri êrdi. Bu²⁸⁶³ zamânda kal’anı feth kılıp köp kişi maqtûl bolup kal’ada ve év ve meskendin âsar kalmadı ve êlçi (21) Emîr Veliyyğa yiberdi ki mülâzemetka kelsün. Êlçini i’zâz bilen yandurup kélûrga va’desi boldı ve H’âraşa²⁸⁶⁴ 99^[18b] (1) êlini ki Hâcî ve Êzgü Barulasnı öldürüp êrdiler. Evlâdıga soyurgal bêrdi ve çün memâlik-i Hôrâsân feth boldı melik (2) bilen özge hükâmıñı öz yerleride²⁸⁶⁵ muqarrer kılıp Şeyh-i Sebzvârîni²⁸⁶⁶ Sebzvârğa²⁸⁶⁷ re’îs kılıp Tâbân Bahâdurnı daruga ta’yîn kılıp Mevlânâ (3) Kûtbê’d-dîn ki muqaddem ‘ulemâ êrdi ve êki yüz mu’teber ked-hudâyıñı Herâtdın Kîşke yiberdi ve dervâzeler ki tēmür bilen muğarrağ (4) ve nuqûş bilen ve kitâbe bilen müzeyyen êrdi Kîşke êlttiler ve hâlâ hem mevcûddur ve bu feth sene *selâse ve semânîn ve seb’amie-* (5) -de²⁸⁶⁸ müyesser boldı ve Şâhib-kırân Semerqandğa yanıp Mîrzâ Mîrânşâhnı²⁸⁶⁹ Serahsda kışlak koydı²⁸⁷⁰, Melik Pîr Muhammedni tutup Semerqandğa yiberdi (6) ve hem oşbu yıl Tēmür Bêg kıızı ki²⁸⁷¹ Eke Bêgi ki Muhammed Mîrgeke bêrip êrdi vefât boldı ve andın bir oğul Sultân Hüseyñ kaldı.

(7) beyt

qaysı nûşîdür ki nîşî bolmağay

qaysı köñüldür ki rîşî bolmağay

²⁸⁶¹ *tapıp: T tapı*

²⁸⁶² *boldı: P boldılar*

²⁸⁶³ *Bu: P Bir*

²⁸⁶⁴ *H’âraşa: P H’oraşa*

²⁸⁶⁵ *yêrleride: T yêrleridin*

²⁸⁶⁶ *Sebzvârîni: P Sebzârîni*

²⁸⁶⁷ *Sebzvârğa: P Sebzârğa*

²⁸⁶⁸ 783’te.

²⁸⁶⁹ *Mîrânşâhnı: P Mîrânşâh*

²⁸⁷⁰ *koydı: P’de yok.*

²⁸⁷¹ *kızı ki: P kıznı*

Tëmür Bègniñ Īrānga (8) èkinçi nevbet ‘azîmet kılğanı zikride

Bu esnâda haber yetti kim²⁸⁷² ‘Alî Bèg ve Mîr Veliyy ittifâk kılıp Sebzvârni muhâşara kılıpturlar. (9) Şâhib-kırân kış arasında çerik yığıp Buḥârâdın²⁸⁷³ Īrānga teveccüh kıldı ve çün Kelâtga yetti Mîrzâ Mîrânşâh kélip hoşuldı ve ‘Alî (10) Bèg Kelâtga müteḥaşşın bolup tamām at ve koy tavarını²⁸⁷⁴ taladılar ve nêçe maḥall Kelâtıñ qabap sene *arba ‘a ve semânın ve seb ‘amiede*²⁸⁷⁵ Mekrit (11) ve Bedaḥşâniler tağ üstige çığıp nefir çaldılar²⁸⁷⁶. Bu ḥâldın ‘Alî Bèg mütevehhim bolup Muḥammed Şeyḥ Hâcî ki çün Qurbân(?)²⁸⁷⁷ bégleridin êrdi (12) Tëmür Bèg qaşığa şefâ‘at üçün yiberip kızını ki Muḥammed Sultānga atap êrdi taşğarı²⁸⁷⁸ yiberdi ve Şâhib-kırân cerîme- (13) -sidin kêçip ‘Alî Bèg zarûret bilen çığıp mülâzemetka müşerref boldı ve ol kün turup ruḥşat bilen qal‘ağa (14) kirip yana ‘ahd uşatıp yağı boldı ve Şâhib-kırân, Soyurğatmış Hân ve Mîrzâde ‘Alî ve Şeyḥ ‘Alî Bahādurnı Kelât tégreside (15) koyup özi mu‘âvedet kıldı.

Turşız qal‘asının fethi zikride²⁸⁷⁹

Çün Şâhib-kırân Kelâtdın ḥatır cem‘ kıldı Turşız sarı (16) barıp qal‘asını qabadı ve ol qal‘adur ki Quhistân vilâyetide andın müstahkem qal‘a yoqtur ve Melik Ğıyâse‘d-dîn anı ‘Alî-yi (17) Sedidîga tapşurdı. Cem‘i Ğorîlerni anda kömek koyup êrdi melikga ḥükm boldı kim alarğa naşîhat kılğay her nêçe alarnı (18) el bolurğa sa‘y kıldı müfid bolmadı ve uruşga meşğül boldılar ve çün mancınık taşı bilen qal‘anın bārūsını²⁸⁸⁰ (19) buzdılar Ğorîlerniñ köñli qorqup ‘acz yüzidin el bolup²⁸⁸¹ qal‘adın çığıdılar ve çün Tëmür Bèg alarğa bahādurlıq (20) müşâhede kılıp êrdi qanlarını bağışlap²⁸⁸² alarnı Türkistân qal‘asıga yiberip qal‘alarnıñ dervâze-bānlığını (21) alarğa bérđi ve ḥâlâ hem dërler alar neslidin Türkistânda bardurlar ve Mîrânşâh Mîrzâ cānibidin Turşız daruğalığını 100^{19a1} (1) Sarıx Etekege bérđi. Bu esnâda Fârsdın Şâh Şücā‘

2872

kim: T ki

2873

Buḥârâdın: P Buḥâr(â)dın

2874

tavarını: T tovarını

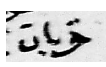
2875

seb ‘amiede: P seb ‘amie 784'te.

2876

çaldılar: P çaldı

2877

Qurbân(?): P , T

2878

taşğarı: T taşğarı

2879

fethi zikride: P fethide

2880

bārūsını: T bāzūsını

2881

el bolup: T'de yok.

2882

bağışlap: T bağışladı

elçisi kèlip köp pîş-keşler kèltürdi²⁸⁸³ ve Şāhib-kırān aña i'zāz (2) kılıp öz kişisini hedāyā bilen қоşup yiberip kızını Emīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīr üçün tiledi.

Şāhib-kırānnıñ (3) Māzenderānga 'azīmet kılğanı

Çün Turşız feth boldı Māzenderān üstige yörüdi. Çün Şāh Şücā'ğa haber²⁸⁸⁴ yètti Emīr Veliyy, (4) Emīr Hācīni ki muḥarreberidin érdi tuḥfe vü hedāyā bilen yiberip 'arz kıldı ki: Şāhib-kırān bu diyārdın 'azīmet 'inānını (5) évürsünler tā bende-yi mülāzemetķa teveccüh kılıp hizmette bël bağlay²⁸⁸⁵. Şāhib-kırān iltimāsını qabūl kılıp bu esnāda haber yètti (6) kim Şeyḥ 'Alī Bahādur Kelātğa kirip 'Alī Bēg bilen muşālaḥa kılıptur. Pes Şamılğan, Cermiğan bilen yanıp Rādkānda menzil kıldı (7) ve Şeyḥ 'Alī Bahādur, 'Alī Bēgni mülāzemetķa kèltürüp günāhını der-h'āst kıldı ve ḥūkm boldı ki Melik Ğıyāse'd-dīn ve 'Alī Bēg (8) köçleri bilen Semerķandğa barsunlar ve çün Ğurbān²⁸⁸⁶ elini bēgler kısmet kılıp köçlerini Māverāü'n-nehrğa yiberdiler (9) çün Ḥorāsān muḥālifleridin²⁸⁸⁷ şāfi boldı Semerķandğa yanıp 'Alī Bēg ve Emīr Ğorī ve Melik Muḥammedni bend kılıp Andigānga yiberdi (10) ve Melik Ğıyāse'd-dīnni²⁸⁸⁸ ve Pīr Muḥammed atlık oğlını Semerķandda saqladı. Bu esnāda Herātta vāqı'a yüz körgüzdi keyfiyyet ol-kim Melik (11) Fahre'd-dīn oğlu Muḥammed ve²⁸⁸⁹ qardaşı ki Melik Ğıyāse'd-dīn zamānıda felāket bilen yörür érdiler. Şāhib-kırān Ğor ḥükümetini alarğa (12) bērip érdi ve Ebū Sa'īd İsbahbad²⁸⁹⁰ ki müde{bb}er bendde érdi benddin ḥalāş bolup érdi. Ol maḥallıda ki Mīrānşāh Mīrzā Pencdehde (13) kışlaķ kılıp érdi hücum kılıp Herātķa kirip daruğalar ve bēgler mülāzımları²⁸⁹¹ köp zāyi' boldı. Çün bu haber Mīrānşāh (14) Mīrzāğa yètti Hācī Seyfe'd-dīn ve Aķ Buğa Bēgni ilgeri yiberip özi hem müteveccih boldı ve Ğorīler müdāfa'a üçün Ḥıyābān (15) başıda çığıp uruş bolup Ğorīler münhezim boldılar ve ekserī katl bolup kem kişi alardın qutuldı ve başdın (16) menāreler qopardılar ve çün bu haber Şāhib-kırānga yètti Melik Muḥammed ve 'Alī Bēg ve Emīr Ğorī ve Melik

2883 kèltürdi: T kèltürüp

2884 haber: P'de yok.

2885 bël bağlay: T bolup

2886 Ğurbān: T Qurbān

2887 muḥālifleridin: P muḥāliflerdin

2888 Ğıyāse'd-dīnni: P Ğıyāse'd-dīn

2889 Muḥammed ve: T'de yok.

2890 İsbahbad: P ; T

2891 mülāzımları: P mülāzım

Ğıyāse'd-dīn törtlesi²⁸⁹² (17) āhıret 'ālemiğa bardılar²⁸⁹³ ve sene *hamsa ve semānīn ve seb'amiede*²⁸⁹⁴ Şāhib-kırānnıñ sıñıl Ƙutluk Terken ve harem-i muhteremi²⁸⁹⁵ Dilşāt (18) Ağa vefāt boldılar ve hem oşbu yıl Emīrzāde 'Alīni Ƙamere'd-dīn üstige yiberip ve yolda Behrīn ēli anıñ uruğını talap (19) ol buzulup yandı ve Şāhib-kırān, Şeyh 'Alī Bahādur ve Seyfū'l-mülūk²⁸⁹⁶ ve Atalmış²⁸⁹⁷ ve Argun Şāhnı alar üstige yiberip (20) çün haber kēç qaldı Cihān-şāh Cakū Barulas ve Ėlçi Buğa ve Şemse'd-dīn ve Şayin Tēmürni on miñ kişi bilen²⁸⁹⁸ yiberdi ve burun (21) bargan ılğar Behrīn ēlini talap esīr kılıp ērdiler ve Cihān-şāh Cakū, Ƙamere'd-dīn kēyiniçe Issıq Köldin²⁸⁹⁹ **101**^[19b] (1) ötüp Kök-töpeğaça bardı²⁹⁰⁰ tapmay yandılar.

Şāhib-kırānnıñ Sīstān sarı barganı zikride²⁹⁰¹

Çün Tēmür Bēgge (2) dā'ıye boldı kim Māzenderān def'i üçün müteveccih bolğay. Tirmiddin²⁹⁰² ötüp Murgābğa yētkende haber kēldi kim Tümen-i Germsīri (3) yağı bolup Şeyh Dāvūd ki Tēmür Bēg Sebzvārda qoyup ērdi ve²⁹⁰³ Tābān Bahādurnı öldürüptür ve Mīrānşāh Mīrzā, Hācī (4) Seyfe'd-dīn ve Aq Buğa Bēgni alar def'i üçün yiberiptür²⁹⁰⁴ ve hālā Sebzvār muhāşaradur ve Sīstān ēli dağı muhālīfdür- (5) - ler. Pes Şeyh 'Alī Bahādurnı Emīr Veliyy²⁹⁰⁵ sarı yiberip özi Sīstān sarı müteveccih boldı ve Sebzvār Ƙal'asını naqb bilen (6) feth ētip ēki miñ kişini tirik ve dīvār arasında qoyup ve lāy²⁹⁰⁶ urdılar ve hālā hem ol dīvār bardur ve andın (7) Sīstānga yörüp²⁹⁰⁷ Şāh Celāle'd-dīn-i Ferāhī Ƙal'adın çığıp lāyık pīş-keşler tartıp 'ināyetka müftehir boldı ve Aq Tēmür (8) Bahādurnı yiberdi kim Sīstān tēgresini çapqay. Alar köp māl alıp çün Şāhib-kırān Zirihğa yētti uruş bilen feth kılıp (9) bēş miñ kişi qatl

2892 *törtlesi*: T *törtelerini*
2893 *bardılar*: T *yiberdiler*
2894 785'te.
2895 *muhteremi*: T *muhterem*
2896 *Seyfū'l-mülūk*: T *Seyfe'd-dīn*
2897 *Atalmış*: P, T *Altmış(?)*
2898 *bilen*: P'de yok.
2899 P+*ötüp*
2900 *bardı*: T *barıp*
2901 *barganı zikride*: P *barganıda*
2902 *Tirmiddin*: T *Tirmizdin*
2903 *ve*: P'de yok.
2904 *yiberiptür*: T *yiberdi*
2905 *Emīr Veliyy*: T *Tümen-i Germsīri*
2906 *lāy*: P *(l)āy*
2907 *yörüp*: P *turup*

boldılar ve başdın menâreler kıopardılar ve çün Sîstân zâhiriğa²⁹⁰⁸ yetti bir bēyik üstide turdı (10) kim Sîstân şehri nümūdār êrdi ve Şāh Kūṭbe'd-dīn, Şāh-ı Şāhān ve Tāce'd-dīnni cem'î bilen utru yiberip hîzmetkārlık (11) yüzidin kirip bâc u hārâcdın söz dēydürler ki nā-gāh on miñ kişi yadaḳ dervāzedin çıḡıp²⁹⁰⁹ Tēmür Bēgge müteveccih (12) boldılar ve ol cenāb êki miñ kişi kemīnde turḡuzup Muḥammed Sulṭān Şāhnı alarğa utru yiberdi ol alar bilen (13) uruşup oñ qol sarı qaça bērdi. Sîstānîler çire bolup dilîr 'aḳabdın yörüdiler çün kemīn-gāhğa yettiler. (14) Ol êki miñ kişi çıḡıp 'azīm uruş bolup²⁹¹⁰ yadaḳlar köp atnı ḥancer bilen mecrūḥ kılıp alardın köp kişi dervāzeğa yetkünçe (15) helāk tofraḳığa²⁹¹¹ yıḳıldılar.

beyt

besī ḳan ki tōküldi tofraḳ ara
köründi zafer közige lâle-zār

Yana ol²⁹¹² kün oñ (16) sol müretteb kılıp ḳal'a tēgreside çerik muḥîṭ bolup çerik allıda ḥandaḳ ḳazdılar ve yaḡı şebîḥūn kēltürüp çādırlar (17) arasığa kirip bir nēçe at ve tēveni ḥancer bilen ḳarnın yarıp eṭrāfdın şıba tōküp köpi helāk boldılar ve yana kün (18) uruş bolup²⁹¹³ Emīrzāde 'Alī bēş yüz kişi bilen dervāzeğa at yügürtüp Aḳ Tēmür Bahādur meded bolup muḥāliflerni (19) dervāzeğa sürdiler. Şāh Kūṭbe'd-dīn 'āciz bolup ıztırār yüzidin çıḡıp Şāḥib-ḳırān ḳaşıda tazarru' yüzini (20) yerge sürtüp dēdi²⁹¹⁴.

beyt

saḡa çarḡ-ı berīn be-kām êrür
kimge ḥod tāb-ı intikām êrür

²⁹⁰⁸ *zâhiriğa*: T *zâhiriḳa*
²⁹⁰⁹ *çıḡıp*: T *çıḳıp*
²⁹¹⁰ *bolup*: P'de yok.
²⁹¹¹ *tofraḳığa*: T *tofraḡığa*
²⁹¹² *ol*: P'de yok.
²⁹¹³ *uruş bolup*: T *uruşup*
²⁹¹⁴ *dēdi*: T'de yok.

Şāhib-kırān kancın kēcip²⁹¹⁵ (21) on bēş kişi bilen cōvēngar sarı yörüdi ērse otuz miñ Sīstānī bā-vücūd ol-kim hākimleri mülāzemetka **102**^{120a} (1) çığıp ērdi. Silāh bilen özlerini bārūdın²⁹¹⁶ taşlap ordu sarı yüzlendiler. Şāhib-kırān kol sarı yörüp (2) muhālifler şība tōküp ol cenāb atıga ok tēgip. Çün orduğa yētti Şāh Kūṭbe'd-dīnni bend kılıp özi uruş sarı (3) yörüp çerik bir yolu ol hāk-sār def'i üçün yörüp ekseri katl boldılar ve kal'anı alıp yer bilen tēḡ kılıp emākin (4) ü mesākinleri buzıldı ve şāhlarnıñ emvāl u hazāyinini çıḡardılar ve Şāh Kūṭbe'd-dīnni Semerkand yiberip 'ulemā (5) u ešrāfın Ferāh²⁹¹⁷ Kal'asıga yiberdi ve andın Bust sarı yörüp Tāk Kal'asını feth kılıp buzdı ve Bend-i Rüstemni ki (6) Sīstānnıñ ābādānlığı andındur buzdurup Kōke Kal'adın yörüp haber kēldi kim Tūmen-i Nikūderi, Kīc²⁹¹⁸, Mekerān sarı (7) barıptur. Şāhib-kırān, Muḡammed Mīrge²⁹¹⁹, Hācī Seyfe'd-dīn, Şeyḡ 'Alī Arḡuy Barulasnı kēyindin yiberip anıñ ēlige yētip uruş (8) bolup Tūmen katl bolup başını orduğa yiberdiler ve²⁹²⁰ Tēmür Bēḡ Hīrmen Suynı yaḡalap muhāliflerni müste'sal kılıp (9) bu maḡallda Kamaḡtuv ki Tēmür Bēḡ ēligini ok bilen ma'yūb kılıp ērdi pīş-keş bilen kēlip turdı²⁹²¹. Çün Şāhib-kırān anı (10) kōrdi, tanıp hem ol zamān maḡtūl boldı Kal'a-yi Surḡ musaḡḡar bolup ve üç miñ kişi derelerni bērkitip ērdiler. Uruş (11) bilen barça katl bolup Taḡaḡı ēlini²⁹²² hem feth kıldılar ve ba'zı Avḡanīler Süleymān Taḡını bērkitip ērdiler. Anda katık (12) uruş bolup Mīrzāde 'Alī ve Eyḡū Tēmür yaralık bolup Nikbī Şāh şehīd boldı. **el-kıssa** ol cemā'atnı tüşürüp (13) barḡanı yasaḡka yētkürdiler ve andın Kāndahār sarı yörüp Cihān-şāh ve Mübeşşir ve İskender²⁹²³ Şeyḡnı burun yiberip (14) şehrnı feth kıldılar ve çün Şāhib-kırān Cihān-şāh Cakūni²⁹²⁴ terbiyet kılıp Kēlātga yiberdi ve ol kal'anı naḡb salıp (15) feth kılıp ḡānim sālīm mu'asker-i hūmāyūnga kēlip Mīrānşāh Mīrzā hem kēlip²⁹²⁵ koşıldı.

beyt

²⁹¹⁵ *kēcip*: T *ōtūp*

²⁹¹⁶ *bārūdın*: T *bāzūdın*

²⁹¹⁷ *Ferāh*: T *Ferāde(?)*

²⁹¹⁸ *Kīc*: P *Kenc (?)*

²⁹¹⁹ *Mīrge*: T *Mīrek*

²⁹²⁰ *ve*: T'de yok.

²⁹²¹ *turdı*: P'de yok.

²⁹²² *ēlini*: T *ēli*

²⁹²³ *İskender*: P *İskende(r)*

²⁹²⁴ *Cakūni*: T *Cakū Barulasnı*

²⁹²⁵ *kēlip*: T'de yok.

muḥālif bolup tīg-ı kahr tu‘mesi

(16) memālik-i musahḥar çi şehir kal‘ası

Ve çün Sīstān ve Zābulistānnı²⁹²⁶ tevābi‘ vü levāḥıḳ bilen feth kılıp Şāḥib-kırān yanıp (17) Kandahārı Seyfil Barulasğa bērip Nikuderīni Seyfil Nikuderīga bērdi ve Cakū Barulas vefāt bolup yerini oğlu (18) Cihān-şāḥğa bērip özi on dört künde ılgap Semerkand bardı.

Tēmür Bēgniş Māzenderān fethi üçün (19) ‘azīmet kılğanı

Çün üç ay Semerkandda turdı Māzenderān fethi üçün ‘azīmet kılıp çün Belḥka yēttiler Sultān (20) Veys bin Şāḥ Şücā‘ kızını bargan elçiler bilen²⁹²⁷ yētkürdiler ve oğullarını²⁹²⁸ toyı²⁹²⁹ bolup bir nēçe kün anda tevaḳḳuf boldı (21) ve bargan elçilerdin Hācī H‘āce ki ol yolda edeb bilen ma‘āş kılmağandur yasaḳka yētkürdiler. Pes Şāḥib-kırān **103**²⁹³⁰ (1) Belḥdin yörüp çün Murğābğa yētti Hānzāde ki Mīrānşāḥ Mīrzā ḥaremi ērdi Herātdın kēlip Sultān Halīl oğlını ki ēki yaşıda (2) ērdi kēltürüp Sarāy Mülk Hānım ol oğulnı özi bilen Semerkand ēltip Hānzāde Herātka yandı çün Şāḥib-kırān (3) Nesāğa yētti ḥaber kēldi kim Emīr Veliyy nōkeri Durunnı muḥkem kılıptur. Şeyḥ ‘Alī Bahādur ve Süyünçek ve Mübeşşir ilgeri yörüp (4) Gāvkūşde Emīr Veliyy qaravulı²⁹³⁰ yolukup Mübeşşir²⁹³¹ alarğa at yügürtüp ağızğa oḳ tēgdi kim ēki tişi boğzığa (5) bardı ve bā-vücūd ol-kim ol cerāḥat ḡanīmetin tüşürüp baş alıp Şāḥib-kırānğa tēgürüp ol mevzi‘de (6) aḡa der-best boldı ve andın yörüp Durun kal‘asını bir künde feth ētip kötvalnı öldürdiler ve Dehistān (7) bilen yörüp Cürçān Suyıdın ötüp ḥükm boldı kim hēç kişi қоşıdın ayrılmāsın ve her künde yarım yıḡaç (8) yol köçer ērdi ki cengelni kēsip baradur ērdiler ve on toḳuz kün ol yolda qaravullar bilen uruş (9) ērdi anda Hācī Maḥmūd Şāḥ, Aḳ Tēmür Bahādur, Şeyḥ Tēmür yaḡşı uruş kılıp cüldü aldılar ve yēgirmi kün bolḡaç Emīr²⁹³² Veliyy (10)

²⁹²⁶ Zābulistānnı: P Zābulistān

²⁹²⁷ bilen: P‘de yok.

²⁹²⁸ oğullarını: P oğullarını

²⁹²⁹ toyı: P toy

²⁹³⁰ qaravulı: P qaravul

²⁹³¹ Mübeşşir: T‘de yok.

²⁹³² Emīr: P Mīr

Esterābād çeriki bilen kēlip²⁹³³ katık uruşup mağlūb bolup yandı ve köp kişisini öldürdiler ve çün ol (11) karar kıldı Şāhib-kırān buyurdi kim barça çerik handak kazğaylar ve çeper bilen muhkem kılğaylar ve otuz koşunni (12) keminde turğuzdı ve kēçe bolğaç Mīr Veliyy Māzenderānni²⁹³⁴ bilen şebḥūn keltürüp Mīrānšāh Mīrzā Murçiliğa yetip çeperlerni (13) buzup köp kişi handakda²⁹³⁵ tüştiler ve Mīrānšāh Mīrzā alar²⁹³⁶ def'i üçün uruşup buyurdi ki şība kıldılar (14) ve kemindin ol otuz koşun çığıp²⁹³⁷ bir lahzada alarnı perīšān kıldılar ve Mīr Veliyy ol yolda kuduklar kazdurup (15) erdi. Çün çeriki hezimet boldı ekseri ol çukurlarğa yığılıp²⁹³⁸ 'adem boldılar ve oşal kēçe Emīr Veliyy ehl {ü} 'iyālını (16) alıp Lenger yolıdın Damğān sarı kaçıp köçni Gerdekūh Kal'asında koyup özi Reyğa bardı ve Hudādād²⁹³⁹ Hüseyinī (17) ve Şeyḥ 'Alī anı kava bardılar ve ol özini Rüstemdārğa salıp özini halāş kıldı ve Şāhib-kırān Esterābādnı (18) Tağay Témür Hān oğlu Loxmān Pādişāhğa bērdi. Emīr Veliyy, Tağay Témür Hān nökeriniñ oğlu erkendür.

Témür Bēgniñ (19) Rey ve Sultāniyyeğa barıp Semerķandğa yanganı zikride²⁹⁴⁰

Şāhib-kırān Esterābāddın ağıruknı tutup ılğar her on kişidin (20) üç kişi bile eltip çün Reyğa yetti Sultān Aḥmed [Bağdād]dın Sultān Üveys Sultāniyyede erdi haber tapıp oğlu (21) Aq Buğanı anda koyup özi Tebriz bardı ve 'Ömer 'Abbās altmış kişi bilen bā-vücūd ol-kim qar ve yamğur erdi Sultāniyyeğa barıp **104**^[21a] (1) muḥālifler haber bilip Aq Buğanı alıp Tebrizğa bardılar ve 'Ömer 'Abbās kal'ağa kirip zabt kıldı ve Témür Bēgge haber yiberip (2) Sultāniyyeğa barıp ve 'Ādil Ağanı ki Sultān Üveys bēgleridin erdi Şirāzdın tilep terbiyet kılıp Sultāniyyeni aña müfevvez (3) kıldı ve Muḥammed Sultān Şāhnı cem'i bilen aña kömek koydı. İttifāk bilen yağı vilāyetidin taşarrufğa²⁹⁴¹ kivürgeyler ve andın (4) Rüstemdār vilāyetige kirip ḥākimleri muṭ' bolmay kal'alarga kirip 'asākir-i manşūr vilāyetni talap köp gānīmet aldılar (5) ve andın Māzenderān fethi üçün Āmul ve Sarığa yörüp Seyyid Kemāle'd-dīn ve Seyyid Rızā'e'd-dīn ki ol memleketde ḥākim ērdiler (6) nüvvābların pīş-keş bilen yiberip

²⁹³³ *kēlip*: T'de yok.

²⁹³⁴ *Veliyy Māzenderānnı*: T *Veliyyi Māzenderān*

²⁹³⁵ *handakda*: T *handakta*

²⁹³⁶ *alar*: T'de yok.

²⁹³⁷ *çığıp*: T *çıkip*

²⁹³⁸ *yığılıp*: T *yıkılıp*

²⁹³⁹ *Hudādād*: P *Hudād(ād)*

²⁹⁴⁰ *zikride*: P'de yok.

²⁹⁴¹ *taşarrufğa*: T *taşarrufka*

huṭbe vü sikke Têmür Bêg atığa oқudılar ve andın Semerқandğa yanıp ol kış Zincîr Sarâyda (7) kışladı ve ol kış Toktamış Hân on êki sultân Bêg Pûlâd başlıg ve ‘Îsâ Bêg ve Yağlı Bey ve Qazânçını yüz miñ (8) kişı bilen Tebrîzgâ yiberdi. Ol vilâyetқа yetip talan esîr kılmak ve öldürmekdin ol çî mümkün êrdi taқdîmğa yetkürdi- (9) -ler.

Têmür Bêgniñ yana Îrân sarı ‘azîmet qılğanı ki anı müverrihler Yörüş-i Se-sâle dêrler

Sene *semân ve semânîn ve seb’amiede*²⁹⁴² (10) Têmür Bêg üç yıllıq²⁹⁴³ yaraқ bilen Îrân sarı teveccüh kılıp çün Fîrûzkühğa yetti Seyyid Ğıyâse’d-dîn sarı çêriki²⁹⁴⁴ bilen qoşıldı (11) ve mundın burun haber bolup êrdi ki Melik ‘Îzze’d-dîn ki Luristân-ı Kûçek hâkimidür Hicâz kâfilesini talaptur. Pes her on (12) kişidin êki kişı bilen²⁹⁴⁵ êltip ol vilâyetқа kirip talap esîr kılıp ekser quttâ‘u’t-tarîkni tuttılar ve Hurremâbâd qal‘a- (13) -sını alıp ehl-i serik u fesâdnı öldürüp ol qal‘anı buzdı ve ol yörüşde Aқ Têmür Bahâdur, ‘Ömer ‘Abbâs, Muḥammed bin (14) Muḥammed Sultân Şâh marîz bolup fevt boldı ve H‘âce Bahâdur Mü’eyyedğa oқ tégip öldi ve bu esnâda haber yetti kim Sultân (15) Aḥmed-i Calayır Tebrîzgâ kéliptür. Têmür Bêg, Mîrânşâh Mîrzânî²⁹⁴⁶ ilgeri yiberip özi hem²⁹⁴⁷ yörüp Sultân Aḥmed kaçıp Şâhib- (16) -kırân Hâcî Seyfe’d-dînni sonıça yiberip çün aḡa yettiler aḡmâl eşqâlnı koyup ol varṭadın cännı kuttardı (17) ve İlyâs H‘âce, Şeyḥ ‘Alî Bahâdur Nemekzârda aḡa yetip uruş bolup İlyâs H‘âce yaralık bolup Sultân (18) Aḥmed mehlekedin ḡalâş boldı ve ol yörüşde Naḡcivânda ‘azîm ḡün-rîzlık bolup köp kişı telef boldılar. Ayturlar (19) Qumârî Inaқ beş yüz kişini gâh-ı dūd bilen öldürdi. Çün Âzerbâyincân musahḡar boldı meblağî Tebrîz êli mâl-ı amân (20) bêrip ol yaz anda maқâm kıldı ve çün ‘Âdil Aḡadın bégler şikâyet kıldılar ve andın bu müddetde iḡlâşî zâhir (21) bolmaydur êrdi. Anı tutup Eygü Têmür Sultâniyyeğa barıp ḡazâyin ü defâyinni ki yıllarda cem‘ kılıp êrdi alıp özini **105**^[21b] (1) bir dîvâr astıda koyup öldürdiler ve Maḡmūd-i Ḥalḡâl{î}²⁹⁴⁸ Emîr Veliyni tutup Qumârî Inaққа tapşurdı ki başını (2) kêsip orduğa yetkürdi.

²⁹⁴² 788'de.

²⁹⁴³ *yıllık*: P *yıl*

²⁹⁴⁴ *çêriki*: T *çêrik*

²⁹⁴⁵ *bilen*: P *bile*

²⁹⁴⁶ T+*hem*

²⁹⁴⁷ *hem*: T'de yok.

²⁹⁴⁸ *Ḥalḡâl{î}*: P, T *Ḥalḡâlnı*

Tëmür Bègniñ Gürcistān sarı barıp kılā' ü şehr-i Tiflīsni feth kılğanıda

Tëmür Bèg (3) küz faşlıda Tebrīzdin Gürcistān sarı yörüp çün Naḥcivāndın ötüp Gerni kıl'asını alıp Şeyḥ Ḥasan ki ḥākim êrdi (4) tuttılar ve Sermālūk kıl'asını ki Aras Suyı yaqasıdadur feth kılıp ḥākimini öldürdiler ve Qarş Kıl'asığa (5) yétip çün ol kıl'a gāyet istiḥkāmdadur Fīrūz-baḥt bérkitip uruşdın soñ 'āciz bolup amān bilen çığıdı (6) ve kıl'anı talap buzdılar ve kış maḥallıda Tiflīs şehrige yétip Gürciler üstüvār kılıp çerik ḥükm yosunı tura ve çeper (7) alıp uruş bilen²⁹⁴⁹ ol kıl'anı feth kılıp küffār-ı Gürcini dārū'l-bevārga yiberdiler ve Melik Buqrātnı bend kılıp andın yörüp (8) köp kıl'a ve şehr meftūḥ bolup ança altun ve kümiş ve la'l ve²⁹⁵⁰ dürr kılğa kirdi ki müstağnī boldılar ve çün Şeki vilāyetige yétti bég- (9) -lerni her tarafka yiberdi ki eṭrāf ü cevānibni buzup Gürc keferesini katl kılıp talan u tārācdın daḳīka nā-mer'ī (10) kalmadı ve kıblede Tëmür Bègge koşulup Kıl'a-yi Surḥnı feth kılıp Kīv(?) Suyığa köfrük bağlap Berda' eli münkād bolup (11) çün Qarabāğğa yétti Melik Buqrātnı Müsülmān kılıp öz vilāyetini aña bérdi. Bu esnāda Emīr Şeyḥ İbrāhīm-i Şīrvānī mülāzemetka (12) kélip pīş-keşler tokuz tokuz ötkerip sêkiz kıl arasında turup özini 'arz kıldı ve Tëmür Bèg Şīrvānātnı (13) muzāfātın aña müsellem tutup Gīlānāt mülūki ki hergiz kişige bāc-güzār êrmes êrdiler bu maḥallıda muṭī' bolup tuḥfe vü hedāyā (14) yiberip bāc {u} ḥarāc kabūl kıldılar. Şeyḥ 'Alī Bahādur uruğ bilen Qarabāğda koşulup ol kış anda kışlak boldı.

(15) Tëmür Bègniñ Berda' sarı barıp Toktamış Ḥānnıñ ılgarı Āzerbāyincānga kélgeni zikride²⁹⁵¹

Çün yaz boldı Tëmür Bèg (16) Berda'ğa barıp ḥaber yétti kim Toktamış Ḥān çapḳun yiberiptür. Tëmür Bèg, Şeyḥ 'Alī Bahādur, Eygü Tëmür ve 'Osmān 'Abbāsnı yiberdi (17) ki taḥḳīk kılsunlar ammā uruşdın mülāḥaza kılsunlar ki Toktamış bizge êldür çün alar sudın²⁹⁵² ötüp yağığa (18) yéttiler sorup bildiler kim Toktamış Ḥān çerikidür. Bègler qavl saḳlap yandılar. Yağı ḥayāl kıldı kim (19) kaçadurlar alarğa şība tóküp bègler yanıp uruşğa meşğul bolup kırk kişi bègler çerikidin zāyi' (20)

²⁹⁴⁹ *bilen*: P'de yok.

²⁹⁵⁰ *ve*: P'de yok.

²⁹⁵¹ *kélgeni zikride*: P *kélgenide*

²⁹⁵² *alar sudın*: T *alardın*

boldı. Bu maħallda Mīrānşāh Mīrzā yētip demār yağıdın ıçıgarıp alar mūnhezim²⁹⁵³ bolup alarnı Derbenddin ötkerip cem‘i (21) keşirini²⁹⁵⁴ tutup kēltürdiler ve Tēmūr Bēg, Toqtamış Hānnı sorup alarğa yaḥşı söz dēp at ve ton bērip deştka **106**^[22a] (1) yiberdi ve çün Kōkçe Tēñizğa yētti ḥaber kēldi kim Sarāy Mülk Hānım, Şāh-ruḥ Mīrzā ve Ḥalīl Sulṭān bilen Semerḳandın kēldiler. Tēmūr Bēg (2) utru barıp Merendde ittifāḳ-ı mülākāt boldı ve andın Alançıḳ Ḳal‘asığa barıp feth bolmay Muḥammed Mīrekni²⁹⁵⁵ ve Üç Ḳara Bahādurnı ḳal‘a tēgre- (3) -side ḳoyup soñ Şeyḥ ‘Alī Bahādur ve Ḥācī Seyfe‘d-dīn ve Eygü Tēmūr, Bā-yezīd Ḳal‘asığa barıp feth ḳılıp ḥākimini mülāzemetḳa (4) yētkürdiler ve ḥaber yētti kim Türkmenler ḳat‘-ı tarīḳ ḳılıp Ḥicāz ḳāfilesini ötkeli ḳoymaydurlar²⁹⁵⁶. Tēmūr Bēg Naḥcivāndın Muḥammed Türkmen (5) üstige yörüp ēl ulusnı talap andın Ḳal‘a-yi Bā-yezīd nevāḥisini ğāret ḳılıp Avnik Ḳal‘asığa yētip aḥşām Terākimeni (6) tārāc ḳıldılar ve Erzurūmnı feth ḳılıp Tahurtengā ēlçi yiberdi ve ol ēlçini i‘zāz ü ikrām bilen yandurup ēl (7) münḳād boldı²⁹⁵⁷ ve Mīrzā Mīrānşāh, Ḳara Muḥammedni ḳavup köp ğanīmet ve şāḥib-i cemāl kızlar ḳollarığa tüştı Şeyḥ ‘Alī Barulas (8) ve Aḳyānşāh Bērguçı ve Tilek Ḳoçend, Ḳara Muḥammedḳa yētip çün muḥkem tağlarda bērkıtip ērdi ḳolğa kivüre almay yandılar (9) ve anda Lālā Ḥ‘āce maḳtūl boldı ve Cihān-şāḥ Barulas cem‘i Türkmenlerğa yētip köp nēmerse ğanīmet aldılar ve Şāḥ Melik bin (10) Ğıyāse‘d-dīn Barulasnı bir yazıda ölük taptılar ve Erzurūmdın Şahrā-yı Muşğa²⁹⁵⁸ barıp her kim yolūḳtı talan u tārācdın (11) ḳutulmadı. Çün Aḥlāṭḳa yētti serdārları utru kēlip ēl boldılar ve çün ‘Ādil Cevzğa nüzūl ḳıldı ḥākimini itā‘at (12) yüzidin mülāzemetḳa kēldi ve andın köl yaḳası bilen ötüp Bend-i Māḥīdin Ala Taḳda uruḳḳa ḳoşuldı Van ve Veştān- (13) -ğa barıp Melik ‘İzze‘d-dīn mülāzemetḳa kēlip Van ēli Naşre‘d-dīnni özlerige serdār ḳılıp ḳal‘anı bērkittiler ve ol ḳal‘a erbāb-ı (14) tevārīḥ arasında andaḳ meşḥūrdur kim Şeddād-ı ‘Ād yasaptur ve gec ve taş bilen pes ol ḳal‘ağa uruş salıp yēgirmi künde (15) feth ḳılıp ol cāhillerni tağdın uçurdılar. Ayturlar kim Tēmūr Bēg, Yādigār-i Andḥūdini ḥūkm ḳıldı ki tümeni bilen (16) ḳal‘anı buzgey her nēçe sa‘y ü ğuşış ḳıldı bir taşnı andın ayıra almadı. Birev fuḫalādın ol ḳal‘a fethide rūbā‘ī dēptür.

²⁹⁵³ *mūnhezim*: P *mūnhez(im)*

²⁹⁵⁴ *keşirini*: P *keşirni*

²⁹⁵⁵ *Mīrekni*: P *Mīrgeni*

²⁹⁵⁶ *ḳoymaydurlar*: P *ḳoyma(y)durlar*

²⁹⁵⁷ *boldı*: T *boldılar*

²⁹⁵⁸ *Muşğa*: P *Muş*

(17) **rübā'ī**

şāhī ki be-tīg mülk-i Īrān be-girift

māh-ı 'alemeş ser-ḥadd-ı keyvān be-girift

tārīḥ-i giriften-i Ḥişār-ı Van ra

ger porsendet (18) be-gū be²⁹⁵⁹ Keyvān be-girift²⁹⁶⁰

Ve Naşre'd-dīnni ki ḳal'a eli serdār kılıp êrdiler saç saḳalın kırkıp ordunı évürüp²⁹⁶¹ öldürüp (19) yol başıda saldılar. Bu eşnāda Ṭahurtennin elçisi envā' pīş-keşler bilen inḳıyād u mutāba'at²⁹⁶² 'arz kıldı ve Têmür Bêg (20) vilāyetini aḳa müsellem tuttı ve çün Selmasğa yetti Melik 'İzze'd-dīnga Kürdistānnı bērip²⁹⁶³ terbiyet kıldı ve Urmī ḥākimi Tizek (21) yaḥşı pīş-keşler bilen meşmül-ı merḥamet ü iḥsān bolup Şāhib-kırān aḳa şāhib-i cemāl kenizek bağışladı.

Têmür Bêgning 107^[22b] (1) Işfahān fethi kılıp andın Şīrāzğa barıp musahḥar bolğanı zikride²⁹⁶⁴

Çün mundın burun Şāh Şücā' fevt maḥallıda Şāhib- (2) -kırānga mektūbı yētip oḳlı Zeyne'l-'ābidīnni sıfāriş kılıp êrdi. Çün Têmür Bêg munda yetti elçi yiberdi ataḳ (3) sēni sıfāriş kılıp êrdi mülāzemetḳa müteveccih bolḳıl ki ḥātırda oldur kim andaḳ terbiyet tapḳay-sēn ki maḥsūd-ı mülūk (4) ü ḥukkām refi' miḳdār bolḳay-sēn. Çün anıḳ āfitāb-ı devleti ḡurub ḥaddıḳa yētip êrdi elçini tutup fāsıd ḥayāl dimāḡı- (5) -da yol bērdi çün bu ḥāldın Şāhib-kırān şāhib-i vuḳūf boldı 'Irāk ve Fārs teshīri üçün

²⁹⁵⁹ *be: P ki*

²⁹⁶⁰ Şiirin tercümesi: "Öyle bir padişah ki İran'ı kılıcı ile feth etti. Bayrağının ayı (bayrağı) Keyvân'ın (Saturn'ün) sınırını feth etti. Eğer Van Hisarı'nın feth ediliş tarihini sorarlarsa söyle ki Keyvân'da feth etti.

Burada son mısra da metinde *be* yerine *ki* yazmaktadır. Eğer *ki*'li biçimiyle okursak "ger porsendet be-gū ki Keyvān be-girift" yani "Söyle ki Keyvān feth etti" şeklinde tercüme edebilir.

Son mısradaki *Keyvān* ebced hesabıyla Kamari 789'dur (Miladi 1378).

²⁹⁶¹ *évürüp: T öyürüp*

²⁹⁶² *mutāba'at: P, T mutāba'at*

²⁹⁶³ *T+êrdi*

²⁹⁶⁴ *bolğanı zikride: P bolğanıda*

cāzim bolup sene *tis'a* ve *semānīn* (6) ve *seb'amiede*²⁹⁶⁵ İsfahānga barıp Muẓaffer-i Kāṣī ki Zeyne'l-*ābidīnga*²⁹⁶⁶ ʔaḡayısı²⁹⁶⁷ bolur ʔrdi ekābir ü eṣrāf bilen mülāzemetka (7) kēlip Eygü Tēmür Bēg ṣehr ʔabtı üçün muḡarrer boldı ve ṣehr ʔli māl-ı amān ḡabūl kılıp Muḡammed Sultān Ṣāh ve Melik Tēmür māl üçün (8) ṣehrğa bardılar ve bēgler nōkerleri ba'zı mūhimmi üçün ṣehrğa kirip çün muḡaṣṣıllar māl²⁹⁶⁸ üçün teṣeddūd kılatur ʔrdi- (9) -ler. İsfahāniler 'Alī Künçepā bilen mu'āraza maḡāmıḡa kirip ḡavḡā-yi 'ām bolup üç miṡ²⁹⁶⁹ kiṣi çeriki ʔlidiñ maḡtūl boldılar (10) çün bu ḡāl vāḡi' boldı çerik ṣehrğa yüzlenip ṣehr ʔli uruṣup Bayan Tēmür Aḡ Buḡa ḡatl boldı ve ṣehr meftūḡ bolup (11) ḡatl-i 'ām boldı kim yētmīṣ miṡ kiṣi ḡatl boldılar ve andın Ṣīrāz üstige yōrüp Zeyne'l-*ābidīn* ḡaçıp Ṣāh Maṣṣūrğa (12) barıp ol anı tutup Selāsil Ḳal'asıda muḡayyed kıldı.

beyt

zi ebnā-yı dehrdin tileme ay köñül vefā

kim bu refiḡlerde (13) tapılmas mürüvveti

Ve Ṣāḡib-ḡırān mevāni' vü münāzi'siz Ṣīrāzğa nüzūl kılıp uṣūl u a'yān u rü'esā vü külūylar mülāzemet- (14) -ḡa ser-efrāz boldılar ve miṡ tümen kebekī māl ḡā'ibdin ḡabūl kılıp 'Oṣmān Bahādur muḡaṣṣılı bilen vuṣūlğa²⁹⁷⁰ yētti ve āl-i muẓaffer (15) Sultān Aḡmed Kirmāndın ve Sultān Yahyā Yezddin ve Ṣāh Ebū İṣḡāḡ Ṣīrcāndın²⁹⁷¹ ve Lurdın atabekler ki Gergīn Milād (16) neslidindürler mecmū' bu ṡavāyif der-ḡāh-ı 'ālem-penāḡa kēlip 'avāṡıf-ı pādiṣāḡāneḡa müfteḡir boldılar.

Toḡmaḡ çeriki- (17) -niṡ ḡücūmı Māverāü'n-nehrğa ve Tēmür Bēḡniṡ mürāca'atı bu cihetdin Fā{r}s {ve} 'Irāḡdın

²⁹⁶⁵ 789'da.

²⁹⁶⁶ *Zeyne'l-ābidīnga*: T *Zeyne'l-ābidīnniṡ*

²⁹⁶⁷ *ʔaḡayısı*: P *ʔaḡası*

²⁹⁶⁸ *māl*: T'de yok.

²⁹⁶⁹ *miṡ*: T *biṡ*

²⁹⁷⁰ *vuṣūlğa*: P *vuṣūl*

²⁹⁷¹ *Ṣīrcāndın*: T *Sīrcāndın*

Çün Kamere'd-dîn Ceta Moğolistân- (18) -da müste'sal boldı Toqtamış Hân mülâzemetiğa barıp ança ifsâd igvâ kıldı ki Toqtamış muhâlefet tarhı salıp neçe sultân (19) ve bēglerni²⁹⁷² Kamere'd-dīnga koşulup Türkistân üstige yiberdi ve Tēmür H̄vāce Aķ Buğa Şabrānnı bērkıtip her neçe sa'y kıldılar (20) feth bolmadı. Lā-cerem memālikde çapķunları barıp talap esır katl kıldılar. 'Ömer Şeyh Mīrzā Andigāndın ve Süleymān (21) Bēg ve 'Abbās Bēg, Emīr La'l ve Şeyh Tēmür Semerķanddın 'Ömer Şeyh Mīrzāğa koşulup Seyhūn suydın ötüp Çökelekde **108**^[23a] (1) muhāliflerğa yetip eki tarafđın çerģe tüzeliپ uruş bāzārı revnaķ körüp şabāhđın şāmģaça imtidād-ı peydā kıldı (2) ve 'Ömer Şeyh Mīrzā cem'i bahādurlar bilen özini muhālif kılığa urup narı yüzge çığdı ve bēgler ba'zı sözler üçün (3) bir avnı kılığa yiberdiler ki 'Ömer Şeyh Mīrzāğa 'arz kılığanı ol kiři anda yetip mīrzānı körmey yanıp dēdi ki 'Ömer Şeyh (4) Mīrzā kaçiptur. Bu söz bilen bēgler ve bahādurlar münhezim boldılar ve çün 'Ömer Şeyh Mīrzā ol yasalığa yandı hēç kim qalmaydur (5) ērdi te'essūf yüzidin ança uruştı ki atı yaralıķ boldı. Āhır mülāzımlarđın birev atını aña mindürüp yalguz Andigān- (6) -ğa bardı ve çerik şāhzādeni körüp yığıldılar. Bu esnāda Aña Töre Moğolistāndın Taşkend ve Sayrām kēlip çapķun saldı. (7) 'Ömer Şeyh ol çerikke anıñ bilen ērdi Hocend kēlip eşitti kim muhālifler Andigān yörüdiler. Seyhūn yakası bilen yanıp (8) alar bilen muķābele bolup bir kēçe Aña Töre habersiz sudın kēçip 'Ömer Şeyh Mīrzā aña utru yörüp katıķ uruş boldı. (9) Ammā çün yağı köp ērdi Andigān Qal'asığa kirip Aña Töre kapap şāhzāde ğāyet ğayretđin çığıp özini²⁹⁷³ yağı çerikige (10) salıp bahādurlıķ dādını bērdi. Tūkel Bahādur, 'Ömer Şeyh Mīrzā cılavdın tutup atı²⁹⁷⁴ düşmen arasđın çıkardı ve Aña Töre (11) yanıp mīrzā bir cemā'atnı kava yiberip köp kiři Cetadın maķtūl boldılar ve Emīr Süleymān-şāh ve Emīr 'Abbās Semerķand şehrini (12) mazbūt kılıp deşt çeriki Māverāū'n-nehr memleketiğa kirip Kūytengāça çapıp nihāyetsiz māl u esır alıp Zincīr Sarāynı (13) köydürdiler ve Emīr 'Abbās ki Çökelek uruşıda oķ yēyip ērdi vefāt boldı ve çün bu haber üçün Tēmür Bēgge (14) elçi yiberip ērdiler. On yeti künde Şīrāzğa yetip şūret-i vaķāyi'ni 'arz kıldı. Tēmür Bēg, 'Osmān 'Abbāsnı ta'cīl bilen (15) Semerķandğa yiberip özi hem müteveccih boldı ve²⁹⁷⁵ Fārs {ve} 'Irāķ vilāyetini āl-i muẓafferğa taķsīm kılıp 'ālī-cenāb ifādet-me'āb Seyyid Şerīf-i (16) Cürċānī ve Emīr 'Alāe'd-dīn Inaķnı ba'zı müte'ayyinler ve muhterife bilen ki

²⁹⁷² *bēglerni: P bēgler*

²⁹⁷³ *özini: P özi*

²⁹⁷⁴ *atı: P anı*

²⁹⁷⁵ *hem müteveccih boldı ve: T'de yok.*

hünerde bî-naẓîr êrdiler Mâverâü'n-nehrğa köçürüp özi (17) hem mu'âvedet kıldı ve Bend-i 'Azdu'd-devlede Pehlevân Mühezzeb-i Horāsānîni kēlip çün Ebūkhūgha yetti Pehlevân-ı mezkûr yahşî (18) hizmet kılıp Ebūkhūhnı aña bērdi ve Reyde aghrukka koşulup Mîrānshāh Mîrzā bilen Hācî Seyfe'd-dînni Horāsāngha yiberdi (19) ve Kamer Kāshānî²⁹⁷⁶ ve Qazvînni Pîr Ahmed-i Sāveyîgha ve Reyni Mūsā Çürkargha ve Fîrūzkūh ve H'ār-reyni İskender Şeyhîgha ve Damgān- (20) -nı Cemşîd Kārungha²⁹⁷⁷ ve Esterābādın Pîr Pādîshāgha bērip özi çün Semerkandgha yetti muhālîfler kaçıp êrdiler Hudādād Hüseynî (21) ve Şeyh 'Alî Bahādur ve 'Ömer Tābān yağını kavup köp kişi alardın öldürüp yandılar ve hem kimdin Çökelek uruşda ihmālî vāķî' **109**^[23b] (1) bolup êrdi gāzab kıldı. Ol cümledin Emîr Süleymān-shāgha 'azîm 'itāb kılıp Berāt H'āce Kōkülteşni saķalın kırkıp opa (2) ênlik²⁹⁷⁸ sūrtup bürünçek kēydürdi ve Kūçe Melikni ki Hocend esîrleri on üç²⁹⁷⁹ kişi bilen üç yüz kāfirdin ayırıp (3) êrdi terbiyet kılıp tarhān kıldı ve 'Ömer Şeyh Mîrzāni tahsîn kılıp qadrini fevķ-i ferqadeyndin ötkerdi.

Tēmür Bēghniġ (4) H'ārezm bēşinçi nevbet barganı zikride

Çün Şāhib-kırān Mâverâü'n-nehrğa kēldi Toktamış Hān çeriki yandılar ammā H'ārezmde (5) ba'zî sultānlar ve bēghler H'ārezm ēli ittifākı bilen turup êrdiler. Çün Tēmür Bēgh H'ārezmgha yetti ol cemā'at kaçıp Muḥammed (6) Sultān Şāh, Şemse'd-dîn 'Abbās, Üç Kara Bahādur, Eygü Tēmür Bēgh, Süyünçek Bahādur kavup alarğa yetip katl {u} tārāc kıldılar ve H'ārezm (7) ēlin köçürüp barça 'imārātını buzdurdılar²⁹⁸⁰ ve üç yıldın soñ Mūsîge Koçinnı yiberdi kim H'ārezmni ābādān kıldı.

(8) Muḥammed Mîrgeniġ yaġı bolġanıda ve ba'zî vaķāyi' zikride

Ol maḥallda kim Tēmür Bēgh H'ārezmgha müteveccih boldı Ebū'l-feth, Muḥammed Mîrge- (9) -niġ qardaşı ordudın kaçıp Lālām Bahādur vāķıf bolup anı yolda tutup sordı ki: qayan barasun²⁹⁸¹ dēdi²⁹⁸². Muḥammed Mîrek (10) yaġı boluptur ve anı

²⁹⁷⁶ Kāshānî: T Şāhnı

²⁹⁷⁷ Kārungha: P Kārun

²⁹⁷⁸ ênlik: P êngigide(?)

²⁹⁷⁹ on üç: T üçün

²⁹⁸⁰ buzdurdılar: P buzdurdı

²⁹⁸¹ barasun: P barasan

Buhārāda ‘Ömer Şeyh Mîrzāğa yètkürüp ‘Ömer Şeyh Mîrzā taḥkîk kılıp ḥaber yètti kim Muḥammed Mîrek Ḥişār-ı Şādmānda Têmür (11) Bêg ḥazîne ve cebe-ḥānesin alıp²⁹⁸³ cem‘i evbāşka üleşip yağı boluptur. ‘Ömer Şeyh Mîrzā üstige yörüp Muḥammed Mîrek²⁹⁸⁴ turuş (12) bîrmey çeriki perîşān bolup Ḥuttalānga barıp ‘Ömer Şeyh Mîrzā Ḥuttalān[ğa yètip] ol kaçıp Bedaḥşān barıp Şāh Bahāe’d-dīn (13) aḡa yol bîrmey Muḥammed Mîrek²⁹⁸⁵ yanıp nōkerleri yüz èvürüp özi tōrt kişi bilen ‘Osmān uruḡka yolukup anı tutup (14) yolda ‘Ömer Şeyh Mîrzādın ḥaber kèlip Muḥammed Mîrekni²⁹⁸⁶ öldürdiler ve Ebū’l-fethka Semerḳandda oşal şerbetni içürdiler. Aytur- (15) -lar kim Muḥammed Mîrek²⁹⁸⁷ şî‘rni ḥūb dēp ḥaṭṭnı yaḡşı bitür èrkendür²⁹⁸⁸ ve bu beyt anıḡ ebyātındındur²⁹⁸⁹.

beyt

mîrge der ‘aşk-ı (16) cānān go reved şāhı çî ḡam

mülk-i ma‘nā ra emr Melik-i Ḥuttalān go mebaş²⁹⁹⁰

Ve Muḥammed Mîrek²⁹⁹¹ yağı bolḡanda Cihān-şāh (17) Cakü, Borulday²⁹⁹² ve Aparı ve Tayḥān èli bilen Ḥ‘ārezm yörüşiḡa baradur èrdi. Bu eşnāda Borulday²⁹⁹³ èli yağı (18) boldılar Cihān-şāh Cakü ve Ḥ‘āce Yūsuf ve Cüneyd ve Pîr ‘Alî Tāz alarğa yètip talap perîşān kıldılar. Cihān-şāh (19) Cakü eşitti kim Mîrek²⁹⁹⁴ yağı boluptur Ceyḥūndın sal bilen kēçip Cüneyd Borulday²⁹⁹⁵ ve ‘Alî Ekber üç miḡ kişi bilen üstige (20) tōküldiler ve Cihān-şāh Cakü bilen altmış kişi bar èrdi. Sunı arkaḡa alıp ol aḡşāmdın şubḡaḡa uruştı (21) ve Ḥ‘āce Yūsuf ve Pîr ‘Alî Tāz yüz kişi bilen

²⁹⁸² *Muḥammed Mîrgeñiñ ḡardaşı ordudın kaçıp Lālām Bahādur vāḡıf bolup anı yolda tutup sordı ki: ḡayan barasun dēdi: T’de yok.*

²⁹⁸³ *alıp: T’de yok.*

²⁹⁸⁴ *Mîrek: P Mîrge*

²⁹⁸⁵ *Mîrek: P Mîrge*

²⁹⁸⁶ *Mîrekni: P Mîrgeñi*

²⁹⁸⁷ *Mîrek: P Mîrge*

²⁹⁸⁸ *èrkendür: T èrdi*

²⁹⁸⁹ *ve bu beyt anıḡ ebyātındındur: T’de yok.*

²⁹⁹⁰ "Mîrge eḡer sevgilinin aşkı için padişahlık da gitse bir gam yoktur/Mânâ âlemi için eḡer Ḥuttalān hâkiminin emri de olsa düşünme"

²⁹⁹¹ *Mîrek: P Mîrge*

²⁹⁹² *Borulday: T Boralday*

²⁹⁹³ *Borulday: T Boralday*

²⁹⁹⁴ *Mîrek: P Mîrge*

²⁹⁹⁵ *Borulday: T Boralday*

sudın ötüp Cihān-şāh Bēgge koşulup şubhda muhālifka zafer taptılar **110**^{24a} (1) ve Cihān-şāh Cakū Kunduzda turup Borulday²⁹⁹⁶ eli Kābülga barıp Ebū Sa‘īd Bisudga koşuldılar ve Tēmür Bēg, Aq Buğa-yı Bīsūdın (2) terbiyet kılıp Kābülni aña atadı ve anı Cihān-şāh Bēg kaşığa yiberip çün H‘ārezmdin yandı. Ramazān H‘ācenı neçe koşun (3) bilen yiberip Cihān-şāh ve Aq Buğağa koşıldı Kābül üstige bardılar ve Lağmanda Ebū Sa‘īd ve Cüneydga yètip tevābi‘ (4) levāhıqlar talan boldı²⁹⁹⁷ ve ol-kim alardın kutuldı Sind sarı kaçtılar ve Aq Buğa Bēg ve Seyfel-i Kāndahārīga yolukup (5) köp kişi alardın maqtül boldılar ve Cüneyd ve Bā-yezīd ve Ebū Sa‘īd yüz meşakkat bilen kaçıp Dehlīga bardılar ve ol maħallda ki Tēmür (6) Bēg H‘ārezmga bardı. Soyurgatmış Hān Buħārāda marīz bolup vefāt boldı ve çün Tēmür Bēg Semerkāndga keldi uluğ toy bērip (7) Sultān Maħmūd Hānnı hān köterdi ve Muħammed Sultān Mīrzā ve Pīr Muħammed Sultān²⁹⁹⁸ Mīrzā ve Şāh-ruħ Mīrzānı Bāğ-ı Behiştde ked-ħudā kıldı ve barça (8) çerik yanıp yurtlarıga bardılar ve bu hālāt sene *tis ‘īn ve seb ‘amiede*²⁹⁹⁹ ittifāk tüşti

Toqtamış Hānnıñ Māverāū (9) ’n-nehr üstige yörüp Tēmür Bēgniñ utru barganı

Toqtamış Hān bā-vücūd ol-kim Şāhib-kırān aña envā‘ terbiyet kılıp érđi (10) küfrān-ı ni‘metka ikdām kılıp Çerkes ve Bulğar ve Kıpçaq ve Alan ve Azaqdın qalın çerik yığıp ol kışda Māverāū’n-nehrğa ‘azīmet (11) kıldı ve Tēmür Bēg haber bilip etrāf [u cevānib]ga tovaçılar yiberdi ki çerik yığılgay. Bu uçurda haber yètti kim Toqtamış Hān (12) Ilğamış Oğlannı manglay bile qaravul³⁰⁰⁰ yiberiptür ve ol³⁰⁰¹ Hocend Suyıdın ötüp Zarnuğda ikāmet kılıptur. Şāhib-kırān (13) bā-vücūd ol-kim qar atnıñ kögsi bağrında³⁰⁰² érđi hāzır çerik bilen ılğap yolda ‘Ömer Şeyh Mīrzā Andigāndın kēlip koşıldı ve Şāhib- (14) -kırān Künçe Oğlan, Tēmür Kutluq, Şeyh ‘Alī Bahādurnı yiberdi kim muhālifler yolın tosqaylar ve özi Ilğamış Oğlan bilen (15) uruşup bir ħamlede muhālif hezīmet bolup ekserī ölüp ba‘zı Hocend Suyıdın ġarīk-i fenā bolup her nē kutuldı yol (16) tosqan bēgler alarnı ‘ademga yiberdiler ve Ėdi

²⁹⁹⁶ *Borulday*: T *Boralday*

²⁹⁹⁷ *boldı*: T *boldılar*

²⁹⁹⁸ *Sultān*: T’de yok.

²⁹⁹⁹ 790’da.

³⁰⁰⁰ *bile qaravul*: T’de yok.

³⁰⁰¹ *yiberiptür ve ol*: P’de yok

³⁰⁰² *kögsi bağrında*: T *kögsidin*

Bêrdi Bahşı ki Toqtamış Hân³⁰⁰³ bégleridin êrdi qolğa tüşüp (17) Şāhib-kırān andın hālātnı sorup özini ‘ināyet bilen ser-efrāz kıldı ve ol kış³⁰⁰⁴ Akarda ötkerip yazda (18) Mīrānşāh Mīrzā Hōrāsāndın ve çerik etrāf u cevānibdin yığılıp Hōcend Suyıda köfrük bağlap ötüp Tēmür Qutluq Oğlan, (19) Süyünçek Bahādur, ‘Osmān Bahādurnı³⁰⁰⁵ burun yiberip ve alar muhālifler şebīhūn éltip ekserini maqtūl kıldılar ve Toqtamış Hân (20) Arc Suyıdın ötüp Şabrān fethi kıla almay Yessini taladı ve çün haber taptı ki Şāhib-kırān yetti Deşt-i Kıpçakқа mūrāca‘at (21) kıldı ve Şāhib-kırān ılgap deşt sarı barıp H‘āce Şeyh Qoçin başlıqlarını ilgeri yiberip Sarıq Özende **111**^[24b] (1) çağdavulğa yétip ba‘zı ölüp ba‘zı alardın kaçtılar ve Kıpta³⁰⁰⁶ Tarhānga yoluxup yüz evlük kişi bilen köçürüp orduğa (2) yétkürdiler ve çün Şāhib-kırān Āl Qoşunğa yetti haber keldi ki Hācī Bég çün fermānı ve ser-be-dārlar yağı bolupturlar.

(3) Mīrānşāh Mīrzānı Şāhib-kırān Hācī Bég çün Qurbānī ve Mülük-i Serbedāl def‘i üçün Hōrāsānga yibergenı zikride

Hācī Bég (4) çün Qurbānīni Şāhib-kırān terbiyet kılıp êrdi ve ol maḥallda ki ‘Irāqnı feth kıldı anı Işfahānda qoyup êrdi. Ol vilāyet- (5) -din köp nēmerse anıñ qolığa tüşüp ol mertebēğa yetti kim kızını ‘Ömer Şeyh Mīrzā üçün³⁰⁰⁷ ‘aqd bağladılar ve çün Şāhib-kırān To- (6) -qtamış Hân def‘i üçün ‘Irāqdın yandı anı Tūsda qoyup özi Semerqandğa bardı. Bu esnāda Hōrāsānda haber tüşti kim Toqtamış Hân (7) Şāhib-kırānnı basıp Semerqandnı muhāşara kılıptur. Bu yalğan haber bilen Hācī Bég Kamere‘d-dīn oğlını ki Tūsda bend êrdi (8) çıgarıp sikke vü huṭbe ve Toqtamış Hân atığa okudı ve Serbedārlarını hem özi bilen yār kıldı ve Aq Buğa Bég Hōrāsān (9) çerikin yığıp Tūsқа barıp Hācī Bég utru kēlip ‘azīm uruş bolup Hācī Bég münhezim bolup qal‘ağa kirip müteḥaşşın (10) boldı. Aq Buğa Bég üç ay qapap Hācī Bégge haber yiberdi kim üç ay oñ qol bilen yattım üç ay sol qol bilen (11) yatıp üç ay arқан yatur-men yana üç ay körey ki sēn yüz tēpen yatur-sen yā men ammā ol tarafdın Şāhib-kırān (12) çün Hōrāsāndın haberini taptı burun Hūmārī Inaq, Hācī ‘Abdu‘llāh Dulday ve Sarıq Etekeni yiberdi ve alar Ceyhūndın ötüp (13) Hūmārī Kābül barıp özgeler Aq Buğa Bégge qoşıldılar ve Hācī ‘Abdu‘llāh ve Sarıq Etekeni Sebzvārğa

³⁰⁰³ Hân: T Hānnıñ

³⁰⁰⁴ kış: T kışnı

³⁰⁰⁵ Süyünçek Bahādur, ‘Osmān Bahādurnı: T Süyünçek Bahādurnı

³⁰⁰⁶ Kıpta: P, T Kıtna

³⁰⁰⁷ Mīrzā üçün: T Mīrzāğa

yiberdi. Mīrānşāh Mīrzā (14) hükm bilen yanıp çün Semerķandğa yètti Melik Pīr Muhammed bin Melik Ğıyāse'd-dīnni eki oğlu bilen yasaķķa yètkürdi. Bu Kurtlardan (15) özge kişi qalmadı. Andın Ğorāsān kèlip çün Cāmğa yètti Aķ Buğa Bègge³⁰⁰⁸ haber yètti kim Serbedārlar üstümüzge yörüdiler, eger (16) bat kèlmeseler iş müşkildür. Mīrānşāh Mīrzā miñ kişi³⁰⁰⁹ bilen yolda muhālifler qaravulnı³⁰¹⁰ tutup alardın haber tapıp yolda (17) uluğ su arada vāķi' boldı. Bègler dèdiler ki: su yaķasın bèrkitip turalı³⁰¹¹. Mīrānşāh Mīrzā dèdi: eger qal'a kılur bolsaķ (18) aydı Herātdın muhķem qal'a bolmas. Pes sudın ötüp Serbedārlar fedāyivār Baħr-ābād Tüzide utru kèlip katıķ uruş bolup (19) Serbedārların perīşān kıldılar. Nā-gāh üç yüz kişi oların kolğa urup bahādurlar perīşān bolup Mīrānşāh (20) Mīrzāğa kılıç yètkürdiler. Şāhzāde tevehhüm kılmay buyurđ ki şība töktiler muhālifler münhezim bolup Mülük-i Serbedār 'Irāķ (21) sarı bardılar ve şāhzāde başlarıdın menāre qoparıp andın Tūsğa 'azīmet kılıp Ğalāmad(?) èli qal'anı muhķem kılıp Mīr Ğācīni **112**^[25a] (1) Mīrānşāh Mīrzā yiberdi ki alarğa melāmet kılğay. Alar ok bilen ol Mūsūlmānnı öldürdiler ve çün vaķt-i intikām èrmes (2) èrdi Tūsķa yüzlenip çün Aķ Buğa Bèg Rātkānda utru kèlip şāhzāde köp 'ināyet sözi³⁰¹² Aķ Buğa Bègge dèdi ve (3) çün Tūsķa yetip qabadı Yūnus Cōni Qurbānī qal'adın çığıp ve yaķşı at tartıp 'ināyetķa maķşūş boldı ve Ğācī (4) Bèg, Yūnusnıñ üç yüz kişisini qal'ada tutķun³⁰¹³ kılıp Yūnus dèdi ki Ğācī Bèg qaķar şāhzāde yolların mażbūt (5) kılıp Ğācī Bèg qal'adın qaķıp Tūs Qal'ası feth boldı ve Tūs şehri ki Keykāvus bezminiñ reşki èrdi bu³⁰¹⁴ zamānda (6) Beyābān-ı Lūt dek kıldılar ve şāhzāde buyurđ ki baş kèltürsünler ve andın menāreler yasadı. Ayturlar ba'zığa (7) kim baş hükm bolup èrdi èr kişi tapmay ħvātūnlarnıñ başın kırkıp kèsip kèltürdiler ve çün on miñ kişi 'arşa-yi telef (8) boldı. Hükm kıldı ki èl qatldın bes kıldılar ve Ğvāce Mes'ūd-ı Sebzvārī ki Şāhib-kırānğa devlet-ħvāhlık kılıp èrdi 'ināyetķa (9) maķşūş kılıp andın tavāf üçün Meşhed barıp Ğānzāde utru kèlip tavāfdın son Herātķa barıp Bāğ-ı Zāğānda nüzül-i (10) iclāl vāķi' boldı ve eṭrāfdın elçiler kèlip yaķşı aħbār³⁰¹⁵ yètkürdiler ve Tèmür Bèg³⁰¹⁶, Ğvāce Aķ

³⁰⁰⁸ *Bègge*: P *Bèg*

³⁰⁰⁹ *mīrzā miñ kişi*: T *mīrzānıñ kişisi*

³⁰¹⁰ *qaravulnı*: T: *qaravulın*

³⁰¹¹ *bèrkitip turalı*: T *bèrkitiptür*

³⁰¹² *Aķ Buğa Bèg Rātkānda utru kèlip şāhzāde köp 'ināyet sözi*: T'de yok.

³⁰¹³ *tutķun*: P, T *tutķuy(?)*

³⁰¹⁴ *bu*: P *bir*

³⁰¹⁵ *aħbār*: T *aħbārlar*

³⁰¹⁶ *Bèg*: T *Bègdin*

Buğa üç miñ tümen³⁰¹⁷ yarmağ (11) Şāhib-kırāndın şāhzādeğa cüldü keltürdi ve şāhzāde andın küreng kaşka at ki ulus arasında nazīri yok ėrdi Muḥammed (12) Sulṭān Mīrzā üçün yiberdi ve Mīrānşāh Mīrzānı Şāhib-kırān tilep Semerqandda mülāzemetka yetti ve altı aydın soñ (13) Hācī Bēgni Seyyid ‘İmāde’-d-dīn Hezār Cerīni tutup Şāhib-kırānga yiberip³⁰¹⁸ Luḥūk kaşida anı yasaqqa yetkürdiler³⁰¹⁹.

(14) Şāhib-kırānnıñ Hızır H’āce Oğlan, Aña Töre def’i üçün bēşinçi nevbet Moğolistānga barganı zikride

Andın soñ (15) ki Mīrānşāh Mīrzānı Ḥorāsānga yiberdi dā’iye kıldı ki Deşt-i Kıpçaqqa Toqtamış Hān üstige bargay. Bēgler ki münāsib oldur kim (16) burun Cetağa barıp Hızır H’āce Oğlan bilen Aña Töre anıñ³⁰²⁰ def’ini kılğay-biz, andın soñ Toqtamış def’i üçün (17) müteveccih bolalıñ. Tēmür Bēg bu rāynı qabul kılıp tāriḥ yeti yüz toqsan birde Moğolistānga Āl Qoşun mevzi’idin ḥadem (18) ü ḥavāşī bilen Böribaşıdın tayy-ı mesāfet kılıp Ortağ³⁰²¹ ‘Akabesiğa çığıdı ve ol yolda Aykan Sūriğa yetkende su tapmay (19) köp at tavar³⁰²² telef boldı. Bā-vücūd ol-kim temmüz ėrdi nā-gāḥ feyzi fazl-ı ilāhdın bir mevzi’de ot arasında ança qar taptılar (20) kim elge ve tavarlarğa³⁰²³ vefā kıldı. Mīrek Elçi³⁰²⁴ ve³⁰²⁵ Pīr ‘Alī Tāz ki qaravul ėrdiler. Aña Töre anıñ miñ kişisiğa yoluktılar (21) ki Behrīn eli üçün kēlip ėrdiler ve alardın bir kişini³⁰²⁶ tutup orduğa keltürüp sözidin ma’lūm boldı kim Aña Töre 113^[25b] (1) Özün Yārda olturuptur. Şāhib-kırān, Şeyḥ ‘Alī Bahādur, Eygü Tēmür Bēgni ilgeri yiberip özi hem teveccüh kıldı ve yolını (2) ġacarçı ġalaṭ kılıp üç kündin soñ yolını taptılar. Pes çerikni eki tarafdın yiberdi bir cemā’at ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā bilen ve ġacarçı (3) Celāl Ḥamīd ėrdi ve özi bir yoldın ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā, Aña Töreğa yetip uruşup basıp Aña Töre cānını ol varṭadın kaçurup (4) şāhzāde köp ġanāyım ve ay menizlik kızlar bilen muṣaffer ü manşūr yanıp Aḥta Diktuda Şāhib-kırānga³⁰²⁷ qoşuldı. Ammā Şeyḥ (5) ‘Alī Bahādur ve Eygü Tēmürdin ḥaberi yok ėrdi. Şāhib-kırān ḥükmi bilen

³⁰¹⁷ üç miñ tümen: P üç tümen

³⁰¹⁸ yiberip: T yiberdi

³⁰¹⁹ yetkürdiler: P yetkürdiler<ler>

³⁰²⁰ Aña Töre anıñ: P Aña Töreniñ

³⁰²¹ Ortağ: P, T Oznağ(?)

³⁰²² tavar: T tovar

³⁰²³ tavarlarğa: T tovarlarğa

³⁰²⁴ Elçi: T Elçidin

³⁰²⁵ ve: T’de yok

³⁰²⁶ kişini: P kişi

³⁰²⁷ Şāhib-kırānga: P Şāhib-kırān

‘Ömer Şeyh Mīrzā bēglerni tiledi bardı ve³⁰²⁸ bēgler kēlip (6) orduğa koşıldılar ammā ‘Ömer Şeyh Mīrzā ellig kişi bilen Ala Kölğa yetip Bayan Kara Tēmūr sēkiz yüz kişi bilen yolukup (7) ‘azīm uruş bolup şāhzāde anda bahādurlığı zuhūrğa kēltürdi kim Behrām-ı hūn-āşām hayret barmağını tişledi (8) ve Pīr Hācī Arulat yahşi merdānelık kılıp şehādet taptı. Āhīrū’l-emrdin mūcāhidleri ol melā’īngā gālīb bolup³⁰²⁹ cem’i (9) keşir ol maḥāzīl-i şekāvet-karīndin mezellet tofrağığa yıkıldılar ve yanıp orduğa koşulup Cihān-şāh Bēgni (10) otuz miñ kişi bilen yiberdi ki her kayda muḥālifler mūteḥaşşın bolup ērdiler esir kılıp katl u nehībdin daķīķa (11) nāmer’ī koymadılar, ēl ulus ki Moğolistāndın alıp ērdiler. La’l Bēg ve Tēmūr Buğa bilen Semerķandğa yiberip (12) özi İmel Ğuçurğa yetip kēneşip ğaçarçılar ta’yīn kılıp bēglerni her taraf yiberdi kim muḥāliflerdin eser koymağaylar. (13) Ol cümledin ‘Ömer Şeyh Mīrzā, Kara H’āceğaçā bardı ki Semerķanddın añaça üç aylık yoldur ve Ğacarçı Burhān Oğlu ve Tēmūr Bēğiçek³⁰³⁰ ērdi (14) köp ğanīmet bilen yanıp Yulduzda koşıldı ve Cihān-şāh Bēg ve Şeyh ‘Alī Bahādur otuz miñ kişi bilen Şuruğlukķa değinç (15) barıp ğanīmet bilen yandılar ve ‘Osmān ‘Abbās yēgirmi miñ kişi bilen Suğulğan³⁰³¹ bilen Kökyārgā bardı ve Ğacarçı Celāl (16) Hāmīd ērdi ve Hudādād Hüseynī ve Mübeşşir ēki tümen bilen Ercigerde Bolğaçı ēlige³⁰³² yolukup kavī ḥarb boldı ki bir kēçe³⁰³³ kündüz (17) köterdi. ‘Āķibet gālīb bolup yağı perākende boldı ve Şāhib-kırān Sıçkan Dabağa yanıp Bolğaçı ēli yolukup (18) demār alardın çıĝdı ve ol maḥallda ki Şāhib-kırān, Toktamış Hān kēyinçe barıp ērdi Yādigār Barulas, Süleymān-şāh Bēg (19) Şemse’d-dīn ‘Abbās, Ğıyāse’d-dīn Tarḥānnı Türkistānda koyup ērdi. Çün eşittiler kim³⁰³⁴ Şāhib-kırān Cetağa bardı (20) alar hem Cetağa kirip yolda Hızır H’āce Oĝlan yolukup ‘azīm uruş boldı ki³⁰³⁵ bēgler yadaķ bolup üç kēçe kündüz (21) uruşup āhīr yaraş bilen ayrılıp Yulduzda orduğa koşıldılar ve Hāzret-i Şāhib-kırān uruĝnı koyup ılĝar **114**^[26a] (1) kıldı. Koşun Tayğa yetkende қаравулар қара көрүп Төмүр Бег анда кече туруп муḥālifler ḥaber tapıp perīşān boldılar. (2) Hızır H’āce Oĝlan Moğolistān saltanatıdın köñül köterip yazılarga yüzlendi ve çerик Құлān Көтелĝаça қавуп (3) ēl ve³⁰³⁶ ulusnı talap aldılar

3028 *bardı ve*: T’de yok

3029 *gālīb bolup*: T *gālīb yolukup*

3030 *Tēmūr Bēğiçek*: T *Tēmūr Bēg Bēğiçek*

3031 *Suğulğan*: T *Suğulĝay*

3032 *Bolğaçı ēlige*: T *Bolğaçıĝa*

3033 *kēçe*: T *nēçe*

3034 *kim*: T *ki*

3035 *ki*: T *kim*

3036 *ve*: P’de yok.

ve Celîsde olcanı³⁰³⁷ üleşip Yulduzğa bardı ve ‘Ömer Şeyh Mîrzâğa haber yiberdi kim her yêrde (4) ki yêtiptür yanıp Andigān barsun ol yanıp Köplekke yolukup kavî muhârebe bolup Köplek pervâne dēk gāzab (5) otığa köydi ve Kāşgar bilen yanıp ‘Ömer Şeyh Mîrzā Andigānda sākin boldı ve Şāhib-kırān Kiçik Yulduzdın Uluğ (6) Yulduzğa yanıp bahādurlarğa cüldü üleşip Semerķandğa yanıp ol kış Buḥārāda bolup Süleymān-şāh Bēgni (7) öziğe küyev kıldı ve Kişke barıp kurıltay kılıp çerik sanın arturdı ve Süleymān-şāh Bēg ve Hudādād Hüseynī (8) ve Şemse’-d-dīn ‘Abbās ve Şiddīk Tābān ve Sultān Sencer, Hācī Seyfe’-d-dīn ve Ḥasan Cāndārın yēgirmi miñ kişi bilen Kāmere’-d-dīn (9) def’i üçün Cetağa yiberip Issı Kölde Meleş ve Bēgeş, Şadr Pider-i Türkmenī³⁰³⁸ bēş miñ³⁰³⁹ kişi bilen qoşulup çün Almalıgdın³⁰⁴⁰ (10) ötüp Karatalğa yêtiler haber taptılar kim Olca Buğa Koçın, Kāmere’-d-dīnğa yolukup ‘azīm uruş boluptur. Bēgler (11) Meleş ve Bēgeş ve Ḥasan Cāndārın haber üçün yiberip alar uruş yêrige yêtip köp ölük kördiler ve birevni (12) ki endek ramaķı bar êrdi tapıp haber sorup dēdi³⁰⁴¹: munda Kāmere’-d-dīn bilen uruşup āḥir ol gālib bolup (13) Ençni Buçanay sarı bardı. Bēgler kēyinçe barıp çün İrtiş Suyığa yêtiler ol burun ötüp Tölesğa barganı- (14) -dur ki kiş ve as andın kēltürürler bēgler şanevber yığaçlarığa öz tamğalarını tartıp yanıp altı aydın soñ Semerķandda (15) Şāhib-kırānğa qoşuldılar.

Tēmür Bēgniñ Deşt-i Qıpçaqqa Toqtamış Hān üstige barganı zikride

Şāhib-kırān (16) Toqtamış Hān rezmi üçün ‘azm {ü} cezm kılıp çerikke bir yıllık ‘ulufe bērip Hocend Suyığa köfrük bağlap Taşkendde (17) kışladı³⁰⁴² ve anda zāt-ı şerīfiğa ‘arıza dest bērip kırk kün maraž imtidād taptı ve çün maraž şıḥhatқа mübeddel boldı (18) tārīḥ yēti yüz toqsan üçde Deşt-i Qıpçaqqa teveccüh kılıp Mîrzāde Pîr Muḥammed Cihāngîr ve Şāh-ruḥ Mîrzānı ba‘zı bēgler ve ḥavāṭîn (19) bilen Semerķandğa yandurdu³⁰⁴³ ve çün Kara Semānğa yētti qar ve yamğur bolup Toqtamış Hān elçileri kēlip bir şunqar, (20) toquz at pîş-keş kēltürüp ‘özl-ḥvāḥlık sözlerini ‘arż kıldılar. Şāhib-kırān dēdi: men aña köp yahşılık (21) kılıp anı

³⁰³⁷ *olcanı*: T *olçanı*

³⁰³⁸ *Şadr Pider-i Türkmenī*: T ve *Şadr ve Pider ve Türkmenī*

³⁰³⁹ *bēş miñ*: T *bēş yüz miñ*

³⁰⁴⁰ *Almalıgdın*: T *Almağdın*

³⁰⁴¹ *dēdi*: T’de yok.

³⁰⁴² *kışladı*: T *kışlaq saldı*

³⁰⁴³ *yandurdu*: T *yandura yiberdi*

salṭanatğa³⁰⁴⁴ yètkürdüm ve Urus Hān bilen uruşup māl ve çèrikim zāyi‘ boldı, ol hūḳūknı nisyān tākıda **115**^[26b] (1) koyup men ‘Irākka barganda çèrik yiberdi kim³⁰⁴⁵ memleketim havālīsini buzdı ve bā-vücūd ol mütenebbih bolmay özi kèlip İlğamış Oğlannı (2) qaravul kılip vilāyetde envā‘ harāblık kıldılar ve çün biz aña yüzlendük kara körmey turuş bérmedi³⁰⁴⁶ émdi (3) biz bu yörüşdin mütē‘ākıd bolmas-biz. Pes elçilerni mevḳūf kılip deştka yüzlenip çün Karaçuk ve Şayrāndın (4) ötüp on beş kün cedelde kirip su tapmay köp at tavar³⁰⁴⁷ zāyi‘ boldı. Sarıx Özenğa³⁰⁴⁸ yètip atlarını suğarıp (5) seyl kirgey³⁰⁴⁹ cihetidin üzdürüp kèçtiler ve anda Eygü Tèmür Özbekniñ eki nökeri kaçıp Toktamış Hānga bardılar (6) ve Uluğ Taḳka yètip üstige çıǵıp buyurdı ki anda menāre dèk māl yasap barganı tārīhni taşda kazdılar³⁰⁵⁰. Dèrler (7) ol taḳ³⁰⁵¹ bèyikligi èlilig qarıdur ve tégreside deştür, envā‘ çeşme-sār ve reyāhın ve eşcār bilen müzeyyen ve ol deşt- (8) -niñ tūl ü ‘arzını Tèñri Te‘ālā bilür ve pes.

lū’lū’ şı’r

èşittim ki Cemşīd-i ferruḥ sirişt

ki bir çeşmede taşka kıldı ser nibişt

(9) ki bu çeşm üzre bizniñ dèk besī

dem urdılar ve bardılar barçası

Ve müddet yörüp çün yörüş müddeti (10) mütēmādī bolup altı aylık yol ābādānlıqđın ırak tüştiler. Çèrikde қаht boldı ol türlük ki bir қой yüz altun (11) kebekī³⁰⁵² ve bir batman buğday yüz altun boldı. Ol cihet bilen uluğ av saldurdı. Ança şayd ol çèrikde tüşti kim bā-vücūd (12) kıllet-i ta‘ām el semiz şaydnı alıp aruǵnı qoydılar. Ayturlar anda bir kèyik bolur ki cūssesi gāvmış çağlık bolur Moğol (13) anı қандағай dèr ve

³⁰⁴⁴ *salṭanatğa*: T *salṭanatka*

³⁰⁴⁵ *kim*: T *ki*

³⁰⁴⁶ *bérmedi*: T *bérmey*

³⁰⁴⁷ *tavar*: T *tovar*

³⁰⁴⁸ *Özen*: T *Özön*

³⁰⁴⁹ *kirgey*: T *kirgen*

³⁰⁵⁰ *kazdılar*: T *qazıp*

³⁰⁵¹ *taḳ*: T *tağ*

³⁰⁵² *kebekī*: T’de yok.

deşt eli bēlin nēçe maḥall çerik şayd bilen ötkerdiler. Bu ġarīb ḥāk-sār bu³⁰⁵³ tārīḥde ki Mīrānšāh Mīrzā (14) mülāzımların birev yētiptür körüp-men ki ol yazıda kēçeler sıçkanlar tēşükleridin çıġıp³⁰⁵⁴ bülbul nevāsı dēk (15) sayraydur ērdiler el-‘uhdetü ‘ale-r-rāwī³⁰⁵⁵. Ol yazıda Şāhib-kırān çerik sanın körüp her çerikke yēti mīrzālar (16) bēgler at pīş-keş kıldılar ve Muḥammed Sultān Mīrzā hirevül³⁰⁵⁶ bolup Tobol Suyıdın ötüp yētmış yērde ot körüp (17) manglayğa barça қоşulup Şeyḥ Dāvūd-i Türkmenī³⁰⁵⁷ ḥaber üçün yiberip ol bir nēçe Alaçukқа yētip kişi tutup Şāhib-kırān (18) қаşığa kēltürdi. Andın Toqtamış Ḥān ḥaberin sorup dēdi: biz bir ay boldı ki ulusdın ayrılıp-biz, ḥaberimiz yoktur ammā (19) nēçe kün³⁰⁵⁸ boldı ki on kişi kīnet bilen bu cengelledürler ve Şāhib-kırān ‘İyd Ḥ‘ācenı otuz kişi bilen alar üstige yiberdi (20) ve Kumārī Yasavul alarğa қоşulup alardın ba‘zını³⁰⁵⁹ öldürüp ba‘zını tirik kēltürdiler. Toqtamış Ḥān ḥaberin alardın (21) sorup yörüdi çün Yayık Suyığa yētti ġacarçı dēdi: munda üç kēçit bardur biri Ayġır Yalı yana Bör{i}³⁰⁶⁰ Kēçit ve Çeşme Kēçit. **116**^[27a] (1) Şāhib-kırān dēdi: mundın maşlahat ērme kēçmek nē bola alur ki muḥālifler kemīnde bolġaylar ve oşandaġ ērkendür (2) pes su yokķarı³⁰⁶¹ yörüp sudın ‘ubūr kıldılar ve Tēmür suyığa yētkende Muḥammed Sultān Mīrzā kişi tutup kēldi ḥaber dēdi ki: (3) köp küren munda ērdiler, ḥaber tapıp köçtiler ve İyk Suyığa yētip manglay köfrükdin ötüp oñ sol sunı (4) üzdürüp kēçtiler. Karavullar üç kişi tutup kēltürdiler ḥaberleri ol-kim Toqtamış Ḥānnıñ ḥaberi yok (5) ērdi. Eygüniñ ēki nökeri kēlip ḥaber kēltürdi ve ol eṭrāf u cevānibġa çerikin yığıp-turur. Pes Şāhib-kırān (6) ḥaberim bilen yörüp qalın lāy yolūqup el zaḥmet bilen öttiler. Bu ḥālde qaravuldın ḥaber kēldi kim üç қоşun (7) yaġıdın köründi. Şāhib-kırān atlanıp yasal bilen yörüp birevni tutup kēltürdiler. Ol dēdi ki Toqtamış (8) Ḥān eşitiptür kim ordu kiyizde қаһтдур, sizni tartadur Süyünçek Bahādur ve Argun Şāhnı yiberdi ki ḥaber kēltürgey. Nēçe (9) yıġaç yol barıp muḥāliflerdin eşeri körmediler ve Mübeşşir Bahādur ilgeri barıp bir cengelde bir cemā‘at bilen uruşup (10) kırk kişi alardın tuttılar ve Şāhib-kırān, Müzemmil Tarḥān ve Celāl Ḥamīd ve Şayin Tēmürni yiberip alar düşmen bilen söz- (11) -leşip yandılar.

3053

bu: P bir

3054

çıġıp: T çıķıp

3055

el-‘uhdetü ‘ale-r-rāwī: P el-‘uhdetü ‘alī-yi rāwī

3056

hirevül: T zāhir

3057

Türkmenī: P, T Türkmenni

3058

kün: T’de yok.

3059

ba‘zını: P ba‘zı

3060

Bör{i}: T Bö{ri}

3061

yokķarı: T yokķarı siz

Êdgü Têmür Bègniñ qaravullıqqa barıp maqtûl bolğanı zikride

Şāhib-kırān Êdgü Têmür Bègni (12) cem'î bilen qaravullıqqa yiberdi kim muhāliflerniñ az ve köpini ma'lûm kılğay. Ol qalın lāy ve sudın ötüp Toqtamış (13) Hān qaravulığa yolukup çün muhālif köp êrdi yanmağını maşlahat körüp elge dèdi: sudın ötünj ve özi yağı- (14) -nıñ yolın tosüp ança müdārā kıldı ki el sudın öttiler ve özi hem suğa kirip atığa³⁰⁶² oq tégip ol (15) yadaq bolup oq atadur êrdi tā maqtûl boldı ve yağı ...³⁰⁶³ Herī-Melik bin Yādīgār Barulas ve Ramażān Karaça³⁰⁶⁴ ve Muḥammed (16) Arulat katl boldılar. Bu hālda Şāhib-kırān az kişi bilen anda yetip buyurdi ki bahādurlar sudın ötsünler. Hācī (17) Seyfe'd-dīn ve Cihān-şāh ve Celāl Hamīd merdānelıq kılıp üç kişini sürdiler ve Şāhib-kırān yanıp orduğa tüşüp (18) bahādurlar ki anda yaḡsı bendelikke kıyām kılıp êrdiler, terbiyet kılıp tarḡān kıldı ve hüküm boldı ki alarnı yasavul- (19) -lar yetmesün ve uluḡ mühr ve pervāne{çi} mührini ki Êdgü Têmür Bègde êrdi Şāh Melik Bègge bèrip kişi qarasin terbiyet (20) kıldı. Ba'zı tevārīḡde mezkûrdur ki çün Eygü Têmür Bèg maqtûl boldı ol kèçe çerikke vehm ü hirās ġālib bolup (21) ḡavf bilen ötkerdiler. **el-kıssa** Çün altı ay yöridiler ve Toqtamış Hān toqtamaydur³⁰⁶⁵ êrdi tā ol yerge yettiler kim **117**^{127b1} (1) tün kıskalıḡdın namāz ḡaqqı<n>nı oqusa bolmas³⁰⁶⁶. Pes 'Ömer Şeyḡ Mīrzānı bègler bilen yègirmi miñ kişi koşulup yiberdi (2) kim Toqtamış Hānga yetkeyler tā ol zārüretdin³⁰⁶⁷ turuş bergey, şāhzāde aña yetip qaravullar körüştiler.

Şāhib-kırān- (3) -nıñ muḡārebesi Toqtamış Hān bilen zikride³⁰⁶⁸

Ol eyyāmda ki ortada mesāfet êrdi, havā bulut bolup ba'zı maḡallda (4) qar ve yamḡur yaḡar êrdi kazādın ol kün ki körüştiler havā şāf bolup Têmür Bèg yeti qol tertīb bèrip³⁰⁶⁹ (5) biride Sultān Maḡmūd Hān ve Süleymān-şāh Bèg³⁰⁷⁰ êrdi ve èkinçi qolda özi ve Muḥammed Sultān Mīrzā ve üçünçi Mīrānşāh Mīrzā (6) ve Muḥammed Sultān Şāh muḡarrer boldı ve tørtinçi qolda Hācī Seyfe'd-dīn mevsüm

³⁰⁶² P+öziḡa

³⁰⁶³: P, T basım lap(?)

³⁰⁶⁴ Karaça: P H'āce

³⁰⁶⁵ toqtamaydur: T toqtamay

³⁰⁶⁶ oqusa bolmas: T oqup bolmas êrdi

³⁰⁶⁷ zārüretdin: P zārüret

³⁰⁶⁸ **bilen zikride**: P **bilen**

³⁰⁶⁹ T+ol

³⁰⁷⁰ bæg: T'de yok.

boldı ve beşinçide ‘Ömer Şeyh Mîrzâ yaşurun kalmasun (7) kim barça târîhde yêti kôl dëp bësh kôlnı mufaşşal kılıpturlar ve Şâhib-kırân yêgirmi miñ³⁰⁷¹ koşun bahādurlardın ta’yîn (8) kıldı kim ki eger bir cemā‘atka meded hâcet bolsa alar meded bolğaylar tümenler ve koşunlar öz maḥallıda turdılar ve (9) Toktamış Hân peydâ bolup kôl ve barāṅgar ve cöwēṅarnı şāhzādelar ve beyler bilen tüzdi. Meşel Taş Têmür Oğlan, Bêg (10) Yaruḳ Oğlan, Ilgamiş Oğlan, Bêg Pûlād Oğlan, ‘Alî Oğlan ve bēglerdin ‘Alî, Süleymân, Şofî Kōṅrat, Nevruz (11) Kōṅrat, Aḳta{d}, Aḳbuta, Uruscuḳ Kıyat, ‘İsâ Bêg, Ḥasan Bêg, Sarāy, Kōke Buğa, Yağlı Bey, Behrîn Kōṅkur Bey (12) ve³⁰⁷² özge bēgler ve bahādurlar bilen utruda keldi ki çerikiniñ³⁰⁷³ galebeliğidin kôzler hıyre boldı. Bu ḥâlda Şâhib-kırân (13) buyurdı ki ba‘zı tüşüp çadır tikip otaklarda ot yandurdılar. Toktamış Hân ol ḥâldın ta‘accüb kılıp dëdi: (14) bu ‘aceb êldür kim munıñ dëk künde çadır tikip aş pişüredürler ve Şâhib-kırân tüşüp êki rek‘at namāz kılıp ihlâş (15) yüzini yerge koyup ḥazret-i şamediyetdin nuşret mes‘elet kılıp aylandı. Bu eşnâda murtażā-yı memâlik-i İslâm Seyyid Bereke ve Ḥ‘ace Ziyā‘e (16) ‘d-dîn, Yūsuf ve Şeyh İsmâ‘îl ki nesebları kıdve-yi erbâb-ı şafâ ve ‘irfân şeyḥü’l-İslâm Aḥmed-i Câm *ḳuddise sirru-huğa* yêter (17) başların yalanğaç kılıp du‘â bilen Şâhib-kırân üçün nuşret tilediler ve Seyyid Bereke dëdi ki *tevecceḥ ḥaysu şî‘te* (18) *feinneke menşûrun*³⁰⁷⁴ bahādurlar ve mübârizler êki taraftın celâdet meydânıda ḳadem koyup muḥârebe vü muḳâtele ol tûrlük boldı (19) kim ma‘reke maḳtûllarığa felekniñ bî-raḥm cellâdınıñ yûreki köydi. Burun Ḥâcî Seyfe‘d-dîn at salıp ve Şeyh (20) Dervîş Bêg Allāhî öz ḡanîmini perîşân kıldı ve nêçe koşun anıñ soṅındın kirip ḳaşd kıldılar kim dest (21) bërdi körsetgeyler Cihân-şāh Bêg yolın tosüp alarnı yandurdı ve Mîrānşāh Mîrzâ cöwēṅargā toḳunup demār **118**^[28a] (1) alardın çıḡarıp münhezim kıldı ve ‘Osmân ‘Abbās az ḳişi bilen özini üç koşunğa urup kerr ü ferr maḥallıda atdın ayrılıp yana at yêtkürdiler³⁰⁷⁵ (2) bat atlanıp düşmen hirevülni perîşân kıldı ve Şeyh ‘Alî Bahādur tefriḳa taşı düşmen arasında saldı ve ‘Ömer Şeyh Mîrzâ (3) kılınç bilen barāṅgarı sarı yörüp her kim utrusığa keldi cevşenni aṅa kefen kıldı ve Bërdi Bêg ve Ḥudādād (4) Ḥüseynî ve³⁰⁷⁶ bahādurlar her ḳişi öz muḳābelesini köterdiler ve Ḳolıncaḳ Bahādur ve Şeyh Dervîş Bêg³⁰⁷⁷ Allāhî

³⁰⁷¹ yêgirmi miñ: P yêgirmi

³⁰⁷² ve: T’de yok.

³⁰⁷³ çerikiniñ: T çerikniñ

³⁰⁷⁴ *tevecceḥ ḥaysu şî‘te feinneke menşûrun*: "Nereye yönelsen Allah'ın yardımıyla galipsin."

³⁰⁷⁵ *atdın ayrılıp yana at yêtkürdiler*: P at yêtti ayrılıp yêtküzdi

³⁰⁷⁶ ve: T’de yok.

³⁰⁷⁷ Bêg: T Bahādur

èkev yalguz bir (5) koşunğa urunup barça münhezim boldılar ve Toqtamış Hân Şāhib-kırān utrusıdın yüz evürüp ‘Ömer Şeyh (6) Mīrzā sarı yörüp ve andın ötüp Süldüz elige toqunup köp kişi alardın ölüp Toqtamış Hân öte (7) çıgıp Şāhib-kırān arkasıda şaff urup turdı ve ‘Ömer Şeyh Mīrzā aña utru bolup uruşup Çeke Tovaçı (8) Şāhib-kırānğa dèdi ki: Toqtamış Hân çeriki kèyinde yasap turuptur. Şāhib-kırān anıñ sarı yörüp çün (9) Toqtamış Hân çetr-i felek-fersāyını³⁰⁷⁸ kördi tākāt keltürmey celādet eligi hareketdin qalıp sebāt ayağı bèridin bardı küfrān-ı (10) ni‘metde münkir bolup yüz hasret ü efsūs bilen köñül mülk ü³⁰⁷⁹ maldın köterip firār yolın tutup tamām Coçı Hân (11) ulusı buzulup bir anda³⁰⁸⁰ ulusdın ayrılıp perīşān boldılar.

meşnevī

havāşşı birle öldüm Toqtamış Hân
(12) yügürtüp atını èyledi cevalān

yasalğa toqunup arkağa çıgdı
Tèmür Bèg evrülüp elini yıgdı

(13) nèçe koşun bilen aña toqunup
kılıç u nīze oq birle avunup

anıñ dèk kan tøküldi ol zamānda
(14) dègey-sèn lāle-zār oldı yābānda

nèçe cehd èttiler Toqmaq ulusı
çi Kıpçaq u Alan ve çi Urusı

³⁰⁷⁸ *felek-fersāyını*: T *felek-fersāsını*

³⁰⁷⁹ *ü*: P’de yok.

³⁰⁸⁰ *bir anda*: P *birev*

(15) bèridin tapmadı muṭlaḳ Tèmr Bèg

uruşdın yanmadı muṭlaḳ Tèmr Bèg

uruş birlen işi tapmadı sāmān

(16) yüz évürdi uruşdın Toḳtamış Hān

hezīmet boluban taşladı taḥtın

çü kördi özgeçe ol demde baḥtın

(17) başın ḳutḳardı ol dem belādın

ḳoyup ḥasret bilen èl ulusın

ḳılur devrān birevni ḥān u sulṭān

(18) çü tüzdi mülkni èyler perīşān

‘aceb ḥālı ki bir dem pādişāhdur

yana bir dem ḥavādişdin gedādur

(19) köñül ḳoyma bu dünyā-yı denīga

ki bolmas bākī dervīş u ḡanīga

vefā andın tileme bī-vefādur

(20) anıḡ yaḥşılıḡı barça cefādur

çü devlet kèlse èylegil saḥāvet

èki ‘ālemde oşbudur sa‘ādet

(21) Çün ol feth-i nām-dār Şāhib-kırānğa ḥazret-i vāhibü'l-‘aṭiyyātdın rūzī boldı mecmū‘ şāhzādelar ve eṣrāf 119^{l28b1} (1) ve bēgler tehniyet dēp Şāhib-kırān alar bilen muşāfaḥa kılıp körüşti³⁰⁸¹ ve muḥālifler³⁰⁸² kēçe ılḡar yiberdi ve bahādurlar (2) intikām kılıcın suḡurup muḥābāt³⁰⁸³ ve müvāsānı ber-ṭaraf kılıp ol ber-geşte-rūzlarğa kēyindin tūḡ-ı kātıl ērdi ve ilgeridin (3) deryā ve Etil kıyās kılsa bolur ki bu ēki seylāb arasındın nē miḡdār sāhil-i necātқа yēttiler bolḡan³⁰⁸⁴ māl ü menāl ve ‘ıyāl ü (4) etḡāl ve tecemmül-i esbāb ança ‘asākır-i gerdün-me’āsır kılığa tüşti ki nātıқа tili anıḡ ta‘dādındın güng {ü} lāldur. Künçe Oḡlan ve Tēmür (5) Kutluḡ Oḡlan ve Ėdgü Bēg öz ēllerini tilep Şāhib-kırān alarğa yarlıḡ bērdi ki kişi alarınıḡ ēlige müte‘arrız bolmasun. Alar³⁰⁸⁵ (6) ēlin yığıp Ėdgü ve Tēmür Kutluḡ her ḡaysı bir sarı bardılar ve Künçe Oḡlan ba‘zı ēlin ḡolğa alıp Şāhib-kırān mülāzemetiḡa (7) kēlip envā‘ ‘ināyetқа ser-efrāz boldı ve barça bēgler ve çerikke çapḡun üçün barıp ērdiler köp ḡanāyım ve emvāl çün (8) ay yüzlük kızlar ve ḡuyaş meñizlik oḡlanlar ve at ve tēve bilen mu‘askerde müctemi‘ boldılar. Ayturlar Şāhib-kırān üçün bēş yüz miñ³⁰⁸⁶ (9) kıız ve oḡul terbiyet aldılar ve birev zureḡādın ol yolda ümīd tili bilen bitı dēptür ki tercemesi bu bolur.³⁰⁸⁷

beyt

‘ömrimizdin (10) eger ḡalır bākī

alḡa-biz ḡolğa terk-i nifāḡı

Ve Etil Suynıḡ³⁰⁸⁸ yaḡasıda Şāhib-kırān Ur Tōpe dēgen yērde ki ḡāyet (11) nezāhetlik ērdi yēgirmi bēş kün turup ‘ayş u kām-rānlıḡ dādını bērdi. Çün ol feth-i nām-dār Şāhib-kırān gerdün- (12) -iḡtidārğa müyesser boldı Semerḡand sarı mu‘āvedet kılıp Seyḡe’d-dīn Bēḡni uruḡda ḡoyup ol ḡaṭarlıḡ deştıni (13) ṭayy kılıp Şabrāndın ötüp Otrar bilen sudın kēçip ḡıṭṭa-yi Semerḡandnı öz vücdıdın cennet

³⁰⁸¹ *körüşti*: T *körüşüp*

³⁰⁸² *muḥālifler*: T *muḥāliflerniḡ*

³⁰⁸³ *muḥābāt*: P, T *muḥābād*

³⁰⁸⁴ *bolḡan*: P, T *bolḡay*

³⁰⁸⁵ *bolmasun. Alar*: T *bolmasunlar*

³⁰⁸⁶ *miñ*: T’de yok.

³⁰⁸⁷ *tercemesi bu bolur*: T’de yok.

³⁰⁸⁸ *Suynıḡ*: T *Suyı*

misāl eyledi ve ‘azīm toylar (14) kılıp Mīrānşāh Mīrzā Ḥorāsān barıp Şāhib-kırān kışlak Barsinde kıldı ki Taşkend nevāhīsidindür ve şāhzāde- (15) -ler ve ağalar ve bēgler³⁰⁸⁹ ve a‘yān ü eşrāfka savğatlar bērdi ve ol kış Barsinde ötkerip yaz bolğaç Semerķandda (16) barıp uluğ toylar kılıp Pīr Muḥammed Cihāngīrğa Kābül ve Ġaznī ve tevābi‘ni müsellemler tutup bēglerdin Ḥüseyn-i Şofī Tarḥān ve Kūṭbe (17) ’d-dīn ve Ḥubbi Ḥ‘āce ve Şemse’-d-dīn Üç Kārānı³⁰⁹⁰ bahādurlar bilen köçmen koşup yiberdi ve Kān-ı gilğa çığıp toy kılıp Ġıyāse’-d-dīn (18) Tarḥānnıñ eki kızını ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā oğlanlarığa Pīr Muḥammed Mīrzā ve Rüstem Mīrzāğa bērdi ve Ḥācī Seyfe’-d-dīn kızını Mīrzā Ābābekr bin Mīrānşāh (19) Mīrzāğa ‘ağd bağladı. Çün bu kazağaydın köñül cem‘ kıldı bēş yıllık Ġrān yürüşige ‘azīmet kıldı.

Tēmür Bēgñiñ Ġrān (20) vilāyetige bēş yıllık ‘azīmet kılğanı zikride

Şāhib-kırānnıñ sem‘-i şerīfge yetip ērdi ki Deşt-i Kıpçakka barganda (21) Ġrān memālikiniñ ḥukkāmı öz ḥaddıdın tecāvüz kılıp³⁰⁹¹ ḥilāf-ı destūr ‘amel kılıpturlar. Ḥātırige ḥuṭūr kıldı³⁰⁹² ki yana nevbet ol diyārga **120**^[29a] (1) barıp alarga sezā bergey. Bu endişe bilen tāriḥ yeti yüz toksan tōrtte Ġrān sarı müteveccih bolup Buḥārāda Cüy-ı Zerğa (2) yetkende kavī maraṣı³⁰⁹³ vücūdigā tāri bolup Semerķanddın Sarāy Mülk Ḥānım başlığ ḥavātinni tilep Muḥammed Sultān Mīrzā ki sudın (3) kēçip ilgeri barıp ērdi yandurup maraṣ ol mertebede iştidād taptı kim³⁰⁹⁴ köp kişi şifādın ēlig yudılar (4) ve şāhzādelar ve ḥavātın ve bēgler ḥazret-i risālet *şallā’llāhu ‘aleyhi ve sellem* ḥadīsi mażmūnı bilen ki *dāvū marḏākum bi’s-şadağa*³⁰⁹⁵ (5) ança şadağa fuḳarā ve mesākīnge bērdiler ki köp faḳir ḡanī boldı ve Tēḡri³⁰⁹⁶ ‘ināyeti bilen ol şa‘b maraṣ şifāge mübeddel bolup çün (6) mizāc-ı şerīfi ḥadd-ı i‘tidālge yetti ḥukm kıldı ki Muḥammed Sultān Mīrzā ilgeri bargay ve ol Ceyḥūndın ötüp Şāhib-kırān ḥavātinni yandurup (7) özi Ġrānge ‘azīmet kılıp Ābıverddin ötüp Ḥabūşānda Muḥammed Sultān Mīrzāğa koşulup Cürçān Suyı yaḳasıga bardı (8) ve Seyyid Bereke risālet üçün Māzenderānge barıp ērdi anda Seyyid Ġıyāse’-d-dīn bin Seyyid Kemāle’-d-dīn bilen kēlip köp pīş-keş (9) ‘arz kılıp dēdi ki: Seyyid Kemāle’-d-dīn itā‘at üstidedür ve çün

³⁰⁸⁹ ve bēgler: T’de yok.

³⁰⁹⁰ Kārānı: T Kārā

³⁰⁹¹ kılıp: T kılıptur

³⁰⁹² ‘amel kılıpturlar. Ḥātırige ḥuṭūr kıldı: T ‘amel ḥātırige ḥuṭūr kıldı

³⁰⁹³ maraṣı: P maraṣ

³⁰⁹⁴ kim: T ki

³⁰⁹⁵ Hadis: *dāvū marḏākum bi’s-şadağa* "Hastalarınızı sadakayla (sadaka vererek) iyileştiriniz."

³⁰⁹⁶ Tēḡri: P Tēḡri(i)

Esterābādğa yetti Pîr Pādîşāh bin Loqmān Pādîşāh bin Tağa (10) Têmür Hân yahşı hizmetkârlık kılıp ve andın Sarığa teveccüh kılıp hükm boldı kim³⁰⁹⁷ cengelni kèsip üç yol açsunlar. Çèrik cengel (11) kèsip her künde yarım yıgaç yol köçer èrdi³⁰⁹⁸ ve Seyyid Kemāle'd-dîn kaçıp Māhāne-yi Ser Qal'asığa bardı ve Seyyid Rızā'e'd-dīnga (12) koşulup qal'anı müstahkem kıldılar ve ol qal'adur yarımı su içinde gāyet istihkāmda ve tamām Māzenderān eli emvāl u (13) cihātlarını ol qal'aga èltip èrdiler. Ança kümiş ve altun anda cem' bolup èrdi ki muhāsib ve hem anıñ hisābıda (14) 'āciz èrdi ve Seyyid Ğıyāse'd-dīnni³⁰⁹⁹ qal'aga yiberdi ki³¹⁰⁰ atasığa naşihat kılıp orduğa keltürgey ve özi cengel kèsip çün qal'aga (15) yetti qaravullar yolup uruş bolup Hubbî H'āce bin Şeyh 'Alî Bahādur ol ma'rekede maqtûl boldı ve Māhāne-yi Ser sükkānı muhālefet (16) tarîkin sülûk tutup Şāhib-kırān Pîr Pādîşāh ve Argun Şāh-ı Burdalıgî ve Nādîr Şāh-ı Qarakülîni keme bilen sudın qal'a uruşığa (17) yiberip alar muhālifler kêmelerini alıp³¹⁰¹ 'asākîr-i nuşret-şî'ār her tarafdın kövürge çalıp uruşğa cāzim boldılar ve taşkarı (18) qal'anı alıp el erkke kirdiler sêkiz künden son el hayrān bolup bölük bölük qal'adın çıgıp Seyyid Kemāle'd-dîn ve Seyyid Rızā'e- (19) -'d-dîn evlād u ahfād bilen çıgıp Şāhib-kırān ol vāsıta bilen ki ol cemā'at rafzğa māyil bolup sünnet ve cemā'atқа (20) māyil èrmesdürler. Huşūnet yüzidin sözler dèp dèdi ki: mezāhib-i bātiladın ictināb kılıñ ve alarnı Sarığa (21) yiberip buyurdı kim çün Māzenderān eli bed mezhebdetürler³¹⁰² alar katlıga iqdām kılsunlar. Şeyh 'Alî Bahādur oğlınıñ intikāmı üçün **121**^[29b] (1) ve İskender Şeyhî atasınıñ qanı üçün Āmulda ifrāt bilen katl kıldılar ve Seyyid Kemāle'd-dīnni ehl {ü} 'ıyāl bilen H'ārezm yiberip (2) oğlanları Seyyid Murtażā ve Seyyid 'Abdu'llāhı Taşkentğa yiberdi. Elni İskender Şeyhîğa bèrip Sarını Cemşîd Qarunga bèrdi (3) ve Şāsmānda qaşr-ı refî' yasap oğlanlar ve haremlerni çün Şāh-ruḥ Mîrzā ve Sultān Halîl ve Mîrzā Rüstem ve Sultān Hüseyin (4) Mîrzānı tilep Sarāy Mülk Hānım başlap kèlip koşulup ol kış anda boldılar ve yaz bolgaç her on kişidin üç kişi (5) bilen èltip özge çèrikni havātın bilen koyup Yādigār Barulas ve Cihān-şāh Bèg ve Şemse'd-dîn 'Abbās ve Hācî Maḥmūd Şāh (6) ve Üç Kara Bahādurnı çèrik zabtı üçün koyup özi Semnān ve Reyğa barıp Muhammed Sultān Mîrzā ki manglay èrdi Qazvīnga (7) H'āce Şeyh

3097

kim: T ki

3098

èrdi: T èrdiler

3099

Ğıyāse'd-dīnni: P Ğıyāse'd-dîn

3100

yiberdi ki: T yiberip

3101

alıp: T'de yok.

3102

mezhebdetürler: P mezhebtürler

Şeh-vârni ki anda hâkim êrdi yiberdiler ve Sultâniyye hâkimi Aqçekî vefât bolup³¹⁰³ nökeri Argun Şâh³¹⁰⁴ hâkim êrdi vilâyetni (8) koyup kaçıp Muhammed Sultân Mîrzâ bir hafta anda turup Bağdâdka müteveccih bolup Kürdistânğa yetip hükm boldı ki Cimcimâl (9) yolu bilen barsunlar. Muhammed Sultân Mîrzâ ve Pîr Muhammed Mîrzâ Kürdistândın Sunkur Qal'asığa yetip³¹⁰⁵ Kürdlerni talap Süyünçek (10) Bahâdur ve Têmür H'âce ve Mübeşşir başlıqlarnı çapkunğa yiberip Derbend-i Taşı Hâtûn³¹⁰⁶ sarı 'azîmet kılıp Kürdistân serdâr- (11) -larındın birev 'arz kıldı ki men yollarnı yahşı bilür-men. Muhammed Sultân Mîrzâ aña hil'at ve kemer ve³¹⁰⁷ şemşîr bërîp Şeyh 'Alî Bahâdur (12) bilen manglay yiberdi. Bu esnâda Kürdistân hâkimi oğlu Sultân Şâhnı mülâzemetka tuhfе vü hedâyâ bilen yiberip Muhammed Sultân (13) Mîrzâ, Şeyh 'Alî Bahâdurnı tilep müraca'at kılğanda³¹⁰⁸ aş yêr maħallda³¹⁰⁹ ol ğacarçı öz matlûbıdın me'yûs bolup Şeyh 'Alî Bahâdurnı (14) buçaq bilen andağ urdı ki özge dem urmadı ve ğacarçını hem öldürüp köydürdiler ve Şâhib-kırân Luristân (15) ve Hûzistânğa 'azîmet kılıp 'Ömer Şeyh Mîrzâ sol sarı yörüp Kiv Qal'asını alıp kötvalnı orduğa yiberdi ve Gevherrûdğa (16) yetip hâkimi ğacarçı yüzidin kal'adın³¹¹⁰ çığdı ve Şâhib-kırân Derûcerdni Seyfe'd-dîn Koldaşğa ve Nihâvendni Şeyh Mîkâ'ilğa (17) bërîp Hurremâbâdğa yetkende Melik 'Îzze'd-dînğa kaçıp 'Ömer Şeyh Mîrzâ keyiniçe barıp çerik çapkunğa barıp andın Şâhib-kırân (18) Tüster vilâyetîğa müteveccih bolup daruğaları kaçıp Şîrâzğa bardılar ve³¹¹¹ 'Ömer Şeyh Mîrzâ koşulup Şâhib-kırân andın (19) Zal Suyı yaķasıda menzil kıldı ve Mîrânşâh Mîrzâ Kâşânğa yetip mülûk-i Serbedâr ki Hôrâsândın kaçıp êrdi 'acz (20) yüzidin kirip şâhzâde günâhın bağışlap orduğa yandı ve 'Ömer Şeyh Mîrzânı Têmür Bêg Huveyzeğa yiberip daruğa (21) kaçıp çün hâzret-i Şâhib-kırân Dizfûlda nüzûl kıldı Şemse'd-dîn Dehdâr utru kêlip yêgirmi har-vâr kümiş pîş-keş kıldı **122**^[30a] (1) ve Muhammed Sultân Mîrzâ ve Pîr Muhammed Mîrzâ Şüşderni feth kıldılar ve Şâhib-kırân Qal'a-yi Sefîdni ki ğâyet istiħkâmdadur ve hergiz hêç (2) pâdişâh uruş bile feth kıлмаğaydur êki künde musahhar kılıp Şîrâzğa müteveccih boldı.

³¹⁰³ bolup: T boldı

³¹⁰⁴ Argun Şâh: P Arnug Şâh

³¹⁰⁵ hükm boldı ki Cimcimâl yolu bilen barsunlar. Muhammed Sultân Mîrzâ ve Pîr Muhammed Mîrzâ Kürdistândın Sunkur Qal'asığa yetip: T'de yok.

³¹⁰⁶ Hâtûn: T H'âtûn

³¹⁰⁷ ve: P'de yok.

³¹⁰⁸ kılğanda: T kılıp

³¹⁰⁹ maħallda: T maħallıda

³¹¹⁰ kal'adın: T'de yok.

³¹¹¹ ve: T'de yok.

Şāh Manşūr uruşı Şāhib-kırān (3) bilen

Çün Şāhib-kırān Şāh Manşūrdın ança hisābı almaydur êrdi ol miqdār çerik ki bile êrdiler ve mīrzādelerdin (4) Muḥammed Sulṭān Mīrzā ve Pīr Muḥammed Cihāngīr ve Şāh-ruḥ Mīrzā bilen oṇ ve sol ve kolnı müretteb kılıp turdı ve Şāh Manşūr tōrt (5) miṇ kişi bilen utru kēlip Şehr-i Bāgistānīniṇ ḳaşıda Kürd-i Pātīlede cum'a küni ol ḳalın çerikke urunup ḳoşun- (6) -larnı buzup yasaldın öte çığıp kötellerḡa yētti ve Şāhib-kırān öz havāşşı bilen turup ol pehlevānnıṇ celādeti- (7) -ni müşāhede ḳılatur êrdi ve Şāh Manşūr ol ḥazretḡa ḥamle kılıp bā-vücūd ol-kim Şāhib-kırān ḳaşıda on beş kişidin (8) artuḡ ḳalmaydur êrdi aṣlā yēridin teprenmedi ve Şāh Manşūr yētip ēki nevbet Tēmūr Bēḡ duluḡasıḡa ḳılıç (9) yētkürdi. Şāhib-kırān *Sa'deyn Tārīḥide* mezkūrdur ki Şāh Manşūr ēki nevbet Şāhib-kırān duluḡasın çapıp Tēmūr (10) Bēḡ duluḡanı saḳlap ēlge körsetūr êrdi.

meşnevī

nē sarı ki yüzlendi ol pehlevān
turuş bērmediler (11) pīr ü cevān

veliyy şāh Şāhib-kırān yēridin
ḳadem ḳoymadı ilgeri kēyindin

ēki nevbet ol pehlevān şāhḡa
yētürdi (12) ḳılıç şāh-ı āḡāhḡa

duluḡanı çaptı anıḡ dēk ḥamāyil
ki bēḡ boldı at üstidin yerge māyil

Ve³¹¹² ‘ākıbet şāhzāde- (13) -ler ve bēgler etrāf {ü} cevānibdin ol pehlevān sarı yüzlenip Şāh-ruḥ Mīrzā bā-vücūd ol-kim henūz on yēti yaşıda ērdi (14) ol kün merdānelık kılip Şāh Manşūr kerr ü ferr arasında attın ayrılıp Şāh-ruḥ Mīrzā nōkerleri başını kēsip ol pehlevānnı (15) ayağdın tüşürdiler ve anıḡ ol pehlevānlıḡını³¹¹³ *Zafer-nāme* ve tārīḡlerde meştūrdur.

beyt

kēltürdi nēçe ḡamle pey-ā-pey çü ḡazanfer

(16) devlet yok ēdi bolmadı Manşūr muḡaffer

Çün Şāh Manşūr maḡtūl bolup Şīrāz feth boldı barça āl-i muḡaffer Şāḡib-kırān mülāzemetiḡa (17) kēlip burun nevāziş tapıp āḡirü’l-emr ḡāzab otıdın ḡüdāziş kördiler ve bu ḡazāyā *Zafer-nāme* ve tevārīḡde mezkūr- (18) -dur.

Şāḡib-kırānnıḡ Fārsdın ‘Irāḡ Işfahān sarı barganı zikride³¹¹⁴

Çün bu feth boldı Şīrāznı ‘Ömer Şeyḡ Mīrzāḡa, (19) Kirmānnı Êdgü Barulasḡa ve Yezdni Temük Ḳoçingā ve Ebūkūhnı³¹¹⁵ Lālam Ḳoçingā bērip özi Işfahān barıp andın (20) Angüvān barıp ve ol ēl çün İsmā‘iliyyedürler(?)³¹¹⁶ ḡükm boldı barçanı ḡatlı kılsunlar ve alar naḡblarḡa kirip (21) naḡblarḡa³¹¹⁷ su ḡuydılar tā barça su yolıdın dozaḡḡa bardılar ve anda ḡaremleri³¹¹⁸ yētip andın Hemedānḡa barıp **123**^[30b] (1) anda Şīrvānāt ve³¹¹⁹ Ḡilān ve³¹²⁰ Derbend, Bakū ve Āzerbāyincānnı Mīrānşāh Mīrzāḡa müsellemler tuttı ve ḡaber kēldi kim Muḡammed Türkmen taḡ arasında (2) olurtup Şafāsun Ḳal‘asıdın yörüp Türkmenlerni taladılar ve Şeyḡ Ḥacī anda zaḡm yēyip vefāt boldı ve gebr- (3) -lerdin anda bu ḡal‘a bar ērdi anı alıp buzup Sarıḡ Ḳurḡannı ve Kurtunı Mīrānşāh Mīrzā ve Üç Ḳara Bahādur feth (4) kıldılar ve

³¹¹² Ve: T Çün

³¹¹³ pehlevānlıḡını: T pehlevānlıḡı

³¹¹⁴ barganı zikride: P barganıda

³¹¹⁵ Ebūkūhnı: P Eberkūhnı

³¹¹⁶ İsmā‘iliyyedürler(?): P

³¹¹⁷ naḡblarḡa: P naḡblarda

³¹¹⁸ ḡaremleri: P ḡaremler

³¹¹⁹ ve: P’de yok.

³¹²⁰ ve: P’de yok.

Mîrânşâh Mîrzâ bilen Muḥammed Sultân Mîrzânî Kürdistānga yiberdi ve özi Aḳ Bulaḡda nüzûl kılıp cenâb-ı (5) şeyḫü'l-İslâm Şeyḫ 'Abdü'r-raḥmân-ı Isfarāyinî³¹²¹ Sultân Aḫmeddin elçilikke kélip ol çi Sultân Aḫmed dēp érdi qabûl tüşmedi (6) ve şeyḫni Şāḫib-kırân i'zâz ü³¹²² ikrâm kılıp yandurdi.

Şāḫib-kırānnıñ Baḡdādka barganı burun nevbet

Çün şeyḫni (7) yandurdi özi Baḡdādka 'āzim bolup menāzil tayy kılıp çün Qubbe-yi İbrāhîm Lik mezārıga yetti mücāvirlerdin sordı (8) kim kebüter yiberdiñiz³¹²³. Dēdiler: yiberdük. Buyurdi, yana kebüterga ḥaṭṭ bitip yiberdiler ki ol Kürd, aḫşām-ı Kürdî érdi ki (9) Têmür Bēḡ çerikidin kaçıp érdiler çün kebüter Sultân Aḫmedga yetti burunkı ḥaber bilen mütevehhim bolup icmāl-i eşkālın (10) sudın kēçürdi ve Şāḫib-kırân ılḡap Baḡdādga yetip Sultân Aḫmed sudın ötüp érdi. Çün kövürge üni kulaḡıga (11) yetti Dicle sarı bardı ve Şāḫib-kırân çeriki yetip Baḡdādnnıñ yoḡḡarı kuyısın üzdürüp kēçe başladılar (12) ve Têmür Bēḡ kēme bilen ötüp çerik üzdürüp kēçtiler. Mevlānā Nizāme'd-dîn-i Şenb-i Ġāzānî ki Têmür Bēḡ ḥālātıga (13) 'alā-ḥide tārīḥ bitiptür. Aytur burun kişi ki Baḡdāddın Şāḫib-kırân mülāzemetiḡa kēldi, men érdim. Ol zamān ki Baḡdād- (14) -dın çıḡdım Dicle sarı yüzini kördüm ki el sudın üzdürüp kēçedür érdiler³¹²⁴ ki bilmedim ki ol yazıdur yā deryā müte'accib (15) boldum ki āyā bular³¹²⁵ nē tāyifedürler ki su ve tofraḡ bular qaşıda birdür ve ehl-i Baḡdād hem ta'accübka ḡalıp érdiler H'āce Nüre'd-dîn (16) Luṭfu'llāh ki Ḥāfız-ı Ebrūga meşhūrdur ve 'ālem aḫvālıga tārīḥi bitiptür. Aytur ki men çün Şāḫib-kırân mülāzemetiḡa yettim andın istimā' (17) kıldım ki³¹²⁶ dēdi taḡşiri mendin vāḡi' boldı ki eger kēme üçün muḡayyed bolmay sudın üzdürüp kēçsem érdi Sultân Aḫmedni³¹²⁷ tutar (18) érdim. **el-kıssa** Şāḫib-kırân Sultân Aḫmedni ḡava barıp Kanbatudın yanıp Baḡdādka kirip Sultân Aḫmed qaşıda nüzûl kıldı ve bēḡ- (19) -ler anıñ kēyinçe barıp ma'lūm kıldılar ki ol sudın ötüp kēmelerni ḡarḡ kılıptur. **el-kıssa** Tört kēme tapıp (20) Dicledin ötüp köp emvāl ḡollarıga tüşti ve kırk bēş³¹²⁸ kişi bēḡlerdin Kerbelāda Sultân Aḫmedka yetip ol éki (21) miñ kişi bilen yanıp uruşup 'āḡıbet rüy-gerdān

³¹²¹ *Isfarāyinî: T Isfarāyānî*

³¹²² *ii: P'de yok.*

³¹²³ *yiberdiñiz: P yiberdigiz*

³¹²⁴ *kēçedür érdiler: T kēçedürler*

³¹²⁵ *bular: T bu*

³¹²⁶ *ki: T'de yok.*

³¹²⁷ *Aḫmedni: P Aḫmed*

³¹²⁸ *bēş: T'de yok.*

bolup bēgler kavup katık uruş bolup ‘Osmān Bēgniñ **124**³¹²⁹ (1) kolu zaḥmlık bolup Sultān Aḥmed ol varṭadın cān iltti ve bēgler ḥazret-i İmām Hüseyn mezārın tavāf kılıp Sultān Aḥmedniñ (2) ‘Alāü’d-devle atlık oğlını ḥātūnları bilen esir kılıp yandılar ve orduğa koşuldılar ve Şāhib-kırān buyurdi ki (3) mezār-ı pür-envār İmām Hanbelni ‘imāret kıldılar ve şāhzādelar ve bēglerni etrāf ü cevānibğa yiberdi ve Muhammed Sultān Mīrzā (4) Kürdistāndın kēlip ol memleketni mütemerridlerin³¹²⁹ kuttā‘u’t-tarīkdin arıtıp yana ḥükm boldı ki Vāsıṭ sarı barsun ve Mīrānşāh (5) Mīrzānı Dicle bilen Başrağa³¹³⁰ yiberdi ve Sultān Aḥmedniñ oğlını müte‘allıklar³¹³¹ bilen ve H‘āce ‘Abdü’l-kādirni ki müsikī fennide edvār ser- (6) -āmedi ve ‘allāme-yi rūzgār erdi Semerḳandğa yiberip Bağdād eli māl ü amān qabul kılıp ḥizāneğa vāsıl boldı ve Şeyḥ Sādeni³¹³² ve ba‘zı (7) mülāzımlarını savḡat bilen Melik Berḳuḳ ki Mısr ve Şām ḥākimi erdi risālet üçün yiberdi.

Şāhib-kırānnıñ Tekrīt (8) Qal‘asığa barıp fetḥ kılğanı zikride

Çün Bağdād meliki sā‘ir emşār ve bilād bilen ḥavza-yi taşarrufğa kirdi ba‘zı tüccār ‘arz kıldılar ki (9) bu nevāḥide qal‘adur Tekrīt atlık ve anda cem‘i kuttā‘u’t-tarīḳ vaṭan tutup Müsülmānlarnıñ emvālīga ta‘arruz kılıp dāyim Mısr ve Şām (10) kāfilesini urarlar. Şāhib-kırān Tekrītka müteveccih bolup ve yolda bir cengelde arslan körüp av salıp beş arslannı (11) öldürdiler ve Tekrīt Qal‘asığa yetip qabap tüşti. Mīr Hüseyn ki kāfileniñ serdārı erdi neçe nevbet qardaşını (12) anası bilen oğlını şefā‘at üçün yiberip Şāhib-kırān andın tā kēlmes müyesser bolmas ol kēlmey muḳābele vü muḳāteleğa (13) iḳdām kılıp yēgirmi üç yerde naḳb salıp bēgler ihtimāmı bilen tamlarını yığıp ‘aḳıbet qal‘anı fetḥ etip Emīr Hüseynni boynın (14) bağlap der-gāh-ı ‘ālem-penāhka kēltürdiler barça sipāhīlerni öldürüp başlarıdın menāre qoparıp qal‘anı (15) yer bilen hem-vār kılıp ve andın şāhzādelar bilen bēglerni³¹³³ her tarafka³¹³⁴ yiberdi ki her kim el bolsa amān bolḡay her kim temerrüd kılsa (16) sezāsını bergeyler ve H‘āce Mes‘ūd-ı Sebzvārini Bağdādda ḥākim qoyup özi Dicle yoḳḳarı³¹³⁵ yörüdi çün Kököke (17) Qal‘asığa yetti eli tābi‘ bolup ol qal‘anı

³¹²⁹ mütemerridlerin: P mütemerridler

³¹³⁰ Başrağa: P Baş(a)ğa

³¹³¹ müte‘allıklar: T müte‘allıkları

³¹³² Sādeni: P Sāveni

³¹³³ bēglerni: P bēgler

³¹³⁴ tarafka: P taraf

³¹³⁵ yoḳḳarı: T yoḳḳarısığa

Yār ‘Alī-yi Mūşılğa soyurğal bërdi. Ol nevāhîniñ hūkkāmı çün Yār ‘Alī-yi (18) Oyirat ve Pîr ‘Alī ve Cihāngîr ve sâ’ir serdârlar mülâzemetka kèlip mülâzım boldılar. Erdevilde hâkim yahşî toy bërdi (19) ve andın Mūşılğa yètîp Yûnus ve Cercîs peygâmbere ‘*alâ nebiyyinâ* ve ³¹³⁶ ‘*aleyhimâ’s-selâm* ziyâretîga müşerref bolup yégirmi miñ altun (20) kebekî ‘imâret üçün bërdi ve çün Roğağa yètti Közel atlık hâkimi tağda birikip el bolmağan ³¹³⁷ üçün bir cemâ’at barıp (21) anı ortadın köterdiler ve Şâhib-kırân evlâdı bilen Roğağa teferrüc üçün kirdi nè ol şehri Nemrûd binâ kılğanı- **125**^[31b] (1) -dur³¹³⁸ ve tamâm ‘imâreti yufğan taşdın durur³¹³⁹ ve hâzret-i İbrâhîm ‘*aleyhi’s-selâmı*³¹⁴⁰ ol bux’ada otka salgandur ve ol (2) çeşme ki Melik-i Mennân ot arasında cereyân kılğandur andadur ve henüz ot qarasınıñ âsârı anda bar, mecmû’ ol çeşmede (3) gusl kılıp sudın içtiler ve Cüneyd Türkmen anda kèlip amân tilep iltimâsı mebzûl boldı ve Hasan Keyf hâkimi anda kèlip (4) ‘inâyetka müftehîr boldı ve Sultân ‘İsâ kélürde ihmâl kılıp êrdi andın sarı yüzlendi ve Sultân ‘Alî vâlî-yi (5) Zerrîn ve Bâtman hâkimi mülâzemetka kældiler Melik ‘İzze’-d-dîn Cezîre hâkimi hem el bolup keldi. Sultân ‘İsâ çün Şâhib-kırân (6) teveccühidin şâhib-i vukûf boldı pîş-keşler bilen utru çığıp ‘itâb kılıp ol i’tizâr ü³¹⁴¹ istiğfâr kılıp ‘afvğa ser-efrâz (7) boldı ve Mârdîn³¹⁴² tégreside nüzûl kıldı.

‘Ömer Şeyh Mîrzâ şehâdeti zikride

Çün ‘Ömer Şeyh Mîrzânı Şâhib-kırân Fârsda koyup (8) özi Bağdâdka müteveccih bolup êrdi. Şâhzâde bir yılda memleketni âbâdân kılıp el ulusnı yığıp êrdi ve ‘Ömer Şeyh (9) Mîrzâ Sircân Qal’asını muhâşara kılğanda haber keldi ki Êdgü Barulas Şâh-ı Şâhân Pîr ‘Alî-yi Süldüzni qal’a muhâşarası üçün (10) koyup özi kélüp yolu bilen qoşula kelsün. Mîrzâde Fârs çeriki bilen³¹⁴³ Pîr Muhammed Mîrzânı özi bilen êltip Rüstem (11) Mîrzânı Süyünçek Bêg bilen Şîrâzda koyup özi müteveccih boldı. Kürdistândın ötüp Hürmârûd Qal’asığa yètîp alardın (12) qal’a tiledi. Alar bərmey şâhzâde bir bəyik yerde çığıp qal’a sarı teveccüh kılğanda birev³¹⁴⁴ oq atıp

³¹³⁶ ‘*alâ nebiyyinâ* ve: T’de yok.

³¹³⁷ *bolmağan*: P *bolmağun*

³¹³⁸ *kılğandur*: P *kılğandur*

³¹³⁹ *taşdın durur*: T *taşdındur*

³¹⁴⁰ ‘*aleyhi’s-selâmı*: T ‘*aleyhimni*

³¹⁴¹ *ü*: P’de yok.

³¹⁴² *Mârdîn*: P, T *Bârdîn*

³¹⁴³ *qoşula kelsün. Mîrzâde Fârs çeriki bilen*: T’de yok

³¹⁴⁴ *birev*: T *bir*

şāhzādeniñ şāh-regige (13) tēgip fī'l-hāl rūhınıñ kuşu beden kafesidin³¹⁴⁵ pervāz kıldı ve ol qal'anı alıp her kim ēr ve hātūn, qarı ve tıfıdın anda (14) bar ērdi barçanı fenā kıldılar. Tūkel Bahādur bu haberni orduğa yētkürüp bēgler tahayyūr ve ıztırābdın soñ ol hālını (15) halvetde 'arz kıldılar ve Şāhib-kırān aślā ceza' kılmay taḥammül kılıp tilini kelime-yi kerīme-yi *innā li-llāhi ve innā ileyhi rāci'un*³¹⁴⁶ ēvürdi (16) ve Şīrāznı Pīr Muḥammed Mīrzāğa bērip Fārsğa yandurdı ve 'Ömer Şeyḥ Mīrzāniñ süyekini ḥaremleri Kışke ēltip Cihāngīr Mīrzā ḥazīre- (17) -side defn kıldılar. Ammā ol cānibdin çün Sultān 'İsā Şāhib-kırān mülāzemetiğa kēlip bāc u ḥarāc qabūl kıldı. Çerik (18) ēli ba'zı iş üçün şehrgā kirip runūd ve evbāş ḡavḡā kılıp Şāhib-kırān şāhib-i³¹⁴⁷ vuḳūf bolup Sultān 'İsādan sorup (19) ma'lūm boluptur ki ol çıḡar maḥallda dēgendūr ki aślā qal'anı bērmen her nēçe men ḥatt yibersem buyurdı ki anı bend kıldı- (20) -lar ve çün kış ērdi ve tavarğa yēm ḥasret bilen tapıladur ērdi. Mārdīndin köçüp yolda yamḡur bolup lāy boldı. (21) Andaq tēve ve ḥaçir kıtār kıtār lāyda qaldılar ve çerik çādırlarını koyup yadaḡ³¹⁴⁸ yüz zaḥmet bilen ol vaḥaldın ötüp **126**^[32a] (1) şāhzādelar bēgler kilīm ve zīlūçe yolda lāyda salıp köp tereddūd bilen öttiler ve bu vāḳı'adın burun ḥazret-i Şāhib-kırān (2) savḡatlar ḥaremler üçün Sultāniyye sarı yiberip ērdi. Şeyḥ atlık Melik 'İzze'd-dīniñ nökeri ol tuḥfe hedāyānı alıp Cezīreğa (3) kivürüp Melik 'İzze'd-dīn hem aña yār boldı. Şāhib-kırān ḥaber tapıp ilḡap sudın üzdürüp kēçe bilen üstige tōkölüp (4) Melik 'İzze'd-dīn birevniñ qolığa tüşüp anı tanımay kıyın ve 'uḡubetka tutup qalın māl andın alıp anı koyup turur (5) ve Cezīrelerini alıp buzdılar ve emvāl u eṣḡālını sudın ötkerip Mūşılta ve³¹⁴⁹ orduğa yētkürdiler.

Şāhib-kırānnıñ (6) Mārdīn sarı barganı ve Uluḡ Bēg Mīrzāniñ tevellūdi zikride

Çün kış ötüp encüm ḥusrevi öz beytū's-şerefiğa ...³¹⁵⁰ (7) kıldı Şāhib-kırān Mārdīnğa yörüp ol vilāyet aḥşāmı ḥavādis pāy-mālı boldılar ve Mārdīn Qal'asının tēgreside (8) tüşüp eṭrāf u cevānibdin uruş ilgeri ēltip şehri musaḡḡar kılıp muḡālifler erkke kirdiler ve köp kişi (9) alardın qatl boldılar ve ol bir qal'adur nihāyet istiḥkām u

³¹⁴⁵ *kafesidin*: T *kafesdin*

³¹⁴⁶ *Kur'ân-ı Kerim*, 2. Bakara Sûresi, 156. ayet: "Biz Allah'ınız ve sonunda ona döneceğiz."

³¹⁴⁷ *şāhib-i*: T'de yok.

³¹⁴⁸ *yadaḡ*: T'de yok.

³¹⁴⁹ *ve*: P'de yok.

³¹⁵⁰ ... : P , T

üstüvârlıkda bir bēyik tağ üstide vāki' boluptur ve bir tēgirmen (10) su ol ƙal'adın ƙuyı tōkölür ve şu'arā vü bülēgā öz manzūmāt u menşūrātlarında ol ƙal'anıñ metānet ü haşānetiğa işāret (11) ƙılıpturlar ve ol ƙal'anı Şuhebā Ƙal'asığa ta'bīr ƙılıp³¹⁵¹. **el-ƙışsa** Bahādurlar ve dil-āverler ol kün uruşup yana kün yokƙarı (12) yörüp her kim ƙal'ağa kirmey kemerlerde sığınıp érdi, tüşürdi, ƙal'a éli çün nuşret-şi'ār çerikniñ ol celādetini müşāhede (13) ƙıldılar havf u haşyet alarnıñ zamāyiriğa istilā tapıp tazarru' vü zārī bilen zinhār tilediler ve Şāhib-ƙırān çün yanıp (14) orduğa tüşti Mārdīn ehālisi tokuzlar ve pīş-keşler yiberip bāc u harācğa müteƙabbil boldılar ve ittifāƙāt-ı hasenedin ki (15) ol élge meded boldı ol érdi ki Sultāniyyedin Sarāy Mülk Hānım élçi yiberdi ki sene *sitte ve tis'in ve seb'amiede*³¹⁵² Şāh-ruḥ (16) Mīrzāğa hażret-i vāhib-i bī-minnet ferzend-i ercmend kerāmet ƙılıptur. Bu söz istimā'idın³¹⁵³ Şāhib-ƙırānnıñ ğāzabı teskīn tapıp (17) bu 'aṭiyye-yi kübrā şükrānesi üçün ol él günāhın bağışlap ol vilāyetni Sultān Şālihƙa ki Sultān 'İsānıñ ƙardaşı- (18) -dur bērip mūrāca'at ƙıldı ve şāhzādelar ve bēgler her ƙaysı bir yol bilen yandılar.

Hāmid Ƙal'asınıñ fethi zikride

(19) Çün Şāhib-ƙırān Şattdın ötüp bir merg-zārda tüşti ol 'azīmet bilen ki Ala Takƙa bargay ki Mīrānşāh Mīrzā ve Muḥammed (20) Sultān Mīrzādın ƙışı kēldi kim Hāmid éli ƙal'anıñ bērklige işenip ser-keşlik ƙıladurlar. Hażret-i Şāhib-ƙırān (21) ol sarı yörüp ƙal'a tēgreside tüşti ve ol ƙal'adur ki rif'atda eyvān-ı keyvān bilen³¹⁵⁴ lāf urar ve muḥkemlikde Sedd-i 127^{32b1} (1) Sikender bilen berāberlik da'vā ƙılır tamını yongā³¹⁵⁵ taşdın ƙoparıpturlar ve ƙal'a³¹⁵⁶ içinde éki hoş-güvār suluk bulağ bardur (2) ve nēce mu'teber bāğ ol ƙal'ada bardur ve ol ƙal'a bināsıdın tā ol zamān ki Şāhib-ƙırān muḥāşara ƙıldı tōrt min üç yüz (3) yıl erkendür ki bu evƙātda hēç ƙışı anı feth ƙılmağandır. Meger Hālid-i Velīd *rağiya'llāhu 'anh* ki tūl-i müddetdin soñ ki muḥāşaradın (4) ötüptür su çığar yoldın kirip algandır. **el-ƙışsa** Çün Şāhib-ƙırān anda yētti élni uruşğa taḥrīş ƙılıp üç (5) kündin soñ ƙal'anı feth ƙıldı ve burun ƙışı ki ƙal'ağa çığıp-turur Argun Şāh erkendür ve sipāhīleri naƙblarğa (6) kirip nā-peydā boldılar ki ƙışı alardın nişān tapmadı ve ƙal'anı talap küngürelerini buzup köç ƙıldı

³¹⁵¹ ƙılıp: T ƙılıpturlar

³¹⁵² 796 yılı.

³¹⁵³ istimā'idın: T istimā'dın

³¹⁵⁴ keyvān bilen: T keyvāndın

³¹⁵⁵ yongā: T yongān

³¹⁵⁶ ƙal'a: T ƙal'anıñ

ve ol maḥallda (7) bir Özbek Şāhib-kırānga dēdi ki Yatıķ-ı Şofiniḡ kaçār ḡayālī bardur anı tutup bend kılıp her kim aḡa müttefiķ ērdi (8) yasakķa yetkürdiler.

Şāhib-kırānnıḡ Ala Taķ sarı barganda

Şāhib-kırān çün Hāmid Qal'asını feth (9) kıldı Ala Taķ sarı müteveccih boldı Mihrvān Cölgeside barça aḡkāmları pīş-keşler bilen kēlip bāc u³¹⁵⁷ ḡarāc (10) kabūl kıldılar ve Muḡammed Sultān Mīrzā Çiyaçu yolu bilen ve Şāhib-kırān Sivāsır yolu bilen yörüp bā-vücūd ol-kim (11) yaz ērdi qar ve savuķ cihetidin³¹⁵⁸ ol 'aķabelerde köp at ve tēve zāyi' boldı ve 'aķabedin ötüp ve Şāḡrā-yı (12) Muşda barça çerik yığılıp Bitlis ḡākimi Ḥācī Şeref ki ḡūsn-i aḡlāķ bilen münferid ü tāk ērdi mülāzemetķa kēlip (13) ābādān bār-gīr tā bu çaķ atlar pīş-keş kıldı ve ol cümledin bir yigit at ērdi ki ordunıḡ barça yügürük (14) atlaridin³¹⁵⁹ ozdı³¹⁶⁰ Şāhib-kırān anı manzūr-ı naḡar kılıp vilāyetini aḡa bērip Yatıķ-ı Şofini³¹⁶¹ aḡa tapşurdı ki Bitlis³¹⁶² Qal'a- (15) -sıda anı maḡfūz u mażbūt saķlaḡay ve Qara Yūsuf kēyinçe Burḡān Oḡlan ve İnanç Oḡlan ve Cihān-şāḡ Bahādurnı yiberdi ve (16) Mīrānşāḡ Mīrzānı özge taraḡa yiberdi ki her kim ēl bolsa īmin bolḡay ve ol-kim temerrūd kılsa ēl ulusını tārāc yēlige bērgey- (17) -ler ve 'Abdul Cevzniḡ ḡākimi der-gāḡ-ı ḡītī-penāḡa kēldi ve çün Üç Kilisyāḡa³¹⁶³ yētti³¹⁶⁴ Sarāy Mülk Ḥānım ve şāḡzādeler ve ḡavātīn (18) ki Sultāniyyede ērdiler on bir aydın soḡ Şāhib-kırānga қоşulup 'Ömer Şeyḡ Mīrzānıḡ ta'ziyetini tuttılar ve andın soḡ³¹⁶⁵ (19) Aydın Qal'asıḡa yetip ēli māl kabūl kılıp amān kıldılar³¹⁶⁶ ve Taḡurten Erzincān ḡākimi ki Şāhib-kırān devlet-ḡāḡlaridin (20) ērdi kēlip körünüş kıldı.

Avnik Qal'asının fethi zikride³¹⁶⁷

³¹⁵⁷ u: P'de yok.

³¹⁵⁸ cihetidin: P cihetdin

³¹⁵⁹ atlaridin: P atlardın

³¹⁶⁰ ozdı: T'de yok.

³¹⁶¹ aḡa bērip Yatıķ-ı Şofini: T'de yok.

³¹⁶² Bitlis: T Tiflis

³¹⁶³ Kilisyāḡa: T Kilisyāḡa

³¹⁶⁴ yētti: T yettiler

³¹⁶⁵ soḡ: P'de yok.

³¹⁶⁶ kıldılar: P qaldılar

³¹⁶⁷ fethi zikride: P fethide

Çün barça hūkkām u serdārlar der-gāh-ı ‘ālīga (21) kēldi³¹⁶⁸ Kara Muhammed Türkmen oğlu Mısr³¹⁶⁹ ki Avnikde³¹⁷⁰ hākīm ērdi kēlmedi. Şāhib-kırān Avnikke barıp çerik fī’l-hāl uruş 128^[33a] (1) salıp taş qal‘anı musahhār kılıp tofrağ bilen tēñ kıldılar ve Mısr³¹⁷¹ ve etbā‘ı Tağ Qal‘asığa çığıp bahādurlar çeper ve tura (2) bilen kemerlerğa çığıp dervāzeğa yakın yēttiler. Ol türlük ki şāhib *Cūş u Huroş* nazm kılıptur ve bu maħallda (3) meşūr kılmak münāsib köründi³¹⁷².

meşnevī

piyāde revān şod be-kirdār-ı pīl

sūy-ı Mısr mānend-i deryā-yı Nīl

(4) sipeh çün be qal‘a residend teng

ber-āmed zi her cānibi kōs-i ceng

ķapuçı zi her gūşe bi-gomāştend

‘arrāde (5) zi her su ber-efrāştend

ki her-kes ki cūnbēd ferāz-i faşīl

be-nāvek zanendeş ki gerded ķatīl

ferāz-ı kemer hā be-sān-ı peleng

(6) sipāh encūmen şod be-āyin-i ceng

³¹⁶⁸ kēldi: T kēldiler

³¹⁶⁹ Mısr adı P’de ve T’de şeklinde yazılmıştır. *Zafernâme* metninin Urunbayev neşrinde bu özel adın مصر şeklinde yazılmıştır (Sharaf ud-din ‘Ali Yazdi, haz. A. Urunbayev, 1972, 1163); Tanju Oral’ın doktora tezi olarak hazırladığı *Zafer-nâme*’nin Çağatayca tercümesinde de *Kara Muhammed Türkmen’in oğlu Mısır* olarak verilmiştir (Oral, 1991, 310). Ancak bu metnin iki nüshasında da bu adın yazımında ilk harf *mim* veya *kaf* harfi şeklindedir.

³¹⁷⁰ avnikde: T avnik

³¹⁷¹ Mısr: P , T

³¹⁷² ve bu maħallda meşūr kılmak münāsib köründi: T’de yok.

çü müjgân-ı hûbân der şaff rezmsâz

yeki der nişîb diger der firâz³¹⁷³

Yana (7) kün Mısır³¹⁷⁴ oğlu bilen nâyibini pîş-keş bilen yiberip amân tiledi ammâ dedî: fî'l-hâl kêle almas-men, Şâhib- (8) -kırân dedî: cerîmesidin öttük, bat mülâzemetka kêlsün Mısır³¹⁷⁵ kabûl kılmay kal'a êli yana uruşka (9) meşgûl boldılar ve Tahurten kal'ağa yakın barıp naşîhat kıldı. Mısırnıñ³¹⁷⁶ havf u hirâsı artıp oğlu bilen (10) Satılmışnı³¹⁷⁷ yiberdi. Şâhib-kırân dedî: tâ Mısır³¹⁷⁸ kal'adın çıkmas fâyidei yoktur. Pes Satılmışnı tutturup Mısırnıñ³¹⁷⁹ (11) oğlını ki altı yaşda êrdi ve hûsn-i takrîr u mevzûn harekât ve dil-firîb kelimât bilen ebnâ-yı zamândın mümtâz (12) êrdi tiledi³¹⁸⁰ çün Şâhib-kırân mülâzemetiğa yetti yükünüp dil-pezîr 'ibâret bilen atasınñ kanın der-h'âst (13) kıldı. Şâhib-kırân dedî: kanın bağışladuk, ol şart bilen ki mülâzemetka kêlgey ve terahhûm yüzidin şâhzâdeler (14) hil'atıdın şâh-âne hil'at Mısır³¹⁸¹ oğlığa kâydürüp altun hamâyil boynığa salıp mülâzımları bilen istimâlet-nâme bitip (15) anı kal'ağa yiberdi. Çün kal'ağa êli anı ol hâl bilen kördiler el bularğa mâyil boldılar ve Şâhib-kırân mülâzım- (16) -larığa ki anıñ bilen kêlip êrdi cevâhir ve hil'at bêrip yandurdı³¹⁸² ammâ gâyet dehşetdin kal'adın çıkmadı ve yana (17) uruş

³¹⁷³ Mesnevinin tercümesi: "Yaya (asker) Nil denizi gibi Mısır tarafına, fil gibi hareket etti. Ordu kaleye yakın gelince her taraftan savaş davulları çalmaya başladı. Her köşeye kapıcı (bekçi) tayin ettiler. Mancınıkları, kale duvarının üstünde birisi kımıldadığında ok ile vursunlar ki ölsün diye her tarafa kurdular. Bellerin üstünde aslan gibi olan ordu savaş için bir araya geldi. Güzellerin kirpikleri gibi birisi aşağıda birisi yukarıda sıraya durdular."

³¹⁷⁴ Mısır: P , T

³¹⁷⁵ Mısır: P , T

³¹⁷⁶ Mısırnıñ: P , T

³¹⁷⁷ Satılmışnı: P Satılmış

³¹⁷⁸ Mısır: P , T

³¹⁷⁹ Mısırnıñ: P , T

³¹⁸⁰ tiledi: T nüshasında bu kelimenin üzeri çizilmiştir.

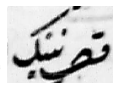
³¹⁸¹ Mısır: P , T

³¹⁸² yandurdı: T yandurdılar

bolup ‘arrāde ve mancınık bilen evlerni buzdılar. Bu esnāda Mıṣırnı³¹⁸³ anası kēlip zārī vü³¹⁸⁴ tazarru‘ kılıp oğlını (18) günāhın tiledi ve Şāhib-kırān³¹⁸⁵ dēdi: eger oğluṅka māl u cān kerek bat mülāzemetka kēlsün ve ehl-i ḥarem Sarāy Mülk Ḥānım (19) başlıḡ aṅa fāḥir kisvetler bērdiler. Qal‘ağa barıp aḥvālını dēp Mıṣır³¹⁸⁶ ḡāyet şeqāvetdin inḳıyād kılmadı ve ‘ākıbet (20) susuzlıḡdın bī-tāb bolup ra‘ıyyetlerni qal‘adın çıkardı. Çün qal‘a tamlarını naḡb bilen buzdılar (21) Mıṣır³¹⁸⁷ bī-çāre bolup yana kūn kılıç ve kefen bilen çıḡıp³¹⁸⁸ Muḥammed Sulṭān Mīrzāğa penāh ēltip şāhzāde Mıṣırnı³¹⁸⁹ ümīd-vār³¹⁹⁰ kılıp der-gāh-ı **129**^{33b1} (1) ‘ālem-penāhğa kēltürüp şefti‘-yi cerāyım boldı. Şāhib-kırān ḵanın baḡışladı ḥükm kıldı ki Sulṭān ‘İsānı Sulṭāniyyeğa ve Mıṣırnı³¹⁹¹ (2) Semerḵandğa yibersünler.

Şāhib-kırānnıḡ Gürcistānğa barganı ve İbrāhīm Sulṭān Mīrzā tevellüdi zikride

Çün anıḡ (3) qal‘ası feth boldı Şāhib-kırān Gürcistān³¹⁹² sarı ‘azīmet kıldı ve Māverāü’n-nehrdin Ḥācī Seyfe’d-dīn kēlip mülkiniḡ mühimmātını³¹⁹³ (4) ‘arz kıldı ve toy kılıp Tahurtenni envā‘ ‘ināyet bilen müfteḥir kılıp öz vilāyetiga yandurdı ve Emīr Zīrek Cakü ki (5) Aydın³¹⁹⁴ Qal‘asığa barıp ērdi ve Emīr Bā-yezīd ki itā‘at kılıp dēdi: qal‘adın ırakraḡ oltursalar men çıḡıp (6) mülāzemet kılay. Emīr Zīrek kēyindin oturup ol³¹⁹⁵ qal‘adın çıḡıp Şāhib-kırān mülāzemetiga barıp ‘ināyetka ser-efrāz (7) bolup Aydınnı aṅa bērip Emīr Zīrekni tiledi ve Burhān Oḡlan ve Ḥācī Seyfe’d-dīnni Gürcistānğa yiberdi ve özi (8) Ala Taḡ cengelidin ‘āzim bolup çün Qarşğa yētti sene *sitte ve tis tın ve seb amiede*³¹⁹⁶ Teṅri Te‘ālā Şāh-ruḡ Mīrzāğa sa‘ādet-mend (9) oḡul

3183 Mıṣırnı: P , T

3184 vü: P'de yok.

3185 Şāhib-kırān: P şāhib(-kırān)

3186 Mıṣır: P , T

3187 Mıṣır: P , T

3188 çıḡıp: T çıḡıp

3189 Mıṣırnı: P , T

3190 ümīd-vār: P ümīd-<ā>vār

3191 Mıṣırnı: P , T

3192 Gürcistān: P Gürcistā(n)

3193 mülkiniḡ mühimmātını: P mülki mühimmātını

3194 Aydın: P andın

3195 ol: P o(l)

3196 796'da.

kerāmet kılıp İbrāhīm Sultānğa mevsüm boldı ve bēgler ki Gürcistānğa barıp ērdiler anda koşulup (10) Şāh-ruḥ Mīrzānı Semerḳandḳa yiberip ḥānımlar bilen³¹⁹⁷ ḥavātīnni Sultāniyyeḡa yiberip özi Gürcistānğa ‘āzim boldı ve (11) Qara Qalgannı³¹⁹⁸ ėlini talap Tiflīsḡa yētip Seyyid³¹⁹⁹ ‘Alī-yi Şekī ki ol mevzi‘de ḥākim ērdi kaçıp. Bu eşnāda ḥaber yētti ki (12) Toktamış Ḥān çeriki ‘Alī Oḡlan ve³²⁰⁰ İlyās Oḡlan başlıḡ Derbenddin ötüp Şirvānnı tārāc kıldılar. Şāhib-kırān (13) fī‘l-ḥāl ol sarı yüzlenip muḥālifler ḥaber tapıp yandılar ve Maḥmūdābādın kışlak kılıp ḥaremlerni tiledi (14) çü ...ḡa³²⁰¹ yēttiler Tēnri Te‘ālā Mīrānşāh Mīrzāḡa bir oḡul bērip Şāhib-kırān aḡa İcel at koydı ve Pīr Muḥammed ve³²⁰² ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā Fārs (15) çeriki bilen kēlip koşuldı.

Sultān Aḥmed-i Calayırnıḡ Baḡdādḳa kēlip taḥtḳa olturḡanı zikride³²⁰³

Sultān Aḥmed-i Calayır çün (16) Şāhib-kırāndın hezīmet bolup Ḥalebḡa bardı ve Mıṣır³²⁰⁴ pādişāhı anı i‘zāz bilen tilep çün Qāhireḡa yētti Mıṣır³²⁰⁵ pādişāhı (17) utru kēlip anı Rūd-ı Nīl yaḳasıda tüşürüp köp nēmerse in‘ām kıldı. Ol cümledin yüz otuz bün-dār³²⁰⁶ at (18) ve ėki altun bilen yētkēn ton bērdi ve ḳalın çerik aḡa koşulup. Çün Ḥalebḡa yētti ḥaber taptı kim³²⁰⁷ Şāhib-kırān Deşt-i (19) Qıpçaḳ sarı barıptur. Mıṣır³²⁰⁸ çerikin yandurup özi dārū’s-selāmḡa kēlip Ḥ‘āce Mes‘ūd-ı Sebzvārī Tüsterḡa bardı (20) ve Sultān Aḥmed sene *seb‘a ve tis‘īn ve seb‘amiede*³²⁰⁹ ‘Irāḳ-ı ‘Arab taḥtıda mütemekkin boldı.

3197 *bilen*: T ve

3198 *Qara Qalgannı*: P, T *Qara* <A>*qalgannı ki*

3199 *Seyyid*: P *Seyyidī*

3200 *ve*: P'de yok.

3201 *çü ...ḡa*: P

3202 *ve*: P'de yok.

3203 *zikride*: P'de yok.

3204 *Mıṣır*: P

3205 *Mıṣır*: P

3206 *bün-dār*: T *bün-dārın*

3207 *kim*: T'de yok.

3208 *Mıṣır*: P

3209 797'de.

Şāhib-kırānıñ Toqtamış Hān uruşı- (21) -ge barganı 'Irāq mülkidin Derbend yolu birlen zıkrıde³²¹⁰

Tēmür Bēg Maḥmūdābāddın ḥaremlerini³²¹¹ yandurup sene *seb'a ve tis'in ve seb'amiede*³²¹² **130**³²¹³ (1) Deşt-i Kıpçaq sarı 'azīmet kıldı ve mundın burun Şemse'd-dīn-i Almalığını ki çüçük sözlük ve çerib-zebān ėrkendür (2) ve daḳāyık-ı umūrğa vākıf mektüb bilen Toqtamış Hānga yiberip ėrdi³²¹³ şulḥ u uruş ve va'd³²¹⁴ ü va'idḳa meşḥūn. Ol Deşt-i Kıpçaqda (3) Toqtamış Hānga yētip Şāhib-kırān sözlerini nūkte-dānlık u sūḥan-dānlık bilen edā kılıp Toqtamış Hān şulḥ u şafāğa (4) meyl kılıp 'özl-ḥ'āhlık maḳāmıda boldı. Ammā ba'zı bēgler ki biligidin behreleri yok ėrdi ve şarf-ı kelimāt bilen anı (5) cādde-yi şavābdın münḥarif kıldılar ve ol vaḥşetlik kelimāt edā kılıp Şemse'd-dīn-i Almalığını yandurdı ve Samur Suyı yaḳasıda (6) Şāhib-kırānga yētip Toqtamış Hān sözini 'arz kıldı. Ol sözdin Şāhib-kırānıñ ğazabı iştigāl tapıp çerik (7) 'arzğa³²¹⁵ meşğūl boldı. Bu Samur Suyı Elburz Tağının ėtekide vākı'dür ve andın Ḳulzumğaça bēş yığaç yoldur. Ayturlar (8) yasalnıñ bir başı Elburz Tağıda ve bir başı Ḳulzum yaḳasıda ėrkendür. Şāhib-kırān başdın ayağğaça³²¹⁶ şabāḥdın şāmğa (9) dēginç yörüp mülāḥaza kılıp serdārlar ve bahādurlarğa köñül bērdi ve Derbenddin ötüp Ḳaytağ ėlige yētip andaḳ (10) ortağa aldılar ki bir kişi ḳutulmadı. Bu esnāda Ortaḳ ki Toqtamış Hān ėlçilik üçün yiberip ėrdi ol yerge (11) yētip Şāhib-kırān çerikini körüp ta'cıl bilen yanıp ḥānga dēdi ki: Emīr Tēmür Küregen nihāyetsiz çerik bilen (12) yētti. Toqtamış Hān Ḳazānçı Bahādurnı manglay yiberip Şāhib-kırān Tarḳī dēgen yerde ḥaber taptı ki Ḳazānçı ḳalın kişi (13) bilen Ḳoy Suyı yaḳasıda kēliptür. Şāhib-kırān bahādurlarını tērip şeb-gīr bilen sudın kēçip şubḥ bolğanda alar (14) üstige tōkülüp demār alardın çığardılar³²¹⁷ ve andın ötüp Sunc Suyıda tüşüp Toqtamış Hān Terek Suyıda tüşüp- (15) -tür. Alar³²¹⁸ 'arābalarını ilgeri tutup ėlini muḥkem kılıp ėrdi. Çün Ḳazānçı buzulup yētti andın köçüp Ḳurā Suyıga bardı (16) ve Şāhib-kırān Terek Suyıdın ötüp Toqtamış Hān çerikin yığıp ḳarār taptı ve çün Şāhib-kırān çerikide azuḳ kim ėrdi (17) Çulat vilāyeti sarı bardı kim çerik ėli ol diyār ğallātıdın temettu' alğaylar. Bu esnāda ḳaravullar 'arz kıldılar

³²¹⁰ **zıkrıde**: P'de yok.

³²¹¹ *ḥaremlerini*: P *ḥaremlerni*

³²¹² *seb'a ve tis'in ve seb'amiede*: P *seb'a ve tis'in ve tis'amiede* T 797'de: P 997'de.

³²¹³ *yiberip ėrdi*: T *yiberdi*

³²¹⁴ *va'd*: T *va'de*

³²¹⁵ *'arzğa*: T *farzğa*

³²¹⁶ *ayağğaça*: T *ayağğaça*

³²¹⁷ *çığardılar*: T *çığardı*

³²¹⁸ *alar*: T *alarnı*

(18) kim hân Coçi nijād şāhzādeleri bilen su³²¹⁹ yaqası bilen keyindin kéledür. Şāhib-kırān *al'avdu aḥmedu*³²²⁰ tilge (19) ötkerip oñ sol ve kolnı yasap yandı. Çün mesāfet êki çerik arasında az kaldı ol êki pâdişāh-ı kīne- (20) -h'vāh birbirisinin utrusıda tüşüp Têmür Bêg ihtiyāt üçün tēgrede ḥandaḵ kazdurdı ve ḥükm kıldı ki ol (21) kēçe kişi öz yeridin teprenmesün³²²¹ ve şebīḥündin vāqıf bolsunlar ve ol kēçe İbac Oğlanı vefālîk kılip kaçtı. Yana **131**^{34b} (1) kün ki Sultān Behrām³²²² irtifā'-yi ufuk kemīn-gāhıdın yeke-süvāre āsmān meydānıda felek yüzide at yügürtüp kīn kılıcın niyām-ı intikām- (2) -dın çıkarıp kēçenin başını mürekkeb bedendin ayırdı. Êki çerik bahādurları Baḥr-i Aḥḍar emvācī³²²³ dēk ḥareketgā kēlip Şāhib-kırān (3) yēti kol tertīb bērip uluḡ kolnı Muḥammed Sultān Mīrzāgā pā-müzde kıldı ve özi yēgirmi yēti koşun bilen çerik arqasında (4) qarār taptı ki eger³²²⁴ ḥaleli bir tarafdın yüz körgüzse tedārük kılgay. Muḥālifler utrudın kılıçlar çıkarp 'alemler köterip (5) peydā boldılar ve pīl-efgen mübārizler ḥuroşıdın felek arslanının zehresi su boldı ve atlar gerdidin ay ve kıyaş (6) ruḥsārı tābsız boldı. Bu eṣnāda cövēngardın kişi kēlip 'arz kıldı kim Toktamış Hân oñ kolıdın Künçe Oğlan, (7) Bêg Yaruḵ Oğlan ve Aḳtaḍ ve Dāvūd-ı Şofī ki Toktamış Hân küyevidür ve Etergü bizniñ³²²⁵ sol bilen uruşgā meşgūl- (8) -durlar. Şāhib-kırān öz koşunları bilen alar sarı yörüp bahādurlar ḥamle kılip muḥālif arqa bērip³²²⁶ (9) ol yēgirmi yēti koşundın alarnı qavup çün ḡolḡa³²²⁷ yētiler yanıp köp kişi bulardın maqtūl boldı ve koşun- (10) -lar müteferriḵ bolup alar Şāhib-kırān üstige at yügürtüp Şeyḥ Nūre'd-dīn Bêg ēllig kişi bilen yadaḵ bolup (11) muḥāliflerni oḵ şībası bilen turḡuzdılar ve Muḥammed Āzād ve 'Alī Şāh ve Tūkel Bavurçı 'arābalar kēltürüp şāhib- (12) -kırān allıda çeper yosunluk bağladılar ve Allāh-dād Vefādār koşunı bilen yētip yadaḵ bolup Şeyḥ Nūre'd-dīn (13) Bêgge meded boldılar ve Hüseyn Melik Qoçın tuḡmalar bilen ve Emīr Zīrek Cakū koşunı bilen yētip tüşüp Astuyin(?) (14) hem kēlip tüşüp muḥāliflerni şība oḵı bilen turḡuzdılar. Her nēçe³²²⁸ Deşt-i Kıpçaḵ bahādurları bölük bölük yētip (15) müte'āqıḥ

3219 su: T *suy*

3220 *al'avdu aḥmedu*: Arapça bir atasözü olup bir şeyden veya birinden vazgeçtikten sonra tekrar ona geri dönmek anlamında söylenir. "Geri dönüş güzeldir." anlamında kullanılır.

3221 *teprenmesün*: T *teprenmegey*

3222 *Behrām*: P *Behr(ām)*

3223 *emvācī*: T *mevvācī*

3224 *eger*: T'de yok.

3225 *bizniñ*: P *biziñ*

3226 P+ol

3227 *ḡolḡa*: T *kolḡa*

3228 *Her nēçe*: T'de yok.

hamle kıldılar merdâne gūşış bilen ok atkuçılarnı³²²⁹ yèridin teprete almadılar. Arıglık kan ol ma'rekede (16) melik bī-çün kazāsıdın cereyān tapıp bahādurlar başı gūy dēk gāltān boldı ve Muḥammed Sultān Mīrzā koşunları (17) bilen mededka yētip cemī' bahādurlar ittifāk bilen muḥālifniñ barāngarını uşatıp köp kişi fenā yēlige bardı ve Hācī (18) Seyfe'd-dīn ki barāngarda qatıl ērdi mundın şa'braḡ iş yüz körgüzüp 'İsānı ve Baḡşı H'āce³²³⁰ aña gālib bolup (19) ēli perīşān bolup özini ortağa aldılar. Ol dağı attın tūşup şība okı bilen düşmenni özidin ayırdı³²³¹. (20) Muḥālifler her nēçe kılıç ve nīze başlarığa yağdurdılar alar ayağ bērkıtip ok bilen özlerini (21) muḥāfazat kıldılar. Bu eṣnāda Cihān-şāh Cakū mededka yētip ittifāk bilen solnıñ kanbelini anıñ dēk sürdiler ki **132**^[35a] (1) özge mūrāca'atnı heves kılmadılar ve Tēmür H'āce Aḡ Buğa şecā'at bilen vezāyifī öz gānīmını kaçurdı ve Emīrzāde Rüstēm (2) 'Ömer Şeyḡ bā-vücūd şīgar-ı sinn muḥālifler şevketiniñ ḡirmenini köydürüp atasınıñ atını tırgüzdi ve Yağlı Bey-i Behrīn (3) ki Toktamış Hānnıñ muḡarrebleridin ērdi lāf u gūzāf yüzidin 'Osmān Bahādurnı tilep ol dağı öz koşunı (4) bile utru yörüp aralarıda 'azīm uruş bolup 'aḡıbet 'Osmān Bahādur gālib bolup Yağlı Bey-i Behrīn mağlūb boldı. (5) **el-kışsa** Şāḡib-kırānnıñ serdārları bilen bahādurları düşmenlerini Şāḡib-kırān 'adīmü'l-miṣāl meyāmin-i iḡbālidin (6) belki 'ayn-ı 'ināyet-i melik-i mūte'āldin ehl-i 'udvānnı mūteferriḡ ü perīşān kıldılar ve Toktamış Hān bildi kim iş özge (7) türlükdür. Mülk ü³²³² mālıdın te'essūf ü taḡsīr yüzidin köñül köterip Coḡi nījād şāhzādeler ve³²³³ beyler bilen münhezim (8) bolup 'asākir-i manşūr alarnı te'aḡub kılıp intikām kılıç bilen köp kişini qatığa yētkürdiler ve şāhzādeler ve noyın- (9) -lar tehniyet dēp Şāḡib-kırān barça bilen muşāfaha kıldı ya'nī körüşti ve Şeyḡ Nüre'd-dīn Bēg ki ol uruşda (10) merdānelıḡ zuhūrğa yētkürüp ērdi altun ēgerlik bidev at ve çehār ḡap ve muraşsa' kemer ve yüz miñ altun kebekī yarmaḡ in'ām kıldı (11) ve orduda Mīrānşāh Mīrzā, Yādigār Barulas, Hācī Seyfe'd-dīnni ḡoyup özi Toktamış Hānnı ḡava bardı ve çün Etil Suyığa yētti (12) Urus Hān oḡlı Ḳuyrıçaḡ Oḡlannı terbiyet kılıp her nē Özbek yigitleri bēgleri bar ērdi aña ḡoşup Deşt-i (13) Ḳıpçaḡ ḡükūmetini aña müsellemtutti ve Toktamış Hān Bular Cengeliğa barıp ḡavāşş u³²³⁴ muḡarrebleri perīşān boldılar ve 'asākir-i manşūr (14) Deşt-i Ḳıpçaḡnı talap esīr kılıp Zulūmātka yaḡn yēttiler ve Şāḡib-kırān Mīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīrni altı miñ

3229 atkuçılarnı: P (a)tkuçılarnı

3230 'İsānı ve Baḡşı H'āce: T 'İsā H'āce

3231 ayırdı: P ḡorıydur ērdi

3232 ü: P'de yok.

3233 ve: P'de yok.

3234 u: P'de yok.

kişi bilen 'Irāk (15) ve Fārsğa yiberdi ve Ğıyāse'd-dīn Tarhān ve Şemse'd-dīn 'Abbāsni üç miñ kişi bilen Semerķand yiberdi ve Pīr Muḥammed 'Ömer Şeyḥ (16) Mīrzā, Kara Yūsuf def'i üçün barıp anı Avnikke deġinç kavup el ulusun buzup taladı ve yanıp Şīrāzğa (17) bardı.

Şāhib-kırān Deşt-i Kıpçakğa çapķun yiberip talap buzğanıda

Toķtamış Hān inhizāmıdın soñ (18) Şāhib-kırān her tarafğa çapķun yiberip 'Osmān 'Abbās Bēg, Yaruķ Oġlanğa yolukup talan otı alarğa salıp (19) bir neçe ma'dūdı alardın koydılar ve Baş Tēmür Oġlan ve Aķtad, Seriday elige bardılar ki alarğa düşmen ērdiler. (20) Anda talanıp Aķtad tümeni Rūmğa bardılar ve Bēg Yaruķ Oġlan yana çerikke yolukup özi bir oġul bilen (21) çıġıp ḥ'ātūn oġul uşaġı kolğa tüşüp Şāhib-kırān alarğa at ulaġ çādır baş ayaġ bērip Bēk Yaruķ Oġlan- **133**^[35b] (1) -ğa yiberdi. Andın soñ³²³⁵ yörüp mecmū' Urus ve Uruscuķnı talap yahşı oġullar mergūb kıızlar esīr kıldılar (2) ve Muḥammed Sultān Mīrzā kapuġçı³²³⁶ karavul elini özge el bilen ġāret ü tārāc kılıp meskūn şehriġa barıp Mūsūlmānlarnı (3) ayırıp kāfīrlerni dārū'l-bevārğa yiberdi ve Çerkesni talap köp esīr ve katl anda vāķi' boldı. Çün Urus ve Çerkes- (4) -din fāriġ boldılar Elburz Kūh sarı yörüp esnā-yı tarīķde töhmet sözi bilen 'Osmān Bahādur baḥr-ı fenā ġarīķidin fāriġ³²³⁷ (5) boldı Elburz Kūh sarı bardı³²³⁸. *lā maradda li-ķaẓā'ihī ve lā mü 'aķķibe li-ḥükmihi*³²³⁹ ve Şāhib-kırān ġazā üçün Elburz Kūh yokķarısıġa³²⁴⁰ barıp köp kişidin (6) sizlerdin ki ķal'alar bilen taġlarda müteḥaşşın bolup ērdiler dozaḥğa yiberdi ve andın yanıp bir neçe kūn atlar (7) dem alur üçün tevaķķuf kılıp uruġdın ayrılıp Kula ve Tāvus Kāl'asıġa barıp ve ol ķal'a taġ üstide ērkendür (8) 'acāyib refī' vü zīneler birbirige baġlap yokķarı çıġdılar ve ba'zı tınāblar baġlap köp kişi Mūsūlmānlardın (9) şehīd boldılar. Āḥirü'l-emr ķal'anı feth kılıp Kula ve Tāvusnı baġlap keltürüp ayaġdın tüşürdiler. Bu esnāda (10) ḥaber boldı ki Etergü ki Toķtamış Hānnıñ uluġ bēgleridin ērdi Pūlādğa penāḥ eltiptür. Şāhib-kırān Etergüniñ (11) ķardaşını ki mülāzım ērdi Pūlād üçün yiberdi kim Etergü bizdin kaçıp saña kēliptür. Anı bizge yibergil. Pūlād yahşı (12) cevāb

³²³⁵ soñ: P'de yok.

³²³⁶ kapuġçı: P, T kapuġçı(?)

³²³⁷ ġarīķidin fāriġ: P ġarīķi

³²³⁸ Elburz Kūh sarı bardı: P'de yok.

³²³⁹ *lā maradda li-ķaẓā'ihī ve lā mü 'aķķibe li-ḥükmihi*: "Allah'ın yazısını kimse bozamaz ve onun hükmünden sonra herkesin hükmü geçersizdir."

³²⁴⁰ yokķarısıġa: P yokķarı

bêrmey Şāhib-kırān anıñ qal'asığa yörüp cengel kêsip yol kılıp yolda ança māl taptılar ki her neçe tilediler (13) köterdiler. Çün qal'ağa yéttiler³²⁴¹ qal'a éli uruşup āhir qal'anı alıp talap esir kılıp 'imāretdin āsār qoymadılar (14) ve Etergü kaçıp Mīrānşāh Mīrzā kavup tutup Abasada³²⁴² Şāhib-kırān qaşığa keltürüp hükm boldı ki anı bend³²⁴³ (15) kıldılar ve andın Simsim Qal'asığa barıp ba'zı élini maqtül kılıp ba'zını tağdın uçurdılar ve kelīsyā ve but-hāne- (16) -lerni buzup andın yanıp Avhar Tağığa yétip él ulusını taladı ve Çurkumraq³²⁴⁴ élini müste'shal kılıp Boğazkumda (17) kışlak kıldı. Bu esnāda haber boldı ki balıqçılar yağı bolup cezirelerğa kırıptürler. Alar üstige çapkun yiberip (18) muzdın kēçip mecmū' cezāyirni çapıp köp gānīmet bilen mu'asker-i hūmayūnga koşuldılar ve 'Ömer Tābān ki Hācī (19) Tarhānda daruğa érđi haber yiberdi kim³²⁴⁵ Muḥammedī-yi kelānterñiñ muḥālefet-engīzi bardur. Eger tedārük bolmasa iş müşkil (20) bolur. Şāhib-kırān Muḥammed Sultān Mīrzā ve Mīrānşāh Mīrzānı yiberdi. Bā-vücūd ol-kim savuk şiddeti ve qar gāyet (21) keşretde érđi. Alar ılğap Hācī Tarhānga yaqın yétip Muḥammedī³²⁴⁶ tav'an ev kerhen³²⁴⁷ utru çığıp Şāhib-kırān anı Mīrzāde **134**^{36a} (1) Pīr Muḥammed ve Cihāngīr ve Cihān-şāh Bēg bilen Sarāynı buzğalı yiberdi ve özi şehirde nüzül kılıp burun māl-ı amān alıp soñ (2) talan kıldurdı ve Pīr Muḥammed Mīrzā ve bēgler Etil Suyını yañ yüzidin ötüp Muḥammedñi³²⁴⁸ yañ tüpiğa yiberdiler ve Sarāynı (3) Zincīr Sarāy mūkāfātı üçün köydürdiler ve él ulus andağ talandı ki özge emn ü ferāğatdın haber tapmadı- (4) -lar Hācī Tarhānnıñ mecmū' sükkānını köçürüp şehriñi ot qoydılar ve savuk cihetidin köp tavar³²⁴⁹ zāyi' (5) bolup çerikde qaht ol mertebede boldı kim bir qoy eki yüz éllig altun kebekī ve bir batman tarıq yetmiş altun kebekī bir uy (6) kellesi yüz altun kebekī bahā taptı. Ol cihet bilen mecmū' gānāyim³²⁵⁰ ki ol yörüşde cem' bolup érđi çerikke üleştı- (7) -ler ve qahtdın ḥalāş bolup yadaqlar atlandılar.

³²⁴¹ *qal'ağa yéttiler*: T'de yok.

³²⁴² *Abasada*: T *Abasimmede*

³²⁴³ *boldı ki anı bend*: T *boldı ki anı qoymadılar anı bend*

³²⁴⁴ *Çurkumraq*: T *Çurkuyumraq*

³²⁴⁵ *kim*: T *ki*

³²⁴⁶ *Muḥammedī*: T *Muḥammed*

³²⁴⁷ *tav'an ev kerhen*: "ister istemez."

³²⁴⁸ *Muḥammedñi*: T *Muḥammedni*

³²⁴⁹ *tavar*: T *tovar*

³²⁵⁰ *gānāyim*: P, T1 *gānāyim*

h  zet-i Ŗ  hib-kır  n  n  n   r  k sarı m  r  ca  at k  lg  n   (8) bil  d-ı Ŗ  m  ld  n zikride³²⁵¹

   n barça DeŖt-i H  zar ve Kıpçak Ŗ  hib-kır  n  n  n taşıt-ı taŖarruf  ga kirdi ve d  Ŗmenler ma  t  l ve   v  re (9) boldılar Bo  azkum  n ol yazda Derbend sarı y  r  p Terek Suyı  n yah bilen k   ip a  ru  d  n ayrılıp   Ŗk  ce (10)   al  ası  a barıp   abap. Bu h  lda haber y  tti kim Ŗav  al,   azı   umu  d  n     min   iŖi bilen   Ŗk  ce mededi     n (11) k  led  r. B  -v  c  d ol-kim bu t  r  hd  n burun   Ŗk  ce k  firleri bilen   az   kılur   rkend  rler³²⁵². Ŗ  hib-kır  n b  Ŗ yüz (12)   iŖi bilen    ap alarnı³²⁵³ tutup atlarını ot  a   oyup oltur  anda³²⁵⁴ üstige t  k  ldiler ve Ŗav  al   a  p yadağ (13) ta   a   ı  p M  beŖŖir anı bir ok bilen yumalattı ve cem  ini tirik k  lt  rdiler ve Ŗ  hib-kır  n sordı kim: siz (14) burun k  firler bilen cih  d kılur   rd  niz³²⁵⁵, h  l   hil  f ol n    k alarğa meded     n k  ld  niz³²⁵⁶. Alar hac  let  n cev  b (15) b  re almadılar. Ŗ  hib-kır  n cer  melerid  n ötüp hil  at b  rip d  di: barıp ulu  lar  n  n  n yiber  n. Ol   avm (16) vil  yetleri  a barıp Ŗ  hib-kır  n   Ŗk  ce   al  ası  a barıp fet     tip mecm      lin öldürüp emv  llarını (17) taŖarruf kıldı. Bu h  lda   azı   umu  n  n  n a  y  n   k  lip Ŗ  hib-kır  n alarğa in   amlar kılıp hoŖ h  l yandurdı (18) ve andın Nergis   al  ası  a barıp uruŖ bilen musa    ar kıldı ve ba  zı ki ta  larda barıp   rdiler bah  durlar (19) bar  anı ma  t  l kıldılar ve     n Ŗ  hib-kır  n s  lim u³²⁵⁷    nim    rik bilen m  r  ca  at kıldı. Zirihgerler  a y  tip alar (20) utru çığıp k  p zirih ve cevŖen p  Ŗ-keŖ kıldılar ve Derbend  n   t  p buyurdı ki   al  alarını   im  ret (21) kılgaylar ve Ŗey   İbr  h  m ki Ŗ  rv  n h  kimi   rdi yahŖı h  zmetk  rl  k kılıp andın K  r³²⁵⁸ Suyı  n  n  n yakasığa k  lip n  z  l 135^[36b] (1) kıldılar ve Ŗey   İbr  h  m Ŗ  hib-kır  n  a t  y b  rip hil  at-i h  ŖŖ ve muraŖŖ   kemerg  a i  tiŖ  Ŗ taptı ve anı yandurup (2)   zi sud  n ötüp h  km kıldı ki M  r  nŖ  h M  rz     z vil  yeti  a bargay ki   ib  ret-i Derbend  n Ba  d  d  a d  gin   ve Hemed  n- (3) -d  n R  m ser-hadd    a  a³²⁵⁹ ve M  rz  de³²⁶⁰ M  r  nŖ  h vil  yeti  a kirip barıp   zi bilen b  glern  n  n    rik  n  n  n k   leri  a (4) ki H  r  s  nda   rdiler   iŖi yiberdi.

³²⁵¹ **zikride**: P'de yok.

³²⁵² *  rkend  rler*: T *  rkend  r*

³²⁵³ *alarnı*: P *alar*

³²⁵⁴ *  oyup oltur  anda*: P *  oy  anda y  tip*

³²⁵⁵ *  rd  niz*: P *  rdigiz*

³²⁵⁶ *k  ld  niz*: P *k  ldigiz*

³²⁵⁷ *u*: P'de yok.

³²⁵⁸ *K  r*: T'de yok.

³²⁵⁹ *ser-haddığaça*: T *ser-hadd    a*

³²⁶⁰ *M  rz  de*: T'de yok.

Sultān Muḥammed-i Ṭabesīniḡ ḡurūcī Yezdde ve Behlūlniḡ Nihāvend ve muḡālefet (5) kılḡanı ve Muḥammed Sultān Mīrzāniḡ Hürmüz sarı barıp vuḡū - yı fütūḡāt ki dest bērdi zikride

Sultān Muḥammed bin (6) Ebū Sa‘īd-i Ṭabesī ol müddetde ki Şāḡib-kırān Deşt-i Kıpçaḡda ērdi ba‘zı ḡorāsān ēli bilen yek-cihet bolup ḡurūc kıldı (7) ve Temūke Ḳoçinniḡ nōkerini öldürüp ekābir-i Yezddin hem ba‘zını ḡatlı kılıp ēki yıllık māl ki ḡābız ēvide cem‘ bolup (8) ērdi ve nēce ḡar-vār ḡumāş ki Sarāy Mülk Ḥānım üçün alıp ērdiler taşarruf kılıp tonlar tikdürüp³²⁶¹ her bī-ser ü pā ki (9) alarḡa yek-cihet boldı, ton ve yarmaḡ bērip cem‘i keşīr evbāş u runūddın anda müctemi‘ boldılar. Emīrzāde Pīr Muḥammed ‘Ömer Şeyḡ (10) bu ḡāldın ḡaber tapıp bu ḡāziyye üçün bolḡan çerikini yıḡıp ol fitne def‘i üçün müteveccih boldılar ve Yezdni muḡāşara (11) kılıp her künde uruş ērdi ve yana ḡavādiş ki Şāḡib-kırān barḡanda vāḡi‘ boldı. Ol ērdi ki Mezīd Barulas ki (12) Şāḡib-kırān anı Nihāvendde ḡākim ḡoyup ērdi Behlūl atlıḡ nōkeri ḡile ve telbīs bilen Mezīd Barulasnı öldürüp (13) Nihāvendḡa müstevlī bolup ḡaḡā yüzidin ḡurūrı öziḡe yol bērip ērdi. Çün Şāḡib-kırān Sultāniyyeḡa yētti Sultān (14) ‘İsā Mārdīn ḡākimini benddin çıḡarıp terbiyet kılıp ol nevāḡini aḡa bērip mu‘azzez ü muḡterem ol şavbḡa yiberdi (15) ve ḡükm kıldı kim Emīrzāde Sultān Ḥüseyn ve Ḥudādād Ḥüseynī Nihāvendḡa barıp Behlūlniḡ cezāsını bērgeyler ve özi (16) Sultāniyyedin Hemedāḡa bardı ve Emīrzāde-yi müşārūn-ileyḡ Nihāvendḡa barıp sa‘y ü ³²⁶² ḡūşışdin soḡ Behlūl maḡzūlnı (17) tutup otḡa köydürdiler ve çün bu fetḡ ḡaberi Şāḡib-kırāḡa³²⁶³ yētti buyurdi ki Emīrzāde Sultān Ḥüseyn ve bēḡ- (18) -ler Tūster sarı barıp Luristān ḡuttā‘u’t-tarīḡni ol yērge yibergeyler ki özḡe mu‘āvedet kılmaḡaylar (19) ve sāḡil yaḡası bilen Hürmüzḡaça barsunlar. Alar ḡükm yosunı bilen ol şavbḡa yüzlendiler ve ramazān (20) u ‘iydnı Hemedānda ötkerip ḡükm kıldı ki Muḥammed Sultān Mīrzā, Celāl Ḥamīd ve Şāḡ Melik Bēḡ³²⁶⁴ ve Arḡun Şāḡ Aḡtaçı bilen (21) Hürmüz sarı barıp sevāḡil ü Germsīrniḡ bilādını müstaḡlaş kılḡanı alar müteveccih bolup bu esnāda ḡaber yētti ki Yezd fetḡ boldı **136**^[37a] (1) keyfiyyet ol-kim ḡal‘ada ol tūrlük ḡaḡḡ boldı ki pişük étini yēdiler ve otuz miḡ kişi açdn öldiler. Ol maḡzūllar (2) ḡandaḡdn naḡb ḡazıp andın çıḡıp ḡaçtılar ve ‘asākir-i manşūr ḡaber tapıp ol cemā‘atnı ḡavup köp kişini

³²⁶¹ *tikdürüp: T tiktürüp*

³²⁶² *ü: P’de yok.*

³²⁶³ *çün bu fetḡ ḡaberi Şāḡib-kırāḡa: T çün Şāḡib-kırāḡa fetḡ ḡaberi*

³²⁶⁴ *Bēḡ: T’de yok.*

maḳtūl kıldılar (3) ve Ebū Sa‘īd oḡlını ki serdārları ērdi Mihricirdde tutup maḳtūl boldı ve Temūke şehrgā kirip ēlni talan u tārācdın (4) muḥāfazat kıldı ve çün Mīrzāde Pīr Muḥammed Şīrāzgā bardı Emīr Süyünçek ki mülāzım ērdi şāhzādeniḡ bēgleridin āgrıp ‘arza- (5) -dāşt yiberdi ve isrāf³²⁶⁵ u itlāf ki şāhzāde kıllur ērdi mezkūr kıldı ve Emīr Tūkel ve Qara Şāhzādedin āgrıp Şeyḡū (6) ‘l-islām Cūneyd-i Kāzerūnīgā mūrīd boldılar ve Şāhib-kırān şāhzāde ve Emīr Süyünçek ve Devlet Ḥ‘ācenī Semerḡandgā tilep Muḥammed Sulṡān (7) Mīrzāgā ḡūkm boldı ki Şīrāznı muḥāfazat kılgay. Çün alar yēttiler Şāhib-kırān Pīr Muḥammed Mīrzānı ‘itāb kıllıp bir nēçe kūn közdin (8) saldı ve āḡir ‘ināyet kıllıp Şīrāznı aḡa bērdi ve Süyünçekni ḡünāh-kār kıllıp ḡūkm kıldı ki öz tūmeni bilen üç yıl Hindūstān- (9) -gā barıp vilāyet açsun ve Devlet Ḥ‘ācenīḡ ḡulaḡ birini³²⁶⁶ kēsdürdi ve ölūmdin İskender Mīrzā der-ḡ‘āst kıllıp ḡutḡardı (10) ve çün Pīr Muḥammed Mīrzā Şīrāzgā yētti Muḥammed Sulṡān Mīrzā yollarını ḡismet kıllıp Hürmüz sarı mūteveccih bolup Kīc, Mēkrānnı talap her kim (11) ḡūkkāmdın ēl boldı amān taptı ve her kim muḡālefet kıldı ḡavādis pāy-mālī boldı ve çün Ėski Hürmüzgā yēttiler yēti ḡal‘anı buzup vīrān³²⁶⁷ (12) kıldılar. Meşel Teng Zindān³²⁶⁸ ve Kōşkek ve Şāmīl ve Ḳal‘a-yi Mīnā, Tūzek, Menūcān, Tāziyān ēlini esīr ü talan ḡatl kıllıp (13) ‘imārātıdın āşār ḡoymadılar ve Muḥammed Şāḡ ki Hürmüz ḡākimi ērdi ol çerik vehmidin cezīreḡa kirip ‘Ummān Suyını (14) penāḡ ētip köp tuḡfe vū³²⁶⁹ hedāyā yiberip ḡabūl kıldı ki tōrt yıllıḡ mālını ki miḡ ḡatla miḡ altun ve ēki yüz miḡ (15) altun bolur edā kılgay ve ol maḡall maḡdūrıḡa yaraşa cins ve naḡddın bērip bāḡıḡa mūlzem boldı ki ser-encām kılgay (16) ve Emīrzāde Muḥammed Sulṡān andın maḡḡzyū‘l-merām yanıp ‘inān-ı ‘azīmetni Māverāū‘n-nehr sarı ma‘ṡūf kıldı.

Şāhib-kırānnıḡ (17) dāru’s-salṡanat Semerḡandḡa mūrāca‘at kılganı zikride³²⁷⁰

Şāhib-kırān-ı memālik-sitān sene *semān ve tis‘īn ve seb‘amiede*³²⁷¹ Hemedān- (18) -dın Semerḡand sarı ‘azīmet ‘inānını mūn‘atıf kıldı ve Sulṡān Sencer, Ḥācī Seyfe‘d-dīnni Alanḡuḡ Ḳal‘asının muḡāşarası üçün (19) ḡoyup Cihān-şāḡ Bēḡni tiledi ve

³²⁶⁵ *isrāf*: T *işrāb*

³²⁶⁶ *birini*: T *burunını*

³²⁶⁷ *buzup vīrān*: P’de yok.

³²⁶⁸ *Teng Zindān*: T *Teng*

³²⁶⁹ *vū*: P’de yok.

³²⁷⁰ *kılganı zikride*: P *kılğanıda*

³²⁷¹ 798’de.

Emîrzâde Rüstemni tilep Râmînde Şâhib-kırānga yêtîp hûkm boldı ki Şîrâzga barıp (20) Muḥammed Sulṭān Mîrzāga mülḥaḳ bolğay³²⁷² ve Deşt-i Kıpçaḳdın Şâh-ruḥ Mîrzāga ḥaber yiberip êrdi. Ābā Bekr Mîrzā bilen Rüstem Tağay (21) Buğa ve Pîr ‘Alî-yi Yasavurîni bês miñ kişi bilen orduğa yiberdi. Ol hînde ki Şâhib-kırān Bistāmga yêtti alar kêlip **137**³²⁷³ (1) Ābā Bekr Mîrzāga yüz miñ altun kebekî ve Tahurtennîñ kümeyt atını bêrip atası Mîrānşâh Mîrzā³²⁷³ mülâzemetiğa³²⁷⁴ Tebrîzga yiberdi ve yolda (2) mazlûmlar dādını zālîmlerdin alıp sür‘at bilen müteveccih êrdi. Çün Ḥorāsānga yêtti Aḳ Buğa Bêg utru kêlip pîş-keşler (3) ‘arz kıldı ve andın ötüp Amū Suyıdın kême bilen ‘ubûr kılıp çün Ḥuzārğa menzil kıldı Şâh-ruḥ Mîrzā bilen Sarāy Mülk (4) Hānım ve Sulṭān Baḥt Bêgim başlıg ağalar ve şâhzâdeler utru kêlip nişār u pîş-keş taḳdîmğa yêtkürdiler ve andın Kîşke (5) barıp Aḳ-serâda nüzûl kılıp ve meşāyih mezârı bilen atasınıñ tavāfın kılıp Māverāü’n-nehrniñ a‘yān u³²⁷⁵ eşrāfi der-gāh-ı (6) ‘ālem-penāhga kêlip in‘ām u³²⁷⁶ ikrāmdın maḥzûz boldılar ve andın Semerḳand kêlip üç yıllık ḥarāc ra‘iyyetka bağışladı (7) ve bu eşnāda Têñri Te‘ālā Muḥammed Sulṭān Mîrzāga oğul kerāmet kıldı³²⁷⁷. Muḥammed Cihāngîrga mevsûm boldı ve toydın soñ Semerḳand şimālîde (8) uluğ bāg³²⁷⁸ ḳaşr-ı refi‘ bilen iḥdās kıldı³²⁷⁹ ve çün ‘Irāḳ ve Ḥorāsān ve³²⁸⁰ Azerbayincān, Bağdād ve sāyir bilāddın mi‘mārlar Semerḳandda (9) êrdiler ol bāg ve ḳaşr kırk bês künde itmāmga yêtti.

Şâhib-kırānnıñ Ḥorāsānnı Şâh-ruḥ Mîrzāga bergeñi (10) zikride

Bu eşnāda Şâhib-kırān Ḥorāsān mülkini Sîstān ve Māzenderānnı Rey ḥudûdiğa değînç Şâh-ruḥ Mîrzāga (11) bêrip bēglerdin Süleymān-şâh, Mıẓrāb Cakü, Seyyid Ḥ‘āce Şeyḥ ‘Alî Bahādur, ‘Abdu’s-şamed Ḥācî Seyfe’d-dîn, Meleket ve oğlı (12) Cihān-melik, Pîr Muḥammed Fülād³²⁸¹ ve ‘Alî Tarḥān ve Ḥasan-ı Şofî Tarḥān ve ḳoçınlerdin Topalaḳ, Kepekçi Yurtçı, Tağay Mergen (13) her tûmendin bir cemā‘atnı ḳoşup hûkm kıldı bēglerdin şāgird-i pîşegaça köç bilen Ḥorāsānga bargaylar. (14) Şâhzāde Andḥûd yolı bilen barıp Aḳ Buğa Bêg bilen Herāt eşrāfi utru kêldiler ve

³²⁷² *bolğay*: P *bo(l)ğay*

³²⁷³ *mîrzā*: T’de yok.

³²⁷⁴ *mülâzemetiğa*: P *mülâzemeti*

³²⁷⁵ *u*: P’de yok.

³²⁷⁶ *u*: P’de yok.

³²⁷⁷ *kıldı*: P’de yok.

³²⁷⁸ *şimālîde uluğ bāg*: T *şimālîde ve bu eşnāda Têñri Te‘ālā Muḥammed Sulṭān Mîrzāga uluğ bāg*

³²⁷⁹ *kıldı*: P *kı(l)dı*

³²⁸⁰ *ve*: P’de yok.

³²⁸¹ *Fülād*: T *Pülād*

ramazānnı ötkerip ol (15) kış Māzenderānda ötkerdiler³²⁸² ve Tēnri Te‘ālā ol hāzretka ferzend şāyeste bērip Baysangūr³²⁸³ Mīrzāğa mevsūm boldı ve hāzret-i (16) Şāhib-kırān Kışke barıp yaylak üçün Sultān Artūh Yaylağığa bardı ve ol mevzi‘de Muhammed Sultān Mīrzā Fārsdın (17) kēlip koşuldı ve ol cihetdin ki Muhammed Sultān Mīrzādın hatar-ı ‘azīm ötüp érdi şadağa erbāb-ı hācātka (18) bērdi. Keyfiyyet ol-kim Cemāle‘d-dīn-i Fīrūzkūhī ki Emīr Şāhī-yi şā‘irniñ ecdādıdır yadağ Muhammed Sultān Mīrzā kaşıda (19) turup érdi eceli yētip bā‘is boldı ki ol hūn-girifte habersiz bıçağ³²⁸⁴ bilen şāhzādeğa zahmı urdı ki (20) endām-ı mübāreki mecrūh boldı ve özi tağ sarı kaçıp. Çün aña yēttiler bir derede ölüp yatıp érdi başın (21) kēsip mīrzāniñ atı ayağı astıda³²⁸⁵ saldılar.

Hızır H‘āce Oğlan kızı Tükel H‘ānımnı Şāhib-kırān ‘ağd bağlap İskender 138^[38a] (1) Mīrzāniñ izdivācı bēgisi Sultān bilen ve Bāğ-ı Dilgüşāy ‘imāreti zikride

Şāhib-kırān Şem‘-i Cihān Oğlan bilen (2) Ğıyāşe‘d-dīn Tarhānnı envā‘ tansuqlar ve bēlekāt³²⁸⁶ bilen yiberdi kim Hızır H‘āce Oğlan kızı Tükel H‘ānımnı Şāhib-kırān (3) üçün ‘ağd bağladılar ve uluğ toy kılıp bēgisi Sultānnı³²⁸⁷ İskender Mīrzāğa nikāh bağladı ve sene *tis‘a ve tis‘ın* (4) *ve seb‘amiede*³²⁸⁸ hüküm kıldı ki Kān-ı gilde bir bāğ ihdās kıldılar ki her dīvārı miñ bēş yüz qarı érdi ve her tarafda (5) bir dervāze-yi refi‘ koyup kaşr-ı ‘ālī binā kıldı ki anıñ zībi dēk zamāne közi körmeydür érdi ve anı yongan (6) taş ve kāşī bilen müzeyyen kıldılar ve Bāğ-ı Şimālğa mevsūm bolup Tükel H‘ānım bint-i Hızır H‘āce Oğlanğa bērdi yurt³²⁸⁹ (7) üçün ve bu evkātta Semerkānddın Taşkend sarı barıp Seyhūndın ötüp Çınas mevzi‘de kışlak kıldı (8) ve andın Yessiğa barıp H‘āce Aḥmed-i Yessevī ‘*aleyhi‘r-rahme* tavāfığa müşerref bolup buyurdi ki mezār-ı pūr-envārıda vesī‘ ve refi‘ (9) ‘imāret tarh salğaylar. Ol hüküm bilen eyvānı yasadılar ēki menār bilen ve murabba‘ günbedi otuz qarıdur (10) ve otuz qarı günbedniñ ēki tarafıda dört şuffe on ēki qarı ve yana günbedi çār şuffe merkad üçün ve yana ēki (11) çār şuffe hücreler bilen esās saldılar ve maḳbere üçün aḳ taşdın

³²⁸² *ötkerdiler*: P *ötkerdi*
³²⁸³ *Baysangūr*: P *Ba(y)sungur*
³²⁸⁴ *bıçağ*: T *pıçağ*
³²⁸⁵ *ayağı astıda*: T *ayağımnıñ altıda*
³²⁸⁶ *bēlekāt*: T *bōlükāt(?)*
³²⁸⁷ *Sultānnı*: T *Sultān*
³²⁸⁸ 799‘da.
³²⁸⁹ *yurt*: T *yōriş*

ğāyet tekellüfde yonup nuķūş-ı ġarīb (12) bilen müzeyyen kıldılar ve Mevlānā ‘Abdu’llāh Şabrını³²⁹⁰ ol ‘imāret itmāmı üçün anda koyup eki yılda ihtitām taptı ve bu (13) hālde haber yètti ki Tükel Hānımnı kèltüredürler Sarāy Mülk Hānımdın özge barça havātīn ve ağalar on künlük yol (14) utru barıp sene *semānimiede*³²⁹¹ ol gül-deste-yi çimen hānını orduğa yètkürdiler ve ‘azīm toy bolup kuzāt-ı İslām (15) ve ‘ulemā-yı enām ve eşrāf-ı eyyāmı ki Māverāü’n-nehrde müctemi‘ érdiler, hāzır kılıp ol zühre-yi sipihr-i salţanatı³²⁹² hūrşīd-i müşterī (16) māhiyyetka qarīn kıldılar ve bu esnāda Hıtāy pādişāhının elçisi kèlip Hıtāyī tuhfē tansuqlar³²⁹³ pīş-keş (17) kèltürdiler ve alarğa ‘ināyetler kılıp şādmān yandurdı ve Bèrdi Bèg, Sar Buğa ve Hācī Seyfe’d-dīn (18) ve Hudādād Hüseynī ve Şemse’d-dīn ‘Abbāsı kırk min kişi bilen Muḥammed Sultān Mīrzāğa koşup dèdi ki Aşparada (19) kal’a yasap ol ser-haddın vāķıf bolsunlar ve alar Kulan ‘Akābesidin ötüp Aşparada yurt (20) kıldılar ve Şāhib-kırān kışlakdın yanıp Semerķand barıp andın Kişğa teveccüh kılıp bir dehenede ki Semerķand- (21) -dın añaça yèti yıgaç yoldur kaşrī binā kılıp Taht-ı Karaçağa iştihār taptı ve Yām yolu bilen Kişdin ötüp Elçi Balıgka **139**³²⁹⁴ (1) bardı ki kadīm yurttur.

Şāhib-kırānnı³²⁹⁴ Hindüstān yörüşiniñ zikride ve Ketver kāfirleriniñ yèrige barıp ġazā kılğanıda

(2) Burun mezkūr boluptur ki Şāhib-kırān Kūnduz ve Baġlān³²⁹⁵ ve Kābül ve³²⁹⁶ Ġaznī ve Kāndahārı Hindüstānga deġinç Pīr Muḥammed Cihāngīrga (3) bèrip érđi ve ol Hind sarı çerik tartıp Seyfel-i Kāndahārī, Kuţbe’d-dīn Bèg, Behlül Barulas, Kumārī Inaķ, (4) Témür H’āce Aķ Buğa ve Bedaḥşān şāhları bilen Süleymān Kūh Avġānīlerini talap Sind Suyıdın ötüp Uçça (5) şehrini feth kılıp Multānga bardı ve anda Sareng, Mallu Hān kardaşı hākim érđi ve bu Mallu Hān ve Sareng Sultān (6) Fīrüz-şāh nebīresi Sultān Maḥmūdın pādişāh köterip memālik-i Hindğa müstevlī bolup érdiler. **el-kışsa** Multānnı (7) kaġap her künde eki nevbet uruş érđi. Bu haber

³²⁹⁰ Şabrını: T *Hācenī*

³²⁹¹ 800’de.

³²⁹² salţanatı: T *salţanat*

³²⁹³ tuhfē tansuqlar: T *tansuķ tuhfeleri*

³²⁹⁴ **Şāhib-kırānnı**: P’de yok.

³²⁹⁵ Baġlān: P *Baġlān*

³²⁹⁶ ve: P’de yok.

Şāhib-kırānğa yètip receb sene *semānimiede*³²⁹⁷ Emīrzāde ‘Ömer bin (8) Mīrānşāh Mīrzānı Semerķandda қoyup Hindūstānğa müteveccih boldı ve çün Enderābğa yètti erbābları ‘arz қıldı- (9) -lar kim bir cem‘i Mūsūlmānlardur-biz, Ketver kāfırları her yılda bizdin meblağı harāc u māl alurlar, eger ihmāl kılsaq èren- (10) -lerni öldürüp ‘ıyāl u etfālımıznı³²⁹⁸ esīr қılurlar. Şāhib-kırān çerikdin her on kişidin üç kişi èltip (11) Burhān Oğlan bilen Rüstem Mīrzā ba‘zı bēglerni on miñ kişi bilen dere yolıdın yiberdi ve Şāhib-kırān andın yörüp (12) çün Hāvekge yètti bēgler ve sipāhiler atların anda қoyup bā-vücūd ol-kim āfitāb sereṭānda èrdi ança қar yoluqtı ki (13) atlar қarnığaça batadur èrdi tā bir mūrtefi‘ ya‘nī bēyik tağ üstige çığıp³²⁹⁹ bolğan atlarını yandurup çün kāfırlar (14) derelerğa sığınıp èrdiler қar kesretidin ol tağdın bēgler tınāb bağlap түşüp көп kişi қar üstide (15) yumalanıp қuyı түşer èrdiler ve Şāhib-kırān üçүн hevdec yığaçdın yasap ҳalkalar olturguzup tınāblar (16) bağlap ol cenābnı ol bēyik tağdın түşürdiler ve Şāhib-kırān bir yığaç yol yadaқ bardı ve nēçe atnı tınāb (17) bilen түşürgende көпи сақақ болуп ёки at selāmet yerge yètti. Şāhib-kırān atlanıp ol diyār-ı küffārı ki bēyik boy- (18) -lüg ve ‘azīmü’l-cüsse bolurlar ve ekseri yalanğaçdurlar ve uluğlarını ‘adāşū dērler ve ol maḥzūllarınñ bir tili (19) bardur ki kişi bilmes ve refi‘ қал‘aları бар èrdi қал‘anı қoyup sudın ötүп bir ‘ālī tağқа³³⁰⁰ çığıп èrdi- (20) -ler ki tēz-rev fehmi {қılıп} ol kemerğa çıkardıң tama‘ üzүп èrdi ve çerik қал‘ada қoylarını³³⁰¹ тапıp öylerini көйдүрди- (21) -ler ve ҳүкм boldı ki bahādurlar ol tağ üstige yörüsünler tekbir gūlgulesin salıp tağқа yarmaştılar. Şeyḥ Arslan **140**^{3301a} (1) burun alarnı қавуп бēyik yerge қıғdı ve ‘Alī Sultān Tovaçı yana bir yandın ve Şāh Melik Bēg ve Mübeşşir Bahādur ve Menli (2) H‘āce ve Şeyḥ Alī Salber ve Mūsā ve Kemāl ve Hüseyn Melik Қоçın ve Mīr Hüseyn Қорқы bahādurlıqlar қılıп çerikdin on sēkiz (3) kişi kemerdin uçup şehādet taptılar ve көп kişi ol bendilerdin ölüп üç кēçe күндүздin соң ki muttasıl (4) uruş èrdi ol kāfırlar amān tilep Şāhib-kırān alarğa ḥil‘at³³⁰² кēydürүп yandurdı ki barça кēlip kelime-yi tevḥīd (5) edā қılıп өз yēriniñizde ferāğat bilen olturuñ ol kāfırlar кēçesi Seyfe’d-dīn Bēg üstige şebīḥün кēltürүп yüz (6) èllig kişi alardıң maқtūl болуп bahādurlar ol tağқа çığıп³³⁰³ èrenleri қatl болуп

3297

800'de.

3298

etfālımıznı: T etfālımıznı

3299

çığıп: T çıkıp

3300

tağқа: P, T bāğқа

3301

қoylarını: P қoylar

3302

ḥil‘at: T ḥil‘atler

3303

çığıп: T çıkıp

h^vātūnları³³⁰⁴ oğul uşağları³³⁰⁵ (7) esir boldılar ve ol tağ üstide ol kâfirler başıdın³³⁰⁶ menâreler kıparıp ol fethni oşal târîhde taşda (8) kazdurdı.

Şāhib-kırān, Muḥammed Āzādın Burhān Oğlan ve Mīrzāde Rüstem haberi üçün yibergeni

Çün Burhān Oğlan ve Mīrzāde (9) Rüstemdin hēç türlük haberi yok Muḥammed Āzādın dört yüz kişi bilen yadağ yiberdi ki haber ma'lūm kılğaylar ve alar tağdın (10) kar yüzi bilen yumalanıp tüşüp. Çün siyāh pūşlar kal'asığa yètiler köp iz kördiler ki dere sarı barıp- (11) -tur. Anıñ bilen barıp ol kâfirler izi êrkendür ki derelerde kèyin kalğandurlar ve çün Burhān Oğlan ve Rüstem Mīrzā (12) ba'zı koşun bégleri bilen ve³³⁰⁷ İsmā'ıl ve Allāh-dād ve Süyünç Témür ve Yahyā ol derelerğa yètip ba'zı sudın ötüp³³⁰⁸ ba'zı tüşüp (13) atlarını otka koyğandurlar ki siyāh pūşlar üstilerige tøkülüp Burhān Oğlan yaman köñülligidin³³⁰⁹ (14) ok ornığa yaynı taşlap kaçıptur³³¹⁰ ve ol kâfirler köp kişini derece-yi şehādetka yètkürüp köp at yarağ alıp- (15) -turlar. Çün Muḥammed Āzād anda yètiptür siyāh pūşlarğa yolukup uruşup demār alardın çığarıp her nê at ve yarağ (16) ki alğandurlar alıp sālīm ġānim Burhān Oğlanga koşuluptur ve her kim öz nêmersesini ta[nıp] aldılar ve Muḥammed Āzād, (17) Burhān Oğlanga dèdi ki: maşlahat oldur kim munda tüşüp kündüz köç kılalı. Ol eşitmey 'akabe üstige çığıp³³¹¹ çerik (18) anıñ bilen bardılar.

beyt

birev ki uruşdın çevürdi yüzin

sên öldür 'adū kıl eger kılmadı

3304 *h^vātūnları*: P *h^vātūn*

3305 *uşağları*: P *uşağı*

3306 *başıdın*: P *başdın*

3307 *ve*: P'de yok.

3308 *ötüp*: P'de yok.

3309 *köñülligidin*: P *köñüllikdin*

3310 *kaçıptur*: T *kaçıpturlar*

3311 *çığıp*: T *çıkip*

(19) **el-kıssa** Ol Şāhib-kırān³³¹² buyurdi ki kâfirlerinî bağāt u meZRū‘atlarını³³¹³ köydürüp eser koymadılar ve andın yanıp (20) karnı teşip yol kılıp ‘akabāt {u} cibāldın ötüp Hāvekğa yétip bégler ve çerik andın soñ ki on sêkiz (21) kün yadağ yörüp gāzā kılıp érdiler³³¹⁴. Atlarğa yétip atlandılar ve ağrukkaça barıp atlandı ve³³¹⁵ Burhān Oğlannı günāh-kār kılıp Muhammed Āzādını **141**^[39b] (1) terbiyet bilen mahşūş kılıp koşun bérđi ve andın Şāh-ruh Mīrzānı Horāsānga yandurup özi Kābül sarı yörüdi. (2) Çün Bārānga yétti ki andın Kābülğaça bês yıgaçdur bir arıg cārī kıldurdi ki uzunı bês yıgaç yol érđi ve hālā (3) ol Cūy-ı Māhī-gīrğa mevsūmdur ve çün Kābülğa nüzūl kıldı Têmür Kutluk Oğlan elçisi bilen Êdgü Özbek nökeri (4) kélip Hızır H‘āce Hāndın dağı elçi keldi sözleri ol-kim: barça hizmetkār ve tābi‘dür-biz ve hem oşal yerde Tayzi³³¹⁶ (5) Oğlan, Uluğ Yurtdın ka’an bilen muhālefet kılıp Kalmakdın kaçıp kélip i‘zāzğa müşerref bolup pādīshāhane (6) in‘āmğa bār-gāh ve aq öy ve şāmyāne at ve tēve ve haçir özge esbāb haşmetka ser-efrāz boldı ve Şeyh Nüre’d-dīn Fārs- (7) -dın kélip hizāne keltürdi. Cevāhir ve yarmağ ve altun ve muraşsa‘ kemerler ve tılā-düz hil‘atlar ve nefāyis aqmişe ve esliha (8) ve uruş ālātı ve tapuçaq atlar ve tēveler ve haçirler barça zer-beft ruhūt bilen ve saqirlātdın aq öy, ala (9) bār-gāh ve özge zarāyif ol miqdār ki körgennin közi hīre boldı ve dīvāniler üç keçe kündüz anı tafşıl kıldılar (10) ve Şeyh Nüre’d-dīn şabāhdın namāz-ı pīşingāça yükünüp bégler keltürgen³³¹⁷ nēmerselerni ‘arz kıldılar. Tayzi³³¹⁸ Oğlan (11) ve Deşt-i Kıpçak elçileri hayrān qaldılar ki munça nēmerse bir nevbette ‘arz bolur ve Şāhib-kırān hāzırlarğa köp (12) nēmerse bağısladı ve Şeyh Nüre’d-dīn Bég, Burhān Oğlannı Rüstem Mīrzānı günāhın ‘arz³³¹⁹ bilen aldı ve Sultān Maḥmūd Hān (13) ve Emīrzāde Muhammed Sultān³³²⁰ ve Rüstem Mīrzā barāngar bilen Hindūstān yörüdiler ve Melik Muhammed Avğaniler bilen kélip Mūsā ve (14) Avğanidin şikāyet kıldı ki: kaṭ‘-ı tarīk kıladur ve qardaşımını³³²¹ öldürdi ve men cān havfıdın kaçıp keldim. (15) Şāhib-kırān dedı: sēn yaşurun yörügil tā men bu bābda fikrī kılay. Pes elçi Mūsā-yı Avğanīğa yiberdi kim: sen (16) Êrtāb Qal‘asını buzup-sēn, münāsib

³³¹² *Şāhib-kırān*: P *şāhib(-kırān)*

³³¹³ *meZRū‘atlarını*: P *meZRū‘atını*

³³¹⁴ *érdiler*: P *érđi*

³³¹⁵ *ağrukkaça barıp atlandı ve*: P *ağrukkaça yétip*

³³¹⁶ *Tayzi*: T *Ata Bérđi*

³³¹⁷ *bégler keltürgen*: T *béglerge keltürüp*

³³¹⁸ *Tayzi*: T *Ata Bérđi*

³³¹⁹ *‘arz*: P’de yok.

³³²⁰ *ve Emīrzāde Muhammed Sultān*: T nüshasında silinmiştir.

³³²¹ *qardaşımını*: P *kar<a>daşımını*

ermes ki buzuk bolğay kerek kim bat mülâzemetka yêtip kelseñ³³²². Ol (17) êlçi bilen kèlip Şāhib-kırān aña hil‘at bèrip dèdi: biz ol qal‘anı yasar üçün kişi yiberür-biz, sèn hem êliñ (18) bilen anda kèl ki ittifāk bilen qal‘a ‘imāret bolğay. Mūsā ve Kemālñi üç miñ kişi bilen Mūsā-yı Avğanī aña koşulup (19) êlin keltürüp ‘imāretka meşğul boldılar ve Kābüldin haremlerni yandurup özi Qal‘a-yi Êrtābğa yètti. Hüküm (20) kıldı: çerik meded kılsunlar ki qal‘a bat ‘imāret bolğay ve anda mescid-i cāmī‘ özge mesācid tertīb bèrip on (21) dört künde ol uluğ qal‘a ‘imāret taptı ve hüküm bolup êrdi ki Mūsā-yı Avğanīniñ êlini qoymağaylar ve alar şemmeī **142**^[40a] (1) mundın eşitip êrdiler çün ol iş tükendi Şāhib-kırān atlanıp qal‘anı köredür êrdi. Yèti kişi Mūsā-yı (2) Avğanī êlidin dervāze üstide bālā-hānede turup êrdiler. Çün Şāhib-kırān dervāzeğa yètti birev alardın³³²³ (3) ol hāzret kaşdı üçün ok atıp at hürküp zararı bolmadı ve özge dervāzedin qal‘ağa kirip hüküm (4) boldı ki Avğanīlerni barça tutup ‘ıyāl u eţfāllerini esir kıldılar ve ol qal‘anı Melik Muhammedka bèrdi.

hāzret-i³³²⁴ (5) Şāhib-kırānnıñ Purniyānī kabilesiğa barıp Sind deryāsıdın ‘ubūr kılganı zikride

Çün Êrtāb Qal‘asıdın (6) fāriğ boldı andın ‘azīmet kılıp. Çün Şanuzānga yètti Hālī Sultān Mīrzānı cemī‘ bēğler bilen Bānū sarı yiberdi ve özi (7) neçe miñ kişi bilen Qal‘a-yi Neferğa ılğar kıldı ve burun Süleymān-şāh Bēğ Horāsān çeriki bilen barıp ol qal‘anı (8) ābādān kılıp êrdi. Çün anda yètti münhīler ‘arz kıldılar ki Avğan aḥşām_{1} dın Purniyānī hilāf kılıp mütāba‘at kılmay- (9) -durlar ve³³²⁵ Mīrzāde Pīr Muhammed Cihāngīrniñ ba‘zı emvālını ki Kābülgā yiberedür êkendür talapdurlar. Şāhib-kırān alar (10) üstige yörüp çerik yadağ bolup cengel bile tağlarğa çığıp ḥalk-ı nā-ma‘dūd alardın öldürüp ‘ıyāl u eţfāl- (11) -larını esir kılıp evlerige ot saldılar ve uluğı kèlip amān tilep qalğanları sālīm kaldılar ve Süleymān-(12)-şāh Bēğ Qal‘a-yi Neferdin Kelātīler üstige barıp érenlerin öldürüp emvāl u ḥātūnlarnı eţfāl bilen esir kıldı- (13) -lar ve Şāhib-kırān Qal‘a-yi Neferğa yètip Şāh ‘Alī-yi Ferāhīni bēş yüz sipāhī bilen anda koyup özi ol yerge yètti ki Sultān (14) Celāle‘d-dīn Çingiz Hān bilen uruşup özini deryāğa salıp necāt tapıptur ve buyurdı ki Sind Suyığa köfrük (15) bağladılar ve sudın ‘ubūr kılıp Seyyid Muhammed-i Medenīni ki ‘Irāk-ı ‘Arabdın

³³²² *kelseñ*: P *yêtsen*

³³²³ P+<*biz*>

³³²⁴ *hāzret-i*: T’de yok.

³³²⁵ *ve*: T’de yok.

kêlip êrdi yandurup Keşmîr pâdişâhının (16) elçisiğa icâzet bêrdi ve dèdi ki: İskender-şâh Keşmîr çeriki bilen Deybâlpûrga koşula kelsün ve andın su köterip (17) Çöl-i Celâlîğa kirip Kûh-ı Cûd râyları bilen uluğları mülâzemetka keldiler ve çün alardın nâ-lâyık iş (18) vâki³³²⁶ bolup êrdi öz menâzilleriğa yandılar. Bu eşnâda Şehâbe'd-dîn-i Temimî ki haşem ü mâl bilen özge (19) râylardın³³²⁷ mümtâz êrdi ve burun Mîrzâde Pîr Muhammed Cihângîrga inkıyâd kılıp âhir yağı bolup êrdi. Çün Hamîd Suyıda (20) Şâhib-kırân yetti ve anı ol işidin haber taptı Şeyh Nûre'd-dîn Bègni ol cezîreğa yiberip ol sudın ötüp (21) muhâlifler muhârebeğa meşgûl bolup andağ uruş yüz körgüzdi ki ta'rif-i tili andın kâşîrdur ve kêçe bolgaç ol **143**^[40b] (1) cezîre elidin Şehâbe'd-dîn on min kişi yığıp şebîhûn keltürdi³³²⁸ ve 'azîm uruş bolup Hindûlar hezîmet bolup (2) ol-kim ölümdin kütuldı özini suğa salıp yüz meşakkat bilen sâhil-i hayâtka yettiler ve Şehâbe'd-dîn elini (3) eki yüz kemege kivürüp Cemd Suyı bilen Uçça sarı yörüdi ve çerik su yakası bilen yörüp köp kişi alar- (4) -dın maqtûl boldı ve çün kemeler Multânğa yetti Emîrzâde Pîr Muhammed Cihângîr ve Süleymân-şâh Bèg yol tosüp alarnı ortağa (5) aldılar ve Şehâbe'd-dîn 'iyâl u etfâlını suğa salıp özi kaçıp cengelde nâ-peydâ boldı ve çerik kemelerini a- (6) -lıp yandılar ve Şâhib-kırân Cenâve³³²⁹ Suyığa köfrük bağlap Telbehî³³³⁰ Şehriniñ utrusıda nüzûl kılıp ol (7) beldeniñ sâdât u hükâm u 'ulemâ vü eşrâf u uluğları barça Şâhib-kırân kaşığa kèlip mâl u³³³¹ amân kabûl kıldı- (8) -lar ve çün çerikniñ aşlıkka ihtiyâcı bar êrdi hükûm boldı ki her yerde aşlık tapsalar alsunlar. Bu sebeb bilen ol (9) beldeğa el kirip evlerge ot salıp her nê taptılar taladılar ve bir cemâ'at ki Pîr Muhammed Mîrzâ bilen yağı êrdiler (10) Şâh Melik Bèg ve Şeyh Muhammed Eygü Têmür barıp alardın eki min kişi katl bolup köp ganâyim bilen yandılar ve çün (11) Biyâh Suyığa yetti haber taptı kim Nuşret Kökerî eki min kişi bilen Calduvda bérkiptür ve sunı penâh kılıptur. (12) Şâhib-kırân yasal bilen üstige barıp ol köl yakasığa kèlip uruşka meşgûl boldı. Emîr Şeyh Nûre'd-dîn (13) ve Allâh-dâd alarnıñ keyinidin kirip ekserî katl boldılar³³³² ve Nuşret ma'lûm bolmadı ki selâmet çığıdı veyâ özgeler dek³³³³ (14) öldi

³³²⁶ *bolup: P boldı deydür*
³³²⁷ *özge râylardın: T özgelerdin*
³³²⁸ *keltürdi: T keltürüp*
³³²⁹ *Cenâve: T Cenâvî*
³³³⁰ *Telbehî: T Telyehi*
³³³¹ *u: P'de yok.*
³³³² *boldılar: P boldı*
³³³³ *dek: P'de yok.*

ve köp ganāyım alıp lāy³³³⁴ ve balçıkđın çerik zahmet bilen ötüp Şāhnavāzğa yetip köp aşılk alıp Biyāh (15) Suyığa nüzül kıldı.

Multān fethide ve Mīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīrniñ Multāndın Şāhib-kırān mülāzemetiğa kēlgeni (16) ve özge ḥālāt zikride

Mundın burun mestūr bolup ērdi ki Pīr Muḥammed Cihāngīr Multānnı muḥāşara kılıptur. Çün (17) müddetī ötti ve ḳal'ada ḳaḥt bolup ḥākimi ḳaçıp Multān feth boldı ve bu eṣnāda peşekāl bolup şāhzāde çerikiniñ (18) atları žāyi' boldı ve Multānga kirip Hindūlar³³³⁵ her ṭarafđın hücūm kılıp cemā'ati kim tābi' bolup ērdiler (19) daruğalarını³³³⁶ öldürüp yağı boldılar ve şāhzāde 'āciz bolğan maḥallda ḥaber yētti kim Şāhib-kırān kēldi ve (20) Emīrzāde Pīr Muḥammed tevābi' vü³³³⁷ levāḥık bilen orduğa ḳoşulup Şāhib-kırānnıñ 'ināyetiğa ser-efrāz boldı ve çün Biyāh (21) Suyıdın ötüp Cencān Ḳal'asında nüzül kıldı Emīrzāde Pīr Muḥammed ṭoy kılıp köp nēmerse çün muraşsa' tāclar ve altun **144**^[41a] (1) kemerler ve yaḥşı atlar altun ēger bilen ve aḳmişeler³³³⁸ pīş-keş kıldı ve Şāhib-kırān alarnı şāhzāde ve bēglerğa ve bahādurlarğa (2) bērip oşal kūn otuz miñ at Emīrzāde Pīr Muḥammedḳa bērdi ve mundın burun Deybālpūr ēli Emīrzādeğa tābi' bolup ērdiler çün (3) şāhzādeğa peşekāl cihetidin za'fı bolup ērdi alar Mūsāfir-i Kābūlīni ki miñ kişi bilen daruğalık üçün yiberip ērdi (4) barçanı öldürüp ērdiler. Çün Şāhib-kırān ḥaberini taptılar barça ḳaçıp Baṭīz Ḳal'asığa barıp ērdiler. Şāhib- (5) -kırān aḡruḳnı Emīr-şāh Melik bilen Deybālpūr sarı yiberip özi on miñ kişi bilen Acūdengā barıp ēli celā bolup³³³⁹ (6) ba'zı Dehlī sarı ve ba'zı Baṭīz Ḳal'asığa barıp ērdiler. Ammā sādāt u 'ulemā turup ērdiler. Şāhib-kırān mülāzemetiğa (7) kēlip amān ḳaldılar ve Şāhib-kırān Mevlānā 'Ömer ve Muḥammed Ḥ'āce Şihābnı alarğa daruğa ḳoydı ki çerikidin zarar tapmağaylar.

(8) Baṭīz Ḳal'asının fethi zikride

Baṭīz Ḳal'ası çöl arasında vāḳi' boluptur ḡāyet istiḥkāmda ve hergiz ḥēç yat çerik anda barmay- (9) -dur. Bu sebebdin Deybālpūr ēli ve Acūdende özge diyār ēli ol ḳal'āğa

³³³⁴ lāy: T'de yok.

³³³⁵ Hindūlar: T Hindūstānīler

³³³⁶ daruğalarını: P daruğalarını

³³³⁷ vü: P'de yok.

³³³⁸ aḳmişeler: P aḳmişe

³³³⁹ T+barıp

penāh èltip cem‘iyyet u keşret-i ‘azīm ol mevzi‘de (10) bolup çün şehrde sıgmadılar lā-cerem köp tavar³³⁴⁰ ve ‘arāba ki ruḥūt bilen meşḥūn érđi ḳal‘a tēgreside turğuzup érđi- (11) -ler. Çün Şāḥib-kırān Acūdenḳa yétip Şeyḥ Ferīd Şḳr Genc *ḳuddise sirru-huḡa*³³⁴¹ müşerref bolup ol büzürg-vār rūḥı bu³³⁴² fütūḥıdın istimdād (12) u himmet tilep Rūd-ı Denedin ki andın³³⁴³ Baṭızḡa dēḡinç èllig küroh yoldur³³⁴⁴, her üç küroh bir yıḡaç yol bolur, namāz-ı pīşin atlanıp ol kēçe (13) sürüp yana kūn çāşt maḡallıda zāḥir-i Baṭızḡa yétip kövürge ve kōs fiḡānıdın velvele yēr ve kökde tutuşup mücāhideler tekbīri- (14) -niḡ ḡulḡulesi evc-i eşirdin ötüp olça dervāzedin taşḳarı érđi. Ft‘l-hāl talanḡa bardı ve Ravu Dolçin ki ol (15) vilāyetde vālī érđi ḳal‘a istiḥkāmıdın³³⁴⁵ ve keşret-i a‘vānḡa maḡrūr bolup inḳıyādḡa boyun sunmadı. Hind luḡatı bilen Ravu (16) Bahādurnı dēr ermişler ve çerik eṭrāfdın uruş ilgeri èltip bir laḡzada şehr bend{i}ni aldılar ve köp kişi Hindū- (17) -lardın maḡtūl boldı ve bēḡler ve bahādurlar³³⁴⁶ çerperler salıp³³⁴⁷ ḳal‘aḡa uruş èltip Ravu Dolçin Hind kişveriniḡ (18) dilīrleri bilen cidāl u kıtālḡa iştiḡāl kılıp dervāzede turup érđiler. Şāḥ-ruḥ Mīrzā tümenidin Süleymān-(19)-şāḥ, Seyyid H‘āce, Cihān-melik kılıç yètkürüp ḳarīb aḡa boldı ki ḳal‘a fetḥ bolḡay. Ravu Dolçinniḡ ru‘b {u} hirāsı tā³³⁴⁸ zāmīriḡa (20) ḡalīb bolup bir seyyidni şefā‘at üçün yiberip amān tiledi ki namāz³³⁴⁹ dēk mülāzemetḡa kēlgey. Şāḥib-kırān iltimāsını (21) ḳabūl kılıp bahādurlarını yandurdı çün Ravu Dolçin va‘deḡa vefā kılmadı yana her sarıdın uruş ètip naḡb salıp her nēçe **145**^[41b] (1) ḳal‘adın ot ve taş ve³³⁵⁰ oḡ ḡāziler başıḡa töktiler alar ḡavāle-yi taḡdīrḡa kılıp mülk-i ḡadīrḡa penāh èltip dēydūr érđiler ki:

(2) mışrā‘

her nē sēndin kēlse ḡoştur çi şifā ve çi elem

3340 tavar: T *tovar*

3341 *sirru-huḡa*: P *sirru-hu*

3342 *bu*: P *bir*

3343 *ki andın*: T’de yok.

3344 *küroh yoldur*: P *kürohdur*

3345 *istiḥkāmıdın*: P *istiḥkāmı*

3346 *ve bahādurlar*: T’de yok.

3347 *salıp*: P *alıp*

3348 *tā*: T’de yok.

3349 *namāz*: T *namāzı*

3350 *ve*: P’de yok.

Ravu Dolçin muḫtar bolup ḳal‘a üstide³³⁵¹ tazarru‘ ḳılıp Şāhib-ḳırān (3) mültemesini mebzūl ḳılıp Ravu Dolçin oşal zamān oğlu bilen nāyibini nāmī tuhfeler ve kirāmī pīş-keşler bilen yiberip (4) alar ‘ināyetḳa ser-efrāz bolup yanıp yana kūn Ravu Dolçin ve Şeyḫ Sa‘d-ı Acudenī³³⁵² der-gāh-ı ‘ālem-penāhḳa kēlip ihlāş yüzini niyāz (5) tofraḳıḡa ḳoydılar ve yahşī ḳuşlar ve tokuz atlar altun ēger bilen tartıp iltifāt nazargā melhūz bolup tılā-dūz (6) ton ve altun kemer ve muraşsa‘ iklīl bilen tefāhūr başını semavāt uçıḡaḳa³³⁵³ yetkürdiler. Çün Deybālpūr ve Acūdendin ol ḳal‘aḡa (7) barıp ērdi bēş yüz ḳişi ve Deybālpūrdın ki Mūsāfir-i Kābūlī ḳatıda şerīk ērdiler yasaḳḳa yettiler. Bu eṣnāda Kemāle‘d-dīn, (8) Ravu Dolçin ḳardaşı ve oğlu hem özlerige yol bērip bā-vücūd ol-kim Ravu Dolçin orduda ērdiler yaḡı bolup dervāzeni (9) bērkutip Şāhib-ḳırān Ravu Dolçinni tutturup³³⁵⁴ çerik ḳal‘a uruşıḡa yörüp ol bī-sa‘ādetler muḫtarib bolup çıḡıp (10) kilīdlerni tapşurdı. Ammā ḳal‘a ēli uruşke³³⁵⁵ meşḡūl bolup ‘aẓīm ḡarbī yüz körgüzdi³³⁵⁶ ve köp ḳişi şehādetḳa yettiler (11) ve on miñ ḳişi Hindūlardın ölüp özleri ‘ıyāl u etḡallarını köydürdiler ve Mīr Şeyḫ Nūre‘d-dīnni gebrler ortaḡa (12) alıp yaḳın ērdi ki dest-gīr bolḡay ki Uzun Merīd ve Fīrūz-ı Sīstānī³³⁵⁷ ilgeri yörüp Şeyḫ Nūre‘d-dīnni ḡalāş ḳıldılar.

(13) **el-ḳışsa** ‘Asākir-i manşūr ḡālib bolup ērenlerin öldürüp ‘ıyāl u³³⁵⁸ etḡallarını eṣīr ḳılıp şehri köydürüp āyīne-yi (14) ‘imārātdın³³⁵⁹ eṣer ḳoymadılar ve Uzun Merīd ve Fīrūznı terbiyet ḳıldı. Çün Baḡız ḡarāb boldı ol tūrlük ki anıḡ (15) dēk ma‘mūredin³³⁶⁰ bir nēçe tūde-yi küldin³³⁶¹ özge nēmerse ḳalmadı. Şāhib-ḳırān özge bīḳā‘ sarı yörüp Serri-yi Sekāḡıḡa yetip (16) ēlini ki İslāmdın behreleri yok ērdi ve ḳaçıp ērdi ḳavup ekserini ḳatıl ḳılıp sālim ḡānim yandılar ve ‘Ādil Ferrāş (17) anda şehādet taptı ve³³⁶² andın Feth-ābādḳa yetip ēli mūteferriḳ bolup çerik ēli ḳavup³³⁶³ köp ḳişini öldürdiler ve andın (18) Ehrūnıḡa yetip ba‘zı ēli ölüp ba‘zı eṣīr boldılar ve

³³⁵¹ üstide: P üstidin

³³⁵² Acudenī: P (A)cūdenī

³³⁵³ uçıḡaḳa: P uçıḡa

³³⁵⁴ tutturup: T tutup

³³⁵⁵ T+yana

³³⁵⁶ körgüzdi: P kördi

³³⁵⁷ Sīstānī: P Sīstān

³³⁵⁸ u: P‘de yok.

³³⁵⁹ āyīne-yi ‘imārātdın: P āyīne vü ‘imārātdın

³³⁶⁰ ma‘mūredin: T ma‘mūre küldin

³³⁶¹ bir nēçe tūde-yi küldin: T‘de yok.

³³⁶² ve: T‘de yok.

³³⁶³ ēli ḳavup: T‘de yok.

ol vilāyetde <alar> lūliler bar érdi ki kārṽān yolın urar (19) érmişler ve cengellerde meskenleri {bar} érdi. Şāhib-kırān, Emīr Tūkel Hindūy Karkara, Mevlānā Nāşire'd-dīn 'Ömerni yiberdi tā ol (20) cengelde kirip éki yüz kişi öldürüp sālīm ġānim yandılar ve Süleymān-şāh Bēg Sāmāne bilen yiberip özi Töhebenegā³³⁶⁴ (21) yörüp Cetlerdin éki miñ kişi baħr-ı fenāda ġarīķ bolup ħ^vātūn u ferzendleri esīr boldılar ve ol ħavālīde cem'ī sādāt **146**^[42a] (1) bar érdiler mülāzemetķa kēlip daruġa aldılar ki alarġa zarar tēgmedi ve dū-şenbih kūni rebī'ū'l-evvel ayının on bēşide³³⁶⁵ (2) köçüp Pul-i Köpilede³³⁶⁶ tüşüp şāhzāde ve bēgler ki ılġar barıp érdiler қоşulup ħūkm boldı ki oñ ve sol yasal bilen yörüsün- (3) -ler ve yasal uzunlġı altı yıġaç éki mīl erkendür ve Esendīni³³⁶⁷ buzup öttiler. Dērler anıñ eli seneviyyedürler ki (4) tevĥīd nūrıdın behreleri yoķtur³³⁶⁸ ve ol ġüm-rāħlar éki ilāħ sābit kıılurlar: birini Yezdān ve birini Ehremen dērler ve nūr (5) ve zūlmetķa ta'bīr kıılurlar ve olķa yaġşılıķtur alar zu'mıda Yezdāndın bilürler ve her nē yamanlıķtur Ehremenġa nisbet kıılurlar (6) ve alarnı Salun dērler ekşerin öldürüp 'imāretlerin buzdılar ve Pānipat³³⁶⁹ şehriġa yētip yüz altmış miñ batman (7) buġday taptılar ve ħūkm kııldı ki sol eli Sulţān Fīrūz-şāh 'imāretiġaķa ki bir taġ üstide vāķi' boluptur ve çün suyu (8) tüpidin öter ve Cihān-nümāyġa mevsūmdur Dehlīniñ³³⁷⁰ éki yıġacıda alar Aĥşām ve Aymaqlarnı talap yandılar ve şāhib- (9) -kırān suydın rebī'ū'l-evvel ayının yēgirmi tokuzıda ötüp Luni Kāl'asının otlaġıda tüşüp ve kāl'a bēġi Meymūn uruşķa (10) meşġūl bolup 'asākīr-i nuşret-penāħ éki sā'at-i nücūmıda kāl'anı³³⁷¹ musaĥĥar kııldılar ve yana kūn Şāhib-kırān³³⁷² Cihān-nümāy teferrūci üçün yēti (11) yüz kişi bilen barıp ol yazını körüp uruş yerin ta'yīn kııldı ve 'Alī Sulţān ve Cüneyd éki kişi tutup kēltürüp (12) Muĥammed Selef dēgen telef boldı. Bu esnāda Mallu Ĥān tört miñ atlıķ ve bēş miñ yadaķ bilen Şehr-i Diraĥtistānıdın³³⁷³ zāħir boldı (13) yēgirmi yēti fil anıñ bilen érdi ve yaķın yētip érdi Şāhib-kırān sudın ötüp қаравулар Seyyid Ĥ^vāce ve Mübeşşir (14) üç yüz kişi bilen su yaķasıda muĥārebe-yi 'azīm yüz körgüzdi ve Süyünçek ve Allāħ-dād kömekke yētip muĥālīfler menkūb bolup (15) yandılar ve қаңар маһалла bir

³³⁶⁴ Töhebenegā: P Töhebene bilen

³³⁶⁵ bēşide: T bēşde

³³⁶⁶ Pul-i Köpilede: P Pul-i Köpile

³³⁶⁷ Esendīni: P Esendī

³³⁶⁸ behreleri yoķtur: T bī-behre érmişdürler

³³⁶⁹ Pānipat: T yanıp

³³⁷⁰ Dehlīniñ: T Dihlīniñ

³³⁷¹ kāl'anı: T'de yok.

³³⁷² Şāhib-kırān: P şāhib(-kırān)

³³⁷³ Diraĥtistānıdın: P Diraĥstānıdın

filleri yıkılıp saķat boldı ve anı řu kün tuttılar ve rebī'ü'l-sānī ayının üçide Cihān-nümāydın (16) köçüp yakınraķ tüşti. Anda 'arz kıldı³³⁷⁴ ki yüz miņ kiři esīrlerdin çerik arasıdadur yümkin ki maşāff küni alardın (17) zararı 'āyid bolğay nē ol kün ki Mallu Hān kēlip ērdi alarnıñ beşereside beşāšet fehm boladur ērdi. Hüküm boldı (18) ki her kimde esīr bolsa öz kolu bilen katlı kılson, eger ihmāl kılrsa anı öldürgeyler. Siyāset kılıcı kındın çığıp³³⁷⁵ aķall (19) rivāyet bilen yüz miņ kiři katlı boldı. Mevlānā Nāşire'd-dīn 'Ömer ki erbāb-ı 'amāyimdin ērdi bu müddetü'l-hayātda³³⁷⁶ bir koynı renc (20) kıлмаğandır on bēş kişini bu zamānda³³⁷⁷ öldürdi ve Mallu Hān üçün muşhaf fālī açdurdı bu āyet çığıdı ki **daraba'llāhu** (21) **meselen 'abden memlūken lā yaķdiru 'alā şey'in ve men razaķnāhu**³³⁷⁸ **minnā rızķan ḥasanen fe huve yunfiķu minhu sırren ve cehren**³³⁷⁹ **hel yestevūn**³³⁸⁰ Şāhib-kırān³³⁸¹ tā ebed 147^{142b} (1) i'timād-ı furķān-ı ḥamīd beşāretiğā kılıp köçüp ilgeri tüşüp buyurdı ki tēgrede ḥandaķ kazdılar ve gerdūn bilen gāvmiř- (2) -lerni bağlap turguzdılar.

Şāhib-kırān muḥārebesi kiřver-i Hind vālisi Sultān Maḥmūd bilen ki Sultān Fīrūz-şāh (3) nebīresidür

Şāhib-kırān se-şenbih küni rebī'ü'l-sānī ayının yētiside yasal yasap barāngarda ki oñ 'ibāret-i (4) andındur. Mīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīr ve Yādigār Barulas ve Emīr Süleymān-şāh ve Kūmārī ve Tēmūr H'āce Aķ Buğanı özge bahādurlar bilen (5) ta'yīn kıldı ve cövēngarda ki sol dērler Sultān Hüseyn Mīrzā, Sultān Ḥalīl Mīrzā, Emīr Cihān-şāh, Şeyḥ Arslan özge serdār- (6) -lar bilen koydı ve hirevülde Rüstem Mīrzā, Mīr Şeyḥ Nūre'd-dīn, Şāh Melik Bēg ve³³⁸² Allāh-dādnı mevsūm kıldı ve özi kolda karār taptı. (7) Bu türlüķ rezm-gāh sarı yörüdi ve narıdın Sultān Maḥmūd ve Mallu Hān kolda turup solda Tağay Hān ve Mīr 'Alī Uçça a'yānı (8) Diyār-ı Hind bilen turdı ve oñda Melik Mu'īne'd-dīn ve Melik Hātī³³⁸³ özge sipeh-sālār bilen

³³⁷⁴ *kıldı: kıldılar*

³³⁷⁵ *çığıp: T çıkıp*

³³⁷⁶ *bu müddetü'l-hayātda: P bir müddetü'l-hayāt*

³³⁷⁷ *bu zamānda: P'de yok.*

³³⁷⁸ *ve men razaķnāhu: P, T avmen razaķnāhum*

³³⁷⁹ *sırren ve cehren: P ve T'de yok.*

³³⁸⁰ *Kur'ān-ı Kerim, 16. Nahl Sûresi, 75. ayet: "Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köle ile, kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak Allah yolunda harcayan kimseyi misal verir. Bunlar hiç eşit olur mu?"*

³³⁸¹ *P+<şāhib>*

³³⁸² *ve: P'de yok.*

³³⁸³ *Hātī: T Hümānī*

toktap. **el-kıışa** Hind pādişāhı on (9) miñ atlık kırk miñ yadağ bilen meydān-ı kār-zārga yüzlendiler ve alarnıñ i'timādı ve 'umde-yi istizhārları kūh-peykeri (10) 'ifrīt-manzar fīllergä³³⁸⁴ érdi ve 'adedi yüz yegirmi erkendür barçanı kiçim ve silāh bilen yasap tahtalar ve şandūklar (11) üstide muhkem kılıp nāvek-endāz taş-endāz ve ra'd-endāz olturguzdılar. Ammā egerçi 'asākir zafer qarın mundın burun köp ma'reke körüp (12) érdiler ammā fil körmeydür érdiler ve eşitür érdiler ki heykelleri³³⁸⁵ ol meşābededür ki hēç silāh alarge kār kılmas (13) ve kuvvetleri ol mertebede ki kavī dirahıtlarnı ki mażmūn *aşluhā sābitun ve fer'uhā fī's-semāi*³³⁸⁶ aña şadık bolğay (14) hortūm tili bilen tüpidin çıgarurlar ve tamlarnı pānı bilen yıkar. Bu aḥbār istimā'idın³³⁸⁷ çerik arasında dağdağa-yı 'azīm bolup- (15) -tur. Ol türlük ki a'yān u eşrafnı her mevzi'de ta'yīn kılur maḥallda Şāhib-kırān erbāb-ı fażl u dāniş ki ol yörüşde (16) bile érdiler. Çün Hıvāce Efḍal-ı Kışi ve Mevlānā 'Abdü'l-cebbār-ı³³⁸⁸ Hıvārezmī ve ğayr-hümādın sordı ki: siz³³⁸⁹ nē yerde turar-siz. Alar ğāyet (17) dehşetdin dēdiler ki: anda ki ḥavātīn³³⁹⁰ turarlar. Şāhib-kırān bildi kim el dağdağadadurlar. Buyurdı ki şaff allıda (18) ḥandağ kazıp cīr tutsunlar ve ğāvmişlerini birbirige müstaḥkem bağladılar ve ḥār ḥasek tēmürdin yasap (19) érdiler³³⁹¹ ki çün pīller ḥamle kēltürseler yollarıda salgaylar. Mevlānā 'Abdu'llāh-ı Cāmī nēçe beyt Hindūstān uruşıda (20) silk-i nazmğa tartıp-turur. Bu maḥallda sebt boldı.

meşnevī

bes ānki besī ğāvmišan-i ner

be-zincīr bestend ber yek diger

ki der pīş-i ḥandağ faşīli būd

(21) vez vahr yeki men'-i fili būd

³³⁸⁴ 'ifrīt-manzar fīllergä: T 'ifrīt-manzarlarğa

³³⁸⁵ heykelleri: P heykeller

³³⁸⁶ Kur'ân-ı Kerim, 14. İbrahim Sûresi, 24. ayetin içinde geçiyor: " Kökü sabit ve dalı gökyüzünde".

³³⁸⁷ istimā'idın: T istimā'idın

³³⁸⁸ 'Abdü'l-cebbār: T 'Abdu'llāh

³³⁸⁹ siz: T sizler

³³⁹⁰ ḥavātīn: T ḥavātīnler

³³⁹¹ érdiler: P érđi

çerā bāyed ez fīl kerden ḥazar

ki o çār pāyist çūn gāv u ḥar

çi tersi zi ḥortūm-ı pīlān-ı mest

148^[43a] (1) ki ān āstīnest ḥālī zi dest³³⁹²

Çün ēki çerik muḳābele boldılar Şāhib-kırān attın tüşüp ēki rek‘at namāz (2) kılıp tazarru‘ vü ibtihāl tili bilen muḥāliflerniñ kam‘ u istīşālını der-gāh-ı bī-niyāzdın mes‘elet kıldı ve hirevül begleri³³⁹³ (3) çün Emīr Şeyḥ Nüre‘d-dīn ve Şāh Melik Bēg ve Allāh-dād hirevülde ērdiler alarğa cem‘ini meded yiberip barāngar üçün (4) hem kömek yiberdi. Şecā‘at kılıçnı köterip dehşetsiz düşmen üstige at³³⁹⁴ yügürtüp bahādurlıq ve merdānelıknı (5) şafaḥāt-ı rüzgārda yādigār qoydılar. Bu icmāl-i tafşīli ol-kim ki qaravullar çün Süyünçek Bahādur ve³³⁹⁵ Seyyid Ḥvāce ve³³⁹⁶ Allāh-dād ve³³⁹⁷ Nuşret (6) Qumārī ve Şayin Tēmür Bahādur ve Muḥammed Dervīş ve özge bahādurlar kördiler ki muḥālifler barāngardın müteveccih boldılar. Kemīnde (7) turup çün qaravulları alardın³³⁹⁸ öttiler kēyindin kirip bir ḥamlede bēş yüz kişini helāk tofrağığa saldılar ve barāngar (8) katlıdın Emīrzāde Pīr Muḥammed at yügürtüp pīlğa kılıç tēgürdi³³⁹⁹ ve barāngar bahādurları muḥālifler cövēngarığa yörüp Tağay (9) Ḥānnı ki sol serdārı ērdi ‘azīm uruşdın soñ yēridin taydurup Ḥavz-ı Ḥāşşğa değinç kav<u>dılar ve Ḥavz-ı (10) Ḥāşş kölidür uluğ ve çukur ki Sultān Fīrūz-şāh müstaḥdisānındındur ve vūs‘ati ol miqdārdur kim tēz-per kuş pervāz (11) bilen bu cānibdin ol tarafқа öte almas ve peşkāl mevsimide ança zülāl su anda cem‘ bolur ki Dehlī sākinleriğa bir yıl kāfī- (12) -dür ve Sultān Fīrūz-şāh qabri ol köl yaqasıdadur.

³³⁹² Mesnevinin tercümesi: "Birçok erkek yaban öküzünü birbirlerine zincire bağladılar ki hendek yanında küçük bir duvar vardı ve karşılarında bir fil engeli vardı. Niçin filden korkulsun çünkü o da inek ve eşek gibi dört ayaklı bir hayvandır. Mest fillerinin hortumundan niye korkuyorsun çünkü o sadece elden boş olan bir giysinin koludur."

³³⁹³ *begleri*: T *beglerini ki*

³³⁹⁴ *at*: T'de yok.

³³⁹⁵ *ve*: P'de yok.

³³⁹⁶ *ve*: P'de yok.

³³⁹⁷ *ve*: P'de yok.

³³⁹⁸ *qaravulları alardın*: T *qaravullarından*

³³⁹⁹ *tēgürdi*: T *tēgürdiler*

el-kışsa Cövēngar katlidin Mīrzāde Sultān Hüseyn, Emīr Cihān-şāh, Ġıyāse (13) 'd-dīn Tarhān devlet kuvveti bilen muhālifniñ barāngarını ki Melik Mu'īne'd-dīn ve Melik Hātī serdār ērdiler. Bir hamle bilen (14) uşatıp kavup Cihān-şāh Bēg Dehlī dervāzesiğa cılav yandurmadı. Bu eşnāda Hind kişveriniñ bahādurları kol- (15) -dın ārāste pīller bilen 'azīm hamle kēltürdiler. Mīrzāde Rüstem ve Şeyh Nūre'd-dīn Bēg ve Şāh Melik Bēg alar utrusığa yörüp (16) yaruğ kündüzni alarğa qarangu kēçe kıldılar. Devlet Tēmür Tovaçı ve Meñli H'āce tümenleri bilen özlerini filler şaffığa (17) yētkürüp fıl-bānlarnı ol bād-reftār külel cibālidin baş tēpen tüşürdiler ve kılıç bilen ejdehā³⁴⁰⁰ sıfatlık (18) hortūmlarını düşmenler başı dēk yerge saldılar ve Hindūstān serdārları qadr u kuvvet bilen ayağ bērkitep celādet (19) köterip köp gūşış kıldılar. Ammā 'ākıbet çün nekbet ü idbār-ı 'alāmātın öz şahāyif-i rūzgārlarığa mu'āyene kördiler (20) firārğa yüzlenip ölüklere çukur ve yazı mütesāvī boldı ve Emīrzāde Halīl Sultān bā-vücūd hadāset-i sinn ya'nī kiçik (21) yaşlıg arslan kēbi hamle kılıp bir kavī heykel-i fılını tutup hazret-i Şāhib-kırān kaşığa yētkürdi ve Sultān Maḥmūd ve Mallu Hān **149**^[43b] (1) kaçıp şehrga kirdiler ve Şāhib-kırān Dehlī dervāzesiğa barıp burc u bāreni ihtiyāt nazarığa kivürdi ve andın yanıp (2) Havz-ı Hāşş yakasında tüşürüp şahzāde ve bēgler ve muqarrebler hāzır bolup tehniyet dēdiler ve Şāhib-kırān celāyil-i (3) ni'am-ı İlāhīdın şükr secdesi becā kēltürdi ki Tēñri Te'ālā saña anı efrād-ı beşerdin güzide kılıp kām-kār ferzendler ve keşret-i (4) a'vān u enşār ve mevfūr-ı hazāyin ve ma'mūr memālik bilen mahşuş kılıptur ve bu hālda rikkat kılıp yıgladı.

Sultān (5) Maḥmūd ve Mallu Hānnıñ firār üçün şehrdin çığıp ve Şāhib-kırān cem'ini alarnıñ kēyinidin yibergeñi zikride

Çün (6) Sultān Maḥmūd ve Mallu Hān Şāhib-kırān çerikidin buzug hātır bilen ve gamlık köñül bile kaçıp şehrga kirdiler ve çün (7) āvārelıgıdın özge çāre tapmadılar oşal kēçe ki zamāne fīre-re'yler zengī dēk boldı. Her kaysı bir dervāze- (8) -din çığıp hātırlarını kürbetka³⁴⁰¹ karar bērdiler. Çün Şāhib-kırān ve Sultān Maḥmūd ve Mallu Hān firārıdın haber taptı bēgler bahādur- (9) -lardın bir cemā'atnı kavgun yiberip alar ba'zı alardın tüşürüp Mallu Hānnıñ eki oğlını köp ganīmet bilen (10) alıp yandılar ve ümerā-yı 'izāmdın cem'i dervāzeler zabtı üçün kıyām kıldılar ki kişi dervāzedin

³⁴⁰⁰ ejdehā: T ejdehār

³⁴⁰¹ kürbetka: P gurbetka

çığmağay ve (11) çār-şenbih küni aynın sêkizide ki kuyaşnıñ hākān şerefi intisābı sipihr-i firūze-fāmğa firūzī ‘alemni köterdi (12) ‘iyd-gāh ki meydān dervāzesidedür Cihān-penāh şehridin Şāhib-kırānnıñ maḥall-i cülūsı bolup sādāt u ‘ulemā vü quzāt (13) u rü’ūsıdur fetvā erbābı vü zühd u taqvā aşhābı ‘atebe-yi³⁴⁰² ‘ulyāğa yüzlenip dest-būs şerefiğa fāyız boldı- (14) -lar ve Mallu Hān nāyibi Fazlu’l-lāh-ı Belhī erbāb-ı dīvān bilen bār-gāh-ı felek-iştibāhğa kēlip yüzlerini āsitān-ı ferḥunde- (15) -nişān tofrağığa koyup iftiḥār u mübāhāt başını āsmān ucığa yètkürdiler ve Dehlīniñ ėlini cān u māl bilen (16) amān tapıp ekābir ü eşrāf şādmān ve müfteḥir şehrga yanıp tūḫ u naḫḫāreni dervāze üstige ėltip fetḫ u nuşret taṭanasını (17) çarḫ-ı aḥḍar sākinlerinin mesāmi‘iğa yètkürdiler ve bu fetḫ-i mübīn sene *iḥdā ve semānimiede*³⁴⁰³ yüz körgüzdi ve bir fāzlī (18) tārīḫ üçün üç beyt dēptür ki her beytdin bir tārīḫ mefhūm bolur³⁴⁰⁴.

beyt

zi-fetḫ şāh ki mecmū‘ bişmuri tārīḫ

şöd mu‘īn u ḥūrşīd būd cedī-ārā

to bājgūnegi u (19) kār hinduvān binger

be-şiddeti ki be-eşān resīd sāl-i rehā

zi-āb-yārı nuşret be-bāğ-i devlet şāh

be-sāl-i ḥār (20) gül-i fetḫ Hind şid buyā³⁴⁰⁵

Ve ol-kim pīl u gergedanlar³⁴⁰⁶ ki şehirde bar ėrdi Şāhib-kırān mülāzemetiğa kēltürdiler ve ol yüz yègirmi (21) kūh-peyker ‘ifrīt-manzar pīl ėrdi ki taḫt-ı³⁴⁰⁷

³⁴⁰² ‘atebe-yi: P ‘atebe vü

³⁴⁰³ 801'de.

³⁴⁰⁴ üçün üç beyt dēptür ki her beytdin bir tārīḫ mefhūm bolur: T dēptür

³⁴⁰⁵ Beyitin tercümesi: "Padişahın fethinden itibaren tarihi saymada güneş yardımcı oldu, oğlak burcu düzenliydi. Ters işe ve Hinduların işine bak, zorluklarla onlara gelen bolluk yılı devlet şahının bağını sulamada yardım ettiğinden diken yılında Hindistan fethinin çiçeği kokulu oldu."

taşarrufka kirdi ve ba'zını³⁴⁰⁸ alardın şāhzādelar ve hūkkām u³⁴⁰⁹ serdārlar üçün eṭrāf-ı **150**^{44a} (1) memālikke yiberdi ve ādīne kūni Mevlānā Nāşire'd-dīn³⁴¹⁰ 'Ömer erbāb-ı 'amāyim bilen şehrgā barıp minber yüzini Sultān Maḥmūd Hān ve Şāhib-kırān (2) ve Muḥammed Sultān Mīrzā ki velī-'ahd ērdi elḳābları bilen zīb ü zīnet bērdiler ve belāgat-şī'ār münşīler ol feth-i nām-dārnı (3) ḳalemī ḳılıp tovaçılar bilen eṭrāf-ı memālikke irsāl ḳıldılar ve māl-ı amān ḥavāle bolup muḥaşşılar teşeddūd bilen tilep. Çün (4) irāde-yi ezelī, Dehlīniñ³⁴¹¹ buzuğluğığa mütē'allıḳ bolup ērdi esbābı her cihetdin yüz körgüzdi. Bu esnāda Çolpan Melik Ağa (5) özge ḥavātīn bilen Hezār Sütūn neẓāresi üçün ki Melik Cuna³⁴¹² Cihān-penāhda 'imāret ḳılıptur şehrgā kirdiler ve nökerler- (6) -din cem'ī keşīr bilen ērdi ve köp ḳişi çerikdin şehrgā kirip elge ta'arruẓ ḳıla başladılar ve Hindūlar gerden-keşlik (7) ḳılıp muḳātele vü muḥārebeğa iştigāl ḳılıp köp ḥalāyık gebrlerdin emvāl u eṣḳāllerin köydürüp özleri dağı ehl {ü} 'ıyāl (8) bilen köydiler ve yana kūn tamām çerik şehrgā kirip tūfān u fitne otı tutaşp Cihān-penāh ve siperi tārāc yēlige bardılar (9) ve köp ḳişi ēllig, altmış³⁴¹³ ve belki yüz³⁴¹⁴ ēr ve ḥātūndın esīr ḳıldılar ve envā' le'ālī vü cevāhir vü³⁴¹⁵ yāḳūt u³⁴¹⁶ elmāsdın alıp leṭāyif³⁴¹⁷ aḳmişe (10) vü nefāyis emti'a vü ḥudūdsız filorīdin ança ērmeş ērdi ki miñdin birini kilḳ-i beyān bilen raḳam ḳılsa bolğay ve ba'zı kim (11) Ėski Dehlīde³⁴¹⁸ yaşunup ērdiler. Şāh Melik Bēg bilen 'Alī Sultān Tovaçı ḳılıç bilen mecmū' ol bī-dīnlerni cānsız (12) ḳıldılar ve ehl-i ḥiref ü erbāb-ı şanāyi'ni³⁴¹⁹ şāhzādelar ve bēglerge ḳismet ḳıldılar ki Semerḳand ēlttiler ḥuşūşan³⁴²⁰ seng- (13) -tırāşlarnı

Şāhib-kırānnıñ özge Hind mevāzı'ı sarı fütūḥāt ḡazevāt³⁴²¹ üçün barganı zıkrıde

3406 *gergedanlar*: P *gergedan*
3407 *P+u*
3408 *ba'zını*: P *ba'zı*
3409 *u*: P'de yok.
3410 *Nāşire'd-dīn*: P *Nāşır(e'd-)dīn*
3411 *Dehlīniñ*: T *Dühlīniñ*
3412 *Cuna*: T *Cun*
3413 *altmış*: T *altmış miñ*
3414 *yüz*: T *yüz miñ*
3415 *vü*: P'de yok.
3416 *u*: P'de yok.
3417 *T+ü*
3418 *Dehlīde*: T *Dühlīde*
3419 *şanāyi'ni*: P *şanā(yi)'ni*
3420 *ḥuşūşan*: P *ḥuşūşā*
3421 *ḡazevāt*: P, T *ḡazāvāt*

Şāhib- (14) -kırān on bēş kün Dehlīde³⁴²² turup Cihān-penāhdın köçüp Fīrūzābādda nüzūl kıldı ve çün andın atlanıp dervāze- (15) -din çıǵdı Seyyid Şemse'd-dīn-i Tirmidī³⁴²³, 'Alāe'd-dīn ki Kuşla şehriǵa barıp ērdiler kēlip dēdiler Bahādur Nehār ki anda hākimdür (16) ādīne küni mülāzemetķa yētküsidür ve ēki aķ tūṭī ki mülūk-i Hind mecālīsīde şīrīn güftārılık ve şeker-hāyılıkķa kıyām kılgan- (17) -durlar yiberiptür be-ǵāyet maķbūl ṭab' tūṣtı ve Bahādur Nehār oǵlı Qatlāş bilen yahşı tuhfeler ve lāyık tansuqlar bilen (18) kēlip 'ināyet ki ser-efrāz boldı ve andın Mīret Qal'asıǵa ki İlyās-ı Avǵanī ve Mevlānā Aḥmed oǵlı Vaşfī Gebr anda ērdiler (19) Şāh Melik Bēg başlıǵlarını yiberip alar tābī' bolmay dēdiler ki Tarmaşīrīn Hān bu qal'anı fetḥ kıla almadı. Alar bu (20) ḥaberni Şāhib-kırānǵa yētkürüp hem ol zamān ol qal'aǵa barıp Allāh-dād Bēg nökerleridin Sarāy atlık qal'aǵa (21) kemend bilen çıǵıp özge bahādurlar muvāfaķat kılıp qal'aǵa çıǵıp Rüstem Barulas, İlyās bilen Tehāneserīni baǵlap kēltürdi- **151**^[44b] (1) -ler. Vaşfī Gebr uruşda öldi ve özge gebrlerini dozaḥķa yiberdiler. Çün Mīret Qal'ası fetḥ boldı çerikni her ṭarafķa (2) çapķun yiberip özi Gang ³⁴²⁴ Deryāsı bilen yörüdi ve sudın üzdürüp kēçip Tuǵluķpūrǵa bardı ve ol (3) tovaçıda her kim tābī' ērmes ērdiler talan u tārāc u qatl bilen def' boldılar. Bu eṣnāda ḥaber kēldi ki kırık sēkiz kēme (4) bilen gebrler deryā yüzide baradurlar. Özi alar sarı barıp bahādurlar yoķķarı kıyının alarǵa şība tōküp (5) ba'zısı özi deryāǵa saldılar. **el-kıṣṣa** Kēmelerni alıp ol bed-kıṣlarni bālīgler ṭu'mesi kılıp Tuǵluķpūrǵa yandı (6) ve ḥaber kēldi ki Mübārek Hān qalın çerik bilen cidāl u kıṭālǵa 'āzimdür. Şāhib-kırān miñ kişi bilen üstige yörüp (7) Mübārek Hān on miñ kişi bilen utru yörüp Şāhib-kırān uruşdın özge çāre kōrmey ǵarāyib ittifāķdın (8) Şāh-ruḥ Mīrzā koşunıdın bēş miñ kişi ki çapķun barıp ērdiler yētip bahādurlar at yügürtüp Mübārek Hān cengel (9) sarı kaçıp ekser ol bī-dīnler qatl bolup 'ıyāl u³⁴²⁵ etfālları eṣir boldılar ve hem ol zamān Köpleǵa barıp köp kişi anda (10) cem' ērdiler. Alarnı perīşān kılıp ǵanīmet üçün çerik perīşān boldı ve³⁴²⁶ Şāhib-kırān bilen yüz kişi qaldı. Melik (11) Şeyḥa atlık bir gebr yüz kişi bilen Tēmür Bēg sarı yörüp çün yakın yētti birev bilmey dēdi ki Şeyḥ-i Kōkerīdür ki (12) çerikde bolur. Şāhib-kırān ol söz bilen taǵ sarı yörüp Şeyḥa ba'zı mülāzımlarǵa kılıç yētkürdi. Çün (13) Şāhib-kırān vāķıf boldı yanıp ol gebr qarnıǵa oķ bilen urup yıǵıp barça tābī'leri qatl boldı ve

³⁴²² Dehlīde: T Dūhlīde

³⁴²³ Tirmidī: T Tirmizī

³⁴²⁴ T+<bolup>

³⁴²⁵ u: P'de yok.

³⁴²⁶ ve: T'de yok.

andın (14) Köpleğa barıp katık cengellerdin ötüp bā-vücūd ol-kim eki nevbet uruşup
 erdi ve kâfirler köp uruşda (15) tā haber bolup namāz-ı dīgerde Pīr Muḥammed
 Mīrzā ve Süleymān-şāh Bēg yētip ol şekāvet-i encām kâfirlerni cehennemğa yiberip
 köp esīr (16) ü ḡanīmet aldılar ve Şāhib-kırān sem'īga yētti kim³⁴²⁷ Köpledin yokḡarı
 bir taşdur öy başı dēk ki Gang Deryāsı andın (17) çıḡar ve Hindūstān güm-rāhları ol
 taşnı perestış kılurlar. Ol türlük ki bir yıllık yoldın kēlip eşikligidin ol (18) öy
 misāllık taşқа 'ibādet kılurlar ve ölükleriniḡ külini ol suğa tōküp tirikleri başlarığa
 (19) ol sudın kuyup³⁴²⁸ saç ve saḡallarını kırkıp bu şūretni cümle 'ibādetdin dērler.
 Çün ol taş nevāhī- (20) -side köp cemā'at Hindūlardın yığılıp cidāl üçün ḡayāl³⁴²⁹
 kılıp ol yerde turup ērdiler. Āfitāb (21) tūlū' kılḡanda 'asākir-i manşūr yētip
 Muḥammed Sultān Mīrzā ve Süleymān-şāh Bēg ve Şāh Melik Bēg alarğa yētip ol
 bed-kışdin **152**^[45a] (1) sizlerni cihād kılıcı bilen bi'se'l-mihādğa yiberdiler ve
 nihāyetsiz emvāl çerik ēligge kirdi. Çün Dehlī³⁴³⁰ nevāhīside ki³⁴³¹ gebrler (2) ḡub̄s-ı
 vücūdın arıdı Şāhib-kırān Süvālek Taḡı sarı yörüdi ki anı dāngi³⁴³²
 Hindūstāndın tutarlar (3) ve anda köp Hindū cem' bolup ērdiler. Ol cümledin Rāy
 Behrūz ērdi ki neçe miḡ cūhhāl evbaş bilen berk yerlerge (4) penāh ēltip ērdi. Şāhib-
 kırān anda yētip Pīr Muḥammed Cihāngīr Mīrzā³⁴³³ Süleymān-şāh, Sultān Hüseyn
 Mīrzā, Mīr Cihān-şāh, Şeyḡ Nūre'd-dīn, (5) Mīr Şāh-melik celādet ḡolını bahādurlık
 yēnidin çıḡarıp muḡālifler def'ini veche-yi himmet kılıp dereğa kirip fāhiş (6) kıtāl
 bolup āhirū'l-emr feth u bih-rūzlık yēli Şāhib-kırān rāyet-i devletiğa ēsip³⁴³⁴ feth u
 nuşret yüz körgüzüp ol maḡāzīldin³⁴³⁵ (7) ba'zı maḡtūl bolup ba'zı kaçtılar ve
 emvālları nuḡūd u ruḡūt u³⁴³⁶ esliḡadın çerik ḡolığa kirdi. Çün Kenderdin ötüp (8)
 çün suyıdın³⁴³⁷ 'ubūr kıldı ḡaber kēldi kim Rāy Reten atlık ḡalın ḡaşem bilen
 muḡkem taḡda ve cengelde bērkıptūr. Şāhib-kırān buyurdı (9) kim cengelni kēsip
 kēçe bilen meş'al yandurup ol mesāfetni ḡat' kılıp şabāḡ Süvālek Taḡığa kirip

3427

kim: T ki

3428

başlarığa ol sudın kuyup: T başlarığaça ol suğa kirip

3429

P+< >

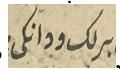
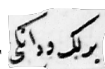
3430

Dehlī: T Dūhlī

3431

nevāhīside ki: P nevāhīsi

3432

... .. dāngi : P , T

3433

Mīrzā: P Mīr

3434

ēsip: P alıp

3435

maḡāzīldin: P maḡāzīl

3436

u: P'de yok.

3437

suyıdın: T suyın

kövrük³⁴³⁸ çalıp ol (10) yerge yéttiler ki Rāy Reten oñ ve solnı³⁴³⁹ tüzüp turup érdi. Çün kövürge üni ve gāziler tekbirini eşittiler Hindūlar (11) tāb keltürmey yüz évürdiler ve ehl-i İslām ekser ehl-i zallāmnı intikām kılıcı bilen ötkerip emvāllarını şāmit {u} (12) nāṭıkdın aldılar ki her bir³⁴⁴⁰ kişi eki yüz, üç yüz uy, yegirmi, otuz berde, olca³⁴⁴¹ kıldılar³⁴⁴² ve Şāhib-kırān oñ ve sol bēg- (13) -lerini her tarafқа çapķun üçün yiberdi ve alar köp kişi Hindūlardın öldürüp nihāyetsiz gānīmet aldılar. Bu (14) esnāda Şeyh Nūre'd-dīn Bēgdin kişi keldi kim bir derede gebrlerdin ṭāyife müctemi' bolupturlar. Çerik ol sarı yüzlenip (15) tağğa çıǵıp bir zamānda ekser ol gebrlerni öldürüp köp gānāyim bilen mūrāca'at kıldılar. **el-kıṣṣa** Ol nevāhīde her ne (16) kal'a bar érdi feth kılıp aḥşām ve el ulus talandı. Çün Şāhib-kırān ol tarafđın köñül cem' kıldı Cemmu vilāyeti (17) sarı barıp burun Bapleni taladılar ve alar cengellerni muḥkem kılıp érdiler. Çerik yörüp süren salıp Hindū- (18) -lar cengelğa kaçıp ol kentde köp aşılkı taptılar ve andın ötüp Cemmu Suyıdın³⁴⁴³ neçe nevbet ötüp Cemmu ve Menū ki eki (19) qaşabadur ve³⁴⁴⁴ anda 'ādī gebrler bar érdiler ve yerleri berk édi. Şāhib-kırān Menū qaşabasını çapıp Cemmuğa ta'arruz kılmay (20) ötti ve eki miñ kişi bir muḥkem yerde buķup turdılar. Çün çerik tamām ötti ol bī-bāklar cengeldin tüzğa enip keyin³⁴⁴⁵ (21) qağanlarğa ta'arruz kıılır maḥallda ol eki miñ kişi kemīndin çıǵıp ol gebrlerni dārū'l-bevārga yiberdiler. Cemmuniñ pādīşāhını **153**^{45b} (1) tutup ol Müsülmān boldı ve Şeyḥa Köker ki burun el buķup érdi Lahāvurda³⁴⁴⁶ yaǵı bolup érdi tutup keltürdiler (2) ve andın Şāhib-kırān ordudın ayrılıp dārū's-salṭanat Semerķandğa 'azīmet kıldı ve üç künde Sind Deryāsıǵa yétip köfrük- (3) -din ötüp Nefer Qal'asıǵa yétip ol qal'anı üç künde 'imāret kıldı ki bēgler öz eligi bilen ḥışt taşıdılar (4) ve dört yüz Özbekni küç bilen anda muķarrer kıldı³⁴⁴⁷ ve andın Kābülğa yétip ḥavātinni koyup özi ılǵap müteveccih boldı (5) çün Nāḥoşekke yetti anda 'arīza dest bērip üç kün anda turdı ve miḥaffeǵa kirip Serābdın ötüp Baķlānğa yetti (6) andın ötüp Ceyḥūnğa yétip 'ubūr kıldı ve anda Uluǵ Bēg Mīrzā ve İbrāhīm Sulṭān Mīrzā ve aǵalar³⁴⁴⁸ utru kēlip andın ötüp- (7) -dür. Biłçingā

3438 kövrük: T kövürge

3439 solnı: P soǵnı

3440 bir: T'de yok.

3441 olca: T olça

3442 olça kıldılar: P olca kıldı

3443 Suyıdın: T Suydın

3444 ve: T'de yok.

3445 keyin: P kēdin

3446 T+yene

3447 kıldı: T boldı

3448 aǵalar: T aǵaları

yètkende Şāh-ruḥ Mīrzā Ḥorāsāndın kèlip mülāzemetka ser-efrāz boldı ve Şāhib-kırān Kişke kèlip mezārātnı (8) tavāf kıldı ve Semerḳandka nüzül-ı iclāl boldı ve çün uruḡ yètti Hindüstān teberrükātıdın şāhzādelerḡa ve ḡavātın (9) ve bēgler ve a‘yān u eşrāf u Semerḳand ekābirıḡa savḡat in‘ām kıldı ve bu evḳātta Semerḳandda Ādīne Mescidi binā kıldurdı. Yek-şenbih (10) küni ramazān sene *iḥdā ve semānimiede*³⁴⁴⁹ ki kamer esedde êrdi āfītāb tesdīsıdın munşarif ve tesdīs zühreḡa³⁴⁵⁰ mınḳal mühendisler (11) ol bināḡa şürü‘ kıldılar ve ‘amele vü pīşe-verler öz fennleridin ‘adıl ü nazırleri yok êrdi ol mühimmḡa iştiḡāl (12) kıldılar ve seng-tıraşlar ki ḡudūd-ı memālikdin cem‘ bolup êrdiler. Êki yüz kişi mescid içide işke kirip bēş yüz (13) kişi taḡda taş kēsedür êrdiler ve toḡsan bēş pīl bilen ol taşlarını taşıdılar ve Tēmür Bēḡ özi (14) şāhzādeler bēgler bilen ihtimām kıladur êrdiler. Teşerrüfāt-ı ‘ālisi eyvān-ı keyvāndın ötüp endek zamānda tōrt (15) yüz seksen sütūn yonḡan taşdın mescidde koyup mecmū‘ saḳf-ı refi‘i ve ferş-i bedi‘ yonḡan taḡta senglerdin perdāhte (16) boldı. Çün ḡaraż-ı bu evrāk-ı tesvīdin tārīḡdūr nē inşā vü tavşīf ol buḳ‘a-yi şerīf ta‘rīfini bu ḡadargā iktifā kıldı.

(17) Şāhib-kırānnıḡ Īrānḡa yèti yıllık çerik tartḡanı ve Mīrānşāh Mīrzānnıḡ ba‘zı ḡālātı zikride

Dêrler (18) sene *semān ve tis‘ın ve seb‘amiede*³⁴⁵¹ Mīrānşāh Mīrzā Merend Yazısıda av salıp Pīr ‘Ömer Naḡçirbān mezārıda av ḡavdurup³⁴⁵² tek ü tāz (19) maḡallıda Mīrānşāh Mīrzā bir³⁴⁵³ ḡoḡḡa yètip at üstide³⁴⁵⁴ tiledi kim ḡoḡnı élig bilen tutḡay nāḡāh Tēḡri ḡükmi ve ḡazā-yı āsmānī- (20) -din baş tēpen yerge tüşüp ba‘zı dēptürler kim ḡoḡnı tutup éḡer allıda yètkürgende ḡoḡ tal yètip at ḡürküp (21) mīrzā yıḡıldı. Her taḡdīr bilen ol ḡāl şiddetidin bī-ḡuş bolup bēgler bilen a‘yān şāhzāde³⁴⁵⁵ başının üstide **154**^{46a1} (1) kèlip ḡalaḡ ve ıztırāb kıldılar. Müddetīdin soḡ özige teprenip eser-i ḡayāt müşāhede boldı ve üç kēçe kündüz nēçe nevbet (2) ḡaş kılıp ol ḡabīb ki mu‘āleceḡa mutaşaddī êrdi sehvdin yāḡūd ba‘zının iḡvāsı bilen müdāvāda taḡşīri cāyiz tuttı (3) ve fāḡiḡ ḡalel şāhzāde dimāḡıḡa ḡārī boldı. Bu cihetdin ekserī ef‘āl u

³⁴⁴⁹ 801'de.

³⁴⁵⁰ *zühreḡa*: P *zühr(e)ḡa*

³⁴⁵¹ 798'de.

³⁴⁵² *av ḡavdurup*: P *av ḡavrulup*, T *urulup*

³⁴⁵³ *bir*: T'de yok.

³⁴⁵⁴ *üstide*: P *üstidin*

³⁴⁵⁵ *şāhzāde*: T u *şāhzādeler*

aķvāl³⁴⁵⁶ ol nehc bilen şadır bolur êrdi (4) ki marazı ‘aķlen êrmes êrdi gāhī mūcerred hayāl bilen bir bī-günāhnı katl kılıp gāhī isrāf³⁴⁵⁷ yüzidin gencni bir gedāğa bérur êrdi ve umūrı- (5) -ğa ki saltanatğa lāyık êrmes êrdi mūrteķib bolur êrdi. Ol cümledin temmūz vaķtıda Baġdādğa çerik tartıp ol taşavvur bilen (6) ki Sultān Aġmed-i Calayır Baġdādıı koyup firār kılur³⁴⁵⁸. Çün İbrāhīmlik Ķubbesiġa yétti ġaber keldi kim Tebrīz a‘yānııı dā‘ıyesi oldur kim (7) ‘özr kılġaylar. Bu sözge iltifāt kılmay ta‘cīl bilen barıp Baġdādğa yétti ve çün taşķın maġallıda êrdi ve Baġdād muġāşara- (8) -sı mūşķil êrdi Sultān Aġmed öz mīrini maġfūz tutup Tebrīzdin mūte‘ākīb ol el tuġyānıııı ġaberi yétti êrse eki kūn Baġdādta (9) turup yanıp çün maķşadğa yétti cem‘i ki ġilāf endīşe kılıp êrdiler ortadın köterdi ve ol cümledin Tebrīzniġ kādīsı êrdi (10) ve hem oşal yıl ol tevehhüm bilen ki Seyyid ‘Alī-yi Şekī Arulat muġālīf boluptur taġķīķ kılmay vilāyetiġa çapķun eltıp bulġanın³⁴⁵⁹ (11) talanġa bérdi ve çün şāġzādeniġ bu ġāl³⁴⁶⁰ iştihār taptı. Gürciler ol ġaber bilen ki Şāġib-ķırān Hindūstān barıptur (12) memālik-i maġrūseġa mūzāġim boldılar ve ol maġallıda ki Sultān Sencer Ĥacī Seyfe‘d-dīn ki Alançık Ķal‘asını muġāşara kılıp êrdi ve yakın (13) bolup êrdi ki fetġ bolġay. Gürcistān ġākimi Melik Gergīn, Sultān Tāġir³⁴⁶¹ mededi üçün ġal‘aġa yiberip alar Āzerbāyincānġa (14) kirip Mūsūlmānlar buzuġluġıġa mutaşaddī boldılar ve Sultān Sencer alarġa ġarīf bola almay zarūret yüzidin ġal‘a (15) tēgresidin koyup Tebrīzġa barıp Mīrānşāġ Mīrzāġa dēp ol Ābā Bekr Mīrzānı bēġler bilen alar³⁴⁶² def‘i üçün yiberip (16) Tebrīz çeriki yétmesdin burun Seyyid ‘Alī-yi Şekī Gürcilerġa ķoşulup Alançık Ķal‘asıġa yéttiler ve³⁴⁶³ Sultān Tāġir³⁴⁶⁴ ġal‘adın (17) çıġıp alarġa ķoşuldı ve Gürciler Ĥacī Şālīġ ve Seydī Aġmed Oġulşāġı bilen üç aznavurnı ġal‘ada ķoydılar. Ābā Bekr Mīrzā (18) alarġa yétip uruş bolup Gürciler mīrzānııı barānġar ve³⁴⁶⁵ cōvēnġarını hezīmet kılıp Seyyid ‘Alī-yi Şekī, Ābā Bekr Mīrzāġa at yūġürtüp (19) mīrzā bā-vücūd ol-kim on sēķiz yaşıda êrdi oķ bilen Seyyid ‘Alīni urup yıķdı. Ammā çün çerik mūnhezim bolup êrdi (20) Ābā Bekr Mīrzā tevaķķufnı maşlahāt ķörmey lā-cerem ma‘reķedin yüz evürüp özini ol ġarķ-āb-

³⁴⁵⁶ *aķvāl*: T *aķvāl*

³⁴⁵⁷ *isrāf*: T *aşrāf*

³⁴⁵⁸ *kılur*: T *kıldı*

³⁴⁵⁹ *bulġanın*: T *bulġanda*

³⁴⁶⁰ *ġāl*: T *ġāl*

³⁴⁶¹ *Tāġir*: T *Žāġir*

³⁴⁶² *alar*: T’de yok.

³⁴⁶³ *ve*: T’de yok.

³⁴⁶⁴ *Tāġir*: T *Žāġir*

³⁴⁶⁵ *ve*: P’de yok.

ı belâdın sâhil-i necâtka yêtkürdi (21) ve Mîrânşâh Mîrzâ ‘ayş u ‘işret ve şurb-ı hamr {ve} lu‘b-ı nerdğa mâyil bolup êrdi. Lâ-cerem tansuķ umûr-ı memleketdin ġâfil ġalıp ihtilâl-i 155^[46b] (1) mülk aġvâlîġa yol taptı. Çün Şâhib-kırân Hindüstândın yandı Âzerbâyincân mülkiniñ nâ-mazbûtlıġını³⁴⁶⁶ ‘arz kıldılar ve bu (2) eşnâda Mîrânşâh Mîrzânıñ³⁴⁶⁷ ġarem-i muġteremi ya‘nî Ĥânzâde andın rencide bolup Tebrîzdin Semerķand kelim Bâġ-ı Çenârda Şâhib-kırânı körüp (3) Mîrânşâh Mîrzânıñ za‘f-ı dimâġın ‘arz kılıp dedit ki eger ol bâbda fikri bolmasa muġalefet andın zâhir bolġusıdur. (4) Bu ma‘ânî müceb boldı ki bâ-vücûd ol-kim Hindüstân yörüşidin henüz dört ay ötmeydür êrdi, Ġrân sarı ‘âzim (5) bolġay ve tovaçılar etrâf-ı memleketka car yêtkürdiler ki çerik yêti yıllık yaraķ bilen ġâzır bolsunlar. Şâh-ruġ Mîrzânı Ĥorâsân³⁴⁶⁸ (6) çeriki bilen ġükm kıldı kim Şâsmân yolu bilen Âzerbâyincânġa müteveccih bolġay ve Süleymân-şâh Bêġni Tebrîzġa yiberdi ve ôzi Muġammed (7) Sultân Mîrzânı Semerķandta koyup Mîrzâ Ġskender ibn Mîrzâ³⁴⁶⁹ ‘Ömer Şeyġni Andigânda ta‘yîn kılıp muġarrem sene *isneyn ve semânimiede*³⁴⁷⁰ atlanıp menâzil (8) kaṭ‘ kılıp meşâyih ü ekâbir *ġuddise sirru-hunıñ*³⁴⁷¹ hem şeref-i ziyâretleriġa müşerref bolup Belġtin ötüp Câmde mezâr-ı fâyizü’l-envâr Şeyġü’l-İslâm (9) Aġmed-i Câmı tavâf kılıp istimdâd-ı himmet tiledi ve Rüstem Mîrzânı Fârska yiberdi ki aġası bilen Bağdâdka teveccüh kılgay ve çün Reyġa (10) yêtişti Şâh-ruġ Mîrzâ ġoşulup mülâzemetka ser-efrâz boldı.

Emîrzâde Mîrânşâhıñ Şâhib-kırân mülâzemetiġa kelim ve ġavâşş (11) u nûdemâsıñ giriftârlıġı miġnet ü belâġa ve özge vaķâyî‘ zikride

Çün Süleymân-şâh Bêġ ġükm bilen Tebrîz sarı ‘âzim boldı (12) yolda Mîrânşâh Mîrzânıñ teşvîş-i dimâġını ma‘lûm kılıp mülâķâtını şavâb körmey Hemedân sarı bardı ve Âbâ Bekr Mîrzâ ve bēġler Süleymân-şâh (13) Bêġni tilep ol Tebrîzġa barıp Mîrânşâh Mîrzânı Şâhib-kırân kaşıġa yiberdi ve Reyde yêtip körünüş kılıp pîş-keşler (14) ‘arz kıldı. Ammâ iltifât nazarıġa melġûz bolmadı ve Têmür Ĥvâce³⁴⁷² Aķ Buġa ve Celâlü’l-islâm Tebrîzġa barıp dū dāng mālını ki (15) Şâhzâde ‘Ömer vezîrka bērip

³⁴⁶⁶ nâ-mazbûtlıġını: P nâ-mazbûtlıġı

³⁴⁶⁷ Mîrzânıñ: P Mîrzâ

³⁴⁶⁸ Ĥorâsân: P Ĥorâsânı

³⁴⁶⁹ Ġskender ibn Mîrzâ: P’de yok.

³⁴⁷⁰ 802’de.

³⁴⁷¹ sirru-hunıñ: P sirru(-hunıñ)

³⁴⁷² T+ve

êrdi defterdin tērip havāle kılıp aldılar ve çün şāhzāde dāyim lehv u ʔarab u ʔurb-ı müdāmğa (16) ve ehl-i sāz u nedīm-i bīşeler bilen meclis tutar êrdi Şāhib-kırānı hūkm-i rabbānī ve ʔazā-yı āsmānī bilen hūkm kıldı ki alarnı tutup (17) dārga tartqaylar. Meşel Mevlānā Muḥammed-i Kāḥkī³⁴⁷³ ki mesāyil-i ‘aqlī vü naqlīde³⁴⁷⁴ ve nazm u neşrde³⁴⁷⁵ ve cidd ü hezl fennide ebnā-yı zamānıdın mümtāz (18) êrkendür ve Ustād ʔuṭbe’d-dīn-i Nāyī ve Ḥabīb-i ‘Ūdī ve ‘Abdü’l-mü’min-i Gūyende³⁴⁷⁶ ki her biri mūsīkī ve edvār fennide bu günbed-i devvārda (19) ebnā-yı rūzgārğa ser-āmed êrdiler, tutup dār tüpige keltürdiler ve Mevlānā Muḥammed-i Kāḥkī³⁴⁷⁷ muṭāyebe vü ʔarāfet bilen Ustād ʔuṭbe’d-dīn-i (20) Nāyīğa dēdi ki: çün ustād barça ḥālātta bizge muḥaddem êrdi³⁴⁷⁸ ḥālā hem oşal ʔarīḳanı mer’ī tutmek kerek. Ustād ʔuṭbe’d-dīn dēdi: (21) nē muḥallā hezldür ve cellād burun Ustād ʔuṭbe’d-dīnni dārga asıp çün nevbet Mevlānā Muḥammedka yētip bu ēki beytni ve bedīhe inşā kıldı ki **156**^[47a] (1) ‘aql ol ḥālda ʔi’r dēmegidin müteḥayyir ḳaldı.

ʔi’r

pāyān kār u āḥir-i ‘ömrest mulḥida

ger bāyedet ve ger nē be-dest ihtiyār nīst

(2) manşūr-vār ger bi-berendet be-pāy-i dār

merdāne pāydār cihān pāydār nīst³⁴⁷⁹

Ve özge refīḳleri sākī-yi ecel eligidin (3) oşal şerbetni nūş kıldılar ve nedīmlerini öldürüp ḥavāşş u muḳarreblerini ayırdılar. Ammā maḳām-ı salṭanatta³⁴⁸⁰ (4) mecmū‘ şāhzādelerdin muḳaddem oturup ulus i’zāz u ihtirām nazarı bilen anı körer

³⁴⁷³ *Kāḥkī T Kāçkī*

³⁴⁷⁴ ‘aqlī u naqlīde: T ‘aqlīde

³⁴⁷⁵ *neşrde*: P *neşr*

³⁴⁷⁶ *Gūyende*: P *Gūyend(e)*

³⁴⁷⁷ *Kāḥkī T Kāçkī*

³⁴⁷⁸ *êrdi*: T *êrdiler*

³⁴⁷⁹ Şiirin tercümesi: "Ey imansız kimse, ister istemez işin ve ömrün sonudur, elinde yetki yoktur. Eğer Mansur gibi seni darağacına götürürlerse erkek gibi dur, dünya kalıcı değildir."

³⁴⁸⁰ *oşal şerbetni nūş kıldılar ve nedīmlerini öldürüp ḥavāşş u muḳarreblerini ayırdılar. Ammā maḳām-ı salṭanatta*: T'de yoktur.

ërdiler³⁴⁸¹ Şāhib-kırān Erdebīl- (5) -din Qarabāgka barıp Aras Suyıgā köfrük bağlap ötüp Koşur Kentte kışlak kıldı ve Emīrzāde Ābā Bekr ve Süleymān-şāh (6) bēgler bilen anda körünüş kıldılar ve Şīrvān Şāh, Seyyid Aḥmed-i Şekīni özi bilen kēltürüp günāhın tilep Şāhib-kırāngā (7) uluḵ toy bērdi ve ay yüzlük kenīzekler ve ‘anber būy³⁴⁸² koylar³⁴⁸³ ve kuşlar ve nefāyis aḵmişe ve leṭāyif emti‘adın ança pīş-keş (8) kıldı ki kıyās u taḥmīndin taşkarı ērdi ol cümledin altı miñ at ērdi. Bu eşnāda bir künde eṭrāfdın ḥaberler yētti (9) ki kūt u³⁴⁸⁴ devletka delālet kıılır ērdi. Ol cümledin Tēmür Kutluḵ Oğlan vefāt bolup ēl ve ulusı müteferriḵ boluptur- (10) -lar ve Mısr ve Şām pādīşāhı ‘ālem-i bākīgā barıptur ve Hıṭāy pādīşāhı Tonguz³⁴⁸⁵ Hān ölüptür ve Hızır Hı‘āce Oğlan vedī‘at-ı (11) ḥayāt kılıp evlādı arasında Şem‘-i Cihān Oğlan ve Muḥammed Oğlan ve Şīr ‘Alī Oğlan ve Şāh-cihān Oğlan muḥālefet bolup- (12) -tur. Yana ol kün İskender ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā Moğolistāngā barıp muḥāliflergā ḡālib kēlip alarnı menkūb ve zebūn kılıptur. (13) Burun Yarkentni talap Üç Qal‘asın alıp andın soñ Aḵsu Qal‘alarıgā barıp müddetī uruşup alarḡa (14) istilā tapıp érenlerni öldürüp ve ḥı‘ātūnlar bile ferzendlerni esīr kıldı ve andın Küsen barıp talap (15) andın Tarımḡa³⁴⁸⁶ barıp³⁴⁸⁷ çapḡun saldı. Andın Hotenḡa barıp ēli pīş-keşler tartıp münḡād boldılar. Çün ol tovaçı- (16) -nıñ kılā‘ vü biḡā‘ı³⁴⁸⁸ ḥilāf u nizā‘ küdüretidin şāfī boldı ve Emīrzāde İskender Kāşḡarḡa yanıp kışlap Hoten ḡūb-rūlarıdın³⁴⁸⁹ (17) eki tokuz Şāhib-kırāngā ve bir tokuz³⁴⁹⁰ Muḥammed Sultān Mīrzāḡa yiberdi ve çün İskender Mīrzā cihān-ḡırlıḡ āsarını zuḡūrḡa (18) yētkürüp ērdi. Bu ma‘nā Muḥammed Sultān Mīrzāḡa yaman kēlip bēleklerini redd kıldı ve çün İskender Mīrzā, Muḥammed Sultān Mīrzānı (19) köre Semerḡand sarı ‘āzim boldı. Yolda aña dēdiler ki: şāhzāde ḡatırı müteḡayyirdür ve sēni tutar. Bu ḡaberden yanıp Andigāngā (20) kirdi. Bēglerdin³⁴⁹¹ meşel Pīr Muḥammed Hıṭāy ve Pīr Hācī Meleş bu şūretni muḥālefetka kılıp bēglerin tutup özini bend kıldılar (21) ve Qādī Celāle‘d-dīn bilen Muḥammed Sultān Mīrzā qaşıḡa yiberip İskender Mīrzānı bend kılıp Bayan Tēmür Atalıḡnı yēgirmi altı kişi bilen öldürdi.

3481 T+ammā maḡām-ı salḡanatta mecmū‘ şāhzādelerdin muḡaddem ērdi ve

3482 būy: P, T mūy

3483 koylar: P ḡullar

3484 u: P‘de yok.

3485 Tonguz: P, T Toḡuz

3486 Tarımḡa: P Tarım

3487 barıp: T‘de yok.

3488 biḡā‘ı: T biḡā‘

3489 ḡūb-rūlarıdın: T ḡūb-rūylarıdın

3490 tokuz: T‘de yok.

3491 Bēglerdin: P Bēgler

157^[47b] (1) Şāhib-kırānıñ Gürcistān sarı barganı ve ba‘zı hālāt zikride

Çün ötken yıl Gürciler cür’et kılıp vilāyet- (2) -ka kirip Sultān Tāhirni muḥāşaradın ḥalāş kılıp èltip èrdiler. Şāhib-kırān Gürcistān sarı yörüp yolda Şīrvān Şāh (3) ve Seyyid Aḥmed koşulup Ḥamşa üstige ki Gürciler serdārı èrdi cengelni kèsip bā-vücūd ol ki yègirmi kèçe kündüz qar yağdı. (4) Şāhib-kırān turmay Gürciler vaṭanığa yètip intikām kılıcı bilen yèryüzini ol bī-dīnler kanıdın la‘l-fām kıldılar (5) ve Ḥamşa ırak cengellerğa kaçıp şağāl dèk yaşundı ve çèrik Aḳsuğaça barıp köp gānīmet aldılar ve Şāhib-kırān (6) buyurdı ki ol diyārıñ ‘imāretler ü bağların buzdılar ve çün orduğa yandı Mīrānşāh Mīrzā bæglerini (7) yazğurup her qaysıdın èllic, altmış at alıp yadaqlarğa üleşti ve Ābā Bekr Mīrzānı ki Seyyid ‘Alīni bir ok bile yıkıp èrdi (8) cüldü bèrip terbiyet kıldı ve Burhān Oğlan ki ‘azīm günāh kılıp èrdi yasaḳka yètkürdi.

Pīr Muḥammed Mīrzā ve Rüstem Mīrzānıñ (9) Bağdād sarı barganı ve sultānıñ kaçqanı zikride

Çün Rüstem Mīrzānı Şāhib-kırān Cāmdın Şīrāzğa yiberip (10) èrdi ki Pīr Muḥammed Mīrzānıñ³⁴⁹² Bağdād üstige barganı³⁴⁹³ anda yètip Ḥasan Cāndār ve Ḥasan Çağdavul Behbehān ve Tüster yolu bilen Bağdād (11) sarı yüzlenip Pīr Muḥammed Mīrzānı³⁴⁹⁴ Çölistāndın temāruş bahānesi bilen yanıp bægler Rüstem Mīrzā bile Lur èlini talap (12) Dizföldın ötüp Sākī ve Fīlī aḥşāmını talap çün Mendelīğa yèttiler Emīr ‘Alī Qalender utru kèlip uruşup münhezim boldı ve çün (13) Pīr Muḥammed Mīrzā Şīrāzğa yètti³⁴⁹⁵ yaman ḥayāller³⁴⁹⁶ kılıp ba‘zı mülāzımları Emīr Sa‘īd Barulaska dèdiler ve ol tefahḥuş kılıp Pīr Muḥammed Mīrzānı mażbūt (14) kılıp Şāhib-kırān qaşığa èltip yaman ḥayālını ‘arz kılıp ḥükm boldı ki Allāh-dād Bæg Şīrāz barıp müfsidlerni siyāset kılğay (15) ve ol barıp Mevlānā Muḥammed Ḥalīfe ve Seyyid Cerrāḥ ve Rüstem-i Ḥorāsānī ve Müstevī Kuşçını öldürdi³⁴⁹⁷ ve ba‘zını bend kıldı ve Şāhib-kırān (16) Pīr Muḥammed Mīrzānı bend kılıp vilāyetini

³⁴⁹² *Mīrzānıñ: P Mīrzānı*

³⁴⁹³ *barganı: P barganlar*

³⁴⁹⁴ *Mīrzānı: P Mīrzā*

³⁴⁹⁵ *yètti: T'de yok.*

³⁴⁹⁶ *ḥayāller: T ḥayāl*

³⁴⁹⁷ *öldürdi: P öldü(r)di*

Rüstem Mīrzāğa bērdi ve çün nişān Rüstem Mīrzāğa yētti Şīrāzğa yanıp kēldi ve çün Emīr ‘Alī Qalender (17) ki Mendlūydın kaçıp Bağdādқа барıp hādīsēni Sultān Aḥmedқа dēdi. Qalaq u ıztırāb aḡa yol tapıp buyurdı dervāze- (18) -lerni bağladılar ve Emīr Şīrvān ki Şāhib-kırān anı Hūzistānda koyup ērdi yaḡı bolup kōp māl ēldin alıp (19) miḡ kişi bilen Sultān Aḥmed qaşıḡa bardı ve Sultān Aḥmed, Şīrvānnı bēgler bilen Oyirat ēlini çapqalı yiberip (20) ērdi. Çün Şīrvāndın ba‘zı hālāt vāqı‘ boldı bēglerge kişi yiberdi ki anı qatl kıldılar. Çün Sultān (21) Aḥmed özini varṡa-yı belāda kōrdi hīle bilen bēgler bile erkān-ı devletini öldürdi. Ol tūrlük ki bir haftada ēki miḡ **158^[48a]** (1) kişi qatl boldılar. Menkūldur kim bir kün Sultān Aḥmed nedīmlerini öz ēligi bilen öldürüp kōşkdin quyı (2) tūşedür ērdi. Ferrāşı anda turup ērdi. Sultān dēdi: fulānnı öldürdüm. Ferrāş dēdi: yaḡşı kıldıḡ. Men (3) ve sēn tirik bolalıḡ, özge³⁴⁹⁸ iş sehdür. Sultān külüp kılıcını taşlap ferrāş ölūmdin qutuldı. (4) Mūverriḡlerdin rivāyetdūr ki Vefā H‘ātūnnı ki anası ornıda ērdi öldürüp ve özge h‘ātūnlar ki ḡarīm-i devletide (5) ērdiler öz ēligi bilen öldürüp Dicleḡa saldı. **el-kışşā** Ol sultān bī-raḡm bēgler bile ḡavāşş u muḡarreblerini (6) öldürüp eşikni yüzge bağlap olturdı. Āḡirü‘l-emr yaşurun Qara Yūsuf Tūrkmen qaşıḡa барıp anı Bağdādқа kēltürüp³⁴⁹⁹ (7) kōp nēmerse at, silāḡ ve ruḡūt, aḡmişe Qara Yūsufқа bērdi ve çün eşitti ki Şāhib-kırān Sivāşқа ‘azīmet kılıptur³⁵⁰⁰ ‘ıyāl u eṡfāl (8) ve nefāyis emvālını ki Bağdādta ērdi alıp Qara Yūsuf bilen Rūm sarı yüzlendi ve çün Halebқа yētiler Tēmūr-taş alar bilen³⁵⁰¹ (9) uruşup mūnhezim boldı ve alar Rūm sarı барıp Sultān Aḥmed, Ildırum Bā-yezīd qaşıḡa барıp i‘zāz u tekrīmḡa muvaffaq (10) bolup Qayşer-i Kūtāhiyye mālını aḡa bērdi.

Şāhib-kırānnıḡ Gürcistān sarı ‘azīmet kılganı zikride

Şāhib-kırān Qara- (11) -bāḡ kışlaḡdın Melik Gürgīn vilāyetiḡa ‘azīmet kıldı ve yolda Tāhurten kēlip kōrүнüş kılıp pīş-keşler tartıp şāhib- (12) -kırān aḡa külāḡ u muraşşā‘ kemer ve zer-beft ḡil‘at ve tūḡ u naḡḡāre vū ‘alem bērip Āzerbāyincānnı aḡa müsellemtutti ve Melik Gürgīnge (13) ēlçi yiberdi ki Sultān Tāḡirni yibergil, ol yaḡşı cevāb bērmey vilāyeti talanḡa барıp ‘ālī ‘imāretleri buzulup eşcār (14) u bāḡlarını yēr bile hem-vār kıldılar ve endek fursatta on bēş qal‘anı ki anıḡ fethi

³⁴⁹⁸ *özge: P özgeler*

³⁴⁹⁹ *kēltürüp: T kēltürdi*

³⁵⁰⁰ *kılıptur: T kıldı*

³⁵⁰¹ *bilen: P'de yok.*

muḥālātıdın³⁵⁰² körünür érdi musaḥḥar (15) kıldı ve Tiflīs şehrini alıp kèlip alarnı buzup mesācid yasadı. Çün ol vilāyet feth boldı Cānı Bèg Gürci üstige (16) yörüp ol mülāzemetka kèlip³⁵⁰³ Şāhib-kırān bèglerni Gürcistān vilāyetiga çapkun yiberdi ve ḳal'alarnı musaḥḥar kılip³⁵⁰⁴ Zerīt (17) Ḳal'asını³⁵⁰⁵ ki hergiz uruş bilen feth bolmağandır. Yèti³⁵⁰⁶ künde feth kılip müşrikleri cehennemga yiberdi ve ḥaber kèldi kim Melik (18) Gürgin Svanit Ḳal'asıdadur. İlğar kılip Gürgin kaçıp bir laḥzada ol ḳal'anı musaḥḥar³⁵⁰⁷ kıldılar ve Melik Gürginni³⁵⁰⁸ etbā' (19) vü işbā'ını ḳatl kıldılar ve ol kaçıp 'āciz bolup Sultān Tāhirni³⁵⁰⁹ ḳavdı ve İsmā'il dègenni Şāhib-kırān ḳaşıga (20) yiberdi. Bāc u cizye ḳabūl kılip Şāhib-kırān 'özrini ḳabūl kılip andın Īrānī üstige barıp vilāyetini talap bēş künde (21) yèti ḳal'anı alıp sālisu selāse-gūy müşrikleri öldürdi ve orduğa yanıp Frenk elçileri Emīr Murād oğlını kèltürüp 159^{l48b} (1) iḥlāşlarını zāhir kıldılar.

Şāhib-kırānnıñ Ḳayşer-i Rūmga nāme yiberdeni ve Sivās üstige çerik tartıp istilā (2) tapğamı zikride

Ildırım Bā-yezīd ki ol evānda Rūmda pādīşāh érdi ve evvelce aḡa dest bèrip érdi Ḳayāşırağa (3) müyesser bolmağandır. Ğurūr dimāğıda peydā bolup Tāhurtenga ki Şāhib-kırān mülāzımı érdi elçi yiberip dèdi: bizge tābi' (4) vü münḳād bolmaḳ kerek, sèn Erzincān³⁵¹⁰ ve Erzurūm ḥarācını ḥizāne-yi 'āmirega yibergil. Ba'zı sözler dèp érdi ki andın (5) be-ğāyet ba'īd köründi. Tāhurten bu ḥālnı Şāhib-kırānga 'arza-dāşt kıldı ki ve çün bu ḥaber yètti Şāhib-kırān dèdi: Ḳayşer māl (6) u vilāyet ü çerikige mağrūr boluptur. Egerçi bu ḥāl Şāhib-kırānga şāḳḳ kèldi ammā çün ol ehālī-yi Rūm dāyim Frenk (7) müşrikleri bilen ḡazā kılip tervīc-i aḥkām-ı şer'-i seyyidü'l-mürselin ṣalavātu'llāhi 'aleyhi gūşış kılır érdi tilemedi ki (8) anıñ sipāh-ı manşurıdın zeng-i melāl ol memleket ehlīga olturğay. Lā-cerem Şāhib-kırān³⁵¹¹ bir rüşen-zamīrni tilep buyurdı ki şadr-ı (9) mektūbnı bu kelime bilen ārāyiş bèrdi ki *raḥima'llāhu imri'en*

³⁵⁰² muḥālātıdın: T muḥālātđın

³⁵⁰³ T+alarnı buzup mesācid yasadı çün ol vilāyet feth boldı Cānı Bègni aldı

³⁵⁰⁴ T+ Zerīt yörüp ol mülāzemetka kèlip

³⁵⁰⁵ Ḳal'asını: T Ḳal'asıga

³⁵⁰⁶ yèti: T bir

³⁵⁰⁷ ol ḳal'anı musaḥḥar: T ol feth kılip müşrikleri musaḥḥar

³⁵⁰⁸ Gürginni: T Gürgin bèg

³⁵⁰⁹ Tāhirni: T Tāhir anı

³⁵¹⁰ Erzincān: T Āzerbāyincān

³⁵¹¹ Şāhib-kırān: P ve

‘arife *qadrahu velem yete ‘adda favrahu*³⁵¹² ya‘nī Tēnri Te‘ālā ol kişige raḥmet (10) kılğay ki³⁵¹³ öz mertebesin bilip ḥaddıdın tecāvüz kılmağay ve envā‘ naşīḥatlık sözler bitip yiberdi ve çün mektüb İldırım (11) Bā-yezīdka yètti. Mażmūnın ma‘lūm³⁵¹⁴ kıldı. Ammā mādde-yi şafrā ve sevdā Qayşergā nè ol türlük cüşka kèlip èrdi ki naşīḥat sikencübini (12) ve mev‘izet āftīmūnı bilen teskīn tapqay utruda vaḥşetlık sözler dèp dèdi: ḥayālim oldur kim Sultāniyye ve Tebrīzga- (13) -ça barıp anıñ bilen muḳātele vü muḥārebe kılğay-mèn.

beyt

körelin ki budur gerdān sipihr

ḳayunı çıkarur (14) ḳuyıdın be-mihr

ve yāḥūd ki bu çarḥ nā-pāy-dār

ḳayunı kılur oşbu iş içre ḥvār

Çün elçiler yanıp Qayşer (15) kelimātını Şāḥib-ḳırānga³⁵¹⁵ ‘arz kıldılar. Ol nā-şavāb sözdin ğazablık bolup ḳıyāmet ye’s çerik bilen Sivās sarı ‘azīmet (16) kıldı ve çün Avnikke yètti Allāh-dād³⁵¹⁶ Bēg, Emīrzāde Pīr Muḥammedni bend kılıp Şīrāzdın kèltürdi³⁵¹⁷ ve dīvānda yargu sorup (17) yasaḳ tayağı urup benddin köterip ḳoydılar ve Şeyḫzāde Ferīd ve Mübārek Ḥvācenı ki şāḫzādega ma‘lūm èrdiler (18) yasaḳka yètkürüp ve Sarāy Mülk Ḥānım ve Ḥānzāde ve ḥavātinni Uluğ Bēg Mīrzā ve şāḫzādelar bile Sultāniyyega yandurdi (19) ve özi Sivāska müteveccih bolup çün³⁵¹⁸ Erzurūmga yètti Emīr Tahurten ḳoşuldi ve Qayşerniñ oğlu Küreşçi ve Témür-taş Sivāsda (20) èrdiler. Çün Şāḥib-ḳırān ḥaberi alarğa yètti Rūm sarı yandılar³⁵¹⁹ ve

³⁵¹² Hz. Ali'nin bir sözüdür. Anlamı: "Kadrini bilen, haddini aşmayan kimseye Allah rahmet eylesin."

³⁵¹³ ki: T'de yok.

³⁵¹⁴ Mażmūnın ma‘lūm: T Mażmūn

³⁵¹⁵ Şāḥib-ḳırānga: P'de yok.

³⁵¹⁶ Allāh-dād: T Allāh(-dād)

³⁵¹⁷ kèltürdi: T kèltürdiler

³⁵¹⁸ çün: P çü

³⁵¹⁹ Çün Şāḥib-ḳırān ḥaberi alarğa yètti Rūm sarı yandılar: T'de yok.

Süleymān-şāh Bēg ve Cihān-şāh³⁵²⁰ ve Şeyh Nūre'd-dīn ve (21) Süyünçek ve Seyyid H'āce ve bēgler ve bahādurlar bilen Rūm çerikin kavup Kayşeriyedin ötüp alarga yetip alarnı perīşān kılıp **160**^{49a1} (1) ol hūdūd³⁵²¹ nevāhīğa talan otı saldılar. Köp ganāyim bilen Sivāsda orduğa koşuldılar ve Sivās şehriniñ (2) muhkem qal'ası bar erdi ki küngüresini³⁵²² yongān taşlardın yasap ērdiler ve Muştafā Daruğa dört miñ kişi bilen (3) şehrde rezm esbābın müretteb kılıp celādet maqāmıda turup ērdi. Ehl-i aḥbār ve tevārīḥ dērler ki ol şehr Sultān (4) 'Alāe'd-dīn Keykubād-ı Selçūkī bināsıdur tört yandın uruş salıp naqbçılar burūcını³⁵²³ yığaç üstide tutup sütün- (5) - larga ot urdılar ve burclar yıkılıp ve Muştafā 'acz u ıztırār yüzidin sādāt u 'ulemā vü eyimme vü erbāb bilen çıkıp hüküm boldı (6) ki Müsülmānlardın māl-ı amān alıp bī-dīnlerni talap esir kılğaylar ve sipāhīlerni çāhlarga salıp kömdiler ve Sivāsı (7) buzup 'imārātıdın eseri koymadılar. Bu esnāda haber yetti ki Sultān Aḥmed ve Kara Yūsuf Rūm sarı baradurlar cem'ini yiberdi (8) ki Sultān Aḥmedğa yetip siñili Sultān Dilşādın kızı bile haremelerini esir kıldılar ve özi ol varṭadın kaçıp Kayşerga (9) koşuldı ve ol maḥallda ki Şāhib-kırān Sivāsda erdi Ābulistān eli yaşurun orduğa kēlip atlar oğurlap (10) eltür ērdiler. Çün Sivās işi ol nehc bilen ki miskīn-i şemmāme-yi ḥāme-yi raqam kırtāşka urdı qarār tuttı Tahurtenni (11) yandurup Ābulistān sarı 'azīmet kılıp Şāh-ruḥ Mīrzānı manglay yiberdi ki ol cemā'atğa yetip uruş bolup (12) bahādurlar āb-dār kılıç darbı bilen muḥālifler rüzgārıdın demār çıkarıp mālların alıp yandılar ve andın Malaṭıyyeğa (13) müteveccih bolup burun elçi yiberdi ki el boluñ. Muştafā oğlu ki anda ḥākim erdi elçini tutup. Çün Şāhib-kırān müteveccih (14) boldı mücerred istimā' bilen kaçıp Malaṭıyye feth bolup Cihān-şāh Bēg Qal'a-yi Kāhtkaça³⁵²⁴ tāht kılıp köp qal'anı musaḥḥar kıldı (15) ve Şāhib-kırān Malaṭıyyeni Kara 'Osmān Türkmengā erzānī tuttu.

Şāhib-kırān zafer-fercāmıñ Şām vilāyetige teveccüh kılğanı (16) ve ba'zı kazāyā şerḥi ki münāsibdür bu maqāmda

³⁵²⁰ *Bēg ve Cihān-şāh*: T'de yok.

³⁵²¹ T+ve

³⁵²² *küngüresini*: P *küngüre ve esāsını*

³⁵²³ *burūcını*: P *burūcını*

³⁵²⁴ Bu özel ad Urunbayev 367b, 369a'da "Kāhta Qal'a" olarak geçmektedir.

Tārīḥ yēti yüz toḡsan bēšte ki Šāḥib-kırān ‘Irāk-ı ‘Arabnı feth (17) kılıp érdi. H^vāce³⁵²⁵ Şeyḥ Sāv{e}ni ki kemāl ḥaseb ve cemāl neseb bilen āreste êrkendür Melik Berḡuḡḡa ki Mışr ve Şām pādişāhı (18) êrkendür êlçilikke yiberip yaḡşı sözler peygām kılıp érdi. Çün Şeyḥ Şāmḡa yētiptür Melik Berḡuḡ, Sultān Aḡmed iḡvāsı bilen (19) ol büzürḡni refīḡleri bilen³⁵²⁶ ḡatlı ḡılduruptur ve Šāḥib-kırān Tokḡtamış Ḥān uruşı üçün Deşt-i Ḳıpḡaḡḡa barganda (20) Atılmış³⁵²⁷ Ḳoçinni Avnik³⁵²⁸ Ḳal‘asıda ḡoyup³⁵²⁹ ol Ḳara Yūsuf bilen muḡārebe kılıp êligge tüşüp anı Mışrḡa yiberdi (21) ve Melik Berḡuḡ anı bend kılıp saḡladı ve çün Melik Berḡuḡ ölüp oḡlı Farac pādişāḡ boldı Šāḥib-kırān êlçi yiberip Atılmışnı 161^{49b1} (1) tiledi. Çün êlçiler Ḥalebḡa yētiler ol daḡı êlçilerni bend ḡıldurup³⁵³⁰ bu ḡaberdin Šāḥib-kırān Şāmḡa müteveccih boldı. (2) Her nēçe bēḡler rāzī êrmes êrdiler ve ol bābda delāyil-i ma‘ḡūl iḡāmet ḡıldılar ḡabūl ḡılmay fermān bērdi ki çerik (3) efvācı Baḡr-i Aḡḡdar emvācı dēḡ ḡareket kılıp müte‘āḡıb yörüdiler. Çün Behisni Ḳal‘asıḡa yētti³⁵³¹ Muḡbil atlıḡ ḡākimi muḡāfazatḡa ḡıyām (4) kılıp mancınıḡ yasap érdi ki her ḡaraf tilese taş atar érdi bir taş mancınıḡtın ḡüşād tapıp Šāḥib-kırān çādırınıḡ³⁵³² (5) ḡaşıda tüşüp yumalanıp ḡaymeḡa kirdi. Çün bu ḡāl müşāhede boldı ḡüḡm boldı ki yēḡirmi mancınıḡ yasadılar ve burun (6) taş mancınıḡtın attılar. Ḳal‘ada yasaḡan mancınıḡḡa tēḡip pāre pāre boldı. Bu ḡālda Emīrzāde Rüstem Fārstın kēlip (7) ḡoşuldı ve naḡbçılar burclarnı mücevvef kılıp yıḡaç başıḡa tutup ot saldılar. Çün burclar yıḡıla başıladı (8) Muḡbil ve ḡal‘a êli leḡāyif aḡmışe ve reh-vār atlar ve ḡıḡār-ı ḡaçirler sādāt u ‘ulemā bilen yiberip Šāḡ-ruḡ Mīrzānı şefi‘ ḡıldı (9) tā ol ḡazret tilekini³⁵³³ ḡabūl ḡılıp ‘Antāb Ḳal‘asıḡa yörüdi ve ol ḡal‘aıdur ḡāyet istiḡkāmda dērler ḡandaḡınıḡ³⁵³⁴ (10) êni yētmış³⁵³⁵ ḡarıdur ve ‘umḡı otuz ḡarı çün çerik anda yēti şehrni³⁵³⁶ kördiler.

3525 H^vāce: T’de yok.

3526 bilen: P’de yok.

3527 Atılmış: P Altmış

3528 Avnik: P , T Avinek gibi yazılmıştır.

3529 T+ érđi

3530 ḡıldurup: T ḡılıp

3531 yētti: T yētiler

3532 çādırınıḡ: P çādırı

3533 tilekini: P bēlekini

3534 ḡandaḡınıḡ: T ḡandaḡınıḡ

3535 yētmış: T altmış

3536 şehrni: P şehir

Ni‘met ü mīve bilen meşhūn ammā ekābir ü eşrāfı (11) kaçıp êrdiler şannā³⁵³⁷ vü muḥterife dervāzelerini³⁵³⁸ açıp şehri tapşurdılar.

ḥazret-i Şāhib-kırānnıḡ Haleb sarı yörüp feth (12) bolḡanı nē ol-kim artuḡsı irtikāb ta‘ab bolḡay

Ol evānda ki Şāhib-kırān Behisni ve ‘Antāb ḥudūdıda êrdi (13) Tēmür-taş Haleb ḥākimi Sultān Faracka kişi yiberip Tēmür-taşka meded bolḡaylar Şudun ki emīrū‘l-ümerā³⁵³⁹ êrdi ve Dımaşkdın Halebka (14) kēldi ve Ḥumuş ve Ḥamā ve Anṭākiyye ve Tarāblıs ve Ken‘ān ve Ġazze ve Ramla ve Kudūs ve ġayr-i zālīkdin bēḡler ve serdārlar efvāc-ı mütecennide bilen (15) müteveccih bolup endek furşatta ança çerik Halebte mütecemmi‘ boldılar³⁵⁴⁰ ki ve hem muḥāsibi kıyāsıdın ‘āciz êrdi. İctimā‘ (16) bolup Haleb ḥākimi Tēmür-taş ki ‘aql u kıyāsettın behre-ver êrdi bēḡlerḡa ve serdārḡa dēdi ki: Şāhib-kırān pādīşāhı- (17) -dur *mu‘eyyed min ‘indi‘l-llāh*³⁵⁴¹ ‘azīm çeriklerini uşatıp ḥaşīn kılā‘nı feth kılıp ekser ma‘mūre-yi ‘ālemni kılıç darbı bilen (18) alıptur. Maşlaḡat oldur kim inkıyād u itā‘at kılıp sādāt u ‘ulemānı vesīle kılıp lāyık pīş-keşler bilen³⁵⁴² yibereli şāyed teveccūh (19) ‘inānı bu şavbdın yandurḡay ve ‘arz u cānımız selāmet ḡalḡay ba‘zı ehl-i ḡıred bu tedbīrni müstaḡsen dēdiler. (20) Ammā Şudun ki melikū‘l-ümerā êrdi ve ba‘zı cūhhāl bu sözni ḡabūl kılmaḡ dēdiler ki: *men ḡābe ḡābe*³⁵⁴³ ya ‘nī ba‘zı ḡavf (21) u raḡbnı her kim ḡatırda yol bērip êrse idrākke maḡşūdın maḡrūm ḡalur. Bu mülk özge memālīkke oḡşamas. Bu diyārda 162^[50a] (1) altmış mıñ ḡaşaba vü ḡaryedür. Her mevzi‘de ēki kişidin ḡıḡıp³⁵⁴⁴ cihānı ēl³⁵⁴⁵ bolur ba‘zı ‘Acem ēli ki alar arasında êrdi (2) dēdiler: uruşda ta‘cīl kılmaḡ ki biz bu cemā‘atni yaḡşı bilür-biz. ‘Arablar ta‘ne urup dēdiler ki: (3) bu memleket Moḡollar ēligide tüşkey. **el-ḡışşa** Uruşka ḡarār bērdiler ki şehir kūçe bendide vāḡi‘ bolḡay. Şāhib- (4) -kırānḡa³⁵⁴⁶ bu ḡālını ma‘lūm kılıp her künde yarım

3537 şannā‘: T: şanādīd

3538 dervāzelerini: P dervāze

3539 emīrū‘l-ümerā: T emīr

3540 boldılar: T boldı

3541 *mu‘eyyed min ‘indi‘l-llāh*: "Allah tarafından teyit edilen ve yardım görmüş olan."

3542 bilen: P‘de yok.

3543 *men ḡābe ḡābe* مِنْ هَابٍ هَابٍ şeklinde yazılan bu ifade aslında şu şekilde yazılmalıydı: هَابٍ مِنْ هَابٍ *men ḡābe ḡābe*. "korkan kimse başarısız olur" anlamına gelmektedir.

3544 ḡıḡıp: T ḡıḡıp

3545 ēl: T ēli

3546 Şāhib-kırānḡa: P Şāhib-kırān

yığaç yol köçüp tēgreside³⁵⁴⁷ handaḳ kazdurur ērdi. Çün ‘Arabnıñ³⁵⁴⁸ Şāhib-kırānnıñ³⁵⁴⁹ (5) leṭāyif tedbīridin ḡāfil ērdiler ḡayāl kıldılar ki bu sekīn kēlmek ḳorḳunçtıdır. Dilīr bolup ol rāydın (6) ki şavābḳa aḳreb ērdi yanıp şehrdin çıḳıp tüzde olturdılar. Çün Şāhib-kırān Halebḳa yētti Emīrzāde Sultān (7) Hüseyn bir nēçe kişi bilen ilgeri yörüp düşmen ḳaravulıḡa yētti. Bā-vücūd ol-kim muḡālifler ḳalın ērdiler Emīrzāde at yügürtüp (8) birevni nīze bile yıḳıp tutup yandı ve nōkerleri merdānelıḳ ḳılıp ēki kişini tuttılar. ‘Arab bu şūret müşāhedesidin kelime-yi (9) *inne hazā leşey’un ‘ucāb*³⁵⁵⁰ dēp hezīmet boldılar ve oşal kūn Ābā Bekr Mīrzā altmış kişi bilen ēki miñ kişi bilen (10) muḳābele bolup ḳavī ḡarb bolup ḳāyim ayrıldılar ve ēkinçi kūn çerik muḳābele bolup uruş bolmadı, üçünçi kūn ki ḡāḳān-ı (11) şarkī intisābdur yeke-süväre Şām çerikigeçe ḳaçıp alarnı şā‘iḳa-yı kirdār ḡancer ḡarḑı bilen perīşān kıldı. Keyḡusrev ve Efrāsiyāb (12) heybet ya‘nī Şāhib-kırān ḡūkm kıldı ki çerik uruş ve³⁵⁵¹ cidāl ve³⁵⁵² ḡarb ve ḳitāl üçün atlansunlar ve³⁵⁵³ barāḡarda Mīrānşāh (13) Mīrzā, Şāh-ruḡ Mīrzā, Süleymān-şāh Bēḡ bēḡler ve bahādurlar bile turdılar ve alarnıñ ḳanbeli Ābā Bekr Mīrzā boldı. Cövēḡarda (14) Sultān Maḡmūd Ḥān, Cihān-şāh Bēḡ turup Sultān Hüseyn Mīrzā ḳanbel boldı ve ḡolda Şāhib-kırān turup pīllerni³⁵⁵⁴ (15) yasal allıda turguzdı ve ol cānibtin Dımaşḳ ve Şām mübārizleri barāḡar ve³⁵⁵⁵ cövēḡarnı tüzüp utru kēldiler. Çün (16) ṭabl u kōs ünidin zelzele ḡünbed-i devvārga³⁵⁵⁶ tüşti barāḡardın Ābā Bekr Mīrzā ḡamle ḳılıp Şāmīlerniñ cövēḡarnı buzdı ve cövēḡar- (17) -dın Sultān Hüseyn Mīrzā ve Cihān-şāh Bēḡ muḡālifler barāḡarıḡa çapıp müteferriḳ kıldılar ve ḡoldın bahādurlar fīllerni³⁵⁵⁷ (18) ilgeri yörütüp muḡālifler ser-āsīme boldılar. Şudun ve Tēmūr-taş cılav yandurup Menḳūşa dervāzesidin şehrga (19) yüzlendiler ve özgeler Dımaşḳ sarı ḳaçıp çerik alarnı ḳavup barḳanı maḳtūl kıldılar ve³⁵⁵⁸ ol-türlük ki bir kişi (20) ḳutulup Dımaşḳḳa ḡaber ēltti. Çün Halebḳa kirgenler tilediler ki şehrnı penāḡ ḳılḡaylar ḡalebelıḳtın ki kūçelerde (21) ērdi ḡāyet ḡavfdın ança ḡalḳ ḡandaḳta tōkülüp birbiriniñ üstide cān

³⁵⁴⁷ *tēgreside*: P *tēgresid(e)*

³⁵⁴⁸ *‘Arabnıñ*: T *‘Arab* T nüshasında -nıñ ekinin üzeri çizilmiştir.

³⁵⁴⁹ *Şāhib-kırānnıñ*: P *Şāhib-kırān*

³⁵⁵⁰ *Kur’ân-ı Kerim*, 38. Sâd Sûresi, 5. ayetin içinde geçiyor: "Gerçekten bu çok tuhaf bir şey!"

³⁵⁵¹ *ve*: P'de yok.

³⁵⁵² *ve*: P'de yok.

³⁵⁵³ *ve*: P'de yok.

³⁵⁵⁴ *pīllerni*: T *fīllerni*

³⁵⁵⁵ *ve*: P'de yok.

³⁵⁵⁶ *ḡünbed-i devvārga*: P *ḡünbed-i ābnūsta*

³⁵⁵⁷ *fīllerni*: P *fīllerni*

³⁵⁵⁸ *ve*: T'de yok.

bêrdiler ki hundağ yêr bile tēn boldı ve çün Haleb **163**^[50b] (1) şehri musahhar boldı Şudun ve Têmür-taş kal'ağa kirdiler ve ol kal'a bir tağ êrdi maşnû' seng-i hârâdın ve Şâhib-kırân (2) kal'a utrusıda bâr-gâh tikip nağbçılar bir kêçedin hundağnı ğırbâl dēk tēşük kıldılar. Mevlânâ Nizâme'd-dîn-i Şâmî (3) ki Şâhib-kırân hâlâtıda defteri bitiptür³⁵⁵⁹ aytur ki: mên³⁵⁶⁰ Haleb kal'asında êrdim, bu bureda turup ihtiyât³⁵⁶¹ nazarı bile ol çerik (4) cür'et ü cesâretiga bahadur êrdim, nâ-gâh kördüm ki kal'a eşiki açılıp bēş cebe boş çıkıp tınâblar pîllerige (5) bağlap tınâb ucını kal'a eli saklap êrdi ki alar hâk-rîzde dağdağasız bara alğaylar pes, kılıç tartıp nağbçi- (6) -lar sarı yörüdiler ve bahādurlar³⁵⁶² ok zahmı bile alarnı yıkıp kal'a eli alarnı tınâb bile yokkarı tarttılar, mevt (7) ve hayâtları ma'lûm bolmadı. Ayturlar kal'a feth bolğandın soñ Celâlî'l-islâm Bēg, Mevlânâ Nizâme'd-dîn-i Şâmîni şâhib- (8) -kırân kaşıda keltürüp ve³⁵⁶³ ol Şâhib-kırân işlerige târîh³⁵⁶⁴ bitip uluk terbiyet taptı. **el-kıssa** Şâhib-kırân kal'ağa (9) hatt yiberdi ki biz mundağ kal'alarnı köp alıptur-biz. Kal'a eli 'acz u inkisâr yüzidin Şudun ve Têmür-taş sâdât u 'ulemâ (10) vü ekâbir ü eşrâf kal'adın çıkıp hazâyin kilîdlerin tapşurdılar ve Şudun ve Têmür-taşnı miñ kişi bile serdârlar- (11) -dın bend kılıp çerik êligge tapşurdi ve Şâhib-kırân İsen Buğay Devât-dârını Mısr pâdişâhıga yiberdi ki biz Halebni (12) feth kıldük ve Şudun ve Têmür-taş esîrdürler, Atlamışnı yibergil tâ esîrlerni âzâd kılay ve Seyyid Bedre'd-dîn ve Şâh Şâhân (13) ve Mûsâ Toy³⁵⁶⁵ Buğanı avuruğ bilen Halebte koyup özi Hamâ şehri sarı teveccüh kılıp kal'a eli pîş-keşler bilen çıgıp el (14) boldılar ve andın Humuşka barıp eli muṭî' vü münkâd boldılar ve andın Be'albekke barıp ve ol şehridür Süleymân peygâmbere binâsı- (15) -dın ve bir taş kal'a taşlarıdın ki bir bureta muhkem kılipturlar³⁵⁶⁶. Uzunlığı yêgirmi sêkiz³⁵⁶⁷ karı ve êni on altı³⁵⁶⁸ karıdur. (16) **el-kıssa** Be'albek eshel vücûh bile feth bolup çerik köp mîve ve aşlık taptılar.

Şâhib-kırânın Dımaşk üstige yörüp (17) Mısr ve Şâm pâdişâhı bile uruşup ğâlib bolğanı zikride

³⁵⁵⁹ *bitiptür*: P *bititiptür*

³⁵⁶⁰ *mên*: T *men*

³⁵⁶¹ *ihtiyât*: P *i'tibâr*

³⁵⁶² *ve bahādurlar*: T'de yok.

³⁵⁶³ *ve*: T nüshasında yok.

³⁵⁶⁴ *târîh*: P *târîhi*

³⁵⁶⁵ *Toy*: P, T *Koy*

³⁵⁶⁶ *kılipturlar*: T *kılıp tururlar*

³⁵⁶⁷ *sêkiz*: T'de yok.

³⁵⁶⁸ *altı*: T'de yok.

Şāhib-kırān Dımaşk sarı teveccüh kılip yol esnāsıda (18) bir şofî êki fedâyî bile ki her kıysı bir zehr-âblık hancer bilen êrdiler ki eger fırsat tapsalar hancer bilen Şāhib-kırānga āsīb yêtkür- (19) -geyler. Êlçilik yosunı bile kélip bā-vücūd ol ki nêçe nevbet Şāhib-kırānga yakın boldılar. Ol emrga cür'et kıla almadılar (20) āhirü'l-emr H^vāce Mes'ūd-ı Simnānī dīvān ol hālını ma'lūm kılip alarnı tutup hancerler zāhir boldı ve alar hem keyfiyyetni ikrār (21) kıldılar ve hüküm boldı ki oşal zehrlik hancer bilen alarnı öldürüp cüsselerini köydürdiler³⁵⁶⁹ ve Şāhib-kırān menāzil **164**^[51a] (1) kaç' kılip Dımaşka yêtip ihtiyāt üçün ordu tēgreside yasaķılar handaķ kazdılar ve karavullar ilgeri barıp uruşup (2) Rüstem Mīrzā ve Seyyid H^vāce Bahādur cem'ini tutup keltürdiler ve hüküm boldı ki öldürsünler ve Şudun ve Tēmür-taşnı bendīleri³⁵⁷⁰ (3) bilen siyāset kıldılar ve çün kēçe boldı ğaybdın emri 'acīb yüz körgüzdi. Bu mücmel-i mufaşşalı ol ki Sultān Hüseyn Mīrzā (4) ki bahādurlik bilen dil-āverlīġı³⁵⁷¹ barça memālikde meşhūr êrdi mestlik maħallıda ba'zı bed-mestler iġvāsı bile ordudın çıġıp (5) Dımaşk şehriġa kirdi ve Şāmīler anı muķaddime-yi zafer saġındılar ve özini āyīn ü 'āzamet bilen şehrga kivürüp uluķ (6) ta'zīm kıldılar ve Şāh Melik Bēġ³⁵⁷² bu hāldın haber bolup Şāhib-kırānga 'arz kıldı. Yana kün köçüp Ken'an Mısr sarı (7) vāķi' bolġandur yazıda nüzül kıldı ve êki kündin soġ kitābet bitip Şāh Boran bilen Mısr ve Şām pādīşāhıġa (8) yiberdi ki biz nêçe nevbet Atlamışnı tiledük, yibermediġ tā çerik tartıp keldük ve Şām vilāyeti buzuldu. Bā-vücūd (9) ol eger Atlamışnı yiberip sikke vü huṭbe atımız bilen okusaġ³⁵⁷³ yaraşıp kaytur-biz ki³⁵⁷⁴ diyār-ı İslāmga tefriķa bolmay Müsülmān- (10) -lar selāmet kıla alġaylar³⁵⁷⁵. Êlçi şehrga kirip Mısr ve Şām hākimi anı i'zāz kılip çün ol diyārda ra'd-endāzlık ve āteş-bāz- (11) -lık köp bolur alarnı³⁵⁷⁶ yıġıp êlçi şehrga öz hūnerlerin körsettiler ve êlçini yaḥşı uzatıp Dımaşknıġ eşref ü a'yān- (12) -nı yiberip köp pīş-keşler yiberdiler³⁵⁷⁷ ve dēdi³⁵⁷⁸: bēş kündin soġ Atlamışnı yibereli ve müddetü'l- 'ömr muṭi' vü münķād bolur- (13) -biz. Şāhib-kırān êlçilerġa hil'at bērip yandurdu ve çün ol menzilde ot kalmaydur êrdi³⁵⁷⁹

³⁵⁶⁹ köydürdiler: T köydürüp

³⁵⁷⁰ bendīleri: P bendīler

³⁵⁷¹ dil-āverlīġı: T'de yok.

³⁵⁷² Bēġ: T Bēgge

³⁵⁷³ okusaġ: T okusaġ êrdi

³⁵⁷⁴ kaytur-biz ki: T kaytur êrdük

³⁵⁷⁵ kıla alġaylar: T kalġaylar êrdi

³⁵⁷⁶ alarnı: P alar anı

³⁵⁷⁷ yiberdiler: P yiberdi

³⁵⁷⁸ ve dēdi: T'de yok.

³⁵⁷⁹ kalmaydur êrdi: T kalmadı

yurtçılar Ğuṭa Dimaşḳka³⁵⁸⁰ (14) otlaḳ körüp ve ordu üçün münāsib yēr peydā kıldılar ve ḥükm boldı ki çerik Ğuṭa sarı köçsünler ve çün (15) Ğuṭa Ḥorāsān sarıdur Şāmīler ḥayāl kıldı ki meger Şāhib-kırān çerikige za‘fı vāḳi‘ bolup maşrıḳ sarı müteveccih boldılar. (16) Dédiler ki: ḥālā ki çeriki köçüp perīşāndurlar fırsatnı ḡanīmet tutup alarnıñ kēyininin kirip ḥamle kılıp ki müteferriḳ (17) bolurlar ve şecā‘at u celālet atımızḡa rūzgārda ḳalur. Bu fāsīd endīşe bilen Mışr ve Şām sipāhīleri cebe vü cevşen kēyip (18) ‘Arabī nīzeler tutup Mışrī kılıçlar bağlap atlanıp çıḡdılar³⁵⁸¹ ve yadaḳlar ki eṭrāfdın cem‘ bolup ērdiler oḳ ve (19) yay ve kılıç ve nīze sāyiri esliḥa bilen ḳalın kişi çıḡıp³⁵⁸² atlıklar kēyiniçe bardılar. Ança ḥalḳ şehrđin çıḡdılar Dimaşḳ (20) yazısı alardın māl-ā-māl boldı. Keşret-i ḥalāyıḳdın ictimā‘³⁵⁸³ boldı ki ol türlük ki ḥēç kişi nişān bērmeydür. (21) Ḳaravullar Şāhib-kırānḡa ḥaber dēp³⁵⁸⁴ ol ḥazret dēdi³⁵⁸⁵ Şāmīler āfitāb-ı iḳbālī zevālḡa yētiptür. Pes ēlig

Ğazve vüṣḳā tevekkülüḡa

165^[51b] (1) urup yanıp ḥükm kıldı ki çerik tüşüp çādır ve bār-gāh tiktiler ve özi ēllig kişi bile bir bēyikke çıḡıp³⁵⁸⁶ du‘ā ve namāz kılıp bu- (2) -yurđı ki kövürge ve kösni çaldılar ve bu ḥālda Mīrānşāh Mīrzā, Şāh-ruḥ Mīrzā, Ābā Bekr Mīrzā ve Süleymān-şāh Bēḡ ḥaşm utrusıḡa (3) yörüp muḳātele meydānıda ḳadem kıydılar ve cövēngardın Sultān Maḥmūd Ḥān, Sultān Ḥalīl Mīrzā, Cihān-şāh Bēḡ³⁵⁸⁷, Ğıyās- (4) -e‘d-dīn Tarḥān, Tükel Bēḡ, Yādigār Barulas, Şeyḥ Arslan özge bēḡler bilen uruşḡa kırdiler ve hirevüldin Süyünçek ve Şāh (5) Melik Bēḡ ve Seyyid Ḥ‘āce Bahādur özge bahādurlar bilen şecā‘at u mübārezet ēligin işke kıvürüp ēki cānibtin uruş (6) otı tutaşp rūstā-ḥīz küniniñ³⁵⁸⁸ hevli zāhir boldı ve cān tendin ve baş bedendin ayrılıp āḥirü‘l-emr firūzlıḳ ve zafer nesīmi (7) Şāhib-kırān bu cemm rāyetıḡa ēsip ve tīre-rūz Şāmīler inhizāmḡa yüzlenip Şāhib-kırān çeriki Şāmīlerni Dimaşḳ küçeleri- (8) -ḡa sürdiler ve alardın köp kişini intikām kılcı bile mezellet tofraḳıḡa saldılar. Ança yadaḳ ölüp yērde yatıp ērdi (9) ki vehm muḥāsibi gerdiḡa yēte almas. Bu vāḳi‘a-yı

³⁵⁸⁰ *Dimaşḳka*: T *Dimaşḳnı*

³⁵⁸¹ *çıḡdılar*: T *çıḳdılar*

³⁵⁸² *çıḡıp*: T *çıḳıp*

³⁵⁸³ *ictimā‘*: P *ictimā‘ı*

³⁵⁸⁴ T+*dēdi*

³⁵⁸⁵ *dēdi*: T’de yok.

³⁵⁸⁶ *çıḡıp*: T *çıḳıp*

³⁵⁸⁷ *ḥaşm utrusıḡa yörüp muḳātele meydānıda ḳadem kıydılar ve cövēngardın Sultān Maḥmūd Ḥān, Sultān Ḥalīl Mīrzā, Cihān-şāh Bēḡ*: T’de yok.

³⁵⁸⁸ *rūstā-ḥīz küniniñ*: T *rūstā-ḥīznıñ*

‘aẓīm³⁵⁸⁹ cemāziye’l-āḥir³⁵⁹⁰ ayının on toktuzıda se-şenbih künü sene *selāse* ve *semānime*³⁵⁹¹ (10) vāki’ boldı ve Sultān Hüseyn Mīrzā³⁵⁹² ki³⁵⁹³ Şām çerikiniñ cövēngarı aña ta’alluḡ érdi ve³⁵⁹⁴ Şāh-ruḡ Mīrzā nökeri Topalaḡ Ḳoçin³⁵⁹⁵ (11) cılavıdın³⁵⁹⁶ tutup Şāh-ruḡ Mīrzā ıraşıda keltürdi ve ḥükm kıldı³⁵⁹⁷ ki anı ḥabs kılgaylar. Şāh-ruḡ Mīrzā günāḥın tilep (12) yasaḡ³⁵⁹⁸ tayağı urup koydılar ve yana kün Şāḥib-kırān çerikni yasap pıllerni şaff allıda turguzup çerik (13) tamām yasal bile bēyik yerge çıgdılar ki Dimaşḡ şehriğa müşerref érdi. Kös ve kövürge çalıp süren saldılar (14) Dimaşḡlıer ol süren istimā’ıdın ki meger yana maḥşer deştide eşitkeyler ḥayrān ve ser-āsıme bolup müteḥayyir boldılar ve şāḥib- (15) -kırān ilgeri yörüp bir uluḡ arıḡ yaḡasıda tüştiler ve bahādurlar arıḡtın ötüp Şāmıler utrusıda barıp (16) muḡālifler egerçi köp érdiler. Ammā alarğa mecāl ol ki ḥareket kıla alḡaylar yok érdi. Lā-cerem öz yerleride turup (17) ḡadem ilgeri ḡoymadılar ve Mısr ve Şām pādişāḥı ‘ālī maḡām begleri bilen meşel Nevruz Ḥāfızī ve Yeşbek ve Şudun (18) Tāz ve özge ḡavāşş u muḡarrebleri bilen kēneşti. Her kim öz ḡālīga yaraşa bir söz dep āḥir aña ḡarār bērdiler ki (19) Şāḥib-kırān ıraşığa elçi yiberip uruşnı teskīn bērip kēce bilen Mısr sarı ḡaḡḡaylar. Pes Melik Farac³⁵⁹⁹ ki Mısr (20) ve Şām pādişāḥı érdi Şāḥib-kırān ıraşığa elçi yiberip dēdi: olça tün ve³⁶⁰⁰ kün vāki’ boldı, bizniñ³⁶⁰¹ rızāmız (21) maḡrūn érmes érdi, cem’i cūḡḡāl u erzāl ol cesāretḡa iḡdām kılıpturlar, biz oşal ‘ahdḡadur-biz ki ma’rūz kılıp **166**^{52a} (1) érdük ki eger rāy-ı ‘ālī şavāb körse³⁶⁰² çerik bu kün uruşnı mevḡūf kılıp alar tā biz taḡla inḡıyād bilen kēlip ol ḡızmet- (2) -ḡa ki va’de kılıp-miz³⁶⁰³ vefā kılalı. Elçi Şāḥib-kırān mülāzemetiğa yētip pış-keşlerini tartıp sözün ‘arz kıldı érse ḡükm (3) boldı ki çerik Mısr ma’rekedin yanıp öz yerige barıp tüşşünler. Çün şubḡ memleketiniñ sultānı ba’zı ḡuyaş-ı mevākib-i (4) kevākib gerdūn-ı ḡıram bīmidin şām hengāmıda inhizām yüzidin

3589 ‘aẓīm: P, T ‘aẓmī

3590 cemāziye’l-āḥir: P , T
803'te.

3592 Mīrzā: P Mīrzānı

3593 ki: T'de yok.

3594 ve: P'de yok.

3595 Ḳoçin: T Ḳoçinni

3596 cılavıdın: T cılavdın

3597 kıldı: P boldı

3598 yasaḡ: P yasaḡḡa

3599 Farac: T Farah

3600 ve: T'de yok.

3601 bizniñ: P biziñ

3602 körse: T körseler

3603 kılıp-miz: P kılıp

mağrib sarı evürdi. Mısr ve Şām sultānı³⁶⁰⁴ bēgler (5) ve havāşş u muqarrebleri bile cum‘a keçesi şalāt tefrika dēp atlanıp Mısr sarı bardı ve Çakmak ki ‘Acem arasında Çakmak-ı Şāmī- (6) -ğa meşhurdur alardın rū-gerdān bolup Şāh-ruḥ Mīrzāğa kēlip haber kıldı ve şāhzāde anı Şāhib-kırān kaşığa yiberip (7) çün rāy-ı ‘ālisi ol kažiyyeğa matla‘ boldı Ābā Bekr Mīrzā ve Cihān-şāh Bēgni yiberdi ki şehri ortağa aldılar ki (8) kişi çıka almağay ve Süyünçek ve Şeyḥ Nūre‘d-dīn ve Şāh Melik ve Şeyḥ Dervīş Allāhī ve Burunduḡ ve ‘Alī Sultān Mısr pādīşāhı (9) kēyininin barıp köp kişini tofrağığa yıktılar ve özgelerni şāmit u nātıqtın her nēmerseleri ki bar ērdi (10) taşlap cānlarını yüz meşakḡat bile kūtḡardılar. Yana kūn ki şeh-süvār gerdūn-ı hıram aḡşām çerikini münhezim kılip (11) ḡisār-ı firūze-fām teşhīri üçün müteveccih boldı. Şāhib-kırān ḡukm kıldı ki çerik Bāğıstāndın ötüp şehri (12) ortağa alsunlar³⁶⁰⁵ ve özi Kaşr-ı Eblaḡta tüşüp şāhzādelar ve bēgler ‘imāretlerde tüşüp taşḡarı (13) maḡallātın Dimaşḡ ‘ibāret-i andındur taşarrufḡa kivürüp anḡa nefīs aḡmişe ve ḡarīb emti‘a bedī‘ esliḡa ‘asākīr-i (14) gerdūn-me‘āsīr ḡolığa tüşti ki çālāk muḡāsibler anıḡ³⁶⁰⁶ ḡisābıdın ‘āciz boldılar ve Şāhib-kırān Ümmü Seleme ve Ümmü Ḥabībe (15) *raziya’llāhu ‘anhümā* ki seyyid-i kāyināt ve sened-i mevcūdāt *‘aleyhi eḡḡalü’t-taḡiyyāt ve eḡmelü’t-teslīmātın*ı ezvāc-ı tāhirātındındurlar (16) ve Bilāl-i Ḥabeşī ki ḡazret-i server ḡuşının manzūr-ı nazar kīmyā te’sīri ērkendür ziyāretiğa barıp ol bika‘-i müteberrekede (17) merāsīm-i niyāznı taḡdīmğa yētkürüp yandı ērse Dimaşḡnıḡ sādāt u ‘ulemā vü meşāyiḡ şuleḡā vü ekābir ü eḡrāf (18) rū’ūs u a‘yān şehrdin çıkıp der-gāh-ı felek-iştibāḡğa kēlip du‘ā vü senā dēp teberrükler ve tansuḡlar be-ḡāyetsiz (19) pīş-keş kılip māl-ı amān³⁶⁰⁷ ḡabūl kılip yandılar ve şehir zabtı ve māl u amān üçün bēglerdin Şeyḥ Nūre‘d-dīn (20) nūvīsendederdin Ḥ‘āce Mes‘ūd-ı Simnānī ve Celālū‘l-islām Dimaşḡḡa kirip Benī Ümeyye Mescidide cum‘a kūni minber (21) üstide Şāhib-kırān atığa ḡuḡbe okudılar. Çün Dimaşḡ feth boldı Yezdār Kōtval erkni muḡkem kıldı ve el-ḡaḡḡ ol **167**^{152b1} (1) ḡal‘āidur ḡāyet istiḡkāmde ve esāsın uluḡ taşlardın kūngüreḡaḡa yasapturlar ve ḡazāyin ü zaḡāyirdin tola (2) Şāhib-kırān buyurdı ki şāhzādelar ve bēgler anı³⁶⁰⁸ iḡāḡa kılsunlar ve üç molcur yasadılar ki ḡal‘āḡa müşerref (3) boldı ve naḡb bilen ḡandaḡtın sunı çıkarıp naḡbḡılar ḡar-geḡ bilen ilgeri yörüp naḡbḡa meşḡul boldılar (4) ve burun burc tāremni ki burclardın

³⁶⁰⁴ *sultānı*: T *sultān* ve

³⁶⁰⁵ *alsunlar*: P *alsunları*

³⁶⁰⁶ *muḡāsibler anıḡ*: P *muḡāsiblerniḡ*

³⁶⁰⁷ *māl-ı amān*: T *māl u amān*

³⁶⁰⁸ *bēgler anı*: P *bēglerni*

bèyik èrdi ot urdılar ki yıkıldı ve bahādurlar kalkan yapınıp kal'ağa (5) müteveccih boldılar. Nā-gāh dīvārdın miqdārī yıkılıp 'azīm ğubār bolup sèksen kişi Horāsān ve özge diyār bahādurları- (6) -dın tam astığa kalıp muhālifler rahneni muhkem kıldılar ve özge naķblarğa ot urup burclar yıkılıp Yezdār Kötval (7) kal'adın çığıp hāzāyin kilīdlerini tapşurdi ve hüküm bilen anı yasaķķa yètkürdiler ve kalın māl Şāhib-kırān taşarrufi- (8) -ğa kirdi ve evķāf-ı haremeyn-i şerīfeyndin³⁶⁰⁹ uluķ enbār kal'ada èrdi. Hüküm boldı ki hēç kim andın taşarruf kılmasun³⁶¹⁰ her yèmlik (9) tovaçı yüz batman arpa alıp èrdi³⁶¹¹ hüküm boldı ki anı ilgeri kèyin tayağ urup arpa bahāsın aldılar ve çün (10) aşıķnığ bahāsı bar³⁶¹² èrdi saķ turup meblağ-ı haķır ol enbārdın hāşıl bolup haremeyn hādimleriğa³⁶¹³ tapşurdılar (11) ve hüküm boldı ki şannā' vü hüner-mendlerini³⁶¹⁴ Semerķandğa köçürgeyler ve Mevlānā Celāle'd-dīn ve Mevlānā Sultān³⁶¹⁵ Süleymān tabībni köç (12) bilen Semerķandķa yiberdi ve buyurdi ki hāzret-i risālet *şallā'llāhu 'aleyhi ve sellem* kabrları³⁶¹⁶ üstide èki 'ālī kubbeye müretteb (13) kıldılar ve yègirmi bès künde Ābā Bekr Mīrzā ve Halīl Sultān³⁶¹⁷ Mīrzā ve Şeyh Nüre'd-dīn ve 'Alī Sultān ihtimāmı bile itmām tapdı ve (14) Şāhib-kırān atığa altun ve kümişdin yüz mişķāl ve èllic mişķāl ve on mişķāl teğe urdılar ve çün çerik ara- (15) -sıda kümiş köp èrdi endek fursatta altı yüz miğ altun kèbeki³⁶¹⁸ dārū'd-ďarbdın hāşıl boldı. **el-kışşa** Şāhib-kırānğa (16) marazī-yi şa'b bolup çün şihhatķa mübeddel boldı bir kün mecliste ki sādāt u 'ulemā vü muķarreb u havāşşlar hāzır èrdi- (17) -ler. Dèdi ki: Mervānīler be-taķşış Mu'āviye ve Yezīd ki emīrū'l-mū'minīn 'Alī ve³⁶¹⁹ emīrū'l-mū'minīn Hüseynğa nā-marziyye harekāt kıldılar ve³⁶²⁰ (18) Şām eli alarğa muvaffaķ èrdiler ve ba'zı yaman hālātılarını bir bir şerh kıldı³⁶²¹ çün bu söz Şāhib-kırāndın şādır (19) boldı ğurre-yi şa'bānda şenbih küni sene *selāse* ve *semānimiede*³⁶²² çerik talan u tārāc üçün şehrga kirip müdārā tarīķin (20) koyup ahālī

³⁶⁰⁹ *şerīfeyndin*: P *şer(ī)feyndin*

³⁶¹⁰ *kılmasun*: T *kılmasunlar*

³⁶¹¹ T+*ki*

³⁶¹² *bar*: P *ba(r)*

³⁶¹³ *hādimleriğa*: P *hādimleri*

³⁶¹⁴ *hüner-mendlerini*: T *hüner-mendlerini*

³⁶¹⁵ *sultān*: T'de yok.

³⁶¹⁶ *kabrları*: P *harīrleri(?)*

³⁶¹⁷ *Sultān*: T'de yok.

³⁶¹⁸ P nüshasında "kibekī" okutacak şekilde harekelenmiştir.

³⁶¹⁹ *emīrū'l-mū'minīn 'alī* ve: T'de yok.

³⁶²⁰ *ve*: P'de yok.

³⁶²¹ *kıldı*: T *kıldılar*

³⁶²² 803'te.

Dımaşktın yigit ve qarı ve h^vātūn ve etfālını esīr kılıp olça dürr ü cevher zer u zīver pīllerde yığıp (21) érdiler çerik éligige tüşti ve Dımaşk şehriğa ot tüşüp maḥallāt ve mescid-i cāmī‘ tamām köydi ve menārı kim taşdın **168**^[53a] (1) çıkarıp érdiler köyüp kül boldı ve Menār-ı ‘Arūs ki şāḥib-i şerī‘at-ı ġarrā ‘aleyhi mine’ş-şalavāt enmāhā ki lisān-ı feşāḥat (2) beyānıdın şadır boluptur ki ‘İsā ‘aleyhi’s-selāmın nüzülü ol menārda bolğusıdur ve mu‘ciz-nişān tilide Menār-ı Beyzāğa mezkūr bolup- (3) -tur³⁶²³. Bā-vücūd ol-kim aşlı yığaçdıdır ve gec bile suvapturlar sālīm qalıp aşlā ot aña taşarruf kılmadı. Çün Dımaşk köyüp (4) her nē ol şehirde érdi tārācğa³⁶²⁴ bardı Şāḥib-kırān mu‘āvedet kılıp maşrık sarı yandı. Çün Ğutağa yetti nişān bitidi (5) ki Muḥammed Sultān Mīrzā Moğolistān ser-ḥaddıda Hudādād Hüseynī ve Behrud Bēgni özi koyup orduğa müteveccih bolsun ki Hülegü Hān memleketini (6) aña müsellemler tutup bir yana bir nişān ol ki Tümen Ağa şāhzādeler bile orduğa kēlsünler ve Dāne H^vācedin yiberdi ve andın (7) Hımuş kēlip şāhzādeler ve bēglerni Şām vilāyetiniñ etrāf u cevānibiğa³⁶²⁵ yiberdi ve Emīrzāde Rüstem ve Emīrzāde Ābā Bekr Mīrzā³⁶²⁶ zū‘l-kadr (8) ḥaşemiğa barıp Tedmūr³⁶²⁷ şehride alarğa yetip eki yüz miñ koy alardın aldı. **el-kışşa** Her cemā‘at ki her tarafğa barıp érdi- (9) -ler memālikni buzup Haleb sarı yüzlendiler ve köp ġanīmet alıp ol cümledin sēkiz yüz miñ koy érdi ve Şāḥib-kırān (10) çün Hamāğa yetti alarnıñ muḥālefetidin vākıf bolup buyurdı ki talan u tārāc bilen şehir élini esīr kılıp ‘imāretleriğa ot (11) saldılar ve andın Haleb kēlip qal‘a vü ‘imāretini köydürüp Furāt yaqasında kēlip şāhzādeler ve bēglər anda koşuldı- (12) -lar. Ança mevāşī vü ġanīmet cem‘ bolup érdi ki anıñ dēk ‘azamet³⁶²⁸ orduda bir koy bir altın érdi ve Furāt Suyıdın ötüp (13) vilāyāt ḥākimīleri pīş-keşler³⁶²⁹ bilen mülāzemetğa kēldiler ve Kara ‘Osmān ve Rū ḥākimī ve a‘yān ü eşrāf orduğa kēlip terbiyetğa (14) ser-efrāz boldılar ve anda bir qal‘a bar érdi ki küffār muḥkem kılıp érdiler bir laḥzada qal‘anı alıp küffārını öldürüp ‘imāretin (15) vīrān³⁶³⁰ kıldılar ve Ḥasan Keyf ve Erzīn ve etrāf u eknāfınñ ḥākimīleri mülāzemetğa kēlip ‘ināyetğa maḥşūş boldılar. (16) Ammā Sultān ‘İsā Mārdīn ḥākimī ki nēçe vākt Sultāniyyede bendte³⁶³¹ érdi ve Şāḥib-kırān anı bağışlap ol şart kılıp érdi (17) ki

³⁶²³ mezkūr boluptur: T mezkūrdur

³⁶²⁴ tārācğa: T tārācқа

³⁶²⁵ cevānibiğa: T cevānibğa

³⁶²⁶ Mīrzā: T’de yok.

³⁶²⁷ Tedmūr: T Tidmir

³⁶²⁸ ‘azamet: T uluğ

³⁶²⁹ pīş-keşler: P pīş-keş

³⁶³⁰ vīrān: P münhezim

³⁶³¹ bendte: T bendde

müddetü'l-‘ömr özge mülâzımlar dek tâbi‘ bolğay. Bu uçurda ki Şāhib-kırān Mārdīnga yakın yetti Sultān ‘Īsānı tilep (18) ol kemāl-i şekāvetin qal‘ada muhkem bolup çıkmadı. Lā-cerem tamām memleketi buzulup ‘imārāt u bāzārlarını köydürüp (19) Kara ‘Osmānga hüküm boldı ki anı kapağay³⁶³² ve andın yanıp Gürcistān sarı yörüdi ve ba‘zı bēglerni yiberdi ki (20) Alıncaq Qal‘asını feth kılğalı bargaylar³⁶³³ alar yétmestin burun Şeyh Muhammed Daruğa ve Fırüz-şāh Bēg qal‘anı (21) açkıturup(?) feth kılıp Seyyid Ahmed Kötvalnı bend kılıp orduğa yiberdiler çün şāhzādelar ve bēgler qal‘a fethdin haber taptı- 169^[53b] (1) -lar Gürcistān sarı yörüp Melik Gürgin itā‘at yüzidin kirip bāc u cizye qabūl kıldı. Çün Şāhib-kırānga ‘arz (2) kıldılar hüküm boldı ki andın yanıp Bağdād üstige bargaylar Sultān Maḥmūd Hān ve³⁶³⁴ Rüstem Mīrzā bēglerdin Süleymān-şāh, (3) Mızrāb Cakū, Rüstem Tağay ta‘cıl bilen Bağdādқа ‘āzim bolup çün ol nevāhīga yéttiler Sultān Ahmed bēgleri ‘Alī Qalender (4) Cān Ahmed, Ferruḥ Şāh, Mīkā‘ıl cem‘ bolup Dicleдин ötüp şāhzādelar üstige yörüdiler. Emīrzāde Rüstem utru yörüp (5) alarnı Dicle sarı sürüp Emīr Ahmed kaşırda uruş bolup Cān Ahmed ba‘zı bahādurlar bile maqtūl bolup özgeler (6) özini suğa salıp ekser ğarq bolup ‘Alī Qalender yüz meşakḳat bile ol ğarq-āb-ı fenādın qutuldı ve Farac³⁶³⁵ Bağdād qal‘asın (7) bēkitip her neçe aña kişi yiberdiler el bolmadı muḥārebe vü muḳāteleğa meşğul erdi. Bu ḥālnı Şāhib-kırānga yētip yiberdi- (8) -ler. Şāhib-kırān Mūsılda köfrük bağlap ötüp Altun Köfrük bile yörüp Bağdādқа yētip ve Farac³⁶³⁶ bā-vücūd ol-kim (9) ki kişi yiberip bildi ki Şāhib-kırān keliptür. Münkād bolmay muḥārebe vü muḳāteleğa iştiğāl kıldı. Bu esnāda H‘āce (10) Mes‘ūd-ı Simnānī, Menli H‘āceğa oq tēgip maqtūl boldılar.

beyt

merg ḥaḳḳdur ve-līkin ez taḳdīr

geh sebeḳ taş bola- (11) -dur u geh tīr³⁶³⁷

³⁶³² kapağay: T *kapap*

³⁶³³ kılğalı bargaylar: T *kılğaylar*

³⁶³⁴ ve: P’de yok.

³⁶³⁵ Farac: T *Ferruḥ*

³⁶³⁶ Farac: T *Ferruḥ*

³⁶³⁷ Beyitin tercümesi: "Ölüm haktır ama kaderden dolayı bazen taş sebep olur bazen de ok."

el-kışsa Kırk keçe kündüz ‘azīm uruşlar bolup bir kün³⁶³⁸ tüş maḥallıda ki ḳal‘a eli ısıқта (12) tura almay duluḡalarını küngürede ta‘biye ḳılıp evlerige barıp erdiler ve burūc ḥālī ḳalıp erdi. Sultān Aḥmed, (13) Ḥalīl Mīrzā ve Şeyḥ Nūre‘d-dīn Bēg ve Rüstem Taḡay ḳal‘ağa yörüp dīvārga zīne ḳoyup burun Şeyḥ Nūre‘d-dīn çıkıp özge (14) cānibtin Mīrānşāh Mīrzā, Şāh-ruḡ Mīrzā, Süleymān-şāh Bēg ve³⁶³⁹, Rüstem Mīrzā, Şāh Melik, Burundux tuş tuştın kövürge ve nefir (15) ḳalıp ḳal‘ağa çıktılar ve çerik raḡneler ḳılıp şehrga kirip şehir eli rüstā-ḥīz künini ‘ayne‘l-yakīn müşāhede ḳıldı- (16) -lar ve Farac³⁶⁴⁰ özini suḡa salıp mellāḥlar ölüḡini çıkardılar. Çün ol müddette³⁶⁴¹ Çaḡatay çerikidin cem‘i keşir ḳal‘a (17) uruşıda ḳatl bolup erdi. Hüküm boldı ki kişi bir baş keltürsün, siyāset bāzārı andaḡ kerem boldı ki ecel (18) dellālī yetmiş yaşar birni yeti³⁶⁴² aylık küdek bile bir bahāğa sattı ve başlardın menāreler yasadılar ve ‘imārāt u bāzār (19) u biḳā‘ vü ebniyedin ki zīnet ü tekellūf bile yasap erdiler, eşer ḳoymadılar. *el-ḥukmu li‘llāh, el-kebīrū‘l-ḳahhār* ve çün Bağdād ḳatl-i (20) ‘ām boldı andın köçüp İmām Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī *raḡmetu‘llāh-i Te‘ālā ‘aleyhi mezār-ı fāyizū‘l-envārıga* barıp istimdād u himmet (21) tiledi ve Sultān Maḥmūd Ḥān ve Ḥalīl Sultān Mīrzā Dicledin³⁶⁴³ ötüp Meşhed-i Muḳaddes emīrū‘l-mü‘minīn ve imāmū‘l-müslimīn ‘Alī bin Ebī Ṭalīb kerrema‘llāhu **170**^[54a] (1) vecheḡuḡaça barıp niyāz yüzini ol āsitāneḡa sürtüp mücāvirlerga köp tefakḡud ḳıldılar ve Şāḥib-ḳırān Ḳalaḡdın Tebrīz (2) sarı yörüp çün Çaḡatu Suyıḡa yetti Sarāy Mülk Ḥānım ve Ḥānzāde evlādı sa‘ādet-mend bile kēlip şeref-i mülākātḡa (3) müşerref boldılar. Dērler ol mevzi‘de bellūt yıḡaḡı bolur ki bir yıl mīvesi bellūt ve bir yıl māzū bolur ve sādāt u ḳuzāt (4) u ‘ulemā vü fuḡalā memālik-i ‘Irāḡ ve Āzerbāyincāndın utru kēlip mülāzemetḡa müşerref boldılar ve Rüstem Mīrzā hüküm bilen Şīrāz bardı (5) ve ol maḥallıda ki Şāḥib-ḳırān Şāmda erdi İldırım Bā-yezīd, Sultān Aḥmed ve Ḳara Yūsuf taḡrīki bilen çerik tartıp Āzerbāyincānḡa³⁶⁴⁴ (6) barıp Ṭahīrtten bile uruşup şehrga müstevlī bolup Sultān Aḥmed der-ḡvāstı bile Āzerbāyincānnı Ṭahīrtengā bērdi. Ammā ḡvātūn (7) bile evlādını Bursāḡa yiberdi. Çün bu ma‘nā Şāḥib-ḳırān sem‘iḡa yetti ḡātırıḡa bes ağır kēlip ḡaber yetti ki İldırım Bā-yezīd (8) yana bu sarı

3638

P+<kün>

3639

ve: P'de yok.

3640

Farac: T Ferruḡ

3641

müddette: T müddetḡa

3642

yeti: T yetti

3643

Dicledin: T Dicle

3644

Āzerbāyincānḡa: T Āzerbāyincān

müteveccihdür. Şāh-ruḥ Mīrzānı utru yiberdi³⁶⁴⁵ çün Avnikke yetti Ṭahırtın ƙardaşı kēlip dēdi ki: Ƙayşer öz (9) işidin peşimān bolup Ṭahırtınnı vāsıta kılıptur ki Şāhib-ƙırān ‘afv kılıp iş muşālahāğa ƙarār tapƙay. Bu haber bile (10) Şāhib-ƙırān teskīn tapıp Tūmen Ağa ve şāhzādeler Semerƙandın kēlip mülāzemetƙa müşerref boldılar. Nūvīsēndeler (11) arasında söz peydā bolup Celālū’l-islāmğa taƙrīr ƙıldılar ve Hūāce İsmā‘ılın ordu bāzār başıda daruğa³⁶⁴⁶ tartıp (12) Celālū’l-islāmğa hükm boldı ki dīvānda daḥl ƙılmasun ve Şāhib-ƙırān Alıncaƙ Ƙal‘asını teferrüc kılıp Ṭahırtın Erzincāndın³⁶⁴⁷ (13) kēlip İldırım Bā-yezīdnin ve niyāz u i‘tizārını ‘arz ƙıldı. Naḥcivāndın Melik Gürgīnge elçi yiberip bāc u ḥarāc tiledi ve (14) Kōkçe Tēnizde barça şāhzādeler ƙoşuldılar. Melik Gürgīndin elçi kēlip köp emvāl kēltürüp cizye vū ḥarāc u bācğa (15) mültezim boldı ve çün ƙaravulğa yetti haber kēldi kim Muḥammed Sulṭān Mīrzā Semerƙandın müteveccih bolup Nīşābūrğa yētkende Hācī Seyf- (16) -e’-d-dīn Bēg vefāt boluptur. Bu haberdin Şāhib-ƙırān be-ğāyet müte’ellim ü müte’essir boldı ve Muḥammed Sulṭān Mīrzā Aƙtamğa yētip (17) mecmū‘ şāhzādeler meşel Mīrānşāh Mīrzā ve Şāh-ruḥ Mīrzā ve özge evlād-ı salṭanat bēglerdin Süleymān-şāh ve Cihān- (18) -şāh³⁶⁴⁸ ve Şeyḥ Nūre’-d-dīn ve sāyir eşrāf u bēgler istiƙbāl kılıp mülāƙāt ƙıldılar ve Muḥammed Sulṭān Mīrzā Şāhib-ƙırān (19) mülāzemetiğe kēlip lāyık pīş-keşler tartıp nēçe kün uluƙ toylar boldı ve Şāhib-ƙırān aḡa uluƙ in‘āmlar kılıp.

(20) beyt

başın ƙıldı mütevec tāc birlen

bēlige baƣladı zerrīn kemerni

Ve İskender Mīrzānı bend kılıp kēltürüp (21) ērdi yargu sorup yasaƙ tayağı urup benddin köterip ƙoydılar. Mevlānā Kemāle’-d-dīn ‘Abdū’r-rezzāƙ öz tārīḫinin³⁶⁴⁹

³⁶⁴⁵ *yiberdi*: T *yiberip*

³⁶⁴⁶ *daruğa*: P *dar(u)ğa*

³⁶⁴⁷ *Erzincāndın*: T *Āzerbāyincāndın*

³⁶⁴⁸ *şāh*: T *Şāhzāde*

³⁶⁴⁹ P nüshasında sayfanın sol alt köşesine şu şiir yazılmıştır:

zi ḥāk-i āsitānet roşānem tā merā cānest
[...] peşter ez tū cūdā küned ƙirā mekānet

171^[54b] (1) hāşiy {e} side hāşşa hattı bile bitiptür ki *Zafer-nāmede* aytur ki İskender Mīrzānı uluk dīvānda yargu sorup yasak tayağı (2) urdı ve bu ğarīb sözdür ki anıñ Moğolistānga barganı hażret-i Şāhib-kırān mizācığa muvāfıķ  erkend r ve anıñ (3) muh alefeti muha  ak  ermes ve Şāhib-kır n ferzendlerini b -v c d cer yim yasak tayağı buyurmadı ve bu Mevl n  ‘Abdü’r-rezz k sözi- (4) -d r. Amm  M r H   nd-ı müverrih *Ravzatü ’ - af da* i ‘tir z kılıp aytur ki barçadın ğar b oldur ki b -v c d bu söz ki Mevl n  (5) ‘Abdü’r-rezz k bitiptür.  z t r hide  zge müverrihler d k  ebt kılıptur ki Sult n H sey n neb reni ki [Sult n Ba t] (6) B gimind r Ş mda ta all f k l ğanı    n yasak tayağı urdılar ve P r Mu ammed ‘Ömer Şey  M rz n  ol cer me ki andın   dır (7) bolup  rd  yasak tayağı urdılar.

Ş hib-kır n n  sene *arba ’a ve  em nimiede*³⁶⁵⁰ e r f u cev nib ka  l ar yibergen  (8) zikride

Mundın burun me   r bolup  rd  ki Sult n A med Ba d dt n kaçıp  ldırım B -yez d ka pen h  ltip  rd  ve   n (9) ha er bold ³⁶⁵¹ kim Ş hib-kır n R m sarı müteveccihdür. Sult n A med Kay eriyye hav l sid n³⁶⁵² Kay erd n yüz  v r p ‘Ir  -ı ‘Arab ka (10) müteveccih boldı. B -v c d ol ki Ba d d har b  rd  ‘im ret ka me   l boldı ve ba’z   l k n  ki per   n bolup  rd - (11) -ler ka ıda müctemi’ boldılar.   n bu h di e Ş hib-kır n ga ma’r z boldı alar def’i    n k  e  kılıp a a (12) kar r taptı ki   rikt n tört cem ’at her kaysı bir yol bile bargaylar. P r Mu ammed ‘Ömer Şey  M rz  b glerd n S leym n-  h, (13) Cih n-melik, P r ‘Al  T z, Lurist n H zist n ve v   ta y r  i a me’m r boldılar ve  b  Bekr M rz  ve Cih n-  h B g (14) Ba d d bargaylar³⁶⁵³ ve Sult n H l l M rz  ‘Ir  -ı ‘Arab ga yörügeyler ve Burund   B g Cez re a Kürdler def’i    n (15) bargay. Her cem ’at ta’y n bolğan yol bile³⁶⁵⁴ y r p Derbend-i Ta   H   t nda K rdler a y tip barça ‘ar a-y  fen  boldı- (16) -lar ve  b  Bekr M rz  Ba d d ka y tip Sult n A med ol mertebede   fil  rd  ki k  lek e k mege kirip sud n ötüp oğlı (17) Sult n T hir bile H lle sarı kaçıp Cih n-  h B g k yini e barıp   n ol k fr kni buzup H l d ve M l d

  irin tercümesi: "Kapının toprağından dolayı ömrümün sonuna kadar aydınım, senden önce niye senin mekanın beni senden ayırsın."

3650

804'te.

3651

ha er boldı: T bild 

3652

Kay eriyye hav l sid n: T'de yok.

3653

bargaylar: T bargay

3654

yol bile: T yolda

(18) Cezîresîğa barıp êrdi. Cihân-şâh Bêg oşanda tevaqquf kılıp Şâhib-kırānga haber yiberdi ve Sultân Hüseyn Mîrzâ (19) ve Halîl Sultân Mîrzâ Cîcemâldin ötüp Mendelî vilâyetini târâc u talan kıldılar ve ‘Alî Kalendar êl ve ulusını yığıp (20) Şatt Suyını penâh kılıp uruşka turdı ve çerik sunı üzdürüp kēçip³⁶⁵⁵ otluq kılıç bile ol cemâ‘atnıñ (21) ħirmen-i cem‘ini köydürdiler ve Pîr Muhammed Mîrzâ ve Süleymân-şâh Bêg Sâkî ve Fîl êlini talap Rüstem Mîrzâ Şîrâzdın kēlip alarğa 172^{155a} (1) koşuldı ve ittifâk bile ‘İbâde-yi Vâsıtka barıp Sultân Seyyid Ahmed-i Kebîr *quddise sirru-humı* ziyâret kılıp A‘râb-ı ‘İbâdeni çapıp köp (2) olca aldılar ve yaz bolğaç barça orduğa koşuldılar.

Qayşer-i Rûmdın êlçiler kēlip ve Şâhib-kırānnıñ ol kişverğa (3) çerik tartqanı zikride

Ol evānda ki Şâhib-kırân Qarabâğda êrdi Ildırım Bâ-yezîd êlçileri kēlip yahşsı sözler (4) ‘arz kılıp êrdiler. Çün Qara Yûsuf Türkmen Şâhib-kırândın kaçıp Rûmğa barıp Qayşer anı terbiyet kılıp êrdi. (5) Bu ma‘nâ Şâhib-kırānga yaman kēlip dâ‘iye kıldı kim Rûmğa ‘azîmet kılğay. Çün bu haber eţrâfta³⁶⁵⁶ iştiĥâr taptı Qayşerğa (6) ‘azîm tevehhüm bolup ol diyâr êli qalaq u ıztırâbta tüşüp Rûmnıñ sâdât u ‘ulemâ vü şuleĥâsı³⁶⁵⁷ Ildırım Bâ-yezîd kaşığa (7) barıp sümme Şâhib-kırānnıñ cihân-gırlıgıdın dēdiler ki: munça devlet ü ‘azamet ki³⁶⁵⁸ aña müyesser boluptur, ĥâlik-i ĥayr u şerr (8) te‘yîd-i nuşretidin özge müyesser bolmas, munıñ dēk³⁶⁵⁹ sa‘âdet-mend bilen muĥâlefet kılmak tarîk-i şavâbtın ırâq körünür (9) êmdi şalâĥ şulĥdadur. Ildırım Bâ-yezîdka bu sözler maqbûl u maţbû‘ tüşüp quzât-ı memâlikdin birevni söz bilgüçi (10) bēgi bilen itâ‘at u inkıyâd üçün nâme bitip yiberdi ve alar Qarabâğda yētip mektûbnı ‘arz kıldılar. Şâhib- (11) -kırân êlçiler cevâbıda dēdi ki: çün Qayşer dâyim ġazâ üçün iştiĥâr kılor, bi‘t-tab‘ mâyil êrmes-biz ki ol diyârğa ‘azîmet (12) kılğay-biz ki bu ma‘nâ Müsülmânlar buzukluğı bolur³⁶⁶⁰, ammâ Qara Yûsuf ki anıñ vaţanı ortada vâkı‘ boluptur ve ol müfsidniñ (13) zararı hemîşe ehl-i İslâmğa yeter êmdi ki bizdin kaçıp ol tarafka barıptur, Qayşer anı ĥimâyet kılıp ri‘âyet kıladur. (14) Bu ma‘nâ be-

³⁶⁵⁵ *kēçip*: T *ötüp*

³⁶⁵⁶ *eţrâfta*: T *eţrâfka*

³⁶⁵⁷ *şuleĥâsı*: P *şuleĥâ*

³⁶⁵⁸ *ü ‘azamet ki*: T’de yok.

³⁶⁵⁹ *munıñ dēk*: P *munıñdın*

³⁶⁶⁰ *bolur*: T *bolğay*

ğāyet müsteb‘ad köründi hālā tevakkū‘ oldur kim ki Qayşer üç işdin birni³⁶⁶¹ kılğay: bir ol-kim Qara Yūsufnı fenā kılıcı (15) bile qaziyyesini Qayşer bergey, yā³⁶⁶² ol-kim bend kılıp bizge yibergey ve eger munı kılmasa anı öz memleketidin qavsun tā nizā‘ (16) vü muhālefet silsilesi inkıṭā‘ tapqay. Rūm elçileri dēdiler: çün Qayşer mütāba‘at maḳāmıdadur olça ḥazret-i Şāhib-kırān (17) ḥatırı tilese iḥlās yüzidin becā keltürgusıdur ve Şāhib-kırān ol mevzi‘de uluḳ av salıp çün orduğa (18) yandı uluḳ toy kılıp Rūm elçilerini nefis ḥil‘at u külāh u kemer bile ser-efrāz kılıp dēdi: biz bu kış munda bolup (19) yaz Rūm ḥudūdığa barur ve biz eger Qayşerdin mergüb cevāb kēldi ve hüve‘l-maṭlūb ve illā³⁶⁶³.

beyt

körelıñ ki tā ḥod (20) uruş vaḳtıda

kim olğay çü mūm ve kim olur çü seng

Ve Bā-yezīd ve³⁶⁶⁴ Elçigedeni alarğa qoşup Qayşerga mektūbı (21) bitidi. Maẓmūnı ol-kim eger elçiler sözi ki bizge dēdiler ṭābiḳ vāḳi‘dür, her nē Qara Yūsuf bāreside dēp biz taḳdīmğa³⁶⁶⁵ 173^[55b] (1) yētkürüp uluḳ bēgleridin birevni yibersün tā bu cānibde esās ‘ahd u peymān bolğay ve çün elçiler bardı- (2) -lar Şāhib-kırān ‘aẓīm nehrī cārī kıldı ve Nehr-i Barulaska mevsūm boldı, dērler ol arḳnı uzun<ı>lıḡı on (3) yıḡaç yoldur ve köp kent ve besātīn anıñ suyu bilen ma‘mūr boluptur ve çün Qarabāḡdın Şemkūr sarı (4) müteveccih boldı bēgleri Rūm yörüşini şavāb körmediler. Anıñ üçün kim Rūm vesī‘ memlekettür ve İldırım Bā-yezīdniñ (5) çeriki köp ve elsine vü efvāhdın mesmū‘ bolur ērdi ki Qayşerniñ şevket ü ‘aẓameti ol mertebededür ki on ēki miñ sekbānı (6) ve Şāhib-kırānnıñ nuşret-şi‘ār çeriki üç yıl boldı ki şeb-gır ü īvār kılıp ılğar ve çapḳunğa bargan üçün atları (7) aruḳtur ve Şemse‘d-dīn-i Almalıḡını ki Şāhib-kırān qaşıda feşāḡat lisān bilen tekellüm ü beyān mecālī bar ērdi. Aḡa dēdi- (8) -ler ki fırsat bile ‘arż kıl ki bēgler dēdiler³⁶⁶⁶ ki Rūmğa teveccūh kılur üçün yaḡşı fıkr kılmaḳ kerek ki maḡall-i te‘emmūldür (9) ve

³⁶⁶¹ *birni*: T *bizni ḡursend*

³⁶⁶² *yā*: T ve *yā*

³⁶⁶³ *ve illā*: T‘de yok, ve *hüve‘l-maṭlūb ve illā*: "İstenilen budur, aksi takdirde."

³⁶⁶⁴ *ve*: P‘de yok.

³⁶⁶⁵ *taḳdīmğa*: P *taḳdīm*

³⁶⁶⁶ *dēdiler*: P *dēydürler*

müneccimler dëydürler ki bu yıl Çağatay çerikige Rümîlerdin³⁶⁶⁷ āsīb yêter. Çün Şemse'd-dîn sözlerini³⁶⁶⁸ 'arz kıldı (10) Şāhib-kırān dëdi: olça bēglerdin müsellemtuttük ammā evzā'-ı felekī kažiyyesini kaydın bilip kimdin (11) eşittin. Şemse'd-dîn cevābda 'āciz bolup Celālū'l-islām yükünüp dëdi: biz bu yörüşni bēgler ve müneccimler (12) hılāf rāyı bilen ihtiyār kıılır-biz ümīd-i 'ināyet-i ilāhīdin oldur kim İldırım Bā-yezīd esīr bolup Rüm vilāyeti feth (13) bolğay ki anıñ tekebbür ü naḥvetidin andaḵ mefhūm boladur kim zevāl-i hükūmet ve saltanatıdur. Pes Şāhib-kırān bēgler (14) ref'-i dağdağası üçün Mevlānā 'Abdu'llāh Lisānnı tilep evzā'-ı felekīdin sorup mübālağa kıldı ki her nē delāyıldın (15) saña ma'lūm boluptur müdāhenesiz 'arz kıldı. Mevlānā 'Abdu'llāh dëdi: bu yıl taqvīmde andaḵ kēliptür ki Şāhib-kırān (16) ṭālī'i gāyet kıuttadur ve muḥālifler nihāyet za'fda ve ol evkātda zū-zūābe ḥamel burcıda zāhir bolup érdi (17) Mevlānā-yi müşārün-ileyh Muḥyī'd-dîn Mağribī mü'ellefātıdın nüsha zāhir kıldı ki anda müsebbet érdi ki çün zū-zūābe ḥamel burcıda (18) zāhir bolsa maşrıqtın pādişāhı Rümğa müstevlī bolup Rüm pādişāhığa alardın nekbet yētker. **El-kıssa** Şāhib-kırān (19) Rüm 'azmı üçün cezm bolup receb sene *arba'a* ve *semānimiede*³⁶⁶⁹ Rüm sarı teveccūh kıldı. Şāhzādelar bile ḥaremlerni (20) Tebrīzğa yandurup Muḥammed Sultān Mīrzānı hüküm kıldı ki Elburz elini talap yangay ve ol alarnıñ işini yasap (21) köp ğanāyım bile orduğa қоşıldı. Çün Menkūl maḥall nüzūl boldı Qayşerga yana elçi yiberip dëdi: ol sözler ki **174**^[56a] (1) saña i'lām kılıp-miz 'amel kılıp Kemāḥ Qal'asını ki bu memālikke dāḥıldür, қоysañ Rüm saña müsellemtalur. Bu ḥālda ḥaber (2) kēldi ki Qara Yūsuf Qayşerdin yüz evürüp cerīde Rūmdın barıptur. Şāhib-kırān elçige dëdi: İldırım Bā-yezīdқа dēgil ki (3) Qara Yūsufnıñ mütē'alliklerini bizge yibersün.

Şāhib-kırānnıñ Tortum ve Kemāḥ Qal'asını feth kılıp Qayşer elçileri (4) kēlgeni zikride

Ol evānda ki ḥazret-i Şāhib-kırān Menkūlde érdi. 'Arz kıldılar kim bu nevāḥīde qal'aıdur Tortum (5) atlık ki bī-dīn Gürciler anda penāḥ eltıp ehl-i İslāmğa zarar tēgürürler. Şāhib-kırān Şeyḥ Nüre'd-dīn, Şāḥ Melik Bēg (6) ve Mūsā Toy Buğanı yiberdi ki qal'anı feth kılgaylar. Gürciler bēş kün ḥareketü'l-mezbūḥı kılıp altıncı

³⁶⁶⁷ Rümîlerdin: T Rūmlardın

³⁶⁶⁸ sözlerini: P sözlerni

³⁶⁶⁹ 804'te.

kün ƙal‘a meftūh bolup (7) Gürcüleri dozaħƙa yiberip³⁶⁷⁰ ƙal‘anı yêr bile hem-vâr ƙıldılar³⁶⁷¹ ve êlçiler bolcarıdın êki ay ötti ve şāhzādelar (8) ve bēgler ki her ƙarāfƙa barıp êrdiler mevkib-i humāyūnga ƙoşuldılar ve³⁶⁷² Şāhib-ƙırān Kemāh³⁶⁷³ Ƙal‘ası teşhīri üçün (9) müteveccih boldı ve ol ƙal‘ādur istiħkāmga ma‘rūf ve bir taş üstide bāgāt u besātīn, envā‘ gül ü reyāhīn bile ārāste- (10) -dür ve ƙal‘a tüpidin Rūd-ı Furāt ki ğayret-i āb-ı hayāttur evtār u bedāyi‘ u şanāyi‘ āferīde-ġārdın³⁶⁷⁴ ol-kim her yıl yaz maħallıda (11) ƙuşlar ‘uşfūr ƙaġlık ol diyārda üç kün tüşüp êl alarnı tutup tuzlap zāhīre ƙılurlar. Muħammed Sultān (12) Mīrzā iltimās ƙıldı ki ƙal‘a uruşı aña müfevvez bolġay. Mültemes mebzūl bolup ƙal‘a sarı ılġar ƙıldı ve ba‘zı (13) şāhzādelar ve bēgler³⁶⁷⁵ aña ƙömek boldılar ve ƙal‘anı ƙabap iptin nerdübānlar tertīb ƙılıp Mekrit êliġa bardı³⁶⁷⁶ (14) ki ƙeçe bile kemerlerġa ƙıġıp³⁶⁷⁷ tınāblar bērkıtip ƙıġƙaylar³⁶⁷⁸ ve Muħammed Sultān Mīrzā buyurdı ki bahādurlar³⁶⁷⁹ tınāb ucın tutup (15) yokƙarı ƙıġƙaylar ve ‘Alī-şīr ve Mīr ‘Abbās nēçe ƙişi bile ħaƙā bolup ġevher-i hayātını ƙazā vü ƙaderġa teslim ƙıldılar (16) ve yana kün sultān uruş salıp Ābā Bekr Mīrzā köp sa‘y ƙılıp nökerleri burun yokƙarı ƙıġıp³⁶⁸⁰ ‘asākir-i manşūr (17) etrāf ü cevānibtin ħamle ƙılıp ƙal‘anı feth ƙıldılar ve Şāhib-ƙırān anda barıp burc u bāreni ihtiyāt ƙılıp ƙal‘anı³⁶⁸¹ (18) etrāf{ı}nı³⁶⁸² Tahurtengā bērdi ve çün Sivāsƙa yētti Bā-yezīd, Êlçigedey Ƙayşer êlçileri bile kēlip İldırım Bā-yezīdniġ (19) vahşetlık sözlerini ki yiberip êrdi ‘arz ƙıldılar ve Rūm êlçileri nēçe ƙuş pīş-keş ƙılıp Şāhib-ƙırān (20) ƙabūl ƙılmadı³⁶⁸³ ve ħuşūnet tili bilen dēdi³⁶⁸⁴.

naẓm

eger şāhlar resm bolġay êdi

³⁶⁷⁰ yiberip: T yiberdiler

³⁶⁷¹ ƙıldılar: T ƙılıp

³⁶⁷² ve: T’de yok.

³⁶⁷³ Kemāh: P Kemāh

³⁶⁷⁴ āferīde-ġārdın: T āferīd-ġārdın

³⁶⁷⁵ ve bēgler: T’de yok.

³⁶⁷⁶ bardı: P bērdi

³⁶⁷⁷ ƙıġıp: T ƙıġıp

³⁶⁷⁸ ƙıġƙaylar: P (ƙıġ)ƙaylar

³⁶⁷⁹ T+ki

³⁶⁸⁰ ƙıġıp: T ƙıġıp

³⁶⁸¹ ƙal‘anı: P ƙal‘a

³⁶⁸² etrāf{ı}nı: P ƙal‘anı

³⁶⁸³ ƙılmadı: T ƙılmay

³⁶⁸⁴ T’de dēdi kelimenin üzeri karalanmıştır ve bu nazım da T’de yoktur.

yaman gevher elçini öldür- (21) -geli

buyurgay edim tā başıñnı zi ten

bed-endiş ayırgay edi bī-sūhun

Ğazabdın soñ dēdi ki kişige ki **175**^[56b] (1) sa‘ādet müsā‘adet kılmasa nīk-endiş naşḥati bilen ‘amel kılmas. Her neçe tiledük ki İldırım Bā-yezīd ğaflet uykusıdın oyğanıp (2) bilād-ı İslām selāmet ƣalgay. Çün Tēñri tilemes fāyideī aña mürettib bolmadı eger Ƙara Yūsuf Gürcīni yiberip Kemāḥ³⁶⁸⁵ Ƙal‘asını (3) teslim kılıp érdi memleketi ḥavādiştin sālīm ƣalur érdi. Li-İllāhi‘l-ḥamd Kemāḥ³⁶⁸⁶ Ƙal‘ası bī-minnet feth boldı. Ėmdi aña dēñ ki çün (4) söz eşitmediñ üstüvār bol.

beyt

ayaƣ berk tut merd-i cengī eşeñ

ki mēn ḥod yētiştim yēriñ saƣlasañ

(5) ve Sivās tüzide ḥükm kıldı ki çerik cebe körsetsünler ve özi bir bēyikke çıƣıp³⁶⁸⁷ olturdı. Çün ‘asākir-i manşūr fevc-i (6) deryā dēk ki mevcġa kēlgey ve gürūh gürūh tağ dēk ki yēruzidın ḥareket kılğay teprenip her fevc ki Şāhib-ƣırān ƣaşığa (7) yētiler serdārı at tartıp du‘ā vü senā kıldı³⁶⁸⁸. Bu yosun bilen tümen tümen hezāre hezāre ƣoşun ƣoşun³⁶⁸⁹ öttiler. (8) Çün nevbet Muḥammed Sultān Mīrzāğa yētti sipāhīler³⁶⁹⁰ ‘arz kıldı kim ki gerdūnnıñ³⁶⁹¹ bir közi ol türlük yigitler körmeydür érdi (9) her fevci bir reng bilen yasanıp érdi. Cem‘iniñ mecmū‘ esliḥa yay ve oƣ ve şadaƣ³⁶⁹² ve nīze ve ƣomaƣ ‘alem ve sancaƣları ƣızıl (10) bir gürūhnıñ yaşıł ve³⁶⁹³ bir cemā‘atnıñ aƣ ve ba‘zınıñ benefş barƣa zirih ve cevşen pūş Baḥr-i Aḥḍar dēk cūş u ḥuroşƣa (11) kēlip şabāḥtın āḥir pīşīngāƣa bu türlük çerik ötti ve ḥükm boldı ki elçilerni āḥir-şaffġaƣa

³⁶⁸⁵ *Kemāḥ*: P *Kemāh*

³⁶⁸⁶ *Kemāḥ*: P *Kemāh*

³⁶⁸⁷ *çıƣıp*: T *çıƣıp*

³⁶⁸⁸ *kıldı*: T *kıldılar*

³⁶⁸⁹ *tümen tümen hezāre hezāre ƣoşun ƣoşun*: T *tümen hezāre hezāre ƣoşun*

³⁶⁹⁰ *sipāhīler*: P *sipāhī*

³⁶⁹¹ *gerdūnnıñ*: P *gerdūn*

³⁶⁹² *ve şadaƣ*: T'de yok.

³⁶⁹³ *ve*: P'de yok.

êltkeyler. Êlçiler ol (12) haşmet ü tecemmül ü âyîn ki ol çerikde kördiler vahşet tütünü başlarığa çıktı ve Şāhib-kırān êlçilerğa icāzet (13) bērip dēdi: Ildırımğa³⁶⁹⁴ dēñiz bā-vücūd bu hāl müdārā vü müvāsā tarīķin sülūk tutar-biz, eger Tahurten kişilerini yiberip oğlan- (14) -larıñdın birini yibersen ve vahşet ğubārını³⁶⁹⁵ ortadın koyup Rūm memleketini³⁶⁹⁶ saña müsellemler tutar-miz³⁶⁹⁷ ve çün êlçiler bardı- (15) -lar ba'zı Şāhib-kırānğa dēdiler ki: munda bir ħal'adur Behārūge atlık ki cem'i³⁶⁹⁸ mütehaşşın bolupturlar. Şeyh Nūre'd-dīn ve (16) Burunduk Bēgni yiberdi. Ol ħal'anı uruş bile alıp yēr bile hem-vār kıldılar ve ba'zı êl ki ol memleketniñ yol- (17) -larığa vāķıf êrdiler 'arz kıldılar ki Toķat yolu cengeldür ve Kayser-i Toķat kēlip su başın alıp ħaravullar (18) ki ol cengelni körüp êrdiler muvāfiķ³⁶⁹⁹ dēdiler. Lā-cerem Kayseriyye³⁷⁰⁰ sarı yörüp Sivāstın altı menzil (19) bilen Kayseriyyeğa³⁷⁰¹ bardı ve Ābā Bekr Mīrzā ve Şeyh Nūre'd-dīn Bēg ilgeri barıp Şāhib-kırān Kayseriyyedin yasavul bile tör- (20) -tünçi kün Ķara Şehrğa yētti. Haber kēldi ki ħaravullar Ildırım Bā-yezīd ħarasın körüptürler ve Şāhib-kırān tüşüp (21) ħandaķ ħazdurup³⁷⁰² Şād Melik Bēgni til tuta miñ kişi bile³⁷⁰³ yiberdi ve ol on yığaķ yol barıp şubh maħallıda **176**^[57a] (1) Kayser ordusığa yētip kemīnde turdı. Çün ħaravullar kītūldın çıķtılar ħamle êltip şa'b³⁷⁰⁴ ħarb boldı çün Kayser maṭla' (2) boldı ki az kişi ordusığa kēlip mundaķ cūr'et kıldılar, ħātırığa ağır kēlip ħayretķa ħalıp bēgler ve serdār- (3) -larığa 'itāb kıldı ve kövürge ħalıp Ķara Şehrğa müteveccih boldı ve Şāh Melik Bēg kişi yiberip³⁷⁰⁵ uruşını ve Kayserniñ (4) teveccühini ma'rūz kıldı. Şāhib-kırān altmış kişi bahādurlardıñ çün İlyās H'āce, Şayin Tēmür, Murād Dāne H'āce, (5) Hüseyn Koçın ve Melik Bahādurnı til tuta yiberdi ve Şāh Melik Bēg kēlip Şāhib-kırān şāhzādelar ve bēgler bile (6) kēñeşip ba'zı dēdiler ki: oşbu maħallıda tevaķķuf kılalı tā êl ve tavarlar³⁷⁰⁶ āsūde bolğaylar. Ba'zı dēdiler: yağı vilāyeti- (7) -ğa kirip talay barur-biz, eṭrāf u cevānibķa ılğar yibereliñ, tā Kayser 'aķabdın ta'cıl bile kēlgey. Şāhib-kırān bu

³⁶⁹⁴ Ildırımğa: T Ildırım Bā-yezīdğa

³⁶⁹⁵ ğubārını: P ğubārı

³⁶⁹⁶ memleketini: P memleketi

³⁶⁹⁷ tutar-miz: P ħalır

³⁶⁹⁸ Behārūge atlık ki cem'i: T Behārūge dērler cem'i atlık

³⁶⁹⁹ P+dēdi

³⁷⁰⁰ Kayseriyye: T Kayser

³⁷⁰¹ Kayseriyyeğa: T Kayserğa

³⁷⁰² ħazdurup: T ħazıp

³⁷⁰³ bile: T bilen

³⁷⁰⁴ şa'b: P, T sa'b

³⁷⁰⁵ bēgler ve serdārılarığa 'itāb kıldı ve kövürge ħalıp Ķara Şehrğa müteveccih boldı ve Şāh Melik Bēg kişi yiberip: T'de yok.

³⁷⁰⁶ tavarlar: T tovarlar

rāynı (8) yahşı körüp atlandı. Sultān Hüseyn Mīrzānı eki miñ kişi bilen yurtda³⁷⁰⁷ koyup özi müteveccih boldı ve ol altmış kişiğe (9) barıp êrdiler eki kişi tutup yangan maħallda Qayşerniñ oğlı miñ kişi bilen alarğa yolukup ‘azīm uruş boldı. (10) Çün qıtulğa yakın yetti Rūmiler çün Sultān Hüseyn Mīrzānıñ qarasını kördiler turup ol³⁷⁰⁸ altmış kişi selāmet (11) çerikke qoşuldı. Şāhib-kırān Engūriyyeğa yetip ol hudūd elini talap köp ğanīmet aldılar ve Ildırım Bā-yezīd bēg- (12) -leridin³⁷⁰⁹ Ya‘qūbnı qal‘ada koyup êrdi qal‘ağa uruş salıp naq̄bçılar sunı³⁷¹⁰ ħandaqtın çıġardılar ve Tūkel (13) Bavurçı, ‘Alī-şīr ve Şāh Sūvār bir burcqa çıġıp³⁷¹¹ qal‘a meftūh bolur maħallda qaravullardın ħaber yetti ki Qayşer ‘aded-i aħterdin artuq çerik (14) bile tōrt yıġaçqa yetiptür. Şāhib-kırān orduğa yanıp bahādurlar uruşa uruşa yandılar ve köçüp³⁷¹² sunı arqa- (15) -ğa alıp tüşüp ħandaq kazdurdı ve Şāhib-kırān kēçe bile niyāz yüzidin ħużū‘ vū ħuşū‘ bilen müheymin-i kār-sazdın feth ü (16) nuşret mes’elet kıldı.

beyt

bu hestliq barqa sendin boldı peydā

za‘īf tofraġ bolup sendin tūvānā

barı (17) bī-çāredür-biz çāremiz kıl

devāi bu dil-i efkārımız kıl

‘ināyet kıl ki tā şādān bolalı

eger sēn qavlasaŋ (18) kimge baralı

ħazret-i Şāhib-kırān-ı sa‘ādet-ittişāf Qayşer uruşı üçün çerikni ārāyiş bērgeni ve eki pādīşāhnıñ (19) rükūbı ‘azm-i maşāff üçün

³⁷⁰⁷ yurtda: P yurtta

³⁷⁰⁸ ol: T’de yok.

³⁷⁰⁹ T+ki

³⁷¹⁰ naq̄bçılar sunı: T naq̄bçılarnı

³⁷¹¹ çıġıp: T çıkıp

³⁷¹² köçüp: T kö(çü)p

‘Ale’ş-şabāh ki bahādurlar hışm heybetidin Türk-i Rūmī rūznıñ ya’nī kuyaşnıñ yüreki (20) titrey başladı. Şāhib-kırān sūtūde me’āsır-i rükūb cemī’ ‘asākırğa fermān bérıp qolda özi turup cövēngarda (21) Şāh-ruḥ Mīrzā, Ḥalīl Sulṭān³⁷¹³ Mīrzā, bēglerdin Süleymān-şāh, Yādīgār-ı Andḥūdī, Rüstem Tağay, Süyünçek, bahādurlar bile muḳarrer 177^{157b1} (1) boldılar ve alarnıñ qanbeli Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā, ‘Alī Sulṭān, Mūsā-yı Tüsterī boldı. Barāngarda Mīrānşāh Mīrzā ve bēglerdin Şeyḥ (2) Nüre’d-dīn, Burundıq, ‘Alī Koçın, Tahurten, Mübeşşir, Ḥacī ‘Abdu’llāh, Sulṭān Sencer, ‘Ömer Tābān, Şeyḥ İbrāhīm-i Şīrvānī turup alarnıñ qanbeli (3) Ābā Bekr Mīrzā, Cihān-şāh, Kara ‘Osmān, Tükel, Pīr ‘Alī boldı ve qolnıñ oñıda³⁷¹⁴ Taş Témür Oğlan, Aḥmed Mīrzā, bēglerdin Şeh-süvār, Sarāy (4) Celāl, Taptuq, Yūsuf, Ḥacī Bābā³⁷¹⁵, İskender, Hindu Buğa, Ḥvāce ‘Alī, Devlet Témür, Ḥasan Berāt Ḥvāce, Muḥammed Ḥvāce, Kara Aḥmed, Sarāy (5) Ḥvāce, İdrīs, Şemse’d-dīn-i Almalıgī, Herv Melik, Pīr Muḥammed, Bahāe’d-dīn, Bēg Velī, Çakmak, Devlet Ḥvāce, ‘Abdu’llāh, Şofī Ḥalīl, (6) Muḥammed Tovaçı, Ėsen Témür, Şeyḥ Muḥammed, Şeyḥ Dervīş, Bēg Allāhī, Qaramān, Sencer, Ḥüseyn, ‘Ömer Bēg, Nikūrüz, Cöni Qurbānī, Cihā- (7) -n-şāh, Bérđi Bēg, Aḥmedī, ‘Aceb Şīr, Maḥmūd Behlül, Emīr Zīrek, Cakü Barulas turdılar ve qolnıñ solıda Celāl-i (8) İslām, Tükel Qarqara, ‘Alī, Maḥmūd, Şāh Velī, Cānı Bēg, Tēñri Bérmiş, Muḥammed Ḥalīl, Şeyḥ Ḥüseyn, Mīrek Ėlçi, Pāyende Loqmān (9) Tovaçı, Sulṭān Barulas, ‘Abdu’l-kerīm, ‘Ādil, Qutbe’d-dīn, Cüneyd, Cihān, Melik Mülket, Koplak Koçın, ‘Abdu’ş-şamed, Pīr Muḥammed (10) Şengüm, Şeyḥ Arslan, Devlet Ḥvāce, İlyās Kēbek Ḥān, Yūsuf Barulas, ‘Alī ‘Abbās, Seyyid Ḥvāce, ‘Osmān Tovaçı, İskender (11) Şeyḥī, Şāh Şāhān, İbrāhīm-i Qummī, Şāh Boran Şīr³⁷¹⁶ ol yaşılgı qarār taptılar ve hirevülde³⁷¹⁷ Muḥammed Sulṭān Mīrzā, Pīr Muḥammed Mīrzā, (12) İskender Mīrzā, bēglerdin Şemse’d-dīn ‘Abbās, Şāh Melik, İlyās Ḥvāce, Amān Bahādur turup érdiler, kırk (13) qoşun bahādurlarnı tūqnıñ

³⁷¹³ *sulṭān*: T’de yok.

³⁷¹⁴ *oñıda*: T *oñı*

³⁷¹⁵ *Bābā*: T’de yok.

³⁷¹⁶ *Cöni Qurbānī, Cihān-şāh, Bérđi Bēg, Aḥmedī, ‘Aceb Şīr, Maḥmūd Behlül, Emīr Zīrek, Cakü Barulas turdılar ve qolnıñ solıda Celāl-i İslām, Tükel Qarqara, ‘Alī, Maḥmūd, Şāh Velī, Cānı Bēg, Tēñri Bérmiş, Muḥammed Ḥalīl, Şeyḥ Ḥüseyn, Mīrek Ėlçi, Pāyende Loqmān Tovaçı, Sulṭān Barulas, ‘Abdu’l-kerīm, ‘Ādil, Qutbe’d-dīn, Cüneyd, Cihān, Melik Mülket, Koplak Koçın, ‘Abdu’ş-şamed, Pīr Muḥammed Şengüm, Şeyḥ Arslan, Devlet Ḥvāce, İlyās Kēbek Ḥān, Yūsuf Barulas, ‘Alī ‘Abbās, Seyyid Ḥvāce, ‘Osmān Tovaçı, İskender Şeyḥī, Şāh Şāhān, İbrāhīm-i Qummī, Şāh Boran Şīr*: T’de yok.

³⁷¹⁷ *hirevülde*: T *hirevül*

kèyinide turğuzdı ve ol³⁷¹⁸ cānibtin Ildırım Bā-yezīd çerikini Çıtağiler ve tavāyif-i (14) Efrenc bilen turup³⁷¹⁹ evlād u³⁷²⁰ akrabāsını münāsib maḥalllarda turğuzdı³⁷²¹ ol cümledin Lās Efrencīniñ oğlu ki Kayşerniñ (15) kayın inisi bolur érdi yégirmi miñ kişi bile qolnıñ hirevülide turğuzdı ve alar barça qara kèyip érdiler ve cövēngarda (16) uluq oğlu Müsülmān Çelebi turdı ve Mūsā ve ‘İsā ve Muşafā üç oğlını tūq kèyinide turğuzdı ve sol qolda Muḥammed Çelebi (17) atlık ki gūşçığa meşhūrdur ve bēglerdin Bal-Fevc Pāşā, ‘Alī Pāşā, ‘İyd Bēg, Tēmür-taş, H’āce Fīrūz, ‘İsā Bēg, (18) Ḥasan Pāşā, Ḥalīl, Murād Pāşā, Sarūca, Ebernus³⁷²², Ya‘kūb, Yūsuf, ‘El-Tārāmān, Tēñri Bērmiş, Yalman, Dāvūd, Tāyī, (19) Şāhīn, Eldigiz, Aḥmedī, Tāhir, Muḥammedī, Muqbil, Pāşācuq, her biri bir cemā‘at çerik bilen yerleride qarār taptı³⁷²³ ve Kayşer tamām (20) mütteḥiden <bilen> rezm meydānığa yüzlenip barça mükemmel ü müsellaḥ³⁷²⁴ hareketqa kèlip çaşt sultānī eki ceng-cūy çerik (21) birbirige yètip turup cānibeyndin kös ü kövürge çalıp³⁷²⁵ süren saldılar.

beyt

çü çığıdı bāng kös ü nāle-yi nāy

178^[58a] (1) eki tağ gūyiyā teprendi ez cāy

hezārān āhenīn ten boldı peydā

yaşunup ot kēbi gūyā tēmürde

eki şaff (2) oñ ve sol birle tüzüldi

fiğān-ı kösdin ‘ālem buzıldı

³⁷¹⁸ *Muḥammed Sultān Mīrzā, Pīr Muḥammed Mīrzā, İskender Mīrzā, bēglerdin Şemse’-d-dīn ‘Abbās, Şāh Melik, İlyās H’āce, Amān Bahādur turup érdiler, kırk qoşun bahādurlarını tūqnıñ kèyinide turğuzdı ve ol:* T’de yok.

³⁷¹⁹ *Çıtağiler ve tavāyif-i Efrenc bilen turup:* T’de yok.

³⁷²⁰ *u:* P’de yok.

³⁷²¹ *maḥalllarda turğuzdı:* T *maḥallda turğuzup*

³⁷²² *Ebernus:* P *Ebertus*

³⁷²³ *taptı:* T *taptılar*

³⁷²⁴ *müsellaḥ:* P, T1 *muşliḥ*

³⁷²⁵ *çalıp:* P *salıp*

Şāhib-kırānıñ Kayşer bilen muḥārebe kılıp nesīm-i feth (3) u zafer rāyet-i
nuşret-peykeriğa éstim Ildırım Bā-yezīdñiñ giriftārıǵı çarḥ-ı miḥnet eser
gerdişidin

éki yandın tutaştı (4) āteş-gīn

éki şaffda ‘alemler boldı rengīn³⁷²⁶

Şāhib-kırān-ı pākđın burunķı āyīn bilen yadaķ bolup iftikār (5) yüzini kādir muḥtār
‘izem-ı sulṭān der-gāhıñıñ tofraǵıǵa sūrtūp mālikū’l-mülk bār-gāhıdın muḥāliflerǵa
istīlā mes’elet kıldı (6) ve rikāb-ı nuşret intisābnı mübārek ayaǵı bilen müşerref kılıp
atlanıp tevekkül-i küll cüz’ ü küllī³⁷²⁷ yaratķuçıǵa kılıp maşāff-gāhǵa müteveccih (7)
boldı ki fīrūzī-simāt çerik ehl-i ḥilāf vücūdını ḳahr u ‘inād meşıyyeti bilen ḥayāt
çimenidin munķaṭi’ kılǵaylar ve otluķ (8) kılıç bilen ğurūr u³⁷²⁸ pindār ḥirmenlerini
köydürsünler ve nuşret-şi’ār bahādurlar ḳollarıǵa kılıçlar alıp ilgeri yörüdi- (9) -ler ve
Rūm mübārizleri daǵı celādet ayaǵın muḳāvemet u müdāfa‘at meydānıda ḳoydılar.

beyt

éki deryā töküldi birbirige

(10) urup tīg u teber a‘zā’larıǵe

bolup ḳalkān terāzū-yı belā-senc

bahādurlarǵa tartıp miḥnet ü renc

kēsildi (11) tār-ı ‘ömr-i nerre-şīrān

töküldi tīǵđın ḥūn-ı dilīrān

³⁷²⁶ Bu beyit T’de de vardır.

³⁷²⁷ küllī: T küll

³⁷²⁸ u: P’de yok.

yürekni yardı çāk-ā-çāk hancer

yetişti cān (12) tevehhümdin bī-haber

Ve ol ma‘reke-yi hūn-h^vārda³⁷²⁹ burun Ābā Bekr Mīrzā barāngardın hamle kılıp Rūm mübārizleri bilen (13) kuşış u gūşış kılıp muhālifniñ cövēngarını ki Qayşerniñ uluğ oğlu Müsülmān Çelebi ěrdi yerindin köterdi (14) ve Cihān-şāh Bēg ve Qara ‘Osmān meded bolup cövēngarnı sınıuq köñül dēk tamām uşattılar ve küreşçi ki Qayşerniñ oğlu (15) ěrdi ve özge oğlanlarıdın şecā‘at u kiyāsetka mümtāz ěrdi ol ma‘rekede celālet u dil-āverlıktın³⁷³⁰ nūkteī nā-mer‘ī (16) koymadı ammā çün kördi ki Şāhib-kırān bahādurları bilen muqāvemmet kılmak hīn-i kudrettin taşkarıdur (17) ělig uruştın tartıp ayağ hezīmet meydānıda koydı³⁷³¹ ve barāngardın Sultān Hüseyn Mīrzā arslan kēbi düşmen- (18) -niñ cövēngarığa kılıç berkıdın ot hirmen sebātlarığa saldı ve Muhammed Sultān Mīrzā cövēngar medediğa barıp (19) uruş deryāsığa çomup muhāliflerniñ hayāt kēmesini ġarq-āb-ı fenāğa saldı ve Lās Efrecī oğlu ki Rūmīler (20) barāngarı andın Sedd-i İskender dēk utru kēlip celādet āsārını zuhūrğa yetkürüp neçe nevbet tarafeyndin ġalebe kılıp bir- (21) -birini sürdiler. ‘Ākıbet nuşret-şi‘ār çerik ġālib bolup Rūmīlerdin demār çıkardılar³⁷³².

beyt

bolup seyyārıdın 179^[58b] (1) hancer ‘aceb tēz

çü hūblar ġamzesi dēk barça hūn-rīz

Ve ol ma‘rekede ança yadağ maqtūl boldı ki taqrīr-i til beyāndın (2) ‘āciz kēldi ve Pīr Muhammed Mīrzā ve İskender Mīrzā ve Şāh Melik Bēg qoldın ilgeri yörüp şecā‘at ěligi bile ehl-i Rūmdın köp (3) kişini kılıç-ı nehengī isti‘māli bilen baħr-ı fenāğa çomurdılar çün za‘f u fütūr āsārı muhālifler şafaħāt-ı rūzgārığa (4) zāhir boldı Şāhib-kırān işāret kıldı ki barça şāhzādelar ve bēgler bir yolu şecā‘at yüzini Qayşer çerikige koysun- (5) -lar. Barāngardın Mīrānşāh Mīrzā, Cihān-şāh Bēg, Şeyh İbrāhīm, Hācī

³⁷²⁹ hūn-h^vārda: P, T h^vān-h^vārda

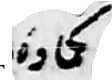
³⁷³⁰ dil-āverlıktın: T dil-āverlıkda

³⁷³¹ koydı: T koydılar

³⁷³² çıkardılar: T çıġardılar

‘Abdu’llāh, Sultān Sencer, cövēngardın Şāh-ruḥ Mīrzā, Ḥalīl Sultān (6) Mīrzā, Süleymān-şāh Bēg, Rüstem Tağay ittifāk bile ḥamle kılıp kıtāl otı nev’ī işti‘āl taptı ki ...³⁷³³ aḳ firūze-fāmda Behrām-ı (7) ḥūn-rīz yüreki ma‘reke maḳtūllerige köydi ve uruş otı anıñ dek tutaştı³⁷³⁴ ki küre-yi eṣīr³⁷³⁵ nisbet aña küre-yi zemherīr ḥūkmī (8) tuttı. Söz-i mūlahḥaş ol-kim ol zamān Muḥammed Sultān Mīrzā Qayşerniñ barāngarını yeridin köterdi. Altı koşun çerikidin (9) bir tēpege çıktılar ve³⁷³⁶ Ildırım Bā-yezīd ḳol çeriki bile ol mevzī‘de müteveccih bolup şāhzāde çerikin sürüp özi ol (10) bēyikke çıktı ve öz elini ihtiyāt kılıp barāngar ve³⁷³⁷ cövēngarını perīşān körüp ḥayret ü dehşet zamīriğa istilā tapıp (11) barāngarı³⁷³⁸ ba‘z aña ḳoşuldılar. Şāhib-kırān anıñ sarı yörüdi ve barça şāhzādeler ve bēgler ol (12) bēyikke müteveccih bolup Ildırım Bā-yezīdni Rūmīler bilen ortağa aldılar ve ol kūn Qayşer-i Rūm ve Frenk bahādurları bilen (13) tecellüd ü mübārezet kıldı. Çün āfītāb-ı mağrib deryāsığa çomdı ıztırār yüzidin firār bādiyesığa ḳadem ḳoyup ḥūkm- (14) -endāzlar şība oḳı bile cem‘-i keṣīrni alardın mezellet tofraḳığa³⁷³⁹ saldılar ve köp ḳişi susızlıḳtın naḳd-i ḥayātğa (15) tapşurdı nē ol maḥallda āfītāb esed burcınıñ altı dereceside ērdi ve havā ısıḳ ērdi ve ol merḥalede su kem-yāb (16) çün Şāhib-kırānga bu tūrlük fethi yüz körgüzdi orduğa nūzūl kılıp vāhib-i bī-minnet cellet {ü} ‘azamette şūkr ü sipāsığa (17) ḳıyām kıldı ve bu feth sene *arba‘a ve semānimiede*³⁷⁴⁰ vāḳi‘ boldı ve çün Rūmīler münhezim bolup Qayşer ma‘rekecin çıktı bahādurlar (18) alar kēyiniçe barıp Sultān Maḥmūd Ḥān, Ildırım Bā-yezīdḳa yetip eligin bağlap Şāhib-kırān ḳaşığa yiberdi. Tevārīḥde (19) mestūrdur <kim> ki Şāhib-kırān buyurdi ki eligin açıp ḥürmet bilen kivürsünler ammā feżāyil-me‘āb Mīr Ḥ’ānd-ı müverriḥ (20) Ravzatü’s-şafāda kēltürüptür³⁷⁴¹ ki eşittim ki dēdi³⁷⁴²: Seyyid Aḥmed Tarḥān şerḥ kıldı ki mēn bār-gāhda ḥāzır ērdim ki (21) birev ḥavāşşdın ‘arz kıldı ki Qayşerni eligin bağlap kiryās-ı gerdūn esāsḳa kēltürdiler, ḥūkm boldı ki oşal **180**^[59a] (1) tūrlük meclisḳa kivürsünler çün Qayşerni kēltürdiler³⁷⁴³ burun Şāhib-kırān ḳatıḳ sözler dēp

3733

...: P , T

3734

tutaştı: P (tu)taştı

3735

eṣīr: P eṣīr, T eṣīr

3736

ve: T’de yok.

3737

ve: P’de yok.

3738

barāngarı: P barāngar cövēngarı

3739

tofraḳığa: T tofraḳığa

3740

804’da.

3741

kēltürüptür: P kēltürür bitür

3742

eşittim ki dēdi: T dēdi eşittim ki

3743

kēltürdiler: P kivürdiler

andın soñ buyurdı (2) ki eligin açtılar ve Ildırım Bā-yezīdni özige yakın olturguzup ‘itāb tili bilen ẖitāb kıldı ki her nēçe hayr u şerr (3) zuhūrı kādīr-i muhtār irādesiğa menūt u merbūttur ve ẖēç kimniñ anda ihtiyār u iktidārı yoktur ammā inşāf yüzidin (4) ‘ālem-i esbābda bu miñnet ki saña yetti sebeb-i özün bolduñ, nēçe nevbet öz haddiñdin ayak taşkarı koyduñ ki (5) aña bā‘is boldı ki çerik tartkay-mēn³⁷⁴⁴ ammā taħammül kılor ērdim³⁷⁴⁵ sendin iltimās kıldım, müzāyağa kıldıñ eger (6) kabūl kılsañ ērdi māl u çerik ü genc ü gevher bilen saña meded kılıp ẖēç nēmerse sendin dirīg tutmas ērdim ve (7) bā-vücūd bu hem-gināñğa ma‘lūmdur ki eger kažiyye ‘aks bilen bolup Tēñri Te‘ālā ol feth ki bizge bērdi saña naşīb bolsa ērdi (8) bu kün seniñ ğazabıñdin maña ve çerikimge nē hāl bolğay ērdi ammā ol şükrāneğa ki Tēñri Te‘ālā nuşret u zafer maña bērdi (9) saña ve evlādıña yahşılıqtın özge kıлмаğumdur ve ẖatırını cem‘ tutup ẖēç dağdağa kıla alma³⁷⁴⁶ ve Kayşer öz taqşırātığa (10) i‘tirāf kılıp du‘ādın soñ dēdi: fī‘l-vāķi‘ haṭā kıldım ve Şāhib-kırān aña pādīşāhāne hil‘at kēyürüp ẖatırını cemīl (11) va‘deler bilen muṭma‘inn³⁷⁴⁷ kıldı. Kayşer çün ol luṭf u mürüvvetni müşāhede kıldı³⁷⁴⁸ dēdi: oğlanlarım Mūsā ve Muştafā meniñ (12) bilen ērdiler, alar üçün ẖatırım perīşāndur, eger tirik bolsalar maña yetkürsünler. Şāhib-kırān buyurdı ki tovaçı- (13) -lar taḥkīk kılıp peydā kılsunlar Mūsāni³⁷⁴⁹ tapıp kēldiler. Aña hem pādīşāhāne hil‘at kēydürüp Kayşer kaşığa yiberdi ve (14) öz yanında tekellüflük har-gāh Kayşer üçün tikip Ḥasan Barulas ve³⁷⁵⁰ Bā-yezīd-i Çimbayī muḥāfazatı üçün muḥarrer boldı.

Şāhib-kırān- (15) -nıñ eṭrāf-ı memleketğa çapķun yiberip memālik-i maḥrūseğa feth-nāmeler yibergenı zikride

Çün Şāhib-kırān rezm (16) meydānıñ manşūr u muẓaffer yanıp Engūriyyede nüzūl kıldı. Ya‘ķūb Kōtval şehrni tapşurup ehālī-yi şehr māl-ı amān³⁷⁵¹ kabūl (17) kıldılar ve feth-nāmeler erbāb-ı kalem ve belāğat-dişār münşiler inşā kılıp elçiler bile İrān ve Tūrān ve³⁷⁵² Türkistān ve Ḥotengāça (18) yiberdi³⁷⁵³ ve ḥūkm boldı ki Muḥammed

³⁷⁴⁴ tartkay-mēn: T tartkay-men

³⁷⁴⁵ P+ḥaber taptı ki

³⁷⁴⁶ kıla alma: T kıлма

³⁷⁴⁷ cemīl va‘deler bilen muṭma‘inn: T cem‘

³⁷⁴⁸ kıldı: T kıldılar

³⁷⁴⁹ Mūsāni: P Mūsā

³⁷⁵⁰ Barulas ve: T Barulasnı

³⁷⁵¹ māl-ı amān: T māl u amān

³⁷⁵² ve: P'de yok.

Sultān Mīrzā Bersā şehriğa bargay ve Ābā Bekr Mīrzā ve bēglerni koştı ve dēdi ki Şeyh Nūre'd-dīn (19) Bēg şehir zabtın kılıp şahzāde özge bēgler bile İsenkıyyağaça³⁷⁵⁴ ki Ġār-ı İskenderğa meşhūrdur çapkun eltsün (20) ve Sultān Hüseyn Mīrzā ve İskender Mīrzā ve³⁷⁵⁵ Süleymān-şāh Bēg başlıg bēgler bilen Konıyya ve Akşehir ve 'Alāniyye ve 'Adāliyağaça (21) barsunlar ve Şāh-ruḥ Mīrzānı on tümen çerik bilen Kölhişār ve Āstānūs ve Keşīrğa yiberdi ve özi Kütāhiyyeğa bardı 181^{59b1} (1) ve Şāh Melik Bēg ve 'Abdu'l-kerīm Hācī Seyfe'd-dīnni özge bahādurlar bile Gürede ve H'āceeli ve Menteşega yiberdi ve çün Sultān (2) Muḥammed Mīrzā Bersāğa teveccüh kıldı beş kēçe kündüz anıḡ dēk ta' cıl bilen bardı ki otuz miḡ kişidin tört miḡ kişi³⁷⁵⁶ (3) anıḡ bile Bersāğa yēttiler ve şahzādedin burun Müsülmān Çelebi anda barıp atası hizānesidin elte alur nēmerseni (4) alıp barıp ērdi ve a'yān-ı memleket ü erbāb-ı ḥaşmet deryā ve taḡ sarı kaçıp ērdiler ve ol cümledin Şeyh Şemse (5) 'd-dīn Muḥammed-i Cezerī, Seyyid Muḥammed-i Buḥārī ve Mevlānā Şemse'd-dīn-i Fenārī ekābir ü erbāb bilen ki şehrdin barıp ērdiler. 'Asākīr-i (6) manşūr alarğa yētip egerçi 'izzet ü ḥürmet tuttılar ammā talan u tārācdın taḡşīr kılmadılar ve Şeyh-i Cezerīni oḡlı (7) bilen Şeyh Nūre'd-dīn қаşığa kēltürdiler ve ol³⁷⁵⁷ Қайserniḡ ēki kızısı ve Sultān Aḥmed-i Calayır kızısı ḥaberniḡ қолıḡa түşti (8) ve Şeyh Nūre'd-dīn Bēg қал'аға kirip Қайser ḥazīnesini ki meşhūn ērdi naḡd yarmaq bile gevhēr ü cevāḥir ü dürr ü ecnāsni³⁷⁵⁸ taḡt-ı (9) taşarrufқа kivürüp nüvīsēndeler tefāşıl kıldılar ve çerik ol vilāyetni talap Bersāniḡ ēvlerini ki yıḡaç (10) bile қамışdın tertīb kılıp ērdiler köydürdiler ve Muḥammed Sultān Mīrzā sāḥil-i baḥr sarı barıp Ābā Bekr Mīrzānı (11) anıḡ şehriğa yiberdi ve Müsülmān Çelebi bā-vücūd ol ki³⁷⁵⁹ köp çerik bile anda ērdi şehrini қойup İsenkıyyağa қақты (12) ve Muḥammed Sultān Mīrzā feth ḥaberi üçün yüz kişi şunқar bile yiberip Ābā Bekr Mīrzā, Aқ Sultānnı şunқar bile yiberdi ve Şeyh (13) Nūre'd-dīn Bēg Қайser ḥazāyininidin altun ve cevāḥirdin ayırıp Şemse'd-dīn-i Almalıḡi bilen yiberdi ve alar Kütāhiyyede şāḥib- (14) -қırānға yētip 'arż kıldılar ve Muḥammed Sultān Mīrzā Bersādın Yeñişehrgā bardı ve Ābā Bekr Mīrzā aḡa қоşıldı ve Süyünçek (15) Bahādur sāḥilni talap şahzādeğa қоşıldı ve Ābā Bekr Mīrzā ḥükm bile Қайserniḡ uluқ kızını nikāḥ kıldı ve

³⁷⁵³ yiberdi: T yiberdiler

³⁷⁵⁴ İsenkıyyağaça: T Serrinekıyyağaça

³⁷⁵⁵ ve: P'de yok.

³⁷⁵⁶ kişi: P'de yok.

³⁷⁵⁷ ol: T'de yok.

³⁷⁵⁸ ecnāsni: P ecnāşқа

³⁷⁵⁹ ki: T kim

Mîrzâ Sultân (16) Hüseyn ve³⁷⁶⁰ Mîrzâ³⁷⁶¹ İskender ve bégler ki Akşehrğa barıp
 êrdiler Kêbek Türkmenni talap Akşehrğa ve Qarahışârğa (17) māl-ı amān tahmîl
 kıldılar ve Bâkıyya ve Akсарāy ve Koniyya māl-ı amān qabûl kıldılar ve Seyyid
 H'âce Şeyh 'Alî Bahādur Aydınga (18) barıp ol vilāyetni talap cem'-i keşîrni qatl
 kıldı ve Şeyh Nûre'd-dîn Bêg Kayşerniñ hazāyin ü defāyinni³⁷⁶² h'vātûn oğul (19)
 uşağın müte'allikleri³⁷⁶³ bilen ve çengî kenîzeklerni keltürüp 'arz kıldı ve Şāhib-
 kırān Kayşer h'vātûnı³⁷⁶⁴ ki Lās Efrencî (20) kızı êrdi kızları ve müte'allikleri bilen
 Kayşer qaşığa yiberdi ve ol h'vātûn küfr ü dālālette êrdi Şāhib-kırān (21) delāleti bilen
 Müsülmān boldı ve Şeyh Şemse'd-dîn Muhammed-i Cezerî Şāhib-kırān
 mülāzemetiğa kēlip mülākātka müşerref boldı ve Emîr Muhammed **182**^[60a] (1)
 Karamānnı ki on êki yıl³⁷⁶⁵ bendte êrdi çıkarıp 'ināyet kılıp Koniyya ve Lārende ve
 Akсарāy ve Anṭāriyye ki anıñ vilāyeti êrdi (2) aña in'am kıldı ve Muhammed Sultân
 Mîrzâ, Şemse'd-dîn 'Abbāsnı Bersāda koyup özi Ābā Bekr Mîrzâ ve bégler bilen
 körünüşka (3) barıp lāyık pîş-keşler tarttı. Bu esnāda Şayin Témür ve Murādın
 oğlanları ve qardaşları³⁷⁶⁶ bilen buyurdı ki qatl kıldı- (4) -lar ve Kayşer bégleridin
 H'âce Fîrûznı siyāset kıldı ve Şāhib-kırān Mevlānā Bedre'd-dîn Ahmed ki Şeyh
 Şemse'd-dîn Muhammed-i (5) Cezerîniñ oğlı êrdi Mısr pâdişāhığa yiberip dēdi: Rûm
 bizge feth boldı, kerek kim Mısr ve Şāmda sikke vü huṭbe (6) atımızğa okup³⁷⁶⁷
 Atalmışnı yibergil, eger bu bābda teğāfûl kılsañ Rūmdın Mısrğa müteveccih bolur-
 biz ve Müsülmān Çelebi- (7) -ğa kişi yiberdi ki atañ bizniñ³⁷⁶⁸ qolumızdadur
 kerek³⁷⁶⁹ kim mülāzemetka kēlseñ ve ol Şeyh Ramažānnı ki Kayşer (8) zamānıda
 hem qādî êrdi ve hem vezîr tansuk bēlekler³⁷⁷⁰ bilen yiberip izhār-ı mütāba'at kıldı
 ve Tekül ki Koştanṭiniyye (9) pâdişāhı êrdi köp filorî ve tuhfе ve tebrîkāt yiberip bāc
 ü cizye qabûl kıldı ve Sultân Maḥmūd Hān ki Şāh Melik (10) Bêg³⁷⁷¹ bilen çapqunğa
 barıp êrdi. Kiçik Burlağda uluğ Tēñri rahmetiğa bardı ve Şāhib-kırān bu haberdin

³⁷⁶⁰ ve: T'de yok.

³⁷⁶¹ T+ve

³⁷⁶² defāyinni: P defāyin

³⁷⁶³ müte'allikleri: P müte'allikler

³⁷⁶⁴ h'vātûnı: P h'vātûnnı

³⁷⁶⁵ yıl: T yılı

³⁷⁶⁶ qardaşları: P qardaş

³⁷⁶⁷ okup: P oğup

³⁷⁶⁸ bizniñ: P bizin

³⁷⁶⁹ kerek: T nüshasında yok.

³⁷⁷⁰ bēlekler: T tuhfе

³⁷⁷¹ filori ve tuhfе ve tebrîkāt yiberip bāc ü cizye qabûl kıldı ve Sultân Maḥmūd Hān ki Şāh Melik
 Bêg: T'de yok.

‘acāyib (11) maḥzūn bolup *innā li-llāhi ve innā ileyhi rāci‘ūn*³⁷⁷² okudı. el-kıışsa tamām memālikni çerik talap ança olca aldılar ki (12) ḥadd u kıyāstın taşkarı érdi ve ğarāyib ḥālātın Ölük(?) ol nevāḥide bir bulağ bar érdi ki suyu her yerde (13) tursa taş bolur érdi. Çerik elidin t̄ayife bilmey ol sudın içip hem ol dem öldiler *el-ḥukmu li’llāhi* (14) ‘l-‘aliyyü ‘l-kebīr.

Şāhib-kırānnıñ Rūm memālikide kışlak ta‘yīn kılıp İzmir Qal‘asının fethi zikride³⁷⁷³

Şāhib-kırān buyurdı (15) ki Muḥammed Sultān Mīrzā Bersādın Mağnisiyāḥka kışlak kılğay ve şāhzāde ol sarı teveccūh kılıp vilāyetlerni (16) muḥāliflerdin arıtıp māl ü müte‘allıkların talan³⁷⁷⁴ u esīr kıldı ve Balkeşride yètkende cem‘i Çıtağiler şebīḥūn keltürüp (17) orduğa töküldiler ve çün çerik çapğunğa barıp érdi şāhzāde ordudın çığıp³⁷⁷⁵ bu ḥālde Cihān-şāh (18) Bēg yètip mecmū‘ muḥāliflerni öldürüp menkūb ü maḥhūr kıldılar ve şāhzāde Mağnisiyāḥka kışlak saldı ki (19) suyu mīsl-i çeşme-yi ḥayātdur ve ‘abīr-efşān havāsı rūḥ-baḥş-ı remīm ü rüfātdur ve³⁷⁷⁶ Şāh-ruh Mīrzā cövēngar çeriki bilen (20) Uluğ Barlağ ve Kīçik Barlağta ikāmet kıldı ve Mülākıyye(?)³⁷⁷⁷ şehride Şāhib-kırān nüzül kılıp ol menzilde Menteşe (21) oğlanları kèlip miñ at pīş-keş kılıp māl-ı amān qabūl kılıp maḥāşılları èltip bardılar ve ba‘zı şehirlerğa māl-ı amān **183**^[60b] (1) ḥavāle kılıp aldı ve Emīr Muḥammed Menteşe maḥāşılları bilen köp nuḫūd u ecnās orduğa yiberdi ve bu ḥālātta ‘arżğa (2) yètti kim deryā yaqasında qal‘aīdur ki yongān taşlardin yasapturlar, ‘acāyib müstahkem ve üç tarafı deryādadur ve bir (3) tarafı ki sāḥil sarıdur ‘amīk ḥandaq qazıpturlar. Qalın kişi Efrenc mütevehhimleridin anda cem‘dürler, anı (4) İzmir dīvleri ve alardın dāyım Müsülmānlarğa zarar yèter ve ol qal‘a sākınleri cizye vü ḥarāc sāv³⁷⁷⁸ ve bāc hēç şāhib-i (5) taḥt u tācğa bērmeydürler ve Murād Bēg İldırım Bā-yezīdniñ atası nēçe nevbet ol qal‘ağa çerik èltip tā Murād yanıp- (6) -tur ve İldırım Bā-yezīd yèti yıl³⁷⁷⁹

³⁷⁷² Kur’ân-ı Kerim, 2. Bakara Sûresi, 156. ayet: "Biz Allah'ınız ve sonunda ona döneceğiz."

³⁷⁷³ **fethi zikride: P fethide**

³⁷⁷⁴ talan: T talap

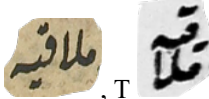
³⁷⁷⁵ çığıp: T çıkıp

³⁷⁷⁶ havāsı rūḥ-ı baḥş remīm ü rüfātdur ve: T'de yok.

³⁷⁷⁷ Mülākıyye(?): P

³⁷⁷⁸ sāv: T sāvıdın

³⁷⁷⁹ yèti yıl: T'de yok.

der-ceng (19) be-heft sāl kayser

nenişānd ber ān ğubār-i taġir

be-giriften ü kendeniş zi-bünyād

zin şeh be dū hefte-yāft teysir

(20) ĩnest kemāl kām-kārı

bāzū-yı kavī u ħüsn-i tedbīr³⁷⁸⁸

Ve bu hālde Müsülmān Çelebinin elçisi kēlip Şāhib-kırān (21) Efrenkıyyanı aña müsellemtuttı ve 'İsā Çelebidin elçi kēlip ol daġı 'ināyetka ser-efrāz boldı ve ol nevāhīnin qal'aları **184**^{l61a} (1) ve mesākinleri bāc u ħarāc qabūl kılıp Şāhib-kırān andın orduġa barıp Kütāhiyye Tonguzluknı³⁷⁸⁹ Ya'kūb Çelebiġa³⁷⁹⁰ (2) bērdi ki Şāhib-kırānġa mülāzım ērdi ve şāhzādelēġa ħükm boldı ki kışlakka bargaylar ve Uluġ Qal'asını uruş (3) bile alıp Celāl-i islāmġa oq tēgip ölgen üçün ērenlerin öldürüp ħātūnlar bile tıflarnı (4) esir kıldılar ve Celāl-i islām vefātıda tārīh dēptürler.

beyt

kāne te' rīḥuhu bi-nısf-i receb

ṭayyib-i rūḥ ü (5) ṭāb meşvāḥ³⁷⁹¹

Egridiz ve Nasibin fethi Şāhib-kırān şecā'at āyīn ihtimāmı bilen

³⁷⁸⁸ Nazmın tercümesi: "İzmir güç sahibi, dünya fethedicisi Mir Temür'den dolayı bozuldu ve o hisar ki hiçbir padişah, hisarının kenarlarına zafer kemendini atamadı. Kayser, yedi yılda savaş ile deġişim tozunu bile ona oturtmadı. (O kaleyi) bu padişaktan dolayı (yani Temür'dan dolayı) iki hafta içinde fethettiler, kökünden sökerek aldılar. Başarının ustalığı, kol gücü ve iyi tedbir almaktır."

³⁷⁸⁹ *Tonguzluknı*: P *Tonguzluk*

³⁷⁹⁰ *Çelebiġa*: P *Çelebiġa*<ġa>

³⁷⁹¹ Beyitin tercümesi: "Ölümü Recep ayının ortasındadır. Ruhu güzel ve toprağı güzel kokulu olsun."

Hamîd mülkide deryâçadur, uzun- (6) -lığı yegirmi beş yığaç ve eni dört yığaç etrâf ü cevānibide³⁷⁹² bâğāt u besātīn köpdür, yaqasında taşdın (7) şehir bendi yasapturlar. Egridizğa meşhûrdur³⁷⁹³ üç taraf sudadur ve bir tarafı³⁷⁹⁴ taqqa kütüb-i³⁷⁹⁵ tevārīhde ol qal'anı (8) Felekābād dērler ve ol deryāda eki cezīredür şehrga yakında birini Gülistān ve birini Nasībīn³⁷⁹⁶ dērler. Ol qal'aga³⁷⁹⁷ (9) qalın halk bēyik yer üçün anda cem' bolup ērdiler Şāhib-kırān ol mülk fethi üçün müteveccih boldı. Ol (10) evānda Ildırım Bā-yezīdka şa'b maraž-ı müstevlī bolup Şāhib-kırān Mevlānā Mes'ūd-ı Şīrāzī ve Mevlānā Celāle (11) 'd-dīn ṭabībni Qayşer devāsı üçün mülāzım kıldı ve özi ılğap se-şenbih küni Egridizğa nüzül kılip³⁷⁹⁸ Şāh-ruh (12) ve Ābā Bekr ve İskender ve Sultān Hüseyn Mīrzā beglerdin Şeyh Nüre'd-dīn, Şāh Melik qal'aga müteveccih bolup ba'zı tağ (13) üstidin yörüp qal'anı musahhar kıldılar. Köp kişi katl bolup ba'zını³⁷⁹⁹ suğa salıp ol cezīreğa bardı- (14) -lar. Mecnū' şāhzādelar ve begler at ve uy tērisidin 'amedler yasap kövürge çalıp cezīreğa yörüdi- (15) -ler. Şeyh Bābā ki ol mevzi'de serdārı ērdi çığıp³⁸⁰⁰ Nasībīn feth boldı. Bu esnāda haber yetti ki qurretü'l-'ayn-ı salṭanat³⁸⁰¹ (16) Muḥammed Sultān Mīrzā bī-ḥuzūrdur. Andın yanıp çün Koniyyağa yetti şāhzādelar ve Muḥammed Qaramān ḥizmetler kılip (17) Şāhib-kırān ol menzildin köç kıldı ērse³⁸⁰².

Qayşer-i Rūm ve Muḥammed Sultān Mīrzānıñ vefātı zikride

Şa'bān (18) sene ḥamsa ve semānimiede³⁸⁰³ penc-şenbih küni haber keldi ki Ildırım Bā-yezīd sāķī-yi eccl eligidin şerbet-i mevt içip ḥunāk-ı (19) dīku'n-nefes bile vefāt boldı. Bu haberdin Şāhib-kırān 'aceb müte'ellim boldı, anıñ üçün ki ḥayālī bar ērdi ki Qayşer- (20) -nıñ esbāb-ı salṭanatını āmāde kılip mecnū' ol merz ü būmnı ya'nī Rūmnı aña bergey ammā taqdīr qalemi muḥālīf (21) ol ḥāl ērdi. Çün Akşehrğa yetti Qayşerñiñ³⁸⁰⁴ müte'allıklarını köñül bērip ḥil'atlar kēyürdi ve oğlı 'İsā Çelebiğa

³⁷⁹² cevānibide: T cevānibde

³⁷⁹³ meşhûrdur: P meşhūr

³⁷⁹⁴ tarafı: T taraf

³⁷⁹⁵ kütüb-i: T'de yok.

³⁷⁹⁶ Nasībīn: T Naşībīn

³⁷⁹⁷ qal'aga: P'de yok.

³⁷⁹⁸ kılip: T kıldı

³⁷⁹⁹ ba'zını: P ba'zı

³⁸⁰⁰ çığıp: T çıkıp

³⁸⁰¹ qurretü'l-'ayn-ı salṭanat: T qurretü'l-'aynda

³⁸⁰² ērse: T'de yok.

³⁸⁰³ ḥamsa ve semānimiede (805'te): T ḥamsīn ve semānimiede (850'de)

³⁸⁰⁴ Qayşerñiñ: P Qayşer

185^[61b] (1) ağır bahâlik hil'at kâydürüp muraşsa' kemer şemşir ve altun bend ve barlık şadağ ve yüz bār-gir at ve Rûm hükûmeti üçün (2) yarlık al-tamğa bilen bērip dēdi ki: atasının süyekini miḥaffe bilen selātin kēbi Bersāğa ēltip öz (3) 'imāretide defn kılsunlar³⁸⁰⁵ ve Qayşerzāde Bersā sarı barıp bu esnāda Dāne H'āce kēlip dēdi ki: Mevlānā Ferruḥ-ı (4) Tabīb şāhzādeğa müşhil bērip müfid tüşmey buḥār-ı aḥlāttın maraz-ı şar'ğa ögrüldi. Şāhib-kırān hem ol (5) zamān atlanıp ta'cıl bilen barıp çün rencür başığa yētti ol-türlük nā-tüvān ērdi ki tekellüm³⁸⁰⁶ mecāli yok ērdi, (6) şāhzādelerni miḥaffede yatḥurup hem ol zamān köç kıldı. Çün evc-i merḥale tayy boldı şāhzādeniñ (7) rūḥı kālbüd kafaşıdın pervāz kılıp aşlı merkez sarı yüzlendi. Bu vāqı'a şa'bān sene *ḥamsa ve semānimiede*³⁸⁰⁷ (8) vāqı' boldı müddet-i 'ömri yēgirmi tokuz yıl ērdi.

naẓm

ḳayda-sēn kim boldı cān tūni firāḳıñ birle çāk

(9) cānga yēttük çün ki ērür mātemiñ pes derd-nāk

bāğ-ı cennet-i serv ērdiñ nē tiler-sēn gül ara

āb-ı ḥayvān-ı (10) 'ayndur-sēn nē barur-sēn zīr-i ḥāk

Ḳarār u taḥammül bir yolu şehriyār-ı felek-temkīn zamīridin raḥt bağladı (11) ve şabr 'inānı ...³⁸⁰⁸ ēligidin çığıp vażī' ü şerīf ēr ve ḥ'ātūn ol mātemde ḳara kēyip boyınlarığa kiz astı- (12) -lar. Ir ve zīr nefir fiğānıdın şubḥ-ı rüz-ı maḥşer şayḥası zāhir boldı. Şāhib-kırān ol vāqı'aī cān keseldin Teñri Te'ālā (13) ḳazāsığa rızā bērip tilini kerīme-yi *innā li-llāhi ve innā ileyhi rāci'ūn*ğa³⁸⁰⁹ ēvürüp buyurdı ki ḡusl ü techīz (14) ü tekfīdin soñ cesedini tābūtta ḳoyup miḥaffe bilen ḥaçirlerğa yüklediler ve İlyās H'āce ve İbān Bēg (15) ve Dāne H'āce ve Devlet H'āce ve Ümmet ve Veysāl ve Şirāvul Kökülteşni ēki yüz kişi ḳoş at bilen ḳoşup (16) dēdi: çün ēvinçe

³⁸⁰⁵ *kılsunlar*: P *kılsun*

³⁸⁰⁶ *tekellüm*: T'de yok.

³⁸⁰⁷ 805'te.

³⁸⁰⁸

...: P , T

³⁸⁰⁹ *Kur'ân-ı Kerim*, 2. Bakara Sûresi, 156. ayet: "Biz Allah'ımız ve sonunda ona döneceğiz."

yetseniz özge tábüt yasap cesedini anda koyup Veysāl ve Ordu Şāh Sultāniyyeğa (17) éltip Kaydār peygāmbere ‘*aleyhi’s-selām*³⁸¹⁰ mezārıda emānet koyup ve özgeler boş miħaffe ve tábütü başın üstüvār kılıp (18) Avnikte tevaqquf kılsunlar ve alar hem ol zamān müteveccih bolup Şāhib-kırān Akşehrdin ‘azīmet kılıp bēgler (19) sevāb {körünmey} dēdi. {Ol sebeb} bilen hükm boldı ki ħalāyık mātem tonını taşlasunlar. Bu esnāda Mısr pādīşāhığa <yibergen> yētişip (20) Atlamışnı Mısr pādīşāhı ta‘zīm ü tevfir bilen yiberip sikke vü ħuṭbe Şāhib-kırān atığa okup elçileri bilen (21) nuḳūd u cevāhir ü İskenderānī ve Mısrī nefis ruḥūtlar yiberip bāc u ħarāc kabūl kıldı ve Şāhib-kırān elçilerğa ħil‘at ü kemer **186**^{162a} (1) ü sīm ü zer bērip ve Mısr pādīşāhı üçün muraşsa‘ efser ü pādīşāhāne ħil‘at yiberdi.

Qara Tatar qavminiñ zikri ve şāhib- (2) -kırān alarnı Rūmdın Semerqand sarı köçürgeni zikride

Tatar éliniñ Etrāk arasıda şöhretleri bar érdi (3) ve burun zamānda ‘adedleri yētmış miñ evlūkke yētişkendür ve Hıṭāyda ekşer-i aqvāmğa ġālib erkendür ve Moğol (4) bilen köp ħuṣūmet kılgandurlar ki tafşılı Türk tevārīḥ{i}de mestürdur ve çün Tēñri Te‘ālā Çingiz Hānğa devlet (5) bērdi hükm kıldı ki barçasını öldürsünler, çerik hükm bilen ‘amel kıldılar. Çün Moğol birlen kıda érdiler (6) küdeklerini yaşurdılar ve ol etfāl ulğayıp ba‘zı alardıñ emāret mertebesige yēttiler. **el-kıssa** Ol maħallda ki (7) Meñü Ka‘an, Hülegü Hānnı Īrānğa yiberdi Qara Tatar élin aña қоşup érди ve Hülegü Hān Tebrizde pādīşāh (8) bolup alarğa Rūmda yurt bērdi ve alar Rūmğa dāħil bolup endek fursatta barça bay boldılar. Çün Şāhib-kırān (9) Qayserğa ġālib boldı Qara Tatar uluğlarını tilep ħil‘atlar bērip hükm kıldı ki Māverāü’n-nehr sarı köçsünler ve çerik alarnı (10) ki otuz miñ kişi bar érdiler, köçürüp ordu bilen Semerqandğa müteveccih boldılar.

Şāhib-kırānnıñ Rūm vilāyeti- (11) -dın mūrāca‘at kılganı ve Muħammed Sultān Mīrzā anası ħaremleri³⁸¹¹ bile utru kēlip şāhzāde vefātını bilgeni

Çün tamām (12) memāliki Rūm taht-ı taşarrufқа kirip ol merz ü büm küdür-et-i ağıyardın şāfi boldı. Şāhib-kırān Āzerbāyincān ve ‘Irāk ve Semerqand (13) sarı

³⁸¹⁰ ‘*aleyhi’s-selām*: T ‘*aleyhim*

³⁸¹¹ **ħaremleri: P ħaremler**

müteveccih boldı ve nişan yiberdi ki Muḥammed Sultān Mīrzā anası özge ağalar ve şāhzādeler bilen Avnikkeçe (14) kēlsünler. Çün Kayseriyyeğa yetti ēli naḳblarğa kirip ērdiler ‘Alī Sultān Tovaçığa ḥükm boldı ki alarnı naḳbdın çıġargay³⁸¹². (15) Alar uruşup ‘Alī Sultānğa oḳ tēgip öldi ve çerik alarnı çıkarıp ‘Alī Sultān qardaşı barçanı katl kıldı (16) ve Şāhib-kırān Qara ‘Osmān Türkmenni vilāyetige yandurup çün Āzerbāyincānğa³⁸¹³ yetti Tahurten pīş-keşler tartıp Şāhib-kırān (17) aḡa ḥil‘at bērip vilāyetige yandurdı ve ḡaber yetti ki şāhzādeler yaḡın yettiler ve burun Uluġ Bēg Mīrzā, İbrāhīm Sultān³⁸¹⁴ (18) Mīrzā, Muḥammed Cihāngīr, İcel, Sa‘d Vaḳḳāş Mīrzā orduğa yettiler. Şāhib-kırān alarnı kuçup Muḥammed Sultān Mīrzānıñ ta‘ziyeti tāze (19) boldı ve Avnikde ḡālī tābūtı Hānzāde qaşığa kēltürüp çün ol ḡaldın vāḳıf boldı anıñ dēk bī-hūş (20) boldı ki ḡayāl kıldılar ki meger ölüptür. **el-kıssa** Barça kara kēyip sādāt u ‘ulemā vü meşāyih ü şuleḡā ki eṡrāftın kēlip ērdi- (21) -ler. Şāhzāde tervīḡ-i rūḡı üçün ḡatemāt-ı kelāmu’llāḡ kılıp ta‘ām ü aş bērdiler. Çün ta‘ziyet ber-taraf boldı barçağa **187**^[62b] (1) i‘zāz ü ikrām bilen ruḡṡat³⁸¹⁵ bērdi.

Şāhib-kırānıñ Gürcistān sarı teveccüh kılġanı ve şāhzādelerğa vilāyet (2) bērgeni zikride

Çün Melik Gürgīn pādīşāḡ-ı felek-temkīn bilen ‘ahd ü peymān kılıp ērdi. Bu uçurda mülāzemetқа (3) kēlmey Şāhib-kırānğa bā‘is ol boldı kim Gürcistān sarı bargay ve barānġar ve cōvēnġar bilen Menkūl sarı (4) yörüp. Bu eṡnāda Sultān ‘İsā bā-vücūd muḡālefet işidin peşimān bolup kılıç ve kefen boynıġa asıp Şāḡ-ruḡ Mīrzānı (5) şefī‘ kılıp günāḡ-kārlar dēk Şāhib-kırān mülāzemetige kēldi ve Şāhib-kırān ‘itāb ü serzeniş kılıp günāḡnı baġısladı (6) ve ol nēçe yıllık Mārdīn ḡarācını pīş-keşler bile ‘arz kılıp tāc ü ḡil‘at ü muraşsa‘ kemer bilen müfteḡir bolup kızını (7) Ābā Bekr Mīrzāğa ‘aḡd baġladılar. Bu eṡnāda Aḡ Buġa-yı Gürcī oġlı köp emvāl ve at ve kuş pīş-keş kēltürüp ‘arz (8) kıldı ve Kōstendil Melik Gürgīn qardaşı pīş-keşler bilen kēlip kōrünüş kıldı ve Şāhib-kırān Pīr Muḥammed ‘Ömer (9) Şeyḡ Mīrzāğa dārü’l-mülk Şīrāznı bērdi³⁸¹⁶ qardaşı Rüstem Mīrzā ki Şīrāzda ērdi orduğa yüzlenip yolda Şāhib-

³⁸¹² çıġargay: T çıġargaylar

³⁸¹³ Āzerbāyincānğa: P Erzincānğa

³⁸¹⁴ Sultān: T’de yok.

³⁸¹⁵ ruḡṡat: P ruḡsat

³⁸¹⁶ bērdi: P’de yok.

kırân (10) kişisi yoluktu ki Ispahânî³⁸¹⁷ saña bêrdiler³⁸¹⁸ oğruknı anda koyup özün Urmıyan Qal'asığa 'imâret kılor (11) üçün ve Rûcardka bargın ve Âbâ Bekr bin Mîrzâ Mîrânşâhnı 'Irâk-ı 'Arabğa yiberip ol mülknı aña müsellemler tutup (12) ba'zı béglerni alarğa koştı ki Qara Yûsuf ki ol memleketde istilâ tapıp êrdi def' kılıp Bağdâdnı âbâdân (13) kılsun.

Qara Yûsufnıñ ahvâlî ve Sultân Ahmedniñ Şamğa barganı yüz te'essüf bilen

Çün Qara Yûsuf (14) Şâhib-kırândın kaçıp Rûmğa barıp êrdi çün Şâhib-kırân Rûmğa teveccüh kıldı ol ba'zı kabâyilni talap (15) Sâhil-i Furâtın ötüp Hitka barıp Terākime ve kabâyil aña yığıldılar ve Sultân Ahmed ki Bağdâd ve 'Irâk-ı 'Arab hâkimi (16) êrdi ba'zı vilâyetni Sultân Tâhirğa bérıp ol Hillede iķâmet kıldı. Sultân Ahmed Hilleğa oğlı qaşıda kélip (17) Ağa Fîrûznı ki vezîr ve şâhib-ihtiyâr êrdi tutturdı. Sultân Tâhir bu ma'nâdnın mütevehhim bolup anası bégleri (18) bilen Muhammed Bég, 'Alî Qalender, Mîkâ'ıl, Ferruh Şâh ittifâk kılıp yağı bolup kêçe bilen köfrüktin öttiler. Çün Sultân (19) Ahmed vâkıf boldı su yaqasında kélip oğlının utrusıda olturdu³⁸¹⁹ ve Qara Yûsufka köp mâl kabûl kılıp iltimâs (20) kıldı ki aña meded bolğay. Ol kélip sudın ötüp Sultân Tâhir bile uruşup anı hezîmet kıldı ve Sultân (21) Tâhir bir arıqka yolukup atı yıkılıp şu'le-yi hayâtı muntafi³⁸²⁰ boldı ve Terākime Sultân Ahmed mâlîğa tama' kılıp ol bilip kêçe bile **188**^[63a] (1) kaçıp Bağdâdka bardı ve Qara Yûsuf kényiniçe barıp Bağdâdka yétip fî'l-hâl musahhar kıldı ve Sultân Ahmedni Qara Hasan dengen (2) Bağdâdtın çıkarıp égnige köterip bês yıgaç yol éltti ve yolda bir uy yolukup sultân aña minip Tekrîtka bardı (3) ve Sarık 'Ömer-i Oyirat sultânğa kırk at yarmaq ve silâh ve ruhûttın pîş-keş kıldı ve ba'zı bégler Şeyh Maqşûd, (4) Devletyâr ve 'Âdil Tekrîtte aña koşulup Sultân Ahmed memleketni vedâ' kılıp Şamğa bardı ve Qara Yûsuf 'Irâk-ı 'Arabka (5) istilâ taptı ve çün Şâhib-kırân sarıdn Âbâ Bekr Mîrzâ Bağdâdka müteveccih boldı Rûstem Mîrzânı Âbâ Bekr Mîrzâğa kömek (6) yiberip Hillede koşulup Furâtın ötüp Nehrü'l-ğanemde Qara Yûsufka yéttiler ve alar bile üç miñ kişi êrdi ve Qara Yûsuf (7) köp çerik bile uruş üçün müheyyâ turup êrdi. Şâhzâdeler éki top bolup sudın ötüp muhâlifler bilen (8) muhârebe kıldılar ve Yâr 'Alî, Qara Yûsuf qardaşı uruş dâr ü giride attın yıkılıp

³⁸¹⁷ *Ispahânî: T Isfahânî*

³⁸¹⁸ *bêrdiler: P bêrdük*

³⁸¹⁹ *olturdu: T oturup*

³⁸²⁰ *muntafi: T munqati'*

Şāhib-kırān çeriki fī'l-hāl başın (9) késtiler. Muḥālifler mütezil bolup Qara Yūsuf ma' rekedin çığıp Şām sarı bardı ve mecmū' eli ki on bēş miñ evlik (10) édi³⁸²¹ māl u tavarları³⁸²² bilen şāhzādelər qolıǵa tüşti ve Rüstem Mīrzā nökerleri Qara Yūsuf ḥvātūnını ki İskende- (11) -r {ve} İs{f}end anasıdur tevābi' bile esir kıldılar ve Naķir 'Arab ve özge serdārlarını maķhūr kılıp Rüstem Mīrzā, Yār 'Alīniñ (12) başın orduǵa keltürdi ve Ābā Bekr Mīrzā çün Qara Yūsufın ḥatır cem' kıldı Bağdād 'imāretıǵa meşgūl boldı.

Şāhib-kırān- (13) -nıñ Gürcistān vilāyetıǵa barganı zikride

Çün Şāhib-kırān Gürcistān vilāyetıǵa kirdi Melik Gürgīn ki anda (14) ḥākim érdi ol ḥāldın muṣtarib bolup köp māl yiberip 'arz kıldı ki mēn³⁸²³ bende-yi ḥizmetkār-mēn ki³⁸²⁴ eger (15) maķşūd bāc u ḥarācdur cevāb bēreyim³⁸²⁵ Şāhib-kırān qabūl kılmay vilāyetıǵa kirip memleketini buzup yer bile hem-vār (16) kıldılar ve ol nevāḥide eki dere arasında bir qal'a érdi bēyikligi yüz ellig qarı ve yolu inçe ve pīç-ā-pīç Gürciler (17) anda penāh kılıp Müsülmānlarǵa zararları³⁸²⁶ tēger érdi zāhir-bīn el ol³⁸²⁷ qal'a fethini muḥālāttın bilür érdi- (18) -ler. Şāhib-kırān ol qal'a tüpige barıp muḥāşara kılıp Gürciler fāriǵū'l-bāl oturup daǵdaǵa ḥatırlarǵa (19) yol bērmey. **el-kıssa** Nēce maḥall anı qapap Mekrit elidin Bēgiçek üç kişi bilen tınāb bilen çığıp köp kişini (20) yokqarı tarttılar. Çün şubḥ boldı Gürciler vāqıf bolup bir Ḥorāsānī tekbir dēp ḥātem-i enbiyāǵa 'aleyhim³⁸²⁸ mine't-taḥiyyāti (21) enmāhā Maḥmūd³⁸²⁹ nefirçi nefir çaldı ve kuyıdın qal'a sarı yörüdiler ammā üç kişidin artuķ ol yol bile bara **189**^[63b] (1) almas érdiler. Çün uruş etrāftın boldı ol ellig kişi Bēgiçek alarını yokqarı tartıp <ermey> érdi dervāzeǵa (2) yētip katıķ uruş boldı ve çerik dervāzeni uşatıp anıñ dēk qal'anı feth kıldılar ve Gürcilerni taǵdın (3) taşlap Nazāl ki qal'ada ḥākim érdi tutup keltürüp érenlerni siyāset kılıcı bilen ötkerip ḥvātūn- (4) -lar bile ferzendlerini esir kıldılar ve Nazālınıñ ḥvātūnını ki 'acāyib cemil³⁸³⁰ erkendür Şīrvān Şāḡa baǵışladı ve (5)

3821 édi: T ézi

3822 tavarları: T tovarları

3823 mēn: T men

3824 ki: P'de yok.

3825 bēreyim: T bēreyin

3826 zararları: T zararlar

3827 ol: P o(l)

3828 'aleyhim: T 'aleyhimǵa

3829 mine't-taḥiyyāt innemā' -hā Maḥmūd: T'de yok.

3830 cemil: T cemile

Bègiçekke ki yokkarı barıp³⁸³¹ érdi yarmağ ve hil‘at ve kemer ve³⁸³² şemşir ve at ve tève ve hayme ve har-gāh ve tecemmüldin bėrip bī-niyāz (6) kıldı. Bu esnāda Mevlānā ẖuṭbe‘d-dīn-i ẖummī Şirāzdın ve Hācī Mūsāfir Rüstem Mīrzā ẖaşıdın kėlip pīş-keşler bile kördiler (7) ve Işfahāndın H‘āce Muẖaffer Nazīrī³⁸³³ kėlip nuḳūd u cevāhir ü ecnās ve at ve tève ve ḥaṣir ança³⁸³⁴ ötkerdi ki ‘aql, közi³⁸³⁵ ḥire kıldı (8) ve Kirmāndın Edgü Barulas kėldiler ve Mevlānā Ziyā‘e‘d-dīn-i Sirāc³⁸³⁶ ve Şeyḥ Şadre‘d-dīn ki ḳāḏī ėrdiler ve Seyyid Ḥamza mülāzemetḳa (9) kėldiler. Şeyḥ Maḥmūd Zengī-yi ‘Acem ki nüṣḥa-yı *Cūş u Huroşını* ki Şāhib-ḳırān atıḡa nazm ḳılıpturlar alar bilen³⁸³⁷ ėrdi (10) ammā yolda Tiflīste köfrüktin uçup Kür Suyıda ġarīḳ-i baḥr raḥmet boldı ve oġlı ol kitābnı tüketip Şāhib-ḳırān (11) ẖaşıġa kėltürüp envā‘ ‘āṭıfet ü iḥsān bile meşmül-ı nazar boldı ve Şāhib-ḳırān çün Kertīn ẖal‘asın feth kıldı (12) Abḡaz sarı yörüp Gürcistānnı talan³⁸³⁸ u tārāc kıldılar ve cengellerni kėsip ol memālikke kirip yėti yüz ẖaṣiyye (13) vü mezra‘a vü deyr-i ma‘müreni talap buzup tofraġ bile yeksān kıldılar ve bāġların buzup tüptin ẖutḳardı- (14) -lar. Bu uçurda Melik Gürgīn elçileri yėtip ‘arz kıldılar ki Melik Gürgīn muṭī‘ vü münḳāddur ve bāc u ḥarāc (15) yıldın yılġa ḥizāneġa yėtkürür bėġler yükünüp sözün dēp der-ḥ‘āst kıldılar ki

mıṣrā‘

baġışla luṭfdın (16) Gürgīnni bizge

Şāhib-ḳırān günāhın³⁸³⁹ Şeyḥ İbrāhīmġa baġışlap elçiler yanıp miñ kıızıl teñe Şāhib-ḳırān atı bile (17) meskūk ve miñ at ve³⁸⁴⁰ özge nefāyis aḳmişe ve ġarāyib emti‘adın ve altun ve kümiş tabaḳlar ve on sėkiz mişḳāl (18) bir la‘l-i Bedaḡşān³⁸⁴¹ ėder kėltürdiler. Şāhib-ḳırān andın yanıp Baylakān şehrini ki buzuk ėrdi ābādān ḳılıp (19)

³⁸³¹ *barıp*: T *tartıp*

³⁸³² *ve*: P'de yok.

³⁸³³ Urunbayev neşrinde *H‘āce Muẖaffer Nazīrī* yerine *H‘āce Muẖaffer نطنزی* yazmaktadır. (Urunbayev s. 352a, 439a, 1087).

³⁸³⁴ *ve at ve tève ve ḥaṣir ança*: T'de yok.

³⁸³⁵ *közi*: T *közini*

³⁸³⁶ *Sirāc*: T *Serrāc*

³⁸³⁷ *P+bile*

³⁸³⁸ *talān*: T *talap*

³⁸³⁹ *günāhın*: T *günāhnı*

³⁸⁴⁰ *ve*: T'de yok.

³⁸⁴¹ *Bedaḡşān*: T *Bedaḡşānī*

şehr tamlarını bışuq kerpiçtin yasap êrdi³⁸⁴² bâzâr ve hâmmâmlar ve êvler tarh salıp bir ayda itmâmğa yètti.

(20) Şâhib-kırânın vilâyetleri hâlini sorup zîr-destler dâdığa yètkeni ve Emîrzâde ‘Ömerniñ Mâverâü’n-nehr- (21) -din kèlgeni zikride

Ol maħallda ki Şâhib-kırân Baylaķanda êrdi Muħammed Sultân Mîrzâ ta‘ziyeti üçün memâlik-i Îrân³⁸⁴³ 190^{64a} (1) ve Tûrân eşrâf ü a‘yânı³⁸⁴⁴ mülâzemetķa kèlip êrdiler ve her künde Şâhib-kırân mecliside ‘ulemâ-yı nâm-dâr ü fużalâ-yı (2) rûzgârdın mecma‘î-yi ‘azîm mün‘akid bolur êrdi. Bir kün ‘ulemâ vü fużalâğa dèdi ki: her biriñiz nâhiyedin kèlip-siz daruğa- (3) -lar ve gümâşteler aħvâlinı ‘arz kılıñ ki eger zîr-desttin zîr-destķa hayfı bargan bolsa tedârük kılay. (4) ‘Ulemâ vü fużalâ du‘â kılıp her kişi öz memleketiniñ yahşı yamanın ‘arz kıldılar³⁸⁴⁵ ve Emîrzâde ‘Ömer Semerķandın mülâzemet- (5) -ķa yètip mülâķâtğa ser-efrâz boldı ve ‘arzğa yètti kim Mevlânâ Kûṭbe‘d-dîn-i Kummî üç yüz miñ altun kebekî Şîrâzdın (6) sâverî ve pîş-keş dèp alğaydur³⁸⁴⁶ ve Mevlânâ Şâ‘id-i Şîrâzî Şâhib-kırânğa dèp hûkm boldı ki Mevlânâ-yı mezkûrnı (7) bend kılıp Şîrâzğa èltkeyler ve ol sâverî yarmağını ra‘iyyetķa yandura bergeyler ve Mevlânâ-yı mezkûrnı bend bile (8) Şîrâzğa³⁸⁴⁷ yètkürüp Argun atlık nôkerini boğzıdın asıp cum‘a küni ki èl şehr ü rûstâdın Mescid-i ‘Atîķda (9) cem‘ bolup êrdi. Mevlânânı minber ķaşıda zâr u lâne vü dü-şâh bile turğuzup Mevlânâ Şâ‘id minber üstige (10) çığıp³⁸⁴⁸ Şâhib-kırân sözlerini ki muvaķķıf-ı ittifâķdın şudûr tapıp êrdi ħalâyıķ sem‘îğa yètkürüp H‘âce (11) ‘İmâd-i Faķîh beytini tağayyür bèrip bu türlük oķudı ki:

³⁸⁴² yasap êrdi: P yasaptur<t>

³⁸⁴³ Îrân: T Îrânda

³⁸⁴⁴ a‘yânı: T a‘yânı

³⁸⁴⁵ T 431a sayfasının sağ üst köşesinde şu yazı bulunmaktadır:

ber târîh-i Emîr Têmür Cûş u Huroş

bâz der hâli buden nazm est

mü‘ellif Şeyh Maħmûd Zengî-yi ‘Acemî

Tercümesi: " Cûş u Huroş Emir Temür tarihinde Şeyh Mahmud Zengî'dir."

 nazım edilmiştir, müellifi Acemli

³⁸⁴⁶ alğaydur: T alğamdur

³⁸⁴⁷ Şîrâzğa: P Şîrâz

³⁸⁴⁸ çığıp: T çıkıp

beyt

eger harāb şud in memleket ze şāh medān

ki nezd-i (12) merdüm-i dānā günāh-i mevlānāst³⁸⁴⁹

El du'ā kılıp ol yarmağnı eki ayda egelerige yetkürdiler³⁸⁵⁰ ve ol (13) kış Qarabāğda kışlap ve Hülegü Hān el ve ulus vilāyetini 'Ömer Mīrzāğa bērdi. Haber yetti ki İskender Şeyhī (14) yağı boluptur. Rüstem Mīrzā bile Süleymān-şāh Bēgge hüküm boldı ki Qum ve Kāşān yadaqlarını anıñ kēyiniçe barsun- (15) -lar³⁸⁵¹ ve Şīrvān Şāh Şīrvāndın kēlip envā' pīş-keşler tartıp uluğ toy bērdi. Bu esnāda 'Irāk-ı 'Arabdın Nūre (16) 'd-dīnni³⁸⁵² Sultān Aḥmed tutup kēltürüp yasakka yetkürdiler ve Seyyid Bereke ta'ziyet üçün kēlip Şāhib-kırān³⁸⁵³ (17) har-gāhtın utru çıgıp ve Seyyid Bereke³⁸⁵⁴ destārın köterip Şāhib-kırān bile quçuşup köp yıgladılar ve Māverāü (18) 'n-nehrdin Tirmid³⁸⁵⁵ hān-zādeleri ve H'āce 'Abdü'l-evvel ve Hüsāme'd-dīn ve H'āce Efḍal-ı Kişī ve 'Abdü'l-ḥamīd ve 'Abdü'r-raḥmān, (19) Muḥammed Sultān Mīrzā ta'ziyeti üçün kēlip gāzā yetküzdiler³⁸⁵⁶ ve Şāh-ruḥ Mīrzānı bēgler bilen Gīlān sarı yiberip (20) Gīlān ḥākimleri bāc u harāc yiberip itā'at ü inḳıyād kıldılar ve Qarabāğ kışlağında Emīr Seyyid Bereke marīz bolup (21) her neçe eṭibbā mu'ālecede yed-i beyzā körgüzdiler fāyideī müterettib bolmadı ve ol Seyyid-i büzürg-vārın şāḥīfe-yi ḥayātı matvī³⁸⁵⁷ bolup 191^[64b] (1) rūḥınıñ quşu kālḃūd qafaşdın pervāz kıldı ve süyekini Andḥūdka eltıp emānet koydılar ve Hemedān ve Nihāvend ve (2) Rūcard

³⁸⁴⁹ Beyitin tercümesi: "Eğer bu memleket bozulduysa bunu padişaktan bilme. Çünkü bilgin insanların yanında bu Mevlana'nın suçudur."

Bu beyit T'de de vardır, sayfanın sol kenarına yazılmıştır.

³⁸⁵⁰ yetkürdiler: T bērdiler

³⁸⁵¹ barsunlar: T yibersünler

³⁸⁵² Nūre 'd-dīnni: P Nūrü 'l-verdin

³⁸⁵³ Şāhib-kırān: P şāhib(-kırān)

³⁸⁵⁴ Seyyid Bereke: P Seyyid (Bereke)

³⁸⁵⁵ Tirmid: T Tirmiz

³⁸⁵⁶ yetküzdiler: T yetkürdiler

³⁸⁵⁷ T 431b-19'da buraya bir ok çıkarılarak sayfanın sol kenarına şunlar yazılmıştır:

meṭviyyāt be <be> fetḥ-i mīm ve sükūn-ı tā ve kesr-i vāv ve teşdīd-i taḥtānī çizhā-yı peçīde şuda ve meṭviyyāt zamīr-i kināye ez irādehā meṭ'umāt ḥordenhā ta'āmḥā

Tercümesi: "meṭviyyāt mīm üstünlü, tā sükūnlu ve esreli vav ve noktası altta olan şeddeli harf 'örtölmüş şeyler' meṭviyyāt kinaye zamiri iradeler, meṭ'umāt 'yedirilmiş yiyecekler.' "

ve Lor-ı Kūçek³⁸⁵⁸ tevābi‘ bile İskender Mīrzāğa bērdi ve Sultān ‘İsānı³⁸⁵⁹ kızını zīnet ü tecemmül bile kēltürüp Ābā Bekr (3) Mīrzāğa ‘ağd kıldılar ve Qarabāğ kışlağıdın Şāhib-kırān Semerqand sarı müteveccih boldı ve Şāh-ruḥ Mīrzā qoşulup (4) ve Āzerbāyincānnı Rūm ve Şām ḥudūdığaça ‘Ömer Mīrzā³⁸⁶⁰ bin Mīrānşāh Mīrzāğa bērdi ve şāhzādeğa teşrīfāt-ı (5) fāḥire bērip ḥükkām-ı memālikni meşel Şīrvān Şāh ve Sultān ‘İsā ve Melik ‘İzze’-d-dīn ve Köstendil-i Gürci ve Tizek ve Çalık (6) ve Bestāmnı aḡa mülāzım kıldı ve burun meştūr bolup ērdi ki Rüstem Mīrzā ve Süleymān-şāh Bēg, İskender Şeyḥi (7) def‘i üçün barıp ērdiler. Ol Qal‘a-yi Fīrūzkūhnı muḥkem kılıp oğlını qoyup özi Rüstemdār cengeliğa kirip (8) ērdi. Rüstem Mīrzā anıḡ kēyiniğa barıp Rüstem kēbi Rüstemdārğa kırıptūr qal‘asını musaḥḡar kıldılar ve ol cengellerde bērkıp (9) Süleymān-şāh Bēg vākı‘anı Şāhib-kırānğa ‘arż³⁸⁶¹ kılıp ve Şāhib-kırān ta‘cīl bilen yörüp Ābā Bekr Mīrzā anda kēlip körünüş (10) kılıp der-ḡvāst kıldı ki atası Mīrānşāh Mīrzā Bağdādta bolḡay Şāhib-kırān nazarı bile Mīrānşāh Mīrzāğa baqıp tōrt (11) yüz miḡ altun kebeki ve yüz at özge nefāyis ü zārāyif bile bağışlap Sultāniyyeğa yiberdi ve çün Savuḡ Bulaḡğa (12) yētti ēki yüz at, yüz cebe, yüz miḡ altun kebeki yarmaḡ aḡa bērip ḥükm kıldı ki Süleymān-şāh Bēg³⁸⁶² bēgge qoşulup (13) İskender Şeyḥi def‘i üçün sa‘y kılsun ve ol mīrzā alarğa qoşulup cengellerni kēsip katık yollar bilen (14) İskender Şeyḥi kēyiniçe bardılar ve³⁸⁶³ Şāhib-kırān Savuḡ Bulaḡdın müteveccih bolup ḥükm kıldı ki Pīr Muḡammed Cihāngir Ġaznī (15) sarı barsun Şāhib-kırān³⁸⁶⁴ ve Şemse’-d-dīn ‘Abbās ve özge bēglerge buyurdı ki Qara Tatar ēlini Ḥuvār ve Simnān bilen yörügey- (16) -ler çün³⁸⁶⁵ andın ötüp Fīrūzkūhke yētti

Fīrūzkūh Qal‘anın fethi ve Qara Tatarınḡ yaḡı bolḡanı zikride

Fīrūzkūh (17) İrān vilāyetide ümmehāt kılā‘dındur ve kütüb-i tevārīḡde istiḡkāmı³⁸⁶⁶ meştūr çün Şāhib-kırān anda yētti fī‘l-ḡāl uruş (18) salıp kēçe bilen İbrāḡīm Sultān Mīrzā nōkerleridin Muḡammed Āzād ve Şeyḡ Behlūl ve Bayan Tēmūr cem‘i bilen

³⁸⁵⁸ *Kūçek: T Kūçekni*

³⁸⁵⁹ *‘İsānı: P ‘İsā*

³⁸⁶⁰ *mīrzā: P mīrzāy*

³⁸⁶¹ *‘arż: P ma‘rūz*

³⁸⁶² *Süleymān-şāh Bēg: P, T Süleymān-bēg Şāh*

³⁸⁶³ *ve: T’de yok.*

³⁸⁶⁴ *barsun Şāhib-kırān: P bargay*

³⁸⁶⁵ *ve Şemse’-d-dīn ‘Abbās ve özge bēglerge buyurdı ki Qara Tatar ēlini Ḥuvār ve Simnān bilen yörügeyler çün: T’de yok.*

³⁸⁶⁶ *istiḡkāmı: T istiḡkām*

tağ üstige çığıp bārū³⁸⁶⁷ (19) tüpige bardılar ve³⁸⁶⁸ muqātele vü müdāfa‘a bolup neçe kişi zahımlık boldılar ve çün kündüz boldı çerikni³⁸⁶⁹ bir yolu yörüp (20) kövürge çaldılar İskender Şeyhîniñ oğlu ser-āsime bolup amān tiledi ve Şāhib-kırān amān bērip barça müte‘allık- (21) -leri bilen çığıp anıñ dēk qal‘a ēki künde feth boldı ve bu eṣnāda ḥaber yētti ki Qara Tatar yağı bolup H̄vāce Tēñri Bērmışni ki **192**^[65a] (1) alarnı köçürüp ılgadur ērdi. Zahımlar urup ba‘zı yētip anı tanıp Dāmğānga kivürüp mu‘ālece (2) kıldılar ve özge kürenler ki bu ḥāldın³⁸⁷⁰ ḥaber-dār boldılar firārğa ‘azımet kıldılar. Şemse‘d-dīn ‘Abbās ve Şāh Velī ve³⁸⁷¹ (3) Atlamış ve özge bēgler ki kürenlerge³⁸⁷² müvekkel ērdiler. Bu ḥāldın³⁸⁷³ ḥaber tapıp Damğān nevāhī- (4) -side üç miñ kişi alardın öldürüp biz cemā‘at Esterābād cengeliğa kirdiler ve ba‘zını (5) Şemse‘d-dīn ‘Abbās özi bilen ēltti ve³⁸⁷⁴ Şāhib-kırān ve Bayan³⁸⁷⁵ Qoçin ve³⁸⁷⁶ Qumārī³⁸⁷⁷ Bahādur başlıqlarnı³⁸⁷⁸ Qara Tatar kēyinige yiberdi ve Aḥmed³⁸⁷⁹ (6) ‘Ömer Şeyh Mīrzā, Emīr Burunduk alarğa³⁸⁸⁰ qoşulup Qara Tatarğa Qulzum yaqasında yētip uruş bolup miñ kişi³⁸⁸¹ alardın (7) öldürüp ēki miñ öylük kişi³⁸⁸² alardın yandurdılar ve Şāhib-kırān İskender def‘i üçün müteveccih bolup (8) Şāh-ruḥ Mīrzānı Herātğa³⁸⁸³ yiberdi ve özi tağlardın ötüp deryāçalardın kēcip İskender, Cehennem Dereğa³⁸⁸⁴ (9) bardı ve ol yēr dere-yi dūr ‘amīk cengel³⁸⁸⁵ ve dāyim anda yağmur bolar³⁸⁸⁶ ve ‘acāyib balçıktur³⁸⁸⁷ yaman yolları bar³⁸⁸⁸, ol cihetdin³⁸⁸⁹ anı Cehennem Dere dēr- (10) -ler. Yüz meşakkat bile³⁸⁹⁰ yol yasap köfrükler salıp³⁸⁹¹

3867 *bārū*: T *bāzū*
3868 *ve*: T'de yok.
3869 *çerikni*: P *çerik*
3870 *bu ḥāldın*: P'de yok.
3871 *ve*: P'de yok.
3872 *kürenlerge*: T *kürenlerğa*
3873 *ḥāldın*: T *ḥālda*
3874 *ve*: P'de yok.
3875 *Bayan*: P'de yok.
3876 *Qoçin*: T *Qoçini*
3877 *Qumārī*: P *Qumār*
3878 *başlıqlarnı*: P'de yok.
3879 *P+ve*
3880 *alarğa*: P (a)larğa
3881 *kişi*: P'de yok.
3882 *öylük*: P *öyülük*; *öylük kişi*: T *kişi evlik*
3883 *Herātğa*: T *Herātқа*
3884 *Dereğa*: P *Der(e)ğa*
3885 *cengel*: T *cengeli muhkem*
3886 *yağmur bolar*: T *yamğur yağar*
3887 *‘acāyib balçıktur*: P *‘acāyibtür*
3888 *yolları bar*: P'de yok.
3889 *cihetdin*: T *cihettin*
3890 *bile*: P'de yok.
3891 *salıp*: P'de yok.

öttiler ve³⁸⁹² Sultān Hüseyn Mīrzā ve³⁸⁹³ Şeyh Nūre'd-dīn Bēg özge³⁸⁹⁴ bēgler bilen (11) İskender Şeyh(ī)ğa yētip İskender ēki yüz yadağ bilen uruşğa³⁸⁹⁵ meşgūl boldı ve Şeyh Dervīş Bēg Allāhī (12) yörüp dēdi ki: Yūsuf Barulasnı meded üçün kēltürey³⁸⁹⁶ ve қаравулар ki İskenderğa yētip ērdiler (13) yēgirmi kişi ērdi ve³⁸⁹⁷ İskenderniñ bahādurlıǵını bilür ērdiler³⁸⁹⁸ ve fī'l-vāki' İskender Şeyhīğa dil-āverlık³⁸⁹⁹ mīrās ērdi (14) fī ehl-i³⁹⁰⁰ tevārīh қаşıда муқarrer boluptur ki ol Bījen neslidindür ki atası Gīv ve ceddī Gūderz ve a- (15) -nası Bānū Gūşesb³⁹⁰¹ bin Rüstem dāstāndur³⁹⁰² Firdevsī Eskenaha'llāhu ferādīsü'l-cinānda³⁹⁰³ Bījen tilidin aytur ki

(16) beyt

niyā şīr-i ceng{ī} pider Gīv gurd

hem eknūn bi-bīnī zi men destburd³⁹⁰⁴

el-kışsa Ol³⁹⁰⁵ yēgirmi bahādur köñül (17) ölümğa қойup turdılar ve İskender nēçe nevbet öz kişileri bilen nīzeler bilen hamle kēltürüp (18) ol yēgirmi kişi teprenmey şība oқи bilen anı yandurdılar. 'Āqıbet İskender ki³⁹⁰⁶ çerikidin yüz (19) ēvürmes ērdi ol endek³⁹⁰⁷ nefer allıda³⁹⁰⁸ hezīmet boldı.

3892 ve: P'de yok.

3893 ve: P'de yok.

3894 özge: P öz

3895 Şeyh(ī)ğa yētip İskender ēki yüz yadağ bilen uruşğa: T Şeyhī kēyiniçe barıp Құлzum deryāsıда uruşğa

3896 kēltürey: P kēltürdi

3897 ve: P'de yok.

3898 İskenderniñ bahādurlıǵını bilür ērdiler: P İskender Bēg bahādurlıǵını

3899 dil-āverlık: P dārūlık

3900 fī ehl-i: P zi ehl-i

3901 Gūşesb: T Gişesb

3902 dāstāndur: T destāndur ve

3903 ferādīsü'l-cinānda: P ferādīsü'l-cinān

3904 Beyitin tercümesi: "Dedem savaşçı aslan, babam kahraman Giv, şimdi benim kudretimi göreceksin."

Bu beyit Şehnâme'de geçmektedir.

3905 Ol: P'de yok.

3906 ki: P'de yok.

3907 T 432b'nin aşağı sol kenarına şunlar yazılmıştır:

atı Sikender Şeyhī

Sikender bolǵusı gūyā

atası Gīv bijendin

atası Rüstem evlādı

1355

beyt

Sikender édi Rüstem-i rûzgār

(20) ol endek kişi éligide boldı h^vār

çū küfrān-ı ni‘metini kıldı zuhūr

Sikender bindi raḥş-i ‘ömr żarūr

(21) ve қаравулар³⁹⁰⁹ bilmediler ki İskender қaysı sarı³⁹¹⁰ bardı ve bu hālda Yūsuf Barulas ve Seyfū’l-mülūk **193**^[65b] (1) ve Hācī ‘Abdu’llāh ‘Abbās yétip İskender yurtıǵa tókülüp köp ğanīmet aldılar ve Emīrzāde Rüstem ve Ābā Bekr Mīrzā³⁹¹¹ ve Süleymān-şāh ve Süyünçek Bēg³⁹¹² (2) özge yandın³⁹¹³ қardaşı Luhrāsp ve oǵlı Emīr³⁹¹⁴ ‘Alī ve h^vātūnlarını³⁹¹⁵ esīr kıldılar ve Sultān Hüseyn Mīrzā ve Seyyid H^vāce ve³⁹¹⁶ (3) Şeyḥ ‘Alī Bahādur cengelǵa kirip İskender Şeyḥīǵa³⁹¹⁷ yéttiler ve ol éllig atlık ve³⁹¹⁸ éki yüz yadaḳ bilen³⁹¹⁹ uruşқа turup (4) Sultān Hüseyn Mīrzā bilen³⁹²⁰ cılav öyürüp tüz³⁹²¹ sarı yandı. Muḥālifler cengeldin³⁹²² çıkıp³⁹²³ Emīrzāde yanıp (5) intikām kılıcı bilen ve ekserī yadaḳlarını helāk³⁹²⁴ tofraǵıǵa³⁹²⁵ saldı ve ol uruşda³⁹²⁶ Vefādār bā-vücūd³⁹²⁷ (6) ol kim³⁹²⁸ tişleri İskender nīzesi ḍarbıdın uşalıp

raқam 4112477

raқam ?131427

3908 allıda: T allıdın

3909 қаравулар: T қаравул

3910 қaysı sarı: T қay sarı

3911 Mīrzā: P Mīrzānı

3912 ve Süyünçek Bēg: P’de yok.

3913 yandın: T ıarafdın

3914 Emīr: P Mīr

3915 h^vātūnlarını: T h^vātūnların

3916 ve: P’de yok.

3917 Şeyḥīǵa: P Şeyḥǵa

3918 atlık ve: P atalık

3919 bilen: T bile

3920 bilen: T’de yok.

3921 tüz: P tür

3922 cengeldin: P cengellerdin

3923 çıkıp: T ıǵıp

3924 ekserī yadaḳlarını helāk: T ekser yadaḳlarını helāket

3925 tofraǵıǵa: P to(fra)ǵıǵa

3926 uruşda: T uruşta

3927 ba-vücūd: P (ba-)vücūdı

3928 kim: T ki

erdi İskenderni menküb u maḵhūr kıldı ve İskender (7) Gılān sarı bardı³⁹²⁹ me'āl-i ḥālida iḥtilāf kılıp-tururlar³⁹³⁰ ba'zı dērler ol yolda³⁹³¹ yüz meşakḵat bilen³⁹³² cān-ı şīrīnni³⁹³³ ḵābız-ı ervāḥḵa³⁹³⁴ teslīm (8) kıldı ve ba'zı dērler dervīşler libāsı³⁹³⁵ bilen terk-i dünyā kıldı³⁹³⁶ āvāre boldı. Sultān Hüseyn Mīrzā anı³⁹³⁷ kēyiniçe barıp andın (9) ḥaberī tapmadılar ve andın yanıp çün Sārī Şehriḡa³⁹³⁸ yētti ol vilāyetni Ġıyāse'd-dīn 'Alīḡa bērdi.

Şāḥib- (10) -ḵırānnı³⁹³⁹ Semerḵand sarı teveccūḥ ḵılḡanı zikride

Çün İskender Şeyḥīdin³⁹⁴⁰ nām u³⁹⁴¹ nişān ḵalmadı Māverāū'n-nehr sarı (11) 'azīmet kılıp Rüstem Mīrzānı³⁹⁴² Sa'īd Barulas bile İsfahān³⁹⁴³ sarı³⁹⁴⁴ ve Ābā Bekr Mīrzānı Süyünçek Bēḡ bilen³⁹⁴⁵ Bağdādḵa yandurdı (12) ve İskender Mīrzāḡa Hemedānnı bērdi ve Süleymān-şāḥ Bēḡge³⁹⁴⁶ Re'y ve Fīrūzkūhnı³⁹⁴⁷ müselleḡ tuttı ve özi ta'cīl bilen (13) Bestāmḡa yētip Sultānū'l-'ārifīn ziyāretiḡa fāyīz boldı ve Pīr³⁹⁴⁸ Pādişāḡ³⁹⁴⁹ Esterābāddın³⁹⁵⁰ kēlip körünüş kılıp³⁹⁵¹ (14) ve Caḵcīrān Suyıda Şāḡ-ruḡ Mīrzāḡa³⁹⁵² körünüş kıldı ve andın Şāḡ-ruḡ Mīrzānı yandurup çün³⁹⁵³ Çiçektuḡa yētti (15) Ābāḵ Tilbedin re'āyā tazallūm kılıp ḡükm boldı ki ayaḡıdın³⁹⁵⁴ tēşip baş tēpen asıp andın ötüp³⁹⁵⁵ ilḡar kılıp³⁹⁵⁶ (16) Belḡdin³⁹⁵⁷ ötüp Ceyḡundın 'ubūr kılıp Ḥān-

3929 *bardı*: P'de yok.
3930 *kılıp tururlar*: T *kılıpturlar*
3931 *yolda*: P'de yok.
3932 *bilen*: P'de yok.
3933 *şīrīnni*: P *meserreti*
3934 *ervāḥḵa*: T *ervāḥḡa*
3935 *libāsı*: P *libās*
3936 *terk-i dünyā kıldı*: P'de yok.
3937 *anı*: P (a)nı
3938 *şehriḡa*: P *şehriḡa*
3939 **Şāḥib-ḵırānnı**: P **Şāḥib-ḵırān**
3940 *Şeyḥīdin*: P *Şeyḡdin*
3941 *u*: P'de yok.
3942 *Mīrzānı*: P *Mīrzā*
3943 *İsfahān*: P *İsfahār*
3944 *sarı*: T *yiberdi*
3945 *Bēḡ bilen*: P *Bahādurnı*
3946 *Bēḡge*: P *Bēḡ*
3947 *Fīrūzkūhnı*: P *Fīrūzekūhnı*
3948 *Pīr*: T *Bebūr*
3949 *Pādişāḡ*: P *Pādişāḡı*
3950 *Esterābāddın*: T *Esterābādtın*
3951 *kılıp*: T *kıldı*
3952 *Mīrzāḡa*: T *Mīrzā kēlip*
3953 *çün*: P *çü*
3954 *ayaḡıdın*: P *ayaḡdın*
3955 *ötüp*: T'de yok.

zāde ‘Alāu’l-mülk évige nüzül kıldı ve andın Kışke barıp (17) Şeyh Şerefe’d-dîn Külâl ve atasının mezarını tavfi {üçün} Semerkandğa müteveccih boldı ekābir ü eşrāf utru kēlip (18) Şāhib-kırān<nı> şehrgā kirip Muḥammed³⁹⁵⁸ Sulṭān Mīrzā³⁹⁵⁹ medresesinde ki ḥālā Gūr-ı Mīrgā meşhūrdur tüşüp (19) kalın aş bērdiler ve bu esnāda Frenkdin elçi kēlip tansuk nēmerseler kēltürdi³⁹⁶⁰ ki ol cümledin muşavver (20) bürdeler³⁹⁶¹ ērdi ki hergiz anıñ nazarı Mānī-i³⁹⁶² şüret-ger ḥayālīde³⁹⁶³ ötmeydür ērdi ve Şāhib-kırān³⁹⁶⁴ quriltay kılip (21) uluğ toy kılip ol toyda on ēki sütünluḡ bār-gāhnı ki saḳirlāt u maḥmal Frengīdin tikip ērdiler, ferrāşlar bir haftada yüz meşakḳat bilen ol bār-gāhnı turğuzdılar. Ayturlar ki vūs‘ati ol mertebede ērdi ki³⁹⁶⁵ on ēki miñ kişi kölegeside³⁹⁶⁶ turar ērdiler³⁹⁶⁷. Bu esnāda Mısrđın elçiler kēldi ve şāhzādelar **194**^[66a] (1) yığılıp ol a‘zam³⁹⁶⁸ toyda Uluḡ Bēg Mīrzā ve İbrāhīm³⁹⁶⁹ Sulṭān Mīrzā ve İcel Mīrzā³⁹⁷⁰ ve Aḥmed Mīrzā ve Seyyid Aḥmed, Baykara³⁹⁷¹ Mīrzānı ked-ḥudāy³⁹⁷² kıldılar ve³⁹⁷³ (2) Şeyh Şemse’d-dīn³⁹⁷⁴ Muḥammed-i Cezerī ‘aḳd bağlap ḥutbe oḳudı ve³⁹⁷⁵ nēçe kēçe³⁹⁷⁶ kündüz ol toy köterdi ve Şāhib-kırān Mısr ve³⁹⁷⁷ Şām Efrenç (3) ve Hindüstān ve Deşt-i Kıpçaḳ ve sāyir ekābir ü eşrāf ve bēgler ve muḳarrebler ü mülāzımlarıḡa³⁹⁷⁸ fāḥir ḥil‘atlar bērip in‘āmāt (4) bilen³⁹⁷⁹ mestūr ḥātır³⁹⁸⁰ kıldı.

³⁹⁵⁶ kılip: T kıldı

³⁹⁵⁷ Belḥdin: T Belḥtin

³⁹⁵⁸ ve atasının mezarını tavfi {üçün} Semerkandğa müteveccih boldı ekābir ü eşrāf utru kēlip Şāhib-kırān<nı> şehrgā kirip Muḥammed: T’de yok.

³⁹⁵⁹ P+<ki>

³⁹⁶⁰ kēltürdi: T kēltürdiler

³⁹⁶¹ bürdeler: T bürdeleri

³⁹⁶² Mānī-i: P’de yok.

³⁹⁶³ ḥayālīde: P ḥayālde

³⁹⁶⁴ Şāhib-kırān: P şāhib(-kırān)

³⁹⁶⁵ toy kılip ol toyda on ēki sütünluḡ bār-gāhnı ki saḳirlāt u maḥmal Frengīdin tikip ērdiler, ferrāşlar bir haftada yüz meşakḳat bilen ol bār-gāhnı turğuzdılar. Ayturlar ki vūs‘ati ol mertebede ērdi ki: P’de yok.

³⁹⁶⁶ kölegeside: P köle(ge)side

³⁹⁶⁷ turar ērdiler: P turardılar

³⁹⁶⁸ a‘zam: T ‘azīm

³⁹⁶⁹ T+mīrzā

³⁹⁷⁰ ve İcel Mīrzā: P’de yok.

³⁹⁷¹ Baykara: P Bayḡar(a)

³⁹⁷² ked-ḥudāy: T ked-ḥudā

³⁹⁷³ ve: P’de yok.

³⁹⁷⁴ Şemse’d-dīn: P’de yok.

³⁹⁷⁵ ve: P’de yok.

³⁹⁷⁶ kēçe: T’de yok.

³⁹⁷⁷ ve: P’de yok.

³⁹⁷⁸ mülāzımlarıḡa: T mülāzımlarḡa

³⁹⁷⁹ bilen: T bile

³⁹⁸⁰ ḥātır: T’de yok.

Şāhib-kırānnıñ Hıṭāy yörüşiğe ‘azīmet kılğanı zikride

Çün ‘ayş ü ‘işret eyyāmı müntehī (5) boldı Şāhib-kırān buyurdı ki tovaçılar tunçal kılsunlar³⁹⁸¹, çerik né türlük yarağ bilen³⁹⁸² hāzır bolsunlar ve bu hālda (6) Taşkend ve Sayrām ve Yeñi ve Aşparda ve Cedteni Hıṭāyğaça Uluğ Bēg Mīrzāğa bērdi ve Andigān ve Aḥsiked³⁹⁸³ ve Tārā- (7) -z ve Kāşğarnı³⁹⁸⁴ Hoṭengāça İbrāhīm Sulṭān Mīrzāğa bērdi³⁹⁸⁵ ve Burunduk Bēgge buyurdı³⁹⁸⁶ ki çerik sanın alğay ki³⁹⁸⁷ bu yörüşde (8) né miqdār sipāhī³⁹⁸⁸ bolğusıdur ol mufaşşal kılıp ‘arz kıldı ki³⁹⁸⁹ Māverāü’n-nehr ve Türkistān ve Hıvārezm ve Belh³⁹⁹⁰ ve Bedaḥşān ve Hoṛāsān³⁹⁹¹ ve Māzenderān (9) ve Kara Tatardın ēki yüz miñ kişi³⁹⁹² atlık³⁹⁹³ ve yadağdın³⁹⁹⁴ cem‘ bolurlar. Ol türlük ki³⁹⁹⁵ *Zafer-nāmede*³⁹⁹⁶ mestürdür ki³⁹⁹⁷ fezāyil-me‘āb (10) müteveccih³⁹⁹⁸ Mīr Hıvānd-ı müverriḥ³⁹⁹⁹ *Ravzatü’ş-şafāda* keltürüp-turur kim⁴⁰⁰⁰ Sulṭān Aḥmed Mīrzādın⁴⁰⁰¹ ki Sulṭān Hüseyn Mīrzāğa küyev bolur ērdi (11) barlar eşitip-mēn ki Şāhib-kırānnıñ⁴⁰⁰² beyān-ı⁴⁰⁰³ vācib defteri bardur ki Hıṭāy teveccühide Şāhib-kırānnıñ⁴⁰⁰⁴ hāşşa ‘ulūfe-ḥ^v{ā}rı üç yüz seksen (12) ēki miñ altı yüz on ēki kişi ērkendür ve hem⁴⁰⁰⁵ Sulṭān Aḥmed Mīrzādın rivāyet kılur ki Şāhib-kırānnıñ⁴⁰⁰⁶ mecmū‘ çeriki sēkiz yüz⁴⁰⁰⁷ miñ atlık⁴⁰⁰⁸ (13) ve yadağ ērkendür ḥükm

-
- 3981 *kılsunlar*: T *kıl<ur>sunlar ki*
3982 *yarağ bilen*: P *bilen ırağ bilen*
3983 *Aḥsiked*: P *Aḥsik(ed)*
3984 T+ve
3985 *bērdi*: P'de yok.
3986 *buyurdı*: T *ḥükm boldı*
3987 *ki*: P'de yok.
3988 *sipāhī*: T *sipāh bile*.
3989 *ki*: P'de yok.
3990 *ve Belh*: P'de yok.
3991 *ve Hoṛāsān*: P'de yok.
3992 *kişi*: P'de yok.
3993 *atlık*: P *atalık*
3994 *yadağdın*: T *yadağtın*
3995 *ki*: P'de yok.
3996 *Zafer-nāmede*: P *Zafer-nāme*
3997 *ki*: T'de yok.
3998 *müteveccih*: T'de yok.
3999 *müverriḥ*: P'de yok.
4000 *keltürüp-turur kim*: T *keltürüptür ki mēn*
4001 *Mīrzādın*: P *Mīrzā*
4002 *Şāhib-kırānnıñ*: P'de yok.
4003 *beyān-ı*: P *bilen*
4004 *Şāhib-kırānnıñ*: P'de yok.
4005 *ve hem*: P'de yok.
4006 *Şāhib-kırānnıñ*: P'de yok.
4007 *yüz*: P'de yok.
4008 *atlık*: P'de yok.

boldı ki Hālil Sultān⁴⁰⁰⁹ Emīrzāde⁴⁰¹⁰ ve Emīrzāde Aḥmed, ‘Ömer Şeyḥ ve Hudāydād⁴⁰¹¹ Hüseynī, Şemse’d-dīn ‘Abbās çerik (14) bile Taşkend ve⁴⁰¹² Şāhruḥiyye ve⁴⁰¹³ Sayrāmda kışlaḳ kılunlar⁴⁰¹⁴ ve Sultān⁴⁰¹⁵ Hüseyn Mīrzā cövēngar⁴⁰¹⁶ çeriki⁴⁰¹⁷ bilen Yessi ve Sayrāmda⁴⁰¹⁸ kışlasunlar ve Şāhruḥiyyeni⁴⁰¹⁹ ki⁴⁰²⁰ (15) burun Fenāket dēr erkendürler ve Çingiz Hān zamānıdın bēri buzūḳ erkendür⁴⁰²¹ buyurdılar ki ābādān kıldılar. Çün (16) Şāh-ruḥ Mīrzā anda muḥaṣṣıl ērdi Şāhruḥiyyeḡa mevsūm boldı. *Sene arba ‘a ve tis ‘tn ve seb ‘amiede*⁴⁰²² ve çün⁴⁰²³ çerik yığıldı (17) sene *seb ‘a ve semānimiede*⁴⁰²⁴ ki āfitāb kavsa dēr Argun Şāhnı Semerḳandḡa yiberdi⁴⁰²⁵ özi müteveccih boldı (18) ve Aḳsulatta nüzūl kıldı. Şāhzādelar ve bēgler ḳuryalarda ḳarār tapıp Sultān Hüseyn Mīrzā (19) Sayrān ve Yessiḡa⁴⁰²⁶ bardı ve Hālil Sultān Mīrzā Taşkendḡa nüzūl kıldı ve ol kış vāḳı ‘aī (20) dest bērdi. Bu söz beyānı⁴⁰²⁷ oldur kim Hālil Sultān Mīrzāḡa ki Cihān⁴⁰²⁸ Sultān Bēgimni⁴⁰²⁹ ki Emīrzāde (21) ‘Alīniḡ kızıdur ve Şāhib-ḳırān aḡa ṭaḡay⁴⁰³⁰ bolur ‘aḡd baḡlap ērdiler ve Emīrzāde anıḡ üçün **195**^[66b] (1) kim Şād⁴⁰³¹ Melik atlıḡ⁴⁰³² ḥvātūn bile ki Hācī Seyfe’d-dīn Bēg⁴⁰³³ ḡumalardın⁴⁰³⁴ ērdi ta‘aṣṣuḳı bar ērdi ḡāyet maḡabbettin anı⁴⁰³⁵ nikāḡ baḡladı ve Hālil Sultān (2) Mīrzā ḡaremi bu ḡālnı Şāhib-ḳırānḡa dēp ḡūkm boldı kim Şād⁴⁰³⁶ Melikni öldürsünler ve Emīrzāde Pīr⁴⁰³⁷

-
- 4009 Sultān: P’de yok.
4010 Emīrzāde: T Mīrzāde
4011 Hudāydād: P Hudāy(dād)
4012 Taşkend ve: P’de yok.
4013 ve: P’de yok.
4014 kılunlar: T salsunlar
4015 T+Aḥmed
4016 cövēngar: P cöv(ē)ngar
4017 çeriki: P çerik
4018 Sayrāmda: T Sayrānda
4019 Şāhruḥiyyeni: P Şāhruḥ(iyye)ni
4020 ki: T’de yok.
4021 erkendür: T ērdi
4022 seb ‘amiede: P *seb ‘amie*. "794'te."
4023 ve çün: P üçün
4024 807'de.
4025 Semerḳandḡa yiberdi: T Semerḳandta ḳoyup
4026 Sayrān ve Yessiḡa: P Yessi ve Sabrān ve Yessiḡa
4027 söz beyānı: P sözi
4028 ki Cihān: P’de yok.
4029 Bēgimni: P Bēgim
4030 ṭaḡay: T ṭaḡayı
4031 kim Şād: T ki Şāh
4032 atlıḡ: P’de yok.
4033 Seyfe’d-dīn Bēg: P Seyfe’d-dīnniḡ
4034 ḡumalardın: T ḡumalarıdın
4035 maḡabbettin anı: P maḡabbetdin
4036 kim Şād: T ki Şāh
4037 Pīr: P Seyyid

Muhammed Cihāngīr Mīrzā⁴⁰³⁸ der- (3) -h^vāst kıldı. Bu uçurda Aḳsulatta ‘arz kıldılar ki Ḥalīl Sultān Mīrzā⁴⁰³⁹, Şād⁴⁰⁴⁰ Melikni yaşurun keltürüptür. Mīrzā⁴⁰⁴¹ Berāt ol h^vātūnnı (4) keltürüp hükm boldı kim⁴⁰⁴² öldürsünler⁴⁰⁴³ ve Sarāy Mülk Ḥānım, Şeyḥ Nüre’d-dīn ve Şāh Melik Bēgge dēdi ki⁴⁰⁴⁴ ‘arz kılın ki⁴⁰⁴⁵ bu h^vātūn⁴⁰⁴⁶ (5) mīrzādın ḥāmiledür, ölümün kutuldu. **el-kıṣṣa**⁴⁰⁴⁷ çün Şāhib-kırānnı bu⁴⁰⁴⁸ ḥaşmet ü⁴⁰⁴⁹ rif’atı ve⁴⁰⁵⁰ bēgler bile çerikni miknet ü refāhiyyeti⁴⁰⁵¹ ol (6) mertebēga yētip ērdi ki ...⁴⁰⁵² aḡa mutaşavvir ērme ērdi. Erbāb-ı vefā vü⁴⁰⁵³ ferāset be-gāyet zevāl-i devlet bīmidin hirāsān (7) ērdiler ve⁴⁰⁵⁴ Şāhib-kırān Aḳsulattın⁴⁰⁵⁵ köçüp Otrargā bardı ve⁴⁰⁵⁶ ol kıṣ anıḡ dēk savuḡ⁴⁰⁵⁷ boldı ki Seyḥūn suyu⁴⁰⁵⁸ yaḡ (8) bağladı ki kārvanlar ve ‘arābalar⁴⁰⁵⁹ yaḡ üstide⁴⁰⁶⁰ ‘ubūr kılur ērdiler. Ol kıṣ Otrarda bolup (9) ḡayālī ol ērdi ki ol yaz Hıṭāy sarı ‘azīmet kılḡay⁴⁰⁶¹ ammā ḡalem-i taḡdīr bu endīşe vü tedbīrgā muḡālīf ērdi. *el-ḡukmu ve’l mulku’llāhu’l-meliku’l* (10) *ḡadīm*⁴⁰⁶².

Şāhib-kırānnı bu merḡale-yi fānīdin uçḡanda ḡılḡanı⁴⁰⁶³ zikride

Cemī’iḡa⁴⁰⁶⁴ ḡükm-i münēbbih carıdur ki ecel ēligidin⁴⁰⁶⁵ barḡa yürekler efkār (11) bolḡay ḡēç ser ü ḡāmeti cūy-bār-ı ḡayvānda⁴⁰⁶⁶ boy tartmaḡay⁴⁰⁶⁷ ki nekebāt-ı

4038 Mīrzā: T’de yok.

4039 Ḥalīl Sultān Mīrzā: P’de yok.

4040 Şād: T Şāh

4041 Mīrzā: T Mīr

4042 kim: T ki

4043 öldürsünler: P öltürsünler

4044 dēdi ki: T dēdiler

4045 ki: P’de yok.

4046 h^vātūn: T ḡātūn

4047 T nüshasında burada sadece **el-kıṣṣa** renkli yazılmıştır.

4048 bu: P’de yok.

4049 ü: P’de yok.

4050 ve: P’de yok.

4051 refāhiyyeti: P refāhiyyet

4052 ...: P , T

4053 vefā vü: T’de yok.

4054 ve: T’de yok.

4055 Aḳsulattın: P Aḳşulaḡtın

4056 ve: P’de yok.

4057 savuḡ: P savu(ḡ)

4058 suyu: P suy

4059 P+ su

4060 üstide: P üstinde suda

4061 kılḡay: P’de yok.

4062 *el-ḡukmu ve’l mulku’llāhu’l-meliku’l ḡadīm*: "Hüküm ve mülkiyet ezeli ve kadim olan Allah'ındır."

4063 *uçḡanda ḡılḡanı*: T *ol cihān-ı [...]*ḡa intīḡāl ḡılḡanı

nekbettin⁴⁰⁶⁸ müntehī bolmağay ve hēç gonçe ruhsār- (12) -lık tiriklik çimenide açılmadı ki hırş-ı⁴⁰⁶⁹ havādīstin⁴⁰⁷⁰ pejmürde bolmadı ve⁴⁰⁷¹ her kim hestlık rahtını bu kâh-ı firūze manzarda keltürdi (13) bī-vefā rūzgār⁴⁰⁷² fenā gerdini kaşr-ı vücūdın çıkardı⁴⁰⁷³ ve her kim rifʿat ʿilmni üç Süreyyāğa efrāhte kıldı endek zamānda Ebū Yahyā (14) hizmetini⁴⁰⁷⁴ renc ü ğinā varçasığa saldı.

şîʿr

bu firūze manzarda kēlmes kişi
ki bolmas perīşān eceldin eşitti

(15) eger kökke rifʿat ilen koydı yay
yēr astıdadur ʿākıbet aña cāy

başinge eger ay bālīn bolur
be-āhire ayağı sifālīn bolur

(16) ğazādur her ʿarūsınñ soñında
keltürdi nev-bahārān āhirinde

gülī ki ħande su-yı gül-zār
ki kılmay gül-ābdın girye-zār

4064 *cemīʿiğa*: T *cemīʿi boyğa(?)*

4065 *ēligidin*: T *oқıdın*

4066 *ħayvānda*: P *ħayvān*

4067 *tartmağay*: P *tartağay*

4068 *nekebāt-i nekbettin*: P

4069 *hırş-ı*: P'de yok.

4070 *havādīstin*: P *havādīs*

4071 *ve*: T'de yok.

4072 *rūzgār*: P *rūzgā(r)*

4073 *çıkardı*: T *çığardı*

4074 *hizmetini*: P *hizmetiğa*

کتاب نسیب

ķayu (17) sebze ıķıptur bostāndın

ki ēsip kōrmedi bād-ı ħazāndın

Ġaraż-ı bu muķaddimāt-ı temhīddin⁴⁰⁷⁵ ol ki ol evān- (18) -da ki Şāĥib-ķırān⁴⁰⁷⁶ Semerķanddın⁴⁰⁷⁷ ıġıp Otrarġa⁴⁰⁷⁸ yētişti⁴⁰⁷⁹ . Ķar ve savuķ⁴⁰⁸⁰ kesretidin ol diyārda⁴⁰⁸¹ iķāmet ķıldı. Nā-gāĥ ehār- (19) -şenbih ķūni şa‘bān sene *seb‘a* ve *semānimiede*⁴⁰⁸² anıġ⁴⁰⁸³ mizāc-ı ĥümāyūnnı⁴⁰⁸⁴ cādde-yi i‘tidālđın⁴⁰⁸⁵ i‘tilāl ser- ħaddıġa (20) intikāl⁴⁰⁸⁶ ķılıp muĥarriķ ısıtma zāt-ı şerefiġa ‘arız boldı ve Şāĥib-ķırān şıdķ-ı niyyet bilen cemī‘ menāĥī- (21) -din⁴⁰⁸⁷ ve me‘āşıđın tevbe ķıldı. Zamān zamān zaĥmet artıp nēe maĥfūz maraż ki muĥtelif ērdiler cem‘ boldılar⁴⁰⁸⁸. Bā- vūcūd ol kim⁴⁰⁸⁹ [Mevlānā Fazlu’l-lāĥ Ṭabībķa ki dem-i ‘İsevī bar ērdi ve ‘ilācda yed-i beyzā-yı Mūsevī kōrsetūr ērdi aşlā mu‘ālece müfid tüşmedi. ün Şāĥib-ķırān bildi ki maraż ‘ilāc-pezīr ērme ve sefer-i āĥirettin ġüriz ērme ĥavātın ve bēġlerni tiledi. Uluġ bēġlerdin Şeyĥ Nūre’d-dīn ve Şāĥ Melik Bēġ bar ērdi vaşıyyet ķılıp dēdi: Pīr Muĥammed] Cihāngīr velī-‘ahd ve ķāyim-maķāmdur ve ĥalīfe ol kim mūtāba‘at ṭarīķin meslūk tutup münāza‘at⁴⁰⁹⁰ u muĥālefettin muĥteriz boluġ, tā munça [yıllıķ sa‘yım zāyi‘] bolmasun, ĥāzır bēġlerge ant bērip dēdi⁴⁰⁹¹: ġāyib bēġler vaşıyyeti özge ķılmasunlar. Bēġler yıġlap dēdiler ki: Ĥalīl Sultān bile kim bēġlerni tilediler tā alar hem⁴⁰⁹² bu vaşıyyetni istimā‘ ķılsunlar. Şāĥib-ķırān dēdi: ecel yaķın yetiptūr [ve ol]

4075 *temhīddin*: T *temhīdīn*
4076 *Şāĥib-ķırān*: P’de yok.
4077 *Semerķanddın*: T *Semerķandtın*
4078 *Otrarġa*: P *Otra(r)ġa*
4079 *yētişti*: T *yētti*
4080 *savuķ*: P *yaġmur*
4081 *diyārda*: P *diyār*
4082 *semānimiede*: P *semānimie* (807’de)
4083 *anıġ*: P (a)nıġ, T+ünide
4084 *ĥümāyūnnı*: P *ĥümāyūn*
4085 *i‘tidālđın*: P *i‘tidālđın*
4086 *intikāl*: P *iştigāl*
4087 *menāĥīdīn*: T *menāĥī*
4088 *boldılar*: T *boldı*
4089 *kim*: T *ki*. Buradan sonra 67a’ya kadar olan kısım sayfanın saġ kenarına yatay olarak yazılmıştır. Bu yüzden satır numarası verilememiştir.
4090 *münāza‘at*: P *münāza‘attın*
4091 *dēdi*: P’de yok.
4092 *tā alar hem*: P’de yok.

güncāyış yoktur ki gāyibler hāzır bolğaylar. Pes Şāhib-kırān şāhzādeler bile⁴⁰⁹³
mülāzımlarğa vaşiyet kılıp naşāyih bile muvāfaqatka delālet kıldı. Çün vaşiyet
tamām boldı⁴⁰⁹⁴ marāz istilā tapıp Mevlānā Heybetu'llāhnı mevālī vü huffāz arasıdın
[içkeri tilep] dēdi ki: tilāvet-i furkān-ı⁴⁰⁹⁵ hamīd ve tekrār-ı⁴⁰⁹⁶ kelime-yi tevḥīdka
muvāzabet kılğay. şām u ḥuften arasında nēce nevbet kelime-yi tevḥīdni dēp şa'bān
ayının on yetisinde cānnı cānānga tapşurdı. *innā li-llāhi ve innā ileyhi rāci'un*⁴⁰⁹⁷
Mevlānā Bahāe'd-dīn-i Cāmī [tārīḥ-i vefātıda aytur. **Tārīḥ**]

[Sultān Tēmür ān] ki çarḥ-rā dil-ḥūn kerd
v'ez ḥūn-i 'adū rūy-ı zemīn gul-gūn kerd

der-hefte-yi şa'bān sūy-ı 'illiyyīn tāḥt
fī'l-ḥāl zi-rıdvān ser u pā bīrūn kerd⁴⁰⁹⁸

ve yana bir tārīḥ birev aytur:
{şehe}n-şāhī ki ma'vāyeş behişt cāvidān āmed
{vedā'i} şehriyārı kerd u tārīḥ-eş hemān āmed⁴⁰⁹⁹

Mevlānā 'Alī Nūre'd-dīn-i Herevī aytur:

[...] Tēmür Ḥān zi-cihān
sūy-ı behişt ü taḥt-ı behişt
[...] şud behişt u tārīḥ-eş
[...]ş nemūde(?) est u behişt⁴¹⁰⁰

⁴⁰⁹³ *şāhzādeler bile*: P *şāhzāde bilen*

⁴⁰⁹⁴ *boldı*: P'de yok.

⁴⁰⁹⁵ *furkān*: P *kur'an*

⁴⁰⁹⁶ *tekrār-ı*: P'de yok.

⁴⁰⁹⁷ *Kur'an-ı Kerim*, 2. Bakara Sûresi, 156. ayet: "Biz Allah'ınız ve sonunda ona döneceğiz."

⁴⁰⁹⁸ Şiirin tercümesi: "Temür, o sultan ki feleği üzdü, yeryüzünü düşmanın kanından kıpırmızı yaptı. Şaban ayının on yedisinde 'illiyyīn (yani gökyüzünün ve cennetin en yüksek kabul edilen yeri) tarafına gitti. Hemen Rıdvān'dan (cennetten) baş çıkardı."

Bu şiir T nüshasında da sayfanın sağ kenarına yazılmıştır.

⁴⁰⁹⁹ Tercümesi: "Yeri ebedî cennet olan şehenşah, padişahlıktan veda etti ve tarihi aynısı çıktı."

196^[67a] (1) bād kā'im-makām ber taht

Şāh-ruḥ ḥusrev firişte sirişt⁴¹⁰¹

Şāhib-kırānnıñ müddet-i ḥayātı yétmiş bir yıl ve saltanatı istiklāl bilen (2) otuz altı yıl erkendür ve⁴¹⁰² otuz altı oğul ve nebire kaldı, dərler Tēmür Bėgñiñ tōrt oğlı bar erkendür. Bu (3) türlük ki⁴¹⁰³ oğlı uluğı⁴¹⁰⁴ 'Ömer Şeyḥ Mīrzā Şāhib-kırān tirikide Ḥurmatu Qal'asında oq yēyip⁴¹⁰⁵ öldi ve andın toquz oğul ve nebire kaldı⁴¹⁰⁶. (4) Bu türlük⁴¹⁰⁷ Pīr Muḥammed oğlı 'Ömer Şeyḥ Rüstem eki oğlı⁴¹⁰⁸ bile 'Osmān ve Sultān 'Alī ve⁴¹⁰⁹ İskender Aḥmed, Seyyid Muḥammed⁴¹¹⁰ Baykara yana⁴¹¹¹ andın kiçik (5) oğlı Cihāngīr Mīrzā ol Şāhib-kırānnıñ⁴¹¹² ol⁴¹¹³ evāyil-i devletide vefāt boldı ve andın on bir oğul ve nebire kaldı (6) ve Muḥammed Sultān Mīrzādın üç oğul⁴¹¹⁴ Muḥammed Cihāngīr, Sa'd Vaḳḳāş, Yahyā ve Pīr Muḥammed Cihāngīr yēti oğul bilen Qaydu, Hālid, Buzencer, (7) Sa'd Vaḳḳāş, Qayşer, Cihāngīr ve üçünçi oğlı⁴¹¹⁵ Mīrānşāh Mīrzā yēti oğul ve nebire bilen Ābā Bekr Mīrzā⁴¹¹⁶ eki oğlı İlengiz, 'Osmān (8) Çelebi, 'Ömer bin Mīrānşāh, Hālil Sultān, İcel ve⁴¹¹⁷ Soyurgatmış ve tōrtünçi oğlı Şāh-ruḥ Mīrzā yēti oğul bilen Uluğ (9) Bėg, İbrāhīm Sultān, Baysunğur, Soyurgatmış, Muḥammed Cuki, Cān Oğlan, Yarı, Tēmür Bėgdin soñ⁴¹¹⁸ ekser bu

⁴¹⁰⁰ ve yana bir tārīḥ birev aytur: {sehe}n-şāhī ki ma`vāyeş behişt cāvidān āmed /{vedā`i} şehriyārı kerd u tārīḥ-eş hemān āmed
Mevlānā 'Alī Nūre'd-dīn-i Herevī aytur: [...] Tēmür Hān zi-cihān/suy-ı behişt ü taht-ı behişt/[...] şud behişt u tārīḥ-eş/[...]ş nemūde est u behişt: P'de yok.

⁴¹⁰¹ Tercümesi: " [...] Temür Han dünyadan cennet ve cennet tahtı tarafına [...] oldu. Cennet ve tarihi [...] oldu ve cennet. Ondan sonra onun yerine geçecek kişi melek huylu padişah Şah-ruh'tur."

bād kā'im-makām ber taht/Şāh-ruḥ ḥusrev firişte sirişt T nüshasında da vardır.

⁴¹⁰² ve: P'de yok.

⁴¹⁰³ ki: P'de yok.

⁴¹⁰⁴ uluğı: P'de yok.

⁴¹⁰⁵ yēyip: P yētip

⁴¹⁰⁶ kaldı: P bolur

⁴¹⁰⁷ Bu türlük: P (Bu tür)lük

⁴¹⁰⁸ oğlı: T oğul

⁴¹⁰⁹ ve: P'de yok.

⁴¹¹⁰ Muḥammed: T Aḥmed

⁴¹¹¹ yana: T'de yok.

⁴¹¹² Şāhib-kırānnıñ: P Şāhib-kırān

⁴¹¹³ ol: T'de yok.

⁴¹¹⁴ T+biri

⁴¹¹⁵ oğlı: P'de yok.

⁴¹¹⁶ Mīrzā: P'de yok.

⁴¹¹⁷ ve: T'de yok.

⁴¹¹⁸ soñ: P'de yok.

şāhzādeler (10) ‘adem boldı⁴¹¹⁹. İstiklāl bilen saltanat ve⁴¹²⁰ Īrān ve Tūrān Şāh-ruh Mīrzāğa qarār taptı. **el-kışşa** Ol vaşıyyet ki Şāhib-kırān (11) kılıp érđi, hēç kişi anıñ bilen ‘amel kılmay boldı olça boldı ba‘zı aḥvāldın ‘an-ḡarīb şerḥ bolğusıdur. Çün Şāhib-kırān⁴¹²¹ (12) bu günbed-i azraḡdın⁴¹²² maḡrib-i fenā sarı yüzlendi kıyāmet küni āşikār⁴¹²³ bolup emīr ü zīr ve⁴¹²⁴ şaḡīr ü kebīrniñ nāle-yi nefīri⁴¹²⁵ ḡazāyir-i (13) ‘ālem-i bālā sākinleriniñ⁴¹²⁶ sem‘iḡa yètti. Şāhzādeler ‘izzet efserini mezellet tofraḡıḡa salıp ḡavāşş u bēḡleriḡa⁴¹²⁷ yır tēp ḡūn-āb⁴¹²⁸ yaşın yüzler- (14) -iḡe yūḡürttiler ve ḡavātūn-i ‘izām tırnaḡ zaḡmı bilen yüzlerin⁴¹²⁹ cerāḡat kılıp yürekler cerāḡatıḡa tuz sēpip bir dem ta‘ziyettin (15) tınmadılar.

naẓm

[memālik(?)] başları yırtıp yaḡanı

kēsip bāl {u} kuyruḡı⁴¹³⁰ barça peydā velī

çıḡıp her sarıdın yüz nāle vü āḡ

(16) ḡvātūn u ér dēdiler vāy veyl āḡ

el-kışşa Şāhib-kırānnıñ⁴¹³¹ techīz ü tekfīḡa⁴¹³² meşḡūl bolup Hindūşāḡ Ḥizāneḡi yosunı⁴¹³³ (17) bilen ḡasl kılıp Mevlānā Ḳuṭbe‘d-dīn Şadr ol emr-i⁴¹³⁴ meşrū‘sın⁴¹³⁵

⁴¹¹⁹ boldı: T bolup

⁴¹²⁰ ve: T'de yok.

⁴¹²¹ kılıp érđi, hēç kişi anıñ bilen ‘amel kılmay boldı olca boldı ba‘zı aḥvāldın ‘an-ḡarīb şerḥ bolğusıdur. Çün Şāhib-kırān: T'de yok.

⁴¹²² günbed-i azraḡ: T günbed-i azraḡ-pūşdın

⁴¹²³ āşikār: T āşkāra

⁴¹²⁴ ve: T'de yok.

⁴¹²⁵ nāle-yi nefīri: T nāle vü nefīri

⁴¹²⁶ sākinleriniñ: P sāzları

⁴¹²⁷ bēḡleriḡa: T bēḡleriḡa

⁴¹²⁸ ḡūn-āb: P'de yoktur.

⁴¹²⁹ yüzlerin: P'de yok.

⁴¹³⁰ kuyruḡı: P kuyuruḡı

⁴¹³¹ Şāhib-kırānnıñ: P Şāhib-kırān

⁴¹³² tekfīḡa: P tekfīn

⁴¹³³ yosunı: T vaşıyyet

⁴¹³⁴ emr-i: T'de yok.

⁴¹³⁵ T+ve

vācibātka⁴¹³⁶ şürü⁴¹³⁷ kıldı⁴¹³⁷ ve⁴¹³⁸ çün fāriğ boldılar hāzır bēgler (18) meşel Bērdi Bēg Sar⁴¹³⁹ Buğa ve kardaşı Şeyh Nūre'd-dīn ve Şeyh Dervīş Bēg Allāhī ve Şāh Melik Bēg ve H'āce Yūsuf⁴¹⁴⁰ havāşş u muḳarrebleri bilen⁴¹⁴¹ ant içtiler ki muḳālefet (19) kılmay vaşıyyettin tecāvüz kılmāğaylar ve Pīr Muḳammed Cihāngīrni velī- 'ahd kılp⁴¹⁴² Semerḳandnı aña bağışlağaylar⁴¹⁴³ ve bilmedi- (20) -ler ki umūr-ı⁴¹⁴⁴ 'izzet ü mezellet⁴¹⁴⁵ ırak ve⁴¹⁴⁶ yakın ḳazā vü ḳader ḳaḳıyyesidedür ve⁴¹⁴⁷ bendeler sa'y ol⁴¹⁴⁸ bābda Melik-i Vehhāb irādesidin (21) hebā vü hederdür ve⁴¹⁴⁹ Şāhib-ḳırānıñ süyekini havātın bilen⁴¹⁵⁰ Semerḳand sarı yiberip şāhzādelerga ve bēglerge⁴¹⁵¹ ki memālik-i 197^{l67b} (1) maḳrūsede ērdiler bu ḳaberni yiberip özleri Semerḳand sarı müteveccih boldılar.

Sultān Hüseyn Mīrzānıñ muḳālefeti ve envā' tefriḳa ve düşmen zuhūri

Çün Şāhib-ḳırān (2) fevti Sultān Hüseyn Mīrzāga yetti miñ kişi bilen atlanıp Semerḳand sarı⁴¹⁵² müteveccih boldı. Bu ḳaberni bēgler⁴¹⁵³ eşitip ta'cıl bilen yöridiler ve ḳaber taptılar ki⁴¹⁵⁴ (3) Şāhruḳıyye ve Taşkendteki bēgler Halīl Sultān Mīrzā bile ittifaḳ kılpırlar. Bēglerga⁴¹⁵⁵ ser-zeniş bilen kitābet bitidiler ki 'acebtür ki bā-vücūdī⁴¹⁵⁶ (4) Şāhib-ḳırān vaşıyyeti siz özgege tābi' bolğay-sız, biz ḳod tābi' bolmas-biz. Ol bēgler kitābetni oḳup ol bey'attın peşimān (5) bolup Burunduḳ⁴¹⁵⁷ Bēgni bēgler ḳaşıda yiberip alar bilen sözleşip yanıp bēglerga meşel Hūdāydād

4136 vācibātka: P vācibāt

4137 kıldı: P'de yok.

4138 ve: T'de yok.

4139 Sar: P Sarı

4140 ve Şeyh Dervīş Bēg Allāhī ve Şāh Melik Bēg ve H'āce Yūsuf: P'de yok.

4141 muḳarrebleri bilen: T muḳarrebler bile

4142 kılp: P bilip

4143 bağışlağaylar: T tapşurğaylar

4144 T+ve

4145 ü mezellet: P'de yok.

4146 ırak ve: P ırakka

4147 ve: P'de yok.

4148 ol: P o(l)

4149 ve: P'de yok.

4150 bilen: T bile

4151 bēglerge: T bēglerga

4152 sarı: P'de yok.

4153 bēgler: P'de yok.

4154 ki: P'de yok.

4155 Bēglerga: P Bēgler

4156 bā-vücūdī: T bā-vücūd

4157 Burunduḳ: P Burundaḳ

Hüseynî, (6) Yâdigâr Barulas⁴¹⁵⁸ Şâh Arulat Mîrzâ⁴¹⁵⁹ ve Şemse'd-dîn 'Abbâsğa aḥvâlinı dèdi ve alar Ḥalîl Sultân Mîrzâdın naḳẓ-ı bey'at kılıp anı hem (7) tergîb kıldılar ve ol zarûret yüzindin⁴¹⁶⁰ müttefîk bolup ammâ ma'nâda andaḳ 'arûs-ı mülk cemâlîğa şifte bolup êrdi ki (8) aslâ köz müṭâla'asıdın kötermes êrdi. Ol tarafdın Şeyḥ Nûre'd-dîn Bêg⁴¹⁶¹ ve Şâh Melik Semerḳand eşikige barıp Argun (9) Şâh alarnı Semerḳandta⁴¹⁶² yol bërmedi ve alar⁴¹⁶³ zarûr yüzindin⁴¹⁶⁴ tâbût bilen⁴¹⁶⁵ ḥavâtinnı Semerḳandğa yiberip⁴¹⁶⁶ özleri Uluḡ Bêg (10) Mîrzâ⁴¹⁶⁷ İbrâhîm Mîrzâ bile Buḥârâğa bardılar⁴¹⁶⁸ ve bu tarafdın Ḥalîl Sultân Mîrzâ Semerḳandğa müteveccih bolup Şâhruḥiyyede⁴¹⁶⁹ köfrük (11) bağladı ve muḳarrer boldı ki barāṅgar⁴¹⁷⁰ burun ötsün. Pes Burunduḡ ve Rüstem⁴¹⁷¹ Taḡay Buğa sudın ötüp köfrükni buzdı- (12) -lar ve Ḥalîl Sultân Mîrzâ yetip köfrük bağlap sudın ötüp⁴¹⁷² ve Rüstem Taḡay Buğa⁴¹⁷³, Ḥudâydâd⁴¹⁷⁴ Hüseynî ve Şemse'd-dîn 'Abbâs yaḡı bolup (13) Açık ve Ferketḡa bardılar ve ol baḡmay Semerḳandğa yüzlendi ve çün Kûhek Suyığa yètti ekâbir ü eşrâf utru kèlip Argun (14) Şâh kilîdlerni kèltürüp mîrzâğa tapşurdı ve şehrga kirip salṭanatḡa⁴¹⁷⁵ şürû' kıldı ve bu mışrâ' târîḡ-i cülûsıdur⁴¹⁷⁶.

(15) mışrâ'

tâc-ı zer ber ser nihâd Ḥalîl⁴¹⁷⁷

4158 Barulas: P'de yok.
4159 Mîrzâ: T'de yok.
4160 yüzindin: T yüzidin
4161 Nûre 'd-dîn Bêg: P Nûre 'd-dînniḡ
4162 Semerḳandta: P Semerḳandḡa
4163 alar: P ala(r)
4164 yüzindin: T yüzidin
4165 bilen: T bile
4166 yiberip: T yiberdi
4167 Mîrzâ: P Mîrzânıḡ
4168 Buḥârâğa bardılar: P bardılar Buḥârâğa
4169 Şâhruḥiyyede: P Şâhruḥiyye
4170 barāṅgar: P barāṅga(r)
4171 ve Rüstem: P'de yok.
4172 sudın ötüp: P'de yok.
4173 ve Rüstem Taḡay Buğa: T'de yok.
4174 Ḥudâydâd: P Ḥudâyd(âd)
4175 salṭanatḡa: P sulṭâ(n)lıkḡa
4176 ve bu mışrâ' târîḡ-i cülûsıdur: T'de yok.
4177 Anlamı: "Altın tacı Halil başına koydu."

Ve eki künden son uluğ ta'ziyet tutup şāhzāde köp tezevvüd ü⁴¹⁷⁸ şadaqāt erbāb-ı ihtiyāc- (16) -ka bērip ança aş elge bērdiler ki açlar mi'desidin cū' kâfilesi müddetü'l-hayevāt raht bağladı ve şu'arā⁴¹⁷⁹ vü fuḡalā mersiyeler⁴¹⁸⁰ (17) dēp ol cümledin H'āce 'İşmetu'llāh bin⁴¹⁸¹ H'āce Mes'ūd-i Buḡārī mersīye⁴¹⁸² dēptür ki maṭla'ı budur⁴¹⁸³:

beyt⁴¹⁸⁴

ey felek ḡar-gāh vīrān kun ki sultān (18) ḡāyib est

taḡt⁴¹⁸⁵ go ber ḡāk bi-nīşin çün Süleymān ḡāyib est⁴¹⁸⁶

el-kışsa Ḥalīl Sultān Mīrzā ḡazāyin eşikin açıp genc-i 'ālemni ki (19) memālikde kāyimdin⁴¹⁸⁷ cem' bolup ērdi yaḡşı ve yaman erāzil ü evbāşka üleşti. İtlāf u iḡrāk yarmaḡnı⁴¹⁸⁸ terāzū bilen (20) üleşip nuḡūd-ı maḡrūbı⁴¹⁸⁹ ḡar-vār bilen belki kıṭār bilen ēlttiler tā endek zamānda ol ağır gencler telef bolup

(21) beyt

Allāh Allāh kim yığışturdi ve kim kıldı telef

Ḥalīl Sultān Mīrzānıñ memleket⁴¹⁹⁰ ü ḡükümetiḡa 'arşa-yi zevāl⁴¹⁹¹ ma'rūz-ı **198**^[68a] (1) intikālḡa kēldi. Anıñ şerḡı⁴¹⁹² öz maḡallıda kēlür.

⁴¹⁷⁸ *tezevvüd ü*: P'de yok.

⁴¹⁷⁹ *şu'arā*: P *şu'ar(ā)*

⁴¹⁸⁰ *mersiyeler*: T *mersiyyeler*

⁴¹⁸¹ *bin*: P'de yok.

⁴¹⁸² *mersīye*: T *mersiyye*

⁴¹⁸³ *maṭla'ı budur*: P'de yok.

⁴¹⁸⁴ **beyt**: T'de yok.

Bu beyit T'de vardır.

⁴¹⁸⁵ *taḡt*: T [*taḡt*]

⁴¹⁸⁶ Beyitin tercümesi: "Ey felek, büyük çadırı boz, çünkü sultan kayıptır. Tahta söyle toprağa otursun, çünkü Süleyman kayıptır."

⁴¹⁸⁷ *memālikde kāyimdin*: P *memālik-i 'ālemdin*

⁴¹⁸⁸ *yarmaḡnı*: P *yar(ma)ḡnı*

⁴¹⁸⁹ *maḡrūbı*: T *maḡrūbeni*

⁴¹⁹⁰ *memleket*: P'de yok.

şehriyār-ı ‘ālī-şān-ı müte‘ālī mekân-ı Şāh-ruḥ Mīrzā⁴¹⁹³ Sultān cülûsı memleket-i Īrānında bērir

Erbāb-ı fazl u kemāl ‘arzığa⁴¹⁹⁴ (2) yêtkürür ki⁴¹⁹⁵ eger Tēmür Bēg küregen evlādının ḥālâtı⁴¹⁹⁶ şerḥ bilen⁴¹⁹⁷ tesvīd kılsa başka mücelled terbiyet kılmak kerek. Lā-cerem icmāl ü imā yüzindin⁴¹⁹⁸ Şāh-ruḥ Mīrzā (3) ḥālâtı arasında evlād ḥālını öz maḥallıda⁴¹⁹⁹ meştūr kılgusıdır. *inşā’a’llāhu Te‘ālā* şādıku’l-kavl müverriḥlerdin menkūl- (4) -dur ki çün Şāḥib-kırānının vākı‘a-yi ḥāyileside dāru’s-saltāna Herātka yetti Şāh-ruḥ Mīrzā ḥusrevlik efserini başıdın ve şehriyārlik (5) ḥil‘atını ēgnidin⁴²⁰⁰ salıp anıḡ dēk maḥzūn boldı ki şerḥi beyāḡa sıḡmas. Ḥavāşş-ı devlet⁴²⁰¹ u ‘użemā-yı devlet yer öpüp dēdiler⁴²⁰² ki (6) dünyā maḥall-ı ḥavādisdür ve cihānda dāyım bolmaḡlık muḥālāttındur⁴²⁰³, bu ötküçi⁴²⁰⁴ cihānının resmi oldur ki eger büzürg- (7) -vār ata dāru’l-ḡarāḡa⁴²⁰⁵ barsa nām-dār oḡlı ḡā’im-maḡām bolḡay.

beyt

dıraḡtī ki boldı cihānda bülend
eger kēlse gerdündin (8) aḡa gezend

çün bī-cāy bolsa ayaḡı hemīn
nīkī şāḡka bērgüsidür yerin

⁴¹⁹¹ *zevāl*: T *telef*

⁴¹⁹² *şerḥi*: P *şerḥ*

⁴¹⁹³ *Mīrzā*: P’de yok.

⁴¹⁹⁴ *‘arzığa*: P *‘arzaḡa*

⁴¹⁹⁵ *yêtkürür ki*: P *tēgürdük*

⁴¹⁹⁶ *ḥālâtı*: P’de yok.

⁴¹⁹⁷ *bilen*: P’de yok.

⁴¹⁹⁸ *yüzindin*: T *yüzidin*

⁴¹⁹⁹ *ḥālâtı arasında evlād ḥālını öz maḥallıda*: P *ḥāletni evlād ḥāletni arasında öz ḥālıda*

⁴²⁰⁰ *ēgnidin*: P *ēgnid(in)*

⁴²⁰¹ *devlet*: T *ḡazret*

⁴²⁰² *dēdiler*: P *dēd(i)ler*

⁴²⁰³ *bolmaḡlık muḥālāttındur*: T *bolmaḡ ḡabīl muḥālāttındur*

⁴²⁰⁴ *ötküçi*: P *ötüküçi*

⁴²⁰⁵ *dāru’l-ḡarāḡa*: P *dār(ü’)l-ḡarāḡa*

A'yân-ı mülk ü erkân-ı devlet ittifâkı bilen tâc başığa (9) koyup hutbe vü sikke elkâbı bile⁴²⁰⁶ zîb ü zînet taptı. Çün serîr-i devletka olturdi béglerdin Mızrâb Hasan, Sofî Tarhân ve (10) 'Alîge Bégni Horâsân zabtı için⁴²⁰⁷ koyup Semerkand sarı müteveccih bolup⁴²⁰⁸ Dere-yi⁴²⁰⁹ Zeng yetkende Seyyid H'âce Bég kèlip dèdi: Halîl Sultân Mîrzâ⁴²¹⁰ (11) pâdişâh bolup hazâyinini⁴²¹¹ üleştî. Bu esnâda⁴²¹² hükûm kıldı ki Herâtnı ki Têmür⁴²¹³ Bég fethidin son ƣal'ası buzuk⁴²¹⁴ (12) dervâzesi yok tiledi ki 'imâret ü⁴²¹⁵ müretteb kılğay. Pes Fîrûz-şâh Bégge buyurdi ki Ƙubbetü'l-İslâm Herâtnı ki⁴²¹⁶ yahşî hav(â) ve yahşî (13) su bilen⁴²¹⁷ barça âfâk u büldânga fazîleti bardur ve⁴²¹⁸ fî'l-vâkı' ma'den-i 'ulemâ vü fużalâ vü⁴²¹⁹ mecmû' erbâb-ı şıdk u şafâdur âbâdân u ma'mûr kılğay.

(14) beyt

ger kişi sorsa ki ƣayı şehr yahşî dünyâda
ger cevâb râst bîrseñ dè érür şehrî Herî

bu cihân deryâ Horâsân ortada misl-i şadef

(15) ol şadef içre érür şehr-i Herî çü gevherî

Endek furşatta Fîrûze Şâh Bég andaƣ 'imâret kıldı ki şürefât sûrı ya'nî⁴²²⁰ (16) bārûsı eyvân-ı⁴²²¹ keyvândın ötti ve ƣandaƣ-ı 'amîk'din öy ve⁴²²² balıg arƣasığa yetti⁴²²³.

⁴²⁰⁶ *bile*: T *bilen*

⁴²⁰⁷ *üçün*: P *üçü(n)*

⁴²⁰⁸ *bolup*: T *boldı*

⁴²⁰⁹ *dere*: P *der(e)*

⁴²¹⁰ *Mîrzâ*: P'de yok.

⁴²¹¹ *hazâyinini*: T *hazâyinni*

⁴²¹² *esnâda*: P *esnâd(a)*

⁴²¹³ *Têmür*: P *Têmü(r)*

⁴²¹⁴ T+*édi*

⁴²¹⁵ *ü*: P'de yok.

⁴²¹⁶ *Herâtnı ki*: P'de yok.

⁴²¹⁷ *hav(â) ve yahşî su bilen*: T *su bilen ve yahşî havâ*

⁴²¹⁸ *ve*: P'de yok.

⁴²¹⁹ *fużalâ vü*: P'de yok.

⁴²²⁰ *ya'nî*: P *bārûsı*

⁴²²¹ T+*ü*

⁴²²² *ve*: P'de yok.

Yaşurun kalmasun ki Herāt kadīm şehirler- (17) -dindür ve zū-şevket⁴²²⁴ pādişāhlar
anıñ⁴²²⁵ ‘imāret ve⁴²²⁶ revnaķıda ihtimām kılıpturlar. Ol türlük ki bu rübā‘idin
ma‘lūm bolur⁴²²⁷.

(18) beyt

Luhrāsp ki èyledi Herī bünyād

Guştāsb ki binā kılıptur ābād

andın soñr{a} hemīn ‘imāret kıldı

(19) İskender-i Rūmī zībā erdi dād

Ammā bu ‘imāret⁴²²⁸ sābıķ ‘imārātķa rāciħ ü fāyiķ kēldi ve Şāh-ruh Mīrzā özi⁴²²⁹
Semerķand sarı⁴²³⁰ (20) teveccüh kıldı⁴²³¹. Çün Uluğ Lengerģa yētti Sultān Hüseyn
Mīrzā kēlip koşuldu⁴²³². Çün Andhūddın⁴²³³ ötüp Ceyhūn yaķasıda nüzül kıldı. (21)
Halīl Sultān Mīrzānıñ elçisi kēlip dēdi ki: el ve muṭī‘dur-mēn, Māverāü’n-nehr
memleketi źabṭı⁴²³⁴ üçün birevni⁴²³⁵ ...⁴²³⁶ 199^[68b] (1) koyarlar bu қaravaştın kim
şāyeste⁴²³⁷ bolğay. Şāh-ruh⁴²³⁸ Mīrzā⁴²³⁹ ol sözni⁴²⁴⁰ qabūl kılıp yanıp Andhūd⁴²⁴¹
yētkende Sultān Hüseyn Mīrzā yağı bolup (2) qarār kıldı ve Uluğ Bēg Mīrzā ve
İbrāhīm Sultān Mīrzā Buḡārādın kēlip koşuldılar. Bu esnāda Pīr ‘Alī Tāz, Halīl

4223 yētti: P yattu
4224 zū-şevket: P şevket
4225 anıñ: P'de yok.
4226 ‘imāret ve: P ‘imārāt
4227 bu rübā‘idin ma‘lūm bolur: T'de yok.
4228 ‘imāret: P ‘imāretde
4229 özi: P rüzī
4230 sarı: P'de yok.
4231 kıldı: T kılıp
4232 koşuldu: T koşulup
4233 Andhūddın: T Andhūdtın
4234 memleketi źabṭı: T memleketide źabṭ
4235 birevni: P'de yok.
4236 ...: P ḡ‘āh, T ḡod
4237 şāyeste: T şāyesterak
4238 Şāh-ruh: P Şeh-ruh
4239 T+la‘l
4240 sözni: P yüzni
4241 Andhūd: P Andhū(d)

Sultān Mīrzādın⁴²⁴² kaçıp Belhka (3) keldi ve Şeyh Nüre'd-dīn Bēgni Halīl Sultān Mīrzā kaşığa yiberdi ki⁴²⁴³ Bēgimni ba'zı hizāne bilen Emīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīrğa yiberip (4) Uluğ Bēg Mīrzā ve İbrāhīm Mīrzā hizāne ve nökerlerini ki Semerḳandadur yibersün ve Ceyhūndın narı aña müsellemler bolsun (5) ve Şeyh Nüre'd-dīn barıp Halīl Sultān Mīrzā kabūl kılıp⁴²⁴⁴ ve Şāh-ruḥ Mīrzā Herātka yandı ve ol maḥallda ki Seyyid H'āce Bēg Tūs Ḳal'asığa bardı Sultān 'Alī-yi Sebzvārī yağı bolup⁴²⁴⁵ Seyyid H'āce Bēg- (6) -niñ köp kişisin⁴²⁴⁶ öldürüp Seyyid H'āce Bēg üstige yörüp Cācermda katli-i 'ām kılıp⁴²⁴⁷ andın Sebzvār barıp H'āce (7) Sultān 'Alīni ḳapadı. Bu esnāda Pīr Pādīşāh Esterābāddın Seyyid H'āce⁴²⁴⁸ Bēg üstige kēlip Sultān 'Alī aña ḳoşulup muḥārebe-yi (8) 'azīm bolup⁴²⁴⁹ Pīr Pādīşāh ve⁴²⁵⁰ Sultān 'Alī münhezim boldılar.

Mīrānşāh Mīrzā evlādınñ aḥvāl Tēmūr Bēgniñ vefātının soñ⁴²⁵¹ Cihān-şāh Bēgniñ katli zıkrıde⁴²⁵²

(9) Sābıḳan⁴²⁵³ mezkūr boldı ki Tēmūr Bēg yēti yıllıḳ⁴²⁵⁴ yörüşdin mūrāca'at ḳılğanda Hūlegü Hān memleketini 'Ömer Mīrānşāh Mīrzāğa (10) bērdi ve aḡası Ābā Bekr⁴²⁵⁵ Mīrzānı Bağdādta qoyup bā-vücūd ol-kim⁴²⁵⁶ 'Ömer Mīrzānıñ atası Mīrānşāh Mīrzā ve aḡası Ābā Bekr Mīrzā ol⁴²⁵⁷ ḥudūdta (11) ērdiler Tēmūr Bēg ḥūkm kılıp ērdi ki barça 'Ömer Mīrzā car ve bolcarığa ḥāzır bolsunlar. Çün Tēmūr Bēg fevtiniñ ḥaberi (12) 'Ömer Mīrzāğa yētti atası ve aḡasıdın endīşe ḳılmay saltanat da'vāsı⁴²⁵⁸ ḳıldı. Cihān-şāh Bēg ki ekser evḳāt (13) şurb-ı mūdāmğa meşḡul ērdi⁴²⁵⁹

⁴²⁴² *Mīrzādın*: P'de yok.

⁴²⁴³ *T+Hānge*

⁴²⁴⁴ *kılıp*: T *ḳıldı*

⁴²⁴⁵ *Seyyid H'āce Bēg Tūs Ḳal'asığa bardı Sultān 'Alī-yi Sebzvārī yağı bolup*: P'de yok.

⁴²⁴⁶ *kışisin*: P *kışisiniñ*

⁴²⁴⁷ *kılıp*: T *bolup*

⁴²⁴⁸ *H'āce*: P'de yok.

⁴²⁴⁹ *muḥārebe-yi 'azīm bolup*: T'de yok.

⁴²⁵⁰ *ve*: T'de yok.

⁴²⁵¹ *soñ*: P'de yok.

⁴²⁵² *ḳatli zıkrıde*: P *ḳatl*

⁴²⁵³ *sābıḳan*: P *sābıḳ*

⁴²⁵⁴ *yıllıḳ*: T *yıllık*

⁴²⁵⁵ *aḡası Ābā Bekr*: P *Ābā Bekr aḡası*

⁴²⁵⁶ *kim*: T *ki*

⁴²⁵⁷ *ol*: P *o(l)*

⁴²⁵⁸ *da'vāsı*: P *da'v(ā)sı*

⁴²⁵⁹ *ērdi*: P *ēdi*

ba‘zı müfsidler sözi bilen ‘Ömer Mîrzâ üstige yörüp neçe uluğ bəgini⁴²⁶⁰ öldürdi ve ‘Ömer Mîrzâ çühre- (14) -leri bilen uruşka turup Cihân-şâh Bəg tura almay⁴²⁶¹ münhezim boldı. Ba‘zı bəgler⁴²⁶² kəyiniçe barıp bəgni tutup öldürdiler (15) ve ‘Ömer Mîrzâğa ol yaman kəlip Cihân-şâh Bəg oğlanlarını terbiyet kıldı. Bu esnada Ābā Bekr Mîrzâ Bağdādtın Hemedānga (16) kəlip ‘Ömer Mîrzâğa kişi yiberdi ki⁴²⁶³ bat⁴²⁶⁴ kəlsün ki⁴²⁶⁵ ba‘zı işlerde meşveret kılalı. Ābā Bekr Mîrzâ⁴²⁶⁶ eki yüz kişi bilen (17) ‘Ömer Mîrzâ uruşığa yətip dīvān-hānede tüşmek hem ol ərđi ve tutmaq hem⁴²⁶⁷ ol Süyünç⁴²⁶⁸ Bəgge kākülidin tutup⁴²⁶⁹ ayağığa kümüş (18) bend koyup Qahqaha Qal‘asında maħbūs kıldılar ve Mîrānşāh⁴²⁷⁰ Mîrzâ çün⁴²⁷¹ Ābā Bekr Mîrzâ tutulğanıdın⁴²⁷² haber taptı Hōrāsān sarı (19) müteveccih boldı. Kālpüşka⁴²⁷³ yətkende Şāh-ruḥ Mîrzâ haber tapıp Seyyid H‘āce Bəgni ba‘zı bəgler bilen⁴²⁷⁴ utru yiberdi ki eger yağı (20) bolsa muqātele vü müdāfa‘a kılğaylar ve eger əl bolsa⁴²⁷⁵ miħmāndārlıq kılıp öz vilāyetığa yandursunlar. Alar Mîrānşāh Mîrzâğa yətip mîrzā yaḥşı sözler dēp bəgler⁴²⁷⁶ (21) hem yaḥşı miħmāndārlıq kıldılar ve Sultān ‘Alī-yi Sebzvārī ki Seyyid H‘āce Bəgdin kaçıp ərđi Mîrānşāh Mîrzâğa **200**^[69a] (1) koşulup ərđi mîrzādın anı tilep oğlanları bilen⁴²⁷⁷ öldürdiler. Bu ḥālatta Ābā Bekr Mîrzâ benddin⁴²⁷⁸ ḥalāş bolup Mîrānşāh Mîrzâ oğığa (2) koşula bardı⁴²⁷⁹.

4260 *bəgini*: P *bəgni*
4261 *tura almay*: P *turalmay*
4262 *T+ya nī*
4263 *ki*: P ‘Ömer Mîrzâ *haber yiberdi ki*; ‘Ömer Mîrzâ *haber yiberdi ki*: T‘de üzeri çizilmiştir.
4264 *bat*: P *bad*
4265 *ki*: P‘de yok.
4266 *Mîrzâ*: P‘de yok.
4267 *hem*: P‘de yok.
4268 *Süyünç*: T *Süyünçek*
4269 *tutup*: P‘de yok.
4270 *Mîrānşāh*: P *Mîrānşā(h)*
4271 *çün*: P‘de yok.
4272 *tutulğanıdın*: P *tutğanıdın*
4273 *Kālpüşka*: T *Kālpüşğa*
4274 *bilen*: P‘de yok.
4275 *muqātele vü müdāfa‘a kılğaylar ve eger əl bolsa*: P‘de yok.
4276 *P+<bəgler>*
4277 *bilen*: P‘de yok.
4278 *benddin*: T *bendtin*
4279 *koşula bardı*: T *koşuldi*

Ābā Bekr Mīrzānıñ ħabsdın⁴²⁸⁰ ħalāş bolğanı zikride⁴²⁸¹

Çün ‘Ömer Mīrzā⁴²⁸², Ābā Bekr Mīrzānı bend kıldı öz ħaremlerini ki Ĥüseyn-i⁴²⁸³ Barulas⁴²⁸⁴ Sultāniyye (3) yiberip⁴²⁸⁵ bu ħālda envā‘ ħaberlerini bér ol-kim⁴²⁸⁶ Gürciler Naĥcivān ve Genceni⁴²⁸⁷ taladılar. Bistām ve Çākır ve Şīrvān (4) pādişāhı yağı boldılar ve Sultān Aĥmed Bağdādın Devlet Ĥ‘āce Inaĥtın aldı ve Sultān Aĥmed ve Kara Yūsuf⁴²⁸⁸ (5) Mısrđın ħalāş bolğanları ...⁴²⁸⁹ beyān bolğusıdır ‘Ömer Mīrzā bir cemā‘atnı⁴²⁹⁰ Gürciler üstige yiberip Süyünçek Bègniñ⁴²⁹¹ özi Merāgağa⁴²⁹² bardı. ‘Ömer Mīrzāğa ‘arz (6) kıldılar ki munda bir dervīş⁴²⁹³ bardur Bābā Sengi⁴²⁹⁴ atlık ki andın kerāmāt şādır bolup ol-türlük ki⁴²⁹⁵ taş ve tofrağ⁴²⁹⁶ eligide ħand u nebāt bolur⁴²⁹⁷. ‘Ömer Mīrzā (7) buyurdı ki dervīşni tutup keltürdiler⁴²⁹⁸ ve ol Ķādī Muĥammed ĥuzūrıda semā‘ kılıp bir barça kesekni eligide (8) koydılar. Ft’l-ĥāl ħand boldı. Bā-vücūd bu ĥāl Ķādī dedı: bu kişi ehl-i bid‘at-turur⁴²⁹⁹ ve öldürmegi mubāĥdur⁴³⁰⁰. ‘Ömer Mīrzā⁴³⁰¹ ĥükm (9) kıldı ki Bābānı öldürsünler. Bābā dedı: bizge naşīb şehādettur⁴³⁰² ammā bu pādişāhnıñ⁴³⁰³ zevāl-i devleti (10) yakın-turur⁴³⁰⁴, mundın soñ körüñ ki⁴³⁰⁵ nè vāķı‘alar⁴³⁰⁶ bolğusıdır ve ġarāyib ittifāķattın⁴³⁰⁷ oşal kün ki Bābānı öldür- (11) -diler Ābā Bekr⁴³⁰⁸ Mīrzā benddin⁴³⁰⁹

- 4280 *ħabsdın: P (ħabs)dın*
4281 *bolğanı zikride: P bolğan*
4282 *‘Ömer Mīrzā: P’de yok.*
4283 *Ĥüseyn-i: P Ĥasan-ı*
4284 *Barulas: T+bile*
4285 *Sultāniyye yiberip: T Sultānga yiberdi*
4286 *kim: T ki*
4287 *Naĥcivān ve Genceni: P Naĥcivāndın Gencni*
4288 *Yūsuf: T Yūsufnıñ*
4289 *...: T*
4290 *beyān bolğusıdır ‘Ömer Mīrzā bir cemā‘atnı: P’de yok.*
4291 *Bègniñ: P Bèg*
4292 *Merāgağa: P Merāga*
4293 *dervīş: T dervīşī*
4294 *Sengi: T Bèngi(?)*
4295 *ki andın kerāmāt şādır bolup ol-türlük ki: P ve*
4296 *ve tofrağ: P’de yok.*
4297 *P+ve tofrağ*
4298 *keltürdiler: P keltür(di)ler*
4299 *bid‘at-turur: T bid‘attur*
4300 *öldürmegi mubāĥdur: P’de yok.*
4301 *‘Ömer Mīrzā: T Mīrzā ‘Ömer*
4302 *naşīb şehādettur: T şehādet naşibtür*
4303 *pādişāhnıñ: P pādişā(h)nıñ*
4304 *yakın-turur: T yakındur*
4305 *ki: P’de yok.*
4306 *nè vāķı‘alar: T nèler vāķı‘a*
4307 *ittifāķattın: P ittifāķdın*

kutulup Sultāniyye Qal'asını mutaşarrıf boldı. Bu söz beyānı⁴³¹⁰ oldur ki 'Ömer Mīrzā tiledi ki⁴³¹¹ Ābā Bekr Mīrzānı⁴³¹² öldür- (12) -gey⁴³¹³, zehrlık şerbet yiberip ol içmedi ve 'Ādil ve 'İsānı yiberdi ki kēçe bilen öldürgeyler. (13) Oşbu 'Ādilniñ nökeri mīrzāğa haber dēp yaşurun bir kılıç bērdi ve 'Ādil ve 'İsā ol⁴³¹⁴ kün (14) Ābā Bekr Mīrzā qaşıda⁴³¹⁵ çağır içtiler ve namāz-ı⁴³¹⁶ dīger nerdka meşgūl bolup kılıç bilen çıgıp⁴³¹⁷ Ġāfil⁴³¹⁸ Inağ üçün mu'atıl ērdiler. (15) Ābā Bekr Mīrzā bahāne bilen öyge⁴³¹⁹ kirip bendtin⁴³²⁰ uşatıp kılıç bilen çıkıp 'Ādil ve 'İsānı fī'l-hāl qatl (16) kıldı. Ġāfil öyge yörüp⁴³²¹ anı ortadın köterdiler⁴³²². **el-kıssa** On bēgni öldürüp qal'anı mutaşarrıf (17) boldı ve ēki miñ tümen naqd anda tapıp erāzil ü evbāşka üleşip ve⁴³²³ yana kün atası⁴³²⁴ ve Pīr Hüseyn-i (18) Barulas koşulup Re'yğa bardılar ki Mīrānşāh Mīrzāğa koşulğaylar. Gürciler 'Ömer Mīrzā (19) ılğarın basıp 'Ömer Mīrzā Sultāniyyeğa⁴³²⁵ bardı. Ābā Bekr Mīrzādın eseri körmey 'Abdü'r-rezzāk ve Hüseyn⁴³²⁶ Tēmür (20) ve İsmā'ıl Mühr-dārnı tutup⁴³²⁷ qavgun yiberip Savuq Bulağda⁴³²⁸ yētip şāhzāde ol kün kār-zārī (21) kıldı ki Rüstem ve Tūs cemā'atnı⁴³²⁹ maṭmūs boldı. İsmā'ıl Mühr-dārnı tutup özgeler hāyib ü hāsir⁴³³⁰ **201**^[69b] (1) yandılar ve 'Ömer Mīrzā Tebrīz sarı barıp Şeyḫ Hüsrev şāhī dīvān bolup elge zulm u ta'addī kıla başladı ve Süyünçek Bēg Bağdādtın (2) buzulup yandı ve özi Ḥasan Tēmür Ceteni Bistām üstige yiberip uruşup hezīmet bolup yandı ve özi Şeyḫ (3) İbrāhīm üstige barıp bu esnāda haber kēldi ki Ābā Bekr Mīrzā Sultāniyye Qal'asını alıp 'Ömer

4308 *Ābā Bekr*: P'de yok.
4309 *benddin*: T *bendtin*
4310 *beyānı*: P *beyānnı*
4311 *'Ömer Mīrzā tiledi ki*: P'de yok.
4312 *Mīrzānı*: P *Mīrzā*
4313 *öldürgey*: P *öldürgen*
4314 *ol*: P *o(l)*
4315 *qaşıda*: P'de yok.
4316 *namāz*: P *namā(z)*
4317 *kılıç bilen çıgıp*: T'de yok.
4318 *Ġāfil*: T *Ākil*
4319 *öyge*: T *évge*
4320 *bendtin*: T *benddin*
4321 *Ġāfil öyge yörüp*: T *'Ākil Ġāfil évige kirip*
4322 *köterdiler*: T *köterdi*
4323 *ve*: T'de yok.
4324 *atası*: P'de yok.
4325 *Mīrzā Sultāniyyeğa*: P *Mīrzāğa*
4326 *Hüseyn*: P *Ḥasan*
4327 *tutup*: T'de yok.
4328 *Bulağda*: P *Bulağ*
4329 *cemā'atni*: T *şecā'ati*
4330 *P+<ü hāsir>*

Mīrzā ve bēgler h^vātūnını⁴³³¹ öz nö- (4) -kerleriğa bağısladı. Çerik bu hālını eşitip ‘Ömer Mīrzānın yanıp Ābā Bekr Mīrzāğa kirdiler. Ābā Bekr Mīrzā, ‘Ömer Tābān- (5) -nı tirik⁴³³² koyup yétmiş éki kişi⁴³³³ ‘Ömer Mīrzā bēgleridin⁴³³⁴ öldürdi. Ol cümledin biri Süyünçek Bēg érdi ki kāküli- (6) -din tutup érdi⁴³³⁵ qatl kıldı ve Ābā Bekr Mīrzā Tebrīzğa barıp élge istimālet bērip ba‘zı bēglerni terbiyet kıldı.

‘Ömer Mīrzā Pīr Muḥammed ve Rüstem (7) ve İskender ve ‘Ömer Şeyḥ⁴³³⁶ bilen Ābā Bekr Mīrzā uruşkanı zikride⁴³³⁷

‘Ömer Mīrzā, ‘Ömer Şeyḥ Mīrzā oğlanlarığa қоşулup Ābā Bekr Mīrzā üstige yörیدiler (8) ve Ābā Bekr Mīrzā Tebrīzdin utru barıp ‘azīm uruş bolup burun Ābā Bekr Mīrzā çeriki buzuldı ve yağı talanğa (9) meşğül bolğanda Ābā Bekr Mīrzā kemīn-gāhdın⁴³³⁸ şīr-ğarān(?)⁴³³⁹ kēbi pādīşāhlar üstige yörüp barçanı bir ḥamle bilen⁴³⁴⁰ perīşān kıldı (10) ve alar Işfahānğa⁴³⁴¹ barıp alarnı qabadı. Bu ḥālda ḥaber taptı⁴³⁴² ki Şeyḥ-i Cāmī⁴³⁴³ Sultāniyyeni qabap İbrāhīm-i Şīrvānī⁴³⁴⁴ Bistām ve Tebrīzğa (11) kēliptürler. Lā-cerem şulḥ kılıp yandı ve ‘Ömer Mīrzā Ḥorāsānğa barıp Şāh-ruḥ Mīrzāğa қоşулdı ve Şāh-ruḥ Mīrzā (12) Esterābādın aḡa bērip ve ol anda küçlük bolup müddetīdin soḡ çerik tartıp Şāh-ruḥ Mīrzā bilen uruşup hezīmet bolup⁴³⁴⁵ ve⁴³⁴⁶ özini yaralığ⁴³⁴⁷ tutup kēltürdiler ve mīrzānı⁴³⁴⁸ miḥaffe bilen Herīge⁴³⁴⁹ (13) yiberip Toḡuz Ribātğa yētkende vefāt boldı.

4331 h^vātūnını: P h^vātūnı

4332 tirik: P tikrik/tigrig

4333 kişi: P'de yok.

4334 bēgleridin: P bēglerdin

4335 érdi: P'de yok.

4336 T+mededi

4337 uruşkanı zikride: P uruşkan

4338 kemīn-gāhdın: P kemīndin

4339 şīr-ğarān(?): P

4340 bilen: T bile

4341 Işfahānğa: P Sıfahānğa

4342 taptı: T yētti

4343 Cāmī: P'de yok.

4344 Şīrvānī: P Şīrvānnı

4345 müddetīdin soḡ çerik tartıp Şāh-ruḥ Mīrzā bilen uruşup hezīmet bolup: P'de yok.

4346 ve: T'de yok.

4347 özini yaralığ: P özni yar(a)lıq

4348 mīrzānı: P mīrzā

4349 Herīge: P Herī

ve Sultān Hüseyn Mīrzā hālātında

Çün Sultān Hüseyn Mīrzā Andhūdta Şāh-ruḥ (14) Mīrzādın firār kıldı Halīl Sultān Mīrzā kaşığa barıp ol terbiyet kılıp ve çün ol eyyāmda Pīr Muḥammed Cihāngīr Belhte érdi (15) Halīl Sultān Mīrzā, Allāh-dād ve⁴³⁵⁰ Argun Şāh başlıg⁴³⁵¹ bēglerni aña қоşup Ceyhūn yaқasığa yiberdi ve ol yaman ḥayāl bilen (16) bēglerni tilep⁴³⁵² Tēmür H'āce bilen H'āce Yūsufnı öldürdi ve Argun Şāh ve Allāh-dād⁴³⁵³ özgeler bilen⁴³⁵⁴ zārürettin aña bey'at kıldı- (17) -lar ve çerik yasap Semerқand üstige yörüp Halīl Sultān Mīrzā Çigdelikde utru barıp uruşup⁴³⁵⁵ bēgler ki aña yār bolup érdi- (18) -ler Halīl Sultān⁴³⁵⁶ Mīrzāğa kirdiler ve ol kaçıp Andhūdta⁴³⁵⁷ Süleymān-şāh Bēgge қоşıldı ve Pīr Muḥammed Sultān⁴³⁵⁸ Mīrzānı Süleymān-şāh Bēgdin tilep⁴³⁵⁹ (19) ol bērmey⁴³⁶⁰ Pīr Muḥammed şebīḥūn keltürüp alar kaçıp Şāh-ruḥ Mīrzā kaşığa bardılar ve Süleymān-şāh Bēgni terbiyet kılıp Seraḥsnı aña bērdi (20) ve⁴³⁶¹ çün ol bardı ve⁴³⁶² bēgler igvāsı bilen⁴³⁶³ Sultān Hüseyn Mīrzānı Dervāze-yi 'Irāқda öldürdiler. Çün Süleymān-şāh Bēg ḥaber taptı (21) ki Sultān Hüseyn Mīrzānı öldürdiler izḥār-ı ḥilāf kılıp Şāh-ruḥ Mīrzāğa kişi yiberdi ki eger⁴³⁶⁴ ol ḥazret tiler ki mēn nöker bolsam Şāh Melik Bēgni **202**^[70a] (1) қavup Nūşīrevān Barulasnı öldürsünler⁴³⁶⁵. Çün ḥaber yetti Şāh-ruḥ Mīrzā⁴³⁶⁶ Tūs⁴³⁶⁷ ve Meşhed sarı 'azīmet kılıp 'Abdu's-şamed Hācī Seyfe'd-dīnni⁴³⁶⁸ yiberip dēdi: seni⁴³⁶⁹ (2) Şāhib-қırān ferzendleri cergeside⁴³⁷⁰ tutar érdi, sendin ḥilāf 'acebtür. Ol muṭī' bolmay Kelāt⁴³⁷¹ Қal'asığa bardı ve çün⁴³⁷²

⁴³⁵⁰ ve: P'de yok.

⁴³⁵¹ başlıg: P başlık

⁴³⁵² tilep: P'de yok.

⁴³⁵³ Argun Şāh ve Allāh-dād: T Allāh-dād ve Argun Şāh

⁴³⁵⁴ özgeler bilen: P ö(z)ge bēgler

⁴³⁵⁵ uruşup: P'de yok.

⁴³⁵⁶ Sultān: T'de yok.

⁴³⁵⁷ Andhūdta: P Andhū(d)ta

⁴³⁵⁸ Sultān: T'de yok.

⁴³⁵⁹ tilep: P'de yok.

⁴³⁶⁰ bērmey: P'de yok.

⁴³⁶¹ ve: T'de yok.

⁴³⁶² ve: P'de yok.

⁴³⁶³ bilen: T bile

⁴³⁶⁴ eger: P'de yok.

⁴³⁶⁵ öldürsünler: T öldürsün

⁴³⁶⁶ yetti Şāh-ruḥ Mīrzā: P taptı

⁴³⁶⁷ Tūs: P Tumin(?)

⁴³⁶⁸ Seyfe'd-dīnni: P Seyfe'd-dīn

⁴³⁶⁹ seni: T sēni

⁴³⁷⁰ cergeside: P çerikkeside

⁴³⁷¹ Kelāt: P Kelāb

⁴³⁷² çün: T'de yok.

(3) Şāh-ruḥ Mīrzā⁴³⁷³ yakın yètti Süleymān-şāh Bēg Semerḳand sarı kaçıp bardı ve Seyyid Ḥ'āce Bēg ol vilāyetni muḥāliflerdin⁴³⁷⁴ (4) arıtıp Herātta Şāh-ruḥ Mīrzāğa koşuldı ve Ferāh şāhları muḥālif bolup Ḥasan Cāndār (5) barıp alarnı yasaḳқа yètkürdi ve Uluḡ Bēg Mīrzā ve Şāh Melik Bēgni Andḥūd⁴³⁷⁵ ve Şuburgānga⁴³⁷⁶ yiberip Seyyid Ḥ'āce Bēg- (6) -ni ki yaḡşı işler kılıp érdi bēgler bēgi kıldı.

Pīr Muḥammed Cihāngīr ve⁴³⁷⁷ Ḥalīl Sultān Mīrzā⁴³⁷⁸ uruşı zikride

Ve⁴³⁷⁹ çün Uluḡ Bēg Mīrzā ve Şāh (7) Melik Bēg Andḥūdқа⁴³⁸⁰ bardılar Ceyḥūn üstige⁴³⁸¹ köfrük bağlap Ḥalīl Sultān Mīrzā su yaḳasığa (8) kēlip burun uruş bolup soḡ muşālaḡa bile Ḥalīl Sultān Mīrzā⁴³⁸² Semerḳand sarı⁴³⁸³ yandı ve Şāh Melik Bēgni Pīr Muḥammed (9) Mīrzā tilep Ḥalīl Sultān Mīrzāğa kişi yiberdi ki Şāḥib-kırān vaşiyyeti bile⁴³⁸⁴ taḡt maḡa tēger, sēn⁴³⁸⁵ nē üçün ḥilāf-ı (10) vaşiyyet kılur-sēn. Ḥalīl Sultān Mīrzā⁴³⁸⁶ cevāb yiberdi ki ol Ḳādir⁴³⁸⁷ ki efser u taḡtnı Şāḥib-kırānga bērip érdi ēmdi (11) maḡa 'ināyet kılıptur. Pīr Muḥammed Mīrzā, Uluḡ Bēg Mīrzā ve Şāh Melik Bēg⁴³⁸⁸ bilen sudın ötüp Ḥalīl Sultān utru kēlip (12) Nesefde ēki çerik şaff tartıp katıḳ uruş bolup āḡir Pīr Muḥammed Mīrzā ma'rekedin yüz évürüp köp (13) icmāl ü işḡāl Semerḳandīler⁴³⁸⁹ ēligige tüşti ve Ḥalīl Sultān Mīrzā, Şāh-ruḥ Mīrzāğa kişi⁴³⁹⁰ yiberip 'özr-ḡ'āhlıḳ⁴³⁹¹ kılıp itā'at zāḡir (14) kıldı.

Seyyid Ḥ'āce ibn Şeyḡ 'Alī Bahādur⁴³⁹² yaḡı bolḡanı⁴³⁹³ zikride

4373

T+çün

4374

ol vilāyetni muḥāliflerdin: P muḥāliflerdin ol vilāyetni muḥāliflerdin

4375

Andḥūd: T Andḥūda

4376

Şuburgānga: T Şuburgānda

4377

Cihāngīr ve: P **Cihān**

4378

Mīrzā: P'de yok.

4379

Ve: T'de yok.

4380

Andḥūdқа: P Andḥū(d)қа

4381

P+<ve çün Uluḡ Bēg Mīrzā>

4382

Mīrzā: P'de yok.

4383

sarı: T'de yok.

4384

P+<bile>

4385

sēn: P'de yok.

4386

Mīrzā: T'de yok.

4387

Ḳādir: T Ḳādirī

4388

Bēg: P'de yok.

4389

Semerḳandīler: P Semerḳandlar

4390

kişi: P yek-kişi

4391

'özr-ḡ'āhlıḳ: P 'özr-ḡ'āhlıḳ

4392

Bahādur: P'de yok.

Çün Seyyid H^vāce emīrū'l-ümerā boldı⁴³⁹⁴ ve dimāğı hālel kılıp Herīdin⁴³⁹⁵ Cām sarı (15) bardı ve Şāh-ruḥ Mīrzā keyiniçe barıp alarğa yetip yalğuz alar⁴³⁹⁶ arasığe kirip dedı: ne üçün yağı bolup-(16)-siz, alar barça yadaḵ bolup günāhқа i'tirāf kıldılar ve mīrzā⁴³⁹⁷ günāhların 'afv kılıp alıp yandı. Çün Pul-i Salarğa yetti (17) mīrzā ilgeri barıp ba'zı yaman⁴³⁹⁸ müfsidler Seyyid H^vāceğa⁴³⁹⁹ dediler ki eger⁴⁴⁰⁰ fī'l-meşel pādīşāh seni mu'āf kılsa bizge alarnı⁴⁴⁰¹ şu'ūbet bilen⁴⁴⁰² (18) helāk kılur. Seyyid H^vāce yanıp Tūs sarı bardı ve İskender Mīrzāğa kişi yiberdi ki bēri teveccūh kıp, eger tevḥīk-i (19) refīk bolsa Ḥorāsānnı alıp saḡa⁴⁴⁰³ bēreyin. Ol ḡattnı yolda⁴⁴⁰⁴ tutup mīrzā ḡaşıda⁴⁴⁰⁵ keltürdiler ve mīrzā Tūs sarı 'azīmet kılıp (20) her neçe Seyyid H^vāceğa⁴⁴⁰⁶ istimālet bērip⁴⁴⁰⁷ müfīd bolmadı⁴⁴⁰⁸ ve H^vāce 'Alī⁴⁴⁰⁹ Naşru'llāhnı ki⁴⁴¹⁰ bu ḡarīb ḡāk-sārınḡ ḡadd-ı büzürg-vārı erdi⁴⁴¹¹, ol töhmet (21) bilen ki Seyyid H^vāce Bēg bilen yārdur⁴⁴¹² dēp Mīzrāb Bēgni yiberdi ki⁴⁴¹³ ḡvācenı tutḡay. H^vāce ḡaçıp cihāt ve⁴⁴¹⁴ emvālını aldılar ve Seyyid H^vāce Bēg⁴⁴¹⁵ **203**^[70b] (1) Esterābād barıp Pīr Pādīşāhқа⁴⁴¹⁶ ḡoşuldı ve bu esnāda 'Ömer Mīrzā, Ābā Bekr Mīrzādın ḡaçıp⁴⁴¹⁷ mīrzā mülāzemetiḡa kēlip envā' 'ināyet bilen⁴⁴¹⁸ ser-efrāz boldı ve Esterābād sarı (2) teveccūh kılıp Pīr Pādīşāh ḡalın ḡerik bilen ki⁴⁴¹⁹ barḡanınḡ dir' ü ḡaftānnı⁴⁴²⁰ fīrūze vü la'l dēk erdi bīşedin ḡıḡıp mīrzā üstige yörüp⁴⁴²¹ (3) mīrzā

-
- 4393 **bolḡanı:** P **bo(l)ḡan**
4394 **boldı:** P **kıldı**
4395 **Herīdin:** P **Her(ī)din**
4396 **alar:** P **alarğa**
4397 **ve mīrzā:** T'de yok.
4398 **yaman:** P'de yok.
4399 **H^vāceğa:** P **H^vāce**
4400 **ki eger:** P'de yok.
4401 **bizge alarnı:** P **bizlerni**
4402 **bilen:** T **bile**
4403 **alıp saḡa:** T **saḡa alıp**
4404 **yolda:** P'de yok.
4405 **ḡaşıda:** P **ḡaşıd(a)**
4406 **H^vāceğa:** P **H^vāce**
4407 **bērip:** T **bērdi**
4408 **bolmadı:** T **tüşmedi**
4409 **'Alī:** P'de yok.
4410 **Naşru'llāhnı ki:** P **Naşru'llāh**
4411 **büzürg-vārı erdi:** T **büzürg-vārıdur**
4412 **yārdur:** P **birāderdür**
4413 **ki:** P'de yok.
4414 **ve:** P'de yok.
4415 **Seyyid H^vāce Bēg:** P **H^vāce Seyyid Bēg**
4416 **Pādīşāhқа:** P **Pādīşā(h)ğa**
4417 **ḡaçıp:** P'de yok.
4418 **bilen:** T **bile**
4419 **ki:** P'de yok.
4420 **ḡaftānnı:** T **ḡaftānı**
4421 **yörüp:** T **bardı**

çeriki hem utru çığıp⁴⁴²² rüstā-hīz nişānesi peydā bolup ēki çerik⁴⁴²³ ēki fūlād tağ dēk yā ēki deryā-yı mevvāc dēk⁴⁴²⁴ birbirige yētip⁴⁴²⁵ tīg ve ok (4) ve gürz ve kılıç bilen mihmāndārlikka meşğul boldılar. ‘Ākıbet feth ü⁴⁴²⁶ zafer nesīmi Şāh-ruḥ Mīrzāğa⁴⁴²⁷ ēsip Pīr Pādīşāh yüz (5) ḥasret bilen⁴⁴²⁸ ve āh bilen bīşe⁴⁴²⁹ ve cengelğa kaçıp yüz meşakḳat bilen ol rezmdin Ḥvārezmğa⁴⁴³⁰ bardı ve Seyyid Ḥvāce Şīrāz sarı āvāre (6) boldı. Esterābādın ‘Ömer bin Mīrānşāh⁴⁴³¹ Mīrzāğa bērdi⁴⁴³² Ṭaberistān vilāyeti mīrzāğa müyesser boldı.

yana⁴⁴³³ Pīr ‘Alī Tāznıñ yağı bolğanı⁴⁴³⁴ zikride⁴⁴³⁵ ve Pīr Muḥammed Cihāngīrniñ şehādeti zikride

(7) Çün Pīr Muḥammed Mīrzā, Pīr ‘Alī Tāznı⁴⁴³⁶ tutup tarttı⁴⁴³⁷ terbiyet kılıp⁴⁴³⁸ pāye-yi ḳadrini ‘ayn ḳatındın⁴⁴³⁹ ötkerdi. Ol müdebberde⁴⁴⁴⁰ Şāhib-ḳırān⁴⁴⁴¹ ihtiyār-ı mūte‘allik (8) bolup hēç kişige i‘tibār ḳılmadı⁴⁴⁴² ve istiḳlāl ḥayālī dimāğıda yol bērip⁴⁴⁴³ şāhzādeniñ nökerlerini özi bilen yār (9) kılıp ramazān ayınıñ⁴⁴⁴⁴ on törtide ol bī-pāk-ı ḡaddār, şāhzāde-yi sāde-dilni ḥavāşş u muḳarrebleri bilen şehādet (10) şerbeti içürdi ve çün bu haber Şāh-ruḥ Mīrzāğa yētti tiledi ki Pīr ‘Alī Tāz def‘i üçün bargay haber yētti ki ‘Ömer bin (11) Mīrānşāh Mīrzā yağı bolup Ḥorāsān üstige yörیدی⁴⁴⁴⁵. Lā-cerem Şāh-ruḥ Mīrzā utru⁴⁴⁴⁶ barıp Cām nevāḥīside (12) uruş bolup

4422 çığıp: P yörüp
4423 iki çerik: T'de yok.
4424 mevvāc dēk: P'de yok.
4425 yētip: P'de yok.
4426 ü: P'de yok.
4427 Mīrzāğa: T Mīrzāda
4428 bilen: T'de yok.
4429 bīşe: P'de yok.
4430 Ḥvārezmğa: P Ḥvārezm
4431 Mīrānşāh: P Mīrān(şāh) P nüshasında eksik yazım vardır.
4432 bērdi: T bērip
4433 yana: T'de yok.
4434 bolğanı: P bolğan
4435 zikride: T'de yok.
4436 Tāznı: P Tāznıñ
4437 tutup tarttı: T'de yok.
4438 kılıp: P'de yok.
4439 ḳatındın: T ḳattın
4440 müdebberde: P müdebber
4441 Şāhib-ḳırān: P şāhib(-ḳırān)
4442 ḳılmadı: T ḳalmadı
4443 bērip: T kılıp
4444 ayınıñ: P aynıñ
4445 yörیدی: T yörüiy
4446 utru: P ut<u>ru

‘Ömer Mīrzā kaçıp Mīzrāb Bēg nökerleri Murğābdın ‘Ömer Mīrzānı yarlık kılıp⁴⁴⁴⁷ tutup keltürdiler (13) ve⁴⁴⁴⁸ anı Herāt sarı yiberip⁴⁴⁴⁹ yolda vefāt boldı.

Şāh-ruh Mīrzānıñ Belh sarı yörüp Pīr ‘Alī Tāznıñ cezāğa yētkeni⁴⁴⁵⁰ zikride

Çün Pīr ‘Alī Tāz, (14) Pīr Muḥammed Mīrzānı öldürdi tena‘um u nāz mesnediğa oturup köp memleket taşarrufığa kirdi ve Şāh-ruh Mīrzā Bādğīsdin Belhğa (15) müteveccih bolup ol Pul-ı Hıtabğa kēlip çün mīrzānıñ kēlgenin⁴⁴⁵¹ eşitti andın⁴⁴⁵² kaçıp⁴⁴⁵³ ve eşkālī çerik⁴⁴⁵⁴ kōlığa tüşüp Şāh-ruh (16) Mīrzā buyurdı ki Hindvān Belh kal‘asının ābādān⁴⁴⁵⁵ kılıp Kaydu Mīrzā⁴⁴⁵⁶ bin Pīr Muḥammed Mīrzāğa⁴⁴⁵⁷ bērdi ve Andhūdın⁴⁴⁵⁸ soyurgal (17) Güher Şād Bēgim qardaşı Seyyid Aḥmed Tarhānga bērdi ve özi Herātka⁴⁴⁵⁹ kēlip çerik Pīr ‘Alī Tāz kēyiniçe barıp ‘azīm uruş⁴⁴⁶⁰ (18) bolup ol kaçıp Belhab bardı ve anda ba‘zını özige yār kılıp Yādigār Şāh Arulat aña yētip⁴⁴⁶¹ yana kaçtı. Ba‘zı el ki anıñ bilen ērdiler anı tutup başın kēsip orduğa⁴⁴⁶² yiberdiler.

(19) Tebrīz ve Āzerbāyincān ḥālātıda ve Ābā Bekr ve Mīrānşāh Mīrzā ḥālī ve Sulṭān Aḥmed ve Qara Yūsufnıñ Mısr seferidin ḥalāş bolup Āzerbāyincānga kēlgenleri zikride⁴⁴⁶³

Çün Ābā Bekr Mīrzā Tebrīzdin (20) ‘Ömer Mīrzā def‘i üçün bardı⁴⁴⁶⁴. Şeyh Kaşşāb ki tamğaçı⁴⁴⁶⁵ ērdi taleb u ‘ilm terbiyet kılıp Ābā Bekr Mīrzā kişilerin qavdı. Bistām,

4447 kılıp: T'de yok.

4448 ve: T'de yok.

4449 yiberip: P'de yok.

4450 **yētkeni: P yētken**

4451 kēlgenin: P kē(l)genin

4452 andın: T anda

4453 T+icmāli

4454 çerik: P çeriki

4455 ābādān: P āb(ā)dān

4456 Mīrzā: P'de yok.

4457 Mīrzāğa: P Mīrzā Cihāngīrğa

4458 Andhūdın: P Andhū(d)nı ve Şuburgān

4459 Herātka: T Herātğa

4460 uruş: P+<uruş>

4461 ol kaçıp Belhab bardı ve anda ba‘zını özige yār kılıp Yādigār Şāh Arulat aña yētip: P'de yok.

4462 P+<yiberdi>

4463 **Tebrīz ve Āzerbāyincān ḥālātıda ve Ābā Bekr ve Mīrānşāh Mīrzā ḥālī ve Sulṭān Aḥmed ve Qara Yūsufnıñ Mısr seferidin ḥalāş bolup Āzerbāyincānga kēlgenleri zikride: P Tebrīz Āzerbāyincān ḥāletinde Ābā Bekr bin Mīrzā Mīrān-şā(h) ve Sulṭān ve Qara Yūsufnıñ seferindin Āzerbāyincānga zikride**

4464 bardı: P'de yok.

4465 tamğaçı: P tağmaçı

(21) Cākir, Tebrīzğa kēlip Şeyh İbrāhīm-i Şīrvānī⁴⁴⁶⁶ soñınça⁴⁴⁶⁷ kēlip Bistām kaçıp Şīrvān Şāh Tebrīzni feth kılıp Tebrīz mescid-i cāmi‘de huṭbe Deşt-i Kıpçak pādīşāhığa⁴⁴⁶⁸ **204**^[71a] (1) Şādī Baht⁴⁴⁶⁹ Hān atığa oқudılar⁴⁴⁷⁰ ve ēlge māl havāle kılıp. Bu eṣnāda haber yētti ki Sulṭān Aḥmed müteveccihdür Şeyh İbrāhīm Tebrīzdin Şīrvān sarı barıp Sulṭān Aḥmed⁴⁴⁷¹ Tebrīzğa kirdi. Çün Sulṭān Aḥmed Tebrīzde mütemekkin boldı mülük u hükkām hizmetiğe kēldiler ammā ol umūr-ı mülkdin (2) teğāfūl kılıp ‘ayş u ‘işretka meşgūl bolup zībā manzar yigitler bilen şöhet tutar ērdi⁴⁴⁷². Bu cihetdin⁴⁴⁷³ bēgleri⁴⁴⁷⁴ Ābā Bekr Mīrzāğa haṭṭı⁴⁴⁷⁵ bitidi- (3) -ler⁴⁴⁷⁶ ve⁴⁴⁷⁷ ol haṭṭını yolda tutup sulṭān kaşığa kēltürdiler ve der-hāl Şeyh ‘Alī-yi Oyirat ve ‘ulemā-yı⁴⁴⁷⁸ ‘Arabnı tutup⁴⁴⁷⁹. Çün Ābā Bekr Mīrzā Tebrīzğa (4) müteveccih boldı⁴⁴⁸⁰ Sulṭān Aḥmed vilāyetni koyup Bağdādğa⁴⁴⁸¹ barıp⁴⁴⁸² Sulṭān Aḥmed⁴⁴⁸³ ve Qara Yūsufnıñ Mısr bendidin⁴⁴⁸⁴ ḥalāş bolğanı ol-türlük⁴⁴⁸⁵ ki (5) Mısr pādīşāhı Sulṭān Aḥmed bile Qara Yūsufnı Tēmür Bēg küregen⁴⁴⁸⁶ ḥālātı ve⁴⁴⁸⁷ hükmi bilen bend kılıp ērdi ve alar bendte⁴⁴⁸⁸ birbiri bile⁴⁴⁸⁹ ‘ahd kıldılar ki (6) çün ḥalāş bolsalar Tebrīz Qara Yūsufnıñ ve⁴⁴⁹⁰ Bağdād Sulṭān Aḥmedniñ bolup birbirige yaman sağınmağaylar⁴⁴⁹¹. Çün Tēmür Bēg vefātı- (7) -dın anda haber yētti Mısr pādīşāhı alarnı⁴⁴⁹² bendtin çıgarıp terbiyet kıldı ve Terākimedin Qara Yūsufka köp kişi

4466 Şīrvānī: P Şīrvānnı

4467 soñınça: P so(n)gunça

4468 pādīşāhığa: P pād(işā)hığa

4469 Şādī Baht: P Şād Bēg

4470 oқudılar: T oқudı

4471 müteveccihdür Şeyh İbrāhīm Tebrīzdin Şīrvān sarı barıp Sulṭān Aḥmed: P'de yok.

4472 boldı mülük u hükkām hizmetiğe kēldiler ammā ol umūr-ı mülkdin teğāfūl kılıp ‘ayş u ‘işretka meşgūl bolup zībā manzar yigitler bilen şöhet tutar ērdi: P bolup zībā manzar yigitler bilen şöhet tutar ērdi teğāfūl kılıp ‘ayş u ‘işretka meşgūl bolup

4473 cihetdin: T cihettin

4474 bēgleri: P bēgler

4475 haṭṭı: P haṭṭı

4476 bitidiler: P biti(di)ler

4477 ve: T'de yok.

4478 ‘ulemā-yı: T ‘Alī

4479 tutup: T tutturup

4480 boldı: P ērdi

4481 Bağdādğa: T Bağdādka

4482 barıp: T bardı ve

4483 P+bile

4484 bendidin: P benddin

4485 ol-türlük: T ol-türlüktür

4486 küregen: P küregeni

4487 ḥālātı ve: T'de yok.

4488 ērdi ve alar bendte: P ērdiler

4489 bile: T bilen

4490 ve: T'de yok.

4491 sağınmağaylar: P sağınmağaylar

4492 pādīşāhı alarnı: P pādīşāhlarnı

koşulup çevgān-bāzlık meydānıdın (8) sultān Mısrđın ayrılıp köçlerin alıp Şām sarı bardılar. **el-kıṣṣa** Kara Yūsuf Avnik Qal‘asını alıp köp bahtı hūbūt-ı nekbetidin (9) zirve-yi şerefka yetti⁴⁴⁹³ Kara Yūsuf Mısrđın bardı ve⁴⁴⁹⁴ Mısr eliniñ i‘timādı Sultān Aḥmedka⁴⁴⁹⁵ kalmadı. Lā-cerem kepenek-pūş bolup Mısrđın (10) Hilleğa bardı bir köşede oturup ol erāzil⁴⁴⁹⁶ ü evbaş aña⁴⁴⁹⁷ yığıldılar. Devlet H‘āce Inak⁴⁴⁹⁸ Bağdāda tura almay⁴⁴⁹⁹ ‘Ömer Mīrzā (11) kaşığa bardı⁴⁵⁰⁰ ve Sultān Aḥmed kēçe bile⁴⁵⁰¹ barıp⁴⁵⁰² Bağdādka kirdi.

Ābā Bekr, Mīrānşāh Mīrzāniñ⁴⁵⁰³ Tebrīzğa kēlip Kara Yūsuf bilen (12) anıñ arasında⁴⁵⁰⁴ vākı‘a⁴⁵⁰⁵ bolğan ḥāleti zikride

Çün Sultān Aḥmed Tebrīzdin Bağdādka bardı Ābā Bekr Mīrzā Tebrīzğa kirdi⁴⁵⁰⁶ elge istimālet bērip tiledi ki (13) Sultān Aḥmed üstige bargay. Haber yetti ki Kara Yūsuf Avnik Qal‘asın⁴⁵⁰⁷ alıptur. Fī‘l-ḥāl Kara Yūsuf rezmi üçün müteveccih boldı (14) Kara Yūsuf burun mütevehhim bolup⁴⁵⁰⁸ ‘Irāk bēgleri istimāleti bilen kavī bolup Mīrzā Ābā Bekr utrusıda yōridi ve ol kün Çağatay ve Tür- (15) -kmendin cem‘i⁴⁵⁰⁹ keşir uruşka meşgūl boldılar ve Kara Yūsuf muḥālifler arasige kirip yadaqlar her tarafdın altı kişi (16) Kara Yūsufka yapuşılar ve ol atın kamçılup özini ol varṭadın ḥalāş kıldı. Üç kün müte‘ākıb uruş bolup (17) tōrtünçi kün Kara Yūsuf meydānga kēlip bēg ün bilen⁴⁵¹⁰ Ābā Bekr Mīrzāğa dēdi⁴⁵¹¹: biz ēkev cihetidin nā-ḥaqq kanlar tōküledür mürüvvet (18) oldur kim⁴⁵¹² biz ēkev maşāff⁴⁵¹³ kılalı tā bī-günāh

4493 yetti: T+çün
4494 ve: T'de yok.
4495 Aḥmedka: P aḥvālīga
4496 erāzil: P er(ā)zil
4497 aña: P elge
4498 P+ve
4499 tura almay: P turalmay
4500 Mīrzā kaşığa bardı: T Mīrzāğa koşuldı
4501 bile: P'de yok.
4502 barıp: T'de yok.
4503 Mīrānşāh Mīrzāniñ: P Mīrzā Mīrānşāhniñ
4504 arasında: P arasid(a)
4505 vākı‘a: T vāki‘
4506 kirdi: T kirip
4507 Avnik Qal‘asın: P öyün Qal‘asını
4508 bolup: P'de yok.
4509 cem‘i: T cem‘ bolup
4510 bilen: T bile
4511 dēdi: P'de yok.
4512 kim: T ki
4513 biz ēkev maşāff: P bizge

bendeler⁴⁵¹⁴ miñnetdin ħalāş bolup her kimge Têñri Te‘ālā⁴⁵¹⁵ nuşret bërse⁴⁵¹⁶ mülk ü māl (19) anıñ bolğay ve⁴⁵¹⁷ Ābā Bekr Mīrzā bu kelimāt istimā‘ kılıp yêrindin teprenmedi ‘ākıbet⁴⁵¹⁸ êki çerik uruşup Ābā Bekr Mīrzā kaçtı⁴⁵¹⁹ münhezim bolup⁴⁵²⁰ (20) köp kişi ölüp⁴⁵²¹ ba‘zı arħ suyığa⁴⁵²² ġarķ bolup⁴⁵²³ Sultāniyyeġa⁴⁵²⁴ bardı ve Ķara Yūsuf şeyhzāde-yi a‘zam Ĥ‘āce⁴⁵²⁵ Muħammed ve⁴⁵²⁶ Tebrīz êli⁴⁵²⁷ istiġāsesi⁴⁵²⁸ bilen (21) oşal tēgrede⁴⁵²⁹ kışlak kılıp emīr-i Bistām ve özge memālik⁴⁵³⁰ ħükkāmı aña mülāzım boldılar. Çün Ābā Bekr Mīrzā Ķazvīnġa bardı **205**^[71b] (1) ba‘zı aña dēdiler ki bēġler ittifāk kılıpturlar ki⁴⁵³¹ sēni tutup Mīrānşāh Mīrzānı pādīşāh kōterip ol bēġlerni öldürüp Mīrānşāh Mīrzānı⁴⁵³² (2) özige⁴⁵³³ koşup Ķara Yūsuf uruşı üçün ‘āzim boldı.

Mīrānşāh Mīrzā, Ābā Bekr Mīrzānıñ⁴⁵³⁴ Ķara Yūsuf⁴⁵³⁵ bilen uruşup (3) Mīrānşāh Mīrzā bin Tēmūr Bēġ küregenniñ⁴⁵³⁶ şehādet tapġanı⁴⁵³⁷ zikride

Çün Ābā Bekr Mīrzā, Ķara Yūsufdın⁴⁵³⁸ yüz évürüp Sultāniyyeġa bardı kalın kişi aña yığılıp Tebrīzġa (4) müteveccih boldı. Çün bu ħaber Ķara Yūsufķa yētti ‘Irāķ bēġlerin tilep dēdi: mēn Türkmendür-men⁴⁵³⁹, yaylakım⁴⁵⁴⁰ ve kışlakım Ala Taġ (5)

⁴⁵¹⁴ *bī-günāh bendeler*: T *bī-günāhlar*

⁴⁵¹⁵ *Têñri Te‘ālā*: T *Ĥudāy*

⁴⁵¹⁶ *nuşret bërse*: T *bërgey*

⁴⁵¹⁷ *mülk ü māl anıñ bolğay ve*: T'de yok.

⁴⁵¹⁸ *bu kelimāt istimā‘ kılıp yêrindin teprenmedi ‘ākıbet*: T *teprenmedi*

⁴⁵¹⁹ *kaçtı*: P'de yok.

⁴⁵²⁰ *münhezim bolup*: T'de yok.

⁴⁵²¹ *kişi ölüp*: T *kişisi öldi*

⁴⁵²² *arħ suyığa*: T *suġa*

⁴⁵²³ *bolup*: T *boldı*

⁴⁵²⁴ *Sultāniyyeġa*: P *Sultāniyye*

⁴⁵²⁵ *T+Seyyid*

⁴⁵²⁶ *ve*: P'de yok.

⁴⁵²⁷ *êli*: P *êki*

⁴⁵²⁸ *istiġāsesi*: P *(i)stiġāsesi*

⁴⁵²⁹ *tēgrede*: P *tēgride*

⁴⁵³⁰ *memālik*: T *memāliki*

⁴⁵³¹ *ki*: P'de yok.

⁴⁵³² *pādīşāh kōterip ol bēġlerni öldürüp Mīrānşāh Mīrzānı*: T'de yok.

⁴⁵³³ *özige*: P *özi*

⁴⁵³⁴ *Bekr Mīrzānıñ*: P *Bekrniñ*

⁴⁵³⁵ *P+<Ķara Yūsuf>*

⁴⁵³⁶ *küregenniñ*: P'de yok.

⁴⁵³⁷ *şehādet tapġanı*: P *ş(eh)ādet tapġan*

⁴⁵³⁸ *Yūsufdın*: T *Yūsufın*

⁴⁵³⁹ *Türkmendür-men*: T *Türkmendür-mēn*

⁴⁵⁴⁰ *yaylakım*: T *yaylak*

ve Diyārbekrdür⁴⁵⁴¹ ve taht u salṭanatnıñ maña⁴⁵⁴² nisbeti yok⁴⁵⁴³, Ābā Bekr Mīrzā ki bizge teveccüh kılıptur Şāhib-kırān⁴⁵⁴⁴ nebīresidür ve⁴⁵⁴⁵ anıñ hūkūḳ-ı nī‘meti⁴⁵⁴⁶ sizniñ (6) boynuñızda⁴⁵⁴⁷ s̱ābit. Barça yār u birāder-siz eger anıñ sarı meylñiz bolsa⁴⁵⁴⁸ hātırım sizdin ḳalması, öz şāhzādeñizge⁴⁵⁴⁹ mülḥaḳ boluñ, (7) men⁴⁵⁵⁰ öz vaṭanımgā⁴⁵⁵¹ mūrāca‘at ḳılayın⁴⁵⁵². ‘Irāḳīler dēdiler: bu nē ḥikāyetdür⁴⁵⁵³ sendin ayrılmas-biz ve ḥarbḳa iḳdām ḳılır-biz. **el-ḳıṣṣa** (8) Bēgler ant içip Ḳara Yūsuf be-ğāyet ḥoş-dil bolup uruş üçün Şenb-i Ġāzānda nüzül ḳılıp⁴⁵⁵⁴. **sene ‘aşar** (9) **ve**⁴⁵⁵⁵ **semānimiede**⁴⁵⁵⁶ mülākāt-ı ferīḳayn bolup ēki ṭarafdın ‘azīm uruşlar bolup ‘āḳıbet buzulup Ābā Bekr Mīrzā çeriki her ṭarafḡa (10) müteferriḳ boldılar ve bir ḳol Mīrānşāh Mīrzāḡa yētip kār-ı zaḥm urup ol serv-i çimen salṭanatnı yalangāç ḳılıp⁴⁵⁵⁷ başını (11) tenedin cūdā ḳılıp⁴⁵⁵⁸ ve Ḳara Yūsuf ḳaşıḡa ēltip dēdi⁴⁵⁵⁹: nē üçün öldürdüy⁴⁵⁶⁰ ol ḳışını⁴⁵⁶¹ öldürdi ve düşmen ḡorı (12) dēgen süyekini⁴⁵⁶² Māverāü’n-nehrḡa⁴⁵⁶³ ēltip Ḳışde medfūn ḳıldı⁴⁵⁶⁴ ve Ābā Bekr Mīrzā üç yüz ḳişi bilen hezīmet bolup köp (13) māl u ḡanīmet Türkmen ēligige⁴⁵⁶⁵ tüşti. Ol cümledin miñ ḳış ton ērdi ki⁴⁵⁶⁶ Türkmenler⁴⁵⁶⁷ bilmey endek bahāḡa sattı- (14) -lar ve⁴⁵⁶⁸ Ḳara Yūsuf her ṭarafḡa feth-nāmeler⁴⁵⁶⁹ bitip ḥuṭbe vü sikke⁴⁵⁷⁰ oḡlı⁴⁵⁷¹ Pīr Budaḡ atıḡa oḡudılar ve

4541 ve Diyārbekrdür: T'de yok.
4542 maña: P'de yok.
4543 yok: P'de yok.
4544 Şāhib-kırān: P şāhib(-kırān)
4545 ve: P'de yok.
4546 nī‘meti: P nī‘amı
4547 boynuñızda: P boyıñızda
4548 meylñiz bolsa: T meyl ḳılsañız
4549 şāhzādeñizge: P şāhzā(d)eyizge
4550 men: T mēn
4551 vaṭanımgā: P vaṭanımgē
4552 mūrāca‘at ḳılayın: T barayın
4553 ḥikāyetdür: T ḥikāyettür
4554 ḳılıp: T ḳıldı
4555 P+<ve>
4556 810'da.
4557 ḳılıp: P'de yok.
4558 ḳılıp: T ḳıldı
4559 dēdi: P'de yok.
4560 T+dēp
4561 ḳışını: P ḳişi
4562 süyekini: P süyekı
4563 Māverāü’n-nehrḡa: T Māverāü’n-nehr
4564 ḳıldı: T boldı
4565 ēligige: P ēlige
4566 ki: T'de yok.
4567 Türkmenler: P Türkmenle(r)
4568 ve: P'de yok.
4569 feth-nāmeler: P feth-nā(meler)
4570 ḥuṭbe vü sikke: T sikke vü ḥuṭbe

nişānnı bu türlük bitir érdi ki Pîr Budağ (15) Hân Bahādur yarlıgıdın⁴⁵⁷² Ebū'n-naşr Yūsuf Bahādur sözimiz.

Ābā Bekr Mīrzānıñ tetimme-yi aḥvāl ve encām-ı⁴⁵⁷³ rüzgārı zikride

Ābā⁴⁵⁷⁴ Bekr Mīrzā Tebrīz- (16) -din hezīmet bolup Kirmānga⁴⁵⁷⁵ bardı. Sultān Üveys anı Kirmānga kivürüp bir neçe kündin soñ anı Kirmāndın qavdı (17) ve ol Sīstānga barıp Şāh Qutbe'd-dīn aña yār bolup haber keldi ki⁴⁵⁷⁶ Sultān Üveys Germīlīga çerikin yiberip (18) Kirmānda yalğuzdur. Ābā Bekr Mīrzā çerik tartıp Bamğa yetkende Sultān Üveys çeriki qoşulup yana kün⁴⁵⁷⁷ (19) uruş boldı ve Ābā Bekr Mīrzā özi kemīnde turup çeriki utru yörüp uruşılar ve Ābā Bekr Mīrzā münhezim bolup (20) Sultān Üveys qardaşın yiberip basturup yandı ve Sultān Üveys, Ābā Bekr Mīrzā üstige⁴⁵⁷⁸ yörüp 'aẓīm uruş bolup Ābā Bekr Mīrzāğa⁴⁵⁷⁹ 'aẓīm (21) zaḥm tēgip rūhınıñ qusı kafes-i⁴⁵⁸⁰ kālbüdtin 'arş sarı pervāz qıldı.

'Ömer Şeyḥ Mīrzā evlādınıñ muḥālefeti muvāfaqatdın⁴⁵⁸¹ soñ

Müddetler qar- 206^[72a] (1) -daşlar arasında maḥabbet ü mürüvvet müstaḥkem érdi⁴⁵⁸². Müfsidler ifsādı bilen⁴⁵⁸³ ol maḥabbet vaḥşetqa muncerr bolup Mīrzā Pîr Muḥammed, İskender Mīrzānı (2) bend kılıp Yezdñi özge kişige bérđi ve andın İsfahānga⁴⁵⁸⁴ yörüp çün Rüstem Mīrzā bī-ḥuzūr érđi ol vilāyetni⁴⁵⁸⁵ talan (3) bilen⁴⁵⁸⁶ buzup Şīrāz yandı. İskender Mīrzānı bend kılıp⁴⁵⁸⁷ Ḥorāsānga yiberip Ṭabesde⁴⁵⁸⁸

4571 oğlı: P Pîr 'Alī

4572 Bahādur yarlıgıdın: T Bahādurlıgıdın

4573 **encām**: P **encā(m)**

4574 Ābā: P Ebū

4575 Kirmānga: T Kirmān sarı

4576 ki: T'de yok.

4577 P+qoşulup

4578 üstige: P'de yok.

4579 Mīrzāğa: P Mīrzā

4580 kafes-i: P'de yok.

4581 **muvāfaqatdın**: T **muvāfaqattın**

4582 maḥabbet ü mürüvvet mustaḥkem érđi: P mürüvvet muḥabbib muḥkem érđi ve müstaḥkem

4583 T+ve

4584 İsfahānga: T İsfahānga

4585 vilāyetni: T memālikni

4586 bilen: T bile

4587 kılıp: T bilen

4588 Ṭabesde: T Ṭabeste

bendni⁴⁵⁸⁹ uşatıp kaçıp Isfahānga (4) bardı. Pes⁴⁵⁹⁰ Rüstem Mīrzāğa koşuldu ve ittifāk bilen⁴⁵⁹¹ Şīrāz üstige yöridiler ve Pīr Muḥammed Mīrzā Bend-i ‘Azdu’d-devleğa kēlip su⁴⁵⁹² yaqasın (5) bērkitti ve kēçe Qara Yūsuf kurre bolup⁴⁵⁹³ peydā bolup İskender Mīrzā çerikini⁴⁵⁹⁴ utruda koyup meçhūl güzerdin ötüp (6) Pīr Muḥammed Mīrzā çün bildi ki muḥālifler sudın öttiler Şīrāz sarı yanıp yēl⁴⁵⁹⁵ ve yağmur⁴⁵⁹⁶ andağ kavī boldı ki (7) tūfān-ı Nūhdın nişān bēredür ērdi⁴⁵⁹⁷ ēki çerik namāz-ı şām Şīrāzğa yētip ve⁴⁵⁹⁸ Rüstem ve İskenderni⁴⁵⁹⁹ kırk kün kapap feth (8) bolmay vilāyetni⁴⁶⁰⁰ çapıp Isfahānga⁴⁶⁰¹ yandılar. Nēçe maḥalldın soñ Pīr Muḥammed Mīrzā çerik tartıp Isfahān⁴⁶⁰² üstige (9) yöridiler⁴⁶⁰³. Cem‘i aña yār⁴⁶⁰⁴ boldılar ki muşālaḥa bolğay. Rüstem Mīrzā tekebbūr yüzidin dēdi: Şīrāz kārvanı⁴⁶⁰⁵ (10) bizge teberrük ü tansukāt kēltüredürler⁴⁶⁰⁶ ve⁴⁶⁰⁷ yana kün mīrzā alarğa⁴⁶⁰⁸ muḳābil bolup cānibeyndin köp gūşış bolup (11) ‘ākıbet Pīr Muḥammed Mīrzā ğālib boldı ve Rüstem Mīrzā bēglerin Kāşānda koyup özi Ḥorāsān bardı ve Pīr Muḥammed Mīrzā İsfahānnı⁴⁶⁰⁹ (12) oğlu ‘Ömer Şeyḫ Mīrzāğa⁴⁶¹⁰ bērip⁴⁶¹¹ memleketni intizām bērdi ve Rüstem Mīrzā⁴⁶¹², Şāh-ruḫ Mīrzā kaşığa barıp terbiyet taptı ve İskender (13) Mīrzā Bellḫ ve Şuburgān sarı barıp⁴⁶¹³ Kaydu Mīrzā bilen uruşup münhezim boldı Andḫūda⁴⁶¹⁴ Seyyid⁴⁶¹⁵ Aḫmed Tarḫān, İskender Mīrzānı (14) saklap Şāh-ruḫ Mīrzāğa ḥaber yiberdi ve mīrzā ḥūkm kıldı ki aña yarağ bērip Şīrāzğa yibersünler ve Pīr

4589 *bendni*: T *bendin*
4590 *Pes*: T’de yok.
4591 *bilen*: P’de yok.
4592 *su*: P’de yok.
4593 *Qara Yūsuf kurre bolup*: T *qara bulut*
4594 *çerikini*: T *çerikni*
4595 *yēl*: P’de yok.
4596 *yağmur*: T *yamğur*
4597 *bēredür ērdi*: T *bērdi*
4598 *ve*: T’de yok.
4599 *İskenderni*: P *İskender*
4600 *vilāyetni*: T *vilāyātını*
4601 *İsfahānga*: T *İsfahānga*
4602 *İsfahān*: T *İsfahān*
4603 *yöridiler*: T *yöridi*
4604 *yār*: T’de yok.
4605 *kārvanı*: P *kārvan*
4606 *kēltüredürler*: P *kēltür<dür>geler*
4607 *ve*: T’de yok.
4608 *mīrzā alarğa*: P *mīrzālar*
4609 *İsfahānnı*: P’de yok.
4610 *Şeyḫ Mīrzāğa*: P *Şeyḫğa*
4611 *bērip*: P *bērdi*
4612 *P+* ve
4613 *barıp*: P’de yok.
4614 *Andḫūda*: P *Andḫū(d)ta*
4615 *seyyid*: T’de yok.

Muhammed Mīrzāğa⁴⁶¹⁶ (15) sifāriş bitidiler⁴⁶¹⁷ ki anı terbiyet kılsunlar⁴⁶¹⁸ çün ol Şīrāzğa yetti⁴⁶¹⁹ Şīrāzda mülāzımlarını (16) koyup özi yadağ şehrga kirip H^vāce Hüseyn⁴⁶²⁰ Şerbet-dār öyge⁴⁶²¹ bardı ve Pīr Muhammed Mīrzā haber tapıp iftār maḥallıda İsfendiyār⁴⁶²² (17) Mīrzānı tilep yahşı yërde⁴⁶²³ tüşürüp envā^c terbiyet kıldı⁴⁶²⁴.

Pīr Muhammed Mīrzānıñ⁴⁶²⁵ şehādet tapqanı⁴⁶²⁶ ve İskender Mīrzānıñ salṭanatı zikride

(18) Pīr Muhammed Mīrzā ve İskender Mīrzā qalın çerik bilen Kirmān teşhīri⁴⁶²⁷ üçün müteveccih bolup çün Duḫāhe (19) mevzi'ığa⁴⁶²⁸ yéttiler Hüseyn⁴⁶²⁹ Şerbet-dār⁴⁶³⁰ ki şāhzāde anı tabīblikdın⁴⁶³¹ emāretқа⁴⁶³² yétkürüp êrdi⁴⁶³³ yarım (20) kēçe şāhzāde üstige kēlip ol⁴⁶³⁴ serv-i cūy-bār salṭanatnı⁴⁶³⁵ ayaktın tüşürüp Mīrzā İskender bu ḥāldın haber (21) tapıp kaçıp Şīrāzğa bardı ve⁴⁶³⁶ bu ḥālnı andaki bēglerga dēp bēgler ḥayāl kıldı ki bu ḥareket-i şenī^c andın vāki^c boluptur ve⁴⁶³⁷ **207**^[72b] (1) çün bildiler ki andın êrmes êrdi⁴⁶³⁸ anı pādīşāh köterdiler ve Hüseyn Şerbet-dār-ı ḡaddār ol şeḳāvet ü ḥasārtın⁴⁶³⁹ soñ (2) ol mel'ün-ı nā-be-kār Şīrāzğa kēlip çetr başıga tutup ol kün 'azīm uruş boldı⁴⁶⁴⁰. Ba'zı bēgler Murdestān (3)

4616 *Mīrzāğa*: P *Mīrzā*
4617 *bitidiler*: T *bitidi*
4618 *kılsunlar*: T *kılsun*
4619 *... ..*: P *Allāhu Ekber*, T *Ekber*
4620 *Hüseyn*: P *Hasan*
4621 *öyge*: T *éviḡe*
4622 *İsfendiyār*: P'de yok.
4623 *yërde*: P *yêrd(e)*
4624 *kıldı*: P'de yok.
4625 *Mīrzānıñ*: P *Mī(r)zānıñ*
4626 *tapqanı*: P *tapқа(nı)*
4627 *teşhīri*: P *teşhīr*
4628 *mevzi'ığa*: P *menzil ü mevzi'ığa*
4629 *Hüseyn*: P *Hasan*
4630 *Şerbet-dār*: P *Şerbet-d(ā)r*
4631 *tabīblikdın*: T *tabībliktn*
4632 *emāretқа*: P *emāret emāret*
4633 *yétkürüp êrdi*: T *yétkürdi*
4634 *ol*: P *o(l)*
4635 *cūy-bār salṭanatnı*: T *cūy-bārnu*
4636 *ve*: P'de yok.
4637 *ve*: P'de yok.
4638 *êrdi*: T'de yok.
4639 *ḥasārtın*: T *ḥasārettin*
4640 *boldı*: T *bolup ve*

dervāzesindin⁴⁶⁴¹ İskender Mīrzā kaşığa barıp⁴⁶⁴² ol ġaddār-ı nā-pāy-dār⁴⁶⁴³ ya'nī Hüseyn Şerbet-dār neçe meflük bilen Kirmān sarı (4) kaçıp ve mīrzā ba'zı⁴⁶⁴⁴ ki Hüseyn bilen muvāfık ėrdiler öldürüp eyālet-i Fārska mütemekkin boldı ve⁴⁶⁴⁵ Pīr Muḥammed Mīrzā- (5) -nıñ bēğleri ki⁴⁶⁴⁶ burun Kirmān sarı barıp ėrdiler bu ḥaberni bilip buzulup yandılar ve Şiddīk (6) Bēğ, Hüseyn Şerbet-dārğa yolukup tutup bir kulağın⁴⁶⁴⁷ kēsip anı keltürdi. Şeyḥ⁴⁶⁴⁸ Sa'īd *ḡuddise sirru-hu* mezārıda ol (7) mel'ūnnı ḥ'ātūnlar⁴⁶⁴⁹ dēk yasap külāḥ devlet başığa koyup yarım saḡalın⁴⁶⁵⁰ kırkıp uyğa mindürüp şehrga kivürüp (8) çün mīrzā kaşığa keltürdiler sordı⁴⁶⁵¹ ki: ey bed-baḡt nè üçün qardaşımın kaşd⁴⁶⁵² kıldın, dēdi: eger mēn aḡa kaşd (9) kıldım saḡa yaman kēlmedi⁴⁶⁵³, mīrzā bıçağın çıkarıp⁴⁶⁵⁴ bir közin özi kevlep buyurdı ki çomak bilen urup öldürdi- (10) -ler ve bedenini köydürüp başını İsfahānga⁴⁶⁵⁵ yiberdi. Barça İskender Mīrzāğa tābi' bolup Yezd daruğası tābi' bolmay ba'zı bēğlerni anıñ def'i üçün yiberip özi⁴⁶⁵⁶ İsfahānga bardı. Bu eṣnāda (11) vāḡı'aī dest bērdi ki Sultān Mu'taşım ki Şāḡ Şüca'⁴⁶⁵⁷ nebīresidür Qara Yūsuf mededi bilen İsfahānga kēlip 'Ömer Şeyḡ Mīrzā (12) uruşmay Yezd sarı bardı ve İskender Mīrzā⁴⁶⁵⁸, Sultān Mu'taşımğa yētip bā-vücūd⁴⁶⁵⁹ ol-kim⁴⁶⁶⁰ ba'zı bēğler yüz ėvürüp Sultān Mu'taşımğa⁴⁶⁶¹ koşuldılar (13) İskender Mīrzā uruşup muzafferleri münhezim bolup 'Irāḡ ve Āzerbāyincānnıñ a'yānı⁴⁶⁶² esīr boldılar ve Sultān Mu'taşım kaçıp bir arıḡka (14) yıkılıp bahādurlardın birev başın kēsip⁴⁶⁶³ ḡayātı münḡatı' boldı ve Qāḡī Aḡmed

4641 *dervāzesindin*: T *dervāzesidin*

4642 *barıp*: P'de yok.

4643 *nā-pāy-dār*: T *nā-be-kār*

4644 *mīrzā ba'zı*: P *ba'zı mīrzā*

4645 *ve*: P'de yok.

4646 *ki*: P'de yok.

4647 *kulağın*: T *kulağın*

4648 *Şeyḡ*: P'de yok.

4649 *ḡ'ātūnlar*: T *ḡātūnlar*

4650 *saḡalın*: T *saḡḡalın*

4651 *sordı*: T *sordılar*

4652 *qardaşımın kaşd*: T *qardaşım kaşdı*

4653 *kēlmedi*: T *kılmadım*

4654 *çıkarıp*: T *çıgarıp*

4655 *İsfahānga*: T *İsfahān*

4656 *T+yene*

4657 *Şüca'*: T'de yok.

4658 *Mīrzā*: P'de yok.

4659 *bā-vücūd*: P *bā-vücūdī*

4660 *kim*: T *ki*

4661 *Sultān Mu'taşımğa*: P'de yok.

4662 *Āzerbāyincānnıñ a'yānı*: P *Āzerbāyincān a'yānnı*

4663 *kēsip*: P *kētip*

Şā'idī İsfahānnı bérkitip bu cihetdin⁴⁶⁶⁴ köp yüz (15) hulūk İsfahānga⁴⁶⁶⁵ yol taptı. Bu esnāda Rüstem Mīrzā Hōrāsāndın kēlip⁴⁶⁶⁶ Kādī Aḥmed Şā'idīga koşuldı ve İskender Mīrzā Şīrāzga yanıp (16) Yezdga bargan bēgleri⁴⁶⁶⁷ Yezdni feth kıldılar. Çün⁴⁶⁶⁸ İskender Mīrzā Fārs ve ba'zı⁴⁶⁶⁹ 'Irāk ve⁴⁶⁷⁰ 'Acemga istilā taptı Şāh-ruḥ Mīrzāga ḥaber yiberip mīrzā⁴⁶⁷¹ (17) Baykara⁴⁶⁷² Mīrzānı tabl u 'alem⁴⁶⁷³ bilen İskender Mīrzā kömeki⁴⁶⁷⁴ üçün yiberdi.

İskender Mīrzā bilen Rüstem Mīrzānıñ muḥārebese Rüstem Mīrzā- (18) -nıñ Kara⁴⁶⁷⁵ Yūsuf kaşıga barganı⁴⁶⁷⁶ zikride

Çün İskender Mīrzā Fārska vālī boldı teşhīr-i 'Irāk⁴⁶⁷⁷ üçün 'āzim bolup ba'zı bēglerin burun⁴⁶⁷⁸ yiberip (19) Rüstem Mīrzā Fārsdın alarnı⁴⁶⁷⁹ basıp Baykara Mīrzānı özige yār kıldı⁴⁶⁸⁰ ve İskender Mīrzā⁴⁶⁸¹ müteveccih bolup Rüstem utru kēlip ol eki çeriki⁴⁶⁸² (20) Baḥr-i Aḥḍar emvācı dēk birbirige yētip muḥārebe vü mücādeledin soñ İskender Mīrzā⁴⁶⁸³ zafer tapıp Rüstem İsfahānga kirip Ḥalīl Sulṭān (21) Mīrzādın⁴⁶⁸⁴ ki ol maḥallda Şāh-ruḥ Mīrzā ḥükmi bilen Reyga kēlip érdi meded tilep ol muşālaḥa üçün kişi yiberip müfid **208**^{173a1} (1) bolmadı⁴⁶⁸⁵ ve Ḥalīl Sulṭān Mīrzā İsfahānga⁴⁶⁸⁶ kēlip köp muḥārebe alar arasında⁴⁶⁸⁷ vāki' boldı⁴⁶⁸⁸. Āḥir kaḥṭ⁴⁶⁸⁹

4664 *cihetdin*: T *cihet* bilen
4665 *İsfahānga*: T'de yok.
4666 *kēlip*: P'de yok.
4667 *bargan bēgleri*: P *barganları*
4668 *Çün*: P'de yok.
4669 *Fārs ve ba'zı*: P *ba'zı Fārs ve*
4670 *ve*: P'de yok.
4671 *mīrzā*: P+< *mīrzā*>
4672 *Baykara*: P *Baykar(a)*
4673 *'alem*: P *'amel*
4674 *kōmeki*: P'de yok.
4675 **Kara**: P'de yok.
4676 **barganı**: P **bargā(nı)**
4677 *teshīr-i 'Irāk*: P *teshīr*
4678 *bēglerin burun*: P *bēglerdin*
4679 *Mīrzā Fārsdın alarnı*: P *Mīrzālarını*
4680 *kıldı*: P *kıld(ı)*
4681 *Mīrzā*: P'de yok.
4682 *çeriki*: T *çerik*
4683 *Mīrzā*: P'de yok.
4684 *Mīrzādın*: P *Mīrzā(d)ın*
4685 *bolmadı*: T *bolmay*
4686 *İsfahānga*: T *İsfahānga*
4687 *arasıda*: P *arasıd(a)*
4688 *boldı*: T *bolup*
4689 *kaḥṭ*: T *kaḥṭı*

cihetidin Rüstem Mîrzâ⁴⁶⁹⁰, Kâra Yûsuf sarı (2) barıp Hâlîl Sultân şehri saqlap⁴⁶⁹¹ İskender Mîrzâ Şîrâz sarı yandı ve Hâlîl Sultân kaht cihetidin Re'y (3) sarı⁴⁶⁹² barıp vâkı'anı Şâh-ruḥ Mîrzâğa⁴⁶⁹³ haber yiberdi. **el-kışsa**⁴⁶⁹⁴ Rüstem Mîrzâ Tebrîzğa barıp Kâra Yûsuf on yığaç yolu bilen⁴⁶⁹⁵ (4) utru kâlip i'zâz bilen anı şehrga kivürüp köp nêmerse in'âm kıldı. Dêdi ki: Şâm ve Rûm sarı yörün⁴⁶⁹⁶ ve Rüstem⁴⁶⁹⁷ (5) Mîrzâ kabûl kılmay Isfahân⁴⁶⁹⁸ sarı meyl kıldı. Kâra Yûsuf cem'ini aña yâr kılıp ve⁴⁶⁹⁹ koşup çün Isfahânğa⁴⁷⁰⁰ yetti Aḥmed Şâ'idni⁴⁷⁰¹ (6) şehri tapşurup êki aydın soñ Aḥmed Şâ'idni öldürdi ve Isfahân⁴⁷⁰² eli bu cihettin⁴⁷⁰³ Rüstem Mîrzânı⁴⁷⁰⁴ vilâyetin kavdı- (7) -lar ve ol Şeh-ruḥ⁴⁷⁰⁵ Mîrzâ kaşığa⁴⁷⁰⁶ barıp İskender Mîrzâ Fârs ve 'Irâk ve⁴⁷⁰⁷ 'Acemğa vâlî 'ale'l-ıtlâk boldı.

Kâra Yûsuf bilen⁴⁷⁰⁸ Sultân (8) Aḥmedniñ muḥârebesi ve sultânniñ qatl bolğanı⁴⁷⁰⁹ zikride

Kâra Yûsuf bilen Sultân Aḥmed-i Calayır arasında⁴⁷¹⁰ ittifâk ve 'ahd ü şart êrdi. Bu esnâda Sultân (9) Aḥmed haber yiberdi ki Bağdâd ısıktur⁴⁷¹¹, yaylak üçün Hemedânğa barur-biz. Kâra Yûsuf dêdi: bizniñ anıñ⁴⁷¹² arasında (10) 'ahd ü peymândur ki birbirimizniñ vilâyetiga kaşd kılmağay⁴⁷¹³ naḳz-ı 'ahd ü şart⁴⁷¹⁴

4690 cihetidin Rüstem Mîrzâ: P ciheti ve
4691 saqlap: T kapap
4692 Re'y sarı: T Re'yğa
4693 Mîrzâğa: P Mîrzâ
4694 **el-kışsa**: P'de yok.
4695 yolu bilen: T yol
4696 yörün: T yörügelün
4697 P+<ve Rüstem>
4698 Isfahân: T Isfahân
4699 yâr kılıp ve: T'de yok.
4700 Isfahânğa: T Isfahânğa
4701 Şâ'idni: T Şâdik
4702 Isfahân: T Isfahân
4703 cihettin: P cihetni
4704 Rüstem Mîrzânı: T Rüstemni
4705 Şâh-ruḥ: P Şeh-ruḥ
4706 kaşığa: T kaşıda
4707 ve: P'de yok.
4708 **bilen**: T bile
4709 **bolğanı**: P bolğan
4710 arasında: P'de yok.
4711 Bağdâd ısıktur: P Bağdâda ısıktur
4712 T+üçün
4713 kılmağay: T kılmağay-biz, mên
4714 ü şart: T'de yok.

kılmas-biz⁴⁷¹⁵, eger ol bu emrga mürtekbib bolsa hâkim- (11) -dür. **el-kıssa** Sultân Aḥmed Hemedānga kēlip çün Qara Yūsuf Āzerbāyincān vilāyetiga⁴⁷¹⁶ çerik tartıp ērdi Sultân (12) Aḥmed fırsat gānīmet bilip Tebrīzga müteveccih bolup⁴⁷¹⁷ ve Qara Yūsuf oğlu⁴⁷¹⁸ Şāh Muḥammed kaçıp Sultân Aḥmed **sene selāse ‘aşar ve**⁴⁷¹⁹ **semānimiede**⁴⁷²⁰ (13) ol-türlük⁴⁷²¹ tecemmül ü zīnet bilen şehrga kivürdi⁴⁷²² körgüçiler⁴⁷²³ ḥayrān⁴⁷²⁴ qaldılar. Dêrler yüz kıtār-ı⁴⁷²⁵ tēvege⁴⁷²⁶ bār-gāh u serā-perde- (14) -sin yükler⁴⁷²⁷ ērdiler ki⁴⁷²⁸ at ve tēve ve⁴⁷²⁹ ḥaçirniḡ cülleri kemḥā-yı Şāmī⁴⁷³⁰ ērdi ve toḡuz toḡuz at (15) kötelde ērdi altun ēger ve muraşsa‘ yügen bile ve başıga çetr-i muraşsa‘ tutup tılā-yı⁴⁷³¹ aḥmerdin bir kuş ta‘biye kılip ērdiler (16) ve beyze-yi ‘uşfür dēk dūrri kuş aḡzıda ērdi ve bēgler barça yaraḡ⁴⁷³² cılavıda bu esās bilen devlet-ḥāne-yi Tebrīzde (17) nüzül kıldı. Çün Qara Yūsuf Āzerbāyincānnı feth kılip Pīr ‘Alīga⁴⁷³³ bērdi ēki kündin soḡ ḥaber taptı⁴⁷³⁴ ki (18) Sultân Aḥmed Tebrīzga kirdi. Pes andın kırk menzil bilen⁴⁷³⁵ Tebrīzga kēlip Şenb-i Ġāzānda Sultân Aḥmed bilen uruşup (19) ‘azīm muḥārebedin soḡ Qara Yūsuf⁴⁷³⁶ ḡālib kēlip⁴⁷³⁷ Sultân Aḥmed⁴⁷³⁸ yalguz bir bāḡka kirip bir keş- (20) -düz ḥaber kēltürdi ki Sultân Aḥmed⁴⁷³⁹ fulān bāḡdadur. Cem‘i barıp anı kēltürdiler ve Qara Yūsufniḡ⁴⁷⁴⁰ ḥayāli ol ērdi⁴⁷⁴¹ ki (21) anı öldürmegey ammā bēgler hücum kılip H‘āce Ca‘fer atasınınḡ kanın

4715 kılmas-biz: T kılmas-mēn
4716 vilāyetiga: P vilāyetga
4717 bolup: T boldı
4718 P+o{l}
4719 ve: T'de yok.
4720 813'te.
4721 ol-türlük: P ol-türülük
4722 kivürdi: T kirdi
4723 körgüçiler: P kö(r)güçiler
4724 ḥayrān: T ḥayretka
4725 kıtār-ı: P'de yok.
4726 tēvege: T tēvega
4727 yükler: T yüklep
4728 ki: T ve
4729 ve: P'de yok.
4730 kemḥā-yı Şāmī: T kemḥā vü Şāmī
4731 tılā-yı: P tiledi
4732 barça yaraḡ: P'de yok.
4733 ‘Alīga: T ‘Ömerga
4734 taptı: T yētti
4735 bilen: P'de yok.
4736 P+<muḥārebedin soḡ>
4737 kēlip: T bolup
4738 Aḥmed: P'de yok.
4739 Aḥmed: P'de yok.
4740 Yūsufniḡ: P Yūsuf
4741 ol ērdi: T oldur

da‘vā kıılıp s̄ābit bolğandın soñ⁴⁷⁴² sultānnı hafe bilen öldürüp⁴⁷⁴³ ve Dımaşkıye
‘imārā- 209^{73bl} (1) -tıda⁴⁷⁴⁴ medfūn boldı ve çün⁴⁷⁴⁵ Sultān Aḥmed⁴⁷⁴⁶ katli Şāh-ruḥ
Mīrzāğa yetti Ḥvāce ‘Abdü’l-kādir-i Güyende ki müddetī⁴⁷⁴⁷ Sultān Aḥmedka
mülāzım ěrdi⁴⁷⁴⁸ dēdi: hēç nēmerse (2) dostuñ⁴⁷⁴⁹ üçün dēp-sēn, ol bu tārīḥni dēp
‘amel bağlap ‘arz kııldı.

naẓm⁴⁷⁵⁰

‘Abdü’l-kādir zi-dīde her dem ḥūn-rīz

(3) bā-devr-i sipihr nīstet çün⁴⁷⁵¹ cāy-ı sitīz

ke ān mihr-i sipihr serveri ra nā-gāh

tārīḥ-i vefāt geşt kaşd-ı Tebrīz⁴⁷⁵²

özge evlād-ı Şeyḥ Ḥasandın⁴⁷⁵³ ělge bey kişi (4) kalmadı.

Ḥudāyād Ḥüseynīniñ yağı bolğanı ve⁴⁷⁵⁴ Şāh-ruḥ Mīrzāniñ Māverāü’n-nehrğa ‘azīmet kılganı zikride⁴⁷⁵⁵ ve Ḥalīl Sultān Mīrzā ḥālātı⁴⁷⁵⁶ zikride

Başīret ěgelerige (5) ve şāfī sīret⁴⁷⁵⁷ hūş-mendlerğa maḥfī vü maḥcūb kalmasun
kim⁴⁷⁵⁸ emr-i⁴⁷⁵⁹ ḥaṭīr saltanatka⁴⁷⁶⁰ ve ḥilāfet-i şehriyārılık⁴⁷⁶¹ manşıbığa ve cihān-

⁴⁷⁴² soñ: P'de yok.

⁴⁷⁴³ öldürüp: T öldürdiler

⁴⁷⁴⁴ ‘imārātıda: T ‘imāretide

⁴⁷⁴⁵ ve çün: P'de yok.

⁴⁷⁴⁶ Sultān Aḥmed: T'de yok.

⁴⁷⁴⁷ müddetī: P müddet

⁴⁷⁴⁸ P+<ěrdi>

⁴⁷⁴⁹ dostuñ: P dos(t)uñ

⁴⁷⁵⁰ T'de bu nazım kenarda yazılmıştır.

⁴⁷⁵¹ çün: T'de yok.

⁴⁷⁵² Nazımın Tercümesi: "Abdülkadir her an gözden kan dök, çünkü felekle ile senin savaş yapacağın yok ki gökyüzünün güneşi aniden bir büyüğü (aldı), vefatının tarihi 813 oldu." (kaşd-ı Tebrīz: Ebcad hesabında hicri 813'tür. Bu tarih metinde adı geçen kişinin vefat tarihidir.)

⁴⁷⁵³ Şeyḥ Ḥasandın: T Şeyḥdin

⁴⁷⁵⁴ bolğanı ve: P bolğan

⁴⁷⁵⁵ kılganı zikride: P kılgan

⁴⁷⁵⁶ ḥālātı: P ḥālını

⁴⁷⁵⁷ sīret: P serīret

⁴⁷⁵⁸ kim: P'de yok.

⁴⁷⁵⁹ emr-i: P emīr-i

dārılık (6) me‘āriciğa ‘urūc kılmaknı ol-kim⁴⁷⁶² ‘ināyet-i Rabbānī ve te‘bīd-i sübhānī⁴⁷⁶³ bolmasa⁴⁷⁶⁴ hayālīdür ve⁴⁷⁶⁵ bātlı⁴⁷⁶⁶ endişedür bī-hāşıl her kim (7) hātırığa⁴⁷⁶⁷ tēgirse⁴⁷⁶⁸ ki kesret-i ricāl ü⁴⁷⁶⁹ emvāl bilen müyesser bolur taşavvur bātıldur. Ğaraż-ı bu muḳaddimedın ol-kim⁴⁷⁷⁰ olca Ḥalīl Sultān (8) Mīrzāğa esbāb-ı şevket ü miknet⁴⁷⁷¹ ve mülk ü maldın ki⁴⁷⁷² müyesser bolup érđi hēç nīk-bahtқа müyesser⁴⁷⁷³ bolmağandur⁴⁷⁷⁴ ki⁴⁷⁷⁵ çün (9) Tēmür Bēg vefāt boldı ekser refi‘ miḳdār⁴⁷⁷⁶ bēgler aña tābi‘ bolup Semerḳand şehri aña müyesser bolup gencler ki⁴⁷⁷⁷ Tēmür Bēg kim⁴⁷⁷⁸ Rūm ve Hind⁴⁷⁷⁹ (10) ve Şām ve Deşt-i Qıpçaq ve ‘Irāk-ı ‘Arab ve⁴⁷⁸⁰ ‘Acem ve Īrān ve Tūrān Urus⁴⁷⁸¹ ve Çerkes ve Bulğar ve Frenkdin ki⁴⁷⁸² Semerḳandda⁴⁷⁸³ cem‘ bolup érđi⁴⁷⁸⁴ ol-tür- (11) -lük kim⁴⁷⁸⁵ esbāb ve ḥadem ü ḥaşem nā-gehān Ḥalīl Sultān Mīrzā ḳolığa tüşüp endek zamānda hēç boldı ve anıñ salṭanatı tōrt⁴⁷⁸⁶ (12) yıl bolup bu ḥazāyındin eṣeri⁴⁷⁸⁷ ḳalmadı ve barça erkān-ı devlet bā-vücūd ol-kim⁴⁷⁸⁸ şāhzāde ol genc ü ḥazāyinni alarğa (13) şarf kıldı andın⁴⁷⁸⁹ müteneffir boldılar ki ol Şād Melik atlıq ḥātūn⁴⁷⁹⁰ bilen ta‘aşşuḳ peydā kılıp

4760 *salṭanatқа: P salṭanat*
4761 *şehriyārılık: T'de yok.*
4762 *kim: T ki*
4763 *sübhānī: P sübhānni*
4764 *bolmasa: P'de yok.*
4765 *ve: P'de yok.*
4766 *P+u*
4767 *hātırığa: T hātırğa*
4768 *tēgirse: P ötkerse*
4769 *ü: P'de yok.*
4770 *ol-kim: P'de yok.*
4771 *ve miknet: T'de yok.*
4772 *ki: P'de yok.*
4773 *müyesser: P'de yok.*
4774 *bolmağandur: T bolmağay*
4775 *ki: T'de yok.*
4776 *miḳdār: P'de yok.*
4777 *ki: T kim*
4778 *kim: T'de yok.*
4779 *Hind: T Hindüstān*
4780 *‘Arab ve: T'de yok.*
4781 *Urus: T Rus*
4782 *ki: P'de yok.*
4783 *Semerḳandda: T Semerḳandta*
4784 *T+ ki hergiz ‘Uṣr ‘Aṣīri Cemşīd ve Ferīdūn ve Ḳārūn ḥayālīga kirmeydür érđi*
4785 *kim: T'de yok.*
4786 *tōrt: P buzup*
4787 *eṣeri: P eṣer*
4788 *T+ki*
4789 *T+çün*
4790 *ḥātūn: P'de yok.*

anın sözi bilen envā‘ nā-mülāyim (14) işler⁴⁷⁹¹ andın şadır boldı. Lā-cerem devlet aña yār⁴⁷⁹² bolmadı⁴⁷⁹³ ki déptürler ki⁴⁷⁹⁴:

beyt

şükühı kalmadı ol hānedānda

(15) hurūs özi kélgey mākiyāndın

el-kışşa Şāh-ruh Mīrzā Semerkand üstige yörüp Halīl Sultān Kişke utru kélip haber keldi⁴⁷⁹⁵ ki (16) Hudādād Hüseyin⁴⁷⁹⁶ yağı⁴⁷⁹⁷ boluptur. Halīl Sultān⁴⁷⁹⁸ Mīrzā yanıp Şīrāzğa yanıp⁴⁷⁹⁹ Hudāydād Hüseyin⁴⁸⁰¹ bile uruşup münhezim boldı⁴⁸⁰⁰. Şīrāz (17) kal‘asığa kirdi ve Hudāydād Hüseyin⁴⁸⁰¹ fī‘l-hāl kal‘anı alıp şāhzādeni⁴⁸⁰² tutup memālik-i Māverāü‘n-nehrni musahhar kıldı. Çün şāhzāde⁴⁸⁰³ Şāh-ruh⁴⁸⁰⁴ Mīrzā (18) haber taptı ki⁴⁸⁰⁵ Māverāü‘n-nehrğa müteveccih bolup çün sudın ötti Hudādād⁴⁸⁰⁶ kaçıp Moğolistānga bardı ve⁴⁸⁰⁷ çün mīrzā (19) Semerkandğa nüzül kıldı cem‘ini⁴⁸⁰⁸ ilgeri yiberip özi Hocend sarı müteveccih boldı ve⁴⁸⁰⁹ çün Ura Tēpeğa (20) yetti Hudādād⁴⁸¹⁰ Şem‘-i Cihān Oğlanga⁴⁸¹¹ koşulup Şem‘-i Cihān bēglerige⁴⁸¹² dēdi: bu nemek-harāmın Tēmür Bēg nē türlük (21) terbiyet kılıptur⁴⁸¹³ ve ol oğlanları bilen nē türlük⁴⁸¹⁴ ma‘āş kıladur, bizge nē vefā kılgay. **210**^{174a} (1) Pes⁴⁸¹⁵ Hudādādni⁴⁸¹⁶ tutup

4791 işler: P iş
4792 yār: P pāyidār
4793 bolmadı: T bolmay
4794 ki déptürler ki: T'de yok.
4795 keldi: P kıldı
4796 Hudādād Hüseyin: P Hüseyin Hudāydād
4797 yağı: T yağı(i)
4798 Sultān: T'de yok.
4799 Şīrāzğa yanıp: T'de yok.
4800 boldı: T bolup
4801 Hüseyin: P'de yok.
4802 şāhzādeni: P şāhzād(e)ni
4803 şāhzāde: P'de yok.
4804 Şāh-ruh: P Şeh-ruh
4805 ki: T'de yok.
4806 Hudādād: P Hudāydād
4807 ve: P'de yok.
4808 cem‘ini: P cem‘i
4809 ve: P'de yok.
4810 Hudādād: P Hudāydād
4811 Oğlanga: P Oğlan
4812 bēglerige: T bēglerige
4813 kılıptur: T kılıp ērdi
4814 P+<nē türlük>

katl kıludur⁴⁸¹⁷ başını Şāh-ruḥ Mīrzāğa yiberdi ve çün Ḥudādādın mūhimmi kifāyet boldı Andigānnı Aḥmed, 'Ömer Şeyḥ (2) Mīrzā⁴⁸¹⁸ kardaşı Baykara Mīrzāğa bērdi ve Ḥalīl Sultān Mīrzā ki⁴⁸¹⁹ Uzkend⁴⁸²⁰ Qal'asında maḥbūs ērdi kēlip Şāh-ruḥ⁴⁸²¹ (3) Mīrzāğa körünüş kılıp 'ināyetka ser-efrāz boldı ve Māverāü'n-nehr ve⁴⁸²² Türkistānnı Uluḡ Bēg küregenğa⁴⁸²³ bērip Hışār-ı Şādmānnı⁴⁸²⁴ Muḥammed Cihāngīrga ve Qandahār ve Kābül ve Ġaznīni (4) Qayduy Pīr Muḥammed Mīrzā⁴⁸²⁵ Cihāngīrga bērdi ve⁴⁸²⁶ Belḥ ve Toḥāristān ve Bedaḥşānnı⁴⁸²⁷ oḡlı Ebū'l-feth⁴⁸²⁸ Sultān Mīrzāğa ki tamām Çaḡatay⁴⁸²⁹ (5) ulusıda belki Īrān ve⁴⁸³⁰ Tūrānda fūnūn-ı faẓā'il⁴⁸³¹ ve mekārīm-i aḥlāk ve maḥāsin-i ādābta⁴⁸³² naẓīr ü 'adīli⁴⁸³³ yok ērdi aḡa bērip (6) ve özi Ḥorāsāngā yandı.

Şeyḥ Nūre'd-dīn Bēgniḡ⁴⁸³⁴ yaḡı bolḡanı⁴⁸³⁵ zikride

Şeyḥ Nūre'd-dīn Bēg ki⁴⁸³⁶ Tēmür Bēg anı a'zam-ı ümerā (7) kılıp ērdi yaḡı bolup Semerḡand üstige yörüdi⁴⁸³⁷ ve Şāh Melik Bēg utru çıkıp⁴⁸³⁸ Kızıl Ribāṭta⁴⁸³⁹ uruşup (8) basturup Ala Kısraḡ Taḡıḡa bardı ve Şeyḥ Nūre'd-dīn Bēg⁴⁸⁴⁰ Semerḡand dervāzesiḡa kēlip Ḥ'āce 'İşāme'd-dīn (9) ve Şeyḥzāde Saḡarçı ve Ḥ'āce 'Abdü'l-evvel, Qāḡī Şalāḡe'd-dīn şehri bērkitip aḡa yol bērmediler çün⁴⁸⁴¹ (10) bu ḡaber⁴⁸⁴²

-
- 4815 Pes: T'de yok.
4816 Ḥudādādın: P Ḥudāyād
4817 kıludur: T kılıp
4818 Mīrzā: T ve
4819 ki: P'de yok.
4820 Uzkend: P ve Īskend(?)/Uskend(?)
4821 P+<Mīrzā>
4822 'ināyetka ser-efrāz boldı ve Māverāü'n-nehr ve: P'de yok.
4823 küregenğa: T küregenge
4824 Şādmānnı: P Şādmānı
4825 Mīrzā: T Mīrzāy
4826 ve: T'de yok.
4827 Toḥāristān ve Bedaḥşānnı: T Toḥāristānnı
4828 Ebū'l-feth: T+İbrāhīm
4829 Çaḡatay: T Çıḡatay
4830 ve: P'de yok.
4831 faẓā'il: T faẓāyil
4832 P+ve
4833 'adīli: P 'adīl
4834 Nūre'd-dīn Bēgniḡ: P Nūre'd-dīnniḡ
4835 bolḡanı: P bolḡan
4836 ki: P'de yok.
4837 yörüdi: T yōridi
4838 çıkıp: T çıḡıp
4839 ribāṭta: T ribāṭda
4840 Bēg: P'de yok.
4841 P+<çün>

Şāh-ruḥ Mīrzāğa yètti Semerḳand sarı müteveccih bolup çün sudın ötti Şeyḥ Nūre'd-dīn Bēg utru barıp⁴⁸⁴³ (11) 'aẓīm uruş vāḳi' boldı ve Şeyḥ Nūre'd-dīn kaçıp Türkistān sarı bardı ve Şāh Melik Bēgni anıḡ (12) kēyiniçe yiberdi ve Şāh-ruḥ Mīrzā Ḥorāsānga yanıp Uluḡ Bēg Mīrzānı Semerḳandta koydı ve Şeyḥ Nūre'd-dīn, (13) Muḥammed Ḥānga penāh èltip anıḡ bilen Māverāū'n-nehrğa yörیدی⁴⁸⁴⁴ ve bu ḡaberni⁴⁸⁴⁵ Uluḡ Bēg Mīrzā, Şāh-ruḥ Mīrzāğa⁴⁸⁴⁶ yiberip (14) mīrzā Semerḳand sarı müteveccih bolup⁴⁸⁴⁷ çün Murḡābğa⁴⁸⁴⁸ yètti ḡaber kèldi ki Moḡol çeriki vilāyetleriğa yandılar (15) bu söz beyāni⁴⁸⁴⁹ oldur ki çün Muḥammed Ḥān Ḥuzaḡğa yètti Şeyḥ Nūre'd-dīn aḡa ḡoşulup ḡān bēgleri dèdiler nè zarūrdur ki⁴⁸⁵⁰ biz Şeyḥ Nūre'd-dīn üçün Şāh-ruḥ Mīrzāğa düşmen bolḡay-miz. Pes Muḥammed Ḥān Ḥāfız dēgenni⁴⁸⁵¹ (16) Şāh Melik Bēgge yiberip dèdi⁴⁸⁵²: sèniḡ bizniḡ aramızda⁴⁸⁵³ 'adāveti yoktur⁴⁸⁵⁴ dost bolup yandūk ve Şeyḥ Nūre'd-dīnga⁴⁸⁵⁵ ḡimāyet kılmas- (17) -biz ve⁴⁸⁵⁶ Şāh Melik Bēg⁴⁸⁵⁷ èlçini ḡoş-dil yandurup Nevruz Baḡşını⁴⁸⁵⁸ pādīşāhāne⁴⁸⁵⁹ bēlek bilen Muḥammed Ḥānga⁴⁸⁶⁰ yiberdi. Bu esnāda 'arżğa⁴⁸⁶¹ (18) yètti ki Uluḡ Bēg Mīrzā bilen⁴⁸⁶² Şāh Melik arasında küdürètī vāḳi' dur Mīrzā Seyyid, 'Alī Tarḡānnı taḡḡıḡ üçün (19) yiberip ve ol taḡḡıḡ kılıp⁴⁸⁶³ dèdi: Şāh Melik Bēg⁴⁸⁶⁴ şerāyit-i mülk-dārılıḡda ve merāsīm-i cān-sipārılıḡda vāḳi'aī (20) nā-mer'ī ḡoymaydur⁴⁸⁶⁵ ammā pādīşāḡlar mizācı be-ḡāyet nāzik bolur ve Tarḡān-ı müşārün-ileyh dèdi: Şāh Melik,

4842 bu ḡaber: P'de yok.

4843 barıp: T kèlip

4844 yörیدی: T yörüdi

4845 ḡaberni: P ḡaber

4846 Mīrzāğa: P Mīrzā

4847 müteveccih bolup: T teveccüh kılıp

4848 Murḡābğa: T Murḡābḡa

4849 beyāni: P beyānnı

4850 ki çün Muḥammed Ḥān Ḥuzaḡğa yètti Şeyḥ Nūre'd-dīn aḡa ḡoşulup ḡān bēgleri dèdiler nè zarūrdur ki: P kim

4851 Ḥān Ḥāfız dēgenni: P dēgen Ḥāfız

4852 dèdi: P'de yok.

4853 aramızda: T arada

4854 P+sebeb-i

4855 ve Şeyḥ Nūre'd-dīnga: P'de yok.

4856 ve: T'de yok.

4857 Bēg: P'de yok.

4858 Nevruz Baḡşını: P Nevruz

4859 pādīşāhāne: P pādīşāḡ

4860 Ḥānga: P Ḥān

4861 'arżğa: T 'arżḡa

4862 bilen: P'de yok.

4863 T+kèlip

4864 Bēg: P'de yok.

4865 ḡoymaydur: P ḡoyma(y)dur

Şeyh Nüre'd-dîn (21) def'i üçün bardı⁴⁸⁶⁶ tā iş qayda yêtkey. Bu haber cihetidin Ceyhūnga köfrük bağlap çün Semerkandğa **211**^{174b1} (1) yetti Şeyh Nüre'd-dîn Bêg⁴⁸⁶⁷ başını keltürdiler. Bu söz beyanı⁴⁸⁶⁸ ol-kim Şeyh Nüre'd-dîn şulh sözi⁴⁸⁶⁹ ortağa salıp her neçe Şāh Melik Bêg dēdi: özün kēl, yā oğluḡnı yiber. Ol qabūl qılmadı şulh sözi arasında⁴⁸⁷⁰ ...⁴⁸⁷¹ Qazaq⁴⁸⁷² (2) dēgen⁴⁸⁷³ körüşür bahānesi bilen Şeyh Nüre'd-dīnni attın yıqıp başın tenedin ayırdı. Çün Māverāū'n-nehr ve Türkistān muḡālifdin şāfī (3) bolup mecmū' vilāyet maḡfūz u mażbūṭ⁴⁸⁷⁴ bolup⁴⁸⁷⁵ vilāyetni Uluḡ Bêg Mīrzāğa bērip Ḥorāsānga yandı. Bu ḡalda haber yetti ki Sultān Ḥalīl Mīrzā⁴⁸⁷⁶ (4) Re'yde vefāt boluptur. Bu eṣnāda haber yetti ki Şāh Bedaḡşān yaḡı boluptur ḡükm boldı ki Mīzrāb Bêg, Seyyid 'Alī Tarḡān, (5) Fīrūz-şāhnıñ İbrāhīm⁴⁸⁷⁷ Sultān Mīrzā bilen anıñ def'i üçün bargaylar. Alar barıp Bedaḡşānnı feth kılıp emvāl u⁴⁸⁷⁸ cihātın alıp (6) Bedaḡşānnı Şāh Maḡmūdğa⁴⁸⁷⁹ bērdiler.

Şāh-ruḡ Mīrzānıñ 'Irāqqa barıp İskender 'Ömer Şeyhniñ müte'aḡḡid bolḡanı zikride⁴⁸⁸⁰

Çün Qara Yūsuf Türkmen Āzerbāyincānga istilā⁴⁸⁸¹ taptı Şāh-ruḡ Mīrzā anıñ⁴⁸⁸² def'i üçün (7) 'Irāqqa müteveccih bolup ve yana⁴⁸⁸³ İskender bin⁴⁸⁸⁴ 'Ömer Şeyh Mīrzāğa kişi yiberdi⁴⁸⁸⁵ ki biz Qara Yūsuf def'i üçün 'Irāqqa kēldük, kerek (8) kim ol birāder bizge qoşulsa⁴⁸⁸⁶ İskender⁴⁸⁸⁷ tekebbür ü tecebbür yüzidin yaman cevāblar

4866 *bardı*: T *bardılar*

4867 *Nüre'd-dīn Bêg*: T *Nüre'd-dīnniñ*

4868 *beyanı*: P *beyānnı*

4869 *sözi*: P *yüzi*

4870 *özün kēl, yā oğluḡnı yiber. Ol qabūl qılmadı şulh sözi arasında*: P'de yok.

4871 *...*: P, T *her(?)*

4872 *Qazaq*: P *Qadaq*

4873 *dēgen*: P *dēge(n)*

4874 *u mażbūṭ*: P *şāfī*

4875 *bolup*: T *boldı*

4876 *Mīrzā*: P *Mīrzāğa*

4877 *İbrāhīm*: P'de yok.

4878 *u*: P'de yok.

4879 *Maḡmūdğa*: T *Maḡmūdqa*

4880 *Şāh-ruḡ Mīrzānıñ 'Irāqqa barıp İskender 'Ömer Şeyhniñ müte'aḡḡid bolḡanı zikride*: P'de yok.

4881 *istilā*: P *(i)stilā*

4882 *Mīrzā anıñ*: P *Mīrzānıñ*

4883 *ve yana*: P'de yok.

4884 *bin*: T

4885 *yiberdi*: P *yiberd(i)*

4886 *qoşulsa*: T *qoşulup*

yiberip lā-cerem anıñ def'i üçün Isfahānga müteveccih⁴⁸⁸⁸ boldı ve (9) İskender bēgleridin⁴⁸⁸⁹ 'Abdu'llāh ve Bayan ve Sa'du'llāh ve Ḥasan-ı Şofî kaçıp mülāzemetka kēldiler ve⁴⁸⁹⁰ çün Isfahānga yētti 'azīm uruşlar bolup āḫir⁴⁸⁹¹ (10) Isfahān⁴⁸⁹² fetḥ bolup İskender Mīrzānı tutup kēltürdiler ve cenāb-ı Şāh-ruḥ, İskenderni qardaşı Rüstem Mīrzāğa tapşurup⁴⁸⁹³ ki aña (11) zarar tēgmegey⁴⁸⁹⁴ ammā ol nā-mihr-bān qardaşınıñ közige mīl tartıp nūr-ı başarını⁴⁸⁹⁵ bī-nūr kıldı ve Isfahānnı⁴⁸⁹⁶ Rüstem Mīrzāğa (12) ve Hemedānnı ve Nehāvend ve Lūristānnı⁴⁸⁹⁷ Bayqara Mīrzāğa ve Re'yni İcel Mīrzāğa ve Qumnnı Sa'd Vakkāşğa ve Şīrāznı İbrāhīm Sultān (13) Mīrzāğa bērip⁴⁸⁹⁸ özi⁴⁸⁹⁹ Ḥorāsānga yandı⁴⁹⁰⁰.

Qara Yūsufnıñ istilāsı⁴⁹⁰¹ {ve} Āzerbāyincānga {barıp} ve Şīrvān Şāh bilen uruşup zafer tapqanı zikride

Çün Qara Yūsuf, Sultān Aḫmedni öldürdi istiklāl bilen saltanatka şürü' kılıp Şīrvān Şāh bile anıñ arasıda nizā' bolup Gürcistān eli Şīrvān Şāh bile yār bolup Qara Yūsuf bile uruşup Vālī Şīrvān Melik-i Gürcistān giriftār boldılar. Melik-i Gürcini öldürüp Şīrvān Şāhnı bağışladı ve Şīrvān Şāh miñ eki yüz tü[men] qabūl kılıp Tebriz eli ol mālını Şīrvān Şāhka qarz bērip endek fursatta ol māl edā bolup Şīrvān Şāhnı Qara Yūsuf vilāyetiga yiberdi.

Bayqara Mīrzānıñ muḥālefeti ve İskender Mīrzānıñ qatli zikride⁴⁹⁰²

4887 T+hem bizge

4888 Isfahānga müteveccih: T Isfahānga 'azīm

4889 bēgleridin: P bēglerdin

4890 ve: P'de yok.

4891 Isfahānga yētti 'azīm uruşlar bolup āḫir: T'de yok.

4892 Isfahān: T Isfahān

4893 tapşurup: T tapşurdi

4894 tēgmegey: T tēgey

4895 başarını: T başırasını

4896 Isfahānnı: T Isfahānnı

4897 Lūristānnı: P Lūristān

4898 bērip: P'de yok.

4899 özi: T'de yok.

4900 P+Şāh-ruḥ Mīrzānıñ 'Irāḳka barıp İskender 'Ömer Şeyḫni müte'ahḫid bolğanı zikride Çün Qara Yūsuf Sultān (14) Aḫmedni öldürdi istiklāl bilen saltanatka şürü' kılıp Şīrvān Şāh bile anıñ bilen nizā' bolup Kūhistān eli (15) Şīrvān Şāh bile yār bolup Qara Yūsuf bile uruşup Vālī Şīrvān Şāh Melik giriftār boldılar Melik-i Gürcini öldürüp (16) Şīrvān Şāhnı bağışlap ve Şīrvān Şāh miñ eki yüz tümen qabūl kılıp Tebriz eli ol mālını Şāh qarz bērip endek fursatda ol (17) māl edā bolup Şīrvān Şāhnı Qara Yūsuf vilāyetiga yiberdi.

4901 istilāsı: P istihlās

(18) Çün Sa‘d Vaḳḳāş Mīrzā Ḳum ve Kāşāndın Ḳara Yūsuf ḳaşığa bardı İskender Mīrzā Bayḳara⁴⁹⁰³ Mīrzā bile⁴⁹⁰⁴ Şīrāzğa müteveccih bolup⁴⁹⁰⁵ (19) ve Bayḳara Mīrzā, Rüstem Mīrzādın⁴⁹⁰⁶ yüz öyürüp⁴⁹⁰⁷ İskender Mīrzānı Rüstem Mīrzā öldürüp çün Bayḳara Mīrzā Şīrāzğa yetti İbrāhīm Mīrzā⁴⁹⁰⁸ utru çıkıp (20) uruş maḥallıda⁴⁹⁰⁹ ba‘zı bēgler yüz öyürüp⁴⁹¹⁰ Bayḳara Mīrzāğa bardılar. Lā-cerem İbrāhīm Mīrzā anası Tūṭī Ağanı alıp Eber-Ḳūhğa bardı⁴⁹¹¹ ve Bayḳara Mīrzā Şīrāzğa kirip saltanat livāsın (21) köterip⁴⁹¹² çün bu haber Şāh-ruḥ Mīrzāğa yetti Fīrūz-şāh Bēgni İbrāhīm Mīrzāğa meded yiberdi⁴⁹¹³. Şāh-ruḥ Mīrzā ılḡar bilen 212^{175a1} (1) Isfahānga yetti⁴⁹¹⁴ Bayḳara Mīrzā bu haber eşitti şehrni bērkitip İbrāhīm Sulṭān Mīrzā şehrni ḳabap çün Şāh-ruḥ Mīrzā ılḡar bilen Isfahānga yetti⁴⁹¹⁵. Eşitti ki Şīrāz ḳabaldur⁴⁹¹⁶ Şīrāzğa barıp çün Bayḳara Mīrzā bildi ki Şāh-ruḥ Mīrzā kēliptür Baysunḡur⁴⁹¹⁷ Mīrzāğa (2) penāh eltıp Şīrāzdın çıkıp⁴⁹¹⁸ mülāzemetḳa kēldi. Ba‘zı bēglerni⁴⁹¹⁹ yasaḳḳa yētkürdiler ve Bayḳara Mīrzānı⁴⁹²⁰ Ḳandahārga yiberdi⁴⁹²¹ (3) ve Şīrāznı⁴⁹²² İbrāhīm Sulṭān Mīrzāğa bērdi⁴⁹²³ Ḥorāsānga yandı⁴⁹²⁴ ve Aḥmed ‘Ömer Şeyḥ ve Ėlingiz Ābā Bekr dāyim⁴⁹²⁵ muḥālefet-i şaḳī ḳılur ērdiler⁴⁹²⁶. Bu haber (4) Şāh-ruḥ Mīrzāğa yetti bu

⁴⁹⁰² Çün Ḳara Yūsuf, Sulṭān Aḥmedni öldürdi istiḳlāl bilen saltanatḳa şūrū‘ ḳılıp Şīrvān Şāh bile anıḡ arasında nizā‘ bolup Gürcistān eli Şīrvān Şāh bile yār bolup Ḳara Yūsuf bile uruşup Vālī Şīrvān Melik-i Gürcistān giriftār boldılar. Melik-i Gürcini öldürüp Şīrvān Şāhnı baḡışladı ve Şīrvān Şāh miḡ eki yüz tü[men] ḳabūl ḳılıp Tebrīz eli ol mālını Şīrvān Şāhḳa ḳarz bērip endek fūrşatta ol māl edā bolup Şīrvān Şāhnı Ḳara Yūsuf vilāyetige yiberdi. **Bayḳara Mīrzānıḡ muḥālefeti ve İskender Mīrzānıḡ ḳatli zıkrıde:** P’de yok.

⁴⁹⁰³ Bayḳara: P Bayḳar(a)

⁴⁹⁰⁴ bile: T bilen

⁴⁹⁰⁵ müteveccih bolup: T ‘āzim boldı

⁴⁹⁰⁶ Mīrzādın: P Mīrzād(ın)

⁴⁹⁰⁷ öyürüp: T évürüp

⁴⁹⁰⁸ Şīrāzğa yetti İbrāhīm Mīrzā: P’de yok.

⁴⁹⁰⁹ maḥallıda: P maḥallda

⁴⁹¹⁰ öyürüp: T évürüp

⁴⁹¹¹ Lā-cerem İbrāhīm Mīrzā anası Tūṭī Ağanı alıp Eber-Ḳūhğa bardı: P’de yok.

⁴⁹¹² köterip: T köterdi

⁴⁹¹³ yiberdi: T yiberip çün

⁴⁹¹⁴ Şāh-ruḥ Mīrzā ılḡar bilen Isfahānga yetti: T’de yok.

⁴⁹¹⁵ bu haber eşitti şehrni bērkitip İbrāhīm Sulṭān Mīrzā şehrni ḳabap çün Şāh-ruḥ Mīrzā ılḡar bilen Isfahānga yetti: P ḡaberni

⁴⁹¹⁶ P+ve

⁴⁹¹⁷ Baysunḡur: P Baysunḡur

⁴⁹¹⁸ çıkıp: T çıḡıp

⁴⁹¹⁹ bēglerni: P bēgler

⁴⁹²⁰ Mīrzānı: P Mīrzā

⁴⁹²¹ yiberdi: T yiberip

⁴⁹²² Şīrāznı: T Şīrvānnı

⁴⁹²³ bērdi: T bērip

⁴⁹²⁴ yandı: P’de yok.

⁴⁹²⁵ dāyim: P’de yok.

⁴⁹²⁶ ērdiler: T ērdi

esnāda Qaydu Mīrzānın haber keldi ki Baykara maña qaşd kılıp erdi⁴⁹²⁷ anı bend kılıp saqlap-mēn. (5) Lā-cerem hūkm kıldı ki Baykaranı⁴⁹²⁸ Sind Suydın⁴⁹²⁹ ötkergeyler⁴⁹³⁰ ve Aḥmed ve Ėlingiz Mīrzānı iḥrāc kılsunlar. Andın soñ ol şāhzāde- (6) -lerdin haber ve eṣer peydā bolmadı ve bu yıl Bedaḥşānnı⁴⁹³¹ oğlu⁴⁹³² Soyurğatmış⁴⁹³³ Mīrzāğa bērdi ve hem oşbu yıl ‘Alāü’ d-devle (7) Mīrzā mütevellid bolup⁴⁹³⁴ ve Uluğ Bēg Mīrzā Semerqanddın⁴⁹³⁵ Ḥorāsānga kēlip atasın körüp envā‘ in‘āmğa⁴⁹³⁶ müfteḥir bolup yandı.

Şāh-ruḥ (8) Mīrzānıñ⁴⁹³⁷ Qandahār⁴⁹³⁸ sarı⁴⁹³⁹ barganı ve Qaydu Mīrzānı alıp kēlgeni⁴⁹⁴⁰ zikride⁴⁹⁴¹

Haber yētti⁴⁹⁴² ki Melik Maḥmūd ve⁴⁹⁴³ Seyfel-i Qandahārī (9) birbiri⁴⁹⁴⁴ bile nizā‘ kılıp ol eki⁴⁹⁴⁵ muta‘aṣşib cihetidin ra‘iyyet⁴⁹⁴⁶ zahmettedürler ve Avғанlar vilāyetni fiğānga kēltürüptürler⁴⁹⁴⁷ (10) Qaydu Mīrzā, Baykara⁴⁹⁴⁸ Mīrzānı Hindüstānga yibermeydür. Lā-cerem Şāh-ruḥ Mīrzā ol şavb⁴⁹⁴⁹ sarı ‘āzim boldı çün Pul-ı (11) Mālānda yētti Baykara Mīrzānı kēltürdiler ve⁴⁹⁵⁰ anı Semerqandğa yiberdiler⁴⁹⁵¹ ve çün Qandahārga yētti Hezāreniñ kelānterleri (12) kēlip māl u ḥarāc qabūl kıldılar ve Qaydu Mīrzā Kābūlnı qoyup Hindüstān sarı qaçtı ve āḥir mülāzemetka (13) kēlip

⁴⁹²⁷ bu haber Şāh-ruḥ Mīrzāğa yētti bu esnāda Qaydu Mīrzānın haber keldi ki Baykara maña qaşd kılıp erdi: T'de yok.
⁴⁹²⁸ Baykaranı: P'de yok.
⁴⁹²⁹ Suydın: P Suydın
⁴⁹³⁰ ötkergeyler: T ötkerip
⁴⁹³¹ Bedaḥşānnı: P Bedaḥşānı
⁴⁹³² oğlu: P'de yok.
⁴⁹³³ Soyurğatmış: P Soyu(r)ğatmış
⁴⁹³⁴ bolup: T boldı
⁴⁹³⁵ Semerqanddın: T Semerqandtın
⁴⁹³⁶ in‘āmğa: T ināyetka
⁴⁹³⁷ Mīrzānıñ: P Mīrzānı
⁴⁹³⁸ T+Germisür(?)
⁴⁹³⁹ sarı: P'de yok.
⁴⁹⁴⁰ Mīrzānı alıp kēlgeni: T Mīrzānıñ ḥālātı
⁴⁹⁴¹ T+sene ‘işrīn ve semānmāyede (820'de)
⁴⁹⁴² yētti: P taptı
⁴⁹⁴³ ve: T'de yok.
⁴⁹⁴⁴ birbiri: P birbir(i)
⁴⁹⁴⁵ ol eki: P'de yok.
⁴⁹⁴⁶ ra‘iyyet: T re‘āyā
⁴⁹⁴⁷ kēltürüptürler: T kēltürüptür ve
⁴⁹⁴⁸ Baykara: P Baykar(a)
⁴⁹⁴⁹ şavb: T şavbğa
⁴⁹⁵⁰ ve: P'de yok.
⁴⁹⁵¹ yiberdiler: T yiberdi

köp 'ināyetkə məşşūs boldı ve hem oşbu yıl Sa'd Vəkkāş Mīrzā vefāt bolup⁴⁹⁵² ve hem oşbu yıl Şeyh Ləkmān-ı Barulas, (14) İbrāhīm, Cihān-şāh Mīrzā⁴⁹⁵³, Fīrūz-şāh başlıq⁴⁹⁵⁴ bəgler⁴⁹⁵⁵ Soyurğatmış Mīrzā bilen Bedaḥşān üstige barıp cənāb-ı vilāyet-me'āb H^vāce (15) Tāce'd-dīn, Ḥasan-ı 'Atṭār *raḥmetu'llāh 'aleyhi*⁴⁹⁵⁶ şefā'ati bilen Bedaḥşān şāhlarının⁴⁹⁵⁷ günāhın bağışlap alar māl u ḥarāc qabūl kıldılar (16) ve hem oşbu yıl Qaydu Mīrzā Herāttın qaçıp⁴⁹⁵⁸ Baysungur Mīrzā Siperz Mevzi'ide anı tutup İhtiyāre'd-dīn Qal'asında anı⁴⁹⁵⁹ bend kıldı (17) ve Kābūlni soyurğal yosunu bilen Soyurğatmış Mīrzāğa bərdi.

Şāh-ruḥ Mīrzānı Āzerbāyincān Qara Yūsuf Türkmen üstige bargan- (18) -nıñ ḥālī zikride⁴⁹⁶⁰

Bā'is bu⁴⁹⁶¹ yörüşkə ol⁴⁹⁶² ěrdi ki mīrzā, Şiddīknı yiberdi ki Qara Yūsufğa barıp itā'at üçün anı da'vet (19) kılğay. Qara Yūsuf ser-keşlikdin yaḥşı cevāb bərmedi ve⁴⁹⁶³ çün Mīrānşāh Mīrzānı şēhādetkə yētkürüp ěrdi⁴⁹⁶⁴ (20) intikām üçün müteveccih boldı. Çün Re'yğa yētti İbrāhīm Sultān Mīrzā⁴⁹⁶⁵ ve Rüstem Mīrzā ve serdārlar qoşulup Qara Yūsuf hem (21) çerik yığıp⁴⁹⁶⁶ Ucān Mevzi'igə yētip⁴⁹⁶⁷ çün Şāh-ruḥ Mīrzā⁴⁹⁶⁸ Sultāniyyegə yaqın yētti ḥaber yētti ki Qara Yūsuf Ucānda cān-ı şīrinni vedā' kılıptur ve⁴⁹⁶⁹ **213**^{175b1} (1) mīrzā Qarabāğ ve⁴⁹⁷⁰ Īrānda nüzūl kılıp⁴⁹⁷¹ çün Qara Yūsuf sene *selāse ve 'işrīn ve semānimiede*⁴⁹⁷² vefāt boldı Terākime gāyet

⁴⁹⁵² *bolup*: T *boldı*

⁴⁹⁵³ *Mīrzā*: T *Emīr*

⁴⁹⁵⁴ *başlıq*: P'de yok.

⁴⁹⁵⁵ *bəgler*: P *bəgle(r)*

⁴⁹⁵⁶ *'aleyhi*: T'de yok.

⁴⁹⁵⁷ *şāhlarının*: P *şāhlarnıñ*

⁴⁹⁵⁸ *qaçıp*: P'de yok.

⁴⁹⁵⁹ *anı*: T'de yok.

⁴⁹⁶⁰ ***Şāh-ruḥ Mīrzānı Āzerbāyincān Qara Yūsuf Türkmen üstige bargannıñ ḥālī zikride***: T ***Şāh-ruḥ Mīrzānıñ ěkinçi nevbet Āzerbāyincānğa Qara Yūsuf def'i üçün barganıñ zikride***

⁴⁹⁶¹ *bu*: P'de yok.

⁴⁹⁶² *ol*: P'de yok.

⁴⁹⁶³ *ve*: T'de yok.

⁴⁹⁶⁴ *yētkürüp ěrdi*: T *yētkürdi*

⁴⁹⁶⁵ *Mīrzā*: P'de yok.

⁴⁹⁶⁶ *yığıp*: P'de yok.

⁴⁹⁶⁷ *yētip*: T *kēldi*

⁴⁹⁶⁸ *Mīrzā*: P'de yok.

⁴⁹⁶⁹ *ve*: P'de yok.

⁴⁹⁷⁰ *ve*: T'de yok.

⁴⁹⁷¹ *kılıp*: T *kıldı*

⁴⁹⁷² 823'te.

dehşettin (2) müteferriḳ bolup techīz ü tekfīḡa⁴⁹⁷³ meşḡul bolmay ve meyyitni oşal ḡar-gāhda qoyup perīşān boldılar ve evbāş (3) ol ḡar-gāhnı talap Qara Yūsufnıñ tonların ıǵarıp qulaǵını altun ḡalka bile kēstiler ve bu beytni (4) anıḡ tārīḡde⁴⁹⁷⁴ dēptürler:

beyt⁴⁹⁷⁵

vefāt-ı Mīr Yūsuf Şāh-ı Tebrīz

kitābet şod be-tārīḡ-i kitābet⁴⁹⁷⁶

Şāh-ruḡ Mīrzānıñ (5) ékinçi nevbet Āzerbāyincāḡa Qara Yūsuf def'i üçün barǵanı zikride⁴⁹⁷⁷

ve Baysunḡur Mīrzā Tebrīzǵa barıp kirdi⁴⁹⁷⁸ (6) ve ol qış mīrzā Qarabāḡ ve⁴⁹⁷⁹ Īrānda qışlaḡ kılıp etrāf u cevānibdin mülük u ḡükkāmlar⁴⁹⁸⁰ mülāzemetḡa (7) kēlip ictimā'-i 'aẓīm boldı ve Ḥalīlu'llāh Sultān⁴⁹⁸¹ ḡākim-i Şīrvāḡa iltifāt kılıp⁴⁹⁸² Ābā Bekr Mīrzā, Mīrānşāh (8) Mīrzā kızını 'aḡd baǵlap bērdi ve Bā-yezīd Qal'asını ki⁴⁹⁸³ Īsfend bin⁴⁹⁸⁴ Qara Yūsufnıñ köçi anda ērdi bir künde⁴⁹⁸⁵ (9) feth kılıp köp ḡanīmet çerik qolıǵa tüşti ve Qara 'Osmān mülāzemetḡa kēlip Şāh-ruḡ Mīrzā Tebrīz sarı müteveccih boldı. (10) Bu esnāda ḡaber yētti ki Īskender ve⁴⁹⁸⁶ Īsfend bin Qara Yūsuf⁴⁹⁸⁷ qalın çerik bilen ve Qara Yūsuf evlādları⁴⁹⁸⁸ yaḡın yēttiler. Lā-cerem barāḡar ve cövēḡarnı yasap üç kün uruş (11) bolup tōrtünçi kün sultānı⁴⁹⁸⁹ uruş bolup Rüstem Mīrzā ve Ībrāḡim Cihān-şāh ol-türlük merdānelıḡ zāḡir qıldılar ki

⁴⁹⁷³ techīz ü tekfīḡa: P tekfīn techīzǵa

⁴⁹⁷⁴ tārīḡde: P tārīḡ

⁴⁹⁷⁵ Bu beyit T'de vardır. T: 449a'da sayfanın saǵ kenarına yazılmıştır.

⁴⁹⁷⁶ Beyitin tercümesi: "Tebriz şahı Mir Yusuf'un vefat tarihi hicri 823 tarihinde yazıldı."

⁴⁹⁷⁷ **Şāh-ruḡ Mīrzānıñ ékinçi nevbet Āzerbāyincāḡa Qara Yūsuf def'i üçün barǵanı zikride:**
T'de yok.

⁴⁹⁷⁸ kirdi: P'de yok.

⁴⁹⁷⁹ ve: T'de yok.

⁴⁹⁸⁰ ḡükkāmlar: T ḡükkām

⁴⁹⁸¹ Sultān: T'de yok.

⁴⁹⁸² kılıp: P'de yok.

⁴⁹⁸³ ki: P'de yok.

⁴⁹⁸⁴ bin: P'de yok.

⁴⁹⁸⁵ künde: P kün

⁴⁹⁸⁶ Īskender ve: P'de yok.

⁴⁹⁸⁷ Qara Yūsuf: T'de yok.

⁴⁹⁸⁸ bilen ve Qara Yūsuf evlādları: P'de yok.

⁴⁹⁸⁹ sultānı: P sultān

Rüstem ve ⁴⁹⁹⁰ İsfendiyār rūhı ol işdin ⁴⁹⁹¹ hıre boldı. Āhir ⁴⁹⁹² cenāb-ı Şāh-ruḥ Mīrzā ⁴⁹⁹³ (12) muẓaffer ü manşūr boldı ⁴⁹⁹⁴. Kara Yūsuf evlādı zarūrettin firār bādiyesığa yüzlendiler ve bu feth **sene arba ‘a ve ‘işrīn** (13) **ve semānimiede** ⁴⁹⁹⁵ Eleşkirdte vāki‘ boldı ve mīrzā selāṭīn ve ḥükkāmını ⁴⁹⁹⁶ mefāhir ḥil‘atlar bile müfteḥir kılp ⁴⁹⁹⁷ vilāyetler- (14) -ığa yiberip ⁴⁹⁹⁸ özi dāru’s-salṭana ⁴⁹⁹⁹ Herātka ⁵⁰⁰⁰ bardı.

Uluğ Bēg Mīrzānıñ Moğolistānga ⁵⁰⁰¹ barganı zikride

Cenāb-ı salṭanat-me’āb (15) Uluğ Bēg Mīrzā pādīşāh ⁵⁰⁰² ėrdi ḥikmet-endüz ve dāniş-āmüz dād-ger ⁵⁰⁰³ ve hūner-perver ėrdi, (16) Eflāṭūn biliglig ve Ferīdūn ḥaşmetlik ⁵⁰⁰⁴ cem‘-i ‘ulūmda ḥuşūşan ‘ilm-i riyāzīde ⁵⁰⁰⁵ ‘adil ü nazīri ⁵⁰⁰⁶ yok (17) ėrdi, çerik tartıp ve ⁵⁰⁰⁷ Moğolistānga ⁵⁰⁰⁸ barıp Cete ulusını perīşān kılp serdārları ⁵⁰⁰⁹ ba‘zı maḳtūl bolup (18) ba‘zı āvāre ⁵⁰¹⁰ boldılar ve Kūnges Qal‘asığaça ⁵⁰¹¹ barıp ⁵⁰¹² tamām ėl ve ⁵⁰¹³ ulusını talap ḳatlı esir (19) kıldı ve Qarşı dēgen yerde ki Cīcānḥān dēgen ⁵⁰¹⁴ taḥt-gāhı ėrkendür üç ⁵⁰¹⁵ kıt‘a yeşim taşı bar ėrdi ki hēç kişi ol ṭarīḳ nēmerse körmeydürler ⁵⁰¹⁶ ve Tēmürnıñ neçe nevbet (20) Hıṭāy pādīşāhı anı yüz miñ altun

⁴⁹⁹⁰ *Rüstem Mīrzā ve İbrāhīm Cihān-şāh ol-türlük merdānelik zāhir kıldılar ki Rüstem ve: P'de yok.*

⁴⁹⁹¹ *işdin: T iştin*

⁴⁹⁹² *Āhir: T ‘Ākıbet*

⁴⁹⁹³ *Mīrzā: P'de yok.*

⁴⁹⁹⁴ *boldı: T bolup*

⁴⁹⁹⁵ *824'te.*

⁴⁹⁹⁶ *ḥükkāmını: P'de yok*

⁴⁹⁹⁷ *kılp: P bolup*

⁴⁹⁹⁸ *yiberip: P barıp*

⁴⁹⁹⁹ *dāru’s-salṭana: T dāru’s-salṭanat*

⁵⁰⁰⁰ *Herātka: T Herātğa*

⁵⁰⁰¹ **Moğolistānga: P Moğolistā(n)ğa**

⁵⁰⁰² *pādīşāh: T pādīşāhı*

⁵⁰⁰³ *dād-ger: T dād-güster*

⁵⁰⁰⁴ *ḥaşmetlik: T ḥaşmetlik*

⁵⁰⁰⁵ *riyāzīde: P riyāzetide*

⁵⁰⁰⁶ *nazīri: P nezīri*

⁵⁰⁰⁷ *ve: T'de yok.*

⁵⁰⁰⁸ *Moğolistānga: P Moğolistān*

⁵⁰⁰⁹ *serdārları: P serdārlarını*

⁵⁰¹⁰ *āvāre: P āv(ā)re*

⁵⁰¹¹ P'de şeklinde yazılan kelimenin *Künges* okuyuşu için bk. Aka, 1994, 134.

⁵⁰¹² *P+<tā>*

⁵⁰¹³ *ėl ve: P ėli*

⁵⁰¹⁴ *dēgen: T'de yok.*

⁵⁰¹⁵ *üç: P or/ur*

⁵⁰¹⁶ *körmeydürler: T körmeydür*

kebeki⁵⁰¹⁷ tilep bėrmegendürler ve Tėmür Bėg ol taşlardın birini⁵⁰¹⁸ Semerķandġa⁵⁰¹⁹ (21) keltürüp ekisi anda⁵⁰²⁰ ġalġandur Uluġ Bėg Mırzā ol eki taşnı Semerķandġa keltürdi ve ġün Cetedin fāriġ boldı **214**^[76a] (1) Semerķandġa yanıp dāru's-saltanatġa ġarār taptı.

Uluġ Bėg ve Baraġ Hān bilen uruşıp hezīmet bolġanı zikride⁵⁰²¹

Baraġ Hān Deşt-i Qıpçaġtın Semerķand kėlip Uluġ Bėg Mırzā anı terbiyet kılıp taġl (2) u 'alem bilen Deşt-i Qıpçaġġa⁵⁰²² yiberip mırzā mededi bilen muġālifleriġa⁵⁰²³ ġālib bolup taġt-ı saltanatı⁵⁰²⁴ ġarār (3) taptı ve ġün saltanatı istimrār taptı Sıġnaġġa⁵⁰²⁵ kėlip Arslan H'āce Tarġān ki Tūrķistānda ġākim erdi ġaber yiberdi ki (4) Baraġ Hān Sıġnaġnı alıp köp buzuġluġ kılatur. Uluġ Bėg Mırzā Ĥorāsānġa bu ġaberni yiberip Şāh-ruġ Mırzā (5) Muġammed Cuki Mırzānı kömek yiberip⁵⁰²⁶ dedi ki: uruşġa ta'cıl kılmasun ammā Uluġ Bėg⁵⁰²⁷ Mırzā Baraġtın anġa⁵⁰²⁸ ġisābı almay (6) üstige bardı⁵⁰²⁹. Ol daġı utru kėlip uruştı yüz körgüzdi ki feza'-yı deşt-i maġşer elige ma'lūm boldı ve⁵⁰³⁰ ġün (7) Uluġ Bėg Mırzā öziġe maġrūr erdi ve düşmendin anġa ġisābı almadı. Muġālifler köñölñi cāndın köterip cövēnġarnı (8) köterdiler ve ġol sarı yörüp ve⁵⁰³¹ ġün bėgler kördiler ki iş eligdin bardı Uluġ Bėg Mırzānı alıp ma'rekedin (9) yandılar ve Pehlevān Maġmūd-i Dendānī Muġammed Cuki Mırzānı muġālifler arasındın⁵⁰³² köp sa'y bilen ol vartadın ġıġardı⁵⁰³³ ve ol ġerik (10) [Semerķand] sarı ġaçıp anġa emvāl Özbek ġolıġa tüşti ki ġaddı⁵⁰³⁴ ma'lūm⁵⁰³⁵ ermes⁵⁰³⁶ erdi ve Māverāū'n-nehr andaġ bulġaġ boldı ki Semerķand eli tilediler ki⁵⁰³⁷

⁵⁰¹⁷ *kebeki*: T *kebekiġe*

⁵⁰¹⁸ *birini*: P'de yok.

⁵⁰¹⁹ *Semerķandġa*: P *Semerķand*

⁵⁰²⁰ *anda*: P *andaġ*

⁵⁰²¹ **Uluġ Bėg ve Baraġ Hān bilen uruşıp hezīmet bolġanı zikride**: P'de yok.

⁵⁰²² *Deşt-i Qıpçaġġa*: T *Deştġa*

⁵⁰²³ *muġālifleriġa*: P *muġāliflerġa*

⁵⁰²⁴ *saltanatı*: P *saltanatġa*

⁵⁰²⁵ *Sıġnaġġa*: P *Sıġnaġ*

⁵⁰²⁶ *kömek yiberip*: P *yiberip kömek*

⁵⁰²⁷ *Bėg*: P'de yok.

⁵⁰²⁸ *anġa*: P'de yok.

⁵⁰²⁹ *bardı*: T *yörüdi*

⁵⁰³⁰ *ve*: T'de yok.

⁵⁰³¹ *ve*: T'de yok.

⁵⁰³² *arasındın*: P *(ar)asındın*

⁵⁰³³ *ġıġardı*: T *ġıġarıp*

⁵⁰³⁴ *ġaddı*: T *ġadd u ġaşrı*

⁵⁰³⁵ *ma'lūm*: P *ma'lū(m)*

⁵⁰³⁶ *ermes*: P'de yok.

(11) dervāzelerni bağlaylar⁵⁰³⁸, ekābir ü eşrāf rāzī bolmay şāhzādelerni şehrğa kivürdiler ve Baraḳ Oğlan⁵⁰³⁹ çeriki tamām (12) Māverāü'n-nehr ve Türkistān vilāyetini çapıp köp esīr elttiler ve⁵⁰⁴⁰ çün bu haber cenāb-ı mīrzāğa yetti Semerḳand sarı 'āzim bolurda [vāḳı'a-yi] (13) 'aceb⁵⁰⁴¹ yüz körgüzdi bu söz beyānı oldur ki ādīne⁵⁰⁴² küni⁵⁰⁴³ Şāh-ruḥ⁵⁰⁴⁴ Mīrzā Herāt⁵⁰⁴⁵ mescid-i cāmi'ğa kirip⁵⁰⁴⁶ çün namāzdın fāriḡ boldı Aḥmed-i Lūr (14) dēgen dād-ḥ'āhlar yosunı⁵⁰⁴⁷ bilen mīrzāğa⁵⁰⁴⁸ yakın kēlip ol pādīşāh ḳarnıḡa bıçaḳ urdı ve Aḥmedni pāre pāre ḳılıp ḥalāyıḳnıḡ fiḡānı (15) āsmānga yetti ammā zaḥm-kārı ērme ērdi. Fīrüz-şāh⁵⁰⁴⁹ Bēg at bilen mescidḡa kirip ol vāḳı'adın ḡayrān bolup⁵⁰⁵⁰ ve mīrzā tiledi ki miḡaffēḡa kirgey, Fīrüz-şāh (16) Bēg dēdi ki⁵⁰⁵¹ atḡa min⁵⁰⁵² yoḡ⁵⁰⁵³ ērse fitne-yi 'āzīm bolur. Mīrzā yüz meşāḳḳat bilen atlanıp heybetlīḡ naḳḳāre çaldılar ve mīrzā bāzār yolu (17) [bilen] Bāḡ-ı Zāḡānga barıp birev fuḡalādın ol vāḳı'ada tārīḡī dēptür ki⁵⁰⁵⁴:

ḳıṭ'a

sāl-ı tārīḡ heşşad u sī būd
rūz-ı cum'a pes {ez} (18) edā-yı şalāt
bu'l-'aceb ḡāleti pedīd āmed
der Ḥorāsān velī şehr-i Herāt
kec rev-i der-bisāt çün ferzīn

5037 ki: P'de yok.
5038 bağlaylar: T bağlaḡaylar
5039 Oğlan: P oḡlanları
5040 ve: T'de yok.
5041 'aceb: T 'acīb
5042 ādīne: T ādīne
5043 küni: P künni
5044 Şāh-ruḥ: P Şāh-ru(h)
5045 Herāt: P'de yok.
5046 kirip: T barıp
5047 yosunı: P yosunı
5048 mīrzāğa: P mīrzā
5049 Şāh: P'de yok.
5050 ol vāḳı'adın ḡayrān bolup: P'de yok.
5051 ki: T'de yok.
5052 min: P minip
5053 P+<yok>
5054 vāḳı'ada tārīḡī dēptür ki: P vāḳı'a tārīḡ dēptür

h^vāst tā şehruḥ-ı (19) zend şud māt⁵⁰⁵⁵

Ve çün tefahhuşka meşgûl boldılar Mevlânâ Ma‘rûf⁵⁰⁵⁶ Ḥaṭṭât-ı Bağdādî ki Aḥmed-i Lûr bilen muşâhib êrkendür dēp müttehim kıldılar (20) ve Mevlânâ-yı mezkûr efâzıl-i devrândın êrdi⁵⁰⁵⁷ ve ḥaṭṭnı gāyet leṭāfette⁵⁰⁵⁸ şî‘rni⁵⁰⁵⁹ hûb dēr êrkendür⁵⁰⁶⁰ ve bu maṭla‘ anıñdur kim (21) Ḥ^vāce Selmân cevābda dēptür ki:

zi terke-yi çeşmi tû her tîr gamze āmed rāst

derûn sîne nişest ān-çinân-ki dil miḥ^vāst⁵⁰⁶¹

215^[76b] (1) Ve dērler Mevlânâ bir künde Ma‘rûf İskender üçün miñ beyt bēş yüz gāyet leṭāfette beyt-i envā‘ ‘ināyet ...⁵⁰⁶² (2) maḥşûş boluptur ve ḥaṭṭ u şî‘rdin özge feżâyilğa muttaşif êrkendür⁵⁰⁶³ **el-kışşa** Nêçe nevbet anı dār tüpigeçe⁵⁰⁶⁴ (3) keltürüp āḥir⁵⁰⁶⁵ ölumdin qutulup maḥbûs boldı ve cemā‘ati müttehim bolup katl boldılar ve çün Aḥmed-i Lûr gāhî cenāb-ı siyādet {ü} iyāb-ı niķābet (4) Ḳabbāb Emîr Seyyid⁵⁰⁶⁶ Ḳāsım *ḳuddise sirru-hu* lengeriğa barıp Mîr Maḥdûm bilen şoḥbet tutar êrdi⁵⁰⁶⁷

⁵⁰⁵⁵ Kitanın tercümesi: "830 yılıydı. Cuma günü namazdan sonra ilginç bir durum meydana geldi. Horasan'da ama Herat şehrinde bir terbiyesiz, satranç oyunundaki vezir gibi, sahada, şehruh vurmak (mat etmek) istedi ama kendisi mat oldu."

⁵⁰⁵⁶ Ma‘rûf: P'de yok.

⁵⁰⁵⁷ efâzıl-i devrândın êrdi: T efâzıldur

⁵⁰⁵⁸ leṭāfette: P leṭāfet

⁵⁰⁵⁹ şî‘rni: P şehır

⁵⁰⁶⁰ êrkendür: T êrdi

⁵⁰⁶¹ Tercümesi: "Senin gözünden bana doğru gelen her ok, kalbin istediği gibi göğüse girdi."

⁵⁰⁶² ...: P

⁵⁰⁶³ ve bu maṭla‘ anıñdur kim Ḥ^vāce Selmân cevābda dēptür ki:

zi terke-yi çeşmi tû her tîr gamze āmed rāst

derûn sîne nişest ān-çinân-ki dil miḥ^vāst

Ve dērler Mevlânâ bir künde Ma‘rûf İskender üçün miñ beyt bēş yüz gāyet leṭāfette beyt-i envā‘

‘ināyet maḥşûş boluptur ve ḥaṭṭ u şî‘rdin özge feżâyilğa muttaşif êrkendür: T'de yok.

⁵⁰⁶⁴ tüpigeçe: P tüpige

⁵⁰⁶⁵ āḥir: T āḥirü‘l-emr

⁵⁰⁶⁶ Seyyid: P'de yok.

⁵⁰⁶⁷ êrdi: P üçün

hâzret-i mîrni⁵⁰⁶⁸ müttehim⁵⁰⁶⁹ kılıp ihrâc yosunı⁵⁰⁷⁰ bilen (5) Semerkandğa yiberip ve⁵⁰⁷¹ cenâb-ı Uluğ Bêg Mîrzâ ol cenâbka⁵⁰⁷² mürîd ve mu‘tekid bolup i‘zâz ü ikrâm kılıp⁵⁰⁷³ ve çün Şâh-ruḥ Mîrzâ ol (6) zaḥmdın yaḥşî bolup Baraḫ Oğlan intikâmı⁵⁰⁷⁴ üçün Semerkand barıp ba‘zî bægler ki Baraḫ Ḥân uruşıda taḫşîr kılıp êrdi⁵⁰⁷⁵ (7) yasaḫ tayaḫı urup⁵⁰⁷⁶ Uluğ Bêg Mîrzâğa⁵⁰⁷⁷ maḫâm-ı⁵⁰⁷⁸ ‘itâb u ḥiṭâbda keldi. Âḫîr ‘Alîge Bêg der-ḥ‘âstı bilen günâhını bağışlap (8) Mâverâü’n-nehr ve Türkistânı aḡa⁵⁰⁷⁹ erzânî⁵⁰⁸⁰ tuttı ve Baraḫ Ḥân çıḡıp⁵⁰⁸¹ Şâh-ruḥ Mîrzâ⁵⁰⁸² dâru’s-saltanat Herâtka müraca‘at kıldı.

Çün mīrzā⁵⁰⁸⁶ Semerḳandın dāru's-salṭanağa⁵⁰⁸⁷ kēlip sākin boldı (10) ḫaber yētti kim⁵⁰⁸⁸ İskender-i Türkmen 'Irāḳ ḫudūdıḡa⁵⁰⁸⁹ kēlip Sultāniyyeḡaça feth ētip İlyās Ḥ'ace Bēg oḡlını ki anda⁵⁰⁹⁰ ḫākim ērdi tutup- (11) -turlar⁵⁰⁹¹. Lā-cerem Īrān ve Tūrān çerikini yığıp 'Irāḳḡa müteveccih bolup ve Re'yde İbrāhīm Sultān Mīrzā ḳoşulup etrāf (12) ü cevānibtin sultān ü⁵⁰⁹² selāṭin ü ḫükkām 'asākir-i manşūrda⁵⁰⁹³ cem' boldılar ve çün Selmaska yētti İskender-i Türkmen ḳardaş- (13) -ları⁵⁰⁹⁴ bilen

utru kēlip⁵⁰⁹⁵ ēki çerik Baḥr-i Aḥḍar mevvācı dēk cūşka kēlip birbirige muḳābil boldılar ve İbrāhīm Sultān Mīrzā ilgeri yörüp (14) Cihān-şāh Bēgni yèridin yandurdılar⁵⁰⁹⁶ ve İskender medediġa kēlip anıġ dēk bahādurluġ kılp ilgeri yörüp Cihān-şāh Bēgni yèridin tā merdānelıġ⁵⁰⁹⁷ körgüzdi ki ma‘reke mübārizleri (15) dost u düşmendin anı taḥsīn kıldılar ve ol kün uruş imtidād taptı tā kuyaş niḳāb-ı şāmġa kirgünçe. Yana (16) kün ol ēki çerik birbirige utru kēlip olça imkān kuşış u gūşış bolur ēki ṭarafdın⁵⁰⁹⁸ becā kēltürdi. (17) ‘Ākıbet ‘ināyet nesīmi Şāh-ruḥ Mīrzā perçem-i⁵⁰⁹⁹ rāyetiġa⁵¹⁰⁰ ēsip a‘dā ‘āciz bolup ḳarār kıldılar mü‘ellif-i *Zafer-nāme* ya‘nī fāzıl-ı (18) muḥaḳḳaḳ u kāmīl-i müdeḳḳıḳ Mevlānā Şerefe‘d-dīn ‘Alī-yi Yezdī *teġammadahu‘llāhu bi-ġufrānihi* ki⁵¹⁰¹ ol yörüşde Ebū‘l-feth İbrāhīm Sultān⁵¹⁰² Mīrzā bilen (19) érdi déptür ki: olça⁵¹⁰³ kemāl-i cür‘et ve⁵¹⁰⁴ dil-āverlık ve şecā‘at ve bahādurluġ ki ol kün Türkmenlerdin re‘ye‘l-‘ayn bilen⁵¹⁰⁵ müşāhede kıldım, (20) ḥaḳḳā ve sümme ḥaḳḳā ki eger efvāh-ı sıḳāttın istimā‘ bolsa érdi ve⁵¹⁰⁶ ‘aḳl ḥēç türlük taşdıḳ kılmās érdi ve bu ēki beyt ki ol uruş (21) bābıda ol cenābtın zāhir boluptur ki⁵¹⁰⁷:

naẓm

zi-āyīn-i sebāt-i Şāh Ebū‘l-feth be-ceng

ḥūn {şud} zī-ḥased be-rūz-ı heycā dil-i seng

īn ḥāl zi koh-hāyi **216**^[77a] (1) Salmās be-purs

⁵⁰⁹⁵ *utru kēlip*: P’de yok.

⁵⁰⁹⁶ *yandurdılar*: T *yandurup*

⁵⁰⁹⁷ *bahādurluġ kılp ilgeri yörüp Cihān-şāh Bēgni yèridin tā merdānelıġ*: P *bahādurluġ*

⁵⁰⁹⁸ *ṭarafdın*: P *eṭrāfdın*

⁵⁰⁹⁹ *perçem*: P’de yok.

⁵¹⁰⁰ *rāyetiġa*: P *r(ā)yetiġa*

⁵¹⁰¹ *ki*: P’de yok.

⁵¹⁰² *Sultān*: T’de yok.

⁵¹⁰³ *olça*, P’de yok.

⁵¹⁰⁴ *ve*: T’de yok.

⁵¹⁰⁵ *bilen*: T *bile*

⁵¹⁰⁶ *ve*: T’de yok.

⁵¹⁰⁷ *ki*: T’de yok.

kez rāh-ı şedā şerh dihed zi dil-i teng⁵¹⁰⁸

hem ol cenāb ol vākı 'a-yi 'azīm üçün tārīh dēptür ki:

İskender-i Türkmen çün 'ișyān (2) verzid

dārā-yi zamān sezā-yi o vācib did⁵¹⁰⁹

Ve çün ol feth boldı mīrzā Ĥorāsānga yanıp Āzerbāyincānnı Ebū Sa'īd Qara Yūsufqa (3) bērip dāru's-saltānağa nüzūl kıldı. İskender Qara Yūsuf Oğlu Yār 'Alī Mīrzānı Şīrvān Şāh bend kılıp mīrzā mülāzemetiğe yiberdi (4) ve mīrzā anı terbiyet kılıp ve⁵¹¹⁰ şāhzādeler cergesinde orun bērdi⁵¹¹¹. Bir kün Şāh-ruḥ Mīrzā⁵¹¹² kemān-i ra'd teferrüci üçün⁵¹¹³ Ustā Ferruḥ {ki} (5) rīḥte-ger yasap ērdi ve tōrt yüz batman taş andın⁵¹¹⁴ atar ērdi atlanıp ḥalāyık cem' bolup mīrzā atlık⁵¹¹⁵ (6) turup ērdi. Nā-gāh Yār 'Alī Mīrzā ki⁵¹¹⁶ ḡāyet şabāḥatte⁵¹¹⁷ ve nihāyet-i melāḥatte ērdi zībā ruḥsārılık⁵¹¹⁸ ve cān-efzā (7) 'arız bilen peydā bolup ḥalāyık {kemān-i} ra'd teferrücidin yüz öyürüp⁵¹¹⁹ aña müteveccih boldılar. Bu ḥāl mīrzāğa yaman kēlip Yār 'Alī Mīrzānı (8) bend kılıp Semerḳand sarı yiberdi.

⁵¹⁰⁸ Nazmın Tercümesi: "Şāh Ebū'l-feth'in savaştaki azim, istikrarlı kararı ve direnişi, savaş günü, taşın kalbini (düşmanın taş gibi kalbini) hasetten kana boğmuştur. Bu durumu Selmas dağlarına sor ki ses aracılığıyla (bu durumu) kendi sırtından anlatır."

⁵¹⁰⁹ **naẓm**
zi-āyīn-i sebāt-i Şāh Ebū'l-feth be-ceng
ḥūn {şud} zī-ḥased be-rüz-ı heycā dil-i seng
in ḥāl zi koh-hāyi Salmās be-purs
kez rāh-ı şedā şerh dihed zi dil-i teng
hem ol cenāb ol vākı 'a-yi 'azīm üçün tārīh dēptür ki:
İskender Türkmen çün 'ișyān verzid
dārā-yi zamān sezā-yi o vācib did: T'de yok.

İskender-i Türkmen çün 'ișyān verzid / dārā-yi zamān sezā-yi o vācib did beyitinin tercümesi:
"İskender-i Türkmen isyan ettiği için dönemin padişahı onun cezalandırılmasını vacip gördü."

⁵¹¹⁰ ve: T'de yok.

⁵¹¹¹ bērdi: T bērip

⁵¹¹² Mīrzā: P'de yok.

⁵¹¹³ T+ki

⁵¹¹⁴ andın: P'de yok.

⁵¹¹⁵ atlık: P atalık

⁵¹¹⁶ ki: P'de yok.

⁵¹¹⁷ şabāḥatte: T şabāḥat

⁵¹¹⁸ ruḥsārılık: T ruḥsār

⁵¹¹⁹ öyürüp: T évürüp

Baysunğur Mîrzâ vefâtı zikride

Baysunğur Mîrzâ şehriyârî êrdi kudret-i âsâr u kâm-kâr gâyet ‘aql u (9) kiyâsette⁵¹²⁰ akrândın mümtâz êrdi.

beyt

husrev u tâc-bağş u taht nişân

tâc u taht üzre êrdi genc-feşân

‘Acâyib ra‘iyyet-perver (10) ve ‘adâlet-güster êrdi, bezm mecliside⁵¹²¹ êri êrdi, gevher-bâr ve rezm meydânında nâsih-ı Rüstem ve İsfendiyâr, ehl-i fazl u hünerğa köp⁵¹²² (11) ri‘âyet kılur êrdi. Hûşûşan⁵¹²³ ehl-i hatt ki anıñ zamânında a‘lâ mertebega yétip⁵¹²⁴ êrdiler. Mesel Mevlânâ Şemse’d-dîn-i Hirevî ki hattı ol mertebega yétip⁵¹²⁵ (12) êrdi ki mubaşşırlar anıñ hattını yâkût hattı tēp⁵¹²⁶ ağır bahāğa aldılar ve Mevlânâ Ca‘fer-i Tebrîzî ve⁵¹²⁷ Mevlânâ ‘Abdu’llâh-ı (13) Āşpez ki altı kalem tekmiñ kılıp yēti kişverde hūsn-i hattığa⁵¹²⁸ ‘alem boldı ve ehl-i hünerdin⁵¹²⁹ mesel müzehhib ü naqqâş mücellid ü zer-ger ü hâtem-bend leţâfet-i⁵¹³⁰ (14) şan‘atta ança sa‘y kıldılar ki beşerniñ hizâne-yi hayālîğa sığmas êrdi. Muḥbir-i şādıku’l-ḳavldın istimā‘ boluptur ki (15) Baysunğur Mîrzâ yigit boldı. Münecimlerğa buyurdı ki ihtiyât nazarı bilen ança ṭālî’in körüp aḥkām bitisünler, (16) ‘amele-yi nücüm buyuruk⁵¹³¹ bilen ‘amel kılıp evzâ‘-ı felekî ve enzâr-ı sa‘d u naḥstın her nè ma‘lûm kıldılar ‘arz kılıp mîrzâ (17) sordı⁵¹³² ki: ‘aṭiyye-yi ‘ömr nèçe bolğusıdur, alar bu beytni okudılar⁵¹³³.

⁵¹²⁰ *kiyâsette*: T *kiyâsetka*

⁵¹²¹ *mecliside*: P *meclisni*

⁵¹²² *köp*: P'de yok.

⁵¹²³ *hûşûşan*: T *hûşûş*

⁵¹²⁴ *yétip*: P'de yok.

⁵¹²⁵ *yétip*: P'de yok.

⁵¹²⁶ *tēp*: T *dēp*

⁵¹²⁷ *ve*: P'de yok.

⁵¹²⁸ *hattığa*: T *hattğa*

⁵¹²⁹ *hünerdin*: P'de yok.

⁵¹³⁰ *leţâfet-i*: P *leţâfette*

⁵¹³¹ *buyuruk*: P *buyurduk*

⁵¹³² *sordı*: P *buyurdı*

⁵¹³³ *bu beytni okudılar*: T *dédiler ki*

beyt

‘ömr-et derāz bād çarḥ-ı ‘aṭiyye-baḥş

ez (18) her ‘aṭiyye ki dehr-i ‘ömr ḥoş-ter est⁵¹³⁴

Biz bu kadar bilür-biz ki mādāme’l-hayāt iḳbāl {ü} şeref⁵¹³⁵ bilen ötküsidür Baysungur Mīrzā (19) ilḥāḥ kılıp dēdi⁵¹³⁶ endīşe kılmay, her nè vāḳi’dür dēdiler. Alarğa dēñiz ğam-gīn bolup bu beyt-i maẓmūnğa ‘amel kıılır ērdi⁵¹³⁷ (20)

beyt

çün naḳş-ı ğam zi dūr bu-bīnī şarāb-ḥ^vāh

teşḥīş kerdeyim müdāvā muḳarrer est⁵¹³⁸

çağır-ḥ^vārnı mizāc-ı şerīfiğa (21) peydā bolup her nēçe eṭibbā men’ kıldılar, müfid bolmadı⁵¹³⁹. Neşāt cāmıdın ve inbisāt sāğaradın⁵¹⁴⁰ cūr’aī kim kılmadı⁵¹⁴¹ tā za’f istīlā tapıp 217^{177b1} (1) bu ḥāk-dān dünyādın cennetü’l-me’vāğa yüzlendi⁵¹⁴². Müddet-i ‘ömrü otuz yēti yıl ve⁵¹⁴³ tōrt ay ērkendür. Birev-i efāzıldın tārīḥ-i vefātıda (2) dēptür⁵¹⁴⁴:

naẓm⁵¹⁴⁵

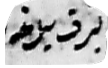
Sulṭān Sa’īd Baysungur ḥoş-dem

⁵¹³⁴ Beyitin tercümesi: "Hediye veren felek, ömrün uzun olsun ki ömrün zamanı her hediyeden daha hoştur."

⁵¹³⁵ iḳbāl {ü} şeref: T şeref {ü} iḳbāl

⁵¹³⁶ dēdi: P'de yok.

⁵¹³⁷ dēdiler. Alarğa dēñiz ğam-gīn bolup bu beyt-i maẓmūnğa ‘amel kıılır ērdi: T dēñiz. Alarğa

cāriyye ḳalmay, dēdiler ki pādīşāhnıñ ‘ömrü ḳarīb bolğusıdur. Mīrzā bu sözdin ğamlıḳ bolup

⁵¹³⁸ Beyitin tercümesi: "Eğer gamın belirtisini uzaktan görürsen içki iste. (Çünkü) teşhisini yapmışız, (onun) tedavisi bellidir."

⁵¹³⁹ bolmadı: T bolmay

⁵¹⁴⁰ sāğaradın: P sāğardın

⁵¹⁴¹ kılmadı: T kılmay

⁵¹⁴² yüzlendi: P yüzlend(i)

⁵¹⁴³ ve: P'de yok.

⁵¹⁴⁴ birev-i efāzıldın tārīḥ-i vefātıda dēptür: T'de yok.

⁵¹⁴⁵ T 451a'da bu nazım sayfanın kenarına yazılmıştır.

güftā ki be-gū bā-ehl-i ‘ālem haberem

men reftem ü tārīḥ vefātem īn-est

bādā be cihān ‘ömr-derāz pederem⁵¹⁴⁶

(3) andın üç oğul kaldı: ‘Alāü’ d-devle, Sultān Muḥammed, Ebū’l-kāsım Babür.

Şāh-ruḥ⁵¹⁴⁷ Mīrzānıñ üçünçi nevbet ‘Irāk⁵¹⁴⁸ ve Āzerbāyincānga barganı zikride

(4) Çün İskender yana nevbet Īrān⁵¹⁴⁹ ve Āzerbāyincānga istilā tapıp Şīrvānga ta‘arruz kıldı Şāh-ruḥ Mīrzā çerik tartıp anıñ (5) def‘i üçün ‘azīmet kılıp çün Re’yğa yétti⁵¹⁵⁰ qar ve yağmur⁵¹⁵¹ ol⁵¹⁵² mertebega yétti ki kēçe⁵¹⁵³ rākib-i⁵¹⁵⁴ merkūbgā⁵¹⁵⁵ mecāl kalmadı. Lā-cerem Re’yde⁵¹⁵⁶ kışlaq kılıp⁵¹⁵⁷ İskender (6) kaçıp Cihān-şāh bin⁵¹⁵⁸ Kara Yūsuf mülāzemetiğa⁵¹⁵⁹ kēlip ‘ināyetka mahşuş boldı. Bu eşnāda Ebū’l-feth İbrāhīm Sultān Mīrzā ki (7) mekārım-i ahlāk ḥüsni bilen ser-āmed-i mülük u selātin-i āfāk erdi neçe künlük ki ‘arızaga mübtelā bolup rūḥı- (8) -nıñ kuşı kafes-i kālbüdtin şāḥ-sār-ı tūbā sarı pervāz kıldı ve bu vākı‘a sene semān ve selāşın ve semānimiede⁵¹⁶⁰ yüz körgüzdi (9) ve ol sa‘ādet-mend tūbā sarı pervāz kıldı ve bu vākı‘asını⁵¹⁶¹ ehl-i fażl u kemāl bāreside köp ‘ināyet mer‘ī tutar erdi ve ol pādışāh hüner-perver ihtimāmı⁵¹⁶² bilen Mevlānā-yı (10) a‘zam a‘lem ki⁵¹⁶³ kıdve-yi fużalā-

⁵¹⁴⁶ Nazmın tercümesi: "Mesut olan Sultan Said Baysungur dedi ki âleme haberimi söyle, ben gittim ve vefatımın tarihi budur: 835."

⁵¹⁴⁷ **Şāh-ruḥ**: P **Şāh-ru(h)**

⁵¹⁴⁸ **‘Irāk**: P'de yok.

⁵¹⁴⁹ **Īrān**: P'de yok.

⁵¹⁵⁰ **çün Re’yğa yétti**: P'de yok.

⁵¹⁵¹ **yağmur**: T *yamğur*

⁵¹⁵² **ol**: P *o(l)*

⁵¹⁵³ **kēçe**: T'de yok.

⁵¹⁵⁴ **P**, T+<u>

⁵¹⁵⁵ **merkūbgā**: P *merkūb*

⁵¹⁵⁶ **Re’yde**: P *Re’yğa*

⁵¹⁵⁷ **kılıp**: P'de yok.

⁵¹⁵⁸ **Cihān-şāh bin**: P *Cihān-şāhdın*

⁵¹⁵⁹ **mülāzemetiğa**: P *mülāzemetka*

⁵¹⁶⁰ **sene semān ve selāşın ve semānimiede**: P **semānimie ve selāşinde**: (T 838'de.)

⁵¹⁶¹ **tūbā sarı pervāz kıldı ve bu vākı‘asını**: P'de yok.

⁵¹⁶² **ihtimāmı**: P *ihtimām*

⁵¹⁶³ **ki**: T'de yok.

yi ‘Arab u ‘Acem Mevlānā Şerefe’d-dīn ‘Alī-yi Yezdī⁵¹⁶⁴ *Zafer-nāmeni* te’līf
kılıp⁵¹⁶⁵ ol türlük nüshanı ki ibtidā-yı ‘ālemdin⁵¹⁶⁶ fenn-i tārīh-i inşāda⁵¹⁶⁷ ilā hāzā
(11) bu menāğaça⁵¹⁶⁸ kim⁵¹⁶⁹ hēç kişi ol türlük nişān bērmes ērdi⁵¹⁷⁰ yādigār koydı.
Çün Şāh-ruḥ Mīrzā haber⁵¹⁷¹ tapıp⁵¹⁷² köp ḳalaḳ u⁵¹⁷³ ıztırāb ḳılıp⁵¹⁷⁴ ‘āḳıbet (12)
ḳazā-yı Rabbānīga rızā bērip Fārs memleketini oğlu⁵¹⁷⁵ ‘Abdu’llāh Mīrzāğa bērdi ve
ol yıl Şāh-ruḥ Mīrzā Ḳazvīn ve Sultāniyyede bolup (13) çün İskenderdin ḥaberi
bolmadı bu ḥālda⁵¹⁷⁶ ḥaber kēldi ki Ebū’l-ḥayr Ḥān Ḥvārezmğa⁵¹⁷⁷ kēlip Sultān
İbrāhīm Şāh Melik muḳāvemmet (14) ḳıla almay⁵¹⁷⁸ hezīmet ḳılıp Ḥvārezmni feth
ḳılıptur ve andın soḡ Şāh-ruḥ Mīrzā⁵¹⁷⁹ Āzerbāyincānnı Cihān-şāh bin⁵¹⁸⁰ Ḳara
Yūsufğa bērip dā- (15) -rū’s-saltāna Herātğa mūrāca‘at ḳılıp⁵¹⁸¹ ve çün bu ḥāldın
müddetī ötti Muḥammed Cuki Mīrzāğa maraḑ-ı ḥāyil ‘arız bolup bā-vücūd (16) ol
ḥāl miḥaffede oturup eṭrāfda seyr ḳılır ērdi tā⁵¹⁸² Seraḥs ḥudūdıda⁵¹⁸³ müdbir bedeni
tedbīrdin ‘āciz bolup bu sarāy-ı ḡurūrdın (17) yüz öyürüp⁵¹⁸⁴ ravza-yı server sarı
bardı. Şāh-ruḥ Mīrzā bu ḥaber istimā‘ıdın⁵¹⁸⁵ dünyā vü mā-fī-hādın müteneffir bolup
(18) ‘azīm ıztırāb ḳılıp. ‘Āḳıbet şabrdın özge çāreī körmedi ve Sultān Muḥammed
bin⁵¹⁸⁶ Baysunḡurğa Fīrūz-şāh Bēg ihtimāmı⁵¹⁸⁷ (19) bilen Sultāniyye ve Ḳazvīn ve
Re’yni⁵¹⁸⁸ bērip yiberip ērdi ve çün Sultān Muḥammed Mīrzā ‘Irāḳğa mütemekkin
boldı ba‘zı ḥālāt andın⁵¹⁸⁹ vāḳı‘a boldı ki Şāh-ruḥ (20) Mīrzāğa muvāfiḳ⁵¹⁹⁰ mizāc

5164 ‘Alī-yi Yezdī: P’de yok.
5165 *Zafer-nāmeni* te’līf ḳılıp: P *Zafer-nāme tārīh*
5166 *ki ibtidā-yı ‘ālemdin*: P’de yok.
5167 *tārīh-i inşāda*: P *tārīhde*
5168 *hazā bu menāğaça*: T *bu menā hazāğaça*
5169 *kim*: T’de yok.
5170 *nişān bērmes ērdi*: P’de yok.
5171 *haber*: P’de yok.
5172 *tapıp*: T *taptı*
5173 *u*: T’de yok.
5174 *ḳılıp*: P’de yok.
5175 *oğlu*: P’de yok.
5176 *ḥālda*: P *esnā*
5177 *Ḥvārezmğa*: P *Hārezmğa*
5178 *ḳıla almay*: P *ḳılalmadı*
5179 *Şāh-ruḥ Mīrzā*: P’de yok.
5180 *Cihān-şāh bin*: P *Cihān-şāhdın*
5181 *ḳılıp*: T *ḳıldı*
5182 *ērdi tā*: P’de yok.
5183 *ḥudūdıda*: P *ḥudūd*
5184 *öyürüp*: T *évürüp*
5185 *istimā‘ıdın*: P *istimā‘dın*
5186 *Muḥammed bin*: P *ibn*
5187 *ihtimāmı*: P *ihtimām*
5188 *ve Ḳazvīn ve Re’yni*: P’de yok.
5189 *andın*: P *a(nd)ın*
5190 *muvāfiḳ*: P’de yok.

tüşmedi⁵¹⁹¹. Biri ol-kim Hâcî Muhammed⁵¹⁹² Bègni tutup öldürdi. Yana bir ol-kim ba‘zı fitne-engizler (21) dediler kim⁵¹⁹³ Şâh-ruḥ Mîrzâ uluḡ⁵¹⁹⁴ yaşlık bolup hareket mecâli kalmadı ve⁵¹⁹⁵ fırsatnı ğanîmet bilmek kerek. Ol söz bilen⁵¹⁹⁶ **218**^[78a] (1) şâhzâde firîb tapıp Isfahânğa barıp musahḡar kıldı ve andın Şîrâzğa barıp⁵¹⁹⁷ ‘Abdu’llâh Mîrzânı muḡâşara kıldı ve⁵¹⁹⁸ çün bu ḡaberler⁵¹⁹⁹ Şâh-ruḥ Mîrzâğa yetti (2) bā-vücûd ol-kim şeyḡūḡiyyet⁵²⁰⁰ u za‘îf bā‘is bolup êrdi ‘Irâk sarı müteveccih bolup Sulṡân Muhammed Mîrzâ vâkıf bolup Luristân sarı⁵²⁰¹ bardı (3) ve Şâh-ruḥ Mîrzâ Isfahânda⁵²⁰² nüzûl kılıp ba‘zı sâdât u erbâbnı ki Sulṡân Muhammed Mîrzâğa hevâ-dâr êrdiler katl kıldurdı (4) ve cenâb-ı ḡaḡâyık-me‘âb Mevlânâ Şerefe’d-dîn ‘Alî-yi Yezdîni ki Sulṡân Muhammed Mîrzâ öz ḡaşıda saklap êrdi. Mevlânâ dâyim bu beytni (5) okur êrdi⁵²⁰³:

beyt

pîrend çarḡ u aḡter u baḡt tû nev cevân

ân beh ki pîr nevbet ḡod bā cevân dehed⁵²⁰⁴

Ve⁵²⁰⁵ dâr êrdi ki (6) ḡazret-i mîrzâ⁵²⁰⁶ ‘Irâḡḡa⁵²⁰⁷ kelmegüsidür. Bu söz mîrzâğa yetip êrdi anı tutup keltürdiler. Mîrzâ andın sordı ki: (7) sên ḡaydın dedîḡ ki men⁵²⁰⁸ bu ṡarafḡa kelmese-men⁵²⁰⁹. Mevlânâ dedi ki: men⁵²¹⁰ ḡıyâs-ı ‘aḡldın⁵²¹¹ dedim ki⁵²¹²

⁵¹⁹¹ P+*muṡāfık*

⁵¹⁹² *Muḡammed: T Ḥüseyn*

⁵¹⁹³ *kim: T ki*

⁵¹⁹⁴ *uluḡ: P'de yok.*

⁵¹⁹⁵ *ve: T'de yok.*

⁵¹⁹⁶ *bilen: T bile*

⁵¹⁹⁷ *barıp: P bar(ıp)*

⁵¹⁹⁸ *ve: T'de yok.*

⁵¹⁹⁹ *ḡaberler: P ḡaber*

⁵²⁰⁰ *şeyḡūḡiyyet: P şebîḡûn*

⁵²⁰¹ *sarı: P'de yok.*

⁵²⁰² *Isfahânda: P Isfahân sarı*

⁵²⁰³ *Yezdîni ki Sulṡân Muhammed Mîrzâ öz ḡaşıda saklap êrdi. Mevlânâ dâyim bu beytni okur êrdi: T'de yok.*

⁵²⁰⁴ *Beytin tercümesi: "Ey delikanlı, felek, ikbal ve bahtın yaşlıdır. En iyisi yaşlı (olan) kendi sırasını gence versin."*

⁵²⁰⁵ *ve: T'de yok.*

⁵²⁰⁶ *mîrzâ: P'de yok.*

⁵²⁰⁷ *'Irâḡḡa: P 'Irâḡ*

⁵²⁰⁸ *men: T mên*

⁵²⁰⁹ *men: T mên*

⁵²¹⁰ *men: T mên*

delāyil-i⁵²¹³ nücūm⁵²¹⁴ ve evzā‘-ı (8) felekīdin dēmedim. Şāhzāde cūy-bār-ı saltanatta nihālīdür ve⁵²¹⁵ ḥaseb-i zāhir bilen ol ērdi⁵²¹⁶ kim pādīşāh-ı cihān (9) ḳahrdın⁵²¹⁷ sālīm ḳalıp kūsūf zevāl ser-ḥaddıḡa yētmegey eger ḳişi ḥilāf-ı bu söz ‘arz ḳılıptur ‘ayn-ı tōhmet (10) bilmek kerek⁵²¹⁸ ve mecālisde⁵²¹⁹ ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā nā-sezā sözler⁵²²⁰ dēp söz⁵²²¹ Mevlānāḡa ḳatıḡ dēdi ve mīrzā⁵²²², Mevlānānı ‘Abdü’l-laṭīf⁵²²³ (11) Mīrzāḡa tapşurdı⁵²²⁴ şāhzāde ḥüsn-i tedbīr bilen Mevlānānı⁵²²⁵ ḡarḳ-āb-ı helāktın sāḡil-i necātḡa⁵²²⁶ yētkürdi ve mīrzā (12) ol ḳış Re’ yde bolup ba‘zı beḡlerni yiberdi ki Sultān Muḡammed Mīrzānı naşīḡat ḳılıp kēltürgeyler. Nā-gāḡ şūreti yüz (13) körgüzdi ki mütevaḳḳı‘ ḡalāyık ērmeş ērdi.

Şāh-ruḡ Mīrzānıḡ irtihālī bu ‘ālem-i fānīdin sarāy-ı bāḳī sarı barganı⁵²²⁷ zikride Ḳaysı (14) cihān-tāb ḳuyaş-ı irtifā‘ḡa⁵²²⁸ ayak ḳoydı ki miḡnet-i kūsūfdın bī-tāb⁵²²⁹ bolmadı. Ḳaysı bedr-i kāmil şeref-i evcḡa yētti ki (15) ḡusūfḡa⁵²³⁰ giriftār bolmadı. ‘Arz-ı bu muḡaddimedīn ol kim⁵²³¹ Şāh-ruḡ Mīrzānıḡ āḡirü’l-eyyām-ı ḡayātıda memleket be-ḡāyet⁵²³² ma‘mūr ve sipāhī vü ra‘iyyet ḡoş ḡāl bolup (16) ērdiler. Ayturlar⁵²³³ ki ol ḳış ki Re’ yde⁵²³⁴ ḳışladı ordu bāzārda on ēki miḡ dükkān sanadılar. **el-ḳışsa** Nevruz (17) küni⁵²³⁵ Şāh-ruḡ Mīrzā⁵²³⁶ ḡaçırḡa minip teberrük sarı bardı ki

5211 ‘aḡldın: P ‘aḡlıdın

5212 ki: T’de yok.

5213 delāyil-i: P delāyilni

5214 nücūm: P nücūmıda

5215 ve: P’de yok.

5216 ērdi: T’de yok.

5217 ḳahrdın: P ḳahrıdın

5218 kerek: T kerek

5219 mecālisde: T meclisde

5220 sözler: P’de yok.

5221 söz: T’de yok.

5222 mīrzā: P mīrzānı

5223 P+<Mīrzā>

5224 tapşurdı: T tapşurup

5225 Mevlānānı: P Mevlānā

5226 necātḡa: T necātge

5227 irtihālī bu ‘ālem-i fānīdin sarāy-ı bāḳī sarı barganı: P intikāl bolḡanı fānī sarāy-ı bāḳī sarı

5228 irtifā‘ḡa: T irtifā‘ḡa

5229 bī-tāb: P bī(-tāb)

5230 ḡusūfḡa: P ḡusūf

5231 ‘arz-ı bu muḡaddimedīn ol kim: P’de yok.

5232 be-ḡāyet: T beḡāsi

5233 Ayturlar: P’de yok.

5234 Re’ yde: P Re’ yd(e)

5235 küni: P kü<nü>ni

5236 Mīrzā: P’de yok.

mekābir-i ekābirni ziyāret kılğay, haçir ser-keşlik kılıp⁵²³⁷ ol (18) cenāb⁵²³⁸ miḥaffeğa kirip çün⁵²³⁹ endek mesāfeti kaṭ' boldı mi'de ağırığı⁵²⁴⁰ istilā tapıp şehādet⁵²⁴¹ edāsıdın (19) özge dem urmaḳka⁵²⁴² mecāl ıalmadı. Esnā-yı tarīḳde ol şehriyār-ı şükr maḳāl{ı}nıñ⁵²⁴³ tūṭı-yi rūḫı gül-şen ü ḥadīka (20) insḳa pīrüz kıldı. Ol cihān müsāfirleri bile yoldaş bolup bu yēr-i melāl menzildin⁵²⁴⁴ cennet {ü} sarāy-ı⁵²⁴⁵ sürürga intikāl (21) kıldı. Bu beliiye-yi 'azīm⁵²⁴⁶ zı'l-ḥicce ayınıñ yègirmi beşde yek-şenbih küni⁵²⁴⁷ **sene ḥamsīn ve semānimiede**⁵²⁴⁸ vāḳı⁵²⁴⁹ boldı. Ol ḥazret 'ömri **219**^{178b1} (1) yètmiş èki yıl èrkendür, yèti yıl Tèmür Bèg zamānıda Ḥorāsānda ḥükümet ètip⁵²⁵⁰ kırk üç yıl ekser rub'-ı meskūnda istiklāl bilen salṭanat kıldı.

(2) ḥazret-i Şāh-ruḫ ki èllic yıl salṭanat kıldı rub'-ı meskūnda

çü ḥudā-ters èrdi ol ḥusrev, 'adl (3) kıldı bu dünyā-yı dūnda

Çün ol cenāb⁵²⁵¹ vefātı münteşir boldı kıyāmet küniñ⁵²⁵² 'alāmeti⁵²⁵³ ve dehşet-i⁵²⁵⁴ maḥşer eṣeri⁵²⁵⁵ (4) zāhir boldı ve⁵²⁵⁶ 'Abdū'l-laṭīf Mīrzā tūḳ ḳaşığa kèlip Bebür Mīrzā Ḥorāsān barıp 'Abdū'l-laṭīf Mīrzā nèçe kişini⁵²⁵⁷ öldürüp (5) fī'l-ḥāl⁵²⁵⁸ fitneğa teskīn bèrdi ve üç kündin soñ mīrzā süyekini miḥaffede ḳoyup⁵²⁵⁹ Ḥorāsānga

5237 kılıp: P'de yok.

5238 cenāb: P cenābnı

5239 çün: T'de yok.

5240 ağırığı: P ağırıkı

5241 şehādet: P şehādettin öz

5242 urmaḳka: T urmaḳğa

5243 şükr maḳāl{ı}nıñ: T maḳāl-ı şükrniñ

5244 ü ḥadīka-yi insḳa pīrüz kıldı. Ol cihān müsāfirleri bile yoldaş bolup bu yēr-i melāl menzildin: T'de yok.

5245 cennet {ü} sarāy-ı: P cennet-sārğa

5246 'azīm: T 'azami

5247 küni: P kü(ni)

5248 850'de.

5249 P+<vāḳı '>

5250 Ḥorāsānda ḥükümet ètip: P ḥükümet Ḥorāsānda kıldı

5251 cenāb: P cenābnı

5252 küniñ: P küni

5253 'alāmeti: P eṣeri

5254 dehşet-i: P deşt-i

5255 eṣeri: P'de yok.

5256 ve: T'de yok.

5257 kişini: P kişi

5258 fī'l-ḥāl: P fī'l-cümle

5259 miḥaffede ḳoyup: P miḥaffeğa salıp

‘āzim boldı (6) ve ba‘zı fitne-engizler ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzāğa dediler kim⁵²⁶⁰ Güher Şād Bēgim Tarḥānılar⁵²⁶¹ bilen ittifāk kılıp sēni (7) tutarlar. Çün şāhzāde mütelevvin mizāc ērdi Güher Şād Bēgim bilen⁵²⁶² Tarḥānīlerni⁵²⁶³ talap bend kıldurdu ve yolda ḥaber (8) tapdı ki⁵²⁶⁴ ba‘zı bēgler Herātka barıp ‘Alāü’ d-devle Mīrzā pādīşāh boluptur Sebzvārdın⁵²⁶⁵ Nīşābūrğa bardı.

‘Alāü’ d-devle (9) Mīrzānıñ⁵²⁶⁶ cülüsü serir-i salṭanatka⁵²⁶⁷ ve ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānıñ giriftārıñı kayd-ı āfetga⁵²⁶⁸

Çün Şāh-ruḥ Mīrzānıñ ḥaberi Ḥorāsānga yētti ‘Alāü’ d-devle (10) Mīrzā taḥtta⁵²⁶⁹ oturup⁵²⁷⁰ gencler⁵²⁷¹ eşikin açıp ança yarmağ içki ve taşkığa bērdi ki hēç kişiniñ ḥizāne ḥayālīde yok ērdi ve çün eşitti ki ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā bint-i⁵²⁷² Güher Şād Bēgimge bī-ḥürmet- (11) -lık kılıptur Tarḥān bēgleri⁵²⁷³ bilen⁵²⁷⁴ Şāliḥ Mīrzānı yiberdi ve alar ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzāğa şebīḥün ēltip Güher Şād Bēgim⁵²⁷⁵ (12) bilen⁵²⁷⁶ Tarḥān bēglerini⁵²⁷⁷ ḥalāş kıldılar⁵²⁷⁸ ve ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā bilen⁵²⁷⁹ uruşup anı tutup ba‘zı bēglerni yasağka yētkürdi- (13) -ler ve Şāliḥ Mīrzā ve⁵²⁸⁰ Tarḥāniler⁵²⁸¹ muẓaffer u manşūr yandılar⁵²⁸². Güher Şād Bēgim bilen mīrzā süyekini⁵²⁸³ alıp Herāt sarı müteveccih (14) boldılar ve ‘Alāü’ d-devle Mīrzā Sa‘īdābād Cāmğa⁵²⁸⁴ utru barıp Güher Şād Bēgim⁵²⁸⁵ bile mülākāt kılıp⁵²⁸⁶ ve

5260 kim: T ki
5261 Tarḥāniler: P Tarḥānlar
5262 bilen: T bile
5263 Tarḥānīlerni: P Tarḥānlarını
5264 ki: P'de yok.
5265 Sebzvārdın: P Sebzüvārdın
5266 Mīrzānıñ: P Mīrzā
5267 salṭanatka: P salṭanatıga
5268 āfetga: P'de yok.
5269 taḥtta: T taḥtga
5270 oturup: P oldurup
5271 gencler: P genclerni
5272 ki hēç kişiniñ ḥizāne ḥayālīde yok ērdi ve çün eşitti ki ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā bint-i: P kim
5273 bēgleri: P bēgler
5274 bilen: T bile
5275 bēgim: T'de yok.
5276 bilen: T bile
5277 Tarḥān bēglerini: P Tarḥānīlerni
5278 kıldılar: P kıld(ı)lar
5279 bilen: T bile
5280 ve: P'de yok.
5281 Tarḥāniler: P Tarḥānı
5282 yandılar: T'de yok.
5283 süyekini: P süy(e)kini
5284 Cāmğa: P Cāmğaça

‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı (15) günāh-kārlar⁵²⁸⁷ dēk⁵²⁸⁸ kēltürüp⁵²⁸⁹ ‘Alāü’d-devle Mīrzā sordı⁵²⁹⁰ ki munça yamanlıknı⁵²⁹¹ nē üçün kıldı. Şāhzāde (16) dēdi: mēn nē⁵²⁹² yamanlık kıldım, cefā kördüm sen⁵²⁹³ yaḥşılık kıl⁵²⁹⁴ tā vefā körgey-sēn. ‘Alāü’d-devle Mīrzā günāhıdın kēçip ba‘zı- (17) -nı anıḡ muḥāfazatı üçün ta‘yīn kıldı⁵²⁹⁵. Dāru’s-saltanat Herātka⁵²⁹⁶ bardılar. ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı (18) ḡal‘ada maḥbūs kılıp merāsım-i ta‘ziyetni⁵²⁹⁷ becā kēltürdiler⁵²⁹⁸.

Uluḡ Bēḡ Mīrzānıḡ Ceyḡündın ötüp ‘Alāü’d-devle Mīrzā⁵²⁹⁹ (19) bilen şulḡ⁵³⁰⁰ kılganı⁵³⁰¹ zıkrıde

Çün Uluḡ Bēḡ Mīrzā haber taptı ki Şāh-ruḡ Mīrzā vefāt boluptur Māverāü’n-nehr ve Türkistān çerikin (20) yığıp Ḥorāsān sarı çerik tartıp Ābā Bekr Mīrzā⁵³⁰² bin Muḡammed⁵³⁰³ Cuki Mīrzānı özige қоşup Ceyḡündın ötüp Belḡni (21) mu‘asker-i hümāyūn kıldı ve Ābā Bekr Mīrzādın ḡılāf ü ‘öḡr ma‘lūm kılıp anı bend kılıp Semerḡand yiberdi ve köz tutar **220**^{79a]} (1) érdi ki ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā kēlip aḡa қоşulḡay nā-gāḡ haber kēldi ki ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı ‘Alāü’d-devle Mīrzā tutup bend kılıptur. (2) Bu ḡāldın melūl bolup maşlahat anda⁵³⁰⁴ kördi ki ‘Alāü’d-devle Mīrzā bilen şulḡ kılgay ve ‘Alāü’d-devle Mīrzā ḡalın (3) çerik bilen Murḡāb suyıdın⁵³⁰⁵ ötüp érdi ki Uluḡ Bēḡ Mīrzā ḡaşıdın⁵³⁰⁶ Mīrek Maḡmūd Şadr kēlip şulḡ sözın dēp (4) ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı tiledi. Çün ol ḡālda ‘Alāü’d-devle Mīrzā haber taptı⁵³⁰⁷ ki

5285 *Bēḡim*: P’de yok.
5286 *kılıp*: T *kıldı*
5287 *günāh-kārlar*: P *günāhlar*
5288 *dēk*: P *dēp*
5289 *kēltürüp*: T *kētürüp*
5290 *Mīrzā sordı*: P *Mīrzāğa buyurdi*
5291 *yamanlıknı*: T *yamanlık*
5292 *nē*: T’de yok.
5293 *sen*: T *sēn*
5294 *kıl*: P’de yok
5295 *kıldı*: T *kılıp*
5296 *Herātka*: T *Herātğa*
5297 *ta‘ziyetni*: P *ta‘ziyet*
5298 *kēltürdiler*: P *kēltürüp*
5299 *Mīrzā*: P’de yok.
5300 *şulḡ*: T *şālih*
5301 *kılganı*: P *kılgan*
5302 *Mīrzā*: P’de yok.
5303 *Muḡammed*: T’de yok.
5304 *anda*: P *andaḡ*
5305 *suyıdın*: P *sunıdın*
5306 *ḡaşıdın*: P’de yok.
5307 *taptı*: T *tapıp érdi*

Bebür Mīrzā Esterābāddın⁵³⁰⁸ Cāmğa (5) kēlip Muḥammed-i⁵³⁰⁹ Pīrzādnı tutuptur. Lā-cerem şulḥ kılıp ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı bendtin çıǵarıp ‘ahd ü peymān bağlap (6) Uluğ Bēg Mīrzā kaşıǵa⁵³¹⁰ Belḥka yiberdi ve şart kıldı ki bēglerini⁵³¹¹ ki zindānda⁵³¹² ērdiler çıǵarıp tuḥfe vü hedāyā bilen (7) Māverāü’n-nehrğa yibergey ve ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā atasın Belḥde⁵³¹³ körüp Uluğ Bēg Mīrzā Belḥni⁵³¹⁴ soyurǵal⁵³¹⁵ oǵlıǵa (8) bērdi⁵³¹⁶ Semerḳandğa yandı ve⁵³¹⁷ ‘Alāü’-d-devle Mīrzā çün bu tarafdın ḥātır⁵³¹⁸ cem’ kıldı Bebür Mīrzā def’i⁵³¹⁹ üçün (9) Meşhedka⁵³²⁰ barıp ‘ākıbet Ḥabūşāndın narı⁵³²¹ Bebür Mīrzāǵa müsellemler tutup qardaşlar arasında şulḥ boldı (10) ve Bebür Mīrzā yanıp Esterābād barıp andın Sarı üstige barıp andın soñ ki⁵³²² ba’zı bēgleri basturup (11) zāyi’ boldılar ol Sarı ve⁵³²³ Āmulnı feth kılıp yandı ve Tēñri Te’ālā⁵³²⁴ Bebür Mīrzāǵa ḥūrşid-i ṭal’at oǵul bērip Şāh (12) Muḥammed⁵³²⁵ Mīrzāǵa ittisām taptı. Bu ḥāl sene *ḥamsīn ve semānimiede*⁵³²⁶ ittifaḳ tüşti va ‘llāhu a’lem.

‘Alāü’-d-devle Mīrzā- (13) -nıñ Andḥūd⁵³²⁷ ve Şuburǵān sarı barıp Uluğ Bēg⁵³²⁸ Mīrzā bilen uruşup hezīmet bolǵanı⁵³²⁹ zıkrıde

Sābıḳan mezkūr boldı ki ‘Alāü’-d-devle Mīrzā şart kılıp ērdi ki (14) ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā nōkerlerin bendtin çıǵarıp⁵³³⁰ yibergey alarnı⁵³³¹ yibermey Şālih Mīrzānı «‘ākıbet ‘Abbās (15) dēgenǵa buyurdı ki ol⁵³³² ḥān ki kaşıda ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā

5308 Esterābāddın: T Esterābādtın

5309 T+Mīrzā-yı

5310 kaşıǵa: P’de yok.

5311 bēglerini: P bēgler

5312 zindānda: P zindān

5313 Belḥde: P Belḥka

5314 Belḥni: P Belḥ

5315 soyurǵal: P soyurǵalı

5316 bērdi: T bērip

5317 yandı ve: P yandılar

5318 ḥātır: P ḥātırını

5319 def’i: P’de yok.

5320 Meşhedka: T’de yok.

5321 Ḥabūşāndın narı: P Ḥabū<d>şānıdın

5322 ki: P’de yok.

5323 ve: P’de yok.

5324 Te’ālā: P’de yok.

5325 Muḥammed: T Maḥmūd

5326 *ḥamsīn ve semānimiede*: T *isneyn ve ḥamsīn ve semānimiede* P: 850’de, T: 852’de.

5327 Andḥūd: P’de yok.

5328 Bēg: P’de yok.

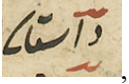
5329 bolǵanı: P bolǵan

5330 çıǵarıp: T çıkarp

5331 alarnı: P (a)larnı

5332 ol: P on

köterip érdi yükünüp⁵³³³ dedi ki: Uluğ Bèg Mîrzâ (16) atamnı nâ-haqq öldürüptür. Hân buyurdi ki⁵³³⁴ her nè muktezâ-yı şer‘-i şerîf⁵³³⁵ bolsa ‘amel kılsunlar, mecmû‘ eyimme-yi (17) Semerķand fetvâ bêrdiler⁵³³⁶ ki Uluğ Bèg Mîrzânı kışâş kılmak gerek. Meger cenâb-ı kâdî miskîn ki bu emrğa hem⁵³³⁷ (18) ...⁵³³⁸ bolmadı. Fî‘l-cümle yarağ bile⁵³³⁹ Hâcî Muhammed-i Husrevğa tapşurdılar ki haccğa eltkey. Mü‘ellif-i *Ravzatü* (19) ‘ş-şafâda bitür⁵³⁴⁰ ki mên Hâcî Muhammedtin sordum ki Uluğ Mîrzânı⁵³⁴¹ nè türlükler⁵³⁴² kıldılar. Dêdi ki çün mîrzânı alıp çıkdım⁵³⁴³ endek (20) mesâfet⁵³⁴⁴ kaṭ‘⁵³⁴⁵ kıldım. ‘Abdü‘l-laṭîf Mîrzâdın birev kèlip⁵³⁴⁶ dedi ki⁵³⁴⁷: hân hükmidür⁵³⁴⁸ ki Uluğ Bèg Mîrzânı⁵³⁴⁹ âbâdnlıkda tüşürsün, (21) tâ aṇa yahşî yarağ kılalıñ. Mîrzâ mênin⁵³⁵⁰ sordı ki: nè dèydür. Şüret-i hâlnı⁵³⁵¹ ‘arż kıldım. ‘Azîm ğamlık boldı **221**^[79b] (1) ol türlük⁵³⁵² ki tili söz demektin⁵³⁵³ ḳaldı. Bir yêrde tüşürüp çün⁵³⁵⁴ savuḳ érdi ḳaşıda ot yaḳıp buyurdi ki kebâb⁵³⁵⁵ kılıñ. (2) Nâ-gâh ot saḳrap ridâsı köydi. Mîrzâ otğa ḥitâb kılıp dedi ki: sên hem bildiñ. Nâ-gâh ‘Abbâs bir kişi bilen (3) yêtip kèldi çün mîrzânıñ közi aṇa⁵³⁵⁶ tüşti bî-hod yêridin ḳoyup kögsige muşt bilen urdı ve ol kişi ki ‘Abbâs bilen (4) érdi mîrzânıñ alṭayı postîninini⁵³⁵⁷ alıp-mên⁵³⁵⁸ ança mâni‘ boldum ki⁵³⁵⁹ mîrzâ ğusl kıldı⁵³⁶⁰. ‘Abbâs ol cenâbnı tutup bir

-
- 5333 yükünüp: P'de yok.
5334 ki: T'de yok.
5335 şerîf: T'de yok.
5336 bêrdiler: T bitidiler
5337 hem: P'de yok.
5338 ...: P , T
5339 bile: T bilen
5340 bitür: T aytur
5341 Uluğ Mîrzânı: P'de yok.
5342 türlükler: T türlük şehir
5343 çıkdım: T çıgdım
5344 T+ki
5345 kaṭ‘: T'de yok.
5346 Mîrzâdın birev kèlip: P Mîrzâ
5347 ki: T'de yok.
5348 hükmidür: P hükmiğadur
5349 Mîrzânı: P Mîrzâ anı
5350 mênin: T mendin
5351 hâlnı: P hâleti
5352 ol türlük: P o(l) türlür
5353 demektin: T demekdin
5354 çün: P'de yok.
5355 kebâb: T kitâbet
5356 aṇa: P anda
5357 postîninini: P postîntin
5358 alıp mên: P'de yok.
5359 boldum ki: P boldı
5360 P+alıp

köşega (5) eltip ol⁵³⁶¹ bī-sa ‘ādet bir kılıç bilen ol pādīshāh-ı fāzıl u ‘ādilni⁵³⁶² şehādet mertebesiga⁵³⁶³ yetkürdi ve biz yanıp Semerḳand keldük⁵³⁶⁴ ve andın (6) üç kün burun ‘Abdü’l-‘azīz Mīrzānı ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā⁵³⁶⁵ öldürüp erdi ve⁵³⁶⁶ Uluḡ Bēg Mīrzā tāriḥ-i vefātıda deṭtūrler ki⁵³⁶⁷:

(7) nazm⁵³⁶⁸

çü ‘Abbās küşteş be-tiḡ-i cefā

būd sāl-i tāriḥ ‘Abbās küşt⁵³⁶⁹

el-kıṣṣa

Ol pādīshāh-zāde-yi bī-‘ākıbet⁵³⁷⁰ anıḡ dēk⁵³⁷¹ fāzıl ü⁵³⁷² ‘ādil atasını (8) öldürüp bu bed-nāmlıḡın⁵³⁷³ ḥāşıl kıldı. Bā-vücūd⁵³⁷⁴ āḫiret ‘azābı dünyādın⁵³⁷⁵ hem ḥaṭṭnı⁵³⁷⁶ tapmadı.

beyt

kāfiri dervīş dēk (9) aḡa nē dünyā vü nē dīn

⁵³⁶¹ ol: P o(l)
⁵³⁶² fāzıl u ‘ādilni: T ‘ādil (u) fāzılını
⁵³⁶³ şehādet mertebesiga: P şehādetga
⁵³⁶⁴ keldük: P keldi
⁵³⁶⁵ Mīrzā: P Mīrzānı
⁵³⁶⁶ ve: P'de yok.
⁵³⁶⁷ ki: P'de yok.
⁵³⁶⁸ Bu nazım T: 455a-13'te buraya bir ok çıkarılarak sayfanın sağına yazılmıştır.
⁵³⁶⁹ Nazımın tercümesi: "Cefa ok ile Abbas'ı öldürdüğünde tarih 853'tü."
(‘Abbās küşt ebced hesabında 853'tür.)

P 79b'de sayfanın sağ kenarında şunlar yazmaktadır:
vefāt-ı mīrzā ez hicret heşt şad-u şeşt-u se būd ki derece-yi şehādet der-yāften tāriḥ-eş rā
‘Abbās küşt yāften.

Tercümesi: "Mirzanın vefatı hicret 863'tü ki şehadet mertebesini buldu ve ölüm tarihini Abbas küşt (853) buldular."

Burada tarihi önce 863 olarak vermiştir ama ebced hesabıyla verdiği tarih 853'tür.

⁵³⁷⁰ **el-kıṣṣa** Ol pādīshāh-zāde-yi bī-‘ākıbet: P **beyt** ‘Ākıbet ol şāhzādeni
⁵³⁷¹ anıḡ dēk: P anıḡ {d}ēk
⁵³⁷² ü: P'de yok.
⁵³⁷³ bu bed-nāmlıḡın: P ebed bed-nāmlıḡnı
⁵³⁷⁴ bā-vücūd: P ve
⁵³⁷⁵ ‘azābı dünyādın: P ‘azābıdın ö{z}in
⁵³⁷⁶ ḥaṭṭnı: T ḥaṭṭı

h  sir  'd-d  ny   ve'd-d  n boldı ol bu f  'ldin

ata oldur k   i   hlik  a y  tmes

eger hem   h- (10) -lik  n   aydın   nmes

Ve Ulu   B  g M  rz   p  di  h     rdi '  lim    f  z  l    k  mil-i env  '-i 'ölümdən behre-ver
           'ilm-i (11) hey'etde ki Semer      da ra  ad tert  b   l  p andın z  c ba  gladı
ki⁵³⁷⁷ h  l   müneccimler ol z  cdin ta  v  m isti  hr  c   l  rlar.

(12) beyt

  hen    h   Ulu   B  g fer  unde-f  l

ki cem'   tti   hlik  a fa  l {u} kem  l

k  r  p   rdi ol 'ilm-i tenc  m ilen

ki bardur a  a (13) k  p h    r o  lıdan

oğul   ligide boldı temevvüt

be-ferm  n h  yy  'l-lez   l  -yem  t

d  megil ki ol 'Abb  s k   t

meger boldı (14) t  r  h-i 'Abb  s k   t

a  a d  di   l   at  l 'Abdü'l-la   f

yok   rse Uluğ B  gge ol h  r  f

bola al  gay   rdi bu söz- (15) -d  r mu    l

⁵³⁷⁷ ki: P'de yok.

bu hâletka erür hıred güng ü lâl

Çün ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ ol pâdişâh-ı ‘âlî-şānnı şehîd kıldı (16) ba‘zı bēgleridin⁵³⁷⁸ ki ança cān-sipārlik⁵³⁷⁹ kılıp êrdiler çün Maḥmûdiyân-ı Tûk ve Sultân Cüneyd ve Sultân Yûsuf-ı Barulas ve⁵³⁸⁰ İsmâ‘îl-i Şofî (17) Tarḥānnı katl kıldurdu⁵³⁸¹ ve cemî‘ cevānibtin hâṭır cem‘ kılıp serîr-i salṭanat Māverāü’n-nehrğa mütemekkin boldı.

(18) ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzânın muḥālefeti atası Uluğ Bēg Mîrzâ bilen ve ol pâdişâh-ı ‘âlî-şān şehâdet-i taḫdîr-i Melik-i Mennân bilen»⁵³⁸² Bebür Mîrzâ bilen Sultân

⁵³⁷⁸ *bēgleridin: P bēglerni*

⁵³⁷⁹ *cān-sipārlik: P sipārlik*

⁵³⁸⁰ *ve: P ki bā*

⁵³⁸¹ *kıldurdu: T kıldı*

⁵³⁸² Tırnak içindeki kısımda T nüshasında oldukça farklı olarak şu metin yer almaktadır:

T(453a-16) Murğāb yiberdi ‘Abdü (17) ‘l-laṭîf Mîrzâ haber tapıp üstige ılḡap Sâlih Mîrzāğa ança mecāl boldı ki atka minip özini (18) Murğābğa yiberdi ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ özini ol mehlekedin kutkarıp ‘Alāü’-d-devle Mîrzāğa koşuldu (19) ve ‘Alāü’-d-devle Mîrzâ bu cihettin ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzânın nokerlerini öldürüp kış arasında (20) çerik tartıp Andhūd ve Şuburgānga barıp re‘āyā vü bî-çāreler mutezarrir boldılar ve Uluğ Bēg Mîrzâ (21) ‘Alāü’-d-devle Mîrzāğa kişi yiberip dedi ki: aramızda dostlık vü mahabbet êrdi, emdi şalāh (453b-1) oldur ki yanıp çerikni vilāyet buzmaḡıdın men‘ kılḡay. Ol bu söz bile yanıp Herātğa barıp (2) çün yaz boldı Sultân İbrāhîm Mîrzānı sünnet {ü} hitān kılur üçün ‘azîm toy kılıp çehār (3) tākılar bağlap êrdi ki nā-gāh haber yetti ki Uluğ Mîrzâ Andhūd vilāyetidin ötüp Herāt sarı (4) ‘azimdür. Toynı ber-taraf kılıp kalın çerik bilen utru barıp ol eki çerik Bādḡis vilāyetide (5) coş u ħuroşğa kelip çün eki şaff muḡābil boldılar Mîrzâ ‘Abdu’llāh-ı Şirāzî, ‘Alāü’-d-devle Mîrzādın (6) yüz evürüp Uluğ Bēg Mîrzāğa bardı. Egerçi bu hāldın Ḥorāsān çeriki müşevveş boldılar bā-vücūd (7) bu hāl ol eki çerik birbirige tökülüp ma‘reke tofraḡını mübārizler xanı bilen gül-gün kıldı (8) -lar. Semerḡandiler çire bolup ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ ihtimāmı bilen ‘Alāü’-d-devle Mîrzâ ma‘rekecin (9) cılav yandurdu ve andın Bebür Mîrzāğa koşuldu. Uluğ Bēg Mîrzāğa nuşret u feth bolup Ḥorāsān- (10) -ğa kirdi. Bā-vücūd ol-kim ol ma‘rekece ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ şecā‘at u celādetni ol-türlük zuhūrğa (11) keltürüp êrdi ki dost u düşmen taḡsîn kıldılar. Ammā Uluğ Bēg Mîrzâ cüldini kiçik oḡlğa (12) ‘Abdu’l-‘azîz Mîrzāğa bērdi. Bu ma‘nā ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzāğa yaman kelip kudüret könḡlğa tuttı ve çün (13) Uluğ Bēg Mîrzâ Ḥorāsānga kirdi Celāle’-d-dîn Muḡammed-i Barulas ol feth üçün bu tārîḡni dedi: ferd ez pey-i nuşret-i leşkereş be tārîḡ goft inna fethen karîb (14) ve Uluğ Bēg Mîrzâ Ḥorāsān futūḡātının hēç nēmerse ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzāğa bērmedi ve şāhzādeniḡ (15) eki yüz tümen mālî Qal‘a-yi İḡtiyār(e’-d-)dinde êrdi. Ol mālını hem alıp bērmey bu şüret daḡı sebeb-i (16) kudüret boldı. Çün Ḥorāsān işi ser-encām boldı Bebür Mîrzâ ve ‘Alāü’-d-devle Mîrzâ def‘i üçün Meşhed-i (17) Muḡaddeseğa barıp bu hālda haber yetti ki Yār ‘Alî-yi Türkmen Niretü Qal‘asında ki bendte êrdi hālāş boldı (18) Herî üstige keliptür. Uluğ Bēg Mîrzâ Meşhedtin yanıp çün Herātğa yetti Yār ‘Alî-yi Türkmen hezîmet (19) boldı ve Bebür Mîrzâ çerik tartıp Herāt sarı yörüp Uluğ Bēg Mîrzâ Herîni ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzāğa (20) bērip özi Semerḡand bardı ve ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ bir nēce künden soḡ kēçe bilen kaçıp Belḡ (21) sarı bardı ve Uluğ Bēg Mîrzâ Seraḡs yolının barıp Hindüke Bēg kēyininin yetip İbrāhîm [454a] (1) Eyḡü Tēmürni tutup Uluğ Bēg Mîrzâ Buḡārāğa yetip anda kışlak kıldı ve Bebür Mîrzâ Ḥalîl Hindüke (2) başlıknı Herātğa yiberip alar ilgeri zulm kılıp bu hālda Yār ‘Alî-yi Türkmen Niretü (3) Qal‘asından kelip şehrga kirip Bebür Mîrzâ bēgleri kaçtılar ve Yār ‘Alî pâdişāh bolup (4) el bilen yaḡşı me‘āş kıldı. Ammā dāyim şurb-ı ḡamr u irtikāb menāḡlğa meşḡul êrdi ‘Abdu (5) ‘l-‘alî-yi Rikābdār mekr bilen Yār ‘Alî-yi Türkmen kaşığa kelip nedîmlik tārîḡsın sülük tuttı (6) ve Bebür Mîrzâ ılḡap Herî üstige kelip ol kēçe ki

Muhammed Mîrzânın hâleti ve ‘Alâü’-d-devle Mîrzânın benddin⁵³⁸³ halâş bolğanı zikride

(19) Ol maḥallda ki ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ, Uluġ Bêġ Mîrzâ bilen muḳâbele vü muḳâteleġa meşġûl êrdi Şâh Hüseyn⁵³⁸⁴-i Sîstânî⁵³⁸⁵ Bebür Mîrzâġa yaġı bolup (20) mîrzâ anıġ⁵³⁸⁶ üstige barıp ol tâbî‘ bolup māl u ḥarâc ḳabûl ḳılıp Bebür Mîrzâ saltanatḳa müstakırr⁵³⁸⁷ bolup⁵³⁸⁸ Hindüke Bêġ (21) yaġı bolup mîrzâ⁵³⁸⁹ Sulṭân Ebû

Bebür Mîrzâ yetti ol rikâbdâr ol Türkmen (7) bâde levġa tola ayaġlar bérîp mest kıldılar. ‘Ale’ş-şabâḥ Bebür Mîrzâ dervâze-yi mülkdin (8) kirip Yâr ‘Alî-yi Türkmenni nîm-mest tutup keltürdiler ve hem ol dem maḳtûl boldı ve çün (9) Bebür Mîrzâ taḥt-ı saltanatḳa olturdu ḳardaşı ‘Alâü’-d-devle Mîrzânı maḥbûs kıldı.

‘Abdü’l-laṭîf (10) Mîrzânın muḥâlefeti atası Uluġ Bêġ Mîrzâ bilen ve ol Bebür Şâh-ı ‘alî-şân şehâdet-i taḳdîr-i Melik-i Mennân (11) bilen

Müneccimler Uluġ Bêġ Mîrzânın zâyîçe-yi tâlî‘de körüp êrdiler ki ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâdın aḳa zarar-ı (12) tamâm yêtküsidür ve bu ma‘nânı Uluġ Bêġ Mîrzâ hem bilür êrdi ve Hindüstân pâdişâhı Hızır Hân (13) bu hâlnı erbâb-ı riyâzattın bilip ḥaber yiberip êrdi ve Mevlânâ Muhammed-i Ercistânî(?) ki nücûm ‘ilmide (14) u‘cûbe-yi zamân êrkendür bu bâbdın mîrzâġa dër êrkendür. Dêrler bir kün Uluġ Bêġ Mîrzâ dèdi: (15) Ḥorâsâġa barıp mecmû‘ Şâh-ruḥ Mîrzâ vilâyetini feth ḳılġumdur. Mevlânâ Muhammed-i Ercistânî(?) dèdi: (16) Eger ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ koysa **el-ḳıṣṣa** Uluġ Bêġ Mîrzâ bu ḥikâyetler cihetidin ki Ḳulmġa kèldi ‘Abdü’l-laṭîf (17) Mîrzâġa iltifât ḳılmas êrdi ve ‘Alâü’-d-devle Mîrzânı hezîmet ḳılġanda çöldünü özge kişige (18) bèrdi. Yana bir ol-kim ḥizânesin aḳa bèrmedi, yana bir ol-kim anı Bîstâm vilâyetide yaġı arasında ḳo- (19) -yup özi Semerḳand bardı, yana bir ol-kim çün ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ Ḥorâsândın Semerḳand sarı (20) bardı Uluġ Bêġ Mîrzâ kişi yiberip dèdi: Belḥḳa barsun, yana bir ol-kim Mîrânşâh Mîrzâġa ki Têmür (21) Bêġ Şâḥib-ḳırân nebîresi êrdi nişân yiberdi ki Belḥni saḳa bèrdim, sèn ‘Abdü’l-laṭîfni def’ ḳıl. **[454b]** (1) Mîrânşâh Mîrzâ çeriklerini yığıp ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ üstige kèlip uruş bolup ‘Abdü’l-laṭîfni (2) def’ ḳıلالmay özi ḳatlı boldı ve Uluġ Bêġ Mîrzâ nişânı zâḥir bolup ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ atadın nâ-ümîd (3) bolup çerik yığıp su yaḳasıġa barıp ol ṭarafdın Uluġ Bêġ Mîrzâ Ceyḥûn yaḳasıġa (4) kèlip ata ve oġul birbirinin utrusıda olturup Ceyḥûn suyu ortada ḥâyil êrdi. Nêçe nevbet (5) bahâdurlar sudın kèçip muḥârebe kıldılar. ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ çeriki ġâlib êrdi bir nevbet Mîrzâ ‘Abdu’llâḥ-ı (6) Şîrâzî sudın ötüp ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ êligide giriftâr boldı. Çün nêçe kün bu hâldın ötti nêçe (7) nêmerse yüz körgüzdi ki zarûret boldı Uluġ Bêġ Mîrzâġa ki Semerḳand sarı yandı biri ol-kim (8) ‘Abdu’l-‘azîz Mîrzânı ki Semerḳandta ḳoyup êrdi bēġlerniñ ehl ü ‘ıyâḥġa êlig uzatıp bēġler (9) ıztırâb ḳılıp aḳa yaḳın yetti ki Uluġ Bêġ Mîrzânı tutup ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâġa tapşurgaylar (10) yana bir ol-kim Sulṭân Ebû Sa‘îd Mîrzâ muḥâlif bolup Arġun êlini özige müttefik ḳılıp Semerḳand ü- (11) -stige kèldi Uluġ Bêġ Mîrzâ çün bu hâlgâ ıttılâ‘ taptı Semerḳand üstige kèldi. Sulṭân Ebû Sa‘îd Mîrzâ (12) Arġun êliniñ yurtı sarı yandı ve ‘Abdü’l-laṭîf Mîrzâ ḳalın çerik bilen sudın ötüp Uluġ Bêġ (13) Mîrzâ utru çıġıp Dımaşḳ karyesinde ol êki ḥûn-rîz çerik fitne-engîz ḳılıp rüstâḥîz küni eserini zâḥir (14) kıldılar. Henüz çerik muḥârebe vü muḳâteleġa meşġûl êrdi bey ol-kim ‘acz ü fütür Semerḳandilerġa lâylı (15) bolġay Uluġ Bêġ Mîrzâ te’essüf bilen ḳarâr ḳılıp Semerḳand dervâzesiġa yetti ve tiledi ki er- (16) -gge kirgey Mîrânşâh Mîrzânın terbiyet-kerdesi êrdi mâni‘ bolup ḳoymadı. Uluġ Bêġ Mîrzâ yüz derd (17) ü ḥasret bilen Şâḥruḥiyyeġa bardı, tiledi ki bir nêçe kün anda iḳâmet ḳılġay. İbrâḥîm Polâd ki Uluġ (18) Bêġ Mîrzâ ḳulı êrdi Uluġ Bêġ Mîrzâġa ḳaşd kıldı. Mîrzâ oġlı ‘Abdu’l-‘azîz Mîrzâ bilen yanıp Semerḳand (19) kèldi ve anıġ ve oġlı arasında sözler kèçip

5383 *benddin*: T *bendtin*

5384 *Şâh Hüseyn*: P’de yok.

5385 *Sîstânî*: P *Sîstânî*

5386 *mîrzâ anıġ*: T *mîrzânın*

5387 *salṭanatḳa müstakırr*: T *müstakırr salṭanatḳa*

5388 *bolup*: T *yanıp*

5389 *mîrzâ*: P’de yok.

Sa'îd daruğa ve Şeyh 'Alî Bahādurnı kèyiniçe yiberip 'azîm uruş bolup Sultān Ebū Sa'îd maqtūl bolup Şeyh 'Alî Bahādur, Hindūke Bègni⁵³⁹⁰ 222^[80a] (1) öldürüp başını mīrzāğa⁵³⁹¹ yiberdiler⁵³⁹² ve 'Alāü'd-devle Mīrzā benddin⁵³⁹³ kaçıp 'Irāk sarı bardı ve Sultān Muḥammed Mīrzā ki⁵³⁹⁴ Hurremābād sarı barıp érđi Şāh-ruḥ Mīrzā- (2) - nıñ vefātını eşitip öz vilāyetiga kèlip burun Isfahānnı⁵³⁹⁵ feth kıldı⁵³⁹⁶. Andın Şīrāz üstige barıp 'Abdu'llāh Mīrzā bilen (3) uruşup aña gālib bolup Şīrāz hem aña feth boldı ve 'Abdu'llāh Mīrzānı Ḥorāsān sarı yiberdi ve Cihān-şāh-ı Türkmengā nişān bitip (4) yüzige mühr basıp yiberdi kim Sultāniyye ve Qazvīnni bizniñ⁵³⁹⁷ mülāzımlarğa qoysun ve illā kıtāl u cidāl meydānı ta'yın kılsun. (5) Cihān-şāh Bèg ol maẓmūnga ittilā' tapıp⁵³⁹⁸ şāhzādeniñ kuvvet u celādetidin⁵³⁹⁹ ta'accübler kılıp⁵⁴⁰⁰ Āzerbāyincān çerikin yığıp 'Irāk u⁵⁴⁰¹ Fārs (6) üstige yörüp Sultān Muḥammed Mīrzā utru kèlip çün beyne'l-ferīkayn muşāffat az qaldı iş kıtāl u cidāldın (7) muşālaḥağa yètip ol⁵⁴⁰² èki pādīşāh öz vilāyetleriğa yandılar ve çün Sultān⁵⁴⁰³ Muḥammed Mīrzāğa nizā' kılmadı⁵⁴⁰⁴ ve eşitti ki Uluğ Bèg Mīrzā (8) Māverāü'n-nehrğa barıptur qalın çerik bilen Ḥorāsān üstige yörüp Bebür Mīrzā utru çıkıp⁵⁴⁰⁵ Cām nevāḥīside ol èki (9) ḥūn-aşām çerik birbirige yètip kuşış u gūşış u ḥūn-rīzlıknıñ dādını⁵⁴⁰⁶ bèrdiler. **el-kıssa** Bebür Mīrzā mağlūb (10) bolup ma'rekedin kaçıp Fārs u 'Irāk çeriki leṭāyif akmışe⁵⁴⁰⁷, cevāhir-i zevāhir, at ve tève, direm⁵⁴⁰⁸ ü dīnār ve⁵⁴⁰⁹ ḥayme vü ḥar-gāh (11) ança aldılar kim⁵⁴¹⁰ ḥizāne ḥayālğa⁵⁴¹¹ sığmas ve Bebür Mīrzā Qal'a-yi 'İmād sarı bardı⁵⁴¹² Sultān Muḥammed Mīrzā Herātğa⁵⁴¹³ barıp taḥt-ı

5390 Bahādur, Hindūke Bègni: P Bahādurnı

5391 mīrzāğa: P'de yok.

5392 yiberdiler: T yiberdi

5393 benddin: T bendtin

5394 ki: P'de yok.

5395 Isfahānnı: T Isfahānnı

5396 kıldı: T kılıp

5397 bizniñ: P bizniñ

5398 ittilā' tapıp: P bolup

5399 celādetidin: P celādetitin

5400 kılıp: P qalıp

5401 u: P'de yok.

5402 ol: P o(l)

5403 sultān: P sul(t)ān

5404 nizā' kılmadı: T menāzi 'i qalmadı

5405 çıkıp: T çığıp

5406 dādını: P dādını

5407 akmışe: P akmış(e)

5408 direm: P'de yok.

5409 ve: T'de yok.

5410 kim: P'de yok.

5411 ḥayālğa: P ḥayālğa

5412 bardı: T barıp

(12) salṭanatḳa olturdı. Bu eṣnāda ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzādın elçi kēlip mektūbı kēltürdi, maẓmūnı⁵⁴¹⁴ ol⁵⁴¹⁵ kim sizge⁵⁴¹⁶ (13) Ḥorāsān fethi ve⁵⁴¹⁷ bizge Māverāū’n-nehr fethi mübārek bolsun ve ol yıl Herātta⁵⁴¹⁸ ‘aẓīm ḳaḥṭı⁵⁴¹⁹ bolup⁵⁴²⁰ ol-türlük kim⁵⁴²¹ Herāt (14) taşı bilen bir ḥar-vār buğday tört yüz altun kēbekī boldı ve çün Sulṭān Muḥammed Mīrzā mesned-i cihān-bānlıḳḳa⁵⁴²² olturdı (15) Ḥācī⁵⁴²³ Muḥammed-i Ġanaşīrīn ki şāḥib-iḥtiyār erdi Türk ve Sārt⁵⁴²⁴ ve⁵⁴²⁵ sipāhī vü ra‘iyyetḳa⁵⁴²⁶ nihāyetsiz taḥmīl kılıp ḥavālāt⁵⁴²⁷ kıldı. (16) Bu cihetdin el Sulṭān Muḥammed Mīrzādın⁵⁴²⁸ nüfūr bolup fevc fevc ḳaçıp Bebūr Mīrzāğa bardılar ve Bebūr Mīrzāğa cem‘iyyet bolup (17) Esterābādḳa⁵⁴²⁹ bardılar⁵⁴³⁰ ve Sulṭān Muḥammed Mīrzā ‘Alāū’d-devle Mīrzānı Germşilī yiberip Ḥācī Muḥammed Bēgni (18) serdārılar bilen⁵⁴³¹ yiberip⁵⁴³² Bebūr Mīrzā def‘i üçün yiberdi⁵⁴³³. Ol ġāyet ‘aẓīmet ü ġurūr bilen Bebūr Mīrzā (19) Cürċān cengelidin çıḳıp⁵⁴³⁴ Meşhedrāzda eki şaff muḳābele bolup āḥirü’l-emr ‘Irāḳ çeriki hezīmet bolup Ḥācī Muḥammed Bēg (20) özge serdārılar bilen eligge⁵⁴³⁵ tüşüp maḳtūl boldılar ve çün ‘Irāḳ bēgleri burun Sulṭān Muḥammed Mīrzāğa (21) kişi yiberip ērdiler⁵⁴³⁶ ki⁵⁴³⁷ kēlsün dēp mīrzā ta‘cīl bilen Ṭūsḳa⁵⁴³⁸ yētip ordunu anda ḳoyup özi Esterābād sarı **223**^[80b] (1) yōridi ve yolda ki⁵⁴³⁹ nökerleri⁵⁴⁴⁰ ki ma‘reke⁵⁴⁴¹ ḳaçıp ērdiler aṇa yētip bēglerniñ ölgenin aṇa⁵⁴⁴²

5413 *Herātğa: T Herātḳa*
5414 *maẓmūnı: P maẓmūn*
5415 *ol: P o(l)*
5416 *T+hem*
5417 *ve: P'de yok.*
5418 *Herātta: T Herātda*
5419 *ḳaḥṭı: P'de yok.*
5420 *bolup: T boldı*
5421 *kim: T ki*
5422 *cihān-bānlıḳḳa: P (cihān-)bānlıḳḳa*
5423 *Ḥācī: P Ḥ‘āce*
5424 *Sārt: P Sārāt*
5425 *ü: P'de yok.*
5426 *ra‘iyyetḳa: P ra‘iyyet*
5427 *ḥavālāt: P ḥav(ā)lāt*
5428 *Muḥammed Mīrzādın: P Muḥammedtin*
5429 *Esterābādḳa: P Ester(ā)bādḳa*
5430 *bardılar: T bardı*
5431 *T+Bebūr Mīrzā def‘i üçün*
5432 *yiberip: T yiberdi*
5433 *Bebūr Mīrzā def‘i üçün yiberdi: T'de yok.*
5434 *çıḳıp: P'de yok.*
5435 *ēligge: P ēlig*
5436 *yiberip ērdiler: T yiberdiler*
5437 *ki: T'de yok.*
5438 *Ṭūsḳa: P Ṭū(s)ğa*
5439 *ki: T'de yok.*
5440 *nökerleri: P nökürleri*
5441 *ki ma‘reke⁵⁴⁴¹ ḳaçıp ērdiler aṇa yētip bēglerniñ ölgenin aṇa⁵⁴⁴²*

dédiler ve ol ılgap üç yüz kişi bilen Bebür Mîrzânın ordusığa (2) yetti. Bebür Mîrzâ eli⁵⁴⁴³ perākende bolup Bebür Mîrzâ Qal'a-yi 'İmād⁵⁴⁴⁴ bardı ve⁵⁴⁴⁵ Sultân Muhammed Mîrzâ⁵⁴⁴⁶ hayâl kıldı ki meger muhâlifler mekrî kılıpturlar⁵⁴⁴⁷. Oşal kēçe yanıp (3) ordusığa bardı ve çün ol mevzi'ğa⁵⁴⁴⁸ yetti müteneffisî⁵⁴⁴⁹ körmey mütēhayyir boldılar ve çün⁵⁴⁵⁰ Sultân Muhammed Mîrzâğa hâdişe dest (4) bērdi⁵⁴⁵¹ öz hālīga za'f u fütür kördi ve haber kēldi ki 'Alāü'd-devle Mîrzâ Herātka⁵⁴⁵² kēliptür zarūreten 'Irākka⁵⁴⁵³ bardı ve 'Alāü (5) 'd-devle Mîrzâ Herātta⁵⁴⁵⁴ pādişāh⁵⁴⁵⁵ bolup çün Bebür Mîrzâ haber taptı ki⁵⁴⁵⁶ Sultân Muhammed⁵⁴⁵⁷ Mîrzâ 'Irāk sarı⁵⁴⁵⁸ bardı⁵⁴⁵⁹. Bebür Mîrzâ⁵⁴⁶⁰ Herāt sarı⁵⁴⁶¹ yörüp 'Alāü'd-devle Mîrzâ (6) Belh sarı kaçıp Bebür Mîrzâ dāru's-saltāna Herātka kēlip taht-ı saltanatka⁵⁴⁶² olturdı.

'Abdü'l-laṭîf Mîrzânın qatli ve (7) 'Abdu'llāh Mîrzânın⁵⁴⁶³ saltanatı ve Sultân Ebü Sa'îd Mîrzânın⁵⁴⁶⁴ ba'zı hālâtı zikride⁵⁴⁶⁵

'Abdü'l-laṭîf Mîrzâğa⁵⁴⁶⁶ tab'-ı laṭîfga⁵⁴⁶⁷ ma'rûf u diqqat-i zihnğa⁵⁴⁶⁸ mevşûf êrkendür (8) ve dāyim ehlu'llāh hizmetige barıp alar mecliside⁵⁴⁶⁹ edeb bile olturur êrdi. Bā-vücūd bu hāl be-ğāyet tünd-hūy ve siyāsetlik êrkendür, endek günāhka (9) köp 'uqūbet kıılır êrdi ve havāşş u muqarreblerige ol maḥāl yok êrdi ki bir söz 'arz

5442 *aḡa*: P'de yok.
5443 *eli*: P'de yok.
5444 *'İmād*: P *'İmādī*
5445 *ve*: P'de yok.
5446 *Mîrzâ*: P'de yok.
5447 *kılıpturlar*: P *(kılıp)turlar*
5448 *mevzi'ğa*: T *mevzi'ka*
5449 *müteneffisî*: P *müteneffis*
5450 *çün*: P *çü*
5451 *bērdi*: T *bērip*
5452 *Herātka*: T *Herātga*
5453 *'Irākka*: T *'Irākga*
5454 *Herātta*: P *Herātka*
5455 *pādişāh*: P *pādişā(h)*
5456 *haber taptı ki*: P'de yok.
5457 *Muhammed*: P'de yok.
5458 *'Irāk sarı*: P'de yok.
5459 *bardı*: P *yiberdi*
5460 *Bebür Mîrzâ*: P'de yok.
5461 *sarı*: T *üstige*
5462 *saltanatka*: P *saltana(t)ka*
5463 *Mîrzânın*: P *Mîrzâ*
5464 *Mîrzânın*: P'de yok.
5465 *hālâtı zikride*: P *hāl*
5466 *Mîrzâğa*: P *Mîrzâ*
5467 *P+**Mîrzâ*
5468 *zihnğa*: P *zihnka*
5469 *mecliside*: P *meclisde*

kıla algaylar ve⁵⁴⁷⁰ çün atasın öldürdi dāyim Şeyh-i (10) Nizāmī ‘aleyhi’r-rahmenin
bu beytin⁵⁴⁷¹ oğur erdi:

beyt⁵⁴⁷²

pider küş⁵⁴⁷³ pādīšāhi rā ne şāyed⁵⁴⁷⁴

ve ger şāyed be cuz şeş meh ne pāyed⁵⁴⁷⁵

Ba‘zı Uluğ Bēg Mīrzā (11) ve ‘Abdü’l-‘azīz Mīrzā nökerleri⁵⁴⁷⁶ kemīnde ērdiler.
‘Abdü’l-lāṭif Mīrzā Bāğ-ı Çenārdın şehir sarı kélür maḥallda kemīndin⁵⁴⁷⁷ anıñ sarı oğ
(12) atıp ol oğ kader oğı dēk kār-ger bolup mīrzā at yalın tutup dēdi⁵⁴⁷⁸ Allāh oğ
tēgdi nökerleri perīşān bolup ol⁵⁴⁷⁹ cemā‘at (13) kemīndin çıkıp⁵⁴⁸⁰ başını ki Cemşīd
ü Ferīdūnga ēndürmes ērdi tenesidin Uluğ Bēg Mīrzā Medresesidin astılar⁵⁴⁸¹.

beyt

...⁵⁴⁸² kādīr-i (14) kuvvet-i zū’l-celāl

ki şehirğa bir demde perver zevālī

birev {a}nıñ başın uçğa yētkürür

birev anıñ başın uçdın asturur

⁵⁴⁷⁰ ve: P'de yok.

⁵⁴⁷¹ beytin: P beytdin

⁵⁴⁷² Bu beyit T: 456b-1'de sayfanın sol kenarına yazılmıştır. Ancak beyt başlığı burada verilmemiştir.

⁵⁴⁷³ küş: P küşt

⁵⁴⁷⁴ ne şāyed: T'de yok.

⁵⁴⁷⁵ Beyitin tercümesi: "Babasını öldüren padişahlık yapamaz. Yapsa da altı aydan fazla sürmez."

⁵⁴⁷⁶ nökerleri: P nöker<i>leri

⁵⁴⁷⁷ kemīndin: P'de yok.

⁵⁴⁷⁸ dēdi: P'de yok.

⁵⁴⁷⁹ ol: P o(l)

⁵⁴⁸⁰ çıkıp: T çığıp

⁵⁴⁸¹ astılar: P astıla(r)

⁵⁴⁸² ...: P

(15) Ve dərler ki⁵⁴⁸³ Bābā Hüseyn atlık ki⁵⁴⁸⁴ ‘Abdü’l-‘azīz Mīrzā kökülteş érdi mīrzānı ol oq bilen urdı tārīhide déptürler:

naẓm⁵⁴⁸⁵

(16) Bābā Hüseyn küşt şeb-i cum‘aş be tīr

tārīh-i qatl-i⁵⁴⁸⁶ ost ki Bābā Hüseyn küşt⁵⁴⁸⁷

Ve Semerqandnı⁵⁴⁸⁸ bēgleri bilen⁵⁴⁸⁹ ekābir ü⁵⁴⁹⁰ a‘yān ‘Abdu’llāh Mīrzānı pādīşāh (17) köterdiler. ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā tirikide Sulṭān⁵⁴⁹¹ Ebū Sa‘īd Mīrzā kaçıp Buḥārāğa⁵⁴⁹² bardı ve qādī ve daruğa anı tutup zindānga saldılar (18) ve āḥir qaşd kıldılar ki anı öldürgeyler. Hem ol zamān ḥaber yetti ki ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzānı öldürdiler. Oşal cemā‘at ki qaşd étip⁵⁴⁹³ (19) érdiler ki Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzānı öldürgeyler. Fī’l-ḥāl mīrzānı zindāndın çıkarıp⁵⁴⁹⁴ pādīşāh köterip⁵⁴⁹⁵ ve Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁵⁴⁹⁶ Buḥārāda⁵⁴⁹⁷ çeriki (20) bilen Semerqandğa yürüp ‘Abdu’llāh Mīrzā utru⁵⁴⁹⁸ çıkıp ol éki pādīşāh arasında muḥārebe bolup ‘Abdu’llāh Mīrzā gālīb boldı (21) ve Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā müddetī etrāf ü cevānibde ser-gerdān érdi tā maqşūdқа yetti ol-türlük ki merķūm⁵⁴⁹⁹ raqam beyān bolğusıdur.⁵⁵⁰⁰ **224**^[81a] (1) *inşā’ a’llāhu Te’ālā* bu eṣnāda ḥaber yetti ki ‘Alāü’d-devle Mīrzā Hīşār ve

⁵⁴⁸³ *ki*: T *kim*

⁵⁴⁸⁴ *atlık ki*: P *atalıq dēgen*

⁵⁴⁸⁵ Bu şiir T nüshası 456b-6'da da sayfanın sol kenarına yazılmıştır.

⁵⁴⁸⁶ *qatl*: P'de yok.

⁵⁴⁸⁷ Nazmın tercümesi: "Baba Hüseyn, cuma gecesi ok ile öldürdü. Onun katledildiği tarih *Bābā Hüseyn küşt* (854)'tür."

⁵⁴⁸⁸ *Semerqandnı*: P *Semerqand*

⁵⁴⁸⁹ *bilen*: T *bile*

⁵⁴⁹⁰ *ekābir ü*: T *ekābirleri bile*

⁵⁴⁹¹ *Sulṭān*: P'de yok.

⁵⁴⁹² *Buḥārāğa*: T *Buḥārā*

⁵⁴⁹³ *étip*: P *kılıp*

⁵⁴⁹⁴ *çıkarıp*: T *çıgarıp*

⁵⁴⁹⁵ *pādīşāh köterip*: P'de yok.

⁵⁴⁹⁶ *Mīrzā*: P'de yok.

⁵⁴⁹⁷ *Buḥārāda*: P *Buḥārā*

⁵⁴⁹⁸ *utru*: P *ut<u>ru*

⁵⁴⁹⁹ *merķūm*: P'de yok.

⁵⁵⁰⁰ P: 80b'de sayfanın sağında şunlar yazmaktadır:

"vefāt-ı ‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā ez hicret/ heşt şad-u şest-ü se būd şest mā ba‘d ez ḥayāt/ kerdend tārīh-eş rā Bābā Hüseyn küşt yāften (Abdullatif Mirza'nın vefatı hicretten (sonra)/ 863 idi altmış ay hayattan sonra/ vefat tarihini Bābā Hüseyn küşt (854) buldular.)"

Bābā Hüseyn küşt ebced hesabında 854'tür.

Şādmāndın çerik tartıp Semerķand üstige yörüdi. ‘Abdu’llāh Mīrzā (2) utru çıkıp⁵⁵⁰¹ Şehr-i Sebzde uruşup kāyim ayrılıştılar. ‘Abdu’llāh Mīrzā Semerķandğa⁵⁵⁰² barıp ‘Alāü’-d-devle Mīrzā Ceyhündin ötüp Belh̄te (3) sākin⁵⁵⁰³ boldı. Çün Bebür Mīrzā Belh̄de⁵⁵⁰⁴ ‘Alāü’-d-devle Mīrzādın⁵⁵⁰⁵ haber tapdı Belh̄ üstige yörüp ‘Alāü’-d-devle Mīrzā kaçıp köç ve oğruķı⁵⁵⁰⁶ Bebür Mīrzāğa (4) tüşti ve⁵⁵⁰⁷ Bebür Mīrzā Belh̄ ve Şuburgān ve⁵⁵⁰⁸ Kūnduz ve Baķlān ve⁵⁵⁰⁹ Erheng ve Sarāynı Pīr Dervīş Mīrzāğa⁵⁵¹⁰ soyurģal⁵⁵¹¹ bērdi (5) ve fī’l-vāķi’ ol⁵⁵¹² eki ķardaş şecā’at u saķāvet u meķārim-i ahlāk bilen ümerā-yı zamāndın⁵⁵¹³ mümtāz ērdiler Kūbbetü’l-İslām Belh̄ alarnıñ⁵⁵¹⁴ eyyām-ı (6) hūķūmetide ‘imāret ü⁵⁵¹⁵ zirā’at bilen ol mertebēğa yētti ki ‘izzet-fezā-yı⁵⁵¹⁶ mışr cāmi’ boldı ve Bebür Mīrzā Herātğa barıp taht-ı salţanatķa olturdı⁵⁵¹⁷. (7) Bu esnāda haber kēldi⁵⁵¹⁸ ki ‘Alāü’-d-devle Mīrzā şehr yaķasıģa kēlip nā-peydā boluptur. Mīrzā buyurdı ki⁵⁵¹⁹ tefahhūş kılıp anı İskender Mīrzā⁵⁵²⁰ ēvide⁵⁵²¹ taptdılar (8) ve La’l Būgrek ve Tēve Kōzi ve Şāh⁵⁵²² Manşūr bilen Bebür Mīrzāğa⁵⁵²³ kēltürüp buyurdı ki anı bend ķıldılar⁵⁵²⁴.

Sulţān Ebū Sa’īd Mīrzānıñ (9) bidāyet oŗaģı mertebesi zikride⁵⁵²⁵

Sulţān Ebū Sa’īd Mīrzā andın soñ⁵⁵²⁶ müddetī yazılarda ķazak yōridi⁵⁵²⁷. Türkistāndın Yessi şehrini⁵⁵²⁸ alıp iķāmet ķıldı ve ‘Abdu’llāh Mīrzā anıñ (10) def’i

-
- 5501 çıkıp: T çıģıp
5502 Semerķandğa: P Semerķand
5503 sākin: P sākīn
5504 Belh̄de: P'de yok.
5505 Mīrzādın: P Mīrzā
5506 oğruķı: P azuķı
5507 ve: P'de yok.
5508 ve: P'de yok.
5509 ve: P'de yok.
5510 Pīr Dervīş Mīrzāğa: P Pīr Dervīş ve Mīrzā ‘Alī-yi Hezāresbīģa
5511 soyurģal: P soyurģan
5512 ol: P o(l)
5513 zamāndın: P'de yok.
5514 alarnıñ: P alar<nı>nıñ
5515 ‘imāret ü: P'de yok.
5516 ‘izzet-fezā-yı: P ‘izz-i hūdā-yı
5517 salţanatķa olturdı: T salţanatta ķarār tapdı
5518 kēldi: P boldı
5519 ki: T'de yok.
5520 Mīrzā: T Bēģ
5521 ēvide: P öyüde
5522 Şāh: P Şāhī
5523 Mīrzāğa: T Mīrzā kaşıģa
5524 ķıldılar: P ķıld(ı)lar
5525 mertebesi zikride: P mertebe

üçün ba‘zı bēglerni yiberdi ve alar Sultān⁵⁵²⁹ Ebū Sa‘īd Mīrzānı ƙapap ve⁵⁵³⁰ ƙıtāl u cidāldın soƙ⁵⁵³¹ ƙalkı maƙtūl boldı⁵⁵³² ve mecrūh boldılar⁵⁵³³. (11) Bu esnāda Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā tedbīrī ƙılıp bir⁵⁵³⁴ cemā‘atni şehrdin taşƙarı yiberdi ki özlerini⁵⁵³⁵ Özbek libāsı bilen bēgler ƙaravul- (12) -larıƙa⁵⁵³⁶ ƙörsettiler ve dēdiler ki: biz Özbek ƙānıdın mīrzāƙa⁵⁵³⁷ ƙōmek⁵⁵³⁸ üçün kēlip-biz ve şehirde şādyāne naƙƙāresi⁵⁵³⁹ çaldılar⁵⁵⁴⁰ ki Özbek ƙānı yētti dēp (13) Semerƙand çeriki bu ƙāldın buzulup ƙaçtılar. Māl u⁵⁵⁴¹ cehāzları Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā ƙolıƙa⁵⁵⁴² tüşti ve çün bu ƙaber ‘Abdu’llāh Mīrzāƙa⁵⁵⁴³ (14) yētti çerik yığıp Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā def‘i üçün müteveccih boldı ve Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā Ebū’l-ƙayr Ƙānıdın meded tilep ƙān kēlip aƙa ƙoşulup (15) Māverāü’n-nehrƙa yöridiler⁵⁵⁴⁴.

‘Abdu’llāh Mīrzānı Ebū’l-ƙayr Ƙān bilen⁵⁵⁴⁵ muƙārebe ƙılıp maƙtūl bolup Sultān Ebū Sa‘īdni Semerƙandda⁵⁵⁴⁶ pādīşāh bolƙanı zikride⁵⁵⁴⁷

Ebū’l-ƙayr Ƙān ve Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā Taşƙend ve⁵⁵⁴⁸ Ƙocendtin ötüp Semerƙandƙa⁵⁵⁴⁹ ‘azīmet ƙılıp Şīrāzƙa yēttiler. ‘Abdu’llāh Mīrzā⁵⁵⁵⁰ Kühek Suyıdın⁵⁵⁵¹ (16) ötüp ol mevzi‘de muƙārebe vü muƙāteleƙa⁵⁵⁵² iştiğāl ƙılıp ol mīƙdār

5526 andın soƙ: P’de yok.

5527 yöridi: T yöridi

5528 şehrin: P şehri

5529 Sultān: P’de yok.

5530 ve: T’de yok.

5531 soƙ: T’de yok.

5532 boldı: T boldılar

5533 ve mecrūh boldılar: T’de yok.

5534 bir: T’de yok.

5535 özlerini: P ö(z)lerini

5536 ƙaravullarıƙa: T ƙaravulıƙa

5537 ƙānıdın mīrzāƙa: P ƙānedāndın-miz

5538 ƙōmek: P ƙōmeki

5539 naƙƙāresi: P naƙƙār(e)si

5540 çaldılar: P çal<a>dılar

5541 u: P’de yok.

5542 ƙolıƙa: P ƙolu<sı>ƙa

5543 bu ƙaber ‘Abdu’llāh Mīrzāƙa: T ‘Abdu’llāh Mīrzāƙa bu ƙaber

5544 yöridiler: T yöridiler

5545 bilen: P’de yok.

5546 Semerƙandda: T Semerƙandta

5547 P+bu

5548 ve: P’de yok.

5549 Semerƙandƙa: P’de yok.

5550 ‘Abdu’llāh Mīrzā: P’de yok.

5551 Suyıdın: P Suyındın

5552 muƙārebe vü muƙāteleƙa: T muƙātele vü muƙārebeƙa

ki⁵⁵⁵³ tākātı bar érdi muķāvemēt kıldı ammā çün iş⁵⁵⁵⁴ haddtın ötti (17) çerikiniñ⁵⁵⁵⁵ oñ ve⁵⁵⁵⁶ solı⁵⁵⁵⁷ buzulup qalb-i devleti dēk münqalib boldı ve ol şāhzāde-yi şāhib-i cemāl hezīmet bolup atı balçıkķa yatıp (18) cem‘i anı tutup Sultān⁵⁵⁵⁸ Ebū Sa‘īd Mīrzā kaşığa kēltürdiler ve hem ol zamān anı ‘ālem-i āhīretķa yiberdiler⁵⁵⁵⁹. Bu hāl sēkiz yüz ēllig bēšte⁵⁵⁶⁰ (19) vāķi‘ boldı ve Sultān⁵⁵⁶¹ Ebū Sa‘īd Mīrzāğa Ebū‘l-hayr Hān Semerķandnı bērip Uluğ Bēg Mīrzā kızı⁵⁵⁶² Mehd-i ‘Ulyā Rābi‘a⁵⁵⁶³ Sultān Bēgümni ki hāzret-i hāķān-ı (20) a‘zam vālidesidūr nikāh bağlap öz yurtığa mūrāca‘at kıldı.

Sultān Muḥammed Mīrzānıñ Ḥorāsān üstige yörüp Bebür Mīrzā bilen uruşup maķtūl bolğanı zıkrıde

(21) Sultān Muḥammed Mīrzā ‘Irāķtın Ḥorāsān üstige yörüp çün Bebür Mīrzā haber taptı ki⁵⁵⁶⁴ Ḥ‘āce Mevlānā-yı Semerķandnı yiberip muşālaḥa kıldılar **225^[81b]** (1) ve⁵⁵⁶⁵ ol yosun bilen ki ḥuṭbe vü sikke⁵⁵⁶⁶ Sultān Muḥammed Mīrzānıñ⁵⁵⁶⁷ atığa bolğay ve Ḥ‘āce Mevlānā yanıp Bebür⁵⁵⁶⁸ Mīrzāğa koşuldı ve mīrzāğa⁵⁵⁶⁹ (2) i‘timād kıldı⁵⁵⁷⁰. Māzenderānğa barıp kışlaķ kılıp⁵⁵⁷¹ salur maḥallda haber yētti ki Sultān⁵⁵⁷² Muḥammed Mīrzā ‘ahd ü peymānnı ber-ṭaraf kılıp⁵⁵⁷³ Bistām ve Damğān- (3) -dın ötüp İsfarayınğa yētti. Bebür Mīrzā cengeldin çıkıp⁵⁵⁷⁴ Çınarān Mevzi‘de⁵⁵⁷⁵

5553 ki: P'de yok.
5554 iş: P için
5555 çerikiniñ: P çerikniñ
5556 ve: P'de yok.
5557 solı: P sol
5558 Sultān: P'de yok.
5559 yiberdiler: T yiberdi
5560 ēllig bēšte: P ēlligde
5561 T+Muḥammed
5562 kızı: P kıznı
5563 Rābi‘a: T Rābi‘anı
5564 ki: T'de yok.
5565 ve: T'de yok.
5566 P+<ve>
5567 Mīrzānıñ: P Mīrzā ki {a}nıñ
5568 yanıp Bebür: T'de yok.
5569 mīrzāğa: P Mīrzā Şāliḥğa
5570 kıldı: T kılıp
5571 kılıp: T'de yok.
5572 Sultān: P'de yok.
5573 ber-ṭaraf kılıp: P'de yok.
5574 çıkıp: T çıkıp
5575 Mevzi‘de: P Mevzi‘ğa

birbirige yètip katık uruş bolup (4) *bā-vücūdī*⁵⁵⁷⁶ ol-kim Sultān Muḥammed Mīrzā ol künde⁵⁵⁷⁷ Rüstem ve⁵⁵⁷⁸ İsfendiyār dēk muḥārebe kıldı. Nā-gāh feth-i zafer Bebür Mīrzāğa bolup ‘Irāk ēli (5) perīšān bolup Sultān Muḥammed Mīrzā yaralık yalguz ma‘reke de qaldı ve hem ma‘reke de⁵⁵⁷⁹ tutup Bebür Mīrzā qaşığa (6) keltürdiler ve mīrzā ba‘zı kūtāh-endīš ēlniñ sa‘y bilen anıñ dēk⁵⁵⁸⁰ qardaşnı ki şecā‘at ü mürüvvet ü⁵⁵⁸¹ saḥāvette dehr (7) anasıdın mütevellid bolmaydur qatl kıldurup dünyā vü āḥiret bed-nāmlıqıdın endīşe kılmay⁵⁵⁸² ve⁵⁵⁸³ ol şāhzādeniñ⁵⁵⁸⁴ (8) ‘ömri otuz tōrt yıl ve ḥükūmeti on yıl ērkendür ve ğarāyib ittifāqātın⁵⁵⁸⁵ ol-kim⁵⁵⁸⁶ şāhzādeniñ ḥarem-i muḥteremi⁵⁵⁸⁷ Ağa⁵⁵⁸⁸ (9) Bēke çün fevt ḥaberiñ taptı hem ol sā‘at yıkılıp vefāt boldı. Bebür Mīrzā feth-nāmeler eṭrāfka yiberip ‘Alāü’ d-devle (10) Mīrzāniñ köziğa mīl tarttırdı⁵⁵⁸⁹ ammā nūr-ı başarsığa⁵⁵⁹⁰ noqşānı⁵⁵⁹¹ bolmaydur ērdi⁵⁵⁹². Çün Bebür Mīrzā qardaşlarıdın⁵⁵⁹³ köñül (11) cem‘ kıldı ‘Irāk ve Fārs sarı yörüp çün Şīrāzğa yètti bir neçe kün anda⁵⁵⁹⁴ sākin⁵⁵⁹⁵ boldı ve çün mundın burun Saveni⁵⁵⁹⁶ (12) Şeyḥ ‘Alī Bahādurğa bērip ērdi ve alar ol vilāyetlerde zulm kılip Türkmenler müteveccih bolup Save bilen Qumnı musahḥar kıldılar⁵⁵⁹⁷ (13) çün bu ḥaber Bebür Mīrzāğa yètti bēglerni İsfahān sarı yiberdi⁵⁵⁹⁸ Şīrāznı⁵⁵⁹⁹ Sencer Mīrzāğa bērdi ve özi ‘Irāk sarı ‘āzim (14) bolğanda ēlçi kēldi kim⁵⁶⁰⁰ ‘Alāü’ d-devle Mīrzā Ḥorāsānda ḥurūc kılıptur. Bu söz beyānı⁵⁶⁰¹ ol-kim çün ‘Alāü’ d-devle Mīrzāniñ⁵⁶⁰² köziğe (15) āsībi tēgmedi

5576 *bā-vücūdī*: T *bā-vücūd*
5577 *ol künde*: P’de yok.
5578 *ve*: P’de yok.
5579 *ma‘reke de*: P *ma‘reke dēn*
5580 *dēk*: T’de yok.
5581 *mürüvvet ü*: P’de yok.
5582 *kılmay*: T *kılmadı*
5583 *ve*: T’de yok.
5584 *şāhzādeniñ*: P *şāhzād(e)niñ*
5585 *ittifāqātın*: P *ittifāqtın*
5586 *ol-kim*: P’de yok.
5587 *muḥteremi*: P *muḥterem*
5588 P+<Bēgi>
5589 *tarttırdı*: P *tarturdılar*
5590 *başarsığa*: T *bāşırasığa*
5591 *noqşānı*: P *noqşān*
5592 *bolmaydur ērdi*: T *bolmadı*
5593 *qardaşlarıdın*: P *qardaşlardın*
5594 *anda*: P’de yok.
5595 *sākin*: P *sākīn*
5596 *Saveni*: P *Sav(e)ni*
5597 P+<çün>
5598 *yiberdi*: T *yiberip*
5599 *Şīrāznı*: P *Şīrāzğa*
5600 *kim*: P’de yok.
5601 *beyānı*: P *beyānnı*
5602 *Mīrzāniñ*: P *Mīrzā*

Bebür Mîrzâ 'Irâkka barganda ol Meşheddin⁵⁶⁰³ Arulat eli arasige⁵⁶⁰⁴ barıp Arulat begleri anı (16) pâdişâh köterip ol Belh⁵⁶⁰⁵ sarı barıp Hezâresbî begler bilen uruşup 'âkıbet münhezim bolup⁵⁶⁰⁶ ve Hezâresbîler muzaffer ü manşür bolup (17) 'Alâü'd-devle Mîrzâ⁵⁶⁰⁷ kaçıp Herîge⁵⁶⁰⁸ bardı ve Pîr Dervîş-i Hezâresbî anı kavup 'Alâü'd-devle Mîrzâ 'Irâkka barıp Cihân-şâh Mîrzâ bilen (18) [mülâ]kât kıldı ve Bebür Mîrzâ Horâsânga yanıp Herâtta⁵⁶⁰⁹ bezm ü⁵⁶¹⁰ tarab meclisini⁵⁶¹¹ kurup gül-endâm sâķiler eligidin şubhdın (19) şâmgaça değinç râyih-i reyhân⁵⁶¹² içer êrdi. Bu cihettin Fârs 'Irâknı Cihân-şâh Mîrzâ feth kılıp ve bu hâl sene (20) *seb'a ve hamsîn ve semānimiede*⁵⁶¹³ vâķi' boldı ve Bebür Mîrzâ 'Irâk yürüşü üçün çerik cem' kıldı ve çün Bebür Mîrzâ Fârs ve 'Irâk sarı⁵⁶¹⁴ müteveccih bolup (21) çün Cürcânga yetti kışlak kılıp nâ-gâh Belh sarıtın muvaħħiş haber yetti. Bu söz beyânı⁵⁶¹⁵ ol-kim Pîr Dervîş ve Mîrzâ 'Alî-yi Hezâr- **226**^[82a] (1) -esbî gâhî Ceyhündın ötüp Sultân Ebû Sa'îd Mîrzâ şehriğa⁵⁶¹⁶ ta'arruz kıılır êrdiler⁵⁶¹⁷. Lâ-cerem mîrzâ⁵⁶¹⁸ Belh üstige yürüp⁵⁶¹⁹ Hezâresbîler Andhūdkaça⁵⁶²⁰ (2) utru barıp uruşup Sultân Ebû Sa'îd Mîrzâ muzaffer⁵⁶²¹ bolup Pîr Dervîş ve⁵⁶²² Mîrzâ 'Alî katlğa yéttiler ve mîrzâ Belhte ârām taptı (3) çün bu⁵⁶²³ haber Bebür Mîrzâğa yetti 'Irâk yürüşini ber-țaraf kılıp yanıp Horâsân keldi.

Bebür Mîrzânıñ⁵⁶²⁴ Mâverâü'n-nehr üstige çerik tartķanı⁵⁶²⁵ zikride

-
- ⁵⁶⁰³ *Meşheddin: T Meşhedtin*
⁵⁶⁰⁴ *arasige: P arasında*
⁵⁶⁰⁵ *Belh: P'de yok.*
⁵⁶⁰⁶ *bolup: T boldı*
⁵⁶⁰⁷ *Mîrzâ: P'de yok.*
⁵⁶⁰⁸ *Herîge: P Her(i)ge*
⁵⁶⁰⁹ *Herâtta: T Herâtta*
⁵⁶¹⁰ *ü: P'de yok.*
⁵⁶¹¹ *meclisini: T meclis*
⁵⁶¹² *reyhân: P reyhânı*
⁵⁶¹³ *857'de.*
⁵⁶¹⁴ *sarı: P'de yok.*
⁵⁶¹⁵ *söz beyânı P [söz beyân]nı*
⁵⁶¹⁶ *şehriğa: T vilâyetiga*
⁵⁶¹⁷ *kıılır êrdiler: T kııldılar*
⁵⁶¹⁸ *mîrzâ: P'de yok.*
⁵⁶¹⁹ *P+<lâ-cerem>*
⁵⁶²⁰ *Andhūdkaça: P Andhūy(ka)ça*
⁵⁶²¹ *muzaffer: P (mu)zaffer*
⁵⁶²² *ve: T'de yok.*
⁵⁶²³ *bu: P'de yok.*
⁵⁶²⁴ *Mîrzânıñ: P Mîrzâ*
⁵⁶²⁵ *tartķanı: P tapķan*

(4) Bebür Mîrzâ çerik tartıp Semerķand üstige ‘azîmet kılıp çün Murğābğa⁵⁶²⁶ yetti haber keldi ki Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzâ Belhtin (5) yanıp Semerķand bardı ve Bebür Mîrzâ Belhka yetip ‘ālî menzilet hâzretⁱ⁵⁶²⁷ ‘irfân-penâh H‘vâce Burhâne‘d-dîn Ebū Naşr Pârsâ (6) *ḳuddise sirru-hu* şöhetige⁵⁶²⁸ müşerref bolup ol mevâzî‘ vü meşâlih yüzindin muşālaḫa üçün söz dēp müfîd aslâ (7) tüşmedi⁵⁶²⁹. **el-ḳışşa** Erheng Közidin ötüp Semerķand üstige bardı çün Sultān⁵⁶³⁰ Ebū Sa‘îd Mîrzâ eşitti ki Bebür Mîrzâ Semerķand üstige (8) kēledür ḫayāl kıldı ki Türkistān bargay ammā server-i ehl-i yaḳaḫa vü intibāh H‘vâce Naşre‘d-dîn ve ‘Abdu‘llāh māni‘ bolup⁵⁶³¹ erbāb ü⁵⁶³² (9) ehālî-yi Semerķand yek-cihet boldılar ve mîrzâ⁵⁶³³ ḳal‘ada müteḫaşşın bolup muḳātele vü mücādeleḡa⁵⁶³⁴ boyun⁵⁶³⁵ koydı. Çün Bebür Mîrzâ Semerķand⁵⁶³⁶ eşikige keldi⁵⁶³⁷ (10) cem‘i bahādurları at yügürtüp Ḥalîl Bēg ve Mevlānā Aḫmed Yasavulnı Semerķandîler tutup Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzâ ḳaşıḡa (11) elttiler ve alarnı bend kıldı⁵⁶³⁸. Bebür Mîrzâ ol ḫāldın haber tapıp aslâ müteḡayyir bolmadı ve ‘iyd-gāḫda tüşüp cānibeyndin⁵⁶³⁹ (12) her künde uruş ērdi ve⁵⁶⁴⁰ Bebür Mîrzānıḡ ba‘zı bēgleri ‘Abdü‘l-‘ālî Tarḫān Aḫmed Efḏalni tutup Bebür Mîrzâ- (13) -nıḡ⁵⁶⁴¹ ḳaşıḡa kēltürdiler. **el-ḳışşa** Çün kırk kün muḫāşara imtidād taptı ve⁵⁶⁴² her künde uruş ērdi āḫirü‘l-emr muşā- (14) -laḫa sözi ortaḡa tüşüp ol ēki pādîşāḫ ‘ahd {ü} mîsāk⁵⁶⁴³ bağlap şulḫ kıldılar ve ēki taraḑdın esîr (15) bolḡan bēglerni ḫil‘atlar bilen yiberip Bebür Mîrzâ yanıp öz vilāyetige bardı çün nēçe⁵⁶⁴⁴ maḫall Ḥorāsānda (16) salṭanat kıldı Meşhedḡa barıp nēçe maḫall⁵⁶⁴⁵ çağırdın⁵⁶⁴⁶ tevbe kılıp ol mübārek buḳ‘ada maḳām kıldı.

⁵⁶²⁶ *Murğābğa*: T *Murğābka*

⁵⁶²⁷ ‘ālî menzilet hâzretⁱ: T ‘ālî hâzret-i vilāyet-i menzilet

⁵⁶²⁸ şöhetige: P *ḫizmetige*

⁵⁶²⁹ müşerref bolup ol mevâzî‘ vü meşâlih yüzindin muşālaḫa üçün söz dēp müfîd aslâ tüşmedi: T’de yok.

⁵⁶³⁰ *Sultān*: P’de yok.

⁵⁶³¹ *bolup*: P’de yok.

⁵⁶³² *ü*: P’de yok.

⁵⁶³³ *mîrzâ*: P *mîr(z)ā*

⁵⁶³⁴ *mücādeleḡa*: T *muḫārebeḡa*

⁵⁶³⁵ *boyun*: T *köḡül(?)*

⁵⁶³⁶ *Semerķand*: P’de yok.

⁵⁶³⁷ *keldi*: P’de yok.

⁵⁶³⁸ *kıldı*: T *kılıp*

⁵⁶³⁹ *cānibeyndin*: P *cā(n)ibeyndin*

⁵⁶⁴⁰ *ve*: P’de yok.

⁵⁶⁴¹ *Mîrzānıḡ*: T *Mîrzā*

⁵⁶⁴² *ve*: P’de yok.

⁵⁶⁴³ *mîsāk*: P *mîsākka*

⁵⁶⁴⁴ *nēçe*: T’de yok.

⁵⁶⁴⁵ *maḫall*: P *maḫallda*

Ebü'l-kāsım Bebü'r Mīrzānıñ⁵⁶⁴⁷ (17) intikālī ve cihān güzārıdın ravza-yı rıdvān sarı

Barça el kaşıda bu ma'nā muhaqqak u muqarrerdür kim pāyende vü⁵⁶⁴⁸ bākī (18) Teñri Te'ālānıñ zāt-ı bākīdür⁵⁶⁴⁹. Pes bu maqāl-ı⁵⁶⁵⁰ mü'eyyedi Bebü'r Mīrzānıñ intikālīdür bu vākı'a şerhi ol-kim Bebü'r Mīrzā⁵⁶⁵¹ (19) Meşhed, Çehār Bāğıdın miħaffeğa oturup bir maqāmda meclis tutup mizacı cādde-yi i'tidāldın münharif bolup (20) ba'zı béglerge⁵⁶⁵² gāzab kıldı. El dediler⁵⁶⁵³ pādişāhnıñ humarı kavī boldı. Bilmediler ki sākī-yi ecel eligidin (21) ol-türlük rıtl-ı gi[rān içküsidür ki] hergiz huş-yār bolmağay ve hem ol zamān pādişāhğa ma'lūm boldı ki **227**^[82b] (1) intikāl⁵⁶⁵⁴ zamānıdur cem'i menāhīdin tevbe kılıp edā-yı şehādetğa⁵⁶⁵⁵ tilini⁵⁶⁵⁶ öyürüp⁵⁶⁵⁷ ve vedī'at-i hayātnı mütekāzī-yi ecelğa teslīm kıldı. Hāzret-i İmām 'Alī⁵⁶⁵⁸ (2) *rağiya'llāhu 'anh*⁵⁶⁵⁹ civārıda medfūn boldı ve Mevlānā 'Abdu'l-kādir vefātıda tārīh⁵⁶⁶⁰ déptür:

naẓm

āf-tāb-ı melik Bebü'r Hān nemānd

key (3) çunan hūrşīd pinhān derhōr est

der-rubī' -i sālī-yi faşl-ı rebī'

lāle-yi sāğar zi-hūn-ı dil pur est

⁵⁶⁴⁶ çağırdın: P (ça)ğırdın
⁵⁶⁴⁷ **Bebür Mīrzānıñ: P Mīrzānıñ Bebü'r**
⁵⁶⁴⁸ vü: P'de yok.
⁵⁶⁴⁹ Te'ālānıñ zāt-ı bākīdür: T Te'ālādür
⁵⁶⁵⁰ bu maqāl-ı: P'de yok.
⁵⁶⁵¹ Mīrzā: T'de yok.
⁵⁶⁵² béglerge: T béglerğa
⁵⁶⁵³ el dediler: P elttiler
⁵⁶⁵⁴ intikāl: T irtihāl
⁵⁶⁵⁵ şehādetğa: T şehādetingā
⁵⁶⁵⁶ tilini: T til
⁵⁶⁵⁷ öyürüp: T evürüp
⁵⁶⁵⁸ T+Mūsā
⁵⁶⁵⁹ 'anh: P'de yok.
⁵⁶⁶⁰ vefātıda tārīh: P tārīh vefātıda

çarḥ rā güftem cigerha çāk şud
dīde rā (4) ez eşk dāmen pur dur est

īn {çi} ḥālest u çi tārīḥ est, guft:
mevt-i sulṭān-ı mü'eyyed Bebür est⁵⁶⁶¹

ve mü'ellif-i *Ravzatü's-şafā* Mīr Ḥ'ānd-ı (5) müverriḥ Bebür Mīrzā tārīḥide ēki beyt
dēptür:

naẓm

şīr ki be-şemşīr situd mülk-i cihān
nā-gāḥ fütād(e) der dileş meyl çunan

her kes ki (6) zi-tārīḥ vefā-teş pursīd
ber gūy ki ser nihād Şeh Bebür cān⁵⁶⁶²

⁵⁶⁶¹ 861 H. Kamari Ebu'l-kasım Bebür ibn Baysungur ibn Şahruh Mirza'nın vefat yılıdır.

Melik Babür Han'ın güneşi böyle kalmayacak
Ne zaman güneş böyle münasıptır
Rebi ayının 3. Çeyreğinde
Kadeh lalesi yürek gamından doludur
Feleke söyledim ki ciğerler yırtıldı
Gözler yaştan yetek de inciden (göz yaşı) doludur
Bu ne haldir ve ne tarihtir, dedi
Sultan Müeyyed Babür'ün ölümüdür

⁵⁶⁶² Dünyayı kılıç ile feth eden aslan
Aniden yüreğinde şöyle bir istek geldi
Vefatının tarihini herkes sorunca
Söyle ki Babür Şah baş koydu

Burada “Ser nihad Babür Şah cān” cümlesinden 884 hicri kamari yılı çıkıyor.

ve Bebür Mîrzâ anıñ salṭanatı on yıl êrkendür üç yıl (7) Esterâbâdta ve yêti yıl tamâ{m} Ḥorâsân ve Sîstânda ve Mâzenderânda⁵⁶⁶³

Şâh Maḥmûd Mîrzâñıñ salṭanatı zikride

Çün Bebür Mîrzâ (8) vefât boldı ümerâ vü erkân-ı devlet oğlı⁵⁶⁶⁴ Şâh Maḥmûd Mîrzâñı pâdişâh köterip Herât sarı müteveccih boldılar ve Sulṭân (9) İbrâhîm Mîrzâ⁵⁶⁶⁵ bendtin ḥalâş bolup Murğâbgâ⁵⁶⁶⁶ bardı ve Şâh Maḥmûd Mîrzâ Herâtka kirip Bâğ-ı Zâğânda⁵⁶⁶⁷ taḥtka⁵⁶⁶⁸ olturdı ve Şeyḥ (10) Ebû Sa'îd Bêg elge ḥavâlât⁵⁶⁶⁹ kılıp faḳîr ü miskînniñ feryâd u nâlesi felek-i nühümğa yetti. Âḥirü'l-emr du'â-yı bî-çâreniñ du'â- (11) -sı icâbet bolup Şîr Ḥacî Bêg, Şâh Maḥmûd Mîrzâñı şehrgâ kivürüp ve⁵⁶⁷⁰ bégler⁵⁶⁷¹ ve tarḥânlar ittifaḳı bile Şeyḥ Ebû Sa'îd (12) Bêg bilen uruşup tutup başını ki felek-i devvârğa⁵⁶⁷² tüşürmes⁵⁶⁷³ êrdi kélip dervâze-yi mülkde astı- (13) -lar. Bu ḥâlde ḥaber yetti ki İbrâhîm Sulṭân Mîrzâğa ḳalın kişi yığılıp⁵⁶⁷⁴

5663

naẓm

âf-tâb-ı melik Bebür Ḥân nemând
key çunan ḥûrşîd pinhân derḥôr est
der-rubi '-i sâni-i faşl-ı rebî'
lâle-yi sâgar zi-ḥûn-ı dil pur est
çarḥ râ güfem cigerha çâk şud
dîde râ ez eşk dâmen pur dur est
în {çi} ḥâlest u çi târîḥ est, guft:
mevt-i sulṭân-i mü'eyyed Bebür est

ve mü'ellif Ravzatü 'ş-şafâ Mîr Ḥ'ând müverriḥ Bebür Mîrzâ târîḥide êki beyt déptür

naẓm

şîr ki be-şemşîr situd mülk-i cihân
nâ-gâh fütâd(e) der dileş meyl çunan
herkes ki zi-târîḥ vefâ-teş pursîd
ber güy ki "ser nihâd şeh Bebür cân

ve Bebür Mîrzâ anıñ salṭanatı on yıl êrkendür üç yıl Esterâbâdta ve yêti yıl tamâ{m} Ḥorâsân ve Sîstânda ve Mâzenderânda: T'de yok.

5664 oğlı: P'de yok.

5665 Mîrzâ: P'de yok.

5666 Murğâbgâ: T Murğâbkâ

5667 Zâğânda: T Zâğânğa

5668 taḥtka: P taḥtta

5669 ḥavâlât: P ḥav(â)lât

5670 ve: T'de yok.

5671 bégler: P bégle(r)

5672 devvârğa: P derv(â)ze

5673 tüşürmes: P tüşürmey

5674 yığılıp: P yêtişip

Herāt üstige kēledür. Şīr Hācī Bēg Tarhānīlerdin⁵⁶⁷⁵ (14) mütevehhim bolup nēçe bēgni öldürüp özi hem⁵⁶⁷⁶ Veys Tarhān bıçağıdın zahmlık boldı ve bu hālde Şāh Maḥmūd Mīrzā haber taptı ki İbrāhīm (15) Sulṭān Mīrzā [k]ēledür. Şīr Hācī Bēg bilen Bāğ-ı Muhtārğa barıp Kādī Kūṭbe'd-dīn, Güher Şād Ağa işāreti bilen şehri (16) mażbūṭ kıldı.

İbrāhīm Sulṭān Mīrzā⁵⁶⁷⁷ cülüsü mesned-i pādīşāhlığı zikride⁵⁶⁷⁸

Sulṭān İbrāhīm Mīrzā çün bendtin ḥalāş boldı Murğābğa⁵⁶⁷⁹ barıp⁵⁶⁸⁰ (17) cem' i keşir aña cem' bolup Herāt⁵⁶⁸¹ üstige yöridiler⁵⁶⁸². Şāh Maḥmūd Mīrzā bilen uruşup ğālib bolup Şāh Maḥmūd Mīrzā (18) Meşhed sarı kaçıp Şīr⁵⁶⁸³ Hācī Bēg, Neretü Qal'asığa bardı ve İbrāhīm Mīrzā şehrga kirip taht-ı salṭanatka olturdı (19) ve cülüsının tārīhide⁵⁶⁸⁴ deṭtūrler ki⁵⁶⁸⁵:

naẓm

şā{h}-ı be-'adl dest-gīri mülk est

çün devlet ü baht nā-güzīri melik est bi-nişest

(20) bir serīri şehen-şāhī

tārīḥ serīri melik est⁵⁶⁸⁶

Çün bir nēçe kün Herātta sākin⁵⁶⁸⁷ boldı haber boldı kim⁵⁶⁸⁸ Şāh⁵⁶⁸⁹ Maḥmūd Mīrzā kalın çerik⁵⁶⁹⁰ (21) bilen yētti dēp İbrāhīm Mīrzā⁵⁶⁹¹ Qal'a-yi İḥtiyāre'd-dīnni⁵⁶⁹²

⁵⁶⁷⁵ *Tarhānīlerdin*: P *Tarhānlarını*

⁵⁶⁷⁶ *hem*: P'de yok.

⁵⁶⁷⁷ *Mīrzā*: P'de yok.

⁵⁶⁷⁸ *zikride*: P'de yok.

⁵⁶⁷⁹ *Murğābğa*: T *Murğābka*

⁵⁶⁸⁰ *barıp*: P'de yok.

⁵⁶⁸¹ *Herāt*: P'de yok.

⁵⁶⁸² *yöridiler*: T *yörüdi*

⁵⁶⁸³ *Şīr*: P *Şeyh*

⁵⁶⁸⁴ *tārīhide*: P *tārīh(i)de*

⁵⁶⁸⁵ *ki*: P'de yok.

⁵⁶⁸⁶ Nazmın tercümesi: "Adil padişah raiyyetin sıkıntısını giderendir. Çünkü devlet ve baht padişahındır; padişahlık tahtına oturduğu tarih 1031'dir."

⁵⁶⁸⁷ *sākin*: P *sākīn*

⁵⁶⁸⁸ *kim*: P'de yok.

⁵⁶⁸⁹ *Şāh*: P *Şā(h)*

Mevlānā Aḥmedka⁵⁶⁹³ tapşurup⁵⁶⁹⁴ Şāh Maḥmūd Mīrzāğa utru barıp Şāh Melik Bēg Ribāţıda **228**^[83a] (1) uruşup Şāh⁵⁶⁹⁵ Maḥmūd Mīrzā ol ġālib bolup son Aḥmed Tarḥān sa'y bilen Meşhedka barıp⁵⁶⁹⁶ ve çün İbrāhīm Mīrzā muzaffer u manşūr Herātka yētip hem ol laḥza (2) ḥaber yētti kim taṅla⁵⁶⁹⁷ 'ale's-şabāḥ Sultān Ebū Sa'id Mīrzā Herātka⁵⁶⁹⁸ nüzül-i⁵⁶⁹⁹ iclāl kılğusıdur ve⁵⁷⁰⁰ İbrāhīm Mīrzā⁵⁷⁰¹ Meşhed sarı barıp Şāh Maḥmūd Mīrzā (3) Esterābādka bardı⁵⁷⁰².

Sultān Ebū Sa'id Mīrzānıñ Ḥorāsānga kēlgeni ve ba'zı vākı'a⁵⁷⁰³ zikride

Çün Sultān Ebū Sa'id Mīrzā eşitti kim⁵⁷⁰⁴ Ḥorāsānda (4) pādīşāh-i zū-şevket yoqtur⁵⁷⁰⁵. Memālik-i Ḥorāsān teshīri⁵⁷⁰⁶ üçün 'azm kılıp Ceyḥūndın ötüp ta'cīl bilen Herātka yētip (5) ekābir ü eşrāf utru çıkıp⁵⁷⁰⁷ Herāt⁵⁷⁰⁸ fī'l-ḥāl meftūḥ boldı⁵⁷⁰⁹ ve Mevlānā Aḥmedka⁵⁷¹⁰ kişi yiberip dēdi ki: kal'anı tapşur. Ol⁵⁷¹¹ (6) kal'anı bērkıtip ol müdāfa'at u muvāfaqatka ikdām kılıp⁵⁷¹² nēçe kün kıtāl u cidāl bolup hēç türlük feth bolmadı. Her nēçe (7) Ḥ'āce Şemse'd-dīn Muḥammed⁵⁷¹³ dīvān-ı feth üçün sa'y kıldı hēç yerge yētmedi. Bu eşnāda ba'zı müfsidler dēdiler ki: İbrāhīm Mīrzādın (8) Güher Şād Ağa kaşıda kişi kēlip ḥaber ēltedür ki⁵⁷¹⁴ Şīr Ḥācī Bēgni mīrzā Neretü Kal'asıdın⁵⁷¹⁵ tilep. Ol ḥaber yiberdi ki (9) tā Güher Şād Ağa Herātdadur⁵⁷¹⁶, mēn

5690 çerik: P'de yok.
5691 İbrāhīm Mīrzā: P'de yok.
5692 İḥtiyāre'd-dīnni: P İḥtiyāre'd-dīndin
5693 Aḥmedka: T Aḥmedga
5694 tapşurup: P tapşuru(p)
5695 Şāh: P'de yok.
5696 barıp: T bardı
5697 taṅla: P tıṅla
5698 Herātka: T Herātda
5699 T+u
5700 ve: T'de yok.
5701 Mīrzā: P'de yok.
5702 bardı: P barıp
5703 vākı'a: T vaḳāyi'
5704 kim: T ki
5705 pādīşāh-i zū-şevket yoqtur: P pādīşāh-ı devr{de} şevket yoqtur
5706 teshīri: P teshīr
5707 çıkıp: T çığıp
5708 Herāt: T Herātnı
5709 boldı: T kıldı
5710 Aḥmedka: T Aḥmedga
5711 kal'anı tapşur. Ol: T'de yok.
5712 kılıp: P'de yok.
5713 Şemse'd-dīn Muḥammed: P Şemse'd-dīnga
5714 ki: P'de yok.
5715 Kal'asıdın: P Kal'asın
5716 Herātdadur: P Herāt(da)dur

anda bara almas-mèn⁵⁷¹⁷. Fī'l-cümle Sultān Ebū Sa'īd⁵⁷¹⁸ Mīrzā müfsidler ifsādı bilen ol Bilkīs-ı zamān (10) Güher Şād Ağanı ki menba'-i hayrāt erdi⁵⁷¹⁹ katl kıldurdu ve ğarāyib vaqāyi'din ki Herātta⁵⁷²⁰ vāki' boldı. sene *ihdū ve sittin ve semānimiede*⁵⁷²¹ ol erdi (11) kim⁵⁷²² bir yılda üç⁵⁷²³ māl ve üç çerik yarmağı naqdı bilen re'āyā-yı bī-çāredin aldılar. Burun Şāh Maḥmūd Mīrzā, êkinçi İbrāhīm Mīrzā, (12) üçünçi Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā. Çün bir neçe vaqt Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā⁵⁷²⁴ Herātta⁵⁷²⁵ turdu Belḥdin⁵⁷²⁶ ve Māverāü'n-nehrdin nā-mülāyim ḥaberler (13) kēlip zarūreten Semerḳand sarı mūrāca'at kıldı ve ba'zı bēglerni Aḥmed, 'Abdü'l-laṭīf Mīrzā def'i üçün yiberip alar⁵⁷²⁷ Belḥde aña yētip uruşup (14) ḥāṭır andın cem' kıldılar ve Muḥammed Cuki Mīrzā kaçıp Taşkend sarı bardı ve Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā Belḥde kışlak kıldı ve İbrāhīm (15) Mīrzā ki Ḥāf ve Bāḥarзда erdi Aḥmed⁵⁷²⁸ Tarḥānnı Herīge yiberdi ve özi Şāh Maḥmūd Mīrzā⁵⁷²⁹ def'i⁵⁷³⁰ üçün Māzenderānga barıp Şāh Maḥmūd Mīrzā, (16) Bābā Ḥüseyn Bēg bilen⁵⁷³¹ utru çıkıp êki pādīşāh muḳābeledē⁵⁷³² olturdılar⁵⁷³³. Bu ḥālde ḳaṣiyye-yi nādīr vāki' boldı ki ol êki şāhzādeniñ (17) ḥāṭırığa ḥuṭūr kılmas erdi. Bu söz beyānı⁵⁷³⁴ oldur kim Cihān-şāh Mīrzā Esterābād fethi üçün kēlip Şandūḳşiken yolu bilen (18) Cürċān vilāyetığa kēldi. Şāh Maḥmūd Mīrzā ve Bābā Ḥüseyn Bēg bu ḥaberdin ser-āsīme bolup⁵⁷³⁵ perīşān boldılar ve İbrāhīm Mīrzā bu ḥaberni yalgandur⁵⁷³⁶ dēp ılġap⁵⁷³⁷ (19) Esterābādķa bardı ve ba'zı bahādurlarnı ḳaravulluḳķa⁵⁷³⁸ yiberdi ve ol bir yoldur balçık u lāy yolları tar ol-türlük ki⁵⁷³⁹ bir atlık⁵⁷⁴⁰ (20) andın düşvār⁵⁷⁴¹ öter, ol yolda

5717 *bara almas-mèn*: P *baralmas-mèn*
5718 *Ebū Sa'īd*: T'de yok.
5719 *erdi*: P *erti*
5720 *Herātta*: T *Herātta*
5721 861'de.
5722 P+<*ki*>
5723 *üç*: T *evvel*
5724 *Ebū Sa'īd Mīrzā*: P'de yok.
5725 *Herātta*: P *Herātķa*
5726 *Belḥdin*: T *Belḥ*
5727 T+*ve*
5728 *Aḥmed*: P'de yok.
5729 *Mīrzā*: P'de yok.
5730 *def'i*: T'de yok.
5731 *Bēg bilen*: P *Bēgni*
5732 *muḳābeledē*: T *muḳābilde*
5733 *olturdılar*: T *olturup*
5734 *beyānı*: P'de yok.
5735 *bolup*: P'de yok.
5736 *yalġandur*: P *yalġan*
5737 *ılġap*: P'de yok.
5738 *ḳaravulluḳķa*: P *ḳaravullu(ķ)ķa*
5739 *ki*: P'de yok.

Türkmenler özlerini⁵⁷⁴² körsetip yandılar ve Hōrāsānīler⁵⁷⁴³ muhālīf azdur dēp ilgeri (21) yörüp Türkmenler cengeldin çıkıp Çağatay ulusını münhezim kıldılar. Bu hālda İbrāhīm Mīrzā yētip kördi ki iş ēligidin⁵⁷⁴⁴ barıpturlar. 229^[83b] (1) Lā-cerem hezīmet bolup Türkmen-i Hōrāsānīlerdin⁵⁷⁴⁵ köp serdārı tīg-ı bī-dirīg bilen öldürdiler ve Mīrzā İbrāhīm on bēş kişi bilen Herātka⁵⁷⁴⁶ kirip Aḥmed Tarḥān köp⁵⁷⁴⁷ (2) pīş-keş kılıp Mevlānā Aḥmed ḳal‘adın çıkıp⁵⁷⁴⁸ mülāzemet kıldı ve çün Mevlānā Aḥmedniñ⁵⁷⁴⁹ yaḥşı işler kılğan üçün ümīdi ol ērdi kim anı terbiyet (3) kılğay ol mīrzā⁵⁷⁵⁰ müyesser bolmay ba‘zı ihānet hem⁵⁷⁵¹ aḡa yētti ve birev aḡa dēdi ki⁵⁷⁵²: sēni⁵⁷⁵³ tutarlar. Ol ḡa‘if⁵⁷⁵⁴ bolup fī‘l-hāl ḳal‘anı bērkıtip İbrāhīm Mīrzā (4) bu ḡaberdin muḡtarib bolup her nēçe⁵⁷⁵⁵ kişi yiberdi ol kēlmedi ve İbrāhīm Mīrzā bu ḡaberdin⁵⁷⁵⁶ ba‘zı meṣāyih-ı ‘izāmı Belḡka⁵⁷⁵⁷ şulḡ üçün Sultān⁵⁷⁵⁸ (5) Ebū Sa‘īd Mīrzā ḳaşıḡa yiberdi. Fī‘l-cümle ıslāḡ⁵⁷⁵⁹ boldı ve ḡarāyib ittifāḡattın⁵⁷⁶⁰ ol-kim ol yıl⁵⁷⁶¹ nēçe pādīşāḡ ve ḡākim Hōrāsān vilāyātıda rāyet-i (6) istiḡlāl köterdiler. Cihān-şāḡ Mīrzā İsferayinde ve İbrāhīm Mīrzā Herātta, Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā Belḡde, ‘Alāū‘d-devle Mīrzā (7) Özbekdin kēlip Ābiverdte⁵⁷⁶² ve Sencer Mīrzā Mervde ve Melik Ḳāsım⁵⁷⁶³ İskender, Ḳara Yūsuf Mīrzā Belḡde ve ‘Alāū‘d-devle Mīrzā Özbekdin kēlip⁵⁷⁶⁴ Sīstānda ve Mevlānā Aḥmed Yasavul Ḳal‘a-yi İḡtiyāre‘d-dinde (8) ‘Abdu‘llāḡ Pīrzād Seraḡsda ve Bābā Ḥasan⁵⁷⁶⁵ Bēḡ Ḳal‘a-yi ‘İmādtā⁵⁷⁶⁶ ve

5740 *atlık*: P *atalık*
5741 *düşvār*: P *düşvā(r)lık*
5742 *özlerini*: P *özlerni*
5743 *Hōrāsānīler*: P *Hōrāsān<n>iler*
5744 *iş ēligidin*: P *el iş eldin*
5745 *Hōrāsānīlerdin*: P *Hōrāsān(ī)lerdin*
5746 *Herātka*: T *Herātga*
5747 *köp*: P'de yok.
5748 *çıkıp*: T *çıgıp*
5749 *Aḥmedniñ*: P *Aḥmed*
5750 *mīrzā*: P'de yok.
5751 *hem*: P'de yok.
5752 *ki*: T *kim*
5753 *sēni*: P'de yok.
5754 *ḡa‘if*: T *ḡāyif*
5755 *nēçe*: P *çend*
5756 *bu ḡaberdin*: P'de yok.
5757 *Belḡka*: P *Belḡga yiberdi*
5758 *Sultān*: P'de yok.
5759 *ıslāḡ*: T *ıslāḡı*
5760 *ittifāḡattın*: P *ittifāḡā(t)tın*
5761 *yıl*: P'de yok.
5762 *Ābiverdte*: P *Ābiver(d)te*
5763 *Ḳāsım*: P'de yok.
5764 *Mīrzā Belḡde ve ‘Alāū‘d-devle Mīrzā Özbekdin kēlip*: P'de yok.
5765 *Ḥasan*: P *Ḥüseyn*
5766 *‘İmādtā*: T *‘İmādette*

Üveys-i Hāvendšāh⁵⁷⁶⁷ Tabesde⁵⁷⁶⁸ istiklāldin⁵⁷⁶⁹ dem urar êrdiler. Bu türlük⁵⁷⁷⁰ cem'iyet perīšān- (9) -lık ki êki naķīzdürler bir iķlīmde ğālibā kim vāķi⁵⁷⁷¹ bolġandur⁵⁷⁷².

‘Alāü’ d-devle Mīrzā oġlı İbrāhīm Mīrzā bilen mülākāt (10) kılıp⁵⁷⁷³ Herātķa⁵⁷⁷⁴ barganı ve Türkmen çerikini⁵⁷⁷⁵ hücumı zikride⁵⁷⁷⁶

‘Alāü’ d-devle Mīrzā ki müddet-i⁵⁷⁷⁷ medīd eṭrāf-ı cihānda ser-gerdān êrdi Hōrāsān cülgesige kirip İbrāhīm Mīrzāġa haber (11) yiberdi ki⁵⁷⁷⁸ İbrāhīm Mīrzā⁵⁷⁷⁹ istiklāl kılıp Sincāb Suyı⁵⁷⁸⁰ yaķasıda mülākāt kılıp kēneş aña ķarār taptı ki ‘Alāü’ d-devle Mīrzā Herātķa barıp İbrāhīm Mīrzā çerik bilen⁵⁷⁸¹ (12) taḥt-ı mülkde tevaķķuf kılıġay. ‘Alāü’ d-devle Mīrzā⁵⁷⁸² Herīge kirip Mevlānā Aḥmed Mīrzānı ķal‘aġa tilep ança⁵⁷⁸³ nefāyis teberrükāt pīş-keş kıldı kim (13) ḥadd u ḥaşrı⁵⁷⁸⁴ yok êrdi. Bu esnāda⁵⁷⁸⁵ İbrāhīm Mīrzādın haber keldi ki⁵⁷⁸⁶ Türkmen çeriki yaķın yetti⁵⁷⁸⁷, biz Yeke Öleġ sarı bardük, ol⁵⁷⁸⁸ (14) cenāb hem iķāmet kılmasun ve Herātın ekseri⁵⁷⁸⁹ eli Türkmendin mütevehhim bolup⁵⁷⁹⁰ her⁵⁷⁹¹ sarı müteferriķ boldılar ve Cihān-şāh⁵⁷⁹² (15) Mīrzā Hōrāsānġa kirip⁵⁷⁹³ şehir elige⁵⁷⁹⁴ istimālet berip ḥüküm⁵⁷⁹⁵ kıldı ki

⁵⁷⁶⁷ *Hāvendšāh*: T *Hāvend*
⁵⁷⁶⁸ *Tabesde*: T *Tabeste*
⁵⁷⁶⁹ *istiklāldin*: P *istiklāl*
⁵⁷⁷⁰ *türlük*: P *tü(r)lük*
⁵⁷⁷¹ *vāķi* ‘: T *vāķi* ‘a
⁵⁷⁷² *bolġandur*: T *bolġan bolġay*
⁵⁷⁷³ P+*ve*
⁵⁷⁷⁴ *Herātķa*: P *Herāt*
⁵⁷⁷⁵ *Türkmen çerikini*: P *Türkmenni*
⁵⁷⁷⁶ *zikride*: P'de yok.
⁵⁷⁷⁷ *müddet-i*: P'de yok.
⁵⁷⁷⁸ *ki*: T'de yok.
⁵⁷⁷⁹ *Mīrzā*: P'de yok.
⁵⁷⁸⁰ *Suyı*: P *Suy*
⁵⁷⁸¹ *çerik bilen*: P'de yok.
⁵⁷⁸² *Mīrzā*: P'de yok.
⁵⁷⁸³ *ança*: P *nêçe*
⁵⁷⁸⁴ *ḥaşrı*: P *ḥaşır*
⁵⁷⁸⁵ T+*bu*
⁵⁷⁸⁶ *ki*: T *kim*
⁵⁷⁸⁷ *yetti*: P'de yok.
⁵⁷⁸⁸ P+<o>
⁵⁷⁸⁹ *ekseri*: T *ekser*
⁵⁷⁹⁰ *bolup*: T'de yok.
⁵⁷⁹¹ *her*: P *Herāt*
⁵⁷⁹² *Cihān-şāh*: P *Cihān(-şāh)*
⁵⁷⁹³ *kirip*: P'de yok.
⁵⁷⁹⁴ *elige*: P *elge*
⁵⁷⁹⁵ *ḥüküm*: P'de yok.

hēç kişi kişige müzāhim bolmasun⁵⁷⁹⁶, re‘āyāğa ta‘arruz kılmasunlar ve Mevlānā (16) Aḥmed bir nēçe kün qal‘anı bērkıtip āḥırü‘l-emr yaraş bilen qal‘anı teslīm kıldı ve ‘Alāü‘d-devle Mīrzā⁵⁷⁹⁷ ve İbrāhīm Mīrzā Ğorda ērdiler. Ata (17) oğul arasında nifāk bolup oğlını bend kıldı⁵⁷⁹⁸ ve kēçe bilen⁵⁷⁹⁹ ‘Abdu‘llāh H̱vāce Bēg⁵⁸⁰⁰ bilen Tarḥānlar⁵⁸⁰¹ İbrāhīm Mīrzānı bendtin çıkarıp (18) Tülek ve Sāḥir bardılar ve ‘Alāü‘d-devle Mīrzā, Cihān-şāh Mīrzā qaşığa barıp ‘izzet u ḥürmet tapdı. Bu eṣnāda⁵⁸⁰² Pīr Budağ⁵⁸⁰³ Mīrzā ki⁵⁸⁰⁴ Cihān-şāh Mīrzānıñ uluğ⁵⁸⁰⁵ oğlı ērdi Şīrāzdın kēlip qoşuldı ve Cihān-şāh (19) Mīrzā, Seyyid ‘Āşūr anı Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā qaşığa şulḥ üçün yiberip ol qabūl kılıp Cihān-şāh Mīrzāğa fı‘l-cümle itmīnān⁵⁸⁰⁶ boldı.

(20) Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ⁵⁸⁰⁷ dāru’s-saltāna Herāt üstige yörüp Cihān-şāh⁵⁸⁰⁸ Mīrzānıñ ‘Irāq sarı mu‘āvedet qılğanı zikride

Çün Seyyid ‘Āşūr, Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁵⁸⁰⁹ şulḥ haberin kēltürdi⁵⁸¹⁰ (21) Cihān-şāh Mīrzā Kehdestān öleñide iḳāmet kılıp tiledi ki⁵⁸¹¹ Herātta⁵⁸¹² qışlaq qılğay. Bu eṣnāda ḥaber mütevātir boldı ki⁵⁸¹³ Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā **230**^{184a} (1) yētti. Bu ḥaberdin Türkmenler ḥayretқа qalıp Cihān-şāh Mīrzā ser-āsīme boldı ve Herāt Rūdқа barıp Pīr Budağnı mañlay yiberdi ve uruş (2) bolup Türkmen bēgleri maqtūl bolup Pīr Budağ⁵⁸¹⁴ basturup atasığa qoşuldı. Cihān-şāh Mīrzā ki⁵⁸¹⁵ bu ḥāldın ol aḥbārdın ki (3) Āzerbāyincānda⁵⁸¹⁶ Ḥüseyn ‘Alī Mīrzā ḥurūc kılıptur Ḥorāsāndın

⁵⁷⁹⁶ *bolmasun*: T *bolmay*

⁵⁷⁹⁷ *Mīrzā*: P’de yok.

⁵⁷⁹⁸ *kıldı*: T *kılıp*

⁵⁷⁹⁹ *bilen*: P’de yok.

⁵⁸⁰⁰ *Bēg*: T’de yok.

⁵⁸⁰¹ *Tarḥānlar*: P *Tarḥānlarnı*

⁵⁸⁰² *‘Alāü‘d-devle Mīrzā, Cihān-şāh Mīrzā qaşığa barıp ‘izzet u ḥürmet tapdı. Bu eṣnāda*: P’de yok.

⁵⁸⁰³ *Budağ*: T *Budağ*

⁵⁸⁰⁴ *ki*: P’de yok.

⁵⁸⁰⁵ *uluğ*: T *uluğ*

⁵⁸⁰⁶ *itmīnān*: P *itmīnān*

⁵⁸⁰⁷ *Mīrzānıñ*: P *Mīrzā*

⁵⁸⁰⁸ *Cihān-şāh*: P *Cihān(-şāh)*

⁵⁸⁰⁹ *Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā*: T’de yok.

⁵⁸¹⁰ *kēltürdi*: P’de yok.

⁵⁸¹¹ *ki*: T *kim*

⁵⁸¹² *Herātta*: T *Herātta*

⁵⁸¹³ *ki*: T *kim*

⁵⁸¹⁴ *Budağ*: T *Budağ*

⁵⁸¹⁵ *ki*: T’de yok.

⁵⁸¹⁶ *P+<ve>*

könül üzüp aña boldı kim özini⁵⁸¹⁷ ‘Irākka (4) salğay. Seyyid ‘Āşūr Mīrzā⁵⁸¹⁸ anı⁵⁸¹⁹ Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā qaşıda⁵⁸²⁰ şulh üçün yiberip mīrzā dedi ki⁵⁸²¹: bu maqşūd vaqtı (5) hāşıl bolur kim Cihān-şāh Mīrzā özi⁵⁸²² vilāyetiga bargay. **el-kışsa** Cihān-şāh Mīrzā şulh kıldı kim Ĥorāsānnı mīrzāğa (6) bergey⁵⁸²³, özi⁵⁸²⁴ ‘Irākka bargay. Seyyid ‘Āşūr bu haberni yiberip⁵⁸²⁵ Cihān-şāh Mīrzā ‘Irākka yanıp Sultān (7) Ebū Sa‘īd Mīrzā dāru’s-saltāna Herātğa kirip⁵⁸²⁶ serīr-i saltanatğa qarār taptı ve ol kış andağ⁵⁸²⁷ kaht boldı ki⁵⁸²⁸ her künde (8) yétmiş, seksen kışı açtın öledür érdiler⁵⁸²⁹.

Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ⁵⁸³⁰ uruşı ve⁵⁸³¹ ‘Alāü’d-devle Mīrzā ve İbrāhīm Mīrzā ve Sencer⁵⁸³² (9) Mīrzā bilen⁵⁸³³

Çün Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁵⁸³⁴ Türkmen çerikidin ferāğat taptı Semerķand çerikige icāzet bėrip qaşıda eki miñ kışı qaldı. (10) Sencer Mīrzā, ‘Alāü’d-devle Mīrzā, Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā üstige yörüp Serahs nevāhīsıde muķābil boldılar. İttifāğ-ı Cetedin (11) Seyyid Mezīd ve Sultān Aħmed-i Tēmūrtaş mīrzāğa qoşulup Merv ve Serahs arasında uruş boldı. Muħālifler mīrzānıñ⁵⁸³⁵ oñ (12) ve solını buzdılar. Ol-türlük ki ba‘zı qaçğanlar⁵⁸³⁶ Māverāü’n-nehrğa barıp⁵⁸³⁷ ġayr-ı vāķi‘ aħbār dep Semerķand vilāyetide⁵⁸³⁸ buzuqluğ (13) boldı. **el-kışsa** Mīrzā bā-vücūdī⁵⁸³⁹ ol-kim mīrzā⁵⁸⁴⁰ oñ ve sol buzulup erdi öz havāşşı bilen muħāliflerğa hamle kılıp alarnı (14) perīşān

5817 *özini*: P *özni*
5818 *Mīrzā*: T'de yok.
5819 *anı*: P'de yok.
5820 *qaşıda*: P *qaşıge*
5821 *ki*: T'de yok.
5822 *özi*: P *öz*
5823 *bergey*: T *bėrip*
5824 *özi*: T'de yok.
5825 *yiberip*: T *yėtkürüp*
5826 *Herātğa kirip*: P *Herātmı kılıp*
5827 *andağ*: P'de yok.
5828 *ki*: T *kim*
5829 *öledür érdiler*: P *öledürler*
5830 *Mīrzānıñ*: P *Mīrzā*
5831 *ve*: T'de yok.
5832 P+<*Sencer*>
5833 *bilen*: P'de yok.
5834 *Mīrzā*: P'de yok.
5835 *mīrzānıñ*: P *mīrzā*
5836 *qaçğanlar*: T *qaçқанlar*
5837 *barıp*: P'de yok.
5838 *vilāyetide*: P *vilāyet(ide)*
5839 *bā-vücūdī*: T *bā-vücūd*
5840 *mīrzā*: T'de yok.

kıldılar⁵⁸⁴¹. ‘Alāü’d-devle Mîrzā ve İbrāhîm Mîrzā kaçıp Sencer Mîrzānı tutup keltürüp hem ol zamān katlğa yetti (15) ve mîrzā nuşret bilen Herātka yanıp Herāt⁵⁸⁴² ‘iyd-gāhını⁵⁸⁴³ ‘imāret kıldı ve Neretü Qal‘asını ki bîrk mekr bilen alıp êrdi (16) andın aldılar ve⁵⁸⁴⁴ İbrāhîm Mîrzā eger⁵⁸⁴⁵ ol ma‘rekin firār kıldı Damgānga barıp cem‘i aña yār bolup⁵⁸⁴⁶ Meşhedka yöridi⁵⁸⁴⁷. Yolda (17) mizācı cādde-yi i‘tidāldın münharif boldı⁵⁸⁴⁸ rahmet-i İzediğa vāşıl boldı⁵⁸⁴⁹ ve süyekini⁵⁸⁵⁰ Herātka êltip Güher Şād Ağa (18) Medresesinde defn kıldılar ve Şāh Maḥmūd Mîrzā Sîstānga barıp Ḥalîl Bêg Mîrzā⁵⁸⁵¹ anı pādîşāh köterip Kābül üstige bardı (19) ve Bābā-yı Kābül bilen uruşup Şāh Maḥmūd Mîrzāğa ok tégip öldi ve Ḥalîl Bêg kaçıp Sîstānga bardı ve çün Sultān (20) Ḥüseyn Mîrzā Ḥ‘ārezmdin⁵⁸⁵² Esterābād üstige barıp Bābā Ḥasan⁵⁸⁵³ Bêgni öldürüp Esterābādın feth kılğan⁵⁸⁵⁴ üçün Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzā (21) anı⁵⁸⁵⁵ def‘i üçün Māzenderānga bardı ve Ḥalîl Bêg Sîstāndın Herāt üstige kélip ramazān ayıda Herātın kabap şabāhtın **231**^{184b1} (1) revāḥkaça⁵⁸⁵⁶ kıtāl u cidālğa kılğan üçün Herāt eli ıssık cihetidin ‘āciz boldılar. E‘imme-yi İslām fetvā bērdiler ki⁵⁸⁵⁷ uruş kişileri⁵⁸⁵⁸ (2) rûze yēsünler. **el-kışşa** Kêçe kündüz uruşdın⁵⁸⁵⁹ tınmadılar⁵⁸⁶⁰ ve bir kün ki Ḥalîl Bêg dervāzeğa⁵⁸⁶¹ yakın kélip uruşka (3) meşgûl êrdiler Mevlānā Ḥasan-ı Şā‘ir⁵⁸⁶² bir kıt‘a dep okka bağlap Ḥalîl Bêg sarı taşladı⁵⁸⁶³ ve mülâzımları ḥayr ḥaberdür⁵⁸⁶⁴ dep (4) ol ḥuṭbeni okumadı⁵⁸⁶⁵. Bêg kaşığa

5841 kıldılar: T kıldı
5842 Herātka yanıp Herāt: T Herātğa barıp
5843 ‘iyd-gāhını: P ‘iyd-gāhını
5844 ve: P’de yok.
5845 eger: T ki
5846 yār bolup: T yığılıp
5847 yöridi: T yörüdi
5848 boldı: T bolup
5849 boldı: P bolup
5850 süyekini: P süye(ki)ni
5851 Mîrzā: P’de yok.
5852 Ḥ‘ārezmdin: P’de yok.
5853 Ḥasan: P Ḥüseyn
5854 kılğan: P kılğay
5855 anı: P (a)nı
5856 şabāhtın revāḥkaça: P şabāḥgaça revāḥ
5857 ki: T kim
5858 kişileri: P kişiler
5859 uruşdın: T uruştın
5860 tınmadılar: T tınmay
5861 dervāzeğa: P dervāze
5862 Ḥasan-ı Şā‘ir: P Şāh Ḥüseyn
5863 taşladı: T attı
5864 ḥaberdür: T ḥaber
5865 okumadı: T okumay

kêltürdiler, buyurdi ki okusunlar⁵⁸⁶⁶ dêp çün okudılar Halîl Bêgge ki⁵⁸⁶⁷ başıda tügi⁵⁸⁶⁸ (5) yok êrdi ol kıt‘ adın hacâlet boldı ve ol kıt‘ a budur:

kıt‘ a

yārān peyām-ı mā beresānîd bā Halîl
gūyed eger tu rā sirr-i ser bahten (6) buved
der rûz-ı rûze derd-i ser mā u hōd medi
‘iydî biyā ki vaqt-i kabāk tāhten buved⁵⁸⁶⁹

Bir cum‘a⁵⁸⁷⁰ küni ki⁵⁸⁷¹ el namāzda êrdi⁵⁸⁷² (7) Halîl Bêg rûz kêltürüp burc-ı bâreğa çıkıp anja yaqın yetti ki şehrga kirgey. Halk mescidtin çıkıp⁵⁸⁷³ hücüm kılp (8) âvāze saldılar ki Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzā yetti dêp Halîl Bêg buzulup⁵⁸⁷⁴ Sîstān sarı yandı ve çün Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzā Herātga keldi Sîstānnı (9) Şāh Yahyāğa bêrdi⁵⁸⁷⁵. Nêçe maħalldin soñ Halîl Bêg kelp noker boldı. Müddetî mülāzemet⁵⁸⁷⁶ kılp āhirü’l-emr Esterābādta Sultān Ebū Sa‘îd Mîrzā hükmi bilen (10) anı⁵⁸⁷⁷ evlādı bilen⁵⁸⁷⁸ öldürdiler⁵⁸⁷⁹ ve ‘Alāü’ d-devle Mîrzā Kulzum yaqasında vefāt bolup süyekini Herātka kêltürüp defn kıldılar.

Sultān (11) Ebū Sa‘îd Mîrzānıñ Māverāü’n-nehrğa Muħammed Cuki Mîrzā def‘i üçün barğanı⁵⁸⁸⁰ zıkrıde

5866 okusunlar: P ok(u)sunlar

5867 ki: P’de yok.

5868 başıda tügi: P

5869 Kitanın tercümesi: "Ey dostlar, bizim mesajımızı Halil'e ulaştırın. Söyleyin ki eğer başını vermeye niyeti varsa oruç gününde bizi ve kendini uğraştırma. Bayram yapmaya gel de kabak yetişme zamanıdır."

5870 P+<bir cum‘a>

5871 küni ki: P kün

5872 P+ki

5873 çıkıp: T çığıp

5874 buzulup: P buz(u)lup

5875 bêrdi: T bêrip

5876 mülāzemet: T mülāzemetini

5877 anı: P anıñ

5878 bilen: P’de yok.

5879 öldürdiler: P öl(dür)diler

5880 barğanı: P barğan

Çün haber yetti kim⁵⁸⁸¹ Nūr Sa'īd Bēg⁵⁸⁸² ve Sultān Argun, Muḥammed Cuki Mīrzānı pādīshāh köterip Māverāū'n-nehrde buz- (12) -uğluḳ⁵⁸⁸³ kıladurlar. Lā-cerem Tūrān sarı 'azīmet kılıp Ceyḥūnga köfrük bağlap ötüp çün muḥālifler haber tapıp kaçıp⁵⁸⁸⁴ Şāhruḥiyye (13) Qal'asığa bardılar ve mīrzā Şāhruḥiyyeni qabap neçe maḥall ki qıtāl u cidāl ērdi ve yakın yetti ki feth bolğay. Nā-gāh Ḥorāsāndın (14) haber yetti ki Sultān Ḥüseyn Mīrzā Ḥ'ārezmdin Esterābādқа⁵⁸⁸⁵ barıp Şeyḥ Hācī Bēg başlıq bēglerni öldürüp kēlip Herātın qabaptur. Sultān (15) Ebū Sa'īd Mīrzā, Muḥammed Cuki Mīrzā bilen şulḥ kılıp sudın ötüp Herātқа 'āzim boldı. Sultān Ḥüseyn Mīrzā Herātın⁵⁸⁸⁶ Māzenderān barıp Sultān (16) Ebū Sa'īd Mīrzā Esterābād üstige yörüp Sultān Ḥüseyn Mīrzā Azak⁵⁸⁸⁷ sarı bardı. Çün Esterābādқа kirdi Ḥalīl Bēgni (17) evlādı bilen öldürüp bu cihettin Ḥorāsān bēglerni mütevehhim boldılar ve Calayır ēlini va'de bilen kēltürdi ki soyurğalāt⁵⁸⁸⁸ bērip (18) terbiyet kıldı⁵⁸⁸⁹. Güleḫşān Bāğıda⁵⁸⁹⁰ alarnı tutup öldürüp Esterābādın oğlu⁵⁸⁹¹ Sultān Maḥmūd Mīrzāğa bērip Herātğa⁵⁸⁹² mu'āvedet⁵⁸⁹³ (19) kıldı. Bu eşnāda Māverāū'n-nehrdin müte'ākīb haber kēldi ki⁵⁸⁹⁴ bilād taḥrībige ve 'ibād tārācığa⁵⁸⁹⁵ Muḥammed Cuki Mīrzā iştigāl kılatur. Sultān (20) Ebū Sa'īd Mīrzā⁵⁸⁹⁶ Semerḳand barıp Muḥammed⁵⁸⁹⁷ Cuki Mīrzā Şāhruḥiyyeğa bardı ve mīrzā qal'anı qabap çün müddetī kabaldın ötti ve qal'a ēli cenāb-ı sa'ādet-me'āb⁵⁸⁹⁸ (21) Ḥ'āce 'Abdu'llāhқа ilticā ēltip bu beytni oḳup⁵⁸⁹⁹ ol⁵⁹⁰⁰ ḥazret qaşığa yiberdiler ki

beyt

-
- 5881 *kim*: T *ki*
5882 *Bēg*: P'de yok.
5883 *buzuğluḳ*: P *buz(u)ğluḳ*
5884 *kaçıp*: P'de yok.
5885 *Esterābādқа*: T *Esterābād*
5886 *Mīrzā Herātın*: P'de yok.
5887 *Azak*: T *Adak*
5888 *soyurğalāt*: P *soyurğa{l}lar*
5889 *kıldı*: T *kılur-mēn*
5890 *Bāğıda*: P *Bāğlarıda*
5891 *oğlu*: P'de yok.
5892 *Herātğa*: P *Herāt*
5893 *mu'āvedet*: T *mu'āvede<de>t*
5894 *ki*: T *kim*
5895 *P+<ve>*
5896 *Mīrzā*: P'de yok.
5897 *Muḥammed*: P'de yok.
5898 *sa'ādet-me'āb*: T *hidāyet-me'āb*
5899 *oḳup*: T'de yok.
5900 *ol*: P *o(l)*

cāni zi ğam-ı tu bes ħarābest

guftīm turā diger tu dāni⁵⁹⁰¹

232^[85a] (1) **el-kıṣṣa** Kātldın bir yıl ötti, ol ħazret ayağ ortağa koyup mīrzāğa ant bērdi ki ol cemā‘at katlığa kaşd kılmağay hēç kişige (2) buyurmağay. Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā kabūl kılıp ħ^vāce kal‘ağa kirip Cuki Mīrzānı bēgler bilen çıkarıp Sultān Ebū Sa‘īd, Cuki Mīrzā (3) bilen körüşüp anı öz yanında olturğuz^zdı ve feth-nāmeler eṭrāfğa yiberdi. Herātka müteveccih boldı Cuki Mīrzānı İhtiyāre‘d-dīn Kal‘asında (4) muḳayyed boldı oşandaḳ vefāt taptı⁵⁹⁰².

Cihān-şāh Mīrzā oğlu Pīr Budağ bilen Bağdādta uruşup Pīr Budağnı öldürüp ve Uzun Ḥasan Bēg⁵⁹⁰³ (5) üstige barıp Cihān-şāh Mīrzānı maḳtūl bolup Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānı⁵⁹⁰⁴ ‘Irāḳka barganı⁵⁹⁰⁵ zikride

Pīr Budağ Mīrzā⁵⁹⁰⁶, Cihān-şāh Mīrzānı eşca‘ evlādı ērdi (6) ve Fārs vilāyetini ve⁵⁹⁰⁷ Cezāyir ve Bağdādkaça aña bērip ērdi. Çün Ḥorāsāndın yandılar ‘ucb u pindār Pīr Budağka yol tapıp (7) atasığa tābi‘ bolmadı. Her nēçe⁵⁹⁰⁸ atası mevā‘iz u naşāyih⁵⁹⁰⁹ dēdi⁵⁹¹⁰ fāyide-yi müretteb bolmadı⁵⁹¹¹. Cihān-şāh Mīrzā Fārska barıp çün tilemes ērdi ki (8) müste‘şal kılğay. Āḫirü‘l-emr Pīr Budağnı⁵⁹¹² atası⁵⁹¹³ sa‘y bilen aña qarār taptı kim Pīr Budağ Bağdādğa⁵⁹¹⁴ bargay ve ol etbā‘ u⁵⁹¹⁵ işbā‘ı bilen

⁵⁹⁰¹ Beyitin tercümesi: "Senin ğamından bir cân çok kötü durumdadır. Sana söyledik. Artık sen bilirsin."

⁵⁹⁰² **el-kıṣṣa** Kātldın bir yıl ötti, ol ħazret ayağ ortağa koyup mīrzāğa ant bērdi ki ol cemā‘at katlığa kaşd kılmağay hēç kişige buyurmağay. Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā kabūl kılıp ħ^vāce kal‘ağa kirip Cuki Mīrzānı bēgler bilen çıkarıp Sultān Ebū Sa‘īd, Cuki Mīrzā bilen körüşüp anı öz yanında olturğuz^zdı ve feth-nāmeler eṭrāfğa yiberdi. Herātka müteveccih boldı Cuki Mīrzānı İhtiyāre‘d-dīn Kal‘asında muḳayyed boldı oşandaḳ vefāt taptı: T’de yok.

⁵⁹⁰³ **Bēg**: P’de yok.

⁵⁹⁰⁴ **Mīrzānı**: P **Mīrzā**

⁵⁹⁰⁵ **‘Irāḳka barganı**: P **‘Irā(k)ka bargan**

⁵⁹⁰⁶ **Mīrzā**: T **Mīrzānı**

⁵⁹⁰⁷ ve: T’de yok.

⁵⁹⁰⁸ nēçe: P *çend*

⁵⁹⁰⁹ mevā‘iz u naşāyih: T *naşāyih u mevā‘iz*

⁵⁹¹⁰ dēdi: P’de yok.

⁵⁹¹¹ bolmadı: T *bolmay*

⁵⁹¹² Budağnı: P **Budağ**

⁵⁹¹³ atası: P *atasını*

⁵⁹¹⁴ Bağdādğa: T **Bağdādka**

⁵⁹¹⁵ u: P’de yok.

(9) Bağdādķa barıp Şīrāznı⁵⁹¹⁶ Cihān-şāh Mīrzā özge⁵⁹¹⁷ oğlu Yūsuf Mīrzāğa bērdi. Bu cihettin Pīr Budağ atadın ağırip memleketķa⁵⁹¹⁸ ta‘arruż (10) kıılır ērdi. Her nēçe⁵⁹¹⁹ Cihān-şāh Mīrzā tegāfūl kııldı ol fitne-engīzlık u hūn-rīzlıkı arturdı. Cihān-şāh Mīrzā⁵⁹²⁰ çeriki bilen Bağdādķa barıp Pīr Budağ ķal‘anı bērkitip ĥarb u kıtālğa meşğūl boldı. Bir yıl muĥāşara bolup ķal‘a{da} (11) zebūn u ‘āciz boldılar ve ķaĥt-ı ‘azīm boldı. Bağdād ēli amān tilep dervāz{e}ni açıp Cihān-şāh Mīrzā çeriki Bağdādķa kirip Pīr Budağ <ö> (12) öz öyide oturup gümān ētmes elbette ki atası aña yaman bolmay sağıngay. Bu esnāda Cihān-şāh Mīrzā Muĥammedni cem‘i bilen yiberdi kim şāhzāde (13) işni kıılıç ĥarbı bilen fayşal bergeyler. Alar yüzlerin bağlap Pīr Budağ üstige tōküldiler. Pīr Budağ anı sōküp Muĥammedī kıılıç (14) salıp dīvārga tēgdi. Bēgler Pīr Budağnı pāre pāre kııldılar ve ol ĥareket Cihān-şāh Mīrzāğa yaman kēlip ēl andın müteneffir bolup (15) devlet-i zevālīga yüzlendi. Bu söz beyānnı oldur kim çün Cihān-şāh Mīrzā Fārs ve Āzerbāyincān ve ‘Irāk ve ‘Arab ve ‘Acem aña meftūh (16) boldı. Barça serdārlar aña tābi‘ boldılar. Meger Uzun Ĥasan Bēg ki Ĥara ‘Osmān evlādıdır itā‘at kılmadı. Cihān-şāh (17) Mīrzā yüz miñ kişi bilen Uzun Ĥasan Bēg üstige barıp ol tağlap bērkıp her çend şulĥdın buzdılar ol ķabūl (18) kılmadı⁵⁹²¹ **el-kıışsa** Cihān-şāh Mīrzā yaz ve küz anda bolup çün kıış boldı⁵⁹²² çerik anda⁵⁹²³ tura almay⁵⁹²⁴. Cihān-şāh Mīrzā yanarğa ‘azīmet (19) kıılıp çerikke icāzet bērip özi evlād u ĥavāşşı⁵⁹²⁵ bilen ol menzilde çağır içmekke meşğūl boldı. Çün Ĥasan Bēg yakın ērdi (20) ĥaber tapıp Ĥasan Bēg on⁵⁹²⁶ miñ kişi bilen üstige tōküldi.

⁵⁹¹⁶ Şīrāznı: P'de yok.

⁵⁹¹⁷ özge: P öz

⁵⁹¹⁸ memleketķa: T memleketğa

⁵⁹¹⁹ nēçe: P çend

⁵⁹²⁰ tegāfūl kııldı ol fitne-engīzlık u hūn-rīzlıkı arturdı. Cihān-şāh Mīrzā: P'de yok.

⁵⁹²¹ Bir yıl muĥāşara bolup ķal‘a{da} zebūn u ‘āciz boldılar ve ķaĥt-ı ‘azīm boldı. Bağdād ēli amān tilep dervāz{e}ni açıp Cihān-şāh Mīrzā çeriki Bağdādķa kirip Pīr Budağ <ö> öz öyide oturup gümān ētmes elbette ki atası aña yaman bolmay sağıngay. Bu esnāda Cihān-şāh Mīrzā Muĥammedni cem‘i bilen yiberdi kim şāhzāde işni kıılıç ĥarbı bilen fayşal bergeyler. Alar yüzlerin bağlap Pīr Budağ üstige tōküldiler. Pīr Budağ anı sōküp Muĥammedī kıılıç salıp dīvārga tēgdi. Bēgler Pīr Budağnı pāre pāre kııldılar ve ol ĥareket Cihān-şāh Mīrzāğa yaman kēlip ēl andın müteneffir bolup devlet-i zevālīga yüzlendi. Bu söz beyānnı oldur kim çün Cihān-şāh Mīrzā Fārs ve Āzerbāyincān ve ‘Irāk ve ‘Arab ve ‘Acem aña meftūh boldı. Barça serdārlar aña tābi‘ boldılar. Meger Uzun Ĥasan Bēg ki Ĥara ‘Osmān evlādıdır itā‘at kılmadı. Cihān-şāh Mīrzā yüz miñ kişi bilen Uzun Ĥasan Bēg üstige barıp ol tağlap bērkıp her çend şulĥdın buzdılar ol ķabūl kılmadı: T'de yok.

⁵⁹²² boldı: P'de yok.

⁵⁹²³ anda: T'de yok.

⁵⁹²⁴ tura almay: P turalmay

⁵⁹²⁵ ĥavāşşı: T ĥavāşş

⁵⁹²⁶ on: P ēki

Cihān-şāh oğlanları uruşka barıp⁵⁹²⁷ ilgeri barıp çün belā tūfānın (21) özlerige muhīt kördiler Yūsuf atasığa haber kıldı ki mecāl-i tevaḳḳuf yoktur. Nā-çār atlanıp Muḥammedī ve Yūsuf giriftār bolup özge serdārlar **233**^{185b1} (1) ḳatlı boldılar ve Cihān-şāh yüz derd ü dāğ bilen bir dereğa⁵⁹²⁸ kirip İskender atlık aña yetip başın kəsip ḳancuğadın astı⁵⁹²⁹, ḳıymetī tonların kēydi, (2) yolda baş tüşken üçün İskender bu ḥālnı kişige dēmedi. Ḥasan Bēg çün zafer u nuşret taptı Fārs sarı bardı dēp⁵⁹³⁰ bu eṣnāda (3) birev bir⁵⁹³¹ başnı⁵⁹³² kēltürdi ki Cihān-şāh⁵⁹³³ başıdur dēp başını⁵⁹³⁴ Muḥammedī ve⁵⁹³⁵ Yūsuf ḳaşığa yiberdiler. Alar dēdiler⁵⁹³⁶ ki İskender⁵⁹³⁷ ağır bahā- (4) -lık ḥil‘at kēyiptür⁵⁹³⁸. İskenderni ḥāzır kılıp sordı érse ol ḥālnı ta‘zīr kıldı. Ḥasan Bēg buyurdi⁵⁹³⁹ ki cem‘i barıp (5) Cihān-şāh Mīrzānı⁵⁹⁴⁰ başını⁵⁹⁴¹ kēltürdiler. Çün Ḥasan Bēg düşmendin⁵⁹⁴² ferāğat taptı Muḥammedīni⁵⁹⁴³ öldürüp Yūsufka mīl tarttı⁵⁹⁴⁴.

Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzānı ‘Irāḳka teveccüh ḳılğan (6) sebebi ve ol pādīşāhnı⁵⁹⁴⁵ ṣehādeti zikride

Çün Ḥasan Bēgge ol⁵⁹⁴⁶ feth-i ‘azīm⁵⁹⁴⁷ ki⁵⁹⁴⁸ ḡarāyib-i⁵⁹⁴⁹ ‘ālemdindür dest bērdi Cihān-şāh Mīrzā (7) a‘yān-ı devleti oğlığa⁵⁹⁵⁰ Ḥasan⁵⁹⁵¹ ‘Alī Mīrzānı pādīşāh

5927 *barıp*: P'de yok.
5928 *dereğa*: P (de)reğa
5929 *astı*: P'de yok.
5930 *dēp*: P'de yok.
5931 *bir*: P'de yok.
5932 *başnı*: P baş
5933 *P+Bēg*
5934 *başını*: P'de yok.
5935 *ve*: T'de yok.
5936 *dēdiler*: P (dē)diler
5937 *İskender*: P İskenderğa
5938 *kēyiptür*: P kēydürüptür
5939 *buyurdi*: P sordı
5940 *Mīrzānı*: P Bēg
5941 *başını*: P başı
5942 *düşmendin*: P düşmen
5943 *Muḥammedīni*: P Muḥammedni
5944 *Yūsufka mīl tarttı*: P'de yok.
5945 *pādīşāhnı*: T pādīşāh-ı ‘ālī-şānnı
5946 *ol*: P'de yok.
5947 *‘azīm*: P ḡarīb
5948 *ki*: P'de yok.
5949 *ḡarāyib-i*: P ‘azīm
5950 *oğlığa*: P'de yok.
5951 *Ḥasan*: T Hüseyin

köterdiler ve ol ebvāb-ı ḥazāyinni⁵⁹⁵² açıp yüz seksen miñ kişige ‘ulūfe⁵⁹⁵³ bërdi. Ğalib oldur kim bu ma‘nā (8) sâbık pādīşāhlarga kim müyesser bolğay⁵⁹⁵⁴ ve Hüseyn ‘Alī Mīrzā Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzāğa haber yiberdi⁵⁹⁵⁵ ki bu bende ol ḥazretka mülāzımdur (9) ve⁵⁹⁵⁶ eger bu diyār sarı këlse⁵⁹⁵⁷ alar⁵⁹⁵⁸ mülk ü māl u ḥazāyin u defāyin ve belki baş u cān ol ḥazrettin⁵⁹⁵⁹ dirīg êrmes. Çün bu aḥbār Sultān⁵⁹⁶⁰ Ebū Sa‘īd Mīrzāğa (10) yètti kēneş aña qarār taptı⁵⁹⁶¹ ki şāh u sipāh-ı⁵⁹⁶² ‘Irākka⁵⁹⁶³ müteveccih bolğaylar. Anı bilmediler ki⁵⁹⁶⁴ öz qatlı-gāhlarığa baradurlar ḥazret-i (11) H‘āce ‘Abdu’llāhtın icāzet tilep vaḳtı⁵⁹⁶⁵ ki kamer ‘akrebtē⁵⁹⁶⁶ êrdi cihān-gīrlık⁵⁹⁶⁷ ‘azīmetiğa⁵⁹⁶⁸ atlandı. Çün⁵⁹⁶⁹ Kālpūşka yèttiler⁵⁹⁷⁰ ‘Irāk ve Fārs (12) serdārları⁵⁹⁷¹ mu‘aḳıb yèttiler ve Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā ‘Irāk ve Fārs⁵⁹⁷² vilāyetiğa⁵⁹⁷³ yètti⁵⁹⁷⁴ daruğalar yiberdiler⁵⁹⁷⁵. Ol cümledin H‘āce Şemse’d-dīn⁵⁹⁷⁶ Muḥammed dīvān- (13) -nı İşfahānga yiberdi ve Aḥmed ‘Alī-yi Fārsini Şīrāzğa ve Maḥmūd-ı Barulasnı Kirmānga ve Seyyid Muḥammed, Seyyid Murādnı⁵⁹⁷⁷ Qazvīnga⁵⁹⁷⁸ ve Sultāniyyeğa bu ḥālda (14) Ḥasan Bēg elçileri kēlip dēdiler ki: men⁵⁹⁷⁹ pādīşāhka⁵⁹⁸⁰ bende-yi mürüvvetidür-men⁵⁹⁸¹, hergiz Qara Yūsuf evlādı sizge muvāfiq bolmas. Sultān Ebū

5952 *ḥazāyinni*: P *ḥazāyin*
5953 *‘ulūfe*: P *‘ul(ū)fe*
5954 *bolğay*: T *bolğandur*
5955 P+*kim*
5956 *ve*: T’de yok.
5957 *këlse*: T *kēlip*
5958 *alar*: P (a)lar
5959 *ḥazrettin*: P *ḥazretka*
5960 *Sultān*: P’de yok.
5961 T+*kim*
5962 *u sipāh-ı*: T’de yok.
5963 *‘Irākka*: P *‘Irāk*
5964 *ki*: T *kim*
5965 *vaḳtı*: P *vaḳtnı*
5966 *kamer ‘akrebtē*: P *‘akrette*
5967 *cihān-gīrlık*: T *cihān-gīrlık*
5968 *‘azīmetiğa*: P *‘azmiğa*
5969 *Çün*: P *Çü(n)*
5970 *yèttiler*: T *yètti*
5971 *serdārları*: P *ser(d)ārları*
5972 *Fārs*: T *Fārska*
5973 *vilāyetiğa*: T’de yok.
5974 *yètti*: P’de yok.
5975 *yiberdiler*: T *yiberdi*
5976 *Şemse’d-dīn*: P’de yok.
5977 *Murādnı*: P *Mīrzānı*
5978 *Qazvīnga*: T *Qazvīn*
5979 *men*: T *mēn*
5980 *pādīşāhka*: P *pādīşāh*
5981 *mürüvvetidür-men*: T *mürüvvetidür-mēn*

Sa'îd Mîrzâ⁵⁹⁸² (15) elçiğa toy⁵⁹⁸³ bérîp Hasan Bêg üçün külâh-ı nevrûzî ve altun kemer, şemşîr yiberip dèdi ki: biz 'Irâkka müteveccih bolduk, ol⁵⁹⁸⁴ kèlip (16) bizge koşulsun. Bu hâlde Seyyid Mezîd-i Argunnî⁵⁹⁸⁵ bégler bilen karavul yiberip alar Kâsım Cihân-şâh bilen uruşup anı⁵⁹⁸⁶ basıp ol kaçıp (17) Hüseyn 'Alî Mîrzâğa koşulup oşanda⁵⁹⁸⁷ maqtûl boldı ve Mezîd Bêg Sultâniyyede turup özge bégler Tebrîzğa bardılar ve Hasan 'Alî (18) Mîrzâ Merendte oturup êrdi ba'zı béglerini⁵⁹⁸⁸ Hasan Bêg üstige yiberip alar barça⁵⁹⁸⁹ Hasan Bêgge nöker boldılar. Bu cihetdin⁵⁹⁹⁰ Hüseyn (19) 'Alî Mîrzâ buzulup eli ba'zı Hasan⁵⁹⁹¹ Bêg kaşığa bardılar ve berhi Sultân Ebû⁵⁹⁹² Sa'îd Mîrzâğa koşulup⁵⁹⁹³ bu hâlde Hasan⁵⁹⁹⁴ Bêg ki tâ gâyet (20) her mektûb ki Mezîd⁵⁹⁹⁵ Bêgge yiberür⁵⁹⁹⁶ êrdi arkasığa⁵⁹⁹⁷ mühr basar êrdi mektûb bitip yüzige mühr urup yiberdi ki Çağatay bégleri (21) Tebrîzdin çıksunlar kim⁵⁹⁹⁸ men⁵⁹⁹⁹ ol memleketni oğlum⁶⁰⁰⁰ Uğurlu Muhammedka⁶⁰⁰¹ bérîp-men⁶⁰⁰². Bégler ol⁶⁰⁰³ mektûbnı habs kılıp⁶⁰⁰⁴ yiberip Sultân Ebû Sa'îd Mîrzâ Sultâniyyeğa **234**^[86a] (1) müteveccih bolup Hasan Bêg Karabâğka bardı ve Hüseyn 'Alî Mîrzâ ve oğlu Sultân 'Alî ba'zı Terākime bégleri êlîg miñ kişi bilen Sultân Ebû Sa'îd Mîrzâğa (2) koşuldılar ve mîrzâ barçanı⁶⁰⁰⁵ gâyet bilen⁶⁰⁰⁶ ser-firâz kıldılar ve Hasan Bêg müte'ākıb kişiler yiberip izhâr-ı itâ'at kıldılar. Ol (3) cümledin kardaşı Yûsuf Bêgni yiberdi⁶⁰⁰⁷, dèdi ki: yüz yıl bardur⁶⁰⁰⁸ ki atalarım⁶⁰⁰⁹ bu hânedânda⁶⁰¹⁰ bendelîk kılur-

5982 *Mîrzâ: P Mîrzâğa ve Sultâniyyeğa*
5983 *toy: T toy*
5984 *ol: T ki*
5985 *Argunnî: P Argun*
5986 *anı: P'de yok.*
5987 *oşanda: P oşund(a)*
5988 *béglerini: P béglerini*
5989 *barça: P ba(r)ça*
5990 *cihetdin: T cihettin*
5991 *Hasan: P Hüseyn*
5992 *Ebû: P'de yok.*
5993 *koşulup: T koşuldılar*
5994 *Hasan: P Hüseyn*
5995 *Mezîd: P Hasan*
5996 *yiberür: P yiber<d>ür*
5997 *arkasığa: P êr kaşığa*
5998 *kim: T ki*
5999 *men: T mên*
6000 *oğlum: P'de yok.*
6001 *Muhammedka: P Muhammed u 'ulümğa*
6002 *bérîp-men: P bermen*
6003 *ol: P'de yok.*
6004 *kılıp: P bilen*
6005 *barçanı: P ba(r)çanı*
6006 *bilen: T bile*
6007 *yiberdi: T yiberip*
6008 *bardur: P bar*

biz, Fārs ve ‘Irāk ve⁶⁰¹¹ Āzerbāyincān ki (4) yatlar alıp ʔrdiler, alardın alıp⁶⁰¹² sizge müsellemler tuttım, her neçe iltimās kıılır-mēn ki mēni bu kıış bu neyistānda⁶⁰¹³ koyuñ ki⁶⁰¹⁴ qar⁶⁰¹⁵ köterilsün, (5) münākaşa kıılır-siz⁶⁰¹⁶. Yūsuf Bēgni buyurdılar kim⁶⁰¹⁷ yēti nevbet yükünüp mīrzā bilen körüşti ve ol sözlerni ‘arz kıılıp mīrzā dēdi ki: (6) biz ol⁶⁰¹⁸ tarafka müteveccih-biz, her ne⁶⁰¹⁹ maşlaḥat bolsa taḡdīmga yiber⁶⁰²⁰. Yūsuf Bēgni ri ‘āyet kıılıp icāzet bērip⁶⁰²¹ Mīrzā Maḥmūd Ḥvāce lāfı (7) yiberdi ve anı hem buyurdılar ki neçe yērde yükünüp ol Yādigār Mīrzā bilen soñ Ḥasan Bēg bilen körüşüp sözün dēp Mīrzā Maḥmūdga⁶⁰²² icāzet (8) bērdiler. Kıışlaḡ için Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā bilen⁶⁰²³ kēneşip aña qarār taptı ki Qarabāḡka barıp Ḥasan Bēgni kaçurup kıışlaḡ kılgaylar. (9) Çü yēti yıḡaçka bardılar bir yazıda tüştiler ki anıñ otı zehrlik ē{r}di her at ki andın helāk boldı ve ordu bāzārda (10) qaḡtlık boldı bir kēce ordu bāzārı qaşıḡa kēldi süren saldılar. Bahādurlar icāzet tilediler ki çıkıp uruş kılgaylar⁶⁰²⁴. Mīrzā Maḥmūdka icāzet bērip⁶⁰²⁵ (11) koymadı. **el-kıışsa** Çün Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁶⁰²⁶ çerikiniñ atları yēmsizlikdın⁶⁰²⁷ helāk boldı ve⁶⁰²⁸ za‘īf ʔrdiler ve Terākimeniñ⁶⁰²⁹ atı⁶⁰³⁰ semiz bu cihettin ki⁶⁰³¹ (12) Terākime ordu yaḡasıḡa kēlip⁶⁰³² her kimni⁶⁰³³ tapadur⁶⁰³⁴ ʔrdiler öldürür ʔrdiler⁶⁰³⁵. Bir cemā‘at ordu yaḡasıḡa kēlip

6009 atalarım: P ataları
6010 ḡānedānda: T ḡānedānga
6011 ve: P’de yok.
6012 alıp: P’de yok.
6013 neyistānda: P neyistānge
6014 ki: P’de yok.
6015 qar: P kara
6016 kıılır-siz: T kııla-siz
6017 kim: T ki
6018 ol: P o(l)
6019 ne: T’de yok.
6020 yiber: P yēter
6021 bērip: P’de yok.
6022 Maḥmūdga: T Maḥmūdka
6023 bilen: T’de yok.
6024 Ḥasan Bēgni kaçurup kıışlaḡ kılgaylar. Çü yēti yıḡaçka bardılar bir yazıda tüştiler ki anıñ otı zehrlik ē{r}di her at ki andın helāk boldı ve ordu bāzārda qaḡtlık boldı bir kēce ordu bāzārı qaşıḡa kēldi süren (?) saldılar. Bahādurlar icāzet tilediler ki çıkıp uruş kılgaylar: T’de yok.
6025 Maḥmūdka icāzet bērip: P’de yok.
6026 Mīrzā: T’de yok.
6027 yēmsizlikdın: T yēmsizliktın
6028 helāk boldı ve: T’de yok.
6029 Terākimeniñ: P’de yok.
6030 atı: P at
6031 ki: P’de yok.
6032 kēlip: P’de yok.
6033 kimni: P kim
6034 tapadur: P tutadur
6035 öldürür ʔrdiler: P’de yok.

Seyyid Mezîdniñ⁶⁰³⁶ özge bēgleri⁶⁰³⁷ bilen çıǵıp alarnı bir ǵamle bilen⁶⁰³⁸ perīşān kıldılar⁶⁰³⁹ (13) ve alar kēyiniçe barıp endek muşāffat ki ǵat⁶⁰⁴⁰ boldı Hāsan Bēg⁶⁰⁴⁰ ēki ũç miñ kişi bilen kemīndin çıǵıp miñ⁶⁰⁴¹ bēş yüz kişi mīr ũ mīrzāde vū⁶⁰⁴² bahādur- (14) -lardın öldürdi ve Mezîd Bēg giriftār boldı. Bu eṣnāda Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā, Seyyid Ğıyāse‘d-dīn ve Seyyid İbrāhīm ǵavmini öziniñ atası bilen⁶⁰⁴³ (15) muşālaḥa ũçün yiberdi ve Seyyid Erdebīl ki Hāsan Bēg ǵarafıdın ērdi kēlip dēdi ki⁶⁰⁴⁴: muṭlaǵ şulḥā⁶⁰⁴⁵ rāzī bolma⁶⁰⁴⁶ ki⁶⁰⁴⁷ Ḥorāsān ēli ōzi buzulup⁶⁰⁴⁸. (16) Çün Sulṭān Ebū⁶⁰⁴⁹ Sa‘īd Mīrzāniñ atası ve Seyyid İbrāhīm, Hāsan Bēgdin icāzet⁶⁰⁵⁰ tilep mīrzā ordusıǵa yēttiler Türkmenler daǵdaǵasız ordu ũstige kēlip Ḥorāsān (17) bēgleri morcallarnı⁶⁰⁵¹ koyup Hāsan Bēg ordusıǵa bardılar ve çün mīrzā kördi ki iş ēligdin⁶⁰⁵² bardı hezīmet ũçün ‘azīmet⁶⁰⁵³ kılıp Hāsan Bēg- (18) -niñ ēki oǵlını⁶⁰⁵⁴ ǵavup ol ḥazretni⁶⁰⁵⁵ tutup yarım kēçe Hāsan Bēg⁶⁰⁵⁶ ordusıǵa kēltürdiler. Çün bār-gāḥka yētti Hāsan Bēg utru çıǵıp ta‘zīm kılıp (19) şikāyet āǵāz kıldı ve⁶⁰⁵⁷ tiledi ki tecemmül bilen ōz diyārǵa yibergey ammā bēgleri⁶⁰⁵⁸ rāzī⁶⁰⁵⁹ bolmay Yādigār [Muḥammed] Mīrzāǵa basturdılar ki⁶⁰⁶⁰ uluǵ anası⁶⁰⁶¹ (20) Güher Şād Bēgim⁶⁰⁶² ǵışāş ũçün öldürdi ve Hāsan Bēg⁶⁰⁶³ tamām çerik ũ ũmerāǵa⁶⁰⁶⁴ icāzet bērip hēç kişini⁶⁰⁶⁵ öldürmedi. Meger Mīrek

6036 *Mezîdniñ*: T *Mezîd Bēg*
6037 *bēgleri*: T *bēgler*
6038 *bilen çıǵıp alarnı bir ǵamle bilen*: P'de yok.
6039 *kıldılar*: T *kıldı*; P+ <*bēglerni bir ǵamle*>
6040 *Bēg*: T *ki*
6041 *miñ*: P'de yok.
6042 *vū*: P'de yok.
6043 *bilen*: P'de yok.
6044 *ki*: P'de yok.
6045 *şulḥā*: T *şulḥka*
6046 *bolma*: P *bolma*<*q*>
6047 *ki*: P'de yok.
6048 *buzulup*: T *buzulur*
6049 *Ebū*: P'de yok.
6050 *icāzet*: P'de yok.
6051 *morcallarnı*: P, T *morcarlarnı*
6052 *ēligdin*: T *ēligtin*
6053 *ũçün ‘azīmet*: P'de yok.
6054 *oǵlını*: T *oǵlı*
6055 *ḥazretni*: P *ḥazret*
6056 *Hāsan Bēg*: P'de yok.
6057 *ve*: P'de yok.
6058 *bēgleri*: P *bēgler*
6059 *rāzī*: P *rāzī*
6060 *ki*: P'de yok.
6061 *anası*: P'de yok.
6062 *Güher Şād Bēgim*: P *Bēgim Güher Şād*
6063 *Bēg*: P'de yok.
6064 *çerik ũ ũmerāǵa*: T *ũmerā vū çerikke*
6065 *kişini*: P *kişi*

‘Abdu’r-raḥīm Şadr ki (21) bā‘iṣ-i nizā‘ êrdi buyurdı ki tērisin soyup saman toldurdılar ve Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzānıñ⁶⁰⁶⁶ pādīşāhlıķı⁶⁰⁶⁷ on sēkiz yıl Ḥorāsān 235^[86b] (1) ve Māverāū’n-nehrde êrdi ve andın on oğul qaldı. Sultān Aḥmed Mīrzā ki⁶⁰⁶⁸ Semerqandda⁶⁰⁶⁹ kırk yıl pādīşāhlıķ kıldı⁶⁰⁷⁰.

Sultān Ḥüseyn saltanatı zıkrıde⁶⁰⁷¹

Sultān Maḥmūd Mīrzā⁶⁰⁷², (2) Sultān Muḥammed⁶⁰⁷³, Şāh-ruḥ, Uluğ Bēg, ‘Ömer Şeyḥ, Ābā Bekr, Sultān Murād, Sultān Ḥalīl, Sultān Veled *va’ llāhu a’ lem*⁶⁰⁷⁴

fallāhu ḥayrun ḥāfızan ve huve (3) *erḥamu’r-rāḥimīn*⁶⁰⁷⁵

beyt

biri köterür bir {i} kélür be-cāy

cihān qalmas ey dost bey {ü} ked-ḥudāy

Bu rūzgār-ı nā-pāy-dārın ḥāşşiyeti (4) oldur ki⁶⁰⁷⁶ birevni taht yüzidin mezellet tofrağığa salur ve birevni tofrağıdın⁶⁰⁷⁷ köterip⁶⁰⁷⁸ başını efser ü tāt (5) bilen mütevvec kılp taht üzre olturğuzur⁶⁰⁷⁹ ve⁶⁰⁸⁰ mü’eyyed maqāl oldur kim Sultān Ḥüseyn Mīrzānıñ aḥvāludur ki ol⁶⁰⁸¹ pādīşāhī (6) êrdi ki⁶⁰⁸² ḡāyet übbehet ü

⁶⁰⁶⁶ *Sa‘īd Mīrzānıñ*: P *Sa‘īdnıñ*

⁶⁰⁶⁷ *pādīşāhlıķı*: T *pādīşāhlıḡı*

⁶⁰⁶⁸ *ki*: P’de yok.

⁶⁰⁶⁹ *Semerqandda*: T *Semerqandta*

⁶⁰⁷⁰ *pādīşāhlıķ kıldı*: P’de yok.

⁶⁰⁷¹ *P+pādīşāhlıķ kıldı*; **Sultān Ḥüseyn saltanatı zıkrıde**: T’de yok.

⁶⁰⁷² *Mīrzā*: T’de yok.

⁶⁰⁷³ *Sultān Muḥammed*: T’de yok.

⁶⁰⁷⁴ *va’ llāhu a’ lem*: P’de yok; T+**Sultān Ḥüseyn Mīrzā saltanatı zıkrıde**

⁶⁰⁷⁵ *fallāhu ḥayrun ḥāfızan ve huve erḥamu’r-rāḥimīn*: T’de yoktur.

Kur’ân-ı Kerim, 12. Yûsuf Sûresi, 64. âyet: "Allah, en iyi koruyandır, ve O, merhametlilerin en merhametlisidir."

⁶⁰⁷⁶ *ki*: T *kim*

⁶⁰⁷⁷ *tofrağıdın*: P *tofrağdın*

⁶⁰⁷⁸ *köterip*: T *köterür*

⁶⁰⁷⁹ *olturğuzur*: P *olturğurur*

⁶⁰⁸⁰ *ve*: T’de yok.

⁶⁰⁸¹ *ol*: P’de yok.

⁶⁰⁸² *ki*: T’de yok.

celâlde⁶⁰⁸³ şecâ'at u saḥāvet u leṭāfetde⁶⁰⁸⁴ 'adīmü'l-misāl yahşı ahlākılık ve çüçük sözlük pādişāh (7) érdi anıñ siyāset u 'adāletidin⁶⁰⁸⁵ memālik ma'mūr ve ḥalāyık⁶⁰⁸⁶ mesrūr u müreffehü'l-ḥāl⁶⁰⁸⁷ érdiler ve⁶⁰⁸⁸ miḳdār-ı ehl-i fazl u kemāl (8) ve erbāb-ı hüner zamānıda érdi kim hergiz hēç pādişāh devride yok⁶⁰⁸⁹ êrkendür.

beyt

'aceb yahşı zamān érdi zamānnı

ṭarabdın bolmadı (9) ḥālī zamānı

Bu maḳāl keyfiyyeti ol ki⁶⁰⁹⁰ çün⁶⁰⁹¹ Sulṭān Ebū Sa'īd Mīrzā 'Irāḳta⁶⁰⁹² maḳtūl boldı Sulṭān Hüseyn Mīrzā⁶⁰⁹³ Ḥorāsānda pādişāh boldı. (10) Bu icmāl-i mufaşşalı⁶⁰⁹⁴ ol ki⁶⁰⁹⁵ Sulṭān Hüseyn Mīrzā⁶⁰⁹⁶ on üç⁶⁰⁹⁷ yaşıda Bebür Mīrzā körünüşiğa bardı⁶⁰⁹⁸ yasavullar aña māni' boldılar ve⁶⁰⁹⁹ (11) ol maḥalldın bī-tāḳat bolup oşal zamān bēş, altı nökeri⁶¹⁰⁰ bilen Merv sarı müteveccih boldı. Anıñ barganıdın Bebür (12) Mīrzāğa haber bērdiler⁶¹⁰¹. Mīrzā dēdi: anda bir devleti bardur aña müzāḥim⁶¹⁰² bolmañ Tēñri Te'ālā murādını⁶¹⁰³ bergey ve⁶¹⁰⁴ Sulṭān Hüseyn (13) Mīrzā Mervğa barıp Sencer Mīrzā ki⁶¹⁰⁵ anda vālī érdi anıñ bāreside şefḳat ü iḥsān kılıp kızını aña 'aḳd baḡladı ki Bedī'ü (14) 'z-zamān Mīrzā ol melike-yi 'aşrdın mütevellid boluptur. **el-ḳışşa**

6083 celâlde: P celālīyet

6084 leṭāfetde: T leṭāfette

6085 siyāset u 'adāletidin: T 'adālet u siyāsetidin

6086 P+u

6087 müreffehü'l-ḥāl: P, T müreffehü'l-ḥāl

6088 ve: T ol

6089 érdi kim hergiz hēç pādişāh devride yok: P bar érdiler kim pādişāh-ı devr yıraḳ

6090 ki: T kim

6091 çün: P'de yok.

6092 'Irāḳta: P 'Irāḳda

6093 Mīrzā: P'de yok.

6094 mufaşşalı: P mufaşşal

6095 ki: T kim

6096 Mīrzā: P'de yok.

6097 üç: T altı

6098 bardı: T barıp

6099 ve: P'de yok.

6100 nökeri: P nökerler

6101 bērdiler: P bērdi

6102 müzāḥim: P müzāḥīm

6103 murādını: P murādını

6104 ve: P'de yok.

6105 ki: P'de yok.

Mervde hem tura almay ba‘zı bēgler bilen uruşup on (15) ēki kiři bilen Deřt-i Kıpçak sarı bardılar⁶¹⁰⁶ ve Özbek ēli arasında turup müddetī felāket bilen ötkerip ēgeçi- (16) - si Bike Bēgim ki Mīrzādın yařka⁶¹⁰⁷ uluř⁶¹⁰⁸ ērdi ba‘zı Özbek selāṭini⁶¹⁰⁹ ‘aķd bağlap āhir Aḥmed, Sulṭān Bēgimni ‘aķd⁶¹¹⁰ bağlap (17) andın ēki oğlı boldı biri Seyyid Maḥmūd Ḥān, biri⁶¹¹¹ Bahādur Sulṭān ki ḥālā oğlanları Ḥācī Tarḥānda pādiřāhdur- (18) -lar mütevellid boldılar ve andın soę ki⁶¹¹² müddet-i medīd riyāzetler tarttı Ḥvārezm üstige kēlip⁶¹¹³ Nūr Sa‘īd⁶¹¹⁴ (19) Bēgdin Ḥvārezm ve Adaknı müstaḥlař kılıp neçe yıl⁶¹¹⁵ qazaķ yosunluķ on ēki yıl⁶¹¹⁶ ol nevāḥīde qazaķ yörür⁶¹¹⁷ ērdi (20) ve bu ma‘nānı ‘Alī-řīr Bēg nazm kılıptur:

beyt

anda ki ğāzī şeh ferḥunde-baḥt

tāc alayın dēp talaşur ērdi taḥt

yüz (21) ēki yüzçe bilen ērdi qazaķ

ki biri Ḥvārezm ēdi ve ki yadaķ

ēki nevbet Esterābād üstige barıp **236**^[87a] (1) bir qatla Bābā Ḥasan Bēg⁶¹¹⁸ bilen uruşup alıp⁶¹¹⁹ öldürüp⁶¹²⁰ qalın cihāt ve yaraķ aldı⁶¹²¹. Ayturlar ki Bābā Ḥasan Bēgniņ tēveleriniņ⁶¹²² (2) zincīrleri⁶¹²³ altun⁶¹²⁴ ve kümüř⁶¹²⁵ ērkendür. Yana bir

6106 *bardılar*: T *bardı*
6107 *yaşka*: P *yařıĝa*
6108 *uluş*: T *ulluķ*
6109 *selāṭini*: P *selāṭīn*
6110 *‘aķd*: P'de yok.
6111 *biri*: P *bir(i)*
6112 *ki*: P'de yok.
6113 P+yüz *meřakķat {bilen}*
6114 P+<Bēg>
6115 *yıl*: T *müddetler*
6116 *on ēki yıl*: P'de yok.
6117 *yörür*: P *yörü(r)*
6118 *Bēg*: T *Bēgni*
6119 *bilen uruşup alıp*: T'de yok.
6120 *öldürüp*: P *öldü(rü)p*
6121 *aldı*: P *ērdi*
6122 *tēveleriniņ*: P *tēvelerini*
6123 *zincīrleri*: T *zincīri*

nevbet Esterābādka barıp Şeyh Hācī Bēgni⁶¹²⁶ ki Sultān Ebū Sa‘īd⁶¹²⁷ Mīrzā- (3) -nın a‘zam-ı ümerāsıdın⁶¹²⁸ ěrdi öldürüp Esterābādnı feth kıldı. Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā kalın⁶¹²⁹ çerik bilen Sultān Hüseyn Mīrzā üstige barıp ol táb-ı muķāvemey keltürmey Adak sarı bardı ve ol maħallda ki Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁶¹³⁰, Cuki Mīrzā üstige barıp ěrdi. (4) Sultān Hüseyn Mīrzā Herāt üstige yörüp nēçe maħall katl kıldı ve çün müddetī mucādele vü muķātele kılıp feth dest bėrmey. Sultān (5) Ebū Sa‘īd Mīrzā hem Māverāü’n-nehrdin mūrāca‘at kılğan üçün Sultān Hüseyn Mīrzā⁶¹³¹ yanıp Adak sarı bardı ve çün Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā ‘Irākka barıp Hasan⁶¹³² Bēg ěligide⁶¹³³ maķtül (6) boldı Sultān Hüseyn Mīrzā Horāsān sarıga⁶¹³⁴ kirip Sultān Maħmūd Mīrzānı qavup taħt-ı saltanatka kararı taptı.

Yādigār (7) Muħammed Mīrzā bilen Sultān Hüseyn Mīrzānıñ uruşı Çınarānda ve Yādigār Muħammed Mīrzānıñ hezīmet bolğan zıkrıde

Çün Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā⁶¹³⁵, Hasan⁶¹³⁶ Bēg ěligide giriftār (8) bolup ‘ālem-i bākıga bardı. Hasan Bēg, Yādigār Muħammed⁶¹³⁷ Mīrzāga kalın çerik qoşup Horāsān fethi üçün yiberdi ve Sultān (9) Hüseyn Mīrzā utru barıp Çınarān Mevzi‘de ol ěki pādışāh muķābil bolup muħārebe vü muķātelega iştigāl kıldılar. (10) Anıñ dek uruş boldı ki bahādurlar kanıdın⁶¹³⁸ ma‘rekeler⁶¹³⁹ tofrağı gül-gün⁶¹⁴⁰ boldı. ‘Āķıbet Sultān Hüseyn Mīrzā (11) nuşretka müşerref bolup Yādigār Muħammed Mīrzā aķbeħ(?)⁶¹⁴¹ vücüh bilen hezīmet bolup ‘Irāk sarı bardı ve çün Sultān Hüseyn Mīrzā

6124 *altun*: T *altun*

6125 *kümüş*: P *kümüş*

6126 *Bēgni*: P *Bēgniñ*

6127 *Ebū Sa‘īd*: P’de yok.

6128 *ümerāsıdın*: P *ümerāsi*

6129 *kalın*: T *nihāyetsiz*

6130 *Sultān Hüseyn Mīrzā üstige barıp ol táb-ı muķāvemey keltürmey Adak sarı bardı ve ol maħallda ki Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā*: P’de yok.

6131 *hem Māverāü’n-nehrdin mūrāca‘at kılğan üçün Sultān Hüseyn Mīrzā*: P’de yok.

6132 *Hasan*: P *Hüseyn*

6133 *ěligide*: P *ěligid(e)*

6134 *Horāsān sarıga*: T *Horāsānga*

6135 *P+Mīrzā*

6136 *Hasan*: P *Hüseyn*

6137 *Muħammed*: P *Maħmūd*

6138 *kanıdın*: P *kan(i)dın*

6139 *ma‘rekeler*: T *ma‘reke*

6140 *gül-gün*: P *gül- (g)ün*

6141 *aķbeħ(?)*: P , T

(12) Ḥorāsānnı taht-ı taşarrufğa⁶¹⁴² kivürdi. Yana nevbet Ḥasan Bēg inisi bilen⁶¹⁴³ oğlını⁶¹⁴⁴ kalın çerik serdārlar bilen⁶¹⁴⁵ Yādigār Muḥammed Mīrzāğa (13) koşup Ḥorāsānga yiberdi. Sultān Ḥüseyn Mīrzā muḳāvemət kıla almay⁶¹⁴⁶ Murğāb Suyıdın ötüp Meymeneğa⁶¹⁴⁷ A[rula]t Bēgleri bilen⁶¹⁴⁸ (14) arasığa bardı ve Yādigār Muḥammed⁶¹⁴⁹ Mīrzā⁶¹⁵⁰ ferāgat bilen⁶¹⁵¹ dāru's-saltāna⁶¹⁵² Herātğa⁶¹⁵³ karar taptı⁶¹⁵⁴ ve 'ayş u⁶¹⁵⁵ 'işretğa⁶¹⁵⁶ özi bilen çeriki⁶¹⁵⁷ andağ (15) meşğul boldılar ki⁶¹⁵⁸ gūyā ki hēç tarafdın muḥālifi alarğa⁶¹⁵⁹ yoktur⁶¹⁶⁰ çün alar⁶¹⁶¹ ğafletidin⁶¹⁶² Sultān Ḥüseyn Mīrzāğa haber (16) boldı ki⁶¹⁶³ Muzaffer-i Barulas ihtimāmı⁶¹⁶⁴ bilen kırk yıgaç yoldın⁶¹⁶⁵ ılğap andağ bardı ki⁶¹⁶⁶ aslā muḥālifler haber-dār bolmadılar ve⁶¹⁶⁷ (17) Sultān Ḥüseyn Mīrzā yeti yüz kişi bilen Herātğa yetip Bāğ-ı Zāğān üstige tökülüp Yādigār Muḥammed Mīrzānı köşk üstide tutup tüşürüp (18) fi'l-hāl başın kēsip Bāğ-ı Zāğān dervāzesidin⁶¹⁶⁸ astılar. Çün bu ḥāldın Türkmenler haber taptılar her cemā'at ki⁶¹⁶⁹ (19) her yerde⁶¹⁷⁰ bar ērdiler oşandın 'Irāk sarı barıp Ḥorāsān mülki mīrzāğa musaḥḥar boldı. Bu esnāda haber yetti ki⁶¹⁷¹ Sultān⁶¹⁷² (20) Maḥmūd Mīrzā Ceyḥündin 'ubūr kılip Belḥ ve Andḥūd ve⁶¹⁷³ Şuburgānnı feth kıldı. Sultān

-
- 6142 *taşarrufğa: T taşarrufka*
6143 *bilen: T bile*
6144 *oğlını: P oğlanı*
6145 *serdārlar bilen: P'de yok.*
6146 *kıla almay: P kılalımay*
6147 *Meymeneğa: P'de yok.*
6148 *bilen: T'de yok.*
6149 *Muḥammed: P'de yok.*
6150 *P+Herātka*
6151 *ferāgat bilen: P'de yok.*
6152 *dāru's-saltāna: P dāru's-saltānağa*
6153 *Herātğa: P'de yok.*
6154 *taptı: P tapıp*
6155 *u: P'de yok.*
6156 *'işretğa: T 'işretka*
6157 *özi bilen çeriki: P çerik bilen özi*
6158 *ki: P'de yok.*
6159 *alarğa: P'de yok.*
6160 *yoktur: P yoktu(r)*
6161 *alar: P alardın*
6162 *ğafletidin: P ğaflettin*
6163 *ki: T'de yok.*
6164 *ihtimāmı: P ihtimām*
6165 *yoldın: P yolğa*
6166 *ki: T kim*
6167 *bolmadılar ve: P bolmadı*
6168 *dervāzesidin: P dervāzeside*
6169 *ki: T'de yok.*
6170 *T+ki*
6171 *ki: T kim*
6172 *Sultān: P'de yok.*
6173 *ve: P'de yok.*

Hüseyn Mîrzâ çerik bilen utrusige barıp (21) Andhûdta Çekmen dengen mevzi' de ol eki çerik deryâ-yı aḡdar dēk cūşka kēlip muḡābele yüz körgüzdi ki⁶¹⁷⁴ ol-türlük⁶¹⁷⁵ uruş⁶¹⁷⁶ **237**^[87b] (1) Rüstem ve⁶¹⁷⁷ İsfendiyâr zamānıda vāḡi'⁶¹⁷⁸ bolḡandur. 'Āḡıbet nuşret nesîmi Sulṡān Hüseyn Mîrzâ râyetiḡa ēsip feth ü⁶¹⁷⁹ zafer tapıp⁶¹⁸⁰ aḡa şāmil bolup Sulṡān Maḡmūd Mîrzâ⁶¹⁸¹ (2) hezîmet bolup Ceyhûndın ötüp Hîşār vilāyetiḡa bardı. Çün Sulṡān Hüseyn Mîrzâ Ḥorāsān vilāyetini muḡāliflerdin (3) şāfi kıldı⁶¹⁸² memālik aḡa müsellem boldı. Bir neçe⁶¹⁸³ maḡall ötüp Ebū⁶¹⁸⁴ Bekr Mîrzâ⁶¹⁸⁵ bin Sulṡān Ebū Sa'īd Mîrzâ⁶¹⁸⁶ Tirmizde Seyyid Mezīd-i Argunnı öldürüp (4) Ḥorāsān vilāyetiḡa kirip Andhûdtın ötüp Merv vilāyetiḡa kirdi. Sulṡān Hüseyn Mîrzâ bēglerini Bedī'ü'z-zamān (5) Mîrzâ bilen anıḡ def'i üçün yiberip⁶¹⁸⁷ Mervde uruş bolup Ābā Bekr Mîrzānıḡ bēgleri maḡtūl bolup özi hezîmet bolup (6) Semerḡand sarı⁶¹⁸⁸ barıp⁶¹⁸⁹ ve andın öz vilāyeti Bedaḡşāḡa barıp Pîr 'Alī⁶¹⁹⁰ Bēḡ ki⁶¹⁹¹ aḡl-ı Türkmen ērdiler aḡa ḡoşulup Kābūl ve Ġaznī (7) bilen Sīstān ve Ferāḡ üstige barıp bī-dādlıḡtın hēḡ⁶¹⁹² daḡıḡa nā-mer'ī ḡoymadılar. Sulṡān Hüseyn Mîrzâ alar def'i üçün müteveccih (8) bolup alar⁶¹⁹³⁶¹⁹⁴ bilen Esterābādḡa barıp Sulṡān Hüseyn Mîrzâ alar kēyiniçe barıp Gürḡen Suyı yaḡasıda alarḡa (9) yētip Ābā Bekr⁶¹⁹⁵ Mîrzâ, Türkmen⁶¹⁹⁶ bēgleri bilen⁶¹⁹⁷ giriftār boldılar⁶¹⁹⁸ ve⁶¹⁹⁹ ḡatl boldılar. **el-ḡıḡḡa** Tamām

- 6174 *ki: T kim*
6175 *P+kim*
6176 *uruş: P'de yok.*
6177 *ve: P'de yok.*
6178 *vāḡi': P'de yok.*
6179 *ü: P'de yok.*
6180 *tapıp: P'de yok.*
6181 *Mîrzâ: P'de yok.*
6182 *kıldı: T kılip*
6183 *P+yıl*
6184 *Ebū: T Ābā*
6185 *Mîrzâ: P'de yok.*
6186 *Mîrzâ: P'de yok.*
6187 *yiberip: T yiberdi*
6188 *sarı: P'de yok.*
6189 *barıp: T bardı*
6190 *T+ Kūr Pîrim*
6191 *ki: P'de yok.*
6192 *hēḡ: P'de yok.*
6193 *alar: P ala(r)*

- 6194 *... ..: P*
6195 *Ābā Bekr: P'de yok.*
6196 *Türkmen: P Türkme(n)*
6197 *bilen: T bile*
6198 *boldılar: T bolup*
6199 *ve: T'de yok.*

memālik-i Ḥorāsānnı⁶²⁰⁰ muḥāliflerdin şāfī (10) kılıp ferāḡat bilen⁶²⁰¹ ‘ayş u
‘işretka⁶²⁰² meşḡūl⁶²⁰³ boldılar⁶²⁰⁴ ve ēki nevbet Ḥişār vilāyetiga çerik tartıp ol
vilāyetler feth (11) bolmay şulḥ bilen mūrāca‘at kıldı ve Ḥorāsānda fāriḡü’l-bāl⁶²⁰⁵
u⁶²⁰⁶ ‘adālet sülūk⁶²⁰⁷ tutup⁶²⁰⁸ (12) ammā ḥasb-i⁶²⁰⁹ taḡdīr bilen āḥir-i⁶²¹⁰ devletide
ol pādīşāh-ı ‘ālīşānga ēki yaman⁶²¹¹ ḥālet yüz körgüzdi ki⁶²¹² özge kişiniḡ⁶²¹³
devletidin⁶²¹⁴ (13) behre körmedi. Biri ol-kim⁶²¹⁵ niḡrīs⁶²¹⁶ maraḡı aḡa ṭārī bolup ēlig
ayaḡı tutmas boldı ve yana bir ol-kim Esterābādtın (14) Bedī‘ü’z-zamān Mīrzānı
tilep Belḡni aḡa bērdi⁶²¹⁷ ve Muḡaffer Ḥüseyn Mīrzā⁶²¹⁸ bilen Mīrzā⁶²¹⁹ atlık⁶²²⁰
oḡlını Esterābād üstige yiberdi⁶²²¹. Bu cihettin Bedī‘ü (15) ’z-zamān Mīrzāga yaḡı
bolup⁶²²² Sultān Ḥüseyn Mīrzā⁶²²³ bilen muḡābele bolup uruşup⁶²²⁴ hezīmet bolup
Ḥusrev Şāh Bēgge қоşula bardı (16) ve⁶²²⁵ Muḡammed Mü’min Mīrzāy⁶²²⁶ bin
Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā, Muḡaffer Mīrzā bilen uruşup giriftār bolup Herātka
kēltürdi⁶²²⁷. İḡtiyāre’d-dīn (17) Ḳal‘asıda maḡbūs kıldılar ve ol pādīşāh-zāde ērdi
ḡāyet ḡüsn⁶²²⁸ ü melāḡatda ṭab‘ı ḡoş ērdi⁶²²⁹ (18) ve andın eş‘ār-ı laṭīf zāhir bolur
ērdi ve bu maṭla‘ anıḡdur⁶²³⁰:

6200 Ḥorāsānnı: P Ḥor(ā)sānnı

6201 T+ve

6202 ‘işretka: P ‘işret

6203 meşḡūl: P’de yok.

6204 boldılar: T boldı

6205 fāriḡü’l-bāl: P fāriḡ-i bāl

6206 u: T’de yok.

6207 sülūk: T ṭarīḡin pīş

6208 P+ ‘ayş u ‘işretka meşḡūl boldı

6209 T+devlet

6210 āḡir-i: P āḡir<et>

6211 yaman: P’de yok.

6212 ki: T kim

6213 kişiniḡ: P kişi

6214 devletidin: P ve

6215 biri ol-kim: P’de yok.

6216 niḡrīs: P niḡr(īs)tin

6217 aḡa bērdi: P’de yok.

6218 Mīrzā: P’de yok.

6219 Mīrzā: T’de yok.

6220 atlık: P atalık

6221 Esterābād üstige yiberdi: P Esterābādka barıp

6222 Mīrzāga yaḡı bolup: P’de yok.

6223 Mīrzā: P’de yok.

6224 uruşup: P uruşu(p)

6225 ve: T’de yok.

6226 Mīrzāy: P Mīr(z)ā

6227 kēltürdi: T kēltürüp

6228 ḡüsn: P luṭf

6229 ṭab‘ı ḡoş ērdi: P ṭab‘da

6230 ve andın eş‘ār-ı laṭīf zāhir bolur ērdi ve bu maṭla‘ anıḡdur: T’de yok.

maṭla‘

ser be zānūyi ġam māndem ġayr ez nefesi

(19) āmed u reft nedāred be men-i ĥaste kesī

menem kez ḍarb-ı tīgem bīše ḥālī ez ġazanfer şud

felek yāri nekerd ey dostān düşmen muzaffer şud⁶²³¹

(20) **el-kışşa** Ba‘zı müfsidler iġvāsı bilen ġulvā-yı mestlıkta ḥükim kıldı kim⁶²³² ol şāhzāde-yi Yūsuf-veşni ecel borısı eligide⁶²³³ giriftār kıldı- (21) -lar. Bu cihettin oġlanları ve bēġleri her⁶²³⁴ vilāyetle ki bar ērdiler yaġı bolup özge salṭanatıġa⁶²³⁵ **238**^[88a] (1) sāmānı kalmadı. Nēçe nevbet oġlanları anıġ⁶²³⁶ bilen uruşup⁶²³⁷ ‘ākıbet şulḥ yüzindin vilāyetlerni oġlanlarıġa bērdi ki⁶²³⁸ Herāt ve⁶²³⁹ tevābi‘din özge (2) kōlida kalmadı ve çün salṭanatıdın otuz altı yıl ötti⁶²⁴⁰ Şāh-baḥt Ḥān Belḥ üstige yörیدی⁶²⁴¹ ērse Belḥ ḥākimi bu ġarīb ḥāk-sārın ki (3) bu kitāb⁶²⁴² mü‘ellifidür Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā kaşıġa yiberdi kim⁶²⁴³ Şāh-baḥt Ḥān Belḥ üstige⁶²⁴⁴ müteveccih boldı ve Belḥte zaḥīre (4) yoktur. Bu ġarīb tōrt⁶²⁴⁵ künde⁶²⁴⁶ Herātka barıp Şāh-baḥt Ḥān ‘azīmetini⁶²⁴⁷ Belḥ üstige ‘arz kıldım⁶²⁴⁸. Cevābı ki dēdi ki⁶²⁴⁹: āḥir-i ‘ömrümdür

6231 Matlanın tercümesi: "Üzüntümden başımı dizimin üstüne koymuşum, nefesten başka hiç kimse hasta olan bana gidip gelmiyor; kılıcımın vuruşundan ormanda aslan kalmayan birisiyim ben, ey dostlar, felek yardım etmedi (bana) ve düşman muzaffer oldu."

6232 *ḥükim kıldı kim*: P'de yok.

6233 *eligide*: P *eligid(e)*

6234 *her*: P *her<i>*

6235 *salṭanatıġa*: P *salṭanatka*

6236 *anıġ*: P'de yok.

6237 P+*anıġ*

6238 P+*bir*

6239 *ve*: P'de yok.

6240 *ötti*: P'de yok.

6241 *yörیدی*: T *yörüdi*

6242 *kitāb*: P *kitābet*

6243 *kim*: P'de yok.

6244 P+*barıp*

6245 *tōrt*: P'de yok.

6246 *künde*: P *künd(e)*

6247 *‘azīmetini*: P *‘azīmeti*

6248 *kıldım*: P'de yok.

6249 *ki*: T'de yok.

Belh̄ka barıp⁶²⁵⁰ Şāh- (5) -baht H̄n bilen körüşür-mên⁶²⁵¹, nè taqdîr bolsa körgey-
mên⁶²⁵² ve hem ol zamān Belh̄ni yêgirmi tōrt köç bitiptürler⁶²⁵³ Belh̄ sarı köçti ve
yêti⁶²⁵⁴ köçde⁶²⁵⁵ (6) barıp Bābāallāhıga⁶²⁵⁶ yêtkende maraž-ı hāyil⁶²⁵⁷ zāt-ı şerîfiga
‘āyid bolup on altı kündin soñ rûhının kuşu kafaş-ı bedendin⁶²⁵⁸ (7) ‘ālem-i ‘ulvî sarı
pervāz kıldı.

beyt

{di}rīg ol şeh ‘ālī-nijād

ki ötkerdi ‘ālemni bādın dād

çü yêtti ecel bir zamān (8) koymadı

ecel eligidin koymadı(?)⁶²⁵⁹

Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā ve Muẓaffer Mīrzā⁶²⁶⁰ ki orduda êrdiler bēgler ittifākı bilen
mīrzā (9) süyekini alıp Herātka barıp şirket bilen saltanatka⁶²⁶¹ iştiğāl kıldılar ve⁶²⁶²
her nêçe bu ġarīb hāk-sār⁶²⁶³ Belh̄ hālını⁶²⁶⁴ ‘arz kıldım (10) aślā pervā kılmadılar tā
ol-kim Şāh-baht H̄n⁶²⁶⁵ Belh̄ni feth kıldı ve Sultān Hüseyn Mīrzā Murğāb⁶²⁶⁶ Suyı
yaqasında cem‘ bolup Bebür Mīrzā<y> bin (11) ‘Ömer Şeyh Mīrzā alarğa қоşулup
cem‘iyyeti boldı⁶²⁶⁷. Têmür Bēgdin soñ hēç maħallda ol-türlük cem‘iyyet bolmaydur
êrdi. (12) Bā-vücüd bu hāl Şāh-baht H̄n üstige bara almadılar ve Şāh-baht H̄n

6250 barıp: P *ba(rip)*
6251 körüşür-mên: P *uruşup-men*
6252 körgey-mên: T *körgey-men*
6253 bitiptürler: P'de yok.
6254 ve yêti: P'de yok.
6255 köçde: P *köç*
6256 Bābāallāhıga: P *Bābāa(l)la(h)ıda*
6257 hāyil: P'de yok.
6258 kafaş-ı bedendin: P *der-bend kafaş*
6259 koymadı(?): P *qavalmağı(?)*
6260 ve Muẓaffer Mīrzā: P'de yok.
6261 saltanatka: P'de yok.
6262 ve: T'de yok.
6263 hāk-sār: T'de yok.
6264 hālını: P *hālını*
6265 Şāh-baht H̄n: P'de yok.
6266 Murğāb: T'de yok.
6267 boldı: T *bolup*

Belhni⁶²⁶⁸ alıp Semerqandğa yandı⁶²⁶⁹ érse mīrzālar her қа- (13) -ysı öz vilāyetigā bardılar⁶²⁷⁰ ve çün bir yıl Sulṭān Hüseyn Mīrzā vefātıdın soñ Şāh-baht Hān Hōrāsān üstige (14) yörüp sühūlet bilen mīrzālarını müste’şal kılıp Hōrāsān mülkini musahhar kıldı. Sulṭān Hüseyn Mīrzānıñ on dört oğlu (15) bar érdi. Bedī’ü’z-zamān Mīrzā⁶²⁷¹ atadın soñ⁶²⁷² bir yıl saltanat kılıp Şāh-baht Hāndın münhezim bolup envā’ riyāzāt u⁶²⁷³ ser-gerdān- (16) -lıqtın⁶²⁷⁴ soñ Rūmğa barıp vefāt boldı. Ebū Tūrāb Mīrzā ‘Irāқта öldi. Muḥammed Hüseyn Mīrzā nêçe vaqt⁶²⁷⁵ Şāh İsmā‘īl bilen bendte (17) érdi andın kutulup⁶²⁷⁶ Esterābādқа kèlip pādīşāh bolup anda vefāt boldı. Ebū’l-muḥsin Mīrzā, Şāh-baht Hān èligide maqtūl boldı⁶²⁷⁷. Ferruḥ Hüseyn Mīrzā⁶²⁷⁸, Muḥammed Ma’sūm Mīrzā⁶²⁷⁹, (18) Şāh Qarīb Mīrzā⁶²⁸⁰, İbrāhīm Mīrzā⁶²⁸¹, Haydar Muḥammed Mīrzā⁶²⁸² ataları zamānıda vefāt boldılar. Ferīdūn Hüseyn, ‘Ubeydu’llāh⁶²⁸³ Hān bilen uruşup (19) maqtūl boldı ve⁶²⁸⁴ Muḥaffer Hüseyn ibn Hüseyn Mīrzā⁶²⁸⁵ ‘Irāқта öldiler. Kebek Mīrzā, Şāh-baht Hān qolıda katlğa yètti. Muḥammed Kāsım Mīrzā⁶²⁸⁶ Meşhedte (20) Şāh-baht Hān ‘asākiri anı öldürdiler⁶²⁸⁷. Tēmūr Bèg evlādı Māverāü’n-nehr ve Hōrāsānda⁶²⁸⁸ qalmadı⁶²⁸⁹, vilāyet⁶²⁹⁰ (21) Şeybānī Hānlarğa müsellemler boldı. Tēmūr Bèg ḥālın evlādıñ hem⁶²⁹¹

beyt-i meşnevī

mes’ūd èyledim ey yār hem-dem

-
- 6268 *Belhni: P Belh*
6269 *yandı: P yandılar*
6270 *bardılar: P yandılar*
6271 *Mīrzā: T’de yok.*
6272 *soñ: P’de yok.*
6273 *riyāzāt u: P riyāzātıda*
6274 *ser-gerdānlıqđın: P (ser-)gerdānlıqđın*
6275 *Mīrzā nêçe vaqt: P’de yok.*
6276 *kutulup: P ötüp*
6277 *Hān èligide maqtūl boldı: P’de yok.*
6278 *Mīrzā: P’de yok.*
6279 *Mīrzā: P’de yok.*
6280 *Mīrzā: P’de yok.*
6281 *Mīrzā: P’de yok.*
6282 *Mīrzā: P’de yok.*
6283 *‘Ubeydu’llāh: P ‘Ubeyd(u’llāh)*
6284 *ve: P’de yok.*
6285 *ibn Hüseyn Mīrzā: P’de yok.*
6286 *Mīrzā: P’de yok.*
6287 *öldürdiler: P öldürdi dèdiler*
6288 *Māverāü’n-nehr ve Hōrāsānda: T Hōrāsān ve Māverāü’n-nehrde*
6289 *qalmadı: T qalmay*
6290 *vilāyet: T [v]ilāyāt*
6291 *Tēmūr Bèg ḥālın evlādıñ hem: T’de yok.*

ki nê türlük cihānı feth kıldı

239^[88b] (1) şî‘r

memālik sa‘y-u cehdidin⁶²⁹² açıldı

çü tēmedi şabāḥ u şāmdın

ḥazāyin aldı Rūm u Şāmdın ol

çü saklap Ḥvārezm u (2) çî Kıpçaq ol

çî Rūm u Şām u Īrān u çî Tūrān

taşarrufka kivürdi

ol dil-āver alıp sözün naql-i Sikender

besī genc-i cevāhir (3) Ḥazar u Aṭlas

Ḥıṭāy ḥūbları ve Çerkes

çü Hind u Rūm kılmak Özbek

seyr ēyledi ol ḥūbları bī-şekk

ķılā‘ (4) teşḥīr üçün çāre ķıldı

anıḡ sākinlerin bī-çāre ķıldı

besī şehir ü besī ķal‘a musahḥar ķılıp

ēyledi ḥalkın zār {u} muṣṭar

⁶²⁹² *cehdidin: P cehtidin*

(5) anıñ ıudret {i} din köp kız anadın

cüdā boldı ve hem oğul atadın

besī serdārlar maqtūl boldı

belāğa köp kişi pā- (6) -best boldı

çü bērdi salıanat aña encām

felek kör kim ēyledi ser-encām

ülker(?)⁶²⁹³ müddetī ahtergā saldı

ölüm (7) tahttın atı tahtta saldı

kutulmas çü ölümün şāhlar hem

saḥāvettin yok cihānda yahşıraq iş

saḥāvet ēyle koy (8) at bu cihānda

**Şeybānī⁶²⁹⁴ Hān bin Coçi Hān evlādının aḥvālı ve Muḥammed Şāh ve ḥākān-ı
a‘zam Süyünç H‘āce Hān ḥurūcī zikride⁶²⁹⁵**

meşnevī

ey gülistān ol cāmdın bir demi

(9) mēn bizge bisyār buldum ğamı

⁶²⁹³

ülker(?): P

⁶²⁹⁴

Şeybānī: P Şeybān

⁶²⁹⁵

Süyünç H‘āce Hān ḥurūcī zikride: P'de yok.

içip cāmdın cür‘a şād olay
meger bērdi ğamdın āzād olay

felek cevrdin nēce medhūş (10) olay
içey bāde ança ki bī-hūş öley

çü ħaddın ötüptür maña zevk-i mey
içiben körey bir demī şevk-i mey

(11) yararığa yüz aķarın(?)⁶²⁹⁶ kim dēdi
ħadīs ki alṭun bilen bitidi

ki meddāḥ ēdim kırk yıl mey üçün
nēce ēyledim vaşf aydım (12) füzün

...⁶²⁹⁷ mey ki eltür zararını müdām
mey kim köñöldin kēterür zalām

mey kim zararını füzün ēylegey
nē ol-kim (13) zararını zebūn ēylegey

demī bir oşal meydın ey gül-‘izār
felek cevridin tartay ħumār

⁶²⁹⁶ yararığa yüz aķarın(?): P

⁶²⁹⁷ ...: P

nêçe dāstānnı kēyin sö{y}leyim

...⁶²⁹⁸ (14) ...⁶²⁹⁹ ҡaşr u devletқа saldı ҡuşūr

ҡayu ҡavm kördi felekdin cefā

nē bī-bergler boldılar bānevā

eyā šāhī ferḥunde-yi nīk rāy

(15) ...⁶³⁰⁰ cihān-gīr-i kişver-güşāy

atıñ birle bu dāstān söyleyim

yañı dāstān ‘aceb başlayım

ki Şeybānīler nēçük kördi [...]

[nuṭḡı(?)] bērdi ve (16) boldılar kām-kār

farż mundın šāh-ı ferḥundeni

ērūr evlā ki medḡıñ dē

dēmegil⁶³⁰¹ efsānedür

bu baḡr{de} baḡrī köpdür (17) yek-dānedür

6298 ...: P

6299 ...: P

6300 ...: P

6301: P

dür-efşānlık èyledim ey şehriyār

bu aḥbār u dāstān ara bī-şümār

atıñda bitildi faṣīḥ til bilen

anı kör ey şāh (18) kim öz bilen

Ḥudāyā mēni kām-yāb èylegil

du‘ā èylerim müstecāb èylegil

ki Sultān Muḥammed şehī şāh u kām

şāhıñ bolsun maẓmūn ve’s-selām

(19) Selāṭīn-i zevī’l-iḳtidār āsarınıñ vākıfları vü naḳale vü aḥbār muḥbirleri ki söz⁶³⁰² cevāhirini müstemi‘ler⁶³⁰³ sem‘-i şerīfiğa⁶³⁰⁴ yāre ve gūş-vār (20) kılurlar. Andāḳ⁶³⁰⁵ rivāyet⁶³⁰⁶ kılıpturlar⁶³⁰⁷ kim⁶³⁰⁸ Coçi Hān atası Çingiz Hāndın⁶³⁰⁹ altı ay burun vedī‘at-ı ḥayāt kılıp⁶³¹⁰ vefāt boldı ve çün Çingiz Hān, (21) Ögedey Hānnı öz yèrige ḳā‘im-maḳām kılıp bu dünyādın⁶³¹¹ vedā‘ kıldı. Ol pādişāh-ı cem-cāh vaşıyyeti bilen iḥvān u evlād⁶³¹² u⁶³¹³ **240**^[89a] (1) a‘vān u enşār ü⁶³¹⁴ erkān-ı devletde a‘yān ḥazret ittifāḳı⁶³¹⁵ bilen Ögedey Hānnı taḥtḳa⁶³¹⁶ olturguzdılar ve saltanat-ı cell u⁶³¹⁷ ‘aḳdı anıñ zimām-ı iḥtiyārığa (2) boldı. Oğlanlar ve bēgler her ḳaysını èl ve ulusı⁶³¹⁸

⁶³⁰² söz: P nūr

⁶³⁰³ müstemi‘ler: P müstemi‘

⁶³⁰⁴ sem‘-i şerīfiğa: P sem‘iler

⁶³⁰⁵ andaḳ: T [a]ndaḳ

⁶³⁰⁶ rivāyet: P rivāyāt

⁶³⁰⁷ kılıpturlar: P kılıpturla(r)

⁶³⁰⁸ kim: P'de yok.

⁶³⁰⁹ atası Çingiz Hāndın: P atasıdın

⁶³¹⁰ vedī‘at-ı ḥayāt kılıp: T'de yok.

⁶³¹¹ dünyādın: P dünyām

⁶³¹² evlād: P evlā(d)ı

⁶³¹³ u: P'de yok.

⁶³¹⁴ enşār ü: T'de yok.

⁶³¹⁵ ittifāḳı: T ittifāḳ

⁶³¹⁶ taḥtḳa: P taḥtta

⁶³¹⁷ u: P'de yok.

⁶³¹⁸ ve ulusı: P'de yok.

arasıda mertebesini ta'yın kıldı. Ol cümledin⁶³¹⁹ Batu Hân ki Coçi Hânın erşed evlâdı êrdi⁶³²⁰ (3) [ve Sayın] Hânğa meşhûrdur ve Coçi Hân ulusıda pâdişâh kılıp öz evlâdı ve oğlanlarığe⁶³²¹ beylerini hoşup buyurdı ki⁶³²² Urus ve Çerkes ve Bulğar ve⁶³²³ Frenkğa (4) değinç zabt-ı taşarruf<f>ığa kivürgey⁶³²⁴. Ol yürüşde⁶³²⁵ Şeybân Hân⁶³²⁶ ki a'kal⁶³²⁷ u eşca' ihvân êrdi merdâne katlanıp anı⁶³²⁸ sa'yı⁶³²⁹ bilen muhâlifler (5) müste'sal bolup ol memâlik Sayın Hânğa musahhar bolup köp fütühât aña⁶³³⁰ dest bérıp⁶³³¹ çün taht-ı saltanatka⁶³³² karar taptı. Kardeşleridin⁶³³³ (6) Şeybânî Hânı mümtâz kılıp el ve⁶³³⁴ ulus⁶³³⁵ ve memleketdin⁶³³⁶ aña özgeçe⁶³³⁷ bérđi ve bégleridin⁶³³⁸ Tört⁶³³⁹ Kara Hüseyin etbâ'ı bilen mülâzım kıldı. (7) Bu türlü Kuşçı, Nayman, Büyrek, Karluğ⁶³⁴⁰ bu cihetdin⁶³⁴¹ Şeybânî⁶³⁴² Hân aña tâbi' bolup her kim Coçi Hân ulusıda⁶³⁴³ pâdişâh boldı (8) evlâdı tâbi' êrdiler. Çün⁶³⁴⁴ Şeybân Hân vefât boldı oğlı⁶³⁴⁵ Bahâdur Oğlan⁶³⁴⁶ el arasında⁶³⁴⁷ vâlî boldı ve çün ol 'âlemdin bardı⁶³⁴⁸ oğlı (9) Coçi Buğa⁶³⁴⁹ server boldı. Andın⁶³⁵⁰ son Badavul, andın son

- 6319 cümledin: P cümle
6320 evlâdı êrdi: T evlâdıdur
6321 oğlanlarığe: P'de yok.
6322 ki: T kim
6323 Bulğar ve: P'de yok.
6324 zabt-ı taşarruf<f>ığa kivürgey: T zabtğa kivürgeyler
6325 yürüşde: P yürüşd(e)
6326 Hân: P'de yok.
6327 a'kal: P (a) 'kal
6328 anı: T [a]nı
6329 sa'yı: P sa'y
6330 aña: T [a]ña
6331 dest bérıp: T tégip
6332 taht-ı saltanatka: P tahtka
6333 Kardeşleridin: P Kardeşlardın
6334 el ve: P elge
6335 ulus: T u[l]us
6336 memleketdin: P memleke<ne>tdin
6337 özgeçe: P , T
6338 bégleridin: P béglerdin
6339 Tört: P'de yok
6340 Büyrek, Karluğ: T Karluğ, Büyrek
6341 cihetdin: T cihet bilen
6342 Şeybânî: P Şeybân(î)
6343 ulusıda: P ulusige
6344 Çün: P ve
6345 P+oğıl
6346 Bahâdur Oğlan: P'de yok.
6347 arasında: P ulusıda
6348 'âlemdin bardı: P öldi
6349 Buğa: P'de yok.
6350 Andın: T [A]ndın

Mengli Têmür⁶³⁵¹ Oğlan çün ol vefât boldı oğlu Fülād Oğlan⁶³⁵² (10) el arasında ihtiyâr boldı. Andın soñ İbrâhîm Sultân çün ol vedî'at-ı hayât⁶³⁵³ kıldı, oğlu Devlet Şeyh Oğlan şâhib-i (11) serîr boldı. Çün ol bu 'âlemdin rihlet kıldı oğlu Ebû'l-hayr Hân elige sâlâr ve muqaddem boldı ammâ çün özige⁶³⁵⁴ himmet (12) kördi kişige tâbi' bolmadı.

Ebû'l-hayr Hân salṭanatı zikride

Çün Ebû'l-hayr Hân ve ibtidâ-yı himmetde⁶³⁵⁵ merkûz êrdi Deşt-i Kıpçak pâdişâhığa tâbi' (13) bolmay tevekkül êtegin tutup istiqlâldın dem urup dâdi ki çün nuşret u feth ḥazret-i müfettiḥü'l-ebvâbdındur ki (14) *naşrun min-allâhi ve feth{un karīb}*⁶³⁵⁶ sırr üçün⁶³⁵⁷ özi dâkke tâbi' bolğay.

beyt

yâ murâdımgâ yêtip gerdün âvâze koyğâ qâdem

(15) [...] başım barurı muhteşem

Lâ-cerem ḥurûc kılıp az kişi bilen endek fırsatda el ve⁶³⁵⁸ ulusını⁶³⁵⁹ özige yaqturup çerik (16) tartıp H'ârezm üstige barıp İbrâhîm Sultân bin Şâh Melik Bêgdîn⁶³⁶⁰ H'ârezmni musahḥar⁶³⁶¹ kılıp taşarrufka kivürdi ve Mevlânâ-yı a'zam ekrem⁶³⁶² (17) faẓilet-şi'âr Mevlânâ Kemâle'd-dîn⁶³⁶³ bin⁶³⁶⁴ Hüseyin-i H'ârezmî⁶³⁶⁵ *Şerḥ-i Kaşide-*

⁶³⁵¹ Mengli Têmür: P Men(g)li Têmür

⁶³⁵² Oğlan: P'de yok; P+ *beyt va'llāhu a'lem*

⁶³⁵³ hayât: P'de yok.

⁶³⁵⁴ özige: T *özide*

⁶³⁵⁵ ibtidâ-yı himetde: P *ibtidâ*

⁶³⁵⁶ Kur'ân-ı Kerim, 61. Saff Sûresi, 13. ayette geçmektedir: "Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih."

⁶³⁵⁷ dâdi ki çün nuşret u feth ḥazret-i müfettiḥü'l-ebvâbdındur ki *naşrun min-allâhi ve feth{un karīb}* sırr üçün: T kişi

⁶³⁵⁸ ve: P'de yok.

⁶³⁵⁹ ulusını: T *ulusını*

⁶³⁶⁰ Bêgdîn: T *beydîn*

⁶³⁶¹ musahḥar: T *müstahlaş*

⁶³⁶² a'zam ekrem: P *ekrem-i a'zam*

⁶³⁶³ Kemâle'd-dîn: P *Kemâl(e'd-)dîn*

⁶³⁶⁴ bin: P'de yok.

⁶³⁶⁵ H'ârezmî: P *H'ârezm(î)*

yi *Bürdeni* Türkî tili bilen te'lîf ètip⁶³⁶⁶ ol (18) hân-ı 'ālî-şān ismiğa mevsûm kıldı ve Türkistāndın ekserî kal'alarını⁶³⁶⁷ feth kıldı ve çün rāyet-i devleti⁶³⁶⁸ gerdün- (19) - dın irtifā'ı taptı Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā ki Tēmür Bēg neslidündür 'Abdu'llāh Mīrzā dın münhezim bolup (20) Yessiğa kèlip çün ma'lūm kıldı ki⁶³⁶⁹ 'Abdu'llāh Mīrzānıñ⁶³⁷⁰ def'i üçün müteveccihdür Ebū'l-hayr Hān der-gāhığa penāh èltip (21) ol hān çerik tartıp Māverāü'n-nehr memleketiğa 'āzim boldı ve⁶³⁷¹ çün Şīrāzğa⁶³⁷² yètti ki⁶³⁷³ andın Semerkāndğa⁶³⁷⁴ dēginç tört yıgaç **241**^[89b] (1) yoldur 'Abdu'llāh Mīrzā utru kèlip 'azīm⁶³⁷⁵ uruş bolup 'ākıbet feth nesimi⁶³⁷⁶ Ebū'l-hayr Hān perçem-i rāyetiğa èsip 'Abdu'llāh Mīrzā maqtūl bolup Māverāü'n-nehr memleketi (2) musahhar boldı ve ol hân-ı 'ālî-şān 'ulüvv-i himmettin⁶³⁷⁷ memleketni Sultān Ebū Sa'īd Mīrzāğa müsellemler tutup Mehd-i 'Ulyā 'İşme'd-dīn(?) Rābi'a (3) Sultān Bēgimni ki Ulug Bēg Mīrzānıñ törtinçi⁶³⁷⁸ kıızıdur ve hākān-ı a'zamıñ vālidesi 'ağd bağladı erbāb-ı 'uqūlğa vāzıh (4) bolsun ki⁶³⁷⁹ bu tārīhde⁶³⁸⁰ her yerde Şāh-baht Hān kèlse kitābet-i Muḥammed Şeybānī Hāndur ve her qayda hākān-ı a'zam mezkūr bolur 'arz-ı Süyünç H'āce Hāndur. Her kaçan sultān-ı selātin meşūrdur Murād Sultān Muḥammed Sultāndur kim⁶³⁸¹ bu tārīh anıñ (5) ihtimāmı bilen itmāmğa yetiptür⁶³⁸² ism-i şerīfiğa⁶³⁸³ muvaşşah boluptur.

beyt

anıñ ismi bilen boldı muvaşşah

bu aḥsen-i qaşīde ki (6) érür muşahḥah

⁶³⁶⁶ *ètip*: T *kılıp*

⁶³⁶⁷ *kal'alarını*: P *kal'alarını*

⁶³⁶⁸ *devleti*: P *devletni*

⁶³⁶⁹ *ki*: T *kim*

⁶³⁷⁰ *Mīrzānıñ*: P *Mīrzā anıñ*

⁶³⁷¹ *ve*: T'de yok.

⁶³⁷² *Şīrāzğa*: P *Şīrā(z)ğa*

⁶³⁷³ *ki*: P'de yok.

⁶³⁷⁴ *Semerqandğa*: T *Semerqandқа*

⁶³⁷⁵ *'azīm*: T'de yok.

⁶³⁷⁶ *nesimi*: T *yeli*

⁶³⁷⁷ *'ulüvv-i himmettin*: T'de yok.

⁶³⁷⁸ *törtinçi*: P *tö(r)tünçi*

⁶³⁷⁹ *ki*: T *kim*

⁶³⁸⁰ *tārīhde*: P *tārīh*

⁶³⁸¹ *her yerde Şāh-baht Hān kèlse kitābet-i Muḥammed Şeybānī Hāndur ve her qayda hākān-ı a'zam mezkūr bolur 'arz-ı Süyünç H'āce Hāndur. Her kaçan sultān-ı selātin meşūrdur Murād Sultān Muḥammed Sultāndur kim*: P *H'āce Hāndur sultān-ı selātin meşūr u ser-ver ḥazret-i sultāndın ḥazret-i Sultān Maḥmūd ve*

⁶³⁸² *yetiptür*: T *yètip*

⁶³⁸³ *şerīfiğa*: T *şerīfi*

el-kıssa Çün neçe maḥall öz yurtıda ulus arasında istiklāl bilen⁶³⁸⁴ salṭanat kıldı **küllü nefsin zā'ıqatu'l-mevti**⁶³⁸⁵ maẓmūnı (7) bilen ol ḥān-ı 'ālī-şān sāķī-yi ecel eligidin⁶³⁸⁶ cām-ı ecelni nūş kılıp⁶³⁸⁷ muḥālifler istiklāl⁶³⁸⁸ tapıp evlādı arasında muḥālefet bolup a'dā (8) her tarafdın hücum kılıp ḥānnı evlādı müteferriḳ boldı. Ol cümledin ki⁶³⁸⁹ Muḥammed Şeybānī⁶³⁹⁰ Ḥān ki Şāh-baḥtka ma'rūfdur ve ḥākān-ı (9) a'zam ba'zı evlād bilen⁶³⁹¹ Māverāü'n-nehrğa barıp Sultān Aḥmed Mīrzā⁶³⁹² bin Ebū Sa'īd Mīrzā⁶³⁹³, Ebū'l-ḥayr Ḥān yaḥşılıḳı⁶³⁹⁴ üçün ki atası (10) bāreside mer'ī tutup erdi fi'l-cümle ri'āyeti⁶³⁹⁵ alarğa mer'ī tutup āḥirü'l-emr ba'zı müfsidler⁶³⁹⁶ iğvāsı bilen ḥayāl kıldı ki (11) 'özri alarğa kılgay ḥānlar⁶³⁹⁷ ferāset⁶³⁹⁸ bilen ma'lūm etip zarūret yüzidin ki cān-ı 'azīz nēmersedür **küllü nefsin zā'ıqatu'l-mevti**⁶³⁹⁹ (12) ne ḥāṭırda⁶⁴⁰⁰ karar berip Şāh-baḥt Ḥān otuz⁶⁴⁰¹, kırk kişi bilen Türkistān sarı barıp Artuḳ Ḳal'asığa yetkende (13) ol elge sa'adet reh-nümün bolup fi'l-ḥāl ḳal'asını tapşurup özleri muṭī' vü münḳād bolup uluḡ devletka (14) ser-efrāz boldılar. Andın soḡ Otrar vilāyeti meftūḥ bolup andın Yessi üstige barıp Muḥammed Mezīd-i Tarḥān ki (15) Türkistān ḥākimi erdi giriftār bolup kızını⁶⁴⁰² Şāh-baḥt Ḥānga⁶⁴⁰³ 'aḳd bağladı. **el-kıssa** Barça Türkistān [kıla'ı fethi bolup] (16) el⁶⁴⁰⁴ muṭī' vü münḳād boldılar.

6384 *bilen*: P'de yok.

6385 **küllü nefsin zā'ıqatu'l-mevti**: P'de yok.
Kur'ân-ı Kerim, 29. Ankebût Sûresi, 57. ayet: "Her nefis ölümü tadacaktır."

6386 *eligidin*: P'de yok.

6387 *kılıp*: T *etip*

6388 *istiklāl*: T *istiklāl(l)*

6389 *ki*: T'de yok.

6390 *Şeybānī*: P *Şeybān*

6391 T+ve

6392 *Mīrzā*: P'de yok.

6393 *Ebū Sa'īd Mīrzā*: T'de yok.

6394 *yaḥşılıḳı*: T *yaḥşılıḡı*

6395 *ri'āyeti*: P *re'āyāt*

6396 *müfsidler*: P *müfsidlerğa*

6397 *ḥānlar*: P *ḥān*

6398 *ferāset*: P'de yok.

6399 **küllü nefsin zā'ıqatu'l-mevti**: T
Kur'ân-ı Kerim, 29. Ankebût Sûresi, 57. ayet: "Her nefis ölümü tadacaktır."

6400 *ḥāṭırda*: T *ḥāṭırda*

6401 P+<ve>

6402 *kızını*: P'de yok.

6403 *Ḥānga*: T *Ḥān*

6404 *el*: T *ḥalkı*

Māverāü'n-nehr hānlarını üstige çerik tartıp Tarhān bilen uruşup⁶⁴⁰⁵

Çün Türkistān feth boldı kazak (17) yosunluk hānlar⁶⁴⁰⁶ her tarafğa çapğun yiberip⁶⁴⁰⁷ telāş-ı mülk kıladur ērdiler. Taşkend üstige barıp etrāf (18) u cevānibni⁶⁴⁰⁸ talap ba'zı elini⁶⁴⁰⁹ köçürüp Türkistān yiberdiler. Mürāca'at kılur⁶⁴¹⁰ maħallda ki⁶⁴¹¹ 'asākir-i manşüre her sarı perīşān (19) boldılar⁶⁴¹². Maħmūd Sultān ki Şāh-baht Hān⁶⁴¹³ bilen bir⁶⁴¹⁴ tuğuşkandur Sayrāmdın ötüp qal'adın hākimi ğaflet maħallıda (20) çığıp⁶⁴¹⁵ anı dest-gīr kılıp Moğol hānnı⁶⁴¹⁶ Sultān Maħmūd Hān qaşığa eltıp ol pādīşāh 'ākıbet endīşelik yüzidin anıñ katlığa (21) ikdām kılmay nēçe kündin son i'zāz ü ikrām bilen hānlar qaşığa yiberdi. 'Ākıbet ol yaḥşılık aña fāyide kıldı.

beyt

242^[90a] (1) yaḥşılık ēyle ki Tēñri turur

'aşr u emsāl birge turur

Çün⁶⁴¹⁷ Moğol hānnı⁶⁴¹⁸ Maħmūd Sultānnı⁶⁴¹⁹ yiberdi fī'l-cümle hānlar arasında⁶⁴²⁰ ittiḥādī (2) bolup ḥātır bu tarafdın cem' etip⁶⁴²¹ Māverāü'n-nehr teşḥīri üçün 'āzim boldı⁶⁴²². Nēçe nevbet vilāyetka çapğun⁶⁴²³ eltıp Māverāü'n-nehr (3) selāṭīn ba'zı maħallda mümāna'atka⁶⁴²⁴ iştiğāl kıldılar ve ba'zı vaqt-i⁶⁴²⁵ ğaflet tarīķin mer'ī tuttılar nē alar arasında muḥālefet bolup bēğleri ser-keşlik⁶⁴²⁶ (4) kılıp

⁶⁴⁰⁵ *Māverāü'n-nehr hānlarını üstige çerik tartıp Tarhān bilen uruşup: T Şāh-baht Hānnıñ Taşkend üstige barıp Muḥammed Sultānnıñ giriftār bolğanı zikride*

⁶⁴⁰⁶ *hānlar: P'de yok.*

⁶⁴⁰⁷ *tarafğa çapğun yiberip: T tarafka çapkun eltıp*

⁶⁴⁰⁸ *cevānibni: T cevānibini*

⁶⁴⁰⁹ *elini: P elni*

⁶⁴¹⁰ *kılur: T kılğan*

⁶⁴¹¹ *ki: P'de yok.*

⁶⁴¹² *boldılar: T ērdiler*

⁶⁴¹³ *Hān: P'de yok.*

⁶⁴¹⁴ *bir: P'de yok.*

⁶⁴¹⁵ *çığıp: T çıkıp*

⁶⁴¹⁶ *hānnı: P hān*

⁶⁴¹⁷ *Çün: T'de yok.*

⁶⁴¹⁸ *hān: P hānnı*

⁶⁴¹⁹ *Maħmūd Sultānnı: P Sultān Maħmūd*

⁶⁴²⁰ *arasıda: T [a]rasıda*

⁶⁴²¹ *etip: T bolup*

⁶⁴²² *boldı: T boldılar*

⁶⁴²³ *çapğun: T çapkun*

⁶⁴²⁴ *mümāna'atka: T muḥālefetka*

⁶⁴²⁵ *vaqt-i: T [v]akt-i*

⁶⁴²⁶ *ser-keşlik: T ser-keşlik*

pādişāhlarığa⁶⁴²⁷ köp muṭī‘ ərmes ərdirler belki mülk ü mālda alar⁶⁴²⁸ ihtiyārsız kılıp ərdirler ve çün bu⁶⁴²⁹ hālet⁶⁴³⁰ hān- (5) -largā⁶⁴³¹ vāzih boldı Māverāü’n-nehr teshīri⁶⁴³² üçün ‘azm ü⁶⁴³³ cezm kıldılar.

ve hān-ı a‘zam Süyünç H‘āce Hān ve Şeybān selāṭīniniñ Semerḳandğa teveccüh kılıp Semerḳandnıñ fethi bolğanı zıkrıde⁶⁴³⁴

(6) Çün Türkistāndın⁶⁴³⁵ Sefid vilāyetiğa yēttiler haber taptılar ki⁶⁴³⁶ Bākī Tarḥān utru ve otuz⁶⁴³⁷ miñ kişi bilen çıgıp muḳātele vü müdāfa‘a üçün (7) ‘āzimdür. Hānlar burun anıñ⁶⁴³⁸ def‘ini⁶⁴³⁹ lāzım bilip⁶⁴⁴⁰ Semerḳand sarıdın yanıp aña müteveccih bolup çün Ḳal‘a-yi Debūsīğa⁶⁴⁴¹ yēttiler ol (8) çerikini yasap oñ ve solnı tüzüp turup⁶⁴⁴² ərdi. Şāh-baht Hān dēdi: kēç boluptur, bu kün mevḳūf⁶⁴⁴³ kılıp tañla körüşe{li}ñ⁶⁴⁴⁴. (9) [Bu] söznı hāḳān-ı a‘zam yahşılamay dēdi: oşbu kün yörimek⁶⁴⁴⁵ kerek ki ol az ve köpimizni ma‘lūm kılmaydur. Ol söz (10) bilen bahādurlar at yügürtüp bir⁶⁴⁴⁶ laḫzada Bākī Tarḥān çerikini basıp perīşān kılıp⁶⁴⁴⁷ özi kaçıp Debūsī Ḳal‘asığa kirdi ve hem (11) ol zamān hāḳān-ı a‘zam ve selāṭīn kēneşi bilen Şāh-baht Hān Buḫārāğa barıp ekābir ü eşrāf utru çıkıp⁶⁴⁴⁸ Buḫārānı (12) teslīm kıldı. Ḳatl u

6427 pādişāhlarığa: T [p]ādişāhlarığa
6428 alar: P alarnı
6429 bu: T [bu]
6430 hālet: P hālāt
6431 hānlargā: P (hān)largā
6432 teshīri: P teshīr
6433 ü: T'de yok.

6434 **ve hān-ı a‘zam Süyünç H‘āce Hān ve Şeybān selāṭīniniñ Semerḳandğa teveccüh kılıp Semerḳandnıñ fethi bolğanı zıkrıde:** T hānlarnıñ Māverāü’n-nehr üstige çerik tartıp Bākī Tarḥān bilen uruşup Buḫārā feth bolğanı zıkrıde

6435 Türkistāndın: P Türkmendin
6436 ki: T kim
6437 ve otuz: P'de yok.
6438 anıñ: P'de yok.
6439 def‘ini: T def‘i üçün
6440 lāzım bilip: T'de yok.
6441 Debūsīğa: P (De)būsīğa
6442 turup: P'de yok.
6443 mevḳūf: P mevḳū[f]
6444 körüşe{li}ñ: T körüşeli
6445 yörimek: T yörümek
6446 bir: P bā
6447 kılıp: T étip
6448 çıkıp: T çıgıp

esirdin⁶⁴⁴⁹ sâlim kaldılar. Bu feth-i ‘azîm târîh tokuz yüz altıda hicrettin⁶⁴⁵⁰ vâki‘ boldı.

Bebür Mîrzâ (13) bilen Çağatay bēglerniñ hücûmı her tarafdın⁶⁴⁵¹

Çün Buḥārâ feth boldı ḥānlar⁶⁴⁵² Semerḳand fethi üçün yüzlendiler⁶⁴⁵³ ve vilâyetler (14) meftûḥ bolup Semerḳandḳa⁶⁴⁵⁴ yētip Kān-ı gilde nüzûl-ı iclâl boldı ve ol fırsatda vâlî Sultān ‘Alî Mîrzâ bin Sultān Maḥmûd Mîrzâ (15) [êrdi ammâ] bēgler bilen şehr ekābiri andaḳ müstevlî bolup êrdiler ki salṭanatdın aña pür-nām êrdi ve pes şāḥib-i (16) vuḳûf kişilerdın istimâ‘ boluptur ki ol şāhzādege⁶⁴⁵⁵ her künde penc ser gūşt ...⁶⁴⁵⁶ bolğandur⁶⁴⁵⁷ ve ol hem sühûlet bilen (17) müyesser bolmas êrkendür. Lâ-cerem ol nev‘ salṭanatdın köñli tutulup bēgler tasalluṭıdın cānga yētip êrdi bir kün (18) istivâ maḥallıda bir cemā‘at bilen atlanıp fîrûze dervāzesidin çıḳıp⁶⁴⁵⁸ Bāğ-ı Meydānda Şāḥ-baḥt Ḥān mülāzemetiḡa barıp (19) hem ol zamān muḳayyed boldı ve ḥānlar ve selāṭînler⁶⁴⁵⁹ ve beyler atlanıp dervāzeḡa barıp⁶⁴⁶⁰ müfettiḡü’l-ebvāb⁶⁴⁶¹ taḳdîri bilen (20) dervāzeni⁶⁴⁶² açıp⁶⁴⁶³ şehr feth boldı. <Nê> ol ki⁶⁴⁶⁴ uruşı⁶⁴⁶⁵ vâki‘ bolup çerikke külfeti vâki‘ bolḡay ve andın Kiş (21) ve Naḥşeb ve eṭrāf u cevānibḳa ‘asākir-i⁶⁴⁶⁶ gerdün-me’āsir çapḡunḡa barıp memālikni ḥîṭa-yi taşarrufiḡa⁶⁴⁶⁷

⁶⁴⁴⁹ *ḳatl u esirdin*: P *ḳ(atl u) esîr(d)in*

⁶⁴⁵⁰ *hicrettin*: T *hicretdin*

⁶⁴⁵¹ *Bebür Mîrzâ bilen Çağatay bēglerniñ hücûmı her tarafdın*: T *Muḥammed Şeybānî Ḥān ve ḥāḳān-ı a‘zam Süyünç Ḥ‘āce [... ..]larnıñ Semerḳandḳa teveccüh ḳılıp Semerḳandnıñ feth bolḡanı zikride*

⁶⁴⁵² *ḥānlar*: P *ḥā(n)lar*

⁶⁴⁵³ *yüzlendiler*: P *yüzlendi*

⁶⁴⁵⁴ *Semerḳandḳa*: P *Semerḳandda*

⁶⁴⁵⁵ *şāhzādege*: T *şāhzādeḡa*

⁶⁴⁵⁶ *penc ser gūşt ...*: P

⁶⁴⁵⁷ *bolğandur*: T *ḳılğandurlar*

⁶⁴⁵⁸ *çıḳıp*: P’de yok.

⁶⁴⁵⁹ *selāṭînler*: T *selāṭîn*

⁶⁴⁶⁰ *barıp*: P’de yok.

⁶⁴⁶¹ *müfettiḡü’l-ebvāb*: T *müfettiḡ-i ebvāb*

⁶⁴⁶² *dervāzeni*: P *dervāze*

⁶⁴⁶³ *açıp*: P *açılıp*

⁶⁴⁶⁴ *ki*: T *kim*

⁶⁴⁶⁵ *uruşı*: P *uruş*

⁶⁴⁶⁶ *‘asākir-i*: P *‘asā(kir) -i*

⁶⁴⁶⁷ *taşarrufiḡa*: T *taşarrufḳa*

kivürdiler. Münāzi ‘siz 243^[90b] (1) Māverāü’n-nehr melik {ü} hānlarğa boldı. *Meftūh ez kazā-yı ilāh*. Tēñri her kim{ge} devleti rüzī kıla, şāmil aña bolur nā-gāh⁶⁴⁶⁸.

Hānlarınıñ Bebür Mīrzā bilen (2) Ser-i Pulda uruşup Bebür Mīrzānıñ hezīmetde Çağatay ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maqtūl bolğanı zikride⁶⁴⁶⁹

Ve çün bu hāldın fırsatı münkazī boldı (3) Çağatay bēgleri hareketü’l-mezbūhı kılıp etrāfdın hücum kılıp ol cümledin Sultān Kōlınçaq ol cümledin⁶⁴⁷⁰ Hōrāsān bēg- (4) -leridin Ceyhūndın ötüp Karşı eli ittifākı bilen Karşı⁶⁴⁷¹ ve Huzārga kēlip qal‘alarını alıp üç ay turup andın soñ⁶⁴⁷² (5) vilāyetni Bākī Tarhānga bērip özi Hōrāsānga mūrāca‘at kıldı ve Muḥammed Mezīd-i Tarhān evlād bilen Kişge kēlip Qāsım Kūh (6) Pīr Kūhistāndın hūrūc kılıp İbrāhīm-i⁶⁴⁷³ Tarhān Şīrāzga kirip⁶⁴⁷⁴ mūteḥaşşın boldı ve Tañyaruk eli Debūsī Qal‘a- (7) -sında yağı bolup qal‘anı mażbūt⁶⁴⁷⁵ kıldı⁶⁴⁷⁶. Bu cihetlerdin Şāh-baht Hān, Maḥmūd Sultānnı⁶⁴⁷⁷ Buḥārā muḥāfazatı üçün⁶⁴⁷⁸ yiberdi⁶⁴⁷⁹, Hāmza (8) Sultān, Mehdī Sultānnı⁶⁴⁸⁰ Kūfīn ve Kermīne zabtı⁶⁴⁸¹ üçün yiberdi ve hān özi H‘āce Dīdārga öz havāşşı⁶⁴⁸² bilen İbrāhīm-i Tarhān de- (9) -f‘i üçün barıp ikāmet kıldı ve çün Fāzıl-ı Tarhānnı az kişi bilen Semerkāndda hānlar⁶⁴⁸³ koyup ērdiler şehir eli Bebür Mīrzā (10) bin ‘Ömer Şeyḥ Mīrzānı tilep ol ğāfil⁶⁴⁸⁴ yaşurun kēlip şehir eli kēçe bilen anı şehrga kivürüp Fāzıl-ı Tarhān maqtūl boldı (11) ve Şāh-baht Hān maşlahat-ı diğkat iktizāsı bilen Buḥārā barıp selātīn barça

6468 *Māverāü’n-nehr melik {ü} hānlarğa boldı. Meftūh ez kazā-yı ilāh. Tēñri her kim{ge} devleti rüzī kıla, şāmil aña bolur nā-gāh: T’de yok.*

6469 ***Hānlarınıñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruşup Bebür Mīrzānıñ hezīmetde Çağatay ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maqtūl bolğanı zikride: T Bebür Mīrzā bilen Çağatay bēgleriniñ hücum her tarafdın***

6470 *ol cümledin: T’de yok.*

6471 *Karşı: P’de yok.*

6472 *P+<ve>*

6473 *mūrāca‘at kıldı ve Muḥammed Mezīd-i Tarhān evlād bilen Kişge kēlip Qāsım Kūh (6) Pīr Kūhistāndın hūrūc kılıp İbrāhīm-i: T’de yok.*

6474 *kirip: P kivürüp*

6475 *mażbūt: P mażbūt*

6476 *kıldı: T kıldılar*

6477 *Sultānnı: T Hānnı*

6478 *üçün: P üçü(n)*

6479 *yiberdi: T yiberip*

6480 *Mehdī Sultānnı: P’de yok.*

6481 *zabtı: P zabtı*

6482 *havāşşı: P havāşş*

6483 *hānlar: P’de yok.*

6484 *P+<ve>*

koşulup Karşığa barıp⁶⁴⁸⁵ Bākī Tarhānnı ki a‘zam ümerā-yı Semerḳand érđi
 kabap⁶⁴⁸⁶ çün kabal müddeti (12) mütemādī boldı ve Bebür Mīrzā eli her tarafka
 ta‘arruz kıla başladılar ve ba‘zı hālāt yüzlenen cihetidin⁶⁴⁸⁷ Bākī Tarhān bilen şulh
 güne kılıp (13) mūrāca‘at kılıp yandılar ve Tarhān mülk ü maldın köñül köterip
 Belhka Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā mülāzemetiğe bardı⁶⁴⁸⁸ ve hānlar Buḥārā- (14) -[dın]
 Semerḳand sarı ‘azīmet ‘ināyeti ma‘tūf kılıp çün Debūsī⁶⁴⁸⁹ Ḳal‘asığa yéttiler sultān
 uruş sa[lıp bā-vücūd]ī⁶⁴⁹⁰ ol-kim (15) ol ḳal‘adur⁶⁴⁹¹ ḡāyet istiḥkāmda uruş bilen feth
 kılıp ḳatl-i ‘ām vāki‘ boldı.

**hānlarınıñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruş bolup Bebür Mīrzānıñ
 hezīmetide ve Çağatay ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maḳtūl bolğanı zıkrıde⁶⁴⁹²**

(16) Çün Bebür Mīrzā şehir eliniñ⁶⁴⁹³ mededi bilen Semerḳandnı⁶⁴⁹⁴ aldılar⁶⁴⁹⁵
 Çağatay bēgleri yığılıp perīṣān bolğan eli cem‘ bolup nihāyetsiz çerik anıñ ‘asākiride
 yığıldılar⁶⁴⁹⁶ ve Moğol hānlarıdın cem‘i keşir (17) mededge⁶⁴⁹⁷ kēlip Ḳāsım Kūh Pīr,
 İbrāhīm-i Tarhān koşulup ‘azīm çerik ḥaşrū’n-nāsdın alıp hānlar utrusığa barıp⁶⁴⁹⁸
 (18) Ser-i Pulda mülākī-yi ferīḳayn yüz⁶⁴⁹⁹ körgüzüp⁶⁵⁰⁰ eki tarafdın barānğar ve
 cövēnğar ḳol terbiyet bērip bahādurlar cevānıbdın (19) yörüp anıñ dēk muḥārebe dest
 bērdi ki⁶⁵⁰¹ gerdün⁶⁵⁰² közi körmey merīḥ ḳulağı⁶⁵⁰³ ol tūrlük uruş eşitmeydür érđi.

⁶⁴⁸⁵ *selāṭīn barça koşulup Karşığa barıp: P’de yok.*

⁶⁴⁸⁶ *P+érđi*

⁶⁴⁸⁷ *P+<boldı>*

⁶⁴⁸⁸ *bardı: T bardılar*

⁶⁴⁸⁹ *Debūsī: P Debūs(ī)*

⁶⁴⁹⁰ *[bā-vücūd]ī: T bā-vücūd*

⁶⁴⁹¹ *ḳal‘adur: T ḳal‘aī dur*

⁶⁴⁹² ***hānlarınıñ Bebür Mīrzā bilen Ser-i Pulda uruş bolup Bebür Mīrzānıñ hezīmetide ve Çağatay
 ulusınıñ ba‘zı serdārlarınıñ maḳtūl bolğanı zıkrıde: P’de yok.***

⁶⁴⁹³ *eliniñ: T eli*

⁶⁴⁹⁴ *Semerḳandnı: P Semerḳand*

⁶⁴⁹⁵ *aldılar: T aldı*

⁶⁴⁹⁶ *Çağatay bēgleri yığılıp perīṣān bolğan eli cem‘ bolup nihāyetsiz çerik anıñ ‘asākiride
 yığıldılar: P’de yok.*

⁶⁴⁹⁷ *mededge: T aña*

⁶⁴⁹⁸ *barıp: T yörüp*

⁶⁴⁹⁹ *P+<yüz>*

⁶⁵⁰⁰ *körgüzüp: P kör(güz)üp*

⁶⁵⁰¹ *ki: T kim*

⁶⁵⁰² *gerdün: P (ger)dün*

⁶⁵⁰³ *ḳulağı: P ḳulaḳı*

(20) ‘Ākıbet nesīm-i feth̄ eşip nuşret yeli hānların rāyet-i devletiġa vāki’ boldı⁶⁵⁰⁴. *ve mā’n-naşru illā min ‘indi’llāh*⁶⁵⁰⁵ mażmūnı⁶⁵⁰⁶ bilen vāki’ (21) boldı. Anıñ dēk çerik bā-vücūdī⁶⁵⁰⁷ ol-kim üç, tört çağlık hānlar çerikiçe⁶⁵⁰⁸ bar irdiler hezimet bolup İbrāhīm-i **244**^[91a] (1) Tarhān ve Kāsım Kūhtur⁶⁵⁰⁹ ki Çaġatay⁶⁵¹⁰ ulusu arasında Rüstem ve İsfendiyār irdiler maqtūl bolup Bebür Mīrzā yüz miñnet bilen (2) o[l] deryā vü⁶⁵¹¹ bilādın özini sāhil-i selāmetka yetkürüp Semerķandġa⁶⁵¹² kirip müteħaşşın boldılar⁶⁵¹³. Çün hānlarġa bu feth̄-i (3) nām-dār müyesser bolup Tēñri Te‘ālā ‘ināyetiġa ser-efrāz boldılar. İttifāk bilen Semerķandġa yörüp eṭrāf u cevānibtin⁶⁵¹⁴ kabap endek fırsatda Semerķand (4) eli mażīk-ı hayretka kalıp kuvvetsizlikdın⁶⁵¹⁵ alarġa⁶⁵¹⁶ kuvvet-i⁶⁵¹⁷ muħārebe kalmadı. Bebür Mīrzā ıztırār yüzindın⁶⁵¹⁸ muşālaħaġa (5) tālib bolup egeçisini Şāh-baħt Hānġa⁶⁵¹⁹ ‘aķd baġlap ol keçe ki⁶⁵²⁰ ol muħaddere-yi ‘işmetni⁶⁵²¹ ki⁶⁵²² şehrdin çıkarıp hān kaşıġa⁶⁵²³ yetkürdiler⁶⁵²⁴ özi⁶⁵²⁵ (6) özge dervāzedin çıġıp cānını ol⁶⁵²⁶ varṭa-yi⁶⁵²⁷ helākdın⁶⁵²⁸ selāmet vādīsıġa⁶⁵²⁹ yetkürdi ve yana⁶⁵³⁰ kün şehir a‘yānı⁶⁵³¹ yüz hacālet bilen⁶⁵³² āsitān-ı (7) felek āşiyānġa ‘acz u meskenet yüzün tofraķķa koyup hānlar alarġa

6504 vāki’ boldı: T’de yok.

6505 Kur’ân-ı Kerim, 8. Enfāl Sûresi, 10. ayet. ve Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmran Sûresi, 126. ayet. ikisinde de geçer anlamı: "Yardım ancak Allah katındandır."

6506 mażmūnı: P mażmūn

6507 bā-vücūdī: T bā-vücūd

6508 çerikiçe: P çerikigeçe

6509 Kūhtur: T Kūh bu

6510 Çaġatay: T’de yok.

6511 ve: T’de yok.

6512 Semerķandġa: T Semerķandķa

6513 boldılar: T boldı

6514 cevānibtin: T cevānibdin

6515 kuvvetsizlikdın: P kuvvetsizlikd(in)

6516 alarġa: P (a)larġa

6517 kuvvet-i: P’de yok.

6518 yüzindın: T yüzidin

6519 Hānġa: P Hān

6520 ki: T kim

6521 ‘işmetni: P ‘işmet

6522 ki: T’de yok.

6523 kaşıġa: T mülāzemetiġa

6524 yetkürdiler: T yiberdi

6525 özi: P’de yok.

6526 ol: P o(l)

6527 varṭa-yi: P (va)rṭa-yi

6528 helākdın: T helāketdin

6529 vādīsıġa: P vād(i)siġa

6530 yana: P ya(na)

6531 a‘yānı: P (a)‘yān

6532 bilen: P’de yok.

istimālet bērip cānı⁶⁵³³ ve⁶⁵³⁴ kanı başlık⁶⁵³⁵ bēglerni şehir zabtı (8) için yiberdiler
kim⁶⁵³⁶ çerik ta'arruzıdın re'āyānı⁶⁵³⁷ muhāfazat kılğaylar ve ba'zı müfsidler ki⁶⁵³⁸
ser-keşlik kılıp ērdiler siyāset (9) kılıcı bilen 'adem sarığa⁶⁵³⁹ yüzlendiler.

beyt

kişi kim haddıdın kıla tecāvüz

ağa nekbet bolur tentek kılavuz

Çün Semerķand (10) ve Soğd ve Kermīne ve Buḥārā müyesser bolup vilāyet
muḥālifleridin⁶⁵⁴⁰ şāfī boldı 'asākīr-i gerdūn-me'āsır Kiş ve Karşı ve Huzārga barıp
(11) Kahlağağa⁶⁵⁴¹ feth kılıp⁶⁵⁴² ve⁶⁵⁴³ hīṭa-yi taşarrufğa⁶⁵⁴⁴ kivürdiler.

beyt

feth boldı Kiş u Karşı vü Huzār

hem Semerķand u sefer-i şehir Buḥār{ā}

Māverāü'n-nehr mülki (12) ḥānlarga bolup

ser-efrāz etti alarnı gird-i kār

ḳādiri ki ḳudretid{e} ēyleyür

bir cemā'atni 'azīz birini ḥvār

⁶⁵³³ *cānı*: P'de yok.

⁶⁵³⁴ *ve*: T'de yok.

⁶⁵³⁵ *başlık*: T *başlığ*

⁶⁵³⁶ *kim*: P'de yok.

⁶⁵³⁷ *re'āyānı*: T *ra'iyetni*

⁶⁵³⁸ *ki*: T'de yok.

⁶⁵³⁹ *sarığa*: T *sarı*

⁶⁵⁴⁰ *muḥālifleridin*: P *muḥāliflerdin*

⁶⁵⁴¹ *Kahlağağa*: P *Kahlağağa*

⁶⁵⁴² *kılıp*: P'de yok.

⁶⁵⁴³ *ve*: T'de yok.

⁶⁵⁴⁴ *taşarrufğa*: T *taşarrufka*

hānlarnıñ (13) Husrev Şāh Bēg üstige⁶⁵⁴⁵ yörüp ol hezīmet bolğanı zikride

Bu esnāda haber yetti ki⁶⁵⁴⁶ Husrev Şāh Bēg ellig miñ çerik bilen Vaḥş Suyı⁶⁵⁴⁷ yaqasında (14) cem'iyet kılıp Tarḥāniler⁶⁵⁴⁸ on miñ kişi bilen Derbendtin⁶⁵⁴⁹ ötüptür⁶⁵⁵⁰ ılğap henüz Vaḥş Suyığa⁶⁵⁵¹ yétmeydür érdiler⁶⁵⁵² ki Husrev Şāh Bēg, (15) Velī Bēg⁶⁵⁵³ bā-vücūd ol-kim⁶⁵⁵⁴ mu'askerleride ellig miñ kişi bar ərđi turuş bėrmey ḥātırnı firārğa qarār⁶⁵⁵⁵ bėrip (16) çerikleri⁶⁵⁵⁶ buzulup özleri Bedī'ü'z-zamān Mīrzāğa penāh ėltip Erhengde aña koşıldılar ve hānlar⁶⁵⁵⁷ Vaḥşқа yėtip kėrėp (17) [yarak] u māl 'asākır-i⁶⁵⁵⁸ gerdün-me'āsır qolığa tüşti ve Şāh-baḥt Hān anda bu beytni oqudı⁶⁵⁵⁹ ki:

beyt

çerikni gerdini kėrmedi qaçıptur

(18) ...dur⁶⁵⁶⁰ kuvveti kara ...⁶⁵⁶¹ içinde

hānlarnıñ Sultān Aḥmed Tenbel⁶⁵⁶² üstige barıp Moğol hānları bilen uruşup fetḥ bolğanı⁶⁵⁶³ zikride

⁶⁵⁴⁵ *üstige*: P'de yok.

⁶⁵⁴⁶ *ki*: T *kim*

⁶⁵⁴⁷ *Suyı*: P *Suy*

⁶⁵⁴⁸ *Tarḥāniler*: P *Tarḥānlar*

⁶⁵⁴⁹ *Derbendtin*: T *Derbenddin*

⁶⁵⁵⁰ *ötüptür*: T *ötüp*

⁶⁵⁵¹ *Suyığa*: P'de yok.

⁶⁵⁵² *érdiler*: P'de yok.

⁶⁵⁵³ *Velī Bēg*: T'de yok.

⁶⁵⁵⁴ *ol-kim*: P *o(l)-ki*

⁶⁵⁵⁵ *qarār*: T'de yok.

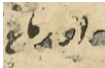
⁶⁵⁵⁶ *çerikleri*: P *çerikler*

⁶⁵⁵⁷ *hānlar*: P *hā(n)lar*

⁶⁵⁵⁸ *'asākır-i*: P'de yok.

⁶⁵⁵⁹ *oqudı*: T *dėdi*

⁶⁵⁶⁰ ...*dur*: P *dur*

⁶⁵⁶¹ ...: P

⁶⁵⁶² *Tenbel*: P *Şedād*

⁶⁵⁶³ *bolğanı*: P *bolğan*

Çün ol fırsatda (19) [Ala]ça Hân, Sultân Maḥmūd Hân ki Moğol pādīşāhları⁶⁵⁶⁴ êrdiler ve Bebür Mīrzā alarga koşulup Taşkend Şāhruḥiyyede⁶⁵⁶⁵ cem' iyyet kılıp êrdiler (20) ve Sultân Aḥmed⁶⁵⁶⁶ Tenbel Andigān vilāyetide⁶⁵⁶⁷ istiqlāldin dem⁶⁵⁶⁸ urup⁶⁵⁶⁹ ol maşlahat⁶⁵⁷⁰ üçün hānlar⁶⁵⁷¹ Husrev Şāhnı kavmadılar⁶⁵⁷² vilāyetni (21) چاپی sālīm ü ḡānim⁶⁵⁷³ Semerḳandḳa⁶⁵⁷⁴ mūrāca'at kıldılar ve Moğol hānları Bebür Mīrzā bilen Andigānga barıp Sultân Aḥmed Tenbel⁶⁵⁷⁵ özide⁶⁵⁷⁶ za'f **245**^[91b] (1) kördi. Bēg, Tenbelni Şāh-baht Hân⁶⁵⁷⁷ mülāzemetiḡa yiberip itā'at u inḳiyād zāhir kılıp Şāh-baht Hân selātīn ittifāḳı bilen Andigān sarı 'azīmet kılıp Aḥsiketḳa (2) yētip ol evānda ki⁶⁵⁷⁸ Moğol hānları Bebür Mīrzā bilen Seyḥūn yaḳasıda Kersegān Mevzi' de êrdiler Şāh-baht alar⁶⁵⁷⁹ (3) üstige yörüp Baḥrābādda ki Aḥsiket nevāḥīsidindür mülākī-yi ferīḳayn bolup 'azīm⁶⁵⁸⁰ uruş yüz körgüzüp 'ākıbet⁶⁵⁸¹ (4) feth u nuşret⁶⁵⁸² Şeybānī⁶⁵⁸³ hānlarḡa şāmil bolup Sultân Maḥmūd Hân⁶⁵⁸⁴ dest-gīr boldı ve Bebür Mīrzā ol varṭadın (5) ḡalāş bolup⁶⁵⁸⁵ ve Şāh-baht Hân Moğol hānlarını alıp Taşkendḡa barıp⁶⁵⁸⁶ feth étip Moğol hānlarını⁶⁵⁸⁷ baḡışlap seylāb ehl ü⁶⁵⁸⁸ 'ıyālları⁶⁵⁸⁹ bilen (6) Isıḳ Kölḡa ki⁶⁵⁹⁰ Moğolnıñ ḳadīm yurtıdır yiberip Cānı⁶⁵⁹¹ Bēg Sultānnı⁶⁵⁹² anda ḡākim kıldı⁶⁵⁹³ Semerḳandḡa⁶⁵⁹⁴ yandılar.

-
- 6564 pādīşāhları: P pādīşāhīleri
6565 Şāhruḥiyyede: P Şāh<h>ruḥiyye
6566 Aḥmed: P'de yok.
6567 vilāyetide: P vilāyetde
6568 dem: P'de yok.
6569 urup: P uradur<dur> êrdi
6570 maşlahat: P maşlahatdın
6571 üçün hānlar: P'de yok.
6572 kavmadılar: T kavmay
6573 ḡānim: P ḡānīm
6574 Semerḳandḳa: P'de yok.
6575 P+ni ḳabap feth müyesser bolmadı yanıp yana nevbet çerik tartıp Tenbel üstige barıp çün Tenbel
6576 özide: P özige
6577 P+<bilen>
6578 ki: P'de yok.
6579 alar: P alar<ḡa>
6580 'azīm: P'de yok.
6581 'ākıbet: P āḡiret
6582 feth u nuşret: T nuşret u feth
6583 Şeybānī: P Şeybān
6584 P+Alaça Hân
6585 bolup: T boldı
6586 Moğol hānlarını alıp Taşkendḡa barıp: P Taşkend hānlarını alıp
6587 hānlarını: P hānlarnı
6588 ü: P'de yok.
6589 'ıyālları: P 'ıyāllar
6590 ki: P'de yok.
6591 Cānı: P Cānnı
6592 Sultānnı: P'de yok.

Bākī Tarḥānnıñ Şāh-baht Hānga kirip ḥānlarnıñ Belḥ üstige yörügen burun nevbetde⁶⁵⁹⁵

Bu esnāda Bistām⁶⁵⁹⁶ Tarḥān, (7) Bākī Tarḥān qaşıdın kēlip⁶⁵⁹⁷ ‘arz kıldı ki⁶⁵⁹⁸ ol inkiyād u itā‘at kılıp⁶⁵⁹⁹ Andḥūdın bērkıtip Çağatay pādışāhlarığa muḥālefet kıldı dep ḥān- (8) -larnı Belḥ üstige yörür üçün terğīb kıldı. Keyfiyyet ol ki⁶⁶⁰⁰ çün⁶⁶⁰¹ Bākī Tarḥāndın⁶⁶⁰² münhezim bolup memleket u⁶⁶⁰³ emvālını (9) aldurup⁶⁶⁰⁴ Bedī‘ü’z-zamān Mīrzāğa eltti mīrzā aña envā‘ri‘āyet u terbiyet kılıp envā‘nevāziş anıñ bāreside mer‘ī tutup (10) öz bēgleridin ḥürmetini arturup Andḥūd bilen H‘āce Ḥayrān tümenini soyurğal aña müsellemler tuttı andın ki anıñ⁶⁶⁰⁵ ḥarām-nemeklıǵı (11) erdi ol yaḥşılıǵını nısyān tākıda⁶⁶⁰⁶ koyup cem‘i bēglerni⁶⁶⁰⁷ özige yār etip Şāh-baht Hānga⁶⁶⁰⁸ Bistām Tarḥānnı yiberip⁶⁶⁰⁹ bu ḥāldın Bedī‘ü (12) ‘z-zamān Mīrzā⁶⁶¹⁰ vākıf bolup Belḥdeki bēglerni ki aña muvāfıq erdi⁶⁶¹¹ tutup öldürdi ve çün Bākī Tarḥān Andḥūdda⁶⁶¹² erdi (13) cem‘i bēglerni hem⁶⁶¹³ anıñ üstige yiberip aña yaqın yetkende ḥaber taptılar ki Şāh-baht Hān Ceyḥūndın ‘ubūr kıldı ve Bākī Tarḥān barıp su yaqasında (14) ḥānlarğa mülāzemet kıldı. Bēgler yanıp ḥānlar Belḥ üstige yörüp Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā Sulṭān-ı Kıpçaqını Belḥ qal‘asında⁶⁶¹⁴ koyup özi (15) Cerzūvān bardı ve Şāh-baht Hān üç ay Belḥni qabap bu müddetde muqātele vü mücādele erdi

6593 kıldı: T kılıp

6594 Semerqandğa: T Semerqandka

6595 **Bākī Tarḥānnıñ Şāh-baht Hānga kirip ḥānlarnıñ Belḥ üstige yörügen burun nevbetde:** P’de yok.

6596 Bistām: P’de yok.

6597 kēlip: P’de yok.

6598 ki: T kim

6599 kılıp: P’de yok.

6600 ki: T kim

6601 çün: P’de yok.

6602 Tarḥāndın: P Tarḥān Şāh-baht Hāndın

6603 u: P’de yok.

6604 T+penāh

6605 anıñ: P (a)nıñ

6606 tākıda: P tākıd(a)

6607 bēglerni: P bēg

6608 Hānga: P Hān

6609 yiberip: T yiberdi

6610 Mīrzā: P’de yok.

6611 erdi: T erdiler

6612 Andḥūdda: P Andḥū(d)ta

6613 hem: P’de yok.

6614 qal‘asında: P qal‘asığa

ve hānlar çeriki ol miqdār esīr u māl⁶⁶¹⁵ Belh nevhāīsīdin⁶⁶¹⁶ aldılar⁶⁶¹⁷ ki muhāsib⁶⁶¹⁸ ve hem hisābıdın ‘āciz boldı⁶⁶¹⁹ Belh ol maḥallda o- (16) -l-türlük ma‘mūr ērdi ki ta‘rīf bilen rāst kēlmes çün Belhniñ ol fırsatda fetḥ bolmağı⁶⁶²⁰ mümkün⁶⁶²¹ ērme ērdi ve Māverāü’n-nehrdin (17) hem haber kēldi ki⁶⁶²² Sultān Aḥmed Tenbel itā‘atdın baş öyürüp Taşkend vilāyetiga⁶⁶²³ ta‘arruz kılıpdur dēp lā-cerem hānlar Ceyhūn (18) yaqasında⁶⁶²⁴ barıp Qunduz ve Bağlānnı çapıp Erhengdin ötüp Husrev Şāh vilāyetini talap⁶⁶²⁵ köp emvāl u gül-ruḥ esīrlər çerik (19) qolıga tüşti⁶⁶²⁶. Semerqandga mu‘āvedet⁶⁶²⁷ kıldılar ve Husrev Şāh bā-vücūd⁶⁶²⁸ ol ki⁶⁶²⁹ ēllig miñ çeriki⁶⁶³⁰ bar ērdi muḥālefet üçün cūr’et kıla almadı⁶⁶³¹. Bu hāl (20) tārīhi⁶⁶³² tokuz⁶⁶³³ yüz tokuzda vāki‘ boldı ve Mevlānā-yı şāhib-i dānā⁶⁶³⁴ dīvānı Belh tārīhde⁶⁶³⁵ peydā kılıptur⁶⁶³⁶.

Bāḳī Hānnıñ Şāh-baḥt (21) Hānga kirip hānlarnıñ Belh üstige yörigen burun nevbet⁶⁶³⁷

Çün hānlar ol yörüşdin yandılar ol⁶⁶³⁸ kış Semerqand ve Buḥārāda [kışlaq kıldılar. Yaz] **246^{92a}** (1) bolgaç çerik yığıp Andigān üstige⁶⁶³⁹ yörüp Sultān Aḥmed Tenbel

⁶⁶¹⁵ *Belhni qabap bu müddetde muḳātele vü mücādele ērdi ve hānlar çeriki ol miqdār esīr u māl:*
P'de yok.

⁶⁶¹⁶ *nevhāīsīdin:* T *nevhāīsīde*

⁶⁶¹⁷ *aldılar:* P *ald(il)ar*

⁶⁶¹⁸ *muhāsib:* P *muhāsīb*

⁶⁶¹⁹ *T+nē*

⁶⁶²⁰ *bolmağı:* P *bolğay*

⁶⁶²¹ *mümkın:* P *mümkīn*

⁶⁶²² *ki:* T *kim*

⁶⁶²³ *vilāyetiga:* P *vilāyetga*

⁶⁶²⁴ *yaqasında:* P *yaqası bilen*

⁶⁶²⁵ *talap:* P *talān u tārāc*

⁶⁶²⁶ *tüşti:* T *tüşüp*

⁶⁶²⁷ *mu ‘āvedet:* P *mu ‘āveded*

⁶⁶²⁸ *bā-vücūd:* P *(bā-)vücūdī*

⁶⁶²⁹ *ki:* T *kim*

⁶⁶³⁰ *çeriki:* T *çerik*

⁶⁶³¹ *kıla almadı:* T *kılmadı*

⁶⁶³² *tārīhi:* T *tārīḥ*

⁶⁶³³ *tokuz:* P *to(ku)z*

⁶⁶³⁴ *dānā:* T *dārā*

⁶⁶³⁵ *tārīhde:* P *tārīhi*

⁶⁶³⁶ *kılıptur:* T *kılıp ērdi*

⁶⁶³⁷ *Bāḳī Hānnıñ Şāh-baḥt Hānga kirip hānlarnıñ Belh üstige yörigen burun nevbet:* T *hānlarnıñ Sultān Aḥmed Tenbel üstige barıp Andicān vilāyeti fetḥ bolğanı zikride*

⁶⁶³⁸ *ol:* P'de yok.

⁶⁶³⁹ *Andigān üstige:* T *Andigānda*

nêçe maḥall ƙal'anı ƙabap⁶⁶⁴⁰ çün [ƙa]bal müddeti mütemādī boldı ya'nī köp (2) boldı ḥalāyıkñıñ kuvvetsizlıkdın kuvvetleri ƙalmadı [içker]idin ġarīb Hüseyn-i Barulas, Cān Vefā Mīrzāğa kişi yiberdi ki⁶⁶⁴¹ eger ḥānlar (3) günāhımnı bağışlasalar ƙal'anıñ bir yanını buzup⁶⁶⁴² mülāzemetƙa⁶⁶⁴³ kélür-mén⁶⁶⁴⁴. Ḥān 'ināyet yüzindin⁶⁶⁴⁵ 'ahd-nāme yiberip ol ƙal'adın çıǵıp ḥānlar (4) aña envā' terbiyet ü in'ām etip ser-efrāz ƙıldılar⁶⁶⁴⁶. Çün bu ḥālnı⁶⁶⁴⁷ ƙal'a eli⁶⁶⁴⁸ müşāhede ƙıldı⁶⁶⁴⁹ özlerini ƙal'anıñ her tarafıdın⁶⁶⁵⁰ (5) taşlap tuş tuşıdın⁶⁶⁵¹ orduğa müteveccih boldılar. Çün Sultān Aḥmed Tenbel bu vāƙı'anı kördi ihtiyārsız bolup özini (6) ƙal'adın taşlap henüz ḥānlar mülāzemetiğe yétmey érdi⁶⁶⁵² ki anı yasakƙa yétkürdiler ve ƙal'a feth bolup Tenbelniñ (7) etbā' vü⁶⁶⁵³ işbā'ı esīr ü talan⁶⁶⁵⁴ bolup⁶⁶⁵⁵ ol vilāyet anıñ ḥubs-ı vücūdın şāfi boldı ve⁶⁶⁵⁶ Andigān bilen⁶⁶⁵⁷ Cānı Bēg Sultān bile⁶⁶⁵⁸ ihvān evlādığa (8) müfevvez ƙılıp çün ol maḥallda Ƙāsım Ḥān Ƙazaƙ ve Mangƙıt⁶⁶⁵⁹ ulusıda pādīşāh-ı zū-şevket érdi ve tamām⁶⁶⁶⁰ Deşt-i Ƙıpçak anıñ (9) fermānıda érdiler ve anıñ def'i üçün ki⁶⁶⁶¹ hem mühimmātdın érdi lā-cerem Taşkend ve Sayrām ki⁶⁶⁶² Şaş ve Sibicāb 'ibāret-i andındur ḥazret-i ḥāƙān-ı (10) a'zamğa müsellemler tutup⁶⁶⁶³ Türkistānnı⁶⁶⁶⁴ uluğ ƙardaşı Küçüm Ḥānga bérdi ḥāƙān-ı⁶⁶⁶⁵ a'zamğa der-ḥvāst yüzidin dēdi ki: eger sēn (11) bu ser-ḥadda bolmasañ hēç türlük Ƙāsım Ḥān tarafıdın

6640 ƙabap: T bérkitip
6641 yiberdi ki: P'de yok.
6642 buzup: P buz(up)
6643 mülāzemetƙa: P'de yok.
6644 kélür-mén: T kélür-men
6645 yüzindin: T yüzidin
6646 ƙıldılar: T éttiler
6647 ḥālnı: P ḥāl
6648 eli: P'de yok.
6649 ƙıldı: T ƙıldılar
6650 tarafıdın: P tarafdın
6651 tuş tuşıdın: P tuşdın
6652 yétmey érdi: P yétme(y)dür érdi
6653 vü: P'de yok.
6654 ü talan: T'de yok.
6655 bolup: T boldı
6656 ve: T'de yok.
6657 Andigān bilen: T Andigānnı
6658 bile: P'de yok.
6659 Mangƙıt: P Mangƙıt
6660 tamām: T (ta)mām
6661 üçün ki: P'de yok.
6662 ki: P'de yok.
6663 tutup: P tutu(p)
6664 Türkistānnı: T [Türki]stānnı
6665 ḥāƙān-ı: P ḥān-ı

hâtır cem‘ bolmas. Lā-cerem ol hâzret bu emr-i a‘zamnı⁶⁶⁶ kabûl kılıp Şâh-baht Hân (12) tınç köñül bilen dâru’s-saltâna Semerkandğa müraca‘at kıldı.

Şâh-baht Hânın Husrev Şâh üstige barıp ve Kündüz ve Bedağşân ve Huttalân tevâbi‘ bilen feth bolğanı zikride⁶⁶⁷

Çün Bebür Mîrzâ Moğol hânları⁶⁶⁸ vâkı‘asın soñ kazaq yosunluğ⁶⁶⁹ (13) yörür êrdi Sulţân Ahmed Tenbel maqtûl bolup Andigân ve Taşkend⁶⁷⁰ tevâbi‘ vü levâhık bilen hânlarğa⁶⁷¹ şâfi boldı ol tura- (14) -almay⁶⁷² Hişâr vilâyeti sarı bardı. Şâh-baht Hânğa bu haber yetti dâdi: andın burun ki ol Husrev Şâhğa koşulğay (15) [anıñ] def‘ini lâzım bilmek kerek. Lā-cerem Hişâr vilâyetige ‘âzim bolup Bebür Mîrzânı Bâkî Çağāniyānnı⁶⁷³ alıp Kâbül sarı müteveccih (16) boldı ve çün Kündüz {ve} Bâglānga⁶⁷⁴ yetti Husrev Şâhnıñ be-tamām⁶⁷⁵ nökeri⁶⁷⁶ ayrılıp Bebür Mîrzāğa koşuldılar ve be-tamām⁶⁷⁷ hazâyin ve emvâli⁶⁷⁸ ki (17) anıñ⁶⁷⁹ bilen êrdi Bebür Mîrzâ alıp özi yüz miñnet bilen kutulup Sulţân Hüseyin Mîrzâ mülâzemetige bardı ve⁶⁸⁰ Hişâr memleketi (18) bā-vücûd ol-k[im her] kal‘ada on yıllıq⁶⁸¹ zağîre bar êrdi nê⁶⁸² ol ki⁶⁸³ uruşı vâkı‘ bolğay ve yâhûd kal‘alar muhâşara bolğay⁶⁸⁴ be-tamām⁶⁸⁵ Toğaristân Kahağadın Kâbül (19) ser-haddığaça Şâh-baht Hân taşarrufığa kirip Kündüz ve⁶⁸⁶ Bâglân Bedağşân tevâbi‘ vü levâhık bilen kardaşı Sulţân

⁶⁶⁶ a‘zamnı: T ‘azîmni

⁶⁶⁷ **Şâh-baht Hânın Husrev Şâh üstige barıp ve Kündüz ve Bedağşân ve Huttalân tevâbi‘ bilen feth bolğanı zikride:** P’de yok.

⁶⁶⁸ hânları: P’de yok.

⁶⁶⁹ yosunluğ: P yosunlu(k)

⁶⁷⁰ Taşkend: P Ta(ş)kend

⁶⁷¹ hânlarğa: P hânlardın

⁶⁷² tura almay: P turalmay

⁶⁷³ Çağāniyānnı: T Çağāniyāni

⁶⁷⁴ Bâglānga: T [Bâ]glānga

⁶⁷⁵ be-tamām: T tamām

⁶⁷⁶ nökeri: P nökerler

⁶⁷⁷ be-tamām: T tamām

⁶⁷⁸ emvâli: T emvâl

⁶⁷⁹ anıñ: T [a]nıñ

⁶⁸⁰ ve: P’de yok.

⁶⁸¹ yıllıq: T yıl

⁶⁸² nê: T bey

⁶⁸³ ki: T kim

⁶⁸⁴ ve yâhûd kal‘alar muhâşara bolğay: P’de yok.

⁶⁸⁵ be-tamām: T tamām

⁶⁸⁶ ve: P’de yok.

Maḥmūdka⁶⁶⁸⁷ bērip ve⁶⁶⁸⁸ Ḥiṣār (20) ve⁶⁶⁸⁹ Çağāniyānnı Ḥamza Sultān bile⁶⁶⁹⁰ Mehdī Sultānga müfevvez kıldı. Çün ol vilāyet muḥāliflerdin şāfī⁶⁶⁹¹ boldı Semerḳandga müteveccih boldı. (21) Bu ḥalda ki⁶⁶⁹² Maḥmūd Sultān Qunduzda vefāt boldı⁶⁶⁹³, süyekini Semerḳand kēltürüp Şāh-baht Ḥān ihdās kılğan medresede⁶⁶⁹⁴ medfūn kıldılar **247**^[92b] (1) ve ol pādīşāhī ērdi selīmü'n-nefs 'ulemā ve fuṣalāga ri'āyet kılur ērdi Şāh-baht Ḥān Buḥārānı 'Abdu'llāh Sultānga bērdi⁶⁶⁹⁵ Seyyid 'Āşık bilen Nayman Kanber Bēgni (2) Qunduzga yiberdi.

ḥānlarnıñ Sultān Aḥmed üstige barıp Andigān vilāyeti fetḥ bolğanı⁶⁶⁹⁶

Çün Māverāū'n-nehr memāliki be-tamām⁶⁶⁹⁷ u⁶⁶⁹⁸ kemāl Şāh-baht Ḥānga (3) müsellemler boldı Ḥ'ārezmni⁶⁶⁹⁹ özi⁶⁷⁰⁰ üçün çerik tartıp⁶⁷⁰¹ müteveccih boldı ve ol maḥallda Ḥüseyn-i Şofī Ḥ'ārezmde ḥākim ērdi⁶⁷⁰² ve ol Çağatay ulusu arasında⁶⁷⁰³ bahādurluḡ (4) ve pehlevānlıḡka ma'rūf u meşhūr ērdi çün Şāh-baht Ḥān Ḥ'ārezmni muḥāşara kıldı on bir ay kabal bolup Ḥüseyn-i Şofī (5) bu⁶⁷⁰⁴ müddette rezm ü muḥārebedin ḥēç daḡıka nā-mer'ī tutmadı ol türlük kim⁶⁷⁰⁵ Şāh-baht Ḥān ve Özbek ulusu anı müsellemler tuttılar (6) 'ākıbet nökerleri uruş ve ḡal'adārılıḡdın tönülüp Şāh Ḥüseyn⁶⁷⁰⁶ çehresini ḡabersiz⁶⁷⁰⁷ oḡ bilen urup ol pehlevān yigitni (7) ayakdın tüşürdi ve⁶⁷⁰⁸ 'asākır-i gerdūn⁶⁷⁰⁹-me'āsır ḡal'anı her ṡarafdın yētişip ḡal'aḡa kirip

⁶⁶⁸⁷ *Sultān Maḥmūdka*: T *Maḥmūd Sultānga*

⁶⁶⁸⁸ *ve*: T'de yok.

⁶⁶⁸⁹ *ve*: T'de yok.

⁶⁶⁹⁰ *Sultān bile*: P'de yok.

⁶⁶⁹¹ *şāfī*: P *şāf*

⁶⁶⁹² *ki*: P'de yok.

⁶⁶⁹³ *boldı*: T *bolup*

⁶⁶⁹⁴ *medresede*: P *medrese*

⁶⁶⁹⁵ *bērdi*: T *bērip*

⁶⁶⁹⁶ *ḥānlarnıñ Sultān Aḥmed üstige barıp Andigān vilāyeti fetḥ bolğanı*: T *Şāh-baht Ḥānnıñ Ḥ'ārezmga barıp fetḥ kılğanı zıkrıde*

⁶⁶⁹⁷ *be-tamām*: T *tamām*

⁶⁶⁹⁸ *u*: P'de yok.

⁶⁶⁹⁹ *Ḥ'ārezmni*: P *Ḥ'ārezm*

⁶⁷⁰⁰ *özi*: P'de yok.

⁶⁷⁰¹ *tartıp*: P *ta(r)tıp*

⁶⁷⁰² *ērdi*: P'de yok.

⁶⁷⁰³ *arasıda*: P'de yok.

⁶⁷⁰⁴ *bu*: P'de yok.

⁶⁷⁰⁵ *kim*: P'de yok.

⁶⁷⁰⁶ *T+atlıḡ*

⁶⁷⁰⁷ *ḡabersiz*: P'de yok.

⁶⁷⁰⁸ *ve*: P'de yok.

⁶⁷⁰⁹ *gerdūn*: P *(ger)dūn*

esîr ü katıldın zükûr u inâs behresiz kalmadı ve bir lahẓada⁶⁷¹⁰ (8) ẓal‘a bilen ehl-i ẓal‘a *hebāen mensûran*⁶⁷¹¹ hükmi⁶⁷¹² tuttı ammā çün Şāh-baht Hānnıñ⁶⁷¹³ H‘ārezmde tevaḳḳufi⁶⁷¹⁴ imtidād taptı ba‘zı hālāt memālikde⁶⁷¹⁵ yüz körgüz- (9) -di. Biri⁶⁷¹⁶ ol ki⁶⁷¹⁷ Husrev Şāh ki⁶⁷¹⁸ Sultān Hüseyn Mîrzāğa⁶⁷¹⁹ penāh êltip êrdi fi‘l-cümle ri‘āyet tapıp ba‘zı perîşān bolğan êli aḡa yığılıp andın (10) soḡ ki⁶⁷²⁰ memleketi üçün muḳātele vü mücādele kılmadı. Bu furşatda⁶⁷²¹ üç tört miñ kişi bilen memleket feth üçün ‘āzim (11) boldı.

beyt

anda kim yüz miñ kişisi bar-ıdı

yüz kişi birlen teḳābül bolmadı

êmdi ki öldürdi mülk {ü} mālını

melik alay dēdi ve (12) ḡāşıl bolmadı

çün ecel yētip endî ‘umiye’l-başar

re‘y-i tedbîrğa kāmîl bolmadı

tınmadı bir lahẓa ol bî-başar

tā ki ol maḳtûl (13) ḳātil bolmadı

⁶⁷¹⁰ *lahẓada*: P *lahẓa*

⁶⁷¹¹ *Kur‘ân-ı Kerim*, 25. Furkân Sûresi, 23. ayette geçmektedir: "saçılmış (bir) toz zerresi"

⁶⁷¹² *hükmi*: P *hükemā*

⁶⁷¹³ *Hānnıñ*: P *Hānnı*

⁶⁷¹⁴ *tevaḳḳufi*: P *tevaḳḳuf*

⁶⁷¹⁵ *memālikde*: P'de yok.

⁶⁷¹⁶ *Biri*: P *Bir*

⁶⁷¹⁷ *ki*: T *kim*

⁶⁷¹⁸ *ki*: T'de yok.

⁶⁷¹⁹ *Hüseyn Mîrzāğa*: P *Hüseynğa*

⁶⁷²⁰ *ki*: P'de yok.

⁶⁷²¹ *furşatda*: T *furşatta*

el-kışşa Cem‘i keşir bilen Künduz üstige kèlip Seyyid ‘Āşık kızını Hamza Sultānğa⁶⁷²² yiberip bu haber⁶⁷²³ sultān oğlu Muṭṭalib Sultānnı (14) kömek⁶⁷²⁴ yiberip Künduz eşikide uruş bolup Husrev Şāh mağlūb bolup dest-gır boldı ve hem ol zamān anı öldürüp başını⁶⁷²⁵ (15) H‘ārezmğa yiberdiler. Yana biri⁶⁷²⁶ ol-kim ba‘zı müfsidler her vilāyetde⁶⁷²⁷ muḥālefet zāhir kıldılar bu sebebdin⁶⁷²⁸ ḥākān-ı a‘zam Taşkenddin (16) öz havāşşı bilen memālik arasında kirip Künduz ve Bāglān barıp Kābül ser-haddığaça her kayda müfsidi bar érdi def‘ kılıp Belḥ bilen⁶⁷²⁹ yanıp (17) tamām⁶⁷³⁰ vilāyetni muḥāliflerdin şāfi kılıp öz vilāyetigā mürāca‘at kıldı ve çün Şāh-baht Hān H‘ārezmni feth kıldı ol (18) memleketni⁶⁷³¹ Köpek Bey Kuşçıga bérıp özi dāru’s-saltāna Semerḳandğa mürāca‘at⁶⁷³² kıldı ve nêçe maḥall çerikke ruḥşat bérıp Horāsān (19) sarı yortavul barıp talan u tārāc kılor érdiler ve özi nêçe nevbet ḥākān-ı a‘zam ittifākı bilen Deşt-i (20) Kıpçak barıp muḥāliflerni mağlūb u menkūb kıldılar⁶⁷³³.

Şāh-baht Hā{n}nıñ Husrev Şāh üstige barıp ve Künduz ü Hişār ü Bedaḥşān (21) hilāfeti tevābi‘ bilen feth bolğanı zikride⁶⁷³⁴

Çü ḥākān éyledi feth H‘ārezmni, revān étti Belḥ üstige rezmni ve⁶⁷³⁵ çün Māverāü’n-nehr 248^[93a] (1) ü Hişār ü H‘ārezm ü⁶⁷³⁶ Kābül ser-haddıdın⁶⁷³⁷ Kāşğar ḥudūdığaça ḥānlarga müsellemler boldı Şāh-baht Hān⁶⁷³⁸ Belḥ üstige yörür⁶⁷³⁹ üçün çerikke (2) car⁶⁷⁴⁰ yiberdi ki⁶⁷⁴¹ ḥāzır bolsunlar⁶⁷⁴² çün bu haber Belḥ serdārıga yétte bu ġarīb-i

6722 T+bu haberni

6723 bu haber: T’de yok.

6724 kömek: T kömekke

6725 başını: P [baş]nı

6726 biri: T bir

6727 vilāyetde: T vilāyetde

6728 sebebdin: P se[beb]din

6729 bilen: P’de yok.

6730 tamām: P tamāmı

6731 memleketni: P mülkni

6732 mürāca‘at: T mu‘āvedet

6733 kıldılar: P kıldı

6734 **Şāh-baht Hā{n}nıñ Husrev Şāh üstige barıp ve Künduz ü Hişār ü Bedaḥşān hilāfeti tevābi‘ bilen feth bolğanı zikride:** T Şāh-baht Hānnıñ Belḥ üstige barıp feth bolğanı zikride

6735 Çü ḥākān éyledi feth H‘ārezmni, revān étti Belḥ üstige rezmni ve: T’de yok.

6736 ü: T’de yok.

6737 P+Kābülğaça

6738 Hān: P’de yok.

6739 yörür: P yör(ür)

6740 car: P ca(r)

6741 ki: T kim

6742 bolsunlar: P bolsun

ḥāk-sār mü'ellif-i kitāb⁶⁷⁴³ 'Abdu'llāhın Sultān Hüseyn Mīrzā⁶⁷⁴⁴ mülāzemetiḡa⁶⁷⁴⁵ yiberdi ki⁶⁷⁴⁶ (3) ḥānlar Belḡ üstige kēledürler ve ḡal'ada ḡaḡire ḡalmaydur⁶⁷⁴⁷. Bu ḡarīb tōrt künde⁶⁷⁴⁸ Belḡdin Herātḡa⁶⁷⁴⁹ barıp aḡbārın 'arḡ⁶⁷⁵⁰ ḡıldım Mīrzā⁶⁷⁵¹ (4) cevāb⁶⁷⁵² bērdi ki⁶⁷⁵³ bu ērdi ki⁶⁷⁵⁴: āḡir-i 'ōmrümdür Belḡ üstide⁶⁷⁵⁵ Şāḡ-baḡt Ḥān bilen⁶⁷⁵⁶ kōrüşür-men⁶⁷⁵⁷, nè taḡdīr bolsa kōrgey-men⁶⁷⁵⁸. Hem ol zamān çērikke⁶⁷⁵⁹ (5) tovaçılar çapdurup Belḡḡa⁶⁷⁶⁰ yēgirmi tōrt köç yētip 'azīmet ḡıldı. Yēti köç barıp Bābāallāḡi dēgen yērde maraḡ⁶⁷⁶¹ aḡa ḡārī⁶⁷⁶² (6) boldı⁶⁷⁶³. On altı kündin soḡ vefāt boldı. Bedī'ü'z-zamān Mīrzā, Muḡaffer Mīrzā, Sultān Hüseyn Mīrzā süyekini⁶⁷⁶⁴ alıp Herāt (7) yandılar ve⁶⁷⁶⁵ salḡanat emriḡa⁶⁷⁶⁶ şirket bilen daḡl ḡılıp her nēçe bu ḡarīb-i ḡāk-sār [Bel]ḡ⁶⁷⁶⁷ ḡālātını⁶⁷⁶⁸ 'arḡ ḡıldım⁶⁷⁶⁹ ḡaflet ol türlük alarḡa (8) müstevlī bolup ērdi ki⁶⁷⁷⁰ aḡlā pervā ḡılmadılar ve bu⁶⁷⁷¹ ḡarībni hem mūrāca'at üçün⁶⁷⁷² ruḡḡat bērmediler tā ol-ki⁶⁷⁷³ Şāḡ-baḡt Ḥān (9) kēlip Belḡni muḡāşara ḡıldı. Tōrt aydın soḡ Belḡ ēli ḡuvvetsizliḡdın bīzār⁶⁷⁷⁴ bolup Belḡ serdārları⁶⁷⁷⁵ (10) Tēmür Sultānḡa penāḡ ēltip ḡān ḡanın baḡıḡlap ḡal'anı teslīm ḡıldı ve mīrzālar⁶⁷⁷⁶ Murḡābda

-
- 6743 *kitāb*: P *kitā(b)*
6744 *Mīrzā*: P *Mīrzāḡa*
6745 *mülāzemetiḡa*: P'de yok.
6746 *ki*: T *kim*
6747 *ḡalmaydur*: P *ḡılmaydur*
6748 *künde*: P *künd(e)*
6749 *Belḡdin Herātḡa*: P *Belḡḡa*
6750 *'arḡ*: T *'arḡı*
6751 *Mīrzā*: P *Mīrzāḡe*
6752 *T+ki*
6753 *ki*: T'de yok.
6754 *ki*: T *kim*
6755 *üstide*: T *üstige*
6756 *Ḥān bilen*: P'de yok.
6757 *kōrüşür-men*: T *kōrüşür-mēn*
6758 *kōrgey-men*: P *kōrge-mēn*
6759 *çērikke*: P *çērik*
6760 *Belḡḡa*: T *Belḡni*
6761 *marāḡ*: T *marāḡī*
6762 *ḡārī*: T *[t]ārī*
6763 *boldı*: T *bolup*
6764 *süyekini*: T *[s]üyekini*
6765 *ve*: P'de yok.
6766 *emriḡa*: P *emīriḡa*
6767 *[Bel]ḡ*: P *Belḡni*
6768 *ḡālātını*: P'de yok.
6769 *ḡıldım*: T *ḡıldı*
6770 *ki*: P'de yok.
6771 *bu*: T'de yok.
6772 *üçün*: P'de yok.
6773 *ki*: T *kim*
6774 *bīzār*: P *ḡuvvetsiz*
6775 *serdārları*: T *serdārı*
6776 *mīrzālar* : T *mīrzā alar*

cem ‘iyyet kılıp bā-vücūd⁶⁷⁷⁷ ol-ki⁶⁷⁷⁸ (11) Bebür Mîrzā qardaşları bilen kēlip qoşuldı.
Ba‘zı uluğ⁶⁷⁷⁹ çerik körgeñler dēdiler ki⁶⁷⁸⁰: altmış miñ kişi⁶⁷⁸¹ ol yığınaқта barıp⁶⁷⁸²
(12) ol türlük çerik bilen ilgeri⁶⁷⁸³ yörüy almadılar⁶⁷⁸⁴ tā Şāh-baht Hān⁶⁷⁸⁵ Belhni⁶⁷⁸⁶
feth kılıp Qanber Mîrzānı anda qoyup özi Semerqandğa mürāca‘at (13) [kıldı].
Mîrzālar bu hālını ġanīmet bilip⁶⁷⁸⁷ öz vilāyetleriğa⁶⁷⁸⁸ bardılar ve andağ mağrūr
ērdiler ki⁶⁷⁸⁹ gūyā⁶⁷⁹⁰ hergiz alarğa düşmen (14) qaşd kılmağusıdur.

kişiğe tîre bolur⁶⁷⁹¹ rûzgār

barı re‘y ü tedebbürd{e} noqşān bar

Lā-cerem endek furşatda ittifāqsızlıqdın (15) memleketni aldurup özleri fenā
boldılar.⁶⁷⁹²

mülk ü devletqa zevāl bolur

şāhib-i mülk güng ü lāl bolur

Şāh-baht Hānnıñ (16) H‘ārezm feth kılğanı zikride⁶⁷⁹³

birevğa ki Tēñri ‘ināyet kılur

⁶⁷⁷⁷ *bā-vücūd*: P *bā-vücū(d)ī*

⁶⁷⁷⁸ *ki*: T *kīm*

⁶⁷⁷⁹ *uluğ*: T *uluğ*

⁶⁷⁸⁰ *ki*: T *kīm*

⁶⁷⁸¹ *kişi*: P'de yok.

⁶⁷⁸² *ol yığınaқта barıp*: T'de yok.

⁶⁷⁸³ *bilen ilgeri*: P'de yok.

⁶⁷⁸⁴ *yörüy almadılar*: P *yōri(y) almadıla(r)*

⁶⁷⁸⁵ *Hān*: P *Hānnı*

⁶⁷⁸⁶ *Belhni*: P'de yok.

⁶⁷⁸⁷ *bilip*: T *tutup*

⁶⁷⁸⁸ *vilāyetleriğa*: P *vilāyetlerğa*

⁶⁷⁸⁹ *ki*: T *kīm*

⁶⁷⁹⁰ *gūyā*: P'de yok.

⁶⁷⁹¹ *bolur*: P *boldur(?)*

⁶⁷⁹² *Lā-cerem endek furşatda ittifāqsızlıqdın memleketni aldurup özleri fenā boldılar*: T'de yok.

⁶⁷⁹³ **Şāh-baht Hānnıñ H‘ārezm feth kılğanı zikride**: T *Şāh-baht Hānnıñ Horāsānga yörüp bey ol-
kim mücādele vü muqātele bolğanı feth bolğanı Tēñri Te ‘ālā ‘ināyeti bilen*

aṇa devlet ü baḥt āsān bēür

sa‘adet çü yüzlendi nīk-baḥt

(17) bolur bende-yi šāḥib tācī taḥt

Çün Šāḥ-baḥt Ḥān Belḥni feth kılıp yandı kış anda bolup yaz bolgaç Ḥorāsānga ‘azīmet kıldı (18) ve Sultān Ḥüseyn Mīrzā evlādı her qaysı bir vilāyetde istiklāldin dem urup ašlā birbirige⁶⁷⁹⁴ müttefiḳ bolmadılar (19) ve Šāḥ-baḥt Ḥān dağdağasız yörüp Andḥūd ve Murgāb qal‘asını alıp Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā, Muẓaffer Ḥüseyn Mīrzā Bādġīsde⁶⁷⁹⁵ (20) oturup⁶⁷⁹⁶ ērdiler ve ġaflet ol-türlük alarnı ġāfil kılıp ērdi ki⁶⁷⁹⁷ ba‘zı elge ḥaber üçün barıp ērdiler (21) yaralığ bolup kēldiler ki ḥān çeriki⁶⁷⁹⁸ yētip kēledür ašlā bāver kılmadılar tā ol-ki⁶⁷⁹⁹ Özbek qaravulı ordu yaqasıġa⁶⁸⁰⁰ yētti ve çün mīrzālar⁶⁸⁰¹ atlandılar muṭlaḳ alarġa kişi **249**^{l93bl} (1) yıġılmay her kişi her taraḳġa⁶⁸⁰² hezīmet kıldı ve mīrzālar⁶⁸⁰³ hem yanıp Herāt sarı müteveccih boldılar. Zū’n-nūn Bēġ bir nēçe kişi bilen uruşka (2) turup hem ol zamān maḳtūl boldılar⁶⁸⁰⁴ ve ḥān çeriki yētip Hevā-yi Deşteḳ(?) yazısıda ekser bēġlerni tüşürüp ança māl olca⁶⁸⁰⁵ tüşti ki (3) ḥisābını⁶⁸⁰⁶ muḥāsib hem fehmi kıla almas⁶⁸⁰⁷ ve mīrzālar yüz miḥnet bilen özlerini⁶⁸⁰⁸ şehrga tēgürüp ve hem alarnı andaḳ müstevlī kıldı⁶⁸⁰⁹ ki⁶⁸¹⁰ (4) şehride tura almay⁶⁸¹¹ kēçe bilen çıġıp Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā Qandahārga yanıp⁶⁸¹² ve Muẓaffer Mīrzā Terşiz sarı bardılar. Çün bu ḥaber Šāḥ-baḥt (5) Ḥānga

⁶⁷⁹⁴ birbirige: P birbirge

⁶⁷⁹⁵ P+<o>

⁶⁷⁹⁶ oturup: P olurup

⁶⁷⁹⁷ ki: T kim

⁶⁷⁹⁸ çeriki: P çerik

⁶⁷⁹⁹ ki: T kim

⁶⁸⁰⁰ yaqasıġa: T yaqasıda

⁶⁸⁰¹ mīrzālar: P mīrzā alarnı

⁶⁸⁰² taraḳġa: T taraḳka

⁶⁸⁰³ mīrzālar: T mīrzā alar

⁶⁸⁰⁴ boldılar: T boldı

⁶⁸⁰⁵ olca: T olça

⁶⁸⁰⁶ ḥisābını: P ḥisābnı

⁶⁸⁰⁷ kıla almas: P kılalmas

⁶⁸⁰⁸ özlerini: P özlerni

⁶⁸⁰⁹ kıldı: P ērdi

⁶⁸¹⁰ ki: T kim

⁶⁸¹¹ tura almay: P turmay

⁶⁸¹² yanıp: T'de yok.

yetti fî'l-hâl şehir üstige yörüp çün şehirde⁶⁸¹³ şāhib-vücūd⁶⁸¹⁴ serdārı⁶⁸¹⁵ yok érdi ekābir ü eşrāf utru çıgıp şehirni (6) teslīm kıldılar ve ol maḥallda Herāt şehri andak ma'mūr érdi ki şerḥ bilen ma'mūrlıqını⁶⁸¹⁶ dese bolmas. **el-kıssa** şehir⁶⁸¹⁷ érdi (7) ki şerḥ bilen⁶⁸¹⁸ genc u⁶⁸¹⁹ maldın memlū nē ol-kim mücādele⁶⁸²⁰ vü muḳātele⁶⁸²¹ bolup kişige āzārı yétkey anıñ dēk⁶⁸²² şehir⁶⁸²³ musaḥḥar boldı ve çün⁶⁸²⁴ ba'zılar erkni müstaḥkem (8) kılıp érdiler ḥān ḥükm kıldı ki naḳbçılar ḳal'aga naḳb⁶⁸²⁵ salsunlar. Naḳb bilen bir burcını⁶⁸²⁶ uçurdılar érse ḳal'adakiler⁶⁸²⁷ (9) amān tilep ḳal'anıñ kilidini⁶⁸²⁸ tapşurup Sultān Hüseyñ Mīrzānıñ kız evlādı ve mīrzālar ḥaremleri ve bēgleri ve ḥātūnları ve Sultān Hüseyñ Mīrzā ve Bedī'ü'z-zamān Mīrzā ve özge selāṭın ve⁶⁸²⁹ bēglerniñ (10) ḥizānesi Şāh-baḥt Ḥānga müyesser [boldı]. Ança cevāhir ve⁶⁸³⁰ altun ve kümüş⁶⁸³¹ ol ḳal'adın çıgdı ki muḥāsibler ḥisābıdın⁶⁸³² 'āciz (11) boldılar ve ḥān terāzū bilen yarmaḳ 'asākir-i gerdün⁶⁸³³-me'āsırğa üleşti⁶⁸³⁴ ve barça efrād ki ol çerikde érdi- (12) -ler maldın ḡanī boldılar.

çü ḥān aldı ol şehir-i ma'mūrını

yiberdi ḥazāyinga destūrını

ki zabṭ éyledi gevher ü dürr

6813 *şehirde*: P'de yok.

6814 *şāhib-vücūd*: P *şāhib-vücūdı*

6815 *serdārı*: T *serdār*

6816 *ma'mūrlıqını*: T *anı*

6817 *şehir*: T *şehri*

6818 *ki şerḥ bilen*: T'de yok.

6819 *u*: P'de yok.

6820 *mücādele*: P *mücādel(e)*

6821 *vü muḳātele*: P'de yok.

6822 *dēk*: P'de yok.

6823 *şehir*: T *şehri*

6824 *çün*: P'de yok.

6825 *naḳb*: P *naḳbnı*

6826 *burcını*: P *burcını*

6827 *ḳal'adakiler*: P *ḳal'adaki*

6828 *kilidini*: P *kilidni*

6829 *bēgleri ve ḥātūnları ve Sultān Hüseyñ Mīrzā ve Bedī'ü'z-zamān Mīrzā ve özge selāṭın ve*: P'de yok.

6830 *ve*: P'de yok.

6831 *kümüş*: T *kümiş*

6832 *ḥisābıdın*: P *ḥisābdın*

6833 *yarmaḳ asākir-i gerdün*: P *asākir-i gerdün yarmaḳ*

6834 *üleşti*: P *üleştiler*

güher hancer ü t̄ac-ı zerr̄in güher

(13) yana bār-gāh u e{y}vānı vū ferş

bedev{ī}ler barı mis̄l-i şeb-dīz ü rahş

barı çehre-yi hātūnları māh-rūy

yā kızları⁶⁸³⁵

(14) barın aldı bērdi bağışladı

felek gūne bāzīçeler bağışladı

zehī kuvvet kudret zū'l-hāl

alur bērür ba' dehu mülk {ü} māl

(15) Çün Şāh-baht Hānga anıñ dēk⁶⁸³⁶ feth-i 'azīm dest bērdi Hōrāsān vilāyetiniñ
teshīri üçün 'āzim boldı.

Şāh-baht Hānnıñ (16) üstige barıp feth kılğanı zikride⁶⁸³⁷

Çün Herāt işidin hān fāriğ boldı Tēmür Sultān, 'Ubeydu'llāh Sultānnı ekseri⁶⁸³⁸ (17)
çeriki⁶⁸³⁹ bilen Meşhedğa yiberip Ebū'l-muhsin⁶⁸⁴⁰ Mīrzā, Köpek Mīrzā utru çığıp
'azīm uruş vāki' boldı⁶⁸⁴¹. Bahādurlar kanıdın⁶⁸⁴² (18) meydān tofrağı gül-gün

6835: P

6836 dēk: P'de yok.

6837 *Şāh-baht Hānnıñ üstige barıp feth kılğanı zikride*: T *Tēmür Sultān*, 'Ubeydu'llāh Sultānnı
çerik bilen Ebū'l-muhsin Mīrzā, Köpek Mīrzā üstige yibergenı zikride

6838 ekseri: P ekser

6839 çeriki: T çerik

6840 Ebū'l-muhsin: P Ebū'l-hayr

6841 boldı: T bolup

6842 kanıdın: P kandin

boldı⁶⁸⁴³. ‘Ākıbet⁶⁸⁴⁴ feth u nuşret sultānlarğa⁶⁸⁴⁵ yüz körgezip mīrzālar⁶⁸⁴⁶ mağlūb bolup giriftār boldılar ve eki künden (19) soñ mīrzālar⁶⁸⁴⁷ siyāset kılıcı vāsıtası bilen bu ‘ālem-i fānīdın ‘ālem-i bākīğa sefer kıldılar.

budur dünyā-yı bī-vefānıñ işi

(20) ki andın vefā körmedi hēç kişi

könül bağlama ki cihān harāb

ērür ehl-i denī közide çün serāb

el-kışşa Sultānlarğa (21) ol⁶⁸⁴⁸ feth-i ‘azīm dest bērip köp vilāyet Horāsāndın musahhar boldı ve ba‘zı evlādı⁶⁸⁴⁹ Sultān Hüseyn Mīrzā ki etrāf-ı Horāsānda ērdiler ba‘zı⁶⁸⁵⁰ **250**^{194a} (1) giriftār bolup maqtūl boldılar ve ba‘zı her tarafқа барıp dām-ı ecelğa muqayyed boldılar. Endek fursatda⁶⁸⁵¹ be-tamām⁶⁸⁵² Horāsān Şāh-baht Hānga müsellemler bolup⁶⁸⁵³ (2) ol miqdār māl ü zer ü gevher ‘asākır-i manşüre eligge⁶⁸⁵⁴ tüşti ki barça ğanī boldılar ammā andın kim dünyānıñ hāşşiyetidür (3) Şāh-baht Hān⁶⁸⁵⁵ bilen bēgleri mülāzımlarığa⁶⁸⁵⁶ nahvet u tekebbür ü⁶⁸⁵⁷ dimāğlarıda yol taptı ki ve⁶⁸⁵⁸ çün Horāsān fethidın eki yıl⁶⁸⁵⁹ altı ay ötti Qazaq üstige (4) barıp anda çeşm-zahmı ki⁶⁸⁶⁰ Şāh-baht Hān⁶⁸⁶¹ ‘asākiriğa yüz körgüzdi.

6843 *boldı: T bolup*
6844 *‘Ākıbet: P’de yok.*
6845 *sultānlarğa: P sultān*
6846 *mīrzālar: P mīrzā*
6847 *mīrzālar: P’de yok.*
6848 *ol: P’de yok.*
6849 *evlādı: T evlād*
6850 *ba‘zı: P’de yok.*
6851 *fursatda: T fursatta*
6852 *be-tamām: T tamām*
6853 *bolup: P boldılar*
6854 *manşüre eligge: T manşüreğa*
6855 *Hān: P’de yok.*
6856 *mülāzımlarığa: P (mü)lāzımlar(ı)ğa*
6857 *ü: P’de yok.*
6858 *ki ve: T’de yok.*
6859 *P+ve*
6860 *ki: P’de yok.*
6861 *Hān: P Hānga*

Şāh-baht Hānnıñ Qāsım üstige barıp gālib bolğandın soñ ba'zı selāfınnıñ mağlūb bolğanı⁶⁸⁶²

Ve çün Şāh-baht Hānga Hōrāsān ve Māverāü'n-nehr ve ⁶⁸⁶³ Türkistān ve ⁶⁸⁶⁴ Toḥāristān ve ⁶⁸⁶⁵ (5) Bedaḥşān ve Qandahār ve Zābil ve H^vārezm ve Esterābād ve ⁶⁸⁶⁶ 'Irākkaça⁶⁸⁶⁷ müsellemler boldı Deşt-i Qıpçaq teshīri⁶⁸⁶⁸ üçün qalın çerik bilen 'āzim (6) boldı ve ⁶⁸⁶⁹ çün Deşt-i Qıpçaqka⁶⁸⁷⁰ kirdi be-tamām⁶⁸⁷¹ 'asākirni⁶⁸⁷² Tēmür Sultān, 'Ubeydu'llāh Sultān bilen⁶⁸⁷³ manglay yiberip⁶⁸⁷⁴ alar Qāsım Hān üstige habersiz yétip⁶⁸⁷⁵ ol (7) muqāvetdin 'āciz bolup muqābele⁶⁸⁷⁶ bola almay Uluğ Tağda ordusu bile be-tamām⁶⁸⁷⁷ ulusu bilen⁶⁸⁷⁸ sultānlar qolıǵa tüşti⁶⁸⁷⁹. Andın ki teciribesi- (8) -sizlik⁶⁸⁸⁰ erdi yā ol-kim düşmenni h^vār u zebūn kördiler neçe kün Qāsım Hān⁶⁸⁸¹ ordusıda⁶⁸⁸² gül-ruḥ kızlar sīm-endām h^vātūn- (9) -lar⁶⁸⁸³ bilen 'işretka meşğul bolup düşmendin be-tamām⁶⁸⁸⁴ gāfil kaldılar.

beyt

kördüñ Zāl Rüstem dāstānga

düşmenni saǵınma (10) 'āciz ü bī-çāre

ki fırsat eger tapsa çü gāfil bolsañ

-
- ⁶⁸⁶² *Şāh-baht Hānnıñ Qāsım üstige barıp gālib bolğandın soñ ba'zı selāfınnıñ mağlūb bolğanı:*
P'de yok.
- ⁶⁸⁶³ *ve:* T'de yok.
- ⁶⁸⁶⁴ *ve:* P'de yok.
- ⁶⁸⁶⁵ *ve:* P'de yok.
- ⁶⁸⁶⁶ *ve:* T'de yok.
- ⁶⁸⁶⁷ *'Irākkaça:* P *'Irāk(ka)ça*
- ⁶⁸⁶⁸ *teshīri:* P *teshīr*
- ⁶⁸⁶⁹ *ve:* P'de yok.
- ⁶⁸⁷⁰ *Deşt-i Qıpçaqka:* P *Deşt-i Qıpçaq*
- ⁶⁸⁷¹ *be-tamām:* T *tamām*
- ⁶⁸⁷² *'asākirni:* P *'asākir*
- ⁶⁸⁷³ *bilen:* P'de yok.
- ⁶⁸⁷⁴ *yiberip:* P'de yok.
- ⁶⁸⁷⁵ *yétip:* P'de yok.
- ⁶⁸⁷⁶ *muqābele:* P *muqābel(e)*
- ⁶⁸⁷⁷ *ordusu bile be-tamām:* T *tamām ordusu bile tamām el*
- ⁶⁸⁷⁸ *bilen:* T'de yok.
- ⁶⁸⁷⁹ *tüşti:* T *tüştiler*
- ⁶⁸⁸⁰ *teciribesizlikı:* T *teciribesizlikları*
- ⁶⁸⁸¹ *Hān:* P'de yok.
- ⁶⁸⁸² *ordusıda:* T *ordusıǵa*
- ⁶⁸⁸³ *h^vātūnlar:* T *hātūnlar*
- ⁶⁸⁸⁴ *be-tamām:* T *tamām*

ëyler sèni mülk ü maldın ...⁶⁸⁸⁵

el-kışsa⁶⁸⁸⁶ Sultānlar ve beyler ‘asākīr-i manşüre (11) bilen ğaflet yüzidin ‘işretka meşğül boldı⁶⁸⁸⁷. Kāsım Hān çün alarnıñ ğafletidin haber taptı Moyunsız Hasan dēgenni (12) haber almak üçün az kişi bilen yiberdi. Ol⁶⁸⁸⁸ ordu yaķasında kēldi ve çün sultānlar қаравул қоймайдur ērdiler ol az (13) kişiniñ қарасın көрүп⁶⁸⁸⁹ қорқуp birbirige⁶⁸⁹⁰ бақмай барқа firārğa hātırnı⁶⁸⁹¹ қарār бērip hēç kişige ol cūr’et bolmadı ki düşmenğa (14) muķābil bola alğay. Lā-cerem kemīndin düşmen çıġıp⁶⁸⁹² көp kişi ‘arşa-yi helāk boldı⁶⁸⁹³ Qanber Mīrzā ki Şāh-baht Hānnıñ uluğ bēgi ērdi⁶⁸⁹⁴ (15) ve Belh[ni tevābi’] bilen soyurğal bērdi⁶⁸⁹⁵ anda maķtūl bolup tamām ‘asākiriniñ⁶⁸⁹⁶ yarağı Qazaķ ēligige tüşüp sultānlar aķbeh hāl (16) bilen Şāh-baht Hānğa қоşулup andın yanıp⁶⁸⁹⁷ yağı kēyinidin kēlip⁶⁸⁹⁸ ma‘rūflardın көp kişini žāyi‘ kıldılar. **el-kışsa** Şikest-i ‘azīm Şāh-baht Hānğa (17) vāki‘ bolup çün devlet-i kemālğa yētip maħall-ı zevāl ērdi ba‘zı kērekmes⁶⁸⁹⁹ işler ol hān-ı ‘ālī-şāndın vuķū‘ taptı. Biri⁶⁹⁰⁰ ol-kim (18) burun⁶⁹⁰¹ Kūçüm Hāndın Türkistānnı alıp Seyyid ‘Āşıkka bērdi⁶⁹⁰² ve çün Qazaķ yörüşidin yaman hāl bilen yandı Buħārānı ‘Ubeydu’llāh Sultāndın⁶⁹⁰³ alıp Seyyid ‘Āşıkka bērdi (19) ve Hışār memleketini Hamza Sultān ve⁶⁹⁰⁴ Mehdī Sultāndın alıp ‘Ubeydu’llāh Sultānnı anda hākim kıldı. Bu sebebdin sultānlar (20) rencīde hātır boldılar⁶⁹⁰⁵ çün Horāsānğa⁶⁹⁰⁶ ba‘zı bēglerni⁶⁹⁰⁷ yazğurup özi Hezāre ēliniñ⁶⁹⁰⁸ üstige

6885

....: P

6886

P+<el-kışsa>

6887

boldı: T bolup

6888

Ol: P’de yok.

6889

körüp: T körüpdür ve

6890

birbirige: P birbirige

6891

hātırnı: P hātır

6892

çıġıp: T çıķıp

6893

boldı: T bolup

6894

bēgi ērdi: P bēg ki

6895

bērdi: T bēre bērdi

6896

‘asākiriniñ: T ‘asākirniñ

6897

yamp: P’de yok.

6898

kēyinidin kēlip: P kēldi (kēyini)din

6899

kērekmes: P kēr(ek)mes

6900

Biri: P’de yok.

6901

ol-kim burun: P burun ol-ki

6902

Türkistānnı alıp Seyyid ‘Āşıkka bērdi: P’de yok.

6903

‘Ubeydu’llāh Sultāndın: P ‘Ube(y)du’llāh Sultān

6904

ve: T’de yok.

6905

rencīde hātır boldılar: P’de yok.

6906

P+bardılar

bardı. Çün alarnıñ turar⁶⁹⁰⁹ yeri berk (21) yerlerdür⁶⁹¹⁰ alarğa zafer tapa almay⁶⁹¹¹ Herātka⁶⁹¹² müraca‘at kıldı. Bu esnada haber yetti ki Şāh İsmā‘il ‘Irāqđın çerik tartıp Hōrāsān ser-haddıǵa yakın keldi⁶⁹¹³ Şāh-baht Hān sultānlarǵa tovaçılar **251**^[94b] (1) çapdurup hükm kıldı ki⁶⁹¹⁴ Türkistān ve Māverāü’n-nehr⁶⁹¹⁵ çeriki bilen⁶⁹¹⁶ Mervǵa yığıla kelsünler dep ve özi Mervǵa barıp ve Témür Sultān Semerqanddın (2) kélip⁶⁹¹⁷ koşulup henüz özge⁶⁹¹⁸ sultānlar⁶⁹¹⁹ koşulmaydur erdiler ki Şāh İsmā‘il Merv nevhāsiǵa keldi.

Şā{h}-baht Hānnıñ Hōrāsānǵa barıp (3) Tēñri Te‘ālā ‘ināyeti bilen ol-ki mücādele {vü} muqātele bolǵay fetḥ bolǵanı⁶⁹²⁰

sebz olmadı hēç bos{t}ānı

kim körmedi āfet ḥazānnı

koymadı çimende serv ü revān

kim ...⁶⁹²¹ (4) zaḥm u ...⁶⁹²² teberdın

her nē zamānǵa niyāzı erür

⁶⁹⁰⁷ *bēglerni: P bēgler*

⁶⁹⁰⁸ *Hezāre ēliniñ: T Hezāreniñ*

⁶⁹⁰⁹ *turar: P'de yok.*

⁶⁹¹⁰ *yeri berk yerlerdür: T yerleri berkdür*

⁶⁹¹¹ *tapa almay: P tapalmadı*

⁶⁹¹² *Herātka: T Herātǵa*

⁶⁹¹³ *Şāh İsmā‘il ‘Irāqđın çerik tartıp Hōrāsān ser-haddıǵa yakın keldi: P'de yok.*

⁶⁹¹⁴ *ki: T kim*

⁶⁹¹⁵ *Türkistān ve Māverāü’n-nehr: T Māverāü’n-nehr ve Türkistān*

⁶⁹¹⁶ *bilen: P'de yok.*

⁶⁹¹⁷ *kélip: P çıǵıp*

⁶⁹¹⁸ *henüz özge: P'de yok.*

⁶⁹¹⁹ *sultānlar: P sultān*

⁶⁹²⁰ *Şā{h}-baht Hānnıñ Hōrāsānǵa barıp Tēñri Te‘ālā ‘ināyeti bilen ol-ki mücādele {vü} muqātele bolǵay fetḥ bolǵanı: T Şāh İsmā‘ilniñ Şāh-baht Hān üstige kélip ğālib bolup Şāh-baht Hānnıñ şehādet zikride*

⁶⁹²¹ ...: P

⁶⁹²² ...: P

her şem‘-i mezārğa güdāzı èrür

bu dehrde bar muvaẓẓaḥ gāhī

kim⁶⁹²³

... ..⁶⁹²⁴ (5) bu sifle-yi sipihri

têgir(?) bādı⁶⁹²⁵

Bu ḥāl-i mü‘eyyedi ve bu maḳāl-ı⁶⁹²⁶ mışdāḳı Şāh-baḥt Ḥānnı⁶⁹²⁷ ḥālıdur ki tārīḥ tokuz yüz on altıda (6) şa‘bān ayının yegirmi yétisinde cum‘a küni⁶⁹²⁸ vāḳi‘ boldı ve ol pādīşāh⁶⁹²⁹ érdi kemāl-i übbehet ve gāyet şevket ü miknetde⁶⁹³⁰ ve şecā‘at u cihān- (7) -güşālıḳda⁶⁹³¹ ‘adīmü’l-mişāl érdi ammā çün hēç tedbīr-i⁶⁹³² taḳdīrğa muvāfıḳ tüşmeydür érdi⁶⁹³³ ol ḥān-ı ‘ālī-şān cezm tarīḳin mer‘ī tutmay⁶⁹³⁴ Şāh İsmā‘ilni (8) kavar üçün çıḡıp⁶⁹³⁵ şehādet taptı. Bu icmāl-i mufaşşalı⁶⁹³⁶ oldur kim⁶⁹³⁷ çün Şāh-baḥt Ḥān⁶⁹³⁸ İsmā‘ilniñ haberini tapıp sultānlargā (9) Qazğan bilen haber yiberdi ki bat⁶⁹³⁹ Māverāü’n-nehr⁶⁹⁴⁰ ve Hışār ve⁶⁹⁴¹ Andigān ve Taşkend ve Türkistān

6923: P

6924: P

6925: P

6926 maḳāl-ı: P ḥāl-ı

6927 Ḥānnı: T Ḥān

6928 küni: P kün

6929 pādīşāh: P pādīşāhı

6930 miknetde: P miknet

6931 cihān-güşālıḳda: P cihān-güşālıḳ

6932 hēç tedbīr-i: P’de yok.

6933 tüşmeydür érdi: T tüşmedi

6934 tutmay: T tutmadı

6935 çıḡıp: T çıḡıp

6936 mufaşşalı: P mufaşşal

6937 kim: P’de yok.

6938 Ḥān: P’de yok.

6939 ki bat: P’de yok.

6940 Māverāü’n-nehr: P Māverāü’n-nehrğa

6941 ve: P’de yok.

çeriki⁶⁹⁴² bilen Mervğa⁶⁹⁴³ koşula kelsünler ve özi (10) Herātdın Mervğa nüzül kıldı. Şāh İsmā‘ıl hem Meşhed sarıdın kélip⁶⁹⁴⁴ Merv sarı⁶⁹⁴⁵ kal‘anını kıble sarısında tüşüp neçe kün Şāh-[baht Hān] (11) eli dīvār-bestdın tüşüp⁶⁹⁴⁶ ekser ma‘rekede Şāh⁶⁹⁴⁷ İsmā‘ıl elige gālib bolup köp Kızılbaşnı maqtül kıldılar ve Dāne Muḥammed değen ki Şāh İsmā‘ılın a‘zam⁶⁹⁴⁸ ümerāsıdın érdi tutup keltürdiler ki tamām esliḥa vü kīmāki vü atınını egeri altundın érdi⁶⁹⁴⁹ bu ḥālnı Şāh-baht Hān nuşret u zaferğa ḥaml kıldı. Çün Şāh İsmā‘ıl kördi ki (12) dīvār-best arasında hēç iş kıla almas⁶⁹⁵⁰ Tēmür Sultān Semerḳanddın kélip⁶⁹⁵¹ Mervğa kirip özge sultānlar hem müte‘ākıb kēledür⁶⁹⁵² Merv nevāḥī- (13) -sıdın⁶⁹⁵³ köçüp elçi yiberip ḥāndın ‘özü-ḥāhlık kıldı ki küstāhlık yüzidin bu vilāyetğa kélip⁶⁹⁵⁴ emdi sizniñ (14) bilen⁶⁹⁵⁵ şafā kılıp mürāca‘at kılduḳ. Bu sözni Şāh-baht Hān anıñ⁶⁹⁵⁶ za‘fiğa delālet kılıp kēyiniçe kava çıḳdı. Her neçe [bēgleri māni‘] (15) boldılar kim⁶⁹⁵⁷ bu yağıñıñ soñınça⁶⁹⁵⁸ barmaḳ oḥşamas ança şabr kılıñ ki⁶⁹⁵⁹ sultānlar bilen çerik yetsün anıñ [kavmağı kayan bargu]- (16) -sıdur. Şāh-baht Hānnıñ⁶⁹⁶⁰ çün⁶⁹⁶¹ maḥallı⁶⁹⁶² yetip érdi ol sözlerğa māni‘ bolmay dēdi: mēni⁶⁹⁶³ sultānlar minnetiğa salur-siz ki⁶⁹⁶⁴ tañla dēgey- (17) -ler ki⁶⁹⁶⁵ biz kélip Kızılbaşnı kaçurduḳ ve bu altun kümiş ki⁶⁹⁶⁶ öz ayağı⁶⁹⁶⁷ bilen ‘Irāḳdın kéliptür qolumdın çıkarur-siz⁶⁹⁶⁸. **el-kıssa** (18) Her neçe māni‘ boldılar

6942 çeriki: T çerikini

6943 Mervğa: P'de yok.

6944 kélip: P'de yok.

6945 sarı: T'de yok.

6946 tüşüp: T çıkıp

6947 Şāh: P Şā(h)

6948 a‘zam: T ‘azīm

6949 tutup keltürdiler ki tamām esliḥa vü kīmāki vü atınıñ egeri altundın érdi: P'de yok.

6950 kıla almas: P kılalmas

6951 kélip: P'de yok.

6952 kēledür: T kēledürler

6953 nevāḥīsidin: P nevāḥīside

6954 kélip: T kēldük

6955 bilen: P birlen

6956 anıñ: P (a)nıñ

6957 kim: P'de yok.

6958 soñınça: P'de yok.

6959 ki: T kim

6960 Hānnıñ: T Hānga

6961 çün: P'de yok.

6962 maḥallı: T maḥall

6963 mēni: P'de yok.

6964 ki: T kim

6965 ki: T kim

6966 ki: T kim

6967 ayağı: P ayağı

6968 çıkarur-siz: T çıkar

müfid tüşmey⁶⁹⁶⁹ çèrik ol⁶⁹⁷⁰ mazanne bilen ki⁶⁹⁷¹ Şāh İsmā'īl kaçtı dèp obruk subruk⁶⁹⁷² kal'adın çıgıp atları- (19) -nı⁶⁹⁷³ yanıda argamçiler bağlap èrdiler kim tapuçak⁶⁹⁷⁴ atlar⁶⁹⁷⁵ olca⁶⁹⁷⁶ tutgaylar ve çün Şāh-baht Hān oñ ve sol (20) tertīb bèrmey Kızılbaş kèyinçe çıgıp Maḥmūdīga⁶⁹⁷⁷ kim⁶⁹⁷⁸ Mervdin⁶⁹⁷⁹ añaça⁶⁹⁸⁰ bès şer'ī yoldur⁶⁹⁸¹ yèti⁶⁹⁸² **252**^[95a] (1) Kızılbaş maşāff üçün müheyyā yasap turup èrdi⁶⁹⁸³ çün kördi ki⁶⁹⁸⁴ çèriki⁶⁹⁸⁵ cılavsız yètti ol yasal bilen cılav koyup çün oñ (2) ve sol muḥarrer yok èrdi. Lā-cerem hezīmet⁶⁹⁸⁶ boldılar ve⁶⁹⁸⁷ Şāh-baht Hān⁶⁹⁸⁸ ḥavāşşıdın⁶⁹⁸⁹ bès, altı yüz kişi⁶⁹⁹⁰ bile èrdiler tā ol (3) zamān ki⁶⁹⁹¹ tende ramaqları bar èrdi gūşış u muḥārebedin taḫşīr kılmadılar. **el-kışşa** Ol cemā'at be-tamām⁶⁹⁹² maḫtūl bolup Şāh-baht Hān (4) hem şehādet taptı.

ecel yètkende öyde tursa bolmas

ölümga çāreī tedbīr tapılmas

tapar-mèn köp gırre bolma

ki köp maḡrūr bar{1}dı bir zamānda

⁶⁹⁶⁹ *tüşmey*: T *tüşmedi* ve
⁶⁹⁷⁰ *ol*: P'de yok.
⁶⁹⁷¹ *ki*: T *kim*
⁶⁹⁷² *subruk*: T *subru[k]*
⁶⁹⁷³ *atlarını*: P *atlarını*
⁶⁹⁷⁴ *P+at*
⁶⁹⁷⁵ *atlar*: T *at*
⁶⁹⁷⁶ *olca*: T *olça*
⁶⁹⁷⁷ *Maḥmūdīga*: P *Maḥ[mūdīga]ça*
⁶⁹⁷⁸ *kim*: P'de yok.
⁶⁹⁷⁹ *Mervdin*: T *Merv[din]*
⁶⁹⁸⁰ *añaça*: P *aña*
⁶⁹⁸¹ *şer'ī yoldur*: P *şer'īdür*
⁶⁹⁸² *P+< kızıl (baş?)>*
⁶⁹⁸³ *turup èrdi*: P *èrdi turup*
⁶⁹⁸⁴ *kördi ki*: T *kör[di ki]*
⁶⁹⁸⁵ *çèriki*: T *çèrik*
⁶⁹⁸⁶ *hezīmet*: T *hez[īmet]*
⁶⁹⁸⁷ *ve*: T'de yok.
⁶⁹⁸⁸ *Hān*: P'de yok.
⁶⁹⁸⁹ *ḥavāşşıdın*: P *ḥavāşşdın*
⁶⁹⁹⁰ *T+kim*
⁶⁹⁹¹ *ki*: P'de yok.
⁶⁹⁹² *be-tamām*: T *tamām*

(5) bar êrdi hānga hem köp re'y {ü} tedbîr

kıla bilmedi hîle vaqt-i taqdîr

każâ çün yêtse gerdündin ser-â-ser

(?)yâr-ı 'âkıl ölüktür hem ger

(6) Çün ol hân-ı 'ālî-şānga hasb-i taqdîr bilen ol⁶⁹⁹³ türlük hāl vāki' boldı ki⁶⁹⁹⁴ ma'rekedin Têmür Sultân ba'zı bēgleri⁶⁹⁹⁵ ki⁶⁹⁹⁶ ol deryā-yı belādın⁶⁹⁹⁷ (7) sâhil-i necâtka⁶⁹⁹⁸ yêtip êrdiler çün Mervğa yéttiler 'Ubeydu'llāh Sultân az kişi bilen Hîşârdın kélip koşuldı⁶⁹⁹⁹ (8) ve Merv kal'asında zamānı tevaqquf kıldılar ki şāyed haberi hāndın⁷⁰⁰⁰ tapğaylar⁷⁰⁰¹. Çün āsârı peydā⁷⁰⁰² bolmay⁷⁰⁰³ Kızılbaş⁷⁰⁰⁴ sürenni her taraf- (9) -tın⁷⁰⁰⁵ kulakka⁷⁰⁰⁶ yête başladı zarûreten ol êki sultân cem'i bēgler bilen ol⁷⁰⁰⁷ kal'adın çıgıp çöl yolu⁷⁰⁰⁸ bilen Ceyhûn⁷⁰⁰⁹ (10) yakasığa⁷⁰¹⁰ kélip 'ubûr kılip Buḥārâğa keldiler⁷⁰¹¹ 'Ubeydu'llāh⁷⁰¹² Sultân Buḥārâda⁷⁰¹³ turup Têmür Sultân Semerḳandğa bardı.

-
- 6993 ol: T [ol]
6994 ki: T'de yok.
6995 bēgleri: T bēgler
6996 ki: P'de yok.
6997 belādın: P (belā)dın
6998 necâtka: T n[ecâtka]
6999 koşuldı: T koşuld[ı]
7000 haberi hāndın: P hân haberi
7001 tapğaylar: T tapğaylar
7002 peydā: T pey[dā]
7003 bolmay: T bolma[y]
7004 baş: P'de yok.
7005 taraftın: T tarafdın
7006 kulakka: P kulak(k)a
7007 bēgler bilen ol: T [bēgler bilen ol]
7008 yolu: P yol
7009 Ceyhûn: P C[eyhûn]
7010 yakasığa: P yakasıda
7011 keldiler: T keldi[ler]
7012 'Ubeydu'llāh: P 'Ube(y)du'llāh
7013 Buḥārâda: P Buḥārā

Tèmür Sultān (11) ‘Ubeydu’llāh Sultān çerik bilen Ebū’l-ḥasan üstige yibergenî zikride⁷⁰¹⁴

Çün kelime-yi kerīme *tenzi ‘u’l-mulke mimmen teşā ‘u*⁷⁰¹⁵ muktezāsı bilen *tuzillu men teşā*⁷⁰¹⁶ kār-ḥānesiniñ⁷⁰¹⁷ (12) ferrāşları Şāh-baht Ḥānnıñ⁷⁰¹⁸ bisāt-ı salṭanatını⁷⁰¹⁹ yığışturdılar. Mālik ü⁷⁰²⁰ memālik icād u⁷⁰²¹ inşā-yı dīvānınıñ⁷⁰²² münşileri ve Allāh *tū ‘ti’l-mulke men teşā ‘u*⁷⁰²³ iktizāsı bilen menşūr (13) *innā ce ‘alnāke ḥalīfeten fī’l-arḍı faḥkum beyne’n-nāsi bi’l-ḥaqqını*⁷⁰²⁴ ḥazret-i ḥākān-ı a‘zam mevlā-yı mülükü’l-Türk⁷⁰²⁵ ve’l-‘Acem Ebū’l-ḥayr Süyünç Ḥvāce Ḥān atığa bitidiler. (14) [Bu söz beyānı] oldur ki⁷⁰²⁶ çün Şāh-baht Ḥāndın ḥaber keldi ki⁷⁰²⁷ Şāh İsmā‘īl ‘Irāqđın Ḥorāsānga kēledür anıñ def‘i (15) üçün teveccüh k[ılmağ] kerek. Ḥazret-i ḥākān-ı a‘zam ‘asākir-i gerdün-me‘āsir bilen müteveccih boldı⁷⁰²⁸ ve çün⁷⁰²⁹ Seyḥūndın ötüp⁷⁰³⁰ Semerḳandğa (16) yakın yētiler muvaḥḥiş ḥaber yētti ki⁷⁰³¹ Şāh-baht Ḥān sultānlar üçün mevḳūf bolmay⁷⁰³² cezm tarīḳın mer‘ī tutmadı⁷⁰³³ Şāh İsmā‘īlni (17) kava çığıptur ve⁷⁰³⁴ ol kemīndin⁷⁰³⁵ çığıp ḡalib bolup Şāh-baht Ḥān şehādet tapıptur. Lā-cerem mülk işi müste‘şal bolmasun dep⁷⁰³⁶ ekābir ü eşrāf u⁷⁰³⁷ a‘yān (18) çığıp

⁷⁰¹⁴ *Tèmür Sultān ‘Ubeydu’llāh Sultān çerik bilen Ebū’l-ḥasan üstige yibergenî zikride: T [ḥ]azret-i ḥākān-ı a‘zam cülūsı dāru’s-salṭanat Semerḳandda ve vaḳāyi’i ki ol mābeynde ḥasb-i taḳḍīr bilen zuhūrğa keldi*

⁷⁰¹⁵ *tenzi ‘u’l-mulke mimmen teşā ‘u*: P’de yok.
Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Dilediğinden de mülkü çeker alırsın."

⁷⁰¹⁶ *tuzillu men teşā ‘u*: P’de yok.
Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Dilediğini zelil edersin."

⁷⁰¹⁷ *kār-ḥānesiniñ*: P *kār-ḥān(e)siniñ*

⁷⁰¹⁸ *Ḥānnıñ*: P *Ḥān*

⁷⁰¹⁹ *salṭanatını*: P *salṭanatı*

⁷⁰²⁰ *Mālik ü*: P’de yok.

⁷⁰²¹ *u*: P’de yok.

⁷⁰²² *dīvānınıñ*: P *dīvānı*

⁷⁰²³ *ve Allāh tū ‘ti’l-mulke men teşā ‘u*: P *şi ‘r*
Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Mülkü dilediğine verirsın."

⁷⁰²⁴ *innā ce ‘alnāke ḥalīfeten fī’l-arḍı faḥkum beyne’n-nāsi bi’l-ḥaqqını*: T *innā ce ‘alnāke fī’l-arḍı ḥalīfeten faḥkum beyne’n-nāsi bi’l-ḥaqqını*, P’de yok.

Kur’ân-ı Kerim, 38. Sâd Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Gerçekten biz seni yeryüzünde halife kıldık. O hâlde insanlar arasında hak ile hükmet."

⁷⁰²⁵ *mülükü’l-Türk*: T *mülük-i ‘Arab*

⁷⁰²⁶ *ki*: T *kim*

⁷⁰²⁷ *ki*: T *kim*

⁷⁰²⁸ *boldı*: T *boldılar*

⁷⁰²⁹ *ve çün*: P’de yok.

⁷⁰³⁰ *ötüp*: P’de yok.

⁷⁰³¹ *ki*: T *kim*

⁷⁰³² *mevḳūf bolmay*: P’de yok.

⁷⁰³³ *tutmadı*: T *tutmay*

⁷⁰³⁴ *ve*: P’de yok.

⁷⁰³⁵ *kemīndin*: P *kemīn*

⁷⁰³⁶ *mülk işi müste‘şal bolmasun dep*: P’de yok.

devlet-i⁷⁰³⁸ hākān-ı a‘zamı istikbāl kılıp cum‘a küni ol cenāb şehrgā kirip Tēmür Bēg mescid-i cāmī‘de hıṭbeni (19) hākān-ı a‘zam ism-i şerīfī bilen⁷⁰³⁹ zīb ü zīnet bērdiler ve⁷⁰⁴⁰ ol ḥazret Ak-serāda⁷⁰⁴¹ [nüzū]l kılıp selāṭin u beyler ü ekābir ü eşrāf tehniyet tarīḳin (20) becā kēltürüp nişārlar kılıp taht⁷⁰⁴² ol hākān-ı a‘zam vücūdın yana zīver taptı ve ol ḥazret [...]ni⁷⁰⁴³ sultānlarğa müsellemler tuttı. Hışār memālikini (21) Ḥamza Sultān⁷⁰⁴⁴ ve⁷⁰⁴⁵ Mehdī Sultān bile⁷⁰⁴⁶ evlādılarına bērdi ve Buḥārānı ‘Ubeydu’llāh⁷⁰⁴⁷ Sultānğa müfevvez kıldı ve Kiş ve Naḥşeb ve Huzār ve⁷⁰⁴⁸ Derbend **253**^{195b1} (1) tevābi‘ni Ceyḥūn yaḳasığa dēginç⁷⁰⁴⁹ Tēmür Sultānğa⁷⁰⁵⁰ müfevvez⁷⁰⁵¹ etti ḥalāyık barça emn ü amānda⁷⁰⁵² boldılar ve çün⁷⁰⁵³ bir neçe vaḳt bu ḥāldın ötti⁷⁰⁵⁴ Tēmür Sultān⁷⁰⁵⁵ (2) Şāh İsmā‘īl bilen barış kēliş kılıp⁷⁰⁵⁶ Şāh İsmā‘īl, Sindī Bēg bin⁷⁰⁵⁷ Kādī ‘İsā ve H‘āce Maḥmūd-ı Surḥnı yiberdi. Yaraş sözini (3) ortağa salıp⁷⁰⁵⁸ bu ma‘nā ḥazret-i hākān-ı a‘zamğa muvāfiḳ mizāc⁷⁰⁵⁹ tüşmey dēdi ki⁷⁰⁶⁰: kişi bizniñ bilen ḥānlık bolup hem dīn düşmeni⁷⁰⁶¹ bolḡay (4) neçük anıñ bilen yaraşsa bolḡay⁷⁰⁶². Bu cihetdin Tēmür Sultān ba‘zı maḥallda ḫilāf re‘y ḥazret-i hākān-ı a‘zam ḥayāl⁷⁰⁶³ fāsīd öziğe yol bērdi. (5) Lā-cerem etrāfdın a‘dā-yı devlet ḥurūc kıldılar ve Moḡol ve Çagatay ki⁷⁰⁶⁴ Özbek sultānları bilen bēglerge⁷⁰⁶⁵ mülāzım ērdi-

7037 u: T'de yok.

7038 çıḡıp devlet-i: P hān

7039 şerīfī bilen: T şerīfīğa

7040 ve: P'de yok.

7041 Ak-serāda: P Ak-ser(ā)da<r>

7042 taht: P'de yok.

7043 [...]ni: P , T

7044 Sultān: P Sul(t)ān

7045 ve: T'de yok.

7046 Sultān bile: T Sultānğa

7047 ‘Ubeydu’llāh: P ‘Ube(y)du’llāh

7048 ve: T'de yok.

7049 dēginç: P'de yok.

7050 Sultānğa: P Sultān

7051 müfevvez: P müfevviž

7052 amānda: P amān

7053 çün: P'de yok.

7054 P+ve ba‘zı bu ḥāldın

7055 Tēmür Sultān: P'de yok.

7056 kılıp: P'de yok.

7057 bin: P -dīn

7058 salıp: T saldı

7059 mizāc: P'de yok.

7060 ki: P'de yok.

7061 düşmeni: P düşmenni

7062 bolḡay: P bolup

7063 ḥayāl: T ḥayālāt

7064 ki: P'de yok.

(6) -ler barça yüz⁷⁰⁶⁶ öyürüp⁷⁰⁶⁷ Bebür Mîrzâ sarı bardılar ve⁷⁰⁶⁸ ol Şâh İsmâ'îlgâ noker bolup qalın Kızılbaş⁷⁰⁶⁹ belki ekser çerikini⁷⁰⁷⁰ (7) aña қоşup ol Hîşâr üstige yörüdi.

Hamza Sulţân ve Mehdî Sulţân, Bebür Mîrzâ bilen uruşup hasb-i taqđîr bilen şehâdetka fâyiz bolğanları ve ba'zı hâlât-ı ğarîbe ki vuķû' taptı Melik-i Mennân taqđîri⁷⁰⁷¹

sipîhr qaysı yetti servni ki sebz etti quruttı âhir ve qoymadı bolğay ol âzâd [...] çarh-⁷⁰⁷² (8) -nı kişige tâc-ı salţanat bérđi ki bende-yi hâdişedin qılmadı bî-dâd⁷⁰⁷³

‘Āķıbetü’l-emr beķā kıyaşı ufķ-ı fenāğa⁷⁰⁷⁴ ğurûb kılur ve ħayât mezra‘ı memât (9) rāsı bilen üzülür ve hēç⁷⁰⁷⁵ serv-qaddniñ nihâli ‘ömr cûy-bârıda⁷⁰⁷⁶ qadd tartmadı ki ħarîf⁷⁰⁷⁷ nekbeti bilen anı⁷⁰⁷⁸ münĥanî qılmadı. Her kim aķdâĥ aķdâĥnı şurb-ı meserret⁷⁰⁷⁹ (10) ü amānıdın nûş kılur nâ-çâr bu rûzgâr-ı nâ-sâz-kâr⁷⁰⁸⁰ aña ke’sdin⁷⁰⁸¹ ğumûm u⁷⁰⁸² nâ-kāmlıķ şarâbını içürür. Bu qavl-i⁷⁰⁸³ mü’eyyedi ve bu hâl-ı mü’ekkedî⁷⁰⁸⁴ o- (11) -ldur ki⁷⁰⁸⁵ çün Bebür Mîrzâ Kızılbaş mededi bilen Hîşâr üstige yörüdi⁷⁰⁸⁶ Moğol ve Çaqatay ki⁷⁰⁸⁷ Özbek ulusı arasında bar érđi⁷⁰⁸⁸ barça

⁷⁰⁶⁵ *béglerge*: T *béglerğa*

⁷⁰⁶⁶ *barça yüz*: P *bu söz(?)*

⁷⁰⁶⁷ *öyürüp*: T *évürüp*

⁷⁰⁶⁸ *ve*: P'de yok.

⁷⁰⁶⁹ *baş*: P *başnı*

⁷⁰⁷⁰ *çerikini*: P *çerikni*

⁷⁰⁷¹ **Hamza Sulţân ve Mehdî Sulţân, Bebür Mîrzâ bilen uruşup hasb-i taqđîr bilen şehâdetka fâyiz bolğanları ve ba'zı hâlât-ı ğarîbe ki vuķû' taptı Melik-i Mennân taqđîri**: P'de yok.

⁷⁰⁷² *âzâd [...]* çarĥ(?): P

⁷⁰⁷³ *sipîhr qaysı yetti servni ki sebz etti quruttı âhire qoymadı bolğay ol âzâd [...]* çarĥnı(?) kişige tâc-ı salţanat bérđi ki bende-yi hâdişedin qılmadı bî-dâd: T'de yok.

⁷⁰⁷⁴ *fenāğa*: P *fenā*

⁷⁰⁷⁵ *ve hēç*: P'de yok.

⁷⁰⁷⁶ *nihâli ‘ömr cûy-bârıda*: P *cûy-bâr ‘ömrî*

⁷⁰⁷⁷ *T+aşl-ı ħarîf*

⁷⁰⁷⁸ *anı*: P'de yok.

⁷⁰⁷⁹ *meserret*: P'de yok.

⁷⁰⁸⁰ *nâ-sâz-kâr*: P *nâ(-sâz-kâr)*

⁷⁰⁸¹ *aña ke’sdin*: P'de yok.

⁷⁰⁸² *u*: P'de yok.

⁷⁰⁸³ *qavl-i*: T *maqāl*

⁷⁰⁸⁴ *mü’ekkedî*: P *mü’ekkedde*

⁷⁰⁸⁵ *ki*: T *kim*

⁷⁰⁸⁶ *çün Bebür Mîrzâ Kızılbaş mededi bilen Hîşâr üstige yörüdi*: P'de yok.

⁷⁰⁸⁷ *ve Çaqatay ki*: P'de yok.

hukûk-ı ni‘metni nisyân tākıda⁷⁰⁸⁹ koyup yağı bolup Bebür Mîrzāğa (12) koşuldılar ve çün ‘avāmü’-n-nâsdın aña nihâyetsiz yığıldı sultānlar ki Hîşārda êrdiler bu haberni yiberip hākān-ı a‘zam, (13) Têmür Sultān bilen hâzret-i sultānü’s-selāṭīnni⁷⁰⁹⁰ {bā}-vücūd⁷⁰⁹¹ şigar-ı sinnlerğa meded yiberip ol êki çerik deryā-yı aḥḍar dēk cūşka kēlip birbirige (14) muḳābil bolup andaḳ uruş boldı ki⁷⁰⁹² yēr naṭ‘ı⁷⁰⁹³ mübārizler⁷⁰⁹⁴ kanıdın gül-gün bolup başlar topı kēbi meydānda⁷⁰⁹⁵ yumalanıp at (15) ayağlarını⁷⁰⁹⁶ çevgānı ḍarbıdın üledi⁷⁰⁹⁷ ve felek-i hūn-rîz bā-vücūd bî-raḥmlıḳ ma‘reke ölüklere üçün şafaḳdın [kan yığıldı] (16) ve çün devlet⁷⁰⁹⁸ kuyaşığa⁷⁰⁹⁹ endek küsūfı bar êrdi andın ki felek-i münḳalibniñ inḳılāb ‘âdetidür sultānlar maḡlūb bolup muḥāliflerğa⁷¹⁰⁰ nuşret-i muvāfiḳ boldı (17) ve Têmür Sultān ve hâzret-i sultānü’s-selāṭīn⁷¹⁰¹ her ḳaysı yoldın yanıp hākān-ı a‘zamğa koşuldılar ve⁷¹⁰² Hamza Sultān ve Mehdî Sultān sākî-yi ecel (18) eligidin şerbet-i şehâdet içip ‘âlem-i beḳāğa sitem ḳılıcı vāsıtası bilen bardılar.

barur dünyā gehî şūriş gehî şerr

ḳuruttı āḥir ...⁷¹⁰³ (19) ...⁷¹⁰⁴ şafā vü bî-vefālıḳdur aña işi

vefā èylemedi bu dünyā-yı dūn

çi sultān-ı cihān çi şāh ...⁷¹⁰⁵

-
- 7088 *bar êrdi*: P *bar (êr)di*
7089 *tākıda*: P *tākında*
7090 *sultānü’s-selāṭīnni*: P *sultānü’s-selāṭīn*
7091 *{bā}-vücūd*: P’de yok.
7092 *ki*: T *kim*
7093 *yēr naṭ‘ı*: P’de yok.
7094 *P+bilen*
7095 *mejdānda*: P *mejdānıda*
7096 *ayağlarını*: P *ayağlarını*
7097 *üledi*: T *uşaldı*
7098 *devlet*: P’de yok.
7099 *kuyaşığa*: P *kuvaş*
7100 *muḥāliflerğa*: P *muḥālifler*
7101 *sultānü’s-selāṭīn*: T *sultān-ı selāṭīn*
7102 *ve*: P’de yok.

7103: P

7104: P

el-kıssa Çün sultānlarğa o- (20) -l-türlük hālāt vāki‘ boldı Bebü Mīrzā Kızılbaş mededi⁷¹⁰⁶ bilen ve ol-kim be-tamām⁷¹⁰⁷ el ve⁷¹⁰⁸ ulus Moğol ve Çağataydın tamām⁷¹⁰⁹ aña koşuldılar kuvvet tapıp (21) Māverāü’n-nehrğa yörüdi ve ol maħallda ki⁷¹¹⁰ ‘Ubeydu’llāh Sultān Qarşıda erdi çün ol Derbendtin⁷¹¹¹ ötüp Huzār ve Qarşığa yetti hākān-ı a‘zam²⁵⁴^[96a] (1) öz havāşşı⁷¹¹² bilen Semerqanddın Yāmğa⁷¹¹³ yetip her neçe⁷¹¹⁴ sultānlar ve bēglerğa kişi yiberdi ašlā ‘asākir⁷¹¹⁵ kēlmediler nē ol fırsatda Şāh-baht Hān bilen sultānların⁷¹¹⁶ (2) şehādet tapkanıdın vāhime barçağa⁷¹¹⁷ istilā tapıp erdi ve barça yerlig sipāhī ve ra‘iyyet muħālif bolup erdiler Özbek eli firārni özlerige qarār bērip erdiler⁷¹¹⁸ ve çün Bebü Mīrzā Qarşığa yetti (3) ‘Ubeydu’llāh⁷¹¹⁹ Sultān kal‘ağa kirip ol Buħārā sarı yörüdi⁷¹²⁰ erse⁷¹²¹ ‘Ubeydu’llāh Sultān kal‘adın çığıp çöl yolu bilen Türkistān sarı bardı ve özge sultānlar ve beyler Soğddın ve her yerde ki bar erdiler⁷¹²² Türkistān sarı müteveccih boldılar (4) ve ba‘zı el hākān-ı⁷¹²³ a‘zam çerikidin ayrılıp bardılar. Lā-cerem hāzret-i hākān-ı a‘zam zamīr-i münirğa ötti ki⁷¹²⁴ bir neçe vakt uruşnı (5) mevķūf etip⁷¹²⁵ hūkmi bilen ‘amel kılmak kerek⁷¹²⁶ ve ol mevzi‘dın yanıp Semerqanddın müte‘alliklerni eltip Ceyhündin ötüp⁷¹²⁷ Türkistānda (6) sākīn⁷¹²⁸ bolup bir neçe maħall zamāne-sāzlıknı şī‘ār kıldılar ve tamāmı havātīn u selāṭīn⁷¹²⁹ anda yığılıp muntazır⁷¹³⁰ erdiler ki⁷¹³¹

-
- 7105: P
- 7106 mededi: P meded
- 7107 be-tamām: T tamām
- 7108 el ve: P'de yok.
- 7109 tamām: P'de yok.
- 7110 ki: P'de yok.
- 7111 Derbendtin: T Derbenddin
- 7112 havāşşı: P havāşş
- 7113 Semerqanddın Yāmğa: P Semerqandğa
- 7114 her neçe: P'de yok.
- 7115 ‘asākir: P ‘asākirğa
- 7116 Hān bilen sultānların: P hānların
- 7117 barçağa: P'de yok.
- 7118 Özbek eli firārni özlerige qarār bērip erdiler: P'de yok.
- 7119 ‘Ubeydu’llāh: P ‘Ube(y)du’llāh
- 7120 yörüdi: P yöridi
- 7121 erse: P'de yok.
- 7122 Türkistān sarı bardı ve özge sultānlar ve beyler Soğddın ve her yerde ki bar erdiler: P'de yok.
- 7123 hākān-ı: P hān-ı
- 7124 ki: T kim
- 7125 T+[... ..]
- 7126 ‘amel kılmak kerek: P'de yok.
- 7127 müte‘alliklerni eltip Ceyhündin ötüp: T müte‘allik[lerni eltip Ceyhündin ötü]p
- 7128 sākīn: P sākīn
- 7129 kıldılar ve tamāmı havātīn u selāṭīn: T kıldı[lar ve tamāmı havātīn u selāṭī]n

ğaybdın nè (7) zāhir bolğay dēp bu tarafdın Bebür Mīrzā⁷¹³² vilāyetka kirip memālikğa mutaşarrıf boldı⁷¹³³ ammā ğaflet yüzidin özi çeriki andağ⁷¹³⁴ (8) ‘ayş {u} ‘işretğa⁷¹³⁵ meşğül boldılar ki⁷¹³⁶ ol-türlük ki bā-vücūd ol-ki⁷¹³⁷ özi irtikāb-ı hamrğa mürteki bolmas ěrdi memālik meftūh kıldım⁷¹³⁸ (9) dēp hamr içmekke⁷¹³⁹ iştiğāl kılıp bēgleri bilen havāşşları bilen⁷¹⁴⁰ belki be-tamām⁷¹⁴¹ nökerleri ‘ayş u temāşāğa köñül bērip⁷¹⁴² kavm-i Lūt (10) şi‘ārını pīşe kıldılar ve andın ğāfil qaldı kim⁷¹⁴³ mülk ēgeleri kulaq yanında sālīm turupturlar. Bā-vücūd ol-kim bir nevbet (11) hānlar⁷¹⁴⁴ Taşkend üstige barıp envā‘ tefrika Bebür Mīrzānıñ vāki‘ boldı ğāyet ğafletdin pervā kılmadı tekebbürdin ki (12) hemīşe öz düşmend{in} sağındı za‘f özi zebūn çün ...sañ memālikke sēn şehriyār-i tegāfūl-şi‘ār ētmey zevī-yi fūnūn ki kördük (13) besī şāh-ı ğaflet-şi‘ār ki öldürdi devletni boldı dün.

şāh⁷¹⁴⁵ [... ..]

(14) Çün h[asb-i] taqdīr bilen hānlar ve sulţānlar vaqt üçün bir nēçe maħall zamāne-sāzlık kılıp ol kış ki her nev‘ iktizā felek(?) (15) ēyledi Türkistānda ötkerdiler. Çün şitā faşl{ı} ötüp husrev-i encüm sipāh ya‘nī kuyaş çün kışlağındın hamel merğ-zārıda (16) har-ğāhını tiktı. Hānlar sākīn-i⁷¹⁴⁶ Türkistāndın teşhīr-i⁷¹⁴⁷ memālikke ‘āzim boldılar. O{ı} cümledin ‘Abdu’llāh Sulţān özi (17) havāşş bilen Buħārāğa barıp ‘Abdu’llāh Sulţān ol nevāhīde üç, dört miñ kişi qazaq yosunluq yörür⁷¹⁴⁸ (18) ěrdi. Bebür Mīrzā kēyindin haber alıp ilğar yosunluq qavup Kōl Mülkde ki Hayrābād Qarakōl ortasında vāki‘ boldı (19) ve çün qaravullar birbirini körüp çerik serdārları bu ma‘nādın haber-dār boldılar çerik ta‘biyesi bilen za‘ūf tesviyega (20) iştiğāl kıldılar.

7130 muntazır: P'de yok.

7131 ki: T kim

7132 bu tarafdın Bebür Mīrzā: T [bu tarafdın Bebür Mīrzā]

7133 boldı: P bolup

7134 andağ: T andağ

7135 ‘ayş {u} ‘işretğa: T [‘ayş {u} ‘işret]ka

7136 ki: T'de yok.

7137 ki: T kim

7138 kıldım: T kıldı

7139 içmekke: T içmekğa

7140 bilen: T'de yok.

7141 be-tamām: T tamām

7142 bērip: T koyup

7143 qaldı kim: P qaldı qayu(?)

7144 T nüshası burada kesilmiştir.

7145 Başlık silik çıktığı için okunamamıştır.

7146 sākīn: P sākīn

7147 teşhīr: P teşhīr

7148 yörür: P yörüdi

Oñ ve solnı ƙolnı müretteb ƙılıp êki fülâd tağ kēbi şaff tartıp êki deryâ-yı demân dēk ki (21) şarşar yēlidin temevvücğa kirdiler.

şî‘r

êki yand{a} çü yētti êki sipāh

meger yēr boldı gūyā tebāh

ki yağmurı ērdi ƙılıç birle oƙ⁷¹⁴⁹

255^[96b] (1) cihān boldı rengīn elvān-ı tūƙ

Ma‘reke ƙazāsı bahādurlar cevşen u gevherdin tēmür dēk boldı ve rezm-gāh havāsı ƙılıç berƙı birlen hancer-i şā‘iƙasıdın⁷¹⁵⁰ (2) ot rengi tuttı ve çün Bebür Mīrzā çeriki ‘aded bilen ‘Abdu’llāh Sultānğa Bebür Mīrzānıñ vilāyetğa⁷¹⁵¹ ba{r}ğanını ‘arz ƙılıp (3) sultān Buḥārā{ğa} kēltürüp taht-ı salṭanatğa olturğuzdılar. Çün Semerƙanddın Bebür Mīrzā yüz ḥasret ü nedāmet bilen (4) bardı be-tamām ekābir ü eşrāf erbāb-ı kelānter vażī‘ ü şerīf barça cem‘iyyet etip H‘āce Nizām ki ‘Abdu’llāh Sultānnıñ dīvānı (5) ērdi istişvābı bilen ‘arz-dāşt ƙılıp H‘āce, Sultān İbrāhīmni ki ḥālā ḥazret-i sultānū’s-selāṭinnıñ vezīri ērdi utru (6) yiberdiler. Ol yolda Aƙ Muḥammed Sultānğa yolūƙup ol H‘āce-yi müşārün-ileyhni alıp yanıp ‘arz-dāştlarnı ‘Abdu’llāh Sultānğa (7) yiberip çün Sultān, Bebür Mīrzānıñ kēlgenidin ḥaber taptı fī’l-ḥāl Buḥārādın ılıƙap dāru’s-salṭana Semerƙandğa yētip a‘yān-ı devlet ü erkān-ı (8) sa‘ādet ittifāƙı bilen atıƙa ḥuṭbe oƙup ḥānlık atıƙa mevşūf boldı.

ḥazret-i ḥān-ı a‘zam cülūsı dāru’s-salṭanat Semerƙand ...⁷¹⁵² ki (9) ol ba-īn vācibu’t-taƙdīr bilen zuḥūrğa kēldi

7149 P+<cihān>

7150 şā‘iƙasıdın: P sā‘iƙasıdın

7151 P+<barıp -ğa>

7152 ...: P

‘Abdu’llāh Sultān taht-ı saltanatnı muhāliflerdin alıp memleketni feth kıldı érse hāzret-i (10) hāḳān-ı a‘zamğa haber yiberip ol hāzret dèdi ki: vilāyeti ki uruşup alıptur bizge dahl kılmaḳlık {üçün} Cānı (11) Bèg, Tèmür Sultān özge selātın bilen Semerḳand barıp Küçüm Hān<nı> bilen ‘Abdu’llāh Hān ittifāḳı bilen dāru’s-saltanat Semerḳandnı Küçüm Hānğa müsellemler tutup huṭbe vü sikkeni anıḡ atıḡa (12) kıldılar ammā saltanatdın ve hānlıḳdın bernāsdur. Pes ve ‘Abdu’llāh Hān Buḡārāḡa barıp memālikni selātın{ḡa} kısmet kıldılar (13) ve hāzret-i hān-ı a‘zam öz havāşş bilen Taşḳend barıp ol ḳal‘a müstaḥkem érdi Muḡammed Ḳāsım Kūh Pīr anda érdi ve Taşḳend èli aḡa mütè‘allıḳ bolup (14) ḳal‘anı istiḥkām bèrip èrdiler. Ol hāzret nèçe kün uruşup āḡirü’l-emr ḳal‘a meftūḡ bolup ba‘zı mütemerridler siyāsetḡa yèttiler ve çün (15) ol hāzret-i vilāyetni hīṭa-yi taşarrufıḡa kivürdi<ler> ve ra‘ıyyetḡa istimālet bèrip memleket<ni> yaḡı bāşed dèpdür. Beyt (16) érdi.

vücüdın memālik érdi ma‘mūr

yamanlıḳ èl arasındın bolupdur

perīşān boldılar erbāb-ı bid‘at

yana ...⁷¹⁵³ (17) dünyā taptı zīnet

Çün barça memālik muhāliflerdin érdi hāzret-i hāḳān-ı a‘zam Moḡol pādīşāhı Sultān Hān Sa‘īd def‘i üçün (18) ‘āzım bolup bā-vücūd ol-ki Moḡol çeriki ol hāzret çerikige èki bar érdi müteveccih bolup Andicān ve Aḡsiket ve Özkend ve Oş- (19) -kend {ve} Bādām ve Margīnān ve Hocend tevābi‘ vü levāḡıḳ Moḡol Hānğa ta‘alluḳ érdi ve çün hāḳān-ı a‘zam Ahengerānḡa yètti sultān ...⁷¹⁵⁴ (20) utru kèlip muḳābele vü mücādele üçün şaff tüzdi ve hān-ı a‘zam sol {ve} oḡ ḳolnı müterettib kıldı. Bahādurlar at yügürtüp⁷¹⁵⁵ (21) ve ol ceng ...⁷¹⁵⁶ sipāh rezm meydānıḡa yüzlenip peykār oḳı ḳılıç u ḡancerdin yandurup cānibeyndin kös kövürge çalıp süren **256**^[97a] (1) saldılar.

7153

... : P

7154

... : P

7155

yügürtüp: P yügütler(?)

kövürge ünidin boldı felek ger
mütenemmirdin êki tağ teprendi yek-ser

bolup miñ âhenîn anda peydā
(2) meger pinhān bolup türāb u têmürde

bolup qalb u sağ êki şaff rāst
nefir kös efgān kıldılar rāst

(3) ‘alem urdı urdı çü ol dem āteş-gīn
êki şaffda ‘alemler boldı rengīn-şī‘ār

Bahādurlar kılıç qolğa alıp (4) êki yandın muqāvemēt ü müdāfa‘atqa iştiğāl kıldılar. Egerçi Moğol çeriki celādet bahādur becā keltürüp (5) uruş ğavġā koymadılar ammā ḥazret-i ḥākān ...⁷¹⁵⁷ vefādın şī‘ār kılıp öz yerind{in} teprenmedi (6) ve mübārizler merdānelıq dādını bērip ‘ākıbetü’l-emr şerrdin ‘āciz bolup firār vādīsıġa hezīmet (7) kıldılar ve Sulṭān Sa‘īd Ḥān varṭa-yı ḥūn-ḥū‘ārdın iftāḥ-ı vücūh bilen ḥān eltıp ekserī begleri (8) bilen çerik miñ ma‘rūfları helāk tofraġıġa yıkıldılar ve ḥazret-i ḥākān-ı a‘zam ‘ināyet-i ilāhī bilen (9) fetḥ u nuşretqa ser-efrāz bolup barça selāṭīn ü a‘yān ḥazret{ğa} yükünüp nām-dārġa(?) tehniyet dērler (10) fetḥ u nuşretqa ḥazret-i ḥākān boldı kābız ...⁷¹⁵⁸ şükrler dep faķīr u miskīnġa bērdi māl {u} menāl ol ḥākān. (11) el-kıssa Ḥākān ġālib bolup çerikke köñül bērip Sulṭān Sa‘īd Ḥān üstige yōridi. Çün ol ḥākān-ı a‘zamġa yētti (12) mevķūf bolup turalmay Kāşġar sarı kaçıp bardı ve ḥazret-i ḥān-ı a‘zam sulṭānū’s-selāṭīnġa (13) yıġıp müsellemtutuy pāy-i taḥt{ğa}

7156

...: P

7157

... P:

7158

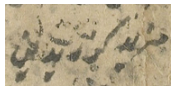
... .. P:

yetti. Taşkendka müraca‘at kıldı ammā Küçüm Hân be-tamām sultân-ı selâṭinni (14) yıgıp Hışârğa barıp penc maḥall{da} Bebür Mîrzânı qapap âḥirü’l-emr şulḥ gûne kılıp yandılar.

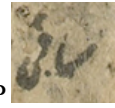
Hamza Sultân, Mehdî Sultân, (15) Bebür Mîrzâ bilen uruşup ḥasbe’t-taḡdîr bilen şehâde{t}ka fâyiz bolğanları

(16) Çün Şāḥ İsmā‘îl Ḥorāsānnı feth kıldı Necm Bêg ki emîrû’l-ümerāsı êrdi dād bilen kalın çerik bilen (17)⁷¹⁵⁹ Ceyḥûn suyınd{ın} ötüp Bebür Mîrzânı özige koşup Derbenddin ötüp ...⁷¹⁶⁰ (18) alıp Qarşı üstige yörüp Şeyḥem Mîrzâ ki ‘Abdu’llāḥ Hân cānibidin Qarşı qal‘asıda êrdi qal‘anı (19) penc-şenbih küni muḳātele meşḡûl bolup âḥir o{1} ḥûn-ḥ‘ār çerik eṭrāf {ü} cevānibdin naḳb salıp uruşup (20) feth kılıp andaḳ qatl-i ‘ām kıldı ki dellāl-ı ecel yétmiş yaşar pîr bilen yéti yaşar oḡlını ...⁷¹⁶¹ bilen (21) sākī(?)⁷¹⁶² êrdi ḥātûn-ı şaḡîr u kebîr ol qatlğa maḳtûl boldı ve andın Buḥārâ üstige yörüp ve çün anıḡ (22) ḥaberi Māverāü’n-nehr mülkige şāyi‘ boldı kim ol Qarşı qatl-i ‘ām kılıp Buḥārāğa bardı. Küçüm Hân Semerḳanddın **257**^[97b] (1) Têmür Sultân, Ebû Sa‘îd Sultân ‘Abdu’llāḥ Hân mededi üçün yiberdiler. Ğucdevān Qal‘asığa kirdiler çün Buḥārâ nevāḥî- (2) -siğa yétip ḥaber taptı ki sultānlar ‘Ubeyd Hân mededi üçün kélip Cānı Bêg Sultân Buḥārāğa kirip (3) ‘Ubeyd Hānğa koşuluptur ve Têmür Sultân ve Ebû Sa‘îd Sultân Ğucdevān Qal‘asığa kırıptürler Pîrim Bêg (4) on miḡ kişi bilen alar üstige yiberip özi Buḥārânı qabar üçün ‘āzim boldı. Çün Pîrim Bêg Ğucdevānğa (5) bardı sultân şa‘b uruşup egerçi qāyim êrdiler ammā sultānlar ḡālib êrdiler Pîrim Bêg Necmğa (6) kişi yiberdi kim Buḥārâ üstige yörmek maşlahat êrmes burun Ğucdevān Qal‘asını feth kılmaq kerek. (7) Bu iş Buḥārādın āsānraḡtur ve her qaçan bu feth bolsa Buḥārâ öz özi bilen musaḥḡar bolup (8) Necm bu söz bilen Ğucdevānğa barıp eṭrāf {ü} cevānibni qabap

7159 : P

7160 ... : P

7161 ... : P

7162 sākī(?): P

tüştiler ve sultān yüz tevehhüm bilen⁷¹⁶³ (9) ƙal‘anı bérkitip mücādele vü muƙātele ki meşğūl boldılar ve ol ƙarafdın Cānı Bèg Sultān ve ‘Ubeyd Hān (10) çèrikleri bilen Necm üstige yüz hirās bilen ƙıƙıp müteveccih boldı. Çün Ğucdevānga yéttiler Bebür (11) Mīrzā Cānı Bèg Sultān bilen utru⁷¹⁶⁴ bolup sultānlar ƙal‘adın ƙıƙıp Necmğa muƙābil boldılar. (12) Bebür Mīrzā at yügürüp Cānı Bèg Sultān küçe {vü} bāğlarğa yügürtti ve andın Cānı Bèg Sultān ve Bebür cılav (13) salıp Bebür Mīrzā {a}nı⁷¹⁶⁵ ƙavdı kim ašlā kedin baƙmadı ve öz havāşş{ı} bilen hezīmet ƙılıp Ƙarşı (14) sarı bardı ve sultānlar Necmğa muƙābil bolup Cānı Sultān, Necm çèriki kèyinidin kirip özge (15) sultānlar öz yörüp nuşret-i hażret-i ilāhī bolup her laħzada anıƙ dèk ‘aẓīmet-i mülhīb çèrikni (16) basıp perīşān ƙıldılar ve Necm ve Bāyram(?)⁷¹⁶⁶ Bèg èligge tüşüp fı‘l-hāl siyāset ƙılıcı bilen ‘ālem-i ‘ademğa (17) bardı. Başıını Semerƙand ve Buħārā èltip ol türlük ‘aẓīm feth Sultān Ekber Ƙızılbaşnı uttı ve ƙılıç bilen (18) maƙtūl boldılar ve ança yaraƙ u māl Şeybānī Hān çèrikige tüşti kim muħāsib <ve> hem anıƙ ƙıyāsıdın (19) ‘ācizdür. Fı‘l-cümle bu feth-i nām-dār bilen Şeybānī hānlar ve sultānlar devleti istikāmet taptı ve Cā[nı] (20) Bèg Sultān ve ‘Abdu‘llāh Hān Ğorāsān üstige barıp Herātın ƙabadılar. Soƙ Tèmür Sultān [...] (21) arasında ittifaƙ ...⁷¹⁶⁷ bolup ƙal‘a feth boldı maħallda duruƙup yandılar. Cānı Bèg Sultān Belħ barıp⁷¹⁶⁸ (22) Tèmür Sultān, ‘Ubeyd Hān Merv{ğa} barıp andın Meşhed{ğa} yörüp Tèmür Sultān andın Herāt üstige barıp çün Ƙızılbaş **258**^{198a} (1) şehrdin ƙıƙıp barıp èrdiler dāru’s-saltāna Herātğa kirip pādīşā{h} bolup huṭbeni öz atıƙa oƙup (2) hānlıƙ mevsūm {a}tıƙa boldı ve çün kırƙ kün saltanatıdın ötüp Şāh İsmā‘īl āvāzesi boldı (3) anıƙ dèk memleketni taşlap Semerƙandğa kèldi ve ba‘zı ekābir ü a‘yānnı öz bilen kèltürdi ‘Ubeyd Hān (4) Merv èlini köçürüp Buħārāğa kèltürdi ve Cānı Bèg Sultān Belħ ve Şuburgān ve Andħūd{d}a èlini Ceyħūndın (5) ötkerip öz vilāyetide kèltürdi ve yana Ğorāsān Şāh İsmā‘īlğa bolup oğlını ba‘zı bèg- (6) -ler bilen Ğorāsānda ƙoyup özi ‘Irāk{ƙa} bardı ve çün Bebür Mīrzā Ğucdevān

7163 P+<ƙal‘am>

7164 utru: P utur

7165 P+<anıƙ>

7166 Bāyram(?): P

7167 ...: P

7168 P+<Tèmür>

ur{u}şıdın yandı Kābül{ğa} (7) barıp Moğol bégleri andın ayrılıp⁷¹⁶⁹ tamām Moğol ulusı Hışārgā müstevlī boldılar ve hānlar (8) ve sultānlar Moğol üstige barıp alarnı kaçurup köp esir ve māl aldılar. Ol yörüşde (9) Tēmür Sultāngā marāz-ı hāyil bolup vedī‘at-i hayāt kıldı ve süyekni Semerķand keltürüp (10) Şāh Muhammed Hān Medresesinde medfūn kıldılar. Çün Hışār vilāyeti meftūh bolup Hamza (11) Sultān, Mehdī Sultān evlādıga bērdiler ve hānlar ve sultānlar öz maķarr-ı saltanatlarğa (12) mu‘āvedet⁷¹⁷⁰ kıldılar.

hāzret-i hān-ı a‘zamnı Sultān Sa‘īd Hān bilen uruşup feth-i nuşretķa ķābız bolğanı zikride

hāzret-i hān-ı a‘zam<nı>⁷¹⁷¹ (13) dāru’s-saltanatıdın qalın çerik bilen Buḥārā bardı ki andın Ḥorāsān{ğa} yörüp Şāh İsmā‘īl (14) def‘iga ‘āzim bolğay barça hānlar ve selāṭīn ...de⁷¹⁷² yığılıp cemī‘ini dost ol türlük yakın kişi {vü} (15) yav bilmes. ‘Āķıbet köp kēneş bolğandın soñ aña qarār taptı kim Ḥuttalān ve Qunduz ve Bāğlān ve Bedaḥşān- (16) -ğa barıp ol muḥāliflerni zebūn kılıp köp māl ‘a{sākir-i} gerdün-me’āsir koluğa tüşti her nēçe hāzret-i hān-ı a‘zam (17) dēdi⁷¹⁷³ ki: iş-bu cem‘iyyet bilen Ḥorāsān üstige yörün. Hānlar sultān müttefık bolmadılar. Lā-cerem (18) ol hāzret alardın ḥāṭır-ı melāl kılıp öz vilāyetiğa mūrāca‘at kıldı ve nēçe nevbet Qazaķ üstige barıp (19) ol fırķa-yı dālleti perīşān kılıp köp māl ‘asākir-i gerdün-me’āsir koluğa tüşti.

şī‘r

devlet ü nefer{ā}t bilen ol hān-ı ‘aşr

7169

ayrılıp: P

7170

mu‘āvedet: P mu‘āveded

7171

P+

7172

...de: P de

7173

P+<ki>

(20) [...] öz talebige(?)⁷¹⁷⁴ der hadd-ı kemāl

dū lebidin mülk ü milket der-emān

halk-ı ‘ālemdin āsūde hāl

Ḳāsım Hānnıñ İskender bilen mürāca‘at kılğanı

(21) be-tamām Ḳazaḳ ve mükfit öz

İskender kēlip hān-ı a‘zam kılıp fetḥ vüçüdı

Ḳāsım Hān⁷¹⁷⁵ Deşt-i Ḳıpçaḳ pādīshāhı érđi (22) nuşretiḡa kivürđi érđi Ḳazaḳ ve mükfit çerikin yıḡıp Türkistān ve Taşkend üstige maḡanne bēḡi yetkeç (23) aḡa memālik musahḡar bolup andın ḡāfil ki hēç bīşe arslanı bolmas tā ol-kim bilgıl, ēḡeleri **259**^{198b1} (1) rāyge memālikni ḡoldın bérür heyhāt heyhātını bātılıḡe.

gümān kılma kim bīşe hālī érür

ki arslan bile ḡaplan anda yatur

(2) el-kıssa nihāyetsiz çerik Taşkendḡa kēlip ba‘zı faḡır {ü} bī-çäre esīr kılıp çün şehrga yaḡın (3) yētti ḡazret-i ḡākān öz ḡavāssı bilen utr{u} çıkıp bahādurlar ēki cānibdin muḡātele vü mücādeleḡa (4) iştiḡāl kılıp anıḡ dēk ḡatıḡ uruş boldı kim hēç kişi uruş yād(?)⁷¹⁷⁶ bilmes uruşup (5) Ḳāsım Hānnı urup atdın yıḡdılar ammā çün uruş şu‘ūbette érđi bahādurlarḡa ma‘lūm (6) bolmadı kim ol Ḳāsım Hānnı urup érmiş nökerleri anı atlandurup çün ol mehlekedin ḡalāş (7) bolup fī‘l-hāl atnıḡ ‘inānını öyürüp Deşt-i Ḳıpçaḳ{ḡa} hēç yérde turmadı ve yana cihān-ḡırlıḡ (8) zamīr-i

⁷¹⁷⁴ *talebige(?)*: P
⁷¹⁷⁵ P+ *Bēḡ*

⁷¹⁷⁶ *yād(?)*: P

hayālî hutūr kılmadı ve nêçe nevbet hâzret-i hân-ı a‘zam Qazaqqa çerik tartıp ol cemā‘at- (9) -nıñ evkâtları dalâlet bilen ötüp hîle-yi imân u İslâm suydın ‘arîdürler (10) talap éren<ni>lerini öldürüp serv-ı kadd hâtûnlar bilen ve gül-‘izâr kızlarını esîr kılıp māl (11) u tavarları ‘asâkir-i nuşret-me’ âsir kılığa tüşti.

hâzret-i hân-ı a‘zam Hırasân{ğa} bargan{ı}

Çün hâzret-i hâkân-ı (12) a‘zam Qazaq ve Moğoldın cem‘ kıldı ‘asâkir-i manşûrga car kılıp Hırasânğa ‘azîmet kılıp (13) Hırasân ‘azîmet étip çü Buğarâğa yetti ba‘zı hân ve sultânlar mülâzemetka kemer bağlatıp müteveccih (14) boldılar ve hâzret-i hân-ı a‘zam Burdalık Ceyhündın ‘ubûr kılıp ve Andhûd bilen Hırasânğa yörیدی- (15) -ler érse.

ünî güzârıdın çün tēz

hod Hırasânğa tüşti rüstâ-hız

ve çün Herâtka (16) yetti Şâh İsmâ‘îl ba‘zı bégleri bilen Herât şehrini müstahkem kıldılar⁷¹⁷⁷ (17) ve hâzret-i hâkân-ı a‘zam öz havâşşı bilen Bâğ-ı Murâdgâ nüzûl {kıldı} şehrğa qarīb érdi ve özge (18) selâtin ki her tarafka muqarrer bolup érdiler şehrğa yadağ kélmediler. Her künde bir tarafda (19) hâkân-ı a‘zam ‘asâkiri érdi mücâdele vü muqâtele érdi. Çün aña yakın yetti ki şehr feth bolğay (20) ba‘zı selâtin ittifaqsız kılıp nè ol-kim her taraf ...⁷¹⁷⁸ bolğay köçüp Mâverâü’n-nehr (21) sarı yandılar. Her nêçe hân-ı a‘zam kişi yiberdi kim cihet-i ...⁷¹⁷⁹ kim feth bolur mahalld{a} mundağ (22) ittifaqsız kıla-sız, aslâ mâni‘ bolmadılar. Be-tamâm Özbek ulusıdur yandılar érse (23) hâzret-i a‘zam oşandağ Bâğ-ı Murâd{d}ın çıkmay dèdi ki: feth bolmağunça yanmas-mên, bardılar **260**^[99a] (1) ekserî selâtin u ‘asâkir Herât tégresidin yanıp Mâverâü’n-nehr sarı bardılar bég{ge} yükünüp dèd{i}ler (2) kim: bu nev‘ yaramas hareket sultânlardıñ vâkı‘ boldı ve ekserî çerik bardılar. (3)

⁷¹⁷⁷ P+<ve hâzret>

⁷¹⁷⁸ ... : P

⁷¹⁷⁹ ...: P

Maşlaḥat oldur kim ḥālā mūrāca‘at kılıp dāru’s-saltanadın küllī yarağ bilen kèlip memleket (4) ol zamān Tēḡri ‘ināyeti bilen fetḥ egerçi ol seferd{e} ol ḥazret mizācı tüşmedi ve sultānlar (5) muvāfaḳat kılmağı be-tamām ‘asākir yandılar. Żarūreten ol ḥazret yaḥşı söz bilen barsunlar {tēp} (6) her-āyīne bizge çün fermān-berdār bolsa ve ra‘iyyet ü çerik amānda bolup selāmet ḳalğaylar (7) ve eger ḥilāf kılur bolsa uruş yerini mu‘ayyen kılıp mestūr bolup ve çün bu söz ḥalīfeğa (8) yètti vezīrni tilep andın tedbīr bilen vezīr dèdi: ḥaşm kim ḳāhir u ḡādirdūr māl ...⁷¹⁸⁰ (9) bilen def‘ ḳılsa bolur, nè defāyin u ḥazā{yin} cem‘ ḳılmaḳ nāmūs-ı ‘izzet {ü} selāmet-i nefis üçün- (10) -dür ve nefāyis ü zaḥāyirdin ve miñ tēve ḳumāş dādın ve miñ tēve ve miñ at ālet-i (11) sāz bilen ḥān üçün yiberip şāhzādeler ve bēgler üçün yaḥşı tuḥfeler lāyık irsāl kılıp ḥuṭbe vü sikke atıḡa kılıp yibermek kerek tā sèn devlet ḳalğay-sèn, (12) ḥalīfeğa ol tedbīr-i muvāfıḳ tüşüp işāret ḳıldı kim ol iş itmāmğa şūrū‘ ḳılğay (13) revā tedārūk bilen vezīr bilen vaḥşeti bardı bēgler ittifāḳ bilen yandı- (14) -lar ki vezīr bu maşlaḥatnı özi üçün ḳıladur ki Hülegü Ḥān andın meşḳūr bolğay (15) biz nè çerikni miḥnetḳa ḳoyğay-biz ki bu mālın anıḡ üçün yibergey-sèn. Ḥalīfe (16) ola{r} sözi bilen ol tedbīrdin ki fī’l-cümle ki i‘tibārı bar ērdi inḥirāf ḳılıp (17) ...⁷¹⁸¹ ēlçidin yiberip vezīr ol perīşān sözlerdin kim devlet munḳaṭi‘ bolğusıdur, (18) her nèçe tedbīrāt ḳılurı bolmağı. Āḥirü’l-emr Baḡdād ümerāları çün Süleymān-şā{h} ve Fetḥe’d-dīn-i Kürd (19) ve anıḡ devāt-dār-ı vezīr{i} ḥazretğa barıp ...⁷¹⁸² dēp. Āḥir Süleymān-şāh dèdi⁷¹⁸³: (20) eger ḥalīfe maşlaḥat-ı⁷¹⁸⁴ ḥaşm-ı ḳavī dāfi‘i üçün müsāra‘at u mübāderet (21) ḳılmay ...⁷¹⁸⁵ Moḡol çeriki Baḡdād çerikiğa ḡālib bolup ḥēç āferīdeğa teraḥḥum ḳılmaslar. Münāsib oldur kim (22) maḡa bērip ‘ulūvvḳa vü in‘ām ēlige bērsün, tā men Moḡol yoluğa tosup alarnı muḡallel (23) ḳılay ve eger özgeçe bolsa civān-merdḳa nāmūs ol-kim nāmūs bilen ölgey. el-ḳışsa Ol

7180

... : P

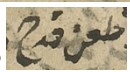
7181

... : P

7182

... ..: P

7183

P+eger ḥalīfe dèdi

7184

P+ḥalīfe

7185

... ..: P

261^{199b} (1) tedbîrler muvâfık tüşmes Hâlıfe Bedre'd-dîn ...⁷¹⁸⁶ ve Kādî bend(?) ...⁷¹⁸⁷ endek tuhfe bilen yiberip (2) katık sözler dēp. Çün Hülegü Hānga ol sözler ma'lûm boldı, Bağdādka çerik tartıp (3) feth kılıp sêkiz yüz min kişi katl boldılar hâlıfeni oğlanları *sitte ve hamsîn ve sittemiede*⁷¹⁸⁸ (4) şehîd kıldılar. Andın son 'Abbāsîlerdin kişi hılâfet kılmay alardın Moğol pādîşāh-(?)⁷¹⁸⁹ (5) -larığa müntakıl boldı. Hulefâ-yi 'Abbās yêgirmi bēş yüz yıl hılâfet kıldılar ve alar otuz yēti (6) kişidürler. Bu türlük Şaffāh, Manşūr, Mehdî, Hādî, Hārūnū'r-reşîd, (7) Muḥammed Emîn, Me'mûn, Mu'taşım, Vāsık, Mütevekkil, Muntaşır, Müsta'în⁷¹⁹⁰, Mu'tez⁷¹⁹¹, (8) Muhtedî, Mu'temid, Mu'tezîd, Müktefî, Muktedir, Kāhir, Rāzî, Müttakî, Müstekfî, (9) Muṭî', Tāî', Kādir, Kāyim, Muktedî, Mustazhir, Müsterşid⁷¹⁹², Rāşid, Muktafî⁷¹⁹³, (10) Müstencid, Müstezî, Nāşır⁷¹⁹⁴, Zāhir, Müstanşır⁷¹⁹⁵, Müsta'sım müraca'at kılıp aña qarār (11) bērdi ki memleketni qabap yanıp Ḥorāsān fetḥi üçün küllî yarağ etip müteveccih bolğay ammā (12) çün tedbîrğa muvâfık tüşmese köñül tilegen dēk murādğa kişi kâdir bolmas.

tedbîr (13) kılrur bende vü taqdîrni bilmes

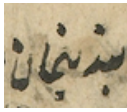
ḥaqq taqdîrni tedbîr bilen özge bolmas

7186: P

7187 bend(?): P

7188 656'da.

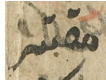

7189 pādîşāh-(?): P

7190 Müsta'în: P Müsta'îm

7191 Mu'tez: P

7192 Müsterşid: P

7193 Muktafî: P

7194 Nāşır: P'de yok.

7195 Müstanşır: P

h  zet-i h  n-ı a'zamnı (14)   tkeni bu cih  n-ı f  n  

*k  ll   nefsin z  'ıkatu'l-mevti*⁷¹⁹⁶ ma  m  nı bilen her kim 'adem v  disidin '  lem-i v  c  d  a (15)   adem   oyar sıkı-yi ecel   ligidin ölüm şerbetini n  ş   ılıp mem  t d  -r  zesi  a    lme   (16)   erek mevt zehrini içip       l bu     -ı dil-f  r  zd  n   zme     erek ecel y  tkende (17) derm  n assı⁷¹⁹⁷   ılmas ged   v   ş  h   ligidin   utulmas. Bu mu  addime-yi h  zet-i h  n-ı a'zam (18) h  'ilesid  r ki    n H  r  s  nd  n ser  r-i sal  anat  a m  r  c  'at   ıldı   rse d  yim bu vef  t (19) ol tedb  rde   rdi kim   z h  v  ş  ı bilen k  ll   yara     ılıp H  r  s  n 'azm     n müteveccih (20) bolğay amm   ta  d  r özgeçe   rdi.    n ol h  zet yayla    a 'as  kir-i man    re bardı kim (21) at {ve} tavar semiz bolup   erik  e yara  ay n  -g  h v  c  dı,   er  fe-yi 'un  sur-ı la   fe, ram  z  n **sene** (22) [... ..] maraş-ı h  yil t  r   bolup ve her n   e e  ibb  -y   h  z  k dev  s   a y    rdiler,   ı  hat (23) menzili  a y  tmediler.    n ol h  zet bildi rıhlet ma  allıdur re   d oğlı h  zet-i **262**^[100a] (1) sult  n  's-sel  t  nni tilep mülk    'as  kirini a  a tap  surup barça men  h  din [tevbe] v   isti   f  r [  ılıp] (2) kelime-yi   eh  detde t     r   ı per-i f  t   -ı bedenidin ravza-yı rıdv  n perv  z   ıldı ve ol h  n-ı (3) '  l  ş  n vef  tını ol kit  bda me  r   -ı ra  am-zede-yi kilik bey  nı boluptur tekr  r (4) m  cib-i t  v  l bolur *inn   li-ll  hi ve inn   ileyhi r  ci '  n*⁷¹⁹⁸

   n   ıl     ıdur bu h  ber-i   add  r

h  l  y  k (5)     li andın d  yim ink  r

civ  n-merd   ki taptı devlet u ba  t

müzeyyen boldı andın efser    taşıt

cih  n (6) i  i h    k andın taptı enc  m

zev  l oldu anı   i  i ser-enc  m

⁷¹⁹⁶ *Kur'  n-ı Kerim*, 29. Ankeb  t S  resi, 57. ayet: "Her nefis   l  m   tadacaktır."

⁷¹⁹⁷ *derm  n assı*: P Bir   nceki *y  tkende* kelimesinin sonundaki *elif* yanlı  lı  la *derm  n* kelimesinin *dal* harfinden sonra yazılmıştır.

⁷¹⁹⁸ *Kur'  n-ı Kerim*, 2. Bakara S  resi, 156. ayet: "Biz Allah'ınız ve sonunda O'na d  ne  e  iz."

felekke rif'at ile yête başı
ve ger tokşan (7) yüzge yête yaşı

ecel êligid{in} bolur zār u zebūn
bolur āhır kıra tofrağda medfūn

Süyünç H^vāce (8) oşal hān kavī rāy
siyāset birle 'ālem tuttı bir tāy

'adālet birle kıldı mülk ābād
velī merg (9) êligidin bolmadı āzād

dirīg ol şāh-ı bā-dād-ı diyānet
ki devrānında yok êrdi hıyānet

aldı [r... ...] (10) karīn kıl
şefi' aña şefi'ü'l-müznibīn kıl

eger nevrüz-ı 'ālem bardı ...⁷¹⁹⁹
gül-i şad-ber[g] (11) rüzīgā beķā-ber(?)

êrür ya'nī ki sulţān-ı cihān-gīr
Muhammed evvel şeh{ge} bardı tedbīr

atadın ögre- (12) -nür barça hālāt

eger cūd ü eger ‘adl u şecā‘at

ēşiki barça şāhlardın açukrak

bu şeh [... ...] (13) bër Hudāvendā ser-encām

bër Īrān u Tūrān, Mısr u tā Şām

kemāl u devletini {her} dem füzūn kııl

(14) kerāmet birle ‘ömrini uzun kııl

du‘ā dēdi çü ‘Abdu’llāh-ı miskīn

(15) hālāyık barça dēdiler ki āmīn

sene 1076 (16) temme’l-kitāb⁷²⁰⁰ bi-‘avni’l-meliki (17) ’l-vehhāb⁷²⁰¹ ‘abdu’llāhü (18)
'ž-ža 'īfi (19) 'r-rācī (20) ilā raḥmeti'llāhi (21) 'l-bāri⁷²⁰²

(22) destem be-zīr ḥāk çü ḥvāhed şuden tebāh

(23) bāri be-yādigār be-māned ḥaṭṭ-ı siyāh⁷²⁰³

⁷²⁰⁰ *temme'l-kitāb*: P *temmeti'l-kitāb*

⁷²⁰¹ *temme'l-kitāb bi-‘avni’l-meliki’l-vehhāb*: "Melik ve Vehhāb olan Allah'ın yardımıyla kitap tamamlanmıştır."

⁷²⁰² *'abdu'llāhü 'ž-ža 'īfi 'r-rācī ilā raḥmeti'llāhi 'l-bāri*: "Yaratan Allah'ın rahmetini dileyen zayıf kulu."

⁷²⁰³ Sayfanın sağ kenarına yazılmış olan bu beyitin tercümesi: "Elim kara toprak altında harap olacaktır. Hiç olmazsa kara hat benden hatıra kalsın."

Sayfanın sonunda, ortada yer alacak şekilde kırmızı kalem ile 1076 (Miladi 1665-66) tarihi yazılmıştır.

263^[100b]

(1) be avc-i kibriyā kez pehlūy-i ‘acַz est rāh-ı āncā

(2) ser-i mūy-i ger incā hem şeviy bişken kulāh-i āncā⁷²⁰⁴

⁷²⁰⁴ Bîdil'e ait olan bu beyitin tercümesi: "Allah'ın huzuruna sadece âcizlik ile erişilebilir. Böyle bir makamda kıl kadar eğilmek insanın izzetini çok çok artırır."

4. AÇIKLAMALAR

ağruķ

Thackston bu terimi şöyle açıklar: "yaşlılar, gençler, kadınlar ve ağır ordu yükleri/teçhizatları için kullanılan konak yeri, ordugahtır. Sefer sırasında asker için *ordu* kurulur ve ayrı olarak kurulan *ağruķ* ordunun gerisinden gelen siviller için yapılır. Savaşı kazanan için ordu bir meşru hedeftir. Fakat rakibin *ağruķ*'una saldırmak ve yağmalamak ise mert bir davranış olarak kabul edilmemesine rağmen yine de bu kesin olarak yapılmıştır." (Thackston, 1999, 765.)

krş. MK "pılı pırtı, ağırlık, yük" (DLT c. I, 99; c. III, 68); Clauson "*ağrı*:-/*ağru*:- geçişsiz fiilden somut nesneleri gösteren bir isimdir. ağır cisim, ağır yük vb." (EDPT s. 90b); ŞSL "yükletme, ağır şey yükletme, yükletilme" (LÇ s. 15a); Erdal kelimenin etimolojisini şu şekilde verir: *ag(ı)r+u-ķ* (OTWF s. 227).

Metinde ayrıca اړ ile yazılan "oğruķ" kelimesi mevcuttur. Bu kelime "(Tü.) Moğol çadır veya kulübesi" anlamıyla Farsçaya geçmiştir. (Lexicon, 257a). Eserde *oğruķı* (224/03) ve *oğruķnı* (033/05, 187/10) olarak üç yerde geçen bu kelime *ağruķ* kelimesinin gerileyici benzeşme yoluyla *oğruķ* olmuş hâli olabilir. Çünkü kelime DLT'de *ağruķ* "pılı, pırtı, ağırlık yük" olarak mevcuttur. Doerfer de kelimenin Türkçeden Farsçaya geçtiğini belirterek *ağruķ* ~ *oğruķ* kelimelerinin kontaminasyon (bulaşma) yoluyla oluştuğunu belirtir. (TMEN, II, 76)

Ahşām

Reşit Rahmeti *Vekayi -Babur'un Hâtıratı* cilt II'de sayılan halk ve kabile adları arasında geçmektedir: "Kâbil ve Gazne karışıklıkla dolu yerler olduğu için, Türk ve Moğol, Aymak ve Ahşam, Afgan ve hezarelerden muhtelif halk ve kabile (188a) orada toplanmışlardı" (Arat, 1987, 207).

Aķtad

Metnin 117/11. kısmında iki nüshada da *Aķta* (P , T) olarak yazılmış olan bu özel ad 132/19, 132/20'de doğru yazımıyla yazılan *Aķtad* ile aynı kişi olmalıdır.

Bu özel ad Şerefe'd-din Ali Yezdî, *Zafer-nâme*'sinde (bk. Sharaf ud-din 'Ali Yazdi, 1972, haz. A. Urunbayev) yanındaki diğer isimlerle geçtiği 218a-12'de *Aktad* olarak yazılmıştır. Nizamüddin Şâmî *Zafernâme*'sinde ise *Aktav* (Nizamüddin Şâmî, 1987, 196); Şerefe'ddin Ali-yi Yezdi'nin *Zafer-nâme* adlı eserinin Çağatayca tercümesinde *Aktā* olarak verilmiştir (bk. Oral, 1991, 271a-9).

'Alāe'd-dīn 'Aṭṭār Melik bin Bahāe'd-dīn Muḥammed

040/13'de geçen bu ad *Keşfü'z-Zunûn An Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn*'de 'Alāe'd-dīn 'Aṭā Melik bin Bahāe'd-dīn Muḥammed el-Cüveynî olarak geçmektedir (Katip Çelebi, 2008, 1683).

Arḳanaḳum

Arḳanaḳumğa 013/17, 014/06, Arḳanaḳumdın 014/10 olarak metinde üç yerde geçen bu özel ad, Rachewiltz'in *The Secret History of the Mongols* adlı çalışmasında *Ergene Ḳun* olarak geçmektedir. Rachewiltz, *Ergene Ḳun*'un yerini tayin etme konusunda bazı problemlerin sürdüğü belirtir ve Ergene = Argun. (Rachewiltz, 2004, 232-233). Ergene "sarp kaya"nın Moğolcadan Farsçaya geçtiğini belirten Doerfer, kelime hakkında ayrıntılı bilgi verir. (TMEN, I, 127)

ata-

Bu fiilin "nikahlamak" anlamı şu kaynaklarda mevcuttur:

Tarih-i Enbiya vü Hükema'da "Safura atlıg kızın aḳa atadı (Safura adlı kızını ona nikahladı)" *Dictionnaire Turk-Oriental*'de "ata- ad vermek, adını söylemek, nişanlamak, nişanlanmak; okumak" (DTO, 3), Şeyh Süleym Efendi lugatında "nişanlamak" (LÇ 4a) Senglah "nāmiden (adlandırmak); namzed kerdin (aday kılmak) (Senglah 28r19).

Aucam-boğorul

Moğolların Gizli Tarihi'nde *A'ucan-boro'ul* şeklindedir. P. Pelliot *A'ucam-bo'orul* olarak okunmasını teklif etmiştir (MGT, 3). Rachewiltz de *A'ucam Boro'ul* olarak vermiştir (Rachewiltz, 2004, 237-238)

Bābā-yı Kābūl

Ahsenü't-Tevarih'te o diyarın (Kabil'in) hâkimi olan Emir Baba olarak geçmektedir. *Matla'-ı Sa'deyn*'de Emir Han, *Ravzatü's-Safa*'da Baba Hasan olarak kaydedildiğini yine buradaki dipnotta belirtilmiştir. (Hasan-ı Rumlu, 2006, 393)

baskak

"polis veya belediye işlerine bakan memur, şehir bekçisi".

Lugat-i Çagatay'da bu kelime "nezaret, zorlama, muhafaza, çarşı, pazarı kontrol eden ticarî ve bazı kamu davalarına bakan zabıta memuru..." olarak açıklanmıştır. (LÇ 68a); W. Radloff "emniyet görevlilerinin başı; vergi memuru (Özbek yarlıklarında) (VeWTD, IV 1533; Erbay, 2008, 99); Thackston *baskak*'ı "Fethedilmiş bölgeye atanan, asıl görevi itaatsiz topraklarda asayiş sağlamaya çalışan ve sonrasında ise vergi ve gümrük vergilerini gönderen askerî bir görevli, vali." şeklinde açıklar. (Thackston, 1999, 766) Türkçeden Farsçaya da geçmiş olan kelime için Doerfer ayrıntılı bilgi verir ve kelimenin *bas-* fiilinden *-kak* eki ile türediğini belirtir. (TMEN, II, 241).

Behārūge

175/15'te geçen bu özel adın nüshalarda yazım şekli şu şekildedir: P , T
Ayşe Kik, *Zafer-nâme-i Emir Temür-Muhammed Ali bin Derviş Ali-yi Buhari* konulu tez çalışmasında bu adı Bārūk (262a-6) olarak vermiştir. (Kik, 2014, 513)

Benākiti Tārīhi

Keşfü'z-Zunûn An Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn'da asıl adı *Ravzatü üli'l-elbâb fî tevârîhi'l-ekâbir ve'l-ensâb*'dır. Farsça yazılan bu kitabın yazarı Fâhru'd-dîn Muhammed b. Ebî Dâvûd Süleymân (Ebû Süleymân Dâvûd) el-Benâkitî'dir. Yazar, "Fahr-i Benâkitî" adıyla da tanınmaktadır. Kendisi Olcaytu Muhammed Han dönemi tarihçilerindirdir ve bu eseri Sultan Ebû Saîd Bahâdır Han'ın ricası üzerine yazmıştır. Önemli zatların tarihleri ve soyları hakkında kısa ve kapsamlı olan bu eser, Hıta krallarının durumları ve özelliklerini anlatan bir tarih kitabıdır (Kâtip Çelebi, *Ar.'dan Tercüme Eden Rüştü Balcı*, 2008: 750).

béyik

Metinde aşağıdaki örneklerde *béyik* kelimesinin önünde olması gereken *tag, yêr* gibi bir ad düşmüş ve bu kelime sıfat olarak kullanılması gerekirken ad olarak kullanılmıştır. Bu hâliyle ilginç bir yapı sergilemektedir:

42-10 bir *béyikke* çıgıp bir kêçe kündüz

52-15 bir *béyikde* turdılar

52-19 bu hâlnı müşâhede kıldı ol *béyikdin* 'Alî Pâdişâh üstige tökülüp

81-11 altı yüz kişi bilen *béyik* üstide turup

101-9 yetti bir *béyik* üstide turdı

165-1 özi éllig kişi bile bir *béyikke* çıgıp

175-5 özi bir *béyikke* çıgıp

179-10 sürüp özi ol *béyikke* çıktı

179-12 barça şâhzâdeler ve bégler ol *béyikke* müteveccih bolup

Boy-ı Murğ-ı Herât

067/10'da geçen bu özel ad Uranbayev 93a-13'te "Pây-ı Murğ" olarak geçmektedir. İki nüshada da "Boy-ı Murğ" okutacak şekilde yazıldığı için bu şekilde okunmuştur. Ayşe Kik'in ve Tanju Oral'ın çalıştıkları *Zafername* çevirisinde ise "Pây-ı Murğân" biçiminde geçmektedir.

Buḥārā-zindān

İki nüshada da *Buḥārā-zindān* okutacak şekilde yazılmıştır. Urunbayev'in hazırladığı *Zafer-nâme*'de 102b-15 ve 102b-23'te *Buḥār-zindān* şeklindedir (Sharaf ud-din 'Ali Yazdi, 1972, haz. A. Urunbayev). Ali-yi Yezdî'nin *Zafer-nâme'nin* doğu Türkçesine yapılan tercümesinin Nuruosmaniye Kütüphanesindeki nüshayı çalışan Ayşe Kik'in doktora tezinde iki yerde geçen bu ad *Buḥār-ı Rindān* olarak r'li okunmuştur (Kik, 2014, 18b-2 ve 18b-9). Tanju Oral'ın doktora çalışması olan Ali-yi Yezdî'nin *Zafer-nâme* adlı eserinin Topkapı Sarayı Kütüphanesi Bağdat Köşkü Bölümü 281 numarada *Tercüme-i Zafer-nâme* adıyla kayıtlı olan Çağatayca tercümesinde de *Buḥār-zendān* şeklinde okunmuştur. (Oral, 1991, 33b-2 ve 33b-12).

Cūş u Huroş

"Coşma ve Patırtı" anlamına gelen kitabın yazarı Şeyh Mahmûd Zengî el-Kirmanî'dir. 806 yılında yılında Tiflis köprüsünden bir nehre düşerek ölmüştür. (Kâtip Çelebi, Ar.'dan Tercüme Eden Rüştü Balcı, 2017, 271)

Ḥālid ve Mālīd Cezîresi

171-17'de geçen bu özel ad Urunbayev'de Ḥālid ve Mālīk Cezîre olarak geçmektedir. (Sharaf ud-din 'Ali Yazdi, haz. A. Urunbayev, 1972, 399a-5)

Ḥ'āce Nūre'd-dīn Luṭfu'llāh

Hafız Ebrû olarak bilinen bu yazar, Fars dili ile yazılan *Zübdetü't-Tevârih* (Tarihlerin Özü) adlı eserin yazarıdır. Tam adı mevlâ Nūru'd-dīn Luṭfu'llāh el-Herevî ibn Abdi'llāh'dır. 834 yılında ölmüştür. Eseri Baysunkur Mîrzâ için yazmıştır. (Kâtip Çelebi, Ar.'dan Tercüme Eden Rüştü Balcı, 2017, 766.)

'İbāde-yi Vāsıṭ

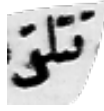
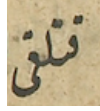
Bu özel ad hem Urunbayev 399a-18'de " 'İbāde ve Vāsıṭ" olarak iki ayrı yerdir hem de Ayşe Kik'in *Zafer-nâme* üzerine hazırladığı doktora tezinde 256a-19'da " 'Ebbāde ve Vāsıṭ" şeklinde iki ayrı yerdir.

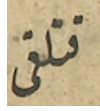
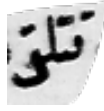
İsrenkıyya

Şerefüddin Ali Yezdî'nin *Zafername*'sini çeviren Ahsen Batur, bu kelimenin geçtiği yeri şu şekilde aktarmış: "İskender Boğazı diye bilinen İserika nehrine..." ve "İserika ve İskender Boğazı, İstanbul Boğazı'nın eski adlarındandır" bilgisini dipnotta eklemiştir (Şerefüddin Ali Yezdi, 2013, 394).

Okuduğumuz metin kelimeyi "İsrenkıyya" olarak okuttuğu için bu şekilde verdik.

Ḳanḳlı

Bu ad P'de , T'de şeklindedir. Thackston *Câmi'ü't-Tevârîh* metninde de yazımın aynen bu şekilde olduğunu gösterir. Ancak bu yazımın "Ḳanḳlı" okuyuşu için Boyle'un çalıştığı Cüveynî'ye gönderme yapar (Thackston, 1999, 252)

keve-

Kelimeyi W. Radloff *kevlemek* "eşmek, karıştırmak" (VeWTD, II, 1202); Şeyh Süleyman Efendi *kevlemek* "karıştırmak, gömmek ve derin kazmak, taḥarrî itmek (aramak, araştırmak), keviden (araştırmak) (LÇ, 251b) şeklinde verir.

Bu kelime *Kazak Türkçesi Sözlüğü*'nde *keve-* 1. çukur açmak, oymak. 2. dolmak, taşmak. 3. yayılmak, dağılmak. biçiminde yer alır (Koç, Bayniyazov, Başkapan, 2003, 234b)

Kelimenin mastar ekinin LÇ'de *-mak* şeklinde olması ve W. Radloff'ta ise bu ekin *-mek* biçiminde olması ilginçtir.

Ḳobak

Bu yer adı P ve T nüshasında "Ḳuḳak/Ḳoḳak(?)" okutacak şekilde yazılmış olmasına rağmen (belki de "Ḳunak" yazılmak istenmiş olabilir) tarihi metinlerde (bk. Boyle'un *Rashîd al-Dîn* s. 19 ve *Genghis Khan The History of the World Conqueror* çalışması s. 43) İmil/Emil nehri ile birlikte geçen diğer bir nehirdir. *Zübdetü'l-Âsâr*'da bulunan

bu yazım *Câmi'ü't-Tevârih*'te de mevcuttur. Thackston, *Câmi'ü't-Tevârih* nüshalarında *Ķobak* kelimesinin قوبان ve قوناق şeklinde yazıldığını göstermiştir (Thackston, 1999, 312).

ķoş

ķoş (091/15), ķoşdın (103/07), ķoşıġa (080/15) olarak üç yerde geçen bu kelimenin asıl mânâsı "çift, çifte, bir şeyin eşi, çifti" dir. Çaġataycada "ev, ev halkı, ev eşyası; yurttaki eşyalar; yatak, yorgan" (DTO, 430; Senglah, 288r19) anlamlarını da içerir. Doerfer, kelimenin Türkçeden Moġolcaya geçtiğini ve "ev, yurt, çadır; yolculuk eşyası" anlamlarını Moġolcada kazandığını belirtir. (TMEN, III, 362-364). (Ayrıntılı bilgi için bk. Ölmez, 1996, 310.)

Ķubbe-yi İbrâhîm Lik

Bu özel adın iki nüshadaki yazımını P ve T olarak Urunbayev'in neşri ve Tanju Oral'ın çalıştığı *Zafernâme* metinlerinde de bu şekildedir. Ancak Ahsen Batur, *Zafername* çevirisinde bu adı "Ķubbe-yi İbrâhîm Mâlik" şeklinde vermiştir (Şerefüddin Ali Yezdi, 2013, 220).

Kurt

Metinde كرت olarak yazılmış olan bu kelimenin *Kert* mi yoksa *Kurt* mu okunması gerektiği konusunda kaynaklarda farklılar mevcuttur. Zeki Velidi Togan da 1928 yılında *Türkiyat Mecmuası*'nda yayınlanan "Kert mi Kurt mu?" adlı yazısında da bu konuyu incelemiştir. Yazısında *Kert* okuyan ve *Kurt* okuyan alimleri ve terch ettikleri okuyuşun delillerini sıralamış sonra da kendi görüşünü izah etmiştir. Ona göre kelimenin okunuşu kesinlikle *Kert* şeklindedir. Ona göre *Kert* diye kabul etmek ve öyle yazmak lazımdır (Togan, 1928, 392-396). Oysa *Zübdetü'l-Âsâr* metni harekesiz bir metin olmasına rağmen, bu kelimedede olduğu gibi, kimi özel durumlarda metinde hareke kullanılmıştır. Kelimenin iki nüshasında da kimi yerlerdeki yazımında ötre kullanılması sebebiyle bu kelime metinde ötreli okunmuştur:

P 102a-13 (T'de bu bölüm yoktur.)

P 102a-15 (T'de bu bölüm yoktur.)

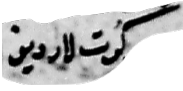
P 102b-9 (T'de bu bölüm yoktur.)

P 122a-20 (harekesizdir): T 344b-2

P 124b-15 (harekesizdir): T 347b-4

P 130b-14 : T 355a-4

P 8b-3 : T 365b-5 (harekesizdir)

P 24b-14 (harekesizdir): T -384a-21

P nüshasında 2 yerdeki Kurt olarak okuduğumuz kelimenin yazımı şu şekildedir:

P 102b-12

P 102b-15

T nüshasında olmadığı için onunla karşılaştırma yapılamayan bu 2 kelime büyük ihtimalle yanlış yazılmıştır veya başka bir kelimedir.

Meşkür

Câmi'ü't-Tevârih'te Toli Han'ın on oğlunun ismi sırayla Möngke Қа'an, Cörike, Kutuqtu, Kubilay Қа'an, Hülegü Han, Arık Böke, Böçök, Möge, Sögetey ve Sübügetey olarak verilir (Thackston, 1999, 381). Ancak *Zübdetü'l-Âsâr* metninde

onun sekiz oğlu kaldığı yazılıdır ve isimler şu şekildedir: Meşkür(?), Kubilay, Arık Böke, Hülegü, Mönge, Böcek, Şükr(?), Kuriltay(?).

Nan-çing

038/08'de geçen bu kelime *Moğolların Gizli Tarihi*'nde "Nan-ging" olarak geçmektedir (MGT, 251, 253, 273). Şehir Cüveynî'de "Namging" ve "Nan-çing" okuyuşu da olduğu verilmiştir. Bugünkü adı K'ai-fêng olan şehrin güney Çin'in merkezi olduğu belirtilmiştir (Boyle, 1997, 195).

opa

Metinde 109/01'de geçen ve nüshalarda P , T şeklinde yazılmış olan bu kelimenin yazımına uygun herhangi bir kelime bulamadığımız için bu kelimeyi cümlelerin anlamına en uygun olan *opa* şeklinde okuduk. *opa* kelimesi şu kaynaklarda da mevcuttur: ET *opo* beyaz bir makyaj malzemesi, pudra (EDTP 6a); *o* (Lessing, 598a), *ou*, *ou-a* (Lessing, 625b) "pudra, yüz pudrası"; MK *opu* "üstübeç" (Dankoff, Kelly, 1985, 41).

Ölük

Metinde 182/12'de geçen bu özel ad metnin nüshalarında P , T şeklindedir. Bu yer adı Urunbayev neşrinde اولک (276b/7) şeklinde bir kere geçmekte ve اولک şeklinde olan yazıma gönderme yapılmaktadır. Kik'in hazırladığı doktora tezinde *Ökek* (187a/07) (Kik, 2014, 400) olarak verilen bu kelime, Oral'ın hazırladığı doktora tezinde ise *Ülög* (336b/2) şeklinde okunmuştur (Oral, 1991, 153). Oral, bunun Nuruosmaniye Kütüphanesindeki nüshada *ükük* veya *evkek*? Taşkent'te basılan eserde *ülög* ~ *ükük* veya *evkek* olarak okunabileceğini de eklemiştir. (Oral, 1991, 333).

Sa'deyn Tārīhi

Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-Zunûn An Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn*'da *Matlau's-Sa'deyn* kitabının adının tercümesi "Venüs ile Jüpiter'in Doğuş Zamanı" olarak verilmiştir. Yazarı 887 yılında ölen şeyh Kemâlû'd-dîn Abdü'r-Rezzâk b. Celâli'd-dîn İshâk es-Semerkandî'dir. Burada belirtildiğine göre eser, dünyanın insanların yaşadığı dörtte birlik bölümünün olaylarını içermekle beraber aslında Sultan Ebû Saîd döneminin olayları hakkındadır., yılında ölmüştür. (Kâtip Çelebi, 2007, 1374.)

Tefsîr-i Beşâyir

Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-Zunûn An Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn*'da tam adı El-Besâiru fi't-Tefsîr yani Tefsir Hakkındaki El-Besâir "İleri Görüşlülükler" Kitabı olarak verilmiştir. Şeyh Zahîru'd-dîn Ebû Ca'fer Muhammed b. Mahmûd en-Nisaburî tarafından Farsça yazılan eser 577'de tamamlanmıştır. (Kâtip Çelebi, 2007, 238.)

toğa

Metinde 070/19'da geçen bu kelime, sözlüklerde şu anlamlarla yer alır: kuşların başındaki taç (< Mo. *tomuğa*) (Ramstedt, 1935, 399); hanların başlığına takılan kuş tüyü (VeWTD, III, 1235); doğan veya şahin kafasından yapılan kürklü başlık; askerlerin başlarına taktıkları kuş tüyü (DTO, 245).

tuğma

toğma "han çocuğu" (Senglah, 179v11); Eraslan, *Mecalisü'n-Nefayis* II. Cilt, Çeviri-Notlar, s. 488; Pavet de Courteille *toğma han* "kul, köle, oğul", *toğma* "köle, esir" (s. 237); *Nisab-ı Türkî*, *toğma* "çocuk" (Sarica, 2014, 100).

Türk-i Rûmî rûz

176/19'da geçen bu tamlama, kullandığımız sözlüklerde bulunamadı. Ancak bu sözlüklerde "Türk-i nîm-rûz" kelimesinin "güneş" anlamına geldiğini gösterilmektedir (Steingass, 296a; Lexicon, 536a,b). Metinde ise kelimenin

açıklaması da "güneş" olarak verilmiştir: "Türk-i Rûmî rûznıñ ya'nî kuyaşnıñ..." Bu nedenle kelimenin anlamı sözlükte "güneş" olarak verildi.

Ulus İdi

Nüshalarda P *Esen Endini*, T *Esen İdini* (021/19) ve P, T *Esen İdi* (022/19) olarak yanlış yazılan bu özel ad Coçi'nin "Ulus İdi" olarak bilinen unvanıdır (Thackston, 1999, 242-243).

5. DİZİN/SÖZLÜK

A

āb (< Far. *āb*) su.

āb-ı hayāt hayat suyu.

ğayret-i ā.-ı h.+tur 174/10

āb-ı hayvān canlılık suyu.

ā.-ı h. 185/09

āb-ı rūy şeref, yüz aklıǵı.

ā.-ı r.+ını 077/10

Ābā Bekr Özel ad.

Ā. 184/12, 203/19, 204/11, 235/02

Ābā Bekr bin Mīrzā Mīrānşāh Özel ad.

Ā.+nı 187/11

Ābā Bekr Mīrzā Özel ad.

Ā. 136/20, 154/17, 154/20, 155/12, 162/09, 162/13, 162/16, 165/02, 166/07, 167/13, 171/13, 171/16, 174/16, 175/19, 177/03, 178/12, 180/18, 181/12, 181/14, 181/15, 182/02, 188/05, 188/12, 191/09, 193/01, 196/07, 199/10, 199/15, 199/16, 199/18, 200/01, 200/11, 200/14, 200/15, 201/03, 201/04, 201/06, 201/07, 201/08, 201/09, 203/19, 203/20, 204/03, 204/12, 204/19, 204/21, 205/03, 205/05, 205/09, 205/12, 205/15, 205/18, 205/19, 205/20, 213/07, 237/09

Ā.+dın 200/19, 203/01, 219/21

Ā.+ğa 137/01, 154/18, 187/07, 188/05, 191/02, 201/04, 204/02, 204/17, 205/20

Ā.+nı 154/15, 157/07, 181/10, 193/11, 199/10, 200/02, 200/11

Ā.+nıı 200/02, 205/02, 205/15, 237/05

Ābā Bekr Mīrzā bin Muḥammed Cuki Mīrzā Özel ad.

Ā.+nı 219/20

ābād (< Far. *ābād*) mâmur.

ā. 198/18, 262/08

ābādān (< Far. *ābādān*) mâmur, bayındır; (atlar için) vücudun iyi şart ve durumda olması.

ā. 065/01, 065/09, 071/03, 127/13, 187/12, 198/13

ābādān kıl- bayındır hâle getirmek.

ā. k.-dı 061/16, 109/07

ā. k.-dılar 194/15

ā. k.-ıp 125/08, 189/18, 203/16

ā. k.-ıp  r-di 142/08

ābādānlıĝ (< Far. *ābādān* ve T . +*lıĝ*) m murluk. (krş. *ābādānlıĝ*)

ā.+ı 102/06

ābādānlık (< Far. *ābādān* ve T . +*lık*) m murluk. (krş. *ābādānlıĝ*)

ā.+da 220/20

ā.+dın 115/10

Abaka'an H n  zel ad.

A. 044/18, 045/03

Abaka H n  zel ad.

A. 003/19, 003/21, 004/02, 004/04, 004/07, 004/09, 004/10, 004/13, 045/04, 045/05, 045/06, 045/08, 045/09, 045/11, 045/13, 060/11, 060/19, 061/01, 061/02, 061/04

A.+ĝa 045/02, 046/06, 060/02

A.+nı 061/02

Abaka Ka'an özel ad.

A. 044/16

Abakan  zel ad.

A. 060/09

 b k Tilbe  zel ad.

 .+dın 193/15

Abasa  zel ad.

A.+da 133/14

 bb s özel ad.

 a. 220/14, 221/02, 221/03, 221/04, 221/07, 221/13, 221/14, 261/05

 a.+dın 010/14

 bb s  (< Ar. * bb s *) Abbas hanedanlıĝına ait olan.

 a.+lerdin 261/04

 bb s Bah dur  zel ad.

 a. 074/13, 074/20, 076/01, 084/01

 a.+nı 074/11, 081/14

 bb s Bah dur-ı Kıpçak  zel ad.

 a. 076/20

‘Abbās Bēg Özel ad.
‘a. 107/21

āb-dār (< Far. *ābdār*) (kılıç için) keskin, parlak.
ā. 028/11, 160/12

‘Abdul Cevz Özel ad.
‘a.+niḡ 127/17

‘Abdu’l-kerīm Özel ad.
‘a. 177/09

‘Abdu’l-kerīm Ḥacī Seyfe’d-dīn Özel ad.
‘a.+ni 181/01

‘Abdu’llāh Özel ad.
‘a. 009/21, 063/18, 075/21, 177/05, 211/09, 226/08, 262/14
‘a.+nı 248/02

‘Abdu’llāh Arıḡı Özel ad.
‘a. 072/02

‘Abdu’llāh bin Muḥammed bin ‘Alī Naşru’llāhī Özel ad.
‘a. 066/14

‘Abdu’llāh Ḥān Özel ad.
‘a. 255/11, 255/12, 256/18, 257/01, 257/20

‘Abdu’llāh Ḥ’āce Bēg Özel ad.
‘a. 229/17

‘Abdu’llāh Mīrzā Özel ad.
‘a. 222/02, 223/20, 224/01, 224/02, 224/09, 224/15, 241/01
‘a.+dın 240/19
‘a.+ḡa 217/12, 224/13
‘a.+nı 218/01, 222/03, 223/16
‘a.+niḡ 223/07, 224/15, 240/20

‘Abdu’llāh Pīrzād Özel ad.
‘a. 229/08

‘Abdu’llāh Sulṭān Özel ad.
‘a. 254/16, 254/17, 255/09
‘a.+ḡa 247/01, 255/02, 255/06
‘a.+niḡ 255/04

‘abdu’llāhū’z-za‘ifī’r-rācī ilā raḥmeti’llāhi’l-bāri Yaratan Allah'ın rahmetini
dileyen zayıf kulu.
‘a. 262/17-21

‘Abdu’ş-şamed Özel ad.
‘a. 177/09

‘Abdu’ş-şamed Hācī Seyfe’d-dīn Özel ad.
‘a. 137/11
‘a.+ni 202/01

‘Abdü’l-‘alī Tarḥān Özel ad.
‘a. 226/12

‘Abdü’l-‘azīz Mīrzā Özel ad.
‘a. 223/11, 223/15
‘a.+nı 221/06

‘Abdü’l-ḥamīd Özel ad.
‘a. 190/18

‘Abdü’l-kādir Özel ad.
‘a. 209/02

‘Abdü’l-laṭīf Özel ad.
‘a. 221/14

‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā Özel ad.
‘a. 218/10, 219/04, 219/12, 220/01, 220/07, 220/14, 220/15, 221/06, 221/15,
221/19, 223/11, 223/17, 228/13
‘a.+dın 220/20, 222/12
‘a.+ğa 218/10, 219/06, 219/11, 223/07
‘a.+nı 219/14, 219/17, 220/01, 220/04, 220/05, 223/18
‘a.+nı 219/09, 221/18, 223/06

‘Abdü’l-laṭīf Mīrzā bint-i Güher Şād Bēgim Özel ad.
‘a.+ge 219/10

‘Abdü’l-mü’ min-i Gūyende Özel ad.
‘a. 155/18

‘Abdü’r-raḥmān Özel ad.
‘a. 190/18

‘Abdü’r-rezzāk Özel ad.
‘a. 200/19

Abḥaz Özel ad.
A. 189/12

Āb-ı Raḥmet
Ā. 079/10

Ābıverd Özel ad.

Ā.+din 120/07

A.+te 229/07

‘**abīr** (< Ar. ‘*abīr*) güzel koku.

‘a. 092/01

‘**abīr-efşān** (< Ar. ‘*abīr* ve Far. *afşān*) abir saçan.

‘a. 182/19

ābnūs (< Far. *ābnūs*) kapkara, parlak siyah renkte olan.

ā. 021/17

Ābulistān Özel ad.

Ā. 160/09, 160/11

abuşka (< *āb+(i)ç+ka* < *aba/apa* + *ç* + *ka*; *krş.* ET *avıçğa* UWb, II, 54) kadının kocası.

a.+sı 014/15

‘**acāyib** (< Ar. ‘*acā’ib*) tuhaflik, tuhaf.

‘a. 010/15, 013/03, 016/18, 032/12, 038/16, 057/01, 057/17, 061/13, 062/16, 133/08, 182/10, 183/02, 189/04, 192/09, 216/09

‘**aceb** (< Ar. ‘*acab*) hayret, garip, şaşılabak şey.

‘a. 005/16, 012/09, 015/03, 029/08, 069/12, 083/20, 084/13, 094/03, 117/14, 118/18, 179/01, 184/19, 214/13, 235/08, 239/15

‘a.+tür 197/03, 202/02

‘**Aceb Şīr** Özel ad.

‘a. 177/07

‘**Acem** (< Ar. ‘*acam*) Özel ad. İran ülkesi; İranlı.

‘a. 002/10, 066/08, 162/01, 166/05, 209/10, 217/10, 232/15

‘a.+ğa 207/16, 208/07

‘Irāk-ı ‘A. 047/13

‘**acīb** (< Ar. ‘*acīb*) tuhaf, acayip.

‘a. 015/02, 092/05, 164/03

‘**āciz** (< Ar. ‘*āciz*) güçsüz, kudretsiz (kimse); zavallı, bîçâre, zebun.

‘a. 010/04, 120/14, 161/15, 179/02, 232/11, 249/10, 250/10

‘a.+dür 257/19

‘**āciz bol-** çaresiz kalmak, gücü yetmemek.

‘a. b.-dı 019/08, 245/15

‘a. b.-dılar 075/05, 166/14, 231/01

‘a. b.-ğan 143/19

‘a. b.-up 007/17, 019/05, 074/18, 101/19, 105/05, 158/19, 173/11, 215/17, 217/16, 250/07, 256/06

Acūden Özel ad.

A.+de 144/09

A.+din 145/06

A.+ğa 144/05

A.+ka 144/11

ācūr (< Ar. *ācūr*) kiremit.

ā. 183/12

‘**acz** (< Ar. ‘*acz*) gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik.

‘a. 099/19, 121/19, 160/05, 163/09, 244/07

‘**aczci** (< Ar. ‘*acz* ve Tü. +*cı*) artçı (birlik). (‘*acz* "herhangi bir şeyin arka tarafı", bk. Steingass, 837a).

‘a. 023/14

‘**aczci bol-** artçı birlik olmak/birliğin arka tarafında olmak.

‘a. b.-dı 068/10

‘a. b.-up 095/13

aç (< ET *aç* < AT **āç*) aç, yemek yememiş olan, 'tok'un zıddı.

a. 026/08

a.+dın 136/01

a.+lar 197/16

a.+tın 230/08

aç- (< ET *aç-*) açmak, çözmek.

a.-ıp 007/11, 023/20, 025/08, 161/11, 179/19, 197/18, 219/10, 232/11, 233/07, 242/20

a.-sun 136/09

a.-sunlar 120/10

a.-tı 049/15, 060/15

a.-tılar 042/02, 086/07, 180/02

açdur- (< *aç-tur-*) açtırmak.

a.-dı 146/20

Açık Özel ad.

A. 197/13

açık tur-(?) açtırmak.

a.-up 168/21

açıl- (< *aç-(ı)l-*) açılmak; çözülmek; (Çiçek için) büyüyüp gonca hâlimden çıkıp açılması.

a.-dı 239/01

a.-ıp 163/04

a.-madı 195/12

açukrak (< ET *aç-(o)k* ve Tü. *+rak*) daha açık.

a. 262/12

a‘dā (< Ar. *a‘dā*) düşmanlar.

a. 215/17, 241/07, 253/05

ādāb (< Ar. *ādāb*) edepler

maḥāsīn-i ā.+ta 210/05

a‘dād (< Ar. *a‘dād*) sayılar, adetler.

a.+dın 072/18

Adak Özel ad.

A. 236/03, 236/05

A.+nı 235/19

‘adālet (< Far. < Ar. *‘adāla*) adalet, doğruluk.

‘a. 001/11, 009/15, 009/16, 009/20, 038/03, 237/11, 262/08

‘a.+i 062/01

‘a.+idin 235/07

‘adālet kıl- adaletle hükmetmek, adaletli davranmak.

‘a. k.-ur 009/12

‘adālet-güster (< Ar. *‘adāla* +Far. *gustar*) adalet, doğruluk yayan.

‘a. 216/10

‘Adāliya Özel ad.

‘a.+ğaça 180/20

‘adaşu Metinde Ketver kâfirlerinin reisleri için kullandıkları bir unvandır.

‘a. 139/18

‘adāvet (< Far. < Ar. *‘adāva*) düşmanlık.

‘a.+i 052/05, 210/16

‘aded (< Ar. *‘adad*) sayı.

‘a. 042/05, 176/13, 255/02

‘a.+i 147/10

‘a.+leri 186/03

‘adem (< Ar. *‘adam*) yokluk, bulunmama. **mec.** ölüm

‘a. 030/06, 066/14, 244/09, 261/14

‘a.+ğa 110/16, 257/16

‘adem bol- yok olmak, ölmek.

‘a. b.-dı 196/10

‘a. b.-dılar 010/17, 010/20, 103/15

‘**adem kııl-** yok etmek, yokluk âlemine göndermek.
‘a. kı.-dı 001/16

âdem (<Ar. *âdam*) ilk insan.
â. 031/11, 061/17

âdem-i sâni Nûh aleyhi's-selâm.
â. -i s. 011/01

beni âdem adem oğulları, insanlar.
b. â.+de 026/02

ebnâ-yı âdem insan oğulları, insanlar.
e.-y1 â. 035/13

Âdem (< Ar. *âdam*) ilk insan, ilk peygamber.
Â. 029/05

âdemî (< Ar. *âdamî*) insanoğlu.
â. 057/13

‘**âdet** (< Far. < Ar. ‘*âdaʿ*) âdet, görenek, usul.
‘a.+idür 253/16
‘a.+ini 051/03

‘**âdi** (< Ar. ‘*âdî*) kötü, aşağılık.
‘a. 152/19

‘**âdil** (< Ar. ‘*âdil*) adaletli; doğru, hakka uygun.
‘a. 009/10, 009/17, 010/02, 062/16, 177/09, 188/04, 200/12, 200/13, 200/15,
221/07
‘a.+ğa 009/13
‘a.+ni 221/05
‘a.+niğ 200/13

‘**âdil-şi ‘âr** adaletli
‘a. -ş. 010/04

‘**adil** (< Ar. ‘*adîl*) eş, benzer, nazir.
‘a. 153/11, 213/16
‘a.+i 210/05

‘**Âdil Ağa Özel** ad.
‘Â.+dın 104/20
‘Â.+nı 104/02

‘**Âdil Cevz Özel** ad.
‘Â.+ğa 106/11

‘**Ādil Ferrāṣ** Özel ad.

‘**Ā.** 145/16

‘**Ādil Melik bin Keyḳubād** Özel ad.

‘**Ā.+nı** 085/13

‘**Ādil Sultān** Özel ad.

‘**Ā.** 083/06

‘**Ā.+nı** 083/13

‘**Ādil-ṣāh** Özel ad.

‘**Ā.** 093/01, 093/09, 093/14, 093/15

‘**Ādil-ṣāh-ı Calayır** Özel ad.

‘**Ā.** 092/19, 092/20, 093/04, 093/05, 094/07

‘**Ā.+nı** 092/09

‘**adīm** (< Ar. ‘*adīm*) bulunmayan, mevcut olmama.

‘**adīmü’l-misāl** (< Ar.) benzersiz, eşsiz.

‘**a.ü’l-m.** 132/05, 235/06, 251/07

ādīne (< Far. *ādīna*) Cuma günü.

ā. 024/01, 040/08, 040/09, 043/02, 058/02, 150/01, 150/16, 214/13

Ādīne Mescid Özel ad.

Ā.+ğa 023/21

Ā.+i 153/09

‘**adl** (< Ar. ‘*adl*) doğruluk, adalet.

‘**a.** 002/12, 006/14, 007/10, 010/02, 010/04, 038/05, 047/20, 049/14, 062/03, 086/17, 262/12

‘**a.+nı** 038/02

‘**a.+niḡ** 061/15

‘**adl kıı-** adaletle hükmetmek, adaletli davranmak.

‘**a. kı.-dı** 219/02

‘**adū** (< Ar. ‘*aduvv*) düşman.

‘**a.** 055/04, 084/14, 089/10, 195/21

‘**a.+nıḡ** 087/01

‘**a.+ḡdın** 084/14

‘**adū kıı-** düşmanlık yapmak.

‘**a. kı.!** 140/18

Adun Közi Özel ad.

A.+ge 089/11

āfāk (< Ar. *ufk*, *ufuk*’un çoğulu, *āfāk*.) etraf, çevre; bölgeler.

ā. 010/01, 198/13, 217/07

āferīde (< Far. *āfrīda*) yaratılmış, mahlûk.

ā.+ğa 031/02, 260/21

āferīde-gār (< Far. *āfrīdagār*) yaratan, Allah.

ā.+dın 174/10

ā.+im 010/10

āferīn (< Far. *āfirīn*, *āfrīn*) beğenme duygusu için kullanılır: yaşa, var ol.

ā. 033/21

āfet (< Far. < Ar. *āfa'*) bela, musibet.

ā. 086/21, 251/03

ā.+ğa 219/09

āf-tāb (< Far. *āftāb*) güneş. (krş. *āfitāb*)

ā. 227/02

āfitāb (< Far. *āftāb*) güneş. (krş. *āf-tāb*)

ā. 107/04, 139/12, 151/20, 153/10, 164/21, 179/13, 179/15, 194/17

āfitāb-perest (< Far. *āftāb* ve Far. *parast*) güneşe tapan.

ā. 012/04

āftīmūn (< Far. *āftimūn*) kekik otu.

e.+ı 159/12

‘afv (< Ar. *‘afv*) af, bağışlama, suçunu affetme.

‘a.+ğa 125/06

‘afv kıl- bağışlamak.

‘a. k.-ıp 088/19, 170/09, 202/16

ağa (< Mo. *ākā*) büyük erkek kardeş.

a.+lar 092/19, 119/15, 137/04, 138/13, 153/06, 186/13

a.+larığa 014/19

a.+mnı 085/05

a.+sı 155/09, 199/10

a.+sıdın 199/12

a.+sınığ 051/03, 071/02

Ağa Bêke Özel ad.

A. 225/08

Ağa Fîrûz Özel ad.

A.+nı 187/17

āgāh (< Far. *āgāh*) bilen, bilgi sahibi.

ā.+ğa 122/12

āgāhī (< Far. *āgāhī*) haber, bilgi.
ā. 038/01

ağa ini (< Mo. *āka* ve Tü. *ini*) erkek kardeşler
a. 014/18
a.+si 013/06

āğāz (< Far. *āğāz*) başlama.

āğāz kıl- başlamak.
ā. k.-dı 234/19
ā. k.-ıp 057/05, 075/17

ağır (< ET *agır*) ağır; değerli; çok.
a. 006/14, 044/18, 046/07, 048/06, 048/21, 170/07, 176/02, 185/01, 197/20, 216/12, 233/03

ağırla- (< *ağır+la-*) ağırlamak, izzet ve ikramda bulunmak.
a.-p 069/05

ağız (< ET *agız*) ağız
a.+larını 029/15
a.+ıda (ağzıda) 208/16
a.+ığa (ağzığa) 038/14, 038/16, 103/04
a.+ını (ağzını) 057/16
a.+ıya (ağzıya) 019/09

ağrı- (< ET *agrı-/agru-* < AT **hāğrı-*) dert ve renc çekmek.
a.-dılar 075/08
a.-p 136/04, 136/05, 232/09

ağrığ (< ET *ağrığ* < AT **hāğrığ*) ağrı, sızı, hastalık.
a.+ı 038/13, 039/05, 218/18

ağruḳ (< *ağ(ı)r+u-ḳ*) yaşlılar, gençler, kadınlar ve ağır ordu yükleri/teçhizatları için kullanılan konak yeri, ordugah. (krş. *avruḡ*, *avuruḡ*). (bk. Açıklamalar)
a.+dın 134/09
a.+ka 108/18
a.+kaça 140/21
a.+nı 103/19, 144/05, 183/07

ağyār (< Ar. *ağyār*) gayrılar, dost olmayanlar, düşmanlar.
a.+dın 186/12

āh (< Ar., Far. *āh*) ah, feryat, inilti.
ā. 196/15, 196/16, 203/05

ahālī (< Ar. *ahl*'in çoğulu *ahālī*) bir memlekette oturların hepsi, ahali, halk.
a. 025/06, 026/11, 026/19, 027/19, 030/09, 167/20

a.+si 029/14

aḥbār (< Ar. *aḥbār*) haberler.

a. 015/13, 020/07, 028/07, 039/02, 063/07, 112/10, 147/14, 160/03, 230/12, 233/09, 239/17, 239/19

a.+dın 061/16, 230/02

a.+nı 248/03

‘ahd (< Ar. *‘ahd*) söz verme, yemin.

‘a. 006/21, 008/03, 018/17, 035/01, 035/17, 051/03, 053/10, 054/14, 060/01, 075/17, 081/13, 081/14, 081/16, 083/15, 097/05, 099/14, 173/01, 187/02, 208/08, 208/10, 220/05, 225/02, 226/14

‘a.+ığa 084/02

‘a.+kādūr-biz 165/21

‘a.+nı 048/16

‘ahd kıl- yemin etmek, söz vermek.

‘a. k.-dı 048/15, 067/11

‘a. k.-dılar 084/03, 204/05

‘a. k.-ıp 047/14

aḥḍar (< Ar. *aḥḍar*) yeşil, pek yeşil.

Baḥr-i Aḥḍar Hint Okyanusu.

B.-i A. 131/02, 161/03, 175/10, 207/20, 215/13

ḥarḥ-ı aḥḍar mavi gök kubbesi.

ḥ.-ı a. 149/17

deryā-yı aḥḍar yeşil deniz.

d.-yı a. 236/21, 253/13

‘ahd-nāme (< Ar. *‘ahd* ve Far. *nāma*) bir anlaşmanın hükümlerin içeren taraflarca imzalanmış resmi kağıt, anlaşma, sözleşme.

‘a. 246/03

‘a.+ge 062/18

Ahengerān Özel ad.

A.+ğa 255/19

āhenīn (< Far. *āhanīn*) demirden yapılmış.

ā. 178/01, 256/01

aḥfād (< Ar. *aḥfād*) torunlar.

a. 017/19, 120/19

āḥir (< Ar. *aḥīr*) sonunda, en son.

ā. 001/11, 005/11, 006/16, 019/05, 020/07, 022/06, 023/08, 033/12, 034/03, 037/21, 046/20, 049/17, 052/10, 065/19, 067/11, 069/13, 071/02, 072/10, 093/08, 108/05, 113/21, 114/12, 133/13, 136/08, 142/19, 156/01, 165/18,

175/11, 202/12, 208/01, 211/09, 212/12, 213/11, 215/03, 215/07, 223/18,
235/16, 237/12, 238/04, 248/04, 253/07, 253/18, 256/19, 260/19, 262/07
ā.+ğa 059/03
ā.+ide 054/18
āhire (*āhir*'in müennesi) son.
ā. 195/15

āhirü'l-emr en sonunda.
ā.ü'l-e. 002/17, 004/17, 014/08, 022/20, 035/13, 040/20, 122/17, 133/09,
152/06, 158/06, 163/20, 165/06, 222/19, 226/13, 227/10, 229/16, 231/09,
232/08, 241/10, 255/14, 256/14, 260/18
ā. ü'l-e.+din 113/08

āhirü'l-eyyām son günler.
ā.ü'l-e. 218/15

āhir kıl- öldürmek
ā. k.-dı 093/09
ā. k.-dılar 085/07
ā. k.-gay 016/01

āhiret (< Far. < Ar. *āhira*^t) ahiret.
ā. 002/14, 002/18, 100/17, 221/08, 225/07
ā.+tin 195/21

‘**ālem-i āhiret** öteki dünya.
‘a.- i ā.+ka 224/18

āhirīn (< Ar. *āhirīn*) sonlar.
ā.+de 195/16

aḥkām (< Ar. *aḥkām*) emirler, hükümler.
a. 044/11, 159/07, 216/15
a.+ıdın 077/05
a.+ları 127/09

aḥlāk (< Ar. *aḥlāk*) ahlak.
a. 210/05, 217/07, 224/05

aḥlākḫ (<Ar. *aḥlāk* ve Tü. +*lık*) huyly.
a. 235/06

aḥlāt (< Ar. *ḥilāt*'in çoğulu *aḥlāt*) karışımlar.
a.+tın 185/04

Aḥlāt Özel ad.
A.+ka 106/11

aḥmāl (< Ar. *aḥmāl*) ağır eşya.
a. 104/16

Aḥmed Özel ad.

A. 020/11, 045/16, 210/01, 212/05, 228/13, 235/16

A.+ka 020/18

A.+ni 214/14

Aḥmed ‘Alī-yi Fārsī Özel ad.

A.+ni 233/13

Aḥmed Efdal Özel ad.

A.+ni 226/12

Aḥmed Hān Özel ad.

A. 045/18, 045/20, 045/21, 046/01, 046/02

A.+ni 046/04, 046/05

Aḥmed Hān bin Hülegü Hān Özel ad.

A. 045/13

Aḥmed Hān Inak Özel ad.

A.+ni 045/20

Aḥmedī (< Ar. *Aḥmad* ve nispet eki *ī*) Hz. Muhammed'e ait ve onunla ilgili olan.

A. 019/17

A.+ga 062/08

Aḥmedī Özel ad.

A. 177/07, 177/19

Aḥmed-i Cām Özel ad.

A. 117/16

Aḥmed-i Hocendī Özel ad.

A. 020/11

A.+niḡ 020/12

Aḥmed-i Lūr Özel ad.

A. 214/13, 214/19, 215/03

Aḥmed Mīrzā Özel ad.

A. 177/03, 194/01

Aḥmed ‘Ömer Şeyḡ Özel ad.

A. 212/03

Aḥmed ‘Ömer Şeyḡ Mīrzā Özel ad.

A. 192/05

Aḥmed Şā‘id Özel ad.

A.+ni 208/05, 208/06

Aḥmed Tarḥān Özel ad.
A. 228/01, 229/01
A.+nı 228/15

aḥmer (< Ar. *aḥmar*) kızıl.
a.+dın 208/15

aḥsen (< Ar. *aḥsan*) (daha, pek) çok güzel.
a. 057/02, 241/05

Aḥsīked Özel ad.
A. 194/06

Aḥsiket Özel ad.
A. 245/03, 255/18
A.+ka 245/01

aḥṣām (< Soğd. 'ğš 'm (*aḥṣam*)) akşam.
a. 106/05, 166/10
a.+dın 109/20
a.+ğa 029/16

aḥṣām (< Ar. *aḥṣām*) maiyet.
a. 070/18, 123/08, 152/16
a.+ı 126/07
a.+ıdın 142/08
a.+ını 157/12

Aḥṣām Özel ad. (bk. Açıklamalar)
A. 146/08

aḥtaçı (< Mo. *aḥta+çi(n)*) baytar.
a. 016/11

Aḥta Diktu Özel ad.
A.+da 113/04

aḥtar- (< *āḡ-tar-*) araştırmak, aramak.
a.-dı 048/13
a.-ıı 048/13

aḥter (< Far. *aḥtar*) yıldız.
a. 218/05
a.+dın 176/13
a.+ğa 239/06

aḥvāl (< Ar. *aḥvāl*) durumlar
a. 024/17
a.+dın 196/11

a.+ı 018/09, 044/13, 199/08, 205/15
a.+ıda 040/21, 066/21
a.+ığa 003/16, 123/16, 155/01
a.+ını 014/05, 060/13, 190/03, 197/06
a.+ınığ 003/05, 040/07
a.+i 187/13, 239/08
a.+idür 235/05
a.+larını 042/08
a.+nı 128/19

aķ (< ET *aķ* < AT **āk*) ak.
a. 138/11, 150/16, 175/10, 179/06

aķ- (< ET *ak-*) akmak.
a.-ar 092/12
a.-arın 239/11

‘aķab (< Ar. ‘*aķab*) bir şeyin arkası, ardı, gerisi.
‘a.+dın 101/13, 176/07

‘aķabāt (< Ar. ‘*aķaba*’nın çoğulu ‘*aķabāt*) Sarp yollar, yokuşlar, tehlikeli geçitler;
tepeler
‘a. 140/20

‘aķabe (< Ar. ‘*aķaba*’) sarp, dar, tehlikeli geçit.
‘a. 140/17
‘a.+dın 127/11
‘a.+lerde 127/11

Aķaçeri Özel ad.
A. 013/06

a‘ķal (< Ar. *a‘ķal*) çok (daha, en, pek) akıllı.
a. 044/06, 240/04

aķall (< Ar. *aķall*) çok az.
a. 146/18

Aķar Özel ad.
A.+da 110/17

aķbeķ (< Ar. *aķbaķ*) pek, en yakışksız, çirkin.
a. 236/11, 250/15

Aķ Buğa Özel ad.
A. 075/04, 082/01, 087/08, 097/08
A.+ğa 110/03
A.+nı 080/16, 103/21, 104/01

Aķ Buğa Bēg Özel ad.

A. 094/09, 110/04, 111/08, 111/10, 112/02, 137/02, 137/14
A.+ge 111/13, 111/15, 112/02
A.+ni 093/05, 100/14, 101/04

Ak Buğa-yı Bīsūd Özel ad.
A.+nı 110/01

Ak Buğa-yı Gürci Özel ad.
A. 187/07

Ak Buğa-yı Nayman Özel ad.
A. 076/20

Ak Bulağ Özel ad.
A.+da 123/04

Akbuta Özel ad.
A. 117/11

Akçekî Özel ad.
A. 121/07

‘aḳd (< Ar. ‘aḳd) bağ, düğüm; sözleşme, kararlaştırma; nikâh.
‘a.+ı 240/01
‘a.+ıda 053/07
‘a.+ğa (‘aḳd-i nikâhğa) 053/04

‘aḳd bağla- nikahlamak.
‘a. b.-dı 059/17, 085/14, 092/18, 119/19, 235/13, 241/03, 241/15
‘a. b.-dılar 056/12, 111/05, 138/03, 187/07
‘a. b.-p 001/04, 012/19, 137/21, 194/02, 213/08, 235/16, 244/05
‘a. b.-p ər-diler 194/21

‘aḳd kııl- nikahlamak
‘a. k.-dı 080/03
‘a. k.-dılar 191/03

aḳdāḥ (< Ar. aḳdāḥ) kadehler
a. 253/09
a.+nı 253/09

‘āḳıbet (< Far. < Ar. ‘āḳıbaʿ) son, nihayet, sonunda.
‘a. 016/08, 019/03, 024/15, 034/12, 040/19, 113/17, 122/12, 123/21, 124/13,
128/19, 132/04, 148/19, 178/21, 192/18, 195/15, 203/04, 204/19, 205/09,
206/11, 215/17, 217/11, 217/18, 220/09, 220/14, 225/16, 236/10, 237/01,
238/01, 241/01, 241/20, 241/21, 243/20, 245/03, 247/06, 249/18, 258/15

‘āḳıbetü’l-emr işin sonu, işin sonunda.
‘a.ü’l-e. 253/08, 256/06

‘**ākıbet-endışlık** (< Ar. ‘*ākiba*’, Far. *andīş* ve Tü. +*lık*) işin sonunu düşünme.
‘a. 054/18

‘**ākıl** (< Ar. ‘*ākil*) akıllı (kimse).
‘a. 252/05

‘**ākıl-āne** (< Ar. ‘*ākil* ve Far. -*āna*) akıllıca, akıllı bir kimseye yakışır şekilde.
‘a. 055/16

Ak Koylu Özel ad.
a. 013/17

Ak Köteli Özel ad.
A.+ğa 080/12

‘**akl** (< Ar. ‘*akl*) akıl
‘a. 015/17, 065/12, 069/21, 156/01, 161/16, 189/07, 215/20, 216/08
‘a.+dın 038/16, 077/14, 218/07

‘**aklen** (< Ar. ‘*aklan*) akıl ile.
‘a. 154/04

‘**aklī** (< Ar. ‘*aklī*) Akılla bilinen.
‘a. 155/17
‘a.+dür 038/17

akmişe (< Ar. *kumāş*’ın çoğulu *akmişa*’) kumaşlar.
a. 141/07, 150/09, 156/07, 158/07, 161/08, 166/13, 189/17, 222/10
a.+ler 090/05, 144/01

Ak Muhammed Sultān Özel ad.
A.+ğa 255/06

ak öy (< ET *ak* < AT **āk* + *ev*) keçeli ev, yurt.
a. 043/15, 141/06, 141/08

akrabā (< Ar. *akribā*) akraba.
a.+sını 177/14

akrān (< Ar. *akrān*) yaşlılar.
a.+dın 216/09

akreb (< Ar. *akrab*) daha yakın
a. 162/06

‘**akreb** (< Ar. ‘*akrab*) **astr.** semanın kuzey yarımküresinde görülebilen büyük bir burç (güneşin bu burçta olduğu tarih 22 Ekim-22 Kasım).
‘a.+te 233/11

‘**aks** (< Ar. ‘*aks*) bir şeyin zıddı, karşıtı, tersi.

‘a. 180/07

Aksarāy Özel ad.

A. 181/17, 182/01

Aḳ-serā Özel ad.

A. 096/20

A.+da 137/05

A.+ğa 096/20, 252/19

Aḳsu Özel ad.

A.+ğaça 157/05

Aḳsu Ḳal‘aları Özel ad.

A.+ğa 156/13

Aḳsulat Özel ad.

A.+ta 194/18, 195/03

A.+tın 195/07

Aḳ Sultān Özel ad.

A.+nı 181/12

Aḳsunmā Özel ad.

A.+da 094/08

Aḳsehr Özel ad.

A. 180/20

A.+din 185/18

A.+ğa 181/16, 184/21

Aḳtad Özel ad. (bk. Açıklamalar)

A. 117/11, 131/07, 132/19, 132/20

Aḳtam Özel ad.

A.+ğa 170/16

Aḳ Tēmūr Özel ad.

A. 077/07, 079/10, 091/03

A.+ni 087/11

Aḳ Tēmūr Bahādur Özel ad.

A. 087/10, 095/10, 101/18, 103/09, 104/13

A.+ğa 093/04

A.+nı 101/07

aḳvāl (< Ar. *aḳvāl*) sözler.

a.+ı 154/03

a.+ını 065/12

aḳvām (< Ar. *aḳvām*) kavimler.

- a. 011/09, 012/15, 013/15, 016/17, 041/21, 053/09
- a.+dın 017/15, 017/17
- a.+ğa 014/09, 016/09, 016/14, 186/03
- a.+ı 016/14
- a.+ıdın 040/21
- a.+ığa 015/16
- a.+ını 013/09

Aḳyānşāh Bêrguḳı Özel ad.

A. 106/08

Aḳyar Özel ad.

A.+da 069/07

āl (< Ar. *āl*) aile, soy.

- ā.-i Çūpānga 054/16
- ā. -i muḳaffer 014/01, 107/14, 122/16
- ā. -i muḳafferğa 108/15

al- (I) almak, fethetmek, açmak, evlenmek.

- a.-ay 247/11
- a.-ayın 235/20
- a.-alıḳ 085/18
- a.-dı 049/06, 049/07, 075/06, 079/05, 087/02, 141/12, 168/08, 183/01, 200/04, 236/01, 239/01, 249/12, 249/14, 262/09
- a.-dılar 009/16, 019/17, 022/10, 070/14, 072/03, 080/08, 082/10, 082/13, 097/11, 103/09, 104/04, 106/09, 114/03, 119/09, 130/10, 131/19, 140/16, 143/05, 144/16, 146/01, 151/16, 152/12, 152/13, 155/15, 157/05, 166/07, 167/09, 172/02, 176/11, 179/12, 182/11, 193/01, 202/21, 216/12, 222/11, 228/11, 230/16, 243/16, 245/15, 258/08
- a.-ğan 082/19
- a.-ğandur 127/04
- a.-ğandurlar 061/21, 140/16
- a.-ğay 049/03, 194/07
- a.-ğaydur 190/06
- a.-ğaylar 130/17
- a.-ğa-biz 119/10
- a.-ıp 020/11, 022/18, 023/14, 023/17, 024/11, 024/18, 026/19, 027/05, 027/07, 029/17, 030/11, 034/04, 034/10, 036/18, 037/10, 041/15, 044/09, 045/01, 051/08, 054/21, 058/01, 058/06, 058/21, 061/12, 062/11, 064/13, 069/20, 072/14, 076/09, 077/02, 077/14, 077/15, 077/18, 079/09, 079/11, 080/12, 080/13, 082/12, 082/19, 082/20, 086/20, 092/15, 094/06, 095/01, 095/14, 096/02, 097/06, 098/01, 101/08, 102/03, 103/05, 103/16, 104/01, 104/13, 104/21, 105/03, 105/07, 108/12, 109/11, 109/20, 115/12, 119/06, 120/17, 120/18, 121/15, 123/03, 125/13, 126/02, 126/04, 126/05, 133/13, 134/01, 137/02, 140/16, 143/05, 143/14, 145/12, 149/10, 150/09, 151/05, 156/13, 157/07, 157/18, 158/08, 158/15, 158/21, 160/06, 160/12, 168/09, 168/14, 175/16, 175/17, 176/15, 178/08, 181/04, 184/03, 201/03, 202/16, 202/19, 204/08, 209/17, 211/05, 211/20, 212/08, 214/04, 214/08, 219/13,

220/19, 224/09, 234/04, 236/01, 238/09, 238/12, 239/02, 243/04, 243/17, 245/05, 246/15, 246/17, 248/06, 248/19, 250/18, 250/19, 254/18, 255/06, 255/09, 256/03, 256/18
a.-ıptur 161/18, 204/13, 255/10
a.-ıpturlar 140/14
a.-ıptur-biz 163/09
a.-ıp-men 089/20
a.-ıp-mèn 221/04
a.-ıp èr-di 041/14, 051/03, 167/09, 230/15
a.-ıp èr-diler 034/14, 082/20, 113/11, 135/08, 234/04
a.-madı 012/01, 214/07
a.-mağ 250/12
a.-may 075/07, 214/05
a.-maydur èr-di 122/03
a.-sa bol-ur 089/20
a.-sunlar 143/08, 166/12
a.-ur 133/07, 249/14
a.-urlar 139/09
a.-ur-sèn 064/09
a.-ur èr-diler 006/07

al- (II) - a bilmek, iktidar tasvir fiili.

‘arz kıla a.-ğaylar 223/09
ayıra a.-madı 106/16
bara a.-ğaylar 163/05, 183/09
bara a.-madılar 238/12
bara a.-mas-mèn 228/09
bara a.-mas èrdiler 188/21
bola a.-ğay 221/14, 250/14
bola a.-mas 031/03
bola a.-may 154/14, 250/07
bola a.-ur 116/01
cür’et kıla a.-madı 245/19
cür’et kıla a.-madılar 163/19
dağdağa kıla a.-ma 180/09
çāre kıla a.-madı 034/03
çığa a.-maslar 083/08
çıka a.-mağay 166/08
edā kıla a.-ğay 066/10
feh̄m kıla a.-mas 040/16, 249/03
fet̄h̄ kıla a.-may 110/20
fet̄h̄ kıla a.-madı 150/19
hareket kıla a.-ğaylar 165/16
har̄if bola a.-ğay èrdi 221/14
har̄if bola a.-may 154/14
iş kıla a.-mas 251/12
koya a.-ğay 039/11
muḳābele bola a.-may 250/07
muḳābil bola a.-ğay 250/14
muḳāvem̄et kıla a.-may 217/14, 236/13

nè bola a.-ur 116/01
özge bola a.-mas 031/03
selāmet kıla a.-ğaylar 164/10
tapa a.-may 250/21
tura a.-may 169/12, 199/14, 204/10, 232/18, 235/14, 246/13, 249/04

ala (< ET *ala* < AT **āla*) ala, karışık, benekli.
a. 043/15, 141/08

a‘lā (< Ar. *ālā*) yüksek, en yüksek, pek yüce.
a. 216/11

Alaça Hān Özel ad.
A. 244/19

Alaçuk Özel ad.
A.+ka 115/17

‘Alāe’d-dīn Özel ad.
‘a. 002/03, 002/05, 150/15
‘a.+ga kııl-ıp ér-di 002/05
‘a.+ni 002/03

‘Alāe’d-dīn ‘Atṭār Melik bin Bahāe’d-dīn Muḥammed Özel ad. (bk. Açıklamalar)
‘a. 040/13

‘alā-ḥide (< Ar. *‘alā-ḥida*) ayrıca, tek başına.
‘a. 123/13

‘alāka (< Ar. *‘alāka*) İki şey arasında bağ, ilgi, râbita, münasebet.
‘a. 025/07

Ala Kısrak Tağı Özel ad.
A.+ga 210/08

Alak Noyın Özel ad.
A. 021/18, 021/20

Ala Köl Özel ad.
A.+ga 113/06

a‘lām (< Ar. *a‘lām*) işaretler, nişanlar.

a‘lām kııl- işaret vermek.
a. k.! 005/19
a. k.-ğay 042/08
a. k.-sa ér-di 013/04

‘alāmāt (< Ar. *‘alāmāt*) izler, işaretler.
‘a. 083/18

‘a.+ıdur 084/09

‘a.+ın 148/19

‘alâmet (< Far. < Ar. ‘alâma^t) alâmet, iz, işaret.

‘a.+i 219/03

Alan Özel ad.

A. 014/11, 034/05, 034/06, 034/07, 034/08, 041/18, 110/10, 118/14

A.+dın 042/04

Alançık Kal‘ası Özel ad.

A.+ğa 106/02, 154/16

A.+nı 154/12

A.+nıñ 136/18

‘alâ nebiyyinā nebi olan Hz. Peygamberimize.

‘a. 046/10, 124/19

‘Alâniyye Özel ad.

‘a. 180/20

Alan Kova Özel ad.

A. 014/16, 014/17, 014/18, 014/19, 015/02, 015/03

Alan Kova Körklük Özel ad.

A.+nıñ 014/15

Alan Körklük Özel ad.

A.+nıñ 014/16

alar (< ol+lar) onlar.

a. 009/13, 011/02, 012/05, 013/16, 014/10, 015/01, 016/04, 020/10, 020/16, 021/03, 021/07, 022/12, 023/10, 025/02, 025/20, 026/07, 026/09, 026/16, 027/01, 027/04, 028/02, 028/09, 029/10, 029/11, 029/13, 029/21, 030/17, 031/07, 031/08, 032/06, 032/14, 034/07, 034/09, 034/10, 034/12, 035/21, 037/03, 038/20, 039/21, 041/16, 041/21, 042/08, 046/07, 048/03, 050/04, 050/05, 050/13, 053/06, 056/15, 069/01, 070/11, 071/15, 072/04, 072/18, 072/20, 073/20, 075/05, 075/14, 076/07, 076/16, 077/14, 078/09, 078/10, 078/12, 079/11, 080/04, 080/07, 080/15, 081/15, 081/19, 082/01, 082/02, 082/18, 082/19, 083/08, 086/10, 087/19, 088/11, 088/12, 088/15, 089/01, 090/17, 091/19, 092/14, 095/12, 099/21, 100/19, 101/04, 101/08, 101/12, 103/13, 105/17, 105/20, 108/08, 110/19, 111/12, 112/01, 113/20, 114/11, 115/19, 116/10, 117/08, 119/01, 119/05, 120/17, 120/21, 122/20, 125/12, 130/13, 130/15, 131/08, 131/10, 131/20, 133/17, 133/21, 134/14, 134/19, 135/19, 135/21, 136/07, 136/21, 138/19, 140/09, 141/21, 142/09, 144/03, 145/01, 145/04, 145/18, 146/05, 146/08, 147/16, 148/15, 149/09, 150/19, 151/04, 152/13, 152/17, 154/13, 154/15, 158/08, 158/09, 162/01, 163/05, 163/20, 166/01, 168/20, 171/11, 172/10, 177/15, 179/18, 180/12, 181/13, 185/18, 186/08, 186/15, 188/06, 189/09, 195/21, 197/05, 197/06, 197/09, 199/20, 201/10, 201/19, 202/15, 202/16, 204/05, 208/01, 211/05, 212/15,

216/17, 219/11, 223/08, 224/10, 225/12, 228/13, 232/13, 233/03, 233/09, 233/16, 233/18, 234/13, 236/15, 237/07, 237/08, 242/03, 242/04, 245/02, 250/06, 257/04, 261/05

a.+dın 013/16, 013/17, 017/07, 023/17, 026/09, 026/19, 028/06, 029/12, 030/01, 030/06, 032/02, 034/08, 034/11, 037/12, 037/19, 040/09, 067/01, 076/13, 080/16, 090/12, 092/13, 095/12, 100/15, 101/14, 108/21, 110/04, 110/05, 111/01, 111/16, 112/21, 113/18, 115/20, 116/10, 118/01, 118/06, 125/11, 126/09, 127/06, 130/14, 132/19, 140/06, 140/15, 142/02, 142/10, 142/17, 143/03, 143/10, 146/16, 148/07, 149/09, 149/21, 164/20, 165/08, 166/06, 168/08, 173/18, 179/14, 183/04, 186/06, 192/04, 192/06, 192/07, 234/04, 258/18, 261/04

a.+ge 147/12

a.+ğa 012/11, 014/10, 016/12, 018/04, 020/01, 020/18, 023/10, 023/11, 029/10, 029/12, 030/01, 030/03, 030/13, 031/08, 053/10, 062/02, 068/10, 069/07, 070/06, 070/12, 070/20, 071/02, 071/03, 071/15, 072/03, 072/11, 074/03, 074/12, 076/02, 079/06, 079/07, 079/08, 079/21, 080/10, 082/14, 083/09, 088/15, 089/04, 093/10, 093/16, 095/08, 095/11, 099/17, 099/19, 099/21, 100/11, 101/12, 103/04, 105/19, 105/21, 109/06, 109/18, 112/01, 115/20, 119/05, 120/01, 132/18, 132/19, 132/21, 134/14, 134/17, 135/09, 138/17, 140/04, 144/07, 146/01, 148/03, 148/16, 151/04, 151/21, 154/14, 154/17, 154/18, 156/13, 159/20, 159/21, 165/16, 167/18, 168/08, 171/21, 172/20, 176/09, 181/06, 186/08, 187/12, 191/13, 192/06, 202/15, 206/10, 209/12, 216/19, 236/15, 237/08, 238/11, 241/10, 241/11, 244/04, 244/07, 244/19, 248/07, 248/13, 248/21, 250/21

a.+mı 001/07, 006/10, 010/12, 013/16, 013/18, 014/01, 014/04, 014/09, 016/03, 018/14, 020/21, 021/05, 026/16, 026/19, 027/03, 030/13, 031/05, 042/07, 042/15, 048/06, 058/11, 061/21, 062/02, 070/11, 070/19, 071/02, 074/13, 077/15, 077/18, 078/14, 079/08, 079/19, 081/06, 088/01, 088/02, 088/04, 089/13, 090/17, 093/21, 098/09, 099/17, 099/20, 103/14, 105/20, 110/16, 116/18, 117/21, 120/20, 131/09, 132/08, 134/12, 140/01, 143/04, 144/01, 146/06, 151/10, 155/16, 156/12, 158/15, 159/21, 162/11, 162/19, 163/06, 163/20, 163/21, 164/11, 169/05, 174/11, 186/02, 186/09, 186/14, 186/15, 186/18, 189/01, 192/01, 197/09, 201/10, 202/05, 202/17, 204/07, 207/19, 220/14, 226/11, 230/13, 231/18, 234/12, 244/12, 248/20, 249/03, 258/08, 260/22

a.+mı 014/07, 017/21, 020/17, 027/18, 029/14, 029/15, 030/21, 056/20, 069/05, 073/10, 078/12, 082/17, 089/04, 119/05, 126/13, 143/13, 146/17, 147/09, 149/05, 162/13, 164/16, 168/10, 173/20, 177/01, 177/02, 224/05, 250/11, 250/20

ālāt (< Ar. *ālāt*) aletler.

ā.+ı 141/08

Ala Tağ Özel ad.

A. 205/04

Ala Tak Özel ad.

A.+da 045/17, 106/12

A.+ka 046/13, 126/19

Ala Tık Özel ad.

A. 127/08, 127/09, 129/08

‘**Alāü’**d-devle Özel ad.

‘a. 030/15, 124/02, 217/03

‘**Alāü’**d-devle **Mīrzā** Özel ad.

‘a. 212/06, 219/08, 219/09, 219/14, 219/15, 219/16, 219/18, 220/01, 220/02, 220/04, 220/08, 220/13, 222/01, 223/04, 223/05, 224/01, 224/02, 224/03, 224/07, 225/14, 225/17, 229/06, 229/07, 229/09, 229/10, 229/11, 229/12, 229/16, 229/18, 230/08, 230/10, 230/14, 231/10

‘a.+dın 224/03

‘a.+nı 222/17

‘a.+nı 219/08, 220/12, 221/18, 225/09, 225/14

‘**Alāü’**d-devle-yi **Hemedānī** Özel ad.

‘a. 030/10

al’avdu aḥmedu Arapça bir atasözü olup bir şeyden veya birinden vazgeçtikten sonra tekrar ona geri dönmek anlamında "Geri dönüş güzeldir." şeklindeki bir tabirdir.

a. 130/18

Alay Özel ad.

A. 083/10

aldur- (< ET *al-tur-*) aldirmek.

a.-up 245/09, 248/15

‘**ale’l-ıtlāk** (< Ar. ‘*alā*’ ve Ar. *iṭlāk*) gelişigüzel, rastgele.

‘a. 208/07

a’lem (< Ar. *a’lam*) çok (daha, en, pek) âlim.

a. 217/10

‘**alem** (< Ar. ‘*alam*) işaret, alâmet, sembol; sancak, bayrak.

‘a. 003/20, 004/11, 004/19, 084/09, 158/12, 175/09, 207/17, 214/02

‘a.+ler 131/04, 178/04, 256/03

‘a.+ni 149/11

‘**alem bol-** işaret olmak, sembol olmak.

‘a. b.-dı 216/13

‘**alem ur-** işaretlemek, işaret koymak.

‘a. u.-dı 256/03

‘**âlem** (< Ar. ‘*âlam*) dünya, cihan.

‘a. 010/01, 010/21, 024/06, 033/21, 063/16, 065/11, 065/12, 085/18, 086/17, 096/02, 123/16, 178/02, 180/04, 217/02, 257/16, 261/14, 262/08, 262/10

‘a.+de 003/01, 011/05, 049/08, 049/09, 049/11, 061/15, 063/18, 118/20

‘a.+din 002/07, 015/14, 019/17, 024/06, 036/05, 217/10, 240/08, 240/11, 258/20

‘a.+dindür 233/06

‘a.+ğa 004/07, 007/07

‘a.+i 028/16

‘a.+iğa 002/14, 002/18, 002/19, 100/17

‘a.+ni 034/03, 065/18, 161/17, 197/18, 238/07

‘**âlem-i ‘ulvî** yüce âlem, ruhlar âlemi.

‘a. -i ‘u. 238/07

‘â.-i ‘u.+din 065/11

‘**âlem-i âhiret** öteki dünya.

‘a. -i â.+ka 224/18

‘**âlem-i bâkî** ebedî âlem, ahiret.

‘a.-i b.+ğa 156/10, 236/08, 249/19

‘**âlem-i bâlâ** yukarıdaki âlem, cennet.

‘a.-i b. 196/13

‘**âlem-i beḳâ** ebedî âlem, âhiret.

‘a. -i b.+ğa 253/18

‘**âlem-i fânî** geçici âlem

‘a.-i f.+din 218/13, 249/19

‘**âlem-penâh** Herkesin güvenle sığınacağı yer (pâdişahlar için kullanılır.)

‘a.- p.+ğa 107/16, 129/01, 137/06

‘a.-p.+ka 124/14, 145/04

‘**âlem-penâhî** âlemi koruyan.

‘a.-p. 063/11

‘**ale’ş-şabâḥ** (< Ar. ‘alā’ ve Ar. şabāḥ,) sabahleyin.

‘a. 025/08, 055/08, 176/19, 228/02

âlet (< Far. < Ar. āla’) alet.

âlet-i sâz (< Ar. ālat ve Far. sâz) koşum takımı.

‘â.-i s. 260/10

‘**aleyh** (< Ar. ‘alā+hū) onun üzerine.

a. 183/17

‘**aleyhi efdalu’ş-şalavât** salavatın en iyisi onun (Peygamber efendimizin) üzerine olsun.

a. 092/06

‘**aleyhi efdalü’t-taḥiyyât ve ekmelü’t-teslīmât** selamların, saygıların en iyisi, en mükemmeli onun (Hz. Muhammed’in) üzerine olsun.

a.+nı 166/15

‘**aleyhimā’s-selām** (< Ar.) her ikisine selam olsun.

‘a. 124/19

‘**aleyhi mine’s-şalavāt enmāhā** Artan ve çoğalan salavat onun üzerine olsun.

‘a. 168/01

‘**aleyhim mine’t-taḥiyyāti enmāhā** selamların en bereketlisi onların üzerine olsun.

‘a. 188/20

‘**aleyhi’r-raḥme** (< Ar.) rahmet onun üzerine olsun.

‘a. 138/08

‘a.+nı 223/10

‘**aleyhi’s-şalavāt** (< Ar.) salavatlar onun (Hz. Muhammed) üzerine olsun.

‘a. 006/18

‘**aleyhi’s-şalavatu ve’s-selām** Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun.

‘a. 046/10

‘**aleyhi’s-selām** (< Ar.) selam onun üzerine olsun.

‘a. 011/02, 011/18, 029/05, 073/18, 078/01, 185/17

‘a.+nı 011/01, 125/01

‘a.+nı 010/21, 168/02

Alğu Özel ad.

A. 059/13, 059/14, 059/15, 059/16

A.+nı 059/19

Alğu bin Baydar bin Çağatay Hân Özel ad.

A. 059/09

Alınak Özel ad.

A. 046/02

Alıncağ Kal’ası Özel ad.

A.+nı 168/20, 170/12

A.+nı

‘**ālī** (< Ar. ‘ālī) yüksek olan, yüce, ulu.

‘a. 016/12, 063/13, 063/15, 087/12, 096/19, 097/04, 138/05, 139/19, 158/13, 165/17, 166/01, 167/12, 226/05

‘ā. +de 054/11

der-gāh-ı ‘ā.+ğa 127/20

rāy-ı ‘ā.+si 153/14, 166/07

‘**ālī-himmet** himmeti yüksek olan.

‘ā.-h. 056/15

‘**Alī** Özel ad.

‘a. 058/12, 078/16, 117/10, 167/17, 177/08

‘**Alī ‘Abbās** Özel ad.

‘a. 177/10

‘**Alī Bēg** Özel ad.

‘a. 097/16, 098/18, 099/08, 099/09, 099/11, 099/13, 100/06, 100/07, 100/09, 100/16

‘a.+din 097/11

‘a.+ni 100/07

‘**Alī Bēg Cöni Kurbānī** Özel ad.

‘a. 071/01, 097/04

‘**Alī bin Ebī Tālīb** Özel ad.

‘a. 169/21

‘**ālī-cenāb** (< Ar. ‘*ālī* ve Ar. *canāb*) haysiyetli, şerefli, yüksek ruhlu (kimse).

‘a. 084/08, 108/15

‘**Alī Dervīş** Özel ad.

‘a. 075/08, 077/07, 093/03

‘a.+niş 075/09

‘**Alī Ekber** Özel ad.

‘a. 109/19

‘**Alīge Bēg** Özel ad.

‘a. 215/07

‘a.+ni 198/10

‘**Alī Kālander** Özel ad.

‘a. 169/03, 169/06, 171/19, 187/18

‘**Alī Koçin** Özel ad.

‘a. 177/02

‘**Alī Künçepā** Özel ad.

‘a. 107/09

‘**ālīm** (< Ar. ‘*ālīm*) ilim sahibi olan.

‘ā. 221/10

‘**Ālim Şeyh** Özel ad.

‘ā. 087/07

‘**ālī-nijād** (<Ar. ‘*ālī* ve Far. *nijād* yüksek yaratılışlı).

‘a. 238/07

‘**Alī Oġlan** Özel ad.

‘a. 117/10, 129/12

‘**Alī Pādīṣāh** Özel ad.

‘a. 052/02, 052/17, 052/19

‘a.+nı 053/02

‘**Alī Pāṣā** Özel ad.

‘a. 177/17

‘**Alī Sulṭān** Özel ad.

‘a. 062/17, 146/11, 166/08, 167/13, 177/01, 186/15

‘a.+ğa 186/15

‘**Alī Sulṭān Tovaçı** Özel ad.

‘a. 140/01, 150/11

‘a.+ğa 186/14

‘**Alī Ṣāh** Özel ad.

‘a. 131/11

‘**ālī-ṣān** (< Ar. ‘*ālī-ṣān*) ṣān ve şerefi büyük olan.

‘a. 062/09, 198/01, 221/18, 240/18, 241/02, 241/07, 251/07, 262/03

‘a.+dın 250/17

‘a.+ğa 237/12, 252/06

‘a.+nı 221/15

‘**Alī-ṣīr** Özel ad.

‘a. 174/15, 176/13

‘**Alī-ṣīr Bēg** Özel ad.

‘a. 235/20

‘**Alī Tarḥān** Özel ad.

‘a. 137/12

‘a.+nı 210/18

‘**Alī-yi Dergīmī** Özel ad.

‘a. 025/21

‘**Alī-yi Sedidī** Özel ad.

‘a.+ğa 099/16

‘**Alī-yi Yasavurī** Özel ad.

‘a.+nı 084/04

‘**Alқа Қоçin** Özel ad.

‘a. 087/07

‘**Āl Qoşun** Özel ad.

Ā. 112/17
Ā.+ğa 111/02

al(l) (< ET *al* < AT **hāl*) karşı, ön, yan; huzur, nezd.
a.+ıda 101/16, 131/12, 147/17, 153/20, 162/15, 165/12, 192/19
a.+ığa 055/11

Allāh (< Ar. *Allāh*) Tanrı.
A. 223/12, 252/12

Allāh Allāh üzüntü, şaşkınlık gibi durumları anlatan ünlem olarak kullanılır.
A. 197/21

Allāh-dād Özel ad.
A. 140/12, 143/13, 146/14, 148/03, 148/05, 201/15, 201/16
A.+nı 147/06

Allāh-dād Bahādur Özel ad.
A. 095/10

Allāh-dād Bēg Özel ad.
A. 150/20, 157/14, 159/16

Allāh-dād Vefādār Özel ad.
A. 131/12

Allāhümme ‘āfinā min külli belā’i’ d-dünyā ve ‘azābi’l-āhire "Allah'ım dünyanın her türlü belalarından ve ahiretin azabından bizi koru."
A. 027/02

‘allām (< Ar. *‘allām*) her şeyi bilen, âlim-i küll (Yalnız Allah için kullanılır.)
‘a. 064/03

‘allāme (< Ar. *‘allāma*) çok bilgili.
‘a. 124/06

Almalığ Özel ad.
A. 017/16, 019/02
A.+da 059/17, 063/05
A.+dın 021/13, 114/09
A.+қа 018/18

al-tamğa (< *āl-tamgā*) kırmızı damga, hükümdar mührü.
a. 030/03, 030/17, 185/02

Altay Hān Özel ad.
A. 017/04

altayı (< Mo. *āl tayı*) Kızıl tilki derisinden olan kürk, çılgava.
a. 221/04

altı (< ET *altı*) altı.

- a. 013/05, 016/08, 041/19, 061/09, 112/12, 114/14, 115/10, 116/21, 128/11, 146/03, 175/18, 179/08, 179/15, 204/15, 216/13, 235/11, 239/20, 250/03

altı miş altı bin.

- a. 072/02, 132/14, 156/08

altıncı (< *altı+nçı*) altıncı.

- a. 041/09, 042/18, 047/08, 059/18, 174/06

altı yüz altı yüz.

- a. 078/19, 081/11

altı yüz miş altı yüz bin.

- a. 040/11, 167/15

altı yüz otuz altı yüz otuz.

- a. 082/12

altmış (< ET *altmış*) altmış.

- a. 023/17, 070/11, 070/12, 071/01, 077/11, 080/10, 103/21, 109/20, 150/09, 157/07, 162/09, 176/04, 176/08, 176/10

altmış eki altmış iki.

- a. 071/01

altmış miş altmış bin.

- a. 162/01, 248/11

altun (<ET *altun*) altın. (krş. *altun*)

- a. 013/11, 020/17, 025/16, 032/11, 063/06, 075/06, 087/01, 088/19, 090/06, 096/11, 105/08, 115/10, 115/11, 120/13, 124/19, 128/14, 129/18, 132/10, 134/05, 134/06, 136/14, 136/15, 137/01, 141/07, 143/21, 144/01, 145/06, 167/14, 167/15, 168/12, 185/01, 189/17, 190/05, 191/11, 191/12, 208/15, 213/03, 213/20, 222/14, 233/15, 236/02, 249/10, 251/17
a.+dın 013/10, 251/11

altun (<ET *altun*)altın. (krş. *altun*)

- a. 145/05, 181/13, 239/11

Altun Hân Özel ad.

- A. 038/08

Altuniyye Özel ad.

- A. 001/02

Altun Köfrük Özel ad.

- A. 169/08

‘ām (< Ar. *‘āmm*) umumî, herkese ait.

‘a. 026/05, 107/09

‘a. +dur 010/11

āmāde (< Far. *āmāda*) hazır.

āmāde kıl- hazırlamak.

ā. k.-ıp 184/20

a‘māl (< Ar. *a‘māl*) işler, ameller.

a. 065/12

a‘mām (< Ar. *a‘mām*) amcalar.

a.+ıdındur 002/21

amān (< Ar. *amān*) eminlik, korkusuzluk, bağış, af.

a. 010/01, 010/05, 049/14, 085/19, 105/05, 124/06, 143/07, 144/07, 149/16, 166/19, 249/09

a.+da 253/01, 260/06

a.+dur 098/09

a.+ğa 049/12

a.+ıdın 253/10

a.+nı 085/16

amān bër- müsaade etmek.

a. b.-ip 025/16, 034/21, 191/20

a. b.-medi 039/11

a. b.-mey 093/09

amān bol- emniyette olmak.

a. b.-ğay 124/15

amān kıl- emniyeti, güvenliği sağlamak.

a. k.-dılar 127/19

amān tap- güven bulmak.

a. t.-tı 136/11

a. t.-tılar 022/03, 023/12

amān tile- güven istemek.

a. t.-di 128/07, 144/20, 191/20

a. t.-diler 082/18

a. t.-p 021/21, 125/03, 140/04, 142/11, 232/11

māl-ı amān güvenilir mal.

m. 104/19, 107/07, 134/01, 150/03, 160/06, 166/19, 180/16, 181/17, 182/21

Amān Bahādur Özel ad.

A. 177/12

Amān Kūh Özel ad.

A.+ğa 008/08

‘**amāyim** (< Ar. ‘*amā’im*) başa sarılan şeyler, sarıklar.

erbāb-ı ‘amāyim: Sarıklılar

e.-ı ‘a. 150/01

e.-ı ‘a.+din 146/19

‘**amed** (< Ar. ‘*amad*) çadır direkleri, sütunlar.

‘a.+ler 184/14

‘**amel** (< Ar. ‘*amal*) iş, amel, fil

‘a. 209/02

‘**amel kıl-** (gereğince) hareket etmek, davranmak, iş görmek.

‘a. k.-a al-ğay 066/16

‘a. k.-dılar 186/05

‘a. k.-ğay-siz 058/21

‘a. k.-ıñız 035/08

‘a. k.-ıp 006/11, 007/08, 055/19, 174/01, 216/16

‘a. k.-ıpturlar 119/21

‘a. k.-mağ kerek 254/05

‘a. k.-mas 175/01

‘a. k.-may 196/11

‘a. k.-sunlar 220/16

‘a. k.-ur ır-di 216/19

‘**amele I** (< Ar. ‘*amala*) ‘āmil'in çoğulu, "*sebepler*"

‘a. (‘amele-yi nücūm) 216/16

‘**amele II** (< Ar. ‘*amala'*) işçi, ırgat.

‘a. 153/11

‘**amīk** (< Ar. ‘*amīk*) derin.

‘a. 183/03, 192/09

ḥandağ-ı ‘a.+din 198/16

āmīn (< Ar. *āmīn*) öyle olsun.

ā. 262/15

‘**āmire** (< Ar. ‘*āmira'*) hükümdara ait.

ḥizāne-yi ‘ā.+ğa 159/04

Amlağ Özel ad.

A. 011/10

ammā (< Ar. *ammā*) ama, fakat.

a. 001/03, 001/11, 001/19, 004/01, 005/09, 008/10, 010/20, 011/03, 011/21,

014/10, 016/07, 017/07, 024/13, 025/05, 026/01, 026/14, 030/16, 031/21, 032/02, 032/19, 038/14, 038/16, 039/07, 040/15, 041/18, 045/14, 051/09, 052/04, 054/08, 055/04, 055/21, 056/04, 056/18, 056/21, 058/09, 058/18, 060/03, 060/08, 060/12, 066/16, 068/01, 073/08, 076/01, 076/04, 083/06, 085/05, 085/07, 095/06, 095/09, 105/17, 108/09, 109/04, 111/11, 113/04, 113/06, 115/18, 125/17, 128/07, 128/16, 130/04, 144/06, 145/10, 147/11, 147/12, 148/19, 154/19, 155/14, 156/03, 159/06, 159/11, 161/10, 161/20, 165/16, 168/16, 170/06, 171/04, 172/12, 173/10, 178/16, 179/19, 180/03, 180/05, 180/08, 181/06, 184/20, 188/21, 189/10, 195/09, 197/07, 198/19, 200/09, 204/01, 208/21, 210/20, 211/11, 214/05, 214/15, 224/16, 225/10, 226/08, 234/19, 237/12, 240/11, 242/15, 247/08, 250/02, 251/07, 254/07, 255/12, 256/05, 256/13, 257/05, 259/05, 261/11, 261/20

‘amme (< Ar. *‘amma*) hala.

‘a.+si 051/10

‘ammek (< Ar. *‘am* ve Far. *+ek*) amca.

‘a. 068/12

‘a.+lerimdin 036/14

‘a.+ni 002/06

Āmul Özel ad.

A. 104/05

Ā.+da 030/07, 121/01

A.+nı 220/11

Amū Suyı Özel ad.

A.+dın 137/03

Amūye Özel ad.

A. 078/18

ana (< ET *ana*) anne.

a.+dın 239/05

a.+m 054/03

a.+sı 012/01, 030/18, 033/13, 039/04, 039/07, 051/09, 075/09, 098/11, 124/12, 128/17, 158/04, 186/11, 186/13, 187/17, 192/14, 211/20, 234/19

a.+sıdın 225/07

a.+sıdur 188/11

a.+sığa 021/02, 026/03

a.+sın 098/12

a.+sını 012/01

aḡa (< **an+ga*) ona

a. 001/08, 001/15, 002/06, 003/12, 003/13, 003/17, 003/18, 003/20, 004/01, 005/09, 005/21, 006/13, 008/02, 008/11, 009/16, 009/17, 009/18, 010/02, 010/06, 010/20, 011/15, 011/19, 012/02, 012/16, 012/19, 013/15, 013/20, 016/15, 016/21, 017/02, 017/12, 017/15, 017/16, 017/17, 018/14, 018/15, 018/16, 018/19, 019/03, 019/05, 019/14, 019/16, 023/10, 023/11, 026/03, 027/13, 029/05, 029/09, 030/05, 030/17, 033/21, 035/01, 035/07, 035/13,

036/02, 037/13, 037/19, 038/05, 039/01, 039/10, 040/03, 045/18, 047/02, 048/02, 048/11, 049/02, 049/07, 049/09, 049/12, 049/16, 051/03, 051/17, 053/20, 055/01, 055/03, 056/11, 056/17, 057/06, 057/07, 057/08, 057/19, 057/21, 059/10, 060/01, 060/02, 060/07, 060/12, 060/21, 061/07, 065/04, 065/13, 067/20, 068/13, 069/15, 070/01, 071/10, 074/04, 075/18, 077/12, 079/21, 080/01, 080/19, 081/03, 081/08, 083/01, 083/19, 084/03, 085/01, 085/04, 085/06, 085/20, 086/19, 086/20, 087/05, 087/15, 088/09, 088/20, 090/19, 093/07, 093/08, 093/21, 094/01, 094/10, 094/15, 095/01, 095/05, 095/18, 095/22, 096/07, 096/10, 096/17, 097/10, 100/01, 103/06, 104/02, 104/03, 104/16, 104/17, 105/11, 105/13, 106/20, 106/21, 108/05, 108/08, 108/18, 109/13, 110/02, 110/09, 114/20, 115/02, 117/02, 118/03, 118/07, 118/13, 121/11, 126/03, 127/07, 127/14, 128/19, 129/07, 129/14, 129/18, 131/18, 132/12, 132/13, 135/14, 136/08, 137/20, 141/17, 141/18, 144/19, 147/13, 156/19, 157/17, 158/10, 158/12, 159/02, 165/10, 165/18, 168/03, 168/06, 169/07, 170/19, 171/11, 172/07, 173/07, 174/12, 174/13, 175/02, 175/03, 179/07, 179/11, 180/05, 180/10, 180/13, 181/14, 182/02, 183/21, 184/20, 186/07, 186/17, 187/11, 187/15, 187/20, 188/02, 188/04, 191/06, 191/12, 194/21, 195/06, 195/15, 196/19, 198/08, 199/04, 199/07, 201/12, 201/15, 201/16, 201/17, 201/19, 203/18, 204/10, 204/21, 205/01, 205/03, 205/17, 206/09, 206/14, 207/08, 208/05, 209/09, 209/14, 210/05, 210/09, 210/15, 211/10, 215/08, 216/07, 220/01, 220/21, 221/03, 221/09, 221/12, 221/14, 221/16, 222/03, 223/01, 224/14, 227/17, 228/13, 229/03, 229/11, 230/03, 230/16, 231/07, 232/06, 232/08, 232/12, 232/15, 232/16, 233/01, 233/10, 234/08, 235/10, 235/12, 235/13, 237/01, 237/03, 237/06, 237/13, 237/14, 239/06, 240/05, 240/06, 240/07, 241/21, 242/07, 242/15, 243/01, 244/09, 244/16, 245/09, 245/10, 245/12, 245/13, 246/04, 247/09, 248/05, 248/16, 253/07, 253/10, 253/12, 253/19, 253/20, 255/13, 258/15, 258/23, 259/19, 261/10, 262/01, 262/10
a.+ça 113/13
a.+dur 097/14
a.+durlar 064/09

anğaça (<*an+ğa+ça) ona kadar
a. 138/21, 251/20

Ağa Töre Özel ad.

A. 108/06, 108/08, 108/09, 108/10, 112/14, 112/16, 112/20, 112/21, 113/03
A.+ğa 113/03

anbār (< Far. *anbār*) ambar.
a.+lardin 024/02

anber (< Ar. *anbar*) amber.
a. 156/07

ança (< *an+ça) o kadar, o kadar çok.

a. 007/02, 014/07, 021/16, 022/13, 027/01, 029/08, 034/13, 034/18, 039/11, 043/15, 048/09, 054/09, 057/15, 058/08, 058/20, 062/14, 073/17, 074/18, 076/11, 076/16, 087/15, 091/14, 092/02, 105/08, 107/18, 108/05, 112/19, 115/11, 116/14, 119/04, 120/05, 120/13, 122/03, 133/12, 139/12, 148/11,

150/10, 156/07, 161/15, 162/21, 164/19, 165/08, 166/13, 168/12, 179/01, 182/11, 189/07, 197/16, 214/05, 214/07, 214/10, 216/14, 216/15, 219/10, 221/04, 222/11, 229/12, 239/10, 249/02, 249/10, 251/15, 257/18

anda (< **an+da*) orada, onda

a. 004/03, 012/08, 014/05, 017/04, 020/12, 021/01, 021/02, 021/15, 021/20, 021/21, 022/05, 022/08, 022/20, 024/08, 025/02, 025/13, 025/14, 027/12, 030/06, 030/07, 031/07, 031/12, 031/16, 033/19, 034/09, 035/12, 040/15, 041/03, 043/03, 043/20, 044/03, 046/15, 047/02, 047/07, 047/18, 049/07, 050/16, 051/05, 051/14, 056/12, 057/15, 059/11, 061/20, 062/19, 063/17, 066/13, 067/13, 068/10, 068/21, 069/07, 070/05, 071/18, 072/13, 074/02, 074/11, 077/02, 078/02, 078/17, 081/06, 084/08, 090/17, 092/17, 093/01, 095/09, 096/19, 098/14, 099/17, 102/11, 102/20, 103/09, 103/21, 104/20, 105/14, 106/09, 108/03, 113/07, 114/01, 114/17, 115/05, 115/06, 115/12, 116/16, 116/18, 118/11, 120/08, 120/13, 121/04, 121/07, 121/08, 122/21, 123/01, 123/02, 123/03, 124/09, 125/02, 125/03, 125/13, 127/04, 129/09, 132/20, 133/03, 135/09, 138/12, 139/05, 139/12, 140/15, 141/18, 141/20, 142/08, 142/13, 144/08, 145/17, 146/16, 147/17, 148/11, 150/15, 150/18, 151/09, 152/03, 152/04, 152/19, 153/04, 153/05, 153/06, 156/06, 157/10, 158/02, 160/13, 161/10, 168/11, 168/14, 173/17, 174/05, 174/17, 180/03, 181/03, 181/11, 183/03, 184/09, 185/16, 187/10, 188/13, 188/17, 191/09, 191/17, 192/09, 194/16, 200/17, 201/12, 203/18, 204/07, 213/08, 213/21, 215/10, 220/02, 222/21, 225/11, 228/09, 232/18, 235/12, 235/13, 235/20, 238/17, 244/17, 245/06, 247/11, 248/12, 248/17, 250/04, 250/15, 250/19, 254/06, 255/13, 256/01, 259/01

a.+ki b         206/21

a.+dur 046/10, 057/20, 125/02

anda   (< ET *anteg* < **an+ı teg*) o kadar,   yle,   ylece. (krş. *anda  *)

a. 064/07, 070/12, 254/07

anda   o kadar, onca,   yle, onun gibi, o şekilde. (krş. *anda  *)

a. 010/09, 010/15, 014/06, 015/14, 015/21, 017/03, 020/06, 020/14, 021/08, 032/03, 038/09, 047/12, 051/18, 053/21, 060/12, 074/05, 074/16, 080/20, 081/15, 098/05, 098/15, 106/14, 107/03, 121/14, 125/21, 130/09, 134/03, 142/21, 169/17, 173/13, 173/15, 197/07, 198/15, 206/06, 214/10, 230/07, 236/14, 236/16, 239/20, 242/15, 248/13, 249/03, 249/06, 253/14, 256/20

And       zel ad.

A. 007/15, 067/08, 093/07, 137/14, 199/01, 202/05, 220/13, 236/20, 245/10, 248/19, 259/14

A.+da 245/12, 258/04

A.+dın 198/20

A.+  a 097/13, 191/01, 202/07

A.+  a  a 226/01

A.+nı 203/16, 245/07

A.+ta 201/13, 201/18, 206/13, 236/21

A.+tın 237/04

a  dı- g  zetlemek, pusu kurmak.

a.-dılar  r-se 015/01

andin (< **an+din*) ondan, oradan.

a. 003/18, 004/15, 005/17, 008/08, 011/04, 012/03, 012/17, 013/09, 013/13, 014/09, 015/10, 017/01, 017/10, 018/06, 018/16, 019/06, 021/10, 022/13, 022/19, 023/13, 023/14, 024/07, 024/08, 024/10, 024/18, 026/04, 027/07, 028/15, 029/01, 029/03, 029/09, 030/08, 030/13, 030/16, 030/18, 030/20, 031/08, 031/11, 033/07, 033/08, 033/16, 033/18, 033/20, 034/08, 034/13, 036/18, 037/16, 038/11, 038/14, 038/20, 039/01, 039/02, 040/13, 041/14, 041/21, 042/01, 042/16, 042/19, 044/01, 044/10, 044/15, 045/16, 046/04, 046/07, 046/18, 047/16, 047/17, 048/09, 048/17, 048/19, 049/04, 049/05, 051/01, 054/09, 054/12, 054/13, 055/19, 056/12, 058/14, 060/02, 060/19, 060/21, 061/20, 062/11, 066/10, 071/06, 072/09, 073/07, 074/18, 076/08, 076/09, 076/16, 076/21, 079/02, 079/04, 079/14, 079/16, 080/06, 081/21, 082/02, 082/20, 083/04, 083/18, 083/20, 084/06, 086/14, 087/12, 088/13, 092/05, 092/09, 092/12, 092/15, 092/20, 093/12, 094/05, 097/04, 097/15, 097/16, 097/18, 097/19, 098/19, 099/06, 099/16, 101/06, 102/05, 102/13, 103/06, 104/03, 104/05, 104/06, 104/20, 105/07, 106/02, 106/05, 106/12, 106/16, 107/01, 107/11, 110/17, 111/15, 111/21, 112/06, 112/09, 112/11, 112/14, 112/16, 114/14, 115/18, 118/06, 118/19, 120/10, 121/17, 121/18, 122/19, 122/21, 123/16, 124/12, 124/15, 124/19, 125/04, 126/04, 127/18, 130/07, 130/14, 130/15, 133/01, 133/06, 133/15, 133/16, 134/18, 134/21, 136/02, 136/16, 137/03, 137/04, 137/06, 138/08, 138/20, 139/11, 140/19, 140/20, 141/01, 141/02, 142/06, 142/16, 142/21, 144/12, 145/17, 149/01, 150/14, 150/18, 151/13, 151/16, 152/18, 153/02, 153/04, 153/06, 155/02, 155/03, 156/13, 156/14, 156/15, 158/20, 159/04, 160/12, 163/14, 167/08, 168/06, 168/11, 168/19, 169/02, 169/20, 171/06, 178/20, 180/01, 184/01, 184/16, 189/18, 191/16, 193/08, 193/09, 193/14, 193/15, 193/16, 196/03, 196/04, 196/05, 198/18, 199/06, 200/06, 203/15, 206/02, 206/21, 207/01, 208/18, 209/13, 209/14, 212/05, 216/05, 217/03, 217/14, 217/19, 218/01, 218/06, 220/10, 221/05, 221/11, 222/02, 224/09, 228/14, 228/20, 230/16, 232/14, 234/09, 235/01, 235/17, 235/18, 237/06, 237/18, 238/17, 240/09, 240/10, 240/21, 241/14, 242/20, 243/04, 245/10, 246/14, 247/09, 249/20, 250/02, 250/07, 250/16, 253/16, 254/10, 256/21, 257/12, 257/22, 258/07, 258/13, 258/23, 260/08, 260/14, 261/04, 262/05, 262/06

a.+dur 011/13, 015/15, 040/12, 044/11, 081/05, 102/06, 147/04, 166/13, 246/09

Andic n  zel ad.

A. 255/18

Andig n  zel ad.

A. 093/16, 093/17, 108/07, 114/04, 194/06, 244/20, 245/01, 246/01, 246/07, 246/13, 247/02, 251/09

A.+da 093/10, 114/05, 155/07

A.+dın 107/20, 110/13

A.+ a 100/09, 108/05, 156/19, 244/21

A.+nı 093/13, 210/01

Andig n  al ası özel ad.

A.+ğa 108/09

Angüvān Özel ad.

A. 122/20

anī (< *an+ī) onu

a. 001/02, 001/03, 001/21, 002/01, 002/02, 002/13, 002/17, 002/21, 003/04, 004/10, 004/11, 004/12, 004/18, 005/01, 005/21, 007/09, 011/13, 012/19, 017/03, 017/13, 018/08, 018/10, 018/11, 018/19, 019/03, 019/04, 019/14, 019/16, 020/15, 021/03, 021/04, 021/19, 022/11, 022/15, 023/07, 023/08, 026/03, 026/04, 027/14, 030/16, 032/21, 035/17, 036/20, 037/01, 038/06, 038/17, 039/18, 040/09, 040/14, 040/18, 041/08, 041/10, 041/14, 042/21, 043/14, 044/04, 044/06, 044/15, 045/04, 045/14, 046/02, 046/18, 047/10, 047/20, 048/13, 048/14, 048/15, 048/16, 049/21, 051/02, 051/09, 051/10, 052/01, 052/02, 053/19, 054/10, 055/05, 055/20, 056/10, 056/11, 057/11, 059/11, 060/12, 061/07, 062/04, 062/14, 063/05, 063/13, 065/12, 067/05, 067/06, 067/13, 067/14, 067/21, 068/13, 069/15, 069/21, 070/10, 070/14, 083/11, 083/14, 087/18, 088/03, 088/18, 089/07, 090/07, 090/14, 093/16, 094/04, 094/08, 094/13, 094/18, 094/21, 095/01, 095/15, 095/17, 097/01, 099/16, 102/09, 103/17, 104/09, 104/21, 107/12, 109/09, 109/10, 109/13, 110/02, 111/04, 111/06, 112/13, 114/21, 115/13, 123/03, 124/21, 125/19, 126/04, 127/03, 127/07, 127/14, 127/15, 128/15, 129/16, 129/17, 130/04, 132/16, 133/11, 133/14, 133/21, 134/13, 135/01, 135/12, 138/05, 141/09, 146/15, 146/18, 149/03, 152/02, 156/04, 157/18, 157/20, 158/06, 160/20, 160/21, 164/05, 164/10, 165/11, 166/06, 167/02, 167/07, 167/09, 168/16, 168/19, 172/04, 172/13, 172/15, 183/03, 183/13, 183/15, 187/20, 188/19, 192/01, 192/09, 192/18, 195/01, 197/06, 200/01, 200/16, 203/13, 203/18, 205/16, 206/15, 206/19, 207/01, 207/06, 208/04, 208/20, 208/21, 210/06, 212/04, 212/11, 212/16, 212/18, 213/20, 214/01, 215/02, 215/15, 216/04, 218/06, 219/12, 219/21, 223/17, 223/18, 224/07, 224/08, 224/18, 225/15, 225/17, 229/02, 229/19, 230/04, 230/18, 231/10, 232/03, 232/13, 233/10, 233/16, 234/07, 238/20, 239/17, 241/20, 243/10, 246/06, 247/05, 247/14, 253/09, 257/13, 259/06

anī (< *an+ī) onun.

a. 001/17, 002/12, 002/16, 005/03, 005/21, 006/20, 007/07, 007/16, 008/10, 009/13, 010/03, 011/02, 011/03, 011/04, 011/05, 011/06, 011/07, 011/10, 011/11, 011/12, 011/13, 011/19, 012/20, 012/21, 013/01, 014/12, 014/16, 015/04, 015/05, 015/16, 015/18, 015/21, 016/11, 017/04, 019/08, 019/17, 020/01, 020/13, 021/03, 022/04, 022/11, 022/13, 022/15, 023/10, 026/15, 027/13, 028/08, 028/11, 030/05, 031/20, 032/03, 032/11, 034/01, 034/20, 036/17, 037/02, 037/05, 037/13, 037/20, 038/09, 039/06, 039/17, 039/19, 040/04, 040/10, 040/15, 041/01, 041/09, 043/02, 044/07, 044/14, 045/03, 045/16, 046/11, 047/01, 047/20, 047/21, 048/01, 049/08, 049/14, 049/19, 050/06, 051/02, 051/09, 051/10, 052/08, 053/08, 053/18, 054/07, 054/10, 055/01, 055/04, 055/12, 057/11, 058/09, 059/04, 059/19, 060/07, 060/10, 061/13, 061/14, 062/07, 063/12, 063/14, 063/18, 064/11, 065/11, 067/04, 067/12, 070/13, 073/17, 073/19, 075/18, 077/15, 077/17, 081/04, 081/09, 081/17, 083/10, 084/03, 084/04, 085/05, 087/13, 087/14, 089/03, 092/11, 095/06, 097/03, 100/18, 102/07, 107/04, 108/07, 109/15, 111/05, 112/16,

112/20, 117/20, 118/08, 118/13, 118/20, 119/04, 120/13, 122/12, 122/15, 123/19, 128/16, 129/02, 131/21, 133/12, 138/05, 140/11, 140/18, 142/20, 145/14, 146/03, 146/13, 158/14, 159/08, 159/13, 166/14, 168/12, 171/02, 172/12, 173/03, 173/04, 173/13, 179/07, 179/11, 181/02, 181/03, 181/11, 182/01, 183/13, 184/19, 186/19, 189/02, 190/14, 191/08, 191/21, 193/08, 193/20, 194/21, 195/07, 195/19, 196/11, 198/01, 198/05, 198/17, 203/18, 204/12, 204/19, 205/05, 205/06, 207/10, 208/09, 209/11, 209/13, 210/11, 210/13, 211/05, 211/06, 211/08, 211/13, 213/04, 215/14, 216/11, 216/12, 217/04, 219/17, 221/07, 221/20, 223/11, 223/14, 224/09, 225/06, 227/06, 230/21, 234/09, 235/07, 235/11, 235/13, 236/10, 237/05, 238/01, 239/04, 239/05, 240/01, 240/04, 241/04, 241/05, 241/20, 242/07, 243/16, 243/19, 243/21, 245/09, 245/10, 245/13, 246/07, 246/08, 246/09, 246/15, 246/17, 249/07, 249/15, 251/14, 251/15, 252/14, 253/04, 255/11, 256/21, 257/15, 257/18, 258/03, 259/04, 260/15, 260/19, 262/06
a.+dur 214/20, 237/18

‘an-ķarīb (< Ar. ‘*an ķarīb*) çok geçmeden.

‘a. 091/16, 196/11

aṅla- (< ET *aṅ+la-* < AT **āṇ*) anlamak.

a.-p 023/10

ant (< ET *ant*) yemin.

ant bër- söz vermek, yemin etmek.

a. b.-di 232/01

a. b.-diler 023/11

a. b.-ip 085/04, 195/21

ant iç- söz vermek, yemin etmek.

a. i.-ip 005/20, 035/01, 205/08

a. i.-ip èr-di 076/03

a. i.-tiler 089/12, 196/18

‘Antāb Özel ad.

‘a. 161/12

‘Antāb Ƙal‘ası Özel ad.

‘a.+ğa 161/09

Anṭākiyye Özel ad.

A. 161/14

Anṭāriyye Özel ad.

A. 182/01

Apaçı Kelte Özel ad.

A. 087/10, 091/01

Apardı Özel ad.

A. 067/07, 109/17

‘**ār** (< Ar. ‘*ār*) utanma.

‘a. 042/06

ara (< ET *ara* < AT **hāra*) ara, arasında.

a. 009/17, 010/06, 037/18, 049/10, 063/13, 063/14, 063/15, 101/15, 185/09, 239/17

a.+da 006/05, 042/10, 050/21, 096/04, 111/17

a.+ğa 072/14

a.+larında 053/06, 132/04

a.+mızda 210/16

a.+sıda 004/20, 011/17, 011/19, 012/05, 012/08, 012/12, 012/17, 017/07, 018/05, 020/08, 020/09, 020/10, 021/03, 022/04, 022/13, 026/09, 026/14, 026/16, 027/04, 028/09, 034/12, 036/17, 038/02, 038/21, 041/21, 045/05, 046/13, 047/06, 047/11, 047/12, 052/13, 054/03, 055/04, 056/16, 057/06, 059/13, 060/01, 068/06, 068/14, 073/15, 081/01, 082/06, 086/10, 089/05, 095/15, 099/09, 101/06, 105/12, 106/14, 112/11, 112/19, 118/02, 122/14, 123/01, 125/02, 130/19, 144/08, 147/14, 156/11, 162/01, 166/05, 167/14, 170/11, 186/02, 188/16, 195/21, 198/03, 204/12, 206/01, 208/01, 208/08, 208/09, 210/18, 211/01, 211/13, 220/09, 223/20, 229/17, 230/11, 235/15, 240/02, 240/08, 240/10, 241/06, 241/07, 242/01, 242/03, 244/01, 247/03, 247/16, 251/12, 253/11, 257/21

a.+sıdadur 146/16

a.+sının 041/07, 089/07, 108/10, 119/03, 195/21, 214/09, 255/16

a.+sıge 202/15, 204/15, 225/15

a.+sığa 059/16, 082/17, 101/17, 236/14

a.+sında 082/07

‘**Arab** (< Ar. ‘*Arab*) Özel ad.

‘a. 027/15, 162/08, 217/10, 232/15

‘a.+lar 162/02

‘a.+nı 204/03

‘a.+nın 162/04

‘Irāk-ı ‘a. 047/12, 129/20, 187/15, 209/10

‘Irāk-ı ‘a.+dın 142/15, 190/15

‘Irāk-ı ‘a.+ğa 171/14, 187/11

‘Irāk-ı ‘a.+ka 171/09, 188/04

‘Irāk-ı ‘a.+nı 160/16

‘**arāba** (< ?) tekerlekli kara taşıtı.

‘a. 042/02, 144/10

‘a.+lar 131/11, 195/08

‘a.+larını 130/15

A‘**rāb** (< Ar. *A‘rāb*) Çölde dolaşan Araplar.

A.-ı ‘İbādeni 172/01

‘**Arabī** (< Ar. ‘*arabī*) Araplara, Arap kavmine ait.

‘a. 164/18

ārām (< Far. *ārām*) sükûnet, dinlenme.

ārām tap- dinlenmek.

ā. t.-tı 226/02

Aras Suyı Özel ad.

A. 105/04

A.+ğa 156/05

ārāste (< Far. *ārāsta*) süslenmiş, bezenmiş.

ā. 148/15

ā.+dür 174/09

ārāyiş (< Far. *ārāyiş*) süs, bezek.

ā. 096/04, 159/09, 176/18

Arc Suyı Özel ad.

A.+dın 110/20

Ardavan Bahşî Özel ad.

A. 069/07

Ardu Hātūn Özel ad.

A. 075/11

āreste (< Far. *ārasta*) süslenmiş, donatılmış.

ā. 053/12, 160/17

arğamçi (< Mo. *arğamçi*) urgan, halat.

a.+ler 251/19

Arğana Hātūn bint-i Arıĝ Böke Özel ad.

A.+ni 059/17

Arğana Hātūn bint-i Arıĝ Böke ibn Toli Hān Özel ad.

A. 059/07

Arĝun Özel ad.

A. 046/01, 046/04, 190/08

A.+ğa 045/19, 045/20, 046/11

A.+nı 045/15, 045/21

Arĝun Aĝa Özel ad.

A. 043/20, 044/12, 045/07, 055/17, 055/18, 060/16, 060/17, 060/21

Arĝun Hān Özel ad.

A. 004/14, 045/16, 045/18, 045/21, 046/03, 046/04, 046/07, 046/09, 046/12, 046/17, 047/10

A.+nı 046/01

A.+nıñ 045/15

Arğun Hân bin Abağa Hân Özel ad.

A. 046/05

A.+dın 045/14

Arğun Şāh Özel ad.

A. 055/11, 055/20, 121/07, 127/05, 197/08, 197/13, 201/15, 201/16

A.+dın 055/17

A.+nı 055/11, 116/08, 100/19, 194/17

A.+nıñ 055/13

Arğun Şāh Ahtaçı Özel ad.

A. 135/20

Arğun Şāh-ı Burdalığı Özel ad.

A. 120/16

A.+nı 088/11

Arğun Şāh-ı Burdalığı Özel ad.

A.+dın 079/17

arğ kanal. (krş. *arığ*, *arık*, *ark*)

a. 204/20

arı- (< AT **āri-*) temizlemek.

a.-dı 152/02

a.-p 017/03

arığ (< AT **ārık*) ark, su kanalı. (krş. *arğ*, *arık*, *ark*)

a. 041/06, 141/02

Arığ Böke Özel ad.

A. 059/11, 059/13, 059/15

A.+nıñ 059/15

arığlık (< *āri-ğ+lık*) saflık.

a. 131/15

arık (< AT **ārık*) ark, su kanalı. (krş. *arğ*, *arığ*, *ark*)

a. 165/15

a.+ka 187/21, 207/13

a.+tın 165/15

Arık Böke Özel ad.

A. 038/11

arıt- (< ET *ārī-t-* < AT **ārī-*) temizlemek.

a.-ıp 124/04, 182/16, 202/04

a.-mek kerek 058/01

a.-tı 010/03

‘**ārız** (< Far. < Ar. ‘*ārīḏ*) sonradan ortaya çıkan.

‘a. 195/20, 216/07, 217/15

‘**ārıza** (< Far. < Ar. ‘*ārīḏa*) hastalık; aksaklık, engel.

‘a. 114/17, 153/05

‘a.+ğa 217/07

‘a.+sı 061/08

‘**ārī** (< Ar. ‘*ārī*) (bir şeyden) yoksun bulunan, (-den) uzak.

‘a. 062/12

‘a.+dürler 259/09

‘**ārīf** (< Ar. ‘*ārīf*) irfân sahibi.

‘a.+ler 064/05

arķ kanal. (krş. *arķ*, *arığ*, *arık*)

a.+nı 173/02

arķa (< ET (Uyg.) *arķa*) sırt, arka; destek yardım.

a. 052/18, 131/08

a.+ğa 109/20, 118/12, 176/14

a.+n 111/11

a.+sıda 118/07, 131/03

a.+sığa 042/11, 198/16, 233/20

Arķanaķum Özel ad. (bk. Açıklamalar)

A.+ğa 013/17, 014/06

A.+dın 014/10

arpa (< ET *arpa*) arpa

a. 167/09

Arpa Hân Özel ad.

A. 051/20, 052/04, 052/07, 052/09, 052/10, 062/21

A.+nı 052/03

Arpa Hân bin Arık Böke bin Toli Hân Özel ad.

A. 051/19

Arpa Yazı Özel ad.

A.+nda 092/16

‘**arrāde** (< Ar. ‘*arrāda*) küçük bir çeşit mancınık.

‘a. 026/13, 128/17

‘a.+din 026/17

‘**arşı** (< Ar. ‘*arşı*) yer, meydan.

‘a. 032/01, 068/05, 171/15, 197/21, 250/14

‘a. (‘arşa-yi telef) 112/07

Arşaf Özel ad.

A.+da 071/13

A.+ğa 071/12

arslan (< ET *arslan*) arslan.

a. 032/01, 096/14, 124/10, 148/21, 178/17, 259/01

a.+ı 258/23

a.+ını 131/05

a.+nı 124/10

Arslan Özel ad.

A. 048/03

A.+nı 048/03

Arslan Hân Özel ad.

A. 021/12

Arslan H‘āce Tarhān Özel ad.

A. 214/03

‘arş (< Ar. ‘arş) gök, arş.

‘a. 205/21

art- (< ET (Uyg.) *art-*) artmak, çoğalmak.

a.-ıp 015/18, 057/08, 128/09, 195/21

Artık Böke Özel ad.

A. 040/10, 040/17

Artu H‘ātūn Özel ad.

A. 075/08

artuk (< *art-uk*) fazla.

a. 017/20, 024/11, 065/02, 122/08, 176/13, 188/21

artukı (< *art-uk+sı*) fazla, çok.

a. 007/01, 161/12

Artuk Kal‘ası Özel ad.

A.+ğa 241/12

artur- (< *art-ur-*) arttırmak.

a.-dı 114/07, 232/10

a.-up 245/10

aruğ (< ET *aruğ* < AT **hār-uk*) zayıf, kuru, sıska. (krş. *aruk*)

a. 071/02

a.+nı 115/12

aruḵ (< ET (Uyg.) *aruḵ* < AT **hār-uk*) zayıf, güçsüz. (krş. *aruḡ*)
a.+tur 173/07

Arulat Özel ad.

A. 007/16, 067/07, 225/15, 236/13

A.+lar 040/20

‘arūs (< Ar. ‘*arūs*) 1. gelin. 2. mec. gelin gibi güzel ve değerli olan şey.

‘a.-ı mülk 197/07

‘a.+ının 195/16

‘arż (I) (< Far. < Ar. ‘*arḏ*) sunma, bir büyüğe takdim.

‘a. 012/18, 017/21, 057/11, 141/11, 141/12, 161/19, 169/01, 218/15, 241/04

‘a.+ğa 059/01, 130/07, 183/01, 190/05, 210/17

‘a.+ı 041/03, 060/03

‘a.+ığa 198/01

‘arż kıl- arz etmek, aktarmak, dilemek.

‘a. k.! 173/08

‘a. k.-a al-ğaylar 223/09

‘a. k.-dı 047/07, 090/07, 097/03, 100/04, 105/12, 106/19, 108/14, 121/11, 129/04, 130/06, 131/06, 137/03, 146/16, 155/14, 164/06, 170/13, 173/09, 173/15, 175/08, 179/21, 181/19, 187/07, 188/14, 194/08, 209/02, 245/07

‘a. k.-dılar 027/16, 030/01, 036/13, 043/21, 060/11, 091/19, 114/20, 124/08, 125/15, 130/17, 139/08, 141/10, 142/08, 155/01, 159/15, 172/10, 174/04, 174/19, 175/17, 181/14, 189/14, 190/04, 195/03, 200/05

‘a. k.-dım 220/21, 238/04, 238/09, 248/03, 248/07

‘a. k.-dı ér-se 166/02

‘a. k.-ğanı 108/03

‘a. k.-ğay 005/11

‘a. k.-ı 190/03, 195/04

‘a. k.-ıp 120/09, 155/03, 157/14, 187/06, 191/09, 216/16, 234/05, 255/02

‘a. k.-iptur 218/09

‘a. k.-ıp ér-diler 172/04

‘arż (II) (< Far. < Ar. ‘*arḏ*) enlem.

‘a.+ını 115/08

‘arża-dāşt (< Ar. ‘*arḏa*^t ve Far. *dāşt*) talep, rica.

‘a. 006/14, 058/20, 059/01, 136/04

‘arża-dāşt kıl- bir büyüğe yazı hâlinde bir şeyi sunmak.

‘a. k.-dı 058/14, 159/05

‘arż-dāşt (< Ar. ‘*arḏ* ve Far. *dāşt*) astın üstüne yazdığı dilekçe veya bildiri.

‘a.+larını 255/06

‘arż-dāşt kıl- bir büyüğe yazı hâlinde bir şeyi sunmak.

‘a. k.-ıp 255/05

as (< ET (MK) *as*) kakım.
a. 114/14

As Özel ad.
A. 041/21

as- (< ET *as-*) asmak, bağlamak.
a.-ıp 050/15, 094/08, 155/21, 187/04, 190/08, 193/15
a.-tı 233/01
a.-tılar 185/11, 223/13, 227/12, 236/18

‘asākir (< Ar. ‘*askar*’ın çoğulu ‘*asākir*’) askerler.
‘a. 146/10, 147/11, 254/01, 260/01, 260/05
‘a.+ğa 176/20
‘a.+i 238/20, 259/19
‘a.+ide 243/16
‘a.+ığa 250/04
‘a.+ini 262/01
‘a.+iniğ 250/15
‘a.+ni 250/06
‘a.-i manşūr 104/04, 132/08, 132/13, 136/02, 145/13, 151/21, 174/16, 175/05, 181/05
‘a.-i manşūrda 215/12
‘a.-i manşūre 241/18, 250/02, 250/10, 261/20
‘a.-i manşūrğa 259/12
‘a.-i nuşret 120/17

‘**asākir-i gerdūn-me’ āsir** dünyaya izler bırakan askerler.
‘a.-i g.-m. 119/04, 166/13, 242/21, 244/10, 244/17, 247/07, 252/15, 258/16, 258/19
‘a.-i g.-m.+ğa 249/11

‘**asākir-i nuşret-me’ āsir** muzaffer olmuş askerler.
‘a.-i n.-m. 259/11

āsān (< Far. *āsān*) kolay.
ā. 248/16

āsānraķ (< Far. *āsān* ve Tü. +*raķ*) daha kolay.
ā.+tur 257/07

āsār (< Far. < Ar. *āsār*) eserler
ā. 020/07, 027/10, 039/03, 066/06, 095/12, 098/20, 133/13, 136/13, 183/14, 216/08
ā.+dın 018/09
ā.+ı 028/03, 028/20, 049/10, 125/02, 179/03, 183/13, 252/08
ā.+ıdın 041/06
ā.+ıdındur 050/01
ā.+ını 063/07, 156/17, 178/20

ā.+ının 239/19
ā.+lardin 063/08

aşhāb (< Ar. *aşhāb*) sahipler, mâlik ve mutasarrıf olanlar.
a. 080/20
a.+ı 149/13

āsīb (< Far. *āsīb*) bela, felaket.
ā. 028/13, 163/18
ā.+ı 058/19, 225/15
ā.+idin 008/18, 049/01

āsīb yêt- zarar gelmek.
a. y.-er 173/09

āsītān (< Far. *āsītān*) eşik.
ā. 149/14, 244/06

āsītāne (< Far. *āsītāna*) eşik.
ā.+ğa 170/01

aşl (< Ar. *aşl*) asıl, esas, soy, nesep.
a. 014/10, 023/19, 041/15, 237/06
a.+ı 168/03, 185/07
a.+ıya 055/17

aşlā (< Ar. *aşlā*) asla, hiçbir zaman.
a. 051/18, 057/15, 059/01, 074/16, 075/14, 078/11, 081/11, 083/03, 084/02,
084/19, 122/08, 125/15, 125/19, 168/03, 195/21, 197/08, 226/06, 226/11,
236/16, 238/10, 248/08, 248/18, 248/21, 254/01, 257/13, 259/22

aşlī (< Ar. *aşlī*) asıl.
a.+dur 033/04

āsmān (< Far. *āsmān*) gökyüzü.
ā. 007/20, 131/01, 149/15
ā.+ğa 214/15

āsmānī (< Far. *āsmānī*) göğe mensup.
każā'-yı ā.155/16
każā'-yı ā.+din.153/19

'aşr (< Ar. *'aşr*) zaman, devir, çağ.
'a. (hān-ı 'aşr) 258/19
'a.+dın (selāṭīn-i 'aşrdın) 086/05
'a.+dın (melike-yi 'aşrdın) 235/14

assı (< ET *asıg* < AT **āsıg*) fayda.
a. 261/17

ast (< ET *as+tın*) alt, aşağı.
a.+ıda 105/01, 137/21
a.+ıdadur 195/15
a.+ığa 024/03, 167/06

Āstānūs Özel ad.
Ā. 180/21

astur- (< ET *as-tur-*) astırmak.
a.-ur 223/14

Astuyin(?) Özel ad.
A. 131/13

āsūde (< Far. *āsūda*) huzurlu, rahat.
ā. 078/06, 176/06, 258/20

aş (< ET *aş* < AT **āş*) aş, yemek.
a. 012/16, 031/15, 035/21, 117/14, 121/13, 186/21, 193/19, 197/16

āşikār (< Far. *āşkār*) belli, açık.
ā. 196/12

āşinā (< Far. *āşnā*) tanıdık, bildik.
ā.+dur 065/04
ā.+ları 071/19

āşiyān (< Far. *āşyān*) ev, mesken.
ā.+ğa 244/07

‘aşk (< Ar. *işk*) kuvvetli sevgi ve bağlılık.
‘a.-ı cānān 109/15

aşlġ (< *aş+lġ*) tahıl, zahire. (krş. *aşlık*)
a.+ını 019/05

aşlık (< *aş+lık*) tahıl, zahire. (krş. *aşlġ*)
a. 024/02, 143/08, 143/14, 152/18, 163/16
a.+ka 143/08
a.+nın 167/10

Aşnas Özel ad.
A.+ğa 022/19

Aşpar Özel ad.
A.+da 194/06

Aşpara Özel ad.
A.+da 138/18, 138/19

‘aşr (< Ar. ‘aşr) Cemâatle kılınan namazlardan sonra veya manevi toplantılarda *Kur'ân-ı Kerim*'den okunan ayetler.
‘a. 242/01

aşû (< Far. aşû) semavi.
a. 096/04

āşûb (< Far. āşûb) karışıklık, kargaşalık.
ā. 055/08, 058/18, 068/06
ā.+dur 026/04

at (I) (< ET at < AT *āt) isim, ad.
a. 009/11, 009/15, 010/20, 011/15, 017/01, 023/14, 041/04, 129/14, 239/08
a.+ı 001/17, 011/06, 014/11, 016/03, 049/09, 050/10, 063/14, 063/18, 086/16, 096/15, 096/20, 189/16, 239/07
a.+ığa 007/11, 011/03, 040/15, 043/03, 053/08, 058/02, 066/12, 104/06, 111/08, 166/21, 167/14, 185/20, 189/09, 204/01, 205/14, 225/01, 252/13, 255/08, 255/11, 258/01, 258/02, 260/11
a.+ımız 164/09
a.+ımızğa 164/17, 182/06
a.+ın 062/19
a.+ını 015/04, 016/11, 031/12, 044/16, 054/18, 132/02
a.+ıñ 063/11, 239/15
a.+ıñda 239/17
a.+ları 063/12

at (II) (< ET at) at, beygir.
a. 006/07, 008/06, 008/07, 008/17, 008/18, 026/09, 027/18, 032/02, 033/18, 060/06, 070/13, 070/14, 070/20, 071/02, 071/06, 074/18, 082/13, 082/19, 084/17, 088/19, 090/06, 091/02, 091/03, 093/18, 099/10, 101/17, 101/18, 103/04, 105/21, 112/03, 112/11, 112/19, 114/20, 115/04, 115/16, 117/19, 118/01, 119/08, 122/12, 127/11, 127/13, 129/17, 131/01, 131/10, 132/10, 132/21, 139/17, 140/14, 140/15, 141/06, 142/03, 144/02, 148/04, 148/08, 151/08, 153/19, 153/20, 154/18, 156/08, 157/07, 158/07, 162/07, 175/07, 182/21, 184/14, 185/01, 185/15, 187/07, 188/03, 189/05, 189/07, 189/17, 191/11, 191/12, 208/14, 214/15, 222/10, 223/12, 226/10, 234/09, 242/10, 253/14, 255/20, 257/12, 260/10, 261/21
a.+dın 093/08, 094/01, 118/01, 259/05
a.+ğa 008/12
a.+ı 070/14, 085/03, 095/16, 096/17, 108/05, 108/10, 137/21, 187/21, 224/17, 234/11
a.+ığa 102/02, 116/14
a.+ın 069/14, 070/15, 204/16
a.+ını 095/15, 108/05, 118/12, 137/01
a.+ınıñ 017/14, 251/11
a.+ka 032/04, 057/19, 070/19, 214/16
a.+lar 024/02, 060/10, 071/03, 073/19, 127/13, 131/05, 133/06, 139/13, 141/08, 144/01, 145/05, 160/09, 161/08, 251/19
a.+lardın 090/05

a.+larga 022/09, 024/03, 140/21
a.+ları 143/18, 173/06, 234/11
a.+larıdın 127/14
a.+larığa 074/17
a.+ların 022/06, 139/12
a.+larını 070/16, 079/14, 082/10, 134/12, 140/13
a.+larının 251/18
a.+larını 075/07, 115/04, 139/13
a.+nı 101/14, 139/16
a.+nın 096/07, 110/13, 259/07
a.+tın 020/03, 061/03, 070/16, 122/14, 131/19, 148/01, 188/08, 211/02

at- (< ET (Uyg.) *at-*) atmak, fırlatmak.

a.-adur èr-di 116/15
a.-ar èr-di 161/04, 216/05
a.-ımı 041/03
a.-ıp 125/12, 142/03, 223/12
a.-tılar 161/06

ata (< ET (Uyg.) *ata*) baba, ata, ced.

a. 002/11, 002/15, 002/17, 004/09, 007/05, 008/20, 018/01, 041/17, 043/05, 044/16, 050/03, 051/03, 198/07, 221/09, 229/16
a.+dın 032/07, 232/09, 238/15, 239/05, 262/11
a.+ları 238/18
a.+larım 234/03
a.+m 005/12, 054/04
a.+mnı 220/16
a.+mnı 005/19
a.+nı 006/10, 107/02, 182/07
a.+sı 004/15, 012/12, 039/08, 045/14, 047/10, 067/18, 090/04, 137/01, 181/03, 183/05, 191/10, 192/14, 199/10, 199/12, 200/17, 221/18, 232/07, 232/08, 232/12, 234/14, 234/16, 239/20, 241/09
a.+sıdur 014/16, 051/07
a.+sığa 033/17, 120/14, 230/02, 232/07, 232/21
a.+sın 212/07, 220/07, 223/09
a.+sını 221/07
a.+sını 004/11, 043/05, 050/02, 121/01, 128/12, 132/02, 137/05, 185/02, 193/17, 208/21

‘aṭā (< Ar. ‘*aṭā*’) ihsan, bağış.

‘a. 065/06

‘aṭā kıl- ihsan etmek.

‘a. k.-ur-sen 064/08

ata- (< *at+a-* < AT **āt*) ad vermek, adını söylemek; namzet etmek; nişanlamak, nişanlanmak. (bk. Açıklamalar)

a.-dı 110/02
a.-dılar 014/09, 038/18
a.-p 097/07

a.-p  r-di 099/12

atabek (< *ata beg*) atabek, lala.

a. 049/19

a.+ler 107/15

Atabek ...(?)  zel ad.

A. 062/15

Atabek Efr siy b Fuz lı  zel ad.

A.+nı 046/17

Atabek H m    zel ad.

A. 030/17

Atabek  zbek  zel ad.

A.+din 037/10

ata lı  (< *at+a- +lı * < AT ** t*) namzet.

a. 032/10, 098/01

a.+nı 024/16

atalı  (< ET *ata+lı *) atalık, lala, m rebbe (krş. *atalı *)

a.+ı 094/06

atalı  (< * t+a-k+lı *) atalık, lala, m rebbe (krş. *atalı *).

atalı  kıl- lala tayin etmek.

a.  .-ıp 070/08

Atalmış  zel ad.

A. 100/19

A.+nı 182/06

atan- (< ET *at+a-n-* < AT ** t*) atanmak.

a.-dı 014/10

atasız (< ET *ata+sız*) yetim, babasız.

a. 015/03

 tebe (< Ar. * taba'*) E ik.

 tebe-yi  uly  çok yüce e ik, padişah katı.

 a.-yi  u.+ a 149/13

 te -b zlı  (< Far. * ti -b z* ve T . *+lı *) ateşle gösteri yapan kişinin yaptığı gösteri.

 . 164/10

 te -gede  (< Far. * ti -kada* ve Far. * *) bir ateş tapınağı.

 . 027/13

āteş-gīn (< Far. *ātiş* ve Far. -*gīn*) ateşli, ateş dolu.
ā. 178/04, 256/03

āteş-perest (< Far. *ātiş-parast*) ateşe tapan.
ā.+ler 027/14

āteş-perestlık (< Far. *ātiş-parast* ve Tü. +*lık*) ateşe tapıcılık.
ā.+ka 027/13

‘ātifet (< Far. < Ar. ‘*āṭifa*’) karşılık beklemeden verme, ihsan, lütuf.
‘a. 098/19, 189/11
‘a.+ğa 006/13

Atılmış Özel ad.
A.+nı 160/21

Atılmış Koçin Özel ad.
A.+ni 160/20

‘aṭiyye (< Ar. ‘*aṭiyya*’) ihsan, hediye.
‘a.-yi kübrā 126/17
‘a.-yi ‘ömr 216/17

atkuçı (< *at-ku+çı*) atıcı, nişancı.
a.+larnı 131/15

Atlanmış Özel ad.
A. 192/03
A.+nı 163/12, 164/08, 164/09, 164/12, 185/20

atlan- (< ET *at+lan-*) ata binmek.
a.-dı 070/15, 140/21, 176/08, 233/11
a.-dılar 056/07, 134/07, 140/21, 248/21
a.-ıp 008/12, 054/21, 061/16, 071/03, 076/10, 081/07, 093/01, 116/07, 118/02, 139/17, 142/01, 144/12, 150/14, 155/07, 164/18, 166/05, 178/06, 185/05, 197/02, 214/16, 216/05, 232/21, 242/18, 242/19
a.-sunlar 162/12

atlandur- (< *at+lan-dur-*) ata bindirmek, sefere çıkarmak.
a.-up 070/21, 073/05, 259/06

athık (I) (< ET *atlığ* < AT **ātliğ*) adlı, adında.
a. 001/20, 002/20, 011/02, 011/05, 011/12, 013/14, 018/04, 039/15, 040/10, 040/13, 043/18, 043/19, 044/18, 050/11, 056/10, 070/18, 071/13, 081/05, 091/09, 098/14, 100/10, 124/02, 124/09, 124/20, 126/02, 135/12, 150/20, 151/11, 152/08, 161/03, 174/05, 175/15, 177/17, 190/08, 195/01, 200/06, 209/13, 223/15, 233/01, 237/14

athık (II) (< *at+lığ*) atlı, binici.

a. 007/19, 023/21, 026/06, 026/07, 067/10, 071/16, 084/16, 085/05, 146/12, 147/09, 193/03, 194/09, 194/12, 216/05, 228/19
a.+lar 164/19
a.+nı 082/13

Aflas Özel ad.

A. 239/03

Aucam-boğorul Özel ad. (bk. Açıklamalar)

A. 014/13

av (< ET (Uyg.) *av* < AT **āb*) av.

a. 017/10, 033/15, 067/16, 089/13, 115/11, 124/10, 153/18, 172/17
a.+da 035/19
a.+nı 108/03

‘avām (< Ar. ‘*avāmm*) herkes, halk, umum.

‘a. 057/06, 057/18, 057/20, 058/13, 066/03
‘a.+ğa 057/21

‘avāmü’n-nās (< Ar. ‘*avāmm* ve Ar. *nās*) halk tabakasından insanlar.

‘a. 022/16
‘a.+dın 253/12

a‘vān (< Ar. ‘*avn* "yardımcı" kelimesinin çoğul şekli *a‘vān*) yardımcıları, arka çıkanlar.

a. 149/04, 240/01
a.+ğa 144/15

āvāre (< Far. *āvāra*) perişan, harap; sersesi, berduş; sürgün.

ā. 134/08, 193/08, 203/05, 213/18

āvārelig (< Far. *āvāra* ve Tü. +*lık*) avarelik, serserilik.

ā.+ıdın 149/07

‘avāṭıf (Ar. ‘*āṭıfa* 'ın çoğulu ‘*avāṭıf*) atıfetler, lutuflar.

‘a.-ı pādīşāhāneğa 098/16, 107/16

āvāze (< Far. *āvāza*) şöhret, ün; söz, söylenti.

ā. 050/14, 231/08, 240/14
ā.+si 018/06, 061/15, 258/02

Avğan Özel ad.

A. 142/08
A.+lar 212/09

Avğanī Özel ad.

A.+dın 141/14
A.+ler 102/11, 141/13
A.+lerini 139/04

A.+lerni 142/04

Avhar Tağı Özel ad.

A.+ğa 133/16

avlan- (< *av+la-n-*) avlanmak

a.+kanda 033/15

Avnik Özel ad.

A.+de 127/21, 186/19

A.+ke 127/21, 132/16, 159/16, 170/08

A.+keçe 186/13

A.+te 185/18

Avnik Kāl'ası Özel ad.

A.+da 160/20

A.+ğa 106/05

A.+n 204/13

A.+nı 204/08

A.+nıñ 127/20

avruğ (< *ağ(ı)r+u-k*) yaşlılar, gençler, kadınlar ve ağır ordu yükleri/teçhizatları için kullanılan konak yeri, ordugah. (krş. *ağruğ*, *avuruğ*).

a.+ı 080/15

avuç (< ET.(Uyg.) *adut*) avuç.

a. 009/09, 085/04

avun- (< AT **ābı-n-*) avunmak

a.-up 118/13

avuruğ (< *ağ(ı)r+u-k*) yaşlılar, gençler, kadınlar ve ağır ordu yükleri/teçhizatları için kullanılan konak yeri, ordugah. (krş. *ağruğ*, *avruğ*).

a. 163/13

ay (I) (< ET *ay*) (seslenme) ey!

a. 107/12

ay (II) (< ET *ay* < AT **hāy*) ay, yılın on iki bölümünden her biri.

a. 007/06, 023/01, 023/06, 031/07, 041/19, 045/12, 046/05, 047/08, 047/18, 049/06, 049/20, 051/14, 052/10, 061/09, 071/06, 072/09, 076/10, 079/02, 092/09, 096/12, 102/19, 111/10, 111/11, 115/18, 116/21, 155/04, 174/07, 217/01, 239/20, 243/04, 245/15, 247/04, 250/03

a.+da 028/21, 189/19, 190/12

a.+dın 035/01, 112/12, 114/14, 127/18, 208/06, 248/09

a.+dur 055/07

a.+ğa 026/16

a.+ıda 047/14, 230/21

a.+ınıñ 086/12, 146/01, 146/09, 146/15, 147/03, 165/09, 195/21, 203/09, 218/21, 251/06

a.+nın 149/11

ay (III) (< ET *ay* < AT **hāy*) ay, kamer, gök cismi.

a. 012/04, 086/15, 113/04, 119/08, 131/05, 156/07, 195/15

a.+dın 221/10

ay- (< ET *ay-*) söylemek.

a.-dı 022/14, 063/17, 111/18

a.-dılar 084/02

a.-dım 239/11

āyā (< Far. *āyā*) acaba, hey, ey.

ā. 009/19, 123/15

ayağ (< ET *adağ*) ayak. (krş. *ayağ*)

a. 007/10, 039/05, 039/15, 065/03, 086/11, 132/21, 178/17, 232/01

a.+dın 089/07, 090/14, 122/15, 133/09

a.+ı 017/14, 084/14, 118/09, 137/21, 178/06, 195/15, 198/08, 237/13, 251/17

a.+ıdın 069/06, 193/15

a.+ığa 084/17, 199/17

a.+ın 090/13, 178/09

a.+kaç 130/08

a.+larının 253/15

ayağ bërkit- direnmek.

a. b.-ip 131/20, 148/18

ayağ (< ET *adağ*) ayak. (krş. *ayağ*)

a. 024/03, 062/18, 072/06, 072/08, 175/04, 180/04, 218/14

a.+dın 247/07

a.+ları 059/14

a.+tın 206/20

ayağ bërkit- direnmek.

a. b.-ip 008/01, 072/08

ayağ (< ET (Uyg.) *ayağ*) kadeh.

ayağ tut- kadeh tutmak.

a. t.-up 036/21

‘ayān (< Ar. *‘iyān*) açık, âşikâr, belli, gözle görülür.

‘a.+dur 049/10

‘ayān kıl- belli, apaçık etmek.

‘a. k.-ğay 063/14

a‘yān (< Ar. *a‘yān*) bir şehrin ileri gelenleri, eşraf.

a. 001/05, 026/11, 029/08, 062/11, 074/15, 086/04, 092/05, 107/13, 119/15, 137/05, 147/15, 153/09, 153/21, 166/18, 168/13, 181/04, 198/08, 223/16, 233/07, 240/01, 252/17, 255/07, 256/09

a.+ı 001/13, 002/13, 134/17, 147/07, 207/13, 244/06
a.+ını 154/06
a.+nı 092/03, 164/11, 190/01, 258/03

Aydın Özel ad.

A.+ğa 181/17

A.+nı 129/07

Aydın Kâl'ası Özel ad.

A.+ğa 127/19, 129/05

āyet (< Far. < Ar. *āya'*) ayet; işaret.

ā. 010/09, 016/08, 028/02, 049/07, 064/07, 065/01, 146/20

Aygır Yalı Özel ad.

A. 115/21

ayır- (< ET *adır-*) ayırmak

a.-a al-madı 106/16

a.-dı 131/02, 131/19, 211/02

a.-dılar 020/03, 156/03

a.-ğay è-di 174/21

a.-ıp 032/15, 082/17, 133/03, 181/13

a.-ıp èr-di 109/02

‘āyid (< Ar. *‘ā'id*) ait, ilgili.

‘a. 043/02, 146/17, 238/06

āyīn (< Far. *āyīn*) usul, merasim; süs, ziynet, süsleme.

ā. 090/15, 092/05, 164/05, 175/12, 178/04, 184/05

āyīne (< Far. *āyina*) kapı paneli, ön yüz cephe.

ā. 145/13

Aykan Sūrı Özede ad.

A.+ğa 112/18

aylan- (< *ay+la-n-*) dönmek, rücu etmek.

a.-dı 117/15

aylık (< *ay+luk*) aylık.

a. 113/13, 115/10, 169/18

Aymak Özel ad.

A.+larnı 146/08

‘ayn (< Ar. *‘ayn*) bir şeyin aslı, kendisi; kaynak, pınar; güneş.

‘a. 203/07

‘a.-ı töhmet 218/09

‘a.+dur-sèn 185/10

farz-ı ‘ayn Bir müslümanın bizzat yerine getirmekle mükellef olduğu ibadet ve işler. (Ötüken Sözlük)
farz-ı ‘a. 066/05

‘ayne’l-yakīn gözle görmüş gibi, kesin olarak.
‘a. 169/15

‘ayn-ı ‘ināyet iyi niyetli bakış.
‘a.-ı ‘ināyet 132/06

ayrıl- (< ET *adrıl-* < **ad-(ı)r-(ı)l-*) ayrılmak.

a.-dılar 162/10

a.-ıp 019/21, 070/10, 113/21, 118/01, 118/11, 122/14, 133/07, 134/09, 153/02, 165/06, 204/08, 246/16, 254/04, 258/07

a.-ıp-biz 115/18

a.-masun 103/07

a.-mas-biz 205/07

ayrılış- (< *ayır-ıl-ış-*) karşılıklı ayrılmak.

a.-tılar 224/02

‘ayş (< Ar. ‘ayş) hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk ü safa.

‘a. 034/02, 062/08, 119/11, 254/09

‘ayş u ‘işret yeme içme, içki içme

‘a. u ‘i. 001/12, 154/21, 194/04

‘a. u ‘i.+de 056/21

‘a. u ‘i.+ğa 236/14, 254/08

‘a. u ‘i.+ka 036/11, 204/02, 237/10

‘Āyşe Ḥātūn Suyı Özel ad.

‘Ā.+dın 089/06

ayt- (< ET *ayt-*) söylemek.

a. 049/07

a.-adur 055/02

a.-sun 095/03

a.-tı 037/05

a.-ur 078/02, 123/13, 123/16, 163/03, 171/01, 171/04, 183/17, 192/15, 195/21

a.-urlar 002/09, 003/04, 003/06, 007/03, 011/18, 012/16, 025/01, 027/05, 029/03, 034/18, 035/15, 037/02, 037/15, 041/02, 042/16, 042/21, 046/18, 082/15, 104/18, 106/15, 109/14, 112/06, 115/12, 119/08, 130/07, 163/07, 183/13, 193/21, 218/16, 236/01

‘ayyūk (< Ar. ‘ayyūk) göğün en yüksek yeri.

‘a.+ka 023/18

az (< ET *az* < AT **hāz*) az, yetersiz.

a. 076/08, 116/12, 116/16, 118/01, 130/19, 176/02, 222/06, 240/15, 242/09,

243/09, 250/12, 252/07
a.+dur 228/20

‘**azā**’ (< Ar. ‘*azā*’) baş sağlığı dileme, taziye.
‘a. 045/15

a‘zā’ (< Far. < Ar. *a‘dā*’) bir bütünün parçaları.
a.+larıge 178/10

‘**azāb**’ (< Ar. ‘*azāb*’) azap, işkence.
‘a. (‘*azāb*-ı İlāhıga) 010/16
‘a.+da 096/02
‘a.+ı 221/08
‘a.+ıdur-men 024/09
‘a.+nı 024/09

āzād (< Far. *āzād*) serbest olan, azat, kurtulmuş.
ā. 239/09, 253/07, 262/09
ā.+larını 024/16

āzād kıl- serbest bırakmak.
ā. k.-ay 163/12
ā. k.-ıp 090/15, 098/09

āzādlık (< Far. *āzād* ve Tü. +*lık*) hür olma.
ā. 065/03

Azaķ Özel ad.
A. 231/16
A.+dın 110/10

a‘zām (< Ar. *a‘zām*) çok (daha) büyük.
a. 066/18, 084/08, 194/01, 204/20, 210/06, 217/10, 224/20, 236/03, 240/16,
241/09, 243/11, 251/11, 259/23
a.+nı 246/11

‘**azamet**’ (< Far. < Ar. ‘*azāma*’) büyüklük, ululuk.
‘a. 164/05, 168/12, 172/07
‘a.+i 007/15, 173/05
‘a.+te 179/16

āzār (< Far. *āzār*) bela, felaket.
ā.+ı 249/07

Āzerbāyincān Özel ad.
Ā. 004/03, 043/03, 047/13, 053/09, 053/11, 104/19, 137/08,
155/01, 186/12, 203/19, 208/11, 212/17, 222/05, 232/15, 234/03
Ā.+da 230/03
Ā.+dın 170/04

Ā.+ğa 004/07, 013/10, 037/10, 059/21, 105/15, 154/13, 155/06, 170/05,
186/16, 203/19, 211/06, 211/13, 213/05, 215/09, 217/03, 217/04
Ā.+nı 040/06, 044/05, 123/01, 158/12, 170/06, 191/04, 208/17, 216/02,
217/14
Ā.+nı 207/13

azıt- (< ET *az-ıt-* < AT **yāz-*) yol şaşırmak.
a.-ıp 085/02

‘āzim (< Ar. *‘āzim*) kararlı, niyetli; yola koyulan azimet eden.

‘a. 025/04, 088/21, 155/04, 225/13, 247/10, 250/05

‘a.+dür 151/06, 242/07

‘a.+dür-biz 060/05

‘āzim bol- niyet etmek, kesin karar vermek; yönelmek, bir yere doğru gitmek.

‘a. b.-dı 013/03, 027/11, 078/12, 089/20, 129/10, 155/11, 156/19, 205/02,
212/10, 219/05, 231/15, 240/21, 242/02, 249/15, 257/04

‘a. b.-dılar 084/04, 254/16

‘a. b.-ğanı 078/18

‘a. b.-ğay 258/14

‘a. b.-ğaylar 075/16

‘a. b.-up 007/12, 044/19, 045/05, 048/18, 050/21, 058/15, 060/20, 123/07,
129/08, 169/03, 207/18, 246/15, 255/18

‘a. b.-urda 214/12

‘a. b.-upturlar 069/06

‘azīm (< Ar. *‘azīm*) büyük, ulu, iri.

‘a. 022/15, 024/09, 037/11, 042/14, 045/09, 046/21, 047/11, 048/21, 053/12,
058/10, 073/20, 077/07, 092/08, 094/04, 101/14, 104/18, 109/01, 111/09,
113/07, 113/20, 114/10, 119/13, 132/04, 137/17, 138/14, 143/01, 144/09,
145/10, 146/14, 147/14, 148/09, 148/15, 157/08, 161/17, 165/09, 167/05,
169/11, 172/06, 173/02, 176/09, 190/02, 199/08, 201/08, 203/17, 205/09,
205/20, 207/02, 208/19, 210/11, 211/09, 213/07, 214/16, 216/01, 217/18,
218/21, 220/21, 221/21, 222/13, 232/11, 233/06, 241/01, 242/12, 243/17,
245/03, 249/15, 249/17, 249/21, 250/16, 257/17

‘azīmü’l-cüsse iri bedenli, büyük cüsseli.

‘a. 139/18

‘azīmet (< Far. < Ar. *‘azīma*) 1. gitme, gidiş, yola çıkma.

‘a. 020/06, 033/03, 064/18, 087/01, 100/04, 110/10, 126/19, 136/18, 243/14

‘a.+ığa 233/11

‘a.+ini 238/04

‘a.+ni 136/16

‘azīmet ét- gitmek, bir yere gitmek üzere yönelmek.

‘a. è.-ip 259/13

‘azīmet kıl- gitmek, bir yere gitmek üzere yönelmek.

‘a. k.-dı 021/10, 021/11, 021/20, 028/01, 045/10, 046/01, 050/02, 068/08, 092/18, 119/19, 129/03, 130/01, 153/02, 158/11, 159/15, 248/05, 248/17
‘a. k.-dılar 056/07, 192/02
‘a. k.-ğanı 021/10, 089/17, 093/04, 097/12, 099/08, 100/03, 102/19, 104/09, 119/20, 158/10, 194/04, 209/04
‘a. k.-ğay 172/05, 195/09
‘a. k.-ğay-biz 172/11
‘a. k.-ıp 033/01, 092/09, 093/05, 102/19, 111/21, 120/07, 121/10, 121/15, 142/06, 160/11, 185/18, 193/11, 202/01, 202/19, 217/05, 224/15, 226/04, 231/12, 232/18, 234/17, 245/01, 259/12
‘a. k.-ıptur 158/07

‘**azīmet** (< Far. < Ar. ‘*azīma*’) sıradışı olay; bela.
‘a. 222/18, 257/15

‘**azīz** (< Ar. ‘*azīz*’) değerli, muhterem, kıymetli.
‘a. 020/10, 027/15, 065/07, 241/11, 244/12

‘**azīz kıl**- saygıda bulunmak.
‘a. k.-dınız 012/13

‘**Azīz Yalavaç** Özel ad.
‘a.+nı 038/10

‘**azm** (< Ar. ‘*azm*’) niyet, kasıt.
‘a. 038/03, 114/16, 176/19, 242/05, 261/19
‘a.+i 060/13, 173/19

‘**azm kıl**- karar vermek, niyetlenmek.
‘a. k.-dı 046/20, 077/05
‘a. k.-dılar 008/15, 034/12, 074/09
‘a. k.-ıp 228/04
‘a. k.-ıp ır-di 003/21

aznavur (< Erm. *aznavor*) zalim, sert kimse.
a.+nı 154/17

azuk (< ET *azuk*) azık, yiyecek.
a. 029/13, 032/18, 130/16

A... Hān bin Maqlay Hān Özel ad.
A. 041/09

B

bāb (< Ar. *bāb*) husus, mesele.

b.+da 026/12, 035/08, 075/14, 086/13, 141/15, 155/03, 161/02, 182/06,
196/20
b.+dın 017/02
b.+ıda 036/12, 215/21

Bābā Özel ad.
B. 200/09
B.+nı 200/09, 200/10

Bābāallāh Özel ad.
B.+ığa 238/06

Bābāallāhī Özel ad.
B. 248/05

Bābā Ḥasan Bēg Özel ad.
B. 229/08, 236/01
B.+nı 230/20
B.+niņ 236/01

Bābā Ḥüseyn Özel ad.
B. 223/15, 223/16

Bābā Ḥüseyn Bēg Özel ad.
B. 228/16, 228/18

Bābā Sengi Özel ad.
B. 200/06

Bābā Sengü Özel ad.
B. 097/13, 097/14

Bābā-yı Kābül Özel ad. (bk. Açıklamalar)
B. 230/19

bāc (< Far. *bāc*) vergi.
b. 101/11, 105/14, 125/17, 126/14, 127/09, 158/20, 169/01, 170/13, 182/09,
183/04, 184/01, 185/21, 188/15, 189/14, 190/20
b.+ğa 170/14

bāc-güzār (< Far. *bāc-guzār*) vergi veren.
b. 105/13

bād (I) (< Far. *bād*) olsun, ola.

mübārek-bād mübârek, kutlu olsun.
m.-b. 036/21

bād (II) (< Far. *bād*) rüzgar.
b.-ı hāzāndın 195/17

b.+ı 251/05
b.+ın 238/07

bā-dād (< Far. *bā dād*) adil
b. 262/09

Bādām Özel ad.
B. 255/19

Bādām Suyı Özel ad.
B.+nın 073/15

Badavul Özel ad.
B. 240/09

bād-bān (< Far. *bādbān*) yelken.
b.+ı 183/14

bāde (< Far. *bāda*) şarap, içki.
b. 239/10

ba‘dehu (< Ar. *ba‘dahu*) ondan sonra.
b. 249/14

Bādġīs Özel ad.
B. 097/11
B.+de 248/19
B.+dın 008/06, 203/14

bā-dīn (< Far. *bā* ve Ar. *dīn*) din ile.
b. 094/04

bādiye (< Ar. *bādiya'*) çöl.
b.+siğa 179/13, 213/12

bād-reftār (< Far. *bād-raftār*) "rüzgar yürüyüşlü."
b. 148/17

bāġ (< Far. *bāġ*) bağ, büyük bahçe.
b. 127/02, 137/08, 137/09, 138/04, 185/09
b.+dadur 208/20
b.+ıdın 086/21
b.+ka 093/17, 208/19
b.+larğa 257/12
b.+ların 157/06, 189/13
b.+larımı 158/14

Bāġ-ı İrem Cennete benzetilerek yaptırıldığı söylenen bahçe, cennet bahçesi.
B.-ı İ. 010/18

bāġāt (< Far. *bāġ*'ın Ar. çoġul eki *-āt* ile *bāġāt*) bahçeler, bağlar.

b. 140/19, 174/09, 184/06

Baġdād Özel ad.

B. 044/10, 047/04, 048/14, 051/12, 123/15, 124/06, 124/08, 137/08, 154/07, 157/09, 157/10, 169/02, 169/06, 169/19, 171/10, 171/14, 187/15, 188/12, 204/06, 208/09, 232/11, 260/18, 260/21

B.+da 047/02, 124/16

B.+dın 103/20, 123/13

B.+ġa 056/12, 123/10, 135/02, 154/05, 154/07, 204/04, 232/08

B.+ka 044/05, 045/09, 121/08, 123/06, 123/07, 123/18, 125/08, 129/15, 155/09, 157/17, 158/06, 169/03, 169/08, 171/16, 188/01, 188/05, 193/11, 204/11, 204/12, 232/09, 232/10, 232/11, 261/02

B.+kaça 232/06

B.+nı 044/09, 154/06, 187/12, 200/04

B.+nıġ 123/11

B.+ta 045/09, 051/10, 052/06, 154/08, 158/08, 191/10, 199/10, 204/10, 232/04

B.+tın 171/08, 188/02, 199/15, 201/01

Baġdād Hātūn Özel ad.

B. 051/08

Baġdād Hātūn bint-i Çüpān Özel ad.

B. 007/02

Baġdād Hātūn Özel ad.

B. 051/07, 051/19, 052/01

B.+ġa 051/18

Baġdād Hātūn<nı> bin Emīr Çüpān Özel ad.

B. 051/17

Baġ-ı Behişt Özel ad.

B.+de 110/07

Baġ-ı Çenār Özel ad.

B.+da 155/02

B.+dın 223/11

Baġ-ı Dilgüşāy Özel ad.

B. 138/01

Baġ-ı Hurrem Özel ad.

B.+ġa 026/08

Baġ-ı Meydān Özel ad.

B.+da 242/18

Baġ-ı Muhtār Özel ad.

B.+ğa 227/15

Bağ-ı Murād Özel ad.

B.+dın 259/23

B.+ğa 259/17

bağ(ı)r (< ET *bagır*) bağır, göğüs.

b.+ında 110/13

Bağ-ı Şimāl Özel ad.

B.+ğa 138/06

bağışla- (< ET (MK) *bağışla-*) bağışlamak.

b. 189/15

b.-dı 094/09, 096/12, 106/21, 129/01, 137/06, 141/12, 187/05, 189/04,
201/04, 211/13, 249/14

b.-duk 128/13

b.-ğaylar 196/19

b.-p 040/02, 059/01, 065/03, 088/09, 089/14, 099/20, 121/20, 126/17, 168/16,
189/16, 191/11, 212/15, 215/07, 245/05, 248/10

b.-r 096/09

b.-salar 246/03

Bağ-ı Zāgān Özel ad.

B. 236/17, 236/18

B.+da 112/09, 227/09

B.+ğa 214/17

Bāgīstān Özel ad.

B.+dın 166/11

bağla- (< ET. (Uyg.) *ba-ğ+la-* < AT **bā-*) bağlamak.

b.-dı 002/12, 044/11, 051/08, 060/15, 087/01, 138/03, 170/20, 185/10,
195/01, 195/08, 197/11, 197/16, 221/11

b.-dılar 026/18, 060/01, 092/07, 131/12, 142/15, 147/18, 157/18

b.-ğay-biz 054/11

b.-ma 249/20

b.-p 009/06, 014/10, 029/13, 043/21, 058/13, 086/07, 088/20, 090/16, 092/05,
097/10, 097/13, 105/10, 110/18, 114/16, 124/14, 133/08, 133/09, 139/14,
139/16, 143/06, 147/02, 150/21, 156/05, 158/06, 163/05, 164/18, 169/08,
179/18, 179/21, 197/12, 202/07, 209/02, 210/21, 220/05, 224/20, 226/14,
231/03, 231/12, 232/13

b.-ptur 078/01

b.-p ér-diler 251/19

b.-y 100/05

b.-ylar 214/11

Bağlān Özel ad.

B. 090/08, 139/02

B.+da 033/05

Bāḡlān Özel ad.

B. 246/19, 247/16, 258/15

B.+ğa 246/16

B.+nı 245/18

baḡlat- (< ET (MK) *baḡla-t*) bağlatmak.

b.-ıp 259/13

bahā (< Far. *bahā*) kıymet, değer.

b. 134/06

b.+ğa 169/18, 205/13, 216/12

b.+sı 167/10

b.+sın 167/09

bahā kıl- kıymetlendirmek, değerlendirmek.

b. k.-dı 020/13

b. k.-ğay 020/13

b. k.-ıñ 020/16

bahādur (Far. *bahādur* < Tü. *baḡatur* < Mo. *baḡatur* (TMEN II, nr. 817; ED 313b) kahraman, yiğit, bahadır.

b. 089/05, 090/14, 192/16, 256/04

b.+lar 061/01, 079/14, 098/02, 108/02, 108/04, 111/19, 116/16, 116/18, 117/12, 117/18, 118/04, 119/01, 119/17, 126/11, 128/01, 131/08, 131/16, 131/17, 134/18, 139/21, 140/06, 144/17, 147/04, 148/06, 150/21, 151/04, 151/08, 159/21, 160/12, 162/13, 162/17, 163/06, 165/05, 165/15, 167/04, 169/05, 174/14, 176/14, 176/19, 176/21, 178/08, 179/17, 181/01, 183/14, 234/10, 236/10, 242/10, 243/18, 249/17, 255/01, 255/20, 256/03, 259/03

b.+lardin 025/13, 117/07, 149/08, 176/04, 207/14, 234/13

b.+larğa 114/06, 130/09, 144/01, 178/10, 259/05

b.+ları 006/09, 096/14, 131/02, 131/14, 132/05, 148/08, 148/14, 178/16, 179/12, 226/10

b.+larıdın 061/05, 167/05

b.+larmı 130/13, 144/21, 177/13, 228/19

B.+nı 049/18

bahādurlıḡ (< Far. *bahādur* ve Tü. *+lıḡ*) cesurluk, yiğitlik. (krş. *bahādurlıḡ*, *bahāduruluk*)

b.+ı 022/13, 059/14, 113/07

b.+ını 022/04, 192/13

b.+nı 077/04

bahādurlık (< Far. *bahādur* ve Tü. *+lık*) cesurluk, yiğitlik. (krş. *bahādurlıḡ*, *bahāduruluk*)

b. 024/15, 046/09, 050/08, 099/19, 108/10, 148/04, 152/05, 164/04

b.+dın 089/05

b.+lar 140/02

bahādurluḡ (< Far. *bahādur* ve Tü. +*luḡ*) cesurluk, yiğitlik. (krş. *bahādurlıḡ*, *bahādurlıḡ*)
b. 022/06, 215/19, 247/03

bahādurluḡ kıl- cesaret etmek.
b. k.-ıp 215/14

Bahādur Nehār Özel ad.
B. 150/15, 150/17

Bahādur Oḡlan Özel ad.
B. 240/08

Bahādur Sulṭān Özel ad.
B. 235/17

Bahāe'd-dīn Özel ad.
B. 177/05

bahālıḡ (< Far. *bahā* ve Tü. +*lık*) değerli.
b. 185/01, 233/03

bahāne (< Far. *bahāna*) vesile, sebep.
b. 057/11, 097/01, 200/15
b.+si 039/06, 088/01, 157/11, 211/02

bahār (< Far. *bahār*) bahar, ilkyaz.
b. 027/14

Bāharz Özel ad.
B.+da 228/15

baḥr (< Ar. *baḥr*) deniz, derya, büyük göl veya nehir.
b. 064/05, 133/04, 145/21, 179/03, 181/10, 189/10
b.+de 239/16
b.+dın 065/15
b.+ide 064/06
b.+iniḡ 064/04

Baḥrābād Özel ad.
B.+da 245/03

Baḥr-ābād Tūzi Özel ad.
B.+de 111/18

Bāhrez Özel ad.
B. 028/16

Baḥr-i Ahḡar Özel ad. Hint Okyanusu.
B. 131/02, 161/03, 175/10, 207/20, 215/13

baḥrī (< Ar. *baḥr* ve Far. *ī*) bir deniz.
b. 029/01, 239/16

Baḥrin Özel ad.
B. 017/15

baḥs (< Ar. *baḥs*) konuşulan konu.
b. 049/11

baḥş (< Far. *baḥş*) sonuna geldiği kelimelere *ihsan eden, veren* anlamını verir.
rūḥ-b.-ı remīm ü rüfâtdur 182/19

baḥşī (< ET *baḥşī* "usta, öğretmen" < Çin. *bo shi*) Hiç Farsça bilmeyen Türkistan hanlarının kâtipleri.
b.+ları 038/13, 066/07

Baḥşī Ḥ'āce Özel ad.
B. 131/18

baḥşılıḳ (< *baḥşī+lıḳ*, bk. *baḥşī*) kâtiplik.
b.+nı 038/21

baḥt (< Far. *baḥt*) baht, talih.
b. 009/20, 016/01, 049/12, 065/13, 095/21, 098/13, 218/05, 227/19, 248/16, 262/05
b.+ı 204/08
b.+ıdın 080/14
b.+ımıznı 096/03
b.+ın 010/05, 118/16

Baḥtī-şāh Özel ad.
B. 087/10

Baḥt Melik Ağa bint-i İlyās-ı Yasavurī Özel ad.
B.+din 094/05

ba'īd (< Ar. *ba'īd*) uzak.
b. 159/05

ba-īn (< Far. *ba-īn*) hâl böyleyken.
b. 255/09

bā'is (< Ar. *bā'is*) sebep olan, gerek.
b. 187/03, 212/18, 218/02, 234/21

bā'is bol- sebep olmak.
b. b.-dı 137/19, 180/05

baḳ- (< ET (Uyg.) *baḳ-*) bakmak.

b.-adur  r-dim 163/04
b.- p 003/20, 191/10
b.-madı 257/13
b.-may 197/13, 250/13

B k yya  zel ad.
B. 181/17

b k yyet 's-seyf (< Ar. *b k ya'* ve Ar. *sayf*) kılıç artı ı.
b. 058/17, 078/15

b k  (< Ar. *b k *) kalıcı, sonsuz, sürekli; geri kalan, artık.
b. 044/13, 075/06, 118/19, 119/10, 226/17
b.+ a 136/15

' lem-i **b k ** ebed   lem, ahiret.
' lem-i b.+ a 156/10, 236/08, 249/19

sar y-ı b k  öteki dünya.
sar y-ı b. 218/13

b k  (< Ar. *b k *) ağlayan, gözü ya lı.
b.+d r 226/18

B k   a  aniy n özel ad.
B.+n  246/15

B k  H n  zel ad.
B.+n n  245/20

B k  Tarçın  zel ad.
B. 242/06, 242/10, 243/12, 245/07, 245/12, 245/13
B.+d n 245/08
B.+ a 243/05
B.+n  243/11
B.+n n  245/06

B kl n  zel ad.
B. 033/14, 071/10, 224/04
B.+ a 153/05

b ktur- (< ET *b k-tur-*; krş. ET *b k t-*, *b kur-*) baktırmak.
b.-d  014/02, 019/02
b.-up 013/09

Bak   zel ad.
B. 123/01

b l (< Far. *b l*) kanat.
b. 196/15

bālā (< Far. *bālā*) yüksek, yüce.

‘**ālem-i bālā** yukarıdaki âlem, cennet.
‘ā.-i b. 196/13

bālā-ḥāne (< Far. *bālā* ve Far. *ḥāna*) evin en üst kısmı.
b.+de 142/02

Balasağun Özel ad.
B.+da 018/21

Balcuna Bulağ Özel ad.
B.+ıda 016/04

balçık (< ET (MK) *balçık*) balçık, çamur.
b. 073/19, 228/19
b.+dın 143/14
b.+ka 224/17
b.+tur 192/09

Bal-Fevc Pāṣā Özel ad.
B. 177/17

balığ (< ET *balık*) şehir.
b. 056/18, 198/16

balıkçı (< ET (Uyg.) *balık* + *çı* < AT * *bālīk*) balıkçı.
b.+lar 133/17

bālīg (< Ar. *bālīg*) yetişkin.
b. 010/13
b.+ler 151/05

bālīn (< Far. *bālīn*) yastık.
b. 195/15

Balkeṣr Balıkesir. Özel ad.
B.+ide 182/16

Bam Kermān'da bir kalenin adı.
B.+ğa 205/18

Bāmiyān Özel ad.
B. 031/14, 068/01
B.+ğa 031/08

bā-nevā (< Far. *bā-navā*) zengin.
b. 239/14

bāng (< Far. *bāng*) ses, seda.

b. 177/21

Bānū Özel ad.

B. 142/06

Bānū Güşesb bin Rüstem Özel ad.

B. 192/15

Baple Özel ad.

B.+ni 152/17

bar (< ET *bar* < AT **bār*) var.

b. 011/11, 048/10, 055/12, 125/02, 183/14, 192/09, 248/14, 251/04

b.+dur 011/09, 012/18, 022/12, 027/01, 032/12, 052/05, 054/08, 055/12, 075/10, 080/01, 101/06, 115/21, 127/01, 127/02, 127/07, 133/19, 139/19, 194/11, 198/13, 200/06, 221/12, 234/03, 235/12

b.+durlar 036/14, 042/08, 099/21

b. èr-di 007/01, 011/02, 011/06, 011/07, 011/10, 011/12, 011/14, 012/15, 014/12, 014/14, 016/08, 021/03, 021/04, 024/12, 037/13, 041/19, 042/11, 051/02, 051/11, 057/06, 067/19, 070/07, 074/19, 077/05, 077/09, 083/18, 091/21, 096/17, 098/14, 109/20, 114/12, 123/03, 125/14, 132/12, 139/19, 143/08, 145/18, 145/19, 149/20, 152/16, 160/02, 166/09, 167/10, 168/14, 173/07, 182/12, 184/19, 186/02, 195/01, 195/21, 213/19, 224/16, 238/15, 244/15, 245/19, 246/18, 247/16, 252/03, 252/05, 253/11, 253/16, 255/18, 260/16

b. èr-diler 146/01, 152/19, 186/10, 236/19, 237/21, 243/21, 254/03

b. èr-kendür 196/02

b.+ıdı 252/04

b.+ımda 055/13

b.+lar 194/11

b. mudur 055/12

b. ı-dı 247/11

bār (< Far. *bār*) Tanrı, Allah.

bār-i Hudāy Tanrı, Allah

b.-i H. 064/08

bār (< Far. *bār*) saçan, yağdıran (Bu aslında kelimenin sonuna gelen Farsça bir son ektir. Ancak metinde tamlama şeklinde kullanılmıştır.)

bār-ı şerer 092/01

bar- (< ET *bar-*) gitmek.

b.-adurlar 034/12, 151/04, 160/07, 233/10

b.-adur èr-di 081/08, 109/17

b.-adur èr-diler 037/08, 103/08

b.-alı 176/18

b.-asun 109/09

b.-ayın 081/04, 085/01

b.-a al-ğaylar 163/05, 183/09

b.-a al-madılar 238/12

b.-a al-mas-mèn 228/09

b.-a al-mas èr-diler 188/21

b.-dı 002/06, 002/07, 002/18, 002/19, 004/07, 004/08, 004/14, 005/07, 008/08, 008/09, 008/21, 016/07, 018/11, 022/13, 023/17, 024/17, 024/21, 025/02, 029/03, 030/03, 030/10, 030/18, 034/17, 035/02, 036/05, 044/20, 046/01, 046/03, 046/04, 046/15, 047/14, 050/11, 051/15, 053/14, 053/17, 053/18, 056/01, 056/05, 059/21, 060/10, 062/10, 067/13, 068/11, 068/19, 071/10, 071/11, 073/07, 074/10, 075/16, 075/20, 076/03, 076/06, 076/11, 076/12, 076/14, 078/18, 079/13, 080/15, 083/10, 084/06, 087/13, 090/01, 093/01, 094/02, 094/06, 095/05, 097/18, 101/01, 102/18, 103/05, 103/16, 103/21, 108/06, 110/06, 111/06, 113/05, 113/13, 113/15, 113/19, 114/03, 114/13, 118/09, 120/07, 120/11, 123/11, 129/16, 129/19, 130/15, 130/17, 131/17, 132/17, 133/05, 135/16, 136/04, 137/16, 139/01, 139/05, 139/16, 144/14, 151/02, 155/12, 157/19, 166/05, 168/04, 170/04, 174/13, 175/19, 180/21, 181/02, 181/14, 182/10, 183/07, 188/01, 188/02, 188/04, 188/09, 192/09, 192/21, 193/07, 194/19, 195/07, 199/05, 200/05, 200/19, 201/20, 202/02, 202/03, 202/15, 202/18, 203/05, 203/18, 203/20, 204/09, 204/10, 204/11, 204/12, 204/20, 204/21, 205/03, 205/16, 206/04, 206/11, 206/16, 206/21, 207/10, 207/12, 209/18, 210/08, 210/11, 210/21, 211/18, 211/20, 213/14, 214/06, 214/08, 217/17, 218/02, 218/17, 219/08, 222/01, 222/11, 223/02, 223/03, 223/04, 223/05, 223/17, 225/17, 226/05, 226/07, 226/15, 227/09, 227/18, 228/03, 228/14, 228/19, 230/18, 230/19, 230/21, 231/16, 231/20, 233/02, 234/01, 234/17, 235/10, 236/03, 236/05, 236/08, 236/11, 236/14, 236/16, 237/02, 240/08, 243/13, 245/15, 246/14, 246/17, 250/20, 252/10, 254/03, 255/04, 256/12, 256/22, 257/05, 257/14, 257/17, 258/06, 258/13, 260/13, 261/20, 262/10, 262/11

b.-dılar 020/12, 022/20, 024/18, 028/09, 030/21, 034/09, 034/14, 036/06, 044/21, 046/13, 051/01, 052/08, 056/09, 060/18, 063/10, 069/09, 069/11, 070/11, 074/10, 075/12, 075/20, 076/09, 078/08, 078/14, 078/17, 079/12, 080/13, 084/08, 087/04, 088/17, 093/16, 093/19, 095/04, 100/17, 104/01, 107/08, 110/03, 110/05, 110/08, 111/21, 115/05, 115/09, 119/06, 121/18, 122/21, 132/19, 132/20, 140/18, 150/08, 164/19, 173/01, 175/14, 182/21, 184/13, 191/14, 191/19, 197/10, 197/13, 200/18, 201/19, 202/07, 204/08, 211/20, 219/17, 222/16, 222/17, 229/18, 231/13, 233/17, 233/19, 234/09, 234/17, 235/15, 238/13, 248/13, 249/04, 253/06, 253/18, 254/04, 259/23, 260/01, 260/02

b.-dük 229/13

b.-ğan 028/20, 079/18, 100/21, 102/20, 102/21, 173/06, 190/03, 207/16

b.-ğanda 115/01, 119/20, 127/08, 135/11, 160/19, 225/15

b.-ğanı 031/04, 034/20, 082/07, 088/21, 089/09, 091/12, 092/07, 093/15, 094/10, 095/04, 098/16, 101/01, 109/04, 110/09, 112/14, 114/15, 115/06, 122/18, 123/06, 126/06, 129/02, 129/21, 150/13, 157/01, 157/09, 157/10, 171/02, 187/13, 188/13, 207/18, 212/08, 213/05, 213/14, 217/03, 218/13, 229/10, 231/11, 232/05, 259/11

b.-ğanıdın 235/11

b.-ğanıdur 114/13

b.-ğanını 255/02

b.-ğannı 212/17

b.-ğay 005/06, 008/03, 010/11, 033/20, 060/02, 067/21, 068/14, 074/10, 088/08, 089/21, 112/15, 120/06, 126/19, 135/02, 171/15, 180/18, 187/03, 203/10, 204/13, 226/08, 230/05, 230/06, 232/08

b.-ğaylar 021/19, 040/04, 074/09, 075/01, 097/10, 137/13, 168/20, 169/02, 171/12, 171/14, 184/02, 211/05

b.-ğıl 088/02

b.-ğın 187/11

b.-ğusıdur 251/15

b.-ıp 001/04, 001/06, 002/04, 003/16, 003/19, 004/01, 004/06, 004/13, 004/14, 004/18, 004/19, 006/06, 006/07, 006/09, 006/15, 006/16, 006/18, 007/02, 008/08, 008/16, 009/04, 011/03, 012/09, 013/16, 013/19, 015/16, 016/04, 016/19, 017/04, 018/08, 018/14, 018/15, 019/06, 019/21, 020/01, 022/20, 023/12, 023/14, 023/17, 023/19, 023/21, 024/07, 025/07, 027/03, 027/05, 027/08, 028/03, 028/06, 028/08, 029/19, 030/06, 030/07, 030/08, 030/13, 030/14, 030/16, 030/19, 032/16, 033/10, 034/04, 034/14, 037/10, 037/12, 037/20, 039/03, 039/15, 040/21, 041/13, 042/21, 043/05, 043/20, 044/01, 044/02, 045/01, 045/06, 045/19, 047/11, 048/03, 049/17, 050/11, 051/05, 052/07, 053/06, 053/07, 053/12, 053/15, 053/20, 054/01, 055/01, 056/03, 056/06, 056/12, 061/07, 061/09, 062/10, 064/20, 067/09, 067/12, 067/14, 068/01, 068/13, 068/18, 068/21, 069/07, 069/08, 069/15, 069/19, 069/20, 069/21, 070/02, 070/04, 070/10, 070/18, 070/21, 071/04, 071/07, 071/12, 071/14, 072/10, 072/14, 073/06, 073/13, 074/14, 075/01, 075/02, 075/11, 075/17, 076/11, 076/14, 076/21, 077/01, 077/02, 077/14, 078/09, 078/11, 079/02, 079/07, 079/09, 079/11, 079/16, 080/06, 080/07, 080/20, 080/21, 081/16, 081/20, 082/02, 082/12, 083/12, 084/21, 085/05, 085/07, 085/15, 087/12, 087/15, 088/03, 090/03, 091/14, 091/19, 091/21, 092/02, 093/13, 093/15, 094/11, 095/12, 096/01, 096/07, 097/13, 097/18, 098/09, 098/14, 099/16, 103/19, 103/21, 104/02, 104/21, 105/02, 105/15, 105/16, 106/02, 106/03, 106/10, 106/13, 107/01, 107/06, 107/12, 107/18, 107/20, 109/12, 110/01, 110/21, 111/09, 111/13, 112/09, 112/16, 113/15, 114/07, 114/13, 116/09, 116/11, 119/14, 119/16, 120/01, 121/06, 121/17, 122/19, 122/20, 122/21, 123/19, 124/08, 124/20, 127/21, 128/09, 128/19, 129/06, 132/13, 132/16, 133/02, 133/05, 133/07, 133/15, 134/10, 134/15, 134/16, 134/18, 135/03, 135/05, 135/15, 135/16, 135/18, 135/21, 136/09, 136/19, 137/05, 137/14, 137/16, 138/07, 138/08, 138/14, 138/20, 139/01, 140/11, 140/21, 142/05, 142/07, 142/12, 143/10, 143/12, 144/05, 146/11, 149/01, 150/01, 150/20, 151/04, 151/09, 151/14, 152/17, 154/07, 154/15, 155/13, 155/14, 156/05, 156/12, 156/13, 156/14, 156/15, 157/05, 157/14, 157/15, 157/17, 158/06, 158/09, 158/13, 158/20, 159/13, 163/14, 164/01, 165/15, 166/03, 166/09, 166/16, 168/08, 169/20, 170/01, 170/06, 171/17, 172/01, 172/04, 172/07, 174/17, 175/19, 175/21, 178/18, 179/18, 181/03, 181/10, 181/18, 182/03, 184/01, 185/03, 185/05, 187/15, 188/01, 188/18, 191/08, 193/08, 193/16, 197/08, 199/05, 199/06, 199/14, 201/01, 201/03, 201/06, 201/08, 201/10, 201/11, 201/14, 201/17, 202/05, 202/15, 202/17, 203/01, 203/11, 203/17, 204/01, 204/04, 204/11, 205/17, 206/12, 206/13, 207/03, 208/02, 208/03, 208/07, 208/20, 210/10, 211/05, 211/06, 211/13, 212/01, 212/14, 212/18, 213/05, 213/17, 213/18, 214/17, 215/04, 215/06, 215/09, 218/01, 219/04, 219/08, 219/14, 220/09, 220/10, 220/13, 221/20, 222/02, 222/11, 223/08, 224/02, 224/06, 225/02, 225/15, 225/16, 225/17, 226/02, 226/16, 227/15, 227/16, 227/21, 228/01, 228/02, 228/15, 229/11, 229/18,

230/01, 230/12, 230/16, 230/18, 230/20, 231/14, 231/15, 231/20, 232/05, 232/07, 232/09, 232/10, 232/17, 232/20, 233/04, 234/08, 234/13, 235/13, 235/21, 236/02, 236/03, 236/05, 236/09, 236/19, 236/20, 237/06, 237/07, 237/08, 238/04, 238/06, 238/09, 238/16, 240/16, 241/09, 241/12, 241/14, 241/17, 242/11, 242/18, 242/19, 242/21, 243/09, 243/11, 243/17, 244/10, 244/18, 244/21, 245/05, 245/13, 245/18, 246/12, 247/02, 247/16, 247/19, 247/20, 248/03, 248/05, 248/11, 249/16, 250/01, 250/04, 251/01, 251/02, 254/11, 254/17, 255/11, 255/12, 255/13, 256/14, 257/08, 257/20, 257/21, 257/22, 258/07, 258/08, 258/16, 258/18, 260/19
b.-ıptur 029/09, 030/09, 031/16, 057/20, 068/20, 102/07, 129/19, 140/10, 154/11, 156/10, 172/13, 174/02, 222/08
b.-ıpturlar 083/08, 228/21
b.-ıp è-di 034/15
b.-ıp èr-di 022/16, 040/14, 069/16, 071/16, 113/18, 120/03, 120/08, 129/05, 145/07, 171/18, 181/04, 182/10, 182/17, 187/14, 189/05, 222/01, 236/03
b.-ıp èr-diler 029/07, 058/07, 081/19, 090/21, 093/10, 119/07, 129/09, 134/18, 144/04, 144/06, 146/02, 150/15, 151/08, 168/08, 169/12, 174/08, 176/09, 181/05, 181/16, 191/07, 207/05, 248/20, 258/01
b.-madı 004/04
b.-mağ 251/15
b.-mağdın 005/01
b.-mas-men 071/20
b.-may 005/03, 088/04
b.-maydur 144/08
b.-maydur èr-di 060/12
b.-sa 074/10, 091/06, 198/07
b.-sa èr-di 003/13
b.-sun 006/11, 022/19, 114/04, 124/04, 191/15
b.-sunlar 100/08, 121/09, 135/19, 180/21, 190/14, 260/05
b.-ur 015/01, 172/19, 253/18
b.-urı 240/15
b.-ur-biz 176/07, 208/09
b.-ur-sèn 185/10
b.-ur èr-di 042/02
b.-ur èr-diler 020/09, 026/08
b.-ur kèrek 005/12

bāra (< Far. *bāra*) surlar.
b.+dın 183/09

Barağ Özel ad.
B. 060/04
B.+nı 004/02
B.+tın 214/05

Barağ Hān Özel ad.
B. 045/05, 045/07, 059/21, 060/01, 060/02, 060/16, 060/18, 060/19, 061/01, 061/05, 061/06, 214/01, 214/04, 215/06, 215/08
B.+nı 060/13, 061/02

Baraḳ Ḥān bin Yesūn Kara bin Kāmkar bin Çağatay Ḥān Özel ad.

B. 059/20

Baraḳī Özel ad.

B.+ler 004/01

Baraḳ Oğlan Özel ad.

B. 214/11, 215/06

Bārān Özel ad.

B.+ğa 141/02

barāṅgar (< Mo. *bara'un*, *baragun* “sağ taraf”+ *gar* “el”) ordunun sağ kanadı, sağ taraf.

b. 117/09, 141/13, 148/03, 148/07, 148/08, 154/18, 162/15, 179/10, 187/03, 197/11, 213/10, 243/18

b.+da 131/18, 147/03, 162/12, 177/01

b.+dın 148/06, 162/16, 178/12, 178/17, 179/05

b.+ı 118/03, 178/20, 179/11

b.+ığa 162/17

b.+ını 131/17, 148/13, 179/08

barça (< ET *barça* < *bar+ça*) bütün, hep.

b. 001/02, 006/09, 007/02, 010/21, 011/01, 012/03, 012/15, 012/18, 013/15, 015/11, 015/15, 016/09, 016/17, 017/04, 017/15, 017/21, 018/01, 021/17, 022/20, 023/12, 023/15, 023/19, 024/14, 032/20, 033/19, 037/21, 038/15, 041/01, 042/05, 044/04, 045/01, 045/02, 047/20, 055/15, 056/07, 060/08, 062/21, 063/12, 063/14, 065/06, 066/20, 072/06, 073/03, 073/09, 073/13, 073/15, 081/16, 084/03, 086/04, 086/06, 087/02, 087/04, 087/17, 090/13, 093/02, 094/03, 094/12, 096/21, 102/11, 103/11, 109/07, 110/07, 115/17, 117/07, 118/05, 118/20, 119/07, 122/16, 122/21, 124/14, 127/09, 127/12, 127/13, 127/20, 132/09, 134/08, 138/13, 140/04, 141/04, 141/08, 142/04, 143/07, 144/04, 151/13, 155/20, 164/04, 170/14, 171/15, 172/02, 175/10, 176/16, 177/15, 177/20, 179/01, 179/04, 179/11, 186/08, 186/20, 191/20, 195/10, 196/15, 198/13, 199/11, 200/07, 202/16, 205/06, 207/10, 208/16, 209/12, 226/17, 232/16, 233/18, 241/15, 243/11, 249/11, 250/02, 250/13, 253/01, 253/06, 253/11, 254/02, 255/04, 255/17, 256/09, 258/14, 262/01, 262/12, 262/15

b.+da 008/21

b.+dın 029/02, 045/16, 050/06, 171/04

b.+ğa 081/04, 186/21, 254/02

b.+mız 035/06

b.+nı 020/15, 021/06, 023/05, 026/20, 027/20, 028/02, 028/03, 030/08, 031/08, 031/11, 032/20, 050/17, 102/13, 122/20, 125/14, 134/19, 144/04, 147/10, 162/19, 186/15, 201/09, 234/02

b.+nın 016/11, 203/02

b.+sı 115/09

b.+sını 186/05

bardur- (< ET (MK) *bar-tur-*) ulaştırmak, göndermek.

b.-ğanda 088/01

bāre (I) (< Far. *bāra*) surlar.

b. 098/10

b.+ğa 231/07

b.+ni 149/01, 174/17

bāre (II) (< Far. *bāra*) konu, hakk, husus.

b.+side 040/15, 051/02, 051/03, 172/21, 217/09, 235/13, 241/10, 245/09

bār-gāh (< Far. *bār-gāh*) sultan çadırı, yüksek divan.

b. 042/13, 043/15, 058/05, 092/02, 141/06, 141/09, 149/14, 163/02, 165/01, 208/13, 249/13

b.+da 179/20

b.+ı 023/18

b.+ıda 056/03

b.+ıdın 178/05

b.+ka 234/18

b.+nı 193/21

bār-gīr (< Far. *bār-gīr*) beygir.

b. 127/13, 185/01

barı (< *bar* "var" +ı (iyelik eki) < **bār+ı*) cümlesi, hepsi, bütünü.

b. 021/07, 034/02, 036/18, 037/15, 037/20, 066/05, 072/06, 084/14, 086/08, 086/21, 176/16, 248/14, 249/13

b.+n 249/14

b.+sıda 006/14, 006/20, 010/10

barış (< *bar-ış*) gidiş.

barış kēliš kıl- gidip gelmek.

b. k. k.-ıp 253/02

barlık (< ET *bar+lık*) varlık.

b. 185/01

barmağ (< **barṇaḳ kr̥ṣ*. ET *erṇek*) parmak.

b.+ını 007/01, 113/07, 183/16

bars (< ET (Uyg.) *bars* < İran) kaplan.

b. 039/02

Barsin Özed ad.

B.+ğa 080/13

B.+de 119/14, 119/15

Barşhān Özed ad.

B. 011/10

Bartan Hān Özed ad.

B. 015/08

bārū (< Far. *bārū*) kale duvarı, hisar burcu, sur.

b. 098/06, 191/18

b.+dın 102/01

b.+ğa 077/01

b.+sı 198/16

b.+sını 099/18

bas- (< ET *bas-*) basmak, baskın yapmak, galip gelmek; bir şeyin üzerine mühür gibi bir aletle iz yapmak.

b.-ar ér-di 233/20

b.-ıp 007/10, 019/02, 031/05, 069/16, 073/21, 079/19, 091/04, 111/07, 113/03, 200/19, 207/19, 222/04, 233/16, 242/10, 257/16

b.-kanı 076/15

b.-tı 045/17, 049/14

b.-tılar 071/09, 074/02, 074/07

bā-sā'at (< Far. *bā* ve Ar. *sā'at*) zamanla.

b. 065/13

başar (< Ar. *başar*) görme; göz.

b.+ı 067/04

b.+ığa 066/19

nūr-ı başar göz nuru.

n.-ı b.+ını 211/11

n.-ı b.+sığa 225/10

'umiye'l-başar Basiretin kör olması.

'u.'l-b. 247/12

basıl- (< ET *bas-(i)l-*) yenilmek.

b.-ıp 094/19

başiret (< Far. < Ar. *başīra'*) ileriye görme.

b. 209/04

başkaḳ (< *bas-kaḳ*) polis veya belediye işlerine bakan memur, şehir bekçisi. (TMEN, II, 241) (bk. Açıklamalar)

b. 024/11

Başra Özel ad.

B.+ğa 124/05

bastur- (< ET (MK) *bastur-*) bastırmak, saldırmak.

b.-dılar 234/19

b.-ğandın 074/07

b.-ğanlar 080/08

b.-up 018/21, 067/10, 071/11, 087/14, 205/20, 210/08, 220/10, 230/02

baş (< ET *baş*) baş; baş taraf; bir şeyin ucu.

b. 007/07, 020/17, 020/18, 034/18, 037/13, 068/02, 084/17, 086/06, 103/05, 112/06, 112/07, 132/21, 148/17, 153/20, 165/06, 169/17, 193/15, 233/02, 233/09, 245/17

b.+dın 036/18, 066/01, 101/09, 130/08

b.+ğa 095/21

b.+ı 036/20, 087/01, 098/14, 130/08, 131/16, 148/18, 151/16, 262/06

b.+ıda 067/16, 068/04, 083/19, 100/15, 106/19, 170/11, 231/04

b.+ıdın 038/15, 072/06, 093/18, 100/15, 140/07, 198/04

b.+ıdur 233/03

b.+ığa 001/01, 001/06, 017/02, 038/14, 055/10, 056/04, 065/09, 088/06, 088/14, 145/01, 161/07, 185/05, 198/08, 207/02, 207/07, 208/15

b.+ığaça 009/06

b.+ım 240/15

b.+ın 021/09, 088/13, 112/07, 118/17, 137/20, 170/20, 175/17, 185/17, 188/08, 188/12, 203/18, 207/14, 211/02, 223/14, 233/01, 236/18

b.+ında 014/21

b.+inge 195/15

b.+ını 006/21, 019/16, 048/16, 050/15, 053/13, 093/08, 102/08, 105/01, 122/14, 131/02, 145/06, 149/15, 205/10, 207/10, 210/01, 211/01, 222/01, 223/13, 227/12, 233/03, 233/05, 235/04, 247/14, 257/17

b.+ınığ 153/21

b.+ındın 057/13

b.+ıñnı 174/21

b.+lar 087/11, 253/14

b.+lardın 169/18

b.+ları 196/15

b.+larıdın 111/21, 124/14

b.+larığa 131/20, 151/18, 175/12

b.+ların 117/17

b.+larını 050/17, 051/04, 093/09

b.+nı 233/03

baş ayağ mec. yönetici ve hizmet gören 132/21

baş töben (< *baş töpü+n*) baş aşağı. 148/17, 193/15

baş tépen baş aşağı. 034/18, 153/20

başaksız (< *baş+ak+sız*) temrensiz, okun ucundaki demirin olmaması.

b. 022/11

bāşed (< Far. *bāşad*) "öyle olsun."

b. 255/15

başka (< *baş+ka*) başka; farklı.

b. 021/21, 022/01, 043/16, 198/02

b.+dur 017/20

Başkırd Özel ad.

B. 042/04
B.+nı 038/20

Başkird Özel ad.
B. 011/11

başla- (< ET *başla-*) başlamak.
b.-dın 075/18
b.-mağka 017/10
b.-p 017/12, 030/14, 072/12, 079/20, 121/04
b.-yım 239/15

başlığ (< *baş+lığ*) başlı, başta olmak üzere. (krş. *başlık*)
b. 013/10, 038/18, 104/07, 120/02, 128/19, 129/12, 137/04, 180/20, 201/15
b.+ı 025/15
b.+larını 110/21, 121/10, 150/19, 192/05

başlık (< *baş+lık*) başlı, başta olmak üzere. (krş. *başlık*)
b. 050/09, 212/14, 231/14, 244/07

Bāstān Deresi Özel ad.
B.+dın 007/19

Baş Tēmür Oğlan Özel ad.
B. 132/19

bat (< ET *bat*) çabuk, acele.
b. 035/12, 072/01, 075/07, 111/16, 118/02, 128/08, 128/18, 141/16, 141/20, 199/16, 251/09

bat- (< ET *bat-*) batmak.
b.-adur ır-di 139/13
b.-adur ır-diler 073/19
b.-ıp 074/08

bātil (< Ar. *bātil*) boş, yalan.
b. 027/12, 057/13, 209/06
b.+dur 209/07
b.+ıge 259/01

bātila (< Ar. *bātil*) doğruya ve gerçeğe karşıt olan.
b.+dın 120/20

bātin (< Ar. *bātin*) iç, öz, gönül.
b.+da 005/16
b.+larında 039/21

Baṭız Özel ad.
B. 145/14
B.+ğa 144/12, 144/13

Baṭīz Kāl'ası Özel ad.

B. 144/08

B.+ğa 144/04, 144/06

B.+nın 144/08

batman (< ET (Uyg.) *batman* < Soğd. *patmān*"ölçü"(?)) miktarı yer yer 2,5 kg. ile 10 kg. arasında değişen eski bir ağırlık ölçüsü birimi.

b. 115/11, 134/05, 146/06, 167/09, 216/05

Bātman Özel ad.

B. 125/05

Batu Özel ad.

B. 036/08, 038/18, 039/15, 039/17

B.+dın 039/05

B.+ğa 039/17, 041/20

B.+nın 042/06

Batu bin Coçi Özel ad.

B. 039/12

Batu bin Coçi Hān Özel ad.

B.+dın 039/14

Batu Hān Özel ad.

B. 042/07, 042/09, 042/12, 042/15, 042/17, 240/02

B.+nı 042/16

Batu Hān bin Coçi Hān Özel ad.

B. 041/19

Batu oğlu bin Güyük Hān Özel ad.

B. 039/20

bāver (< Far. *bāvar*) tasdik, inanma.

bāver kıl- inanmak.

b.-madılar 248/21

Bāverd Özel ad.

B. 028/15

bā-vücūd (< Far. *bā* ve Ar. *vucūd*) özellikle, bununla birlikte, onunla beraber.

b. 007/06, 016/07, 032/14, 043/01, 050/06, 051/02, 054/09, 055/20, 065/19, 073/19, 075/06, 081/08, 083/07, 084/18, 094/17, 097/04, 097/20, 101/21, 103/05, 103/21, 110/09, 110/13, 112/19, 115/01, 115/11, 122/07, 122/13, 127/10, 132/02, 133/20, 134/11, 139/12, 145/08, 148/20, 151/14, 154/19, 155/04, 157/03, 162/07, 163/19, 164/08, 168/03, 169/08, 171/03, 171/04, 171/10, 175/13, 180/07, 181/11, 183/06, 187/04, 193/05, 195/21, 199/10,

200/08, 207/12, 209/12, 217/15, 218/02, 221/08, 223/08, 238/12, 244/15,
245/19, 246/18, 248/10, 253/13, 253/15, 254/08, 254/10, 255/18

bā-vücūdī (< Far. *bā*, Ar. *vucūd* ve Far. *ī*) böyle iken, bununla birlikte
b. 073/17, 078/10, 197/03, 225/04, 230/13, 243/14, 243/21

bay (< ET *bay*) zengin.
b. 186/08

Bayan Özel ad.
B. 211/09

Bayan K̡ara T̡emür Özel ad.
B. 113/06

Bayan K̡oçin Özel ad.
B. 192/05

Bayan K̡ul̡ H̡ān Özel ad.
B. 067/09, 067/19
B.+nı 067/06, 067/18

Bayan K̡ul̡ H̡ān bin ... Oğul bin Duva H̡ān Özel ad.
B. 063/03

Bayan S̡üldüz Özel ad.
B. 068/01, 068/18, 069/04, 083/10
B.+nı 070/05

Bayan T̡emür Özel ad.
B. 191/18
B.+ge 089/17

Bayan T̡emür Aḳ Buḡa Özel ad.
B. 107/10

Bayan T̡emür Atalık Özel ad.
B.+nı 156/21

Baydu Özel ad.
B. 047/01, 047/11
B.+ḡa 047/13
B.+nı 041/20

Baydu H̡ān Özel ad.
B. 047/03, 047/04, 047/10, 047/15, 047/17, 052/05
B.+nı 047/18
B.+nıḡ 052/09

Baydu H̡ān bin T̡araḡay bin Hülegü Özel ad.

B. 046/21, 047/08

Bayduy Özel ad.

B.+nı 038/19

Bā-yezīd Özel ad.

B. 110/05, 172/20, 174/18

Bā-yezīd-i Calayır Özel ad.

B. 068/10, 068/15, 068/16, 068/19, 069/12, 069/16, 069/18, 075/08, 093/03

B.+ğa 069/08

B.+nı 068/17, 069/19

Bā-yezīd-i Çimbayī Özel ad.

B. 180/14

Bā-yezīd Kāl'ası Özel ad.

B.+nı 213/08

B.+ğa 106/03

Bayğur Özel ad.

B. 041/14

Baykara Özel ad.

B. 212/04

B.+nı 212/05

Baykara Mīrzā Özel ad.

B. 211/18, 211/19, 211/20, 212/01

B.+ğa 210/02, 211/12, 211/20

B.+nı 194/01, 207/17, 207/19, 212/02, 212/10, 212/11

B.+nı 211/13

Baylaḡān Özel ad.

B. 189/18

B.+da 189/21

bayraḡ (< *badraḡ* < ET (MK) *batraḡ* < Soğd. < Sanskrit(?)) bayrak (EDPT 370b).

b.+ı 029/14

Bāyram Bēg Özel ad.

B. 257/16

Baysanğur Mīrzā Özel ad.

B.+ğa 137/15

Baysun Özel ad.

B.+ğa 075/21

Baysunğur Özel ad.

B. 196/09

Baysunğur Mîrzâ Özel ad.

B. 212/16, 213/05, 216/08, 216/15, 216/18

B.+ğa 212/01

ba'z (< Far. < Ar. *ba'ḏ*) bir miktar, bir kısım.

b. 179/11

bāzār (< Far. *bāzār*) alışveriş yeri.

b. 169/18, 170/11, 189/19, 214/16

b.+da 234/09, 218/16

b.+ı 042/12, 108/01, 169/17, 234/10

b.+ıda 064/06

b.+ıdın 064/05

b.+ığa 008/06, 008/07

b.+ının 064/04

b.+larını 168/18

Bāzārçı Hân Özel ad.

B. 043/07

bāzergān (< Far. *bāzārgān*) tüccar.

b. 020/21

b.+lar 020/09, 020/21, 021/01, 021/03, 062/02

b.+larını 021/04

ba'zı (< Far. < Ar. *ba'ḏ* ve Far. izafet kesresi +ı'nın kalıplaşmasıyla) bazı, kimi.

b. 003/06, 003/11, 005/09, 005/13, 005/15, 008/09, 009/08, 011/15, 012/04, 012/15, 014/09, 015/06, 016/06, 016/07, 018/12, 024/21, 025/06, 027/09, 028/08, 029/11, 029/12, 032/15, 037/16, 038/09, 038/18, 040/20, 044/06, 046/13, 046/14, 047/03, 047/09, 050/16, 056/09, 062/01, 063/04, 064/09, 067/21, 070/18, 071/19, 073/05, 074/14, 075/02, 077/20, 078/01, 078/17, 081/06, 088/13, 092/14, 098/02, 102/11, 107/08, 108/02, 108/16, 109/05, 109/08, 110/15, 111/01, 114/18, 116/20, 117/03, 117/13, 119/06, 124/06, 124/08, 125/18, 130/04, 133/08, 133/15, 134/18, 135/06, 139/11, 140/12, 142/09, 144/06, 145/18, 149/09, 150/10, 151/12, 152/07, 153/17, 153/20, 157/01, 157/13, 157/20, 159/04, 160/16, 161/19, 161/20, 162/01, 164/04, 166/03, 167/18, 168/19, 169/05, 171/10, 174/12, 175/15, 175/16, 176/06, 182/21, 183/17, 184/12, 186/06, 187/12, 187/14, 187/16, 188/03, 192/01, 193/07, 193/08, 196/11, 199/03, 199/13, 199/14, 199/16, 199/19, 201/06, 202/17, 203/18, 204/20, 205/01, 207/02, 207/04, 207/10, 207/12, 207/16, 207/18, 211/20, 212/02, 213/17, 213/18, 215/06, 217/19, 217/20, 218/03, 218/12, 219/06, 219/08, 219/12, 220/10, 221/16, 223/07, 223/10, 224/10, 225/06, 226/12, 226/20, 228/03, 228/07, 228/13, 228/19, 229/03, 229/04, 230/12, 233/18, 233/19, 234/01, 235/14, 235/16, 237/20, 241/09, 241/10, 241/18, 242/03, 243/02, 243/12, 243/15, 244/08, 247/08, 247/09, 247/15, 248/11, 248/20, 249/21, 250/01, 250/04, 250/17, 250/20, 252/06, 253/04, 253/07, 254/04, 255/14, 258/03, 258/05, 259/02, 259/13, 259/16, 259/20

b.+ğa 025/06, 058/03, 112/06

b.+lar 249/07

b.+nı 022/01, 025/18, 033/17, 058/02, 070/06, 070/09, 075/05, 082/12, 115/20, 133/15, 135/07, 149/21, 157/15, 184/13, 192/04, 203/18, 219/16

b.+nın 154/02, 175/10

b.+sı 151/05

bāzīçe (< Far. *bāzīça*) oyuncak; oyun, eğlence.

b.+ler 249/14

B... bin Hülegü Hân Özel ad.

B. 053/02

be-āhire (< Far. *ba* ve Ar. *āhira*) sonunda.

b. 195/15

Be'albek Özel ad.

B. 163/16

B.+ke 163/14

be-bād (< Far. *ba* ve Far. *bād*) rüzgara.

b. 094/04

Bebür Özel ad.

B. 227/04, 227/06, 257/12

Bebür Hân Özel ad.

B. 227/02

Bebür Mīrzā Özel ad.

B. 219/04, 220/04, 220/08, 220/10, 221/18, 221/20, 222/08, 222/09, 222/11, 222/18, 223/02, 223/05, 223/06, 224/03, 224/04, 224/06, 224/20, 224/21, 225/03, 225/05, 225/09, 225/10, 225/15, 225/18, 225/20, 226/04, 226/05, 226/07, 226/09, 226/11, 226/15, 226/18, 227/05, 227/06, 227/07, 235/10, 242/12, 243/01, 243/12, 243/15, 243/16, 244/01, 244/04, 244/19, 244/21, 245/02, 245/04, 246/12, 246/17, 248/11, 253/06, 253/07, 253/11, 253/20, 254/02, 254/07, 254/18, 255/02, 255/03, 256/15, 257/10, 257/12, 257/13, 258/06

B.+ğa 220/09, 220/11, 221/19, 222/16, 224/03, 224/08, 225/01, 225/04, 225/13, 226/03, 235/11, 246/16, 253/11

B.+nı 246/15, 256/14, 256/17

B.+nın 223/01, 226/03, 226/12, 226/18, 243/02, 243/15, 254/11, 255/02, 255/07

Bebür Mīrzā bin 'Ömer Şeyh Mīrzā Özel ad.

B.+nı 243/09

Bebür Mīrzāy bin 'Ömer Şeyh Mīrzā Özel ad.

B. 238/10

becā (< Far. *ba-cā*) yerinde, uygun

becā kēltūr- yerine getirmek, eda etmek.

b. k.-di 149/03, 215/16

b. k.-diler 077/04, 219/18

b. k.-düm 055/20

b. k.-ğusıdur 172/17

b. k.-üp 252/20, 256/04

be-cāy (< Far. *ba-cāy*) yerine.

b. 091/06, 235/03

be-cidd (< Far. *ba-* ve Ar. *cidd*) ciddi, önemli.

b. 026/17

bed (< Far. *bad*) kötü.

b. 075/18, 120/21

Bedahşān Özel ad.

B. 019/16, 068/19, 072/11, 081/18, 082/07, 082/08, 109/12, 139/04, 194/08, 212/14, 212/15, 246/12, 246/19, 247/20, 250/05

B.+da 019/15, 082/20

B.+dın 083/01, 084/12

B.+ğa 068/21, 237/06, 258/15

B.+nı 210/04, 211/05, 211/06, 212/06

Bedahşānī Özel ad.

B.+ler 082/09, 099/11

bedāyi (< Ar. *badā'i*) eşi ve benzeri olmayan güzel, mükemmel ve yeni şeyler.

b. 057/03, 174/10

bed-baht (< Far. *bad-baht*) bahtsız.

b. 019/09, 207/08

beden (< Ar. *badan*) beden, vücut, ten.

b. 125/13

b.+dın 012/06, 131/02, 165/06, 238/06

b.+i 217/16

b.+idin 262/02

b.+ini 207/10

bed-endīş (< Far. *bad-andēş*) kötülük düşünen.

b. 174/21

b.+ka 098/13

bedevī (< Ar. *badavīy*) (at için) hızlı koşan.

b.+ler 249/13

bed-gümān (< Far. *bad-gumān*) şüpheli.

bed-gümān bol- şüphelenmek.

b.-mağay 068/17

bed-gümānlık (< Far. *bad-gumān* ve Tü. +*lık*) şüphencilik

b. 060/09

bed-ḥāl (< Far. *bad* ve Ar. *ḥāl*) hâli kötü olan, düşkün.

b. 085/17

be-ḥalk (< Far. *ba* ve Ar. *ḥalk*) yaratılmış ile.

b. 038/02

bed-ḥ^vāh (< Far. *bad-ḥ^vāh*) her işin fenalığını isteyen.

b. 009/18

bedī' (< Ar. *badī'*) yeni, eşsiz, benzersiz.

b. 078/05, 153/15, 166/13

bedīd (< Far. *ba-dīd*) belli, aşikâr.

b. 064/21

bedīhe (< Ar. *badīha'*) önceden hazırlanmadan birdenbire söylenen güzel söz.

b. 155/21

Bedī' ü'z-zamān Mīrzā Özel ad.

B. 235/13, 237/04, 238/08, 238/15, 243/13, 245/11, 245/14, 248/06, 248/19,
249/04, 249/09

B.+ğa 237/14, 244/16, 245/09

B.+nı 237/14

bed-kīş (< Far. *bad-kēş*) dinsiz.

b.+din 151/21

b.+lerni 151/05

bed-mest (< Far. *bad-mast*) kendini bilmeyecek derecede sarhoş.

b.+ler 164/04

bed-nāmlıĝ (< Far. *bad-nām* ve Tü. +*lıĝ*) adı kötüye çıkmışlık. (krş. *bed-nāmlık*)

b.+ın 221/08

bed-nāmlık (< Far. *bad-nām* ve Tü. +*lık*) adı kötüye çıkmışlık. (krş. *bed-nāmlıĝ*)

b.+ıdın 225/07

bedr (< Ar. *badr*) ayın öndördüncü gecesindeki şekli, dolunay.

bedr-i kāmīl dolunay.

b.-i k. 218/14

be-fermān (< Far. *ba* ve Far. *farmān*) fermana göre.

b. 221/13

bég (< ET *beg* < AT **bēg*) *bey*.

b. 008/16, 008/18, 053/18, 055/04, 079/13, 122/12, 204/17, 231/04, 245/01

b.+ge 060/03, 191/12, 260/01

b.+i 006/08, 018/15, 040/03, 087/08, 146/09, 172/10, 202/06, 250/14, 258/22

b.+ini 199/13

b.+isi 138/01, 138/03

b.+ler 001/13, 004/06, 006/07, 008/09, 008/10, 020/19, 025/15, 031/04, 033/19, 035/05, 035/21, 036/01, 036/05, 036/10, 036/16, 036/21, 039/04, 040/06, 041/04, 045/01, 046/07, 046/13, 046/14, 047/03, 047/05, 047/07, 047/17, 048/05, 050/06, 050/16, 050/20, 050/21, 052/01, 053/07, 056/05, 056/06, 056/09, 057/17, 057/19, 058/02, 058/07, 058/14, 058/21, 067/08, 067/13, 068/10, 068/13, 068/14, 070/06, 073/08, 073/09, 073/11, 073/15, 074/08, 076/01, 076/03, 076/04, 078/17, 083/21, 086/04, 086/10, 088/18, 089/08, 089/09, 092/02, 092/03, 092/19, 093/02, 093/19, 094/19, 096/06, 096/21, 100/08, 100/13, 104/20, 105/18, 105/19, 107/08, 108/02, 108/04, 109/05, 110/16, 111/17, 112/15, 113/05, 113/20, 114/10, 114/13, 114/14, 114/18, 115/16, 117/01, 117/12, 119/01, 119/07, 119/15, 120/04, 122/13, 123/18, 123/21, 124/01, 124/13, 125/14, 126/01, 126/18, 129/09, 130/04, 134/02, 135/17, 139/12, 139/14, 140/20, 141/10, 142/06, 144/17, 146/02, 149/02, 149/08, 153/03, 153/09, 153/14, 153/21, 154/15, 155/12, 156/06, 157/11, 157/19, 157/21, 158/05, 159/21, 161/02, 161/14, 162/13, 165/04, 166/04, 166/12, 167/02, 168/11, 168/21, 170/18, 173/08, 173/11, 173/13, 174/08, 174/13, 176/02, 176/05, 179/04, 179/11, 180/19, 180/20, 181/16, 182/02, 183/08, 184/14, 185/18, 188/03, 189/15, 190/19, 192/03, 192/10, 194/03, 194/18, 195/05, 195/21, 196/17, 197/02, 197/03, 197/04, 197/05, 199/14, 199/19, 199/20, 201/03, 201/17, 201/20, 202/06, 205/01, 205/08, 206/21, 207/02, 207/12, 208/16, 208/21, 209/09, 211/20, 212/14, 214/08, 215/06, 219/08, 224/11, 225/16, 227/11, 232/02, 232/14, 233/16, 233/17, 233/21, 235/14, 238/08, 240/02, 242/15, 242/17, 245/14, 252/09, 258/05, 260/11, 260/13

b.+lerdin 025/21, 037/08, 045/01, 060/08, 068/03, 097/08, 117/10, 119/16, 123/20, 137/11, 137/13, 156/20, 166/19, 169/02, 170/17, 171/12, 173/10, 176/21, 177/01, 177/03, 177/12, 177/17, 184/12, 195/21, 198/09

b.+lerge 050/15, 073/05, 091/11, 150/12, 157/20, 191/15, 195/21, 196/21, 226/20, 253/05

b.+lerga 048/05, 052/12, 089/04, 144/01, 161/16, 197/03, 197/05, 206/21, 254/01

b.+leri 001/03, 003/14, 018/12, 034/01, 040/20, 041/15, 046/21, 047/16, 060/11, 067/07, 082/06, 086/01, 132/12, 140/12, 148/02, 165/17, 169/03, 173/04, 187/17, 204/02, 204/14, 207/05, 207/16, 210/15, 219/11, 220/10, 222/20, 223/16, 225/15, 226/12, 230/02, 231/17, 233/20, 234/01, 234/12, 234/17, 234/19, 236/13, 237/05, 237/09, 237/21, 242/03, 243/03, 243/16, 249/09, 250/03, 251/14, 252/06, 254/09, 256/07, 258/07, 259/16

b.+leridin 033/19, 046/03, 099/11, 104/02, 110/16, 133/10, 136/04, 173/01, 176/11, 182/04, 201/05, 211/09, 221/16, 240/06, 243/03, 245/10

b.+lerige 006/14, 018/05, 087/17, 093/13, 209/20

b.+leriga 035/02, 043/16, 068/13, 196/13

b.+lerin 156/20, 205/04, 206/11, 207/18

b.+lerini 001/08, 009/07, 050/17, 152/12, 157/06, 219/12, 220/06, 233/18, 237/04

b.+lerni 009/05, 019/13, 035/03, 040/02, 046/18, 047/09, 048/21, 062/15, 069/05, 091/19, 095/17, 105/08, 107/19, 113/05, 113/12, 124/03, 124/15, 139/11, 158/16, 168/07, 168/19, 180/18, 187/12, 195/21, 201/06, 201/15, 201/16, 205/01, 207/10, 212/02, 218/12, 219/12, 224/10, 225/13, 226/15, 228/13, 231/14, 244/07, 245/11, 245/12, 245/13, 249/02, 250/20
b.+lerniñ 058/05, 135/03, 223/01, 242/13, 249/09
b.+lerni kıl-dı 035/12
b.+ni 199/14, 200/16, 227/14
b.+niñ 069/12

Bêg Allāhī Özel ad.

B. 177/06

be-ğāyet (< Far. *ba* ve Ar. *ğāya'*) son derece, pek çok.

b. 032/08, 048/08, 051/12, 054/06, 059/08, 077/06, 150/17, 159/05, 170/16, 172/14, 195/06, 205/08, 210/20, 218/15, 223/08

be-ğāyetsiz (< Far. *ba*, Ar. *ğāya'* ve Tü. +*siz*) nihayetsiz, sonsuz.

b. 166/18

Bêgeş Özel ad.

B. 114/09, 114/11

Bêgiçek Özel ad.

B. 070/07, 070/09, 073/05, 188/19, 189/01

B.+ni 031/04

B.+ke 189/05

Bêgiçek Bêg Özel ad.

B. 073/04

Bêgiçek-i Kanklı Özel ad.

B.+nı 068/09

Bêgi Hân bin Şirāmūn Özel ad.

B. 061/09

Bêgi Koçin Özel ad.

B.+ni 095/18

Bêgim Özel ad.

B.+ni 199/03

bêglik (< *beg+lik*) beylik.

b. 087/09

Bêg Pülād Özel ad.

B. 104/07

Bêg Pülād Oğlan Özel ad.

B. 117/10

Bêgüm Özel ad.

B.+ni 224/19

Bêg Velî Özel ad.

B. 177/05

Bêg Yaruḡ Oḡlan Özel ad.

B. 117/09, 131/07, 132/20

Behārüge Özel ad. (bk. Açıklamalar)

B. 175/15

Behbehān Özel ad.

B. 157/10

be-her (< Far. *ba-har*) her bir.

b. 037/19

Behisni Özel ad.

B. 161/12

Behisni Ḳal‘ası Özel ad.

B.+ğa 161/03

Behlül Özel ad.

B. 135/12, 135/16

B.+nıḡ 135/04, 135/15

Behlül Barulas Özel ad.

B. 139/03

Behrām Özel ad.

B. 089/08, 113/07, 179/06

Behrām-ı Calayır Özel ad.

B. 071/06, 075/13, 079/20, 079/21, 080/14, 089/02

B.+ğa 085/13

B.+nı 089/03

Behrām Şāh Özel ad.

B. 002/16

B.+nı 001/09, 001/20

B.+nıḡ 001/08

behre (< Far. *bahra*) kısmet, nasip.

b. 237/13

b.+leri 130/04, 145/16, 146/04

behrersiz (< Far. *bahra* ve Tü. +*siz*) mahrum.

b. 247/07

behre-ver (< Far. *bahra-var*) nasibini almış.

b. 161/16, 221/10

Behrîn Özel ad.

B. 100/18, 100/21, 112/21

Behrîn Konğur Bey Özel ad.

B. 117/11

Behrud Bêg Özel ad.

B.+ni 168/05

be-ğükm (< Far. *ba* ve Ar. *ğukm*) hükümüyle.

b. 009/14

beğā (< Ar. *bağā*) ebedîlik.

b. 035/13, 038/04, 253/08, 262/11

‘**âlem-i beğā** ebedî âlem, âhiret.

‘a.+ğa 253/18

be-kām (< Far. *ba-* ve Far. *kām*) isteğine ulaşan.

b. 101/20

be-kār (< Far. *ba* ve Far. *kār*) etkisi ile.

b. 021/07

beğāsızlığ (< Ar. *bağā* ve Tü. +*sızlığ*) geçicilik.

b.+ın 009/13

Bêktur Özel ad.

B. 021/18

be-küllî (< Far. *ba*, Ar. *kull* ve nispet eki *î*) tamamıyla.

b. 052/18

Bêk Yaruğ Oğlan Özel ad.

B.+ğa 132/21

bêl (I) (< ET Uyg.) *bêl*) bel.

b. 100/05

b.+ige 170/20

b.+ın 088/20

b.+ini 060/15

b.+lerin 036/18

b.+lerini 086/06

bel (II) (< ET (Uyg.) *bél*) geçit; dağ geçidi (EDPT, 330b; DTS, 93a).

b. 086/21

b.+in 115/13

belā (< Ar. *balā'*) belâ, afet.

b. 026/07, 050/07, 068/06, 232/20

b.+da 157/21

b.+dın 118/17, 154/20, 252/06

b.+ğa 068/07, 085/16, 155/11, 239/05

b.+lardur 026/07

belāġat (< Far. < Ar. *balāġa'*) güzel söz söyleme sanatı.

b. 066/06, 066/10

b.+dın 066/15

belāġat-dişār (< Ar. *balāġa'* ve Far. *-dişār* < Ar. *dişār*) çok güzel ve yerinde söz söyleme.

b. 180/17

belāġat-şī'ār (< Ar. *balāġa'* ve Ar. *-şī'ār*) etkili ve güzel söz söyleyen.

b. 150/02

belā-senc (< Ar. *balā'* ve Far. *sanc*) bela tartan.

b. 178/10

belde (< Ar. *balda'*) şehir.

b. 006/11

b.+ğa 028/12, 143/09

b.+ni 009/01

b.+niñ 143/07

bēlek (< *bēle-k*) hediye.

b. 210/17

b.+ler 182/08

b.+lerini 156/18

bēlekāt (< *bēle-k* ve Ar. *-āt*) belekler, hediyeler.

b. 138/02

bēlgülük (< ET *belgü+lüg*) işaretli.

b. 076/19

Bēlgütay Özel ad.

B. 014/14

Bēlgütey Noyan Özel ad.

B. 036/09

Belh Özel ad.

B. 027/11, 027/12, 027/14, 027/16, 029/10, 061/15, 071/17, 081/18, 083/15,

084/15, 085/21, 087/13, 088/10, 194/08, 203/13, 203/16, 206/13, 210/04, 223/06, 224/03, 224/04, 225/16, 225/21, 226/01, 236/20, 238/02, 238/03, 238/04, 238/05, 238/09, 245/06, 245/08, 245/14, 245/15, 245/20, 245/21, 247/16, 247/21, 248/01, 248/02, 248/03, 248/04, 248/07, 248/09, 257/21, 258/04

B.+de 083/12, 087/04, 220/07, 224/03, 228/13, 228/14, 229/06, 229/07

B.+deki 245/12

B.+din 103/01, 193/16, 228/12, 248/03

B.+ka 027/15, 027/17, 028/01, 029/10, 072/01, 074/14, 083/17, 084/08, 102/19, 199/02, 203/14, 220/06, 226/05, 229/04, 238/04, 243/13, 248/05

B.+ni 027/19, 028/03, 082/03, 219/20, 220/07, 237/14, 238/05, 238/10, 238/12, 245/15, 248/09, 248/12, 248/17, 250/15

B.+niñ 245/16

B.+te 201/14, 224/02, 226/02, 238/03

B.+tin 155/08, 226/04

Belḥab Özel ad.

B. 203/18

Bel-i Encīr Özel ad.

B. 098/07

beliğ (< Ar. *balīğ*) yeter derecede, yeterli.

sa'y-i **beliğ** emek harcayıp gereği gibi çalışma.

s.-i b. 062/08, 090/01

beliyye (< Ar. *baliyya*) bela.

b. 218/21

b.+din 028/01

belki (< Ar. *bal* "ancak" ve *Far. ki*) belki.

b. 029/18, 031/01, 071/09, 132/06, 150/09, 197/20, 210/05, 233/09, 242/04, 253/06, 254/09

bellūt (< Ar. *ballūt*) meşe; meşe ağacının meyvesi, palamut.

b. 170/03

be-mihr (< Far. *ba* ve Far. *mihr*) güneş ile.

b. 159/14

Benākiti Tārīḥi Eser adı. (bk. Açıklamalar)

B.+de 001/19

bend (< Far. *band*) bağ, yular; bağlama; su mecrâsı için yapılan kemer.

b. 088/04, 111/07, 185/01, 190/07, 199/18, 206/04

b.+de 100/12

b.+din 047/05, 100/12, 135/14, 159/17, 170/21, 200/01, 200/11, 221/18, 222/01

b.+i 184/07

b.+ide 162/03
b.+idin 204/04
b.+ini 144/16
b.+ni 206/03
b.+te 182/01, 204/05, 238/16
b.+te  r-di 168/16
b.+tin 200/15, 204/07, 220/05, 220/14, 227/09, 227/16, 229/17

bend kıl- bağlamak, tutmak.

b.  -dı 157/15, 200/02, 212/16, 226/11, 229/17
b.  -dılar 073/06, 125/19, 133/14, 156/20, 224/08
b.  -ip 074/16, 088/01, 089/16, 100/09, 102/02, 105/07, 127/07, 156/21, 157/16, 159/16, 160/21, 163/11, 168/21, 170/20, 172/15, 190/07, 206/02, 206/03, 212/04, 216/03, 216/08, 219/21
b.  -iptur 220/01
b.  -ip  r-di 204/05

bend kıldur- bağlatmak.

b.  -dı 219/07
b.  -up 161/01

bende (< Far. *banda*) kul, köle.

b. 100/05, 233/08, 248/17, 253/08, 261/13
b.-biz 035/06
b.+ a 063/16
b.+ler 010/12, 196/20, 204/18
b.+lerdin 065/08
b.+leri 062/08
b.+leriğa 019/12
b.+ni 009/09
b.+si 085/20
b.-yi hizmetk r-m n 188/14
b.-yi mürüvvetidür-men 233/14

bende kıl- kul, köle yapmak.

b.  -dılar 024/16

bendelik (< Far. *banda* ve T . +*lık*) kulluk.

bendelik kıl- bağlanmak.

b.  -ur-biz 234/03

bendelik (< Far. *banda* ve T . +*lik*) kulluk, bağlılık.

b. 027/16, 054/11
b.+in 012/04
b.+ke 116/18

bender (< Far. *bandar*) ticaret limanı.

b.+idür 041/06

bendī (< Far. *bandī*) esir.
b.+lerdin 140/03
b.+leri 164/02

Bend-i 'Aẓdu'd-devle Özel ad.
B.+de 108/17
B.+ğa 206/04

Bend-i Māhī Özel ad.
B.+din 106/12

Bend-i Rüstem Özel ad.
b.+ni 102/05

benefş (< Far. *binafş*) menekşe rengi, mor.
b. 175/10

benī (< Ar. *banī*) oğullar.
b. 010/21, 064/13

benī ādem adem oğulları, insanlar.
b. ā.+de 026/02

Benī Ümeyye Mescidi Özel ad.
B.+de 166/20

-ber (< Far. *burdan* "götürmek"ten *-bar*) sonuna geldiği kelimeye "alan, getiren, götüren" anlamı katar.

beḳā-ber sonsuzluk veren, sonsuzluğu sağlayan
b.-b. 262/11

ber (< Far. *bar*) üzere.
b. 037/14

bēr- (< ET *bēr-* < AT **bēr-*) vermek.

b. 010/06, 085/01, 200/03, 262/13

b.-di 003/11, 006/13, 008/11, 008/14, 009/01, 010/02, 017/17, 021/08, 022/19, 025/02, 030/18, 032/19, 033/03, 033/20, 033/21, 041/04, 043/15, 043/16, 043/19, 061/18, 062/03, 064/13, 069/01, 071/02, 076/02, 076/11, 084/09, 085/07, 085/13, 085/14, 086/16, 087/04, 087/08, 087/09, 087/12, 087/21, 088/20, 089/17, 089/19, 091/12, 091/21, 092/17, 093/03, 093/04, 093/14, 094/15, 095/14, 096/14, 099/01, 099/21, 100/01, 102/17, 103/18, 105/11, 107/05, 108/10, 108/18, 117/21, 119/05, 119/11, 119/15, 119/18, 121/02, 124/17, 124/18, 124/20, 129/18, 130/09, 136/08, 137/18, 138/06, 141/01, 142/04, 142/16, 144/02, 154/11, 156/07, 157/16, 158/07, 158/10, 159/09, 161/02, 170/06, 174/18, 180/07, 180/08, 184/02, 186/05, 186/08, 187/01, 187/09, 190/13, 190/15, 191/02, 191/04, 193/09, 193/12, 194/06, 194/07, 199/10, 200/13, 201/19, 203/06, 203/16, 203/17, 206/02, 206/12, 207/11, 208/17, 210/02, 210/04, 212/03, 212/06, 212/17, 213/08, 216/04,

217/12, 219/05, 219/10, 220/08, 223/04, 224/04, 225/13, 231/09, 232/09, 233/07, 237/14, 238/01, 239/06, 239/09, 239/15, 240/06, 246/10, 247/01, 248/04, 249/14, 250/15, 250/18, 252/21, 253/04, 253/08, 256/10, 261/11
b.-diler 020/17, 024/04, 024/19, 030/03, 052/18, 056/04, 120/05, 128/19, 150/02, 186/21, 187/10, 193/19, 197/16, 211/06, 220/17, 222/09, 231/01, 234/08, 235/12, 252/19, 258/11
b.-dim 012/14, 016/21, 035/07
b.-dük 097/15
b.-edür 023/16
b.-edür ér-di 206/07
b.-ey 027/06
b.-eyim 188/15
b.-eyin 071/09, 202/19
b.-e al-madılar 134/15
b.-e başla-dı 058/06
b.-gendin 035/21
b.-geni 137/09, 176/18, 187/02
b.-gey 117/02, 120/01, 172/15, 184/20, 230/06, 235/12
b.-geyler 057/12, 124/16, 127/16, 135/15, 232/13
b.-gil 049/12, 049/13
b.-güsidür 075/19, 198/08
b.-ip 003/11, 004/18, 008/02, 009/15, 011/19, 012/20, 012/21, 013/04, 013/12, 017/15, 017/17, 018/14, 020/18, 021/15, 023/13, 024/03, 027/13, 029/11, 029/12, 032/17, 043/16, 045/11, 045/17, 045/20, 049/07, 049/16, 049/19, 051/19, 052/02, 052/07, 055/01, 055/03, 058/03, 058/06, 062/06, 064/05, 067/11, 068/13, 070/01, 070/15, 070/20, 071/03, 078/01, 079/18, 085/04, 085/06, 087/06, 087/09, 089/13, 092/17, 095/15, 102/17, 102/18, 104/20, 105/21, 106/20, 108/20, 110/06, 114/16, 114/17, 116/19, 117/04, 121/02, 121/11, 121/17, 122/19, 125/16, 126/18, 127/14, 128/16, 129/07, 129/14, 131/03, 131/08, 132/21, 134/15, 135/01, 135/09, 135/14, 136/15, 137/01, 137/11, 137/15, 141/17, 141/20, 144/02, 145/08, 153/05, 157/08, 158/12, 164/13, 165/19, 175/13, 176/20, 184/21, 185/02, 185/04, 185/13, 186/01, 186/09, 186/17, 187/16, 189/05, 190/11, 191/05, 191/12, 194/03, 197/16, 201/06, 201/12, 202/20, 203/08, 204/12, 206/12, 206/14, 210/03, 210/05, 211/03, 211/13, 216/03, 217/12, 217/14, 217/19, 220/11, 224/19, 229/15, 230/09, 231/17, 231/18, 232/19, 233/15, 234/06, 234/10, 234/20, 243/05, 243/18, 244/07, 246/19, 247/18, 254/09, 255/15, 256/06, 256/11, 260/22
b.-ipdür 077/17
b.-iptür 009/21, 084/10
b.-ip-men 233/21
b.-ip-sèn 046/06
b.-ip ér-di 017/09, 036/12, 056/17, 099/06, 100/12, 135/13, 139/03, 155/15, 202/10, 225/12, 232/06
b.-ip ér-diler 255/14
b.-ip ér-se 161/21
b.-ir 198/01
b.-medi 060/08, 115/02, 197/09, 212/19
b.-mediler 008/01, 122/10, 210/09, 248/08
b.-megendürler 213/20

b.-mek kerek 029/09
b.-meñ 125/19
b.-mes 010/03
b.-mes-men 095/04
b.-mes er-di 217/11
b.-mey 044/03, 109/12, 109/13, 125/12, 133/12, 158/13, 188/19, 201/19, 244/15, 251/20
b.-meydür 164/20
b.-meydürler 183/05
b.-meydür er-di 030/20
b.-se 036/17, 054/10, 055/15, 204/18
b.-señ 198/14
b.-señiz 081/01
b.-sün 095/03, 260/22
b.-ür 009/09, 009/10, 065/12, 082/17, 248/16, 249/14, 259/01
b.-ürge 017/11
b.-ürler 095/22
b.-ür-sen 064/09
b.-ür er-di 059/04, 154/04

berāberlik (< Far. *bar-ā-bar* ve Tü. +*lık*) aynı seviyede ve eşit olma.
b. 127/01

be-rahş (< Far. *ba* ve Far. *rahş*) gösterişli, güzel at ile.
b.+lar 086/20

Berāt H'āce Özel ad.
B. 079/06

Berāt H'āce Kökülteş Özel ad.
B.+ni 109/01

Berda ' Özel ad.
B. 105/10, 105/15
B.+ğa 105/16
B.+nı 034/04

berde (< Far. *barda*) esir, köle.
b. 152/12

berde kıl- esir almak.
b. k.-ıp 026/21

Berdī Özel ad.
B.+ğa 076/21

Bèrdi Bèg Özel ad.
B. 118/03, 138/17, 177/07
B.+ni 043/03

Bèrdi Bèg Hân bin Cānı Bèg Hân Özel ad.

B. 043/04

Bèrdi Bèg Sar Buğa Özel ad.

B. 196/18

Bereke Kırğan Özel ad.

B.+ğa 092/11

bereket (< Far. < Ar. *baraka*^t) bereket; uğurlu olma.

b. 012/14

b.+i 057/10

b.+idin 056/20

ber-geşte-rüz (< Far. *bar*, Far. *gaşta*, Far. *roz*) günü dönmüş, talihsiz.

b. 096/05

b.+largā 119/02

berh (< Far. *barh*) bir kısmı, az bir miktar.

b.+i 233/19

b.+ide 075/05

bèri (< ET *berü* < AT **bērū*) itibaren; öte taraf.

b. 194/15, 202/18

b.+din 118/09, 118/15

berīn (< Far. *barīn*) pek yüksek.

b. 101/20

berk (< ET (Uyg.) *berk*) sağlam, sıkı (krş. *bèrk*)

b. 024/21, 092/12, 152/03, 152/19, 175/04, 250/20

bèrk (< ET (Uyg.) *berk*) sağlam. (krş. *berk*)

b. 230/15

berķ (< Ar. *barķ*) şimşek, kıvılcım.

b. 032/05, 073/17

b.+ı 255/01

b.+ıdın 178/18

Berke Özel ad.

B. 036/08, 039/15

Berke bin Coçi Hân Özel ad.

B. 039/17

Berkecer Özel ad.

B. 036/08

Berke Hân Özel ad.

B. 044/17
B.+ğa 044/19

Berke Hân bin Coçi Hân Özel ad.
B. 042/17

bêrki- (< ET *berk+ü-*) berk olmak.
b.-p 093/17, 191/08, 232/17
b.-ptür 143/11, 152/08

bêrkit- (< ET *berk+ü-t-*) berkitmek.
b.-ip 010/19, 022/16, 024/13, 031/09, 067/11, 072/09, 082/09, 090/10, 090/19, 105/05, 107/19, 111/17, 145/09, 169/07, 174/14, 207/14, 210/09, 212/01, 228/06, 229/03, 229/16, 232/10, 245/07, 257/09
b.-ip êr-di 106/08
b.-ip êr-diler 102/10, 102/11
b.-ti 206/05
b.-tiler 082/10, 106/13

bêrklig (< ET *berk+lig*) sağlamlılık.
b.+ige 126/20

bernās (< Far. *barnās*) bilgisiz, yeteneksiz.
b.+dur 255/12

Bersā Özel ad.
B. 180/18, 185/03
B.+da 182/02
B.+dın 181/14, 182/15
B.+ğa 181/02, 181/03, 185/02
B.+nın 181/09

ber-serī (< Far. *bar-sar+ī* bir yükün üstündeki küçük paket.
b. 037/20

ber-țaraf (< Far. *bar* ve Ar. *țaraf*) bir yana atılan.
ber-țaraf bol- bir yana bırakılmak, giderilmek, ortadan kaldırılmak.
b.-dı 055/07, 056/14, 083/13, 186/21

ber-țaraf kıl- saf dışı etmek.
b.-ıp 119/02, 225/02, 226/03

ber-üftāde (< Far. *bar* ve Far. *uftāda*) mağlup.
ber-üftāde kıl- mağlup etmek.
b. k.-alı 055/16

bes (< Far. *bas*) 1. yeter, yetişir, kâfi. 2. çok.
b. 092/02, 170/07

bes kıl- yenilgiyi kabul ederek savaşmaktan vazgeçmek.

b. k.-dılar 112/08

beşāret (< Far. < Ar. *bašāra*^f) derin görüş.

b. 064/06

besātīn (< Ar. *bustān*'ın çoğulu *basātīn*) bostanlar

b. 173/03, 174/09, 184/06

b.+iğa 033/04

be-semā (< Far. *ba* ve Ar. *samā*[']) semaya kadar.

b. 096/20

besī (< Far. *basī*) pek çok.

b. 032/02, 033/05, 035/12, 049/08, 091/21, 101/15, 115/09, 239/02, 239/04, 239/05, 254/13

best (< Far. *bast*) düğüm.

best kıl- bağlamak.

b. k.-dı 009/10

Bestām Özel ad.

B.+ğa 193/13

B.+nı 191/06

bêş (< ET *bêş* < AT **bēš*) beş.

b. 002/05, 016/08, 023/01, 026/15, 062/10, 091/02, 117/07, 119/19, 119/20, 124/10, 130/07, 141/02, 158/20, 163/04, 164/12, 174/06, 181/02, 188/02, 235/11, 251/20

bêş altı yüz beş veya altı yüz.

b. 252/02

beşāret (< Far. < Ar. *bašāra*^f) müjde.

b.+iğa 147/01

beşāšet (< Far. < Ar. *bašāša*^f) güler yüzlülük.

b. 146/17

Bêş Balıĝ Özel ad.

B. 018/10, 056/18

B.+da 040/08, 040/09

B.+dın 021/12, 036/09

beşer (< Ar. *başar*) insan.

b.+dın 149/03

b.+niğ 216/14

beşere (< Ar. *başara*^f) sima, görünüş.

b.+side 146/17

bêşinçi beşinci.

b. 041/08, 042/18, 046/12, 059/09, 094/10, 109/04, 112/14
b.+de 117/06

bêş miñ beş bin.

b. 006/08, 021/19, 065/01, 076/15, 077/10, 079/06, 101/09, 114/09, 136/21, 146/12, 151/08

bêş yüz beş yüz.

b. 013/14, 014/07, 072/15, 080/06, 080/12, 095/07, 101/18, 104/19, 134/11, 142/13, 145/07, 148/07, 153/12, 215/01

bêş yüz miñ beş yüz bin.

b. 034/17, 119/08

be-taḥṣīṣ (< Far. *ba* ve Ar. *taḥṣīṣ*) özellikle.

b. 167/17

be-taḥt (< Far. *ba* ve Far. *taḥt*) taht ile.

b. 038/01

be-tamām (< Far. *ba* ve Ar. *tamām*) tamamıyla, bütün.

b. 246/16, 246/18, 247/02, 250/01, 250/06, 250/07, 250/09, 252/03, 253/20, 254/09, 255/04, 256/13, 258/21, 259/22, 260/05

bey (< ET *beg*) bey.

b. 036/01, 036/20, 209/03, 235/03
b.+ler 117/09, 132/07, 242/19, 250/10, 252/19, 254/03
b.+lerni 240/03
b.+ni 093/14

Beyābān-ı Lūṭ Özel ad.

B. 112/06

beyān (< Ar. *bayān*) anlatma, bildirme.

b. 150/10, 173/07, 194/11, 200/05, 223/21
b.+dın 179/01
b.+dur 049/09
b.+ğa 198/05
b.+ı 194/20, 200/11, 210/15, 211/01, 214/13, 225/14, 225/21, 228/17, 252/14, 262/03
b.+ıda 003/06
b.+ıdın 049/14, 168/02
b.+nı 232/15

beyān kıl- anlatmak, bildirmek.

b. k.-ğay 063/14
b. k.-ıpturlar 066/21

bey'at (< Ar. *bay'at*) kabul ve tasdik işlemi.

b. 197/06

b.+tın 197/04

bey'at kıl- kabul etmek, birinin hâkimiyetini tanıyıp ona uymak.

b.-dılar 201/16

b.-ıp 086/06

bey'at-nāmeī (< Ar. *bay'at*, Far. *nāma* ve Far. *ī*) bir kabul mektubu.

b. 054/15

Beyhak Özel ad.

B. 028/15

bëyük (< ET *bedü-k*) büyük, yüksek. (bk. Açıklamalar)

b. 033/13, 061/03, 081/11, 096/09, 101/09, 125/12, 126/09, 139/13, 139/16, 139/17, 140/01, 165/13, 167/04, 184/09

b.+de 052/15

b.+din 052/19

b.+ke 042/10, 165/01, 175/05, 179/10, 179/12

b.+ligi 115/07

bëyüklik (< *bëyük+lig*) yükseklik.

b.+i 188/16

beyne'l-cānibeyn (< Ar. *bayn*, harf-i tarif *el-* Ar. *cānib* ve Ar. *+eyn*) iki tarafın ortası, arası.

b. 007/20

b.+de 021/01

beyne'l-ferīkayn (< Ar. *bayn*, harf-i tarif *el-* Ar. *farīk* ve Ar. *+eyn*) iki askerî fırka arasında.

b. 222/06

beyt (< Ar. *bayt*) beyit (şiirde iki mısradan oluşan nazım parçası.)

b. 003/07, 021/06, 021/17, 032/01, 032/07, 033/04, 033/08, 035/06, 036/06, 057/02, 062/03, 065/06, 065/19, 066/02, 066/15, 073/18, 075/12, 079/12, 080/14, 081/02, 081/17, 082/07, 083/03, 084/09, 084/14, 085/16, 090/11, 091/06, 094/03, 096/20, 098/13, 099/07, 101/15, 101/20, 102/15, 107/12, 109/15, 119/09, 122/15, 140/18, 147/19, 149/18, 159/13, 169/10, 170/20, 172/19, 175/04, 176/16, 177/21, 178/09, 178/21, 184/04, 190/11, 192/16, 192/19, 197/17, 197/21, 198/07, 198/14, 198/18, 209/14, 213/04, 215/01, 215/20, 216/09, 216/17, 216/19, 216/20, 218/05, 221/08, 221/12, 223/10, 223/13, 227/05, 231/21, 235/03, 235/08, 235/20, 238/07, 238/21, 240/14, 241/05, 241/21, 244/09, 244/11, 244/17, 247/11, 250/09, 255/15

b.+din 149/18

b.+in 223/10

b.+ini 190/11

b.+ni 155/21, 213/03, 216/17, 218/04, 231/21, 244/17

b.+niñ 086/14

beytü's-şeref (< Ar. *bayt* "ev,hâne", harf-i tarif *el-* Ar. *şaraf*) bir gezegenin en yüksek köşkü.
b.+ığa 126/06

beyze (< Far. < Ar. *bayda'*) yumurta.
b. 208/16

bezl (< Ar. *bazl*) bol bol verme.
b. 046/18

bezm (< Far. *bazm*) içkili, eğlenceli meclis, sohbet meclisi; topluluk.
b. 216/10, 225/18
b.+iniñ 112/05

bezmī (< Far. *bazm* ve Far. *ī*) bir meclis.

bezmī kıl- bir meclis düzenlemek, hazırlamak.
b. k.-ıp 036/15

bıçağ (< ET *bıç-ağ*) bıçak. (krş. *bıçak*, *buçak*)
b.+ıdın 227/14
b.+ın 207/09

bışuğ (< *bış-uk*) pişmiş.
b. 189/19

bıçağ (< ET *bıç-ağ*) bıçak. (krş. *bıçağ*, *buçak*)
b. 137/19, 214/14

bī- 'ākıbet (< Far. *bī* ve Ar. *ākıba'*) istikbalsiz.
b. 221/07

bī-bāk (< Far. *bī-bāk*) korkusuz.
b.+lar 152/20

bī-başar (< Far. *bī* ve Ar. *başar*) basiretsiz.
b. 247/12

bī-berg (< Far. *bī-barg*) fakir.
b.+ler 239/14

bī-cāy (< Far. *bī* ve Far. *cāy*) yersiz.
b. 198/08

bī-çāre (< Far. *bī-çāra*) çaresiz, zavallı.
b. 068/06, 098/11, 128/21, 250/10, 259/02
b.+dın 228/11
b.+dür-biz 176/17
b.+ler 021/06

b.+niņ 227/10

bī-çāre kıl- çaresiz etmek.

b. k.-dı 239/04

bī-çūn (< Far. *bī-çūn*) sebep sorulmayan, Allah.

b. 131/16

bī-dād (< Far. *bī-dād*) zulüm.

b. 253/08

b.+ı 063/10

bī-dādhlık (< Far. *bī-dād* ve Tü. +*lık*) zalimlik.

b.+tın 237/07

bī-dādhlık kıl- zalimlik etmek.

b. k.-adur 019/01

bīdār (< Far. *bīdār*) uyanık.

b. 016/01

bid'at (< Far. < Ar. *bid'a'*) yenilik, sonradan meydana çıkan şey.

b. 048/07, 255/16

ehl-i b.-turur 200/08

bidāyet (< Far. < Ar. *badāya'*) başlangıç.

b. 224/09

bidev koşucu at, cins at (DTO, 183).

b. 132/10

bī-dīn (< Far. *bī* ve Ar. *dīn*) dinsiz.

b. 174/05

b.+ler 151/09, 157/04

b.+lerdin 058/01

b.+lerni 150/11, 160/06

bī-dirīg (< Far. *bī-dirīg*) acımasız, amansız.

b. 229/01

bī-edebliğ (< Far. *bī* ve Ar. *adab* ve Tü. +*lığ*) edepsizlik.

b.+ı 011/04

bī-endāze (< Far. *bī-andāza*) ölçüsüz.

b. 049/13

bī-gedā (< Far. *bī-gadā*) kimseye muhtaç olmayan.

b. 091/07

bī-günāh (< Far. *bī-gunāh*) günahsız, masum.

b. 204/18
b.+nı 154/04

bīḥ (< Far. *bēḥ*) kök.
b. 086/21

bī-ḥaber (< Far. *bī-* ve Ar. *ḥabar*) habersiz.
b. 178/12

bī-ḥamdi'llāh (< Ar.) Allah'a şükür olsun.
b. 049/10, 055/06

bī-ḥāşıl (< Far. *bī-* ve Ar. *ḥāşıl*) nafîle, boş.
b. 209/06

bī-ḥicāb (< Far. *bī-* ve Ar. *ḥicāb*) açığa çıkmış.
b. 015/04

bī-ḥod (< Far. *bī-ḥod*) kendinden geçmiş.
b. 221/03

bih-rūzluk (< Far. *bihroz* ve Tü. +*lık*) mutluluk.
b. 152/06

bī-hūş (< Far. *bī-ḥoş*) şuuruz, sersem.
b. 186/19, 239/10

bī-hūş bol- sersemlemek.
b. b.-up 153/21

bī-ḥuzūr (< Far. *bī-* ve Ar. *ḥuḍūr*) huzursuz
b. 035/02, 094/03, 206/02
b.+dur 184/16

bī-ḥürmetlik (< Far. *bī*, Ar. *ḥurma'* ve Tü. +*lık*) saygısızlık.
b. 024/11

bī-ḥürmetlik kıl- saygısızlık yapmak.
b. k-ıptur 219/10

bī-ikrāh (< Far. *bī-* ve Ar. *ikrāh*) zorlama olmadan.
b. 063/18

bī-iltifāthık (< Far. *bī-*, Ar. *iltifāt* ve Tü. +*lık*) ilgi göstermeme.
bī-iltifāthık kıl- ilgi göstermemek.
b.-ıp 079/21

Bījen (< Far. *bējan*) Özel ad. İran mitolojisinde Rüstem'in kız kardeşinin oğlu.
B. 098/12, 192/14, 192/15

bikā (< Ar. *bukā* 'a"ın çoğulu *bikā* ') yerler, topraklar.

b. 006/16, 145/15, 166/16, 169/19

b.+da 029/08

b.+ı 156/16

Bike Bëgim Özel ad.

B. 235/16

bī-kerān (< Far. *bī-karān*) ucu bucağı olmayan.

b. 037/19

Biknas Özel ad.

B. 041/02

Bikneş Özel ad.

B. 040/17

bil- (< ET *bil-*) bilmek.

b!. 009/21, 037/17, 037/21, 091/07

b.-di 075/06, 132/06, 147/17, 169/09, 195/21, 206/06, 212/01, 261/23

b.-diler 009/14, 022/15, 078/10, 098/10, 105/18, 207/01

b.-dim 063/17

b.-diñ 221/02

b.-eyim 038/03

b.-geni 186/11

b.-gey 026/02

b.-gil 258/23

b.-güçi 172/09

b.-iñ 052/04

b.-ip 042/08, 052/15, 067/13, 104/01, 110/11, 159/10, 173/10, 187/21, 207/05, 208/12, 242/07, 248/13

b.-medi 037/16

b.-mediler 026/07, 192/21, 196/19, 226/20, 233/10

b.-medim 123/14

b.-megen 066/15

b.-mek kerek 217/21, 218/10

b.-mek kèrek 246/15

b.-mes 139/19, 258/15, 259/04, 261/13

b.-mes èr-di 037/06

b.-mes èr-dim 055/21

b.-mey 151/11, 182/13, 205/13

b.-ür 055/04, 115/08

b.-ürler 146/05

b.-ür-biz 162/02, 216/18

b.-ür-men 037/06, 121/11

b.-ür-sèn 037/05, 037/17

b.-ür-siz 061/18

b.-ür èr-di 048/04, 076/04

b.-ür èr-diler 027/14, 188/17, 192/13

bilād (< Ar. *bilād*) beldeler, şehirler.

- b. 013/15, 017/16, 027/09, 028/10, 028/21, 124/08, 134/08, 175/02, 231/19
- b.+dın 027/12, 137/08
- b.+ğa 011/03
- b.+ı 018/09
- b.+ığa 011/02, 018/06, 027/01, 050/10
- b.+ın 244/02
- b.+ını 003/11, 135/21
- b.+nı 037/11

bi'l-āhire (< Ar. harf-i cer *bi-*, harf-i tarif *el-* ve *āhire*) sonradan.

- b. 007/21

Bilāl-i Ḥabeşī Özel ad.

- B. 166/16

Bilçin Özel ad.

- B.+ğa 153/07

bildür- (< ET *biltür-*) bildirmek.

- b.-üp 003/10

bile (< ET *birle*) ile, birlikte.

- b. 012/04, 016/20, 023/17, 036/11, 050/07, 054/07, 071/05, 075/08, 075/10, 079/03, 103/20, 110/12, 122/02, 122/03, 132/04, 142/10, 147/16, 149/06, 156/14, 157/07, 157/11, 157/21, 158/05, 158/14, 159/18, 160/08, 162/08, 162/13, 162/21, 163/03, 163/06, 163/10, 163/16, 163/17, 163/18, 163/19, 164/04, 165/01, 165/08, 165/13, 166/05, 166/10, 167/13, 168/03, 168/06, 169/05, 169/06, 169/08, 169/18, 169/19, 170/02, 170/06, 170/07, 170/09, 171/01, 171/12, 171/15, 171/17, 171/20, 172/01, 172/15, 172/18, 173/08, 173/19, 173/21, 174/07, 174/09, 174/14, 174/15, 174/18, 175/16, 175/19, 175/21, 176/05, 176/07, 176/14, 176/15, 176/21, 177/15, 179/02, 179/06, 179/09, 179/14, 180/17, 180/19, 181/01, 181/03, 181/08, 181/10, 181/11, 181/12, 181/15, 183/13, 183/14, 184/03, 184/19, 186/11, 187/06, 187/20, 187/21, 188/06, 188/07, 188/11, 188/15, 188/21, 189/04, 189/06, 189/11, 189/13, 189/16, 190/07, 190/09, 190/14, 190/17, 191/02, 191/10, 191/11, 192/10, 193/11, 194/14, 195/01, 195/05, 195/21, 196/04, 197/03, 197/10, 198/09, 202/08, 202/09, 204/05, 204/11, 208/15, 209/16, 211/13, 211/18, 212/09, 213/03, 213/13, 218/20, 219/14, 220/18, 223/08, 227/11, 246/07, 246/20, 250/07, 252/02, 252/21, 259/01

bilen (< ET (Uyg.) *bilen*) ile, birlikte

- b. 001/04, 001/05, 001/08, 001/11, 001/13, 001/17, 001/19, 001/21, 002/02, 002/05, 002/09, 002/10, 002/20, 003/01, 003/05, 003/13, 003/20, 004/06, 004/10, 004/11, 004/12, 004/17, 004/19, 004/20, 005/01, 005/02, 005/05, 005/07, 005/09, 005/10, 005/13, 005/15, 005/19, 006/01, 006/05, 006/06, 006/08, 006/09, 006/11, 006/16, 006/17, 006/19, 006/21, 007/01, 007/04, 007/05, 007/08, 007/10, 007/12, 007/14, 007/18, 007/19, 008/03, 008/08, 008/09, 008/10, 008/12, 008/15, 008/16, 008/17, 009/05, 009/07, 009/10, 009/15, 009/16, 010/02, 010/03, 010/05, 010/12, 010/16, 010/19, 010/21,

011/02, 011/06, 011/07, 011/16, 011/17, 012/20, 012/21, 013/01, 013/07,
013/09, 014/06, 014/18, 015/01, 015/03, 015/11, 015/19, 015/21, 016/04,
016/05, 016/07, 016/09, 016/11, 016/13, 016/20, 016/21, 017/05, 017/12,
017/13, 017/18, 017/20, 018/02, 018/05, 018/11, 018/12, 018/17, 019/05,
019/07, 019/08, 019/11, 019/18, 019/20, 020/02, 020/21, 021/02, 021/04,
021/18, 021/19, 022/01, 022/02, 022/05, 022/06, 022/07, 022/09, 022/10,
022/11, 022/19, 022/20, 022/21, 023/02, 023/03, 023/05, 023/06, 023/07,
023/12, 023/14, 023/20, 024/04, 024/05, 024/21, 025/02, 025/03, 025/04,
025/07, 025/08, 025/09, 025/11, 025/15, 025/18, 025/20, 025/21, 026/03,
026/04, 026/10, 026/14, 026/21, 027/09, 027/20, 028/04, 028/07, 028/08,
028/12, 028/13, 029/05, 029/08, 029/10, 029/11, 030/03, 030/05, 030/14,
030/16, 030/18, 030/19, 030/20, 031/05, 031/06, 031/14, 031/20, 032/03,
032/09, 032/11, 032/14, 032/16, 033/03, 033/04, 033/10, 033/11, 033/13,
033/16, 033/17, 033/19, 034/02, 034/03, 034/05, 034/07, 034/11, 034/17,
035/02, 035/03, 035/07, 035/09, 035/10, 035/14, 035/17, 036/06, 036/10,
036/13, 036/17, 036/19, 037/08, 037/10, 037/11, 037/14, 038/08, 038/10,
038/17, 038/19, 039/01, 039/06, 039/07, 039/09, 039/10, 039/15, 039/21,
040/03, 040/04, 040/05, 040/06, 040/10, 040/11, 040/14, 040/19, 040/20,
040/21, 041/05, 041/17, 041/18, 042/01, 042/06, 042/07, 042/11, 042/16,
043/01, 043/03, 043/09, 043/15, 043/17, 043/18, 044/07, 044/08, 044/09,
044/11, 044/16, 044/18, 044/20, 045/01, 045/03, 045/04, 045/05, 045/14,
046/01, 046/02, 046/03, 046/06, 046/07, 046/14, 046/20, 046/21, 047/01,
047/03, 047/04, 047/12, 047/15, 047/21, 048/01, 048/03, 048/06, 048/10,
048/12, 048/14, 048/18, 048/21, 049/17, 049/19, 050/02, 050/04, 050/05,
050/11, 050/14, 050/16, 050/19, 050/20, 050/21, 051/01, 051/02, 051/04,
051/07, 051/08, 051/09, 052/04, 052/07, 052/14, 052/15, 052/17, 052/18,
053/01, 053/07, 053/08, 053/10, 053/12, 053/15, 053/16, 053/19, 053/20,
054/02, 054/03, 054/07, 054/11, 054/12, 054/13, 054/15, 054/16, 054/18,
054/21, 055/09, 055/16, 055/18, 056/01, 056/05, 056/06, 056/07, 056/09,
056/11, 056/18, 056/19, 057/02, 057/07, 057/09, 057/11, 057/12, 057/20,
058/05, 058/08, 058/15, 058/16, 058/21, 059/01, 059/07, 059/08, 059/13,
059/14, 059/19, 060/03, 060/06, 060/11, 060/13, 060/15, 060/17, 060/20,
060/21, 061/03, 061/08, 061/11, 061/16, 061/20, 062/04, 062/06, 062/09,
062/11, 062/15, 062/16, 062/18, 062/19, 063/02, 063/05, 063/07, 063/09,
064/14, 064/16, 065/02, 065/03, 065/05, 065/11, 065/12, 065/13, 066/07,
066/10, 066/12, 066/13, 066/14, 066/17, 066/19, 066/21, 067/01, 067/03,
067/07, 067/08, 067/09, 067/10, 067/11, 067/12, 067/14, 067/19, 068/03,
068/05, 068/14, 068/15, 069/03, 069/06, 069/10, 069/12, 069/13, 069/15,
069/17, 069/21, 070/01, 070/02, 070/03, 070/10, 070/11, 070/12, 070/16,
070/17, 071/01, 071/02, 071/07, 071/11, 071/12, 071/14, 071/15, 071/16,
071/17, 072/02, 072/05, 072/09, 072/10, 072/11, 072/13, 072/14, 072/15,
072/17, 072/19, 072/20, 072/21, 073/02, 073/04, 073/05, 073/08, 073/10,
073/12, 074/03, 074/11, 074/18, 075/03, 075/08, 075/09, 075/11, 075/14,
075/15, 075/17, 075/18, 076/01, 076/03, 076/05, 076/06, 076/09, 076/14,
076/15, 076/16, 076/17, 076/18, 076/19, 076/21, 077/01, 077/02, 077/04,
077/05, 077/06, 077/07, 077/10, 077/11, 077/15, 077/17, 077/18, 077/19,
077/20, 078/09, 078/11, 078/14, 078/16, 078/17, 078/20, 078/21, 079/01,
079/04, 079/11, 079/14, 079/15, 079/19, 079/20, 080/04, 080/05, 080/06,
080/07, 080/11, 080/12, 080/14, 080/15, 080/17, 080/18, 080/21, 081/02,
081/04, 081/07, 081/09, 081/10, 081/11, 081/14, 081/15, 081/18, 081/20,

081/21, 082/01, 082/04, 082/07, 082/08, 082/09, 082/11, 082/14, 082/17,
083/07, 083/10, 083/13, 083/14, 083/18, 083/20, 084/01, 084/11, 084/14,
084/17, 084/21, 085/02, 085/07, 085/09, 085/10, 085/15, 086/02, 086/04,
086/06, 087/03, 087/11, 087/15, 087/18, 087/19, 087/21, 088/01, 088/04,
088/10, 088/16, 088/19, 089/05, 089/08, 089/12, 089/15, 089/18, 089/19,
089/20, 090/04, 090/06, 090/07, 090/09, 090/14, 090/19, 090/20, 091/01,
091/02, 091/07, 091/15, 092/03, 092/04, 092/05, 092/07, 092/13, 093/04,
093/06, 093/18, 093/19, 093/20, 094/07, 094/09, 094/15, 094/16, 094/19,
094/20, 095/08, 095/10, 095/16, 096/08, 096/09, 096/21, 097/01, 097/02,
097/05, 097/10, 097/11, 098/01, 098/08, 098/13, 098/15, 098/18, 098/19,
098/21, 099/02, 099/03, 099/04, 099/13, 099/18, 100/02, 100/04, 100/06,
100/08, 100/11, 100/20, 101/05, 101/08, 101/10, 101/12, 101/14, 101/17,
101/18, 101/21, 102/01, 102/03, 102/09, 102/11, 102/16, 102/20, 102/21,
103/02, 103/07, 103/08, 103/10, 103/11, 103/12, 103/21, 104/03, 104/06,
104/08, 104/10, 104/12, 104/19, 105/05, 105/07, 105/14, 106/01, 106/06,
106/12, 106/14, 106/15, 106/19, 106/21, 107/06, 107/09, 107/14, 108/02,
108/04, 108/07, 108/08, 108/14, 108/16, 108/18, 109/02, 109/05, 109/13,
109/17, 109/19, 109/20, 109/21, 110/03, 110/05, 110/13, 110/14, 110/17,
111/01, 111/07, 111/08, 111/10, 111/14, 111/16, 112/01, 112/16, 112/18,
113/02, 113/04, 113/05, 113/06, 113/10, 113/11, 113/14, 113/15, 113/16,
113/21, 114/05, 114/08, 114/09, 114/12, 114/19, 114/21, 115/07, 115/11,
115/13, 115/19, 116/06, 116/07, 116/09, 116/10, 116/12, 116/16, 116/21,
117/01, 117/03, 117/09, 117/12, 117/17, 118/01, 118/03, 118/10, 118/13,
118/17, 119/01, 119/08, 119/09, 119/13, 119/17, 120/01, 120/04, 120/05,
120/08, 120/16, 120/19, 121/01, 121/05, 121/09, 121/12, 121/14, 122/03,
122/04, 122/05, 122/06, 123/04, 123/09, 123/12, 123/21, 124/02, 124/05,
124/07, 124/08, 124/12, 124/13, 124/15, 124/21, 125/06, 125/10, 125/11,
125/20, 125/21, 126/01, 126/03, 126/13, 126/18, 126/19, 126/21, 127/01,
127/09, 127/10, 127/12, 128/01, 128/02, 128/07, 128/09, 128/11, 128/12,
128/13, 128/14, 128/15, 128/16, 128/17, 128/20, 128/21, 129/04, 129/10,
129/15, 129/16, 129/18, 130/02, 130/03, 130/04, 130/11, 130/13, 130/18,
131/03, 131/07, 131/08, 131/10, 131/11, 131/12, 131/13, 131/14, 131/15,
131/17, 131/19, 131/20, 131/21, 132/01, 132/05, 132/07, 132/08, 132/09,
132/14, 132/15, 132/20, 133/02, 133/04, 133/06, 133/18, 134/01, 134/06,
134/09, 134/10, 134/11, 134/12, 134/13, 134/14, 134/18, 134/19, 135/03,
135/06, 135/12, 135/19, 135/20, 136/08, 136/20, 136/21, 137/02, 137/03,
137/05, 137/08, 137/13, 137/14, 137/19, 138/01, 138/02, 138/06, 138/09,
138/11, 138/12, 138/18, 138/21, 139/04, 139/11, 139/17, 140/05, 140/09,
140/10, 140/11, 140/12, 140/18, 141/01, 141/03, 141/05, 141/08, 141/12,
141/13, 141/17, 141/18, 142/06, 142/07, 142/12, 142/13, 142/14, 142/16,
142/17, 142/18, 143/02, 143/03, 143/08, 143/09, 143/10, 143/11, 143/12,
143/14, 143/20, 144/01, 144/03, 144/05, 144/10, 144/15, 144/18, 145/03,
145/05, 145/06, 145/20, 146/02, 146/11, 146/12, 146/13, 146/14, 146/18,
146/19, 147/01, 147/02, 147/04, 147/06, 147/08, 147/09, 147/10, 147/14,
148/02, 148/11, 148/13, 148/15, 148/16, 148/17, 148/18, 149/04, 149/06,
149/09, 149/14, 149/15, 150/01, 150/02, 150/03, 150/05, 150/06, 150/08,
150/10, 150/11, 150/17, 150/21, 151/02, 151/03, 151/04, 151/06, 151/07,
151/10, 151/11, 151/12, 151/13, 152/01, 152/03, 152/08, 152/09, 152/11,
152/15, 153/03, 153/04, 153/13, 153/14, 153/19, 153/21, 154/02, 154/03,
154/04, 154/05, 154/07, 154/10, 154/11, 154/15, 154/17, 154/19, 155/05,

155/06, 155/09, 155/11, 155/16, 155/19, 156/04, 156/06, 156/21, 157/04,
157/10, 157/11, 157/19, 157/21, 158/01, 158/05, 158/08, 158/17, 159/07,
159/09, 159/12, 159/13, 159/15, 159/21, 160/01, 160/02, 160/05, 160/10,
160/12, 160/14, 160/17, 160/18, 160/19, 160/20, 161/08, 161/10, 161/14,
161/17, 161/18, 162/07, 162/09, 162/11, 163/13, 163/18, 163/21, 164/03,
164/04, 164/05, 164/07, 164/09, 164/17, 164/19, 165/04, 165/05, 165/17,
165/18, 165/19, 166/01, 167/03, 167/07, 167/12, 168/10, 168/13, 169/03,
170/04, 170/05, 172/08, 172/10, 173/03, 173/07, 173/12, 174/20, 175/01,
175/07, 175/09, 175/19, 176/08, 176/09, 176/15, 177/14, 177/19, 177/20,
178/02, 178/04, 178/06, 178/07, 178/08, 178/12, 178/16, 179/03, 179/12,
179/19, 180/02, 180/06, 180/07, 180/11, 180/12, 180/20, 180/21, 181/02,
181/05, 181/07, 181/13, 181/19, 181/20, 181/21, 182/02, 182/03, 182/08,
182/10, 182/19, 183/01, 183/09, 183/11, 183/12, 183/15, 184/05, 185/02,
185/05, 185/14, 185/15, 185/19, 185/20, 186/04, 186/05, 186/10, 186/13,
187/01, 187/02, 187/03, 187/06, 187/08, 187/13, 187/18, 188/07, 188/10,
188/19, 189/03, 189/09, 190/19, 191/09, 191/13, 191/15, 191/18, 191/21,
192/05, 192/10, 192/11, 192/17, 192/18, 193/03, 193/04, 193/05, 193/07,
193/08, 193/11, 193/12, 193/21, 194/04, 194/05, 194/14, 195/20, 196/01,
196/06, 196/07, 196/08, 196/10, 196/11, 196/14, 196/17, 196/18, 196/21,
197/02, 197/03, 197/05, 197/09, 197/19, 197/20, 198/02, 198/08, 198/13,
199/03, 199/13, 199/14, 199/16, 199/19, 200/01, 200/12, 200/14, 200/15,
201/07, 201/09, 201/12, 201/15, 201/16, 201/20, 202/11, 202/17, 202/21,
203/01, 203/02, 203/04, 203/05, 203/08, 203/09, 203/18, 204/02, 204/05,
204/11, 204/14, 204/17, 204/20, 205/02, 205/12, 206/01, 206/03, 206/04,
206/13, 206/18, 207/03, 207/04, 207/09, 207/11, 207/17, 207/21, 208/03,
208/04, 208/07, 208/08, 208/13, 208/16, 208/18, 208/21, 209/07, 209/13,
209/21, 210/13, 210/17, 210/18, 211/02, 211/05, 211/13, 211/21, 212/01,
212/14, 212/15, 212/17, 213/10, 214/01, 214/02, 214/09, 214/14, 214/15,
214/16, 214/17, 214/19, 215/04, 215/07, 215/09, 215/13, 215/18, 215/19,
216/07, 216/15, 216/16, 216/18, 217/07, 217/09, 217/19, 217/21, 218/08,
218/11, 219/01, 219/06, 219/07, 219/11, 219/12, 219/13, 219/19, 220/02,
220/03, 220/06, 220/13, 221/02, 221/03, 221/05, 221/18, 221/19, 222/02,
222/08, 222/14, 222/18, 222/20, 222/21, 223/01, 223/15, 223/16, 223/20,
224/05, 224/06, 224/08, 224/11, 224/15, 224/20, 225/01, 225/06, 225/12,
225/16, 225/17, 226/15, 227/12, 227/15, 227/17, 227/21, 228/01, 228/04,
228/09, 228/11, 228/16, 228/17, 229/01, 229/09, 229/11, 229/16, 229/17,
230/09, 230/13, 230/15, 230/19, 231/09, 231/10, 231/15, 231/17, 232/02,
232/03, 232/04, 232/08, 232/10, 232/12, 232/13, 232/17, 232/19, 232/20,
233/01, 233/16, 234/01, 234/02, 234/05, 234/07, 234/08, 234/12, 234/13,
234/14, 234/19, 235/05, 235/11, 235/14, 235/15, 235/21, 236/01, 236/03,
236/07, 236/11, 236/12, 236/13, 236/14, 236/16, 236/17, 236/20, 237/05,
237/07, 237/08, 237/09, 237/10, 237/11, 237/12, 237/14, 237/15, 237/16,
237/20, 238/01, 238/05, 238/08, 238/09, 238/14, 238/16, 238/18, 239/11,
239/17, 239/18, 239/21, 240/01, 240/04, 240/06, 240/15, 240/17, 241/05,
241/06, 241/07, 241/09, 241/10, 241/11, 241/12, 241/16, 241/19, 241/21,
242/06, 242/10, 242/11, 242/13, 242/15, 242/16, 242/18, 242/19, 243/01,
243/04, 243/05, 243/08, 243/09, 243/10, 243/11, 243/12, 243/15, 243/16,
243/20, 244/01, 244/03, 244/06, 244/09, 244/13, 244/14, 244/18, 244/21,
245/01, 245/02, 245/05, 245/10, 245/16, 246/07, 246/12, 246/13, 246/17,
246/19, 247/01, 247/06, 247/08, 247/10, 247/13, 247/16, 247/19, 247/21,

248/04, 248/07, 248/11, 248/12, 249/01, 249/03, 249/04, 249/06, 249/07, 249/08, 249/11, 249/17, 249/19, 250/03, 250/05, 250/06, 250/07, 250/09, 250/11, 250/12, 250/15, 250/16, 250/18, 251/01, 251/03, 251/09, 251/14, 251/15, 251/17, 251/18, 252/01, 252/06, 252/07, 252/09, 252/11, 252/12, 252/15, 252/19, 253/02, 253/03, 253/04, 253/05, 253/07, 253/09, 253/11, 253/13, 253/18, 253/20, 254/01, 254/03, 254/05, 254/09, 254/14, 254/17, 254/19, 255/02, 255/03, 255/05, 255/08, 255/09, 255/11, 255/13, 256/07, 256/08, 256/15, 256/16, 256/20, 257/04, 257/07, 257/08, 257/10, 257/11, 257/13, 257/16, 257/17, 257/19, 258/03, 258/06, 258/12, 258/13, 258/17, 258/19, 258/20, 259/03, 259/09, 259/10, 259/14, 259/16, 259/17, 260/03, 260/04, 260/05, 260/08, 260/09, 260/11, 260/13, 260/16, 260/23, 261/01, 261/13, 261/14, 261/19

b.+dür 024/07, 064/07, 064/16

bilig (< ET *bil-(i)g*) bilgi.

b.+idin 130/04

biliglig (< ET *bil-(i)g+lig*) bilgili.

b. 213/16

Bilḳān Özel ad.

B. 030/18, 030/19, 034/04

B.+da 051/14

Bilḳīs Özel ad.

B. 228/09

bīm (< Far. *bīm*) korku.

b. 098/18

b.+idin 166/04, 195/06

bī-miḳdār (< Far. *bī* ve Ar. *miḳdār*) önemsiz.

b. 064/15

bī-minnet (< Far. *bī* ve Ar. *minna'*) minnetsiz.

b. 126/16, 175/03, 179/16

bin- (< ET *bin-* < AT **bīn-*) binmek.

b.-di 192/20

binā (< Ar. *binā'*) yapı.

b.+ğa 153/11

b.+sıdın 127/02, 163/14

b.+sıdur 160/04

binā kıl- inşa etmek.

b. ḳ.-dı 038/17, 138/05

b. ḳ.-dılar 062/04

b. ḳ.-ğanıdur 124/21

b. ḳ.-ıp 138/21

b. k.-ıptur 042/17, 050/01, 198/18

binā kıldur- inşa ettirmek.

b. k.-dı 153/09

bī-naẓīr (< Far. *bī* ve Ar. *naẓīr*) benzersiz.

b. 108/16

bī-nihāyet (< Far. *bī* ve Ar. *nihāyaʿ*) nihayetsiz.

b. 065/21

bī-niyāz (< Far. *bī-niyāz*) ricasız, niyazsız; muhtaç olmayan.

b. 063/13

b.+dın 148/02

bī-niyāz kııl- ihtiyaçsız hâle getirmek.

b. k.-dı 189/05

Binkes Özel ad.

B. 040/11

bī-nūr (< Far. *bī* ve Ar. *nūr*) kör.

bī-nūr kııl- görmez hâle getirmek.

b.-dı 211/11

bī-pāk (< Far. *bī-pāk*) günahkar.

b. 203/09

bir (< ET *bir* < AT **bīr*) bir, tek.

b. 001/12, 002/09, 002/18, 003/16, 004/01, 005/10, 005/14, 007/20, 008/12, 009/02, 009/09, 009/20, 011/06, 011/15, 011/16, 012/05, 012/06, 012/19, 012/20, 013/12, 014/08, 014/18, 016/18, 016/19, 017/02, 017/09, 018/07, 018/11, 019/12, 019/15, 020/17, 020/18, 020/21, 021/08, 021/20, 022/06, 022/11, 022/15, 023/06, 025/05, 026/05, 026/06, 026/19, 027/06, 028/09, 030/08, 030/12, 031/01, 031/03, 031/07, 031/09, 031/15, 032/16, 034/01, 034/12, 034/13, 035/01, 036/15, 037/02, 037/11, 039/12, 039/13, 039/16, 041/03, 042/08, 042/09, 042/10, 045/06, 045/18, 047/04, 050/10, 050/21, 052/14, 052/15, 055/02, 055/06, 055/08, 056/13, 057/07, 057/15, 057/19, 057/20, 058/09, 058/15, 060/05, 060/12, 060/17, 060/19, 061/16, 061/17, 061/18, 061/19, 061/20, 062/13, 063/13, 063/16, 065/08, 065/15, 069/09, 070/17, 070/19, 071/01, 071/02, 071/06, 072/09, 074/04, 076/11, 077/08, 079/02, 080/01, 081/06, 081/09, 081/12, 082/10, 082/11, 085/04, 085/05, 086/04, 089/16, 090/06, 097/02, 097/13, 098/04, 098/10, 099/06, 101/09, 101/17, 102/03, 102/20, 103/06, 103/14, 105/01, 106/10, 106/16, 108/03, 108/08, 108/11, 110/15, 112/19, 112/21, 113/02, 113/03, 113/16, 114/16, 114/19, 115/08, 115/10, 115/11, 115/12, 115/17, 115/18, 116/09, 117/08, 118/04, 118/11, 118/18, 119/06, 121/08, 124/10, 124/20, 125/08, 125/12, 126/09, 126/18, 126/19, 127/07, 127/13, 129/14, 130/08, 130/10, 131/04, 132/19, 132/20, 133/06, 134/05, 134/13, 136/07, 137/13, 137/20, 138/04, 138/05, 138/20, 139/09, 139/13, 139/16, 139/18, 139/19, 140/01, 141/02,

141/11, 143/09, 144/12, 144/16, 144/20, 145/15, 146/07, 146/15, 146/19, 148/07, 148/11, 148/13, 148/21, 149/07, 149/09, 149/17, 149/18, 151/11, 151/16, 151/17, 152/12, 152/14, 152/15, 152/20, 153/19, 154/04, 156/08, 156/17, 157/07, 157/21, 158/01, 158/18, 159/08, 161/04, 162/07, 162/19, 163/01, 163/02, 163/15, 163/18, 165/01, 165/15, 165/18, 167/16, 167/18, 168/06, 168/12, 168/14, 169/11, 169/17, 169/18, 170/03, 171/12, 172/14, 174/09, 175/05, 175/08, 175/09, 175/10, 175/15, 176/13, 177/19, 179/04, 179/09, 182/12, 183/02, 183/16, 183/17, 184/07, 185/10, 187/21, 188/02, 188/16, 188/20, 189/18, 189/19, 190/02, 191/19, 193/21, 195/21, 196/14, 200/05, 200/06, 200/07, 200/13, 201/09, 204/10, 205/10, 205/16, 207/06, 207/09, 207/13, 208/15, 208/19, 213/08, 215/01, 216/04, 217/20, 221/01, 221/02, 221/04, 221/05, 222/14, 223/09, 223/14, 224/11, 225/11, 226/19, 227/20, 228/11, 228/12, 228/19, 229/09, 229/16, 231/02, 231/03, 231/06, 232/01, 232/10, 233/01, 233/03, 234/09, 234/10, 234/12, 235/12, 236/01, 236/02, 237/03, 237/13, 238/07, 238/13, 238/15, 239/08, 239/10, 239/13, 241/19, 242/10, 242/17, 242/18, 244/12, 246/03, 247/07, 247/12, 248/18, 249/01, 249/08, 252/04, 253/01, 254/04, 254/06, 254/10, 254/14, 259/18, 262/08

b.+dür 123/15

b.+ge 020/13, 074/18

b.+ini 136/09, 150/10

b.+iside 041/04

b.+ni 169/18, 172/14

b.+ni yër.ni 003/01

birāder (< Far. *birādar*) **mec.** kardeş gibi yakın erkek arkadaş.

b. 211/08

b.-siz 205/06

bī-raḥm (< Far. *bī* ve Ar. *raḥm*) acımasız.

b. 117/19, 158/05

bī-raḥmlık (< Far. *bī*, Ar. *raḥm* ve Tü. *+lık*) acımasızlık.

b. 253/15

birbiri (< *bir biri*) birbirini.

b. 008/10, 052/14, 204/05, 212/09

b.+ge 008/16, 011/03, 020/04, 033/15, 042/09, 073/08, 133/08, 147/18, 177/21, 178/09, 203/03, 204/06, 207/20, 215/13, 215/16, 222/09, 225/03, 248/18, 250/13, 253/13

b.+mizni 071/04

b.+mizniñ 208/10

b.+ni 058/10, 178/20, 254/19

b.+niñ 162/21

b.+siniñ 130/20

bī-resmlik (Far. *bī*, Ar. *rasm* ve Tü. *+lık*) usulsüzlük.

b.+lar 050/12

birev (< ET *bir+egü*) biri, birisi, bir kimse.

b. 007/13, 021/03, 021/07, 024/17, 037/02, 038/14, 039/21, 040/08, 040/13, 066/11, 070/18, 089/13, 090/14, 091/06, 106/16, 108/05, 115/14, 119/09, 121/11, 125/12, 140/18, 142/02, 151/11, 179/21, 195/21, 207/14, 214/17, 217/01, 220/20, 223/14, 229/03, 233/03
b.+ge 020/15, 077/17
b.+ğa 248/16
b.+ni 004/02, 055/01, 056/10, 079/17, 092/10, 095/09, 114/11, 116/07, 118/17, 162/08, 172/09, 173/01, 198/21, 235/04
b.+niñ 012/05, 085/03, 126/04

birge (< *bir+ge*) birlikte, beraberce.
b. 242/01

biri (< *bir+i*) biri, birisi.
b. 009/10, 009/11, 009/12, 011/16, 011/17, 016/12, 026/15, 029/01, 029/05, 037/14, 037/20, 041/06, 049/19, 076/14, 085/17, 115/21, 155/18, 177/19, 201/05, 217/20, 235/03, 235/17, 235/21, 237/13, 247/09, 247/15, 250/17
b.+de 117/05
b.+ge 013/12, 017/02
b.+ni 009/10, 011/03, 011/06, 013/17, 017/09, 037/14, 146/04, 150/10, 175/14, 184/08, 213/20, 244/12
b.+niñ 011/17, 016/03
b.+ñiz 190/02
b.+si 037/14, 085/17

birik- (< ET (Uyg.) *birik*-< *bir+ik-*) bir araya gelmek.
b.-ip 124/20

birle (< ET *birle*) ile, birlikte.
b. 063/13, 063/14, 063/16, 086/09, 118/11, 118/13, 178/02, 185/08, 239/15, 254/21, 262/08, 262/14

birlen (< ET *birle+n*) ile, birlikte.
b. 009/11, 009/12, 014/21, 034/01, 034/02, 087/01, 096/16, 118/15, 129/21, 170/20, 186/05, 247/11, 255/01

birlik (< *bir+lik*) birlik.
b.+ige 027/04

bī-sa' ādet (< Far. *bī-* ve Ar. *sa' āda'*) talihsiz.
b. 093/12, 221/05
b.+ler 145/09

bisāṭ (< Ar. *bisāṭ*) serilen, yayılan herhangi bir şey; mec. dünya.
b. 001/12, 002/11, 252/12
b.+ını 009/07

bī-ser ü pā (< Far. *bī-sar-u-pā*) sefil ve perişan
b. ü pā 135/08

Bisṭām Özel ad.

B. 200/03, 201/02, 201/10, 203/20, 203/21, 204/21, 225/02
B.+ğa 136/21

Bisṭām Tarḥān Özel ad.

B. 245/06
B.+nı 245/11

bī-sūḥun (< Far. *bī-suḥun*) sessiz.

b. 174/21

bisyār (< Far. *bisyār*) fazla.

b. 239/09

biş- (< ET *bış-*) pişmek

b.-er  r-di 012/16

bīşe (< Far. *bīşa*, *bēşa*) orman, meşelik; bir çeşit nefesli saz, kaval.

b. 203/05, 258/23, 259/01
b.+din 203/02
b.+ler 155/16

bī-şekk (< Far. *bī-* ve Ar. *şakk*) şüphesiz.

b. 065/19, 239/03

bī-şümār (< Far. *bī-şumār*) sayısız.

b. 239/17

bit- (< ET *biti-* < Çin. **piet* (*fırça*)) ve Tü. *+i-*) yazmak yazmak. (krş. *biti-*)

b.-er  r-kendür 051/12

bī-tāb (< Far. *bī-tāb*) bitkin, yorgun

bī-tāb bol- g cs z düşmek.

b.-madı 218/14
b.-up 128/20

bī-tākat (< Far. *bī* ve Ar. *tākaʿ*) g cs z.

bī-tākat bol- g cten düşmek.

b.-up 235/11

biti (< *biti-g*) yazı.

b. 119/09

biti- (< ET *biti-* < Çin. **piet* (*fırça*)) ve T . *+i-*) yazmak. (krş. *bit-*)

b.-di 005/12, 020/20, 054/18, 066/13, 075/10, 075/18, 083/01, 168/04,
172/21, 239/11
b.-diler 197/03, 204/02, 206/15, 252/13
b.-gey 054/15
b.-  035/08
b.-p 004/03, 004/04, 005/17, 015/11, 016/11, 035/08, 048/12, 049/09, 054/18,

066/12, 075/09, 123/08, 128/14, 159/10, 163/08, 164/07, 172/10, 205/14,
222/03, 233/20
b.-ptür 014/05, 014/11, 040/15, 055/04, 123/13, 123/16, 163/03, 171/01,
171/05
b.-ptürler 015/04, 066/07, 238/05
b.-p èr-di 062/19
b.-r èr-di 205/14
b.-sünler 216/15

bitikçi (< ET *biti-g+çi*) yazıcı.
b.+ler 038/21

bitil- (< ET *biti-l-*) yazılmak.
b.-di 001/18, 239/17
b.-ür èr-di 044/12

Bitlis Özel ad.
B. 127/12

Bitlis Kāl'ası
B.+da 127/14

bi't-ṭab' (< Ar. harf-i cer olan *bi* ve *ṭab'* ın harf-i tarif almış biçimi ile *bi't-ṭab'*)
tabiatıyla.
b. 172/11

bitü- (< ET *biti-*) yazmak.
b.-r 220/19
b.-r èr-kendür 109/15

bī-vefā (< Far. *bī* ve Ar. *vafā*) vefasız.
b. 195/13
b.+dur 118/19
b.+nın 249/19

bī-vefālīk (< Far. *bī*, Ar. *vafā* ve Tü. *+lık*) vefasızlık.
b.+dur 253/19

Biyāh Suyı
B.+dın 143/20
B.+ğa 143/11, 143/14

biz (< ET *biz*) biz.
b. 020/14, 020/16, 023/11, 034/06, 035/05, 055/04, 055/15, 060/04, 096/02,
096/03, 096/08, 115/02, 115/03, 115/18, 141/17, 162/02, 163/09, 163/11,
164/08, 165/21, 166/01, 172/18, 172/19, 172/21, 173/11, 192/04, 197/04,
204/17, 204/18, 210/15, 211/07, 216/18, 221/05, 224/12, 229/13, 233/15,
234/06, 251/17, 260/15
b.+din 004/05, 055/02, 081/15, 083/02, 133/11, 139/09, 172/13

b.+ge 020/02, 034/06, 034/07, 050/18, 050/19, 052/05, 053/18, 054/04, 054/05, 054/09, 054/10, 058/03, 090/10, 105/17, 133/11, 155/20, 159/03, 172/15, 172/21, 174/03, 180/07, 182/05, 189/16, 200/09, 202/17, 205/05, 206/10, 209/21, 211/08, 222/13, 233/16, 239/09, 255/10, 260/06

b.+ler 075/15

b.+ni 055/04, 075/18, 076/11, 076/14

b.+niņ 006/08, 042/08, 052/13, 075/15, 089/18, 115/09, 131/07, 165/20, 182/07, 208/09, 210/16, 222/04, 253/03

bizā' at (< Far. < Ar. *biḏā' a'*) semaye, māl.

b. 020/11

bizār (< Far. *bizār*) bıkmiş.

b. 248/09

Bodañçar Özel ad.

B. 015/07

Bodañçar bin Alan Kova Özel ad.

B. 015/07

Bodañçar Muñkağ Özel ad.

B. 015/05

B.+tur 015/07

Boday Özel ad.

B. 016/03

boğaz (< ET *boğuz*) boğaz.

b.+ıdın (boğzıdın) 190/08

b.+ığa (boğzığa) 103/04

Boğazkum Özel ad.

B.+da 133/16

B.+dın 134/09

bol- (< ET *bol-* < AT **bōl-*) olmak. (krş. *ol-*).

b. 009/21, 010/01, 084/20, 175/04

b.-adur 169/10, 173/13

b.-adur ér-di 026/15, 146/17

b.-alı 176/17

b.-alıņ 112/17, 158/03

b.-ar 192/09

b.-a al-ğay 250/14

b.-a al-ğay ér-di 221/14

b.-a al-mas 031/03

b.-a al-may 154/14, 250/07

b.-a al-ur 116/01

b.-dı 001/04, 001/15, 002/01, 002/04, 002/08, 002/09, 002/10, 002/11, 002/15, 003/01, 003/15, 003/19, 004/01, 004/16, 004/20, 005/02, 005/04,

005/16, 006/03, 006/06, 006/19, 007/03, 007/04, 007/18, 007/20, 007/21,
008/06, 008/16, 008/20, 009/04, 009/16, 009/18, 010/10, 010/14, 010/15,
010/18, 011/03, 011/21, 012/01, 012/06, 012/18, 013/03, 013/08, 013/12,
013/19, 014/01, 014/03, 014/07, 014/09, 014/17, 015/03, 015/19, 015/21,
016/09, 016/13, 016/14, 016/18, 017/04, 018/02, 018/03, 018/06, 018/09,
018/19, 018/20, 019/08, 019/11, 019/12, 019/14, 019/17, 019/21, 020/04,
020/10, 020/13, 021/10, 021/12, 022/07, 022/10, 022/12, 022/13, 022/19,
023/10, 023/15, 024/12, 024/21, 025/16, 025/19, 026/14, 027/02, 027/03,
027/10, 027/11, 028/21, 029/04, 029/05, 029/17, 030/03, 030/05, 030/10,
030/11, 030/12, 030/15, 030/16, 031/06, 031/10, 031/11, 031/14, 031/18,
032/05, 032/13, 032/21, 033/02, 033/07, 034/10, 034/13, 034/14, 034/15,
034/16, 034/19, 034/20, 035/02, 036/06, 037/01, 037/09, 037/12, 038/08,
038/09, 038/13, 039/04, 039/13, 039/14, 040/01, 040/13, 040/17, 040/19,
041/01, 041/09, 041/13, 041/15, 041/21, 042/17, 042/19, 043/03, 043/04,
043/05, 043/14, 043/20, 044/14, 044/16, 044/19, 045/06, 045/08, 045/10,
045/12, 045/13, 046/02, 046/05, 046/08, 047/01, 047/02, 047/05, 047/07,
047/09, 047/12, 047/18, 048/02, 048/13, 048/19, 049/04, 049/08, 049/12,
049/16, 049/21, 050/06, 050/08, 051/05, 051/16, 051/20, 052/02, 052/07,
052/11, 052/19, 053/13, 053/14, 053/15, 053/18, 054/01, 055/07, 055/08,
056/13, 056/14, 056/20, 057/06, 057/07, 057/18, 057/20, 058/01, 058/04,
058/10, 059/01, 059/03, 059/05, 059/07, 059/08, 059/13, 059/14, 059/15,
059/16, 059/19, 059/21, 061/05, 061/06, 061/07, 061/09, 061/12, 061/15,
061/21, 062/01, 062/04, 062/09, 062/10, 063/05, 065/19, 066/05, 067/03,
067/05, 067/10, 067/12, 067/17, 067/18, 068/01, 068/03, 068/04, 068/08,
068/10, 068/20, 069/02, 069/05, 069/08, 069/12, 069/13, 069/16, 069/17,
069/18, 069/20, 070/02, 070/09, 070/12, 071/15, 072/03, 072/16, 073/04,
073/07, 073/09, 073/11, 073/14, 073/18, 073/19, 074/07, 074/08, 074/13,
074/18, 075/02, 075/03, 075/10, 075/13, 075/19, 076/03, 076/05, 076/12,
076/15, 077/07, 077/12, 078/06, 078/08, 078/12, 079/01, 079/08, 079/10,
081/17, 082/04, 083/05, 083/06, 083/12, 083/13, 083/19, 084/10, 084/11,
084/14, 084/16, 084/19, 085/02, 085/08, 085/21, 086/17, 087/15, 088/03,
088/16, 088/20, 089/01, 089/14, 089/15, 089/20, 091/01, 091/04, 091/05,
091/06, 091/08, 091/11, 091/17, 092/02, 092/08, 092/13, 092/14, 093/01,
093/21, 094/03, 094/04, 094/18, 095/06, 095/08, 095/12, 095/14, 095/20,
096/01, 096/18, 096/20, 097/05, 098/02, 098/13, 098/16, 098/17, 098/19,
098/21, 099/01, 099/05, 099/06, 099/13, 099/14, 099/17, 100/03, 100/07,
100/09, 100/13, 100/14, 101/02, 101/05, 101/07, 102/10, 102/12, 102/20,
103/06, 103/07, 103/15, 104/14, 104/18, 104/19, 105/14, 105/15, 105/20,
106/02, 106/07, 106/09, 107/05, 107/07, 107/10, 107/11, 107/18, 108/05,
108/08, 108/13, 108/15, 109/08, 110/04, 110/06, 111/10, 111/17, 112/03,
112/05, 112/08, 112/10, 112/19, 112/21, 113/16, 113/17, 113/20, 114/05,
114/17, 114/21, 115/04, 115/10, 115/11, 115/18, 115/19, 116/15, 116/18,
116/20, 117/06, 117/12, 117/18, 118/21, 119/07, 119/12, 120/05, 120/10,
120/15, 121/08, 122/02, 122/12, 122/16, 122/18, 122/20, 123/02, 123/17,
124/04, 124/06, 125/03, 125/04, 125/06, 125/07, 125/11, 125/20, 126/03,
126/15, 127/09, 127/11, 129/01, 129/03, 129/09, 129/10, 129/20, 130/04,
130/07, 131/05, 131/06, 131/09, 131/16, 132/04, 133/03, 133/05, 133/10,
133/14, 133/17, 134/05, 135/09, 135/11, 135/21, 136/01, 136/03, 136/07,
136/11, 136/15, 136/19, 137/07, 137/15, 137/19, 137/20, 139/08, 139/21,
141/06, 141/09, 142/04, 142/06, 143/04, 143/05, 143/08, 143/12, 143/17,

143/18, 143/20, 144/17, 144/19, 145/14, 146/02, 146/12, 146/15, 146/17,
 146/19, 147/20, 148/20, 149/07, 150/18, 151/01, 151/10, 151/13, 153/01,
 153/04, 153/07, 153/08, 153/16, 154/01, 154/03, 155/04, 155/10, 155/11,
 156/16, 156/19, 157/12, 157/14, 157/20, 158/09, 158/15, 160/05, 160/14,
 160/21, 161/01, 161/05, 161/06, 162/13, 162/14, 162/21, 163/01, 163/20,
 163/21, 164/02, 164/03, 164/14, 164/20, 165/06, 165/10, 165/20, 166/03,
 166/07, 166/11, 166/21, 167/03, 167/08, 167/09, 167/11, 167/15, 167/16,
 167/19, 168/01, 168/19, 169/02, 169/17, 169/20, 170/12, 170/15, 170/16,
 170/19, 171/09, 171/10, 171/11, 173/02, 173/04, 173/06, 173/21, 174/09,
 175/03, 175/11, 176/01, 176/02, 176/03, 176/08, 176/09, 176/16, 177/01,
 177/03, 178/01, 178/04, 178/06, 178/07, 179/01, 179/04, 179/17, 179/21,
 180/05, 180/14, 180/18, 181/21, 182/05, 183/12, 183/21, 184/02, 184/09,
 184/15, 184/19, 185/06, 185/08, 185/12, 185/19, 186/09, 186/12, 186/13,
 186/14, 186/19, 186/20, 186/21, 187/03, 187/19, 187/21, 188/05, 188/12,
 188/20, 189/01, 189/02, 189/10, 189/11, 190/05, 190/06, 190/14, 191/03,
 191/19, 191/21, 192/11, 192/19, 192/20, 193/08, 193/13, 193/15, 193/17,
 194/05, 194/13, 194/16, 194/17, 195/02, 195/04, 195/07, 195/20, 195/21,
 196/05, 196/10, 196/11, 197/02, 197/11, 198/05, 198/07, 199/09, 199/14,
 199/19, 200/08, 200/11, 200/17, 200/21, 201/13, 202/14, 203/01, 203/06,
 203/13, 204/01, 204/04, 204/13, 205/02, 205/04, 205/19, 206/06, 206/11,
 206/13, 207/02, 207/04, 207/14, 207/18, 208/01, 208/07, 209/01, 209/09,
 209/11, 209/14, 209/16, 209/19, 210/01, 210/03, 210/11, 211/04, 211/08,
 212/10, 212/13, 212/20, 213/01, 213/07, 213/09, 213/11, 213/12, 213/13,
 213/21, 214/06, 214/10, 214/13, 215/03, 215/09, 216/02, 216/13, 216/15,
 217/06, 217/19, 218/18, 218/21, 219/03, 219/04, 219/05, 220/09, 220/13,
 220/21, 221/09, 221/13, 221/17, 222/03, 222/14, 223/20, 224/03, 224/06,
 224/10, 224/14, 224/17, 224/19, 225/09, 225/11, 225/20, 226/20, 226/21,
 227/02, 227/08, 227/14, 227/16, 227/20, 228/05, 228/10, 228/16, 229/05,
 229/19, 229/21, 230/01, 230/03, 230/07, 230/11, 230/13, 230/17, 231/05,
 231/09, 231/15, 232/03, 232/04, 232/10, 232/11, 232/16, 232/18, 232/19,
 233/17, 234/09, 234/10, 234/11, 234/13, 234/14, 235/09, 235/11, 235/17,
 236/06, 236/10, 236/16, 236/19, 237/03, 237/13, 238/03, 238/11, 238/16,
 238/17, 238/19, 238/21, 239/05, 239/06, 239/20, 240/02, 240/07, 240/08,
 240/09, 240/10, 240/11, 240/21, 241/02, 241/05, 241/08, 241/16, 242/02,
 242/05, 242/12, 242/13, 242/14, 242/19, 242/20, 243/01, 243/02, 243/06,
 243/10, 243/12, 243/15, 243/20, 243/21, 244/10, 244/11, 245/04, 245/15,
 245/20, 246/01, 246/02, 246/07, 246/13, 246/15, 246/16, 246/20, 246/21,
 247/03, 247/11, 247/14, 248/01, 248/06, 249/07, 249/10, 249/15, 249/16,
 249/17, 249/18, 249/21, 250/05, 250/06, 250/11, 250/14, 251/06, 252/06,
 252/15, 253/14, 253/16, 253/20, 254/07, 254/11, 254/13, 254/18, 254/21,
 255/01, 255/08, 256/01, 256/03, 256/10, 256/21, 256/22, 257/04, 257/10,
 257/21, 258/02, 259/04, 260/02, 261/02, 261/05, 262/05
 b.-dılar 003/05, 006/09, 008/02, 009/14, 009/15, 010/17, 010/20, 010/21,
 011/16, 012/12, 013/20, 014/09, 016/17, 017/07, 018/13, 018/21, 019/06,
 020/20, 022/01, 022/03, 022/20, 023/16, 023/18, 023/19, 024/13, 028/14,
 028/17, 028/19, 030/09, 031/09, 031/17, 032/19, 032/20, 036/02, 036/07,
 036/10, 036/11, 039/05, 039/21, 040/04, 040/06, 041/05, 042/04, 042/10,
 042/15, 044/10, 045/09, 045/18, 046/09, 047/21, 049/01, 049/02, 050/05,
 050/16, 050/20, 052/09, 053/09, 053/12, 053/15, 057/08, 057/15, 057/21,
 058/17, 059/02, 062/07, 067/04, 068/05, 068/07, 070/03, 070/06, 070/21,

072/09, 072/14, 072/18, 073/09, 074/01, 074/06, 074/17, 075/05, 076/01, 076/08, 077/09, 077/10, 079/02, 079/09, 080/07, 080/11, 082/03, 083/10, 084/04, 087/17, 088/15, 089/01, 089/04, 090/10, 093/13, 095/09, 096/06, 098/02, 098/03, 099/18, 100/15, 100/18, 101/09, 101/11, 101/12, 101/17, 102/03, 103/15, 104/18, 105/08, 106/11, 107/09, 107/11, 107/14, 107/16, 108/04, 108/11, 109/18, 110/05, 114/01, 116/16, 118/05, 118/11, 119/08, 120/17, 121/04, 124/18, 126/07, 126/09, 126/14, 127/06, 128/09, 128/15, 131/05, 131/13, 132/13, 133/04, 133/09, 134/09, 135/09, 135/10, 136/06, 137/06, 140/07, 141/19, 143/13, 143/19, 145/18, 145/21, 148/01, 148/06, 149/13, 151/03, 151/09, 154/12, 154/14, 156/15, 158/01, 161/15, 162/09, 162/18, 163/14, 163/19, 164/15, 165/14, 166/14, 167/03, 167/05, 168/14, 168/15, 169/10, 170/03, 170/04, 170/10, 171/11, 171/13, 171/15, 174/13, 177/01, 183/08, 186/08, 186/10, 191/19, 192/02, 195/21, 196/17, 197/01, 199/08, 200/04, 203/04, 204/15, 204/21, 205/10, 206/09, 207/13, 209/13, 211/13, 213/02, 213/18, 214/19, 215/03, 215/12, 215/13, 216/07, 219/14, 220/11, 222/20, 223/03, 224/10, 226/09, 227/08, 228/18, 229/14, 230/10, 231/01, 231/17, 232/11, 232/16, 233/01, 233/18, 235/10, 235/18, 236/15, 237/09, 237/10, 238/18, 239/14, 239/16, 241/14, 241/16, 241/19, 244/02, 244/03, 246/05, 248/15, 249/01, 249/02, 249/11, 249/12, 249/18, 250/01, 250/02, 250/20, 251/15, 251/18, 252/02, 253/01, 254/03, 254/08, 254/16, 254/19, 255/16, 257/09, 257/11, 257/18, 258/07, 259/13, 259/14, 261/03

b.-dı  r-se 027/16

b.-du  233/15

b.-dum 123/15, 221/04

b.-du  180/04

b.- a  023/03, 044/01, 070/05, 072/15, 091/15, 103/09, 103/12, 119/15, 121/04, 142/21, 172/02, 246/01, 248/17

b.- an 006/04, 014/15, 015/06, 016/17, 025/14, 028/08, 093/04, 119/03, 135/10, 139/13, 143/19, 171/15, 204/12, 226/15, 236/07, 243/16, 247/09

b.- an.ı 221/18, 224/15

b.- anda 016/03, 046/17, 059/05, 109/16, 130/13, 201/09, 225/14

b.- andın 007/09, 163/07, 208/21, 250/04, 258/15

b.- andur 164/07, 229/09, 237/01, 242/16

b.- anı 018/02, 027/12, 078/18, 087/16, 094/16, 107/01, 116/11, 161/12, 163/17, 191/16, 200/02, 202/14, 203/06, 204/04, 208/08, 209/04, 210/06, 211/06, 214/01, 215/09, 220/13, 224/20, 242/05, 243/02, 243/15, 244/13, 244/18, 246/12, 247/02, 247/21, 250/04, 251/03, 258/12

b.-ğanıda 109/08

b.- anları 200/05, 253/07, 256/15

b.- ay 009/08, 016/05, 018/19, 021/01, 026/16, 030/20, 035/13, 039/16, 047/13, 047/14, 052/05, 052/15, 053/11, 054/01, 054/06, 054/16, 055/05, 055/20, 057/13, 058/01, 059/03, 059/06, 060/04, 061/03, 063/15, 076/08, 080/20, 081/04, 089/19, 091/20, 098/15, 101/02, 124/15, 127/16, 136/20, 141/16, 141/18, 141/20, 144/19, 145/12, 146/17, 147/13, 150/10, 154/13, 155/05, 155/06, 161/12, 162/03, 168/17, 173/01, 173/13, 174/12, 187/20, 191/10, 195/11, 198/07, 199/01, 204/19, 206/09, 225/01, 231/13, 233/08, 240/14, 242/20, 246/18, 251/03, 253/03, 253/04, 253/07, 254/07, 258/14, 259/19, 259/20, 260/14, 261/11, 261/20

b.- ay-biz 023/03, 054/11

b.- ay-miz 210/15

b.-ğay-sèn 107/04
 b.-ğay-siz 035/08, 197/04
 b.-ğaylar 010/14, 015/21, 065/10, 075/16, 084/04, 096/03, 116/01, 117/08, 161/13, 176/06, 195/21, 233/10
 b.-ğay è-di 174/20
 b.-ğay èr-di 180/08
 b.-ğıl 107/03
 b.-ğunça 183/16
 b.-ğusı 096/05
 b.-ğusıdur 017/06, 026/06, 036/02, 040/07, 055/09, 063/05, 066/18, 067/02, 098/10, 155/03, 168/02, 194/08, 196/11, 200/05, 200/10, 216/17, 223/21, 260/17
 b.-ma 234/15, 252/04
 b.-madı 012/21, 023/03, 024/21, 028/09, 031/11, 033/01, 043/02, 048/11, 051/18, 057/18, 058/09, 073/06, 090/02, 092/09, 095/06, 099/18, 107/20, 122/16, 142/03, 143/13, 155/14, 162/10, 163/07, 169/07, 175/02, 183/06, 190/21, 195/12, 202/20, 208/01, 209/14, 212/06, 216/21, 217/13, 218/14, 218/15, 220/18, 226/11, 228/06, 232/07, 235/08, 240/12, 247/11, 247/12, 247/13, 250/13, 259/06, 260/18, 262/09
 b.-madılar 019/03, 027/05, 029/12, 078/11, 236/16, 248/18, 258/17, 259/22
 b.-mağan 039/17, 124/20
 b.-mağandur 029/04, 158/17, 159/03, 209/08
 b.-mağay 031/02, 068/17, 081/01, 099/07, 195/11, 226/21
 b.-mağı 027/19, 245/16
 b.-mağıl 063/16
 b.-mağunça 259/23
 b.-mağusıdur 004/05
 b.-mağ 083/21
 b.-maklık 198/06
 b.-mağ kerek 084/03, 159/04
 b.-mağ 030/02, 235/12
 b.-mas 017/10, 019/18, 020/06, 024/19, 026/13, 027/01, 038/13, 045/16, 066/11, 111/18, 117/01, 118/19, 124/12, 172/08, 195/14, 233/14, 246/11, 249/06, 252/04, 258/23, 261/12, 261/13
 b.-mas-biz 115/03, 197/04
 b.-mas-sèn 012/02
 b.-masa 133/19, 155/03, 209/06
 b.-masağ 246/11
 b.-masa èr-di 024/09
 b.-masun 031/12, 063/17, 119/05, 195/21, 229/15, 252/17
 b.-masunlar 059/02, 085/01
 b.-mas èr-di 254/08
 b.-mas èr-kendür 242/17
 b.-may 020/02, 045/21, 072/08, 076/02, 104/04, 106/02, 115/01, 123/17, 150/19, 164/09, 169/09, 202/02, 206/08, 207/10, 213/02, 214/11, 229/03, 232/12, 234/19, 237/11, 240/13, 251/16, 252/08, 252/16
 b.-maydur 029/06, 029/09, 066/10, 225/07
 b.-maydur èr-di 104/21, 225/10, 238/11
 b.-sa 009/19, 013/20, 014/20, 014/21, 018/18, 053/10, 053/21, 058/21, 065/16, 071/08, 083/04, 084/20, 098/15, 117/08, 124/15, 127/16, 146/18,

173/18, 190/03, 198/08, 199/20, 202/19, 205/06, 208/10, 220/16, 234/06,
 238/05, 248/04, 257/07, 260/06, 260/07, 260/23
 b.-sağ 111/17
 b.-salar 010/13, 072/05, 072/07, 180/12, 204/06
 b.-sam 201/21
 b.-sağ 250/10
 b.-sa èr-di 022/04, 180/07, 215/20
 b.-sek 023/11
 b.-sun 036/14, 059/05, 081/15, 097/01, 168/05, 199/04, 222/13, 239/18,
 241/04
 b.-sunlar 055/10, 058/13, 085/15, 130/21, 138/19, 155/05, 194/05, 199/11,
 248/02
 b.-uban 118/16
 b.-uç 055/06, 060/05, 160/13, 195/21, 205/06
 b.-up 001/03, 001/07, 002/01, 002/04, 002/12, 002/14, 002/18, 002/20,
 003/10, 003/17, 006/04, 006/05, 006/13, 006/17, 007/05, 007/07, 007/12,
 007/13, 007/17, 007/19, 008/01, 008/04, 008/08, 008/09, 008/16, 008/19,
 008/20, 010/16, 010/17, 010/20, 011/20, 012/01, 012/03, 012/06, 012/07,
 013/01, 013/07, 013/15, 014/03, 014/04, 014/07, 015/15, 015/16, 016/06,
 016/15, 017/01, 018/01, 018/06, 018/12, 019/05, 019/08, 019/10, 019/12,
 020/04, 020/13, 021/12, 022/05, 022/20, 023/07, 023/12, 024/01, 024/15,
 024/20, 025/01, 025/05, 025/06, 025/07, 025/13, 026/12, 026/17, 026/18,
 027/04, 027/13, 028/17, 029/04, 029/05, 030/10, 030/13, 030/17, 031/07,
 031/14, 032/06, 032/09, 032/18, 032/21, 033/12, 033/19, 033/20, 034/07,
 034/10, 034/13, 034/18, 037/12, 039/13, 040/09, 040/12, 040/16, 040/19,
 041/09, 041/13, 042/09, 042/14, 042/15, 043/02, 044/13, 044/14, 044/19,
 044/20, 044/21, 045/05, 045/09, 045/18, 045/20, 046/01, 046/10, 046/13,
 046/15, 046/21, 047/06, 047/07, 047/11, 047/17, 048/03, 048/18, 049/01,
 049/03, 049/14, 050/04, 050/05, 050/07, 050/18, 050/19, 050/21, 051/05,
 051/08, 051/13, 052/17, 052/18, 053/03, 053/06, 053/11, 053/12, 053/16,
 053/20, 053/21, 054/01, 054/06, 055/06, 056/12, 057/09, 058/10, 058/15,
 058/19, 059/13, 060/01, 060/05, 060/07, 060/08, 060/15, 060/20, 060/21,
 061/01, 061/03, 061/04, 061/05, 061/08, 061/11, 061/19, 065/10, 067/04,
 067/05, 067/12, 068/02, 068/15, 069/19, 069/20, 070/04, 070/05, 070/10,
 071/08, 071/16, 072/02, 072/11, 073/03, 073/13, 073/17, 073/21, 074/03,
 074/05, 074/06, 074/07, 074/09, 074/12, 074/18, 075/15, 075/18, 076/17,
 077/11, 077/12, 078/01, 078/09, 078/14, 079/08, 079/15, 080/05, 080/06,
 080/13, 080/14, 081/05, 081/13, 081/16, 081/18, 081/20, 082/01, 082/06,
 082/16, 082/18, 083/12, 083/19, 084/02, 084/03, 084/06, 084/19, 085/21,
 086/04, 086/18, 087/21, 088/05, 088/10, 088/11, 088/17, 089/04, 090/09,
 091/04, 091/16, 092/13, 093/07, 093/11, 093/12, 093/14, 093/18, 093/21,
 094/12, 094/19, 095/13, 095/16, 096/12, 096/13, 096/21, 097/15, 097/19,
 097/20, 098/04, 098/11, 098/20, 099/10, 099/11, 099/19, 100/15, 101/03,
 101/13, 101/14, 101/16, 101/18, 101/19, 102/08, 102/10, 102/11, 102/12,
 102/15, 102/17, 102/20, 103/10, 104/14, 104/17, 104/18, 105/05, 105/08,
 105/10, 105/13, 105/19, 105/20, 106/21, 107/05, 107/09, 107/10, 108/08,
 109/09, 109/12, 110/06, 110/15, 111/09, 111/18, 111/19, 111/20, 113/07,
 113/08, 113/17, 113/20, 114/04, 114/06, 114/12, 114/19, 115/10, 115/16,
 116/15, 116/20, 117/03, 117/04, 117/09, 118/07, 118/10, 120/01, 120/02,
 120/05, 120/15, 120/18, 120/19, 121/07, 121/08, 121/13, 121/18, 122/16,

123/07, 123/09, 123/21, 124/01, 124/10, 124/17, 124/19, 125/05, 125/18, 125/20, 128/17, 128/20, 128/21, 129/07, 129/08, 129/16, 131/10, 131/12, 131/18, 131/19, 132/04, 132/08, 133/17, 134/05, 134/07, 135/06, 135/13, 135/21, 136/10, 138/06, 138/08, 138/14, 139/17, 140/06, 141/05, 142/10, 142/21, 143/01, 143/10, 143/17, 144/05, 144/10, 144/11, 144/15, 144/20, 145/02, 145/04, 145/05, 145/08, 145/09, 145/10, 145/13, 145/17, 145/21, 146/10, 146/14, 149/02, 149/12, 150/03, 151/09, 151/15, 152/06, 152/07, 153/21, 154/18, 155/02, 155/08, 156/09, 157/18, 158/10, 158/19, 159/03, 159/15, 159/19, 160/11, 160/13, 160/14, 161/15, 161/16, 162/05, 162/10, 163/16, 164/06, 164/15, 165/14, 166/06, 167/05, 167/10, 167/16, 168/10, 168/18, 169/03, 169/04, 169/05, 169/06, 169/11, 170/06, 170/09, 170/11, 170/15, 172/06, 172/18, 173/11, 173/12, 173/18, 173/19, 174/06, 174/12, 174/15, 176/16, 178/04, 178/10, 178/14, 178/21, 179/09, 179/12, 179/17, 180/07, 182/11, 184/10, 184/12, 184/13, 185/18, 186/08, 187/04, 187/06, 187/17, 187/18, 188/07, 188/09, 188/14, 188/20, 190/20, 190/21, 191/14, 191/19, 191/20, 191/21, 192/06, 192/07, 195/08, 196/12, 196/16, 197/05, 197/07, 197/10, 197/12, 197/20, 198/10, 198/11, 199/01, 199/05, 199/08, 200/01, 200/06, 200/14, 201/01, 201/02, 201/08, 201/12, 202/04, 202/08, 202/12, 202/16, 203/03, 203/08, 203/11, 203/12, 203/15, 203/18, 203/19, 204/02, 204/06, 204/09, 204/14, 204/16, 204/18, 204/19, 204/20, 205/08, 205/09, 205/12, 205/16, 205/17, 205/19, 205/20, 206/01, 206/05, 206/10, 206/18, 207/10, 207/13, 207/18, 207/19, 208/12, 209/09, 209/12, 209/18, 210/07, 210/10, 210/14, 210/16, 211/03, 211/07, 211/09, 211/10, 211/13, 211/18, 212/07, 212/13, 213/02, 213/11, 213/17, 214/02, 214/15, 215/03, 215/05, 215/06, 215/11, 215/17, 216/05, 216/07, 216/19, 216/21, 217/07, 217/12, 217/15, 217/16, 217/17, 217/21, 218/02, 218/12, 218/15, 218/20, 220/02, 221/19, 221/20, 221/21, 222/03, 222/09, 222/10, 222/13, 222/16, 222/19, 223/02, 223/05, 223/12, 223/20, 224/15, 224/17, 225/03, 225/04, 225/05, 225/12, 225/16, 225/20, 226/02, 226/06, 226/08, 226/09, 226/19, 227/09, 227/11, 227/14, 227/17, 228/01, 228/06, 228/18, 229/01, 229/03, 229/04, 229/14, 229/17, 230/02, 230/16, 231/10, 232/05, 232/10, 232/14, 232/18, 232/21, 234/01, 235/11, 236/08, 236/09, 236/11, 237/01, 237/02, 237/05, 237/08, 237/13, 237/15, 237/16, 237/21, 238/06, 238/10, 238/15, 238/17, 240/05, 240/07, 240/19, 241/01, 241/07, 241/13, 241/14, 241/15, 242/02, 242/03, 242/07, 242/14, 242/20, 243/07, 243/15, 243/16, 243/21, 244/01, 244/03, 244/05, 244/10, 244/12, 245/03, 245/04, 245/05, 245/08, 245/12, 246/05, 246/06, 246/07, 246/13, 246/15, 247/04, 247/14, 248/09, 248/17, 248/21, 249/07, 249/18, 250/01, 250/07, 250/09, 250/15, 250/17, 251/11, 252/03, 252/17, 253/03, 253/06, 253/11, 253/14, 253/16, 254/06, 255/13, 255/14, 255/18, 256/01, 256/02, 256/06, 256/09, 256/11, 256/12, 256/19, 257/07, 257/11, 257/14, 257/15, 257/21, 258/01, 258/05, 258/09, 258/10, 258/23, 259/07, 260/06, 260/07, 260/21, 261/21, 261/22

b.-up-siz 202/15

b.-updur 045/07, 255/16

b.-uptur 006/02, 011/06, 011/16, 012/09, 013/02, 015/10, 016/10, 018/17, 024/08, 034/17, 035/05, 035/16, 035/20, 077/19, 087/21, 088/03, 089/02, 109/10, 109/11, 109/19, 114/10, 125/19, 126/09, 139/02, 144/08, 146/07, 147/14, 154/10, 156/11, 159/06, 168/02, 170/16, 172/07, 172/12, 173/03, 173/15, 190/14, 192/14, 206/21, 209/16, 211/04, 215/02, 215/21, 216/14, 219/08, 219/19, 224/07, 235/14, 241/05, 242/08, 242/16, 262/03

b.-upturlar 012/11, 030/12, 036/03, 069/06, 079/15, 083/01, 111/02, 152/14, 156/09, 175/15

b.-up  r-di 004/16, 006/04, 006/21, 007/03, 007/06, 011/04, 014/17, 015/06, 020/06, 020/08, 021/15, 030/15, 031/18, 037/11, 045/13, 054/04, 054/17, 057/02, 059/11, 061/15, 078/19, 090/04, 091/08, 091/14, 097/04, 100/12, 104/11, 109/01, 112/07, 120/13, 125/08, 134/06, 135/07, 141/21, 142/18, 142/19, 143/16, 144/03, 150/04, 153/01, 154/13, 154/19, 154/21, 168/12, 169/17, 171/07, 171/08, 173/16, 190/09, 191/06, 197/07, 197/19, 209/08, 209/10, 218/02, 248/08

b.-up  r-diler 013/05, 017/09, 042/04, 047/01, 082/02, 087/20, 113/10, 133/06, 139/06, 143/18, 144/02, 152/03, 153/12, 164/18, 171/10, 184/09, 201/17, 242/15, 254/02, 259/18

b.-ur 003/08, 009/17, 012/13, 015/12, 021/05, 021/07, 026/11, 027/04, 028/05, 029/19, 030/21, 031/01, 036/17, 037/09, 038/14, 044/13, 063/13, 080/19, 081/01, 082/18, 085/17, 086/10, 089/20, 095/05, 096/04, 096/05, 115/12, 119/03, 119/09, 133/20, 136/15, 141/11, 144/12, 148/11, 149/18, 151/12, 162/01, 164/11, 170/03, 172/12, 176/13, 194/21, 195/15, 198/17, 200/06, 209/07, 210/20, 214/16, 215/16, 230/05, 241/04, 243/01, 244/09, 248/14, 248/15, 248/17, 259/21, 260/09, 262/04, 262/07

b.-ur-biz 034/06, 164/12, 182/06

b.-ur-men 014/21

b.-urda 214/12

b.-ur a 025/06, 044/06, 099/18

b.-urlar 009/18, 097/01, 139/18, 164/17, 194/09

b.-ur  r-di 003/01, 004/10, 016/15, 021/02, 026/03, 028/11, 051/10, 052/02, 056/19, 057/17, 067/16, 069/01, 107/06, 154/03, 154/05, 173/05, 177/15, 182/13, 190/02, 194/10, 237/18

b.-ur  r-diler 041/04

b.-ur  r-kendür 068/12

bolcar (< Mo. *bolcug-a(n)*) müddet, s re; toplanma zamanı (kr . *morcal*, *molcur*) (Lessing, 119b).

b.+ıdın 174/07

b.+ı a 199/11

Bol a ı  zel ad.

B. 113/16, 113/17

borı (< ET (MK) *bor  y*) boru.

b.+sı 237/20

Borulday  zel ad.

B. 072/10, 109/17, 110/01

bost n (< Far. *bost n*) bahçe, sebze bahçesi.

b.+dın 195/17

b.+ı 251/03

boş (< ET *boş* < AT **b   *) boş.

b. 023/15, 163/04, 185/17

boy (I) (< ET (Uyg.) *bod*) boy; (nehir ile birlikte) kıyı.
b. 007/18, 067/10, 195/11

boy (II) (< ET *bod*) kavim. (EDPT, 296b; TMEN II, 358)
b.+mı 093/18

Boy-ı Murğ Özel ad. (bk. Açıklamalar)
B. 067/10
B.+dın 007/18

boyın (< ET (Uyg.) *boyın*) boyun.
b.+larığa 185/11

boylüg (< *boy+lük*) boylu
b. 139/17

boyun (< ET *boyın* < AT **bōyin*) boyun.
b. 226/09
b.+ı (boynı) 079/19
b.+ığa (boynığa) 094/08, 128/14, 187/04
b.+ın (boynın) 055/17, 124/13
b.+ıñızda (boynıñızda) 082/18
b.+uñızda (boynuñızda) 205/06

boyun sun- itaat etmek.
b. s.-dı 053/20
b. s.-madı 144/15
b. s.-maydur ér-diler 073/08

Böçek Özel ad.
B. 038/12

böl- (< ET (Uyg.) *böl-* < AT **böl-*) bölmek.
b.-üp 022/09

Bölgen Özel ad.
B. 038/19

bölük (< ET (Uyg.) *bölük*) bölüm, kısım.
b. 120/18, 131/14

bölün- (< ET *böl-ün-*) bölünmek.
b.-üp 080/04
b.-ür 022/04

böri (< ET *böri* < AT **bōri*) kurt.
b.+ler 026/08
b.+si 096/13

Böribaş Özel ad.
B.+ıdın 112/18

Böri Kêçit Özel ad.
B. 115/21

Böri Oğul Özel ad.
B. 061/13

börk (< ET (MK) *börk*) başlık.
b.+lerin 036/18

Börte Çina Özel ad.
B. 014/12

Börte Koçin Bêki Özel ad.
B. 017/09

Böte Oğul Özel ad.
B. 040/05

böz (< ET (MK) *böz* < Ar. *bazz* = Ârâmime *būṣā* = Akkâdca *būṣu*) yoğun pamuk
bezi. (Kaçalın, 2011, 914.)
b. 020/11
b.+ğa 020/18

bu (< ET *bo, boo, po* (Brahmi) < AT **bō*) 1. bu (işaret sıfatı).

b. 001/04, 001/13, 001/19, 002/07, 003/04, 003/06, 003/12, 005/13, 006/01,
006/02, 006/07, 006/19, 007/13, 007/15, 008/03, 008/04, 008/05, 008/07,
008/14, 009/13, 009/21, 010/01, 010/04, 010/09, 011/01, 011/07, 011/10,
011/14, 012/01, 012/07, 012/09, 012/11, 012/14, 012/18, 013/01, 013/02,
013/07, 014/11, 014/19, 014/20, 015/02, 015/04, 015/07, 015/12, 015/15,
016/02, 016/05, 016/06, 016/10, 016/21, 017/02, 017/08, 017/13, 017/21,
018/06, 018/18, 018/19, 019/20, 020/03, 020/13, 021/04, 022/16, 023/03,
024/07, 024/18, 024/19, 025/18, 027/11, 029/05, 029/18, 030/02, 030/21,
031/06, 031/13, 032/12, 034/02, 034/03, 034/07, 034/21, 035/07, 035/08,
035/10, 035/14, 035/16, 035/18, 036/11, 036/16, 037/04, 037/05, 037/17,
037/21, 038/01, 038/03, 038/11, 038/13, 038/14, 038/15, 038/16, 039/17,
040/02, 042/14, 043/12, 043/13, 044/14, 044/19, 045/03, 045/04, 046/02,
047/03, 047/09, 047/14, 048/02, 048/05, 048/10, 048/14, 048/15, 049/02,
049/03, 049/18, 050/04, 051/07, 052/08, 052/12, 052/15, 052/19, 052/20,
053/11, 053/14, 053/15, 054/02, 054/05, 054/08, 054/14, 054/18, 055/03,
055/04, 055/07, 055/09, 055/13, 055/14, 055/16, 055/19, 055/20, 055/21,
056/04, 056/09, 057/06, 057/07, 058/01, 058/03, 058/13, 058/15, 059/12,
060/19, 060/20, 061/03, 061/04, 061/18, 061/21, 062/02, 062/06, 063/09,
063/10, 063/11, 063/15, 064/07, 065/01, 065/03, 065/16, 065/17, 066/14,
066/15, 066/17, 066/18, 067/01, 067/09, 067/12, 067/13, 067/15, 068/03,
068/05, 068/11, 068/14, 068/20, 069/02, 069/06, 069/09, 069/14, 069/19,
070/04, 070/18, 071/08, 071/13, 071/19, 071/21, 072/03, 073/12, 073/19,
073/21, 074/08, 074/13, 074/18, 074/20, 075/07, 075/08, 075/10, 075/11,

075/13, 075/14, 075/18, 075/19, 076/08, 077/06, 077/19, 078/05, 078/18,
079/15, 080/03, 080/09, 080/14, 080/18, 081/01, 081/10, 081/17, 082/03,
082/04, 082/06, 082/13, 082/21, 083/05, 083/06, 083/07, 083/08, 083/18,
084/08, 084/09, 084/13, 085/16, 085/18, 085/19, 086/07, 086/08, 086/09,
086/11, 086/13, 087/13, 087/18, 089/02, 089/03, 089/19, 089/20, 090/03,
090/10, 090/13, 090/20, 091/05, 092/04, 093/11, 094/07, 094/13, 095/02,
095/10, 096/04, 096/05, 096/06, 096/11, 096/14, 096/21, 097/04, 097/14,
098/06, 098/10, 098/20, 099/04, 099/08, 099/11, 100/01, 100/04, 100/05,
100/10, 100/13, 100/16, 102/09, 104/14, 104/20, 105/11, 105/13, 105/20,
106/19, 107/05, 107/10, 107/12, 107/16, 107/17, 108/04, 108/06, 108/13,
109/15, 109/17, 110/08, 110/11, 111/06, 111/07, 111/14, 112/05, 112/17,
115/03, 115/09, 115/13, 115/19, 116/06, 116/16, 117/12, 117/14, 117/15,
118/19, 119/03, 119/19, 120/01, 121/12, 122/17, 122/18, 123/03, 124/09,
125/14, 126/01, 126/16, 126/17, 127/03, 127/13, 128/02, 128/17, 129/11,
130/07, 130/10, 130/17, 131/06, 131/21, 133/09, 133/17, 134/10, 134/11,
134/17, 135/10, 135/17, 135/21, 137/07, 137/10, 138/07, 138/12, 138/16,
139/05, 139/07, 141/15, 142/18, 143/08, 143/17, 144/09, 144/11, 145/07,
146/12, 146/19, 146/20, 147/07, 147/14, 147/20, 148/05, 148/11, 148/14,
149/04, 149/17, 150/04, 150/19, 151/03, 151/19, 152/13, 153/09, 153/16,
154/03, 154/07, 154/11, 155/01, 155/04, 155/18, 155/21, 156/08, 156/18,
156/19, 156/20, 159/05, 159/06, 159/09, 159/14, 160/07, 160/16, 161/01,
161/05, 161/06, 161/19, 161/20, 161/21, 162/02, 162/03, 162/04, 162/05,
162/08, 163/03, 164/03, 164/06, 164/17, 165/02, 165/07, 165/09, 166/01,
167/18, 168/17, 169/07, 169/09, 170/07, 170/08, 170/09, 170/16, 171/02,
171/04, 171/11, 172/05, 172/09, 172/12, 172/14, 172/18, 173/01, 173/09,
173/11, 173/15, 174/01, 174/04, 175/07, 175/11, 175/13, 176/07, 176/16,
176/17, 179/16, 179/17, 180/04, 180/07, 180/08, 182/03, 182/06, 182/10,
182/17, 183/01, 183/17, 183/20, 184/15, 184/19, 185/03, 185/07, 185/19,
187/02, 187/04, 187/07, 187/17, 189/06, 189/14, 190/11, 190/15, 191/21,
192/02, 192/03, 192/21, 193/19, 193/21, 194/05, 194/07, 194/20, 195/02,
195/03, 195/04, 195/05, 195/09, 195/10, 195/12, 195/14, 195/17, 195/21,
196/02, 196/04, 196/09, 196/12, 197/01, 197/02, 197/10, 197/14, 198/06,
198/11, 198/14, 198/17, 198/19, 199/01, 199/02, 199/07, 199/15, 200/01,
200/03, 200/08, 200/09, 200/11, 201/03, 201/04, 201/10, 202/20, 203/01,
203/10, 204/01, 204/02, 204/19, 205/04, 205/07, 205/14, 206/20, 206/21,
207/05, 207/10, 207/14, 207/15, 208/06, 208/08, 208/10, 208/16, 209/02,
209/07, 209/12, 209/20, 210/10, 210/13, 210/15, 210/17, 210/21, 211/01,
211/03, 211/04, 211/21, 212/01, 212/03, 212/04, 212/06, 212/18, 213/03,
213/10, 213/12, 214/04, 214/12, 214/13, 214/20, 215/20, 216/07, 216/17,
216/18, 216/19, 217/01, 217/06, 217/08, 217/09, 217/11, 217/13, 217/15,
217/16, 217/17, 218/01, 218/04, 218/06, 218/07, 218/09, 218/13, 218/15,
218/20, 218/21, 219/03, 220/02, 220/08, 220/12, 220/17, 221/08, 221/09,
221/14, 221/15, 222/12, 222/16, 223/08, 223/10, 224/01, 224/07, 224/11,
224/13, 224/18, 225/13, 225/14, 225/19, 225/21, 226/03, 226/17, 226/18,
227/13, 227/14, 228/07, 228/16, 228/17, 228/18, 228/21, 229/04, 229/08,
229/13, 229/18, 229/21, 230/01, 230/02, 230/04, 230/06, 231/17, 231/19,
231/21, 232/09, 232/12, 232/15, 233/02, 233/07, 233/08, 233/09, 233/13,
233/16, 233/18, 233/19, 234/03, 234/04, 234/11, 234/14, 235/03, 235/09,
235/10, 235/20, 236/18, 236/19, 237/14, 237/18, 237/21, 238/02, 238/03,
238/04, 238/09, 238/12, 239/08, 239/15, 239/16, 239/17, 239/21, 240/07,

240/11, 241/04, 241/05, 242/02, 242/04, 242/08, 242/09, 242/12, 243/02, 243/07, 244/02, 244/13, 244/17, 245/06, 245/11, 245/15, 245/19, 246/04, 246/05, 246/11, 246/14, 246/21, 247/05, 247/10, 247/13, 247/15, 248/02, 248/03, 248/07, 248/08, 248/13, 249/04, 249/19, 250/19, 250/21, 251/04, 251/05, 251/08, 251/11, 251/13, 251/14, 251/15, 251/17, 252/14, 253/01, 253/03, 253/04, 253/10, 253/12, 253/19, 254/07, 254/19, 257/07, 257/08, 257/19, 260/02, 260/07, 260/14, 260/15, 261/06, 261/14, 261/16, 261/17, 261/18, 262/04, 262/12

2. bu (işaret adılı)

b. 024/01, 024/06, 026/06, 032/08, 038/05, 039/20, 049/12, 058/04, 082/15, 082/17, 119/09, 171/03, 248/04

b.+dur 065/01, 159/13, 197/17, 231/05, 249/19

b. turur 086/14

Bucāy Özel ad.

B. 005/18, 006/01, 006/03, 006/04, 006/06, 006/08, 006/11

B.+ğa 006/10

B.+nı 005/18

buçak (< ET *bıç-ak*) bıçak. (krş. *bıçağ*, *bıçak*)

b. 121/14

Buğam Issı Köl Özel ad.

B.+de 094/12

buğday (< ET (Uyg.) *buğday*) buğday.

b. 115/11, 146/07, 222/14

Buğu Katakın Özel ad.

B. 015/04

buhār (< Ar. *buhār*) buğu, buhar.

b. 185/04

b.+ıdın 010/20

Buhārā Özel ad.

B. 017/16, 021/20, 022/21, 023/09, 024/12, 024/20, 025/20, 057/08, 059/01, 059/02, 078/07, 079/01, 079/18, 242/13, 243/07, 243/11, 244/10, 244/11, 254/03, 256/21, 257/01, 257/06, 257/07, 257/17, 258/13

B.+da 109/10, 110/06, 114/06, 120/01, 223/19, 245/21, 252/10

B.+daki 058/14

B.+dın 024/17, 024/19, 090/08, 099/09, 199/02, 243/13, 255/07, 257/07

B.+ğa 023/17, 023/21, 033/10, 058/07, 058/16, 058/19, 061/07, 078/11, 078/13, 197/10, 223/17, 242/11, 252/10, 254/17, 255/03, 255/12, 256/22, 257/02, 258/04, 259/13

B.+nı 078/17, 242/11, 247/01, 250/18, 252/21, 257/04

B.+nın 057/04, 058/02

Buhārālık Buharalı.

B.+lar 078/14

Buḥārā-zindān Özel ad. (bk. Açıklamalar)

B.+da 071/05

Buḥutu-salci Özel ad.

B. 015/05

buḫ- tuzak kurmak, pusu kurmak. (bk. *buḫturmak* Senglah, 136v19).

b.-up 093/19, 152/20

b.-up ér-di 153/01

buḫ'a (< Ar. *buḫ'a'*) toprak, yer; büyük yapı.

b. 153/16

b.+da 125/01, 226/16

Buḫa Özel ad.

B. 015/07, 047/05, 047/06

Buḫa Bēg Özel ad.

B. 047/04

Buḫaçaḥān Özel ad.

B. 014/12

Buḫay Özel ad.

B.+nı 021/18

bul- (< ET *bul-*) bulmak.

b.-dum 239/09

b.-ğanın 154/10

bulağ (< ET (Uyg.) *bulak*) yerden kaynayıp çıkan pınar.

b. 127/01, 182/12

bular (< ET *bo+lar*) bunlar.

b. 068/17, 070/15, 082/09, 088/13, 123/15

b.+dın 011/14, 131/09

b.+ğa 128/15

b.+nı 025/10, 088/02

Bular Cengel Özel ad.

B.+iğa 132/13

bulğak (< ET *bulğa-k*) karışıklık.

b. 214/10

Bulğar Özel ad.

B. 011/11, 017/14, 038/20, 041/18, 041/21, 110/10, 209/10, 240/03

bulūkāt (< Far. *bulūkāt*) yöre, havali.

b.+da 029/03, 032/16

bulut (< ET *bulut*) bulut.

b. 117/03

būm (< Far. *būm*) yer, yurt.

merz ü būm memleket, vatan. (Kamus-ı Türkî, 1023)

merz ü b. 186/12

merz ü b.+nı 184/20

bunça (< *bu(n)+ça*) bunca.

b. 067/07, 081/20, 086/14, 183/11

Buzencer Özel ad.

B. 196/06

Būrān Özel ad.

B. 062/12

Būrān bin Duva Têmür Hân bin Duva Hân Özel ad.

B. 062/14

burc (I) (< Ar. *burc*) kale; hisar çıkıntısı.

b. 098/10, 149/01, 167/04, 174/17, 183/09, 231/07

b.+da 163/03

b.+ka 176/13

b.+lar 160/05, 161/07, 167/06

b.+lardın 167/04

b.+larnı 161/07

b.+nı 249/08

b.+ta 163/15

burc (II) (< Ar. *burc*) Zodyak üzerindeki on iki takım yıldızdan her biri.

b.+ıda 173/16, 173/17

b.+ını 179/15

Burdalıĝ Özel ad.

B.+da 076/17

B.+dın 076/21

Burdalıĝ Özel ad.

B. 259/14

B.+nı 078/21

burhān (< Ar. *burhān*) delil.

b. 065/17

Burhān Oĝlan Özel ad.

B. 127/15, 129/07, 139/11, 140/08, 140/11, 140/13, 157/08

B.+ğa 140/16, 140/17

B.+nı 140/21, 141/12

Bursa Özel ad.

B.+ğa 170/07

Burtaş Özel ad.

B. 011/11

burūc (< Ar. *burūc*) kaleler, hisarlar.

b. 169/12

b.+ını 160/04

burun (< ET (Uyg.) *burun*) önce, evvel.

b. 005/11, 007/13, 012/16, 018/18, 018/19, 018/20, 021/13, 022/16, 023/10, 027/14, 029/09, 029/10, 032/21, 041/14, 041/19, 047/16, 049/05, 050/06, 061/21, 066/10, 087/01, 087/19, 090/13, 092/20, 097/02, 098/07, 100/20, 102/13, 104/11, 107/01, 110/19, 111/12, 112/16, 114/13, 117/19, 122/17, 123/06, 123/13, 126/01, 127/05, 130/01, 134/01, 134/11, 134/14, 139/02, 140/01, 142/07, 142/19, 143/16, 144/02, 147/11, 152/17, 153/01, 154/16, 155/21, 156/13, 160/13, 161/05, 167/04, 168/20, 169/13, 171/08, 174/16, 178/12, 180/01, 181/03, 186/03, 186/17, 191/06, 194/15, 197/11, 201/08, 202/08, 204/14, 207/05, 207/18, 221/06, 222/02, 222/20, 225/11, 228/11, 239/20, 242/07, 245/06, 245/21, 246/14, 250/18, 257/06

Burunduğ Özel ad.

B. 166/08, 169/14, 177/02, 197/11

Burunduğ Bêg Özel ad.

B. 171/14

B.+ge 194/07

B.+ni 175/16, 197/05

burunkı (< *burun*+*kı*) önceki, evvelki.

b. 049/06, 123/09, 178/04

b.+dın 006/03

Buruntay Özel ad.

B. 014/14

Bust Özel ad.

B. 102/05

but (< Far. *but*) put.

b.+larını 013/02

b.+nı 009/11

but-hāne (< Far. *but-hāna*) puthane.

b. 049/08

b.+lerni 133/15

but-perest (< Far. *but-parast*) puta tapan.

b. 012/04, 019/07

b.+ler 019/06

but-perestlık (< Far. *but-parast* ve Tü. +lık) putperestlik.

b. 019/07

b.+da 009/12, 013/02

būy (< Far. *boy, būy*) koku.

b. 156/07

Buyan Ağa Özel ad.

B. 092/16

buyruğ (< ET (MK) *buyur-(u)ğ*) emir. (krş. *buyuruğ*)

b.+uğ 005/19

buyur- (< ET (MK) *buyur-*) buyurmak, emretmek.

b.-dı 018/07, 019/10, 020/14, 020/15, 020/17, 024/02, 024/10, 024/14, 024/20, 027/17, 027/19, 028/02, 028/13, 032/12, 032/16, 032/20, 040/01, 042/09, 044/04, 057/13, 058/04, 062/03, 072/16, 091/11, 103/11, 103/13, 111/20, 112/06, 115/06, 116/16, 117/13, 120/21, 123/08, 124/02, 125/19, 134/20, 135/17, 138/08, 140/19, 142/14, 147/01, 147/17, 152/08, 157/06, 157/17, 159/08, 165/01, 167/02, 167/12, 168/10, 174/14, 179/19, 180/01, 180/12, 182/03, 182/14, 185/13, 191/15, 194/05, 194/07, 198/12, 200/07, 203/16, 207/09, 216/15, 220/15, 220/16, 221/01, 224/07, 224/08, 231/04, 233/04, 234/21, 240/03

b.-dılar 194/15, 234/05, 234/07

b.-ğay è-dim 174/21

b.-madı 171/03

b.-mağay 232/02

b.-uptur 054/06

b.-up èr-di 017/11, 032/11

buyuruğ (< ET (MK) *buyur-(u)ğ*) emir. (krş. *buyruğ*)

b. 216/16

buz- (< ET *buz-*) bozmak, mahvetmek, perişan etmek.

b.-dı 002/17, 102/05, 104/13, 115/01, 162/16

b.-dılar 023/13, 024/18, 028/03, 032/15, 096/17, 099/19, 105/06, 126/05, 128/17, 128/20, 146/06, 157/06, 183/13, 197/11, 230/12, 232/17

b.-gey 106/16

b.-ğalı 134/01

b.-ğandurlar 088/13

b.-ğanıda 132/17

b.-mağıdın 027/08

b.-up 025/08, 034/19, 049/08, 061/02, 061/15, 085/15, 090/18, 091/14, 098/06, 103/13, 105/09, 122/06, 123/03, 127/06, 132/16, 133/16, 136/11, 146/03, 158/15, 160/07, 168/09, 171/17, 188/15, 189/13, 206/03, 246/03

b.-up-sên 141/16

buzdur- (< ET *buz-tur-*) bozdurmak, perişan ettirmek.

b.-dı 027/21

b.-dılar 109/07

b.-up 102/06

b.-ur 081/03

buzuğ (< ET (MK) *buzuk*) bozuk, harabe. (krş. *buzuk*)

b. 149/06

b.+nı 088/14

buzuğluğ (< *buzuğ+luğ*) bozukluk, haraplık. (krş. *buzuğluğ*, *buzukluk*, *buzukluğ*, *buzukluk*)

b.+ığa 150/04, 154/14

buzuğluğ kıl- harap etmek.

b. k.-dı 093/17

buzuğluk (< *buzuğ+luk*) bozukluk, haraplık. (krş. *buzuğluğ*, *buzukluk*, *buzukluğ*, *buzukluk*)

buzuğluk kıl- harap etmek.

b. k.-adur 214/04

b. k.-adurlar 231/11

buzuk (< ET (MK) *buzuk*) bozuk, harabe. (krş. *buzuğ*)

b. 141/16, 189/18, 194/15, 198/11

buzukluk (< *buzuğ+luk*) bozukluk, haraplık. (krş. *buzuğluğ*, *buzuğluk*, *buzukluğ*, *buzukluk*)

b.+ıdın 025/09

buzukluğ (< *buzuk+luğ*) bozukluk, haraplık. (krş. *buzuğluğ*, *buzuğluk*, *buzukluk*, *buzukluk*)

b.+ı 172/12

buzukluk (< *buzuk+luk*) bozukluk, haraplık. (krş. *buzuğluğ*, *buzuğluk*, *buzukluk*, *buzukluk*)

b. 230/12

buzukluk kıl- harap etmek.

b. k.-adur 024/13

buzul- (< ET (Uyg.) *buzul-*) bozulmak.

b.-dı 102/04, 164/08, 178/02, 201/08

b.-ğay 061/02

b.-mağığa 081/01

b.-up 045/09, 049/01, 052/09, 072/18, 074/06, 074/19, 074/21, 078/07, 082/06, 082/08, 089/10, 100/19, 118/11, 130/15, 158/13, 168/18, 201/02, 205/09, 207/05, 224/13, 224/17, 231/08, 233/19, 234/15, 244/16
b.-up ér-di 230/13

bükm (< Ar. *abkam*'in çoğulu *bukm*) dilsizler.
b. 063/16

bülbül (< Far. *bulbul*) bülbül.
b. 115/14

büldān (< Ar. *balad*'ın çoğulu *buldān*) beldeler.
b.+ğa 198/13

büleğā (< Ar. *balīg*'in çoğulu *bulağā*´) beliğ kimseler (güzel ve düzgün konuşanlar).
b. 126/10

bülend (< Far. *baland*, *buland*) yüksek, yüce.
b. 198/07

ser-bülend başı yüksek, yüce.
s.-b. 096/05

bün-dār (< Far. *bun-dār*) soylu.
b. 129/17

bünyād (< Far. *bunyād*) tesis, kuruluş.
b. 041/02

bünyād èyle- tesis etmek, kurmak.
b. è.-di

bünyād kııl- tesis etmek, kurmak.
b. kı.-ıp 041/03

bürde (< Ar. *burda*^t) Arapların gündüzleri elbise üzerine hırka olarak giydikleri, geceleri de örtü olarak kullandıkları yünlü üstlük.
b.+ler 193/20

Büri Özel ad.
B. 038/19, 041/20

bürünçek (< *bürün-çek*) kadınların başlarına örttükleri tülbent, bir çeşit ince örtü, şeffaf kumaş.
b. 109/02

bütker- (< ET *büt-ker-*) sonuna getirmek, tamamlamak.
b.-ip 075/07

Büyre Özel ad.

B. 240/07

büyüt (< Ar. *bayt*'ın çoğulu *buyūt*) evler.
b. 026/21

büzürg (< Far. *buzurg*) ulu, büyük.
b.+ler 058/19
b.+ni 090/02, 160/19

büzürg-vār (< Far. *buzurgvār*) kudretli, soylu.
b. 144/11, 198/06
b.+ı 202/20
b.+nın 190/21

C

cā (< Far. *cā*) yer, mahal. (krş. *cāy*)
c. 087/01

Cācerm Özel ad.
C. 028/15
C.+de 199/06

cada (< Mo. *cada*) büyüyle yağmur yağdırma.

cada kıl- büyüyle yağmur yağdırmak.
c. kı.-dılar 073/16

cādde (< Ar. *cādda'*) geniş yol.
c. 130/05, 195/19, 226/19, 230/17

Cağatu Suyı Özel ad.
C.+ğa 170/02

cāh (< Ar. *cāh*) makam, mevki.
c. 009/17, 037/18, 086/07

cāhil (< Ar. *cāhil*) medeniyetsiz, kaba.
c.+lerni 106/15

Caķcīrān Suyı Özel ad.
C.+da 193/14

Cākir Özel ad.
C. 203/21

Cakū Barulas Özel ad.
C. 069/11, 071/21, 072/20, 073/06, 075/04, 076/19, 077/13, 086/03, 102/17,
177/07

C.+dın 069/09
C.+ğa 085/14
C.+nı 079/03, 088/16, 090/08, 098/17

Cakü Bèg Özel ad.

C. 088/18
C.+ni 088/17

Calayır Özel ad.

C. 054/21, 077/14, 089/03, 093/11, 093/13, 231/17
C.+larnı 089/08

Calduv Özel ad.

C.+da 143/11

cām (< Far. *cām*) kadeh.

c. 241/07
c.+dın 239/08, 239/09
c.+ı 029/16
c.+ıdın 010/01, 216/21

Cām Özel ad.

C. 007/17, 028/16, 067/08, 097/18, 202/14, 203/11, 222/08
C.+da 155/08
C.+dın 157/09
C.+ğa 111/15, 219/14, 220/04

cāme (< Far. *cāma*) elbise.

c. 066/04

cāmi' (< Ar. *cāmī'*) toplayan, bir araya getiren.

c. 224/06

Cāmi' ü't-tevārīh Eser adı.

C.+de 013/14

Cāmi'-yi Herāt Özel ad.

C. 007/03

cān (< Far. *cān*) can, ruh.

c. 004/02, 022/12, 024/21, 030/02, 061/04, 124/01, 128/18, 141/14, 149/15,
165/06, 178/11, 183/12, 185/08, 185/12, 193/07, 212/21, 227/06, 233/09,
241/11
c.+dın 214/07
c.+ğa 185/09, 242/17
c.+ı 244/07
c.+ımız 161/19
c.+ımızdur 086/08
c.+ımı 095/16, 113/03, 244/06
c.+lar 055/16

c.+larını 166/10
c.+nı 104/16, 195/21
c.+nın 084/20

cān bër- ölmek.
c. b.-di 058/09
c. b.-diler 162/21

Cān Aḥmed Özel ad.
C. 169/04, 169/05

cānān (< Far. *cānān*) gönül verilen. (tas. Allah)
c.+ğa 195/21

cāndārlik (< Far. *cān-dār* ve Tü. +*lık*) muhafızlık.
c. 003/19

cān-efzā (< Far. *can-afzā*) cana can katan.
c. 216/06

cān-güdāz (< Far. *cān-gudāz*) can yakan.
c. 004/07

Cānı Bēg Özel ad.
C. 158/15, 177/08, 255/10

Cānı Bēg Ḥān Özel ad.
C. 042/18, 042/21, 043/01

Cānı Bēg Sultān Özel ad.
C. 246/07, 257/02, 257/09, 257/11, 257/12, 257/19, 257/21, 258/04
C.+nı 245/06

Cānı Sultān Özel ad.
C. 257/14

cānib (< Ar. *cānib*) taraf, cihet.
c. 060/13
c.+de 173/01
c.+dın 061/05, 069/13, 082/16, 125/17, 148/11, 259/03
c.+i 128/04
c.+idin 029/20, 090/09, 099/21, 256/18
c.+ka 001/04
c.+tin 162/15, 165/05, 169/14, 177/13

cānibeyn (< Ar. *cānib* ve Ar. -*eyn*) iki taraf, iki cihet.
c. 052/16
c.+dın 060/01, 080/20, 177/21, 206/10, 226/11, 255/21

cānlik (< Far. *cān* ve Tü. +*lık*) canlı.

c. 031/11

Cān Oğlan Özel ad.

C. 196/09

cānsız (< Far. *cān* ve Tü. +*sız*) cansız.

cānsız kıl- öldürmek.

c. kı.-dılar 150/11

cān-sipārhlık (< Far. *cān-sipār* ve Tü. +*lık*) canını feda etme.

merāsīm-i c.+da 210/19

cān-sipārhlık kıl- canını feda edercesine elinden geleni yapmak.

c. kı.-ıp ır-diler 221/16

Cān Vefā Mīrzā Özel ad.

C.+ğa 246/02

car (< Mo. *car*) haber, ilan.

c. 046/20, 155/05, 199/11, 248/02

c.+ıdur 195/10

car kıl- haber vermek.

c. kı.-ıp 259/12

cārī (< Ar. *cārī*) akan, geçen.

cārī kıl- akar hāle getirmek.

c. kı.-dı 173/02

cārī kıldur- akıtmak.

c. kı.-dı 141/02

cāsūs (< Ar. *cāsūs*) casus.

c.+ları 021/05

cāsūsılık (< Ar. *cāsūs* ve Tü. +*lık*) casusluk.

c.+ka 045/01

cāvid (< Far. *cāvid*) ebedi. (krş. *cāvīd*)

c. 078/06

cāvīd (< Far. *cāvīd*) ebedi. (krş. *cāvid*)

c. 085/18

cāvidān (< Far. *cāvidān*) ebedi.

c. 002/19, 038/01

cihān-ı c.+ğa 004/14

cāvidānī (< Far. *cāvidānī*) ebedi.

c. 062/06

Cavurçi Özel ad.

C. 074/11, 075/20

C.+niñ 083/16

cāy (< Far. *cāy*) yer. (krş. *cā*)

c. 178/01, 195/15

cāyiz (< Ar. *cā'iz*) işlenmesinde cevaz olan; olabilir, olur.

cāyiz tut- yapılmasını uygun görmek.

c. t.-tı 154/02

cāzim (< Ar. *cāzim*) karar veren.

c.+dür 075/15

cāzim bol- karar verilmek.

c. b.-dı 015/21

c. b.-dılar 120/17

c. b.-up 107/05

cebe (< Mo. *cebe*) zırh, savaş giysisi; silah.

c. 163/04, 164/17, 175/05, 191/12

c.+ler 075/06

c.+ni 082/19

Cebe Özel ad.

C. 025/04, 028/08, 029/06, 029/10, 029/19, 030/01, 030/03, 030/06, 030/10, 030/12, 030/15, 034/04, 034/05

C.+ğa 030/17

cebe-ḥāne (< Mo. *cebe* ve Far. *ḥāna*) silah deposu.

c. 043/15

c.+sin 109/11

Cebe Noyan Özel ad.

C. 034/03

cedd (< Ar. *cadd*) dede, büyük baba.

c.+i 192/14

cedel (< Ar. *cadal*) tartışma.

c. 037/17

c.+de 115/04

Cedte Özel ad.

C.+ni 194/06

cefā (< Ar. *cafā* ') cefa, eziyet.

c. 219/16, 239/14

c.+dur 118/20

c.+sı 010/10

cehāz (< Ar. *cahāz*) cihaz, alet.

c.+ları 224/13

cehd (< Ar. *cahd*) çabalama.

c.+idin 239/01

cehd êt- çabalamak.

c. è.-tiler 118/14

cehd kıł- çabalamak.

c. kı.-dılar 078/16

c. kı.-ıñ 031/19

c. kı.-sa 026/15

cehennem (< Ar. *cahannam*) cehennem.

c.+ğa 151/15, 158/17

Cehennem Dere Özel ad.

C. 192/09

C.+ğa 192/08

celā (< Ar. *calā* ') göç, memleketten ayrılma.

celā bol- göç edilmek.

c. b.-up 144/05

celādet (< Far. < Ar. *calāda'*) yiğitlik, kahramanlık.

c. 117/18, 118/09, 148/18, 152/05, 160/03, 178/09, 178/20, 256/04

c.+idin 222/05

c.+ini 122/06, 126/12

celāl (< Ar. *calāl*) ululuk.

c.+de 235/06

Celale'd-dīn Barulas Özel ad.

C. 071/21

Celāle'd-dīn bin Toqtamış Hān Özel ad.

C. 043/11

celālet (< Far. < Ar. *calāla'*) büyüklük, ululuk.

c. 164/17, 178/15

c.+dīn 065/16

Celāl Hamīd Özel ad.

C. 116/10, 116/17, 135/20

Celāl-i islām Özel ad.

C. 177/07, 184/04

C.+ğa 184/03

Celālū'l-islām Özel ad.

C. 155/14, 166/20, 173/11

C.+ğa 170/11, 170/12

Celālū'l-islām Bêg Özel ad.

C. 163/07

celāyil (< Ar. *calā'il*) büyük, fazla (çok) olan (şeyler).

c. 149/02

Celīs Özel ad.

C.+de 114/03

cell (< Ar. *call*) büyük, ulu.

c. 240/01

cellād (< Ar. *callād*) cellat.

c. 155/21

c.+ını 117/19

cellet (< Ar. *callat*) Yüce ve aziz olsun.

c. 179/16

cem ' (< Ar. *cam* ') toplama, bütün, hep; topluluk.

c. 048/14, 058/19, 151/10, 179/14, 180/09, 181/18, 213/16

c.+dürler 183/03

c.+i 001/07, 008/02, 009/05, 015/01, 019/13, 019/16, 025/21, 028/01, 030/14, 030/16, 031/04, 045/18, 046/07, 046/18, 061/16, 062/03, 079/16, 090/17, 099/17, 101/10, 104/03, 105/20, 106/09, 108/02, 109/11, 113/08, 116/12, 124/09, 135/09, 139/09, 145/21, 149/10, 150/06, 154/09, 165/21, 169/16, 175/15, 182/16, 191/18, 204/15, 206/09, 208/20, 224/18, 226/10, 227/01, 227/17, 230/16, 232/12, 233/04, 243/16, 245/11, 245/13, 247/13, 252/09

c.+ini 033/19, 134/13, 148/03, 149/05, 160/07, 164/02, 171/21, 208/05, 209/19

c.+ini 175/09

cem ' **bol**- toplanmak.

c. b.-dılar 012/12, 020/20, 039/05, 040/04, 057/15, 057/21, 087/17, 195/21, 215/12

c. b.-ğay 076/08

c. b.-ğusıdur 066/18

c. b.-mas 246/11

c. b.-up 022/05, 033/19, 042/09, 073/03, 083/19, 169/04, 216/05, 227/17, 238/10, 243/16

c. b.-upturlar 030/12
c. b.-up  r-di 120/13, 134/06, 135/07, 168/12, 190/09, 197/19, 209/10
c. b.-up  r-diler 152/03, 153/12, 164/18, 184/09
c. b.-ur 148/11
c. b.-urlar 194/09

cem'  t- toplamak, bir araya getirmek.
c.  -ip 067/09, 242/02
c.  -ti 221/12

cem' k l- toplamak, bir araya getirmek.
c. k. 063/16
c. k.-di 019/01, 024/19, 083/13, 098/16, 099/15, 119/19, 152/16, 188/12, 220/08, 225/11, 225/20, 259/12
c. k.-dılar 228/14
c. k.- ay 075/20
c. k.- p 052/07, 062/01, 076/14, 221/17
c. k.- p  r-di 104/21
c. k.-mak 260/09

cem ' at (< Far. < Ar. *camı'a'*) insan topluluğu, cemaat.
c. 005/10, 010/20, 012/05, 013/07, 020/21, 021/20, 029/13, 030/12, 037/11, 039/18, 042/05, 042/13, 043/13, 054/07, 056/03, 061/20, 061/21, 075/11, 075/12, 077/01, 079/01, 082/10, 082/14, 109/05, 113/02, 116/09, 120/19, 124/20, 143/09, 151/20, 168/08, 171/12, 171/15, 177/19, 192/04, 223/12, 223/18, 232/01, 234/12, 236/18, 242/18, 252/03
c.+d n 021/07
c.+i 070/03, 143/18, 215/03
c.+ka 057/21, 080/11, 117/08, 120/19, 160/11
c.+n  005/14, 008/07, 030/08, 060/12, 062/01, 062/03, 081/10, 102/12, 108/11, 136/02, 137/13, 149/09, 162/02, 200/05, 200/21, 224/11, 244/12
c.+n  043/12, 171/20, 175/10, 259/08
c.+t n 183/11

cem d (< Ar. *cam d*) cansız varlık.
c. 013/02

cem l (< Ar. *cam l*) y z g zelli i
c. 160/17
c.+ ga 197/07

  hib-i cem l g zel, yak şıkl  (kimse).
 .-i c. 106/07, 106/21, 224/17

Cem le'd-d n özel ad.
C. 030/16

Cem le'd-d n-i Fir zk h   zel ad.
C. 137/18

Cemāle'd-dīn İne Özel ad.

C. 030/14

cemāziye'l-āhīr (< Far. < Ar. *cumādā'l-āhīr*) Arabî ayların altıncısı.

c. 165/09

cem-cāh (< Far. *Cam* (efsanevî İran hükümdarı) ve Ar. *cāh*) haşmeti, şevketi Cem gibi olan.

c. 239/21

Cemd Suyı Özel ad.

C. 143/03

cemī' (< Ar. *camī'*) cümle, bütün.

c. 131/17, 142/06, 176/20, 195/20, 221/17

c.+ini 258/14

c.+iğa 195/10

cemīl (< Ar. *camīl*) güzel.

c. 180/10, 189/04

cem'ıyyet (< Far. < Ar. *cam'ıya'*) topluluk.

c. 144/09, 222/16, 229/08, 238/11, 255/04, 258/17

c.+i 008/14, 018/16, 029/09, 057/08, 059/10, 238/11

cem'ıyyet kıl-topluluk oluşturmak, toplanmak.

c. k.-ıp 244/14, 248/10

c. k.-ıp ér-diler 244/19

cemm (< Ar. *comm*) kalabalık.

c. 165/07

Cemmu Özel ad.

C. 152/16, 152/18

C.+ğa 152/19

C.+nıñ 152/21

C.+dın 152/18

Cemşīd Özel ad.

C. 115/08, 223/13

Cemşīd Kārun Özel ad.

C.+ğa 108/20, 121/02

cenāb (< Ar. *canāb*) şeref, onur, büyüklük terimi olarak kullanılır; hazret, yüce, ulu.

c. 004/18, 009/01, 015/03, 028/13, 028/17, 033/11, 049/11, 066/08, 077/15, 098/09, 098/18, 101/12, 102/02, 123/04, 211/10, 212/14, 213/11, 213/14, 214/12, 215/03, 215/05, 216/01, 218/04, 218/18, 219/03, 220/17, 229/14, 231/20, 252/18

c.+ka 215/05

c.+nı 139/16, 221/04

c.+tın 215/21

Cenāve Suyı Özel ad.

C.+ğa 143/06

Cencān Kāl'ası Özel ad.

C.+da 143/21

Cend Özel ad.

C. 029/05

C.+ğa 021/19

ceng (< Far. *cang*) savaş.

c. 061/15, 255/21

ceng-cūy (< Far. *cang-co*) cenk arayıcı, kavgacı.

c. 177/20

cengel (< Fars. *cangal* < Sans. *cangala*) orman, sık ağaçlık yer.

c. 035/20, 120/10, 120/14, 133/12, 142/10, 151/08, 192/09

c.+de 071/06, 094/21, 116/09, 124/10, 143/05, 145/20, 152/08

c.+dedürler 115/19

c.+dın 152/20, 193/04, 225/03, 228/21

c.+dür 175/17

c.+ğa 152/18, 193/03, 203/05

c.+i 042/01

c.+idin 129/08, 222/19

c.+ığa 191/07, 192/04

c.+lerde 145/19, 191/08

c.+lerğa 157/05

c.+lerdin 151/14

c.+lerni 152/17, 189/12, 191/13

c.+ni 103/08, 120/10, 152/09, 157/03, 175/18

ceng-gāh (< Far. *cang gāh*) savaş alanı

c.+da 052/16

cengī (< Far. *cangī*) savaş hâlinde bulunan.

c. 175/04

cennet (< Far. < Ar. *canna'*) cennet.

c. 119/13, 185/09, 218/20

cennetü'l-me'vā (< Ar. *canna'* ve Ar. *ma 'vā*) sekiz cennetten biri.

c.+ğa 217/01

cenūb (< Ar. *canūb*) güney

c. 011/02

cerāḥat (< Far. < Ar. *carāḥaʿ*) irin; yara.

c. 103/05

c.+ığa 196/14

cerāḥat kıl-

c. k.-ıp 196/14

cerāyim (< Ar. *carā'im*) suçlar.

c. 129/01, 171/03

Cercīs Özel ad.

C. 124/19

cereyān (< Ar. *carayān*) akma.

c. 131/16

cereyān kıl- geçmek.

c. k.-ğandur 125/02

cerge (< Mo. *cerge*) derecesinde, sınıfında. (Lessing, 1045b)

c.+side 202/02, 216/04

cerīde (< Ar. *carīdaʿ*) yalnız, تنها.

c. 047/06, 174/02

cerīme (< Ar. *carīmaʿ*) suç, kabahat.

c. 171/06

c.+leridin 134/15

c.+sidin 098/12, 099/12, 128/08

c.+sini 088/19

Cermiğan Özel ad.

C. 100/06

cerrāḥ (< Ar. *carrāḥ*) cerrah, ameliyat eden.

c. 084/17

Cerzüvān Özel ad.

C. 245/15

cesāret (< Far. < Ar. *casāraʿ*) korkusuzluk, cesurluk.

c.+ığa 163/04

c.+ka 165/21

cesed (< Ar. *casad*) ölü vücut.

c.+ini 185/14, 185/16

ceşn (< Far. *caşn*) ziyafet, şölen.

ceşn kıl- eğlence hazırlamak.

c. k.-ıp 036/11

Cet Özel ad.

C.+lerdin 145/21

Ceta Özel ad.

C. 068/12, 069/20, 071/10, 071/18, 072/04, 072/10, 072/12, 072/18, 073/06, 073/14, 073/16, 073/20, 074/06, 074/07, 074/13, 074/14, 074/15, 074/17, 080/07, 080/09, 080/14, 080/18, 082/04, 082/05, 082/06, 082/08, 088/21, 092/08, 093/09, 094/02, 107/17

C.+dın 068/08, 073/01, 073/07, 079/20, 092/10, 094/11, 108/11

C.+ğa 080/16, 080/17, 088/21, 089/09, 092/07, 093/15, 094/10, 094/11, 112/16, 113/19, 113/20, 114/09

C.+nı 070/07

C.+nın 073/21, 074/21

Cete Özel ad.

C. 213/17

C.+din 213/21, 230/10

C.+ni 201/02

cevāb (< Ar. *cavāb*) cevap, karşılık.

c. 054/13, 058/21, 060/08, 061/18, 064/21, 089/19, 133/12, 134/14, 158/13, 172/19, 188/15, 198/14, 202/10, 212/19, 248/04

c.+da 005/20, 019/08, 173/11, 214/21

c.+ı 238/04

c.+ıda 172/11

c.+lar 211/08

cevāb tap- karşılık, cevap almak.

c. t.-madı 096/10

c. t.-madılar 026/12

cevāhir (< Ar. *cavāhir*) cevherler, kıymetli taşlar.

c. 128/16, 141/07, 150/09, 181/08, 185/21, 189/07, 222/10, 239/02, 249/10

c.+din 181/13

c.+ini 239/19

c.+ni 036/20

cevān (< Far. *cavān*) genç. (krş. *civān*)

c. 122/11

cevānib (< Ar. *cānib*'in çoğulu *cavānib*) taraflar, yanlar.

c.+de 223/21

c.+din 057/07, 110/18, 122/13, 126/08, 213/06, 243/18, 256/19

c.+ğa 110/11, 116/05, 124/03

c.+ide 184/06

c.+ığa 168/07

c.+ini 057/18

c.+ka 171/07, 176/07, 242/21

c.+ni 105/09, 241/18, 257/08
c.+tin 174/17, 215/12, 221/17, 244/03

cevelān (< Ar. *cavalān*) dolaşma, gezinme.
c.+ğa 032/01

cevelān ěyle- dolaşmak, gezinmek.
c. ě.-di 118/12

cevher (< Ar. *cavhar* < Far. *gavhar*) cevher, elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası.
c. 167/20

cevr (< Ar. *cavr*) cefa, eziyet.
c. 019/12
c.+din 239/09
c.+idin 239/13

cevşen (< Ar. *cavşan*, *coşan* "göğsü örten zırh" < (?) Far. *cavş* "zincir baklası, halka") zırh, savaş giysisi.
c. 134/20, 164/17, 175/10, 255/01
c.+ni 118/03

cevvā (< Ar. *cavzā*') ikizler burcu, semanın kuzey yarım küresinde görünen iki parlak yıldızlı bir burç olup Güneş, mayıs ayında bur burca girer. (21 Mayıs-21 Haziran).
c. 073/17
c.+nı 086/18

Ceyhūn Özel ad.

C. 023/19, 056/16, 078/20, 083/07, 090/08, 198/20, 201/15, 202/07, 245/17, 252/09, 253/01, 256/17
C.+dın 003/21, 027/10, 027/11, 027/15, 033/07, 045/05, 060/14, 069/20, 071/06, 072/04, 072/11, 074/09, 076/17, 083/09, 084/12, 088/05, 109/19, 111/12, 120/06, 193/16, 199/04, 219/18, 219/20, 224/02, 226/01, 228/04, 236/20, 237/02, 243/04, 245/13, 254/05, 258/04, 259/14
C.+ğa 017/16, 043/21, 044/04, 060/10, 153/06, 210/21, 231/12

cezā (< Ar. *cazā*') ceza.
c.+ğa 203/13
c.+ğmı 075/19
c.+sını 135/15

ceza' kıl- cezalandırmak.
c. k.-may 125/15

cezāyir (< Ar. *cazīra'*'ın çoğulu *cazā'ir*) adalar.
C. 232/06
c.+ni 133/18

cezire (< Ar. *cazīra'*) ada.

- c. 143/01
- c.+de 072/08
- c.+dür 184/08
- c.+ğa 136/13, 142/20, 184/13, 184/14
- c.+lerğa 133/17

Cezire Özel ad.

- C. 014/02, 125/05
- C.+ğa 126/02, 171/14
- C.+lerini 126/05

cezm (< Ar. *cazm*) niyet, kesin karar.

- c. 060/05, 251/07, 252/16

cezm bol- karar vermek.

- c. b.-up 173/19

cezm kıl- karar vermek.

- c. k.-dılar 242/05
- c. k.-ıp 114/16

cılav (< Mo. *cilu* 'a) at yuları. (*ciluğ-a* maddesi bk. Lessing, 1055b)

- c. 032/04, 148/14, 162/18, 193/04, 252/01, 257/12
- c.+dın 108/10
- c.+ıda 208/16
- c.+ıdın 165/11
- c.+ın 096/07
- c.+larını 024/03

Cılav Hân Özel ad.

- C. 051/04

cılavsız (< Mo. *cilu* 'a ve Tü. +sız) yularsız.

- c. 252/01

cibāl (< Ar. *cabal*'ın çoğulu *cibāl*) dağlar

- c.+dın 140/20
- c.+idin 148/17

Cīcānhān Özel ad.

- C. 213/19

Cīcemāl Özel ad.

- C.+dın 171/19

cidāl (< Ar. *cidāl*) savaş, cenk.

- c. 034/12, 037/17, 144/18, 151/06, 151/20, 162/12, 222/04, 228/06, 231/13
- c.+dın 044/03, 222/06, 224/10
- c.+ğa 028/05, 231/01

cidd (< Ar. *cidd*) ciddiyyet.
c. 155/17

ciger-güşe (< Far. *cigar-goşa*) evlât.
c. 049/16

cihād (< Ar. *cihād*) din uğruna yapılan savaş
c. 001/15, 152/01

cihād kıl- cihat etmek.
c. k.-ıp 001/11
c. k.-ur èr-diñiz 134/14

cihān (< Far. *cahān, cihān*) dünya.
c. 004/14, 009/10, 009/13, 009/14, 010/02, 010/03, 033/21, 036/07, 049/10, 063/12, 063/14, 065/09, 085/18, 086/21, 091/06, 156/02, 198/14, 217/02, 218/08, 218/20, 226/17, 227/05, 235/03, 249/20, 253/19, 255/01, 261/14, 262/05
c.+da 026/04, 198/06, 198/07, 229/10, 239/07, 239/08
c.+ğa 037/18, 049/12, 086/15
c.+ı 162/01, 238/21
c.+nı 084/10
c.+nıñ 009/13, 198/06

cihān-ı fānī ölümlü dünya.
c.-ı f. 261/14
c.-ı f.+din 063/10

Cihān Özel ad.
C. 177/09

cihān-bānlık (< Far. *cahān-bān* ve Tü. +lık) hükümdarlık.
c. 007/10, 056/21
c.+ka 086/05, 222/14

cihān-dār (< Far. *cahān-dār*) hükümdar.
c. 033/21

cihān-dārılık (< Far. *cahān-dār* ve Tü. +lık) hükümdarlık.
c. 001/06, 057/01, 064/10, 209/05
c.+da 050/09

cihān-gīr (< Far. *cahān-gīr*) dünyayı zapteden.
c. 094/04, 239/15, 262/11
c.+i 086/17

Cihāngīr Özel ad.
C. 124/18, 134/01, 196/07

Cihāngīr Barulas Özel ad.

C. 097/08

cihān-gīrlıġ (< Far. *cahān-gīr* ve Tü. +*lıġ*) dünyayı zaptetme.

c.+ıdın 172/07

cihān-gīrlıġ (< Far. *cahān-gīr* ve Tü. +*lık*) dünyayı zaptetme.

c. 003/18, 156/17, 233/11, 259/07

Cihāngīr Mīrzā Özel ad.

C. 080/02, 081/21, 091/09, 091/10, 092/11, 092/12, 092/16, 093/12, 094/02, 125/16, 196/05

C.+nı 079/04, 083/17, 092/09

C.+nıñ 094/06

cihān-güşālıġ (< Far. *cahān-kuşā* ve Tü. +*lık*) fatihlik.

c.+da 251/06

Cihān-güşāy Tārīhi Eser adı.

C.+de 016/21, 017/19

cihānī (< Far. *cahānī*) dünyevî; fânî, insan.

c. 096/15

c.+ler 096/10

Cihān-melik Özel ad.

C. 082/12, 137/12, 144/19, 171/13

C.+ni 082/09, 082/11

Cihān-nümāy Özel ad.

C. 146/10

C.+dın 146/15

C.+ğa 146/08

Cihān-penāh Özel ad.

C. 149/12, 150/08

C.+da 150/05

C.+dın 150/14

Cihān Sultān Bēgim Özel ad.

C.+ni 194/20

Cihān-şāh Özel ad.

C. 078/08, 080/05, 102/13, 110/03, 116/17, 159/20, 170/17, 177/03, 177/06, 232/20, 233/01, 233/03

C.+ğa 102/18

C.+nı 080/06

Cihān-şāh Bahādur Özel ad.

C.+nı 127/15

Cihān-şāh Barulas Özel ad.
C. 106/09

Cihān-şāh Bēg Özel ad.
C. 110/02, 113/14, 117/21, 121/05, 134/01, 148/14, 160/14, 162/14, 162/17,
165/03, 171/13, 171/17, 171/18, 178/14, 179/05, 182/17, 199/12, 199/14,
199/15, 222/05
C.+ge 109/21
C.+ni 113/09, 136/19, 166/07, 215/14
C.+niñ 199/08

Cihān-şāh bin Kāra Yūsuf Özel ad.
C. 217/06
C.+ka 217/14

Cihān-şāh Cakū Özel ad.
C. 100/21, 109/16, 109/18, 109/20, 110/01, 131/21
C.+ni 102/14

Cihān-şāh Cakū Barulas Özel ad.
C. 100/20

Cihān-şāh-ı Türkmen Özel ad.
C.+ğa 222/03

Cihān-şāh Mīrzā Özel ad.
C. 212/14, 225/17, 225/19, 228/17, 229/06, 229/14, 229/18, 229/21, 230/01,
230/02, 230/05, 230/06, 232/04, 232/07, 232/09, 232/10, 232/11, 232/12,
232/15, 232/16, 232/18, 233/06
C.+ğa 229/19, 232/14
C.+niñ 229/18, 229/20, 232/05, 233/05

cihān-tāb (< Far. *cahān-tāb*) dünyaya ışık veren.
c. 218/14

cihāt (< Ar. *ciha'* 'in çoğulu *cihāt*) imal edilmiş mallardaki vergiler.
c. 202/21, 236/01
c.+larını 120/13
c.+larını 080/08
c.+tın 211/05

cihet (< Far. < Ar. *ciha'*) yan, yön; sebep, vesile; vakıf hizmeti.
c. 004/11, 005/01, 007/04, 026/03, 065/02, 067/19, 068/03, 068/05, 070/04,
115/11, 134/06, 259/21
c.+din 002/13, 006/15, 011/01, 012/01, 012/20, 018/06, 026/15, 042/14,
048/08, 059/12, 067/05, 067/09, 068/06, 070/09, 075/07, 075/13, 107/17,
137/17, 150/04, 154/03, 192/09, 204/02, 207/14, 222/16, 233/18, 240/07,
253/04

c.+idin 006/04, 013/19, 024/13, 042/01, 072/07, 093/04, 096/02, 115/05, 127/11, 134/04, 144/03, 204/17, 208/01, 208/02, 210/21, 212/09, 231/01, 243/12

c.+lerdin 243/07

c.+tin 208/06, 225/19, 231/17, 232/09, 234/11, 237/14, 237/21

cilge (< Mo. *cilğa*) vadi, havza (Lessing, 1055a) (krş. *cülge*)

c.+sidin 006/10

cilve (< Ar. *cilva*^f) tecelli, görünme.

cilve bër- göstermek.

c. b.-ip 064/05

Cimcimāl Özel ad.

C. 121/08

cinnī (< Ar. *cinn* ve Far. *ī*) cinli, şeytanın etkisi altında.

c.+ler 057/05

cins (< Ar. *cins*) mal mülk, taşınabilir eşya.

c. 136/15

cīr (< Far. *cīr*) tabaklanmış deri.

c. 147/18

cirge (< Mo. *cerge*) tür, çeşit (aynı cinsten olanlardan yola çıkarak metinde topluluk.) (Lessing1045b)

c.+siğa 008/17

civān (< Far. *cavān*) genç. (krş. *cevān*)

c.+dın 086/17

civān-merd (< Far. *cavan-mard*) mert, yiğit (kimse).

c.+ka 260/23

civān-merdī (< Far. *cavan-mard* ve Far. *ī*) bir yiğit, mert (kimse).

c. 262/05

civār (< Ar. *civār*, *cuvār*) yakın yer, komşuluk.

c. 008/20

c.+ı 049/21

c.+ıda 227/02

c.+ığa 049/04, 051/15

cizye (< Ar. *cizya*^f) vergi.

c. 158/20, 169/01, 170/14, 182/09, 183/04

Coçi Cengiz Han'ın büyük oğlu (krş. *Coçi Hān*)

C. 035/04, 130/18, 132/07

Coçi Buğa Özel ad.
C. 240/09

Coçi Hân Cengiz Han'ın büyük oğlu. (krş. *Coçi*)
C. 017/08, 019/21, 025/20, 026/10, 026/14, 033/15, 033/17, 036/08, 038/18,
039/05, 041/19, 118/10, 239/20, 240/03, 240/07
C.+ğa 017/13, 033/09, 033/20
C.+nı 017/09
C.+nı 240/02

Coçi Hân bin Çingiz Hân Cengiz Han'ın büyük oğlu.
C. 041/17

Cöni Kurbānī Özel ad.
C. 177/06

cövenğar (< Mo. *cegün-ğar* (sol kanat "askerî terim")) ordunun sol kolu. (Lessing, 1044a)
c. 101/21, 148/12, 178/18, 182/19, 187/03, 194/14, 243/18
c.+da 147/05, 162/13, 176/20, 177/15
c.+dın 131/06, 162/16, 165/03, 179/05
c.+ğa 117/21
c.+ı 165/10
c.+ığa 148/08, 178/18
c.+ını 154/18, 162/16, 178/13, 179/10
c.+nı 117/09, 162/15, 178/14, 213/10, 214/07

cūʿ (< Ar. *cūʿ*) açlık, iştah.
c. 197/16

cūd (< Ar. *cūd*) cömertlik, elâçıklığı.
c. 046/19, 262/12

Cūdī Tağı Özel ad.
C.+da 010/17

Cuki Mīrzā Özel ad.
C. 232/02, 236/03
C.+nı 232/02, 232/03

cumʿa (< Ar. *cumʿa*) Cuma günü.
c. 098/04, 122/05, 166/05, 166/20, 190/08, 231/06, 251/06, 252/18

cumhūr (< Ar. *cumhūr*) halk topluluğu.
c.+da 026/02

cūş (< Far. *coş*, (*cūş*)) coşma, köpürerek taşma.
c.+ka 159/11, 215/13, 236/21, 253/13

cūş u ħuroş (< Far. *coş u ħaroş*) galeyan, coşup taşma.
c. u ħ.+ka 175/10

Cūş u Ĥuroş Eser adı. (bk. Açıklamalar)
C. 066/07, 086/13, 128/02
C.+ımlı 189/09

cūy-bār (< Far. *cūy-bār*) ırmak.
c. 206/20, 218/08
c.+ıda 253/09

cūy-bār-ı ħayvān hayat ırmağı.
c.-ı ħ.+da 195/11

Cūy-ı Encīr Özel ad.
C.+din 098/05

Cūy-ı Māhī-gīr Özel ad.
C.+ğa 141/03

Cūy-ı Nev Köfrüki Özel ad.
C.+din 009/06

Cūy-ı Zer Özel ad.
C.+ğa 120/01

cüdā (< Far. *cudā*) ayrı, ayrı düşmüş.

cüdā bol- ayrılmak, uzaklaşmak.
c. b.-dı 239/05

cüdā kı- ayırmak, uzaklaştırmak.
c. k.-ıp 205/11

cūhhāl (< Ar. *cāhil*'in çoğulu *cuhhāl*) bilgisizler.
c. 152/03, 161/20, 165/21

cül (< Ar. *cull*) çul, at elbisesi.
c.+leri 208/14

cüldü (< Mo. *cildü*) hediye. ("kesilmiş evcil hayvanların başı ve yüreği" Lessing, 1055a.)
c. 103/09, 112/11, 114/06, 157/08

cülge (< Mo. *cilga*) vadi, havza (Lessing, 1055a) (krş. *cilge*)
c.+side 060/21
c.+sige 229/10

cülūs (< Ar. *culūs*) tahta çıkma.
c. 086/10

c.+ı 035/15, 036/21, 039/17, 149/12, 198/01, 219/09, 227/16, 255/08
c.+ıdur 197/14
c.+ını 007/06, 227/19

cümle (< Ar. *cumla'*) bütün, hep.

c. 062/09, 072/06, 151/19

c.+dın 033/18, 043/17, 051/05, 066/07, 075/03, 087/06, 090/05, 109/01,
113/13, 127/13, 129/17, 152/03, 154/05, 154/09, 156/08, 156/09, 168/09,
177/14, 181/04, 193/19, 197/17, 201/05, 205/13, 233/12, 234/03, 240/02,
241/08, 243/03, 254/16

Cüneyd Özel ad.

C. 109/18, 110/05, 146/11, 177/09

C.+ğa 110/03

Cüneyd Borulday Özel ad.

C. 109/19

Cüneyd Türkmen Özel ad.

C. 125/03

cür'a (< Ar. *cur'a'*) yudum.

c. 239/09

cür'aī (< Ar. *cur'a'* ve Far. *ī*) bir yudum.

c. 216/21

Cürcân Özel ad.

C. 222/19, 228/18

C.+ğa 225/21

Cürcân Suyı Özel ad.

C. 120/07

C.+dın 103/07

Cürce Özel ad.

C. 034/20

cür'et (< Far. < Ar. *cur'a'*) cesaret, atılganlık.

c. 025/05, 090/13, 163/04, 215/19, 250/13

c.+idin 005/17

cür'et kıl- meydan okumak.

c. k.-a al-madı 245/19

c. k.-a al-madılar 163/19

c. k.-dılar 176/02

c. k.-ıp 066/16, 157/01

cüsse (< Ar. *cussa'*) cüsse, beden; ceset.

c.+lerini 163/21

c.+si 115/12

‘a^zī^mü’l-c^üsse iri bedenli, büyük c^üsseli.
‘a.ü’l-c. 139/18

Cüveyn Özel ad.

C. 028/15, 030/03, 030/07

cüz’ (< Ar. *cuz’*) kısım, parça.

c. 178/06

Ç

çādır (< Far. *çādar*) çadır.

ç. 117/13, 117/14, 132/21, 165/01

ç.+ının 161/04

ç.+lar 101/16

ç.+larını 058/05

ç.+larının 042/14

ç.+larını 125/21

Çağāniyān Özel ad.

Ç.+nı 246/20

Çağatay Özel ad.

Ç. 031/19, 033/09, 033/14, 035/08, 035/10, 036/14, 036/20, 044/21, 045/02, 045/05, 049/17, 050/18, 059/11, 061/12, 062/07, 062/15, 063/01, 063/02, 068/06, 073/19, 086/01, 087/03, 089/18, 169/16, 173/09, 204/14, 210/04, 228/21, 233/20, 242/13, 243/02, 243/03, 243/15, 243/16, 244/01, 245/07, 247/03, 253/05, 253/11

Ç.+dın 253/20

Ç.+nı 032/21

Çağatay Hān Özel ad.

Ç. 017/08, 021/18, 022/21, 025/03, 026/11, 026/14, 035/05, 036/09, 036/18, 038/08, 038/19, 040/21, 041/18, 041/20, 056/21, 063/01

Ç.+ğa 017/15, 035/09, 056/17, 063/03

Ç.+nı 017/10, 025/20, 032/17

Ç.+nın 031/09, 056/17, 059/02

Çağatay Hān bin Çingiz Hān Özel ad.

Ç. 056/15

çağdavul (< Mo. *çağdağul*) nöbetçi, muhafız. (Lessing, 159b)

ç.+ğa 111/01

çağır (< ET (MK) *çağır*) şarap, içki.

ç. 039/02, 074/11, 200/14, 232/19

ç.+da 083/16

ç.+dın 068/02, 226/16

çağır-ḥ^vār (< çağır ve Far. -ḥ^vār) içki içen.
ç.+nı 216/20

çağla- (< çağ+la- < ET çak+la-(?)) düşünmek, hayal etmek, dikkat etmek.
(Senglah, 206r17)
ç.-p 042/07

çağlık (< çağ+lık) gibi, kadar.
ç. 026/09, 115/12, 174/11, 243/21

çāh (< Far. çāh) kuyu, çukur.
ç.+largā 160/06

çāk (< Far. çāk) yırtık, yarık.
çāk bol- yırtılmak.
ç. b.-dı 185/08

çaķ sağlam, semiz (Senglah, 207v15).
ç. 127/13

çāk-ā-çāk (< Far. çākāçāk) sert şeylerin birbirine çarpmasından çıkan ses.
ç. 178/11

Çākir Özel ad.
Ç. 200/03

Çaķmaķ Özel ad.
Ç. 166/05, 177/05

Çaķmaķ-ı Şāmī Özel ad.
Ç.+ğa 166/05

çal- (< CC çal-) çalmak (çalgı aleti için) (CC, 2015: 455)
ç.-dı 188/21
ç.-dılar 084/16, 099/11, 165/02, 191/20, 214/16, 224/12
ç.-ıp 001/09, 029/15, 052/16, 061/01, 069/13, 077/01, 080/13, 091/01, 120/17, 152/09, 165/13, 169/15, 176/03, 177/21, 184/14, 255/21

çālāk (< Far. çālāk) maharetli, mahir.
ç. 166/14

Çalık Özel ad.
Ç. 191/05

Çanaķ Bulağı Özel ad.
Ç.+ğa 068/08

çap- (< ET (Uyg.) çap-) yağmalamak; vurmak; dört nala koşmak, (at) koşturmak.

ç.-ıp 067/08, 070/14, 081/19, 096/01, 097/11, 108/12, 122/09, 133/18,
152/19, 162/17, 172/01, 206/08, 214/12, 244/21, 245/18
ç.-kahl 157/19
ç.-kay 101/08
ç.-tı 122/12
ç.-tılar 070/04

çapdur- (< ET *çap-tur-*) akın yaptırmak.
ç.-up 248/05, 251/01

çapğun (< ET *çap-ğun*) akın, hücum. (krş. *çapğun*)
ç. 049/18, 090/18, 090/21, 241/17, 242/02
ç.+ğa 242/21

çapğun (< ET *çap-ğun*) akın, hücum. (krş. *çapğun*)
ç. 007/16, 018/16, 032/21, 105/16, 108/06, 119/07, 132/17, 132/18, 133/17,
151/02, 151/08, 152/13, 154/10, 156/15, 158/16, 180/15, 180/19
ç.+ğa 121/10, 121/17, 173/06, 182/10, 182/17
ç.+ları 107/20

çār (< Far. *çār*) dört. (krş. *çehār*)
ç. 138/10, 138/11

çāre (< Far. *çāra*) çare, deva.
ç. 060/20, 149/07, 151/07
ç.+miz 176/17

çāre kıl- çare olmak; kurtulmak.
ç. k.-a al-madı 034/03
ç. k.-dı 239/04
ç. k.-ıp 074/17

çāreī (< Far. *çāra* ve Far. *ī*) bir çare.
ç. 217/18, 252/04

çarḥ (< Far. *çarḥ*) gök, felek.
ç. 034/01, 096/05, 101/20, 159/14, 178/03
ç.+nı 253/07

çarḥ-ı ahḍar mavi gök kubbesi.
ç.-ı a. 149/17

Çarmağun Özel ad.
Ç. 037/08, 037/11
Ç.+nı 037/07, 038/07

çar-şenbih (< Far. *çār-şanbih*) çarşamba.
ç. 149/11

çāšt (< Far. *çāšt*) kuşluk vakti.

ç. 077/06, 078/21, 144/13, 177/20

çāšt-gāh (< Far. *çāšt-gāh*) kuşluk vakti.

ç. 098/04

Çeçeken Bēgi Özel ad.

Ç. 040/05

çehār (< Far. *çahār*) dört. (krş. *çār*)

ç. 009/06, 132/10

Çehār Bāgi Özel ad.

Ç.+dın 226/19

çehār-mīh (< Far. *çahār* "dört" ve Far. *mēh* "çivi") suçluların çivilerek asılması için iki tahtadan kurulan dar ağacı.

çehār-mīh kıl- çarmiha germek.

ç. k.-ıp 019/10

çehār-şenbih (< Far. *çahār-şanbih*) çarşamba.

ç. 055/08, 086/12, 195/18

çehre (< Far. *çihra*, *çahra*) çehre, yüz.

ç. 249/13

ç.+leri 041/05

ç.+sidin 095/20

ç.+sini 062/06, 247/06

çehrelik (< Far. *çihra*, *çahra* ve Tü. +*lik*) çehreli, yüzlü.

ç. 038/04

Çekçek Özel ad.

Ç. 076/06

Ç.+de 078/09

Ç.+keçe 077/14, 079/08

Çeke Tovaçı Özel ad.

Ç. 118/07

Çekîn Kırçı Özel ad.

Ç. 058/15

Çekmen Özel ad.

Ç. 236/21

çend (< Far. *çand*) ne kadar, ne zamandır.

her çend her ne kadar. 232/17

çengī (< Far. *çangī*) çalgı eşliğinde oynayan, dans eden kadın.

ç. 181/19

çeper (< Fars. *çapar*) ek yapılan bir yeri güçlendirmek için altına yerleştirilmiş sırim, kamıştan örülmüş çit.

ç. 103/11, 105/06, 128/01, 131/12

ç.+ler 144/17

ç.+lerni 103/12

çerāg (< Far. *çirāg*) yağ kandili, mum veya meşale gibi ışık veren şey.

ç.+ıdın 012/08

çerb-zebān (< Far. *çarb-zabān*) tatlı dilli.

ç. 130/01

çerb-zebānlık (< Far. *çarb-zabān* ve Tü. *+lık*) tatlı dillilik.

ç. 082/17

çerge (< Mo. *cerge*) bölük, alay (Lessing, 1045b)

ç. 108/01

çerik (< ET *çerig* < AT **çērig*) asker, ordu.

ç. 001/03, 002/01, 002/16, 006/01, 008/15, 008/16, 008/21, 013/09, 013/16, 014/03, 016/05, 017/20, 018/20, 018/21, 019/02, 020/04, 021/16, 021/17, 022/17, 022/20, 022/21, 023/15, 023/18, 028/04, 030/20, 031/18, 031/21, 032/21, 033/15, 033/17, 034/15, 034/17, 037/08, 038/06, 038/19, 039/09, 039/10, 040/11, 041/01, 041/04, 042/06, 042/09, 043/01, 043/03, 043/17, 044/18, 045/06, 045/18, 046/07, 047/06, 047/10, 047/15, 047/18, 048/06, 048/20, 048/21, 049/01, 050/05, 050/11, 050/20, 052/07, 053/12, 053/14, 053/15, 053/16, 053/19, 054/01, 055/07, 058/06, 058/07, 058/08, 058/15, 058/16, 058/20, 059/01, 059/10, 059/13, 059/20, 060/13, 060/20, 062/09, 062/12, 067/09, 068/08, 068/16, 069/17, 072/03, 072/17, 072/21, 073/05, 074/18, 075/20, 075/21, 076/03, 076/08, 078/08, 078/10, 078/15, 079/13, 081/10, 081/11, 082/11, 084/04, 087/08, 087/11, 088/06, 088/12, 089/09, 090/03, 090/12, 090/19, 090/20, 090/21, 091/01, 092/10, 092/14, 093/02, 093/19, 095/02, 095/05, 095/13, 096/01, 097/10, 097/12, 099/09, 101/16, 102/03, 103/11, 105/06, 107/10, 108/06, 110/08, 110/10, 110/11, 110/13, 110/18, 114/02, 114/07, 115/01, 115/13, 115/15, 120/10, 121/06, 121/17, 122/03, 123/12, 125/17, 125/21, 127/12, 127/21, 129/18, 130/06, 130/11, 130/17, 130/19, 131/02, 131/03, 134/19, 136/13, 139/03, 139/20, 140/17, 140/20, 141/20, 142/10, 143/03, 143/05, 143/14, 144/08, 144/16, 145/09, 145/17, 146/16, 147/14, 148/01, 150/08, 151/06, 151/10, 152/01, 152/07, 152/14, 152/17, 152/20, 153/17, 154/05, 154/19, 155/05, 157/05, 159/01, 159/15, 161/02, 161/10, 161/15, 162/10, 162/12, 162/19, 163/03, 163/11, 163/16, 164/08, 164/14, 165/01, 165/12, 166/01, 166/03, 166/11, 167/14, 167/19, 167/21, 169/15, 170/05, 171/20, 172/03, 175/05, 175/11, 176/13, 177/19, 177/20, 178/07, 178/21, 180/05, 180/06, 180/21, 181/09, 181/11, 182/11, 182/13, 182/17, 183/05, 186/05, 186/09, 186/15, 188/07, 189/02, 194/05, 194/07, 194/13, 194/16, 201/04, 201/12, 201/17, 202/12, 203/02, 203/03, 203/15, 203/17, 204/19, 205/18, 206/07, 206/08, 206/18, 208/11,

212/21, 213/09, 213/10, 213/17, 214/09, 215/13, 215/16, 217/04, 219/20,
 220/03, 222/08, 222/09, 224/01, 224/14, 225/20, 226/03, 226/04, 227/20,
 228/11, 229/11, 232/18, 234/20, 236/03, 236/08, 236/12, 236/20, 236/21,
 237/10, 240/15, 240/21, 241/16, 243/16, 243/17, 243/21, 244/08, 244/13,
 245/18, 246/01, 247/03, 248/11, 248/12, 250/05, 250/21, 251/15, 251/18,
 252/11, 253/13, 254/19, 256/08, 256/16, 256/19, 258/13, 259/02, 259/08,
 260/02, 260/06, 261/02
 ç.+çe 042/08
 ç.+de 115/10, 115/11, 134/05, 151/12, 175/12, 249/11
 ç.+din 031/01, 139/10, 140/02, 150/06
 ç.+i 003/03, 007/14, 016/08, 017/04, 018/11, 018/21, 020/02, 022/05, 022/16,
 026/08, 033/03, 037/18, 040/05, 042/15, 044/20, 045/07, 046/09, 049/01,
 050/05, 050/16, 050/21, 052/09, 052/16, 052/17, 055/15, 058/10, 058/18,
 061/02, 069/09, 069/10, 069/15, 069/20, 070/04, 071/10, 072/04, 072/10,
 072/18, 073/14, 073/16, 073/19, 074/07, 074/14, 074/15, 077/11, 080/07,
 080/09, 080/14, 081/06, 082/04, 084/14, 089/10, 090/15, 095/08, 097/17,
 103/10, 103/15, 104/10, 107/09, 108/12, 109/04, 109/12, 118/08, 123/11,
 125/10, 129/12, 129/15, 142/07, 142/16, 154/16, 155/06, 164/16, 165/07,
 173/05, 173/06, 179/09, 182/19, 188/08, 194/12, 194/14, 201/08, 203/03,
 205/09, 205/18, 205/19, 207/19, 210/14, 214/11, 222/10, 222/19, 223/19,
 224/13, 229/13, 232/10, 232/11, 236/14, 245/15, 245/19, 248/21, 249/02,
 249/17, 251/01, 251/09, 252/01, 254/07, 255/02, 255/18, 256/04, 257/14,
 260/21
 ç.+içe 016/08, 243/21
 ç.+ide 130/16
 ç.+idin 020/06, 030/12, 042/06, 105/19, 123/09, 144/07, 149/06, 169/16,
 179/08, 192/18, 230/09, 254/04
 ç.+idür 105/18
 ç.+ige 025/12, 055/03, 074/13, 089/06, 108/09, 159/06, 164/15, 173/09,
 179/04, 230/09, 255/18, 257/18
 ç.+igeçe 162/11
 ç.+iğa 260/21
 ç.+im 095/04, 114/21
 ç.+imge 180/08
 ç.+in 052/12, 072/12, 075/16, 111/09, 116/05, 129/19, 130/16, 159/21,
 179/09, 205/17, 219/19, 222/05, 258/22
 ç.+ini 026/10, 033/01, 033/03, 073/06, 130/11, 135/10, 166/10, 177/13,
 206/05, 215/11, 242/08, 242/10, 253/06
 ç.+iniğ 074/17, 107/16, 117/12, 143/17, 165/10, 224/17, 229/10, 234/11
 ç.+ke 017/12, 027/01, 027/20, 032/19, 036/12, 037/13, 039/03, 046/20,
 055/10, 058/06, 061/04, 079/07, 095/06, 108/07, 114/16, 115/15, 116/20,
 119/07, 122/05, 132/20, 134/06, 176/11, 232/19, 242/20, 247/18, 248/01,
 248/04, 256/11, 261/21
 ç.+leri 068/13, 068/14, 244/16, 257/10
 ç.+lerni 161/17
 ç.+ni 076/04, 077/13, 113/02, 121/05, 151/01, 165/12, 176/18, 191/19,
 244/17, 257/15, 260/15
 ç.+niğ 126/12, 135/03, 143/08, 195/05
 ç.+tin 171/12

Çerkes Özel ad.

Ç. 038/20, 041/21, 110/10, 209/10, 239/03, 240/03

Ç.+din 133/03

Ç.+ni 133/03

Çerkes Hân Özel ad.

Ç. 043/06

çeşm (< Far. *çaşm*) göz.

ç. 115/09

çeşme (< Far. *çaşma*) çeşme, pınar.

ç. 125/02

ç.+de 115/08, 125/02

çeşme-yi hayât hayat çeşmesi.

ç.-yi h.+dur 182/19

Çeşme Kêçit Özel ad.

Ç. 115/21

çeşme-sâr (< Far. *çaşm-sâr*) kaynak.

ç. 115/07

çeşm-zahm (< Far. *çaşm-zahm*) nazar değme.

ç.+ı 250/04

çetr (< Far. *çatr*) şemsiye (özellikle saltanatın işareti olarak), gölgelik.

ç. 118/09, 207/02, 208/15

çevgân (< Far. *çavgân*) cirit oyununda atlıların birbirine attıkları değnek.

ç.+ı 253/15

çevgân-bâzlık (< Far. *çavgân-bâz* ve Tü.+lık) çevgan ile oyun oynayanların yaptığı iş, meslek.

ç. 204/07

çevrül- (< ET (MK) *çevir-(ü)l-*) çevrilmek, dönmek.

ç.-ür 095/21

çevür- (< ET (MK) *çevür-*) çevirmek, döndermek.

ç.-di 140/18

çığ- (< ET *taşık-*) çıkmak. (krş. *çık-*)

ç.-alma 082/07

ç.-ar 125/19, 127/04, 151/17

ç.-ar bol-sa 014/21

ç.-a al-maslar 083/08

ç.-dı 035/17, 085/03, 098/07, 105/05, 108/02, 112/18, 113/18, 118/12, 121/16, 140/01, 143/13, 146/20, 150/15, 177/21, 249/10

ç.-dılar 021/21, 078/15, 098/06, 099/19, 133/08, 164/18, 164/19, 165/13

ç.-dım 123/14

ç.-ıp 014/09, 014/10, 015/01, 021/09, 021/16, 022/09, 023/04, 023/14, 023/15, 024/02, 024/08, 025/12, 026/08, 027/18, 042/10, 057/15, 057/16, 057/19, 058/08, 058/16, 060/09, 067/10, 069/14, 071/17, 072/16, 077/01, 077/04, 077/05, 077/07, 077/09, 078/13, 079/11, 084/16, 084/20, 085/02, 085/03, 086/19, 088/18, 090/14, 090/21, 093/20, 094/21, 095/10, 097/21, 098/13, 099/11, 099/13, 100/15, 101/07, 101/11, 101/14, 101/19, 103/14, 108/09, 112/03, 115/06, 115/14, 118/07, 119/17, 120/18, 120/19, 122/06, 125/06, 125/12, 128/01, 128/02, 128/21, 129/05, 129/06, 132/21, 133/21, 134/13, 134/20, 136/02, 139/13, 140/06, 140/17, 142/10, 145/09, 146/18, 149/05, 149/08, 150/21, 152/15, 152/21, 154/17, 163/13, 164/04, 164/19, 165/01, 167/07, 174/14, 174/16, 175/05, 176/13, 182/17, 184/15, 185/11, 188/09, 188/19, 190/10, 190/17, 191/18, 191/21, 195/18, 196/15, 200/14, 203/02, 203/03, 215/08, 234/12, 241/20, 242/06, 244/06, 246/03, 249/04, 249/05, 249/17, 250/14, 251/08, 251/18, 251/20, 252/09, 252/17, 252/18, 254/03, 257/10

ç.-ıp-tur-ur 127/05

ç.-ıp èr-di 078/13, 102/01

ç.-ıp èr-diler 139/19

ç.-madı 096/09

ç.-mağay 149/10

ç.-masa 098/09

çıgar- (< ET (MK) *çık-ar-*) çıkarmak. (krş. *çıkar-*)

ç.-dı 070/14, 214/09

ç.-dılar 025/10, 090/15, 092/15, 102/04, 130/14, 176/12

ç.-ğay 186/14

ç.-ğaylar 057/13

ç.-ğıl 057/13

ç.-ıp 002/21, 023/13, 046/02, 052/18, 055/06, 057/11, 058/05, 058/13, 060/18, 066/01, 089/07, 105/20, 111/08, 118/01, 131/04, 135/14, 140/15, 152/05, 182/01, 204/07, 213/03, 220/05, 220/06, 220/14, 244/05

ç.-ur 065/15

ç.-urlar 147/14

ç.-ur èr-di 016/16

Çığatay Hân Özel ad.

Ç. 056/18

çık- (< ET *taşık-*) çıkmak. (krş. *çığ-*)

ç.-a al-mağay 166/08

ç.-ardın 139/20

ç.-arını 077/06

ç.-dım 220/19

ç.-ıp 160/05, 162/01, 162/06, 163/04, 163/10, 166/18, 169/13, 193/04, 200/15, 210/07, 211/19, 212/02, 222/08, 222/19, 223/13, 223/20, 224/02, 225/03, 228/05, 228/16, 228/21, 229/02, 231/07, 234/10, 234/13, 234/18, 242/11, 242/18, 257/11, 258/01, 259/03

ç.-ıptur 195/17

ç.-kaylar 174/14, 174/15
ç.-kıl 090/20
ç.-madı 089/16, 128/16, 168/18
ç.-mas 128/10
ç.-may 259/23
ç.-sa 035/11
ç.-sunlar 027/17, 098/11, 233/21
ç.-tı 175/12, 179/10, 179/17
ç.-tılar 077/08, 169/15, 176/01, 179/09

çıkār- (< ET (MK) *çık-ar-*) çıkarmak. (krş. *çığar-*)
ç.-dı 084/17, 096/20, 108/10, 128/20, 195/13
ç.-dılar 023/14, 032/12, 169/16, 178/21
ç.-ıp 131/02, 160/12, 167/03, 186/15, 188/02, 207/09, 223/19, 229/17, 232/02
ç.-ıp èr-diler 168/01
ç.-ur 064/12, 159/13
ç.-ur-siz 251/17

çın (< Çin. *chên*) doğru, gerçek.
ç.+dur 015/01

Çınarān Özel ad.
Ç.+da 236/07

Çınarān Mevzi' Özel ad.
Ç.+de 225/03, 236/09

Çınas Özel ad.
Ç. 073/15, 138/07

Çıtağī Özel ad.
Ç.+ler 177/13, 182/16

çi (< Far. *çi*) ne?
ç. 001/18, 037/09, 066/02, 102/16, 104/08, 118/14, 123/05, 145/02, 239/02, 253/19

Çiçektu Özel ad.
Ç.+ğa 193/14

Çigdelik Özel ad.
Ç.+de 076/07, 097/16, 201/17
Ç.+ke 073/02

Çigil Özel ad.
Ç. 011/10

çimen (< Far. *çaman*) çimen.
ç. 138/14
ç.+de 251/03

ç.+ide 195/12
ç.+idin 178/07
ç.+ini 010/08

Çimikent Özel ad.
Ç.+de 080/15

Çimtay Özel ad.
Ç. 036/08

Çin Özel ad.
Ç. 011/08
Ç.+ni 011/12

Çingiz Özel ad. (krş. *Çingiz Hān*)
Ç. 034/15

Çingiz Hān Özel ad. Moğol İmparatorluğunun kurucusu.
Ç. 002/19, 003/11, 003/12, 003/14, 014/05, 014/10, 015/07, 015/08, 015/09,
015/14, 016/03, 016/13, 016/17, 016/21, 017/02, 017/06, 017/09, 018/06,
018/08, 018/09, 018/10, 019/13, 020/09, 020/11, 020/13, 020/20, 021/05,
021/11, 021/15, 021/18, 022/21, 023/09, 023/20, 024/20, 025/02, 025/07,
025/12, 025/19, 026/16, 027/05, 027/15, 028/01, 029/03, 029/07, 029/09,
030/18, 030/21, 031/04, 031/10, 031/14, 031/18, 032/06, 032/09, 032/14,
033/04, 033/11, 033/12, 033/16, 033/20, 034/02, 034/13, 034/17, 034/18,
035/01, 035/02, 035/07, 035/14, 036/01, 036/05, 036/07, 036/08, 036/12,
036/13, 036/16, 037/04, 037/06, 037/07, 039/14, 041/16, 042/20, 043/13,
056/13, 056/14, 056/16, 061/15, 062/19, 063/07, 063/10, 142/14, 194/15,
239/20
Ç.+dın 041/19, 239/20
Ç.+ğa 016/08, 018/13, 019/21, 021/07, 022/16, 031/06, 033/18, 034/16,
186/04
Ç.+nı 023/08, 035/19, 037/03
Ç.+nı 010/07, 017/06, 017/19, 020/06, 021/10, 023/09, 023/18, 027/11,
031/03, 032/13, 033/02, 034/16, 034/19, 035/02, 035/15, 036/03

çiraylık (< Mo. *çiray* (Lessing, 191a) ve Tü. *+lik*) yüzlü, çehreli.
ç.+dürler 011/03

çire (< Far. *çīra*) cesur.
ç. 101/13

Çiyaçu Özel ad.
Ç. 127/10

Çolpan Melik Ağa Özel ad.
Ç. 150/04

çom- (< ET (Uyg) *çom-*) batmak, dalmak.
ç.-dı 179/13

ç.-up 178/19

çomak (< ET (MK) *çomak*) çomak, değnek.
ç. 175/09, 207/09

çomur- (< *çom-ur-*) batırmak.
ç.-dılar 179/03

çopānsız (< Far. *çopān* ve Tü. +sız) çobansız.
ç. 026/08

Çökelek Özel ad.
Ç. 108/13, 108/21
Ç.+de 107/21

çöl (< Mo. *çöl*) çöl (Lessing, 201b).
ç. 069/15, 144/08, 252/09, 254/03
ç.+de 080/08
ç.+din 078/12
ç.+ge 070/16
ç.+ğa 070/17, 070/21

Çöl-i Celālī Özel ad.
Ç.+ğa 142/17

Çölistān Özel ad.
Ç.+dın 157/11

çū (< Far. *çū*, *çu*) için.
ç. 192/20

Çuğam Barulas Özel ad.
Ç. 069/20

çuğur (< CC *çugur*) çukur.
ç. 148/10, 148/20
ç.+da 061/17
ç.+largā 103/15

Çulat Özel ad.
Ç. 130/17

Çungdu Özel ad.
Ç. 040/16, 041/02

Çūpān Özel ad.
Ç.+nıj 006/21

Çūpān Bēg Özel ad.
Ç.+ni 007/01

Çüpānī Özel ad.

Ç.+ler 054/15, 056/05
Ç.+lerdin 053/18
Ç.+lerğa 054/05
Ç.+lerni 055/16
Ç.+lerniñ 055/15

Çurķumraķ Özel ad.

Ç. 133/16

çü (< Far. *çū*, *çu*) -diği zaman; gibi; madem ki, için.

ç. 009/16, 009/17, 009/18, 010/04, 021/17, 027/14, 033/05, 033/08,
034/02, 036/19, 037/17, 037/18, 037/19, 037/21, 063/15, 065/15, 085/09,
086/14, 086/18, 086/20, 087/02, 092/01, 118/16, 118/18, 118/20, 122/15,
128/06, 129/14, 172/20, 177/21, 179/01, 198/15, 219/02, 221/07, 234/09,
238/07, 239/01, 239/03, 239/06, 239/07, 239/10, 247/21, 248/16, 249/12,
250/10, 254/21, 256/03, 259/13, 262/14

çüçük (<< ET *süçig* < AT **süçig*) tatlı.

ç. 130/01, 235/06

çühre (< Far. *çuhra*) delikanlı, genç kişi.

ç.+leri 199/13

çün (< Far. *çün*, *çon*) ne zamanki, -diği zaman, madem ki, çünkü.

ç. 001/05, 001/06, 001/15, 002/01, 002/03, 002/04, 002/08, 002/11, 002/19,
003/01, 003/04, 003/12, 003/14, 003/16, 003/18, 003/21, 004/02, 004/12,
005/02, 005/12, 005/14, 005/16, 005/18, 006/01, 006/02, 007/02, 007/03,
007/11, 008/05, 008/07, 008/09, 008/16, 008/17, 009/01, 009/14, 010/09,
010/13, 010/14, 010/16, 010/17, 011/20, 011/21, 012/06, 012/07, 012/13,
013/02, 013/03, 013/08, 013/12, 013/14, 013/18, 014/02, 014/06, 014/17,
015/14, 015/16, 015/17, 016/01, 016/09, 016/13, 017/03, 018/06, 018/09,
018/12, 018/19, 019/01, 019/04, 019/08, 020/04, 020/09, 020/12, 021/01,
021/03, 021/09, 021/11, 021/12, 021/14, 021/15, 021/17, 021/20, 022/02,
022/03, 022/09, 022/14, 022/16, 022/21, 023/01, 023/03, 023/08, 023/09,
023/17, 024/15, 024/18, 024/19, 025/02, 025/03, 025/05, 025/19, 026/02,
026/05, 026/08, 026/12, 026/13, 026/14, 027/02, 027/03, 027/06, 027/10,
027/17, 027/18, 028/01, 028/03, 028/04, 028/07, 028/09, 028/10, 028/12,
029/04, 029/07, 029/12, 029/13, 029/14, 029/15, 030/05, 030/06, 030/09,
030/10, 030/15, 031/04, 031/06, 031/10, 031/11, 031/14, 031/15, 031/20,
031/21, 032/02, 032/05, 032/11, 032/18, 033/01, 033/02, 033/05, 033/07,
033/12, 033/14, 033/15, 034/04, 034/10, 034/11, 034/15, 034/16, 034/20,
035/02, 035/11, 035/16, 035/18, 036/01, 036/05, 036/11, 037/11, 038/07,
038/17, 038/21, 039/01, 039/03, 039/04, 039/07, 039/10, 039/13, 039/14,
039/16, 039/20, 039/21, 040/01, 040/03, 040/14, 040/16, 041/08, 041/10,
041/13, 041/14, 041/15, 042/04, 042/05, 042/08, 042/12, 042/18, 042/21,
043/03, 043/04, 043/05, 043/18, 043/20, 044/03, 044/05, 044/10, 044/19,
044/20, 045/01, 045/10, 045/15, 045/19, 046/01, 046/02, 046/12, 046/17,
046/20, 047/01, 047/08, 048/01, 048/04, 048/05, 048/11, 048/13, 048/16,

048/18, 048/19, 048/20, 049/02, 049/13, 049/20, 050/01, 050/08, 050/21,
051/09, 051/16, 051/20, 052/01, 052/17, 052/19, 053/02, 053/09, 053/10,
053/11, 053/16, 053/21, 054/01, 054/06, 054/10, 054/11, 054/16, 054/17,
055/09, 055/11, 055/16, 055/21, 056/01, 056/03, 056/04, 056/06, 056/07,
056/08, 056/13, 057/06, 057/11, 057/12, 057/14, 057/15, 057/18, 057/20,
057/21, 058/11, 058/13, 059/01, 059/02, 059/03, 059/04, 059/06, 059/08,
059/10, 059/11, 059/14, 059/16, 059/17, 060/06, 060/07, 060/08, 060/09,
060/10, 060/12, 060/19, 060/21, 061/06, 061/07, 061/11, 062/02, 062/04,
062/10, 063/03, 063/05, 063/17, 065/08, 065/11, 065/14, 065/16, 066/16,
066/19, 067/03, 067/06, 067/12, 067/17, 068/01, 068/07, 068/10, 068/12,
068/19, 069/04, 069/05, 069/06, 069/18, 070/03, 070/05, 070/08, 070/18,
071/08, 071/09, 071/11, 072/01, 072/03, 072/07, 072/16, 072/17, 073/10,
073/12, 073/14, 073/16, 073/20, 074/02, 074/08, 074/13, 074/15, 074/17,
074/19, 075/02, 075/03, 075/10, 075/19, 076/08, 076/10, 076/11, 076/12,
076/13, 076/16, 077/05, 077/11, 077/12, 078/06, 078/07, 078/13, 078/15,
078/17, 079/12, 079/13, 079/20, 080/08, 080/12, 080/15, 080/17, 081/03,
081/05, 081/12, 081/17, 081/19, 082/07, 082/08, 082/13, 082/15, 083/03,
083/09, 083/13, 083/16, 083/18, 083/21, 084/07, 084/08, 084/11, 084/12,
085/02, 085/03, 085/05, 085/21, 086/19, 087/02, 087/13, 087/20, 088/03,
088/04, 088/06, 088/07, 088/08, 088/11, 088/12, 088/14, 089/01, 089/04,
089/07, 089/09, 089/11, 089/12, 089/13, 089/16, 089/17, 089/20, 090/01,
090/06, 090/09, 090/12, 090/17, 090/18, 091/07, 091/11, 091/13, 092/08,
092/19, 092/21, 093/06, 093/15, 094/03, 094/11, 094/16, 094/18, 095/04,
096/06, 096/13, 097/01, 097/13, 097/16, 097/17, 097/19, 097/20, 098/02,
098/10, 098/13, 098/16, 098/17, 099/01, 099/09, 099/11, 099/15, 099/18,
099/19, 100/03, 100/08, 100/09, 100/13, 100/16, 100/20, 101/01, 101/08,
101/09, 101/13, 102/02, 102/09, 102/14, 102/16, 102/19, 103/01, 103/02,
103/10, 103/15, 103/20, 104/10, 104/16, 104/19, 104/20, 105/03, 105/05,
105/08, 105/11, 105/15, 105/17, 106/01, 106/08, 106/11, 106/20, 107/01,
107/02, 107/04, 107/05, 107/08, 107/10, 107/17, 108/04, 108/09, 108/13,
108/17, 108/20, 109/04, 109/05, 110/02, 110/06, 110/20, 111/02, 111/03,
111/04, 111/05, 111/12, 111/14, 111/15, 112/01, 112/02, 112/03, 112/07,
113/19, 114/09, 114/13, 114/17, 114/19, 115/02, 115/03, 115/09, 115/21,
116/13, 116/20, 116/21, 118/08, 118/21, 119/07, 119/11, 119/19, 120/05,
120/09, 120/14, 120/21, 121/03, 121/21, 122/03, 122/16, 122/18, 122/20,
123/06, 123/07, 123/09, 123/10, 123/16, 124/08, 124/16, 124/17, 124/20,
125/05, 125/07, 125/17, 125/20, 126/06, 126/12, 126/13, 126/19, 127/04,
127/08, 127/17, 127/20, 128/04, 128/12, 128/15, 128/20, 129/02, 129/08,
129/15, 129/16, 129/18, 130/15, 130/16, 130/19, 131/09, 132/11, 133/03,
133/13, 134/08, 134/19, 135/13, 135/17, 136/04, 136/07, 136/10, 136/11,
137/02, 137/03, 137/08, 137/20, 139/08, 139/12, 139/13, 140/08, 140/10,
140/11, 140/15, 141/02, 141/03, 142/01, 142/02, 142/05, 142/06, 142/08,
142/17, 142/19, 143/04, 143/08, 143/10, 143/16, 143/20, 143/21, 144/02,
144/04, 144/10, 144/11, 144/21, 145/06, 145/14, 146/07, 147/16, 147/19,
148/01, 148/03, 148/05, 148/07, 148/19, 149/05, 149/06, 149/08, 150/03,
150/14, 151/01, 151/11, 151/12, 151/19, 152/01, 152/07, 152/08, 152/10,
152/16, 152/20, 153/05, 153/08, 153/16, 154/06, 154/07, 154/09, 154/11,
154/19, 155/01, 155/09, 155/11, 155/15, 155/20, 155/21, 156/15, 156/17,
156/18, 157/01, 157/06, 157/09, 157/12, 157/16, 157/20, 158/07, 158/08,
158/15, 159/05, 159/06, 159/10, 159/14, 159/16, 159/19, 159/20, 160/10,

160/13, 160/18, 160/21, 161/01, 161/03, 161/05, 161/07, 161/10, 162/04,
162/06, 162/15, 162/20, 162/21, 164/03, 164/10, 164/13, 164/14, 166/03,
166/07, 166/21, 167/09, 167/14, 167/16, 167/18, 168/03, 168/04, 168/10,
168/21, 169/01, 169/03, 169/16, 169/19, 170/02, 170/07, 170/08, 170/15,
171/08, 171/11, 171/17, 172/04, 172/05, 172/11, 172/16, 172/17, 173/01,
173/03, 173/09, 173/17, 173/21, 174/18, 175/02, 175/03, 175/05, 175/08,
175/14, 176/01, 176/04, 176/10, 178/16, 179/03, 179/13, 179/16, 179/17,
180/01, 180/11, 180/15, 181/01, 182/17, 183/06, 183/14, 184/16, 184/21,
185/05, 185/06, 185/09, 185/16, 186/04, 186/05, 186/08, 186/11, 186/14,
186/16, 186/19, 186/21, 187/02, 187/13, 187/14, 187/18, 188/05, 188/12,
188/13, 188/20, 189/01, 189/11, 191/11, 191/16, 191/17, 191/19, 193/09,
193/10, 193/14, 194/04, 194/15, 194/16, 195/05, 195/21, 196/11, 196/17,
197/01, 197/13, 197/18, 198/04, 198/08, 198/09, 198/20, 199/11, 199/18,
200/02, 201/13, 201/14, 201/20, 202/01, 202/02, 202/06, 202/14, 202/16,
203/07, 203/10, 203/13, 203/15, 203/19, 204/01, 204/03, 204/06, 204/12,
204/21, 205/03, 205/04, 206/02, 206/06, 206/15, 206/18, 207/01, 207/08,
207/16, 207/18, 208/05, 208/11, 208/17, 209/01, 209/03, 209/08, 209/17,
209/18, 209/19, 210/01, 210/09, 210/10, 210/14, 210/15, 210/21, 211/02,
211/06, 211/09, 211/13, 211/18, 211/19, 211/21, 212/01, 212/10, 212/11,
212/19, 212/20, 212/21, 213/01, 213/21, 214/03, 214/06, 214/08, 214/12,
214/13, 214/18, 214/19, 215/03, 215/05, 215/09, 215/12, 216/01, 216/02,
216/20, 217/04, 217/05, 217/11, 217/13, 217/15, 217/19, 218/01, 218/18,
219/03, 219/07, 219/09, 219/10, 219/19, 220/04, 220/08, 220/19, 221/01,
221/03, 221/15, 221/16, 222/06, 222/07, 222/14, 222/20, 223/03, 223/05,
223/09, 224/03, 224/13, 224/16, 224/21, 225/09, 225/10, 225/11, 225/13,
225/14, 225/20, 225/21, 226/03, 226/04, 226/07, 226/09, 226/13, 226/15,
227/07, 227/16, 227/19, 227/20, 228/01, 228/03, 228/12, 229/02, 229/20,
230/09, 230/19, 231/04, 231/08, 231/11, 231/12, 231/16, 231/20, 232/06,
232/07, 232/15, 232/18, 232/19, 232/20, 233/02, 233/05, 233/06, 233/09,
233/11, 234/11, 234/16, 234/17, 234/18, 235/09, 236/04, 236/05, 236/07,
236/11, 236/15, 236/18, 237/02, 238/02, 238/13, 239/20, 240/05, 240/08,
240/09, 240/10, 240/11, 240/12, 240/13, 240/18, 240/20, 240/21, 241/06,
241/16, 242/01, 242/04, 242/06, 242/07, 242/13, 243/02, 243/09, 243/11,
243/14, 243/16, 244/02, 244/09, 244/18, 245/08, 245/12, 245/16, 245/21,
246/01, 246/04, 246/05, 246/08, 246/12, 246/16, 246/20, 247/02, 247/04,
247/08, 247/12, 247/17, 247/21, 248/02, 248/17, 248/21, 249/04, 249/05,
249/07, 249/15, 249/16, 249/20, 250/03, 250/04, 250/06, 250/11, 250/12,
250/17, 250/18, 250/20, 251/07, 251/08, 251/11, 251/16, 251/19, 252/01,
252/05, 252/06, 252/07, 252/08, 252/11, 252/14, 252/15, 253/01, 253/11,
253/12, 253/16, 253/19, 253/21, 254/02, 254/12, 254/14, 254/15, 254/19,
255/02, 255/03, 255/07, 255/14, 255/17, 255/19, 256/11, 256/16, 256/21,
257/01, 257/04, 257/10, 257/22, 258/02, 258/06, 258/10, 259/02, 259/05,
259/06, 259/11, 259/15, 259/19, 260/06, 260/07, 260/18, 261/02, 261/12,
261/18, 261/20, 261/23, 262/04

çüst (< Far. *çust*) çabuk hareket eden, çevik.

c. 038/02

D/D/D

dād (< Far. *dād*) adalet, doğruluk; ihsan.

d. 061/18, 062/03, 094/04, 198/19, 238/07, 256/16

d.+ıga 189/20

d.+ımı 108/10, 119/11, 137/02, 222/09, 256/06

d.+nı 260/10

dād-ger (< Far. *dādgār*) âdil.

d. 213/15

dād-güsterlik (< Far. *dād-gustar* ve Tü. +lık) âdillik.

d.+nı 050/03

dād-ḥ'āh (< Far. *dād-ḥ'āh*) adalet isteyen (kimse).

d.+lar 214/14

dāfi' (< Ar. *dāfi'*) defeden.

d.+i 260/20

dāğ (< Far. *dāğ*) yara **mec.** iç sıkıntısı.

d. 233/01

dağdağa (< Ar. *dağdağa'*) gürültü, patırtı; beyhude telaş ve ızdırap.

d. 083/06, 083/07, 147/14, 188/18

d.+dadurlar 147/17

d.+sı 173/14

dağdağa kıl- beyhude telaş ve ızdırap yapmak.

d. k.-a al-ma 180/09

dağdağasız (< Ar. *dağdağa'* ve Tü. +sız) gürültü, patırtı olmaksızın.

d. 005/08, 006/08, 008/13, 163/05, 234/16, 248/19

dağı (< ET (Uyg.) *tağı*) dahi, de.

d. 002/02, 002/07, 002/19, 010/14, 011/05, 012/14, 012/20, 017/17, 018/04, 018/08, 020/18, 023/06, 028/19, 029/04, 030/19, 031/08, 034/17, 035/07, 041/14, 046/08, 052/13, 058/04, 059/02, 059/13, 065/01, 070/17, 083/06, 101/04, 131/19, 132/03, 141/04, 150/07, 161/01, 178/09, 183/21, 214/06

dāhil (< Ar. *dāhil*) dahil, içinde.

d.+dür 174/01

dāhil bol- içine girmek.

d. b.-dı 049/04, 186/08

dāhil kıl- içine almak.

d. k.-dı 061/12

dahl (< Ar. *dahl*) girme.

dahl kıl- girmek.

d. k.-ıp 008/02, 248/07
d. k.-maklık 255/10
d. k.-masun 170/12

dāimü'l-evkāt (< Ar. *dā'im*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *avkāt*) her vakit.
d. 068/02

dā'īye (< Ar. *dā'iyā'*) arzu, hırs; niyet.
d. 101/02
d.+si 154/06
d.+sini 081/13

dā'īye kıl- niyet etmek.
d. k.-dı 112/15, 172/05

daḳāyık (< Ar. *daḳīka'*'ın çoğulu *daḳā'ik*) anlaşılması güç olan ve dikkat gerektiren ince şeyler.
d. 130/02

daḳīka (< Ar. *daḳīka'*) çok kısa bir zaman parçası, ân.
d. 025/09, 027/08, 030/13, 034/09, 105/09, 113/10, 237/07, 247/05
+dın hēç daḳīka nā-mer'ī kıyma- : bir an bile vazgeçmemek.

ḍalālet (< Far. < Ar. *ḍalāla'*) sapkınlık, yoldan çıkma.
ḍ. 049/07, 066/14, 259/09
ḍ.+te 181/20

ḍalālet kıl- yoldan çıkmak.
ḍ. k.-ur 009/12

ḍālle (< Ar. *ḍālla'*) âvare, şaşkın, amaçsız kalmış.
ḍ.+ni 258/19

dām (< Far. *dām*) tuzak.
d. 250/01

Damgān Özel ad. (krş. *Dāmḡān*)
D. 103/16, 192/03
D.+dın 225/02
D.+ḡa 230/16
D.+nı 108/19

Dāmḡān Özel ad. (krş. *Dāmḡān*)
D.+ḡa 030/08, 192/01
D.+nı 045/19

dānā (< Far. *dānā*) bilen, bilici.
d. 066/05, 245/20

dāne (< Far. *dāna*) tane.

d. 096/16

Dāne H'āce Özel ad.

D. 185/03, 185/15

D.+din 168/06

Dāne Muḥammed Özel ad.

D. 251/11

dāng (< Far. *dānug*, *dāng*) bir dirhem'in altıda biri.

d.+i 152/02

dū dāng bir dirhem'in üçte biri.

d. d. 155/14

dāniş (< Far. *dāniş*) ilim, irfan.

d. 085/18, 147/15

dāniş-āmūz (< Far. *dāniş-āmoz*) hikmet öğretmek.

d. 213/15

dāniş-mend (< Far. *dānişmand*) âlim.

d.+ni 019/07

Dānişmend Özel ad.

D. 005/10, 005/12, 005/13, 005/14, 005/15, 005/16, 005/18

Dānişmend Bahādur Özel ad.

D. 005/07

Dānişmendçe Hān Özel ad.

D. 063/02

Dānişmendçe Oğlan Özel ad.

D.+nı 067/06

Dānişmend Hācib Özel ad.

D.+ni 023/10

dār (I) (< Ar. *dār*) önüne geldiğini kelimeler "yer, mahal" anlamı katarak çeşitli birleşik kelimeler yapar.

dār-ı dünyā dünya, yeryüzü.

d.-ı d.+nı 036/06

dār (II) (< Far. *dār*) dar ağacı.

d. 155/19, 215/02

d.+ğa 155/17, 155/21

dār (III) (< Far. *dār*) kavga, savaş.

dār ü gīr savaş, kavga.

d. ü g.+ide 188/08

đarb (< Ar. *đarb*) vurma, darbe.

đ.+ı 160/12, 161/17, 162/11, 232/13

đ.+ıdın 193/06, 253/15

daruğa (< Mo. *daruğa*) bekçibaşı, sübaşı (Lessing, 234a).

d. 018/04, 030/11, 031/17, 087/07, 090/09, 093/10, 099/02, 121/20, 133/19, 144/07, 146/01, 170/11, 221/21, 223/17

d.+lar 033/06, 057/08, 057/14, 100/13, 190/02, 233/12

d.+largā 057/12

d.+ları 072/20, 121/18

d.+larını 143/19

d.+nı 030/14

d.+sı 207/10

daruğalığ (< Mo. *daruğa* ve Tü. +*lığ*) sübaşılık.

d.+ını 099/21

daruğalık (< Mo. *daruğa* ve Tü. +*lık*) sübaşılık.

d. 144/03

dāru's-salṭana (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *salṭana'*) saltanat yeri.

d. 003/10, 198/04, 213/14, 217/14, 223/06, 229/20, 230/07, 236/14, 246/12, 247/18, 255/07, 258/01

d.+dın 260/03

d.+ğa 088/07, 215/09, 216/03

dāru's-salṭanat (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *salṭana'*) saltanat yeri.

d. 005/07, 005/18, 006/11, 006/13, 007/12, 067/18, 136/17, 153/02, 215/08, 219/17, 255/08, 255/11

d.+ıdın 258/13

d.+ka 214/01

dāru's-selām (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *salām*) Cennet; Bağdat'ın eski adı.

d. 085/20

d.+ğa 129/19

dārü'd-đarb (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *đarb*) madenî para basma yeri.

d.+dın 167/15

dārü'l-bevār (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *bavār* "yok olma, ölme, mahvolma") cehennem.

d.+ğa 105/07, 133/03, 152/21

dārü'l-ḥilāfe (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *ḥilāfa'*) hilafet merkezi.

d.+ğa 044/09

dārü'l-ķarār (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *ķarār*) kıyametten sonra kalınacak yer.
d.+ġa 198/07

dārü'l-mülk (< Ar. *dār*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *mulk*) başşehir, başkent.
d. 187/09

dāsītān (< Far. *dāstān*) destan. (krş. *dāstān*)
d. 037/17

dāstān (< Far. *dāstān*) destan, hikaye. (krş. *dāsītān*)
d. 037/13, 239/15, 239/17
d.+dur 192/15
d.+ġa 250/09
d.+ı 034/04
d.+nı 239/13

da'vā (< Ar. *da'vā*) dava, iddia.
d. 065/16
d.+sı 199/12
d.+sını 027/12

da'vā kıl- iddiada bulunmak; şikayet etmek.
d. ķ.-dı 057/05
d. ķ.-ıp 208/21
d. ķ.-ur 127/01

da'vet (< Far. < Ar. *da'va'*) davet.

da'vet kıl- çağırmaq.
d. ķ.-ġay 212/18
d. ķ.-ıp 012/12, 012/19, 056/03

Dāvūd Özel ad.
D. 177/18

Dāvud Bēg Özel ad.
D. 073/10

Dāvud Duġlat Özel ad.
D. 076/19, 086/02

Dāvūd-ı Şofî Özel ad.
D. 131/07

Dāvud Şāh H'āce Özel ad.
D. 074/12

dāvū marđākum bi's-şadaķa Hadis: "Hastalarınızı sadakayla (sadaka vererek) iyileştiriniz."

d. 120/04

dāye (< Far. *dāya*) dadı, süt annesi.

d.+ler 012/11

dāyim (< Ar. *dā'im*) devamlı, sürekli.

d. 041/18, 048/09, 051/08, 056/19, 124/09, 155/15, 159/06, 172/11, 183/04,
192/09, 198/06, 212/03, 218/04, 223/08, 223/09, 261/18, 262/05

dāyimü'l-evkāt (< Ar. *dā'im* harf-i tarif *el-* ve Ar. *avkāt*)

d. 015/20

dāyire (< Ar. *dā'ira*) çember.

d. 026/12

dê- (< ET *tê-*) demek, söylemek.

d. 198/14, 239/16

d.-di 005/20, 006/10, 008/07, 009/02, 010/10, 012/09, 012/13, 014/19,
016/20, 019/09, 020/13, 020/16, 021/04, 022/12, 024/07, 024/08, 024/18,
027/06, 029/09, 031/12, 032/07, 033/13, 035/03, 035/10, 035/11, 036/14,
037/03, 037/04, 037/05, 037/09, 039/17, 042/08, 045/16, 048/13, 050/17,
052/04, 054/03, 054/06, 054/08, 054/12, 055/01, 055/06, 055/09, 055/10,
055/12, 055/14, 055/17, 055/21, 057/12, 057/21, 058/03, 060/07, 061/03,
061/18, 064/21, 071/08, 071/20, 074/12, 075/07, 076/10, 077/06, 078/11,
079/16, 079/17, 080/01, 080/17, 080/18, 081/04, 081/13, 081/15, 082/17,
082/19, 083/02, 083/08, 083/17, 083/20, 084/09, 084/20, 085/05, 087/18,
088/02, 088/03, 089/04, 089/18, 090/10, 090/11, 090/19, 095/03, 096/08,
096/09, 098/09, 098/14, 101/20, 108/03, 109/09, 111/17, 112/02, 112/04,
114/12, 114/20, 115/18, 115/21, 116/01, 116/02, 116/07, 116/13, 117/13,
117/17, 118/08, 120/09, 120/20, 123/17, 127/07, 128/07, 128/08, 128/10,
128/13, 128/18, 129/05, 130/11, 134/15, 138/18, 140/17, 141/15, 141/17,
142/16, 151/11, 155/03, 155/20, 157/17, 158/02, 159/03, 159/05, 159/12,
161/16, 164/12, 164/21, 165/20, 167/17, 170/08, 172/11, 172/18, 173/10,
173/11, 173/15, 173/21, 174/02, 174/20, 174/21, 175/13, 179/20, 180/10,
180/11, 180/18, 182/05, 185/02, 185/03, 185/16, 185/19, 190/02, 192/12,
195/04, 195/21, 197/06, 198/10, 198/21, 200/08, 200/09, 202/01, 202/15,
204/17, 205/04, 205/11, 206/09, 207/08, 208/04, 208/09, 209/01, 209/20,
210/16, 210/19, 210/20, 211/01, 214/05, 214/16, 216/19, 218/07, 218/10,
219/16, 220/15, 220/19, 220/20, 221/02, 221/14, 223/12, 228/05, 229/03,
230/04, 232/07, 233/15, 234/03, 234/05, 234/15, 235/12, 238/04, 239/11,
240/13, 242/08, 242/09, 246/10, 246/14, 247/11, 251/16, 253/03, 255/10,
258/17, 259/23, 260/08, 260/19, 262/14

d.-diler 011/17, 012/11, 013/02, 014/18, 016/21, 020/02, 020/16, 023/02,
024/01, 025/10, 034/06, 035/05, 036/13, 036/16, 036/20, 036/21, 038/13,
038/18, 041/06, 042/03, 045/02, 045/15, 047/02, 048/13, 055/07, 056/08,
058/12, 061/07, 071/19, 075/14, 076/02, 076/04, 076/13, 079/07, 080/21,
081/03, 081/08, 083/05, 095/02, 095/21, 111/17, 123/08, 147/17, 149/02,
150/15, 150/19, 156/19, 157/13, 161/19, 161/20, 162/02, 164/16, 172/07,
172/16, 172/21, 173/07, 173/08, 175/15, 175/18, 176/06, 195/21, 196/16,

198/05, 202/17, 205/01, 205/07, 210/15, 216/19, 217/21, 219/06, 223/01,
 224/12, 226/20, 228/07, 233/03, 233/14, 248/11, 260/01, 262/15
 d.-dim 218/07
 d.-diñ 218/07
 d.-gen 014/12, 018/07, 042/16, 095/01, 119/10, 130/12, 146/12, 188/01,
 205/12, 211/02, 213/19, 214/14, 236/21, 248/05, 251/11
 d.-gen.ni 158/19
 d.-gendür 035/19, 125/19
 d.-genge 032/20
 d.-genğa 220/15
 d.-genni 022/14, 210/15, 250/11
 d.-gen èr-miş-siz 014/20
 d.-gey 005/09, 060/04
 d.-geyler 036/01, 251/16
 d.-gey-sèn 118/14
 d.-gil 037/03, 054/08, 055/01, 055/20, 174/02
 d.-medi 083/03, 233/02
 d.-medim 218/08
 d.-megey 085/04
 d.-megidin 156/01
 d.-megil 221/13, 239/16
 d.-mekke 024/07
 d.-mektin 221/01
 d.-mes-men 032/07
 d.-ñ 175/03
 d.-ñiz 024/10, 098/09, 175/13, 216/19
 d.-p 005/08, 008/11, 009/02, 012/10, 017/03, 019/09, 024/04, 024/11,
 032/07, 036/12, 039/16, 039/17, 046/06, 051/09, 052/02, 054/08, 058/13,
 068/17, 075/10, 076/01, 076/08, 078/19, 080/07, 081/16, 089/06, 090/01,
 097/02, 105/21, 109/15, 117/07, 119/01, 120/20, 128/19, 132/09, 154/15,
 159/12, 162/09, 164/21, 165/18, 166/05, 166/18, 172/21, 180/01, 188/20,
 189/15, 190/06, 195/02, 195/21, 197/17, 199/20, 200/13, 202/21, 206/21,
 209/02, 214/19, 218/10, 220/03, 222/21, 224/12, 226/06, 227/21, 228/18,
 228/20, 230/12, 231/03, 231/04, 231/08, 233/02, 233/03, 234/07, 235/20,
 245/07, 245/17, 251/01, 251/18, 252/17, 254/07, 254/09, 256/10, 260/19,
 261/02
 d.-pdür 255/15
 d.-ptür 003/07, 004/08, 082/15, 088/01, 106/16, 119/09, 149/18, 197/17,
 214/17, 214/21, 215/19, 216/01, 217/02, 227/02, 227/05
 d.-ptürler 016/06, 017/06, 064/07, 064/12, 064/15, 072/07, 086/13, 088/05,
 153/20, 184/04, 209/14, 213/04, 221/06, 223/15, 227/19
 d.-p-sèn 209/02
 d.-p è-di 034/15
 d.-p èr-di 015/02, 054/18, 123/05, 159/04
 d.-p èr-diler 055/21
 d.-r 073/19, 115/13
 d.-rler 011/01, 011/13, 013/05, 014/01, 015/04, 016/02, 017/13, 018/03,
 024/17, 025/10, 027/12, 035/20, 037/16, 038/09, 041/09, 041/11, 042/20,
 068/11, 092/12, 098/05, 099/21, 104/09, 115/06, 139/18, 146/03, 146/04,

146/06, 147/05, 151/19, 153/17, 160/03, 161/09, 170/03, 173/02, 183/13, 184/08, 192/09, 193/07, 193/08, 196/02, 208/13, 215/01, 223/15, 256/09
d.-rler  r-diler 013/18
d.-r-men 024/09
d.-r  r-di 009/03, 025/21, 036/15, 218/05
d.-r  r-diler 013/18, 018/10
d.-r  r-kend r 214/20
d.-r  r-kend rler 194/15
d.-r  r-mişler 063/06, 144/16
d.-se 024/19, 249/06
d.-se  038/03
d.-se  r-di 017/01
d.-yd r 012/02, 013/02, 095/03, 220/21
d.-yd rler 061/18, 101/11, 173/09
d.-yd r-sen 009/21
d.-yd r  r-diler 145/01

Deb s  K al'ası  zel ad.

D.+ a 242/10, 243/14
D.+nda 243/06

def (< Ar. *daf*) savma, giderme, ortadan kaldırma.

d. 049/08
d.+i 005/03, 013/03, 015/21, 018/01, 018/17, 020/01, 031/05, 031/14, 034/10, 037/08, 043/14, 045/04, 046/07, 046/15, 054/10, 058/15, 059/13, 060/20, 067/04, 075/16, 081/19, 082/01, 084/04, 088/11, 089/03, 094/09, 101/02, 101/04, 102/03, 103/13, 111/03, 111/06, 112/14, 112/16, 114/09, 132/16, 135/10, 154/15, 171/11, 171/14, 191/07, 191/13, 192/07, 203/10, 203/20, 207/10, 210/21, 211/05, 211/06, 211/07, 211/08, 213/05, 217/05, 220/08, 222/18, 224/10, 224/14, 228/13, 228/15, 230/21, 231/11, 237/05, 237/07, 240/20, 243/08, 246/09, 252/14, 255/17
d.+idin 007/16
d.+i a 001/11, 258/14
d.+ini 112/16, 152/05, 242/07, 246/15
d.+ini kıl-ıp 075/02
d.+i kıl-dı 022/08
d.+i kıl-ıp 020/01

def bol- son bulmak, ortadan kaldırmak.

d. b.-dılar 151/03
d. b.-sa 071/08
d. b.-up 081/20
d. b.-ur 038/14

def kıl- uzaklaştırmak, kovmak.

d. k.-ıp 187/12, 247/16
d. k.-sa bolur 260/09

def yin (< Ar. *daf na* 'ın  o ulu *daf * 'in) defineler.

d. 233/09, 260/09

d.+i 087/03
d.+ni 085/10, 104/21, 181/18

defn (< Ar. *dafn*) gömme.

defn kıl- gömmek, defnetmek.
d. k.-dılar 035/20, 044/15, 049/05, 050/01, 062/14, 063/05, 125/17, 230/18, 231/10
d. k.-ıp 046/11, 062/04
d. k.-sunlar 185/03

defter (< Ar. *daftar*) defter.

d.+din 155/15
d.+i 163/03, 194/11

dëginç (< ET *teg-(i)n-ç*, krş. Uyg. *erinç* "erme, ulaşma") değin, kadar.

d. 013/10, 017/16, 018/18, 018/19, 092/03, 113/14, 130/09, 132/16, 135/02, 137/10, 139/02, 144/12, 148/09, 225/19, 240/04, 240/21, 253/01

dehene (< Far. *dahana*) dağ geçidi.

d.+de 138/20

Dehistān Özel ad.

D. 103/06

Dehlī Özel ad.

D. 001/04, 002/04, 144/06, 148/11, 148/14, 149/01, 152/01
D.+de 002/06, 150/14
D.+ğa 001/14, 002/01, 002/06, 110/05
D.+ni 001/10
D.+niñ 001/05, 001/13, 146/08, 149/15, 150/04

dehr (< Ar. *dahr*) zaman, devir.

d. 061/20, 225/06
d.+de 251/04
d.+din 107/12

dehşet (< Far. < Ar. *dahşa'*) dehşet, korku.

d. 179/10, 219/03
d.+din 128/16, 147/17
d.+tin 213/01

dehşetsiz (< Ar. *dahşa'* ve Tü. +*siz*) korkusuz.

d. 148/04

dëk (< ET *teg*) gibi.

d. 001/01, 001/12, 010/03, 014/20, 014/21, 019/15, 021/16, 024/09, 026/08, 026/12, 027/14, 029/01, 032/01, 032/05, 033/12, 034/13, 039/08, 048/08, 050/03, 055/10, 056/08, 058/09, 060/10, 060/13, 060/14, 065/02, 073/17, 073/19, 085/19, 086/14, 092/19, 094/04, 095/06, 112/06, 114/04, 115/06,

115/09, 115/14, 117/14, 118/13, 122/12, 131/02, 131/16, 131/21, 138/05, 143/13, 144/20, 145/15, 148/18, 149/07, 151/16, 157/05, 161/03, 163/02, 168/12, 168/17, 171/05, 172/08, 175/06, 175/10, 178/14, 178/20, 179/01, 179/07, 181/02, 183/13, 186/19, 187/05, 189/02, 191/21, 195/07, 198/05, 203/02, 203/03, 207/07, 207/20, 208/16, 215/13, 215/14, 219/15, 221/07, 221/08, 223/12, 224/17, 225/04, 225/06, 236/10, 236/21, 243/19, 243/21, 249/07, 249/15, 253/13, 254/20, 255/01, 257/15, 258/03, 259/04, 261/12
d.+ke 240/14

Dekne Özel ad.
D. 087/10

delâlet (< Far. < Ar. *dalāla'*) yol gösterme, kılavuzluk.
d.+i 181/21

delâlet kıl- işaret etmek; yönlendirmek.
d. k.-dı 195/21
d. k.-ıp 251/14
d. k.-ur 156/09

delâyl (< Ar. *dalīl*'in çoğulu *dalā'il*) deliller.
d. 078/05, 161/02, 218/07
d.+din 173/14

dellāl (< Ar. *dallāl*) tellal.
d. 256/20
d.+ı 169/18

dem (I) (< Far. *dam*) soluk, nefes

dem al- nefes almak.
d. a.-ur 133/07

dem-i 'İsevī Hz. İsa'nın nefesi.
d.-i 'İ. 195/21

dem (II) (< Far. *dam*) an, vakit.
d. 010/05, 073/18, 118/17, 118/18, 182/13, 196/14, 256/03, 262/13
d.+de 118/16, 223/14
d.+i 239/08

dem (III) (< Far. *dam*) söz, bahis

dem ur- söz etmek, bahsetmek, söylemek.
d. u.-dılar 115/09
d. u.-ar 1001/03
d. u.-ar 1001/03
d. u.-ar 1001/03
d. u.-up 065/20, 068/04, 240/13, 244/20, 248/18
d. u.-madı 121/14
d. u.-mağka 218/19

demān (< Far. *damān*) hiddetli.
d. 254/20

demār (< Far. *damār* < Ar. *damār*) helak, mahv, ölüm.
d. 016/16, 090/15, 105/20, 113/18, 117/21, 130/14, 140/15, 160/12, 178/21

Demāvend Özel ad.
D. 047/14

demī (I) (< Far. *dam* ve Far. *ī*) bir nefes.
d. 086/19

demī (II) (< Far. *dam* ve Far. *ī*) bir an.
d. 239/10, 239/13

denī (< Ar. *danā`a* "soysuz, alçak olmak"tan *danī*) alçak, bayağı.
d. 249/20
d.+ğa 118/19

der (< Far. *dar*) başına geldiği kelimelere *-de, içinde* anlamı katan çekim unsuru.
d. 258/20

der-bend (< Far. *dar-band*) dar geçit.
d.+din 078/09

Derbend Özel ad.
D. 042/19, 123/01, 129/21, 134/09, 252/21
D.+din 034/04, 044/19, 051/13, 105/20, 129/12, 130/09, 134/20, 135/02, 256/17
D.+ğa 030/19
D.+tin 244/14, 253/21

der-bendān (< Far. *dar-band* ve Far. *-ān*) engeller, setler.

der-bendān kıl- mâni olmak, engellemek.
d. k.-ıp 003/04

Derbend-i Āhenīn Özel ad.
D.+ğa 069/05

Derbend-i Taşı Hātūn Özel ad.
D. 121/10
D.+da 052/02

Derbend-i Taşı H'ātūn Özel ad.
D.+da 171/15

der-best (< Far. *dar-bast*) tüm, bütün.
d. 022/19, 051/03, 103/06

derc (< Ar. *darċ*) arasına sıkıştırma, sokma.
derc kıl- arasına sıkıştırmak.
d.  .-d  004/03

derd (< Far. *dard*) dert, gam.
d. 233/01

der-diy r (< Far. *dar-* ve Ar. *diy r*) memlekette.
d. 010/05

der-em n (< Far. *dar-* ve Ar. *am n*) emniyette.
d. 258/20

derd-n k (< Far. *dardn k*) dertli.
d. 185/09

dere (< Far. *dara, darra*) vadi.
d. 139/11, 140/10, 188/16, 192/09
d.+de 014/08, 137/20, 152/14
d.+dır 092/12
d.+ a 152/05, 233/01
d.+lerde 140/11
d.+ler a 139/14, 140/12
d.+lerni 082/09, 102/10
d.+ni 082/10, 082/11

derece (< Ar. *daraca'*) seviye, mevki; bir çemberin 360'ta biri  l s ndeki a ı birimi.
d. 140/14
d.+side 179/15
d.+siğa 001/07, 062/13

Dere-yi Gez  zel ad.
D.+din 071/17

Dere-yi   fi  zel ad.
D.+de 071/16

Dere-yi Zeng  zel ad.
D. 198/10
D.+de 067/04

der-g h (< Far. *dar-g h*) bir büyük kimsenin, herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzur , eşiği.
d. 097/04, 098/19, 107/16, 124/14, 127/17, 128/21, 137/05, 145/04, 166/18
d.+ı a 062/02, 240/20
d.+ını  178/05

der-g h-ı ' l  padişah kapısı.

d.-ı 'ā.+ğa 127/20

der-gāh-ı bī-niyāz Allah'ın makamı.

d.-ı b.+dın 148/02

der-ḥāl (< Far. *dar-* ve Ar. *ḥāl*) hemen, o anda.

d. 204/03

der-ḥ^vāst (< Far. *darḥ^vāst*) istek, dilek.

d. 098/12, 128/12, 246/10

d.+ı 089/15, 170/06, 215/07

d.+ını 088/08

der-ḥ^vāst kıl- istemek, talep etmek.

d. k.-dı 064/21, 100/07, 191/10, 195/02

d. k.-dılar 058/20, 189/15

d. k.-ıp 073/10, 136/09

dermān (< Far. *darmān*) dermân, ilaç.

d. 261/17

ders (< Ar. *dars*) ders.

d. 080/20

der-Somenāt (< Far. *dar-* ve Far. *Somanāt*, *Somnāt* "Gazneli Mahmut tarafından yıkılan bir put tapınağının adı") Somenat'ta.

d. 009/11

Derücerd Özel ad.

D.+ni 121/16

dervāze (< Far. *darvāza*) kapı, kale kapısı.

d. 026/06, 138/05, 142/02, 149/16, 227/12

d.+de 144/18

d.+dın 023/04, 026/07, 078/16, 090/19, 101/11, 142/03, 144/14, 149/07, 149/10, 150/14, 244/06

d.+ğa 019/04, 026/09, 077/01, 091/05, 097/21, 101/14, 101/18, 101/19, 128/02, 142/02, 189/01, 231/02, 242/19

d.+ğaça 078/15

d.+ler 099/03, 149/10

d.+lerni 157/17, 161/11, 214/11

d.+ni 023/20, 098/01, 098/06, 145/08, 189/02, 232/11, 242/20

d.+si 198/12

d.+side 050/15, 077/11, 098/07

d.+sidedür 149/12

d.+sidin 023/04, 162/18, 236/18, 242/18

d.+siğa 149/01, 210/08

d.+siğaça 148/14

d.+sindin 207/03

d.+sini 025/08

dervāze-bān (< Far. *darvāza-bān*) kapı görevlisi, bekçi, muhafız.
d.+ğa 096/12

dervāze-bānhġ (< Far. *darvāza-bān* ve Tü. +*hġ*) kapı tutma görevi, bekçilik.
d.+mı 099/20

Dervāze-yi ‘Irāk Özel ad.
D.+da 201/20

dervīş (< Far. *darvēş*) derviş; dilenci, fakir.
d. 038/05, 118/19, 200/06, 221/08
d.+ler 193/08
d.+ni 200/07

Dervīšek Özel ad.
D. 077/08

dervīşlik (< Far. *darvēş* ve Tü. +*lık*) dervişlik.
d.+ğa 037/16

Dervīş Oġlan Özel ad.
D. 043/12

deryā (< Far. *daryā*) deniz.
d. 021/16, 021/17, 022/07, 027/04, 032/05, 119/03, 123/14, 128/03, 151/04, 175/06, 178/09, 181/04, 183/02, 183/08, 183/14, 198/14, 203/03, 244/02, 252/06, 254/20
d.+da 088/15, 184/08
d.+dadur 183/02
d.+ğa 026/18, 142/14, 151/05
d.+sığa 178/19, 179/13

deryā-yı aḥḍar yeşil deniz.
d.-y1 a. 236/21, 253/13

deryāça (< Far. *darya* ve Tü. +*ça*) deniz gibi.
d.+dur 184/05
d.+lardın 192/08

der-zamān (< Far. *dar* ve Ar. *zamān*) zaman içinde.
d. 096/15

dest (< Far. *dast*) el.

keff-i dest el ayası.
k.-i d. 029/01

dest bër- ortaya çıkmak, meydana gelmek.

d. b.-di 005/14, 035/17, 046/09, 094/03, 135/05, 117/20, 194/20, 207/11,
223/03, 233/06, 243/19, 249/15
d. b.-ip 114/17, 153/05, 240/05, 249/21
d. b.-ip  r-di 159/02
d. b.-mey 236/04

dest r (< Far. *dast r*) sarık.
d.+ın 190/17

dest-b s (< Far. *dast-bos*) el öpme.
d. 149/13

dest-g r (< Far. *dast-g r*) elinden tutan; yardımcı.

dest-g r bol- yardımcı olmak, desteklemek.
d. b.-dı 245/04, 247/14
d. b.- ay 145/12
d. b.-up  r-diler 082/02

dest-g r kıl- ele geçirmek, tutsak etmek.
d.  .-dılar 079/01
d.  .-ip 241/20

dest r (< Far. *dast r*) izin, ruhsat.
d. 119/21
d.+ı 046/20
d.+nı 249/12

de t (< Far. *da t*) bozkır,   l, ova.
d. 012/17, 043/04, 044/21, 046/09, 108/12, 110/21, 115/13, 214/06
d.+din 033/15
d.+ide 165/14
d.+ a 043/05, 105/21, 115/03
d.+ni 119/12
d.+ni  115/07
d.+te 095/15
d.+t r 115/07

De t-i H zar  zel ad.
D. 011/08, 041/18, 134/08

Deşt-i Kıpçak  zel ad.
D. 017/14, 030/21, 044/19, 093/13, 129/18, 130/01, 131/14, 132/12, 141/11,
194/03, 203/21, 209/10, 235/15, 240/12, 246/08, 247/19, 250/05, 258/21
D.+da 011/09, 035/04, 041/16, 041/17, 041/18, 043/09, 044/17, 130/02,
135/06
D.+dın 033/09, 036/07, 039/05, 039/10, 046/07, 051/13, 136/20
D.+ a 033/20, 039/15, 110/20, 112/15, 114/15, 114/18, 119/20, 132/17,
160/19, 214/02, 250/06
D.+ a a 259/07

D.+nı 132/14

D.+tın 214/01

devā (< Ar. *davā* ') deva, ilaç.

d.+sı 184/11

d.+sığa 261/22

devāī (< Ar. *davā* ' ve Far. *ī*) bir deva.

d. 176/17

devāt-dār (< Ar. *davāt* ve Far. *-dār*) kâtip, yazıcı.

d. 260/19

devlet (< Far. < Ar. *davla'*) devlet, hükümet; talih, zenginlik.

d. 009/20, 010/05, 016/01, 018/03, 054/07, 056/17, 056/20, 059/09,
062/07, 065/13, 095/20, 095/21, 118/20, 122/16, 148/13, 149/19, 172/07,
186/04, 195/06, 198/05, 207/07, 209/14, 227/19, 232/15, 248/16, 250/17,
252/18, 253/05, 253/16, 255/07, 258/19, 260/11, 260/17, 262/05

d.+i 002/08, 016/14, 107/04, 200/09, 224/17, 233/07, 235/12, 240/18, 243/01,
257/19

d.+ide 001/11, 007/03, 008/20, 020/08, 062/08, 158/04, 196/05, 237/12

d.+idin 063/18, 078/18, 237/12

d.+ığa 009/19, 060/15, 066/17, 152/06, 243/20

d.+ığaça 052/10

d.+ini 262/13

d.+iniñ 050/19

d.+ka 009/19, 084/10, 156/09, 198/09, 239/14, 241/13, 248/15

d.+ler 016/12

d.+leri 018/02, 063/01

d.+ni 084/09, 254/13

d.+niñ 031/03

d.+te 050/08

erkān-ı devlet devletin ileri gelenleri.

e.-ı d. 004/06, 047/07, 049/19, 067/03, 075/08, 198/08, 209/12, 227/08

e.-ı d.+de 240/01

e.-ı d.+din 060/09, 092/06

e.-ı d.+ğa 087/03

e.-ı d.+i 033/16, 046/21

e.-ı d.+ini 157/21

devlet-ḥāne (< Ar. *davla'* ve Far. *ḥāna*) ev, konak. mec. saray.

d. 208/16

Devlet Ḥ'āce Özel ad.

D. 177/05, 177/10, 185/15

D.+ni 136/06

D.+niñ 136/09

Devlet Ḥ'āce Inaḳ Özel ad.

D. 204/10
D.+tın 200/04

devlet-ḥ^vāh (< Ar. *davla^t* ve Far. *-ḥ^vāh*) duacı, iyi dilekte bulunan.
d.+larıdın 127/19

devlet-ḥ^vāhlık (< Ar. *davla^t*, Far. *-ḥ^vāh* ve Tü. *+lık*) iyi niyetlilik.
d.+ı 025/06

devlet-ḥ^vāhlık kıl- iyi niyetle bulunmak.
d. k.-ıp ér-di 112/08

Devletşāh Bahşı Özel ad.
D. 084/01
D.+ğa 075/04, 087/09

Devlet Şeyḥ Oğlan Özel ad.
D. 240/10

Devlet Têmür Özel ad.
D. 177/04

Devlet Têmür Tovaçı Özel ad.
D. 148/16

Devletyār Özel ad.
D. 188/04

devr (< Ar. *davr*) zaman, çağ.
d.+ide 235/08

devrān (< Ar. *davarān* "dönmek"ten) zaman, çağ.
d. 008/18, 010/01, 013/19, 015/09, 066/06, 118/17
d.+dın 214/20
d.+ğa 086/09
d.+ında 262/09

devvār (< Ar. *davvār*) devreden, çok dönen.
d.+ğa 227/12

günbed-i devvār gökyüzü
g.-i d.+da 155/18
g.-i d.+ğa 162/16

Deybālpūr Özel ad.
D. 144/02, 144/05, 144/09, 145/06
D.+dın 145/07
D.+ğa 142/16

deyr (< Ar. *dayr*) manastır, kilise; bu dünya.

d. 049/08, 189/13

Dımaşk Özel ad.

D. 162/15, 162/19, 163/16, 163/17, 164/05, 164/19, 165/07, 165/13, 166/13, 166/21, 167/21, 168/03

D.+dın 161/13

D.+ka 048/18, 162/20, 164/01, 164/13, 166/20

D.+nı 048/19, 048/20

D.+nıñ 164/11, 166/17

D.+tın 167/20

Dımaşk H^vāce Özel ad.

D. 050/11

D.+nıñ 050/14

Dımaşk H^vāce Emīr Çüpān Özel ad.

D.+nı 051/17

Dımaşkıye Özel ad.

D. 208/21

Dımaşkī Özel ad.

D.+ler 165/14

dıraht (< Far. *diraht*) ağaç.

d. 012/09, 012/10, 012/12, 012/13, 012/14, 012/15, 035/19

d.+da 012/09

d.+dın 012/11

d.+ka 012/05

d.+larnı 147/13

dırahtī (< Far. *diraht* ve Far. *ī*) bir ağaç.

d. 198/07

Dicle Özel ad.

D. 123/11, 123/14, 124/05, 124/16, 169/05

D.+din 123/20, 169/04, 169/21

D.+ğa 158/05

dikḳat (< Far. < Ar. *dikḳa'*) dikkat.

d. 223/07, 243/11

ḏīḳu'n-nefes (< Ar. *ḏīḳ*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *nafas*) nefes darlığı.

ḏ. 184/19

dil (< Far. *dil*) gönül.

d. 085/17, 096/05, 176/17

dil-āver (< Far. *dil-āvar*) cesur, yürekli.

d. 090/12, 239/02

d.+ler 126/11

dil-āverlġ (< Far. *dil-āvar* ve Tü. +*lġ*) cesaret, yüreklilik.
d.+ı 164/04

dil-āverlġ (< Far. *dil-āvar* ve Tü. +*lġ*) cesaret, yüreklilik.
d. 192/13, 215/19
d.+tın 178/15

dil-bend (< Far. *dil-band*) sevilen, aziz evlat.
d. 049/16

dil-firīb (< Far. *dil-firīb*) gönül çeken, cezbedici.
d. 128/11

dil-fürüz (< Far. *dil-furoz*) gönlü şenlendiren.
d.+dın 261/16

dil-güşāy (< Far. *dil-guşāy*) gönül açan.
d. 033/07

dil-ġ^vāh (< Far. *dil-ġ^vāh*) gönül isteġi.
d. 054/13

dilīr (< Far. *dilīr*) cesur, yürekli.
d. 032/08, 034/01, 063/11, 072/06, 078/14, 084/14, 101/13, 162/05
d.+leri 144/18

dilīrān (< Far. *dilīr* ve Far. -*ān*) yiġitler.
d. 178/11

Dillī (< Far. *dillī*) Delhi şehri.
D.+niġ 062/10

dil-pezīr (< Far. *dil-pazīr*) gönüle hoş gelen.
d. 080/21, 128/12

Dilşād Özel ad.
D. 054/11

Dilşād Aġa Özel ad.
D. 092/16
D.+nı 085/13

Dilşād Aġa bint-i Emīr Şemse'd-dīn Özel ad.
D.+ni 092/17

Dilşād Hātūn bint-i Dimaşk H^vāce bin Çüpān Özel ad.
D.+nı 053/03

Dilşād Hvatūn Özel ad.

D. 054/17

D.+nı 054/13

D.+nıñ 051/18

Dilşāt Ağa Özel ad.

D. 100/17

dimāğ (< Ar. *dimāğ*) akıl.

d.+dın 057/13

d.+ı 017/02, 202/14

d.+ıda 054/17, 107/04, 159/03, 203/08

d.+ığa 154/03

d.+larıda 250/03

teşvīş-i d.+ını 155/12

za‘f-ı d.+ın 155/03

dīn (< Ar. *dīn*) din.

d. 019/07, 038/04, 054/06, 086/05, 221/09, 253/03

d.+i 038/03

d.+ide 041/10

d.+ini 037/02

d.+large 037/02

dīnār (< Ar. *dīnār*) altın sikke.

d. 222/10

Dip Baḳuy Özel ad.

D. 011/13

dir‘ (< Ar. *dir‘*) deri veya telden savaş zırhı.

d. 203/02

diraḥşān (< Far. *duruḥşān*) parlak, parlayan.

d. 095/20

direm (< Far. *diram*) gümüş para.

d. 222/10

diriğ (< Far. *dirēğ*) eyvah, yazık; esirgeme.

d. 094/04, 180/06, 233/09, 238/07, 262/09

dīv (< Far. *dēv*, *dīv*) şeytan, dev.

d.+leri 183/04

dīvān (< Far. *dīvān*) büyük meclis, şiir mecmuası, divan.

d. 001/01, 087/06, 149/14, 163/20, 201/01, 228/07

d.+da 159/16, 170/12, 171/01

d.+ı 245/20, 255/04

d.+ığa 018/09

d.+ının 252/12
d.+ları 048/01
d.+larıdın 025/17
d.+nı 233/12

dīvān-hāne (< Far. *dīvān-hāna*) divan toplantısının yapıldığı daire, salon.
d.+de 199/17

dīvānī (< Far. *dīvānī*) saray şairi.
d.+ler 141/09

Dīvān-i Cüveynī Eser adı.
D. 040/13

dīvār (< Far. *dīvār*) duvar.
d. 007/18, 101/06, 105/01
d.+dın 167/05
d.+ğa 169/13, 232/14
d.+ı 138/04, 183/10
d.+ının 041/03

dīvār-best (< Far. *dīvār-bast*) surlarla çevrili bir yer.
d. 251/12
d.+dın 251/11
d.+ni 007/21

diyānet (< Far. < Ar. *diyāna*^f) din.
d. 262/09

diyār (< Ar. *dār*'ın çoğulu *diyār*) ülke, memleket.
d. 019/11, 130/17, 139/17, 144/09, 164/09, 167/05, 172/06, 183/15, 233/09
d.+da 073/18, 081/01, 161/21, 164/10, 174/11, 195/18
d.+dın 100/04
d.+ğa 119/21, 172/11, 234/19
d.+nın 157/06

Diyārbekr Özel ad.
D. 037/12, 047/13
D.+dür 205/05

Diyār-ı Hind Özel ad.
D. 147/08

diyār-ı 'Arabī(?) Özel ad.
d. 063/05

Dizfūl Özel ad.
D.+da 121/21
D.+dın 157/12

Dizzaḵ Özel ad.

D.+da 080/05, 097/13

D.+ḵa 080/06

Dobom Min Özel ad.

D. 015/08

Dobun Bayan Özel ad.

D. 014/14, 014/17

D.+dın 014/17, 015/06

dost (< Far. *dost*) dost.

d. 038/05, 083/04, 210/16, 215/15, 235/03, 258/14

d.+lardin 096/05

d.+uḡ 209/02

dostlık (< Far. *dost* ve Tü. *+lık*) dostluk.

d. 052/13, 054/03, 060/03, 065/05, 089/19

dozaḥ (< Far. *dozaḥ*) cehennem

d.+ḵa 122/21, 133/06, 151/01, 174/07

Dörmen Özel ad.

D. 016/16, 017/15

dū (< Far. *dū, du, do*) iki.

d. 155/14, 258/20

du‘ā (< Ar. *du‘ā*) dua.

d. 010/01, 010/15, 019/13, 060/15, 073/18, 080/21, 085/19, 117/17, 165/01, 166/18, 175/07, 227/10, 239/18, 262/14

d.+dın 180/10

d.+ḡa 019/12, 042/09

d.+sı 010/16, 227/10

d.+sıḡa 009/21

du‘ā kıḷ- dua etmek.

d. ḵ.-dı 010/14, 010/15

d. ḵ.-ıp 190/04, 190/12

Duḡāhe Özel ad.

D. 206/18

dūd (< Far. *dūd*) duman.

d. 104/19

duluḡa (< Mo. *duḡulḡ-a*) tolga. (Lessing, 271b)

d.+larnı 169/12

d.+nı 122/10, 122/12

d.+sıḡa 122/08

d.+sın 122/09

dūn (< Ar. *dūn*) aşağı; alçak, sefil.
d. 254/13

dünyā-yı dūn sefil dünya.
d.-y1 d. 253/19
d.-y1 d.+da 219/03
d.-y1 d.+dın 085/18

dūr (< Far. *dūr*) uzak
d. 192/09

dur- (< ET *tur-*) durmak, sürmek.
d.-ur 075/13

duruk- (< ET (MK) *turuk-*) durmak.
d.-up 257/21

Durun Özel ad.
D. 103/06
D.+n1 103/03

dū-rūze (< Far. *dū, du, do* ve Far. *roza*) iki günlük, kısa (zaman).
d.+siğa 261/15

dū-şenbih (< Far. *du-şanbah*) pazartesi günü.
d. 146/01

Duva Bahādur Özel ad.
D.+n1 087/11

Duva bin Barak Hān Özel ad.
D. 061/10

Duva Tēmür Hān bin Kara Hān Özel ad.
D. 062/05

dühül (< Far. *duhul*) davul.
d. 029/14

dükkān (< Ar. *dukkān*) dükkan.
d. 218/16

dünyā (< Ar. *dunyā*) dünya.
d. 025/14, 038/04, 038/06, 118/19, 198/06, 217/17, 221/09, 225/07, 249/19,
253/18, 255/17
d.+da 009/11, 198/14
d.+dın 036/01, 041/07, 063/10, 217/01, 221/08, 239/21
d.+nı 250/02

dār-ı dünyā dünya.
d.-ı d.+nı 036/06

dünyā-yı dūn sefil dünya.
d.-yı d. 253/19
d.-yı d.+da 219/03
d.-yı d.+dın 085/18

Dürçī bin Elçigidey Hān Özel ad.
D. 062/15

dür-efşānlık (< Ar. *durr* , Far. *afşān* ve Tü. +*lık*) inci gibi değerli şeyler söyleme.
d. 239/17

Dürkey Özel ad.
D. 036/09

dürr (< Ar. *durr*) inci.
d. 064/04, 065/15, 092/01, 096/16, 105/08, 167/20, 181/08, 249/12
d.+i 208/16

dürüst (< Far. *durust*) dürüst, doğru.
d. 038/03, 047/21

dürüstlik (< Far. *durust* ve Tü. +*lık*) bütün, eksiksiz.
d. 010/12

dü-şāh (< Fars. *du-şāh*) suçlunun boynuna takılan çatal ağaç (Devellioğlu s. 221b)
d. 190/09

düşmen (< Far. *duşman*) düşman
d. 009/17, 010/03, 082/07, 089/06, 108/10, 116/10, 118/02, 132/19, 148/04, 162/07, 197/01, 205/11, 210/15, 237/19, 248/13, 250/14
d.+dın 214/07, 215/15, 233/05, 250/09, 254/12
d.+ğa 250/13
d.+i 253/03
d.+ler 134/08, 148/18
d.+lerini 132/05
d.+ni 131/19, 250/08, 250/09
d.+niñ 178/17

düşvār (< Far. *duşvār*) zor.
d. 228/20

düşvārlik (< Far. *duşvār* ve Tü. +*lik*) zorluk.
d. 042/01

E/Ė

ê- (< ET *er-*) imek, olmak.

ê.-di 024/21, 025/14, 037/13, 037/18, 086/15, 086/16, 096/15, 096/16,
152/19, 188/10, 192/19, 235/21

ê.-dim 239/11

ê.-mestür 037/17

ê.-mestürler 005/21

ê.-señ 175/04

e'āzım (< Ar. *a'zām*'ın çoğulu *a'āzım*) önde gelen.

e. 086/01

ebed (< Ar. *abad*) sonsuz.

e. 146/21

Eber-Ḳūh Özel ad.

E.+ğa 211/20

Ebernus Özel ad.

E. 177/18

ebnā (< Ar. *ibn*'in çoğulu *abnā* ') oğullar

e. 002/21, 155/19

ebnā-yı ādem insan oğulları, insanlar.

e.-y1 ā. 035/13

ebnā-yı dehr zamane adamları

e.-y1 d.+dın 107/12

ebnā-yı zamān içinde bulunulan çağın insanları.

e.-y1 z.+dın 128/11

e.-y1 z.+ıdın 155/17

ebniye (< Ar. *binā* 'nın çoğulu *abniya'*) binalar.

e.+dın 169/19

ebr (< Far. *abr*) bulut.

e. 073/18

Ebū Bekr Kelevī-yi Naddāf Özel ad.

E. 074/16

Ebū Bekr Mīrzā bin Sulṭān Ebū Sa'īd Mīrzā Özel ad.

E. 237/03

Ebū Ḥafş Özel ad.

E. 057/19, 057/20

Ebū İṣḥāq bin Hızır-ı Yasavurī Özel ad.
E. 091/13

Ebūḳūh Özel ad.
E.+ğa 108/17
E.+nı 108/18, 122/19

Ebū'l-faẓl bin Ṭāhir Özel ad.
E. 002/11

Ebū'l-feth Özel ad.
E. 109/08
E.+ka 109/14

Ebū'l-feth İbrāhīm Sulṭān Mīrzā Özel ad.
E. 215/18, 217/06

Ebū'l-feth Sulṭān Mīrzā Özel ad.
E.+ğa 210/04

Ebū'l-ġāzī Özel ad.
E. 066/04

Ebū'l-ḥasan Özel ad.
E. 252/11

Ebū'l-ḥayr Özel ad.
E. 252/13

Ebū'l-ḥayr Ḥān Özel ad.
E. 217/13, 224/15, 224/19, 240/11, 240/12, 240/20, 241/01, 241/09
E.+dın 224/14

Ebū'l-kāsım Babür Özel ad.
E. 217/03

Ebū'l-kāsım Bebür Mīrzā Özel ad.
E.+nı 226/16

Ebū'l-leys Özel ad.
E.+ni 089/14

Ebū'l-leys-i Semerkandī Özel ad.
E. 089/11

Ebū'l-muḥsin Mīrzā Özel ad.
E. 238/17, 249/17

Ebū Naşr-ı Ferāhī Özel ad.

E. 002/15

Ebū'n-naşr Yūsuf Bahādur Özel ad.

E. 205/15

Ebū Sa'īd Özel ad.

E. 110/03, 110/05, 136/03

Ebū Sa'īd Bisud Özel ad.

E.+ğa 110/01

Ebū Sa'īd Hān bin Ölceytü Hān Özel ad.

E. 050/01

Ebū Sa'īd İsbahbad Özel ad.

E. 100/12

Ebū Sa'īd Kāra Yūsuf Özel ad.

E.+ka 216/02

Ebū Sa'īd Sulṭān Özel ad.

E. 257/01, 257/03

Ebū Sa'īd Tayġu Özel ad.

E. 072/01

Ebū Tūrāb Mīrzā Özel ad.

E. 238/16

Ebū Yahyā (< Ar.) Azrail.

E. 195/13

Ebülce Hān Özel ad.

E. 011/13

ebvāb (< Ar. *bāb*'ın çoğulu *abvāb*) kapılar.

e. 004/14, 007/10, 233/07

Ebvābü'l-birr Özel ad.

E. 049/21

ebyāt (< Ar. *bayt*'ın çoğulu *abyāt*) beyitler.

e. 183/17

e.+ıdındur 109/15

ecdād (< Ar. *cadd*'ın çoğulu *acdād*) atalar.

e.+ıdındur 137/18

ecel (< Ar. *acal*) ecel.

e. 004/07, 026/12, 034/03, 039/11, 156/02, 169/17, 184/18, 195/10, 195/21,

226/20, 237/20, 238/07, 238/08, 241/07, 247/12, 252/04, 253/17, 256/20,
261/15, 261/16, 262/07
e.+dın 195/14
e.+ğa 250/01
e.+i 085/03, 137/19
e.+ni 241/07

müteķāzī-yi eccl Azrail.
m.-yi e.+ğa 227/01

ecnās (< Ar. *cins*'in çoğulu *acnās*) menkul eşyalar, değerli eşyalar.
e. 183/01, 189/07
e.+nı 181/08

eczā (< Ar. *cuz*' un çoğulu *aczā* ') ciltlenmemiş kitap.
e.+da 015/12, 044/14, 063/09, 066/18, 067/01

èder (< *èt*- "değerinde olmak" ve *-er*+) satılan bir malın para olarak değeri, bedeli.
è. 189/18

edā (< Ar. *adā* ') borç veya borç gibi olan bir şeyi ödeme, yerine getirme.
e. 085/19, 227/01
e.+sıdın 218/18

edā bol- yerine getirilmek.
e. b.-up 211/13

edā kıl- yapmak, yerine getirmek.
e. k.-a al-ğay 066/10
e. k.-ğay 136/15
e. k.-ıp 075/05, 080/21, 130/03, 130/05, 140/05

edeb (< Ar. *adab*) terbiye, nezaket.
e. 003/14, 004/16, 102/21, 223/08

Èdgü Özel ad.
È. 119/06, 141/03

Edgü Barulas Özel ad.
E. 189/08

Èdgü Barulas Özel ad.
È. 125/09
È.+ğa 122/19

Èdgü Bèg Özel ad.
È. 094/21, 119/05

Èdgü Tèmür Bèg Özel ad.
È.+de 116/19

Ė.+ni 116/11

Ė.+niņ 116/11

Ėdi Bèrði Baņşı Özel ad.

Ė. 110/16

edvār (< Ar. *dār* 'ın çoğulu *advār*) devirler.

e. 124/05, 155/18

ef'āl (< Ar. *fi 'l* 'in çoğulu *af'āl*) işler, ameller.

e. 065/12, 154/03

efāzıl (< Far. < Ar. *afāḍil* (Ar. *afḍal* 'ın çoğulu *afāḍil*)) çok bilgililer, pek mümtaz olanlar.

e. 024/06, 049/11, 066/06, 066/11, 214/20

e.+din 026/01, 217/01

efḍalu'l-mütefaẓẓılın fazilet ve meziyet yolunda yarış edenlerin en üstünü, en faziletlisi.

e. 066/09

efġān (< Far. *afġān*) acıyla haykırma.

e. 256/02

efkār (< Ar. *fikr* 'in çoğulu *afkār*) düşünceler

e. 195/10

dil-i e.+ımız 176/17

Eflāṭūn Özel ad.

E. 213/16

eflec (< Ar. *aflac*) felçli.

e. 061/07

efrād (< Ar. *fard* 'ın çoğulu *afrād*) fertler, kişiler.

e. 249/11

e.-ı beşerdin 149/03

efrāḥte (< Far. *afrāḥta*) yukarı kaldırılmış, yükseltilmiş.

efrāḥte kıl- yükseltmek.

e. k.-dı 195/13

Efrāsiyāb Özel ad.

E. 162/11

Efrenc Özel ad.

E. 177/14, 183/03, 194/02

E.+din 183/13

Efrenkîyya Özel ad.

E.+nı 183/21

efsâne (< Far. *afsāna*) efsane, asılsız hikâye.

e.+dür 239/16

efser (< Far. *afsar*) taç

e. 095/21, 186/01, 202/10, 235/04, 262/05

e.+ini 064/10, 065/09, 196/13, 198/04

efsūs (< Far. *afsos*) keder, üzüntü.

e. 118/10

efvāc (< Ar. *fāvc* 'in çoğulu *afvāc*) bölükler.

e. 161/14

e.+ı 161/03

efvāh (< Ar. *fūh* 'un çoğulu *afvāh*) ağızlar.

e.+dın 173/05

e.-ı şikāttın 215/20

efzūn (< Far. *afzūn*) engin, geniş.

e. 037/18

ège (<< ET *ēdi* < AT **ēdi*) sahip.

è.+leri 254/10, 258/23

è.+lerige 190/12, 209/04

è.+si 018/03, 064/08, 093/08

ègeçi (< Mo. *egeçi*) büyük kız kardeş (Lessing, 297a).

è.+si 235/15

è.+sini 244/05

eger (< Far. *agar*) eğer; tekrar edilerek kullanıldığında "ister... ister...; gerek...gerek...).

e. 001/17, 005/19, 009/19, 010/12, 015/11, 018/18, 018/19, 022/03, 022/12, 023/11, 024/09, 026/15, 034/21, 039/18, 050/03, 055/15, 074/10, 078/02, 080/18, 081/15, 082/18, 083/02, 084/20, 084/21, 098/09, 098/15, 111/15, 111/17, 117/08, 119/10, 123/17, 128/18, 131/04, 133/19, 139/09, 140/18, 146/18, 155/03, 163/18, 164/09, 166/01, 172/15, 172/19, 172/21, 174/20, 175/02, 175/13, 176/17, 180/05, 180/07, 180/12, 182/06, 188/14, 190/03, 190/11, 195/15, 198/02, 198/06, 198/07, 199/19, 199/20, 201/21, 202/17, 202/18, 205/06, 207/08, 208/10, 215/20, 218/09, 221/09, 230/16, 233/09, 246/02, 246/10, 250/10, 260/07, 260/20, 260/23, 262/10, 262/12

éger (< MK *eder* < AT **ēder*) eyer.

è. 079/14, 090/06, 144/01, 145/05, 153/20, 208/15

è.+ı 251/11

è.+leri 079/14

egerçi (< Far. *agar* ve Tü. +*çi*) her ne kadar.

e. 054/09, 055/04, 062/14, 147/11, 159/06, 165/16, 181/06, 256/04, 257/05, 260/04

ègerlik (< *èger+lik*) eyerli.

è. 132/10

ègin (< ET *ègin*) omuz.

è.+ide (*ègnide*) 037/16

è.+idin (*ègnidin*) 198/05

è.+ige (*ègnige*) 188/02

Egrenec Bèg Özel ad.

E. 054/12

E.+i 054/02

E.+ige 054/08

E.+ini 054/07

Egrenec Uyğur Özel ad.

E. 053/06

Egridiz Özel ad.

E. 184/05

E.+ğa 184/07, 184/11

ehālī (< Ar. *ahl* 'ın çoğulu *ahālī*) ahali, halk.

e. 159/06, 180/16, 226/09

e.+si 126/14

ehl (< Ar. *ahl*) sahip; bir yerde oturan; topluluk, halk; usta.

e. 009/19, 015/10, 025/07, 026/06, 027/15, 077/18, 104/13, 123/15, 128/18, 132/06, 150/07, 150/12, 155/16, 160/03, 161/19, 178/07, 179/02, 216/10, 216/11, 217/09, 226/08, 235/07, 245/05, 247/08, 249/20

e.+iğa 159/08

e.+in 063/11

ehl-i ‘ālem insanlar

e.-i ‘ā. 010/21, 096/02

ehl-i bid‘at İslamlığın genel kurallarına uymayan kimse veya topluluk.

e.-i b.-turur 200/08

ehl-i hüner hünerli, sanattan anlayan kimseler.

e.-i h.+din 216/13

ehl-i İslām İslam topluluğu

e.-i İ. 047/21, 152/11

e.-i İ.+ğa 172/13, 174/05

ehl-i tevārīh tarihçiler

e.-i t. 192/14

ehl ü 'ıyāl aile, çoluk çocuk.

e. ü '1. 121/01, 150/07

e. ü '1.+ını 103/15

e. ü '1.+ıñız 030/02

e. ü '1.+ları 245/05

e. ü '1.+larını 077/18

ehlu'llāh (< Ar. *ehl* ve *Allah* adıyla) velî, evliya.

e. 223/08

Ehremen (Far. *āhraman*, *āharman*, *ahraman*, *ahriman*) Zerdüşterin inandıkları iki tanrıdan kötülük ve karanlığı temsil edenî.

E. 146/04

E.+ğa 146/05

Ehrünî Özel ad.

E.+ğa 145/18

e'imme (< Ar. *imām* 'ın çoğulu *a'imma'*) imamlar.

e. 024/03, 058/02, 231/01

e'izze (< Ar. *'azīz*'in çoğulu *a'izze'*) azizler.

e. 066/16, 066/21, 067/01

ejdehā (< Far. *ajdahā*) ejderha, büyük yılan.

e. 148/17

ekābir (< Ar. *aḳābir*) rütbece büyük olanlar, devlet ricali.

e. 002/13, 022/01, 023/20, 025/06, 062/11, 092/03, 092/05, 107/06, 135/07, 149/16, 155/08, 161/10, 163/10, 166/17, 181/05, 193/17, 194/03, 197/13, 214/11, 223/16, 228/05, 242/11, 249/05, 252/17, 252/19, 255/04, 258/03

e.+i 001/05, 242/15

e.+iğa 153/09

e.+ini 026/11, 058/02

e.+ni 218/17

Eke Bēgi Özel ad.

E. 099/06

ēkev (< ET *ēki*+*egü*) ikisi, her ikisi.

ē. 005/06, 022/12, 096/03, 118/04, 204/17, 204/18

ēki (< ET *ēki* < AT * *ēki*) iki.

ē. 001/09, 001/19, 003/04, 007/06, 007/13, 008/16, 008/18, 013/17, 014/12, 015/06, 016/01, 016/02, 016/11, 016/13, 018/19, 020/04, 020/13, 020/15, 020/17, 022/04, 022/09, 022/12, 023/07, 031/15, 036/06, 037/13, 038/06, 040/04, 042/08, 042/09, 046/04, 046/05, 047/11, 047/12, 053/16, 055/07, 055/21, 056/08, 057/07, 058/08, 061/01, 061/05, 069/13, 070/03, 070/14,

070/19, 072/14, 076/10, 076/21, 077/18, 085/08, 087/14, 089/04, 090/21, 092/09, 093/12, 094/05, 095/06, 096/02, 097/02, 098/03, 098/05, 103/01, 103/04, 104/12, 108/01, 111/14, 113/02, 113/16, 115/05, 116/05, 117/14, 117/18, 118/20, 119/03, 119/18, 122/02, 122/08, 122/09, 122/11, 127/01, 129/18, 130/19, 131/02, 135/07, 138/09, 138/10, 138/12, 139/07, 139/17, 146/03, 146/04, 146/08, 146/10, 146/11, 148/01, 149/09, 150/16, 151/14, 152/18, 154/08, 155/21, 162/01, 162/08, 163/18, 164/07, 165/05, 167/12, 174/07, 176/09, 176/18, 177/20, 178/01, 178/03, 178/04, 178/09, 181/07, 183/13, 184/08, 188/07, 188/16, 190/12, 191/21, 196/04, 196/07, 197/15, 202/12, 203/03, 204/19, 205/09, 206/07, 207/19, 208/06, 208/17, 212/09, 213/21, 215/13, 215/16, 215/20, 222/07, 222/08, 222/19, 223/20, 224/05, 226/14, 227/05, 228/16, 229/09, 234/18, 235/17, 235/21, 236/09, 236/21, 237/10, 237/12, 243/18, 249/18, 250/03, 252/09, 253/13, 254/20, 254/21, 255/18, 256/01, 256/02, 256/03, 256/04, 259/03
è.+ni 027/17
è.+si 213/21

èki miñ iki bin.

è. 005/21, 052/15, 072/03, 072/14, 072/19, 080/05, 098/08, 101/06, 101/12, 101/14, 123/20, 143/10, 143/11, 145/21, 152/20, 152/21, 156/17, 157/21, 162/09, 176/08, 192/07, 200/17, 230/09

èkinçi (< ET *èki+nçi*) ikinci.

è. 039/03, 041/19, 044/16, 059/04, 069/16, 089/09, 091/12, 099/08, 117/05, 162/10, 213/05, 228/11
è.+de 041/04

èki üç miñ iki, üç bin.

è. 234/13

èki yüz iki yüz.

è. 006/05, 006/17, 071/17, 076/16, 078/09, 078/20, 080/07, 093/19, 099/03, 143/03, 145/20, 152/12, 153/12, 185/15, 191/12, 192/11, 193/03, 199/16

èki yüz èllic iki yüz elli.

è. 005/07, 082/16, 134/05

èki yüz kırk üç iki yüz kırk üç.

è. 077/14, 077/17

èki yüz miñ iki yüz bin.

è. 025/16, 136/14, 168/08, 194/09

èki yüz on iki yüz on.

è. 043/12

èki yüz seksen iki yüz seksen.

è. 071/16

è.+ka 011/20

ëki yüz yétmiş miñ iki yüz yetmiş bin.

è. 042/03

eknāf (< Ar. *kanāf*'ın çoğulu *aknāf*) yanlar, taraflar.

e.+mı 029/01, 096/01

e.+nın 168/15

ekrem (< Ar. *akram*) lütuf ve kerem sahibi.

e. 240/16

ekser (< Ar. *aksar*) çok fazla, en çok, birçok; genellikle.

e. 007/05, 011/05, 018/21, 020/20, 026/17, 028/17, 028/21, 029/08, 032/19, 041/09, 044/01, 074/19, 104/12, 151/09, 152/11, 152/15, 161/17, 169/06, 186/03, 196/09, 199/12, 209/09, 219/01, 249/02, 251/11, 253/06

e.+i 229/14, 249/16

e.+in 146/06

e.+ini 050/07, 110/19, 145/16

e.+ni 027/09

ekseri (< Ar. *aksarīya*'nın kısaltılmış şekli *aksarī*) çok defa, çoğu.

e. 065/18, 079/09, 088/15, 100/15, 102/03, 103/15, 110/15, 139/18, 143/13, 154/03, 193/05, 240/18, 256/07, 260/01, 260/02

ël (< ET *ël* < AT **ēl*) memleket, ülke; halk.

è. 005/21, 011/09, 011/14, 012/08, 012/09, 012/13, 012/14, 014/09, 015/21, 016/15, 017/07, 017/15, 017/17, 021/12, 022/03, 023/02, 023/11, 023/15, 024/20, 025/06, 026/06, 026/11, 027/04, 027/05, 027/17, 027/19, 028/04, 028/09, 028/14, 028/19, 029/19, 030/03, 030/09, 030/10, 030/15, 030/16, 030/17, 032/14, 032/20, 032/21, 044/06, 058/04, 058/10, 072/09, 073/13, 074/04, 074/14, 074/17, 077/20, 083/15, 085/14, 088/01, 088/09, 088/13, 092/15, 093/18, 094/10, 094/12, 095/15, 098/10, 099/18, 099/19, 106/05, 106/06, 106/11, 112/08, 113/11, 114/03, 115/12, 116/06, 116/14, 118/17, 120/18, 122/20, 123/14, 124/15, 124/20, 125/05, 125/08, 126/17, 127/16, 128/15, 132/16, 133/02, 133/16, 134/03, 136/11, 143/09, 147/17, 152/16, 153/01, 154/08, 156/09, 160/13, 162/01, 163/13, 169/07, 171/19, 174/11, 175/16, 176/06, 188/17, 190/08, 190/12, 190/13, 198/21, 199/20, 203/18, 213/18, 222/16, 226/17, 226/20, 231/06, 232/14, 240/02, 240/06, 240/08, 240/10, 240/15, 241/16, 253/20, 254/04, 255/16

è.+din 157/18

è.+dür 105/17, 117/14

è.+ge 010/19, 017/11, 023/13, 024/11, 025/16, 057/20, 058/06, 072/07, 078/01, 079/18, 092/14, 094/03, 095/13, 112/20, 116/13, 122/10, 126/15, 150/06, 197/16, 201/01, 201/06, 204/01, 204/12, 209/03, 227/10, 241/13, 248/20

è.+i 006/03, 011/11, 011/12, 012/17, 018/04, 019/03, 019/16, 022/03, 022/15, 023/14, 023/16, 028/10, 029/10, 034/05, 034/06, 035/17, 041/04, 045/09, 052/17, 053/10, 057/21, 059/02, 069/21, 070/18, 071/18, 072/11, 072/19, 074/06, 074/07, 076/13, 079/01, 084/11, 088/14, 089/01, 089/03, 093/16, 100/18, 101/04, 104/19, 105/10, 106/13, 106/18, 107/07, 107/10, 109/05, 109/17, 110/01, 111/21, 112/21, 113/17, 115/13, 120/12, 120/21, 124/06,

124/17, 125/18, 126/12, 126/20, 127/19, 128/08, 128/15, 130/17, 131/19, 133/13, 135/06, 144/02, 144/05, 144/09, 145/10, 145/17, 145/18, 146/03, 146/07, 156/15, 160/09, 161/08, 162/01, 163/05, 163/06, 163/09, 163/13, 163/14, 167/18, 169/11, 169/15, 172/06, 183/15, 186/14, 188/09, 204/20, 208/06, 211/13, 214/10, 223/02, 225/04, 225/15, 229/14, 231/01, 231/20, 232/11, 233/19, 234/15, 235/15, 243/04, 243/06, 243/09, 243/10, 243/12, 243/16, 244/04, 246/04, 247/09, 248/09, 251/11, 254/02, 255/13
è.+idin 025/17, 026/12, 034/07, 038/12, 044/10, 107/09, 142/02, 143/01, 182/13, 188/19
è.+ige 005/19, 028/04, 029/19, 030/05, 034/05, 044/19, 073/20, 089/08, 098/09, 102/07, 119/05, 113/16, 118/06, 130/09, 132/19, 214/06, 229/15, 240/11, 251/11, 260/22
è.+iğa 174/13
è.+im 018/13
è.+in 109/07, 119/06, 134/16, 141/19, 186/07
è.+ini 023/05, 024/12, 024/20, 025/09, 034/08, 059/01, 074/02, 074/16, 077/14, 092/17, 093/04, 093/11, 093/13, 099/01, 100/08, 100/21, 102/11, 118/12, 129/11, 130/15, 133/02, 133/15, 133/16, 136/12, 141/21, 143/02, 145/16, 149/15, 157/11, 157/19, 168/10, 171/21, 173/20, 176/11, 179/10, 191/15, 231/17, 241/18, 258/04
è.+iniğ 018/02, 018/03, 023/01, 186/02, 204/09, 243/16, 250/20
è.+iğ 071/19, 141/17
è.+lerini 119/05
è.+ni 023/13, 024/07, 025/17, 078/15, 092/15, 121/02, 127/04, 136/03
è.+niğ 052/08, 094/03, 225/06

èl kün halk, insan, insanlar

è. 014/18

è.+i 015/15, 171/10

è.+ini 092/14

èl kıl- tebaası yapmak.

è. k.-dı 075/17

è. k.-ıp 016/17

elbāb (< Ar. *hubb* "akl"ın çoğulu *albāb*) akıllar.

erbāb-ı elbāb akıl sahipleri.

e.-ı e.+ğa 001/18

e.-ı e.+ğa 015/09, 065/07, 066/03

elbette (< Ar. *al-battan/al-battatan*) mutlaka, şüphesiz.

e. 058/21, 232/12

Elburz Özel ad.

E. 173/20

Elburz Kūh Özel ad.

E. 133/04, 133/05

Elburz Tağı

E.+da 130/08

E.+nın 130/07

el-cümle (< Ar. harf-i tarif *el-* ve Ar. *cumla*^t) bütünüyle.

e. 071/11

ëlçi (< ET (Uyg.) *ëlçi* < AT **ēl*+*çi*) elçi.

è. 005/18, 009/02, 018/17, 026/11, 030/02, 032/21, 033/09, 034/21, 035/02, 044/06, 054/16, 060/03, 087/17, 089/17, 095/02, 097/11, 098/20, 106/06, 107/02, 108/14, 126/15, 141/04, 141/15, 141/17, 158/13, 159/03, 160/13, 160/21, 164/10, 164/11, 165/19, 165/20, 166/02, 170/13, 170/14, 173/21, 183/21, 193/19, 222/12, 225/14, 251/13

è.+din 260/17

è.+ge 174/02

è.+ğa 233/15

è.+ler 016/14, 017/04, 018/08, 027/03, 028/04, 095/04, 102/20, 112/10, 159/14, 161/01, 172/02, 172/11, 172/21, 173/01, 174/07, 175/11, 175/14, 180/17, 189/16, 193/21

è.+lerdin 102/21

è.+lerğa 164/13, 175/12, 185/21

è.+leri 076/10, 114/19, 141/11, 158/21, 172/03, 172/16, 174/03, 174/18, 174/19, 185/20, 189/14, 233/14

è.+lerini 172/18

è.+lerni 115/03, 161/01, 175/11

è.+ni 022/15, 087/18, 097/17, 098/21, 106/06, 107/04, 160/13, 164/11, 174/20, 210/17

è.+si 100/01, 106/19, 138/16, 141/03, 183/20, 198/21

è.+siğa 142/16

Èlçi Bahādur Özel ad.

È. 075/04, 091/03

È.+ğa 087/08

È.+nı 093/05

Èlçi Balğ Özel ad.

È.+ğa 138/21

Èlçi Buğa Özel ad.

È. 077/07, 082/16, 095/08, 100/20

È.+ğa 085/14

È.+nı 093/10, 094/07

Èlçidey Noyan Özel ad.

È. 036/09

Èlçigede Özel ad.

È.+ni 172/20

Êlçigedey Özel ad.

Ê. 174/18

Êlçigedey Hân bin Duva Hân Özel ad.

Ê. 062/04

êlçilik (< *êlçi+lik*) elçilik.

ê. 130/10, 163/19

ê.+ke 022/14, 123/05, 160/18

Êlçi Têmür Ka'an Özel ad.

Ê. 041/12

Êldigiz Özel ad.

Ê. 177/19

elem (< Ar. *alam*) elem, üzüntü.

e. 145/02

e.+din 049/03

el-emru ve'l-kaḏā' u li'llāhi lā mu'aḳḳibe li ḥukmihi hüküm ve emir Allah'ındır.
Allah'ın hükmü üstüne hüküm yoktur.

e. 073/12

Eleşkird Özel ad.

E.+te 213/13

el-fātiḥa (< Ar. harf-i tarif *el-* ve Ar. *fātiḥa'*) hazır olan cemaati Fâtiha sûresini okumaya davet eden söz.

e. 084/11

elfāz (< Ar. *laḳẓ*'ın çoḡulu *alfāz*) sözler.

e. 011/16

el-ḥaḳḳ (<Ar. harf-i tarif *el-* ve Ar. *ḥaḳḳ*) gerçekten.

e. 166/21

el-ḥukmu li'llāh (< Ar.) hüküm ancak Allah'ındır.

e. 169/19

el-ḥukmu li'llāhi'l-'aliyyü'l-kebîr (< Ar.) hüküm, yüce ve büyük olan Allah'a aittir.

e. 182/13

el-ḥukmu ve'l mulku'llāhu'l-meliku'l ḳadîm (< Ar.) hüküm ve mülkiyet ezelî ve kadîm olan Allah'ındır.

e. 195/09

êlig (< ET *elig*) el.

ê. 019/12, 027/19, 058/13, 120/03, 153/19, 164/21, 178/17, 237/13

è.+din 214/08, 234/17
è.+ge 152/01, 160/20, 163/11, 222/20, 250/02, 257/16
è.+i 002/11, 057/13, 118/09, 153/03, 158/01, 158/05, 179/02
è.+ide 029/02, 162/03, 192/20, 200/06, 200/07, 221/13, 236/05, 236/07, 237/20, 238/17
è.+idin 004/07, 026/05, 054/18, 074/19, 156/02, 184/18, 185/11, 195/10, 225/18, 226/20, 228/21, 238/08, 241/07, 253/18, 261/15, 261/17, 262/07, 262/09
è.+ige 024/04, 167/21, 202/13, 205/13, 250/15
è.+in 032/07, 036/20, 056/06, 060/18, 165/05, 179/18, 179/19, 179/21, 180/02
è.+ini 102/09

Èligiz Noyan bin İcel Noyan Özel ad.
È. 061/10

Èlik Ka'an Özel ad.
È. 041/12

el-‘ilm-ü ‘inda’llāh (< Ar.) gerçek bilgi Allah katındadır.
e. 011/01, 038/17

Èlingiz Ābā Bekr Özel ad.
È. 212/03

Èlingiz Mīrzā Özel ad.
È.+nı 212/05

elḳāb (< Ar. *alḳāb*) lâkablar
e.+ı 198/09
e.+ları 150/02

el-kebīrū’l-ḳahhār (< Ar.) Büyük, kahredici ve üstülük kendisindedir.
e. 169/19

el-ḳışṣa (< Ar. harf-i tarif *el-* ve Ar. *ḳışṣaʿ*) sözün kıtası, hülâsa.
e. 005/14, 008/01, 008/14, 016/04, 019/04, 020/19, 021/07, 022/10, 028/21, 068/06, 074/10, 075/20, 077/09, 084/19, 098/01, 098/05, 102/12, 116/21, 123/18, 123/19, 126/11, 127/04, 132/05, 139/06, 140/19, 145/13, 147/08, 148/12, 151/05, 152/15, 158/05, 162/03, 163/08, 163/16, 167/15, 168/08, 169/11, 173/18, 182/11, 186/06, 186/20, 188/19, 192/16, 195/05, 196/10, 196/16, 197/18, 200/16, 204/08, 205/07, 208/03, 208/11, 209/15, 215/02, 218/16, 221/07, 222/09, 226/07, 226/13, 230/05, 230/13, 231/02, 232/01, 232/18, 234/11, 235/14, 237/09, 237/20, 241/06, 241/15, 247/13, 249/06, 249/20, 250/10, 250/16, 251/17, 252/03, 253/19, 256/11, 259/02, 260/23

èllig (< ET *ellig*) elli sayısı.
è. 033/11, 070/13, 077/07, 081/09, 097/09, 113/06, 115/07, 131/10, 144/12, 150/09, 157/07, 165/01, 167/14, 189/01, 193/03, 219/02

èllig miñ elli bin.

è. 021/14, 022/05, 234/01, 244/13, 244/15, 245/19

elmās (< Far. *almās*) elmas.
e.+dın 150/09

el-me' mūru ma'zūrun Emir kulu olanın özrü vardır.
e. 066/17

el-mülkü li-llāh Mülkiyet Allah'ındır.
e. 086/15

elsine (< Ar. *lisān*'ın çoğulu *alsina'*) diller.
e. 173/05

êlt- (< ET *êlt-*) iletmek, ulaştırmak.

è.-edür 228/08

è.-e al-ur 181/03

è.-geyler 073/01, 083/15

è.-iñ 044/04

è.-ip 018/16, 024/14, 025/18, 040/12, 046/02, 046/04, 049/04, 051/02, 051/15, 055/20, 058/06, 070/19, 077/03, 079/01, 080/02, 088/02, 088/08, 093/16, 103/02, 103/20, 104/12, 110/19, 121/05, 125/10, 125/16, 126/08, 139/10, 144/16, 144/17, 149/16, 154/10, 157/14, 176/01, 182/21, 183/05, 185/02, 185/17, 191/01, 205/11, 205/12, 219/11, 221/05, 230/17, 231/21, 241/20, 242/02, 254/05, 256/07, 257/17

è.-ip èr-di 008/12, 043/01

è.-ip èr-diler 091/19, 120/13, 157/02

è.-key 220/18

è.-keyler 083/17, 175/11, 190/07

è.-mey 093/20

è.-sün 180/19

è.-ti 043/18, 095/01, 124/01, 162/20, 188/02, 192/05, 245/09

è.-tiler 018/11, 070/17, 093/09, 099/04, 150/12, 183/12, 197/20, 214/12, 226/11

è.-ür 239/12

è.-ür-biz 027/17

è.-ür èr-di 003/13

è.-ür èr-diler 160/10

elṭāf (< Ar. *luṭf*'un çoğulu *alṭāf*) lutuflar.
e. 097/04

Êl-Ṭārāmān Özel ad.
Ê. 177/18

el-'uhdetü 'ale-r-rāwī Doğru olup olmaması mes'uliyeti, rivayet edene aittir.
e. 115/15

elvān (< Ar. *lavn*'in çoğulu *alvān*) renkler.
e. 255/01

em- (< ET (MK) *em-*) emmek.
è.-di 012/03

ème dur- emmeye devam etmek.
è.-e d.-ğança 032/10

emākin (< Ar. *makān*'ın çoğulu *amākin*) yerler.
e. 102/03

emānet (< Far. < Ar. *amāna*^f) emanet, güvenilen kimseye bırakılan şey.
e. 185/17, 191/01

Emān Serbedāy Özel ad.
E.+nı 093/09

emāret (< Far. < Ar. *amāra*^f) emirlik, beylik.
e. 006/20, 087/06, 186/06
e.+i 006/14, 054/16
e.+ka 206/19

emāsil (< Ar. *amsal*'ın çoğul şekli *amāsil*) seçkin, yüksek mevkilli kimseler.
e. 026/01, 066/06

emçek (< **emigçek* < *em-(i)g+çek*) meme, göğüs.
è.+ini 012/01

emdi (< ET *amtı*) şimdi.
è. 009/08, 035/04, 055/19, 055/21, 075/18, 115/02, 172/09, 172/13, 175/03,
202/10, 247/11, 251/13

emīn (< Ar. *amīn*) emin.
e. 086/09, 086/21

emīr (< Ar. *amīr*) emir, bey; bir kavmin, bir şehrin başı, beyi.
e. 007/16, 052/13, 052/14, 055/15, 063/10, 196/12, 204/21

Emīr ‘Abbās Özel ad.
E. 087/07, 089/02, 108/11, 108/13

Emīr ‘Abdu’llāh Özel ad.
E. 067/18, 067/20

Emīr Aḥmed Özel ad.
E. 169/05

Emīr Aḳ Buḡa Özel ad.
E. 084/01

Emīr ‘Alāe’d-dīn Inaḳ Özel ad.

E.+nı 108/16

Emîr ‘Alî Özel ad.
E. 193/02

Emîr ‘Alî Kalendar Özel ad.
E. 157/12, 157/16

Emîr ‘Alî Sebükten Özel ad.
E. 054/21

Emîr ‘Amîd Özel ad.
E. 025/17

Emîr Argun Özel ad.
E. 040/14
E.+nı 038/21

Emîr Bayan Süldüz Özel ad.
E. 067/20, 068/01, 068/16, 069/18

Emîr Bâ-yezîd Özel ad.
E. 069/06, 069/14, 129/05

Emîr Börketey Özel ad.
E. 046/06

Emîr Buğa Cinksānek Özel ad.
E. 046/01

Emîr Buğay Özel ad.
E. 046/06

Emîr Burunduğ Özel ad.
E. 192/06

Emîr Cakü Özel ad.
E. 076/01, 083/21, 084/13

Emîr Cihān-şāh Özel ad.
E. 147/05, 148/12

Emîr Çüpān Özel ad.
E. 006/19, 046/09, 047/17, 049/01, 050/04, 050/10, 050/19, 050/21, 051/01,
054/03, 054/04
E.+ğa 050/16
E.+ı 050/14
E.+nı 050/16, 051/04
E.+nı 051/07

Emîr Çûpân Süldüz Özel ad.

E.+ğa 050/09

E.+ni 046/08

Emîr Dānişmend Özel ad.

E. 005/06, 005/09

E.+ni 005/03, 005/10, 005/20

Emîr Dāvud Özel ad.

E. 083/21, 091/18

E.+ka 087/06

Emîr Ğorî Özel ad.

E. 098/14, 100/09, 100/16

Emîr Hācî Özel ad.

E.+ni 100/04

Emîr Hācî Barulas Özel ad.

E. 069/21

Emîr Halîl Özel ad.

E. 083/14, 084/07

E.+ni 078/17

Emîr Hamîd Özel ad.

E. 073/01, 073/04

E.+ni 073/09, 073/10, 073/11, 073/12

Emîr Hamîd-i Kerelgüt Özel ad.

E. 069/21

Emîr Hasan Özel ad.

E. 020/11

Emîr Hızır Özel ad.

E. 069/06, 069/13

E.+ğa 069/07

Emîr Hüseyn Özel ad.

E. 068/15, 068/20, 068/21, 069/03, 069/05, 071/07, 071/16, 073/03, 073/12, 075/03, 075/10, 076/12, 076/14, 076/15, 078/08, 078/11, 079/17, 081/12, 082/01, 082/05, 082/21, 083/08, 083/13, 083/20

E.+din 084/07

E.+ğa 068/18, 069/04

E.+ni 081/20, 124/13

E.+ni 078/07, 087/02

Emîr Hüseyn bin ... Kazgan Özel ad.

E. 068/15

Emîr Kazğan Özel ad.

E. 007/17, 007/19, 008/02, 008/03, 008/04, 008/11, 067/17

E.+ğa 007/17

Emîr Kerih Özel ad.

E. 053/05

Emîr Keyhusrev Özel ad.

E. 084/13

Emîr Kutluk Süldüz Özel ad.

E. 069/02

Emîr Kutluk-şāh Özel ad.

E.+nı 048/06

Emîr La‘l Özel ad.

E. 107/21

Emîr Muḥammed Özel ad.

E. 183/01

Emîr Muḥammed Karamān Özel ad.

E.+nı 181/21

Emîr Murād Özel ad.

E. 158/21

Emîr Mūsā Özel ad.

E. 071/21, 072/15, 075/08, 076/14, 077/03, 078/07, 079/05, 079/18, 080/03, 081/07, 081/14, 082/05, 083/20, 083/21, 084/06, 087/13, 089/11

E.+ğa 077/09

E.+nı 076/15, 082/05, 083/18, 084/05, 088/08, 089/14

E.+nı 077/02, 077/11

Emîr Mü’eyyed Özel ad.

E. 084/01, 085/07, 091/03

E.+nı 083/17

Emîr Mü’eyyed Arulat Özel ad.

E. 083/16

Emîr Nevruz Özel ad.

E. 004/18, 004/20, 047/15, 048/12, 048/13, 048/15

E.+nı 047/15, 048/02, 048/14, 048/16

E.+nı 048/08, 048/11

Emîr Nevruz Ğāzī Özel ad.

E. 004/17

Emîr Ölceytü Özel ad.

E. 078/08, 084/12

E.+ğa 088/03

Emîr Pîrim Şâh Arulat Özel ad.

E.+nı 087/19

Emîr Sa‘îd Barulas Özel ad.

E.+ka 157/13

Emîr Sar Buğa Özel ad.

E. 083/21, 093/09

Emîr Sar Buğa-yı Calayır Özel ad.

E. 076/20

Emîr Sengü Têmür bin Êlgen Noyan Özel ad.

E.+nı 046/14

Emîr Seyfe’d-dîn Özel ad.

E. 077/13, 087/07, 094/06

E.+niņ 077/05

Emîr Seyfe’d-dîn-i Nöküz Özel ad.

E. 084/01

Emîr Seyyid Bereke Özel ad.

E. 190/20

Emîr Süleymân-şâh Özel ad.

E. 108/11, 147/04

E.+ğa 109/01

Emîr Süyünç Özel ad.

E. 050/02

E.+ni 049/19

Emîr Süyünçek Özel ad.

E. 136/04, 136/06

Emîr Şâhî-yi şâ‘ir Özel ad.

E.+niņ 137/18

Emîr-şâh Melik Özel ad.

E. 144/05

Emîr Şemse’d-dîn Özel ad.

E. 074/03

E.+niņ 074/06, 092/15

Emîr Şeyh Hasan Özel ad.

E. 052/15, 052/19, 052/20, 055/12

Emîr Şeyh Hasan-ı Calayır Özel ad.

E.+ğa 055/01

Emîr Şeyh Hasan Kūçek Özel ad.

E. 054/06

Emîr Şeyh İbrāhīm-i Şīrvānī Özel ad.

E. 105/11

Emîr Şeyh Nūre'd-dīn Özel ad.

E. 143/12, 148/03

Emîr Şīrvān Özel ad.

E. 157/18

Emîr Tahurten Özel ad.

E. 159/19

Emîr Tēmūr Özel ad.

E. 069/04

Emîr Tēmūr Kūregen Özel ad.

E. 130/11

Emîr Tolay Tēmūr Özel ad.

E.+ni 046/03

Emîr Tūkel Özel ad.

E. 136/05

Emîr Tūkel Hindūy Karkara Özel ad.

E. 145/19

Emîr Uyğur Özel ad.

E. 053/01

emîrū'l-mū'minīn (< Ar. *amīr*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *mu'minīn*) müminlerin emiri,
Hz. Muhammed'in halifesi.

e. 167/17, 169/21

emîrū'l-ümerā (< Ar. *amīr*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *umarā'*) emirler emiri.

e. 001/20, 161/13, 202/14

e.+sı 006/07, 256/16

emîrū'l-ümerāh (< Ar. *amīr*, harf-i tarif *el-*, Ar. *umarā'* ve Tü. *+lık*) emirler
emirinin görev yaptığı askerî rütbe.

e. 049/19
e.+ka 051/07

Emîr Vecîh Özel ad.
E. 007/14

Emîr Vecîhe'd-dîn Mes'ûd Özel ad.
E. 007/12

Emîr Veliyy Özel ad.
E. 100/03, 101/05, 103/03, 103/04, 103/09, 103/15, 103/18
E.+ga 098/21
E.+ni 105/01
E.+niç 098/19

Emîr Yasavul Özel ad.
E. 006/07, 006/09, 006/11

Emîr Yûsuf H'âce Özel ad.
E. 073/05

Emîrzâde Özel ad.
E. 135/16, 162/07, 193/04, 194/21
E.+ga 144/02

Emîrzâde Âbâ Bekr Özel ad.
E. 156/05

Emîrzâde Âbâ Bekr Mîrzâ Özel ad.
E. 168/07

Emîrzâde Aḥmed Özel ad.
E. 194/13

Emîrzâde 'Alî Özel ad.
E. 097/20, 101/18
E.+ni 100/18
E.+niç 194/20

Emîrzâde Cihāngîr Özel ad.
E.+ga 092/07
E.+ni 093/12

Emîrzâde Ḥalîl Sultân Özel ad.
E. 148/20

Emîrzâde İskender Özel ad.
E. 156/16

Emîrzâde Mîrânşâh Özel ad.

E.+nı 155/10

Emīrzāde Muḥammed Sulṭān Özel ad.

E. 136/16, 141/13

Emīrzāde ‘Ömer Özel ad.

E. 190/04

E.+nı 189/20

Emīrzāde ‘Ömer bin Mīrānşāh Mīrzā Özel ad.

E.+nı 139/07

Emīrzāde Pīr Muḥammed Özel ad.

E. 143/20, 143/21, 148/08

E.+ka 144/02

E.+ni 159/16

Emīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīr Özel ad.

E. 100/02, 143/04

E.+ga 199/03

Emīrzāde Pīr Muḥammed Cihāngīr Mīrzā Özel ad.

E. 195/02

Emīrzāde Pīr Muḥammed ‘Ömer Şeyḥ Özel ad.

E. 135/09

Emīrzāde Rüstem Özel ad.

E. 161/06, 168/07, 169/04, 193/01

E.+ni 136/19

Emīrzāde Rüstem ‘Ömer Şeyḥ Özel ad.

E. 132/01

Emīrzāde Sulṭān Ḥüseyn Özel ad.

E. 135/15, 135/17, 162/06

Emīr Zīrek Özel ad.

E. 129/06, 177/07

E.+ni 129/07

Emīr Zīrek Cakü Özel ad.

E. 129/04, 131/13

emn (< Ar. *amn*) güven, eminlik.

e. 020/08, 049/12, 049/14, 134/03, 253/01

emr (< Ar. *amr*) buyruk, iş.

e. 109/16, 209/05, 246/11

e.+ga 066/17, 163/19, 208/10, 220/17

e.+i 164/03
e.+ide 036/01
e.+ığa 039/04, 059/08, 248/07

emr-i meşrû 'şeriata, kanuna uygun iş.
e.-i m.+sın 196/17

emrâz (< Far. < Ar. *marad*'ın çoğulu *amrâd*) hastalıklar.
e.+ğa 010/20

emşâl (< Ar. *maşal*'ın çoğulu *amşâl*) kıssalar; akran.
e. 242/01
e.+idin 070/01

emşâr (< Ar. *mişr*'ın çoğulu *amşâr*) şehirler.
e. 124/08

emti'a (< Ar. *matâ*' 'nın çoğulu *amti'a*) metalar, satılacak eşyalar.
e. 150/10, 166/13
e.+dın 156/07, 189/17

emvâc (< Ar. *mavc*'ın çoğulu *amvâc*) dalgalar.
e.+ı 131/02, 161/03, 207/20

emvâl (< Ar. *mâl*'ın çoğulu *amvâl*) mallar, mülkler.
e. 022/10, 026/18, 102/04, 119/07, 120/12, 123/20, 126/05, 142/12, 150/07,
152/01, 170/14, 187/07, 209/07, 211/05, 214/10, 245/18
e.+ığa 124/09
e.+ını 142/09, 202/21, 245/08
e.+i 246/16
e.+iñizge 012/14
e.+ları 152/07
e.+ların 096/01
e.+larını 134/16, 152/11
e.+nı 062/01, 158/08

emvât (< Ar. *mavt*'ın çoğulu *amvât*) ölümler.
e. 028/17

ên (< ET (MK) *ên* < AT **ên*) en, yan tarafa olan genişlik.
e.+i 097/02, 161/10, 163/15, 184/06

ên- (< ET *ên-* < AT **ên-*) inmek.
e.-ip 010/19, 152/20

enām (< Ar. *anām*) yaratılmış olan bütün mahlukat.
e. 138/15

enbār (< Ar. *nibr*'ın çoğulu *anbār*) ambar.
e. 167/08

e.+dın 167/10

enbiyā (< Ar. *nabī* 'nin çoğulu *anbiyā* ') peygamberler

e. 011/05

e.+ğa 188/20

encām (< Far. *ancām*) son, nihayet.

e. 151/15, 205/15, 239/06, 262/06

encüm (< Ar. *nacm* 'in çoğulu *ancum*) yıldızlar.

encüm ħusrevi yıldızlar pâdişahı (*meteoroloji*. Güneş).

e. ħusrevi 126/06

ħusrev-i e. 254/15

Ençni Buçanay Özel ad.

E. 114/13

endām (< Far. *andām*) vücut, beden.

e. 137/20

endek (< Far. *andak*) az, pek az.

e. 008/13, 016/16, 020/09, 026/14, 029/05, 031/20, 037/06, 041/14, 043/04, 056/14, 065/18, 068/02, 078/10, 080/18, 082/02, 114/12, 153/14, 158/14, 161/15, 167/15, 186/08, 192/19, 192/20, 195/13, 197/20, 198/15, 205/13, 209/11, 211/13, 218/18, 220/19, 223/08, 234/13, 240/15, 244/03, 248/14, 250/01, 253/16, 261/01

Enderāb Özel ad.

E.+ğa 139/08

endī (< Far. *andī*) özellikle, ayrıca.

e. 247/12

endişe (< Far. *andēša*) merak, kaygı.

e. 065/21, 120/01, 164/17, 195/09

e.+dür 209/06

e.+ni 057/13

endişe kıl- merak etmek, kaygılanmak.

e. k.-ıp 039/21, 093/10

e. k.-ıp èr-diler 154/09

e. k.-may 199/12, 216/19, 225/07

e. k.-ur-sèn 055/20

endişelik (< Far. *andēša* ve Tü. *+lik*) endişeli.

e. 047/07, 241/20

ëndür- (< *èn-dür-*) indirmek.

è.-mes èr-di 223/13

Engüriyye Özel ad.
E.+de 180/16
E.+ğa 176/11

ênlik (< ET *eṭ+lik*) allık.
è. 109/02

enşār (< Ar. *nāṣir*'in çoğulu *anṣār*) yardımcılar, koruyucular.
e. 149/04, 240/01

envā (< Ar. *nav* 'in çoğulu *anvā* ' çeşitler, türler.
e. 004/21, 006/20, 010/18, 019/06, 019/10, 020/18, 027/12, 027/16, 048/19,
051/02, 058/19, 067/11, 079/03, 080/02, 090/01, 092/04, 097/04, 097/15,
097/18, 106/19, 110/09, 115/02, 115/07, 119/07, 129/04, 138/02, 150/09,
159/10, 174/09, 189/11, 190/15, 197/01, 200/03, 203/01, 206/17, 209/13,
212/07, 215/01, 221/10, 238/15, 245/09, 246/04, 254/11

envār (< Ar. *nūr* 'un çoğulu *anvār*) ışıklar, nurlar.
e.+ı 012/08

pür-envār ışıklar, nurlarla dolu.
p.-e. 124/03
p.+e.ıda 138/08

enver (< Ar. *anvar*) nurlu, pek parlak.
e.+ğa 066/05

enzār (< Ar. *nazar*'ın çoğulu *anzār*) bakışlar, nazarlar.
e. 216/16

êr (< ET *er* < AT **hēr*) adam, erkek.
è. 013/16, 014/21, 023/05, 024/16, 027/05, 027/19, 029/17, 032/10, 098/01,
112/07, 125/13, 150/09, 185/11, 196/16
è.+ı 216/10
è.+lerini 074/09

êr- (I) (< ET *er-*) imek, olmak.
è.-di 001/08, 001/20, 002/01, 002/16, 004/15, 005/19, 006/07, 007/02,
008/01, 008/21, 010/19, 011/15, 011/21, 012/08, 013/03, 013/06, 013/17,
014/02, 015/02, 015/10, 015/16, 016/01, 016/03, 016/11, 017/05, 017/07,
017/12, 017/17, 017/20, 018/15, 018/20, 019/02, 019/08, 019/21, 020/11,
020/12, 020/20, 021/02, 022/03, 022/15, 023/03, 023/19, 024/05, 024/06,
025/05, 025/15, 025/17, 026/02, 027/04, 028/11, 028/18, 029/01, 029/17,
030/07, 031/07, 031/20, 032/01, 032/11, 032/12, 032/19, 032/20, 033/13,
033/18, 034/12, 035/12, 036/02, 037/01, 037/16, 037/18, 038/21, 039/07,
040/03, 040/19, 041/03, 041/18, 042/13, 042/21, 043/15, 044/02, 044/07,
044/12, 044/17, 045/08, 045/10, 045/11, 045/12, 045/13, 045/14, 045/20,
046/03, 046/12, 046/20, 047/02, 047/17, 047/18, 048/02, 048/08, 049/07,
050/09, 050/11, 051/05, 051/07, 051/12, 051/20, 052/03, 052/06, 052/08,

052/10, 052/11, 052/16, 053/04, 053/05, 053/07, 053/14, 054/03, 055/11,
 055/18, 056/17, 057/03, 057/09, 058/02, 058/19, 059/03, 059/15, 060/03,
 060/04, 060/16, 061/05, 061/20, 062/05, 062/09, 062/12, 062/17, 062/19,
 062/21, 063/02, 063/07, 065/21, 067/03, 068/03, 068/04, 068/11, 068/12,
 068/21, 070/01, 070/11, 071/01, 072/10, 073/17, 074/03, 075/09, 075/19,
 076/06, 077/02, 078/20, 079/03, 080/15, 083/06, 083/17, 084/08, 084/19,
 086/05, 086/16, 089/07, 089/21, 090/06, 092/06, 092/20, 094/03, 094/06,
 095/01, 095/21, 096/13, 097/02, 097/07, 097/15, 097/18, 097/20, 098/07,
 098/08, 098/11, 098/14, 098/20, 099/03, 099/04, 099/11, 100/04, 100/12,
 101/10, 103/01, 103/02, 103/09, 103/15, 103/20, 103/21, 104/02, 104/08,
 105/03, 108/05, 108/07, 108/09, 109/03, 110/13, 110/16, 111/07, 112/05,
 112/19, 113/03, 113/13, 113/16, 116/05, 116/13, 116/19, 116/21, 117/03,
 117/05, 119/02, 119/11, 120/14, 121/06, 121/07, 122/13, 123/08, 124/06,
 124/07, 124/11, 125/20, 126/15, 127/07, 127/11, 127/12, 127/13, 127/20,
 127/21, 128/11, 128/12, 129/11, 130/04, 130/16, 131/18, 132/03, 133/10,
 133/11, 133/19, 133/21, 134/21, 135/06, 135/08, 135/11, 136/03, 136/04,
 136/13, 137/02, 138/04, 139/05, 139/07, 139/12, 140/04, 141/02, 142/19,
 144/10, 144/14, 144/15, 145/12, 146/13, 146/19, 147/10, 148/09, 149/21,
 150/02, 150/06, 150/18, 152/03, 153/10, 154/02, 154/07, 154/08, 154/09,
 154/19, 155/20, 156/08, 157/03, 157/10, 157/20, 158/04, 158/08, 159/02,
 159/03, 160/09, 160/13, 161/12, 161/13, 161/15, 161/16, 161/20, 162/01,
 162/06, 162/21, 163/01, 164/04, 165/10, 165/13, 165/20, 167/04, 167/08,
 167/15, 168/04, 168/09, 168/12, 169/07, 170/05, 170/21, 171/10, 171/16,
 172/03, 173/17, 174/04, 178/13, 178/15, 179/15, 181/08, 181/11, 181/20,
 182/01, 182/05, 182/08, 182/09, 182/12, 183/16, 184/02, 184/15, 184/21,
 185/05, 185/08, 187/09, 187/16, 187/17, 188/06, 188/14, 188/16, 189/03,
 189/09, 189/18, 189/21, 191/08, 192/13, 193/20, 193/21, 194/16, 194/17,
 195/01, 195/09, 198/19, 199/13, 199/17, 201/05, 201/14, 202/20, 203/02,
 203/20, 205/13, 206/01, 206/02, 208/08, 208/14, 208/15, 208/16, 208/20,
 209/01, 210/02, 212/18, 213/08, 213/15, 213/17, 214/03, 214/07, 214/20,
 215/10, 215/19, 216/06, 216/08, 216/09, 216/10, 216/12, 217/07, 218/08,
 219/02, 219/07, 220/01, 221/01, 221/04, 221/10, 221/19, 222/15, 223/15,
 223/21, 226/12, 226/13, 228/10, 228/15, 229/02, 229/10, 229/18, 231/06,
 231/13, 232/05, 232/19, 233/11, 234/09, 234/15, 234/21, 235/01, 235/06,
 235/07, 235/08, 235/13, 235/16, 235/21, 236/03, 237/17, 238/17, 240/02,
 240/04, 240/12, 241/15, 242/15, 243/11, 245/11, 245/12, 245/15, 245/16,
 246/08, 246/09, 246/17, 247/01, 247/03, 247/04, 248/04, 249/06, 250/08,
 250/14, 250/17, 251/06, 251/07, 251/11, 253/21, 254/18, 254/21, 255/05,
 255/13, 255/16, 255/17, 255/19, 256/16, 256/18, 256/21, 258/21, 258/22,
 259/05, 259/17, 259/19, 261/19, 261/20
 è.-diler 008/09, 012/18, 013/20, 016/15, 018/13, 019/15, 021/21, 026/01,
 029/14, 029/20, 032/14, 036/11, 037/09, 037/14, 040/20, 042/06, 044/01,
 044/08, 047/03, 047/05, 047/07, 047/21, 048/09, 050/04, 050/21, 053/09,
 057/08, 058/09, 058/17, 059/20, 063/01, 065/20, 073/14, 075/04, 075/20,
 076/19, 079/05, 082/15, 084/13, 086/02, 090/10, 090/17, 093/10, 104/05,
 108/16, 112/20, 116/03, 122/03, 127/18, 132/19, 135/04, 137/09, 138/15,
 143/09, 145/07, 145/08, 147/12, 147/16, 147/19, 148/03, 148/13, 151/10,
 155/19, 158/05, 159/17, 159/20, 162/05, 162/07, 163/18, 165/16, 167/16,
 167/18, 167/21, 175/17, 180/12, 183/13, 186/05, 189/08, 192/03, 195/07,
 195/21, 197/01, 199/11, 200/14, 203/18, 207/04, 218/03, 218/15, 218/16,

220/06, 223/11, 223/19, 224/05, 229/16, 231/03, 234/11, 235/07, 237/06, 238/08, 240/08, 244/01, 244/19, 245/02, 246/09, 248/13, 249/11, 249/21, 252/02, 253/05, 253/12, 254/06, 257/05
 è.-dim 123/13, 123/18, 163/03, 179/20
 è.-diğ 185/09
 è.-dük 166/01
 è.-ip 014/08
 è.-kendür 001/09, 002/10, 013/13, 014/15, 027/11, 035/15, 037/02, 039/09, 039/12, 040/13, 041/08, 041/10, 043/01, 043/12, 044/17, 046/05, 046/12, 047/08, 049/06, 051/16, 056/15, 056/18, 057/01, 059/08, 061/09, 062/17, 063/02, 064/19, 086/11, 098/12, 103/18, 116/01, 127/03, 127/05, 130/01, 130/08, 133/07, 140/11, 146/03, 147/10, 155/18, 160/17, 160/18, 166/16, 171/02, 186/03, 189/04, 194/12, 194/13, 194/15, 196/02, 213/19, 214/19, 215/02, 217/01, 219/01, 223/07, 223/08, 225/08, 227/06, 236/02
 è.-kendürler 017/21, 061/14
 è.-mes 015/02, 015/09, 029/06, 055/15, 056/01, 063/17, 065/07, 066/20, 075/15, 077/21, 081/05, 090/10, 116/01, 141/16, 171/03, 195/21, 233/09, 257/06
 è.-mesdürler 120/20
 è.-mes-biz 172/11
 è.-mes-men 054/09
 è.-mes èr-di 001/12, 011/17, 039/06, 039/20, 112/01, 150/10, 154/04, 154/05, 165/21, 195/06, 207/01, 214/10, 214/15, 218/13, 245/16
 è.-mes èr-diler 039/16, 105/13, 151/03, 161/02, 242/04
 è.-miş 015/05, 035/16
 è.-mişler 145/19
 è.-se 259/15
 è.-ür 010/01, 010/04, 032/08, 038/03, 038/04, 038/05, 049/10, 063/12, 063/15, 085/17, 085/18, 085/19, 086/07, 101/20, 185/09, 198/14, 198/15, 221/15, 239/16, 241/06, 249/20, 251/04, 259/01, 262/11

èr- (II) (< ET *er-* < AT **ēr-*) ermek, erişmek, ulaşmak.
 è.-ür 251/04

erāzil (< Ar. *arzal*'in çoğulu *arāzil*) rezil, bayağı, âdî kimseler.
 e. 197/19, 200/17, 204/10

erbāb (< Ar. *rabb*'ın çoğulu *arbāb*) sahipler; ehli, usta.
 e. 025/06, 051/11, 066/20, 080/21, 086/04, 106/13, 117/16, 146/19, 147/15, 149/14, 150/01, 150/12, 160/05, 180/17, 181/04, 181/05, 195/06, 197/15, 198/01, 198/13, 226/08, 235/08, 241/03, 255/04, 255/16
 e.+ı 022/02, 149/13
 e.+ları 139/08
 e.+nı 218/03

erbāb-ı elbāb akıl sahipleri.
 e.-ı e.+ğa 001/18
 e.-ı e.+ka 015/09, 065/07, 066/03

erbāb-ı hācāt halkın ihtiyaçlarını karşılayan kimseler.

e.-1 h.+ka 137/17

Er(?) Buğa Özel ad.

E. 025/21

Erciger Özel ad.

E.+de 113/16

ercmend (< Far. *arcmand*) şerefli, seçkin.

e. 009/19, 049/16, 064/14, 126/16

Erdebîl Özel ad.

E. 030/13

E.+din 156/04

Erdevil Özel ad.

E.+de 124/18

Erdşîr Koçin Özel ad.

E. 087/07

ëren (< ET *er+en*) eren, yiğit, erkek.

ë.+ler 001/01

ë.+leri 140/06

ë.+lerin 142/12, 145/13, 184/03

ë.+lerni 077/02, 139/09, 156/14, 189/03

ë.+nilerini 259/10

Erheng Özel ad.

E. 224/04

E.+de 244/16

E.+din 245/18

Erheng Közi Özel ad.

E.+din 226/07

Eriğaya Özel ad.

E.+da 034/21

Eriğaya Kal'ası Özel ad.

E.+da 034/19

erk (< Far. *arg*) şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray, hisarlardaki sarp yapı.

e. 024/15

e.+de 024/14

e.+dedürler 024/12

e.+ide 004/17

e.+ke 023/05, 023/20, 025/12, 090/02, 120/18, 126/08

e.+ni 003/03, 024/13, 166/21, 249/07

erkān (< Ar. *rukn* "direk, esas" 'un çoğulu *arkān*) bir topluluğun başlıca ileri gelenleri.
e. 255/07

erkān-ı devlet devletin ileri gelenleri.
e.-1 d. 004/06, 047/07, 049/19, 067/03, 075/08, 198/08, 209/12, 227/08
e.-1 d.+de 240/01
e.-1 d.+din 060/09, 092/06
e.-1 d.+ğa 087/03
e.-1 d.+i 033/16, 046/21
e.-1 d.+ini 157/21

érkek (< ET *erkek*) erkek.
è. 037/20

Ermen Özel ad.
E. 047/13

erşed (< Ar. *arşad*) daha reşit olan.
e. 008/19, 045/12, 240/02

Ėrtāb Kāl'ası Özel ad.
Ė.+dın 142/05
Ė.+nı 141/16

ervāḥ (< Ar. *rūḥ*'un çoğulu *arvāḥ*) ruhlar.

ķābız-ı ervāḥ ruhları kabzeden Azrail.
ķ.-1 e.+ğa 059/18
ķ.-1 e.+ķa 193/07

erzāl (< Ar. *razl*'in çoğulu *arzāl*) alçaklar, reziller.
e. 165/21

erzānī (< Far. *arzānī*) değer, layık görülme.
e. 057/10, 160/15, 215/08

Erzin Özel ad.
E. 168/15

Erzincān Özel ad.
E. 127/19, 159/04
E.+dın 170/12

Erzurūm Özel ad.
E. 159/04
E.+dın 106/10
E.+ğa 159/19
E.+nı 106/06

ēs- (< ET (MK) *es-*) esmek.

ē.-ip 152/06, 165/07, 195/17, 203/04, 215/17, 237/01, 241/01, 243/20

ē.-tim 178/03

eṣaḥḥ (< Ar. *aṣaḥḥ*) çok doğru, pek sahih.

e. 010/19, 016/07

esās (< Ar. *asās*) asıl, temel.

e. 138/11, 173/01, 208/16

e.+ını 167/01

e.+ka 179/21

esbāb (I) (< Ar. *sabab*'ın çoğulu *asbāb*) sebepler; vasıtalar.

e. 091/17

e.+da 180/04

e.+ı 150/04

e.+ın 160/03

esbāb (II) (< Ar. *asbāb*) elbiseler.

e. 119/04, 141/06, 184/20, 209/08, 209/11

e.+ı 095/14

e.+ını 094/15

esbāt (< Ar. *sibt* 'in çoğulu *asbāt*) torunlar.

e.+ı 063/01

esed (< Ar. *asad*) arslan burcu. (Güneş'in 23 Temmuz'da içine girdiği ve semanın kuzey yarımküresinde yer alan birçok parlak yıldızdan müteşekkil beşincisi.)

e. 179/15

e.+de 153/10

Esendi Özel ad.

E.+ni 146/03

Ėsen Tēmür Özel ad.

Ė. 177/06

eṣer (< Far. < Ar. *aṣar*) iz, alamet, nişan.

e. 113/12, 140/19, 145/14, 154/01, 169/19, 178/03, 212/06

e.+i 033/01, 116/09, 160/07, 200/19, 209/12, 219/03

Esferāyin Özel ad.

E.+ga 098/19

eshel (< Ar. *as-hal*) çok (daha) kolay.

e. 163/16

esīr (< Ar. *asīr*) esir, tutsak.

e. 018/21, 031/11, 032/20, 082/18, 089/10, 092/16, 104/08, 107/20, 108/12,

133/03, 136/12, 140/07, 145/18, 145/21, 146/18, 151/09, 151/15, 173/12, 182/16, 207/13, 213/18, 214/12, 226/14, 245/15, 246/07, 247/07, 258/08
e.+din 242/12
e.+dürler 163/12
e.+ler 245/18
e.+lerdin 146/16
e.+leri 109/02
e.+lerini 082/20, 090/15
e.+leriñizni 082/17, 082/19
e.+lerni 163/12

esîr kıl- esir etmek.

e. kı.-adur êr-di 061/17
e. kı.-dı 156/14
e. kı.-dılar 026/21, 096/02, 133/01, 142/04, 142/12, 150/09, 160/08, 184/04, 188/11, 189/04, 193/02
e. kı.-ğaylar 160/06
e. kı.-ıp 022/02, 024/16, 028/16, 080/10, 094/10, 104/12, 113/10, 124/02, 132/14, 133/13, 142/11, 145/13, 167/20, 168/10, 259/02, 259/10
e. kı.-ıp êr-diler 100/21
e. kı.-urlar 139/10

esîr (< Ar. *asîr* < Yun.) gökyüzü.
e.+din 144/14

küre-yi esîr gökyüzü.
k.-yi e. 179/07

esîrlîk (< Ar. *asîr* ve Tü.+*lık*) esir olma, tutsaklık.
e.+dın 023/16, 080/11

esķāl (< Ar. *sikl*'in çoğulu *asķāl*) ağır şeyler, ağırlık.
e.+i 022/10, 203/15
e.+in 123/09
e.+lerin 150/07
e.+nı 104/16, 126/05

Eşkelce Kāl'ası Özel ad.
E.+da 006/02
E.+ğa 005/05, 005/07

Eskenaha'llāhu ferādīsü'l-cinān Allah onun mekanını cennet etsin.
e.+da 192/15

eski (< ET (Uyg.) *eski*) eski.
e. 065/03

Êski Dehlî Özel ad.
Ê.+de 150/11

Ėski Hürmüz Özel ad.
Ė.+ğa 136/11

Ėski Şehr Özel ad.
ė.+ğa 085/02, 085/15

Ėski Tirmid Özel ad.
Ė.+de 069/16

esliha (< Ar. *silāh*'ın çoğulu *asliha*') silahlar.
e. 141/07, 164/19, 166/13, 175/09, 251/11
e.+dın 152/07

esnā (< Ar. *siny* 'in çoğulu *asnā*') bir işin olduğu zaman, sıra, an.
e. 133/04, 218/19
e.+da 006/02, 006/19, 007/13, 020/03, 034/21, 036/11, 045/11, 048/02, 049/18, 051/07, 053/14, 054/02, 056/09, 058/03, 068/14, 069/02, 069/09, 069/14, 071/08, 075/08, 075/19, 078/18, 079/15, 081/17, 082/04, 083/05, 089/03, 094/07, 094/13, 096/11, 097/04, 099/08, 100/01, 100/05, 100/10, 104/14, 105/11, 106/19, 108/06, 109/17, 111/06, 117/15, 121/12, 128/17, 129/11, 130/10, 130/17, 131/06, 131/21, 133/09, 133/17, 135/21, 137/07, 137/10, 138/16, 142/18, 143/17, 145/07, 146/12, 148/14, 150/04, 151/03, 152/14, 155/02, 156/08, 160/07, 169/09, 182/03, 184/15, 185/03, 185/19, 187/04, 187/07, 189/06, 190/15, 191/21, 193/19, 193/21, 198/11, 199/02, 199/07, 199/15, 201/03, 203/01, 204/01, 207/10, 207/15, 208/08, 210/17, 211/04, 212/04, 213/10, 217/06, 222/12, 224/01, 224/07, 224/11, 228/07, 229/13, 229/18, 229/21, 231/19, 232/12, 233/02, 234/14, 236/19, 244/13, 245/06, 250/21
e.+sıda 001/03, 163/17

es-sultān bin el-ḥāḳān bin el-ḥāḳān muḳafferu'd-dīn ve'd-dünyā hakan oğlu
hakan sultan dīn ve dünya muzafferī.
e. 066/04

Esterābād Özel ad.
E. 103/10, 192/04, 203/01, 220/10, 222/21, 228/17, 230/20, 231/16, 235/21, 237/14, 250/05
E.+dın 103/19, 193/13, 199/07, 220/04
E.+ğa 120/09
E.+ka 056/02, 222/17, 228/03, 228/19, 231/14, 231/16, 236/02, 237/08, 238/17
E.+nı 103/17, 108/20, 201/12, 203/06, 230/20, 231/18, 236/03
E.+ta 227/07, 231/09
E.+tın 237/13

eş'ār (< Ar. *şī'r* 'in çoğulu *aş'ar*) şiirler.
e. 237/18

eşca' (< Ar. *aşca*) çok (daha) cesur.

e. 232/05, 240/04

eşcār (< Ar. *şacar*'ın çoğulu *aşcār*) ağaçlar.

e. 115/07, 158/13

êşek (< ET (Uyg) *eşgek* < *eşge*+*k* < **eşige*= *Mo. elcige(n)* (Lessing, 311a).

è. 032/17, 090/16

êşik (< ET (MK) *êşik* < AT **ēşik*) eşik, kapı.

è.+dîn 057/19

è.+i 163/04, 262/12

è.+ide 247/14

è.+ige 026/06, 197/08, 226/09

è.+igeçe 062/10

è.+imde 080/02

è.+in 002/12, 029/13, 197/18, 219/10

è.+ni 158/06

êşiklig (< *êşik*+*lig*) kapısı olan, kapılı.

è.+idin 151/17

êşit- (< ET *êşid-*) işitmek.

è.-ip 014/19, 016/02, 026/16, 038/15, 087/13, 197/02, 201/04, 222/02

è.-iptür 116/08

è.-ip-mèn 194/11

è.-ip èr-di 073/18

è.-ip èr-diler 142/01

è.-keyler 165/14

è.-mediņ 175/04

è.-mey 140/17

è.-meydür èr-di 243/19

è.-meydür èr-diler 029/18

è.-ti 018/16, 019/01, 025/03, 030/09, 030/12, 030/18, 043/05, 052/03, 054/06, 073/12, 080/17, 108/07, 109/19, 158/07, 195/14, 203/15, 212/01, 219/10, 222/07, 226/07, 228/03

è.-tiler 087/20, 113/19, 152/10

è.-tim 115/08, 179/20

è.-tiņ 173/11

è.-ür èr-diler 147/12

eşrāf (< Ar. *şarīf*'in çoğulu *aşrāf*) ileri gelenler, âyan.

e. 023/20, 096/18, 107/06, 118/21, 138/15, 143/07, 149/16, 153/09, 163/10, 166/17, 168/13, 170/18, 190/01, 193/17, 194/03, 197/13, 214/11, 228/05, 242/11, 249/05, 252/17, 252/19, 255/04

e.+ı 137/05, 137/14, 161/10

e.+ka 119/15

e.+nı 022/01, 102/05, 147/15

eşrār (< Ar. *şarīr*'in çoğulu *aşrār*) çok kötü kimseler.

e. 001/11

eşref (< Ar. *aşraf*) çok şerefli.
e. 164/11

Eşref Özel ad.
E. 042/21

Eşref bin Têmür-taş bin Emîr Çopân Süldüz Özel ad.
E. 042/20

êt (< ET (Uyg) *et*) et.
è.+ini 136/01

êt- (< ET *êt-* < AT **êt-*) etmek, eylemek.
è.-er 064/07
è.-ip 005/01, 011/06, 013/01, 015/20, 017/18, 044/10, 066/12, 067/09,
081/15, 101/06, 103/06, 124/13, 134/16, 136/14, 144/21, 215/10, 219/01,
240/17, 241/11, 242/02, 245/05, 245/11, 246/04, 254/05, 255/04, 259/13,
261/11
è.-iptür 066/13
è.-ip èr-diler 223/18
è.-key 063/14
è.-medi 082/03
è.-mek kerek 044/08
è.-mes 232/12
è.-mey 005/11, 254/12
è.-ti 086/15, 221/12, 244/12, 247/21, 253/01, 253/07
è.-tiler 118/14
è.-tim 063/17

etbā (< Ar. *taba* 'nın çoğulu *atbā*) tabi olanlar, uyanlar.
e. 058/16, 158/18, 232/08, 246/07
e.+ı 023/03, 023/06, 051/05, 058/08, 058/11, 128/01, 240/06
e.+ığa 003/12, 056/16

etek (< ET (MK) *etek*) etek.
è.+i 085/05
è.+ide 130/07
è.+in (ètegin) 065/18, 240/13

Etergü Özel ad.
E. 131/07, 133/10, 133/11, 133/14
E.+niğ 133/10

etfāl (< Ar. *tiḫl* 'ın çoğulu *atfāl*) çocuklar.
e. 119/04, 142/12, 158/07, 186/06
e.+ımıznı 139/10
e.+ını 143/05
e.+ları 151/09
e.+larını 142/10, 145/11, 145/13

e.+lerini 142/04
e.+nı 167/20

eṭibbā (< Ar. *ṭabīb* 'in çoğulu *iṭibbā* ') doktorlar.
e. 190/21, 216/21, 261/22

Etil Özel ad.
E. 119/03

Etil Suy Özel ad.
E.+nın 119/10

Etil Suyı Özel ad.
E.+ğa 132/11
E.+nı 134/02

eṭrāf (< Ar. *ṭaraḥ* 'in çoğulu *aṭrāḥ*) etraf, çevre.
e. 003/01, 029/01, 037/07, 057/07, 057/18, 096/01, 105/09, 110/11, 110/18,
116/05, 122/13, 124/03, 126/08, 149/21, 150/03, 155/05, 168/07, 168/15,
171/07, 174/17, 176/07, 180/15, 184/06, 213/06, 215/11, 223/21, 229/10,
241/17, 242/21, 244/03, 249/21, 256/19, 257/08
e.+da 217/16
e.+dın 097/02, 101/17, 112/10, 144/16, 156/08, 164/18, 243/03, 253/05
e.+ğa 232/03
e.+ını 031/20, 174/18
e.+ka 225/09
e.+ta 172/05
e.+tın 186/20, 189/01

Etrāk Özel ad.
E. 003/04, 186/02
E.+ni 008/01

eṭvār (< Ar. *ṭavr* 'in çoğulu *aṭvār*) tavırlar.
e. 049/07
e.+dın 049/08
e.+ı 004/01

èv (< ET *ev*) ev.
è. 098/20
è.+de 018/07
è.+dın 014/21, 098/09
è.+ge 080/02
è.+ide 019/15, 135/07, 224/07
è.+idin 071/20
è.+idür 024/01
è.+ige 019/06, 033/03, 065/02, 193/16
è.+ini 050/14
è.+ınge 185/16
è.+ler 189/19

è.+lerde 016/06
è.+large 143/09
è.+leride 012/15
è.+lerige 142/11, 169/12
è.+lerini 016/04, 085/15, 181/09
è.+lerni 128/17
è.+ni 018/07
è.+niņ 014/20

evāḥir (< Ar. *āḥira*'ın çoğulu *avāḥir*) sonlar, son zamanlar.
e. 001/08

evān (< Ar. *ān* 'ın çoğulu *āvān*) zaman, çağ.
e.+da 159/02, 161/12, 172/03, 174/04, 184/10, 195/17, 245/02

evāyil (< Ar. *avval*'ın çoğulu *avā'il*) başlangıç dönemleri, ilk zamanlar.
e. 031/13, 050/08, 196/05

evbāş (< Ar. *vabaş*'ın çoğulu *avbāş*) serseriler, ayak takımı.
e. 022/20, 058/05, 058/13, 125/18, 135/09, 152/03, 204/10, 213/02
e.+ğa 058/03
e.+ka 109/11, 197/19, 200/17

evc (< Ar. *avc* < Far. *avg*) bir şeyin en yüksek noktası, zirve.
e. 007/11, 144/14, 185/06
e.+ğa 218/14

evḳāf (< Ar. *vaḳf*'ın çoğulu *avḳāf*) vakıflar.
e. 167/08

evḳāt (< Ar. *vaḳt*'ın çoğulu *avḳāt*) zamanlar, çağlar.
e. 199/12
e.+da 006/17, 072/21, 127/03, 138/07, 153/09, 173/16
e.+ları 259/09
e.+mı 007/05

evlā (< Ar. *avlā*) daha iyi, daha üstün.
e. 057/02, 239/16

evlād (< Ar. *valad*'ın çoğulu *avlād*) çocuklar, nesil.
e. 003/11, 012/14, 017/07, 017/19, 033/19, 035/21, 051/05, 056/16, 120/19, 170/17, 177/14, 198/03, 209/03, 232/19, 239/21, 241/09, 243/05
e.+ı 003/05, 008/19, 010/07, 011/03, 011/16, 011/19, 011/20, 012/03, 012/18, 013/13, 013/15, 013/21, 014/04, 017/06, 045/12, 063/01, 063/10, 066/13, 124/21, 156/11, 170/02, 213/12, 231/10, 231/17, 232/05, 233/14, 238/20, 240/02, 240/03, 240/08, 241/07, 241/08, 248/18, 249/09, 249/21
e.+ıdın 013/21, 015/10, 027/01, 039/14, 041/17, 041/20, 042/20
e.+ıdındur 002/09, 014/11, 052/04, 052/06, 232/16
e.+ıdur 011/09, 011/11, 015/04
e.+ıdurlar 011/12

e.+ığa 016/20, 052/04, 052/08, 099/01, 246/07, 258/11
e.+ını 170/07
e.+ının 010/07, 063/07, 064/01, 066/12, 198/02, 205/21, 239/08
e.+ın 238/21
e.+ına 180/09
e.+ları 011/17, 014/07, 213/10
e.+larığa 252/21
e.+nın 199/08

évlik (< *év+lik*) evli, hâneli. (krş. *évlük*)
è. 188/09

evliyā (< Ar. *valīy*'in çoğulu *avliyā* ') Kerâmet sahibi olanlar, erenler.
e. 064/19
e.+dındur 097/13

évlük (< *év+lik*) evli, hâneli. (krş. *évlük*)
è. 043/17, 111/01
è.+ke 186/03

evrāk (< Ar. *varāk* 'ın çoğulu *avrāk*) yapraklar, kitap sayfaları.
e. 153/16

évrül- (< *evir-(i)l-*) dönmek, çevrilmek.
è.-gey 038/14
è.-üp 038/15, 118/12

evşāf (< Ar. *vaşf*'ın çoğulu *avşāf*) nitelikler.
e. 001/19
e.+nı 063/14

evşāflık (< Ar. *avşāf* ve Tü. *+lık*) özellikli, niteliğinde olan.
e. 038/03

evsaṭ (< Ar. *avsat*) birşeyin ortası.
e. 011/05

evsaṭü'n-nās (< Ar. *avsat*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *nās*) halkın ortası.
e.+dın 029/21

evtār (< Ar. *vatar*'ın çoğulu *avtār*) teller, kırışlar.
e. 174/10

évür- (< ET *evir-*) çevirmek, döndürmek.
è.-di 033/05, 125/15, 166/04
è.-diler 029/15
è.-mes èr-di 192/19
è.-sünler 100/05
è.-üp 032/04, 106/18, 185/13

evvel (< Ar. *avval*) önce, ilk önce; ilk, birinci.

e. 036/04, 041/17, 043/14, 052/05, 056/15, 065/15, 085/09, 088/21, 262/11
e.+i 067/02

evvelce (< Ar. *avval* ve Tü. *+ce*) daha önce, eskiden.

e. 001/19, 159/02

evzā' (< Far. < Ar. *avdā'* (Ar. *vaḍ'* 'ın çoğulu *avdā'*)) hâller, tavırlar.

e.-ı felekī. 173/10, 216/16
e.-ı felekīdin 173/14, 218/07
e.+ığa 060/04

Evzār Özel ad.

E.+ğa 019/02

ey hitap ünlemi.

e. 009/14, 009/16, 009/19, 009/20, 010/10, 012/13, 019/09, 024/08, 027/15,
037/17, 049/07, 049/09, 057/21, 064/08, 065/07, 085/19, 086/07, 197/17,
207/08, 235/03, 237/19, 238/21, 239/08, 239/13, 239/17

eyā (< Far. *ayā*) ey, hey.

e. 239/14

eyālet (< Far. < Ar. *iyāla'*) bir valinin yönetimi altında bulunan memleket; yöneten.

e. 207/04
e.+idür 064/13

Eygü Özel ad.

E.+niğ 116/05

Eygü Têmür Özel ad.

E. 102/12, 104/21, 105/16, 106/03
E.+din 113/05

Eygü Têmür Bêg Özel ad.

E. 098/04, 107/07, 109/06, 116/20
E.+ni 113/01

Eygü Têmür Bilgüt Özel ad.

E. 097/21

Eygü Têmür Özbek Özel ad.

E.+niğ 115/05

eyimme (< Ar. *imām*'ın çoğulu *a'imma'*) imamlar.

e. 030/09, 160/05, 220/16

ëyle- (ET (Uyg) *edle-*) eylemek.

è. 009/20, 010/05, 239/07, 242/01

è.-ban 037/14
è.-di 010/05, 033/08, 034/03, 063/15, 063/16, 063/17, 086/17, 087/01,
118/12, 119/13, 198/18, 239/03, 239/04, 239/06, 247/21, 249/12, 254/15
è.-diler 009/14, 096/16
è.-dim 238/21, 239/11, 239/17
e.-diñ 065/07
è.-gey 239/12, 239/13
è.-gil 085/20, 118/20, 239/18
è.-liñ 096/04
è.-medi 253/19
e.-mes 009/18
è.-r 009/12, 049/09, 063/13, 063/18, 065/14, 072/05, 083/04, 118/18, 250/10
è.-rim 239/18
è.-se 063/15, 063/17
è.-señ 063/11
è.-yür 244/12

èylen- (< *èyle-n-*) durmak, oylanmak.
è.-ür 075/13

eyvān (< Far. *ayvān*) köşk, yüksek bina.
e. 126/21, 153/14, 198/16
e.+1 138/09, 249/13

eyyām (< Ar. *yavm*'in çoğulu *ayyām*) günler; zaman.
e. 001/01, 007/03, 008/20, 014/06, 035/16, 040/07, 043/12, 049/07, 062/07,
063/01, 224/05
e.+da 117/03, 201/14
e.+dın 032/12
e.+1 194/04
e.+ıdın 003/04
e.+nı 138/15

āhirü'l-eyyām son günler.
ā.ü'l-e.-ı hayâtıda 218/15

ez (< Far. *az*) Türkçedeki +*dAn* ekinin karşılığıdır.
e. 065/04, 082/07, 178/01

ezān (< Ar. *azān*) ezan.
e. 019/11

ezelī (< Ar. *azal* ve nispet eki -*ī* ile *azalī*) ezeli, başlangıcı olmayan.
e. 150/04

Êzgü Barulas Özel ad.
Ê.+nı 099/01

ezvāc (< Ar. *zavc*'in çoğulu *azvāc*) karı kocalar, eşler.

ezvâc-ı t̤āhirāt Hz. Muhammed'in hanımları.
e.-1 t.+ıdındurlar 166/15

F

fācir (< Ar. *fācir*) fena huylu, günahkâr.
f. 010/14

fāhir (< Ar. *fāhir*) kıymetli, ihtişamli.
f. 054/07, 128/19, 194/03

fāhire (< Ar. *fāhira'*) kıymetli, ihtişamli.
f. 191/05

fāhiş (< Ar. *fāhiş*) insafsız derecede fazla.
f. 152/05, 154/03

faķir (< Ar. *faķir*) yoksul; zavallı, bî-çâre, âciz.
f. 120/05, 227/10, 256/10, 259/02
f.+lerni 064/16

fāl (< Ar. *fa' l*) çeşitli şeylere bakarak onlardan gelecekle ilgili yorum yaparak anlam çıkarma.
f. 097/14
f.+1 146/20

fānī (< Ar. *fānī*) ölümlü, geçici.
f. 085/19
f.+din 195/10

‘**ālem-i fānī** geçici âlem
‘a.+din 218/13, 249/19

cihān-ı fānī ölümlü dünya.
c.-1 f. 261/14
c.-1 f.+din 063/10

Farac Özel ad.
F. 160/21, 169/06, 169/08, 169/16

fāriğ (< Ar. *fāriğ*) vazgeçmiş, çekilmiş. rahat, âsûde.

fāriğ bol- vazgeçmek, çekilmek; müsterih olmak.
f. b.-dı 025/19, 133/04, 142/06, 213/21, 214/13, 249/16
f. b.-dılar 042/04, 133/04, 196/17
f. b.-up 083/12

fāriḡü'l-bāl (< Ar. *fāriḡ*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *bāl* "gönül, kalp, yürek") başı dinç, rahat.

f. 188/18, 237/11

farḡ (< Ar. *farḡ*) fark, ayrılık.

f. 065/15

farḡ kıl- ayırmak.

f. k.-mas ér-di 046/16

Fārs Özel ad.

F. 014/01, 047/13, 107/05, 107/17, 108/15, 125/10, 129/14, 207/16, 208/07, 217/12, 222/05, 222/10, 225/11, 225/19, 225/20, 232/06, 232/15, 233/02, 233/11, 233/12, 234/03

F.+da 125/07

F.+dın 100/01, 122/18, 137/16, 141/06, 207/19

F.+ğa 125/16, 132/15

F.+ka 155/09, 207/04, 207/18, 232/07

F.+tın 161/06

Faryāb Özel ad.

F.+da 093/07

farz (< Far. < Ar. *farḡ*) farz, kesin emir.

f. 239/16

farz-ı 'ayn Allah'ın, teker teker her Müslümanın yerine getirmesi lâzım gelen emri.

f.-ı 'a. 066/05

faṣāḡat-güsterlik (< Ar. *faṣāḡa'*, Far. *gustar* ve Tü.+lık) dilin doğru, düzgün, etkili, güzel ve açık konuşmasını yayma, dağıtma.

f. 077/21

fāsīd (< Ar. *fāsīd*) kötü, fena.

f. 067/19, 107/04, 164/17, 253/04

faṣīḡ (< Ar. *faṣīḡ*) güzel, ahenkli ve açık şekilde düzgün söylenen (söz).

f. 013/04, 239/17

faṣīl (< Ar. *faṣīl*) duvar, kale duvar, sur.

f.+ğa 090/13, 090/14, 097/21, 098/07

f.+ni 025/08

faṣl (< Ar. *faṣl*) bölüm; mevsim, zaman.

f. 010/06, 064/01

f.+ı 033/07, 034/16, 073/14, 073/17, 091/15, 254/15

f.+ıda 036/06, 039/19, 105/03

f.+nı 033/10

fāş (< Far. *fāş*) meydana çıkmış, duyulmuş.
f. 063/12

fāş bol- meydana çıkmak.
f. b.-dı 057/06
f. b.-ğay 063/15

fāş ol- meydana çıkmak.
f. o.-dı 086/15

fātiḥa (< Ar. *fātiḥa'*) başlangıç, giriş.
f. 064/20, 084/10

fāyide (< Ar. *fā'ida'*) yarar, kazanç.
f. 232/07

fāyide kıl- faydası olmak.
f. k.-dı 241/21
f. k.-mağay 084/02
f. k.-may 030/16

fāyideī (< Ar. *fā'ida'* ve Far. *ī*) bir fayda, bir kazanç.
f. 128/10, 175/02, 190/21

fāyik (< Ar. *fā'ik*) daha üstün.
f. 198/19

fāyiz (< Ar. *fā'iz*) başarılı olan, üstün gelen.
f. 006/19, 253/07, 256/15

fāyiz (< Far. < Ar. *fā'id*) artan, taşan.
f. 041/09, 149/13, 193/13

fāyizü'l-envār ışıklı, aydınlık.
f.'l-e. 155/08
f.'l-e+ığa 169/20

fayşal (< Ar. *fayşal*) kesin hüküm, karar.
f. 029/09, 057/12, 232/13
f.+ıda 007/08

fazā'il (< Far. < Ar. *faḍā'il* (Ar. *faḍīla'*'ın çoğulu *faḍā'il*)) faziletler, erdemler.
f. 210/05

fāzıl (< Far. < Ar. *fāḍil*) faziletli, erdemli.
f. 215/17, 221/05, 221/07, 221/10

Fāzıl-ı Tarḥān Özel ad.
F. 243/10
F.+nı 243/09

fazilet (< Far. < Ar. *faḍīla*^t) erdem, fazilet.

f. 066/14

f.+i 198/13

f.+ka 089/21

fazilet-şi'ār faziletli.

f.-ş. 077/16, 240/17

fazl (< Far. < Ar. *faḍl*) fazilet, erdem.

f. 003/14, 015/11, 051/11, 063/11, 066/20, 078/05, 112/19, 147/15, 198/01,
216/10, 217/09, 221/12, 235/07

fāzlı (< Far. < Ar. *fāḍl* ve nispet eki *ī*) faziletli.

f. 149/17

fāzlu'llāh Allah'ın faziletleri.

f. 183/17

Fazlu'l-lāh-ı Belhī Özel ad.

F. 149/14

fedā (< Ar. *fīdā*[']) feda etme, gözden çıkarma

fedā kıl- feda etmek, gözden çıkarmak.

f. k.-ıp 055/16

fedāyī (< Ar. *fīdā*['] ve nispet eki *-ī* ile *fīdā*[']) bir amaç için canını feda etmeye hazır kimse.

f. 163/18

f.+ler 002/17

fedāyīvār (< Ar. *fīdā*['] ve Far. *-vār*) korkusuzca, çekinmeden yaşamını feda eden kimse gibi, fedaîler gibi.

f. 111/18

fehm (< Ar. *fahm*, *faham*) anlama, anlayış.

f. 146/17

f.+ler 026/02

f.+ni 081/03

fehm kıl- anlamak.

f. k.-a al-mas 040/16, 249/03

f. k.-dı 092/21

f. k.-ıp 057/12, 139/20

fehṽā (< Ar. *fahṽā*[']) mânâ, anlam.

f.+sı 183/11

f.+sığa 063/08

felâket (< Far. < Ar. *falāka'*) felaket.

f. 021/03, 100/11, 235/15

felek (< Ar. *falak*) gökyüzü, sema.

f. 029/16, 086/16, 098/19, 131/01, 131/05, 166/18, 185/10, 197/17, 227/10, 227/12, 239/06, 239/09, 239/13, 244/07, 249/14, 253/15, 253/16, 254/14,

256/01

f.+din 239/14

f.+ke 262/06

f.+niş 117/19

Felekābād Özel ad.

F. 184/08

felek-fersāy (< Ar. *falak* ve Far. *farsāy*) feleği geçen, aşan.

çetr-i f.+ını 118/09

felekī (< Ar. *falak* ve nispet eki - ī) feleğe ait gökbilimle ilgili.

evzā'-ı f. 173/10, 216/16

evzā'-ı f.+din 173/14, 218/07

felek-iştibāh (<Ar. *falak* ve Ar. *iştibāh*) göğe benzeyen, gökkubbesi kadar yüksek.

f.-i.+ğa 098/19, 149/14, 166/18

felek-temkīn (<Ar. *falak* ve Ar. *tamkīn*) itibarı, şerefi veya gücü semada (olan), semaya eşit (olan)

f. -t. 185/10, 187/02

fenā (< Ar. *fanā*) yok olma, yokluk.

f. 023/05, 023/08, 024/21, 035/12, 050/07, 092/13, 096/13, 110/15, 131/17, 133/04, 171/15, 172/14, 195/13, 196/12, 248/15

f.+da 145/21

f.+dın 169/06

f.+durlar 026/05

f.+ğa 178/19, 179/03, 253/08

f.+nı 096/14

fenā kııl- yok etmek.

f. kı.-dılar 125/14

Fenāket Özel ad.

F. 021/20, 194/15

F.+ğa 021/19

F.+ka 022/08

Fenāket Suyı Özel ad.

F.+ğa 018/19

fenn (< Ar. *fann*) ilim, sanat, hüner.

f. 217/10

f.+ide 124/05, 155/17, 155/18
f.+leridin 153/11

fer (< Ar. *far, farr*) iktidar, hükümet.
f. 086/07

ferāġ (< Ar. *farāġ*) rahat etme, huzur içinde olma.

ferāġ-ı hāṭır gönül rahatlığı
f.-ı h. 052/18

ferāġat (< Far. < Ar. *farāġa'*) vazgeçme, el çekme; istirahat, dinlenme.
f. 004/12, 009/07, 020/08, 028/10, 140/05, 230/09, 233/05, 236/14, 237/10
f.+dın 134/03
f.+ka 001/12

Ferāh Özel ad.
F. 003/17, 006/13, 202/04, 237/07
F.+nı 028/16

Ferāh Kāl'ası Özel ad.
F.+ġa 102/05

Ferāh Kaşabası Özel ad.
F.+da 003/05

ferāset (< Far. < Ar. *fīrāsa'*) çabuk anlama, sezış.
f. 015/17, 057/12, 069/14, 195/06, 241/11

fercām (< Far. *farcām*) son, akıbet.
f. 095/19
f.+da 062/07

Ferġana Özel ad.
F. 017/16

ferhunde (< Far. *farhunda*) mübarek, kutlu, uğurlu.
f. 036/20, 038/04, 239/14
f.+ni 239/16

ferhunde-baht (< Far. *farhunda* ve Far. *baht*) talihi uğurlu.
f. 235/20

ferhunde-fāl (< Far. *farhunda* ve Ar. *fā'l*) bahtı iyi, falı uğurlu.
f. 221/12

ferhunde-gīr (< Far. *farhunda* ve Far. *-gīr*) mutlu, uğurlu olan.
f.+i 086/07

ferhunde-niṣān (< Far. *farhunda* ve Far. *-niṣān*) uğurlu olan.

f. 149/14

Ferīdūn Özel ad.

F. 013/14, 213/16

F.+ğa 223/13

Ferīdūn Hüseyn Özel ad.

F. 238/18

Ferīdū'd-dīn Özel ad.

F. 029/20

ferīkayn (<Ar. *farīkayn*) iki askerî fırka, iki taraf.

f. 007/13, 053/12, 205/09, 243/18, 245/03

beyne'l-ferīkayn iki askerî fırka arasında.

b.-f. 222/06

Ferinkent Özel ad.

F. 079/14

ferkadeyn (< Ar. *farḳadayn*) küçükayı takımyıldızındaki iki parlak yıldız.

f.+din 109/03

Ferket Özel ad.

F.+ka 197/13

fermān (< Far. *farmān*) buyruk, emir.

f. 010/04, 035/06, 037/19, 058/21, 062/01, 086/06, 161/02, 176/20

f.+ı 050/14, 111/02

f.+ıda 060/19, 246/09

f.+ıdın 035/08

f.+ımdın 057/05

muṭī'-yi f.-biz 035/06

fermān-berdār (< Far. *farmān*, Far. *bar* ve Far. *dār*) fermana uyan.

f. 260/06

ferr (< Ar. *farr*) firâr, kaçma.

kerr ü ferr saldırma ve çekilme (savaşta).

k. ü f. 118/01, 122/14

k. ü f.+i 025/05

ferrāş (< Ar. *farrāş*) hizmetçi, döşeyen; çadır ve tenteler için dokunmuş kumaşlarının (çadır için) kurulmasını yöneten görevli.

f. 016/10, 158/02, 158/03

f.+ı 158/02

f.+lar 193/21

f.+ları 252/12

ferruḥ (< Far. *farruḥ*) uğurlu, kutlu.
f. 115/08

Ferruḥ Hüseyn Mīrzā Özel ad.
F. 238/17

Ferruḥ Şāh Özel ad.
F. 169/04, 187/18

ferş (< Ar. *farş*) döşeme, yaygı.
f. 153/15, 249/13

feryād (< Far. *faryād*, *firyād*) haykırış, figan.
f. 227/10

feryād-res (< Far. *firyād-ras*) feryat edenin imdadına yetişen.
f. 037/21

ferzend (< Far. *farzand*) oğul, çocuk.
f. 049/16, 087/01, 126/16, 137/15
f.+ler 149/03
f.+leri 011/16, 035/02, 145/21, 202/02
f.+leridindür 003/09
f.+lerimni 012/13
f.+lerini 032/10, 171/03, 189/04
f.+leriḡni 071/19
f.+lerni 156/14

ferzī-bend (< Far. *farzī-band*) Satrançta kullanılan bir terim.
f.+idür 055/14

ferzīn (< Far. *farzīn*) Satrançta şahın müşaviri, veziri suretinde kullanılan bir taş.
f. 214/18

fesād (< Ar. *fasād*) bozukluk; insanların aralarını bozmaya çalışan.
f.+ıdın 059/02
f.+ka 058/15, 074/20
f.+nı 104/13

fesād kıl- karışıklık çıkarmak.
f. k.-dılar 019/06

feşāḥat (< Far. < Ar. *faṣāḥa'*) dilin doğru, düzgün, açık ve duru olarak kullanılması.
f. 066/10, 066/15, 168/01, 173/07

feterāt (< Ar. *fatra'* = *fatar* ve Ar. *-āt*) bir hükümetin gücünü kaybedip yeni bir hükümetin kurulması sırasında ortaya çıkan karışıklık, kargaşalık dönemleri.
f. 013/19

feth (< Ar. *fath*) fetih, açma, açılma.

f. 002/04, 016/08, 024/15, 028/06, 029/04, 029/05, 031/11, 072/03, 073/03, 087/20, 096/16, 098/02, 099/01, 099/04, 100/03, 106/02, 107/20, 112/05, 118/21, 119/11, 122/16, 122/18, 129/03, 135/17, 135/21, 143/17, 144/19, 149/16, 149/17, 149/20, 150/02, 151/01, 152/06, 154/13, 158/15, 158/17, 160/14, 161/11, 163/07, 163/16, 166/21, 173/12, 175/03, 176/15, 178/02, 179/17, 180/07, 181/12, 182/05, 183/06, 184/15, 191/21, 203/04, 206/07, 211/10, 213/12, 216/02, 222/03, 225/04, 228/06, 228/07, 231/13, 233/06, 236/04, 237/01, 237/10, 240/13, 241/01, 241/16, 242/12, 242/13, 242/20, 243/20, 244/02, 244/11, 244/18, 245/04, 245/16, 246/06, 246/12, 247/02, 247/10, 247/21, 249/15, 249/18, 249/21, 251/03, 256/09, 256/10, 257/07, 257/17, 257/19, 257/21, 258/12, 258/21, 259/19, 259/21, 259/23, 260/04

f.+din 007/15, 168/21

f.+i 021/20, 022/14, 022/21, 023/01, 023/09, 025/01, 025/04, 027/02, 027/11, 031/14, 068/07, 085/21, 098/02, 099/15, 102/18, 102/19, 104/05, 107/01, 110/20, 126/18, 127/20, 144/08, 158/14, 179/16, 182/14, 184/05, 184/09, 191/16, 222/13, 228/17, 236/08, 241/15, 242/05, 242/13, 261/11

f.+ide 097/19, 106/16, 143/15

f.+idin 031/06, 198/11, 250/03

f.+ini 183/17, 188/17

f.+ni 140/07

feth bol- ele geçirilmek.

f. b.-dı 075/03

feth èt- zapt etmek, ele geçirmek.

f. è.-ip 101/06, 103/06, 124/13, 134/16, 215/10, 245/05

feth kıl- zapt etmek, ele geçirmek.

f. k.-a al-madı 150/19

f. k.-dı 006/17, 030/08, 048/19, 078/17, 111/04, 127/05, 127/08, 189/11, 222/02, 236/03, 236/20, 238/10, 238/21, 240/18, 247/17, 256/16

f. k.-dılar 038/21, 042/01, 102/11, 102/14, 122/01, 123/03, 174/17, 189/02, 207/16

f. k.-dı èr-se 255/09

f. k.-dük 163/12

f. k.-ğalı 168/20

f. k.-ğan 230/20

f. k.-ğanı 038/07, 124/08, 248/16, 249/16

f. k.-ğanıda 105/02

f. k.-ğaylar 022/17, 174/06

f. k.-ip 021/19, 022/19, 026/20, 028/01, 028/06, 030/13, 031/07, 082/02, 098/20, 101/08, 102/05, 102/15, 102/16, 105/04, 105/07, 105/10, 106/03, 106/06, 106/15, 133/09, 139/05, 152/16, 158/17, 161/17, 168/21, 174/03, 203/21, 208/17, 211/05, 213/09, 220/11, 225/19, 243/15, 244/11, 248/12, 248/17, 256/20, 261/03

f. k.-iptur 217/14

f. k.-ıp èr-di 160/16

f. k.-mağandur 127/03

f. k.-mağaydur 122/02

f. k.-mağ kerek 257/06

Feth-ābād Özel ad.

F.+ka 145/17

Fethe'd-dīn-i Kürd Özel ad.

F. 260/18

feth-nāme (< Ar. *fath* ve Far. *nāma*) zaferi ilan eden gönderi, yazı, fetihname.

f.+ler 180/15, 180/17, 205/14, 225/09, 232/03

fetvā (< Ar. *fatvā*) fetva, şer'î karar.

f. 080/20, 149/13, 220/17, 231/01

fevc (< Ar. *favc*) bölük, topluluk.

f. 175/05, 175/06

f.+i 031/01, 175/09

fevc fevc bölük bölük.

f. f. 023/18, 072/19, 222/16

fevk (< Ar. *favk*) üst, yukarı.

f. 109/03

fevt (< Ar. *favt*) ölme, ölüm.

f. 031/10, 045/13, 084/02, 104/14, 107/01, 225/09

f.+i 197/02

f.+idin 002/11, 004/09, 008/20, 044/16, 052/01

f.+ini 043/05

f.+iniñ 049/13, 199/11

fevtlık (< Ar. *favt* ve Tü. +*lık*) yok olma, kayıp.

fevtlık bol- yok olmak, kaybolmak; ölmek.

f. b.-dı f. 047/01

fevzī (Ar. *favz* ve nispet eki -*ī*) zaferle ilgili.

f. 022/15

feyzān (< Far. < Ar. *fayaḍān*) bolluk, fazlalık.

f. 065/10

feyz (< Far. < Ar. *fayḍ*) bereket, bolluk.

f. 065/04

f.+i 112/19

feza ' (< Ar. *faza* ') korku.

f. 214/06

fezāyil (< Far. < Ar. *faḍā'il* (Ar. *faḍīla* 'ın çoğulu *faḍā'il*)) güzel vasıflar, faziletler.

f. 049/10
f.+ğa 215/02

fezāyil-me'āb faziletin sığındığı kimse.
f.-m. 066/08, 066/12, 179/19, 194/09

fırka (< Ar. *fırka'*) insan topluluğu, taife.
f. 016/15

fırka-yı dālle İslam'da ehl-i sünnet yolundan ayrılan fırka, mezhep
f.-y1 d.+ni 258/19

fiṭrat (< Far. < Ar. *fiṭra'*) yaratılış, tabiat.
f. 065/10

fī (< Ar. *fī*) içinde, -da, -de.
f. 004/15, 192/14

fiğān (< Far. *fiğān*, *fugān*) ızdırap ile bağırıp çağırma, feryat.
f. 178/02
f.+ğa 212/09
f.+1 214/14
f.+ıdın 144/13, 185/12

fıkr (< Ar. *fıkr*, *fakr*) bir konu hakkındaki kanaat.
f.+i 155/03

fıkr kıl- düşünmek.
f. k.-mak kerek 173/08

fıkrī (< Ar. *fıkr*, *fakr*) bir konu hakkındaki kanaat.
f. 141/15

fīl (< Ar. *fīl*) fil.
f. 065/01, 146/13, 147/12
f.+ler 148/16
f.+lerğa 147/10
f.+leri 146/15
f.+lerini 162/17
f.+lerni 025/10
f.+ni 148/21

Fīl Özel ad.
F. 171/21

fī'l (< Ar. *fī'l*) iş, amel.
f.+dın 221/09

fīl-bān (< Ar. *fīl* ve Far. *bān*) file bakan kimse, fil çobanı.
f.+larını 148/17

fi'l-cümle (< Ar. harf-i cer *fî*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *cumla*^t) sonunda, velhasıl.

f. 017/03, 030/03, 074/19, 220/18, 228/09, 229/05, 229/19, 241/10, 242/01, 247/09, 257/19, 260/16

fi'l-hāl (< Ar. harf-i cer *fî*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *hāl*) hemen, şimdi.

f. 008/07, 013/04, 016/02, 027/06, 031/10, 038/15, 046/04, 056/04, 057/19, 060/12, 078/08, 081/04, 081/13, 084/05, 093/01, 093/17, 096/06, 125/13, 127/21, 128/07, 129/13, 144/14, 188/01, 188/08, 191/17, 195/21, 200/08, 200/15, 204/13, 209/17, 219/05, 223/19, 228/05, 229/03, 236/18, 241/13, 249/05, 255/07, 257/16, 259/07

Filî Özel ad.

F. 157/12

fi'l-meşel (<Ar. harf-i cer *fî*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *maşal*) misaldeki gibi, mesela.

f. 202/17

filorî (< Far. *filūrî*) altın para, filori.

f. 182/09

f.+din 150/10

fi'l-vāki' (< Ar. harf-i cer *fî*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *vāki'*) gerçekte, gerçekten.

f. 077/14, 180/10, 192/13, 198/13, 224/05

firāk (< Ar. *firāk*) ayrılık.

f.+ıñ 185/08

firār (< Ar. *firār*) kaçış.

f. 118/10, 149/05, 179/13, 213/12, 256/06

f.+ğa 007/15, 148/20, 192/02, 244/15, 250/13

f.+ıdın 149/08

f.+nı 254/02

firār kıl- kaçmak, uzaklaşmak.

f. k.-dı 201/14, 230/16

f. k.-ur 154/06

Firdevsî Özel ad.

F. 077/21, 192/15

firīb (< Far. *firīb*) hile, aldatma.

f. 218/01

firūz (< Far. *fīroz*, *fēroz*) mutlu, sevinçli.

f. 019/18, 096/04, 096/05

Firūz Özel ad.

F.+nı 145/14

Fîrûzâbâd Özel ad.
F.+da 150/14

Fîrûz-baht Özel ad.
F. 105/05

fîrûze (< Far. *fîroza*) maviden yeşilimsi mavi renge kadar değişik renklerde olabilen değerli bir taş; gök mavisi.
f. 195/12, 195/14, 203/02, 242/18

fîrûze-fâm (< Far. *fîroza* ve Far. *fām*) mavi renkli.
f. 166/11
f.+da 179/06
f.+ğa 149/11

Fîrûze Şâh Bêg Özel ad.
F. 198/15

Fîrûz-ı Sîstânî Özel ad.
F. 145/12

fîrûzî (< Far. *fîrozî*) zafer.
f. 149/11

fîrûzî-simât (< Far. *fîrozî* ve Ar. *simât*) zafer belirtileri olan.
f. 178/07

Fîrûzkûh Özel ad.
F. 108/19, 191/16
F.+da 037/14
F.+ğa 104/10
F.+ke 191/16
F.+nı 193/12

Fîrûzkûh Kāl'a Özel ad.
F.+nı 191/16

fîrûzlık (< Far. *fîroz*, *fēroz* ve Tü. +lık) zafer.
f. 165/06

Fîrûz-şâh Özel ad.
F. 139/06, 212/14
F.+nı 211/05

Fîrûz-şâh Bêg Özel ad.
F. 168/20, 214/15, 217/18
F.+ge 198/12
F.+ni 211/21

füsüs (< Far. *füsūs*) zorbalık.

f. 060/07

fitne (< Ar. *fitna'*) fitne, bela; karışıklık.

f. 026/04, 030/14, 039/14, 046/21, 055/08, 058/15, 068/06, 090/02, 135/10, 150/08, 214/16

f.+ğa 219/05

f.+ler 020/08

f.+niñ 023/03

f.+si 055/07

fitne-engiz (< Ar. *fitna'* ve Far. *angēz*) fesat çıkaran.

f.+ler 217/20, 219/06

fitne-engizlik (< Ar. *fitna'*, Far. *angēz* ve Tü. *+lık*) fesatlık çıkarma.

f. 232/10

Frengi (< Far. *firing* < Fr. *franc* ve nispet *-ī ile firingī*) Frenk tarzıda.

F.+din 193/21

Frenk (< Far. *firing* < Fr. *franc*) Batılı.

F. 011/11, 042/05, 158/21, 159/06, 179/12

F.+din 193/19, 209/10

F.+ğa 240/03

fuḥṣ (< Ar. *fuḥṣ*) hadini aşma, kötülük.

f.+ğa 029/15

fuḳarā (< Ar. *faḳīr*'in çoğulu *fuḳarā* ') yoksullar.

f. 120/05

fūlād (< Far. *fūlād*) çelik.

f. 203/03, 254/20

Fūlād Hān bin Şādī Bēg Hān Özel ad.

F. 043/10

Fūlād Oğlan Özel ad.

F. 240/09

fulān (< Ar. *fulān*) herhangi biri, belirsiz bir şey.

f. 012/09, 085/19, 208/20

f.+mı 158/02

Furāt Özel ad.

F. 168/11

F.+tın 188/06

Furāt Suyı Özel ad.

F.+dın 168/12

furkân (< Ar. *furkân*) Kur'ân-ı Kerîm.

f. 147/01, 195/21

furşat (< Far. < Ar. *furşat*) fırsat, uygun zaman.

f. 008/08, 008/11, 022/09, 057/17, 084/02, 092/21, 163/18, 173/08, 208/12, 250/10

f.+da 008/13, 011/18, 018/03, 029/05, 053/05, 056/14, 056/15, 060/15, 065/18, 082/01, 082/02, 240/15, 242/14, 244/03, 244/18, 245/16, 247/10, 248/14, 250/01, 254/01

f.+daki 094/02

f.+ı 243/02

f.+larda 030/20

f.+nı 164/16, 217/21

f.+ta 158/14, 161/15, 167/15, 186/08, 198/15, 211/13

Füşenc Özel ad.

F. 003/07

Füşih Özel ad.

F. 098/02

F.+ğa 097/20

Füşih Kal'ası Özel ad.

F. 097/19

fuzalâ (< Far. < Ar. *fuḍalâ*) erdemli kimseler.

f. 170/04, 190/01, 190/04, 197/16, 198/13, 217/10

f.+dın 106/16, 214/17

f.+ğa 190/02, 247/01

fuzüllük (< Ar. *fuḍûl* ve Tü. +*lık*) lüzumsuzluk, çok fazla, gereksiz.

fuzüllük kıl- aşırıya kaçmak.

f. k.-sa 098/09

fuccâr (< Ar. *fācir*'in çoğulu *fuccār*) günahkârlar.

f. 001/11

fünûn (< Ar. *fann* 'in çoğulu *funûn*) fenler, ilim kolları.

f. 210/05, 254/12

fütüh (< Ar. *fath*'in çoğulu *futūh*) açılma, ferahlanma, gönül ferahlığı.

f. 262/02

f.+ıdın 144/11

fütühât (< Ar. *fath*'in çoğulu *futūh* ve Ar. -*ât* ile *futūhât*) fetihler, zaferler.

f. 135/05, 150/13, 240/05

fütür (< Ar. *futūr*) zayıflık, bezginlik.

f. 066/15, 179/03, 223/04

füzûn (< Far. *fuzûn*) fazla, çok.
f. 086/14, 239/12

füzûn kıl- fazlalaştırmak, arttırmak.
f. k.! 262/13
f. k.-ıp 010/05

G/Ġ

ġacarçı (< Mo. *ġacarçi*) kılavuz. (Lessing, 356a)
ġ. 034/04, 113/02, 115/21, 121/13, 121/16
ġ.+lar 113/12
ġ.+nı 121/14

Ġacarçı Celāl Hamīd Özel ad.
Ġ. 113/02, 113/15

Ġacarçı Burhān Oġlı Özel ad.
Ġ. 113/13

ġaddār (< Ar. *ġaddār*) zulm eden, hain, merhametsiz.
ġ. 055/13, 055/20, 203/09, 207/01, 207/03, 262/04

ġādir (< Ar. *ġādir*) gadreden, fenalık eden.
ġ. 010/14
ġ.+dür 260/08

ġadr (< Ar. *ġadr*) zulüm, merhametsizlik.
ġ. 062/15

ġāfil (< Ar. *ġāfil*) gaflette bulunan, dikkatsiz, ihtiyatsız.
ġ. 026/04, 045/04, 072/07, 083/21, 088/14, 154/21, 162/05, 171/16, 243/10,
250/09, 250/10, 254/10, 258/23

ġāfil kıl- gafil hâle getirmek.
ġ. k.-ıp ér-di 248/20

Ġāfil Özel ad.
Ġ. 200/16

Ġāfil Inaġ Özel ad.
Ġ. 200/14

ġaflet (< Far. < Ar. *ġaflet*) gafillik, dalgınlık.
ġ. 175/01, 241/19, 242/03, 248/07, 248/20, 250/11, 254/07
ġ.+din 254/11
ġ.+idin 236/15, 250/11

ġaflet-şi'ār (< Ar. *ġafḻa'* ve Ar. *şi'ār*) ġafletle sıfatlanmış, ġafıl.

ġ. 254/13

ġāh (< Far. *ġāh*) ara sıra, bazı; yer bildiren edat.

g. 026/07, 026/08

g.-ı dūd 104/19

ġāhī (< Far. *ġāhē*) bazen.

g. 154/04, 215/03, 226/01, 251/04

ġā'ib (< Ar. *ġā'ib*) kayıp, ġörünmeyen.

ġ.+dın 107/14

ġalā (< Ar. *ġalā'*) pahalılık.

ġ.+dın 006/04

ġalaṭ (< Ar. *ġalaṭ*) yanlış, yanılma.

ġalaṭ kıl- yanılmak, yanlış yapmak.

ġ. k.-dım 049/10

ġ. k.-ıp 113/02

ġalebe (< Ar. *ġalaba'*) ġalıp gelme, yenme.

ġalebe kıl- ġalıp gelmek.

ġ. k.-ıp 178/20

ġalebelik (< Ar. *ġalaba'* ve Tü. *+lık*) ġalıp olma.

ġ.+ıdın (ġalebeliġıdın) 117/12

ġ.+tın 162/20

ġālib (< Ar. *ġālib*) ġalıp, yenen, üstün gelen.

ġ. 014/09, 016/13, 018/03, 018/18, 026/17, 034/13, 034/18, 040/08, 093/12, 113/08, 113/17, 114/12, 116/20, 131/18, 132/04, 144/20, 145/13, 156/12, 163/17, 178/21, 186/03, 186/09, 206/11, 208/19, 214/02, 215/09, 222/03, 223/20, 227/17, 228/01, 233/07, 250/04, 251/11, 252/17, 256/11, 257/05, 260/21

ġālibā (< Ar. *ġālib-an*) ġörünüŝe ġöre.

ġ. 229/09

ġallāt (< Ar. *ġalla'* 'ın çoġulu *ġallāt*) zahireler, mahsuller.

ġ. 027/12

ġ.+ıdın 130/17

ġalṭān (< Far. *ġalṭān*) yuvarlanan.

ġ. 131/16

ġam (< Ar. *ġamm*) ġam, keder, üzüntü.

ġ. 109/16, 216/20, 231/21, 237/18

ğ.+dın 239/09

ğ.+ı 239/09

ğam-ābād (< Ar. *ğamm* ve Far. *ābād*) gam çokluğu.

ğ. 085/19

ğam-gīn (< Ar. *ğamm* ve Far. *-gīn*) gamlı, tasalı.

ğ. 216/19

ğamlık (< Ar. *ğamm* ve Tü. *+lık*) gamlı, kederli.

ğ. 149/06, 220/21

ğamz (< Ar. *ğamz*) münafıklık, söz taşıma.

ğ. 004/13

ğamze (< Ar. *ğamza'*) süzgün bakış.

ğ.+si 179/01

ğanāyim (< Ar. *ğanīma'*in çoğulu *ğanā'im*) ganimetler.

ğ. 113/04, 119/07, 134/06, 143/10, 143/14, 152/15, 160/01, 173/21

Gang Deryāsi Özel ad.

G. 151/02, 151/16

ğanī (< Ar. *ğanī*) zengin, varlıklı.

ğ.+ğa 118/19

ğanī bol- zengin olmak.

ğ. b.-dı 120/05

ğ. b.-dılar 249/12, 250/02

ğanīm (< Ar. *ğanīm*) düşman.

ğ.+ini 117/20, 132/01

ğanīm (< Ar. *ğānīm*) ganimet alan.

ğ. 062/11, 094/11, 102/15, 134/19, 140/16, 145/16, 145/20, 244/21

ğanīmet (< Far. < Ar. *ğanīma'*) düşmandan alınan mal; tesadüfî ve faydalı durum, kazanç.

ğ. 016/09, 019/16, 089/10, 104/04, 106/07, 106/09, 113/14, 113/15, 133/18, 149/09, 151/10, 151/16, 152/13, 157/05, 164/16, 168/09, 168/12, 176/11, 193/01, 205/13, 208/12, 213/09, 217/21, 248/13

ğ.+in 103/05

ğarāyib (< Ar. *ğarība'* 'ın çoğulu *ğarā'ib*) tuhaf, şaşılacak şeyler.

ğ. 010/15, 057/03, 151/07, 182/12, 189/17, 200/10, 225/08, 228/10, 229/05, 233/06

ğaraż (< Far. < Ar. *ğarađ*) gaye, amaç.

ğ. 153/16, 195/17, 209/07

Ġarcistān Özel ad.

Ġ. 003/17

Ġ.+nı 006/13

ġāret (< Far. < Ar. *ġāra'*) talan, yağma.

ġ. 050/11, 058/18, 133/02

ġāret kıl- yağmalamak.

ġ. k.-ıp 106/05

Ġār-ı İskender Özel ad.

Ġ.+ğa 180/19

ġarīb (< Ar. *ġarīb*) kimsesiz, zavallı; tuhaf, şaşılacak, bambaşka.

ġ. 015/02, 066/14, 092/04, 115/13, 138/11, 166/13, 171/02, 171/04, 202/20, 238/02, 238/04, 238/09, 246/02, 248/02, 248/03, 248/07

ġ.+din 094/21

ġ.+i 066/15

ġ.+ni 063/15, 084/10, 248/08

ġarībe (< Ar. *ġarība'*) evvelce görülmemiş, tuhaf.

ġ. 253/07

ġarīk (< Ar. *ġarīk*) suya batmış; su içine dalmış.

ġ. 110/15, 145/21, 189/10

ġ.+idin 133/04

ġark (< Ar. *ġark*) gark olma, suya batma.

ġ. 032/08, 088/15, 091/04, 092/14, 098/02, 169/06, 204/20

ġark kıl- suya batırmak.

ġ. k.-iptur 123/19

ġark-āb (< Ar. *ġark* ve Far. *āb*) girdap.

ġ. 154/20, 169/06, 178/19, 218/11

ġasl (< Ar. *ġasl*) ölünün yıkanması.

ġasl kıl- Ölüyü yıkamak.

ġ. k.-ıp 196/17

ġaş (< Ar. *ġaşy*) kendisinden geçme, bayılma.

ġaş kıl- bayılmak.

ġ. k.-ıp 154/02

ġavġā (< Far. *ġavġā*) kavga, dövüş.

ġ. 042/14, 057/20, 107/09

ġavġā kıl- kavga etmek.

ġ. k.-ıp 125/18

ġavġā koy- kavga etmek.

ġ. k.-madılar 256/05

Gāvkūş Özel ad.

G.+de 103/04

gāvmīş (< Far. *gāv-mēş*) manda, sığır.

g. 115/12

g.+lerini 147/18

g.+lerni 147/01

ġavvāş (< Ar. *ġavvāş*) dalgıç.

ġ.+largā 032/12

ġayb (< Ar. *ġayb*) gizli.

ġ.+dın 016/05, 058/03, 164/03, 254/06

ġāyet (< Far. < Ar. *ġāya'*) aşırı derecede, çok fazla, son derece.

ġ. 002/05, 032/06, 062/03, 062/04, 079/12, 105/05, 108/09, 119/10, 120/12, 122/01, 128/16, 128/19, 133/20, 138/11, 144/08, 147/16, 161/09, 162/21, 167/01, 173/16, 195/01, 213/01, 214/20, 215/01, 216/06, 216/08, 222/18, 233/19, 234/02, 235/06, 237/17, 243/15, 251/06, 254/11
ġ.+ġaça 055/21

Ġāyır Hān Özel ad.

Ġ. 021/02, 021/15, 023/04, 023/06, 023/07, 023/08

Ġ.+ġa 023/02

ġāyib (< Ar. *ġā'ib*) görünmeyen, hazır olmayan, yok olan, kayıp.

ġ. 195/21

ġ.+ler 195/21

ġayr (< Ar. *ġayr*) gayrı, +*dAn* başka.

ġ. 057/02, 161/14, 230/12

ġayret (< Far. < Ar. *ġayra'*) kendini sıkıp tahammül etme, dayanma gücü; yağmur, bereket, rahmet.

ġ.-i āb-ı ħayāttur 174/10

ġ.+dın 108/09

ġayr-hümā (< Ar. *ġayr* ve Ar. *humā*) onların ikisinden başka.

ġ. 062/15

ġ.+dın 147/16

ġazā (< Ar. *ġazā'*) din uğruna savaş.

ġ. 133/05, 134/11, 172/11, 190/19

ġ.+dur 195/16

ġazā kıł- din uğruna savaşmak.

ġ. kı.-ıp 159/07

ġ. kı.-ıp  r-diler 140/21

ġ. kı.-ġamıda 139/01

ġazab (< Far. < Ar. *ġaḏab*) hiddet, öfke.

ġ. 114/04, 122/17

ġ.+da 019/10, 020/13

ġ.+dın 174/21

ġ.+ı 126/16, 130/06

ġ.+ııdın 180/08

ġazab kıł- öfkelenmek.

ġ. kı.-dı 109/01, 226/20

ġ. kı.-ıp 080/11

ġazablık (< Ar. *ġaḏab* ve T . +*lık*)  fkeli, kızgın.

ġ. 032/01, 159/15

Ġaz n  zel ad.

Ġ. 047/17

ġazanfer (< Far. < Ar. *ġaḏanfar*) cesur, yiġit (adam).

ġ. 122/15

Ġaz n H n  zel ad.

Ġ. 004/20, 005/01, 047/10, 047/14, 047/16, 048/03, 048/04, 048/06, 048/09,

048/12, 048/17, 048/21, 049/02, 049/07

Ġ.+ġa 047/14

Ġaz n Maḥm d H n bin Arġun H n  zel ad.

Ġ. 047/19

ġazev t (< Ar. *ġaz t* 'ın çoġulu *ġazav t*) akınlar, özellikle kafirlere karşı yapılan sakınlar.

ġ. 150/13

ġ z  (< Ar. *ġ z *) fatih, bahadır, yiġit asker.

ġ. 235/20

ġ.+ler 145/01, 152/10, 183/10

Ġaznev   zel ad.

Ġ.+ler 002/08

Ġazn   zel ad.

Ġ. 031/14, 050/11, 119/16, 139/02, 191/14, 237/06

Ġ.+ġa 031/15, 032/14

Ġ.+ni 210/03

Ġazūr Özel ad.
Ġ. 008/20

Ġazve Özel ad.
Ġ. 164/21

Ġazze Özel ad.
Ġ. 161/14

gebr (< Far. *gabr*) ateşperest.
g. 151/11, 151/13
g.+ler 145/11, 151/04, 152/01, 152/19
g.+lerdin 123/02, 150/07, 152/14
g.+lerni 151/01, 152/15, 152/21

gec (< Far. *gac*) harç, kireç.
g. 106/14, 168/03, 183/12

gedā (< Far. *gadā*) dilenci, yoksul.
g. 261/17
g.+dur 118/18
g.+ğa 009/10, 154/04
g.+nın 065/02

geh (< Far. *gah*) arasıra, bazı.
g. 169/10, 169/11

gehī (< Far. *gahē*) bazen.
g. 253/18

genc (< Far. *ganc*) hazine.
g. 037/20, 096/16, 180/06, 197/18, 209/12, 239/02, 249/07
g.+ler 197/20, 209/09, 219/10
g.+ni 154/04

Gence Özel ad.
G.+ni 200/03

genc-feşān (< Far. *ganc* ve Far. *faşān*) hazine saçan.
g. 216/09

ger (I) (< Far. *gar*) eğer.
g. 083/04, 198/14, 252/05, 262/06

ger (II) (< Mo. *ger*) çadır. (Lessing, 377b)
g. 256/01

gerçi (< Far. *garçi*) gerçi, her ne kadar.
g. 063/11, 063/12

gerd (< Far. *gard*) toz, toprak.
g.+idin 131/05
g.+ığa 045/03, 165/09
g.+ini 195/13, 244/17

gerdān (< Far. *gardān*) dönen.
g. 159/13

Gerdekūh Qal‘ası Özel ad.
G.+da 103/16

gerden-keşlik (< Far. *gardan-kaş* ve Tü. *+lık*) âsîlik.

gerden-keşlik kıl- baş kaldırmak.
g. k.-ıp 150/06

gerdiş (< Far. *gardiş*) dönme, dönüş
g.+idin 178/03

gerdūn (< Far. *gardūn*) dönen, devreden; çark, tekerlek; felek, dünya.
g. 037/18, 147/01, 166/04, 166/10, 179/21, 240/14, 243/19
g.+dın 198/07, 240/18, 252/05
g.+ğa 094/03
g.+nın 175/08
‘a.-i gerdūn 119/04, 166/13, 242/21, 244/10, 244/17, 247/07, 249/11, 252/15,
258/16, 258/19

gerdūn-iqtidār felek gibi kudretli.
g.-i.+ğa 119/11

gergedan (< Far. *kargadan* < Sanskritçe *khadgadhanu*) gergedan.
g.+lar 149/20

Gergīn Milād Özel ad.
G. 107/15

Germisīlī Özel ad.
G. 222/17
G.+ğa 205/17

Germisīr Özel ad.
G. 032/16
G.+nın 135/21

Germisīr-i Hirmen Özel ad.
G. 071/03
G.+ğa 071/07

Gernī Qal‘ası Özel ad.
G.+nı 105/03

gevher (< Far. *gohar*, *gavhar*) inci; elmas, cevher; değerli taş; asıl, öz.
g. 037/20, 091/10, 091/21, 174/15, 174/20, 180/06, 181/08, 249/12, 250/02
g.+din 255/01

gevher-bār (< Far. *gavhar-bār*) cevher yağıdıran.
g. 216/10

gevherī (< Far. *gavhar* ve Far. *ī*) bir inci.
g. 198/15

Gevherrūd Özel ad.
G.+ğa 121/15

Geyhātū Özel ad.
G. 046/18
G.+nıñ 046/21

Geyhātū Sulṭān Özel ad.
G. 046/13, 046/15, 046/18, 047/07
G.+nı 047/08
G.+nıñ 046/21

Geyhātūy bin Abaḳa Ḥān Özel ad.
G. 046/12

gezend (< Far. *gazand*) âfet, musibet.
g. 198/08

ġilāf (< Ar. *ġilāf*) kılıf, kın.
ğ. 082/07

ġinā (< Ar. *ġanā* ') usanç, bıkkınlık.
ğ. 195/14

ġirbāl (< Ar. *ġirbāl*) kalbur, iri delikli elek.
ğ. 163/02

ġirre (< Ar. *ġirra*^f) kibirli, mağrur.
ğ. 030/02, 252/04

Ġıyās Özel ad.
Ġ. 037/14

Ġıyāse'd-dīn 'Alī Özel ad.
Ġ.+ğa 193/09

Ġıyāse'd-dīn Muḥammed Vezīr Özel ad.
Ġ. 052/09

Ġıyāse'd-dīn Tarḥān Özel ad.

Ġ. 090/16, 095/18, 132/15, 148/12, 165/03

Ġ.+nı 113/19, 138/02

Ġ.+nıñ 119/17

ġıybet (< Far. < Ar. *ġība'*) arkasından çekiltirme, dedikodu yapma.

ġ.+i 058/12

ġıybet kıl- arkasından konuşmak.

ġ. k.-ur  r-di 048/09

Gil n  zel ad.

G. 190/19, 190/20, 193/07, 123/01

Gil n t  zel ad.

G. 105/13

ġ r (< Far. *ġ r*) savaş, harp.

d r   ġ r savaş, kavga.

d.   g.+ide 188/08

gir n (< Far. *gir n*) aġır.

rıtl-ı gir n aġzına kadar dolu büyük kadeh.

rıtl-ı g. 226/21

gird (< Far. *gird*) yuvarlak.

gird-i k r bir işle uġrařma, meşgul olma, herhangi bir şeyi yapma.

g.-i k. 244/12

gird r (< Far. *kird r*) amel, iş.

g.+ıġa 021/16

girift r (< Far. *girift r*) tutulmuş, yakalanmış

g. 236/07

girift r bol- tutulmak, yakalanmak.

g. b.-dı 234/14

g. b.-dılar 006/09, 068/07, 211/13, 237/09, 249/18

g. b.-madı 218/15

g. b.-up 008/19, 010/20, 232/21, 237/16, 241/15, 250/01

girift r kıl- yakalamak, duçar etmek.

g. k.-dılar 237/20

girift rlıġ (< Far. *girift r* ve T . +*lıġ*) yakalanma, d   r olma.

g.+ı 155/11, 178/03, 219/09

Girit  al'ası özel ad.

K.+da 030/15

giryē-zār (< Far. *giryē* ve Far. *zār*) ağlanılan yer.
g. 195/16

gītī (< Far. *gītī*) dünya.

gītī-penāh Herkesin güvenle sığınacağı yer (pâdişah için kullanılır.)
g.-p. 127/17

gītī-neverd (< Far. *gītī-navard*) seyyah.
g. 086/17

Gīv Özel ad.
G. 192/14

ġol (< Mo. *ġoul*) askerde saf ve alay (krş. *kol*) (Lessing, 362a)
ġ.+da 031/21, 162/14
ġ.+dın 162/17
ġ.+ġa 131/09

ġonçe (< Far. *ġunça*) gül goncası, gonca.
ġ. 195/11

ġor (< Far. *ġor*) mezar, kabir.
ġ.+ı 205/11

Ġor Özel ad.
Ġ. 003/11, 003/12, 003/17, 006/09, 006/13, 100/11
Ġ.+da 229/16

Ġorī Özel ad.
Ġ.+ler 005/15, 006/06, 007/07, 007/09, 007/21, 008/04, 008/07, 067/12,
098/03, 100/14, 100/15
Ġ.+lerġa 007/13, 008/07
Ġ.+lerni 099/17
Ġ.+lerniġ 099/19

Ġor Şāh Özel ad.
Ġ.+nı 067/21

gūş (< Far. *goş*) kulak.
g. 072/06

gūşçī (< Far. *goşçī*) casus, muhbir.
g.+ġa 177/17

gūşt (< Far. *goşt*) et.
g. 242/16
g.+ını 097/14

gūṣ-vār (< Far. *goṣvār*) küpe.

g. 092/01, 239/19

gūṣ-vāre (< Far. *goṣ-vāra*) küpe.

g.+sini 075/05

ġubār (< Ar. *ġubār*) toz; endişe, gönül darlığı.

ġ. 007/20, 058/10, 167/05, 183/19

ġ.+ı 083/18

ġ.+ını 175/14

ġubārī (< Ar. *ġubār* ve nispet eki *-ī*) keder, can sıkıntısı.

ġ. 083/05

Ġucdevān Özel ad.

Ġ. 258/06

Ġ.+ğa 257/04, 257/08, 257/10

Ġucdevān Kāl'ası Özel ad.

Ġ.+ğa 257/01, 257/03

Ġ.+nı 257/06

Gūderz Özel ad.

G. 192/14

ġulġule (< Far. *ġulġula*) bağrışıp çağrışma, velvele.

ġ.+si 144/14

ġ.+sin 139/21

ġulvā (< Ar. *ġulvā*, *ġulavā*) rezillik.

ġ. 237/20

ġuma (< Mo. *ḵuma*) carıye (TMEN, I, 414)

ġ.+lardin 195/01

ġ.+larını 085/14

ġ.+sı 017/06

ġumūm (< Ar. *ġamm*'ın çoġulu *ġumūm*) kederler, tasalar.

ġ. 253/10

gūne (< Far. *gūna*) çeşit; tarz, usul.

g. 249/14

gūne kıl- usulüne, tarzına uygun davranmak.

g. k.-ıp 243/12, 256 14

Ġurbān Özel ad.

Ġ. 100/08

Gūr-ı Mīr Özel ad.

G.+ğa 193/18

ğurre (< Ar. *ğurra'*) Arabî ayların birinci gecesi ve günü; köle tutsak.
ğ. 167/19

ğurre bol- köle, tutsak olmak.
ğ. b.-up 027/04

ğurūb (< Ar. *ğurūb*) bir gök cisminin batıda görünmez olması, batması.
ğ. 107/04

ğurūb kıl- gök cismi için batmak.
ğ. k.-ur 253/08

ğurūr (< Ar. *ğurūr*) gurur.
ğ. 159/03, 178/08, 222/18
ğ.+dın 217/16
ğ.+ı 135/13

Gurzuṽān Özel ad.
G. 031/06

ğusl (< Ar. *ğusl*) boy abdesti.
ğ. 185/13

ğusl kıl- boy abdesti almak.
ğ. k.-dı 221/04
ğ. k.-ıp 125/03

ğuşşa (< Ar. *ğuşşa'*) tasa, keder.
ğ.+dın 049/03

gūşiş (< Far. *koşiş*) uğraşma, çabalama; savaş hâlinde olma, muharebe.
g. 131/15, 206/10, 215/16, 222/09, 252/03
g.+dın 135/16

gūşiş kıl- uğraşmak, çabalamak.
g. k.-dı 106/16
g. k.-dılar 148/19
g. k.-ıp 178/13
g. k.-ur ér-di 159/07

Guştāsb Luhrasp'ın oğlu.
G. 198/18

Ġuṭa Özel ad.
Ġ. 164/13, 164/14, 164/15
Ġ.+ğa 168/04

gūy (< Far. *goy*) top, küre, Acemlere mahsus bir çeşit oyun topu.

g. 131/16

gūyā (< Far. *goyā*, *gūyā*) güya.

g. 019/13, 178/01, 236/15, 248/13, 254/21

gūyiyā (< Far. *gūyiyā*) güya, sanki.

g. 034/15, 178/01

Gücerāt Özel ad.

G.+nı 062/11

gūdāz (< Far. *gudāz*) eriten, yakan.

g.+ı 251/04

gūdāziş (< Far. *gudāziş*) yakılma.

g. 122/17

güftārlik (< Far. *guftār* ve Tü. +lık) sözlü.

g. 150/16

güher (< Far. *guhar*) *gevherin* hafifletilmiş.

g. 092/01, 249/12

Güher Şād Ağa Özel ad.

G. 227/15, 228/08, 228/09

G.+nı 228/10

Güher Şād Ağa Medresesi Özel ad.

G.+de 230/17

Güher Şād Bëgim Özel ad.

G. 203/17, 219/06, 219/07, 219/11, 219/13, 219/14, 234/20

gül (< Far. *gul*) gül.

g. 024/16, 033/03, 094/04, 174/09, 185/09, 262/10

gül-āb (< Far. *gulāb*) gül suyu

g.+dın 195/16

gül-deste (< Far. *gul-dasta*) gül demeti.

g. 138/14

Gülefşān Bağı Özel ad.

G.+da 231/18

gül-endām (< Far. *gul-andām*) gül boylu, güzel endamlı.

g. 225/18

gül-gūn (< Far. *gul-gūn*) gül renkli.

g. 236/10, 249/18, 253/14

g l-g ne (< Far. *gul-g na*) g l renkli.
g.+si 062/06

g l  (< Far. *gul* ve Far. * *) bir g l.
g. 195/16

g list n (< Far. *gulist n*, *gul-sit n*) g l bahçesi.
g. 239/08

G list n  zel ad.
G. 184/08

g l- z r (< Far. *gul* ve Ar. * z r*) g l yanaklı.
g. 239/13, 259/10

g l-ruh (< Far. *gul-ruh*) g l yanaklı.
g. 245/18, 250/08
g.+lar 007/05

g l- en (< Far. *gul an*) g l bahçesi.
g. 218/19

g l-z r (< Far. *gulz r*) g l bahçesi.
g. 195/16

g m n (< Far. *gum n*)   phe.
g m n  t-   phelenmek.
g.  .-mes 232/12

g m n k l- zannetmek.
g. k.-ma! 259/01

g m  te (< Far. *gum  ta*) vekil, vezir.
g.+ler 190/03
g.+leri 002/08

g m-r h (< Far. *gum-r h*) yolunu  a ırmı , doğru yoldan ayrılmış.
g.+ı 066/14
g.+lar 058/15, 146/04
g.+ları 151/17

g m-r h k l- yoldan çıkarmak.
g. k.-urlar 010/12

Gümruh  zel ad.
G. 089/01

g n h (< Far. *gun h*) günah, su , kabahat; ceza, dayak.
g. 082/18, 091/11, 190/12

g.+ı 048/11
g.+ıdın 219/16
g.+ığa 093/01
g.+ımnı 246/03
g.+ın 070/01, 088/07, 088/09, 121/20, 126/17, 128/18, 141/12, 156/06, 165/11, 187/05, 189/16, 212/15
g.+ını 094/09, 100/07, 215/07
g.+ka 202/16, 223/08
g.+lar 024/08, 024/09
g.+ları 089/13
g.+ların 202/16

günāh kıl- günah, suç işlemek.
g. k.-ğuçı 010/13
g. k.-ıp èr-di 157/08

günāh-kār (< Far. *gunāhgār*) günah işleyen.
g.+lar 187/05, 219/15

günāh-kār kıl- suçlu duruma getirmek.
g. k.-ıp 136/08, 140/21

günbed (< Far. *gunbaz*) kümbet, kubbe.
g. 162/16
g.+de 049/04
g.+i 138/09, 138/10
g.+ide 049/21
g.+niş 138/10

günbed-i azrak gökyüzü.
g.+dın 196/12

günbed-i devvār (dönen kubbe) gökyüzü.
g.+da 155/18

güncāyış (< Far. *guncāyış*) kapasite, bünyesinde bulundurma.
g. 195/21

güng (< Far. *gung*) dilsiz.
g. 119/04, 221/15, 248/15

Gürc Özel ad.
G. 052/16, 105/09

Gürci Özel ad.
G. 158/15
G.+ler 105/06, 154/11, 154/17, 154/18, 157/01, 157/03, 157/04, 174/05, 174/06, 188/16, 188/18, 188/20, 200/03, 200/05, 200/18
G.+lerğa 154/16
G.+lerni 174/07, 189/02

G.+ni 105/07, 175/02, 211/13

Gürcistān Özel ad.

G. 047/13, 050/10, 052/12, 105/02, 105/03, 129/03, 154/13, 157/01, 157/02, 158/10, 158/16, 168/19, 169/01, 187/01, 187/03, 188/13, 211/13

G.+dadur 045/02

G.+ğa 045/04, 129/02, 129/07, 129/09, 129/10

G.+nı 189/12

Gürede Özel ad.

G. 181/01

Gürgen Suyı Özel ad.

G. 237/08

Gürgīn Özel ad.

G. 158/18

G.+ni 189/16

Gür Hān Özel ad.

G. 018/11, 018/12, 018/17, 018/20, 018/21, 019/01, 019/04, 023/19, 024/13, 024/14

G.+dın 018/13

G.+ğa 018/18, 018/20

G.+nı 019/02

gürīz (< Far. *gurēz*) kaçan.

g. 195/21

Gürlen Özel ad.

G.+ğa 090/17

gürūh (< Far. *guroh*) bölük.

g. 175/06

g.+nı 175/10

gürz (< Far. *gurz*) gürz, uzun saplı, büyük demir topuz.

g. 073/11, 203/04

g.+i 077/09

güşād (< Far. *guṣād*) açma, açılma.

güşād tap- açılmak

g. t.-ıp 161/04

Güşāsp Özel ad.

G. 027/13

Güyük Özel ad.

G. 039/04

G.+ni 039/08

Güyük Hān Özel ad.

G. 038/18, 039/03, 039/06, 039/07, 039/13, 059/05

G.+nı 041/20

G.+nıñ 040/02

güzāf (< Far. *gizāf*, *guzāf*) boş (söz) (krş. *güzāf*)

lāf u güzāf boş lâkırdı. (aslı *lāf-ı güzāf*)

l. u g. 132/03

güzāf (< Far. *guzāf*) beyhude (söz, lakırdı) (krş. *güzāf*)

lāf ü güzāf: boş lâkırdı.

l. ü g.+dın 077/21

l. ü g.+ıdın 020/13

güzār (< Far. *guzār*) geçme, geçiş.

g.+ıda 043/21

g.+ıdın 226/17, 259/15

güzārlık (< Far. *guzār* ve Tü. +*lık*) geçiricilik.

g.+ka 061/06

güzer (< Far. *guzar*) geçme, geçiş.

g.+dın 206/05

g.+ığa 084/11

güzīde (< Far. *guzīda*) seçkin, seçilmiş.

g. 049/09

güzīde kıl- seçmek

g. k.-ıp 149/03

H/H/H

haber (< Ar. *habar*) haber.

h. 005/08, 006/02, 021/05, 021/08, 022/16, 028/09, 031/06, 034/16, 037/16, 044/19, 045/02, 052/13, 054/14, 055/14, 057/09, 057/20, 058/13, 069/06, 071/18, 071/21, 072/11, 073/05, 073/14, 074/20, 074/21, 076/08, 077/03, 078/18, 079/01, 080/09, 081/05, 081/10, 082/13, 089/02, 089/13, 089/20, 092/02, 093/11, 094/13, 095/01, 096/02, 096/06, 099/08, 100/03, 100/05, 100/13, 100/16, 100/20, 101/02, 102/06, 103/03, 104/01, 104/11, 104/14, 105/16, 106/01, 106/04, 108/13, 109/10, 109/14, 110/11, 111/02, 111/06, 111/07, 111/10, 111/15, 114/03, 114/11, 114/12, 115/17, 116/02, 116/05, 116/06, 116/08, 123/01, 123/09, 125/09, 129/11, 133/10, 133/17, 133/19, 134/10, 135/21, 136/20, 138/13, 139/07, 140/09, 143/19, 151/03, 151/06, 151/15, 152/08, 154/06, 154/11, 158/17, 159/05, 160/07, 162/20, 164/06,

164/21, 170/07, 170/09, 170/15, 171/09, 171/18, 172/05, 174/01, 175/20, 176/13, 184/15, 184/18, 186/17, 190/13, 191/21, 200/13, 201/03, 202/01, 203/10, 204/01, 204/07, 204/13, 205/04, 205/17, 206/14, 206/20, 207/16, 208/03, 208/09, 208/20, 209/15, 210/10, 210/14, 210/21, 211/03, 211/04, 211/21, 212/01, 212/03, 212/04, 212/06, 212/08, 212/21, 213/10, 214/03, 214/12, 215/10, 217/13, 217/17, 219/07, 220/01, 223/04, 223/18, 224/01, 224/07, 224/13, 225/02, 225/13, 225/21, 226/03, 226/04, 227/13, 227/20, 228/02, 228/08, 229/10, 229/13, 229/21, 231/11, 231/14, 231/19, 233/08, 235/12, 236/15, 236/19, 244/13, 245/17, 246/14, 247/13, 248/02, 248/20, 249/04, 250/12, 250/21, 251/09, 252/14, 252/16, 254/18, 255/10, 262/04
h.+din 156/19, 161/01, 170/16, 182/10, 184/19, 228/18, 229/04, 230/01
h.+dür 231/03
h.+i 005/16, 045/16, 052/20, 055/13, 060/06, 092/10, 092/11, 095/09, 113/05, 116/04, 135/17, 140/08, 140/09, 154/08, 159/20, 181/12, 199/11, 217/13, 219/09, 252/08, 256/22
h.+im 116/06
h.+imiz 115/18
h.+in 034/16, 049/13, 050/02, 069/05, 071/12, 072/01, 076/13, 115/18, 115/20, 225/09, 229/20
h.+ini 032/10, 038/09, 079/07, 111/12, 144/04, 251/08
h.+ler 156/08, 218/01, 228/12
h.+leri 116/04
h.+lerini 200/03
h.+ni 016/02, 069/06, 073/02, 087/13, 098/10, 125/14, 150/20, 197/01, 197/02, 207/05, 210/13, 214/04, 228/18, 230/06, 253/12
h.+niñ 181/07

haber kıl- haber vermek.

h. k.-dı 166/06, 232/21

haber tap- haber almak.

h. t.-ıp 001/04, 042/06, 048/15, 081/19, 092/11, 098/18, 103/20, 111/16, 114/01, 116/03, 126/03, 129/13, 135/10, 136/02, 192/03, 199/19, 206/16, 217/11, 226/11, 231/12, 232/20

h. t.-madı 032/18

h. t.-madılar 134/03

h. t.-tı 001/06, 005/18, 029/07, 034/11, 051/13, 060/19, 068/19, 079/15, 080/12, 082/04, 082/21, 094/07, 110/20, 129/18, 130/12, 142/20, 143/11, 149/08, 199/18, 201/10, 201/20, 208/17, 209/18, 219/19, 220/04, 223/05, 224/03, 224/21, 227/14, 250/11, 255/07, 257/02

h. t.-tılar 083/09, 114/10, 168/21, 197/02, 236/18, 242/06, 245/13

haber-dār (< Ar. *ḥabar* ve Far. *dār*) haberli.

h. 053/11, 055/05, 055/06, 055/10, 060/05, 088/05, 192/02, 236/16, 254/19

haber-dār kıl- haberdar etmek.

h. k.-dı 055/20

h. k.-ıp 040/01, 040/09

haberī (< Ar. *ḥabar* ve Far. *ī*) bir haber.

h. 193/09

habersiz (< Ar. *habar* ve Tü. +*siz*) habersiz.

h. 005/20, 076/07, 095/13, 108/08, 137/19, 247/06, 250/06

Habīb-i ‘Ūdī Özel ad.

H. 155/18

habs (< Ar. *habs*) hapis.

h.+dın 004/16, 046/02, 200/02

habs kıl- hapsetmek.

h. k.-ğaylar 165/11

h. k.-ıp 233/21

Habūşān Şimdiki Kuşan yöresi (Hasan-ı Rumlu, 2006, 266).

H. 030/06

H.+da 120/07

H.+dın 220/09

hacālet (< Far. < Ar. *hacāla'*) utanma, utanç.

h. 078/17, 098/13, 231/05, 244/06

h.+dın 134/14

hācāt (< Ar. *hāca'* 'ın çoğulu *hācāt*) istekler, dilekler.

erbāb-ı hācāt halkın ihtiyaçlarını karşılayan kimseler.

e.-ı h.+ka 137/17

hacc (< Ar. *hacc*) hac, Kâbe'yi ziyaret etme farîzası.

h. 006/18

h.+ğa 220/18

hacel (< Ar. *hacal*) utanma, utanç.

h. 080/14

hacet (< Far. < Ar. *hāca'*) ihtiyaç, gereklilik.

h. 049/09, 117/08

Hācī Özel ad.

H. 099/01

Hācī ‘Abdu’llāh Özel ad.

H. 111/13, 177/02, 179/05

Hācī ‘Abdu’llāh ‘Abbās Özel ad.

H. 193/01

Hācī ‘Abdu’llāh Dulday Özel ad.

H. 111/12

Hâcî Bâbâ Özel ad.
H. 177/04

Hâcî Barulas Özel ad.
H. 067/20, 068/01, 068/10, 068/11, 069/06, 069/07, 069/08, 069/18, 069/19
H.+ka 069/09, 069/11, 069/12

Hâcî Bêg Özel ad.
H. 074/02, 082/06, 111/02, 111/03, 111/07, 111/09, 112/03, 112/04, 112/05
H.+ge 111/10
H.+ni 112/13

Hâcîbêk-i Erginüt Özel ad.
H. 068/09

Hâcî H'âce Özel ad.
H. 102/21

Hâcî Maḥmūd Şâh Özel ad.
H. 087/08, 103/09, 121/05

Hâcî Muḥammed Özel ad.
H. 070/18, 070/20
H.+tin 220/19

Hâcî Muḥammed Bêg Özel ad.
H. 222/19
H.+ni 217/20, 222/17

Hâcî Muḥammed-i Ğanaşîrîn Özel ad.
H. 222/15

Hâcî Muḥammed-i Husrev Özel ad.
H.+ğa 220/18

Hâcî Müsâfir Özel ad.
H. 189/06

Hâcî Şâlih Özel ad.
H. 154/17

Hâcî Seyfe'd-dîn Özel ad.
H. 097/08, 100/14, 101/03, 102/07, 106/03, 114/08, 116/16, 117/06, 117/19,
119/18, 129/03, 131/17, 138/17, 154/12
H.+ni 096/21, 104/16, 108/18, 129/07, 132/11, 136/18

Hâcî Seyfe'd-dîn Bêg Özel ad.
H. 170/15, 195/01

Hācī Şeref Özel ad.

H. 127/12

Hācī Tarhān Özel ad.

H.+da 133/18, 235/17

H.+ğa 133/21

H.+nın 134/04

Hācī Vezīr Özel ad.

H. 090/06

H.+ni 090/04

haçırçı (< Mo. *haçir* ve Tü. +çtı) kılavuz, rehber, bildirici.

h. 070/20

haçir (< Mo. *haçir*) katır. (TMEN, III, 391).

h. 088/19, 125/21, 141/06, 189/07, 218/17

h.+ğa 218/17

h.+ler 141/08, 161/08

h.+lerdin 090/05

h.+lerğa 185/14

h.+nın 208/14

hadāset (< Far. < Ar. *hadāsa'*) tazelik, yenilik.

hadāset-i sinn yaş küçüklüğü.

h.-i s. 148/20

hadd (< Ar. *hadd*) sınır; derece, mertebe.

h. 043/15, 182/12, 202/20, 229/13, 258/20

h.+dın 010/10, 035/03, 057/16, 239/10

h.+ı 214/10

h.+ıdın 119/21, 159/10, 244/09

h.+ığa 107/04

h.+ııdın 180/04

h.+ııını 009/21

h.+tın 224/16

hadd-ı i'tidāl makul, ılımlı derecede.

h.-ı i'tidālğa 120/06

hadem (< Ar. *hādīm*'in çoğulu *hadām*) hizmetçiler, odacılar.

h. 061/16, 065/21, 112/17, 209/11

Hāfız-ı Ebrū Özel ad.

H.+ğa 123/16

Hādī Özel ad.

H. 261/06

hadīd (< Ar. *hadīd*) demir.

h. 086/16

ḥadīka (< Ar. *ḥadīka'*) ağaçları ve suyu bol bahçe.

h. 218/19

ḥādim (< Ar. *ḥādim*) hizmet eden.

h.+leriğa 167/10

ḥadīs (< Ar. *ḥadīs*) Hz. Muhammed'in sözleri ve davranışları ile ilgili olan sünnet; söz, kıssa.

h. 239/11

h.+i 120/04

ḥādīsāt (< Ar. *ḥādīsāt'* ve Ar. *-āt*) olaylar.

h. 013/19

ḥādise (< Ar. *ḥādīsāt'*) olay, ortaya çıkan.

h. 016/05, 060/20, 067/17, 171/11, 223/03

h.+din 253/08

h.+ğa 054/04

h.+ni 157/17

Hāf Özel ad.

H. 228/15

ḥafe (< Far. *ḥafa*) boğma.

h. 208/21

ḥafiyye (< Ar. *ḥafiyya'*) gizli.

h.+de 088/02

hafta (< Far. *hafta*) hafta.

h. 034/12, 121/08

h.+da 033/11, 157/21, 193/21

h.+dın 042/08

ḥaftān (< Far. *ḥaftān*) kaftan (zırhın altına giyilen giysi).

h.+nı 203/02

ḥā'if (< Ar. *ḥā'if*) korkak, korkan.

h. 229/03

ḥā'ile (< Ar. *ḥā'ile*) hile, düzen.

h.+sidür 261/18

ḥāk (< Far. *ḥāk*) toprak.

h. 086/21, 185/10

h.+ğa 009/09

ḥākān (< Far. *ḥākān* < ET *kağan*) hakan

h. 149/11, 162/10, 247/21, 256/05, 256/10, 256/11, 259/03

hākān-ı a'zam (metinde *Sü'yünç H'āce Hān* için kullanılan unvandır)

h. 224/19, 239/08, 241/04, 241/08, 242/09, 242/11, 247/15, 247/19, 252/13, 252/15, 252/19, 252/20, 253/04, 253/12, 253/21, 254/04, 255/17, 255/19, 256/08, 259/11, 259/17, 259/19

h.+ğa 246/09, 246/10, 253/03, 253/17, 255/10, 256/11

h.+nı 252/18

h.+nın 241/03

hakāyık (< Ar. *ḥakā'ika'* 'in çoğulu *ḥakā'ik*) hakikatler.

hakāyık-me'āb hakikatlere sığınak olan.

h. 218/04

hāk-dān (< Far. *ḥākdān*) çöplük.

h. 217/01

hākīm (< Ar. *ḥākīm*) hükümdar, vali, âmir.

h. 021/02, 042/21, 044/17, 047/02, 051/05, 055/18, 056/13, 065/20, 068/03, 068/11, 070/11, 079/03, 090/04, 104/05, 105/03, 121/07, 124/16, 124/18, 127/21, 129/11, 135/12, 139/05, 160/13, 188/14, 189/03, 213/07, 214/03, 215/10, 229/05, 247/03

h.+dür 150/15, 208/10

h.+i 019/02, 022/03, 022/15, 034/20, 040/08, 106/11, 106/20, 121/07, 121/12, 121/16, 124/07, 124/20, 125/03, 125/05, 127/12, 127/17, 127/19, 134/21, 136/13, 143/17, 154/13, 161/03, 161/13, 161/16, 164/10, 168/13, 168/16, 187/15, 238/02, 241/15, 241/19

h.+idür 104/11

h.+iğa 062/01, 071/08

h.+ini 105/04, 106/03, 135/14

h.+leri 101/21, 104/04, 168/15, 190/20

h.-durur 034/17

hākīm bol- hakim olmak.

h. b.-up ér-di 078/19

hākīm kıl- hakim yapmak.

h. k.-dı 087/04, 245/06, 250/19

h. k.-ıp 004/02

hākīmī (< Ar. *ḥākīm* ve nispet eki - ī) yetkili kişi, iktidar.

h.+leri 168/13

hakḳ (< Ar. *ḥāḳḳ*) Allah; doğruluk, insaf; bir insana ait olan şey; gerçeğe uygunluk; hisse, pay.

h. 013/03, 051/14, 057/21, 261/13, 262/06

h.+dur 169/10

h.+ı 055/02

h.+ıda 055/04, 055/12

h.+ı<n>nı 117/01

hakkā (< Ar. *ḥaqqān*) doğrusu.

h. 215/20

hakk-perest (< Ar. *ḥaqq* ve Far. *parast*) doğruluktan ayrılmayan.

h. 009/10

hakk sübhānehu ve te‘ālā her türlü arıza, kusur ve noksanlardan yüce Allah'ı tenzih ederim.

h. 047/20, 064/10

hak-rīz (< Far. *ḥāk-rēz*) topraktan yapılan kale siperi.

h.+de 163/05

hak-sār (< Far. *ḥāksār*) toz toprak içinde kalmış; perişan durumda.

h. 028/11, 066/14, 102/03, 115/13, 238/09, 248/02, 248/07

h.+nı 238/02

h.+nın 202/20

hāl (< Ar. *ḥāl*) hâl, durum, oluş.

h. 012/18, 015/02, 016/10, 027/11, 031/13, 035/14, 037/21, 049/02, 073/12, 073/19, 074/13, 081/13, 081/16, 082/04, 096/18, 107/10, 128/15, 134/17, 153/21, 159/06, 161/05, 175/13, 180/08, 184/21, 200/08, 216/07, 217/16, 218/15, 220/12, 223/08, 224/18, 225/19, 238/12, 245/19, 250/15, 250/18, 251/05, 252/06, 253/10, 258/20

h.+da 006/07, 008/14, 052/12, 053/18, 069/19, 070/18, 071/13, 080/03, 080/09, 080/14, 081/10, 082/06, 082/21, 083/06, 084/13, 089/02, 090/03, 091/05, 095/02, 116/06, 116/16, 117/12, 134/10, 134/17, 135/10, 138/13, 149/04, 156/01, 161/06, 165/02, 174/01, 182/17, 183/20, 192/21, 194/05, 200/03, 201/10, 211/03, 217/13, 220/04, 227/13, 227/14, 228/16, 228/21, 233/13, 233/16, 233/19, 246/21

h.+dın 012/07, 013/01, 015/15, 016/06, 040/01, 040/09, 042/14, 047/09, 048/05, 048/15, 053/11, 055/13, 055/20, 060/19, 062/02, 065/21, 073/21, 075/18, 087/18, 099/11, 107/05, 117/13, 164/06, 186/19, 188/14, 192/02, 192/03, 206/20, 217/15, 220/02, 224/13, 226/11, 230/02, 236/18, 243/02, 245/11, 253/01

h.+dur 024/06

h.+ı 032/12, 118/18, 154/11, 203/19, 212/18

h.+ıda 193/07

h.+ıdın 037/13, 044/14, 046/02, 059/03

h.+ıdur 251/05

h.+ığa 015/15, 016/12, 165/18, 223/04

h.+ın 085/04

h.+ını 189/20, 198/03, 238/09

h.+ın 238/21

h.+nı 032/04, 039/17, 052/19, 058/10, 058/14, 058/20, 073/12, 074/20, 125/14, 159/05, 162/04, 163/20, 169/07, 195/02, 201/04, 206/21, 220/21, 233/02, 233/04, 246/04, 248/13, 251/11

ḥālā (< Far. *ḥālā* < Ar. *ḥāl-an* (zarf)) şimdi bile, henüz.

ḥ. 005/21, 011/17, 011/19, 012/17, 027/01, 041/16, 046/11, 075/01, 080/01, 087/13, 099/04, 099/21, 101/04, 101/06, 134/14, 141/02, 155/20, 164/16, 172/14, 193/18, 221/11, 235/17, 255/05, 260/03

Ḥalaç Özel ad.

Ḥ. 002/01, 013/06

Ḥalāmad Özel ad.

Ḥ. 111/21

ḥalāş (< Ar. *ḥalāş*) kurtulma, kurtuluş.

ḥ.+ını 005/11

ḥalāş bol- kurtulmak, kurtuluşa ermek.

ḥ. b.-dı 089/15, 104/18, 134/07, 200/01, 203/19, 227/16

ḥ. b.-dılar 023/16, 059/02, 080/11

ḥ. b.-ğanı 200/02, 204/04, 221/18

ḥ. b.-ğanları 200/05

ḥ. b.-salar 204/06

ḥ. b.-up 049/01, 100/12, 204/18, 227/09, 245/05, 259/06

ḥalāş kıl- kurtarmak.

ḥ. k.-dı 075/02, 103/17, 204/16

ḥ. k.-dılar 082/15, 145/12, 219/12

ḥ. k.-ıp 019/04, 157/02

ḥālāt (< Ar. *ḥāl* ve *ḥāla'* 'in çoğulu *ḥālāt*) hâller, vaziyetler.

ḥ. 015/10, 031/03, 063/16, 110/08, 143/16, 157/01, 157/20, 217/19, 243/12, 247/08, 253/07, 253/20, 262/12

ḥ.+ı 001/16, 009/08, 015/09, 063/04, 064/01, 153/17, 198/02, 198/03, 204/05, 209/04, 223/07

ḥ.+ıda 063/05, 163/03, 201/13, 203/19

ḥ.+ıdur 065/17

ḥ.+ığa 066/06, 123/12

ḥ.+ını 015/12, 015/20, 061/19, 063/14, 066/12, 066/18, 066/21, 248/07

ḥ.+ınıñ 066/20

ḥ.+ka 015/10

ḥ.+larını 167/18

ḥ.+nı 015/11, 066/16, 110/17

ḥ.+ta 155/20, 183/01, 200/01

ḥ.+tın 182/12

ḥalāvet (< Far. < Ar. *ḥalāva'*) zevk, memnuniyet.

ḥ. 007/06

ḥalāyık (< Ar. *ḥalīka'* 'in çoğulu *ḥalā'ik*) mahluklar, yaratıklar.

ḥ. 009/18, 011/11, 012/12, 020/08, 026/05, 027/17, 029/01, 057/07, 057/15, 057/21, 061/13, 063/13, 063/15, 085/19, 150/07, 185/19, 190/10, 216/05, 216/07, 218/13, 235/07, 253/01, 262/04, 262/15

h.+dın 164/20
h.+nı 013/08, 026/20, 027/13, 030/07, 030/08, 032/15, 098/06
h.+nın 026/01, 214/14, 246/02

Haleb Özel ad.

H. 161/11, 161/13, 161/16, 162/21, 163/03, 168/09, 168/11
H.+ğa 129/16, 129/18
H.+ka 158/08, 161/01, 161/13, 162/06, 162/20
H.+ni 163/11
H.+te 161/15, 163/13

Halef bin Ahmed Özel ad.

H. 002/08, 002/09

halel (< Ar. *ḥalal*) bozma, bozukluk.

h. 154/03
h.+i 023/11, 037/07, 131/04

halel kıl- bozulmak.

h. k.-ıp 017/02, 202/14

hālet (< Far. < Ar. *ḥāla'*) hâl, vaziyet.

h. 001/05, 029/18, 237/12, 242/04
h.+i 080/01, 094/03, 204/12, 221/18
h.+ka 221/15

hālî (< Ar. *ḥālî*) boş; تنها, ıssız.

h. 169/12, 186/19, 235/09, 259/01

Hālid Özel ad.

H. 196/06

Hālid-i Velîd Özel ad.

H. 127/03

Hālid ve Mālid Cezîresi Özel ad. (bk. Açıklamalar)

H.+ğa 171/17

halîfe (< Ar. *ḥalīfa'*) halife, vekil.

h. 044/06, 195/21, 260/15, 260/20
h.+ğa 260/07, 260/12
h.+ni 044/08, 044/09, 261/03

Halîfe Bedre'd-dîn Özel ad.

H. 261/01

hālîk (< Ar. *ḥālîk*) Allah.

h. 172/07

Halîl Özel ad.

Ḥ. 177/18, 197/15, 231/05

Ḥalīl Bēg Özel ad.

Ḥ. 079/01, 226/10, 230/19, 230/21, 231/02, 231/03, 231/07, 231/08, 231/09

Ḥ.+ge 231/04

Ḥ.+ni 231/16

Ḥalīl Bēg Mīrzā Özel ad.

Ḥ. 230/18

Ḥalīl Mīrzā Özel ad.

Ḥ. 169/13

Ḥalīl Sultān Özel ad.

Ḥ. 106/01, 195/21, 196/08, 202/11, 208/02, 209/15

Ḥalīl Sultān Emīrzāde Özel ad.

Ḥ. 194/13

Ḥalīl Sultān Mīrzā Özel ad.

Ḥ. 167/13, 169/21, 171/19, 176/21, 179/05, 194/19, 195/01, 195/03, 197/03, 197/10, 197/12, 197/18, 198/10, 199/03, 199/05, 201/14, 201/15, 201/17, 202/06, 202/07, 202/08, 202/10, 202/13, 208/01, 209/04, 209/11, 209/16, 210/02

Ḥ.+dın 197/06, 199/02, 207/20

Ḥ.+ğa 194/20, 201/18, 202/09, 209/07

Ḥ.+nı 142/06

Ḥ.+nıñ 197/21, 198/21

Ḥalīlu'llāh Sultān Özel ad.

Ḥ. 213/07

Ḥalīl Yasavul Özel ad.

Ḥ. 098/07

ḥalk (< Ar. *ḥalk*) halk, insanlar.

ḥ. 009/17, 009/18, 010/01, 037/21, 038/02, 049/15, 085/05, 142/10, 162/21, 164/19, 184/09, 231/07, 258/20

ḥ.+da 065/10

ḥ.+dın 063/13

ḥ.+ı 011/10, 224/10

ḥ.+ın 239/04

ḥ.+nı 010/05

ḥalka (< Ar. *ḥalka'*) halka, daire.

ḥ. 031/18, 213/03

ḥ.+lar 139/15

ḥalku'l-ervāḥ kable ecsādi'n-nās Ruhların yaratılışı, insanların cesetlerinden öncedir.

h. 065/10

halleda'llāhu mülkehü Allah onun mülkünü daim ve baki etsin.

h. 066/05

halvet (< Far. < Ar. *halva'*) ıssız, تنها yer.

h. 023/14

h.+de 045/20, 054/08, 054/12, 125/15

Hām Özel ad.

H. 011/02

Hamā Özel ad.

H. 161/14, 163/13

H.+ğa 168/10

hamākat (< Far. < Ar. *hamāka'*) ahmaklık.

h. 026/06

hamāyil (< Ar. *himāla'* 'ın çoğulu *hamā'il*) kılıç bağı, kılıç kayışı.

h. 122/12, 128/14

Hamdī Özel ad.

H. 093/10

hāme (< Far. *hāma*) kalem.

h. 160/10

hamel (< Ar. *hamal*) Koç burcu (21 Mart-20 Nisan).

h. 173/16, 173/17, 254/15

hamīd (< Ar. *hamīd*) övülmeye değer.

h. 147/01, 195/21

Hamīd Özel ad.

H. 184/05

Hāmīd Özel ad.

H. 126/20

hamīde (< Ar. *hamīda'*) övülmeye değer.

h. 049/07, 049/08, 049/11

Hamīd Nūr Özel ad.

H. 023/18

Hāmīd Kal'ası Özel ad.

H.+nı 127/08

H.+nıη 126/18

Ḥamīd Suyı Özel ad.

H.+da 142/19

ḥāmīle (< Ar. *ḥāmīl*'den *ḥāmīla*) hamile, yüklü.

ḥ. 012/06

ḥ.+dür 195/05

ḥaml (< Ar. *ḥaml*) gebelik; yük, yükleme.

ḥ. 012/06

ḥaml kıl- yüklemek.

ḥ. k.-dı 251/11

ḥ. k.-ıp 058/10

ḥamle (< Ar. *ḥamla'*) ileri atılma; düşmana karşı yapılan saldırma, hücum.

ḥ. 122/15, 147/19, 148/13, 148/15, 176/01, 192/17, 201/09, 234/12

ḥ.+de 079/08, 081/06, 110/15, 148/07

ḥ.+ler 031/21

ḥ.+lerdin 077/09

ḥ.+ler kıl-ıp 042/12

ḥamle kıl- ileri atılmak, saldırmak, hücum etmek.

ḥ. k.-dı 020/03

ḥ. k.-dılar 131/15

ḥ.-ıp 007/14, 020/04, 032/04, 050/07, 059/14, 061/04, 074/03, 077/09, 091/02, 122/07, 131/08, 148/21, 162/16, 164/16, 174/17, 178/12, 179/06, 230/13

ḥamlelik (< Ar. *ḥamla'* ve Tü. *+lık*) saldırı.

ḥ. 072/06

ḥammām (< Ar. *ḥammām*) hamam.

ḥ.+lar 189/19

ḥamr (< Ar. *ḥamr*) şarap.

ḥ. 154/21, 254/09

ḥ.+ğa 254/08

Ḥamşa Özel ad.

H. 157/03, 157/05

Ḥamza bin Emīr Mūsā Özel ad.

H. 097/09

Ḥamza Sultān Özel ad.

H. 243/07, 246/20, 250/19, 252/21, 253/07, 253/17, 256/14, 258/10

H.+ğa 247/13

ḥān (< Far. *ḥān* << ET *kan*) han, kükümdar

ḥ. 003/13, 005/02, 005/03, 013/08, 018/08, 018/11, 018/14, 019/13, 020/01,

020/05, 020/12, 020/16, 021/12, 022/15, 022/19, 023/12, 023/21, 024/13, 025/10, 032/02, 032/10, 032/11, 034/21, 036/03, 036/20, 039/15, 039/16, 039/18, 041/13, 048/03, 048/10, 049/06, 049/10, 059/11, 059/19, 062/09, 062/11, 067/06, 067/21, 069/18, 069/19, 070/01, 070/02, 070/04, 070/05, 073/11, 075/10, 080/03, 080/18, 081/20, 083/06, 083/13, 084/15, 085/08, 091/08, 095/02, 095/18, 110/07, 118/17, 130/18, 210/15, 220/15, 220/16, 220/20, 224/14, 240/18, 240/21, 241/02, 241/07, 243/08, 244/05, 246/03, 248/10, 248/21, 249/02, 249/08, 249/11, 249/12, 249/16, 250/17, 251/07, 252/06, 256/07, 258/19, 259/13, 260/11, 262/02, 262/08

h.+dın 061/16, 070/01, 251/13, 252/08

h.+ğa 020/12, 021/08, 025/05, 045/11, 069/18, 070/03, 075/10, 130/11, 252/05, 255/19

h.+ı 224/12

h.+ıdın 224/12

h.+ını 138/14

h.+ının 019/03

h.+lar 041/16, 043/13, 062/18, 241/11, 241/17, 241/21, 242/01, 242/07, 242/13, 242/19, 243/09, 243/13, 243/17, 243/21, 244/07, 244/16, 244/20, 245/14, 245/15, 245/17, 245/21, 246/02, 246/03, 246/06, 248/03, 254/11, 254/14, 254/16, 257/19, 258/07, 258/11, 258/14, 258/17

h.+largâ 238/21, 242/04, 243/01, 244/02, 244/12, 245/04, 245/14, 246/13, 248/01

h.+ları 244/18, 244/21, 245/02, 246/12

h.+larıdın 243/16

h.+larını 245/05

h.+larını 245/07

h.+larının 241/16, 243/01, 243/15, 243/20, 244/12, 244/18, 245/06, 245/21, 247/02

h.+nı 043/17, 048/12, 073/05, 084/21, 241/20, 242/01

h.+nın 062/01, 241/08

hân-ı a'zam (metinde *Süyyünç H'āce Hân* için kullanılmıştır.)

h. 242/05, 255/08, 255/13, 255/20, 256/12, 258/16, 258/21, 259/08, 259/11, 259/14, 259/21, 261/17

h.+nın 258/12, 261/13

hân kıl- han yapmak.

h. k.-ıp 073/09, 095/15

Hân Balığ Özel ad.

H. 038/18, 041/06

hancer (< Ar. *hancar*) hançer.

h. 101/14, 101/17, 162/11, 163/18, 163/21, 178/11, 179/01, 249/12, 255/01

h.+dın 255/21

h.+ler 163/20

handak (< Ar. *handak* < Far. *kanda*) hendek.

h. 077/11, 090/11, 096/06, 096/07, 101/16, 103/11, 130/20, 147/01, 147/18, 147/20, 162/04, 162/21, 164/01, 175/21, 176/15, 183/03, 198/16

h.+da 096/12, 098/02, 103/13
h.+dın 136/02
h.+ınıñ 161/09
h.+ka 090/11, 090/12, 090/13
h.+nı 163/02
h.+ta 162/21
h.+tın 167/03, 176/12
h.-ı 'amīkđin 198/16

hande (< Far. *handā*) gülüş.
h. 195/16

hānedān (< Far. *hānadān*) hanedan, köklü, asil ve büyük aile.
h.+da 209/14, 234/03
h.+dın 002/09
h.+ım 055/13
h.+ınıñ 055/02

hanefi (< Ar. *hanafī* < *Ebū Hanīfe* adından nispet eki -ī ile) İmâm-ı Âzam Ebû Hanīfe mezhebine ait olan.
h.+ğa 019/07

hānım (< *hān*+(ı)m) hanım.
h.+lar 129/10

hānlıĝ (< Far. *hān* ve Tü. +*lıĝ*) hanlık, hükümdarlık.
h.+ıĝa 053/20

hānlık (< Far. *hān* ve Tü. +*lık*) hanlık, hükümdarlık.
h. 045/15, 047/19, 056/21, 062/05, 062/20, 253/03, 255/08, 258/02
h.+dın 255/12
h.+ka 035/07, 054/02, 067/18

Hān Sa'īd Özel ad.
H. 085/08

hānumān (< Far. *hān u mān*) ev bark.
h.+larnı 081/03

hān-zāde (< Far. *hān-zāda*) emir, bey; prenses, sultan.
h.+lerdin 086/01
h.+leri 190/18

Hānzāde Özel ad.
H. 103/01, 103/02, 112/09, 155/02, 159/18, 170/02, 186/19
H.+din 094/05
H.+ğa 091/09
H.+ni 091/16, 091/18, 091/20, 092/04

Hān-zāde 'Alāu'l-mülk Özel ad.

Ḥ. 193/16

Ḥān-zāde ‘Alī Ekber Özel ad.

Ḥ. 086/01

Ḥān-zāde Ebū’l-me‘ālī Özel ad.

Ḥ. 086/01, 088/10, 089/11

Ḥ.+ni 089/14

ḥār (< Far. *ḥār*) diken.

ḥ. 147/18

ḥārā (< Far. *ḥārā*) sert taş, mermer.

ḥ.+dın 163/01

ḥarāb (< Ar. *ḥarāb*) yıkık, viran.

ḥ. 049/01, 086/15, 171/10, 249/20

ḥarāb bol- yıkılmak, viran olmak.

ḥ. b.-dı 145/14

ḥ. b.-up 026/17, 028/17

ḥ. b.-up ér-di 007/03

ḥarāb kıl- yıkmak, viran etmek

ḥ. k.-dı 007/16

ḥarāblık (< Ar. *ḥarāb* ve Tü. +*lık*) yıkıklık, viranlık.

ḥarāblık kıl- yıkmak.

ḥ. k.-dılar 115/02

ḥarāc (< Ar. *ḥarāc*) haraç, müslüman olmayanlardan alınan vergi.

ḥ. 018/04, 105/14, 125/17, 127/09, 137/06, 139/09, 170/13, 170/14, 183/04, 184/01, 185/21, 189/14, 190/20, 212/12, 212/15, 221/20

ḥ.+dın 101/11

ḥ.+dur 188/15

ḥ.+ğa 126/14

ḥ.+ını 159/04, 187/06

ḥarāc-güzār (< Ar. *ḥarāc* ve Far. *guzār*) haraç veren (kimse).

ḥ. 013/20

ḥarād(?) (< Far. *ḥarād*) bilgelikle kutlanmış kral adı; İran şampiyonunun adı.

ḥ. 086/17

ḥarām-nemeklġ (< Ar. *ḥarām*, Far. *namak* ve Tü. +*lġ*) nankörlük.

ḥ.+ı 245/10

ḥarb (< Ar. *ḥarb*) savaş, harp.

ḥ. 007/19, 008/01, 020/04, 113/16, 162/10, 162/12, 176/01, 232/10

h.+ka 205/07

ḥarbī (< Ar. *ḥarb* ve Far. *ī*) bir savaş.

h. 145/10

ḥarc (< Ar. *ḥarc*) vergi; bir iş için kullanılan madde.

h.+ını 048/07

ḥarc kıl- karıştırmak.

h. k.-ıptur 040/15, 055/03

ḥarekāt (< Ar. *ḥarakāt*) hareketler.

h. 128/11

h.+ıdın 047/01

ḥarekāt kıl- hareketler yapmak.

h. .k-dılar 167/17

ḥareket (< Far. < Ar. *ḥaraka'*) hareket.

h. 067/20, 092/09, 095/06, 097/04, 206/21, 217/21, 232/14, 260/02

h.+dın 118/09

h.+ğa 131/02

h.+ka 177/20

ḥareket kıl- hareket etmek, davranmak.

h. k.-a al-ğaylar yok ér-di 165/16

h. .k-ğay 175/06

h. k.-ıp 161/03

ḥareketü'l-mezbūḥ (< Ar. *ḥaraka'* , harf-i tarif *el-* ve Ar. *mazbūḥ*) katliam, katletme davranışı.

ḥareketü'l-mezbūḥı kıl- katliam davranışı göstermek.

h.+ı k.-ıp 174/06, 243/03

ḥarem (< Ar. *ḥaram*) zevce, eş.

h. 032/10, 100/17, 128/18, 155/02, 225/08

h.+dın 083/21

h.+i 053/04, 075/19, 077/02, 087/15, 103/01, 195/02

h.+ini 083/17

h.+iniḡ 075/05

h.+ler 126/02

h.+leri 030/07, 122/21, 125/16, 186/11, 249/09

h.+leriḡa 033/13

h.+lerini 030/18, 129/21, 160/08, 200/02

h.+lerni 121/03, 129/13, 141/19, 173/19

ḥaremeyn (< Ar. *ḥaram* ve tesniye eki *-ayn*) Mekke ve Medine.

h. 167/10

ḥaremeyn-i şerīfeyn Mekke'deki Kâbe ile Medine'deki Ravza-i Mutahhara.
ḥ.+din 167/08

ḥar-gāh (< Far. *ḥar-gāh*) büyük çadır, otağ.
ḥ. 180/14, 189/05, 222/10
ḥ.+da 213/02
ḥ.+ını 254/16
ḥ.+nı 213/03
ḥ.+tın 190/17

ḥar-geh (< Far. *ḥar-gah*) büyük çadır, otağ.
ḥ. 092/02, 167/03

ḥarīf (< Ar. *ḥarīf*) teklifsiz dost, eğlence arkadaşı.
ḥ. 154/14, 221/14, 253/09

ḥarīm (< Ar. *ḥarīm*) harem dairesi.
ḥ. 158/04

ḥarīr (< Ar. *ḥarīr*) ipek.
ḥ. 092/01

Ḥarmancī Özel ad.
Ḥ.+ni 048/04

Hārūnū'r-reşīd Özel ad.
H. 261/06

ḥar-vār (< Far. *ḥarvār*) eşek yükü.
ḥ. 033/11, 058/04, 121/21, 135/08, 197/20, 222/14

Ḥasan Özel ad.
Ḥ. 014/01, 050/12, 050/16

Ḥasan 'Alī Mīrzā Özel ad.
Ḥ. 233/17
Ḥ.+nı 233/07

Ḥasan Barulas Özel ad.
Ḥ. 180/14

Ḥasan Bēg Özel ad.
Ḥ. 117/11, 232/19, 232/20, 233/02, 233/04, 233/05, 233/14, 233/15, 233/18,
233/19, 234/01, 234/02, 234/07, 234/13, 234/15, 234/17, 234/18, 234/20,
236/05, 236/07, 236/08, 236/12
Ḥ.+din 234/16
Ḥ.+ge 233/06, 233/18
Ḥ.+ni 234/08
Ḥ.+niḡ 234/17

Ḥasan Berāt Ḥ'āce Özel ad.

Ḥ. 177/04

Ḥasan Cāndār Özel ad.

Ḥ. 157/10, 202/04

Ḥ.+nı 114/08, 114/11

Ḥasan Çağdavul Özel ad.

Ḥ. 157/10

ḥaṣānet (< Far. < Ar. *ḥaṣāna'*) (bir yerin) son derece güçlü ve zaptedilmez olması.

ḥ.+iğa 126/10

Ḥasan Ḥācī Özel ad.

Ḥ. 022/14, 022/18

Ḥasan-ı 'Atṭār Özel ad.

Ḥ. 212/15

Ḥasan-ı Şofī Özel ad.

Ḥ. 211/09

Ḥasan-ı Şofī Tarḥān Özel ad.

Ḥ. 137/12

Ḥasan Keyf Özel ad.

Ḥ. 125/03, 168/15

Ḥasan Pāṣā Özel ad.

Ḥ. 177/18

Ḥasan Tēmür Özel ad.

Ḥ. 201/02

ḥasār (< Ar. *ḥasār*) zarar, ziyan.

ḥ.+tın 207/01

ḥasb (< Ar. *ḥasb*; aslı *haseb*) göre, gereğince, dolayı; miktar.

ḥ. 008/17, 060/03, 237/12, 252/06, 253/07, 254/14

ḥasb-i ittifāk tesadüfen.

ḥ.-i i. 057/06

ḥasbe't-takḍir (< Ar. *ḥasebü't-takḍir*) takdir gereğince.

ḥ.'t-t. 256/15

ḥaseb (< Ar. *ḥasab*) asillik, asalet.

ḥ. 160/17, 218/08

ḥased (< Ar. *ḥasad*) kıskançlık.

h. 051/19

hased èt- kıskanmak.
h. è.-ip 013/01, 015/20

hasek (< Ar. *hasak*) üç köşeli diken.
h. 147/18

hasene (< Ar. *hasana*^t) iyi ve güzel iş.
h.+din 126/14

hāşıl (< Ar. *hāşil*) husule gelen, ortaya çıkan.
h. 167/10, 167/15, 230/05, 247/12
h.+ı 046/19

hāşıl kıl- ortaya çıkarmak.
h. k.-dı 062/07, 221/08
h. k.-ğaylar 025/17
h. k.-ip 004/19, 064/05
h. k.-ip èr-di 003/14

hāsīd (< Ar. *hāsīd*) kıskanç.
h. 055/04

haşīn (< Ar. *haşīn*) sağlam.
h. 161/17

hāsīr (< Ar. *hāsīr*) zarar ve ziyana uğrayan (kimse).

hāyib ü hāsīr mahrum, bir şey elde edememiş.
h. ü h. 183/15, 200/21

hāsīrū'd-dünyā ve'd-dīn hem dünya hem de dini kaybeden kimse.
h. 221/09

haşlet (< Far. < Ar. *haşla*^t) mizaç.
h.+ı 049/11

haşm (< Ar. *haşm*) düşman.
h. 042/12, 165/02, 260/08, 260/20
h.+ıdur 055/03

haşr (< Ar. *haşr*) sınır, had.
h.+dın 043/15
h.+ı 229/13

hasret (< Far. < Ar. *hasra*^t) kederden iç çekme; keder; pişmanlık, hasret, özlem.
h. 118/10, 118/17, 125/20, 203/05, 255/03

hāşş (< Ar. *hāşş*) has, seçkin, özel; hükümdara özgü.

h. 135/01
h.+da 092/05
h.+ları 052/14

hāṣṣ u ‘ām seçkin kimseler ve halk.
h. u ‘ā. 026/05

Hāṣṣ Özel ad.
H.+dın 080/06
H.+ğa 093/11

hāṣṣa (< Ar. *hāṣṣa'*) özel, hususi.
h. 041/05, 171/01, 194/11

hāṣṣiyet (< Far. < Ar. *hāṣṣīyya'*) nitelik, özellik.
h.+i 235/03
h.+idür 250/02

haste (< Far. *hasta*) hasta.
h. 032/19, 040/12

haṣem (< Ar. *haṣam*) bir kimsenin yanında bulunanları, maiyet.
h. 015/18, 017/02, 019/01, 035/21, 142/18, 152/08, 209/11
h.+i 046/02
h.+iğa 168/08
h.+leri 065/21
h.+ni 029/08

Haṣem Özel ad.
H. 083/10

hāṣiye (< Ar. *hāṣiya'*) bir kitabın sayfaları kenarına veya altına yazılan yazı.
h.+side 171/01

haṣmet (<< Ar. *haṣam*) büyüklük, heybet.
h. 009/05, 175/12, 181/04, 195/05
h.+i 058/05
h.+ka 141/06

haṣmetlik (< Ar. *haṣmat* ve Tü. +*lik*) büyüklük, heybetlik.
h. 213/16

haṣr (< Ar. *haṣr*) toplama, bir araya getirme.
h. 022/02, 024/20, 025/17, 027/17
h.+ıdın 058/07
h.+ı 022/05

haṣrū'n-nās insanların haşredilmesi, toplatılması.
h. 'n-n.+dın 243/17

ḥaṣyet (< Far. < Ar. *ḥaṣya'*) korku.

ḥ. 126/13

ḥaṭā (< Ar. *ḥaṭā'*) hata, yanlış.

ḥ. 046/20, 135/13, 174/15

ḥaṭā kıl- hata yapmak.

ḥ. k.-dım 180/10

ḥaṭar (< Ar. *ḥaṭar*) tehlike.

ḥ. 137/17

ḥ.+da 082/15

ḥaṭarlık (< Ar. *ḥaṭar* ve Tü. +*lık*) tehlikeli.

ḥ. 119/12

ḥātem (< Ar. *ḥātam*) üzerinde mühür bulunan yüzük; son, sonuncu.

ḥ. 092/01, 188/20

ḥatemāt (< Ar. *ḥatam* 'ın çoğulu *ḥatamāt*) Kur'ân-ı Kerîm'i hatmetmeler, hatimler.

ḥ. 186/21

ḥātem-bend (< Ar. *ḥātam* ve Far. *band*) mühür yapan, mühürcü.

ḥ. 216/13

ḥāṭır (< Ar. *ḥāṭir*) zihin, fikir; gönül; keyif, hâl.

ḥ. 024/19, 052/18, 066/05, 076/14, 083/13, 099/15, 149/06, 188/12, 220/08, 221/17, 228/14, 242/02, 246/11, 250/20, 258/18

ḥ.+da 083/05, 107/03, 161/21

ḥ.+ğa 183/17

ḥ.+ı 051/10, 052/08, 070/09, 081/15, 089/14, 156/19, 172/17

ḥ.+ıda 048/10, 050/13, 083/05, 092/19, 241/12

ḥ.+ığa 006/01, 119/21, 170/07, 176/02, 209/07, 228/17

ḥ.+ım 180/12, 205/06

ḥ.+ımı 051/09, 180/10

ḥ.+ıymı 180/09

ḥ.+ları 058/13

ḥ.+larığa 188/18

ḥ.+larımı 149/08

ḥ.+nı 244/15, 250/13

ḥāṭır kıl- gönül yapmak.

ḥ. k.-dı 194/04

ḥāṭır-ḥ'āh (< Ar. *ḥāṭir* ve Far. *h'āh*) isteğe, gönle uygun.

ḥ. 020/21

ḥaṭır (< Ar. *ḥaṭır*) büyük, yüce, ulu.

ḥ. 167/10, 209/05, 221/13

ḥaṭṭ (< Ar. *ḥaṭṭ*) yazı; ferman.

ḥ. 035/08, 048/13, 055/04, 055/09, 075/18, 083/01, 083/02, 123/08, 125/19, 163/09, 204/02, 215/02, 216/11

ḥ.+dın 075/10, 083/03

ḥ.+ı 030/03, 048/12, 054/18, 055/12, 066/07, 075/09, 171/01, 216/11, 216/12

ḥ.+ığa 086/06

ḥ.+ını 216/12

ḥ.+ka 051/11

ḥ.+lar 036/12

ḥ.+nı 051/12, 054/18, 055/11, 083/03, 109/15, 202/19, 204/03, 214/20, 221/08

ḥaṭṭ-ı şerif padişahın el yazısı bulunan ferman.

ḥ.-ı ş.+i 054/15

ḥātūn (< Far. *ḥātūn* < ET *ḥatun*/*katun* < Soğd. *ḥ^vatēn*) kadın. (krş. *ḥ^vātūn*)

ḥ. 012/02, 027/06, 027/19, 029/17, 125/13, 209/13, 256/21

ḥ.+da 052/03

ḥ.+dın 023/05, 150/09

ḥ.+ı 012/05, 019/07, 038/10, 070/15, 070/17, 075/09, 092/15

ḥ.+ığa 067/19

ḥ.+lar 026/21, 034/01, 259/10

ḥ.+lardın 022/18

ḥ.+ları 124/02, 249/09, 249/13

ḥ.+larmı 022/02, 142/12

ḥ.+larnı 027/07

ḥ.+nı 027/05

havā (< Ar. *havā*) hava.

h. 021/17, 117/03, 117/04, 179/15, 198/12

h.+nı 032/19, 040/12

h.+sı 030/05, 182/19, 255/01

ḥavādis (< Ar. *ḥādīsa* 'nın çoğulu *ḥavādis*) olaylar, hadiseler.

ḥ. 026/02, 029/02, 126/07, 135/11, 136/11

ḥ.+dın 118/18

ḥ.+dür 198/06

ḥ.+tin 175/03, 195/12

ḥavālāt (< Ar. *ḥavāla* ve çoğul eki *-āt* ile *ḥavālāt*) havaleler.

ḥavālāt kıl- göndermek.

ḥ. k.-dı 222/15

ḥ. k.-ıp 227/10

ḥavāle (< Ar. *ḥavāla*) havale; bir şeyi başkasına devretme, bırakma.

ḥ. 145/01, 150/03

ḥavāle kıl- göndermek.

ḥ. k.-dı 075/03, 075/04

h. k. -ip 023/16, 025/16, 155/15, 183/01, 204/01

havālī (< Ar. *ḥavālī*) etraf, çevre.

h.+de 145/21
h.+ni 046/11
h.+side 062/13
h.+sidin 171/09
h.+sini 115/01
h.+siniḡ 064/13

havāşş (< Ar. *ḥāşşā'*'ın çoğulu *ḥavāşş*) saygın olanlar; seçkin kimseler.

h. 005/10, 015/19, 061/16, 092/05, 132/13, 155/10, 156/03, 158/05, 165/18, 166/05, 196/13, 196/18, 198/05, 203/09, 223/09, 254/17, 255/13
h.+dın 179/21
h.+ı 016/04, 056/01, 118/11, 122/06, 230/13, 232/19, 243/08, 247/16, 254/01, 257/13, 259/03, 259/17, 261/19
h.+ıdın 252/02
h.+ka 066/03
h.+lar 167/16
h.+ları 055/07, 064/04, 083/20, 254/09
h.+larıdın 055/01
h.+larığa 087/05

havāşşlık (< Ar. *ḥavāşş* ve Tü. +lık)

havāşşlık kıl- saygın olmak.
h. k.-ip 064/06

havāşī (< Ar. *ḥāşīya'* 'ın çoğulu *ḥavāşī*) bir kimsenin maiyetinde bulunanlar.

h. 112/18

havātīn (< Far. *ḥātūn*'un Ar. çoğul şekli *ḥavātīn*) hatunlar, kadınlar.

h. 035/21, 036/16, 046/13, 046/14, 092/03, 114/18, 120/04, 121/05, 127/17, 138/13, 147/17, 150/05, 153/08, 195/21, 196/14, 196/21, 254/06
h.+dın 007/02
h.+ni 120/02, 120/06, 129/10, 153/04, 159/18, 197/09

Hāvek Özel ad.

H.+ge 139/12
H.+ğa 140/20

havf (< Ar. *ḥavf*) korku.

h. 026/17, 074/12, 078/12, 116/21, 126/13, 128/09, 161/20
h.+dın 079/12, 162/21
h.+ıdın 004/02, 141/14

havza (Ar. olan bu kelime bazı eserlerde olduğu gibi bu metinde de *ḥavḍ* "havuz"dan türetildiği zannedilerek *havza* yerine *ḥavḍa* şeklinde yazılmış olmalıdır.) bir şeyin sınırının içi. (krş. *ḥavza*)

h. 060/18

havza (< Ar. *ḥavza'*) bir şeyin sınırının içi. (krş. *ḥavza*)
h.-yi taşarrufğa 124/08

Havz-ı Hâşş Özel ad.
H. 148/09, 149/02
H.+ğa 148/09

hayâl (< Ar. *ḥayāl*) hayal, boş düşünce.
h. 008/16, 107/04, 154/04, 201/15, 253/04
h.+din 057/14
h.+ğa 222/11
h.+ıda
h.+i 005/02, 005/13, 020/13, 075/10, 127/07, 184/19, 195/09, 203/08, 208/20, 259/08
h.+ide 193/20, 219/10
h.+idür 209/06
h.+ığa 216/14
h.+im 159/12
h.+ini 097/03, 157/14
h.+ları 058/18
h.+ler 083/20, 157/13
h.+lerini 008/11

hayâl kıl- hayal etmek.
h. k.-dı 069/10, 069/14, 089/06, 105/18, 164/15, 206/21, 223/02, 226/08, 241/10
h. k.-dılar 012/14, 034/11, 073/11, 162/05, 186/20
h. k.-ıp 039/13, 044/08, 151/20
h. k.-ıp ér-di 040/01

hayât (< Ar. *ḥayāt*) hayat; ömür.
h. 009/11, 035/12, 049/13, 096/13, 154/01, 156/10, 156/11, 178/07, 178/19, 239/20, 240/10, 253/08, 258/09
h.+ğa 179/14
h.+ı 059/02, 062/04, 187/21, 190/21, 196/01, 207/14
h.+ıda 001/08, 218/15
h.+ığa 096/13
h.+ımı 002/11, 059/18
h.+ka 143/02
h.+ları 163/07
h.+nı 174/15, 227/01

çeşme-yi hayât hayat çeşmesi.
ç.-yi h.+dur 182/19

Haydar-i Andhūdī Özel ad.
H. 072/02

Haydar Muhammed Mīrzā Özel ad.

H. 238/18

ḥayf (< Ar. *ḥayf*) haksızlık, zulüm.
ḥ.+ı 190/03

ḥāyib (< Ar. *ḥā'ib*) zarara uğrayan, mahrum.

ḥāyib ü ḥāsir mahrum, bir şey elde edememiş.
ḥ. ü ḥ. 183/15, 200/21

ḥāyif (< Ar. *ḥā'if*) korkak.
ḥ. 025/06, 029/08

hāyil (< Ar. *hā'il*) korkunç.
h. 025/06, 096/13, 217/15, 238/06, 258/09, 261/22

hāyile (< Ar. *hā'ila'*) korkunç.
h.+side 198/04

ḥayl (< Ar. *ḥayl*) güruh, tâife.
ḥ. 015/18, 019/01, 046/02

ḥayme (< Ar. *ḥayma'*) çadır.
ḥ. 189/05, 222/10
ḥ.+ğa 161/05

ḥayr (< Ar. *ḥayr*) yararlı, iyi.
ḥ. 006/16, 049/08, 065/05, 172/07, 180/02, 231/03

ḥayru'l-enām varlıkların, yaratılmışların en hayırlısı, Hz. Muhammed.
ḥ.'l-e.+ğa 006/18

Ḥayrābād Özel ad.
H. 254/18

ḥayrān (< Ar. *ḥayrān*) şaşkın, şaşırmış, şaşıp kalmış.
ḥ. 015/16, 120/18, 141/11, 165/14, 208/13, 214/15

ḥayrāt (< Ar. *ḥayrāt* < *ḥayr*'dan *ḥayra'* (iyilik) ve çoğul eki *-āt*) iyilikler, hayırlı işler; hayır amacıyla kurulan çeşitli müesseseler.
ḥ. 048/19, 228/10

ḥayret (< Far. < Ar. *ḥayra'*) şaşkınlık.
ḥ. 016/06, 046/09, 113/07, 179/10
ḥ.+ka 038/15, 176/02, 183/16, 230/01, 244/04

ḥayvān (< Ar. *ḥayvān*) dirilik, canlılık.
āb-ı ḥ. 185/09
cūy-bār-ı ḥayvānda 195/11

ḥayyü'l-lezī lā-yemūt Hiç ölmeyecek olan gerçek hayat sahibi.

ḥ. 221/13

ḥāzā (< Ar. *ḥāzā*) bu, şu.

h. 217/10

ḥazān (< Far. *ḥazān*) sonbahar, güz.

ḥ.+dın 195/17

ḥ.+nı 251/03

Ḥazar Özel ad.

Ḥ. 011/08, 011/09, 239/03

ḥazāyin (< Ar. *ḥizāna'* 'ın çoğulu *ḥazā'in*) hazineler.

ḥ. 085/09, 087/02, 104/21, 149/04, 163/10, 167/01, 167/07, 181/18, 197/18, 233/09, 239/01, 246/16, 260/09

ḥ.+dın 209/12

ḥ.+ğa 249/12

ḥ.+idin 181/13

ḥ.+ini 102/04, 198/11

ḥ.+ni 209/12, 233/07

ḥazāyir (< Ar. *ḥazīra'* 'nin çoğulu *ḥazā'ir*) çevresi çit veya duvarla çevrili mezarlıklar, hazireler.

ḥ. 196/12

ḥāzır (< Far. < Ar. *ḥādir*) hazır, âmâde.

ḥ. 035/08, 036/10, 039/17, 043/02, 047/03, 086/02, 091/01, 097/01, 110/13, 149/02, 155/05, 167/16, 179/20, 194/05, 195/21, 196/17, 199/11, 248/02

ḥ.+largā 141/11

ḥāzır kıl- hazırlamak.

ḥ. k.-dılar 024/08

ḥ. k.-ıp 020/16, 032/10, 040/01, 048/11, 058/02, 138/15, 233/04

ḥāzık (< Ar. *ḥāzık*) maharetli.

ḥ. 261/22

ḥazīne (< Ar. *ḥazīna'*) hazine.

ḥ. 059/12, 109/11

ḥ.+sini 181/08

ḥazīre (< Ar. *ḥazīra'*) Câmi, türbe ve tekke bahçelerinde etrâfı parmaklık veya duvarla çevrili mezarlık.

ḥ.+side 125/16

ḥazret (< Far. < Ar. *ḥaḍra'*) saygı için büyüklere verilen unvan.

ḥ. 010/10, 010/17, 011/01, 011/04, 015/02, 019/09, 041/13, 063/15, 064/01, 066/04, 066/16, 066/17, 089/17, 092/06, 113/21, 117/15, 118/21, 120/04, 121/21, 124/01, 125/01, 126/01, 126/16, 126/20, 134/07, 137/15, 142/03,

142/04, 148/21, 161/09, 161/11, 164/21, 166/16, 167/12, 171/02, 172/16, 174/04, 176/18, 201/21, 215/04, 218/06, 218/21, 219/02, 224/19, 226/05, 227/01, 231/21, 232/01, 233/10, 240/01, 240/13, 246/09, 246/11, 252/13, 252/15, 252/19, 252/20, 253/03, 253/04, 253/13, 253/17, 254/04, 255/05, 255/08, 255/09, 255/10, 255/13, 255/14, 255/15, 255/17, 255/18, 256/05, 256/08, 256/10, 256/12, 257/15, 258/12, 258/16, 258/18, 259/03, 259/08, 259/11, 259/14, 259/17, 259/23, 260/04, 260/05, 261/13, 261/17, 261/20, 261/23

h.+ğa 256/09, 260/19

h.+ka 122/07, 137/15, 233/08

h.+ni 234/18

h.+tin 233/09

hazz (< Ar. *hazz*) ipekli kumaş.

h. 092/01

hebā (< Ar. *habā'*) ziyan olma.

h. 196/21

hēç (< Far. *hēç*) hiç, hiçbir.

h. 010/12, 011/17, 012/07, 016/06, 020/10, 024/10, 026/02, 027/08, 027/19, 028/09, 029/06, 030/13, 031/02, 038/01, 038/09, 043/02, 048/11, 055/19, 066/10, 066/11, 083/03, 085/01, 085/16, 103/07, 108/04, 122/01, 127/03, 140/09, 144/08, 147/12, 164/20, 167/08, 180/03, 180/06, 180/09, 183/04, 183/09, 183/18, 195/11, 196/11, 203/08, 209/01, 209/08, 209/11, 213/19, 215/20, 217/11, 219/10, 228/06, 228/07, 229/15, 232/01, 234/20, 235/08, 236/15, 237/07, 238/11, 246/11, 247/05, 249/20, 250/13, 251/03, 251/07, 251/12, 253/09, 258/23, 259/04, 259/07, 260/21

hedāyā (< Ar. *hadīya'* 'ın çoğulu *hadāyā*) armağanlar, hediyeler.

h. 043/21, 091/19, 100/02, 100/04, 105/13, 121/12, 136/14, 220/06

h.+nı 126/02

hedef (< Ar. *hadaḥ*) maksat.

h. 019/13

heder (< Ar. *hadar*) boşa gitme, ziyan olma.

h. 098/10

h.+dür 196/21

hediye (< Ar. *hadīya'*) hediye, armağan.

h.+ler 043/16

helāk (< Ar. *halāk*) mahvolma, ölme.

h. 005/15, 010/11, 098/03, 101/15, 101/17, 148/07, 193/05, 234/09, 234/11, 250/14, 256/08

h.+dın 244/06

h.+tın 218/11

helāk kıl- mahvetmek, yok etmek.

h. k.-dılar 003/04
h. k.-ğaylar 057/17
h. k.-ur 202/18

hem (< Far. *ham*) hem, aynı zamanda, üstelik.

h. 001/21, 005/03, 006/04, 007/17, 008/15, 010/15, 012/06, 012/17, 012/21, 013/04, 014/09, 015/03, 017/03, 018/09, 020/21, 021/08, 027/01, 029/06, 030/06, 032/06, 034/08, 035/10, 035/11, 035/13, 035/15, 035/16, 035/17, 035/18, 038/16, 040/12, 040/21, 041/15, 045/07, 047/05, 048/06, 049/06, 050/14, 053/21, 061/18, 062/19, 063/18, 066/11, 067/01, 067/06, 067/16, 069/04, 069/18, 070/08, 071/15, 071/16, 071/20, 073/15, 074/14, 075/19, 076/18, 078/05, 079/01, 079/07, 080/14, 081/02, 082/05, 087/16, 087/18, 089/07, 089/17, 090/12, 091/03, 091/21, 093/03, 096/08, 096/19, 096/20, 097/01, 097/12, 097/17, 098/15, 098/18, 099/04, 099/06, 099/21, 100/14, 100/18, 101/06, 102/10, 102/11, 102/15, 104/15, 108/15, 108/17, 108/21, 111/08, 113/01, 113/20, 116/14, 120/13, 121/14, 123/15, 125/05, 126/03, 131/14, 135/07, 141/04, 141/17, 145/08, 148/04, 150/20, 151/09, 154/10, 155/08, 155/20, 161/15, 163/20, 180/13, 182/08, 182/13, 185/04, 185/06, 185/18, 192/16, 194/12, 195/21, 197/06, 199/17, 199/21, 203/03, 212/06, 212/13, 212/16, 212/20, 216/01, 220/17, 221/02, 221/08, 221/09, 222/03, 223/18, 224/18, 225/05, 225/09, 226/21, 227/14, 228/01, 229/03, 229/14, 230/14, 234/07, 235/14, 236/05, 238/05, 238/21, 239/05, 239/07, 242/10, 242/16, 242/19, 244/11, 245/13, 245/15, 245/17, 246/09, 247/14, 248/04, 248/08, 249/01, 249/02, 249/03, 251/10, 251/12, 252/04, 252/05, 253/03, 257/18

hemānā (< Far. *hamānā*) aynen, tıpkı.

h. 055/14, 057/12

hem-dem (< Far. *ham-dam*) canciğer arkadaş.

h. 238/21

Hemedān Özel ad.

H. 030/09, 045/10, 155/12, 191/01

H.+da 030/14, 135/20

H.+dın 030/11, 135/02, 136/17

H.+ğa 030/10, 030/16, 122/21, 135/16, 199/15, 208/09, 208/11

H.+ı 030/10

H.+mı 193/12, 211/12

hem-ginān (< Far. *hamginān*) bütün insanlar.

h.+ğa 180/07

hemīn (< Far. *hamīn*) bu biçimde.

h. 198/08, 198/18

hemīşe (< Far. *hamīşa*) sürekli, her zaman.

h. 063/18, 081/05, 172/13, 254/12

hem-vār (< Far. *hamvār*) eşit, denk.

h. 188/15

hem-vār kıl- eşit duruma getirmek.

h. -dılar 027/01, 085/15, 158/14, 174/07, 175/16

h. -ıp 124/15

hengām (< Far. *hangām*) vakit.

h.+ıda 166/04

henüz (< Far. *hanüz*, *hanoz*) henüz, şimdiye kadar; daha.

h. 019/14, 029/03, 039/03, 055/15, 122/13, 125/02, 155/04, 244/14, 246/06, 251/02

her (< Far. *har*) her, hep, bütün.

h. 002/10, 003/13, 008/01, 010/05, 011/03, 011/06, 011/08, 011/09, 011/10, 011/16, 013/12, 013/20, 016/11, 016/12, 016/15, 017/01, 017/09, 017/20, 018/11, 018/15, 018/16, 019/14, 019/17, 019/18, 020/01, 020/16, 020/17, 022/08, 022/21, 023/01, 023/16, 023/18, 024/10, 024/12, 024/13, 024/20, 025/14, 026/08, 027/18, 028/03, 028/11, 029/01, 030/01, 030/03, 030/04, 032/09, 032/13, 032/20, 033/11, 036/01, 036/02, 036/05, 036/10, 036/15, 039/13, 039/16, 040/04, 042/01, 042/12, 044/06, 047/12, 049/12, 049/19, 052/04, 053/21, 054/06, 055/02, 056/13, 057/06, 057/16, 057/17, 058/01, 058/06, 058/13, 058/17, 058/21, 059/10, 059/12, 060/05, 061/03, 063/13, 063/17, 064/09, 064/10, 064/11, 064/14, 064/15, 065/19, 068/03, 068/04, 074/05, 074/10, 074/18, 074/19, 075/16, 076/04, 076/10, 077/02, 078/02, 078/16, 078/19, 079/17, 081/01, 081/02, 082/03, 082/10, 082/20, 083/06, 085/14, 087/01, 087/12, 090/15, 092/21, 096/06, 096/10, 096/12, 096/17, 097/03, 098/01, 098/03, 098/07, 098/09, 098/10, 099/17, 103/07, 103/19, 104/11, 105/09, 106/10, 106/16, 107/19, 110/15, 113/10, 113/12, 114/03, 115/15, 118/03, 118/04, 119/06, 120/11, 120/17, 121/04, 124/15, 125/13, 125/19, 126/12, 126/18, 127/07, 127/16, 128/04, 128/05, 131/14, 131/20, 132/12, 132/18, 133/12, 135/08, 135/11, 136/10, 136/11, 137/13, 138/04, 139/07, 139/09, 139/10, 140/15, 140/16, 143/08, 143/09, 143/18, 144/12, 144/21, 145/02, 146/05, 146/18, 147/15, 149/07, 149/18, 150/04, 151/01, 151/03, 152/12, 152/13, 152/15, 153/21, 155/18, 157/07, 161/02, 161/04, 161/21, 162/01, 162/04, 163/18, 165/18, 166/09, 167/08, 168/04, 168/08, 169/07, 171/12, 171/15, 172/21, 173/14, 174/08, 174/10, 175/01, 175/06, 175/09, 177/19, 180/02, 182/12, 183/11, 190/01, 190/02, 190/04, 190/21, 195/12, 195/13, 195/16, 196/15, 202/20, 204/15, 204/18, 205/09, 205/14, 209/02, 209/06, 211/01, 214/21, 216/16, 216/18, 216/19, 216/21, 220/16, 226/12, 226/13, 228/06, 229/04, 229/14, 230/07, 232/07, 232/10, 232/17, 233/20, 234/04, 234/06, 234/09, 234/12, 236/18, 236/19, 237/21, 238/09, 238/12, 240/02, 240/07, 241/04, 241/08, 241/17, 241/18, 242/13, 242/16, 243/01, 243/12, 246/04, 246/18, 247/07, 247/15, 247/16, 248/07, 248/18, 249/01, 250/01, 251/04, 251/14, 251/18, 252/08, 253/09, 253/17, 254/01, 254/03, 254/14, 257/07, 257/15, 258/16, 259/18, 259/20, 259/21, 260/18, 261/14, 261/22

her end her ne kadar.

h. . 232/17

Herāt Özel ad.

H. 003/17, 004/06, 004/11, 004/18, 005/19, 006/01, 006/10, 006/13, 007/12, 008/12, 028/16, 028/19, 029/02, 060/21, 067/09, 076/09, 076/11, 076/14, 097/02, 097/05, 097/11, 097/19, 098/02, 137/14, 198/16, 203/13, 214/13, 214/18, 219/13, 222/13, 223/05, 227/08, 227/13, 227/17, 228/05, 229/20, 230/15, 230/21, 231/01, 236/04, 238/01, 248/06, 249/01, 249/06, 249/16, 257/22, 259/16, 260/01

H.+da 004/02, 006/08, 006/11, 048/16, 067/10, 090/04, 100/10, 228/12

H.+dadur 228/09

H.+dın 043/20, 081/18, 098/16, 099/03, 103/01, 111/18, 251/10

H.+ğa 005/18, 008/13, 097/06, 192/08, 222/11, 224/06, 230/07, 231/08, 231/18, 236/14, 236/17

H.+ka 003/20, 004/06, 004/19, 005/08, 006/14, 006/16, 007/03, 007/18, 009/01, 009/05, 009/06, 032/16, 046/04, 048/16, 060/21, 067/14, 079/04, 097/01, 100/13, 103/02, 112/09, 198/04, 199/05, 203/17, 213/14, 215/08, 217/15, 219/08, 219/17, 223/04, 223/06, 227/09, 228/01, 228/02, 228/04, 229/01, 229/10, 229/11, 230/15, 230/17, 231/10, 231/15, 232/03, 237/16, 238/04, 238/09, 248/03, 250/21, 258/01, 259/15

H.+nı 003/10, 051/02, 198/11, 198/12, 230/21, 231/14, 257/20

H.+nıñ 004/04, 229/14

H.+ta 067/07, 079/03, 202/04, 222/13, 223/05, 225/18, 227/20, 228/10, 229/06, 229/21

H.+tın 212/16, 231/15

Herāt Rūd Özel ad.

H.+ka 230/01

her-āyīne (< Far. *har-ā'īna*) mutlaka.

h. 260/06

hergiz (< Far. *hargiz*) asla, hiçbir zaman.

h. 004/05, 019/17, 020/14, 029/18, 035/12, 038/01, 089/16, 105/13, 122/01, 144/08, 158/17, 193/20, 226/21, 233/14, 235/08, 248/13

Herī Özel ad.

H. 198/14, 198/15, 198/18

H.+dın 202/14

H.+ge 201/12, 225/17, 228/15, 229/12

Herī-Melik bin Yādigār Barulas Özel ad.

H. 116/15

Herv Melik Özel ad.

H. 177/05

hestlık (< Far. *hast* ve Tü. +*lık*) varlık.

h. 176/16, 195/12

hevā (< Ar. *havā* ') heves, istek.

h.+sını 066/01

h.+sı 068/04

hevā-dār (< Ar. *havā* ve Far. *dār*) yâr, dost.

h. 218/03

h.+ları 046/01

Hevā-yi Deştek Özel ad.

H. 249/02

hevdec (< Ar. *havdac*) kadınlar için deve üzerine yapılan mahfe.

h. 139/15

heves (< Ar. *havas*) arzu, istek

h.+i 045/14

heves kıl- istemek.

h. k.-madılar 132/01

hevl (< Ar. *havl*) korku.

h.+i 165/06

heybet (< Far. < Ar. *hayba'*) heybet.

h. 162/12

h.+idin 176/19

heybetlik (< Ar. *hayba'* ve Tü. +*lık*) heybetlik.

h. 214/16

hey'et (< Ar. *hī'at*) astronomi.

'ilm-i hey'et astronomi ilmi.

'i.-i h.+de 221/10

heyhāt (< Ar. *hayhāt*) *vah* gibi üzüntü ve esefi bildiren ünlem.

h. 259/01

h.+nı 259/01

heykel (< Ar. *haykal* < İbranice < Akad.) heykel; cismâni beden, ceset.

h. 148/21

h.+leri 147/12

hezār (< Far. *hazār*) bin.

h. 001/16

hezārān (< Far. *hazārān*) binlerce.

h. 178/01

hezārcāt (< Far. *hazāra* ve Ar. çoğul eki -*āt*) binler.

h. 087/17

hezāre (< Far. *hazāra*) Afganlılara ait bir kabile adı; bin kişilik birlik, tabur; Afganistan'ın bazı bölgelerinde yerleşmiş olan Moğol kabilesi.
h. 175/07, 250/20
h.+lerni 052/06
h.+niñ 212/11
h.+sin 061/19

Hezāresbī Özel ad.
H. 225/16
H.+ler 225/16, 226/01

Hezāre-yi Hūlm Özel ad.
H.+dın 071/16

Hezār Sütūn Özel ad.
H. 150/05

hezīmet (< Far. < Ar. *hazīma'*) bozgun, yenilgi.
h. 007/13, 044/19, 053/16,
074/13, 094/12, 178/17, 234/17,
h.+de 243/02
h.+ide 243/15
h.+ka 052/20
h.+ni 042/06

hezīmet bol- bozguna uğramak.
h. b.-dı 019/14, 059/15, 069/08, 069/13, 079/08, 079/10, 093/21, 094/18,
103/15, 192/19
h. b.-dılar 042/15, 049/01, 077/10, 080/07, 083/09, 162/09, 252/02
h. b.-ğan 236/07
h. b.-ğanı 094/16, 214/01, 220/13, 244/13
h. b.-uban 118/16
h. b.-up 047/17, 052/17, 052/18, 070/04, 074/03, 074/09, 077/12, 093/07,
095/16, 110/15, 129/16, 143/01, 201/02, 201/12, 205/12, 205/16, 222/19,
224/17, 229/01, 236/11, 237/02, 237/05, 237/15, 243/21

hezīmet kıl- bozguna uğratmak.
h. k.-dı 093/21, 187/20, 249/01
h. k.-dılar 256/06
h. k.-ğay 077/15
h. k.-ıp 050/07, 056/01, 090/17, 154/18, 217/14, 257/13

hezl (< Ar. *hazl*) latife.
h. 155/17
h.+dür 155/21

hıfz (< Ar. *hifz*) muhafaza.
h.+ı 025/02

Hıng Oğlan Özel ad.

Ḥ. 095/14, 095/16

Ḥ.+ğa 090/06

ḥirām (< Far. *ḥirām*) salına salına, edalı yürüme.

ḥ. 166/04, 166/10

ḥirāmān (< Far. *ḥirāmān*) salınarak yürüyen.

ḥ. 034/02

ḥired (< Far. *ḥirad*) akıl.

ḥ. 161/19, 221/15

ḥırş (< Ar. *ḥırş*) hırs, sonu gelmeyen arzu, istek.

ḥ. 064/16, 064/17, 085/10, 195/12

ḥıṣāl (< Ar. *ḥaṣla'* 'ın çoğulu *ḥıṣāl*) huylar, mizaçlar.

ḥ. 061/16

ḥ.+ını 067/19

ḥıṣāllık (< Ar. *ḥıṣāl* ve Tü. +lık) huylu.

ḥ. 059/09

ḥıṣm (< Far. *ḥıṣm*) öfke, gazap.

ḥ. 176/19

ḥıṣt (< Far. *ḥıṣt*) kerpiç, tuğla.

ḥ. 153/03

Ḥıtāy Özel ad.

Ḥ. 138/16

Ḥıtāy Özel ad.

Ḥ. 018/06, 027/01, 038/08, 039/10, 041/14, 046/20, 093/10, 156/10, 194/04, 194/11, 195/09, 213/20, 239/03

Ḥ.+da 011/09, 186/03

Ḥ.+dın 043/17

Ḥ.+ğa 017/04, 038/06, 038/08, 041/02

Ḥ.+ğaça 194/06

Ḥıtāy Bahādur Özel ad.

Ḥ. 087/09, 088/11, 089/02, 089/05, 091/03, 093/05, 093/10, 095/09

Ḥ.+nı 081/09, 094/09, 095/06

Ḥıtāyī Ḥıtay'a ait olan.

Ḥ. 138/16

ḥıṭṭa (< Ar. *ḥıṭṭa'*) memleket, diyar.

ḥ. 119/13

Ḥıyābān Özel ad.

Ḥ. 100/14

ḥıyānet (< Far. < Ar. *ḥiyāna'*) hainlik.

ḥ. 262/09

Ḥızır Ḥān Özel ad.

Ḥ. 043/06

Ḥızır Ḥāce Ḥān Özel ad.

Ḥ.+dın 141/04

Ḥızır Ḥāce Oğlan Özel ad.

Ḥ. 112/14, 112/16, 113/20, 114/02, 137/21, 138/02, 156/10

Ḥızır Ḥizāneçi Özel ad.

Ḥ.+ni 076/03

Ḥızır-i Yasavur Özel ad.

Ḥ.+ğa 069/03

Ḥızır-i Yasavurī Özel ad.

Ḥ. 068/16, 068/18, 068/20, 069/04, 069/08, 069/10, 069/13, 089/11, 089/15

Ḥ.+ğa 068/14, 068/15, 069/01

Ḥ.+ni 069/02

Ḥicāz Özel ad.

Ḥ. 104/11, 106/04

hicret (< Far. < Ar. *hicra'*) Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçü. (İslam takviminin başlangıcı kabul edilmiştir.)

h.+tin 242/12

hidāyet (< Far. < Ar. *hidāya'*) hak yolu, doğru yol.

h. 049/07

ḥidmāt (< Ar. *ḥidma'* 'ın çoğulu *ḥidmāt*) hizmetler.

ḥ.+ı 055/04

ḥidmet (< Far. < Ar. *ḥidma'*) hizmet. (krş. *ḥizmet*)

ḥ. 003/12

ḥikāyāt (< Ar. *ḥikāya'* 'ın çoğulu *ḥikāyāt*) hikayeler.

ḥ. 010/15, 015/13, 016/18

ḥ.+ını 040/16

ḥikāyet (< Far. < Ar. *ḥikāya'*) hikāye.

ḥ. 030/21

ḥ.+dür 205/07

ḥ.+idür 077/19

ḥ.+ni 083/07

hikmet (< Far. < Ar. *hikma'*) Allah'ın her şeyi layık olduğu yere koyma sırrı, âlemin insanlar tarafından anlaşılmayan gizli amacı.
h. 065/16

hikmet-endüz (<Ar. *hikma'* ve Far. *andoz*) hikmet kazanan.
h. 213/15

hilâf (< Ar. *hilâf*) ters, aykırı.
h. 002/20, 017/21, 044/08, 082/06, 082/07, 119/21, 134/14, 154/09, 156/16, 173/12, 178/07, 201/21, 202/02, 202/09, 218/09, 219/21, 253/04
h.+dur 083/19
h.+nı 075/14, 075/18

hilâf kıl- zıtlaşmak.
h. k.-ıp 142/08
h. k.-ur bolsa 260/07

hilâfet (< Far. < Ar. *hilâfa'*) halifelik.
h. 034/16, 209/05
h.+i 247/21

hilâfet kıl- halifelik yapmak.
h. k.-dılar 261/05
h. k.-may 261/04

hil'at (< Far. < Ar. *hil'a'*) özellikle birine iltifat veya mükâfât olarak hediye edilen kıymetli, işlemeli kaftan.
h. 006/07, 090/07, 121/11, 128/14, 128/16, 134/15, 135/01, 140/04, 141/17, 158/12, 164/13, 172/18, 180/10, 180/13, 185/01, 185/21, 186/01, 186/17, 187/06, 189/05, 233/04
h.+ıdın 128/14
h.+ını 198/05
h.+lar 088/09, 141/07, 184/21, 186/09, 194/03, 213/13, 226/15
h.+ler 054/07

hile (< Ar. *hila'*) çâre; hile, aldatma. (krş. *hilet*)
h. 048/10, 083/20, 135/12, 157/21, 252/05, 259/09
h.+sidin 048/04

hilet (< Far. < Ar. *hila'*) hile, aldatma. (krş. *hile*)
h. 030/20, 045/14

Hille Özel ad.
H. 171/17
H.+de 187/16, 188/06
H.+ğa 187/16, 204/10

hilye (< Ar. *hilya'*) süs, ziynet.
h. 062/12

ḥimāyet (< Far. < Ar. *ḥimāyaʿ*) korunma.
ḥ. 059/20

ḥimāyet kıl- korumak.
ḥ. k.-ıp 172/13
ḥ. k.-mas-biz 210/16

himmet (< Far. < Ar. *himmaʿ*) iyilik, yardım, lütuf.
h. 065/18, 065/19, 144/12, 152/05, 155/09, 169/20, 240/11
h.+de 240/12
h.+tin 241/02

ʿālī-himmet (< Ar.) himmeti yüksek olan.
ʿa.-h. 056/15

ḥīn (< Ar. *ḥīn*) an, vakit.
ḥ. 178/16
ḥ.+de 136/21

ḥīnāgerī (< Far. *ḥīnāgar* ve nispet eki -ī) müzisyenlikle ilgili.
ḥ. 086/19

Hind Özel ad.
H. 139/03, 144/15, 144/17, 147/02, 147/08, 148/14, 149/20, 150/13, 150/16,
209/09, 239/03
H.+ğa 139/06

Hindū Özel ad.
H. 152/03
H.+lar 085/15, 143/01, 143/18, 150/06, 152/10, 152/17
H.+lardin 032/19, 144/16, 145/11, 151/20, 152/13
H.+larnı 082/03

Hindu Buğa Özel ad.
H. 177/04

Hinduke Barulas Özel ad.
H.+lar 071/21

Hindūke Bêg Özel ad.
H. 221/20
H.+ni 221/21

Hindūkuş Özel ad.
H.+keçe 070/04

Hindūstān Özel ad.
H. 041/06, 074/10, 139/01, 141/13, 147/19, 148/18, 151/17, 153/08, 154/11,
155/04, 194/03, 212/12

H.+dın 001/16, 037/10, 152/02, 155/01
H.+ğa 062/10, 071/07, 071/16, 136/08, 139/02, 139/08, 212/10

Hindū Şāh Özel ad.

H. 084/07, 095/11, 076/12, 079/06
H.+ğa 074/12

Hindūşāh Hizāneçi Özel ad.

H. 196/16

Hindūyān Hişārı Özel ad.

H.+da 083/12

Hindū-yi Karkara Özel ad.

H. 084/11

Hindvān Özel ad.

H. 203/16

hirās (< Far. *hirās*) korku.

h. 116/20, 257/10
h.+ı 128/09, 144/19
h.+larını 078/12

hirāsān (< Far. *hirāsān*) korkan, korkak.

h. 195/06

hīre (< Far. *hīra*) donuk, fersiz; şaşkın, hayran.

h. 117/12, 141/09, 213/11

hīre kıl- hayran yaptı.

h. k.-dı 189/07

hīref (< Ar. *hīrfa'*'ın çoğulu *hīraf*) zanaatlar, sanatlar.

h. 150/12

hirevül (< Mo. *iregül*) cenk mahallinde karavulun ardından yardım yoluyla gönderilen bir miktar adam, ılgarcı ve akıncılar. (Lessing, 414a)

h. 115/16, 148/02
h.+de 147/06, 148/03, 177/11
h.+dın 165/04
h.+ide 177/15
h.+ni 118/02

hirmen (< Far. *hirmān*, *harmān*) harman.

h. 171/21, 178/18
h.+ini 132/02
h.+lerini 178/08

Hirmen Özel ad.

H. 071/04
H.+de 071/10

Hirmen Bahādur Özel ad.
H. 080/05
H.+nı 080/06

Hirmen Suy Özel ad.
H.+nı 102/08

hisāb (< Ar. *hisāb*) hesap.
h. 048/01
h.+ı 122/03, 214/05, 214/07
h.+ıda 120/13
h.+ıdın 166/14, 245/15, 249/10
h.+ını 249/03

hişār (< Ar. *hişār*) kale.
h. 166/11

Hişār Özel ad.
H. 106/17, 224/01, 237/02, 237/10, 246/14, 246/15, 246/17, 246/19, 247/20,
248/01, 250/19, 251/09, 252/20, 253/07, 253/11, 258/10
H.+da 069/04, 253/12
H.+dın 252/07
H.+ğa 256/14, 258/07

Hişār-ı Şādmān Özel ad.
H.+nı 210/03
H.+da 109/10

Hisār Kāl'ası Özel ad.
H.+da 004/15
H.+ğa 004/01, 004/14
H.+nı 004/17

Hit Özel ad.
H.+ka 187/15

hiṭāb (< Ar. *hiṭāb*) hitap.
h.+da 215/07

hiṭāb kıl- hitap etmek.
h. k.-dı 180/02
h. k.-ıp 221/02

hīṭa (< Ar. *hīṭa'*) kuşatma, etrafını çevirme.

hīṭa-yi taşarruf (el koyma, kendine mal etme anlamından) tasarrufunun altına alma.

h.-yi t.+ğa 244/11
h.-yi t.+ığa 242/21, 255/15
h.-yi t.+ka 066/02

Hıvağ Özel ad.

H. 089/18
H.+da 070/10, 070/11

hizāne (< Ar. *hizāna'*) hazine.

h. 141/07, 159/04, 199/03, 199/04, 216/14, 219/10, 222/11
h.+din 020/14, 043/15
h.+ğa 124/06, 189/15
h.+si 249/10
h.+sidin 181/03
h.+sini 018/20, 062/18
h.-yi 'āmireğa 159/04

hizmet (< Far. *hizmat* < Ar. *hidma'*) hizmet. (krş. *hidmet*)

h. 058/19, 088/20
h.+i 066/05
h.+ide 034/02
h.+ığa 059/15, 087/21, 204/01, 223/08
h.+ini 195/14
h.+ka 166/01
h.+ler 184/16
h.+ler kıl-ğan 018/08
h.+te 054/11, 100/05

hizmet kıl- hizmet etmek.

h. k.-ıp 108/18

hizmetāne (< Far. *hizmat* ve Far. *-āna*) hizmet olarak.

h. 058/21

hizmetkār (< Far. *hizmat* ve Far. *-kār*) hizmetçi.

h. 141/04

hizmetkārlik (< Far. *hizmat-kār* ve Tü. *+lık*) hizmetkār olan kimsenin işi.

h. 003/19, 050/18, 055/20, 087/05, 101/10
h.+da 005/12
h.+ka 060/15
h.+nı 080/02
bende-yi h.-mèn 188/14

hizmetkārlik kıl- hizmet işini yapmak.

h. k.-ıp 120/10, 134/21

Hocend Özel ad.

H. 022/02, 022/03, 080/19, 083/11, 108/07, 109/02, 209/19, 255/19
H.+de 057/09

Ḥ.+din 076/01
Ḥ.+ğa 022/02, 068/19, 069/16, 069/18
Ḥ.+ka 021/19, 058/14, 075/12, 092/19
Ḥ.+tin 224/15

Ḥocend Suyı Özel ad.

Ḥ.+dın 079/19
Ḥ.+da 110/18
Ḥ.+dın 110/12, 110/15
Ḥ.+ğa 114/16

ḥod (< Far. *ḥod*) kendi, bizzat.

ḥ. 028/20, 035/04, 037/13, 075/14, 101/20, 172/19, 175/04, 197/04, 259/15

Ḥorāsān Özel ad.

Ḥ. 003/16, 003/21, 006/14, 013/09, 025/01, 028/04, 028/06, 028/11, 029/11, 034/06, 039/01, 047/13, 049/18, 050/11, 050/16, 050/19, 053/10, 055/15, 060/19, 061/21, 062/01, 068/11, 069/21, 097/14, 099/01, 100/09, 111/08, 111/15, 119/14, 135/06, 137/08, 137/10, 142/07, 155/05, 164/15, 167/05, 194/08, 198/10, 198/14, 199/18, 203/11, 206/11, 214/18, 219/04, 219/20, 222/03, 222/08, 222/13, 224/20, 224/21, 226/03, 227/07, 228/04, 229/05, 229/10, 231/17, 234/15, 234/16, 234/21, 236/06, 236/08, 236/19, 237/02, 237/04, 238/13, 238/14, 243/03, 247/18, 249/15, 250/01, 250/03, 250/04, 250/21, 257/20, 258/05, 258/17, 259/13, 261/11, 261/19
Ḥ.+da 029/17, 029/18, 045/14, 047/10, 050/14, 051/20, 053/08, 053/09, 060/15, 111/06, 135/04, 219/01, 225/14, 226/15, 228/03, 235/09, 237/11, 238/20, 249/21, 258/06
Ḥ.+daki 050/15
Ḥ.+dın 002/19, 028/07, 049/13, 050/11, 066/11, 069/06, 087/21, 110/18, 111/12, 121/19, 153/07, 207/15, 230/03, 231/13, 232/06, 249/21, 261/18
Ḥ.+ğa 005/18, 024/17, 025/18, 045/19, 048/02, 048/14, 048/17, 049/18, 053/07, 053/14, 056/01, 056/05, 060/20, 068/12, 078/12, 097/06, 097/07, 108/18, 111/03, 112/15, 137/02, 137/13, 141/01, 201/11, 206/03, 210/06, 210/12, 211/03, 211/13, 212/03, 212/07, 214/04, 216/02, 219/05, 219/09, 225/18, 228/03, 229/15, 236/13, 243/05, 248/17, 250/20, 251/02, 252/14, 258/13, 259/11, 259/12, 259/14, 259/15
Ḥ.+nı 028/05, 060/18, 097/15, 137/09, 202/19, 230/05, 236/12, 237/09, 256/16
Ḥ.+nıḡ 006/07

Ḥorāsānī Özel ad.

Ḥ. 188/20
Ḥ.+ler 081/19, 228/20
Ḥ.+lerdin 229/01

ḥorṭūm (< Ar. *ḥurṭūm*) hortum, fil hortumu.

ḥ. 147/14
ḥ.+larını 148/18

ḥoş (< Far. *ḥoş*) hoş, iyi, güzel.

h. 033/08, 073/12, 081/13, 081/16, 085/17, 085/19, 086/18, 089/09, 134/17,
218/15, 237/17
h.+tur 145/02

hoş-āb (< Far. *hoş-āb*, *hoş-āb*) (inci, yakut vs için) parlak, iyi (cins).
h. 027/06

hoş-dil (< Far. *hoş-dil*) gönlü hoş, memnun.
h. 205/08, 210/17

hoş-elhān (< Far. *hoş* ve Ar. *alḥān*) güzel sesli.
h.+ları 010/08

hoş-güvār (< Far. *hoş-guvār*) lezzetli, tatlı.
h. 127/01

Hoten Özel ad.
H. 017/16, 019/03, 019/05, 019/20, 156/16
H.+ğa 019/06, 156/15
H.+ğaça 180/17

Hoṭen Özel ad.
H.+ğaça 194/07

Hoy Suyı Özel ad.
H. 130/13

hūb (< Far. *hūb*) güzel, iyi, hoş.
h. 051/12, 109/15, 214/20
h.+lar 034/02, 179/01
h.+ları 239/03

Hubbi H'āce Özel ad.
H. 119/17

Hubbī H'āce bin Şeyḥ 'Alī Bahādur Özel ad.
H. 120/15

hūb-rū (< Far. *hūb-rū*) güzel yüzlü.
h.+larının 156/16

hubs (< Ar. *hubs*) pislik, habislik.
h. 152/02, 246/07

huceste (< Far. *hucasta*) uğurlu, hayırlı.
h. 062/07, 095/19

Hudā (< Far. *hudā*) Allah. (krş. *Hudāy*)
h. 009/18, 038/02

Ḥudādād Özel ad.

Ḥ. 209/18, 209/20

Ḥ.+nı 210/01

Ḥ.+nıñ 210/01

Ḥudādād Ḥüseynī Özel ad.

Ḥ. 103/16, 108/20, 113/16, 114/07, 118/03, 135/15, 138/18, 168/05, 209/16

Ḥ.+ğa 092/17

ḥudā-ters (< Far. *ḥudā-tars*) dini bütün.

ḥ. 219/02

Ḥudāvend (< Far. *ḥudāvand*) mâlik, hükümdar.

ḥ. 085/20

Ḥudāvendā (< Far. *ḥudāvand* ve Far. *ā*) Ey, Allah'ım

Ḥ. 262/13

Ḥudāy (< Far. *ḥud-āy*) Allah. (krş. *Ḥudā*)

Ḥ. 010/02, 064/08, 073/18, 091/07

Ḥudāyā (< Far. *ḥudā* ve Far. *yā* (Far. *ā* "ey" ünlemi sesli ile biten kelimelerin sonunda *yā* şeklini alır.)) Ey Allah.

Ḥ. 010/04, 239/18

Ḥudāydād Ḥüseynī Özel ad.

Ḥ. 194/13, 197/05, 197/12, 209/16, 209/17

Ḥ.+nıñ 209/04

ḥuddām (< Ar. *ḥādim*'in çoğulu *ḥuddām*) hizmetçiler.

ḥ. 005/13

ḥudūd (< Ar. *ḥadd*'in çoğulu *ḥudūd*) sınır.

ḥ. 017/03, 153/12, 160/01, 176/11

ḥ.+da 027/10

ḥ.+ğa 048/18

ḥ.+ıda 045/08, 049/03, 161/12, 217/16

ḥ.+ıdın 017/14

ḥ.+ığa 018/15, 037/12, 039/10, 053/09, 137/10, 172/19, 215/10

ḥ.+ığaça 191/04, 248/01

ḥ.+nı 027/09

ḥ.+ta 032/18, 199/10

ḥudūdsız (< Ar. *ḥudūd* ve Tü. +sız) sınırsız.

ḥ. 150/10

ḥudūs (< Ar. *ḥudūs*) vukû bulma.

ḥ. 068/07

ḥuffāz (< Ar. *ḥāfız*'in çoğulu *ḥuffāz*) hafızlar.

h. 096/18, 195/21

hufiten (< Far. *hufitan*) uyumak.

h. 195/21

hukūk (< Ar. *ḥakḥ*'ın çoğulu *ḥukūk*) haklar; hakikatler.

h. 002/04, 004/21, 054/04, 205/05, 253/11

h.+nı 114/21

hulāṣa (< Ar. *ḥulāṣa'*) bir sözün veya yazının özü, özet.

h. 063/08

Hulāṣatü'l-Aḥbār Eser adı.

H. 066/13

huld (< Ar. *ḥuld*) bâkîlik, ebedîlik.

h. 007/06

hulefâ (< Ar. *ḥalīfa'*'ın çoğulu *ḥulafâ'*) halifeler.

h. 261/05

Hulm Özel ad.

H.+ğa 084/12

H.+ğaça 081/18

hulūk (< Ar. *ḥulūk*) insan.

h. 207/15

humār (< Ar. *ḥumār*) içkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik.

h. 239/13

h.+ı 226/20

Humārī Özel ad.

H. 111/13

Humārī Inaḥ Özel ad.

H. 111/12

Humār Tekin Özel ad.

H. 025/21, 026/03

Humuş Özel ad.

H. 045/08, 161/14, 168/07

H.+ka 163/14

hūn (< Far. *hūn*) kan.

h. 178/11

hūn-āb (< Far. *hūn-āb*) kanlı gözyaşı.

h. 196/13

ḥunāk (< Ar. *ḥunāk*) boğulma.
ḥ. 184/18

ḥūn-āṣām (< Far. *ḥūn-āṣām*) kan içen, zalim.
ḥ. 113/07, 222/09
ḥ.+ğa 046/08

ḥūn-girifte (< Far. *ḥūn-girifta*) cinayet ile suçlanan.
g. 137/19

ḥūn-ḥ^vār (< Far. *ḥūn-ḥ^vār*) kan dökücü, kana susamış, zalim.
ḥ. 256/19
ḥ.+da 178/12
ḥ.+dın 256/07

ḥūn-rīz (< Far. *ḥūn-rēz*) kan dökücü.
ḥ. 179/01, 179/07, 253/15

ḥūn-rīzlık (< Far. *ḥūn-rēz* ve Tü. +lık) kan dökme.
ḥ. 074/20, 104/18
ḥ.+nı 232/10
ḥ.+nın 222/09

ḥūr (< Far. *ḥ^vur*) güneş.
ḥ.+dın 086/20

Ḥuraşa Özel ad.
Ḥ. 069/21

Ḥurmārūd Qal‘ası Özel ad.
Ḥ.+ğa 125/11

Ḥurmatu Qal‘ası Özel ad.
Ḥ.+da 196/03

ḥuroş (< Far. *ḥuroş*) coşma, gürültü, şamata.
ḥ.+ı 094/03
ḥ.+ıdın 131/05

cūş u ḥuroş (< Far. *coş u ḥuroş*) galeyan, coşup taşma.
c. u ḥ.+ka 175/10

ḥurrem (< Far. *ḥurram*) şen, sevinçli.
ḥ. 054/06, 055/05, 084/13

Ḥurremābād Özel ad.
Ḥ. 104/12, 222/01
Ḥ.+ğa 121/17

hürşīd (< Far. *h^vur-şēd*) güneş.

h. 086/16, 086/19, 138/15, 220/11

hurūc (< Ar. *hurūc*) çıkış, çıkma; ayaklanma, isyan.

h.+ı 010/07, 057/03, 068/11, 135/04, 239/08

hurūc kıl- ayaklanmak.

h. k.-dı 046/21, 135/06

h. k.-dılar 253/05

h. k.-ıp 014/01, 027/18, 041/14, 046/17, 062/17, 065/17, 240/15, 243/06

h. k.-ıptur 225/14, 230/03

h. k.-ıp ér-diler 056/02

hurūs (< Far. *huros*) horoz.

h. 034/13, 209/15

husrev (< Far. *husrav*) padişah, hükümdar.

h. 196/01, 216/09, 219/02, 254/15

h.+i 026/10, 033/02, 126/06

husrev-āne (< Far. *husravāna*) padişahlara yakışır şekilde.

h. 098/19

husrevlīk (< Far. *husrav* ve Tü. +*lık*) hükümdarlık.

h. 198/04

Husrev Şāh Özel ad.

H. 245/18, 245/19, 246/12, 247/09, 247/14, 247/20

H.+ğa 246/14

H.+nı 244/20

H.+nıñ 246/16

Husrev Şāh Bēg Özel ad.

H. 244/13, 244/14

H.+ge 237/15

Hustār Özel ad.

H.+nı 076/18

husūf (Ar. *husūf*) ay tutulması.

h.+ka 218/15

huşūl (< Ar. *huşūl*) hasıl olma.

h.+ıga 021/09

huşūmet (< Far. < Ar. *huşūma'*) düşmanlık yapma.

huşūmet kıl- düşmanlık yapmak.

h. k.-ğandurlar 186/04

ḥuṣūṣan (< Ar. *ḥuṣūṣan*) hususi olarak.

ḥ. 030/07, 066/03, 150/12, 213/16, 216/11, 221/10

hūṣ-mend (< Far. *hoṣmand*) akıl sahibi, akıllı.

h. 009/20

h.+lerğa 209/05

ḥuṣūʿ (< Ar. *ḥuṣūʿ*) tevâzu, alçak gönüllülük.

ḥ. 176/15

ḥuṣūnet (< Far. < Ar. *ḥuṣūnaʿ*) kabalık, kırıcılık.

ḥ. 120/20, 174/20

huṣ-yār (< Far. *huṣyār*) akıllı.

h. 226/21

ḥuṭbe (< Ar. *ḥuṭbaʿ*) hutbe.

ḥ. 007/11, 053/08, 058/02, 104/06, 111/08, 164/09, 166/21, 182/05, 185/20, 194/02, 198/09, 203/21, 205/14, 225/01, 255/08, 255/11, 260/11

ḥ.+ni 043/02, 231/04, 252/18, 258/01

Ḥuttalān Özel ad.

Ḥ. 084/14, 109/16, 246/12, 258/15

Ḥ.+ğa 072/11, 075/17, 109/12

Ḥ.+nı 091/12

ḥuṭūr (< Ar. *ḥuṭūr*) (hatıra, akla) gelme, (zihne) doğma.

ḥuṭūr kıl- (akla) gelmek, getirmek.

ḥ. kı.-dı 119/21

ḥ. kı.-madı 259/08

ḥ. kı.-mas êrdi 228/17

Ḥuvār Özel ad.

Ḥ. 191/15

Ḥuveyze Özel ad.

Ḥ.+ğa 121/20

Ḥuzak Özel ad.

Ḥ.+ğa 210/15

Ḥuzār Özel ad.

Ḥ. 072/19, 077/10, 244/11, 252/21, 253/21

Ḥ.+da 076/05

Ḥ.+dın 071/05, 084/06

Ḥ.+ğa 076/08, 137/03, 243/04, 244/10

Ḥūzistān Özel ad.

Ḥ. 047/13, 171/13

Ḥ.+da 157/18

Ḥ.+ğa 121/15

ḥuẓū (< Far. < Ar. *ḥuḏū*) alçak gönüllülük, tevazu.

ḥ. 176/15

ḥuẓūr (< Far. < Ar. *ḥuḏūr*) önemli bir makam veya kişinin bulunduğu yer, o makam veya kişinin önü, katı, yanı.

ḥ.+ıda 200/07

ḥ.+ığa 085/10, 098/08

ḥübūt (< Ar. *hubūt*) yukarıdan aşağıya inme, düşme.

h. 204/08

ḥücre (< Ar. *ḥucra*) küçük oda, odacık.

ḥ.+ler 138/11

ḥücūm (< Ar. *hucūm*) hücum, saldırı.

h.+ı 003/11, 107/17, 229/10, 242/13

h.+ıda 002/18, 002/19

ḥücūm kıl- saldırmak.

h. k.-ıp 100/13, 143/18, 208/21, 231/07, 241/08, 243/03

ḥükkām (< Ar. *ḥākim*'in çoğulu *ḥukkām*) hakimler.

ḥ. 107/04, 127/20, 143/07, 149/21, 191/05, 204/01, 215/12

ḥ.+dın 136/11

ḥ.+ı 119/21, 124/17, 204/21

ḥ.+lar 213/06

ḥ.+nı 099/02, 213/13

ḥükūm (< Ar. *ḥukm*) hüküm, emir, buyruk.

ḥ. 006/11, 020/02, 020/13, 021/05, 023/15, 024/11, 063/16, 063/17, 099/17, 100/07, 103/07, 105/06, 111/14, 112/07, 116/18, 120/10, 121/08, 122/20, 124/04, 133/14, 135/19, 136/07, 136/19, 138/09, 139/21, 141/19, 141/21, 142/03, 143/08, 146/02, 146/17, 155/11, 155/16, 157/14, 160/05, 161/05, 163/21, 164/02, 164/14, 166/02, 167/07, 167/08, 167/09, 167/11, 168/19, 169/02, 169/17, 170/04, 170/12, 175/11, 179/21, 180/18, 181/15, 183/12, 184/02, 185/19, 186/05, 186/14, 190/06, 190/14, 193/15, 194/13, 195/02, 195/04, 195/10, 200/08, 211/04

ḥ.+i 022/19, 041/17, 042/16, 044/11, 044/16, 055/17, 056/11, 066/17, 113/05, 153/19, 179/07, 204/05, 207/21, 231/09, 247/08, 254/05

ḥ.+idür 006/10, 220/20

ḥ.+ini 010/06

ḥ.+iğ 035/06

ḥ.+ni 008/07

ḥ.+üğe 086/08

ḥükūm kıl- hükmetmek, emir vermek.

h.-dı 004/11, 008/13, 020/19, 024/08, 025/11, 025/17, 031/11, 031/18, 059/05, 069/19, 085/01, 085/14, 093/02, 097/10, 106/15, 112/08, 120/06, 129/01, 130/20, 135/02, 135/15, 135/20, 136/08, 137/13, 138/04, 146/07, 155/06, 155/16, 162/12, 165/01, 165/11, 166/11, 173/20, 175/05, 186/05, 186/09, 191/12, 191/14, 198/11, 206/14, 212/05, 229/15, 237/20, 249/08, 251/01

h. k.-dılar 042/03

h. k.-ıp 021/06

h. k.-ıp   r-di 017/11, 032/02, 199/11

h  km-end  z (< Ar. *hukm* ve Far. *andız*) kabiliyetli okçu.

h.+lar 179/13

hükümet (< Far. < Ar. *huk  ma'*) hükümet, yönetim, egemenlik.

h. 001/15, 008/13, 039/04, 048/17, 067/14, 097/07, 173/13

h.+  a 002/10

h.+i 001/09, 004/05, 004/19, 006/20, 044/15, 047/18, 049/19, 050/19, 067/17, 185/01, 225/08

h.+ide 224/06

h.+i  a 004/11, 048/02, 078/07, 090/08, 197/21

h.+ini 003/10, 003/12, 003/17, 009/01, 039/01, 100/11, 132/13

h.+  a 002/08

h  k  met   t- h  k  m sürmek.

h.   -ip 219/01

h  k  met k  l- h  k  m sürmek, padi  ahl  k yapmak.

h. k.-dılar 043/13

h. k.-  anları 002/07

h. k.-ıp 007/06

h. k.-ıp   r-di 045/07

H  leg     zel ad.

H. 038/12, 040/06, 055/18

H.+ni   043/19

H  leg   H  n   zel ad.

H. 003/18, 013/20, 043/16, 044/05, 044/07, 044/09, 044/11, 052/08, 053/18, 055/02, 055/18, 168/05, 186/07, 190/13, 199/09, 260/14

H.+  a 261/02

H.+n   040/03, 186/07

Hülegü H  n bin Toli H  n   zel ad.

H. 043/14

h  m  y  n (< Far. *hum  y  n*) kutlu, saadetli; padişaha, padişahlığa ait.

h. 219/21

h.+  a 102/15, 133/18

h.+n   195/19

hüner (< Far. *hunar*) hüner, maharet.

h. 051/11, 090/12, 235/08

h.+de 108/16

h.+din 216/13

h.+ğa 216/10

h.+lerin 164/11

hüner-mend (< Far. *hunarmand*) hünerli, usta.

h.+lerini 167/11

h.+lerni 096/18

hüner-perver (< Far. *hunar-parvar*) hünere değer veren, sanatsever.

h. 213/15, 217/09

hürk- (< ET *ürk-*) ürkmek, korkmak.

h.-üp 142/03, 153/20

hürmet (< Far. < Ar. *hurma'*) saygı.

h. 018/05, 179/19, 181/06, 229/18

h.+ini 245/10

h.+ni 081/21

Hürmüz Özel ad.

H. 135/05, 135/21, 136/10, 136/13

H.+ğa 135/19

Hüsāme'd-dīn Özel ad.

H. 190/18

Hüseyn Özel ad.

H. 085/20, 177/06, 207/04

H.+ğa 167/17

Hüseyn 'Alī Mīrzā Özel ad.

H. 230/03, 233/08, 233/18, 234/01

H.+ğa 233/17

Hüseyn Bahādur Özel ad.

H. 076/20, 084/01, 086/04

Hüseyn Bēg Özel ad.

H. 092/13, 092/14, 092/17

Hüseyn-i Barulas Özel ad.

H. 087/08, 200/02, 246/02

Hüseyn-i Şofī Özel ad.

H. 089/18, 090/09, 091/05, 247/03, 247/04

H.+ğa 090/01, 090/18

H.+ni 090/10

Hüseyn-i Şofî Tarhân Özel ad.
H. 119/16

Hüseyn Koçin Özel ad.
H. 176/05

Hüseyn Melik Koçin Özel ad.
H. 131/13, 140/02

Hüseyn Şerbet-dâr Özel ad.
H. 206/19, 207/01, 207/03
H.+ğa 207/06

Hüseyn Têmür Özel ad.
H. 200/19

hüsn (< Ar. *husn*) güzellik, iyilik; güzel, iyi.
h. 128/11, 183/20, 237/17
h.+i 217/07

hüsn-i ahlâk güzel ahlak.
h.-i a. 127/12

hüsn-i hatt güzel yazı yazma sanatı.
h.-i h.+ığa 216/13

hüsn-i tedbîr yerinde ve hesaplıca alınmış tedbir.
h.-i t. 098/15, 218/11

hüve'l-maflûb ve illâ İstenilen budur, aksi takdirde.
h. 172/19

hüveydâ (< Far. *huvaydâ*) açık, âşikâr.
h.+dur 066/06

h'âce (< Far. *h'āca*) hoca.
h. 016/10, 202/21, 232/02, 255/05, 255/06
h.+ni 202/21

H'âce 'Abdu'llāh Özel ad.
H.+ka 231/21
H.+tın 233/11

H'âce 'Abdu'llāh Şayrafî Özel ad.
H. 051/12

H'âce 'Abdü'l-evvel Özel ad.
H. 190/18, 210/09

H̡vāce ‘Abdü’l-kādir Özel ad.
H̡.+ni 124/05

H̡vāce ‘Abdü’l-kādir-i Gūyende Özel ad.
H̡. 209/01

H̡vāce Aḥmed Ḥālidī Özel ad.
H̡. 047/15
H̡.+ğa 048/07

H̡vāce Aḥmed-i Yessevī Özel ad.
H̡. 138/08

H̡vāce Aḳ Buğa Özel ad.
H̡. 112/10

H̡vāce ‘Alī Özel ad.
H̡. 177/04

H̡vāce ‘Alī Mü’eyyed Özel ad.
H̡. 008/21

H̡vāce ‘Alī Mü’eyyed Serbedār Özel ad.
H̡. 098/18

H̡vāce ‘Alī Naşıru’llāh Özel ad.
H̡.+nı 202/20

H̡vāce ‘Alīşāh Mescidi Özel ad.
H̡.+de 043/02

H̡vāce Bahādur Mü’eyyed Özel ad.
H̡.+ğa 104/14

H̡vāce Burhāne’d-dīn Ebū Naşr Pārsā Özel ad.
H̡. 226/05

H̡vāce Ca‘fer Özel ad.
H̡. 208/21

H̡vāce Celāle’d-dīn Özel ad.
H̡. 048/06

H̡vāce Dīdār Özel ad.
H̡.+ğa 243/08

H̡vāce Efḍal-ı Kişī Özel ad.
H̡. 147/16, 190/18

H̡vāceeli Özel ad.

Ḥ. 181/01

Ḥvāce Fīrūz Özel ad.

Ḥ. 177/17

Ḥ.+nı 182/04

Ḥvāce Ḥayrān Özel ad.

Ḥ. 245/10

Ḥvāce Ḥüseyn Şerbet-dār Özel ad.

Ḥ. 206/16

Ḥvāce 'İşāme'd-dīn Özel ad.

Ḥ. 210/08

Ḥvāce 'İmād-i Faḳīh Özel ad.

Ḥ. 190/10

Ḥvāce İmām Özel ad.

Ḥ. 064/21

Ḥvāce İsmā'īl Özel ad.

Ḥ.+nı 170/11

Ḥvāce 'İşmetu'llāh bin Ḥvāce Mes'ūd-i Buḥārī Özel ad.

Ḥ. 197/17

Ḥvāce Kūṭbe'd-dīn Özel ad.

Ḥ.+nı 005/09

Ḥvāce Maḥmūd-ı Surḥ Özel ad.

Ḥ.+nı 253/02

Ḥvāce Mes'ūd-ı Sebzvārī Özel ad.

Ḥ. 112/08, 129/19

Ḥvāce Mes'ūd-ı Sebzvārī Özel ad.

Ḥ.+nı 124/16

Ḥvāce Mes'ūd-ı Simnānī Özel ad.

Ḥ. 163/20, 166/20, 169/09

Ḥvāce Mevlānā Özel ad.

Ḥ. 225/01

Ḥvāce Mevlānā-yı Semerḳandī Özel ad.

Ḥ.+nı 224/21

Ḥvāce Muḥammed Özel ad.

Ḥ. 204/20

H̱vāce Muẓaffer Naẓīrī Özel ad.
H̱. 189/07

H̱vāce Mühezzib-i Vezīr Özel ad.
H̱. 001/08

H̱vāce Naşīre'd-dīn-i Tūsī Özel ad.
H̱. 044/11

H̱vāce Naşre'd-dīn Özel ad.
H̱. 226/08

H̱vāce Nizām Özel ad.
H̱. 255/04

H̱vāce Nūre'd-dīn Luţfu'llāh Özel ad. (bk. Açıklamalar)
H̱. 123/15

H̱vāce Selmān Özel ad.
H̱. 214/21

H̱vāce Sultān Özel ad.
H̱. 051/12

H̱vāce Sultān 'Alī Özel ad.
H̱.+ni 199/06

H̱vāce Şemse'd-dīn Muḥammed Özel ad.
H̱. 004/03, 045/11, 046/05, 060/06, 228/07, 233/12
H̱.+ka 045/17

H̱vāce Şeyḥ Koçin Özel ad.
H̱. 110/21

H̱vāce Şeyḥ Sāve Özel ad.
H̱.+ni 160/17

H̱vāce Şeyḥ Şeh-vār Özel ad.
H̱.+nı 121/07

H̱vāce Şeyḥ-zāde Özel ad.
H̱.+ni 091/02

H̱vāce Tāce'd-dīn Özel ad.
H̱. 212/14

H̱vāce Tēḡri Bērmiş Özel ad.
H̱.+ni 191/21

H̱vāce-yi ‘Ökkāşe Günbed Özel ad.

H̱.+ide 085/07

H̱vāce Yūsuf Özel ad.

H̱. 088/04, 109/18, 109/21, 196/18

H̱.+nı 201/16

H̱vāce Yūsuf Apardı Özel ad.

H̱.+nı 090/17

H̱vāce Zāhīre’d-dīn Özel ad.

H̱. 048/11

H̱vāce Zāhīre’d-dīn Tayyib Özel ad.

H̱. 048/08

H̱vāce Zīyā’e’d-dīn Özel ad.

H̱. 117/15

H̱vāf Özel ad.

H̱. 028/16

H̱vānd-Mīr Özel ad.

H̱. 066/13

ẖvār (< Far. *ẖvār*) değersiz, hakim.

ẖ. 064/14, 065/07, 085/17, 159/14, 192/20, 244/12, 250/08

H̱vāraşa Özel ad.

H̱. 098/21

H̱vārezm Özel ad.

H̱. 017/14, 022/10, 022/16, 025/19, 026/12, 027/01, 029/04, 041/17, 089/20, 090/16, 093/05, 096/01, 109/04, 109/05, 109/06, 109/17, 121/01, 194/08, 235/18, 235/19, 235/21, 239/01, 240/16, 248/01, 248/16, 250/05

H̱.+de 025/21, 026/01, 026/13, 091/07, 109/04, 247/03, 247/08

H̱.+din 031/19, 090/20, 110/02, 230/20, 231/14

H̱.+ğa 022/13, 025/18, 025/20, 026/05, 089/17, 089/18, 090/01, 090/09, 091/12, 091/13, 091/18, 091/19, 093/04, 109/05, 109/08, 110/06, 203/05, 217/13, 247/15

H̱.+ni 091/15, 096/15, 109/07, 217/14, 240/16, 247/03, 247/04, 247/17, 247/21

H̱vārezmşāh Özel ad.

H̱. 019/01, 018/12, 019/21, 020/02, 020/06, 020/19, 024/17, 025/01, 025/03, 025/06, 029/20, 033/13, 037/15, 037/17

H̱.+ğa 020/20, 021/04

H̱.+nıñ 020/07

H̱vār-rey Özel ad.

Ḥ.+ni 108/19

ḥ^vātūn (< Far. *ḥātūn* < ET *ḥatun/ḳatun* < Soğd. *ḥ^vatēn*) kadın. (krş. *ḥātūn*)

ḥ. 013/16, 017/06, 051/08, 132/21, 145/21, 167/20, 170/06, 181/18, 181/20, 185/11, 195/01, 195/04, 196/16

ḥ.+dın 014/12

ḥ.+ı 017/09, 181/19

ḥ.+ını 085/10, 188/10, 201/03

ḥ.+lar 156/14, 158/04, 184/03, 189/03, 207/07, 250/08

ḥ.+ları 010/21, 013/01, 043/15, 140/06

ḥ.+larını 193/02

ḥ.+larnıḡ 112/07

ḥ.+nı 059/08, 189/04, 195/03

I

Ildırım Özel ad.

I.+ğa 175/13

Ildırım Bā-yezīd Özel ad.

I. 159/02, 170/05, 170/07, 172/03, 172/06, 173/12, 175/01, 175/20, 176/11, 177/13, 179/09, 183/06, 184/18

I.+ka 159/10, 171/08, 172/09, 174/02, 179/18, 184/10

I.+ni 179/12, 180/02

I.+niḡ 170/13, 173/04, 174/18, 178/03, 183/05

Ildırım Bā-yezīd Özel ad.

I. 158/09

ılğa- (< Mo. *ilga-*) ılgar eylemek, akın etmek (Lessing, 406a).

ı.-p 019/02, 031/17, 034/12, 079/01, 083/09, 102/18, 110/13, 110/21, 123/10, 126/03, 133/21, 134/12, 153/04, 184/11, 223/01, 228/18, 236/16, 244/14, 255/07

İlgamış Oğlan Özel ad.

I. 110/14, 117/10

I.+mı 110/12, 115/01

ılgar (< Mo. *ilgal*) müfreze, ihtiyat askeri. (Lessing, 407a)

ı. 076/07, 081/06, 094/06, 100/21, 103/19, 113/21, 119/01, 146/02, 158/18, 171/07, 173/06, 174/12, 176/07, 193/15, 211/21, 212/01, 254/18

ı.+ğa 083/09

ı.+ı 105/15

ı.+ın 200/19

ılgar kıl- müfreze göndermek.

ı. k.-dı 142/07

ılğat- (< *ılğa-t-*) çabuk hareket ettirmek, harekete geçirmek.

1.-ur êrdi (ılğadur êrdi) 192/01

ılķı (< ET *yılķı*) yılķı, at sürüsü.

1.+dın 016/01

ınak (< **ına-k*) naip, danışman (EDPT 182b)

1.+ķa 045/21

Inalçuk Özel ad.

I. 021/02, 021/04, 021/06

I.+ķa 021/14

ıman- (< ET *ıman-*) inanmak.

1.-masaıız 015/01

ır (< ET (Uyg.) *ır* < AT **ır*) şarkı, ezgi.

1. 185/12

ırak (< ET *ırak*) uzak.

1. 038/16, 083/21, 115/10, 157/05, 172/08, 196/20

1.+dın 080/10

1.+dur 071/20

ırak kıl- uzaklaştırmak.

1. ķ.-ğucı 010/11

İrak Özel ad.

I. 013/19, 014/04, 028/09, 032/21, 034/05, 044/05, 053/11, 060/18, 107/05, 108/15, 111/20, 122/18, 129/21, 132/14, 134/07, 137/08, 170/04, 186/12, 204/14, 205/04, 207/13, 207/16, 207/18, 208/07, 215/10, 217/03, 218/02, 222/01, 222/05, 222/10, 222/19, 222/20, 223/05, 225/04, 225/11, 225/13, 225/20, 226/03, 229/20, 232/15, 233/11, 233/12, 234/03, 236/11, 236/19

I.+da 013/20, 013/21, 014/01

I.+dın 107/17, 111/06, 250/21, 251/17, 252/14

I.+ķa 014/03, 044/01, 050/02, 050/20, 115/01, 211/06, 211/07, 215/11, 217/19, 218/06, 223/04, 225/15, 225/17, 230/03, 230/06, 232/05, 233/05, 233/10, 233/15, 236/05, 258/06

I.+ķaça 250/05

I.+nı 013/09, 111/04, 225/19

I.+ta 235/09, 238/16, 238/19

I.+tın 224/21

İrak-ı Acem

I.-ı A. 047/13

İrak-ı Arab

I.-ı A. 047/12, 129/20, 187/15, 209/10

I.-ı A.+dın 142/15, 190/15

I.-ı A.+ğa 171/14, 187/11

‘I.-ı ‘A.+ka 171/09, 188/04

‘I.-ı ‘A.+nı 160/16

‘Irākī Iraklı.

‘I.+ler 205/07

ırakrak (< *ırak*+*rak*) daha uzak.

1. 129/05

İsfahān Özel ad.

I. 206/08, 208/05, 208/06, 211/10, 225/13

I.+da 218/03

I.+ğa 206/02, 206/03, 206/08, 207/10, 207/15, 208/01, 208/05, 211/08, 211/09, 212/01, 218/01

I.+nı 211/11, 222/02

İşfahān Özel ad.

I. 107/01, 122/18, 122/19, 193/11

I.+da 111/04

I.+dın 189/07

I.+ğa 037/11, 107/06, 201/10, 207/10, 207/11, 207/20, 212/01, 233/13

I.+nı 046/17, 206/11, 207/14

İşfahānī Özel ad.

I.+ler 107/09

ısıķ (< ET (Uyg.) *isig*) sıcak. (krş. *ısıķ*)

1. 179/15

1.+ta 169/11

Isıķ Kōl Özel ad.

I.+ğa 245/06

ısıtma (< ET (Uyg.) *isit-ma*) sıtma, ateşli hastalık.

1. 195/20

ıslāh (< Ar. *ıslāh*) iyileştirme; iyi, hoş.

1. 021/01, 229/05

Ispahān Özel ad.

I.+nı 187/10

ıssıķ (< ET (Uyg.) *isig*) sıcak. (krş. *ısıķ*)

1. 231/01

1.+tur 208/09

Issıķ Kōl Özel ad.

I.+dın 100/21

Issı Kōl Özel ad.

I.+de 114/09

ıřılāḥ (< Ar. *ıřılāḥ*) deyim, tabir.

1.+1 017/13

ışk (< Ar. *ışk*) aşk, sevgi.

1.+1dın 007/14

ıtlā (< Ar. *ıtlā*) bildirme, haberli kılma.

1. 063/08

ıttılā (< Ar. *ıttılā*) öğrenme; bilgi.

1. 222/05

1.+1 003/14

ıyāl (Ar. *ıyyil*'in çoğul şekli *ıyāl*) bakmakla zorunlu olunan kimseler, çoluk çocuk.

ı. 119/03, 139/10, 142/04, 142/10, 143/05, 145/11, 145/13, 151/09,

158/07

ı.+larını 026/18

ehl ü ıyāl aile, çoluk çocuk.

e. ü ı. 121/01, 150/07

e. ü ı.+ını 103/15

e. ü ı.+ıñız 030/02

e. ü ı.+ları 245/05

e. ü ı.+larını 077/18

ıztırāb (< Far. < Ar. *ıdțirāb*) elem, acı.

1. 157/17

1.+dın 060/13, 125/14

1.+ta 172/06

ıztırāb kıl- üzölmek, elem duymak.

1. k.-dılar 154/01

1. k.-ıp 217/11, 217/18

1. k.-madı 084/19

ıztırār (< Far. < Ar. *ıdțirār*) çaresizlik, mecburiyet.

1. 101/19, 160/05, 179/13, 244/04

1.+ğa 023/02, 024/15

İ

İbac Oğlan Özel ad.

İ.+nı 130/21

ıbād (< Ar. *ıbd*'ın çoğulu *ıbād*) kullar.

ı. 231/19

İbāde Özel ad.

A ‘rāb-ı ‘İ.+ni 172/01

‘**ibādet** (< Far. < Ar. ‘*ibāda*’) ibadet.

‘i. 057/05

‘i.+din 151/19

‘**ibādet kıl**- ibadet etmek.

‘i. k.-urlar 024/01, 151/18

‘i. k.-ur  r-diler 012/16

‘**İbāde-yi Vāsıf**  zel ad. (bk. Açıklamalar)

‘İ.+a 172/01

İbān B g  zel ad.

İ. 185/14

‘**ibāret** (< Far. < Ar. ‘*ibāra*’) tefsir; s z, konuşma; -den meydana gelmiş.

‘i. 011/13, 015/14, 036/03, 040/11, 044/11, 063/09, 128/12, 135/02, 147/03, 166/13, 246/09

iblāg (< Ar. *iblāg*) ulaştırma.

iblāg kıl- ulaştırmak.

i. k.-dı 054/17

ibn (< Ar. *ibn*) oğul, erkek evlat.

i. 010/14

İbrāh m  zel ad.

İ. 125/01, 212/14

İbrāh m Cih n-ş h özel ad.

İ. 213/11

İbrāh m-i umm  özel ad.

İ. 177/11

İbrāh m-i ş rv n  özel ad.

İ. 201/10

İbrāh m-i Tarh n  zel ad.

İ. 243/06, 243/08, 243/17, 243/21

İbrāh mlik ubbesi özel ad.

İ.+ga 154/06

İbrāh m M rz   zel ad.

İ. 197/10, 199/04, 211/19, 211/20, 227/18, 227/21, 228/01, 228/02, 228/11, 228/14, 228/18, 228/21, 229/03, 229/04, 229/06, 229/09, 229/11, 229/16, 230/08, 230/14, 230/16, 238/18

İ.+dın 228/07, 229/13
İ.+ğa 211/21, 229/10
İ.+nı 229/17

İbrāhīm Sultān Özel ad.

İ. 196/09, 240/10
İ.+ğa 129/09

İbrāhīm Sultān bin Şāh Melik Bēg Özel ad.

İ.+dın 240/16

İbrāhīm Sultān Mīrzā Özel ad.

İ. 129/02, 153/06, 186/17, 191/18, 194/01, 199/02, 211/05, 212/01, 212/20,
215/11, 215/13, 227/14, 227/16
İ.+ğa 194/07, 211/12, 212/03, 227/13

ibtidā (< Ar. *ibtidā'*) başlangıç.

i. 036/21, 066/21, 183/16, 217/10, 240/12
i.+sıda 066/20
i.+sıdın 031/03

ibtihāl (< Ar. *ibtihāl*) tazarru, niyaz.

i. 148/02

icābet (< Far. < Ar. *icāba'*) kabul etme.

i. 227/11
i.+ka 019/13

icād (< Ar. *icād*) yaratma, var etme.

ī. 252/12

icāzet (< Far. < Ar. *icāza'*) izin.

i. 006/16, 018/13, 023/13, 025/07, 033/20, 043/16, 045/01, 046/20, 060/09,
069/01, 076/11, 079/18, 085/07, 087/04, 094/06, 097/06, 142/16, 175/12,
230/09, 232/19, 233/11, 234/06, 234/07, 234/10, 234/16, 234/20

icāzet bër- izin vermek.

i. b.-di 076/16
i. b.-ip 076/14

İcel Özel ad.

İ. 129/14, 186/18, 196/08

İcel Mīrzā Özel ad.

İ. 194/01
İ.+ğa 211/12

İcel Noyan Özel ad.

İ. 059/18, 059/21
İ.+ğa 060/04

iclāl (< Ar. *iclāl*) teşrif, şereflendirme.

i. 112/10, 153/08, 228/02, 242/14

icmāl (< Ar. *icmāl*) toplama, cem'; öz, özet.

i. 028/07, 057/03, 123/09, 148/05, 198/02, 202/13, 235/10, 251/08

icmālen (< Ar. *icmāl*'in tenvinli şekli *icmālan*) kısaca.

i. 067/01

ictimā' (< Ar. *ictimā'*) toplanma, bir araya gelme; toplantı.

i. 036/11, 161/15, 213/07

ictimā' bol- toplanmak.

i. b.-dı 164/20

ictināb (< Ar. *ictināb*) sakınma, çekinme.

ictināb kıl- uzaklaşmak.

i. k.-ı 030/01, 120/20

iç (< ET *iç*) iç, içeri.

i.+ide 012/10, 153/12

i.+idin 012/13

i.+inde 120/12, 127/01, 244/18

iç- (< ET (Uyg.) *iç-*) içmek.

i.-er èr-di 225/19

i.-ey 239/10

i.-iben 239/10

i.-ip 004/07, 074/11, 182/13, 184/18, 239/09, 253/18, 261/16

i.-medi 200/12

i.-mekke 232/19, 254/09

i.-mes-men 012/02

i.-tiler 125/03, 200/14

ant iç- söz vermek.

a. i.-ip 005/20, 035/01, 205/08

a. i.-ip èr-di 076/03

a. i.-tiler 089/12, 196/18

içkeri (< ET (Uyg.) *içgerü* < *iç*+*gerü*) içeri.

i. 098/08, 195/21

i.+din 246/02

içki (< ET *iç+ki*) iç, içeriki.

i. 219/10

içkü (< ET (Uyg.) *iç-kü*) şarap sohbeti.

i.+sidür 226/21

içre (< ET *iç+re*) içinde.

i. 009/14, 038/06, 049/10, 063/16, 159/14, 198/15
i.+dür 010/01

içür- (< ET *iç-ür-*) içirmek.

i.-di 031/08, 203/10
i.-diler 109/14
i.-üp ér-di 031/07
i.-ür 253/10

idbār (< Ar. *idbār*) bahtsızlık.

i. 148/19

İdgü Özel ad.

İ. 069/21

İdikut Özel ad.

İ. 018/03, 018/04, 018/05, 018/07, 021/13, 040/07
İ.+nın 018/02

idrāk (< Ar. *idrāk*) anlayış, anlama yeteneği.

i.+ke 161/21

idrīs (idrīs ağacı) On metre kadar boylanabilen, beyaz çiçekli, dalları ve meyvesi hoş kokulu, kerestesi güzel bir tür kiraz.

i. 086/20

İdrīs Özel ad.

İ. 177/05

ifādet (< Far. < Ar. *ifāda'*) anlatış tarzı.

ifādet-me'āb ifadeye sığınak olan.

i.-m. 108/15

'iffet (< Far. < Ar. *'iffa'*) namus.

'i.+ni 092/06

ifrāt (< Ar. *ifrāt*) aşırı gitme, ölçüyü aşma.

i. 030/05, 121/01

i.+ıdın 039/02

ifrāt kıl- aşırıya kaçmak.

i. k.-ur ér-di 046/16

'ifrīt (< Ar. *'ifrīt*) zararlı ve korkunç mitolojik mahluk.

'ifrīt-manzar korkunç görünüşlü.

'i.-m. 147/10, 149/21

ifsād (< Ar. *ifsād*) kargaşalık yaratma, fitne çıkarma.

i. 107/18

i.+1 206/01, 228/09

iftāḥ (< Ar. *iftāḥ*) fethetme, açma.

i. 256/07

iftār (< Ar. *iftār*) güneşin batma zamanı olan orucun sona erme vakti.

i. 206/16

iftihār (< Ar. *iftihār*) övünme.

i. 149/15

iftikār (< Ar. *iftikār*) muhtaç olma.

i. 178/04

igvā (< Ar. *igvā'*) baştan çıkarma, yolunu şaşırtma.

i.+s1 154/02, 160/18, 164/04, 201/20, 237/20, 241/10

igvā kıl- baştan çıkarmak, azdırmak.

i. k.-ıp 093/16, 107/18

ihānet (< Far. < Ar. *ihāna'*) arkadan vurma.

i. 058/03, 229/03

ihāṭa (< Ar. *ihāṭa'*) bir şeyin etrafını çevirme, kuşatma.

ihāṭa kıl- kuşatmak.

i. k.-sunlar 167/02

iḥdās (< Ar. *iḥdās*) meydana getirme, yeni bir şey ortaya koymak.

iḥdās kıl- meydana getirmek.

i. k.-dı 137/08

i. k.-dılar 138/04

i. k.-ğan 049/04, 246/21

i. k.-iptur 049/21

i. k.-ıp èr-di 019/10

iḥlāş (< Ar. *iḥlāş*) yalansız, riyasız sevgi ve bağlılık; saf ve temiz sevgi, gönülden gelen dostluk.

i. 057/09, 117/14, 145/04, 172/17

i.+dın 076/17

i.+1 104/20

i.+larını 159/01

iḥmāl (< Ar. *iḥmāl*) zor ve anlaşılması güç bir şeyin izahı.

i. 066/18

iḥmāl (< Ar. *iḥmāl*) boş verme, kendi hâline bırakma.

i. 026/15, 139/09
i.+i 108/21

ihmāl kıl- boş vermek, kendi hâline bırakmak.
i. k.-ğanlarını 082/21
i. k.-ıp 078/12
i. k.-ıp ér-di 125/04
i. k.-sa 146/18

ihrāc (< Ar. *ihrāc*) dışarı çıkarma.
i. 215/04

ihrāc kıl- çıkartmak.
i. k.-dı 089/14
i. k.-dılar 046/18
i. k.-sunlar 212/05

ihrāk (< Ar. *ihrāk*) ateşe verme.
i. 197/19

ihsān (< Ar. *ihsān*) bağış, lütuf, iyilik.
i. 049/14, 106/21, 189/11, 235/13

ihtilāf (< Ar. *ihtilāf*) uyuşmazlık, ihtilaf.
i. 046/13, 047/06

ihtilāf kıl- kargaşa çıkartmak.
i. k.-ıp-tur-urlar 193/07

ihtilāl (< Ar. *ihtilāl*) bozukluk, karışıklık.
i. 003/16, 154/21

ihtimām (< Ar. *ihtimām*) dikkatle, gayretle çalışma, özen gösterme.
i. 026/17, 063/08
i.+i 067/07, 124/13, 167/13, 184/05, 217/09, 217/18, 236/16, 241/05

ihtimām kıl- özen göstermek.
i. k.-adur ér-diler 153/14
i. k.-ıpturlar 198/17
i. k.-ur ér-di 001/01

ihtirām (< Ar. *ihtirām*) hürmet.
i. 156/04

ihtişāş (< Ar. *ihtişāş*) uzmanlık; bir kimseye kuvvetle bağlanma.
i. 085/12, 097/16, 135/01

ihtitām (< Ar. *ihtitām*) sona erme, bitme.
i. 138/12

iẖtiyāc (< Ar. *iẖtiyāc*) ihtiyaç.

i.+1 143/08

i.+ka 197/15

iẖtiyār (< Ar. *iẖtiyār*) seçme, tercih; otorite, hakimiyet.

i. 048/09, 054/08, 070/09, 077/18, 180/03, 203/07, 240/10

i.+1 036/19, 048/09, 074/19

i.+ıga 240/01

i.+ın 064/12

iẖtiyār kıl- seçmek, tercih etmek.

i. k.-dılar 092/05

i. k.-ıp 007/15

i. k.-ur-biz 173/12

İẖtiyāre'd-dīn Kal'ası Herat Kalesi.

İ.+da 212/16, 232/03, 237/16

İ.+ga 005/15, 006/05

İ.+nı 005/06

iẖtiyārsız (< Ar. *iẖtiyār* ve Tü. +sız) güçsüz.

i. 246/05

iẖtiyārsız kıl- güçsüz etmek, otoritesini bozmak.

i. k.-ıp 003/02

i. k.-ıp èr-diler 242/04

iẖtiyāt (< Ar. *iẖtiyāt*) sakınma, tedbirli olma.

i. 063/08, 089/04, 130/20, 149/01, 163/03, 164/01, 216/15

iẖtiyāt kıl- sakınmak, tedbir almak.

i. k.-ıı 015/01

i. k.-ıp 174/17, 179/10

iẖvān (< Ar. *aẖ*'ın çoğulu *iẖvān*) samimi arkadaşlar.

i. 239/21, 240/04, 246/07

iẖyā (< Ar. *iẖyā'*) diriltme.

i. 028/17

iḵāmet (< Far. < Ar. *iḵāma'*) oturma, konaklama.

iḵāmet kıl- yerleşmek, konaklamak.

i. k.-dı 006/11, 033/08, 040/21, 056/12, 078/06, 078/13, 080/16, 182/20, 187/16, 195/18, 224/09, 243/09

i. k.-dılar 076/13, 161/02

i. k.-ıp 051/14, 229/21

i. k.-ıptur 110/12

i. k.-mağ 056/01

i. k.-masun 229/14

iķbāl (< Ar. *iķbāl*) saadet, mutluluk.

i. 036/19, 065/16, 216/18

i.+i 007/11, 164/21

i.+idin 132/05

i.+ini 086/18

iķdām (< Ar. *iķdām*) gayret ve sebatla çalışma.

i. 120/21, 165/21, 205/07, 241/21

iķdām kıl- gayret etmek, çabalamak.

i. k.-ıp 110/10, 124/13, 228/06

iklīl (< Ar. *iklīl*) taç.

i. 145/06

iķlīm (< Ar. *iķlīm*) ülke.

i.+de 229/09

ikrām (< Ar. *ikrām*) ağırlama, saygı gösterme; ihsan.

i. 087/18, 090/07, 092/04, 094/15, 106/06, 187/01, 241/21

i.+dın 137/06

i.+ıġa 015/17

ikrām kıl- ağırlamak.

i. k.-dı 020/18

i. k.-ıp 123/06, 215/05

iķrār (< Ar. *iķrār*) itiraf etme.

iķrār kıl- itiraf etmek.

i. k.-dılar 163/20

iķtidār (< Ar. *iķtidār*) güç, kuvvet.

i.+ı 180/03

i.+ıġa 064/11

gerdūn-iķtidār felek gibi kudretli.

g.-i.+ġa 119/11

iktifā (< Ar. *iktifā'*) kâfi görme, yeterli bulma.

iktifā kıl- kâfi görmek.

i. k.-dı 153/16

iķtiżā (< Far. < Ar. *iķtidā'*) gerek; ihtiyaç.

i. 254/14

i.+sı 243/11, 252/12

il- (< ET *il-* < AT **īl-*) iliştiirmek, bağlamak.

i.-gey 035/18, 035/19

i.-geyler 054/15

ilā (< Ar. *ilā*) +A dek, +A değin.

i. 217/10

‘ilāc (< Ar. *‘ilāc*) tedavi.

‘i.+da 195/21

‘ilāc-pezīr (< Ar. *‘ilāc* ve Far. *pezīr*) tedavi edilebilir.

‘i. ér-mes 195/21

İlāh (< Ar. *ilāh*) Tanrı.

i. 009/14, 146/04

‘azāb-ı İ.+ığa 010/16

fażl-ı İ.+dın 112/19

İlāhī (< Ar. *ilāh* ve nispet eki *-ī*) Allah’a ait, Allah’tan gelen.

i. 077/16, 256/08, 257/15

İ. 025/05, 038/05, 049/12

i.+dın 173/12

İ.+dın 149/03

i‘lām (< Ar. *i‘lām*) bildirme, ilan etme.

i‘lām kıl- bildirmek, haber vermek.

i. k.-dı 074/21

i. k.-ıp-miz 174/01

ilā-yevminā hazā Günümüze kadar, hâlâ.

i.+ğaça 029/05

İldiz Noyan Özel ad.

İ. 058/14

ile (< ET *birle*) ile.

i. 262/06

ilen (< ET *birle*) ile, birlikte.

i. 035/06, 036/19, 085/18, 195/15, 221/12

İlengiz Özel ad.

İ. 196/07

ilgeri (< ET *ilgerü*) ileri.

i. 033/13, 036/16, 037/11, 039/11, 042/07, 047/15, 048/20, 056/08, 057/05, 068/09, 070/18, 072/12, 072/19, 073/20, 074/04, 074/05, 076/05, 076/07, 076/08, 080/12, 081/11, 082/09, 083/08, 090/17, 092/10, 098/17, 100/14, 103/03, 104/15, 110/21, 113/01, 116/09, 120/03, 120/06, 122/11, 126/08, 130/15, 144/16, 145/12, 147/01, 162/07, 162/18, 164/01, 165/15, 165/17,

167/03, 167/09, 175/19, 178/08, 179/02, 202/17, 209/19, 215/13, 215/14,
228/20, 232/20, 248/12
i.+din 119/02

ilhāḥ (< Ar. *ilhāḥ*) ısrar etme, üzerine düşme.

ilhāḥ kıl- ısrar etmek.
i. .k-ıp 216/19

ilhām (< Ar. *ilhām*) ilham.
i. 050/13

illā (< Ar. *illā*) aksi takdirde.
i. 222/04

‘illet (< Far. < Ar. *‘illa’*) bozukluk.
‘i.+ka 007/17

‘ilm (< Ar. *‘ilm*) bilim, bilgi.
‘i. 089/21, 203/20, 213/16, 221/12
‘i.+ini 011/19
‘i.+ni 195/13

‘ilm-i hey’et astronomi ilmi.
‘i.-i h.+de 221/10

ilticā (< Ar. *ilticā*) sığınma.
i. 231/21

iltifāt (< Ar. *iltifāt*) ilgilenme, gönül alma; saygı gösterme, hürmet.
i. 003/20, 006/06, 030/06, 145/05, 155/14
i.+ı 003/17, 007/02
i.+ka 098/13

iltifāt kıl- aldırış etmek, önemsemek; hürmet etmek.
i. k.-ıp 213/07
i. k.-madı 078/16
i. k.-madılar 029/13
i. k.-may 050/19, 154/07

iltimās (< Ar. *iltimās*) rica, yalvarma.
i.+ı 004/17, 125/03
i.+ını 085/01, 100/05, 144/20

iltimās kıl- rica etmek, yalvarmak.
i. k.-dı 174/12, 187/19
i. .k-dılar 057/10
i. k.-dım 180/05
i. k.-ıp 009/03, 091/08
i. k.-ur-mèn 234/04

İlyās Özel ad.

İ. 098/01, 150/21

İlyās H'āce Özel ad.

İ. 104/17, 176/04, 177/12, 185/14

İlyās H'āce Bég Özel ad.

İ. 215/10

İlyās H'āce Hān Özel ad.

İ. 072/21, 073/03, 073/04, 073/21

İ.+nı 070/07, 073/01

İlyās H'āce Hān bin Tuğluk Témür Hān Özel ad.

İ. 063/06

İlyās-ı Avғанī Özel ad.

İ. 150/18

İlyās Kébek Hān Özel ad.

İ. 177/10

İlyās Oğlan Özel ad.

İ. 129/12

īmā (< Ar. *īmā'*) bir şeyi üstü kapalı olarak anlatma.

İ. 198/02

īmām (< Ar. *imām*) imam.

İ. 019/07, 019/10, 024/06, 024/21

İ.+nı 019/10

īmāmü'l-müslimīn Müslümanların imamı, hâlife.

İ.ü'l-m. 169/21

İmām 'Alāe'd-dīn Özel ad.

İ. 019/09

İmām 'Alāe'd-dīn Muḥammed-i Ḥotenī Özel ad.

İ. 019/08

İmām 'Alī Özel ad.

İ. 227/01

İmām Celāle'd-dīn 'Alī bin Ḥasan-ı Rindī Özel ad.

İ. 024/05

İmām Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī Özel ad.

İ. 169/20

İmām Hanbel Özel ad.
İ.+ni 124/03

İmām Hüseyin Özel ad.
İ. 124/01

İmām Muḳrī-yi Ğaznevī Özel ad.
İ. 064/19

İmāmzāde Özel ad.
İ. 024/06

īmān (< Ar. *īmān*) inanma, doğru olarak kabul etme; iman.
İ. 010/11, 064/14, 259/09

‘imārāt (< Ar. *‘imāraʿ* 'ın çoğulu *‘imārāt*) imaretler.
‘i. 168/18, 169/18
‘i.+dın 145/14
‘i.+ı 183/12
‘i.+ıda 208/21
‘i.+ıdın 136/13, 160/07
‘i.+ını 096/17, 109/07
‘i.+ka 198/19

‘imāret (< Far. < Ar. *‘imāraʿ*) bayındırlık.
‘i. 096/19, 124/20, 138/09, 138/12, 141/18, 141/20, 141/21, 198/12, 198/17,
198/19, 224/06
‘i.+din 028/03, 028/16, 133/13
‘i.+i 046/10, 125/01, 138/01
‘i.+ide 185/03
‘i.+iğa 188/12
‘i.+iğaça 146/07
‘i.+in 168/14
‘i.+inde 063/05
‘i.+ini 168/11
‘i.+ka 032/17, 141/19, 171/10
‘i.+ler 087/12, 157/06
‘i.+lerde 166/12
‘i.+leri 158/13
‘i.+leriğa 168/10
‘i.+lerin 146/06
‘i.+te 049/05, 051/15

‘imāret kıl- bayındır hâle getirmek, onarmak, bina etmek.
‘i. k.-dı 007/04, 153/03, 198/15, 198/18, 230/15
‘i. k.-dılar 124/03
‘i. k.-ğaylar 134/20
‘i. k.-ıp 061/15
‘i. k.-iptur 150/05

‘i. k.-masunlar 031/12

‘i. k.-ur 187/10

imdād (< Ar. *imdād*) yardım.

i.+1 043/09, 059/18

İmel Guçur Özel ad.

İ.+ğa 113/12

İmil Özel ad.

İ. 017/17, 018/15

īmīn (< Far. *ēman* < Ar. *āmin*) emin, emniyette, korkusuz (krş. *īmīn*).

ī. ěrmes-men 054/09

īmīn bol- emin, emniyette olmak.

ī. b.-ğay 127/16

īmīn (< Far. *ēman* < Ar. *āmin*) emin, emniyette, korkusuz (krş. *īmīn*).

īmīn kıl- emniyette tutmak.

ī. k.-ıp 004/17, 085/05

imkān (< Ar. *imkān*) olanak.

i. 038/14, 215/16

imsāk (< Ar. *imsāk*) cimrilik.

i. 085/10

imtidād (< Ar. *imtidād*) uzama, uzun sürme.

i. 108/01

i.+1 026/15, 096/12

imtidād tap- uzamak.

i. t.-tı 013/14, 114/17, 215/15, 226/13, 247/08

imzā (< Far. < Ar. *imzā*) imza.

i.+ğa 033/04

‘inād (< Ar. *‘inād*) ayak direme.

‘i. 178/07

in‘ām (< Ar. *in‘ām*) lütuf ve ihsan.

i. 090/07, 137/06, 246/04, 260/22

i.+ğa 141/06, 212/07

i.+lar 134/17, 170/19

in‘ām kıl- ihsan etmek.

i. k.-dı 020/18, 129/17, 132/10, 153/09, 182/02, 208/04

i. k.-ıp 094/15

in ‘āmāt (<Ar. *in ‘ām*'ın çoğulu *in ‘āmāt*) lütuflar.
i. 194/03

‘inān (< Ar. *‘inān*) dizgin; idare etme, kontrol.
‘i. 136/16
‘i.+ı 185/11
‘i.+ın 161/19
‘i.+ını 033/03, 033/05, 051/13, 100/04, 136/18, 259/07
‘i.+ınığ 064/11

İnanç Oğlan Özel ad.
İ. 127/15

inās (< Ar. *unsā*'nın çoğulu *inās*) kadınlar.
i. 037/14, 247/07
i.+nı 046/16

‘ināyet (< Far. < Ar. *‘ināya*’ lütuf, bağış, iyilik.
‘i. 004/01, 004/10, 004/18, 004/21, 006/13, 008/09, 016/15, 040/14, 059/16,
077/16, 110/17, 112/02, 129/04, 132/06, 150/18, 173/12, 203/01, 209/06,
215/01, 215/17, 217/09, 246/03, 256/08
‘i.+i 120/05, 243/14, 251/03, 260/04
‘i.+ığa 143/20, 244/03
‘i.+ka 006/06, 025/07, 101/07, 112/03, 112/08, 119/07, 125/04, 129/06,
145/04, 168/15, 183/21, 210/03, 212/13, 217/06
‘i.+ler 138/17

‘ināyet kıl- lütufta bulunmak.
‘i. k.! 176/17
‘i. k.-ıp 136/08, 182/01
‘i. k.-ıptur 202/11
‘i. k.-ur 248/16

‘ināyet-nāme (< Ar. *‘ināya*’ ve Far. *nāma*) muafiyet belgesi.
‘i. 005/17

inbisāt (< Ar. *inbisāt*) sevinç, neşe.
i. 216/21

inçke (< ET (Uyg) *yinçge*) ince.
i. 188/16

ineke (< *ana+ke*) mürebbiye, süt anne. (LÇ, 62b)
i.+si èr-di 054/03

inḫirāf (< Ar. *inḫirāf*) doğru yoldan çıkma.
inḫirāf kıl- doğru yoldan çıkmak.
i. k.-ıp 260/16

inhizām (< Ar. *inhizām*) hezimete uğrama, bozulma.

i. 007/21, 166/04

i.+ğa 165/07

i.+ıdın 132/17

ini (< ET *ini*) küçük kardeş.

i.+si 177/15, 236/12

in‘iṭāf (< Ar. *in‘iṭāf*) bir tarafa dönme.

i. 033/03

inkār (< Ar. *inkār*) reddetme.

i. 262/05

inkār kıl- inkâr etmek.

i. k.-ıp 005/16

inḳılāb (< Ar. *inḳılāb*) değişme, bir hâlden başka bir hâle geçme.

i. 253/16

inḳırāz (< Far. < Ar. *inḳirāḏ*) son bulma, sonu gelme.

i. 002/08

inḳıṭā‘ (< Ar. *inḳiṭā‘*) son bulma.

i. 172/16

inḳıyād (< Ar. *inḳıyād*) itaat etme, boyun eğme.

i. 056/02, 086/06, 106/19, 161/18, 166/01, 172/10, 245/01, 245/07

i.+ğa 144/15

inḳıyād kıl- boyun eğmek, itaat etmek.

i. k.-dılar 190/20

i. k.-ıp 005/13, 034/20, 142/19

i. k.-madı 098/11, 128/19

inkisār (< Ar. *inkisār*) ümitsizlik.

i. 163/09

ins (< Ar. *ins*) insan.

i. 022/14

i.+ka 218/20

inṣāf (< Ar. *inṣāf*) merhamete, vicdana veya mantığa dayanan adalet.

i. 002/12, 006/14, 024/19, 065/09, 078/01, 180/03

i.+dın 062/03

i.+nı 007/10

inṣā (< Ar. *inṣā‘*) yapma, kurma; kaleme alma, yazma.

i. 066/16, 153/16, 252/12

i.+da 217/10

inşā kıl- yapmak, meydana getirmek.

i. k.-dı 155/21

i. k.-ıp 180/17

i. k.-ıptur 066/09

inşā' a'llāh (< Ar. *in+şā'a+allāh*) Allah nasip ederse.

i. 066/20

inşā' a'llāhu Te'ālā (< Ar.) Yüce Allah isterse.

i. 198/03, 224/01

inşirāḥ (< Ar. *inşirāḥ*) gönülde duyulan ferahlık.

i.+da 065/06

intibāḥ (< Ar. *intibāḥ*) uyanıklık.

i. 226/08

intihā (< Ar. *intihā'*) sona erme.

i.+sı 031/03

intikāl (< Ar. *intikāl*) (bir durumdan başka bir duruma) geçme; (öbür dünyaya) göçme, ölme.

i. 218/20, 227/01

i.+ğa 198/01

i.+i 226/17

i.+idür 226/18

intikāl kıl- bir yerden bir yere geçmek.

i. k.-dı 007/07

i. k.-ıp 195/20

intikām (< Ar. *intikām*) intikam, öç alma.

i. 030/15, 045/10, 049/03, 101/20, 112/01, 119/02, 132/08, 152/11, 157/04, 165/08, 193/05, 212/20

i.+dın 131/01

i.+ı 120/21, 215/06

intisāb (< Ar. *intisāb*) bir kimseye veya bir yere bağlı olma, mensup olma.

i.+dur 162/11

i.+ı 149/11

i.+nı 178/06

intizā' (< Ar. *intizā'*) koparıp alma.

intizā' kıl- koparıp almak.

i. k.-ıp 066/02

intizām (< Ar. *intizām*) düzen, tertip.

i. 008/14, 056/21, 206/12

intizār (< Ar. *intizār*) bekleme, bekleyiş.

i. 058/01

ip (< ET (Uyg.) *yıp*) ip.

i.+tin 174/13

irāde (< Ar. *irāda'*) isteme, dileme.

i. 150/04

i.+sidin 196/20

i.+siğa 180/03

Īrān Özel ad.

Ī. 021/10, 021/11, 033/05, 033/06, 033/21, 038/07, 039/09, 040/03, 040/06, 043/13, 043/14, 043/17, 043/18, 044/19, 047/07, 047/13, 048/01, 051/14, 056/16, 059/12, 060/01, 060/04, 060/05, 060/11, 066/02, 097/12, 104/09, 104/10, 106/17, 119/19, 119/21, 120/01, 155/04, 180/17, 189/21, 191/17, 196/10, 209/10, 210/05, 215/11, 217/04, 239/02, 262/13

Ī.+da 003/19, 042/20, 043/13, 044/13, 044/16, 045/07, 046/20, 047/04, 047/20, 051/11, 056/13, 060/03, 062/21, 213/01, 213/06

Ī.+ğa 037/08, 044/18, 046/07, 046/14, 097/15, 099/07, 099/09, 120/07, 153/17, 186/07

Ī.+ında 198/01

Ī.+nı 047/05

Īrānī Özel ad.

Ī. 158/20

irdāf (< Ar. *irdāf*) arka arkaya gönderme.

i.+nı 041/21

‘irfān (< Ar. *‘irfān*) bilme.

‘i. 117/16

‘irfān-penāh (< Ar. *‘irfān* ve Far. *panāh*) irfan sığınağı.

‘i. 226/05

irsāl (< Ar. *irsāl*) gönderme, yollama.

irsāl kıl- göndermek, yollamak.

i. k.-dı 048/02, 048/17, 091/20

i. k.-dılar 150/03

i. k.-ıp 260/11

irtifā (< Ar. *irtifā*) yükselme, yükseklik.

i. 131/01, 240/19

i.+dın 027/12

i.+ğa 218/14

irtihāl (< Ar. *irtihāl*) dünyadan ahirete göçme, ölme.
İ.+i 218/13

irtikāb (< Ar. *irtikāb*) kötü bir iş yapma.
İ. 161/12, 254/08

İrtiş Suyı Özel ad.
İ.+ğa 114/13

İsā Özel ad.
İ. 015/02, 168/02, 177/16, 200/13
İ.+mı 131/18, 200/12, 200/15

İsā Bég Özel ad.
İ. 104/07, 117/11, 177/17

İsā Çelebi Özel ad.
İ.+din 183/21
İ.+ğa 184/21

İsen Buğay Devāt-dār Özel ad.
İ.+mı 163/11

İsen Buğa Hân bin Duva Hân Özel ad.
İ. 061/14

İsevī Hz. İsa'nın dininden olan.

dem-i İsevī nefesi şifa veren.
d.-i İ. 195/21

İsfend Özel ad.
İ. 188/11

İsfend bin Kāra Yūsuf Özel ad.
İ. 213/10
İ.+nı 213/08

İsfendiyār Özel ad.
İ. 213/11, 216/10, 225/04, 237/01, 244/01

İsfendiyār Mīrzā Özel ad.
İ.+mı 206/16

İsferayin Özel ad.
İ. 030/06
İ.+de 229/06
İ.+ğa 225/03

İsfizār Özel ad.

İ. 003/02, 003/17, 006/13

İskender Özel ad.

İ. 087/07, 177/04, 178/20, 184/12, 188/10, 192/07, 192/08, 192/11, 192/17, 192/18, 192/21, 193/01, 193/06, 201/07, 211/08, 211/09, 213/10, 215/10, 215/12, 215/14, 217/04, 217/05, 233/01, 233/02, 233/03, 258/20, 258/21

İ.+din 217/13

İ.+ğa 192/12

İ.+ni 193/06, 206/07, 211/10, 233/04

İ.+niş 192/13

İskender Ahmed Özel ad.

İ. 196/04

İskenderānī (< Ar. *İskandarānī*) Bir çeşit kumaş.

İ. 185/21

İskender bin ‘Ömer Şeyh Mīrzā Özel ad.

İ.+ğa 211/07

İskender-i Rūmī Özel ad.

İ. 198/19

İskender-i Türkmen Özel ad.

İ. 215/10, 215/12, 216/01

İskender Kara Yūsuf Özel ad.

İ. 215/09, 216/03

İskender Mīrzā Özel ad.

İ. 136/09, 156/17, 156/18, 177/12, 179/02, 180/20, 206/05, 206/12, 206/18, 207/03, 207/12, 207/13, 207/15, 207/16, 207/17, 207/18, 207/19, 207/20, 208/02, 208/07, 211/18, 224/07

İ.+ğa 138/03, 191/02, 193/12, 202/18, 207/10

İ.+nı 156/21, 170/20, 171/01, 206/01, 206/03, 206/13, 211/10, 211/19

İ.+nış 137/21, 206/17, 211/13

İskender Oğlan Özel ad.

İ. 073/04

İ.+nı 073/13

İskender ‘Ömer Şeyh Özel ad.

İ.+niş 211/06

İskender ‘Ömer Şeyh Mīrzā Özel ad.

İ. 156/12

İskender-şāh Özel ad.

İ. 142/16

İskender Şeyhî Özel ad.

İ. 098/12, 121/01, 177/10, 190/13, 191/06, 191/13, 191/14
İ.+din 193/10
İ.+ğa 009/01, 108/19, 121/02, 192/11, 192/13, 193/03
İ.+ni 102/13
İ.+niş 191/20

İslām (< Ar. *islām*) İslam.

İ. 006/18, 012/20, 012/21, 013/03, 040/08, 040/10, 047/21, 049/06, 050/13, 061/07, 117/15, 138/14, 152/11, 175/02, 231/01, 259/09
İ.+da 019/11
İ.+dın 013/04, 062/12, 145/16
İ.+ğa 012/19, 041/09, 041/13, 045/13, 047/20, 062/07, 164/09, 172/13, 174/05

İslām Ağa-yi bin Hızır-i Yasavurî Özel ad.

İ. 085/11

ism (< Ar. *ism*) isim, ad.

i. 014/05, 241/05, 252/19
i.+i 015/11, 044/12, 063/14, 063/16, 066/19, 241/05
i.+ide 049/08
i.+ığa 050/08, 240/18
i.+imiz 063/16

İsmā‘īl Özel ad.

İ. 140/12, 158/19
İ.+ğa 064/13
İ.+niş 251/08

İsmā‘īl-i Şofî Tarḥān Özel ad.

İ.+nı 221/16

İsma‘iliyye(?) Bazı Şîîlerin son imam olarak saydıkları İmam-ı Cafer'in büyük oğlu İsmail'in kurduğu bir fırka ve bu firkadan olan kimse.

İ.+dürler 122/20

İsmā‘īl Mühr-dār Özel ad.

İ.+nı 200/20, 200/21

‘İşme’d-dīn Özel ad.

‘İ. 241/02

‘işmet (< Far. < Ar. *‘işma‘*) namuslu olma, iffet.

‘i. 092/06
‘i.+ni 244/05

isrāf (< Ar. *isrāf*) savurganlık.

i. 136/05, 154/04

İsrā'il Özel ad.

İ.+din 064/13

İsrenkıyya Özel ad. (bk. Açıklamalar)

İ.+ğa 181/11

İ.+ğaça 180/19

isti'cāl (< Ar. *isti'cāl*) acele etme

isti'cāl kıl- acele etmek.

i. k.-ıp 031/10

istid'ā (< Ar. *istid'ā*) isteme, rica, dua okuma.

İ.+sı 004/06

istid'ā kıl- istemek, dua okumak.

i. k.-dı 064/20

i. k.-dılar 080/19

isti'dād (< Ar. *isti'dād*) kabiliyet.

i. 002/03

istifsār (< Ar. *istifsār*) açıklama isteme.

istifsār kıl- açıklama istemek, sormak.

i. k.-ur-men 035/04

istiğāse (< Ar. *istiğāsa*) yardım isteme.

İ.+si 204/20

istiğfār (< Ar. *istiğfār*) bağışlanma dileme.

istiğfār kıl- tövbe etmek.

i. k.-ıp 125/06, 262/01

istiğnā (< Ar. *istiğnā*) aza kanaat etme, tok gözlülük.

i. 064/16

istihfāf (< Ar. *istihfāf*) küçümseme, hor görme.

İ.+ını 029/15

istihkām (< Ar. *istihkām*) sağlamlılık, kuvvet.

i. 025/02, 056/21, 126/09, 255/14

İ.+da 120/12, 144/08, 161/09, 167/01, 243/15

İ.+dadur 105/05, 122/01

İ.+ğa 097/20, 174/09

İ.+ı 021/15, 191/17

İ.+ıda 028/10

İ.+ıdın 144/15

İ.+ığa 030/02

istiḥlāṣ (< Ar. *istiḥlāṣ*) kurtarma, kurtarılma.

i.+ı 018/02

i.+ıda 031/10

i.+ıdın 025/19

istiḥlāṣ kıl- kurtarmak.

i. k.-dı 089/18

i. k.-ıp 040/06

istiḥrāc (< Ar. *istiḥrāc*) yıldızlardan anlam çıkarma.

istiḥrāc kıl- (anlam) çıkarmak.

i. k.-urlar 221/11

istikāmet (< Far. < Ar. *istikāma*^t) dürüst bir şekilde hareket etme, doğruluk.

i. 049/15, 059/03, 257/19

istikbāl (< Ar. *istikbāl*) gelen birini karşılamaya çıkma.

i.+din 068/03

istikbāl kıl- karşılamak, karşılamaya çıkmak.

i. k.-ıı 030/02

i. k.-ıp 007/12, 060/06, 060/14, 170/18, 252/18

istiklāl (< Ar. *istiklāl*) istiklal, bağımsızlık.

i. 001/21, 002/02, 002/18, 005/02, 196/01, 196/10, 203/08, 211/13, 219/01, 229/06, 241/06, 241/07

i.+dın 240/13

i.+din 065/20, 229/08, 244/20, 248/18

istiklāl kıl- itaati reddetmek, bağımsız olmak.

i. k.-ıp 229/11

istikṣāf (< Ar. *istikṣāf*) düşmanın bulunduğu mevzii, araziyi ve alınan tertibatı öğrenme.

i.+ıga 061/19

istilā (< Ar. *istilā*^r) bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme; yayılma, kaplama.

i. 056/11, 060/18, 156/14, 159/01, 178/05

i.+sı 035/03, 211/13

istilā tap- ele geçirmeye niyetlenmek.

i. t.-ıp 008/05, 067/07, 126/13, 179/10, 195/21, 216/21, 217/04, 218/18

i. t.-ıp ér-di 187/12, 254/02

i. t.-ıp ér-diler 007/08

i. t.-madılar 074/17

i. t.-salar 081/02

i. t.-tı 188/05, 207/16, 211/06

istimā^c (< Ar. *istimā*^c) dinleme, işitme.

i. 077/19, 123/16, 160/14, 215/20, 216/14, 242/16
i.+ıdın 029/18, 126/16, 147/14, 165/14, 217/17

istimā' kıl- işitmek, dinlemek.
i. k.-dı 006/01, 050/02, 055/17, 097/19
i. k.-dılar 008/07, 024/19, 029/15
i. k.-ıp 204/19
i. k.-ıp-men 027/01
i. k.-sunlar 195/21

isti' māl (< Ar. *isti' māl*) kullanma.
i.+i 179/03

istimālet (< Far. < Ar. *istimāla'*) şefkatli, tatlı; birinin lütfunu kazanma; teselli.
i. 003/12, 004/05, 061/04
i.+i 204/14
i.+ıdın 004/12

istimālet bër- tatlı sözle ikna etmek.
i. b.-ıp 032/17, 045/20, 058/03, 201/06, 202/20, 204/12, 229/15, 244/07, 255/15

istimālet-nāme (< Ar. *istimāla'* ve Far. *nāma*) bir suçun bağışlandığını bildiren kağıt.
i. 004/03, 128/14

istimdād (< Ar. *istimdād*) yardım isteme.
i. 144/11, 155/09, 169/20

istimrār (< Ar. *istimrār*) sürüp gitme; kalıcılık.
i. 014/07, 056/21, 062/14, 214/03

istişāl (< Ar. *isti' şāl*) kökünü kazıma.
i.+ını 148/02

istişvāb (< Ar. *istişvāb*) uygun görme.
i.+ı 255/05

istivā (< Ar. *istivā'*) öğle (*vakt-i istivā'*: öğle vakti).
i. 242/18

istizhār (< Ar. *istizhār*) yardım, destek.
i.+ları 147/09

'ișyān (< Ar. *'ișyān*) isyan.
'i. 006/15, 050/04

'ișyān kıl- isyan etmek.
'i. k.-ıp 078/19

iş (< ET *iş* < AT **iš*) iş; cenk.

i. 017/10, 024/07, 054/09, 074/19, 080/19, 090/12, 111/16, 125/18, 131/18, 132/06, 133/19, 142/01, 142/17, 158/03, 159/14, 170/09, 210/21, 214/08, 222/06, 224/16, 228/21, 234/17, 239/07, 257/07, 260/12
i.+de 072/06
i.+din 172/14, 213/11
i.+ge 017/09
i.+i 017/01, 019/11, 023/01, 037/09, 039/13, 055/06, 056/20, 061/14, 085/16, 085/21, 118/15, 160/10, 249/19, 252/17, 253/19, 262/06
i.+idin 055/05, 071/10, 142/20, 170/09, 187/04, 249/16
i.+ige 005/16, 059/04
i.+in 085/07
i.+ini 016/01, 026/16, 029/09, 054/10, 057/11, 090/12, 093/09, 173/20
i.+ke 055/19, 153/12, 165/05
i.+ler 007/08, 080/17, 080/18, 202/06, 209/14, 229/02, 250/17
i.+lerde 199/16
i.+leri 024/15, 048/20
i.+lerige 163/08
i.+ni 232/13

iş kıl- hareket etmek.

i. k.-a al-mas 251/12

işâret (< Far. < Ar. *işāraʿ*) işaret, iz, belirti.

i. 007/14, 097/14

i.+i 085/07, 227/15

işâret kıl- işaret etmek.

i. k.-dı 037/06, 179/04, 260/12

i. k.-ıpturlar 126/10

işbāʿ (< Ar. *işbāʿ*) karnını doyurma.

i.+ı 058/08, 058/16, 232/08, 246/07

i.+ını 158/19

iş-bu (< *iş+bu*) işte bu.

i. 258/17

işen- (< ET (MK) *işen-*) güvenmek.

i.-ip 035/17, 126/20

işğāl (< Ar. *şuğl'*un çoğulu *aşğāl*) kuvvetine dayanarak ele geçirme.

i. 202/13

İşkelce Özel ad.

İ. 098/14

ʿişret (< Far. < Ar. *ʿişraʿ*) içki içme, içki; zevk, safa, keyif.

ʿi. 001/12, 154/21, 194/04

ʿi.+de 056/21

ʿi.+ğa 236/14, 254/08

‘i.+ka 036/11, 036/15, 068/02, 204/02, 237/10, 250/09, 250/11

iṣṭi‘āl (< Ar. *iṣṭi‘āl*) alev alma.

i. 179/06

iṣṭibāh (< Ar. *iṣṭibāh*) benzer, benzeyen.

felek-iṣṭibāh (<Ar. *falak* ve Ar. *iṣṭibāh*) göğe benzeyen, gökkubbesi kadar yüksek.

f.-i.+ga 098/19, 149/14, 166/18

iṣṭidād (< Ar. *iṣṭidād*) hastalığın artması, şiddetlenmesi.

i. 120/03

iṣṭigāl (< Ar. *iṣṭigāl*) meşgul olma, bir şeyle uğraşma.

i. 130/06

iṣṭigāl kıl- meşgul olmak.

i. k.-adur 231/19

i. k.-dı 169/09

i. k.-dılar 026/14, 028/05, 052/16, 061/02, 153/11, 236/09, 238/09, 242/03, 254/20, 256/04

i. k.-gay 050/13

i. k.-ıp 001/12, 029/16, 036/15, 144/18, 150/07, 224/16, 254/09, 259/04

i. k.-sunlar 042/09

i. k.-ur èr-diler 018/01

iṣṭihār (< Ar. *iṣṭihār*) şöhretlenme, şöhret bulma.

iṣṭihār kıl- şöhretlenmek.

i. k.-ur 172/11

iṣṭihār tap- şöhret bulmak.

i. t.-tı 138/21, 154/11, 172/05

it (< ET *it* < AT **īt* (*ityt?*)) it, köpek.

i. 086/13

iṭā‘at (< Far. < Ar. *iṭā‘a*) boyun eğme.

i. 027/16, 029/12, 029/21, 056/03, 106/11, 120/09, 169/01, 172/10, 190/20, 202/13, 212/18, 234/02, 245/01

i.+de 005/11

i.+dın 245/17

iṭā‘at kıl- itaat etmek, boyun eğmek.

i. k.-ıp 018/04, 032/18, 129/05, 161/18, 245/07

i. k.-madı 232/16

‘itāb (< Ar. *‘itāb*) azarlama.

‘i. 180/02, 187/05, 215/07

‘itāb u ḥiṭāb tekdir, azarlama sözleri.
‘i. u ḥ.+da 215/07

‘itāb kıl- azarlamak.
‘i. k.-dı 176/03
‘i. k.-ıp 109/01, 125/06, 136/07

it ağrığı bir hastalık adı.
i. 038/13

i‘tibār (< Ar. *i‘tibār*) saygınlık.
i.+ı 260/16

i‘tibār kıl- saygı göstermek.
i. k.-madı 203/08

i‘tibār tap- saygı görmek.
i. t.-tı 003/15

i‘tibārılık (< Ar. *i‘tibār* ve Tü. +lık) saygıdeğer, saygın.
i. 025/15

i‘tidāl (< Ar. *i‘tidāl*) aşırı olmama, orta olma.
i.+dın 226/19, 230/17
i.+ğa 120/06
i.+ıdın 195/19

i‘tikād (< Ar. *i‘tikād*) inanma, bir şeye, bir düşünceye bağlanma.
i. 047/21, 057/09
i.+ığa 058/04

i‘tilāl (< Ar. *i‘tilāl*) zayıf olma, hastalıklı.
i. 195/19

i‘timād (< Ar. *i‘timād*) güven.
i. 004/20, 084/02, 147/01
i.+ı 070/06, 147/09, 204/09

i‘timād kıl- güvenmek.
i. k.-dı 225/02
i. k.-dın 015/03
i. k.-may 085/02

i‘timādī (< Ar. *i‘timād* ve nispet eki -ī) güvenilir.
i. 052/15

i‘tirāf (< Ar. *i‘tirāf*) itiraf, suçunu kabul edip söyleme.

i‘tirāf kıl- itiraf etmek.

i. k.-dılar 202/16

i. k.-ıp 180/10

i'tirāz (< Far. < Ar. *i'tirāḏ*) karşı çıkma.

i'tirāz kıl- karşı çıkmak.

i. k.-ıp 171/04

itit- (< *yiti-t-*) keskinleştirmek.

i.-ıp 058/18

i'tizār (< Ar. *i'tizār*) af dileme.

i. 125/06

i.+ı 066/17

i.+ımı 170/13

itlāf (< Ar. *itlāf*) lüzumsuz yere harcama.

i. 136/05, 197/19

itmām (< Ar. *itmām*) bitirme, tamamlama.

i. 167/13

i.+ğa 137/09, 189/19, 241/05, 260/12

i.+ı 138/12

iṭmīnān (< Ar. *iṭmīnān*) birine inanma, güvenme.

i. 229/19

ittifāk (< Ar. *ittifāk*) birleşme, uyuşma; olay.

i. 004/20, 017/19, 026/03, 045/06, 050/05, 053/19, 068/14, 069/13, 070/10, 075/15, 076/01, 084/01, 084/10, 086/06, 086/12, 094/21, 097/05, 104/03, 106/02, 110/08, 131/17, 131/21, 141/18, 172/01, 179/06, 206/04, 208/08, 220/12, 230/10, 244/03, 257/21, 260/13

i.+dın 151/07, 190/10

i.+ı 007/09, 007/12, 040/11, 050/20, 053/08, 054/21, 056/20, 069/10, 080/21, 086/04, 088/10, 088/18, 109/05, 198/08, 227/11, 238/08, 240/01, 243/04, 245/01, 247/19, 255/08, 255/11

ḥasb-i ittifāk tesadüfen.

ḥ.-i i. 057/06

ittifāk kıl- anlaşılmak, sözleşmek.

i. k.-ıp 008/15, 039/08, 045/02, 047/03, 052/01, 067/03, 067/20, 073/08, 075/18, 078/11, 084/03, 089/12, 099/08, 187/18, 219/06

i. k.-ıpturlar 092/21, 197/03, 205/01

ittifākan (< Ar. *ittifākan*) tesadüfen.

i. 085/03

ittifākāt (< Ar. *ittifāk*'ın çoğulu ve *ittifākāt*) tesadüfler.

i.+tın 200/10, 225/08, 229/05

ittifākāt-ı ḥasene beklenmedik iyi talihler.
i.-ı ḥ.+dın 126/14

ittifāksız (< Ar. *ittifāk* ve Tü. +sız) ittifaksız.
ittifāksız kıl-
i. k.-a-sız 259/22
i. k.-ıp 259/20

ittifāksızlık (< Ar. *ittifāk*, Tü. +sız+lık) ittifaksızlık.
i.+dın 248/14

ittihād (< Ar. *ittihād*) birlik.
i.+ka 056/20

ittihādī (< Ar. *ittihād* ve Far. *ī*) bir birlik.
i. 242/01

ittisām (< Ar. *ittisām*) damgılanma.
i. 220/12

İvāç Özel ad.
İ. 084/11

īvā (< Ar. *īvā*) misafirperver bir şekilde karşılama.
ī.+nı 049/15

īvār (< Far. *ēvār*) akşam.

īvār kıl- akşam geç vakitte yolculuk yapmak.
ī. k.-ıp 173/06

‘ivaż (< Far. < Ar. *‘ivaḍ*) karşılık olarak verilen şey.
‘i.+ı 075/05

iyāb (< Ar. *iyāb*) geri dönme.
i. 215/03

‘iyd (< Far *‘īd* < Ar. *‘aid*) bayram.
‘i.+dın 001/07
‘i.+nı 135/20

‘iyd-gāh (< Far *‘īd* < Ar. *‘aid* ve Far. *gāh*) bayram yeri.
‘i. 149/12
‘i.+da 226/11
‘i.+ını 230/15

‘İyd Bēg Özel ad.
‘İ. 177/17

‘İyd H^vāce Özel ad.
‘İ.+ni 115/19

İyk Suyı Özel ad.
İ.+ğa 116/03

iz (< ET (Uyg.) *iz* < AT **īz*) iz.
i. 072/17, 140/10
i.+i 140/11

īzā (< Ar. *īzā*’) kedere ve mihnete uğratma.
ī. 010/10

izāfe (< Far. < Ar. *idāfa*’) katma.

izāfe bol- karışmak.
i. b.-dı 050/08

‘izām (< Ar. ‘*aẓīm*’ın çoğulu ‘*izām*’) büyük, ulu.
‘i. 196/14
‘i.+dın 085/21, 149/10
‘i.+nı 229/04

‘izār (< Ar. ‘*izār*’) yanak.
‘i. 033/12, 096/02

gül-‘izār gül yanaklı.
g.-‘i. 239/13, 259/10

i‘zāz (< Ar. *i‘zāz*) saygı ile ağırlama.
i. 015/17, 020/18, 065/06, 087/18, 092/04, 094/15, 098/21, 106/06, 123/06,
129/16, 156/04, 158/09, 187/01, 208/04, 215/05, 241/21
i.+ğa 141/05

i‘zāz kıl- saygı ile ağırlamak.
i. k.-ıp 091/20, 100/01, 164/10

izdiḥām (< Ar. *izdiḥām*) kalabalık, yığılma.
i. 057/16

izdivāc (< Ar. *izdivāc*) evlenme.
i.+ı 138/01

İzed (< Far. *īzid*, *ēzid*) Allah.
İ.+ığa 230/17

‘izem (< Ar. ‘*izām*’) büyüklük, ululuk.
‘i. 178/05

izhār (< Ar. *izhār*) gösterme, ortaya çıkarma.

i. 182/08, 201/21, 234/02
i.+ıġa 061/07
i.+ı kıl-dılar 001/14, 029/12
i.+ı kıl-ıp 027/16

izlāl (< Ar. *izlāl*) hakir görme.
i.+ġa 065/06

İzmir Özel ad.
İ. 183/04, 183/07, 183/18
İ.+ġa 183/14

İzmir Kāl'ası Özel ad.
İ.+nıġ 182/14

'izz (< Ar. *'izz*) yücelik.
'i. 007/15

'İzze'd-dīn 'Ömer Merġnī Özel ad.
'İ. 003/08, 003/09

'izzet (< Far. < Ar. *'izza'*) hürmet, saygı.
'i. 018/05, 064/15, 065/16, 081/21, 181/06, 196/13, 196/20, 229/18, 260/09

'izzet-fezāy (< Ar. *'izza'* ve Far. *fizāy*) izzet arttıran.
'i. 224/06

K/Ķ

Ķa'an (< Mo. *haġan* < Tü. *ka+ġan*, Çin. *ġan*) hakan, han (Lessing, 906b).
ķ. 037/01, 037/04, 037/05, 038/14, 038/15, 038/16, 039/19, 040/17, 041/15,
044/03, 044/12, 141/05
ķ.+lardın 041/14, 041/15
ķ.+nıġ 041/05

ķaba- (< Mo. *haba-*) kuşatmak. (Lessing, 895a)
ķ.-dı 091/15, 096/01, 099/16, 112/03, 201/10
ķ.-dılar 077/04, 088/06, 257/20
ķ.-p 057/18, 067/11, 076/18, 078/21, 084/16, 091/05, 099/10, 124/11, 134/10,
139/07, 174/13, 201/10, 212/01, 230/21, 231/13, 231/20, 243/11, 244/03,
245/15, 246/01, 257/08, 261/11
ķ.-ptur 231/14
ķ.-r 257/04

Ķabādiyān Özel ad.
Ķ. 027/07

ķabal (< *ķaba-l* < Mo. *haba-*) muhasara, abluka.
ķ. 006/04, 008/01, 243/11, 246/01, 247/04

ķ.+dın 231/20

ķ.+dur 212/01

ķabāyil (< Ar. *ķabīla'* 'ın çoğulu *ķabā'il*) kabileler.

ķ. 017/04, 187/15

ķ.+ni 187/14

Ķabbāb Emīr Seyyid Ķāsım Özel ad.

Ķ. 215/04

Ka'be Özel ad.

K.+ęa 085/01, 089/15

ķābız (< Far. < Ar. *ķābiđ*) alan, tutan.

ķ. 135/07, 193/07, 256/10

ķābız-ı ervāh Ruhları kabzeden, Azrâil.

ķ.-ı e.+ęa 059/18

ķ.-ı e.+ķa 193/07

ķābız bol- kabzedilmek.

ķ. b.-dı 061/07

ķ. b.-dılar 062/07

ķ. b.-ęanı 258/12

ķābil (< Ar. *ķābil*) mümkün.

ķ. 065/14

ķabīle (< Ar. *ķabīla'*) kabile.

ķ.+siğa 142/05

ķabr (< Ar. *ķabr*) mezar.

ķ.+i 148/12

ķ.+ları 167/12

ķabūl (< Ar. *ķabūl*) kabul etme, alma.

ķ. 123/05

ķ.+ęa 020/17

ķ.+ı 029/21

ķabūl ét- kabul etmek.

ķ. è.-medi 082/03

ķ. è.-mey 005/11

ķabūl kııl- kabul etmek, razı olmak.

ķ. ķ.-dı 018/04, 088/08, 091/16, 125/17, 136/14, 169/01, 182/09, 185/21

ķ. ķ.-dılar 105/14, 127/10, 143/07, 180/16, 181/17, 212/12, 212/15

ķ. ķ.-ıp 009/03, 012/21, 023/11, 081/04, 082/19, 085/01, 091/08, 091/09, 091/17, 100/05, 107/07, 107/14, 112/17, 124/06, 127/19, 144/21, 158/20,

161/09, 166/19, 182/21, 184/01, 187/19, 199/01, 199/05, 211/13, 221/20, 229/19, 232/02, 246/11

ķ. ķ.-madı 012/19, 076/01, 096/07, 174/20, 211/01, 232/17

ķ. ķ.-may 008/10, 012/20, 028/05, 071/20, 128/08, 161/02, 161/20, 188/15, 208/05

ķ. ķ.-sağ  r-di 180/06

ķ. ķ.-ur  r-diler 013/04

Ķabul H n  zel ad.

Ķ. 015/08, 062/18

K b l  zel ad.

K. 082/01, 110/03, 111/13, 119/16, 139/02, 141/01, 210/03, 230/18, 237/06, 246/15, 246/18, 247/16, 248/01

K.+de 082/01

K.+din 068/16, 141/19

K.+ga 110/01, 141/03, 142/09, 153/04, 258/06

K.+gaa 141/02

K.+ni 082/02, 110/02, 212/12, 212/17

ķabza (< Far. < Ar. *ķabda'*) pençe.

ķ. 064/11

ķa- (< ET (Uyg.) *ka-*) kaçmak.

ķ.-adurlar 105/19

ķ.-ar 112/04, 127/07, 146/15

ķ.-a b r-di 101/13

ķ.-ganlar 082/14, 230/12

ķ.-ip 004/16, 014/02, 018/10, 021/07, 034/09, 034/19, 038/09, 041/13, 042/21, 046/03, 047/05, 051/01, 051/05, 053/14, 053/17, 056/05, 058/02, 058/18, 060/18, 067/14, 068/11, 068/21, 069/12, 069/19, 070/16, 071/11, 072/19, 074/13, 075/20, 079/12, 080/09, 080/10, 082/12, 083/11, 083/14, 084/06, 084/07, 087/14, 091/13, 092/13, 093/06, 093/12, 094/10, 094/13, 095/16, 103/16, 104/15, 107/11, 109/05, 109/09, 109/12, 110/05, 112/05, 115/05, 120/11, 121/08, 121/17, 121/18, 121/21, 129/11, 133/11, 133/14, 134/12, 137/20, 141/05, 141/14, 143/05, 143/17, 144/04, 149/01, 149/06, 151/09, 152/18, 157/05, 157/17, 158/18, 158/19, 160/08, 160/14, 162/11, 162/19, 171/08, 171/17, 172/04, 172/13, 187/14, 188/01, 199/02, 201/18, 201/19, 202/03, 202/21, 203/01, 203/05, 203/12, 203/15, 203/18, 203/21, 206/03, 206/21, 207/04, 207/13, 208/12, 209/18, 210/11, 211/09, 212/16, 214/10, 217/06, 222/01, 222/10, 222/16, 223/06, 223/17, 224/03, 225/17, 227/18, 228/14, 230/14, 230/19, 231/12, 233/16, 242/10, 256/12

ķ.-iptur 108/04, 140/14, 244/17

ķ.-ip bar-adurlar 078/14

ķ.-ip  r-di 052/20, 083/16, 121/19, 145/16, 199/21

ķ.-ip  r-diler 080/11, 108/20, 123/09, 161/11, 181/04, 223/01

ķ.-kanı 157/09

ķ.-kanlar 079/07

ķ.-kaylar 165/19

ķ.-tı 072/20, 079/13, 087/14, 130/21, 181/11, 203/18, 204/19, 212/12, 251/18

ķ.-tılar 001/07, 088/12, 110/04, 111/01, 136/02, 152/07, 224/13

ķaçan (< ET (Uyg.) *ķaçan*) nasıl, ne zaman.

ķ. 003/13, 030/01, 063/13, 081/01, 081/02, 092/21, 241/04, 257/07

ķ.+ġaça 058/01

Ķaçunī Hān Özel ad.

Ķ. 062/18

ķaçur-(< *ķaç-ur-*) kaçırarak.

ķ.-dı 091/03, 132/01

ķ.-dılar 073/05

ķ.-dük 251/17

ķ.-up 079/19, 080/06, 113/03, 234/08, 258/08

Ķadaķ Özel ad.

Ķ. 040/02

ķadar (< Ar. *ķadar*) miktarında.

ķ. 216/18

ķ.+ġa 153/16

ķadd (< Ar. *ķadd*) boy, endam.

ķ. 253/09

ķadeķ (< Ar. *ķadeķ*) içki bardaġı.

ķ. 001/12

ķadem (< Ar. *ķadam*) ayak.

ķ. 096/03, 117/18, 122/11, 165/03, 165/17, 179/13, 240/14, 261/15

ķ.+ni 039/11

sābit-ķadem mizacı deġişmeyip, yerinde direnen.

s.-ķ. 013/03

s.-ķ.+dür-biz 054/14

ķadem bas- ayak basmak, yerleşmek.

ķ. b.-tı 045/17, 049/14

ķader (< Ar. *ķadar*) kader, alın yazısı.

ķ. 196/20, 223/12

ķ.+ġa 174/15

Ķadır Alp Arslan (kişi adı)

Ķ. 025/11

ķādī (< Ar. *ķādī*) kadı.

ķ. 025/07, 030/09, 090/09, 182/08, 189/08, 200/08, 220/17, 223/17

ķ.+si 154/09

ķ.+siniğ 003/07

Ķāđī Aĥmed Ŗā'idī Özel ad.

Ķ. 207/14

Ķ.+ęa 207/15

Ķāđī bend(?) Özel ad.

Ķ. 261/01

Ķāđī Celāle'd-dīn Özel ad.

Ķ. 156/21

Ķāđī Ķuĥbe'd-dīn Özel ad.

Ķ. 227/15

ķadīm (< Ar. *ķadīm*) eski.

ķ. 081/03, 139/01, 198/16, 245/06

ķ.+dīn 089/18

Ķāđī Muĥammed Özel ad.

Ķ. 200/07

ķādir (< Ar. *ķādir*) yapabilme gücüne mâlik olan; Allah.

ķ. 005/21, 178/05, 202/10, 223/13, 261/12

ķ.+i 244/12

ķādir-i muĥtār dilediği gibi hareket edebilen.

ķ.-i m. 180/03

Ķādir Özel ad.

Ķ. 261/09

ķadīr (< Ar. *ķadīr*) tükenmez kudret sahibi olan Allah.

ķ.+ęa 145/01

Ķāđī Ŗalāĥe'd-dīn Özel ad.

Ķ. 210/09

ķadr (< Ar. *ķadr*) 1. değer, itibar; rütbe, pāye; 2. astronomide yıldızların parlaklık derecelerine göre birbirinden ayırdetmek için yapılan tasnifte her dereceden biri.

ķ. 086/18, 148/18

ķ.+ini 109/03, 203/07

ķafaş (< Ar. *ķafaş*) kafes. (ķrş. *ķafes*)

ķ. 238/06

ķ.+dīn 191/01

ķ.+ıdın 185/07

ķafes (< Far. *ķafas* < Ar. *ķafaş*) kafes. (ķrş. *ķafaş*)

ķ. 012/06, 205/21, 217/08
ķ.+idin 125/13

kāfi (< Ar. *kāfi*) yeterli.
k.+dūr 148/11

ķāfile (< Ar. *ķāfila'*) kafile.
ķ.+niņ 124/11
ķ.+si 197/16
ķ.+sini 104/11, 106/04, 124/10

kāfir (< Ar. *kāfir*) kâfir.
k. 019/09, 019/16
k.+din 109/02
k.+i 072/07, 221/08
k.+ler 134/14, 139/13, 140/04, 140/05, 140/07, 140/11, 140/14, 151/14
k.+lerdin 010/10
k.+lerğa 010/14
k.+leri 134/11, 139/09
k.+leriniņ 139/01
k.+lerni 133/03, 151/15
k.+lerniņ 140/19
k.+ni 001/16, 010/12

kāḥ (< Far. *kāḥ*) köşk, kasr.
k. 195/12, 261/16

ķāhir (< Ar. *ķāhir*) zorlayan, kahredici.
ķ. 260/08

Ķāhir Özel ad.
Ķ. 261/08

Ķāhire Özel ad.
Ķ.+ğa 129/16

Ķahķaha Ķal'ası Özel ad.
Ķ.+da 199/18

Ķahlağa Özel ad.
Ķ.+dın 246/18
Ķ.+ğa 069/04, 071/18, 072/04, 074/20
Ķ.+ğaça 244/11

ķahr (< Ar. *ķahr*) zulüm, mahvetme; zorlama.
ķ. 028/12, 102/15, 178/07
ķ.+dın 218/09
ķ.+ı 030/21

ķahramān (< Far. *ķahramān*) kahraman.

ķ. 066/04

ķahren (< Ar. *ķahr-an*) zorla.

ķ. 026/20

ķahķ (< Ar. *ķahķ*) yağmurun yağmamasından ķıkan kıtlık; kıtlık sonucu beliren aķlık; mec. yetersizlik, yokluk.

ķ. 115/10, 134/05, 136/01, 143/17, 208/01, 208/02, 222/13, 230/07, 232/11

ķ.+dın 019/05, 134/07

ķ.+dur 116/08

ķahķ u ģalā kıtlık ve pahalılık.

ķ. u ģ.+dın 006/04

ķahķlıķ (< Ar. *ķahķ* ve Tü. *+lık*) kıtlık.

ķ. 234/10

ķā'im-maķām (< Ar. *ķā'im* ve *maķām*) birinin yerini tutan.

ķ. 007/07, 058/12, 198/07

ķā'im-maķām kıl- vekil yapmak.

ķ. ķ.-ıp 001/21, 239/21

ķaklık Özel ad.

ķ. 017/13

ķākūl (< Far. *ķākūl* < Mo. *kekūl*, *kōkel*, *kōkūl*) kâhkūl, perçem. (Lessing, 446a, 482b, 483b).

ķ.+idin 199/17, 201/05

ķal- (< ET *kal-* < AT **ķāl-*) kalmak.

ķ.-dı 014/17, 022/10, 023/07, 030/11, 032/09, 038/11, 040/13, 050/21, 060/19, 061/08, 063/18, 070/13, 071/10, 074/18, 094/05, 099/06, 100/20, 130/19, 151/10, 156/01, 196/02, 196/03, 196/05, 217/03, 221/01, 222/06, 225/05, 230/09, 235/01, 254/10

ķ.-dılar 008/18, 026/04, 028/09, 078/15, 096/10, 125/21, 141/11, 142/11, 144/07, 183/16, 208/13, 242/12, 250/09

ķ.-duķ 056/01

ķ.-ġandur 029/03, 044/16, 213/21

ķ.-ġandurlar 140/11

ķ.-ġanlargā 152/21

ķ.-ġanları 034/09, 142/11

ķ.-ġay 030/02, 063/12, 161/19, 175/02

ķ.-ġaylar 260/06

ķ.-ġay-sēn 006/09, 260/11

ķ.-ıp 010/21, 015/15, 016/20, 038/15, 049/09, 055/03, 071/10, 072/04, 075/06, 118/09, 154/21, 167/06, 168/03, 176/02, 218/09, 230/01, 244/04

ķ.-ıp ēr-di 022/11, 028/03, 041/15, 085/05, 169/12

ķ.-ıp ēr-diler 032/17, 123/15

ķ.-madı 022/18, 025/21, 027/10, 028/06, 028/20, 029/08, 032/01, 035/13, 037/13, 037/19, 037/20, 041/16, 042/20, 051/20, 056/13, 058/17, 069/10, 085/16, 098/01, 098/20, 105/10, 111/15, 145/15, 183/09, 183/13, 193/10, 204/09, 209/04, 209/12, 209/14, 217/05, 217/21, 218/19, 238/01, 238/02, 238/20, 244/04, 246/02, 247/07
ķ.-madılar 037/20
ķ.-mas 091/06, 205/06, 235/03
ķ.-masun 001/18, 117/06, 198/16, 209/05
ķ.-mas-tur-ur 038/01
ķ.-may 013/21, 057/21
ķ.-maydur 053/19, 248/03
ķ.-maydur  r-di 050/10, 108/04, 122/08, 164/13
ķ.-ur 037/21, 063/10, 063/11, 119/10, 161/21, 164/17, 174/01
ķ.-ur  r-di 175/03

ķal'a (< Ar. *ķal'a*) kale, hisar.

ķ. 003/10, 005/17, 006/03, 021/15, 026/10, 028/04, 029/16, 029/19, 030/02, 031/10, 041/04, 074/15, 077/18, 087/12, 097/02, 097/20, 099/16, 101/16, 105/05, 105/08, 106/02, 106/13, 106/16, 106/18, 111/18, 120/16, 123/03, 125/09, 125/12, 126/12, 126/21, 127/01, 127/02, 128/04, 128/08, 128/15, 128/20, 133/07, 133/13, 138/19, 141/18, 141/20, 141/21, 144/10, 144/15, 144/19, 145/02, 145/09, 145/10, 146/09, 152/16, 154/14, 161/08, 163/01, 163/02, 163/04, 163/05, 163/06, 163/07, 163/09, 163/13, 163/15, 168/11, 168/14, 168/21, 169/11, 169/16, 174/06, 174/10, 174/12, 176/13, 183/04, 183/10, 183/17, 183/18, 188/17, 188/18, 188/21, 191/21, 231/20, 239/04, 246/04, 246/06, 247/08, 255/13, 255/14, 257/21
ķ.+da 047/04, 088/16, 098/19, 098/20, 112/04, 127/02, 136/01, 139/20, 143/17, 154/17, 161/06, 167/08, 168/18, 176/12, 189/03, 219/18, 226/09, 232/10, 246/18, 248/03
ķ.+dakiler 249/08
ķ.+dın 004/02, 004/06, 023/13, 023/15, 031/09, 035/11, 077/06, 078/13, 084/16, 088/18, 090/15, 098/15, 099/19, 101/07, 112/03, 112/05, 120/18, 121/16, 126/10, 128/10, 128/16, 128/20, 129/05, 129/06, 145/01, 154/16, 163/10, 167/07, 183/14, 229/02, 241/19, 246/03, 246/06, 249/10, 251/18, 252/09, 254/03, 257/11
ķ.+dur 099/16, 120/12, 124/09, 126/09, 126/21, 175/15, 243/15
ķ.+ġa 005/10, 005/13, 021/14, 022/03, 023/07, 025/13, 076/13, 077/01, 078/13, 082/02, 088/05, 090/15, 091/05, 097/02, 098/01, 098/04, 098/06, 099/13, 104/01, 106/14, 111/09, 120/13, 120/14, 126/12, 127/05, 128/09, 128/15, 128/19, 133/13, 142/03, 144/09, 144/17, 145/06, 150/20, 150/21, 154/13, 163/01, 163/08, 167/02, 167/04, 169/13, 169/15, 176/12, 181/08, 183/05, 183/09, 184/08, 184/12, 229/12, 232/02, 247/07, 249/08, 254/03
ķ.+lar 024/21, 028/10, 030/07, 133/06, 246/18
ķ.+larg a 028/10, 104/04
ķ.+ları 139/19, 183/21
ķ.+larını 044/04, 134/20, 240/18
ķ.+larını 158/16, 163/09, 243/04
ķ.+larının 099/20
ķ.+nı 005/08, 022/05, 022/06, 022/16, 022/17, 023/13, 023/15, 023/16, 025/02, 028/06, 029/17, 031/09, 067/10, 077/15, 084/16, 088/06, 090/10,

090/19, 091/05, 096/14, 098/01, 098/03, 098/20, 102/03, 102/14, 104/13, 105/06, 105/07, 106/13, 106/16, 111/21, 120/12, 120/18, 124/13, 124/14, 124/17, 125/13, 125/19, 126/11, 127/05, 127/06, 128/01, 133/09, 133/13, 136/11, 139/19, 141/17, 142/01, 142/04, 142/07, 146/10, 150/19, 153/03, 158/14, 158/18, 158/21, 160/14, 168/14, 168/20, 174/06, 174/07, 174/13, 174/17, 175/16, 183/06, 183/15, 184/07, 184/13, 189/02, 200/16, 209/17, 228/05, 228/06, 229/03, 229/16, 231/20, 232/10, 243/07, 246/01, 247/07, 248/10, 255/14, 256/18, 257/09

ķ.+nıı 027/04, 099/18, 126/10, 126/20, 246/03, 246/04, 249/09, 251/10

ķ.+sı 050/01, 098/14, 102/16, 129/03, 160/02, 198/11

ķ.+sıda 163/03, 245/14, 252/08, 256/18

ķ.+sıġa 005/12, 099/20, 133/12, 134/10, 140/10, 209/17, 231/13

ķ.+sın 169/06

ķ.+sını 075/01, 082/03, 085/15, 096/19, 099/16, 103/06, 104/12, 158/17, 191/08, 203/16, 241/13, 248/19

ķ.+sınıı 099/15

ķal‘a ķıl- kale yapmak.

ķ. ķ.-ur 111/17

ķal‘adārlık (< Ar. *ķal‘a‘*, Far. *dār* ve Tü. +*lık*) dizdarlık, kale muhafızlığı.

ķ.+dın 247/06

Ķalaġı Özel ad.

Ķ.+dın 170/01

ķal‘aī (< Ar. *ķal‘a‘* ve Far. *ī*) bir kale.

ķ. 022/04, 188/16

ķ.+dur 161/09, 167/01, 174/04, 174/09, 183/02

ķalak (< Ar. *ķalak*) iç sıkıntısı, gönül darlığı.

ķ. 154/01, 157/17, 172/06, 217/11

ķāla‘llāhu te‘ālā ve tebāreke yüce Allah şöyle buyurdu.

ķ. 010/07

ķāla‘llāhu tebāreke ve te‘ālā yüce Allah şöyle buyurdu.

ķ. 064/01

Ķal‘a-yi Bā-yezīd Özel ad.

Ķ. 106/05

Ķal‘a-yi Debūsī Özel ad.

Ķ.+ġa 242/07

Ķal‘a-yi Ėrtāb Özel ad.

Ķ.+ġa 141/19

Ķal‘a-yi Fīrūzkūh Özel ad.

Ķ.+nı 191/07

Ḳal‘a-yi İhtiyāre’d-dīn Özel ad.

Ḳ.+de 229/07

Ḳ.+ğa 004/21

Ḳ.+ni 227/21

Ḳal‘a-yi ‘İmād Özel ad.

Ḳ. 222/11, 223/02

Ḳ.+ta 229/08

Ḳal‘a-yi Kāht Özel ad.

Ḳ.+kaç 160/14

Ḳal‘a-yi Mīnā Özel ad.

Ḳ. 136/12

Ḳal‘a-yi Nefer Özel ad.

Ḳ.+din 142/12

Ḳ.+ğa 142/07, 142/13

Ḳal‘a-yi Sefīd Özel ad.

Ḳ. 088/05

Ḳ.+ni 122/01

Ḳal‘a-yi Surḥ Özel ad.

Ḳ. 102/10

Ḳ.+nı 105/10

ḳalb (< Ar. *kalb*) yürek; bir şeyin tam ortası, merkezi.

ḳ. 224/17, 256/02

kālbūd (< Far. *kālbud*) beden.

k. 185/07, 191/01

k.+tin 205/21, 217/08

ḳalem (< Ar. *qalam*) kalem.

ḳ. 034/15, 180/17, 195/09, 216/13

ḳ.+i 184/20

ḳalem ḳıl- tek bir vuruşta ikiye kesmek.

ḳ. ḳ.-dı 079/11

ḳalemī (< Ar. *qalam* ve nispet eki *-ī*) yazı yazma.

ḳalemī ḳıl- yazıya dökmek.

ḳ. ḳ.-ıp 020/15, 150/03

ḳalğan (< ET (MK) *kalğan*) kalkan.

ḳ.+nı 077/13

kalın (< ET *kalın*) çok.

ķ. 008/06, 016/05, 020/05, 023/19, 025/20, 028/04, 038/19, 039/09, 041/01, 043/17, 047/04, 050/05, 050/20, 052/07, 053/15, 057/21, 058/07, 060/13, 069/17, 071/05, 072/16, 072/17, 072/21, 081/07, 082/11, 110/10, 116/06, 116/12, 122/05, 126/04, 129/18, 130/12, 151/06, 152/08, 162/07, 164/19, 167/07, 183/03, 184/09, 193/19, 203/02, 205/03, 206/18, 213/10, 220/02, 222/08, 227/13, 227/20, 236/01, 236/03, 236/08, 236/12, 250/05, 253/06, 256/16, 258/13

kalil (< Ar. *kalil*) az.

ķ. 027/19

kalkān (< ET (MK) *kalkān*) kalkan

ķ. 098/04, 167/04, 178/10

ķ.+ıġa 098/05

Kalmaķ Özel ad.

ķ. 041/15

ķ.+dın 141/05

ķ.+ķa 041/13

Kālpūš Özel ad.

K.+ķa 199/19, 233/11

kām (< Far. *kām*) emel, arzu.

k. 033/05, 239/18

ķam Özel ad.

ķ. 019/21

ķam' (< Ar. *ķam*) kahretme, ezme.

ķ. 148/02

ķamaķtuv Özel ad.

ķ. 102/09

ķamķila- (< *ķamķi+la-*) kamķılamak.

ķ.-p 204/16

ķamer (< Ar. *ķamar*) ay.

ķ. 153/10, 233/11

ķamere'd-dīn Özel ad.

ķ. 092/13, 093/06, 093/18, 093/20, 094/06, 094/09, 100/18, 100/21, 107/17, 111/07, 114/08, 114/12

ķ.+ġa 093/15, 094/12, 107/19, 114/10

ķ.+ni 092/15

ķamere'd-dīn Duġlat Özel ad.

ķ. 092/10

Ḳamer Kāṣānī Özel ad.
Ḳ. 108/19

ḳāmet (I) (< Far. < Ar. *ḳāma'*) cemaatle kılınan farz namazlara başlamadan önce "namaz başladı" anlamına gelen "kad kâmeti's-salât" cümlesi ilave edilerek okunan ezan.
ḳ. 019/11

ḳāmet (II) (< Far. < Ar. *ḳāma'*) boy, endam.
ḳ.+i 195/11

ḳamış (< ET (Uyg.) *kamış*) kamış.
ḳ.+dın 181/10

kāmīl (< Ar. *kāmīl*) âlim; tam, eksiksiz; yetkin hâle gelmiş.
k. 037/01, 062/05, 215/18, 221/10, 247/12

bedr-i kāmīl dolunay
b.-i k. 218/14

kām-kār (< Far. *kām-kār*) isteğine ulaşmış, devlet ve ikbal sahibi.
k. 149/03, 216/08, 239/16
k.+ğa 051/19

kām-nā-kām (< Far. *kām-nā-kām*) ister istemez, zorunlu olarak.
k. 070/06

kām-rānlık (< Far. *kām-rān* ve Tü. +lık) mutluluk.
k. 062/06, 119/11

kām-yāb (< Far. *kām-yāb*) isteğine ulaşmış.
k. 239/18

kān (< Far. *kān*) kaynak, memba.
k. 023/16, 091/10

ḳan (< ET *ḳan* < AT **ḳān*) kan.
ḳ. 032/02, 035/18, 101/15, 118/13, 131/15, 253/15
ḳ.+ı 032/09, 081/02, 098/10, 121/01, 244/07
ḳ.+ıdın 007/21, 029/16, 051/10, 085/05, 101/20, 157/04, 236/10, 249/17, 253/14
ḳ.+ımdın 084/21
ḳ.+ın 128/12, 128/13, 129/01, 208/21, 248/10
ḳ.+ını 052/19, 085/09
ḳ.+lar 204/17
ḳ.+larını 099/20

ḳanā'at (< Far. < Ar. *ḳanā'a'*) kanaat.
ḳ. 064/16, 065/03

ķ.+ķa 065/04

ķanāt (< Ar. *ķanāt*) ķadırın duvarları.
ķ. 013/10

Kanbatu Özel ad.
K.+dın 123/18

ķanbel (< Ar. *ķanbal*) atlı birliķinin sahibi veya lideri olma.
ķ. 162/14
ķ.+i 162/13, 177/01, 177/02
ķ.+ini 131/21

ķanber Mīrzā Özel ad.
ķ. 250/14
ķ.+nı 248/12

ķancuķa (< Mo. *ķancuķ-a(n)*) kanca. (Lessing, 350a).
ķ.+dın 233/01

ķand (< Ar. *ķand* < Far. *kānd*) ūeker.
ķ. 200/06, 200/08

ķandaķay (< Moķ. *handāķay*) bir tūr iri geyik, mus. (Lessing, 927b).
ķ. 115/13

ķandahār Özel ad.
ķ. 102/13, 210/03, 212/08, 250/05
ķ.+nı 102/17, 139/02
ķ.+ķa 004/13, 212/02, 212/11, 249/04

ķanı (< ET *ķanı* < **ķanyu*) hani, nerede.
ķ. 063/10

ķān-ı ķil Özel ad.
K.+de 043/18, 138/04, 242/14
K.+ķa 119/17

ķanķlı Özel ad. (bk. Açıklamalar)
ķ. 013/06
ķ.+lardın 021/21, 024/16, 025/16, 025/21
ķ.+larnı 025/14

ķanlıķ (< *ķan+lıķ*) kanlı. (krş. *ķanlıķ*)
ķ.+ıķa 093/02

ķanlıķ (< *ķan+lıķ*) kanlı. (krş. *ķanlıķ*)
ķ.+larnı 005/20

ķap (< ET (MK) *ķap* < AT **ķāp*) kap.

ķ. 132/10

ķapa- (< *ķap-* *a-* (pekiştirici ek)) bir yere hapsetmek (TMEN, IV, 295).

ķ.-dı 071/02, 199/07

ķ.-ğay 168/19

ķ.-p 018/07, 108/09, 111/10, 188/19, 206/07, 224/10, 256/14

ķaplan (< ET (Uyg.) *ķaplan*) kaplan (EDPT 584b).

ķ. 259/01

ķapuğçı (< *ķapuğ+çı*) kapıcı.

ķ. 133/02

ķār (< Far. *ķār*) iş, etki; fayda.

k. 021/07, 147/12, 205/10

ķird-i ķār

ķ.-i k. 244/12 bir işle uğraşma, meşgul olma.

ķar (< ET *ķar* < AT **ķār*) kar.

ķ. 092/08, 095/06, 103/21, 110/13, 112/19, 114/19, 117/04, 127/11, 133/20, 139/12, 139/14, 140/10, 157/03, 183/06, 195/18, 217/05, 234/04

ķara (< ET *ķara*) kara, siyah; sıradan halk, halk.

ķ. 008/12, 011/03, 019/14, 071/14, 080/10, 084/07, 094/03, 114/01, 115/02, 177/15, 185/11, 186/20, 244/18, 262/07

ķ.+sı 073/11

ķ.+sın 022/10, 088/12, 116/19, 175/20, 250/13

ķ.+sını 022/06, 176/10

ķ.+sınıñ 125/02

ķara ķıřlak Özel ad.

ķ.+da 082/05

ķara Aħmed Özel ad.

ķ. 177/04

ķarabāğ Özel ad.

ķ. 051/11, 051/13, 158/10, 190/20, 191/03, 213/01, 213/06

ķ.+da 046/10, 053/21, 105/14, 172/03, 172/10, 190/13

ķ.+dın 173/03

ķ.+ğa 105/11

ķ.+ķa 046/07, 156/05, 234/01, 234/08

ķaraca Ĥācib Özel ad.

ķ. 023/02, 023/03

ķ.+ni 023/06

ķaraca Ĥāřř Ĥācib Özel ad.

Ვ.+ni 021/14

Ვara Cengī Özel ad.
Ვ.+ni 087/13

Ვaraçar Özel ad.
Ვ. 059/01

Ვaraçar Noyan Özel ad.
Ვ. 036/10, 057/01
Ვ.+ğa 056/18
Ვ.+nı 035/09, 056/17

Ვaraçar Noyın Özel ad.
Ვ. 059/03

Ვaraçık Bāğ Özel ad.
Ვ.+larıda 094/07

Ვaraçın Özel ad.
Ვ. 053/05
Ვ.+nı 053/01

ᲕaraçuᲕ Özel ad.
Ვ. 115/03

Ვara Ვhān Özel ad.
Ვ. 011/14, 011/21, 012/01, 012/18, 012/20, 012/21, 013/02, 013/06, 013/07
Ვ.+ğa 011/15, 013/02

Ვara Ვasan Özel ad.
Ვ. 188/01

Ვara ᲕuᲕāy Özel ad.
Ვ. 018/03, 018/14
Ვ.+nı 019/02

Ვara Hindū Özel ad.
Ვ. 087/10

ᲕaraᲕiᲕār Özel ad.
Ვ.+ğa 181/16

Ვara Hūlegū Özel ad.
Ვ. 059/03, 059/04, 059/07, 059/08
Ვ.+ni 059/06

Ვara Ვvāce Özel ad.
Ვ. 018/07
Ვ.+ğaça 113/13

Ḳara Ḳalğan Özel ad.
Ḳ.+nı 129/11

Ḳara Ḳısmak Özel ad.
Ḳ.+da 092/16

ḳaraḳla- (< *ḳar-a-k+la-*) yağmalamak (Räsänen, 1969, 235b). (bk. Çağ. *ḳaraḳ* "yağma, talan" (Kaçalın, 2011, 953; Senglah 271r24).
ḳ.-p 055/02

Ḳaraköl Özel ad.
Ḳ. 254/18

Ḳaraḳum Özel ad.
Ḳ.+da 038/17

Ḳaraḳurum Özel ad.
Ḳ. 041/15
Ḳ.+da 039/19, 040/18
Ḳ.+dındur 036/04

Ḳara Ḳoylu Özel ad.
ḳ. 013/17

Ḳaramān Özel ad.
Ḳ. 177/06

Ḳara Muḥammed Özel ad.
Ḳ.+ḳa 106/08
Ḳ.+nı 106/07

Ḳara Muḥammed Türkmen Özel ad.
Ḳ. 127/21

Ḳarañçi Özel ad.
Ḳ. 071/14

ḳarañgu (< ET (Uyg.) *ḳarañgu*) karanlık.
ḳ. 148/16

Ḳara ‘Osmān Özel ad.
Ḳ. 168/13, 177/03, 178/14, 213/09, 232/16
Ḳ.+ğa 168/19

Ḳara ‘Osmān Türkmen Özel ad.
Ḳ.+ğa 160/15
Ḳ.+nı 186/16

ḳarār (< Ar. *ḳarār*) karar, durma, yerleşme.

ķ. 055/07, 089/19, 160/10, 185/10, 261/10
ķ.+nı 007/15

ķarār bēr- karar vermek.

ķ. b.-diler 008/10, 149/08, 162/03, 165/18

ķ. b.-e al-ğay-biz 053/18

ķ. b.-ip 006/01, 241/12, 244/15, 250/13

ķ. b.-ip èr-diler 254/02

ķarār ķıl- kararlaştırmak.

ķ. ķ.-dı 103/11, 199/02

ķ. ķ.-dılar 215/17

ķarār tap- yerleşmek, karar vermek, durmak.

ķ. t.-ğay 050/19

ķ. t.-ip 008/03, 074/05, 194/18

ķ. t.-ķay 035/11, 170/09

ķ. t.-tı 002/03, 005/05, 006/12, 010/17, 040/03, 047/12, 067/15, 094/16,
130/16, 131/04, 147/06, 171/12, 177/19, 196/10, 214/01, 214/02, 229/11,
230/07, 232/08, 233/10, 234/08, 236/06, 236/14, 240/05, 258/15

ķ. t.-tılar 177/11

Ķara Semān Özel ad.

Ķ.+ğa 089/12, 114/19

Ķarasu Özel ad.

Ķ. 061/01

Ķara Şāhzāde Özel ad.

Ķ.+din 136/05

Ķara Şehr Özel ad.

Ķ.+ğa 175/20, 176/03

Ķaratal Özel ad.

Ķ.+ğa 114/10

Ķara Tatar Özel ad.

Ķ. 186/01, 186/07, 186/09, 191/15, 191/21, 192/05

Ķ.+dın 194/09

Ķ.+ğa 192/06

Ķ.+nıŋ 191/16

Ķara Tepe Özel ad.

Ķ.+de 079/02

Ķaraunas Özel ad.

Ķ. 079/01, 079/15

Ķ.+dın 079/06

ķaravař (< ET (MK) *ķarabař*) hizmetçi, carıye.
ķ.+tın 199/01

ķaravul (< Mo. *ķaraġul*) keşif kolu, koruyucu. (Lessing, 933b).
ķ. 072/04, 072/05, 072/07, 110/12, 112/20, 133/02, 233/16, 250/12
ķ.+dın 116/06
ķ.+ġa 170/15
ķ.+ı 103/04, 248/21
ķ.+ıġa 116/13, 162/07
ķ.+lar 072/17, 103/08, 114/01, 116/04, 117/02, 120/15, 130/17, 146/13,
148/05, 164/01, 164/21, 175/17, 175/20, 176/01, 192/12, 192/21, 254/19
ķ.+lardın 176/13
ķ.+ları 148/07
ķ.+larıġa 224/11
ķ.+nı 072/05, 111/16

ķaravul ķıl- karavul yapmak.
ķ. ķ.-ıp 115/02

ķaravullıķ (< Mo. *ķaraġul* ve Tü. +*lık*) gözcülük yeri.
ķ.+ķa 116/11, 116/12

ķaravulluk (< Mo. *ķaraġul* ve Tü. +*luk*) gözcülük yeri.
ķ.+ķa 071/14, 228/19

Ķara Yūsuf Özel ad.

Ķ. 014/01, 014/03, 127/15, 132/16, 158/08, 160/07, 160/20, 170/05, 172/12,
172/21, 174/02, 175/02, 187/12, 187/13, 188/01, 188/04, 188/06, 188/08,
188/09, 188/10, 200/04, 204/08, 204/09, 204/11, 204/13, 204/14, 204/15,
204/17, 204/20, 205/02, 205/08, 205/11, 205/14, 206/05, 207/11, 207/18,
208/01, 208/03, 208/05, 208/07, 208/08, 208/09, 208/11, 208/12, 208/17,
208/19, 211/07, 211/13, 211/18, 212/19, 212/20, 212/21, 213/01, 213/05,
213/10, 213/12, 233/14
Ķ.+dın 205/03
Ķ.+ķa 158/07, 187/19, 188/06, 204/07, 204/16, 205/04, 212/18
Ķ.+nı 172/14, 204/05
Ķ.+nıı 174/03, 187/13, 203/19, 204/04, 204/06, 208/20, 211/13, 213/03
Ķ.+tın 188/12

Ķara Yūsuf Türkmen Özel ad.

Ķ. 158/06, 172/04, 211/06, 212/17

Ķara Yūsuf Mırzā Özel ad.

Ķ. 229/07

ķār-dān (< Far. *ķār-dān*) kabiliyetli.
k. 037/01, 057/02

ķardař (< ET (Uyg., MK) *ķarın+daş*) kardeş.
ķ. 018/01, 037/13, 069/01, 224/05

ķ.+ı 001/13, 001/20, 002/02, 002/03, 003/10, 007/09, 042/07, 043/19, 045/08, 048/08, 048/17, 049/13, 060/04, 069/21, 091/06, 093/08, 097/21, 100/11, 109/09, 139/05, 145/08, 170/08, 186/15, 187/08, 187/09, 188/08, 193/02, 196/18, 203/17, 210/02, 211/10, 234/03, 246/10, 246/19
ķ.+ıdur 126/17
ķ.+ıġa 007/07, 088/01
ķ.+ımnı 141/14, 207/08
ķ.+ın 205/20
ķ.+ını 039/15, 040/10, 048/11, 049/20, 067/14, 124/11, 133/11
ķ.+ınıġ 002/13, 012/19, 012/20, 012/21, 048/13, 053/06, 062/12, 091/08, 211/11
ķ.+lar 017/18, 036/17, 205/21, 220/09
ķ.+ları 015/19, 017/20, 033/17, 036/09, 036/10, 039/14, 058/12, 058/16, 067/21, 182/03, 215/12, 248/11
ķ.+larıdın 001/18, 225/10, 240/05
ķ.+larını 039/05
ķ.+nı 018/01, 044/18, 225/06

ķār-ger (< Far. *ķārgar*) iş yapan, iş işleyen.
k. 223/12

ķār-ġāne (< Far. *ķār-ġāna*) iş işlenen yer.
k.+siniġ 252/11

ķarı (I) (< ET (MK) *ķarı* < **kar-i*) karış, mimar arşını (EDPT 644b)
ķ. 013/11, 020/17, 138/04, 138/10, 161/10, 163/15, 188/16
ķ.+dur 115/07, 138/09, 161/10, 163/15

ķarı (II) (< ET *ķarı* < AT **ķāri*) yaşlı, ihtiyar (TDBUÜ s. 173)
ķ. 027/19, 125/13, 167/20

ķarın (< ET *ķarın*) karın.
ķ. 014/18
ķ.+ı (ķarnı) 140/20
ķ.+ıdın (ķarnıdın) 027/07
ķ.+ıġa (ķarnıġa) 151/13, 214/14
ķ.+ıġaça (ķarnıġaça) 073/19, 139/13
ķ.+ın (ķarnın) 101/17
ķ.+ını (ķarnını) 027/07

ķarīb (< Ar. *ķarīb*) yakın.
ķ. 144/19, 259/17

Ķariķa Ḥvātūn Özel ad.
Ķ.+nı 092/02

ķarīn (< Ar. *ķarīn*) yakın, ķarīb; bir şeye nâil olan; akraba, komşu yakın; bir durumla nitelenen bir şeye sahip olan.
ķ. 025/05, 147/11, 262/10
ķ.+i 062/10

şekāvet-ķarīn bahtı kara olan, bahtsız.
ş.-ķ.+dīn 113/09

ķarīn kıl- yaklaşmak.
ķ. ķ.-dılar 138/16

Ķarluk Özel ad.
Ķ. 013/06, 240/07

Kārmān Özel ad.
K.+ġa 081/06

Ķarş Özel ad.
Ķ.+ġa 129/08

kār-saz (< Far. *kār-sāz*) iş işleyen.
k.+dīn 176/15

Ķarş Ķal‘ası Özel ad.
Ķ.+ġa 105/04

Ķarşı Özel ad.
Ķ. 038/18, 041/03, 076/15, 213/19, 243/04, 244/10, 244/11, 256/18, 256/22, 257/13
Ķ.+da 062/04, 067/05, 078/06, 253/21
Ķ.+dīn 076/12, 079/07
Ķ.+ġa 075/01, 076/02, 076/09, 076/12, 076/13, 076/16, 076/17, 077/01, 079/17, 090/03, 243/11, 253/21, 254/02
Ķ.+nı 077/04, 079/05
Ķ.+nıŋ 077/01

Ķartēgin Özel ad.
Ķ.+dīn 083/10

kārvān (< Far. *kārvān*) kervan.
k. 072/06, 076/10, 076/11, 076/12, 076/13, 092/02, 145/18
k.+ġa 076/11, 076/16
k.+ı 206/09
k.+lar 195/08

kārvānī (< Far. *kārvān* ve Far. *ī*) bir kervan.
k. 058/04, 061/21

ķarye (< Ar. *ķarya'*) köy.
ķ.+de 062/13
ķ.+dür 162/01

ķarż (< Far. < Ar. *ķarđ*) borç.
ķ. 211/13

kār-zār (< Far. *kārzār*) savaş, cenk.
k. 061/06
k.+ğa 147/09

kār-zārī (< Far. *kārzār* ve Far. *ī*) bir savaş.
k. 200/20

kaşaba (< Ar. *kaşaba'*) kasaba.
k. 028/21, 034/19, 162/01
k.+dur 152/19
k.+larnı 029/01
k.+sığa 021/13
k.+sını 152/19

Kasar Özel ad.
K. 014/11

kaşd (< Ar. *kaşd*) niyet; kötü davranma; öldürme, yaralama veya zarar vermeye teşebbüs etme.
k. 044/11, 048/10, 055/13, 209/03
k.+ı 040/08, 054/15, 089/04, 089/08, 142/03
k.+ımız 075/15
k.+ını 055/20
k.+ını 057/14

kaşd êt- niyetlenmek.
k. è.-ip èr-diler 223/18

kaşd kıl- kastetmek, niyetlenmek; kötülük veya zarar vermek amacıyla harekete geçmek.
k. k.-dı 013/07, 051/09, 069/11, 070/11
k. k.-dılar 008/05, 032/06, 057/17, 067/12, 067/13, 074/15, 089/03, 117/20, 223/18
k. k.-dım 207/08
k. k.-dın 207/08
k. k.-ğay-biz 054/05
k. k.-ıp 019/13, 023/10, 044/09
k. k.-ipturlar 057/19
k. k.-ip èr-di 212/04
k. k.-mağay 208/10, 232/01
k. k.-mağusıdur 248/14

kāse (< Far. *kāsa*) çanak.
k. 023/08

Kāsım Özel ad.
K. 250/04

Kāsım Cihān-şāh Özel ad.

Ვ. 233/16

Ვāsım Ვhān Özel ad.

Ვ. 246/08, 246/11, 250/06, 250/08, 250/11, 258/21

Ვ.+mı 259/05, 259/06

Ვ.+nıᲓ 258/20

Ვāsım Ვūh Özel ad.

Ვ.+tur 244/01

Ვāsım Ვūh Pır Özel ad.

Ვ. 243/05, 243/17

Ვāşır (< Ar. *Ვāşır*) âciz.

Ვ.+dur 142/21

Ვāşīde (< Ar. *Ვāşīda'*) kaside.

Ვ. 241/05

Ვaşr (< Ar. *Ვaşr*) kâşâne, köşk, saray.

Ვ. 038/17, 121/03, 137/08, 137/09, 138/05, 239/14

Ვ.+ı 041/03

Ვ.+ıda 123/18, 169/05

Ვ.+mı 041/03

Ვaşr-ı vüçūd varlık sarayı, dünya.

Ვ.-ı v.+ıdın 195/13

Ვasr (< Ar. *Ვasr*) zorlama, baskı.

Ვ. 028/12

Ვaşrī (< Ar. *Ვaşr* ve Far. *ī*) bir köşk.

Ვ. 138/21

Ვasren (< Ar. *Ვasran*) zorla, zorlayarak.

Ვ. 026/20

Ვaşr-ı EblaᲕ Özel ad.

Ვ.+ta 166/12

Ვaş (< ET *Ვaş* < AT **Ვāş*) karşı, ön, huzur.

Ვ.+ıda 003/14, 012/09, 012/16, 018/11, 020/10, 020/12, 032/10, 048/09, 051/09, 051/17, 053/18, 057/21, 080/14, 101/19, 112/13, 122/05, 122/07, 123/15, 137/18, 161/05, 163/08, 165/11, 171/11, 173/07, 187/16, 190/09, 192/14, 197/05, 200/14, 202/19, 218/04, 220/15, 221/01, 226/17, 228/08, 230/04, 230/09

Ვ.+ıdın 060/11, 076/15, 189/06, 220/03, 245/07

Ვ.+ıᲓa 006/07, 025/10, 046/04, 055/20, 058/06, 059/21, 070/10, 074/12, 075/11, 076/14, 078/08, 080/13, 081/04, 081/12, 083/03, 083/14, 087/15, 088/02, 095/01, 099/12, 110/02, 115/18, 133/14, 143/07, 148/21, 155/13,

156/21, 157/14, 157/19, 158/06, 158/09, 158/19, 165/19, 165/20, 166/06, 172/06, 175/06, 179/18, 180/13, 181/07, 181/20, 186/19, 189/11, 199/03, 201/14, 201/19, 204/03, 204/11, 205/11, 206/12, 207/03, 207/08, 207/18, 208/07, 211/18, 219/04, 220/06, 224/18, 225/05, 226/10, 226/13, 229/05, 229/18, 229/19, 231/04, 231/21, 233/03, 233/19, 234/10, 238/03, 241/20, 241/21, 244/05
k.+ımgā 057/05

Kāṣān Özel ad.

K. 190/14
K.+da 206/11
K.+dın 211/18
K.+ğa 121/19

Kāṣgar Özel ad.

K. 017/16, 018/18, 019/03, 019/05, 019/20, 114/05, 248/01, 256/12
K.+da 019/14
K.+ğa 019/04, 156/16
K.+nı 194/07

kāṣī (< Far. *kāṣē*) boyalı ve sırlı çini.
k. 138/06

Kāṣīn Özel ad.

Ḳ. 034/19
Ḳ.+de 034/16

kaşka (< ET (MK) *kaşga*) alnında beyaz nişan olan at.
k. 112/11

Kaşlı Ka'an bin Borlar Özel ad.

Ḳ. 041/10

Kāt Özel ad.

K. 089/18
K.+dın 093/11
K.+ğa 090/09
K.+ke 092/03
K.+nı 091/14

kat (< ET (Uyg.) *kat*) yan, huzur.
k.+ıda 145/07
k.+ındın 203/07

kaṭ (< Ar. *kaṭ*) kesme, kesilme; geçme, yol alma.

kaṭ-i menāzil konak yerlerini geçme, yol alma.
k.-i m.+dın 005/04,

kaṭ-ı tarık yol kesicilik.

kaṭ' -ı ṭarīk kıl- yol kesicilik etmek.

k. k.-adur 141/14

k. k.-ıp 106/04

kaṭ' bol- yol alınmak, geçilmek.

k. b.-dı 218/18, 234/13

kaṭ' kıl- kat etmek, yol almak.

k. k.-dım 220/20

k. k.-ıp 152/09, 155/08, 164/01

kat- (< ET (Uyg.) *kat-*) katmak.

k.-ıp 081/13

Ḳatağan Özel ad.

Ḳ.+lar 015/04

Ḳatağan Ribāṭı Özel ad.

Ḳ.+ğa 092/08

ḳaṭarāt (< Ar. *ḳaṭra'* 'ın çoğulu *ḳaṭarāt*) damlalar.

k.+ı 060/13

ḳatıḳ (< ET *ḳat-ıḡ*) katı, sıkı, çetin, acımasız.

k. 005/08, 013/07, 016/18, 016/19, 025/13, 058/09, 073/03, 092/08, 095/16, 102/11, 103/10, 108/08, 111/18, 123/21, 151/14, 180/01, 189/02, 191/13, 202/12, 218/10, 225/03, 259/04, 261/02

kātīb (< Ar. *kātīb*) yazan.

k. 017/01

ḳātīl (< Ar. *ḳātīl*) öldüren.

k. 119/02, 247/13

k.+lerini 006/10

ḳatīl (< Ar. *ḳatīl*) öldürülmüş kimse.

k. 131/18

ḳatīl (< Ar. *ḳatīl*) öldürme, öldürülme.

k. 002/01, 008/16, 023/16, 025/16, 028/16, 030/05, 037/14, 042/04, 045/21, 052/09, 058/11, 058/20, 059/02, 061/05, 069/20, 100/15, 101/09, 102/03, 102/08, 102/11, 107/10, 107/11, 109/06, 113/10, 116/16, 126/09, 133/03, 140/06, 143/10, 143/13, 146/19, 151/03, 151/09, 151/13, 158/01, 169/17, 184/13, 208/08, 213/18, 215/03, 221/14, 237/09, 242/12, 261/03

k.+dın 022/03, 030/13, 112/08, 232/01, 247/07

k.+ğa 024/17, 132/08, 226/02, 230/14, 238/19, 256/21

k.+ıdın 021/07, 148/08

k.+ıga 008/10, 021/06, 232/01, 241/20

k.+i 005/19, 045/21, 199/08, 209/01, 211/13, 223/06

k.+idin 002/14, 052/10, 148/12

ķ.+iġa 120/21
ķ.+indin 051/06
ķ.+iniġ 005/16

ķatl bol- öldürölmek.
ķ. b.-dılar 077/09, 233/01

ķatl ķıl- katletmek, öldürmek.
ķ. ķ.-adur 210/01
ķ. ķ.-dı 002/21, 030/08, 047/09, 181/18, 186/15, 200/15, 201/06, 236/04
ķ. ķ.-dılar 027/05, 035/17, 046/02, 079/16, 081/10, 107/20, 121/01, 157/20, 158/19, 182/03, 183/11
ķ. ķ.-ıp 021/06, 029/11, 030/06, 032/15, 082/12, 105/09, 135/07, 136/12, 145/16, 154/04
ķ. ķ.-ıptur 005/21
ķ. ķ.-sun 037/03, 146/18
ķ. ķ.-sunlar 122/20

ķatl ķıldur- katlettirmek, öldürtmek.
ķ. ķ.-dı 218/03, 221/17, 228/10
ķ. ķ.-up 225/07
ķ. ķ.-uptur 160/19

ķatla (< *ķat+la*) defa, kere.
ķ. 136/14, 236/01

ķatlan- (< ET (MK) *ķatıġlan-*) tahammöl etmek.
ķ.-ıp 240/04

ķatlāş Özel ad.
ķ. 150/17

ķatl-gāh (< Ar. *ķatl* ve Far. *gāh*) öldürme yeri.
ķ.+larıġa 233/10

ķatl-i ‘ām (< Ar. *ķatl* ve Ar. ‘*āmm*) kimseyi saġ bırakmadan öldürme.
ķ. 028/21, 029/17, 034/19, 063/10, 107/11, 169/19, 243/15

ķatl-i ‘ām ķıl- katliam yapmak.
ķ. ķ.-dı 013/16, 028/03, 029/02, 030/06, 030/17, 045/19, 256/20
ķ. ķ.-dılar 022/18, 028/13
ķ. ķ.-ġay 040/08
ķ. ķ.-ıp 034/04, 044/01, 050/12, 199/06, 256/22
ķ. ķ.-sunlar 042/03

ķatrei (< Ar. *ķatra’* ve Far. *ī*) bir damla.
ķ. 057/16

ķav- (< ET (MK) *ķov-*) kovmak, sürmek.
ķ.-ar 251/08

ķ.-a bar-dı 132/11
ķ.-a bar-dılar 053/05, 103/17
ķ.-a bar-ıp 123/18
ķ.-a çığ-ıptur 252/17
ķ.-a çık-dı 251/14
ķ.-a yiber-ıp 108/11
ķ.-dı 158/19, 203/20, 205/16, 257/13
ķ.-dılar 052/17, 208/06
ķ.-madılar 244/20
ķ.-mağı 251/15
ķ.-sun 172/15
ķ.-up 019/15, 058/11, 067/17, 073/07, 077/13, 078/14, 079/08, 089/10, 092/15, 093/19, 094/13, 106/07, 108/21, 109/06, 114/02, 123/21, 131/09, 132/16, 133/14, 136/02, 140/01, 145/16, 145/17, 148/14, 159/21, 162/19, 202/01, 225/17, 234/18, 236/06, 254/18

ķavā'id (< Ar. *ķā'idat* 'ın çoğulu *ķavā'id*) kaideler, kurallar.

ķ. 006/21, 077/05
ķ.+din 062/07
ķ.+i 056/21

ķāvāk (< Far. *ķāvāk*) ağaç kovuğu.

k.+ide 012/08

ķavdur- (< *ķav-dur-*) kovdurmak.

ķ.-dı 083/11
ķ.-dılar 032/03
ķ.-up 153/18

ķavĖun (< *ķav-Ėun*) ılgar eden asker.

ķ. 149/09, 200/20

ķavī (< Ar. *ķavī*) kuvvetli, güçlü; zorlu; sağlam.

ķ. 010/04, 017/01, 041/15, 042/12, 050/07, 113/16, 114/04, 120/02, 147/13, 148/21, 162/10, 204/14, 206/06, 226/20, 260/20, 262/08

ķavīlik (< Ar. *ķavī* ve Tü. +*lik*) sağlamlık.

ķ. 085/17

ķavl (< Ar. *ķavl*) söz.

ķ. 002/10, 105/18, 253/10

ķavla- (< *ķav-la-*) kovmak.

ķ.-sağ 176/17

ķavluhū Te'alā Bu ibare herhangi bir yazıda veya konuda Kur'andan bir delil göstermek için ayetten önce söylenir "Allah'ın söylediĖi gibi."

ķ. 019/18, 027/21, 039/11

ķavm (< Ar. *ķavm*) kavim, topluluk.

ķ. 012/13, 013/05, 014/09, 024/06, 024/08, 024/20, 031/20, 034/11, 042/05,
054/16, 134/15, 239/14, 254/09
ķ.+i 044/08
ķ.+idin 019/14, 050/03
ķ.+ini 052/03, 234/14
ķ.+iniñ 034/16, 186/01

Ķavrātu Özel ad.

Ķ.+da 094/09

ķavs (< Ar. *ķavs*) astrolojide yay burcu (22 Kasım-21 Aralık).

ķ.+da 194/17

ķav<u>- (?) kovmak.

ķ.-dılar 022/11, 148/09

ķavun (< ET (MK) *ķağun*) kavun.

ķ. 096/11

ķ.+nı 096/11, 096/12

Ķavun Suyı Özel ad.

Ķ. 091/01

ķavurçak (< *ķavur+çak*) kukla (Senglah, 279r26: *ķavur* kelimesinin küçültölmüş
şekli, krş. ET (MK) *ķabırçak*, EDPT 586b, 587a)

ķ. 012/16

ķavuş- (< ET *ķabış-*) kavuşmak.

ķ.-tı 017/15

Ķayalık Özel ad.

Ķ.+ķa 021/12

ķayan (< **ķa(n)+yan*) nereye (Tekin, 2003, 126; Erdal, 2004, 210).

ķ. 109/09, 251/15

Ķayāşıra Özel ad.

Ķ.+ğa 159/02

ķayaş (< ET *ķadaş* < *ķā+daş*) hısım, akraba (EDPT 607a).

ķ. 034/06

ķayd (< Ar. *ķayd*) yazıya geçirme, yazma.

ķ. 219/09

ķayda (<< ET *ķany(u)+da*) nerede, nereden.

ķ. 113/10, 210/21, 241/04, 247/16

ķ.+sın 185/08

Ķaydār peygāmbēr Özel ad.

Ḳ. 046/10, 185/17

ḳaydın (<< *ḳany(u)+dın*) nereden.
ḳ. 173/10, 218/07

Ḳaydu Özel ad.
Ḳ. 040/20, 040/21, 196/06
Ḳ.+ğa 041/01

Ḳaydu Ḥān Özel ad.
Ḳ. 015/08, 060/02, 061/09, 061/12

Ḳaydu Ḥān bin Ġāzī oğul bin Ögüdey Ḳa'an Özel ad.
Ḳ. 059/21

Ḳaydu Mīrzā Özel ad.
Ḳ. 206/13, 212/10, 212/12, 212/16
Ḳ.+dın 212/04
Ḳ.+nı 212/08

Ḳaydu Mīrzā bin Pīr Muḥammed Mīrzā Özel ad.
Ḳ.+ğa 203/16

Ḳayduy Pīr Muḥammed Mīrzā Cihāngīr Özel ad.
Ḳ.+ğa 210/04

Ḳaydük Özel ad.
Ḳ. 040/19

ḳayı (< ET *ḳanyu*) hangi.
ḳ. 198/14

ḳayın (< ET (MK) *ḳadıṇ*) kayın ağacı
ḳ. 014/19, 177/15

ḳāyim (< Ar. *ḳā'im*) (başka birinin veya başka bir şeyin) Yerine geçen, (onun) yerini tutan; devam eden; dik açı yapacak şekilde.
ḳ. 020/04, 162/10, 224/02, 257/05
ḳ.+dın 197/19

Ḳāyim Özel ad.
Ḳ. 261/09

ḳāyim-maḳām (< Ar. *ḳā'im* ve Ar. *maḳām*) birinin yerine geçen.
ḳ. 002/01, 002/12, 002/15
ḳ.+dur 195/21

ḳayna- (< ET (MK) *ḳayın-a-*) coşmak, taşmak.
ḳ.-dı 021/17

Ḳayşer (< Ar. *ḳayşar*) kayser, sezar.

Ḳ. 158/10, 159/01, 159/05, 159/14, 170/08, 172/02, 172/04, 172/11, 172/13, 172/14, 172/15, 172/16, 174/03, 174/18, 175/17, 176/01, 176/07, 176/13, 176/18, 177/19, 178/02, 179/04, 179/12, 179/17, 180/09, 180/11, 180/13, 180/14, 181/08, 181/13, 181/19, 181/20, 182/04, 182/07, 183/15, 184/11, 184/17, 196/07

Ḳ.+din 171/09, 172/19, 174/02

Ḳ.+ğa 159/11, 160/08, 172/05, 172/20, 173/21, 186/09

Ḳ.+ni 179/21, 180/01

Ḳ.+niḡ 159/19, 173/05, 176/03, 176/09, 177/14, 178/13, 178/14, 179/08, 181/07, 181/15, 181/18, 184/19, 184/21

Ḳayşeriyye Özel ad.

Ḳ. 171/09, 175/18

Ḳ.+din 159/21, 175/19

Ḳ.+ğa 175/19, 186/14

Ḳayşerzāde Özel ad.

Ḳ. 185/03

ḳaysı (< *ḳayu+sı*) hangi, hangisi.

ḳ. 036/02, 039/13, 039/16, 047/12, 074/10, 075/16, 096/05, 099/07, 119/06, 126/18, 149/07, 163/18, 171/12, 192/21, 218/13, 218/14, 238/12, 248/18, 253/07, 253/17

ḳ.+dın 157/07

ḳ.+ğa 017/20, 087/12

ḳ.+nı 240/02

ḳayt- (< ET (MK) *ḳadıt-*) dönmek (EDPT 597a).

ḳ.-ur-biz 164/09

Ḳaytaḡ Özel ad.

Ḳ. 130/09

ḳayu (< ET *ḳanyu*) hangi.

ḳ. 032/02, 075/12, 195/16, 239/14

ḳ.+nı 159/13, 159/14

ḳaz- (< ET (Uy.) *ḳaz-*) kazmak.

ḳ.-dılar 101/16, 115/06, 147/01, 164/01

ḳ.-ḡaylar 103/11

ḳ.-ıp 136/02, 147/18

ḳ.-ıpturlar 183/03

ḳazā (< Far. < Ar. *ḳadā'*) hüküm; olacağı önceden Allah tarafından takdir edilen şeylerin, gerçekleşmesi.

ḳ. 002/11, 086/18, 153/19, 155/16, 174/15, 196/20, 217/12, 252/05

ḳ.+dın 031/09, 086/14, 117/04

ḳ.+sı 009/08, 255/0

ḳ.+sıdın 131/161

ķ.+sıġa 185/13

ķazak başı boş, avare, evsiz, barksız.

ķ. 224/09, 235/19, 235/21, 241/16, 246/12, 254/17

ķazak Özel ad.

ķ. 093/16, 211/01, 246/08, 250/03, 250/15, 250/18, 258/18, 258/21, 258/22, 259/12

ķ.+ķa 259/08

ķazānķi Özel ad.

ķ. 130/12, 130/15

ķ.+nı 104/07

ķazānķi Bahādur Özel ad.

ķ. 094/20

ķ.+nı 130/12

ķazān Sultān Hān Özel ad.

ķ. 067/01, 067/02, 067/05

ķ.+ġa 063/01

ķazān Sultān Hān bin ...

ķ. 062/20

ķazā-rā (< Far. < Ar. *ķadā'* ve Fa. *-rā*) tesadüfen.

ķ. 058/09

ķazāyā (< Far. < Ar. *ķadīya'* 'ın çoġulu *ķadāyā*) meseleler, hususlar.

ķ. 122/17, 160/16

ķ.+dın 119/19

ķazdur- (< *ķaz-dur-*) kazdırmak; açtırmak; oydurmak.

ķ.-dı 130/20, 140/08, 176/15

ķ.-up 175/21

ķ.-up ér-di 103/14

ķ.-ur ér-di 162/04

ķāzergāh Yazısı Özel ad.

ķ.+da 007/20

ķazġan- (< ET *ķazġan-*) kazanmak.

ķ.-ıp 009/11

ķazġan (< AT **ķāzġan*) kazan.

ķ. 097/02

ķazġan Özel ad.

ķ. 251/09

ķ.+nı 008/10

Ḳazğan Bēg Özel ad.

Ḳ. 008/08, 008/10, 067/01, 067/03, 067/04, 067/06, 067/09, 067/11, 067/13, 067/14

Ḳ.+ge 067/16, 067/17

Ḳ.+ni 067/12, 067/16

Ḳazı Ḳumuḳ Özel ad.

Ḳ.+dın 134/10

Ḳ.+nıḡ 134/17

ḳāziyye (< Far. < Ar. *ḳadīya'*) iş, husus.

ḳ. 135/10, 180/07, 189/12, 228/16

ḳ.+ḡa 166/07

ḳ.+sidedür 196/20

ḳ.+sini 172/15, 173/10

Ḳazvīn Özel ad.

Ḳ. 046/03, 049/03, 217/12, 217/19

Ḳ.+ḡa 030/10, 050/21, 121/06, 204/21, 233/13

Ḳ.+ni 108/19, 222/04

kebāb (< Ar. *kabāb*) kebab.

kebāb ḳıl- kebab yapmak.

k. ḳ.-ıḡ 221/01

Kebek Özel ad.

K. 095/02

Kebekçi Yurtçı Özel ad.

K. 095/11

Kèbek Ḥān bin Celāle'd-dīn Ḥān Özel ad.

K. 043/11

Kebek Ḥān bin Duva Ḥān Özel ad.

K. 061/14

kebekī Çağatay parası (krş. *kèbekī*)

k. 107/14, 115/11, 124/20, 132/10, 134/05, 134/06, 137/01, 190/05, 191/11, 191/12, 213/20

kèbekī Çağatay parası (krş. *kebekī*)

k. 167/15, 222/14

Kebek Mīrzā Özel ad.

K. 238/19

Kebek Tēmür Özel ad.

K. 089/02

K.+ni 089/01

Kèbek Türkmen Özel ad.

K.+ni 181/16

kèbi (< ET (MK) *kèbi* < AT **kēp+i*) gibi.

k. 002/07, 007/21, 026/07, 026/12, 029/04, 032/05, 060/14, 148/21, 178/01, 178/17, 185/02, 191/08, 201/09, 253/14, 254/20

kebîr (< Ar. *kabîr*) büyük, çocukluktan çıkıp bülûğa ermiş kimse.

k. 027/19, 256/21

k.+ni 007/10, 029/17

k.+ni 196/12

kebüter (< Far. *kabūtar*) güvercin.

k. 123/08, 123/09

k.+ğa 123/08

kêç (< ET (MK) *kêç* < AT **kēç*) geç.

k. 100/20, 242/08

kêç- (< ET *keç-*) geçmek.

k.-edür êr-diler 123/14

k.-eli 085/18

k.-e başla-dılar 123/11

k.-ip 042/11, 051/10, 074/10, 076/18, 079/02, 089/05, 089/07, 098/12, 099/13, 101/20, 108/08, 109/19, 119/13, 120/03, 130/13, 133/18, 134/09, 151/02, 171/20, 192/08, 219/16

k.-mek 116/01

k.-sem êr-di 123/17

k.-se 084/21

k.-tiler 115/05, 116/04, 123/12

kêçe (< ET *kêçe* < AT **kēçe*) gece.

k. 008/12, 012/09, 014/20, 020/04, 021/09, 022/17, 023/03, 024/13, 025/11, 031/14, 042/10, 042/11, 046/01, 050/14, 055/09, 056/05, 061/06, 065/21, 067/14, 072/15, 072/17, 074/05, 077/03, 077/18, 078/16, 080/12, 085/02, 092/13, 103/12, 103/15, 108/08, 113/16, 113/20, 114/01, 116/20, 119/01, 126/03, 130/21, 140/03, 141/09, 142/21, 144/12, 148/16, 149/07, 152/09, 154/01, 157/03, 164/03, 165/19, 169/11, 174/14, 176/15, 181/02, 183/09, 187/18, 187/21, 191/18, 194/02, 200/12, 204/11, 206/05, 206/20, 217/05, 223/02, 229/17, 231/02, 234/10, 234/18, 243/10, 244/05, 249/04

k.+de 015/01, 022/07, 077/01, 080/13

k.+dın 163/02

k.+ge 090/11

k.+ler 115/14

k.+ni 026/10, 131/02

k.+si 140/05, 166/05

kêçit (< ET (MK) *keçik, keçiş*) geçit.

k. 115/21
k.+ke 019/21

kêçür- (< *kêç-ür-*) geçirmek.
k.-di 123/10
k.-üp 074/09

ked-ḥudāy (< Far. *kad-ḥudā*) kethuda, kahya.
k. 235/03
k.+nı 099/03

ked-ḥudāy kıl- kethuda yapmak.
k. k.-dılar 194/01

ked-ḥudā kıl- kethuda yapmak.
k. k.-dı 110/07

kêdin (< ET (Uyg.) *keḍin* < AT **kē+ḍin*) art, arka.
k. 086/17, 257/13

kefen (< Ar. *kāfan*) kefen.
k. 128/21, 187/04

kefen kıl- kefenlemek.
k. k.-dı 118/03

kefere (< Ar. *kāfir*'in çoğulu *kāfara'*) kâfirler.
k.+sini 105/09

keff (< Ar. *kaff*) el içi, avuç.

keff-i dest el ayası.
k.-i d. 029/01

kefş-düz (< Far. *kafş-doz*) ayakkabı diken (kimse).
k. 208/19

Kehdestān Özel ad.
K. 229/21

Kehdistān Kōruḡı Özel ad.
K.+ḡaça 007/18

kêl- (< ET *kel-*) gelmek.
k.! 006/08, 085/18, 141/18, 211/01
k.-di 006/21, 039/04, 045/09, 046/15, 059/10, 059/16, 069/06, 071/16,
071/21, 074/19, 076/10, 078/18, 081/10, 082/04, 082/05, 083/08, 084/15,
089/02, 089/20, 094/18, 096/10, 097/11, 098/14, 098/18, 101/02, 102/06,
103/03, 106/01, 106/12, 109/04, 110/06, 111/02, 116/02, 116/06, 117/12,
118/03, 123/01, 123/13, 125/05, 125/09, 126/20, 127/17, 127/21, 141/04,

143/19, 151/03, 151/06, 152/08, 152/14, 154/06, 157/16, 158/17, 159/06,
161/14, 170/15, 172/19, 174/02, 175/20, 179/02, 184/18, 187/05, 193/21,
198/01, 198/19, 199/03, 201/03, 205/17, 209/15, 210/14, 212/02, 212/04,
215/07, 217/13, 220/01, 221/03, 223/04, 224/07, 225/14, 226/03, 226/04,
226/09, 228/18, 229/13, 231/08, 231/19, 234/10, 245/17, 250/12, 250/21,
251/02, 252/14, 255/09, 258/03
k.-diler 020/21, 024/18, 034/15, 047/17, 049/02, 081/21, 084/14, 092/19,
094/03, 106/01, 125/05, 137/14, 142/17, 162/15, 168/13, 180/13, 189/08,
189/09, 204/01, 211/09, 248/21, 252/10
k.-dim 141/14
k.-diñiz 134/14
k.-dük 096/08, 164/08, 211/07, 221/05
k.-edür 078/19, 094/14, 095/02, 130/18, 134/11, 226/08, 227/13, 227/15,
251/12, 252/14
k.-edürler 073/11, 085/05, 248/03
k.-edür èr-diler 183/14
k.-e al-mas-men 128/07
k.-geni 069/16, 105/15, 143/15, 155/10, 174/04, 189/21, 212/08, 228/03
k.-genidin 069/12, 255/07
k.-genin 203/15
k.-genleri 034/14, 203/19
k.-gey 010/11, 033/09, 128/13, 144/20, 175/06, 176/07, 209/15
k.-geyler 045/03
k.-günçe 058/12
k.-güsidür 058/21
k.-ip 001/14, 003/03, 005/08, 006/14, 006/19, 009/02, 012/09, 016/20,
025/03, 026/16, 027/16, 030/09, 030/17, 031/01, 031/19, 032/09, 033/15,
034/17, 037/03, 038/15, 040/08, 041/13, 042/08, 043/20, 045/09, 046/07,
046/14, 047/09, 051/20, 052/12, 052/18, 055/01, 057/05, 058/04, 059/15,
067/05, 069/06, 070/02, 071/16, 072/18, 072/19, 073/07, 075/01, 075/21,
076/09, 076/12, 076/15, 077/04, 077/15, 077/18, 078/13, 079/08, 079/16,
083/05, 084/05, 084/15, 090/11, 091/17, 093/01, 093/17, 094/08, 094/17,
094/19, 095/01, 095/02, 097/04, 097/15, 098/19, 099/09, 100/01, 102/09,
102/15, 103/01, 103/10, 105/12, 106/11, 106/13, 107/07, 107/16, 108/06,
108/07, 108/17, 109/14, 110/13, 111/09, 111/15, 111/18, 112/02, 112/09,
112/10, 113/05, 114/19, 115/01, 116/05, 119/07, 120/08, 121/04, 121/21,
122/05, 122/17, 123/05, 124/04, 124/18, 125/03, 125/17, 127/09, 127/12,
127/20, 128/17, 129/03, 129/15, 129/17, 129/19, 131/02, 131/06, 131/14,
134/17, 134/21, 136/21, 137/02, 137/04, 137/06, 137/17, 138/16, 140/04,
141/04, 141/05, 141/07, 141/13, 141/17, 142/11, 143/07, 143/12, 144/07,
145/04, 146/01, 149/14, 150/15, 150/18, 151/17, 153/06, 153/07, 154/01,
155/02, 156/12, 156/18, 157/12, 158/11, 158/15, 158/16, 160/09, 161/06,
163/19, 166/01, 166/06, 166/18, 168/07, 168/11, 168/13, 168/15, 170/02,
170/04, 170/07, 170/08, 170/10, 170/13, 170/14, 170/19, 171/21, 172/02,
172/03, 172/05, 174/18, 175/11, 175/17, 176/02, 176/05, 177/20, 178/20,
181/21, 182/21, 183/20, 183/21, 185/03, 186/11, 187/08, 187/16, 187/19,
187/20, 189/06, 189/07, 190/15, 190/16, 190/19, 191/09, 193/13, 193/17,
193/19, 197/13, 198/10, 198/20, 198/21, 199/02, 199/07, 199/15, 199/16,
202/08, 202/11, 203/01, 203/15, 203/17, 203/21, 204/11, 204/17, 206/04,
206/20, 207/02, 207/11, 207/15, 207/19, 208/01, 208/04, 208/11, 208/18,

208/19, 209/15, 210/02, 210/08, 212/07, 212/12, 212/13, 213/07, 213/09, 214/01, 214/03, 214/06, 214/14, 215/09, 215/10, 215/13, 215/14, 215/16, 216/07, 217/06, 217/13, 219/04, 220/01, 220/03, 220/05, 220/20, 222/02, 222/06, 222/12, 223/06, 224/07, 224/14, 227/12, 228/08, 228/13, 228/17, 229/07, 229/18, 230/21, 231/02, 231/09, 231/14, 232/14, 233/14, 233/15, 234/12, 234/15, 234/16, 235/18, 236/21, 238/17, 240/20, 241/01, 243/04, 243/05, 243/10, 243/17, 245/07, 247/13, 248/09, 248/11, 250/16, 251/02, 251/10, 251/12, 251/13, 251/17, 252/07, 252/10, 253/13, 255/20, 257/02, 258/21, 259/02, 260/03
k.-iptür 069/06, 095/03, 104/15, 130/13, 133/11, 169/09, 173/15, 212/01, 223/04, 251/17
k.-iptürler 021/05, 071/15, 072/01, 072/12, 201/11
k.-ip-biz 224/12
k.-ip-siz 190/02
k.-ip èr-di 033/04, 060/11, 074/20, 078/20, 098/05, 128/16, 142/15, 146/17, 159/11, 207/21
k.-ip èr-diler 054/07, 073/01, 079/20, 081/06, 084/07, 112/21, 186/20, 190/01
k.-ip tur-urlar 095/10
k.-me 098/15
k.-medi 039/06, 087/17, 089/09, 127/21, 207/09, 229/04
k.-mediler 076/08, 254/01, 259/18
k.-megüsidür 218/06
k.-mek 162/05
k.-mes 054/09, 124/12, 195/14, 245/16
k.-mese 098/15
k.-meseler 039/18, 111/16
k.-mes-men 218/07
k.-mey 067/20, 097/17, 124/12, 187/03
k.-meydür èr-di 039/03
k.-se 022/08, 030/02, 065/12, 118/20, 145/02, 198/07, 233/09, 241/04
k.-seler 039/18
k.-señ 141/16, 182/07
k.-sün 096/08, 098/21, 128/08, 128/18, 142/16, 199/16, 222/21
k.-sünler 168/06, 186/14
k.-ür 055/19, 091/06, 198/01, 223/11, 235/03
k.-ürde 125/04
k.-ürğa 098/21
k.-üridin 081/05
k.-ür-men 035/01, 087/18
k.-ür-mèn 246/03

kelām (< Ar. *kalām*) Allah'dan ve Allah'ın birliğinden bahseden ilim.

k. 064/05, 064/06

kelāmu'llāh (< Ar. *kalāmu'llāh*) (Allah'ın sözü) Kur'an.

k. 064/03, 186/21

kelānter (< Far. *kalāntar*) bir şehrin önde gelen kişisi.

k. 255/04

k.+ini 061/20

k.+leri 212/11
k.+leriğa 087/03
k.+niñ 133/19

Kelāt Özel ad.

K. 099/14
K.+dın 099/15
K.+ğa 098/16, 098/17, 099/09, 099/10, 100/06
K.+nı 099/10

Ḳelāt Özel ad.

Ḳ.+ğa 102/14

Kelātī Özel ad.

k.+ler 142/12

Kelāt Ḳal'ası Özel ad.

K.+ da 045/19
K.+ğa 202/02

Keldi Bēg Ḥān Özel ad.

K. 043/06

Keler Özel ad.

K. 042/04

kelimāt (< Ar. *kalima'*'ın çoğulu *kalimāt*) sözler.

k. 004/04, 005/08, 128/11, 130/04, 130/05, 204/19, 252/11
k.+ını 159/15
k.+nı 006/01

kelime (< Ar. *kalima'*) kelime.

k. 125/15, 159/09, 162/08

kelime-yi şehādet Müslümanlığın şartlarından biri olan: "eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû" cümlesi.

k.-yi ş.+de 262/02

kelime-yi tevḥīd "lâ-ilâhe illallah; Muhammedün resûlullah" sözü.

k.-yi t. 140/04
k.-yi t.+қа 195/21
k.-yi t.+ni 195/21

kelisyā (< Far. *kalīsā* - Ar. *kanīsa'* < Yun. *ekklēsia*) kilise.

k. 133/15

kēliš (< *kel-iş*) gelme, geliş.

barış kēliš kıl- gidip gelmek.

b. k. қ.-ıp 253/02

kelle (< Far. *kalla*) baş.
k.+si 134/06

kêltür- (< *kel-tür-*) getirmek.

k. 098/15

k.-di 001/09, 006/20, 045/20, 095/01, 095/09, 100/01, 112/11, 113/07, 115/18, 116/05, 122/15, 141/07, 143/01, 149/03, 159/16, 165/11, 188/12, 193/19, 195/12, 195/16, 207/06, 208/20, 213/21, 215/16, 222/12, 229/20, 231/17, 233/03, 237/16, 258/03, 258/04, 258/05

k.-diler 020/14, 058/04, 075/21, 077/04, 085/05, 085/10, 092/10, 096/11, 098/08, 105/21, 112/07, 115/20, 116/04, 116/07, 124/14, 134/13, 138/17, 148/15, 149/20, 150/21, 153/01, 155/19, 164/02, 179/21, 180/01, 181/07, 189/18, 200/07, 201/12, 202/19, 203/12, 204/03, 207/08, 208/20, 211/01, 211/10, 212/11, 218/06, 219/18, 224/18, 225/06, 226/13, 231/04, 233/05, 234/18, 251/11

k.-düm 055/20

k.-edürler 138/13, 206/10

k.-ey 018/14, 192/12

k.-e al-may 067/03

k.-gen 141/10

k.-gey 071/18, 091/19, 116/08, 120/14

k.-geyler 073/10, 218/12

k.-gil 088/04

k.-ğusıdur 172/17

k.-medi 083/06

k.-mey 068/19, 093/02, 118/09, 152/11, 236/03

k.-meydürler 010/11

k.-seler 147/19

k.-sün 169/17

k.-sünler 024/02, 042/03, 112/06

k.-üş 082/19

k.-üp 024/02, 024/03, 025/10, 031/21, 041/07, 047/18, 049/18, 065/02, 074/13, 079/17, 082/09, 082/20, 092/04, 094/14, 098/15, 100/07, 101/16, 103/02, 103/12, 112/21, 114/20, 125/10, 129/01, 131/11, 133/09, 133/14, 140/05, 141/19, 146/11, 156/06, 158/06, 158/21, 163/08, 170/14, 181/19, 182/16, 186/19, 187/07, 189/03, 189/11, 190/16, 191/02, 192/17, 195/04, 197/14, 201/19, 213/21, 215/03, 219/15, 224/08, 230/14, 231/07, 231/10, 246/21, 252/20, 255/03, 256/04, 258/09

k.-üptür 013/14, 016/21, 038/12, 064/18, 077/16, 179/20, 195/03

k.-üptürler 033/11, 212/09

k.-üp-biz 020/17

k.-üp-tur-ur 194/10

k.-üp ér-di 045/02, 170/20

k.-üp ér-diler 008/06

k.-ürler 114/14

k.-ür ér-diler 016/02

Kelüren Özel ad.

K. 036/04

kem (< Far. *kam*) az.
k. 008/04, 100/15

kemā-bīṣ (< Far. *kam-ā-bēṣ*) aşağı yukarı.
k. 058/17

Kemāh Kāl'ası Özel ad.
K. 174/08, 175/03
K.+ğa 051/10
K.+nı 174/01, 174/03, 175/02

kemāl (< Ar. *kamāl*) olgunluk, yetkinlik, tamlık.
k. 009/19, 076/17, 089/21, 096/10, 160/17, 168/18, 198/01, 215/19,
217/09, 221/12, 235/07, 247/02, 251/06, 258/20, 262/13
k.+ğa 066/20, 250/17
k.+idindür 078/05

Kemāl Özel ad.
K. 140/02
K.+nı 141/18

Kemāle'd-dīn Özel ad.
K. 145/07

kemān (< Far. *kamān*) yay (ok atan).

kemān-i ra'd büyük taşları atmak için kullanılan mancınık.
k.-i r. 216/04, 216/07

kême (< ET (Uyg.) *kēmi* < AT **kēmi*) gemi.
k. 079/01, 120/16, 123/12, 123/17, 123/19, 137/03, 151/03, 183/13
k.+deki 010/19
k.+ge 022/06, 072/08, 143/03, 171/16, 183/12
k.+ler 143/04
k.+lerdin 022/09
k.+lerini 120/17
k.+lerni 022/09, 072/10, 076/18, 123/19, 143/05, 151/05
k.+sini 178/19

kemend (< Far. *kamand*) kement.
k. 150/21

kemer (< Far. *kamar*) kemer, kuşak; kapı, pencere köprü gibi şeylerin aşağı bakan kavisli kubbesi; dağ.
k. 088/19, 091/21, 121/11, 132/10, 145/06, 158/12, 172/18, 185/01,
185/21, 187/06, 189/05, 233/15, 259/13
k.+dın 140/03
k.+ğa 135/01, 139/20
k.+in 054/11, 058/13

k.+ler 141/07, 144/01
k.+lerde 126/12
k.+lerğa 128/02, 174/14
k.+ni 170/20

kemer-bend (< Far. *kamar-band*) kuşak.

k. 086/18

kemhā (< Far. *kamhā*) tek renkteki Şam işi ipek kumaş.

k. 208/14

kemīn (< Ar. *kamīn*) pusu.

k. 026/08

k.+de 042/11, 101/12, 103/12, 116/01, 148/06, 176/01, 205/19, 223/11

k.+dın 093/20, 103/14, 152/21, 223/11, 223/13, 234/13, 250/14, 252/17

kemīn-gāh (< Far. *kamīn-gāh*) pusu kurulan yer.

k.+dın 201/09

k.+ğa 101/13

k.+ıdın 131/01

kem-yāb (< Far. *kam-yāb*) az bulunan.

k. 179/15

Ken‘ān Özel ad.

K. 161/14, 164/06

Kender Horasan'da bir şehrin adı.

K.+dın 152/07

kēneş (ET (Uyg.) *keñeş* < AT **kēñ*+*e-ş*) danışma.

k. 017/11, 229/11, 233/10, 258/15

k.+i 242/11

kēneş kıl- danışmak.

k. k.-dılar 053/18

k. k.-ıp 171/11

kēneş- (ET (MK) *kēneş-* < AT **kēñ*+*e-ş-*) danışmak.

k.-ıp 052/04, 080/18, 083/20, 113/12, 176/06, 234/08

k.-mey 054/02

k.-ti 165/18

kēneşsiz (< *kēneş*+*siz*) danışsız.

k. 045/16

kenīzek (< Far. *kanīzak*) küçük cariyeye.

k. 106/21

k.+ler 156/07

k.+lerni 181/19

kent (< ET *kend* < Soğd. *kndh*) köy, şehir. (krş. *kənt*)
k. 173/03
k.+de 152/18

kənt (< ET *kend* < Soğd. *kndh*) köy, şehir. (krş. *kent*)
k.+de 018/07

Kepekçi Yurtçı Özel ad.
K. 137/12

kepenek-püş (< *kepenek* ve Far. *poş* (örtü, örten)) kepenek giyen.
k. 204/09

kerāmāt (< Ar. *karāma'* 'in çoğulu *karāmāt*) mucizeler.
k. 200/06
k.+ı 058/08
k.+ka 058/10

kerāmet (< Far. < Ar. *karāma'*) kerem, bağış, cömertlik.
k. 057/07, 262/14

kerāmet kıl- bağışlamak.
k. k.-dı 011/15, 137/07
k. k.-ıp 095/19, 129/09
k. k.-ıptur 126/16

Kerbelā Özel ad.
K.+da 123/20

kerek (< ET *kergek*) gerek.
k. 022/12, 032/07, 050/18, 053/18, 054/15, 072/05, 072/07, 083/03, 083/05,
084/20, 128/18, 141/16, 182/05, 182/07, 211/07, 242/09, 261/16

kerek- (< ET *kerge-k-*) gerekmek.
k.-mes 250/17

kerem (< Ar. *karam*) lütuf, cömertlik.
k. 047/20, 169/17

maḥz-ı kerem tam kerem.
m.-ı k.+idin 049/16

Kereyit Özel ad.
K. 050/03

kerīm (< Ar. *karīm*) cömert, ulu.
k. 039/09

Kerīm Bêrdi Hân bin Celāle'd-dīn Özel ad.

K. 043/11

kerīme (< Ar. *karīma*) âyet.
k. 125/15, 185/13, 252/11
k.+ni 010/09

kerküz (< Far. *karkuz*) yol işaretleri.
k. 038/21

Kermīne Özel ad.
K. 243/08, 244/10
K.+de 093/12

kerpiç (< ET (MK) *kerpiç*) kerpiç, pişmemiş tuğla.
k.+tin 189/19

kerr (< Ar. *karr*) saldırıyı yenileme.

kerr ü ferr savaşta geriledikten veya geriler gibi göründükten sonra tekrar saldırma veya saldırıyı yenileme.
k. ü f. 118/01, 122/14
k. ü f.+i 025/05

kerrāt (< Ar. *karra'* 'ın çoğul eki *-āt* almış hâli *karrāt*) kereler.

kerrāt u merrāt durmadan, defalarca.
k. u. m. 068/05

kerrema'llāhu vechehu Hz. Ali için söylenen "Allah yüzünü şerefli kılsın."
anlamında bir ifade.
k.+ğaça 169/21

Kersegān Mevzi' Özel ad.
K.+de 245/02

Kertīn Qal'ası Özel ad.
K.+n 189/11

kes (< Far. *kas*) kimse, kişi.
k. 038/01
k.+ke 065/19

ke's (< Ar. *kā's*) kadeh.
k.+din 253/10

kēs- (< ET *kes-*) kesmek.
k.-edür ér-diler 153/13
k.-ip 006/21, 019/16, 042/03, 042/14, 103/08, 105/02, 112/07, 120/10,
120/11, 120/14, 122/14, 133/12, 137/21, 152/09, 157/03, 189/12, 191/13,
196/15, 203/18, 207/06, 207/14, 233/01, 236/18

k.-ti 093/08
k.-tiler 188/09, 213/03

kesb (< Ar. *kasb*) edinme.

kesb-i feżāyil erdem sahibi olma.
k.-i f. 049/10

kəsdür- (< ET (Uyg., MK) *kes-tür-*) kestirmek (krş. *kəstür-*)
k.-di 136/09

kesek (< ET (MK) *kes-ek*) kesek, kalıp hâlinde yapışmış toprak parçası.
k.+ni 200/07

kesel (< Ar. *kasal*) hastalık.
k.+din 185/12

kəsil- (< *kəs-il-*) kesilmek.
k.-di 178/10

keşir (< Ar. *kaşir*) çok, bol.
k. 113/09, 135/09, 150/06, 169/16, 204/15, 227/17, 243/16, 247/13
k.+din 027/19
K.+ğa 180/21
k.+ini 105/21
k.+ni 179/14, 181/18

kesr (< Ar. *kaşr*) fazla.
k.+i 028/14, 028/19, 052/10

kesret (< Far. < Ar. *kaşra'*) çokluk, bolluk.
k. 027/12, 144/09, 144/15, 149/03, 164/20, 209/07
k.+de 133/21
k.+idin 057/18, 139/14, 195/18
k.+iğa 042/05

kəstür- (< ET (Uyg., MK) *kes-tür-*) kestirmek (krş. *kəsdür-*)
k.-diler 026/14
k.-üp 041/06

Keşmîr Özel ad.
K. 142/15, 142/16

kəter- (< ET (MK) *kət-er-* < AT **kēt-er-*) gidermek.
k.-ür 239/12

Ketver Özel ad.
K. 139/01, 139/09

kevākib (< Ar. *kavkab*'in çoğulu *kavākib*) yıldızlar.

k. 016/14, 166/04

kevkeb (< Ar. *kavkab*) yıldız.

k. 007/15

kevele- oymak (KTS, 234b) (bk. Açıklamalar)

k.-p 207/09

kèy- (< ET (Uyg.) *ked-*) giymek.

k.-di 233/01

k.-ip 001/01, 055/10, 096/06, 164/17, 185/11, 186/20

k.-iptür 233/04

k.-ip èr-diler 094/03, 177/15

k.-mek 020/10

keyd (< Ar. *kayd*) hile.

k. 015/21

k.+ige 055/15

kèydür- (< *key-dür-*) giydirmek.

k.-di 109/02

k.-üp 054/08, 088/09, 128/14, 140/04, 180/13, 185/01

keyfiyyet (< Far. < Ar. *kayfiya'*) mesele, vaziyet.

k. 060/04, 100/10, 136/01, 137/18, 245/08

k.+i 235/09

k.+ni 163/20

Keyhusrev Özel ad.

K. 079/20, 080/05, 080/09, 080/12, 082/21, 083/01, 083/09, 083/10, 085/07, 162/11

K.+ğa 069/01

K.+ni 091/13

K.+niñ 091/11

Keyhusrev Hân Özel ad.

K. 085/20

Keyhusrevî (< Far. *Kayhusravî*) Keyhurev'e ait, onun niteliğinde olan.

K. 010/04

Keyhusrev-i Huttalānī Özel ad.

K. 070/03, 072/12, 080/02, 085/05, 086/02, 090/19

kèyik (< ET *keyik*) geyik.

k. 115/12

kèyin (< ET (Uyg.) *kèdin* < AT **kē+ḏin*) art, geri.

k. 056/08, 140/11, 152/20, 167/09, 239/13

k.+de 118/08

k.+din 031/21, 034/12, 039/11, 039/17, 045/03, 053/01, 081/09, 102/07,
119/02, 122/11, 129/06, 130/18, 148/07, 254/18
k.+ide 026/07, 177/13, 177/16
k.+idin 028/08, 072/18, 092/14, 143/13, 149/05, 164/16, 166/09, 250/16,
257/14
k.+ige 192/05
k.+iğa 191/08
k.+leridin 052/17

kèyinçe (< *kèdin+çe*) arkasından.

k. 032/06, 077/14, 083/10, 113/18, 114/13, 123/19, 127/15, 251/20

kèyiniçe (< *kèdin+i+çe*) arkasından.

k. 025/04, 085/07, 093/07, 100/21, 121/17, 164/19, 171/17, 179/18, 188/01,
190/14, 191/14, 193/08, 199/14, 202/15, 203/17, 210/12, 221/21, 234/13,
237/08, 251/14

Keykāvus Özel ad.

K. 112/05

Keykubād-i Kuttalānī Özel ad.

K.+ni 068/21

kèyür-(< *kèy-ür-*) giydirmek.

k.-di 184/21

k.-üp 180/10

keyvān (< Far. *kayvān*) Zühal gezegeni, Satürn.

k. 126/21

k.+dın 153/14, 198/16

kıble (< Ar. *kibla*^t) kible.

k. 038/02, 251/10

k.+de 105/10

kıdve (< Ar. *kidva*^t) kendisine uyulup arkasından gidilecek örnek kimse.

k. 117/16, 217/10

kıl- (< ET *kıl-*) kılmak, yapmak, etmek.

k.! 005/19, 009/16, 010/06, 063/16, 085/19, 140/18, 173/08, 176/17, 202/18,
219/16, 221/14, 262/10, 262/13, 262/14

k.-a 243/01, 244/09

k.-a-siz 259/22

k.-adur 019/01, 020/13, 024/13, 078/19, 080/18, 083/20, 141/14, 172/13,
209/21, 210/01, 214/04, 231/19, 260/14

k.-adur-men 097/02

k.-adurlar 055/07, 077/20, 077/21, 126/20, 231/12

k.-adurlar èr-diler 029/02

k.-adur èr-di 061/17, 122/07

k.-adur èr-diler 024/04, 107/08, 153/14, 241/17

ı.-alı 055/16, 140/17, 166/02, 176/06, 199/16, 204/18
 ı.-alı 058/21, 074/04, 096/03, 220/21
 ı.-alı 079/12
 ı.-ay 085/06, 129/06, 141/15, 163/12, 190/03, 260/22, 260/23
 ı.-ayın 205/07
 ı.-a al-ğay 066/10, 066/16
 ı.-a al-ğaylar 164/10, 223/09
 ı.-a al-ğaylar yok ır-di 165/16
 ı.-a al-ma 180/09
 ı.-a al-madı 034/03, 150/19, 245/19
 ı.-a al-madılar 163/19
 ı.-a al-mas 040/16, 249/03, 251/12
 ı.-a al-may 110/20, 217/14, 236/13
 ı.-a başla-dı 201/01
 ı.-a başla-dılar 150/06, 243/12
 ı.-a bil-medi 252/05
 ı.-dı 001/11, 001/15, 001/16, 002/02, 002/14, 002/20, 002/21, 003/12, 003/18, 004/02, 004/03, 004/11, 004/13, 004/14, 005/17, 006/01, 006/02, 006/11, 006/17, 007/04, 007/07, 007/10, 007/16, 008/13, 009/01, 009/04, 009/08, 009/10, 009/13, 010/03, 010/14, 010/15, 011/02, 011/15, 011/19, 012/07, 012/08, 013/07, 013/10, 013/12, 013/16, 014/04, 015/14, 015/18, 016/03, 016/11, 016/12, 016/13, 017/05, 017/18, 017/19, 018/04, 018/10, 018/12, 018/17, 019/01, 019/07, 019/08, 020/03, 020/13, 020/18, 020/19, 021/06, 021/08, 021/09, 021/10, 021/11, 021/19, 021/20, 022/05, 022/06, 022/08, 022/15, 023/01, 023/09, 023/20, 024/08, 024/15, 024/19, 025/11, 025/17, 026/10, 027/04, 027/09, 028/01, 028/03, 028/05, 029/02, 029/07, 030/04, 030/06, 030/08, 030/09, 030/17, 031/05, 031/06, 031/11, 031/15, 031/16, 031/18, 031/19, 032/17, 033/04, 033/08, 033/19, 033/21, 034/21, 035/01, 035/03, 035/07, 035/09, 035/12, 036/01, 037/06, 037/07, 038/11, 038/17, 039/01, 039/02, 040/07, 040/08, 040/12, 040/21, 041/05, 041/07, 042/12, 042/19, 043/17, 044/01, 044/06, 044/07, 044/10, 044/17, 045/01, 045/10, 045/14, 045/18, 045/19, 045/21, 046/01, 046/18, 046/20, 046/21, 047/04, 047/07, 047/09, 047/17, 048/02, 048/06, 048/07, 048/15, 048/17, 048/19, 048/20, 049/08, 049/15, 049/17, 050/02, 050/03, 050/11, 051/07, 051/09, 051/12, 051/13, 051/17, 052/19, 053/01, 054/02, 054/17, 055/12, 055/17, 055/20, 056/08, 056/12, 056/16, 057/05, 057/07, 057/16, 058/14, 059/03, 059/05, 059/12, 059/17, 060/08, 060/09, 060/13, 060/16, 061/09, 061/11, 061/13, 061/16, 061/20, 062/02, 062/07, 062/11, 062/12, 062/19, 063/08, 063/09, 064/20, 064/21, 067/11, 067/19, 068/08, 068/12, 069/10, 069/11, 069/14, 069/19, 070/02, 070/07, 070/08, 070/11, 073/16, 074/21, 075/01, 075/02, 075/03, 075/04, 075/17, 076/11, 076/16, 077/05, 078/06, 078/07, 078/13, 078/17, 079/11, 080/02, 080/03, 080/16, 080/17, 081/06, 081/07, 081/12, 082/03, 083/13, 085/01, 085/14, 087/04, 087/05, 087/06, 087/11, 087/15, 088/05, 088/07, 088/08, 088/09, 088/10, 089/06, 089/14, 089/18, 090/02, 090/07, 090/16, 091/16, 091/20, 092/18, 092/21, 093/02, 093/09, 093/13, 093/17, 093/21, 097/03, 097/06, 097/10, 097/16, 097/19, 098/03, 098/07, 098/10, 098/16, 099/09, 099/15, 099/18, 100/04, 100/06, 100/07, 103/11, 103/17, 104/01, 104/02, 104/03, 104/20, 105/12, 105/18, 106/11, 106/15, 106/16, 106/19, 106/20, 107/12, 107/18, 108/01, 108/14, 108/17, 109/01, 109/03, 109/07, 110/07, 110/11, 110/17, 110/20, 110/21,

111/04, 111/08, 112/08, 112/15, 112/20, 113/01, 114/01, 114/07, 115/08,
 116/14, 116/18, 116/19, 116/20, 117/07, 117/08, 117/20, 118/01, 118/02,
 118/03, 119/14, 119/19, 119/21, 120/06, 121/11, 121/19, 121/21, 123/18,
 125/07, 125/13, 125/17, 126/07, 126/18, 127/02, 127/05, 127/06, 127/08,
 127/09, 127/13, 127/20, 128/09, 128/13, 129/01, 129/03, 129/04, 129/17,
 130/01, 130/06, 130/20, 131/03, 131/06, 132/09, 132/10, 133/17, 134/17,
 134/18, 134/19, 135/02, 135/06, 135/15, 135/20, 136/04, 136/05, 136/08,
 136/11, 136/14, 136/16, 136/18, 137/03, 137/07, 137/08, 137/13, 138/04,
 138/05, 138/07, 141/03, 141/14, 141/20, 142/07, 143/15, 143/21, 144/01,
 145/14, 146/07, 146/11, 146/16, 147/05, 147/06, 148/02, 150/14, 152/08,
 152/16, 153/02, 153/03, 153/04, 153/06, 153/08, 153/09, 153/16, 155/06,
 155/14, 155/16, 155/21, 156/05, 156/07, 156/08, 156/14, 156/18, 157/08,
 157/15, 158/11, 158/14, 158/15, 159/05, 159/11, 159/15, 159/16, 160/14,
 161/08, 162/11, 162/12, 164/06, 164/07, 164/15, 165/01, 165/11, 166/06,
 166/11, 166/21, 167/18, 169/01, 169/09, 170/13, 170/20, 172/05, 173/02,
 173/09, 173/14, 173/15, 173/17, 173/19, 173/20, 174/12, 175/05, 175/07,
 175/08, 176/03, 176/04, 176/16, 178/05, 179/04, 179/13, 179/17, 179/20,
 179/21, 180/02, 180/11, 180/16, 181/02, 181/15, 181/18, 181/19, 182/02,
 182/04, 182/08, 182/09, 182/16, 182/20, 183/17, 184/11, 185/06, 185/21,
 186/05, 186/09, 186/15, 187/07, 187/08, 187/14, 187/16, 187/19, 187/20,
 188/01, 188/03, 188/12, 188/14, 189/05, 189/06, 189/07, 189/11, 191/01,
 191/06, 191/10, 191/12, 191/14, 192/20, 193/06, 193/07, 193/08, 193/14,
 193/16, 194/04, 194/08, 194/18, 194/19, 195/02, 195/03, 195/13, 195/18,
 195/21, 196/17, 197/14, 197/21, 198/11, 198/15, 198/18, 198/20, 199/02,
 199/12, 199/15, 200/02, 200/09, 200/15, 200/16, 200/21, 201/06, 201/09,
 201/14, 202/06, 202/13, 202/14, 204/07, 204/16, 205/12, 205/21, 206/14,
 206/17, 206/21, 207/19, 208/04, 208/05, 208/17, 209/02, 209/13, 209/17,
 209/19, 211/11, 212/05, 212/16, 213/19, 215/08, 216/03, 217/04, 217/08,
 217/09, 218/01, 218/20, 218/21, 219/01, 219/02, 219/03, 219/17, 219/21,
 220/06, 220/08, 221/04, 221/08, 221/15, 222/02, 222/15, 223/02, 224/09,
 224/16, 224/20, 225/02, 225/04, 225/11, 225/18, 225/20, 226/08, 226/11,
 226/16, 226/20, 227/01, 227/16, 228/07, 228/13, 228/14, 229/02, 229/12,
 229/15, 229/16, 229/17, 230/05, 230/15, 230/16, 231/18, 231/19, 232/10,
 232/21, 233/04, 234/19, 235/01, 236/03, 236/04, 236/20, 237/03, 237/11,
 237/20, 238/07, 238/10, 238/14, 238/21, 239/04, 239/21, 240/02, 240/06,
 240/10, 240/11, 240/18, 240/20, 241/06, 241/10, 241/21, 242/12, 243/05,
 243/07, 243/09, 245/06, 245/07, 245/08, 245/13, 245/14, 246/04, 246/12,
 246/20, 247/04, 247/17, 247/18, 248/05, 248/09, 248/10, 248/12, 248/13,
 248/17, 249/01, 249/03, 249/08, 250/19, 250/21, 251/01, 251/10, 251/11,
 251/13, 252/21, 255/20, 256/13, 256/16, 256/20, 258/09, 258/18, 259/12,
 259/17, 260/12, 262/02, 262/08
 k.-dılar 001/03, 001/09, 001/14, 002/13, 002/17, 003/04, 008/05, 008/07,
 008/10, 008/14, 008/15, 012/14, 012/15, 014/04, 015/21, 018/20, 019/04,
 019/06, 019/15, 022/18, 024/08, 024/16, 024/19, 025/20, 026/11, 026/12,
 026/13, 026/14, 026/21, 027/01, 027/05, 027/06, 027/16, 028/05, 028/10,
 028/13, 029/12, 029/15, 029/16, 030/01, 030/04, 030/15, 031/07, 032/06,
 033/14, 034/08, 034/10, 034/11, 034/12, 034/14, 035/17, 035/20, 036/13,
 038/20, 038/21, 042/01, 042/03, 043/13, 043/21, 044/15, 046/02, 046/04,
 046/11, 046/18, 047/01, 047/05, 047/16, 048/01, 048/20, 049/05, 049/20,
 050/01, 050/07, 050/15, 052/16, 053/10, 053/18, 053/20, 053/21, 056/07,

057/10, 057/17, 058/07, 058/20, 059/01, 060/11, 061/02, 062/04, 062/14, 063/01, 063/05, 067/09, 067/12, 067/13, 071/04, 071/19, 073/06, 073/11, 073/16, 074/09, 074/15, 074/16, 074/20, 076/13, 078/16, 079/01, 079/16, 080/19, 081/10, 082/15, 084/03, 085/07, 085/15, 085/16, 089/03, 091/14, 091/15, 091/19, 092/05, 093/11, 094/05, 096/02, 102/11, 102/14, 103/13, 103/14, 104/20, 105/14, 106/06, 107/19, 107/20, 109/06, 109/18, 110/19, 111/19, 112/06, 112/08, 114/20, 115/02, 115/16, 116/02, 117/20, 120/12, 121/01, 122/01, 123/03, 123/04, 123/19, 124/03, 124/08, 125/14, 125/15, 125/17, 125/19, 126/12, 126/13, 127/10, 127/19, 128/01, 129/12, 130/05, 130/17, 131/15, 131/21, 132/06, 133/01, 133/14, 133/15, 134/19, 134/20, 134/21, 135/01, 136/02, 136/11, 136/12, 138/04, 138/06, 138/12, 138/16, 138/19, 138/20, 139/08, 141/09, 141/10, 142/04, 142/08, 142/12, 143/07, 145/12, 146/10, 148/16, 148/19, 149/10, 150/03, 150/09, 150/11, 150/12, 152/12, 152/15, 153/11, 153/12, 154/01, 155/01, 156/03, 156/06, 156/20, 157/04, 157/20, 158/14, 158/18, 158/19, 159/01, 159/15, 160/08, 161/02, 162/05, 162/17, 162/19, 163/02, 163/20, 163/21, 164/03, 164/06, 164/14, 167/06, 167/12, 167/13, 167/17, 168/15, 169/02, 169/15, 170/01, 170/11, 170/18, 171/19, 172/10, 174/04, 174/07, 174/15, 174/17, 174/19, 175/16, 175/17, 176/02, 180/16, 180/17, 181/09, 181/14, 181/17, 182/03, 182/18, 183/11, 184/04, 184/13, 186/05, 186/20, 188/08, 188/11, 188/16, 189/02, 189/04, 189/12, 189/13, 189/14, 189/15, 190/04, 190/20, 191/03, 191/08, 192/01, 192/02, 193/02, 194/01, 194/15, 195/03, 197/07, 199/18, 199/21, 200/05, 200/06, 201/16, 202/16, 204/05, 207/16, 212/12, 212/15, 213/11, 214/19, 215/15, 215/17, 216/14, 216/16, 216/21, 219/12, 220/19, 223/18, 224/08, 224/21, 225/12, 226/14, 228/14, 228/21, 230/14, 230/18, 231/10, 232/14, 234/02, 234/12, 236/09, 237/17, 237/20, 238/09, 242/03, 242/05, 244/21, 245/19, 245/21, 246/04, 246/21, 247/15, 247/20, 249/06, 249/19, 250/16, 251/11, 252/08, 253/05, 254/06, 254/10, 254/20, 255/12, 256/02, 256/04, 256/06, 256/07, 257/16, 258/10, 258/12, 259/16, 261/04, 261/05

ķ.-dılar  r-se 012/10

ķ.-dım 035/07, 049/10, 055/21, 123/17, 180/05, 180/10, 207/08, 207/09, 215/19, 219/16, 220/20, 220/21, 238/04, 238/09, 248/03, 248/07, 254/08

ķ.-dın 015/03, 158/02, 180/05, 207/08, 219/15

ķ.-dınız 012/13

ķ.-dı  r-se 166/02, 184/17, 255/09, 261/18

ķ.-duķ 055/05, 251/14

ķ.-d k 163/12

ķ.-ġalı 168/20

ķ.-ġan 018/08, 041/16, 043/13, 049/04, 229/02, 230/20, 231/01, 233/05, 236/05, 246/21

ķ.-ġanda 121/13, 125/09, 125/12, 151/21, 199/09

ķ.-ġandın 042/02

ķ.-ġandur 125/02

ķ.-ġandurlar 150/16, 186/04

ķ.-ġanı 021/10, 028/07, 033/02, 035/02, 038/07, 089/17, 091/07, 093/04, 097/12, 099/08, 100/03, 102/19, 104/09, 108/03, 119/20, 124/08, 134/07, 135/05, 135/21, 136/17, 142/05, 158/10, 160/15, 171/06, 186/11, 187/01, 193/10, 194/04, 195/10, 209/04, 219/19, 229/20, 248/16, 249/16, 258/20

ķ.-ġanıda 105/02, 139/01

ķ.-ġanıdur 124/21

ķ.-ġanınıġ 020/07, 074/14

ķ.-ġanları 002/07

ķ.-ġanlarını 082/21

ķ.-ġay 005/09, 005/11, 008/03, 008/12, 009/20, 016/01, 020/13, 040/08, 042/08, 046/20, 048/12, 050/13, 060/02, 063/14, 065/16, 067/12, 075/20, 077/06, 077/15, 077/19, 090/01, 092/20, 099/17, 112/01, 116/12, 131/04, 136/07, 136/15, 155/09, 157/14, 159/09, 159/10, 172/05, 172/14, 175/06, 182/15, 195/09, 195/21, 198/12, 198/13, 209/21, 212/18, 212/19, 218/17, 220/02, 229/02, 229/03, 229/12, 229/21, 232/08, 241/11, 260/12

ķ.-ġay-biz 020/02, 054/05, 112/16, 172/11, 172/12

ķ.-ġay-mèn 159/13

ķ.-ġay-sèn 035/10

ķ.-ġay-siz 058/21

ķ.-ġaylar 022/17, 025/17, 026/03, 031/02, 033/14, 036/13, 038/20, 039/07, 055/08, 057/17, 074/15, 078/16, 103/11, 134/20, 134/21, 140/09, 154/07, 160/06, 162/20, 165/11, 174/06, 178/07, 199/20, 234/08, 234/10, 244/08

ķ.-ġuċı 010/11, 010/13

ķ.-ġuċıdur 262/04

ķ.-ġusıdur 015/12, 074/12, 198/03, 228/02

ķ.-ġusıdurlar 047/03

ķ.-ıġ 015/01, 020/16, 030/01, 030/02, 031/19, 035/20, 058/20, 081/15, 120/20, 190/03, 195/04, 221/01, 251/15

ķ.-ıġız 035/08

ķ.-ıġ 001/11, 001/12, 001/21, 002/02, 002/03, 002/04, 003/02, 003/04, 003/21, 004/02, 004/10, 004/17, 004/18, 004/19, 005/01, 005/04, 005/13, 005/16, 006/02, 006/03, 006/08, 006/11, 006/20, 007/06, 007/08, 007/11, 007/12, 007/13, 007/14, 007/15, 007/17, 007/21, 008/02, 008/15, 008/19, 008/20, 009/01, 009/03, 009/07, 010/05, 012/11, 012/12, 012/19, 012/21, 013/09, 013/11, 013/12, 013/13, 014/01, 014/05, 015/17, 016/17, 017/02, 017/09, 017/11, 017/17, 017/19, 018/04, 018/05, 018/08, 019/04, 019/10, 019/13, 019/14, 020/01, 020/03, 020/04, 020/05, 020/15, 020/16, 021/01, 021/06, 021/09, 021/19, 022/02, 022/19, 023/01, 023/06, 023/09, 023/10, 023/11, 023/16, 024/13, 024/15, 024/16, 025/16, 026/04, 026/11, 026/20, 026/21, 027/01, 027/08, 027/13, 027/14, 027/15, 027/16, 027/18, 027/20, 028/01, 028/06, 028/12, 028/16, 028/21, 029/01, 029/08, 029/11, 029/12, 029/15, 029/16, 030/06, 030/13, 031/02, 031/07, 031/08, 031/10, 031/11, 032/04, 032/10, 032/13, 032/15, 032/18, 033/01, 033/03, 033/06, 033/07, 033/16, 033/17, 034/04, 034/20, 035/20, 036/11, 036/15, 037/04, 037/11, 038/08, 038/11, 039/08, 039/13, 039/21, 040/01, 040/06, 040/09, 040/20, 041/02, 041/03, 041/14, 042/02, 042/10, 042/12, 043/04, 043/17, 043/19, 044/01, 044/02, 044/08, 044/09, 045/02, 045/06, 045/21, 046/05, 046/09, 046/11, 046/15, 046/17, 047/03, 047/12, 047/14, 047/20, 048/06, 048/11, 049/01, 049/02, 049/10, 049/17, 049/19, 050/04, 050/06, 050/07, 050/11, 050/12, 050/18, 051/02, 051/03, 051/14, 051/17, 052/01, 052/03, 052/07, 053/19, 053/21, 054/01, 054/02, 054/07, 054/13, 054/15, 055/16, 055/19, 056/01, 056/03, 056/06, 056/07, 056/09, 056/10, 057/01, 057/05, 057/08, 057/12, 058/02, 058/10, 058/20, 059/06, 059/14, 060/03, 060/06, 060/12, 060/14, 060/17, 061/04, 061/15, 061/17, 062/01, 062/02, 062/04, 062/17, 063/07, 063/08, 064/05, 064/06, 065/08, 065/12, 065/13, 065/17, 065/18, 066/02, 066/16, 067/03, 067/04, 067/08, 067/14, 067/16, 067/20, 067/21,

068/05, 068/10, 068/13, 069/02, 069/03, 069/04, 069/06, 069/11, 069/14,
070/08, 070/19, 072/09, 073/08, 073/09, 073/10, 074/02, 074/03, 074/14,
074/16, 074/17, 074/20, 075/02, 075/05, 075/11, 075/12, 075/17, 075/18,
076/01, 076/14, 076/17, 077/07, 077/09, 077/18, 077/20, 078/11, 078/12,
078/19, 079/05, 079/19, 079/20, 079/21, 080/10, 080/11, 080/21, 081/04,
081/10, 081/12, 081/13, 081/14, 081/15, 082/02, 082/03, 082/05, 082/12,
082/18, 082/19, 083/07, 083/08, 084/03, 085/01, 085/05, 086/06, 087/05,
087/06, 087/08, 087/12, 087/16, 087/20, 088/01, 088/18, 088/19, 089/08,
089/09, 089/12, 089/16, 090/15, 090/17, 091/02, 091/07, 091/08, 091/09,
091/10, 091/14, 091/17, 091/20, 091/21, 092/04, 092/09, 092/19, 093/05,
093/10, 093/16, 094/10, 094/11, 094/15, 094/18, 094/20, 095/08, 095/13,
095/15, 095/17, 095/19, 095/20, 096/08, 096/13, 096/15, 096/16, 096/17,
097/01, 097/03, 097/05, 098/01, 098/09, 098/18, 098/20, 099/02, 099/08,
100/01, 100/02, 100/05, 100/08, 100/09, 100/13, 101/08, 101/14, 101/16,
102/02, 102/03, 102/05, 102/08, 102/14, 102/15, 102/16, 102/19, 103/09,
104/02, 104/10, 104/12, 105/04, 105/06, 105/07, 105/09, 105/10, 105/11,
106/03, 106/04, 106/05, 106/06, 106/13, 106/15, 107/01, 107/07, 107/13,
107/14, 108/12, 108/15, 108/18, 109/01, 109/03, 109/10, 110/02, 110/10,
111/21, 112/04, 112/05, 112/09, 112/17, 112/18, 113/02, 113/08, 113/10,
113/12, 114/07, 114/16, 114/18, 114/20, 114/21, 115/02, 115/03, 116/17,
116/18, 117/13, 117/14, 117/15, 117/17, 119/01, 119/02, 119/12, 119/13,
119/14, 119/16, 119/17, 119/21, 120/07, 120/09, 120/10, 120/14, 121/10,
121/15, 122/02, 122/04, 122/07, 122/14, 123/04, 123/06, 123/07, 124/01,
124/02, 124/06, 124/09, 124/13, 124/15, 125/03, 125/06, 125/08, 125/15,
125/18, 126/08, 126/11, 127/04, 127/07, 127/14, 127/19, 128/01, 128/17,
128/21, 129/04, 129/05, 129/09, 129/13, 130/03, 130/04, 130/05, 130/09,
130/21, 131/08, 132/08, 132/12, 132/14, 133/02, 133/07, 133/09, 133/12,
133/13, 133/15, 133/16, 134/01, 134/17, 134/21, 135/07, 135/08, 135/10,
135/11, 135/14, 136/07, 136/08, 136/09, 136/10, 136/12, 137/03, 137/05,
138/03, 138/15, 138/17, 138/20, 138/21, 139/05, 139/20, 140/02, 140/05,
140/20, 140/21, 141/01, 141/05, 142/06, 142/08, 142/11, 142/15, 142/19,
143/06, 143/18, 143/21, 144/18, 144/21, 145/01, 145/02, 145/03, 145/13,
145/16, 147/01, 147/11, 148/01, 148/02, 148/21, 149/03, 149/04, 150/03,
150/06, 150/07, 150/21, 151/05, 151/10, 151/20, 152/05, 152/09, 152/16,
154/02, 154/04, 154/18, 155/03, 155/07, 155/08, 155/09, 155/12, 155/13,
155/15, 156/11, 156/20, 156/21, 157/01, 157/02, 157/13, 157/14, 157/16,
158/11, 158/16, 158/17, 158/18, 158/20, 159/07, 159/16, 159/21, 160/03,
160/11, 160/14, 160/20, 160/21, 161/03, 161/04, 161/07, 161/09, 161/17,
161/18, 162/04, 162/08, 162/16, 163/11, 163/13, 163/17, 163/20, 164/01,
164/10, 164/16, 165/01, 166/01, 166/10, 166/19, 167/20, 168/04, 168/10,
168/21, 169/12, 169/15, 170/09, 170/12, 170/18, 170/19, 170/20, 171/04,
171/11, 171/18, 171/20, 172/01, 172/13, 172/15, 172/18, 173/06, 174/01,
174/03, 174/06, 174/13, 174/16, 174/17, 174/19, 178/02, 178/06, 178/12,
178/13, 178/20, 179/06, 179/10, 179/16, 180/06, 180/10, 180/13, 180/17,
180/19, 182/01, 182/14, 182/15, 182/20, 182/21, 183/01, 183/06, 184/01,
184/11, 184/16, 184/20, 185/07, 185/17, 185/18, 186/21, 187/05, 187/06,
187/12, 187/18, 187/19, 187/21, 188/04, 188/11, 188/17, 188/18, 189/18,
190/04, 190/07, 190/12, 191/07, 191/09, 191/10, 193/11, 193/13, 193/15,
193/16, 193/20, 193/21, 194/08, 195/20, 195/21, 196/14, 196/17, 196/19,
197/06, 199/01, 199/05, 199/06, 199/20, 200/07, 201/11, 201/14, 201/19,

201/21, 202/01, 202/13, 202/14, 202/16, 202/19, 203/02, 203/07, 203/08,
 203/09, 203/12, 203/16, 203/18, 203/20, 203/21, 204/01, 204/02, 204/19,
 204/21, 205/08, 205/10, 205/11, 206/02, 206/03, 208/05, 208/17, 208/21,
 209/13, 210/03, 210/19, 211/05, 211/13, 212/04, 212/09, 213/01, 213/06,
 213/07, 213/09, 213/13, 213/17, 214/01, 214/14, 215/04, 215/05, 215/14,
 216/03, 216/04, 216/08, 216/13, 216/16, 216/19, 217/05, 217/10, 217/11,
 217/14, 217/15, 217/18, 218/03, 218/12, 218/17, 219/06, 219/14, 219/18,
 219/21, 220/05, 220/11, 221/02, 221/11, 221/17, 221/20, 222/05, 222/15,
 224/07, 224/11, 224/15, 224/16, 225/02, 225/12, 225/19, 225/21, 226/03,
 226/04, 226/16, 227/01, 227/10, 228/04, 228/06, 229/02, 229/09, 229/10,
 229/11, 229/19, 229/21, 230/13, 231/07, 231/09, 231/12, 231/15, 232/02,
 232/18, 232/19, 233/04, 233/21, 234/05, 234/06, 234/17, 234/18, 235/05,
 235/13, 235/19, 236/04, 236/20, 237/09, 237/10, 238/14, 238/15, 239/04,
 239/20, 239/21, 240/03, 240/06, 240/15, 240/16, 241/07, 241/08, 241/20,
 242/03, 242/04, 242/05, 242/08, 242/10, 243/03, 243/06, 243/12, 243/13,
 243/14, 243/15, 244/11, 244/14, 245/01, 245/07, 245/09, 246/08, 246/11,
 247/16, 247/17, 248/07, 248/10, 248/12, 248/17, 251/14, 252/10, 252/18,
 252/19, 252/20, 253/02, 254/09, 254/14, 254/20, 255/02, 255/05, 256/05,
 256/14, 256/20, 256/22, 257/13, 258/16, 258/18, 258/19, 258/21, 259/02,
 259/04, 259/10, 259/12, 259/14, 259/20, 260/03, 260/07, 260/11, 260/16,
 261/03, 261/10, 261/15, 261/19, 262/01
 k.-ip-men 021/05, 055/13, 080/01
 k.-ip-miz 166/02, 174/01
 k.-ip-tur-urular 193/07
 k.-ipdur 245/17
 k.-iptur 001/17, 001/19, 005/21, 014/06, 015/11, 036/17, 040/15, 041/19,
 042/17, 049/21, 050/01, 051/15, 055/03, 058/12, 066/08, 066/09, 066/12,
 100/06, 103/03, 110/12, 111/07, 123/19, 126/16, 128/02, 143/11, 143/16,
 149/04, 150/05, 156/12, 158/07, 170/09, 171/05, 198/18, 202/11, 205/05,
 209/21, 212/21, 217/14, 218/09, 219/10, 219/11, 220/01, 225/14, 230/03,
 235/20, 245/20
 k.-ipturlar 010/09, 010/16, 015/14, 036/04, 041/17, 056/15, 057/19, 066/07,
 066/21, 067/01, 092/21, 099/08, 117/07, 119/21, 126/10, 126/11, 163/15,
 165/21, 189/09, 197/03, 198/17, 205/01, 223/02, 239/20
 k.-ip buyur-dı 040/03
 k.-ip  r-di 002/05, 003/14, 003/21, 008/08, 013/04, 017/10, 017/11, 017/13,
 019/04, 019/10, 032/02, 039/06, 040/01, 045/07, 045/14, 047/10, 074/02,
 087/13, 097/03, 099/20, 100/13, 102/09, 104/21, 107/02, 107/03, 110/09,
 111/04, 112/08, 125/04, 130/15, 142/08, 154/12, 157/08, 160/16, 160/17,
 160/18, 168/16, 172/04, 175/03, 187/02, 196/11, 199/11, 202/06, 204/05,
 210/07, 212/04, 215/06, 220/13, 248/20
 k.-ip  r-diler 046/11, 056/02, 082/11, 087/05, 089/08, 100/21, 106/18, 116/18,
 140/21, 152/17, 154/09, 168/14, 172/04, 181/10, 208/15, 221/16, 242/04,
 244/08, 244/19, 249/07, 249/08
 k.-ip  r-d k 165/21
 k.-ma 259/01
 k.-madı 012/19, 027/02, 071/09, 076/01, 078/16, 083/04, 084/19, 096/07,
 098/11, 128/19, 140/18, 144/21, 168/03, 174/20, 203/08, 211/01, 216/21,
 222/07, 232/16, 232/17, 232/18, 247/10, 253/08, 253/09, 254/11, 259/08,
 260/05

ķ.-madılar 013/15, 029/13, 082/14, 132/01, 181/06, 238/10, 248/08, 248/21, 252/03
ķ.-madıñ 080/01
ķ.-mağandur 102/21, 127/03, 146/19, 146/20
ķ.-mağay 005/06, 005/12, 035/01, 084/02, 159/10, 208/10, 232/01
ķ.-mağaydur 122/02
ķ.-mağaylar 135/18, 196/19
ķ.-mağumdur 180/09
ķ.-mağunça 008/17
ķ.-mağusıdur 248/14
ķ.-maķ 011/19, 033/10, 054/10, 056/01, 104/08, 128/03, 172/08, 178/16, 239/03, 260/09
ķ.-maķķa 017/10, 017/11, 052/18
ķ.-maķlık 255/10
ķ.-maķnı 058/21, 083/19, 209/06
ķ.-maķ kerek 220/17
ķ.-maķ kerek 044/07, 077/06, 173/08, 198/02, 252/15, 254/05, 257/06
ķ.-mañ 162/02
ķ.-mas 009/17, 090/12, 147/12, 175/01, 261/17
ķ.-mas-biz 208/10, 210/16
ķ.-masa 096/09, 172/15, 175/01
ķ.-maslar 057/06, 081/02, 260/21
ķ.-masun 055/19, 167/08, 170/12, 214/05, 229/14
ķ.-masunlar 024/11, 031/12, 195/21, 229/15
ķ.-mas er-di 046/16, 046/19, 215/20, 228/17
ķ.-mas er-diler 017/01
ķ.-may 008/10, 012/20, 018/05, 028/05, 029/11, 029/14, 030/16, 047/10, 050/19, 054/18, 065/21, 071/20, 084/06, 085/02, 090/19, 111/20, 125/15, 128/08, 152/19, 154/07, 154/10, 161/02, 161/20, 188/15, 195/16, 196/11, 196/18, 196/19, 199/12, 208/05, 216/19, 225/07, 241/21, 260/21, 261/04
ķ.-maydur 242/09
ķ.-maydurlar 142/08
ķ.-maydur er-di 057/14, 061/06
ķ.-maydur er-diler 029/18, 058/08
ķ.-sa 001/17, 005/14, 015/11, 016/15, 016/16, 018/19, 019/17, 019/18, 020/06, 026/15, 027/01, 035/01, 088/07, 098/09, 119/03, 124/15, 127/16, 146/18, 150/10, 198/02, 202/17, 260/09
ķ.-saķ 139/09
ķ.-sañ 035/06, 182/06
ķ.-sañ er-di 180/06
ķ.-sa er-di 013/04
ķ.-sun 037/03, 146/18, 187/13, 191/13, 222/04
ķ.-sunlar 004/11, 042/03, 042/09, 050/16, 080/20, 088/02, 105/17, 120/21, 122/20, 141/20, 167/02, 180/13, 185/03, 185/18, 194/05, 194/14, 195/21, 206/15, 212/05, 220/16
ķ.-ur 001/18, 009/09, 009/10, 009/12, 021/07, 027/10, 028/18, 038/02, 055/13, 064/19, 065/11, 065/14, 076/01, 090/12, 111/17, 118/17, 127/01, 147/15, 152/21, 154/06, 159/14, 172/11, 173/08, 187/10, 194/12, 202/18, 241/18, 248/16, 253/08, 253/10, 260/07, 261/13
ķ.-ur-biz 173/12, 205/07, 234/03

ķ.-ur-men 035/04
ķ.-ur-mèn 234/04
ķ.-ur-sèn 055/20, 064/08, 064/14, 064/15, 075/19
ķ.-ur-siz 035/04, 234/05
ķ.-urı 260/18
ķ.-urlar 010/12, 011/18, 017/21, 018/01, 024/01, 028/14, 048/01, 139/10, 146/04, 146/05, 151/17, 151/18, 174/11, 221/11, 239/20
ķ.-ursın 202/10
ķ.-ur èr-di 001/01, 002/08, 015/17, 026/15, 037/02, 039/02, 044/13, 046/16, 046/19, 048/09, 051/11, 059/12, 062/08, 136/05, 156/09, 159/07, 216/11, 216/19, 217/16, 223/09, 232/09, 232/10, 247/01
ķ.-ur èr-diler 012/04, 012/05, 012/15, 012/16, 012/17, 013/04, 013/05, 018/01, 058/13, 195/08, 212/03, 226/01, 247/19
ķ.-ur èr-dim 180/05
ķ.-ur èr-diğ 035/09
ķ.-ur èr-diğiz 134/14
ķ.-ur èr-kendür 057/02, 059/09
ķ.-ur èr-kendürler 134/11

ķilā (< Ar. *ķal* 'a' 'ın çoğulu *ķilā* ') kaleler.

ķ. 028/10, 029/08, 105/02, 156/16, 239/03
ķ.+dındur 191/17
ķ.+ı 241/15
ķ.+nı 161/17

ķılavuz (< ET (İbn Faḍlān, MK, KB < ?) *ķılavuz*) kılavuz.

ķ. 244/09

ķıldur- (< ET (Uyg.) *ķıltur-*) yaptırmak, ettirmek.

ķ.-dı 134/02, 141/02, 153/09, 218/03, 219/07, 221/17, 228/10
ķ.-dılar 074/13
ķ.-up 161/01, 225/07
ķ.-uptur 160/19

ķılıç (< ET *ķılıç*) kılıç.

ķ. 022/01, 027/20, 028/11, 032/09, 058/04, 073/12, 077/12, 079/10, 086/09, 089/19, 089/20, 090/14, 094/08, 096/07, 111/20, 118/13, 122/08, 122/12, 128/21, 131/20, 132/08, 144/19, 148/08, 148/17, 150/11, 151/12, 160/12, 161/17, 163/05, 164/19, 171/20, 178/08, 178/18, 179/03, 187/04, 200/13, 200/14, 200/15, 203/04, 221/05, 232/13, 254/21, 255/01, 255/21, 256/03, 257/17
ķ.+ı (ķılıcı) 005/15, 086/21, 146/18, 152/01, 152/11, 157/04, 165/08, 172/14, 189/03, 193/05, 244/09, 249/19, 253/18, 257/16
ķ.+ın (ķılıcın) 131/01, 119/02
ķ.+ını (ķılıcını) 002/21
ķ.+ıñnı (ķılıcını) 082/07
ķ.+lar 008/17, 131/04, 164/18, 178/08
ķ.+nı 148/04, 158/03

ķılıķlıķ (< (ET (Uyg.) *ķılıķ+lıķ*) davranışlı.

ķ. 043/01

ķılınç (< ET *ķılıç*) kılıç.
ķ. 118/03

ķillet (< Far. < Ar. *ķillaʿ*) azlık.
ķ. 115/12

ķın (< ET (Uyg.) *ķın*) kın, kılıf.
ķ.+dın 002/21, 146/18

ķınar Ŗanķar Özel ad.
ķ.+da 081/12

ķıpçak Özel ad.
ķ. 013/06, 034/05, 034/07, 034/08, 034/10, 034/11, 034/13, 042/04, 093/11,
110/10, 118/14, 134/08, 239/02
ķ. +mı 245/14

ķıpta Tarķān Özel ad.
ķ.+ķa 111/01

ķır- (< ET (MK) *ķır-*) yok etmek.
ķ.-ıp 058/11

ķirāʿ at (< Far. < Ar. *ķirāʿ aʿ*) okuma.
ķ. 010/09

ķirān (< Ar. *ķirān*) yakınlaşma.
ķ. 063/15

ķirān Buķa Arslan Özel ad.
ķ. 087/10

ķırķ (< ET *ķırķ*) kırk.
ķ. 008/01, 036/15, 041/07, 043/19, 067/11, 076/18, 094/04, 105/19, 114/17,
116/10, 169/11, 177/12, 188/03, 206/07, 208/18, 226/13, 235/01, 236/16,
239/11, 241/12, 258/02

ķırķ- (< ET (MK) *ķırķ-*) kırpmak, kesmek (EDPT 651a).
ķ.-ıp 106/18, 109/01, 112/07, 151/19, 207/07

ķırķ bēŖ kırk beŖ.
ķ. 001/09, 123/20, 137/09

ķırķ miņ kırk bin.
ķ. 138/18, 147/09

ķırķ sēķiz kırk sekiz.
ķ. 044/15, 151/03

kırk üç kırk üç.
k. 076/16, 219/01

kırtās (< Ar. *kirtās* < Yun. *khartēs*) kağıt.
k.+ka 160/10

kışāş (< Ar. *kışāş*) öldürmeye karşılık olarak ölüm cezası verme.
k. 091/12, 093/03, 234/20

kışāş kıl- öldürmeye karşılık olarak ölüm cezası vermek.
k. k.-ay 085/06
k. k.-mak kerek 220/17

kışkalıĝ (< *kıska+lıĝ* (*kıska* < ET (MK) *kısĝa*)) kısalık.
k.+ıdın 117/01

kısmet (< Far. < Ar. *kisma'*) pay, taksim.

kısmet kıl- taksim etmek.
k. k.-dı 056/16, 093/13
k. k.-dılar 150/12, 255/12
k. k.-ıp 027/01, 027/20, 100/08, 136/10

Kışsa-yi Yūsuf Yusuf Kışsası.
K. 078/01

kış (< ET *kış*) kış.
k. 027/10, 030/14, 033/03, 033/09, 033/12, 034/09, 034/16, 043/21, 044/13,
046/15, 051/10, 053/21, 073/13, 078/06, 080/16, 093/01, 096/19, 097/10,
099/09, 104/06, 104/07, 105/06, 105/14, 110/17, 114/06, 119/15, 121/04,
125/20, 126/06, 137/15, 172/18, 190/13, 194/19, 195/07, 195/08, 213/06,
218/12, 218/16, 230/07, 232/18, 234/04, 245/21, 248/17, 254/14
k.+da 033/08, 110/10
k.+ka 088/17
k.+nı 039/09

kışla- (< ET (MK) *kışla*-< *kış+la-*) kışlamak, kışı geçirmek.
k.-dı 027/10, 030/14, 093/01, 096/19, 104/07, 114/17, 218/16
k.-ĝay 053/21
k.-p 156/16, 190/13
k.-sunlar 194/14

kışlaĝ (< *kış+la-ĝ*) kışlak.
k.+ıda 190/20
k.+ıdın 158/11, 191/03
k.+ındın 254/15

kışlak (< *kış+la-k*) kışlak.
k. 099/05, 105/14, 119/14, 182/14, 182/18, 234/08

ķ.+dın 138/20
ķ.+ım 205/04
ķ.+ķa 184/02

ķışlak ķıl- kışın barınmak için yer yapmak.
ķ. ķ.-dı 044/01, 133/17, 138/07, 156/05, 228/14
ķ. ķ.-dılar 245/21
ķ. ķ.-ğay 182/15, 229/21
ķ. ķ.-ğaylar 234/08
ķ. ķ.-ıp 129/13, 204/21, 213/06, 217/05, 225/02, 225/21
ķ. ķ.-ıp ér-di 100/13
ķ. ķ.-sunlar 194/14
ķ. ķ.-ur ér-di 044/13, 051/11

ķışlık Özel ad.
ķ. 016/03

ķıķ'a (< Ar. *ķiķ'a'*) kıta.
ķ. 065/04, 213/19, 214/17, 231/03, 231/05
ķ.+dın 231/05

ķıķ'aī (< Ar. *ķiķ'a'* ve ī) bir kıta.
ķ. 004/03

ķıtāl (< Ar. *ķitāl*) savaķ.
ķ. 007/20, 008/01, 028/05, 152/06, 162/12, 179/06, 222/04, 222/06,
224/10, 228/06, 231/01, 231/13
ķ.+ğa 144/18, 151/06, 232/10

ķıķār (< Ar. *ķiķār*) birbiri ardınca sıralanmış hayvan sürüsü, sürü, dizi.
ķ. 090/05, 125/21, 161/08, 197/20, 208/13

ķıyām (< Ar. *ķiyām*) bir işe kalkışma, başlama.

ķıyām ķıl- kalkışmak, başlamak.
ķ. ķ.-dı 001/11, 009/08, 179/17
ķ. ķ.-dılar 149/10
ķ. ķ.-ğandurlar 150/16
ķ. ķ.-ıp 057/01, 161/03
ķ. ķ.-ıp ér-diler 116/18
ķ. ķ.-ur ér-di 002/08

ķıyāmet (< Far. < Ar. *ķiyāma'*) kıyamet.
ķ. 159/15, 196/12, 219/03

ķıyās (< Ar. *ķiyās*) karşılaştırma.
ķ. 119/03, 156/08, 218/07
ķ.+ıdın 161/15, 257/18
ķ.+tın 182/12

Kıyat Özel ad.

Ḳ. 015/05, 016/16, 017/15

kıyn (< ET *kıny*, *kıyn* < AT **kīn*) ceza, eziyet.

ḳ. 126/04

kıymetī (< Ar. *kīma'* ve nispet eki. *ī*) kıymetli.

ḳ. 233/01

kız (< ET *kız* < AT **kīz*) kız, kız çocuğu.

ḳ. 003/08, 119/09, 239/05, 249/09

ḳ.+ı 051/07, 053/07, 054/12, 092/16, 098/11, 099/06, 137/21, 138/02, 160/08, 181/07, 181/20, 224/19

ḳ.+ıdın 091/08

ḳ.+ıdur 194/21, 241/03

ḳ.+ını 009/03, 012/19, 012/20, 012/21, 080/02, 085/14, 091/08, 099/12, 100/02, 102/20, 111/05, 119/18, 181/15, 187/06, 191/02, 213/08, 235/13, 241/15

ḳ.+lar 106/07, 113/04, 119/08, 133/01, 250/08

ḳ.+ları 181/20, 249/13

ḳ.+larını 096/02, 259/10

ḳ.+nı 247/13

kızıl (< ET *kızıl*) kızıl, kırmızı.

ḳ. 034/13, 175/09, 189/16

Kızılbaş Özel ad.

Ḳ. 251/20, 252/01, 252/08, 253/06, 253/11, 253/20, 257/22

Ḳ.+nı 251/11, 251/17, 257/17

Kızıl Ribāṭ Özel ad.

Ḳ.+ta 210/07

kızıt- (< *kız-ıt-*) kızdırmak, ateşte ısıtmak.

ḳ.-ıp 084/18

ki (< Far. *kī*) ki (bağlaç).

k. 001/02, 001/03, 001/08, 001/17, 001/19, 001/20, 002/01, 002/05, 002/09, 003/06, 003/09, 003/20, 004/01, 004/11, 004/15, 004/20, 005/05, 005/09, 005/14, 005/17, 005/20, 005/21, 006/07, 007/01, 007/03, 008/05, 008/08, 008/09, 008/12, 008/13, 008/16, 008/21, 009/03, 009/04, 009/09, 009/17, 009/19, 009/20, 010/01, 010/02, 010/03, 010/10, 010/11, 010/12, 010/13, 010/18, 010/21, 011/04, 011/07, 011/08, 011/10, 011/13, 011/16, 011/17, 011/18, 011/21, 012/02, 012/08, 012/14, 012/15, 012/16, 013/02, 013/05, 013/06, 013/16, 013/17, 013/20, 014/01, 014/05, 014/10, 014/11, 014/15, 014/16, 015/01, 015/02, 015/14, 015/18, 015/21, 016/01, 016/05, 016/12, 017/03, 017/04, 017/05, 017/06, 017/08, 017/10, 017/13, 017/14, 017/20, 017/21, 018/01, 018/03, 018/07, 018/10, 018/12, 018/13, 018/15, 018/17, 018/20, 019/02, 019/03, 019/07, 019/10, 019/12, 019/14, 020/02, 020/08, 020/12, 020/13, 020/14, 020/16, 020/20, 021/01, 021/02, 021/03, 021/05,

021/06, 021/17, 021/19, 021/21, 022/03, 022/04, 022/15, 022/17, 022/18,
023/02, 023/07, 023/11, 023/15, 023/19, 024/01, 024/02, 024/05, 024/06,
024/07, 024/08, 024/09, 024/10, 024/11, 024/12, 024/14, 024/19, 024/20,
024/21, 025/01, 025/15, 025/17, 026/08, 026/15, 026/16, 026/18, 026/19,
027/01, 027/04, 027/09, 027/14, 027/15, 027/17, 028/02, 028/05, 028/11,
028/14, 028/16, 028/18, 029/01, 029/02, 029/03, 029/06, 029/09, 029/14,
029/16, 029/17, 029/18, 030/01, 030/07, 030/15, 030/18, 030/20, 031/01,
031/02, 031/07, 031/11, 031/12, 031/15, 031/16, 031/17, 031/18, 031/19,
031/20, 032/02, 032/05, 032/06, 032/08, 032/11, 032/12, 032/16, 032/19,
032/20, 032/21, 033/02, 033/04, 033/11, 033/13, 033/15, 033/18, 033/20,
034/11, 034/13, 034/14, 034/15, 034/16, 034/18, 034/21, 035/01, 035/03,
035/04, 035/05, 035/06, 035/08, 035/09, 035/13, 035/15, 035/18, 035/19,
035/21, 036/02, 036/03, 036/06, 036/12, 036/13, 036/14, 036/16, 037/01,
037/02, 037/03, 037/04, 037/05, 037/06, 037/07, 037/08, 037/09, 037/12,
037/13, 037/14, 037/15, 037/16, 037/17, 037/18, 037/21, 038/01, 038/05,
038/09, 038/13, 038/17, 038/20, 038/21, 039/01, 039/02, 039/06, 039/07,
039/16, 039/19, 040/01, 040/02, 040/07, 040/08, 040/11, 040/14, 040/15,
040/18, 040/19, 040/20, 041/06, 041/12, 041/15, 041/17, 041/19, 041/21,
042/01, 042/02, 042/03, 042/06, 042/08, 042/09, 042/10, 042/11, 042/13,
042/16, 042/18, 042/19, 043/09, 043/13, 043/14, 044/01, 044/02, 044/04,
044/06, 044/07, 044/08, 044/11, 044/15, 044/17, 044/20, 045/02, 045/07,
045/08, 045/11, 045/12, 045/13, 045/14, 045/20, 046/03, 046/06, 046/10,
046/12, 046/16, 046/18, 046/19, 046/21, 047/02, 047/03, 047/05, 047/06,
047/07, 047/10, 047/16, 047/20, 048/01, 048/02, 048/07, 048/08, 048/09,
048/15, 049/02, 049/04, 049/06, 049/09, 049/10, 049/12, 049/15, 049/21,
050/01, 050/03, 050/08, 050/09, 050/11, 050/13, 050/14, 050/17, 050/21,
051/05, 051/06, 051/07, 051/09, 051/13, 051/15, 051/18, 051/20, 052/01,
052/02, 052/05, 052/06, 052/11, 052/15, 052/20, 053/04, 053/05, 053/06,
053/09, 053/14, 053/15, 054/02, 054/03, 054/04, 054/07, 054/08, 054/09,
054/11, 054/15, 054/18, 055/01, 055/02, 055/06, 055/07, 055/10, 055/11,
055/12, 055/13, 055/14, 055/17, 055/20, 056/02, 056/14, 056/15, 056/16,
057/03, 057/04, 057/06, 057/07, 057/08, 057/09, 057/18, 058/02, 058/07,
058/09, 058/10, 058/13, 058/15, 058/17, 058/20, 058/21, 059/08, 059/11,
059/12, 059/14, 060/02, 060/03, 060/04, 060/10, 060/12, 060/20, 061/02,
061/03, 061/15, 061/17, 061/18, 061/20, 062/03, 062/05, 062/09, 062/12,
062/17, 063/01, 063/02, 063/07, 063/12, 063/13, 063/14, 063/15, 063/16,
064/04, 064/06, 064/09, 064/10, 064/12, 064/16, 064/18, 064/19, 064/21,
065/05, 065/08, 065/10, 065/17, 065/19, 066/01, 066/07, 066/08, 066/09,
066/10, 066/11, 066/12, 066/13, 066/14, 066/17, 067/11, 067/15, 067/16,
067/19, 067/21, 068/08, 068/10, 068/14, 068/17, 068/19, 068/21, 069/01,
069/14, 069/19, 069/21, 070/09, 070/10, 071/01, 071/04, 071/15, 071/20,
072/05, 072/07, 072/17, 072/21, 073/01, 073/14, 073/16, 073/17, 073/18,
073/19, 074/03, 074/05, 074/10, 074/15, 074/16, 074/20, 075/01, 075/04,
075/07, 075/10, 075/13, 075/18, 075/19, 075/20, 076/02, 076/03, 076/04,
076/06, 076/10, 076/19, 077/08, 077/14, 077/16, 077/17, 077/19, 077/20,
077/21, 078/02, 078/03, 078/04, 078/06, 078/08, 078/09, 078/10, 078/11,
078/14, 078/15, 078/16, 078/19, 079/03, 079/04, 079/15, 079/16, 079/17,
080/01, 080/11, 080/17, 080/18, 080/19, 081/04, 081/06, 081/08, 081/15,
081/21, 082/10, 082/14, 082/15, 082/17, 082/18, 082/21, 083/03, 083/05,
083/06, 083/08, 083/13, 083/15, 083/16, 083/17, 084/02, 084/08, 084/09,

084/10, 084/17, 084/18, 084/20, 084/21, 085/01, 085/05, 085/06, 085/08,
085/10, 085/14, 085/17, 085/18, 086/02, 086/05, 086/10, 086/14, 086/15,
086/16, 086/17, 087/04, 087/05, 087/12, 087/18, 087/19, 087/20, 087/21,
088/01, 088/02, 088/03, 088/05, 088/07, 088/17, 089/02, 089/03, 089/05,
089/08, 089/12, 089/16, 089/18, 089/20, 089/21, 090/01, 090/03, 090/06,
090/09, 090/10, 090/11, 090/19, 090/20, 091/04, 091/06, 091/07, 091/08,
091/11, 091/12, 091/14, 091/16, 091/19, 091/20, 092/05, 092/11, 092/21,
093/02, 093/03, 093/09, 093/10, 093/11, 093/17, 094/04, 094/06, 094/13,
094/21, 095/03, 095/05, 095/21, 096/08, 096/21, 097/02, 097/04, 097/05,
097/07, 097/10, 097/13, 097/15, 097/16, 097/17, 098/05, 098/07, 098/10,
098/11, 098/12, 098/21, 099/01, 099/03, 099/06, 099/07, 099/11, 099/12,
099/16, 100/04, 100/07, 100/11, 100/12, 101/03, 101/11, 101/15, 102/05,
102/09, 102/21, 103/01, 103/08, 103/13, 104/02, 104/05, 104/09, 104/11,
104/21, 105/01, 105/03, 105/04, 105/08, 105/09, 105/13, 105/17, 106/15,
106/17, 106/18, 107/03, 107/06, 107/15, 107/18, 108/03, 108/05, 108/13,
108/16, 109/02, 109/09, 110/05, 110/11, 110/16, 110/20, 111/02, 111/04,
111/07, 111/11, 111/17, 111/20, 112/01, 112/04, 112/05, 112/06, 112/08,
112/11, 112/15, 112/20, 112/21, 113/10, 113/11, 113/13, 113/16, 113/18,
113/20, 114/04, 114/12, 114/14, 115/06, 115/08, 115/09, 115/10, 115/12,
115/13, 115/14, 115/18, 115/19, 116/01, 116/02, 116/07, 116/08, 116/14,
116/16, 116/18, 116/19, 116/20, 117/03, 117/04, 117/08, 117/12, 117/13,
117/16, 117/17, 118/08, 118/18, 118/19, 119/03, 119/04, 119/05, 119/09,
119/10, 119/14, 119/20, 119/21, 120/02, 120/04, 120/05, 120/06, 120/09,
120/13, 120/14, 120/19, 120/20, 121/06, 121/07, 121/08, 121/11, 121/14,
121/19, 122/01, 122/03, 122/09, 122/10, 122/12, 123/08, 123/12, 123/13,
123/14, 123/15, 123/16, 123/17, 123/19, 124/02, 124/04, 124/05, 124/07,
124/08, 124/11, 124/15, 125/02, 125/09, 125/19, 126/14, 126/15, 126/17,
126/19, 126/21, 127/02, 127/03, 127/05, 127/06, 127/07, 127/12, 127/13,
127/14, 127/16, 127/18, 127/19, 127/21, 128/02, 128/05, 128/11, 128/13,
128/16, 129/01, 129/04, 129/05, 129/09, 129/11, 130/01, 130/04, 130/10,
130/11, 130/12, 130/20, 131/01, 131/04, 131/07, 131/18, 131/21, 132/03,
132/09, 132/19, 133/06, 133/10, 133/11, 133/12, 133/14, 133/17, 133/18,
134/03, 134/06, 134/18, 134/20, 134/21, 135/02, 135/04, 135/05, 135/06,
135/07, 135/08, 135/11, 135/17, 135/18, 135/20, 135/21, 136/01, 136/03,
136/04, 136/05, 136/07, 136/08, 136/13, 136/14, 136/15, 136/19, 136/21,
137/17, 137/18, 137/19, 138/04, 138/05, 138/08, 138/13, 138/15, 138/18,
138/20, 139/01, 139/02, 139/12, 139/17, 139/19, 139/20, 139/21, 140/03,
140/04, 140/09, 140/10, 140/11, 140/13, 140/16, 140/17, 140/18, 140/19,
140/20, 141/02, 141/09, 141/11, 141/14, 141/16, 141/18, 141/20, 141/21,
142/04, 142/08, 142/09, 142/13, 142/14, 142/15, 142/16, 142/18, 142/21,
143/08, 143/09, 143/13, 143/16, 144/03, 144/07, 144/10, 144/12, 144/14,
144/19, 144/20, 145/01, 145/07, 145/12, 145/14, 145/16, 145/18, 146/01,
146/02, 146/03, 146/07, 146/16, 146/17, 146/18, 146/19, 146/20, 147/01,
147/02, 147/03, 147/05, 147/12, 147/13, 147/15, 147/16, 147/17, 147/19,
147/20, 147/21, 148/01, 148/05, 148/06, 148/09, 148/10, 148/11, 148/13,
149/03, 149/07, 149/10, 149/11, 149/12, 149/18, 149/19, 149/20, 149/21,
150/02, 150/05, 150/10, 150/12, 150/15, 150/16, 150/18, 150/19, 151/03,
151/06, 151/08, 151/11, 151/16, 151/17, 152/01, 152/02, 152/03, 152/10,
152/12, 152/18, 153/01, 153/03, 153/10, 153/12, 154/02, 154/04, 154/05,
154/06, 154/09, 154/10, 154/11, 154/12, 154/13, 155/03, 155/04, 155/05,

155/09, 155/14, 155/16, 155/17, 155/18, 155/20, 155/21, 156/08, 156/09,
156/19, 157/03, 157/06, 157/07, 157/08, 157/10, 157/14, 157/17, 157/18,
157/20, 157/21, 158/04, 158/07, 158/08, 158/13, 158/14, 158/17, 159/02,
159/03, 159/04, 159/05, 159/07, 159/08, 159/09, 159/10, 159/11, 159/13,
159/14, 159/17, 160/02, 160/03, 160/06, 160/07, 160/08, 160/09, 160/10,
160/11, 160/13, 160/16, 160/17, 161/02, 161/04, 161/05, 161/12, 161/13,
161/15, 161/16, 161/20, 162/01, 162/02, 162/03, 162/05, 162/06, 162/10,
162/12, 162/19, 162/20, 162/21, 163/03, 163/04, 163/05, 163/09, 163/11,
163/15, 163/18, 163/19, 163/21, 164/02, 164/03, 164/04, 164/08, 164/09,
164/14, 164/15, 164/16, 164/18, 164/20, 165/01, 165/02, 165/09, 165/10,
165/11, 165/13, 165/14, 165/16, 165/18, 165/19, 165/21, 166/01, 166/02,
166/03, 166/05, 166/07, 166/09, 166/10, 166/11, 166/14, 166/15, 166/16,
167/02, 167/04, 167/08, 167/09, 167/11, 167/12, 167/16, 167/17, 168/01,
168/02, 168/05, 168/06, 168/08, 168/10, 168/12, 168/14, 168/16, 168/17,
168/19, 169/02, 169/09, 169/11, 169/17, 169/19, 170/03, 170/05, 170/07,
170/08, 170/09, 170/12, 171/01, 171/02, 171/04, 171/05, 171/06, 171/08,
171/10, 171/12, 171/16, 172/03, 172/07, 172/11, 172/12, 172/13, 172/14,
172/19, 172/21, 173/05, 173/06, 173/07, 173/08, 173/09, 173/13, 173/14,
173/15, 173/17, 173/20, 173/21, 174/01, 174/02, 174/04, 174/05, 174/06,
174/08, 174/10, 174/12, 174/14, 174/19, 174/21, 175/01, 175/03, 175/04,
175/05, 175/06, 175/08, 175/11, 175/12, 175/15, 175/16, 175/17, 175/18,
175/20, 176/02, 176/06, 176/13, 176/17, 176/19, 177/14, 177/17, 178/07,
178/13, 178/14, 178/16, 178/19, 179/01, 179/04, 179/06, 179/07, 179/19,
179/20, 179/21, 180/02, 180/04, 180/05, 180/07, 180/08, 180/12, 180/18,
180/19, 181/02, 181/05, 181/08, 181/09, 181/11, 181/16, 181/19, 182/01,
182/03, 182/04, 182/07, 182/08, 182/09, 182/11, 182/12, 182/15, 182/18,
183/02, 183/03, 183/06, 183/09, 183/10, 183/12, 183/13, 183/15, 183/16,
183/17, 183/18, 184/02, 184/15, 184/18, 184/19, 185/02, 185/03, 185/05,
185/09, 185/13, 185/19, 186/04, 186/05, 186/06, 186/09, 186/10, 186/13,
186/14, 186/17, 186/20, 187/09, 187/10, 187/12, 187/15, 187/17, 187/20,
188/09, 188/10, 188/13, 188/14, 189/03, 189/04, 189/05, 189/07, 189/08,
189/09, 189/14, 189/15, 189/18, 189/21, 190/02, 190/03, 190/06, 190/08,
190/10, 190/11, 190/13, 190/14, 191/06, 191/10, 191/12, 191/14, 191/15,
191/21, 192/02, 192/03, 192/12, 192/14, 192/15, 192/18, 192/21, 193/15,
193/18, 193/19, 193/20, 193/21, 194/05, 194/07, 194/08, 194/09, 194/10,
194/11, 194/12, 194/13, 194/14, 194/15, 194/17, 194/20, 195/01, 195/03,
195/04, 195/06, 195/07, 195/08, 195/09, 195/10, 195/11, 195/12, 195/14,
195/16, 195/17, 195/18, 195/21, 196/03, 196/10, 196/18, 196/20, 196/21,
197/02, 197/03, 197/07, 197/11, 197/16, 197/17, 197/18, 198/02, 198/04,
198/05, 198/06, 198/07, 198/11, 198/12, 198/14, 198/15, 198/16, 198/17,
198/18, 198/21, 199/03, 199/04, 199/05, 199/09, 199/11, 199/12, 199/16,
199/19, 199/21, 200/02, 200/06, 200/07, 200/09, 200/10, 200/11, 200/12,
200/18, 200/21, 201/03, 201/05, 201/10, 201/17, 201/21, 202/06, 202/09,
202/10, 202/17, 202/18, 202/20, 202/21, 203/02, 203/10, 203/16, 203/18,
203/20, 204/01, 204/04, 204/05, 204/12, 204/13, 205/01, 205/05, 205/13,
205/14, 205/17, 206/06, 206/09, 206/14, 206/15, 206/19, 206/21, 207/01,
207/04, 207/05, 207/08, 207/09, 207/11, 207/21, 208/04, 208/09, 208/10,
208/14, 208/17, 208/20, 209/01, 209/07, 209/08, 209/09, 209/10, 209/13,
209/14, 209/15, 209/18, 210/02, 210/04, 210/06, 210/14, 210/15, 210/18,
211/03, 211/04, 211/07, 211/10, 212/01, 212/04, 212/05, 212/08, 212/18,

212/21, 213/08, 213/10, 213/11, 213/19, 214/03, 214/05, 214/06, 214/08, 214/10, 214/13, 214/15, 214/16, 214/17, 214/19, 214/21, 215/06, 215/10, 215/14, 215/18, 215/19, 215/20, 215/21, 216/01, 216/04, 216/06, 216/11, 216/12, 216/13, 216/14, 216/15, 216/17, 216/18, 217/02, 217/05, 217/06, 217/07, 217/10, 217/13, 217/19, 218/03, 218/04, 218/05, 218/06, 218/07, 218/12, 218/13, 218/14, 218/16, 218/17, 219/02, 219/08, 219/10, 219/15, 219/19, 220/01, 220/02, 220/03, 220/04, 220/06, 220/10, 220/13, 220/15, 220/16, 220/17, 220/18, 220/19, 220/20, 220/21, 221/01, 221/02, 221/03, 221/04, 221/06, 221/11, 221/12, 221/13, 221/16, 221/19, 222/01, 222/07, 222/15, 222/21, 223/01, 223/02, 223/04, 223/05, 223/09, 223/13, 223/14, 223/15, 223/16, 223/18, 223/19, 223/21, 224/01, 224/06, 224/07, 224/08, 224/11, 224/12, 224/16, 224/19, 224/21, 225/01, 225/02, 225/06, 226/04, 226/07, 226/08, 226/20, 226/21, 227/05, 227/06, 227/12, 227/13, 227/14, 227/19, 228/05, 228/07, 228/08, 228/10, 228/15, 228/16, 228/19, 228/21, 229/03, 229/09, 229/10, 229/11, 229/13, 229/15, 229/18, 229/21, 230/02, 230/04, 230/07, 230/12, 230/15, 231/01, 231/02, 231/04, 231/06, 231/07, 231/08, 231/13, 231/14, 231/17, 231/19, 231/21, 232/01, 232/07, 232/12, 232/16, 232/21, 233/03, 233/04, 233/06, 233/08, 233/10, 233/11, 233/14, 233/15, 233/19, 233/20, 234/03, 234/04, 234/05, 234/07, 234/08, 234/09, 234/10, 234/11, 234/13, 234/15, 234/17, 234/19, 234/20, 234/21, 235/01, 235/04, 235/05, 235/06, 235/09, 235/10, 235/13, 235/16, 235/17, 235/18, 235/20, 235/21, 236/01, 236/02, 236/03, 236/10, 236/15, 236/16, 236/18, 236/19, 236/21, 237/06, 237/12, 237/21, 238/01, 238/02, 238/04, 238/07, 238/08, 238/21, 239/10, 239/11, 239/12, 239/15, 239/16, 239/18, 239/19, 240/02, 240/03, 240/04, 240/13, 240/19, 240/20, 240/21, 241/03, 241/04, 241/05, 241/08, 241/09, 241/10, 241/11, 241/14, 241/18, 241/19, 242/01, 242/06, 242/09, 242/15, 242/16, 242/20, 243/11, 243/19, 244/01, 244/05, 244/08, 244/12, 244/13, 244/14, 244/17, 244/19, 245/02, 245/03, 245/06, 245/07, 245/08, 245/10, 245/12, 245/13, 245/15, 245/16, 245/17, 245/19, 246/02, 246/06, 246/09, 246/10, 246/14, 246/16, 246/18, 246/21, 247/09, 247/10, 247/11, 247/12, 248/02, 248/04, 248/08, 248/10, 248/11, 248/13, 248/16, 248/20, 248/21, 249/02, 249/03, 249/06, 249/07, 249/08, 249/10, 249/11, 249/12, 249/20, 249/21, 250/02, 250/03, 250/04, 250/07, 250/10, 250/13, 250/14, 250/21, 251/01, 251/02, 251/03, 254/08, 251/05, 251/09, 251/11, 251/13, 251/15, 251/16, 251/17, 251/18, 252/01, 252/03, 252/04, 252/06, 252/08, 252/14, 252/16, 253/03, 253/05, 253/07, 253/08, 253/09, 253/11, 253/12, 253/14, 253/16, 253/21, 254/03, 254/04, 254/06, 254/08, 254/11, 254/12, 254/13, 254/14, 254/18, 254/20, 254/21, 255/04, 255/05, 255/08, 255/10, 255/18, 256/16, 256/18, 256/20, 257/02, 257/09, 258/13, 258/17, 258/23, 259/01, 259/18, 259/19, 259/23, 260/14, 260/15, 260/16, 261/11, 261/18, 262/05, 262/09, 262/11, 262/15

kibār (< Ar. *kabīr*'in çoğulu *kibār*) büyükler.
k.+dın 092/01

Kīc Özel ad.
K. 102/06, 136/10

kiçik (< ET *kiçig*) küçük.
k. 012/21, 015/15, 036/10, 039/07, 050/09, 059/03, 148/20, 196/04

Kiçik Barlağ Özel ad.
K.+ta 182/20

Kiçik Burlağ Özel ad.
K.+da 182/10

Kiçik Hân bin Duva Hân Özel ad.
K. 061/11

Kiçik Hân bin Duva Hân bin ... Hân bin Böri Hân Özel ad.
K. 061/13

Kiçik Satkın Özel ad.
K. 095/10
K.+nı 095/11

Kiçik Yulduz Özel ad.
K.+dın 114/05

kiçim (< Mo. *kecim*) at zırhı (Lessing, 462b).
k. 147/10

kifâyet (< Far. < Ar. *kifāya'*) yetişme, yeterlik; iktidar.
k. 026/03

kifâyet bol- yeterli olmak; bir işi yapabilecek yeterlilikte olma.
k. b.-dı 085/21, 210/01
k. b.-ur 037/09

kifâyet kıl- yetiştirmek, kâfi etmek.
k. k.-ıp 046/15
k. k.-ur erkendür 057/02

kilîd (< Far. *kilîd* < Yun. *kleid*) anahtar.
k.+ini 249/09
k.+lerin 163/10
k.+lerini 167/07
k.+lerni 145/10, 197/14

Kilif Özel ad.
K. 043/21
K.+de 097/10

kilîm (< Far. *gilîm*) kilim.
g. 020/10, 065/03, 126/01

kilk (< Far. *kilk*) kamış kalem.
k. 066/21, 150/10, 262/03

kim (< ET *kim*) kim (soru adlı); kimse, biri.

k. 009/21, 013/20, 016/11, 016/15, 018/15, 019/18, 025/14, 030/03, 030/04, 032/09, 038/09, 061/03, 063/10, 065/19, 068/03, 074/19, 075/12, 077/02, 078/19, 096/04, 096/05, 098/10, 106/10, 108/04, 118/03, 124/15, 125/13, 126/12, 127/07, 127/16, 136/10, 136/11, 140/16, 151/03, 161/21, 165/18, 167/08, 172/20, 195/12, 195/13, 197/21, 209/06, 240/07, 253/09, 261/14

k.+de 057/06, 146/18

k.+din 014/19, 019/17, 030/04, 064/09, 064/11, 108/21, 173/10

k.+ge 013/04, 028/11, 052/15, 057/16, 064/09, 096/04, 096/08, 101/20, 176/18, 183/09, 204/18, 243/01

k.+ni 035/04, 064/10, 064/14, 064/15, 096/05, 183/11, 234/12

k.+niñ 068/04, 180/03

kim ki (bağlaç)

k. 001/09, 001/18, 001/20, 002/07, 003/07, 003/08, 004/05, 004/14, 005/08, 005/09, 005/10, 005/12, 005/19, 005/21, 006/02, 006/08, 006/10, 006/11, 006/15, 006/20, 006/21, 007/06, 007/20, 008/01, 008/02, 008/05, 008/06, 008/10, 008/11, 009/13, 010/09, 010/14, 010/16, 011/15, 012/05, 012/18, 013/04, 013/14, 013/17, 014/06, 014/07, 015/03, 015/04, 015/06, 015/09, 015/14, 016/06, 016/07, 016/18, 016/20, 017/01, 017/19, 017/21, 018/09, 018/11, 018/16, 019/01, 019/10, 019/20, 020/04, 020/06, 020/07, 020/14, 020/19, 020/20, 021/07, 021/08, 022/13, 022/19, 023/02, 023/21, 024/10, 024/12, 024/21, 025/03, 025/11, 026/02, 026/03, 026/04, 026/06, 026/07, 026/10, 027/17, 027/19, 028/01, 028/07, 028/13, 028/14, 028/18, 029/07, 029/12, 030/09, 030/12, 031/04, 031/16, 032/02, 032/03, 032/08, 032/12, 032/14, 033/09, 034/16, 034/18, 035/07, 035/09, 035/10, 035/18, 036/01, 036/03, 037/05, 038/01, 038/07, 038/12, 038/13, 038/19, 039/11, 040/04, 041/02, 041/06, 041/20, 043/01, 043/15, 045/10, 046/08, 046/20, 047/12, 048/05, 049/12, 050/15, 051/02, 051/16, 052/04, 052/05, 052/08, 052/13, 052/17, 053/10, 053/18, 053/21, 054/05, 054/09, 057/13, 054/14, 054/15, 055/05, 055/06, 055/08, 055/18, 056/19, 057/04, 057/05, 057/10, 057/11, 057/13, 057/15, 057/17, 057/18, 057/20, 058/04, 058/12, 058/19, 058/20, 059/01, 059/03, 059/05, 060/01, 060/03, 060/10, 060/11, 060/12, 061/02, 061/05, 061/08, 061/16, 061/18, 061/21, 062/03, 062/09, 062/10, 063/12, 064/07, 064/09, 064/12, 064/15, 065/01, 065/04, 065/19, 066/05, 066/06, 066/18, 066/20, 066/21, 067/02, 067/13, 068/11, 069/06, 069/09, 069/10, 069/11, 070/06, 070/11, 070/12, 071/13, 071/18, 071/19, 071/21, 072/01, 072/07, 072/12, 073/10, 073/11, 073/17, 074/04, 074/09, 074/18, 075/01, 075/06, 075/08, 075/09, 075/10, 075/16, 075/20, 076/12, 076/16, 076/18, 077/05, 077/16, 078/10, 078/18, 079/01, 079/15, 079/17, 080/01, 080/09, 080/10, 080/20, 081/08, 081/09, 081/10, 082/04, 083/05, 083/08, 083/09, 083/16, 083/19, 084/03, 084/18, 084/21, 085/19, 086/13, 087/15, 088/03, 088/07, 089/19, 091/18, 092/02, 092/05, 092/08, 092/10, 092/12, 092/20, 094/07, 094/14, 094/16, 094/17, 094/18, 095/01, 095/02, 095/03, 095/06, 095/09, 095/12, 095/14, 096/02, 096/03, 096/04, 096/08, 096/09, 096/13, 096/17, 097/01, 097/11, 097/14, 097/20, 098/03, 098/09, 099/08, 099/17, 100/06, 100/10, 101/02, 101/08, 101/10, 101/21, 102/06, 103/03, 103/04, 103/05, 103/07, 103/11, 103/21, 104/14, 105/16, 105/18, 106/01, 106/04, 106/14, 106/15, 107/03, 107/11, 107/12, 108/07, 109/07, 109/08, 109/10, 109/15, 109/19, 110/04, 110/09, 110/11, 110/13, 110/14, 111/05, 111/06,

111/10, 111/15, 112/07, 112/15, 112/19, 112/20, 112/21, 113/07, 113/12, 113/19, 114/03, 114/10, 115/01, 115/11, 116/04, 116/06, 116/08, 116/12, 116/21, 117/02, 117/07, 117/08, 117/14, 117/19, 117/20, 120/03, 120/10, 120/21, 122/07, 122/13, 123/01, 123/08, 126/20, 127/10, 127/16, 129/18, 130/16, 130/17, 130/18, 131/06, 132/06, 133/11, 133/19, 133/20, 134/05, 134/10, 134/11, 134/13, 135/15, 136/01, 137/18, 138/02, 139/09, 139/12, 140/17, 141/04, 141/15, 141/16, 143/02, 143/11, 143/18, 143/19, 145/08, 147/17, 148/05, 148/10, 149/20, 150/10, 151/14, 151/16, 152/08, 152/09, 152/14, 153/19, 153/20, 154/06, 154/19, 155/04, 155/06, 158/01, 158/17, 159/12, 161/12, 161/18, 162/07, 167/21, 168/03, 169/08, 170/15, 171/09, 172/05, 172/14, 172/15, 172/21, 173/04, 173/12, 173/13, 174/04, 174/10, 175/08, 179/08, 179/19, 182/05, 182/07, 183/02, 185/08, 187/03, 190/05, 193/06, 194/10, 194/20, 195/01, 195/02, 195/04, 195/21, 199/01, 199/10, 200/03, 204/18, 207/12, 209/05, 209/06, 209/07, 209/09, 209/11, 209/12, 211/01, 211/08, 214/20, 215/10, 216/21, 217/11, 217/20, 217/21, 218/02, 218/08, 218/15, 219/06, 222/04, 222/11, 222/12, 222/13, 225/04, 225/08, 225/14, 225/21, 226/17, 226/18, 227/20, 228/02, 228/03, 228/11, 228/17, 229/02, 229/05, 229/09, 229/12, 230/03, 230/05, 230/13, 231/11, 232/08, 232/12, 232/15, 233/07, 233/08, 233/21, 234/05, 235/05, 235/08, 237/13, 237/20, 238/03, 238/10, 239/06, 239/11, 239/12, 239/18, 239/20, 241/04, 243/14, 243/21, 244/08, 244/09, 244/15, 246/18, 247/05, 247/11, 247/15, 249/07, 250/02, 250/08, 250/17, 251/03, 251/04, 251/08, 251/15, 251/19, 251/20, 253/20, 254/10, 256/22, 257/06, 257/13, 257/18, 258/15, 258/23, 259/01, 259/04, 259/06, 259/20, 259/21, 260/02, 260/03, 260/08, 260/12, 260/17, 260/21, 260/23, 261/19, 261/20

kīmāk eşeklerin ve develerin güvenli şekilde yüklerini taşımaları için kullanılan bir çeşit palan kolanı.

k.+i 251/11

kimerse (< *kim er-se*) kimse.

k. 010/03

Kimmerī Özel ad.

K. 011/08, 011/11

kīmyā (< Ar. *kīmiyā* < Yun. *khēmia*) kimya.

k. 166/16

kīn (< Far. *kīn*) kin, düşmanlık.

k. 131/01

kīne-ḥ^vāh (< Far. *kīna* ve Far. *ḥ^vāh*) öç almak isteyen.

k. 130/19

kīnet iki sert şeyi, özellikle taşları birbirine bağlamaya yarayan iki ucu dik açılacak şekilde kıvrılmış mâdenî parça.

k. 115/19

Kinüdgen Özel ad.

K. 014/14

kir- (< ET *kir-* < AT **kīr-*) girmek.

k.-di 003/21, 005/13, 050/06, 056/06, 060/10, 070/06, 088/05, 090/11, 105/08, 124/08, 124/21, 134/08, 149/21, 152/01, 152/07, 156/20, 161/05, 164/05, 167/08, 188/13, 203/14, 204/01, 204/11, 204/12, 208/18, 209/17, 213/05, 231/16, 237/04, 242/10, 250/06

k.-diler 013/17, 014/06, 023/04, 025/08, 025/13, 056/03, 070/16, 077/01, 090/12, 091/02, 098/06, 120/18, 126/08, 149/01, 149/06, 150/05, 163/01, 165/04, 192/04, 201/04, 201/18, 254/21, 257/01

k.-er 077/01

k.-genler 162/20

k.-gey 090/19, 115/05, 214/15, 231/07

k.-geyler 032/06

k.-gil 090/11

k.-günçe 215/15

k.-iñ 081/09

k.-ip 004/17, 005/06, 005/08, 005/15, 006/05, 007/20, 008/13, 012/13, 014/21, 023/05, 023/07, 023/20, 023/21, 025/13, 029/11, 030/21, 033/16, 037/16, 044/06, 044/08, 058/06, 061/04, 068/21, 070/17, 070/21, 072/08, 072/18, 076/13, 078/21, 082/02, 082/17, 089/06, 090/13, 090/15, 091/04, 091/05, 091/16, 092/12, 093/20, 098/01, 098/05, 098/08, 099/14, 100/06, 100/13, 101/11, 101/17, 104/01, 104/04, 104/12, 107/08, 107/09, 108/09, 108/12, 111/09, 113/20, 115/04, 116/14, 117/20, 121/20, 122/20, 123/18, 125/18, 127/04, 127/06, 135/03, 136/03, 136/13, 142/03, 142/17, 143/09, 143/13, 143/18, 145/20, 148/07, 150/06, 150/08, 152/05, 152/09, 153/05, 153/12, 154/14, 157/02, 164/10, 164/16, 166/20, 167/19, 169/01, 169/15, 171/16, 176/07, 181/08, 183/10, 183/12, 186/12, 188/15, 189/12, 193/03, 193/18, 197/14, 200/15, 202/15, 204/15, 206/16, 207/20, 208/19, 211/20, 214/13, 214/15, 218/18, 227/09, 227/18, 229/01, 229/10, 229/12, 229/15, 230/07, 232/02, 232/11, 233/01, 236/06, 237/04, 243/06, 244/02, 245/06, 245/21, 246/19, 247/07, 247/16, 251/12, 252/18, 254/03, 254/07, 257/02, 257/14, 258/01

k.-iptür 191/08

k.-iptürler 133/17, 257/03

k.-ip ér-di 034/21, 191/07

k.-ip ér-diler 186/14

k.-mekke 057/15

k.-mey 090/11, 126/12

kirāmī (< Ar. *kirām* ve nispet eki -ī) kıymetli.

k. 145/03

kirdār (< Far. *kirdār*) hareket.

k. 162/11

kiriş (< ET (Uyg.) *kiriş*)). (yay) giriş.

k. 031/18

Kirmān Özel ad.

K. 037/10, 206/18, 207/03, 207/05
K.+da 205/18
K.+dā 037/14
K.+dın 107/15, 189/08, 205/16
K.+ğa 205/16, 233/13
K.+nı 122/19

kiryās (< Far. *kiryās* < Ar. *kiryās*) ev avlusu.
k. 054/11, 179/21
k.+ıdın 060/09

kīse (< Far. *kīsa*) kese.
k.+side 048/13

kisvet (< Far. < Ar. *kisva'*) elbise.
k.+ler 128/19

kiş (< ET *kiş* < AT **kīş*) samur (kürk).
k. 114/14, 205/13

Kiş Özel ad.

K. 027/08, 062/13, 068/10, 068/13, 069/02, 069/06, 069/09, 069/10, 070/01,
071/04, 072/19, 083/12, 087/05, 096/18, 096/19, 242/20, 244/10, 244/11,
252/21
K.+de 074/11, 079/15, 094/04, 095/12, 205/12
K.+din 069/03, 072/21, 086/15, 138/21
K.+ge 243/05
K.+ğa 138/20
K.+ke 043/20, 069/06, 069/20, 072/20, 074/09, 081/16, 081/21, 082/05,
099/03, 099/04, 114/07, 125/16, 137/04, 137/16, 153/07, 193/16, 209/15
K.+keçe 080/09

kişi (< ET *kişi*) kişi, insan.

k. 001/02, 001/13, 002/05, 005/07, 005/21, 006/05, 006/06, 006/08, 006/17,
007/18, 010/11, 010/19, 012/07, 013/05, 013/16, 013/17, 014/06, 016/06,
017/01, 019/14, 019/17, 020/11, 020/13, 020/14, 020/20, 021/14, 021/19,
022/05, 022/06, 022/10, 022/18, 023/05, 023/07, 023/17, 023/20, 024/10,
024/15, 024/17, 024/21, 025/02, 025/04, 025/11, 025/13, 025/16, 025/20,
025/21, 026/09, 026/19, 029/03, 029/08, 029/10, 029/20, 029/21, 030/19,
031/05, 031/11, 031/12, 031/15, 034/17, 034/18, 035/13, 035/18, 036/01,
036/04, 036/05, 037/16, 037/19, 040/04, 040/09, 040/16, 041/16, 041/17,
042/04, 042/07, 042/11, 044/10, 045/03, 047/04, 047/12, 047/16, 051/01,
052/15, 053/19, 055/10, 056/13, 058/09, 058/11, 058/17, 060/12, 062/01,
062/10, 063/17, 065/04, 065/08, 068/05, 069/03, 069/10, 070/11, 070/12,
070/13, 070/16, 071/01, 071/05, 071/11, 071/12, 071/14, 071/15, 071/16,
071/17, 072/02, 072/03, 072/05, 072/09, 072/13, 072/14, 072/15, 072/19,
072/20, 074/03, 074/04, 074/05, 074/07, 075/17, 076/05, 076/06, 076/09,
076/14, 076/15, 076/16, 076/18, 076/21, 077/03, 077/04, 077/07, 077/10,
077/11, 077/15, 077/17, 078/09, 078/16, 078/20, 078/21, 079/01, 079/06,
079/11, 079/20, 080/04, 080/05, 080/06, 080/07, 080/09, 080/10, 080/12,

080/18, 080/19, 081/07, 081/09, 081/11, 081/14, 081/21, 082/14, 082/16,
 083/05, 083/08, 083/15, 083/16, 084/05, 084/19, 084/20, 085/01, 087/14,
 087/17, 090/19, 091/02, 092/13, 093/06, 093/17, 093/18, 093/19, 094/07,
 095/07, 095/08, 095/10, 096/02, 096/09, 097/17, 098/01, 098/03, 098/07,
 098/09, 098/11, 098/20, 100/15, 100/20, 101/09, 101/11, 101/12, 101/14,
 101/18, 101/21, 102/10, 103/07, 103/13, 103/20, 103/21, 104/08, 104/12,
 104/18, 105/19, 107/09, 107/11, 108/03, 108/11, 108/21, 109/02, 109/13,
 109/19, 109/20, 109/21, 110/05, 111/01, 111/15, 111/16, 111/19, 112/07,
 113/06, 113/10, 113/14, 113/15, 114/08, 114/09, 115/17, 115/19, 116/02,
 116/04, 116/10, 116/16, 116/19, 117/01, 118/01, 118/04, 118/06, 119/05,
 120/03, 121/04, 122/05, 123/13, 123/20, 123/21, 126/08, 126/20, 127/03,
 127/05, 127/06, 130/10, 130/12, 130/21, 131/06, 131/09, 131/10, 131/17,
 132/14, 132/15, 133/08, 134/10, 134/12, 135/04, 136/01, 136/21, 138/18,
 139/10, 139/11, 139/14, 139/19, 140/03, 140/06, 140/09, 141/17, 141/18,
 142/01, 142/07, 143/01, 143/03, 143/10, 143/11, 144/03, 144/05, 144/16,
 145/07, 145/10, 145/11, 145/20, 145/21, 146/11, 146/14, 146/16, 146/19,
 149/10, 150/06, 150/09, 151/06, 151/07, 151/08, 151/09, 151/10, 151/11,
 152/12, 152/13, 152/14, 152/20, 152/21, 153/12, 153/13, 156/21, 157/19,
 157/20, 158/01, 160/02, 161/13, 162/07, 162/09, 162/19, 163/10, 164/19,
 164/20, 165/01, 166/08, 167/05, 169/07, 169/09, 169/17, 174/15, 175/21,
 176/02, 176/03, 176/04, 176/08, 176/09, 176/10, 177/15, 179/14, 181/02,
 181/12, 182/07, 183/03, 184/13, 185/15, 186/10, 188/06, 188/19, 189/01,
 190/04, 191/19, 192/04, 192/06, 192/07, 192/13, 192/18, 192/20, 193/21,
 194/09, 194/12, 195/14, 196/11, 197/02, 198/14, 199/16, 200/08, 201/05,
 201/21, 202/09, 202/13, 202/18, 204/07, 204/15, 204/20, 205/03, 205/12,
 207/21, 209/03, 211/07, 213/19, 217/11, 218/09, 221/02, 221/03, 222/21,
 223/01, 227/13, 228/05, 228/08, 229/01, 229/04, 229/15, 230/08, 230/09,
 232/17, 232/20, 234/01, 234/13, 235/15, 236/17, 239/05, 240/15, 241/12,
 242/06, 243/09, 244/09, 244/14, 244/15, 246/02, 247/10, 247/11, 248/11,
 248/21, 249/01, 249/20, 250/12, 250/14, 252/02, 252/07, 253/03, 254/01,
 254/17, 257/04, 257/06, 258/14, 259/04, 259/21, 261/03, 261/04, 261/12
 k.+din 027/17, 040/04, 070/12, 070/16, 074/18, 103/19, 104/12, 121/04,
 122/07, 133/05, 139/10, 162/01, 181/02, 188/21
 k.+dür 041/17, 055/15
 k.+dürler 043/14, 056/15, 078/10, 261/06
 k.+ge 021/06, 043/02, 053/21, 057/07, 057/14, 058/01, 066/10, 066/11,
 085/04, 085/14, 105/13, 159/09, 174/21, 176/08, 203/08, 206/02, 229/15,
 232/01, 233/02, 233/07, 240/12, 248/14, 249/07, 250/13, 253/08
 k.+ler 020/19, 073/11, 234/02
 k.+lerdin 076/19, 242/16
 k.+leri 192/17, 231/01
 k.+leridin 079/05
 k.+leriğa 055/06
 k.+lerin 203/20
 k.+lerini 024/12, 067/08, 175/13
 k.+lerni 058/05
 k.+ni 028/20, 034/08, 037/06, 072/18, 078/15, 080/08, 080/13, 081/10,
 085/05, 089/06, 090/17, 098/08, 101/06, 104/19, 112/21, 116/17, 132/08,
 136/02, 140/14, 145/17, 146/20, 148/07, 162/08, 165/08, 166/09, 179/03,
 188/19, 205/11, 219/04, 234/20, 250/16

k.+niñ 016/12, 077/10, 219/10, 237/12, 250/13
k.+si 012/07, 067/10, 187/10, 247/11
k.+sidin 070/13
k.+siğa 112/20
k.+sin 199/06
k.+sini 090/07, 100/02, 103/10, 112/04

kişver (< Far. *kişvar*) ülke.

k. 147/02
k.+de 216/13
k.+din 095/22
k.+ğa 172/02
k.+i 037/19
k.+iniñ 144/17, 148/14

kişver-güşäy (< Far. *kişvar-kuşā*) fatih.

k. 239/15

kişver-setänlik (< Far. *kişvar-satān* ve Tü. +lık) cihangirlik.

k. 003/18

kitāb (< Ar. *kitāb*) kitap.

k. 238/03, 248/02
k.+da 001/19, 029/06, 262/03
k.+ıda 001/17
k.+ıdur 066/08
k.+ınıñ 002/15
k.+nı 014/05, 189/10

kitābe (< Ar. *kitābaʿ*) kazılmış yazı.

k. 099/04

kitābet (< Far. < Ar. *kitābaʿ*) yazı.

k. 005/13, 020/20, 164/07, 197/03, 241/04
k.+i 054/18
k.+ni 197/04

ķitūl (< Far. *ķitūl*) karargah.

ķ.+dın 176/01
ķ.+ğa 176/10

Kiv Ƙal'ası Özel ad.

K.+nı 121/15

Kiv(?) Suyı Özel ad.

K.+ğa 105/10

kivür- (< ET (Uyg.) *kigür-*) içeri sokmak, koymak.

k.-di 003/03, 017/05, 044/05, 046/17, 053/04, 060/19, 065/18, 066/02,
149/01, 208/13, 236/12, 239/02, 240/16, 258/22

k.-diler 042/15, 058/01, 068/01, 214/11, 242/21, 244/11, 255/15

k.-e al-may 106/08

k.-e başla-dı 097/03

k.-gey 240/04

k.-geyler 104/03

k.-sünler 179/19, 180/01

k.-üp 001/14, 005/10, 020/12, 022/07, 028/10, 038/21, 061/12, 126/03, 143/03, 164/05, 165/05, 166/13, 181/09, 192/01, 205/16, 207/07, 208/04, 227/11, 243/10

kiyāset (< Far. < Ar. *kiyāsa'*) zeka.

k. 065/12, 070/01

k.+ka 178/15

k.+te 216/09

k.+tin 161/16

kiyiz (< ET *kidiz*) keçe. (krş. *kiz*)

k.+de 116/08

kiyizi (< ET *kidiz* ve Far. *ī*) bir keçe.

k. 062/04

kiz (< ET *kidiz*) keçe, çul. (krş. *kiyiz*)

k. 185/11

k.+lerini 073/20

kizb (< Ar. *kizb*) yalan.

k. 063/17

Kobak Özel ad. (bk. Açıklamalar)

K. 017/17, 018/15

koç (< ET (MK) *koç*) koç.

ķ. 153/20

ķ.+ga 153/19

ķ.+nı 153/19, 153/20

koçin (< Mo. *haçuçin* (?)) muhafız kıtası. (Lessing, 980b)

ķ.+lerdin 137/12

Koçkar Özel ad.

ķ.+gaça 094/13

kol (I) (< ET (Uyg.) *kol* < AT **kōl*) el.

ķ. 002/12, 058/16, 070/09

ķ.+dın 259/01

ķ.+ga 001/14, 053/13, 079/09, 089/10, 105/08, 106/08, 110/16, 119/06, 119/10, 132/21, 256/03

ķ.+ı 081/02, 124/01, 146/18

ķ.+ıda 238/02, 238/19

ķ.+ıdın 066/02
ķ.+ıġa 016/09, 071/10, 073/05, 083/02, 090/14, 111/05, 119/04, 126/04,
152/07, 166/14, 181/07, 188/10, 203/15, 209/11, 213/09, 214/10, 224/13,
244/17, 245/19, 250/07, 258/16, 258/19, 259/11
ķ.+ın 090/10
ķ.+ındın 064/12
ķ.+ını 071/11, 094/20, 152/05
ķ.+larıda 062/01
ķ.+larıġa 106/07, 123/20, 178/08
ķ.+umdın 251/17
ķ.+umızdadur 182/07
ķ.+uġda 037/09
ķ.+uġdadur 065/05

ķol (II) (< Mo. *ġoul*) askerde saf ve alay (krş. *ġol*) (Lessing, 362a).

ķ. 074/01, 101/13, 102/01, 111/10, 117/04, 117/07, 117/09, 131/03, 179/09,
205/10, 214/08, 243/18
ķ.+da 084/05, 117/05, 117/06, 147/06, 147/07, 176/20, 177/16
ķ.+dın 148/14, 179/02
ķ.+ġa 108/03, 111/19
ķ.+ı 061/02, 074/01
ķ.+ıdın 131/06
ķ.+ıġa 108/02
ķ.+ın 036/18
ķ.+ını 036/19, 061/02, 073/21, 074/01
ķ.+nı 117/07, 122/04, 130/19, 131/03, 254/20, 255/20
ķ.+nıġ 177/03, 177/07, 177/15

ķolıncaķ Bahādur Özel ad.

ķ. 118/04

ķongrat Özel ad.

ķ. 016/16, 017/15

ķoniyya Özel ad.

ķ. 180/20, 181/17, 182/01

ķ.+ġa 184/16

ķonķurat Özel ad.

ķ.+larıdın 017/09

ķopar- (< ET *ķop-ar-*) bir nesneyi kaldırıp yükseltmek, kaldırmak.

ķ.-dılar 100/16, 101/09

ķ.-ıp 111/21, 124/14, 140/07

ķ.-ıpturlar 127/01

ķoplaķ ķoķin Özel ad.

ķ. 177/09

ķor (< AT **ķōr*) ateş közü.

ķ. 050/03

Ķorġaṣun Tèpe Özel ad.

Ķ.+de 076/15

ķork- (< ET *ķork-*) korkmak.

ķ.-up 034/11, 057/14, 099/19, 250/13

ķorkunç (< ET (Uyg.) *ķork-inç*) korku.

ķ.+dın 079/14

ķ.+ıdın 058/08, 075/12

ķ.+tındur 162/05

Ķorolas Özel ad.

Ķ. 014/13

Ķ.+dın 014/15

ķoruķ (< ET (MK) *ķorıĝ*) beylerin veya başkalarının korusu, korunan veya gözetilen yer.

ķ. 046/11

ķ.+larıda 033/06

ķoruķ ķıl- koru yapmak.

ķ.-dılar 046/11

ķ.-ıp 035/20

Ķoṣṭanṭiniyye Özel ad.

Ķ. 182/08

ķoṣ (I) (< AT **ķōṣ*) çift; çift kadeh.

ķ. 185/15

ķ.+ķa 057/01

ķoṣ (II) (= Mo. < Tü. ķoṣ) sefer ya da yolculuk sırasında dinlenilen yer, kamp, karargah. (bk. Açıklamalar)

ķ.+ı 091/15

ķ.+ıdın 103/07

ķ.+ıĝa 080/15

ķoṣ- (< ET (Uyg.) *ķoṣ-* < AT **ķōṣ-*) koşmak, katmak, birleştirmek.

ķ.-dı 070/08

ķ.-tı 070/20, 180/18, 187/12

ķ.-up 009/05, 039/15, 056/17, 095/18, 097/10, 100/02, 119/17, 132/12, 137/13, 138/18, 172/20, 185/15, 201/15, 205/02, 208/05, 219/20, 236/08, 236/13, 240/03, 253/07, 256/17

ķ.-up èr-di 186/07

ķoṣul- (< ET (Uyg.) *ķoṣul-*) katılmak.

ķ.-a 142/16

ķ.-a bar-dı 200/02, 237/15

ķ.-a ķel-sün 071/13, 097/17, 125/10

ķ.-a ķel-sünler 072/01, 251/09

ķ.-dı 025/12, 052/20, 053/06, 068/14, 068/15, 069/07, 069/08, 070/03, 079/01, 079/21, 080/15, 083/09, 084/05, 084/15, 093/16, 099/09, 102/15, 104/10, 106/12, 110/03, 110/13, 113/04, 113/14, 129/15, 137/17, 154/17, 159/19, 160/09, 161/07, 172/01, 173/21, 176/11, 181/14, 181/15, 198/20, 201/11, 201/18, 202/04, 203/01, 206/04, 207/15, 225/01, 229/18, 230/02, 248/11, 252/07

ķ.-dılar 025/03, 031/19, 039/10, 060/21, 069/04, 069/12, 071/14, 071/16, 072/19, 084/13, 089/08, 093/15, 110/01, 111/13, 113/06, 113/21, 114/15, 124/02, 133/18, 160/01, 168/11, 170/14, 172/02, 174/08, 179/11, 199/02, 207/12, 234/02, 244/16, 246/16, 253/12, 253/17, 253/20

ķ.-ğay 220/01, 246/14

ķ.-ğaylar 200/18

ķ.-maydur er-diler 251/02

ķ.-sa 080/19, 211/08

ķ.-sun 233/16

ķ.-up 018/15, 018/16, 021/13, 030/19, 033/06, 033/14, 040/21, 041/21, 053/10, 068/10, 069/04, 069/18, 071/05, 071/07, 071/16, 071/17, 072/11, 072/19, 074/13, 079/06, 079/18, 083/09, 084/12, 092/16, 105/10, 105/14, 107/19, 107/21, 108/18, 109/21, 113/09, 114/09, 115/17, 115/20, 117/01, 120/07, 120/12, 121/04, 121/18, 127/18, 129/09, 129/18, 141/18, 143/20, 146/02, 154/16, 155/10, 157/03, 183/08, 188/04, 188/06, 191/03, 191/12, 191/13, 192/06, 199/07, 200/18, 201/07, 204/07, 205/18, 209/20, 210/15, 212/20, 215/11, 224/14, 230/11, 233/17, 233/19, 237/06, 238/11, 243/11, 243/17, 244/19, 250/16, 251/02

ķ.-uptur 140/16, 257/03

ķ.-up er-di 200/01

ķ.-ur-men 090/20

ķoşun (< Mo. *ķosiġu(n)*) askeri birlik (Lessing, 970b).

ķ. 073/02, 074/03, 074/11, 081/11, 097/09, 103/14, 110/02, 116/06, 117/07, 117/20, 118/13, 131/03, 140/12, 141/01, 175/07, 177/13, 179/08

ķ.+dın 131/09

ķ.+ġa 118/01, 118/05

ķ.+ı 131/13, 132/03

ķ.+ıdın 151/08

ķ.+lar 117/08, 131/09

ķ.+ları 131/08, 131/16

ķ.+larını 122/05

ķ.+nı 103/11, 131/12

Ķoşun Tay Özel ad.

Ķ.+ġa 114/01

Ķoşur Kent Özel ad.

Ķ.+te 156/05

Ķova Maral Özel ad.

Ķ. 014/12

koy (< ET *kony* < AT **kōn*) koyun.

ķ. 026/09, 045/17, 088/20, 099/10, 115/10, 134/05, 168/08, 168/09, 168/12
ķ.+lar 156/07
ķ.+larnı 139/20
ķ.+nı 146/19

koy- (< ET *ko-d-*) koymak.

ķ.! 084/14, 239/07
ķ.-ar 065/15, 261/15
ķ.-arlar 199/01
ķ.-a al-ğay 039/11
ķ.-a bër-di 077/03
ķ.-a bër-iñ 025/11
ķ.-dı 001/06, 011/15, 023/14, 024/11, 031/13, 041/04, 048/08, 049/07, 062/18, 087/07, 099/05, 104/03, 129/14, 144/07, 147/06, 178/17, 195/15, 210/12, 217/11, 218/14, 226/09
ķ.-dılar 009/15, 010/20, 033/17, 041/03, 042/14, 086/06, 115/12, 132/19, 134/04, 145/05, 148/05, 154/17, 159/17, 165/03, 165/12, 170/21, 178/09, 191/01, 200/08
ķ.-dum 016/21
ķ.-duñ 180/04
ķ.-ğa 240/14
ķ.-ğan 030/14
ķ.-ğandurlar 140/13
ķ.-ğay 065/09, 090/10
ķ.-ğay-biz 260/15
ķ.-ma 118/19
ķ.-madı 017/03, 027/08, 030/13, 032/06, 034/09, 035/13, 076/10, 122/11, 178/16, 234/11, 238/08, 251/03, 253/07
ķ.-madılar 024/16, 025/09, 034/05, 044/08, 113/11, 133/13, 136/13, 140/19, 145/14, 160/07, 165/17, 169/19, 237/07, 256/05
ķ.-mağaylar 113/12, 141/21
ķ.-mağıl 010/10, 010/12
ķ.-mamaķ kerek èr-diler 060/11
ķ.-mas èr-kendürler 049/05
ķ.-maydur 210/20
ķ.-maydurlar 106/04
ķ.-maydur èr-diler 250/12
ķ.-sa 095/21
ķ.-salar 052/14
ķ.-sañ 010/12, 174/01
ķ.-sun 222/04
ķ.-sunlar 023/15, 179/04
ķ.-uñ 234/04
ķ.-up 001/01, 001/13, 007/01, 011/03, 011/05, 012/04, 012/08, 012/17, 013/11, 016/04, 017/01, 021/18, 023/17, 025/01, 025/09, 025/17, 031/17, 038/10, 040/11, 043/03, 043/18, 050/11, 060/06, 061/03, 070/07, 070/09, 071/02, 072/08, 072/15, 076/05, 078/17, 089/01, 090/07, 090/08, 093/05, 096/03, 096/11, 097/03, 099/15, 101/06, 103/16, 103/21, 104/16, 105/01,

106/03, 111/06, 113/21, 115/01, 117/15, 117/18, 118/17, 119/12, 121/05, 121/06, 121/08, 124/16, 125/07, 125/10, 125/11, 125/21, 132/11, 134/12, 136/19, 138/05, 138/12, 139/08, 139/12, 139/19, 142/13, 149/15, 153/04, 153/15, 154/06, 154/15, 155/07, 160/20, 163/13, 167/20, 168/05, 169/13, 175/14, 176/08, 179/13, 181/11, 182/02, 183/07, 185/14, 185/16, 185/17, 187/10, 191/07, 198/09, 198/10, 199/10, 199/18, 201/05, 204/04, 206/05, 206/11, 206/16, 207/07, 212/12, 213/02, 219/05, 221/03, 222/21, 232/01, 234/17, 244/07, 245/11, 245/14, 248/12, 252/01, 253/11, 258/06

ķ.-up  r-di 033/05

ķ.-up  r-di 025/02, 040/18, 048/13, 060/10, 099/17, 101/03, 111/04, 113/19, 135/12, 157/18, 176/12

ķ.-up  r-diler 243/09

ķ.-up tur-dılar 192/17

ķ.-up tur-ur 126/04

Ėozi Mundağ  zel ad.

Ė.+da 062/13

Ė.+ta 079/05

k Ğ 1. (< *k Ğ*) aile, kadın. ("eş, kadın" anlamıyla ilk defa Doğu Türkçesinde görülür. Ayrıntılı bilgi için bk.  lmez, 1996, 276; R s nen, 1969, 285b)

k. 081/21, 083/18, 097/10, 137/13, 167/11, 224/03

k.+i 213/08

k.+ini 069/20, 074/09

k.+leri 100/08

k.+leriğa 135/03

k.+lerin 204/08

k.+lerini 100/08

k.+lerni 076/09

k.+ni 031/15, 103/16

2. (< ET (MK) *k Ğ*) g Ğ (Kafilenin içinde kadın bulunduğu takdirde buna g Ğ denilir. (K , 50))

k. 022/08, 034/11, 238/05, 248/05

k.+de 238/05

k Ğ kıl- g Ğ etmek.

k. ķ.-dı 127/06, 185/06

k. ķ.-dı  r-se 184/17

k. ķ.-alı 140/17

k Ğ- (< ET (MK) *k Ğ-*) g Ğmek.

k.-er  r-di 103/08, 120/11

k.-sünler 164/14, 186/09

k.-ti 238/05

k.-tiler 116/03

k.- p 034/11, 090/16, 125/20, 130/15, 146/02, 146/16, 147/01, 150/14, 162/04, 164/06, 164/16, 169/20, 176/14, 195/07, 251/13, 259/20

k Ğmen (< *k Ğ-men*) her zaman g Ğer olan Bedev .

k. 096/18, 119/17

köçür- (< *köç-ür-*) göçtürmek, göçmesini sağlamak.

k.-geni 186/02

k.-geyler 167/11

k.-üp 083/15, 092/14, 108/16, 109/07, 111/01, 134/04, 186/10, 192/01, 241/18, 258/04

köfrük (ET (Uyg.) *köprüg*) köprü.

k. 026/18, 043/21, 088/14, 097/10, 097/13, 105/10, 110/18, 114/16, 142/14, 143/06, 156/05, 169/08, 183/08, 197/10, 197/12, 202/07, 210/21, 231/12

k.+din 044/20, 116/03, 153/02

k.+ke 026/19, 057/11, 057/12, 088/12

k.+ler 192/10

k.+ni 171/17, 197/11

k.+niñ 088/13

k.+tin 187/18, 189/10

köger- (< ET (MK) *kök+er-*) yeşermek.

k.-di 033/12

k.-ip 010/18

kögüs (< ET (Uyg.) *kögüz*) göğüs.

k.+i (kögsi) 110/13

k.+ige (kögsige) 097/14, 221/03

kök (< ET *kök* < AT **kōk*) gök.

k.+de 144/13

k.+ke 195/15

Kökçe Têñiz Özel ad.

K.+de 170/14

K.+ğa 106/01

Köke Buğa Özel ad.

K. 117/11

Köke Ƙal'a Özel ad.

K.+dın 102/06

Köke Mangut Özel ad.

K. 095/01

Kököke Ƙal'ası Özel ad.

K.+ğa 124/16

Kök Serā Özel ad.

K.+da 023/08

Kök-töpe Özel ad.

K.+ğaça 101/01

Kökeldür Özel ad.

K.+de 079/18

kökülteş (< *kökü-gül+teş* < Mo. *kökü-gül*) süt kardeş. (*kökügül* için bk. Lessing, 483b).

k. 223/15

Kökyār Özel ad.

K.+ğa 113/15

köl (< ET *köl* < AT **kōl*) göl (TDBUÜ s. 184).

k. 106/12, 143/12, 148/12

k.+idür 148/10

kölege (< ET (Uyg.) *kölige*) (koyu) gölge.

k.+side 059/20, 193/21

Kölhişār Özel ad.

K. 180/21

Köl Mülk Özel ad.

K.+de 254/18

Köl Têpe Özel ad.

K.+da 092/10

köm- (< ET (Uyg.) *köm-*) gömmek.

k.-diler 032/16, 160/06

kömek yardım.

k. 077/08, 099/17, 104/03, 148/04, 174/13, 188/05, 214/05, 224/12, 247/14

k.+i 207/17

k.+ke 146/14

könlek (< ET (MK) *könlek*) gömlek.

k.+ini 096/13

könlekçe (< ET (MK) *könlek+çe* < *könle-*) bir gömlek (?) (Senglah, 310r21; EDPT, 732a).

k. 171/16

könül (< ET *könül*) gönül.

k. 001/13, 013/04, 098/16, 107/12, 114/02, 118/10, 118/19, 119/19, 130/09, 132/07, 149/06, 152/16, 178/14, 184/21, 192/16, 225/10, 230/03, 243/13, 246/12, 249/20, 254/09, 256/11, 261/12, 261/16

k.+din 239/12

k.+dür 099/07

k.+ide 051/18

k.+lerde 008/04
k.+leri 058/06
k.+ni 214/07
k.+i (köñli) 034/01, 099/19, 242/17, 262/05
k.+ide (köñlide) 054/13, 083/18
k.+ini (köñlini) 065/11
k.+ümüz (köñlümüz) 086/08

köñüllig (< *köñül+lig*) gönüllü.
k.+idin 140/13

köñüllik (< *köñül+lik*) gönüllü.
k. 086/04

köñüllük (< *köñül+lük*) gönüllü.
k. 050/07

köñülsiz (< *köñül+siz*) gönülsüz.
k. 090/12

köp (< ET (Uyg.) *köp*) çok.

k. 001/16, 002/16, 006/01, 006/03, 006/04, 009/05, 011/21, 013/19, 014/07,
016/09, 017/01, 017/07, 019/16, 020/11, 022/20, 023/07, 024/15, 025/13,
026/08, 030/06, 030/07, 030/08, 030/11, 031/05, 031/10, 032/20, 033/16,
033/18, 034/05, 034/08, 034/19, 034/21, 038/20, 039/10, 041/21, 042/11,
043/03, 043/21, 044/03, 049/01, 049/07, 057/07, 059/09, 059/13, 060/01,
062/11, 063/17, 067/08, 067/10, 068/04, 068/05, 072/18, 077/14, 078/13,
078/15, 079/08, 080/01, 080/08, 081/10, 081/14, 082/12, 082/14, 084/19,
088/16, 089/07, 089/10, 090/04, 090/17, 091/20, 092/13, 094/01, 095/14,
097/11, 098/03, 098/20, 100/01, 100/13, 101/08, 101/14, 103/10, 103/13,
104/04, 104/18, 105/08, 106/07, 106/09, 108/09, 108/11, 108/21, 110/05,
111/05, 112/02, 112/19, 113/04, 113/14, 114/11, 114/20, 115/04, 116/03,
116/13, 118/06, 119/07, 120/03, 120/05, 120/08, 123/20, 126/01, 126/08,
127/11, 129/17, 131/09, 131/17, 132/08, 133/03, 133/05, 133/08, 133/18,
134/04, 134/20, 136/02, 136/14, 139/14, 140/03, 140/10, 140/14, 141/11,
143/03, 143/10, 143/14, 143/21, 144/10, 144/16, 145/10, 145/17, 147/11,
148/19, 149/09, 150/06, 150/07, 150/09, 151/09, 151/14, 151/15, 151/20,
152/03, 152/13, 152/15, 152/18, 157/05, 157/18, 158/07, 160/01, 160/14,
163/09, 163/16, 164/11, 164/12, 165/08, 165/16, 166/09, 167/15, 168/09,
170/01, 170/14, 172/01, 173/03, 173/05, 173/21, 174/16, 176/11, 179/02,
179/14, 181/11, 182/09, 183/01, 184/13, 186/04, 187/07, 187/19, 188/07,
188/14, 188/19, 190/17, 193/01, 197/15, 199/06, 202/12, 203/14, 204/07,
204/08, 204/20, 205/12, 206/10, 207/14, 208/01, 208/04, 212/13, 213/09,
214/04, 214/09, 214/12, 216/10, 217/09, 217/11, 221/13, 223/09, 229/01,
239/05, 240/05, 242/04, 245/18, 246/01, 249/21, 250/14, 250/16, 251/11,
252/04, 252/05, 258/08, 258/15, 258/16, 258/19

k.+dür 184/06, 239/16
k.+i 028/17, 101/17, 139/17
k.+ileriga 074/08
k.+imizni 242/09

k.+ini 116/12

Köpek Bey Özel ad.

K. 247/18

Köpek Mîrzâ Özel ad.

K. 249/17

Köple Özel ad.

K.+din 151/16

K.+ğa 151/09, 151/14

Köplek Özel ad.

K. 114/04

K.+ke 114/04

köprek (< *köp+rek*) daha çok.

k. 006/03

kör (< Far. *kūr*) kör.

k. 022/12

kör- (< ET *kör-*) görmek.

k.! 062/03, 239/06, 239/17

k.-di 012/02, 021/16, 030/04, 030/06, 031/20, 033/08, 051/17, 052/17, 061/17, 063/10, 071/18, 078/09, 081/20, 085/05, 102/10, 118/09, 118/16, 157/21, 178/16, 220/02, 223/04, 228/21, 234/17, 239/14, 239/15, 240/12, 245/01, 246/05, 251/11, 252/01

k.-diler 029/14, 030/04, 032/05, 072/17, 084/07, 088/12, 088/14, 090/13, 114/11, 122/17, 128/15, 140/10, 148/06, 148/19, 161/10, 175/12, 176/10, 189/06, 214/08, 232/21, 250/08

k.-dük 254/12

k.-düm 037/03, 123/14, 163/04, 219/16

k.-dün 250/09

k.-e 156/19

k.-edür ér-di 142/01

k.-eli 096/03

k.-eliñ 096/04, 096/08, 159/13, 172/19

k.-erler 012/10

k.-er ér-diler 001/02, 156/04

k.-ey 111/11, 239/10

k.-eyim 038/03

k.-e bar-dılar 021/03

k.-e bar-ıp 057/09

k.-genler 248/11

k.-genniñ 141/09

k.-gey-men 080/02, 248/04

k.-gey-mèn 238/05

k.-gey-sèn 219/16

k.-gil 035/19, 071/20

k.-medi 060/20, 083/19, 195/17, 217/18, 237/13, 244/17, 249/20, 251/03
k.-mediler 016/06, 045/10, 116/09, 173/04, 183/14
k.-megey 063/17
k.-mey 007/06, 019/14, 078/10, 095/12, 108/03, 115/02, 151/07, 154/20, 155/12, 200/19, 223/03, 243/19
k.-meydürler 213/19
k.-meydür-biz 020/14
k.-meydür èr-di 020/14, 138/05, 175/08
k.-meydür èr-diler 058/10, 147/12
k.-meydür èr-dim 082/16
k.-se 166/01
k.-ün 200/10
k.-üp 023/08, 040/14, 068/13, 077/01, 077/20, 085/04, 086/06, 090/07, 095/21, 108/01, 108/06, 114/01, 115/15, 115/16, 116/13, 124/10, 130/11, 146/11, 147/11, 155/02, 164/14, 176/08, 179/10, 212/07, 216/15, 220/07, 244/16, 250/13, 254/19
k.-üptürler 175/20
k.-üp-men 115/14
k.-üp èr-di 221/12
k.-üp èr-diler 175/18, 183/15

körgüçi (< *kör-güçi*) gören.
k.+ler 208/13

körgüz- (< ET *kör-güz-*) göstermek.
k.-di 059/14, 215/14, 218/13
k.-diler 025/05, 190/21
k.-gey 096/04
k.-se 083/03
k.-üp 024/13
k.-ür 083/04

Körklük Özel ad.
K.+ke 014/16

körset- (< ET *körse-t-* < *kör-(ü)g+se-*) göstermek.
k.-geyler 117/21
k.-ip 015/20, 025/05, 079/13, 080/10, 228/20
k.-keyler 005/14, 010/13
k.-sünler 175/05
k.-tiler 164/11, 224/12
k.-ür èr-di 122/10, 195/21

körün- (< *kör-ün-*) görünmek.
k.-di 021/16, 101/15, 116/07, 128/03, 159/05, 172/14
k.-gey 066/20
k.-mes bol-dı 007/20
k.-mey 185/19
k.-üp 071/14
k.-ür 038/16, 077/14, 083/21, 172/08

k.-ür er-di 158/14
k.-üş kıl-ıp 033/17

körünüş huzur, bir şahsın önü. (krş. *körünüş*)
k.+ige 056/06

körünüş (< *kör-ün-üş*) görüşme, sohbet; huzura kabul (krş. *körünüş*).
k. 044/03
k.+ığa 235/10
k.+ka 182/02

körünüş kıl- görüşmek.
k. k.-dı 060/08, 127/20, 187/08, 193/14
k. k.-dılar 156/06
k. k.-ıp 155/13, 158/11, 191/09, 193/13, 210/03

körüş- (< *kör-üş-*) görüşmek.
k.-eliş 242/08
k.-ti 033/17, 119/01, 132/09, 234/05
k.-tiler 117/02, 117/04
k.-üp 053/20, 232/03, 234/07
k.-ür-men 248/04
k.-ür-men 238/05
k.-ür 211/02

kös (< Far. *kos*) kös, davul.
k. 021/17, 084/09, 128/04, 144/13, 162/16, 165/13, 177/21, 255/21, 256/02
k.+din 178/02
k.+in 001/09
k.+ni 165/02

Köstendil-i Gürci Özel ad.
K. 191/05

Köstendil Melik Gürgin Özel ad.
K. 187/08

köşe (< Far. *goşa*) köşe.
k. 098/10
k.+de 204/10
k.+ga 221/04
k.+lerde 078/15

köşk (< Far. *kūşk*) köşk.
k. 096/20, 236/17
k.+din 158/01

Köşkek Özel ad.
K. 136/12

kötel (< Mo. *kötel*) yedek at (Lessing, 493b).

k.+de 208/15

k.+lerğa 122/06

köter- (< ET *kötür-*) kaldırmak, yükseltmek (OTWF, 718)

k.-di 003/02, 003/18, 005/02, 021/11, 067/06, 110/07, 113/17, 149/11, 154/09, 178/13, 179/08, 194/02

k.-diler 019/12, 052/01, 053/13, 053/19, 056/10, 057/20, 067/06, 118/04, 124/21, 133/13, 200/16, 207/01, 214/08, 223/17, 229/06, 233/07

k.-geyler 057/17

k.-ip 001/16, 002/02, 002/06, 007/07, 007/08, 013/08, 013/21, 030/13, 039/15, 039/18, 040/17, 048/08, 052/06, 053/08, 054/10, 056/11, 059/19, 067/05, 067/18, 084/15, 095/18, 114/02, 118/10, 131/04, 132/07, 139/06, 142/16, 148/04, 148/19, 159/17, 170/21, 188/02, 190/17, 205/01, 211/21, 214/07, 223/19, 225/16, 227/08, 230/18, 231/11, 235/04, 243/13

k.-ip ér-di 067/21, 083/13, 084/21, 085/08, 220/15

k.-mes ér-di 068/02, 197/08

k.-sünler 054/16

k.-ür 235/03

köteril- (< *köter-il-*) kaldırılmak.

k.-sün 234/04

kötval (~ kotval? < Far. *kotval* < Hindçe *koṭvālā* "gece muhafızı" < Hindçe *kōt+vālā* "kale") muhafız, kale bekçisi. (TMEN, III, 618)

k.+nı 121/15, 103/06

kövrük (< Mo. *kögerge*) davul. (krş. *kövrüge*)

k. 052/16, 061/01, 069/13, 084/16, 152/09

kövrüge (< Mo. *kögerge*) davul (krş. *kövrük*). (Lessing, 480a)

k. 088/06, 091/01, 120/17, 123/10, 144/13, 152/10, 165/02, 165/13, 169/14, 176/03, 177/21, 184/14, 191/20, 255/21, 256/01

köy- (< ET (Uyg.) *köy-/köñ-*) yanmak, tutuşmak.

k.-di 024/14, 087/01, 114/05, 117/19, 167/21, 179/07, 221/02

k.-diler 150/08

k.-er 086/19

k.-üp 025/14, 168/01, 168/03

köydür- (< *köy-dür-*) yakmak.

k.-di 038/10

k.-diler 024/18, 108/13, 121/14, 134/03, 135/17, 139/20, 145/11, 163/21, 171/21, 181/10

k.-mek 027/08

k.-sünler 178/08

k.-üp 027/20, 072/10, 086/18, 132/02, 140/19, 145/13, 150/07, 168/11, 168/18, 207/10

köz (< ET *köz* < AT **kōz*) göz.

k. 035/12, 197/08, 219/21
k.+din 136/07
k.+i 008/06, 022/12, 034/13, 138/05, 141/09, 175/08, 189/07, 221/03, 243/19
k.+içe 076/10, 088/01
k.+ide 249/20
k.+idin 085/06
k.+ige 021/16, 022/11, 067/04, 101/15, 211/11, 225/14
k.+iğa 225/10
k.+in 207/09
k.+ler 117/12
k.+leri 077/20
k.+leridin 021/08
k.+leriñni 057/13

Közel Özel ad.

K. 124/20

ķubbe (< Ar. *ķubba'*) kubbe.

ķ. 167/12

ķubbetü'l-İslām (< Ar. *ķubba'*, harf-i tarif *el-*, Ar. *islām*) Belh şehrinin bir başka adı.

ķ. 198/12, 224/05

ķubbe-yi İbrāhīm Lik Özel ad. (bk. Açıklamalar)

ķ. 123/07

ķubcūr (< Mo. *ķubķigur*) vergi, haraç (Lessing, 363b).

ķ. 048/07

ķubilay Özel ad.

ķ. 038/11, 040/11

ķ.+nı 040/17

ķubilay ķa'an Özel ad.

ķ. 040/18, 040/19, 040/21, 041/01, 044/16

ķubilay ķa'an bin Toli Ĥān Özel ad.

ķ. 040/16

ķuķ- (< ET (Uyg.) *ķuķ-* < AT **ķūķ-*) kucaklamak.

ķ.-up 055/17, 186/18

kūķe (< Far. *kūķa*) kūķük sokak.

k. 074/16, 162/03, 257/12

k.+lerde 162/20

k.+leriğa 079/13, 165/07

Kūķe Melik Özel ad.

K.+ke 090/11

K.+ni 090/16, 109/02

kuçuş- (< *kuç-uş-*) kucaklaşmak.
k.-up 190/17

kuda (< Mo. *ḡuda*) dünür (gelinin ya da damadın babası) (Lessing, 979b; Li, 1999, 69).
k. 186/05

ḡuddise sirru-hu (< Ar.) Sırrı mukaddes olsun.
k. 064/21, 207/06, 215/04, 226/06
k.+ḡa 117/16, 144/11
k.+ni 172/01
k.+niḡ 155/08

kūdek (< Far. *kūdak*) çocuk.
k. 016/01, 169/18
k.+lerini 186/06
k.+lerni 026/21
k.+ni 016/11, 027/19

ḡudret (< Far. < Ar. *ḡudra'*) kuvvet, güç, tasarruf.
k. 009/09, 015/03, 031/01, 065/16, 216/08, 249/14
k.+ide 244/12
k.+idin 015/02, 239/05
k.+tin 178/16

ḡuduk (< ET (Uyg.) *ḡudug*) kuyu.
k.+lar 103/14

ḡudūm (< Ar. *ḡudūm*) ayak basma.
k. 057/10
k.+niḡ 057/10

Ḡudūs Özel ad.
Ḡ. 161/14

Kūfīn Özel ad.
K. 243/08

ḡufl (< Ar. *ḡufl*) kilit.
k. 092/01

Kūhek Suyı Özel ad.
K.+ḡa 197/13

Kūh-ı Cūd Özel ad.
K. 142/17

Kūhī Özel ad.

K.+ler 082/12

Kūhistān Özel ad.

K.+dın 243/06

Ḳuhistān Özel ad.

Ḳ. 002/16, 099/16

Ḳuhīstān Özel ad.

Ḳ.+ğa 044/01

kūh-peyker (< Far. *koh*, *kūh* ve Far. *paykar*) dağ yüzlü.

k. 149/21

k..+i 147/09

Ḳuḳaḳ Özel ad.

Ḳ. 017/17

ḳul (< ET *ḳul*) kul.

ḳ. 016/10, 035/06, 105/12

ḳ.+ı 071/16

ḳ.+ığa 096/09

Kula Özel ad.

K. 133/07, 133/09

ḳulağ (< ET *ḳulḳaḳ*) kulak. (krş. *ḳulağ*).

ḳ.+ı 243/19

ḳ.+ığa 123/10

ḳ.+ını 213/03

ḳ.+ların 042/03

ḳulaḳ (< ET *ḳulḳaḳ*) kulak (krş. *ḳulağ*).

ḳ. 136/09, 254/10

ḳ.+ın 207/06

ḳ.+ḳa 252/09

Ḳulan ‘**Aḳabesi** Özel ad.

Ḳ.+din 138/19

Ḳūlān Kōtel Özel ad.

Ḳ.+ğaça 114/02

ḳulel (< Ar. *ḳulal*) dağ tepeleri.

ḳ. 148/17

ḳulluḳ (< *ḳul+luḳ*) kulluk.

ḳ. 054/08, 055/01

ķūlunc (< Ar. *ķūlanc*, *ķūlinc* << Eski Yun.) kolik, bağırsak ağrısı, bağırsaklarda peyda olup omuz başlarına ve vücuda gelen bir ağrı.
ķ. 044/20

ķūlūy (< Far. *ķuloy* = *ķulo*) bir eyaletteki yönetici.
ķ.+lar 107/13

ķulzum Özel ad.
ķ. 130/08, 192/06, 231/10
ķ.+ğaça 130/07

ķum Özel ad.
ķ. 190/14, 211/18
ķ.+nı 211/12, 225/12

ķumārī Özel ad.
ķ. 147/04

ķumārī Bahādur Özel ad.
ķ. 192/05

ķumārī Inaķ Özel ad.
ķ. 104/19, 139/03
ķ.+ķa 105/01
ķ.+nı 087/08

ķumārī Yasavul Özel ad.
ķ. 090/11, 097/08, 115/20

ķumāş (< Ar. *ķumāş*) kumaş.
ķ. 020/14, 135/08, 260/10
ķ.+dın 020/11
ķ.+lar 020/14

ķumrī (< Far. < Ar. *ķumrī*) kumru.
ķ. 010/08

ķunduz Özel ad.
ķ. 090/08, 139/02, 224/04, 245/18, 246/12, 246/16, 246/19, 247/13, 247/14, 247/16, 247/20, 258/15
ķ.+da 067/17, 110/01, 246/21
ķ.+dın 084/12
ķ.+ğa 072/10, 247/02
ķ.+ğaça 070/04

ķur- (< ET (Uyg.) *ķur-*) kurmak.
ķ.-up 225/18

ķur'ān (< Ar. *ķur'ān*) Kur'an.
ķ. 010/08, 064/04, 064/05, 064/06

ķurb (< Ar. *ķurb*) yakınlık, yakın olma.
ķ. 001/06, 015/20

ķurbān Özel ad.
ķ. 099/11

ķurbānī Özel ad.
ķ. 111/03
ķ.+nī 111/04

ķurdtu Özel ad.
ķ.+nı 123/03

ķurıltay (< Mo. *ķurıltay*) kurultay, meclis. (TMEN, I, 435) (krş. *ķurultay*)
ķ. 036/07, 039/05, 096/21
ķ.+ġa 039/16, 039/21
ķ.+ıġa 035/08

ķurıltay ķıl- kurultay kurmak, toplanmak.
ķ. ķ.-dı 033/19
ķ. ķ.-ıp 053/21, 073/09, 087/16, 114/07, 193/20

ķurıltay(?) Özel ad.
ķ. 038/12

ķurī Suyı Özel ad.
ķ.+ġa 130/15

ķurre (< Ar. *ķurra*⁶) dilşad, gönlü sevinçle dolu.
ķ. 206/05

ķurretü'l-‘ayn göz nuru.
ķ.tü'l-‘a. 184/15

ķurt Özel ad. (bk. Açıklamalar)
ķ. 003/05, 003/06
ķ.+lardın 111/14

ķuru- (< ET (Uyg) *ķurı-* < AT **ķūrı-*) kurumak.
ķ.-p 010/18

ķuruķ (< ET (Uyg.) *ķuruġ*) kuru.
ķ. 085/09

ķurultay (< Mo. *ķuralta*) kurultay, meclis. (Lessing, 988a) (krş. *ķurıltay*)

ķurultay ķıl- kurultay kurmak.
ķ. ķ.-ıp 013/11

ķurun (< *ķur*+(*u*)*n*) vakit.
ķ.+ıdın 033/12

ķurut- (< *ķuru*-*t*-) kurutmak.
ķ.-tı 253/07, 253/18

ķurya kötü yıpranmış yapı (DTO, 429).
ķ.+larda 194/18

ķuřla Özel ad.
K. 150/15

ķuřūr (< Ar. *ķařır*'ın çoęulu *ķuřūr*) köřkler.
ķ. 239/14
ķ.+nı 027/20

ķuř (< ET (Uyg.) *ķuř*) kuş.
ķ. 033/10, 033/11, 148/10, 174/19, 187/07, 208/15, 208/16
ķ.+ı 125/13, 191/01, 205/21, 217/08, 238/06
ķ.+mıı 166/16
ķ.+lar 145/05, 156/07, 174/11

ķuřçı Özel ad.
K. 240/07
K.+ęa 247/18

ķuřıř (< Far. *ķuřıř*) öldürme, katletme.
k. 178/13, 215/16, 222/09

ķuřluk (< ET (MK) *ķuřluk*) kuşluk vakti.
ķ. 096/04

ķut (< ET *ķut*) baht, talih, saadet.
ķ. 156/09
ķ.+tadur 173/16

ķūtāh-endīř (< Far. *ķotāh-andēř*) basiretsiz.
k. 225/06
k.+ler 044/06

ķuřb (< Ar. *ķuřb*) bir grubun başı, büyüğü.

ķuřb-ı evliyā velilerin ulusu.
ķ.-ı e. 064/19

ķuřbe'd-dīn Özel ad.
K. 119/16, 177/09

ķuřbe'd-dīn Bēę Özel ad.
K. 139/03

ķutġar- (< ET (Uyg.) *ķurtġar-*) kurtarmak (krş. *ķutķar-*)
ķ.-dı 020/04, 095/17

ķutķar- (< ET (Uyg.) *ķurtġar-*) kurtarmak (krş. *ķutġar-*)
ķ.-dı 104/16, 118/17, 136/09
ķ.-dılar 166/10, 189/13
ķ.-ıp 051/02

Ķutluġ-balġ Özel ad.
Ķ. 023/13

Ķutluķ Buġa Özel ad.
Ķ. 094/16, 094/17

Ķutluķ Hān Özel ad.
ķ. 022/15

Ķutluķ H^vāce Hān Özel ad.
Ķ. 043/08

Ķutluķ Noyın Özel ad.
Ķ.+ġa 005/01

Ķutluķ-şāh Özel ad.
Ķ. 048/16
Ķ.+nı 048/14

Ķutluķ Tēmūr Özel ad.
Ķ.+ni 067/16

Ķutluķ Tēmūr bin Boralday Oyirat Özel ad.
Ķ. 067/16

Ķutluķ Terken Özel ad.
Ķ. 092/18, 100/17

ķutķā (< Ar. *ķutķā* ') katlediciler, kesiciler.

ķutķā^ʿ u^ʿt-ķarīķ yol kesenler, haydutlar.
ķ. t. 124/09
ķ. t.+din 124/04
ķ. t.+ni 104/12, 135/18

Ķutuku Özel ad.
Ķ. 038/10

ķutul- (< ET (Uyg.) *ķurtul-*) kurtulmak.
ķ.-dı 009/13, 100/15, 110/04, 110/15, 143/02, 158/03, 169/06, 195/05
ķ.-dılar 013/17

ķ.-madı 026/19, 106/11, 130/10
ķ.-mas 239/07, 261/17
ķ.-up 162/20, 200/11, 215/03, 238/17, 246/17
ķ.-up  r-diler 028/02

ķuvan- (< ET (Uyg.) *ķuvan-*) gururlanmak.
ķ.-mas 038/01

ķuvvet (< Far. < Ar. *ķuvva'*) g  , kudret, takat.
ķ. 016/13, 035/03, 077/17, 148/18, 222/05, 223/14, 244/04, 249/14, 253/20
ķ.+i 040/08, 045/19, 049/02, 068/04, 148/13, 244/18
ķ.+iġa 050/19
ķ.+leri 147/13, 246/02

ķuvvetsizlik (< Ar. *ķuvva'*, T . +*siz+lık*) zayıflık, güçsüzlük.
ķ.+dın 244/04, 246/02, 248/09

ķuy- (< ET (Uyg.) *ķud-*) dökmek.
ķ.-dı 087/02
ķ.-dılar 122/21
ķ.-up 151/19

ķuyaş (< ET (Uyg.) *ķuy  ş*) güneş.
ķ. 026/10, 038/04, 086/15, 095/20, 119/08, 131/05, 166/03, 215/15, 218/14, 254/15
ķ.+ı 253/08
ķ.+ıġa 253/16
ķ.+nıġ 149/11, 176/19

ķuyı (< ET *ķudi*) alt, aŗaġı.
ķ. 057/16, 085/17, 098/06, 098/14, 126/10, 139/15, 158/01
ķ.+dın 151/04, 159/14, 188/21
ķ.+sıdın 123/11

ķuyrı ak Oġlan  zel ad.
ķ.+nı 132/12

ķuyruġ (< ET (Uyg.) *ķudruk*) kuyruk.
ķ.+ı 196/15
ķ.+ıġa 090/16

K yten  zel ad.
K.+ġa a 108/12

ķuz t (< Far. < Ar. *ķud t*) kadılar.
ķ. 092/03, 138/14, 149/12, 170/03, 172/09

k br  (< Ar. *kubr '*) daha ( ok, pek) büyük olan.
k. 126/17

küç (< ET *küç* < AT **kūç*) güç.

k. 153/04

k.+i 221/09

küçlük (< ET *küçlüg*) güçlü.

k. 060/05, 201/12

küçlük (< *küç+lük*) güçlük, zorluk.

k. 037/11

Küç Têmür Özel ad.

K. 072/13

Küçüm Hân Özel ad.

K. 256/13, 256/22

K.+dın 250/18

K.+ğa 246/10, 255/11

K.+nı 255/11

küdüret (< Far. < Ar. *kudūra'*) endişe, huzursuzluk.

k. 186/12

k.+idin 156/16

küdüretî (< Ar. *kudūra'* ve Far. *î*) bir huzursuzluk.

k. 210/18

küffâr (< Ar. *kāfir*'in çoğulu *kuffār*) kâfirler.

k. 001/07, 001/11, 002/18, 010/10, 105/07, 168/14

k.+ı 139/17

k.+nı 168/14

k.+nı 081/01

küfr (< Ar. *kufır*) dinsizlik.

k. 009/12, 064/15, 181/20

küfrân (< Ar. *kufrân*) gördüğü lütuf ve insaniyeti unutma.

küfrân-ı ni‘met nankörlük.

k.-ı n.+de 118/09

k.-ı n.+ka 110/10

k.-ı n.+ini k. 192/20

Kühek Suyı Özel ad.

K.+dın 081/12, 224/15

Küke (< Tü. *Küke*) bir cins eski gemi.

K. 183/13

kükre- (< ET (Uyg.) *kökre-* < AT **kürkire-*) kükremek.

k.-di 021/17

kül (< ET (Uyg.) *kül*) kül.

k. 168/01

k.+din 145/15

k.+ini 151/18

kül- (< ET (MK) *kül-*) gülmek.

k.-mek kerek 261/15

k.-üp 055/05, 158/03

külāh (< Far. *kulāh*) külah.

k. 086/07, 158/12, 172/18, 207/07, 233/15

külfet (< Far. < Ar. *kulfa'*) zahmet.

k.+i 242/20

küll (< Ar. *kull*) bir şeyin tamamı.

k. 178/06

küllî (< Ar. *kull* ve nispet eki *-î*) bütün.

k. 054/08, 065/14, 178/06, 260/03, 261/11, 261/19

kümeýt (< Ar. *kumayt*) siyah kuyruklu ve yeleli doru at.

k. 137/01

kümüş (< ET *kümüş*) gümüş (krş. *kümiş*).

k. 020/18, 032/11, 105/08, 120/13, 121/21, 167/15, 189/17, 236/02, 251/17

k.+din 167/14

kümüş (< ET *kümüş*) gümüş (krş. *kümiş*).

k. 087/01, 199/17, 249/10

Kümüş Kent Özel ad.

K.+de 081/15

kün (< ET *kün* < AT **kūn*) gün.

k. 001/09, 002/18, 005/07, 005/15, 008/01, 009/06, 010/01, 012/01, 012/12, 014/21, 016/07, 016/10, 016/19, 017/02, 021/21, 023/20, 024/14, 024/16, 025/05, 025/07, 025/08, 025/12, 025/16, 026/10, 028/09, 029/16, 036/15, 036/16, 037/02, 042/10, 043/16, 043/19, 050/02, 052/02, 054/05, 055/03, 055/07, 056/05, 058/02, 058/09, 060/09, 061/03, 061/04, 061/16, 067/11, 071/01, 072/14, 074/05, 077/04, 077/05, 077/09, 077/06, 079/11, 081/20, 084/09, 084/10, 084/19, 086/08, 086/09, 094/04, 098/05, 098/13, 099/13, 101/15, 101/17, 102/20, 103/08, 103/09, 114/17, 115/04, 115/19, 117/04, 119/11, 122/14, 126/11, 128/07, 128/21, 131/01, 133/06, 136/07, 140/21, 144/02, 144/13, 145/04, 146/10, 146/15, 146/17, 150/08, 150/14, 153/05, 154/08, 156/12, 158/01, 162/09, 162/10, 164/06, 165/12, 165/20, 166/01, 166/10, 167/16, 169/11, 170/19, 174/06, 174/11, 174/16, 175/20, 179/12, 180/08, 183/16, 190/02, 200/10, 200/13, 200/17, 200/20, 204/14, 204/16, 204/17, 205/18, 206/07, 206/10, 207/02, 213/10, 213/11, 215/15, 215/16,

215/19, 216/04, 221/06, 225/11, 226/13, 227/20, 228/06, 229/16, 231/02, 242/09, 242/17, 244/06, 250/08, 251/10, 255/14, 258/02
k.+de 008/01, 023/01, 027/05, 036/15, 041/07, 042/02, 060/10, 096/12, 098/03, 102/18, 103/06, 103/07, 106/14, 108/14, 117/14, 120/11, 122/02, 135/11, 137/09, 139/07, 141/21, 153/02, 153/03, 156/08, 158/17, 158/20, 162/04, 167/13, 190/01, 191/21, 213/08, 215/01, 225/04, 226/12, 226/13, 230/07, 238/04, 242/08, 242/16, 248/03, 259/18
k.+din 001/21, 002/02, 004/01, 005/04, 012/01, 015/18, 016/06, 033/15, 057/08, 061/07, 065/13, 070/21, 094/02, 095/13, 097/20, 113/02, 120/18, 127/05, 164/07, 164/12, 197/15, 205/16, 208/17, 219/05, 238/06, 241/21, 248/06, 249/18
k.+dür 031/16
k.+geçe 006/06
k.+ğa 015/18, 057/08, 065/13
k.+i 001/01, 040/10, 043/02, 086/12, 098/04, 122/05, 146/01, 146/16, 147/03, 149/11, 150/01, 150/16, 153/10, 165/09, 166/20, 167/19, 184/11, 184/18, 190/08, 195/19, 196/12, 214/13, 218/17, 218/21, 231/06, 251/06, 252/18, 256/19
k.+ini 169/15
k.+iniñ 165/06, 219/03
k.+leri 024/01
k.+ni 090/10

Künçe Oğlan Özel ad.

K. 110/14, 119/04, 119/06, 131/06

kündelān (< Far. *kundalān*, *kandulān* < Mo. *köndelen* "çapraz, yatay") bir çeşit çadır (Steingass, 1054a, Lessing, 488, TMEN, I, 483).

k. 092/02

kündüz (< ET *küntüz*) gündüz.

k. 021/09, 031/15, 042/10, 065/21, 072/16, 113/16, 113/20, 140/17, 141/09, 154/01, 157/03, 169/11, 181/02, 191/19, 194/02, 231/02

k.+de 077/18

k.+din 022/17, 140/03

k.+ni 148/16

Künges Kal'ası Özel ad.

K.+ğaça 213/18

küngüre (< Far. *kungura*) kale burcundaki mazgallı siper hücresi.

k.+de 169/12

k.+ğaça 167/01

k.+lerini 127/06

k.+sini 160/02

künlük (< ET (Uyg.) *künlük*) günlük.

k. 050/21, 138/13, 217/07

kürbet (< Far. < Ar. *kurba'*) sıkıntı, dert.

k.+ka 149/08

Kürd Özel ad.

K. 123/08

K.+ler 037/15, 171/14

K.+lerğa 171/15

K.+lerni 121/09

Kürdī Özel ad.

K. 123/08

Kürd-i Pātīle Özel ad.

K.+de 122/05

Kürdistān Özel ad.

K. 047/13, 121/10, 121/12

K.+da 037/12

K.+dın 121/09, 124/04, 125/11

K.+ğa 121/08, 123/04

K.+nı 106/20

küre (< Far. *kura*) küre.

küre-yi eşīr gökyüzü.

k.-yi e. 179/07

küre-yi zemherīr cehennemın soğukluğuyla yakan kısmı.

k.-yi z. 179/07

küregen (< Mo. *kürgen*) güveyi, damat (Lessing, 505b).

k. 063/04, 064/01, 198/02, 204/05

k.+ğa 210/03

k.+niñ 205/03

küren (< Mo. *kürīy-e(n)*) müfreze, ordu yığını, ordunun halka gibi iç içe girmesi. (Lessing, 506a).

k. 116/03

k.+i 092/14

k.+ler 192/02

k.+lerge 192/03

küreng (< Mo. *küreng*) (koyu) kahverengi, kestane rengi (Lessing, 505a)

k. 112/11

Küreşçi Özel ad.

k. 178/14

K. 159/19

Kür Hān Özel ad.

K. 011/14

küroh (< Far. *kuroh*) yaklaşık 2 mil olan bir yol ölçüsü, küruh.
k. 144/12

Kür Suyı Özel ad.
K.+ğa 044/20
K.+da 189/10
K.+nın 134/21

Küsen Özel ad.
K. 156/14

küstāhlık (< Far. *gustāh* ve Tü. +*lık*) saygısızlık.
k. 251/13

küsūf (< Ar. *kusūf*) Güneş tutulması.
k. 218/09
k.+dın 218/14
k.+ı 253/16

Küşli Hân Özel ad.
K. 023/19

Küşlük Özel ad.
K. 018/09, 018/10, 018/13, 018/16, 018/20, 018/21, 019/05, 019/08, 019/10,
019/13, 019/14, 021/11
K.+dın 019/21
K.+ni 019/15

Küşlük Hân Özel ad.
K. 018/19

küş (< Far. *küş*) öldürdü.
k. 221/13, 221/14

Kütahiyye Özel ad.
K. 158/10, 184/01
K.+de 181/13
K.+ğa 180/21

kütüb (< Ar. *kitāb*'ın çoğulu *kutub*) kitaplar.
k. 184/07, 191/17

küeyv (< ET (Uyg.) *küdegü* < **küde-gü*) güveyi (EDPT, 703a).
k. 067/16, 194/10
k.+dür 054/09
k.+i 045/20
k.+idür 131/07

küeyv kıl- damatlık yapmak.

k. k.-dı 114/07
k. k.-ıp 018/08, 094/11

küz (< ET *küz* < AT **kūz*) güz mevsimi.
k. 033/07, 070/05, 105/03, 232/18
k.+ide 087/16

Küz Hân Özel ad.
K. 011/14

L

lā-‘an (< Ar. *lā* "olumsuzluk edatı" ve Ar. *‘an*) dayanmaksızın.
l. 063/15

lā-cerem (< Ar. *lā-caram*) şüphesiz; böylece.
l. 005/03, 007/06, 015/12, 018/01, 019/17, 044/09, 050/12, 068/02, 076/04,
078/16, 090/02, 107/20, 144/10, 154/20, 154/21, 159/08, 165/16, 168/18,
175/18, 198/02, 201/11, 203/11, 204/09, 209/14, 211/08, 211/20, 212/05,
212/10, 213/10, 215/11, 217/05, 220/05, 226/01, 229/01, 231/12, 240/15,
242/17, 245/17, 246/09, 246/11, 246/15, 248/14, 250/14, 252/02, 252/17,
253/05, 254/04, 258/17

lāf (< Far. *lāf*) konuşma, söz.
l. 063/17
l.+nı 234/06

lāf u güzāf boş lâkırdı.
l. u g.+dın 077/21,
l. 132/03

lāf ur- laflamak, konuşmak.
l. u.-ar 126/21

lafz (< Ar. *lafz*) söz.
l.+ıdın 014/05

Lağman Özel ad.
L.+da 110/03

Lāğrī Özel ad.
L. 005/15
L.+ni 005/11

Lahāvur Özel ad.
L.+da 153/01

lahza (< Ar. *lahza'*) an (göz açıp kapayacak kadar kısa süre).

1. 001/12, 049/12, 228/01, 247/12
1.+da 060/17, 103/14, 144/16, 158/18, 168/14, 242/10, 247/07, 257/15

laḳab (< Ar. *laḳab*) lakap.

1. 010/06, 016/21, 021/03
1.+ı 004/11, 016/17, 050/08

laḳab koy- lakap takmak.

1. ḳ.-dı 002/01

lāl (< Far. *lāl*) dilsiz.

1. 221/15, 248/15
1.+dur 119/04

la' l (< Ar. *la' l* < Far. *lāl*) parlak kırmızı renkli değerli bir taş.

1. 070/19, 105/08, 203/02

la' l-i Bedahşān Bedahşān yakutu.

- 1.-i B. 007/21, 189/18

Lālā H'āce Özel ad.

- L. 106/09

Lālām Bahādur Özel ad.

- L. 109/09

Lālam Ḳoçin Özel ad.

- L.+ğa 122/19

La' l Bēg Özel ad.

- L. 113/11

La' l Bügrek Özel ad.

- L. 224/08

lāle (< Far. *lāla*) lâle.

1. 001/12, 033/12, 096/02, 227/03

lāle-zār (< Far. *lālazār*) lâle bahçesi.

1. 101/15, 118/14

la' l-fām (< Ar. *la' l* < Far. *lāl* ve Far. *fām*) parlak kırmızı renkli.

la' l-fām ḳıl- kırmızı renkli yapmak.

- 1.-f. ḳ.-dılar 157/04

lā maradda li-ḳazā'ihī ve lā mü'aḳḳibe li-hükmihi Allah'ın yazısını kimse bozamaz ve onun hükmünden sonra herkesin hükmü geçersizdir.

1. 133/05

lāne (< Far. *lāna*) yuva.

1. 190/09

Lārende Özel ad.

L. 182/01

Lās Efrencī Özel ad.

L. 178/19, 181/19

L.+niñ 177/14

laṭīf (< Ar. *laṭīf*) latif, hoş.

1. 063/16, 092/05, 237/18

1.+ğa 223/07

laṭīfe (< Ar. *laṭīfa'*) zarif.

1. 261/21

lāy (< Far. *lāy*) çamur.

1. 073/14, 101/06, 116/06, 116/12, 125/20, 143/14, 228/19

1.+da 125/21, 126/01

lāyık (< Ar. *lā'ik*) layık, yakışan.

1. 003/12, 008/03, 020/12, 086/06, 086/07, 091/20, 101/07, 150/17, 154/05, 161/18, 170/19, 182/03, 260/11

lāyiḥ (< Ar. *lā'ih*) açıkça görünen.

1.+dur 066/03

lā-yu'add (< Ar. *lā-yu'add*) sayılamaz, pek çok.

1. 026/01

lā-yuḥṣā (< Ar. *lā-yuḥṣā*) sayılmaz, hesaba gelmez.

1. 026/01

lāzım (< Ar. *lāzim*) gerekli, lüzumlu.

1. 242/07, 246/15

le'ālī (< Ar. *lu'lu'* 'nin çoğulu *la'ālī*) inciler.

1. 064/07, 150/09

leb (< Far. *lab*) dudak

1.+idin 258/20

lehv (< Ar. *lahv*) eğlence, oyun.

1. 155/15

leked-kūb (< Far. *lakad-kob*) tekme yiyen.

1. 026/05

lem'a (< Ar. *lam'a'*) parıltı.

1. 033/08, 033/21

lenger (< Far. *langar*) kalenderlerin veya Müslüman dervişlerin tekke veya dergahı.
1.+ığa 215/04

Lenger Özel ad.
L. 103/16

leşker (< Far. *laşkar*) ordu.
1.+i 009/18, 037/19, 057/02
1.+ığa 075/03
1.+iniñ 057/01

leṭāfet (< Far. < Ar. *laṭāfa'*) latiflik, hoşluk.
1. 216/13
1.+de 235/06
1.+te 214/20, 215/01

leṭāyif (< Ar. *laṭīfa'* 'ın çoğulu *laṭā'if*) zarif, şık, hoş.
1. 150/09, 156/07, 161/08, 162/05, 222/10

levāḥik (< Ar. *lāḥik* veya *lāḥika'* 'ın çoğulu *lavāḥik*) taraftar, destekçi.
1. 102/16, 143/20, 246/13, 246/19, 255/19
1.+lar 110/04

levḥ (< Ar. *lavḥ*) doğan, parlayan (güneş veya yıldız gibi).
1. 054/18

libās (< Ar. *libās*) elbise.
1.+ı 193/08, 224/11

Li-llāhi'l-ḥamd (< Ar.) Hamd ancak Allah'adır.
L. 175/03

lisān (< Ar. *lisān*) dil.
1. 168/01, 173/07

livā (< Ar. *livā'*) bayrak.
1. 001/15
1.+sı 013/21
1.+sın 003/18, 211/20
1.+sını 002/06, 003/02, 005/02

Loḡmān Pādişāh Özel ad.
L.+ğa 103/18

Lor-ı Kūçek Özel ad.
L. 191/02

lu (ET *lü* < Çin. *lung*) ejderha.

1. 033/21

lu'ḅ (< Ar. *la'ḅ*) oyun.

1. 154/21

luġat (< Far. < Ar. *luġa'*) kelime; lisan.

1. 040/15

1.+1 144/15

Luhrāsp Özel ad.

L. 193/02, 198/18

Luḥūk Özel ad.

L. 112/13

lūlī (< Far. *loli*) utanmaz, hayasız (kadın).

1.+ler 145/18

Luni Ḳal'ası Özel ad.

L.+nı 146/09

Lur Özel ad.

L. 157/11

L.+dın 107/15

Luristān Özel ad.

L. 013/19, 121/14, 135/18, 171/13, 218/02

L.+dın 046/17

Lūristān Özel ad.

L.+nı 211/12

Luristān-ı Kūçek Özel ad.

L. 104/11

Lūṭ Özel ad.

L. 254/09

luṭf (< Ar. *luṭf*) iyi muamele; ihsan, cömertlik.

1. 013/08, 027/09, 077/16, 085/19, 180/11

1.+dın 189/15

1.+1 058/19, 074/17

1.+ıġa 096/03

lü'lü' (< Ar. *lu'lu'*) inci.

1. 049/06, 057/02, 062/03, 063/09, 065/06, 065/14, 065/19, 066/02, 066/15, 072/05, 073/18, 075/12, 079/12, 080/14, 081/17, 084/14, 085/16, 086/07, 091/09, 091/21, 115/08

M

mā' (< Ar. *mā'*) su.
m. 066/04

ma'ānī (< Ar. *ma'nā'* 'nın çoğulu *ma'ānī*) anlamlar.
m. 064/06, 155/04

ma'ārif (< Ar. *ma'rifa'* 'ın çoğulu *ma'ārif*) marifetler.
m. 023/20

ma'āş (< Ar. *ma'āş*) yaşayış.
m. 009/14

ma'āş kıl- yaşamak, geçinmek.
m. k.-adur 209/21
m. k.-ğay-sen 035/10
m. k.-mağandur 102/21

Maçin Özel ad.
M. 011/12, 040/11

mādām (< Ar. *mā+dāma*) müddetçe, sürüp gittikçe.

mādāme'l-ḥayāt hayat devam ettikçe.
m.'l-ḥ. 216/18

mādde (< Ar. *mādda'*) madde, cevher; mesele.
m. 054/05, 159/11

ma'delet (< Far. < Ar. *ma'dala'*) adalet.
m.+idin 065/09

ma'delet-penāh hak gözeten.
m. 062/02

ma'den (< Ar. *ma'din*, *ma'dan*) maden.
m. 049/12, 198/13

maḍrūb (< Ar. *maḍrūb*) damgalanmış (sikke veya para).
m.+1 197/20

ma'dūd (< Ar. *ma'dūd*) sayısı belli olan.
m. 026/07, 183/11
m.+1 026/06, 032/16, 132/19

ma'dūm (< Ar. *ma'dūm*) yok olan, kayıp.
m. 037/21

mā-fī-hā (< Ar. *mā-fī-hā*) öteki dünya, ahiret.
m.+dın 217/17

mağfîret (< Far. < Ar. *mağfîra'*) Allah'ın, kullarının günahlarını bağışlaması.
m.+ığa 008/20

mağlûb (< Ar. *mağlûb*) yenik, yenilmiş.
m. 247/20

mağlûb bol- yenilmek.
m. b.-up 018/01, 103/10, 222/09, 247/14, 249/18, 253/16
m. b.-dı 016/14, 132/04
m. b.-dılar 079/02
m. b.-ğanı 250/04

Mağnisiyâh Özel ad.
M.+ka 182/15, 182/18

mağrib (< Ar. *mağrib*) batı; güneşin battığı zaman, akşam.
m. 011/02, 166/04, 179/13, 196/12
m.+dın 020/09

mağrûr (< Ar. *mağrûr*) gururlu, kibirli; bir şeye güvenen.
m. 042/05, 050/19, 144/15, 159/06, 214/07, 248/13, 252/04

māh (< Far. *māh*) ay (kamer)
m. 038/04, 049/11

maḥabbet (< Far. < Ar. *maḥabba'*) aşk, sevdâ; dostluk, ihsan, yardımseverlik.
m. 052/13, 206/01
m.+i 051/18
m.+tin 195/01

maḥabbet-engîz sevgi veren.
m.-e. 075/21

maḥabbetlîk (< Ar. *maḥabba'* ve Tü. +*lîk*) sevgi dolu; sevgi, hürmet içeren.
m. 009/02, 079/04

maḥall (< Ar. *maḥall*) yer, mahal; zaman, uygun zaman, fırsat.
m. 020/17, 048/12, 058/15, 076/12, 099/10, 115/13, 136/15, 149/12, 173/08, 173/21, 188/19, 198/06, 223/09, 226/15, 226/16, 231/13, 236/04, 237/03, 241/06, 246/01, 247/18, 250/17, 254/06, 254/14
m.+da 001/20, 004/15, 008/21, 012/03, 012/13, 013/06, 015/16, 016/14, 021/08, 025/01, 025/20, 028/18, 037/09, 039/14, 042/20, 044/17, 045/09, 049/17, 050/03, 051/20, 054/04, 062/21, 064/19, 068/12, 074/15, 086/11, 090/21, 092/14, 100/12, 102/09, 105/13, 105/20, 109/08, 110/05, 111/04, 113/18, 117/03, 121/13, 125/19, 127/06, 128/02, 143/19, 146/15, 147/15, 147/20, 152/21, 154/12, 160/09, 170/05, 176/06, 176/09, 176/13, 179/15, 186/06, 189/21, 199/05, 207/21, 221/19, 223/11, 225/02, 236/03, 238/11,

241/18, 242/03, 245/15, 246/08, 247/03, 249/06, 253/04, 253/21, 256/14, 257/21, 259/21
m.+dın 014/18, 045/18, 056/02, 206/08, 231/09, 235/11
m.+ı 027/03, 065/16, 078/20, 251/16
m.+ıda 021/03, 033/02, 040/07, 046/16, 048/12, 052/14, 056/03, 057/21, 074/05, 077/19, 078/21, 105/06, 107/01, 117/08, 118/01, 144/13, 153/19, 154/07, 164/04, 169/11, 174/10, 175/21, 198/01, 198/03, 206/16, 211/20, 241/19, 242/18
m.+ıdur 261/23
m.+larda 177/14

maḥallāt (< Ar. *maḥalla*'ın çoğulu *maḥallāt*) mahalleler.

m. 167/21
m.+nı 026/21, 166/13

Māḥān Özel ad.

M. 076/09, 076/12
M.+da 071/01, 078/13, 079/04
M.+ğa 078/17, 079/02, 081/21

Māḥāne-yi Ser Özel ad.

M. 120/15

Māḥāne-yi Ser Kāl'ası Özel ad.

M.+ğa 120/11

maḥāşıl (< Ar. *maḥşūl*'un çoğulu *maḥāşıl*) kazançlar, kârlar.

m.+ları 182/21, 183/01

maḥāsin (< Ar. *ḥusn*'un çoğulu *maḥāsin*) iyi ve güzel davranışlar.

m. 210/05

maḥāzıl (< Ar. *maḥzūl*'un çoğulu *maḥāzıl*) rezil, rüsva olmuş kimseler.

m. 113/09
m.+din 152/06

maḥbūbraḳ (< Ar. *maḥbūb* ve Tü. +*raḳ*) daha sevilen, daha sevgili.

m. 007/02

maḥbūs (< Ar. *maḥbūs*) hapsolunmuş.

m. 004/16, 047/05, 210/02, 215/03

maḥbūs kıl- hapsetmek.

m. k.-adur 078/19
m. k.-dı 001/15, 047/04, 090/02
m. k.-dılar 008/14, 030/15, 199/18, 237/17
m. k.-ıp 045/21, 219/18
m. k.-ıp ér-di 019/04

maḥcūb (< Ar. *maḥcūb*) kapalı.

m. 209/05

maḥfī (< Ar. *maḥfī*) gizli, saklı.

m. 001/18, 015/09, 065/07, 066/20, 209/05

maḥfūz (< Far. < Ar. *maḥfūḏ*) azalmış (?)

m. 195/21

maḥfūz (< Ar. *maḥfūz*) saklanmış; korunmuş.

m. 127/15, 154/08, 211/03

Māhī Balıġ Özel ad.

M. 031/12

māhiyyet (< Far. < Ar. *māhīya'*) konum, mevki.

m.+ka 138/16

maḥmal (< Far. *maḥmal*) kadife.

m. 193/21

Maḥmūd Özel ad.

M. 177/08, 188/21

Maḥmūdābād Özel ad.

M.+dın 129/21

M.+nı 129/13

Maḥmūd Behlūl Özel ad.

M. 177/07

Maḥmūd Gulī Özel ad.

M. 071/16

Maḥmūd-ı Barulas Özel ad.

M.+nı 233/13

Maḥmūd-ı Ġırbāl-bāz(?) Özel ad.

M. 057/04

Maḥmūdī Özel ad.

M.+ğa 070/21, 251/20

Maḥmūd-i Ḥalḥālī Özel ad.

M. 105/01

Maḥmūdiyān-ı Tūḳ Özel ad.

M. 221/16

Maḥmūd Sulṭān Özel ad.

M. 241/19, 246/21

M.+nı 242/01, 243/07

Maḥmūd Şāh Özel ad.

M. 078/11, 078/16

M.+nı 078/07

Maḥmūd Şāh-ı Buḥārī Özel ad.

M. 076/21, 091/13

Maḥmūd Tārābī Özel ad.

M.+niṅ 057/03

maḥrūm (< Ar. *maḥrūm*) mahrum, nasipsiz.

m. 161/21

maḥrūse (< Ar. *maḥrūsa*^f) muhafaza edilen, gözetilen.

memālik-i maḥrūse muhafaza edilmiş memleketler.

m.-i m.+de 196/21

m.-i m.+ğa 154/12, 180/15

māh-rūy (< Far. *māh-rūy*) ay yüzlü.

m. 249/13

maḥsūd (< Ar. *maḥsūd*) hased edilen.

m. 107/03

maḥşūş (< Ar. *maḥşūş*) layık.

maḥşūş bol- layık olmak.

m. b.-dı 004/01, 006/06, 097/05, 112/03, 212/13, 217/06

m. b.-dılar 168/15

m. b.-uptur 215/02

maḥşūş kıl- layık etmek.

m. k.-ıp 112/09, 141/01

m. k.-iptur 149/04

maḥşer (< Ar. *maḥşar*) maḥşer, kıyamet.

m. 165/14, 214/06, 219/03

rūz-ı maḥşer kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.

r.-ı m. 185/12

maḥūf (< Ar. *maḥūf*) korkunç.

m. 054/12

maḥv (< Ar. *maḥv*) yok etme.

maḥv bol- yok olmak.

m. b.-dı 019/12

m. b.-ğay 054/06

maḥẓ (< Far. < Ar. *maḥḍ*) sırf, saf; ta kendisi, aslı.

m. 063/11

m.+dur 037/05

maḥẓ-ı kerem tam kerem.

m.+idin 049/16

maḥzūl (< Ar. *maḥzūl*) hâkir, perişan.

m.+lar 136/01

m.+larnı 139/18

m.+nı 135/16

maḥzūn (< Ar. *maḥzūn*) üzgün, kederli.

m. 182/11

maḥzūn (< Ar. *maḥzūn*) birikmiş.

m. 198/05

maḥzūz (< Ar. *maḥzūz*) memnun, hoşnut.

m. 137/06

mā'ide (< Ar. *mā'ida'*) üzerinde yemek bulunan sofra.

m. 064/12

ma'īn (< Ar. *mā'īn*) saf, akar su.

m. 066/04

maḳāl (< Ar. *maḳāl*) söz, laf.

m. 003/06, 226/18, 235/05, 235/09, 251/05

m.+ını 218/19

m.+nı 078/05

maḳām (< Ar. *maḳām*) makam, yer.

m. 156/03, 165/17, 215/07

m.+da 007/18, 160/16, 226/19

m.+dın 055/05

m.+ı 011/21

m.+ıda 130/04, 160/03

m.+ıdadur 172/16

m.+ığa 107/09

maḳām kıl- durmak.

m. k.-dı 104/20, 226/16

maḳarr (< Ar. *maḳarr*) durulan yer, oturulan yer.

maḳarr-ı salṭanat saltanat merkezi.

m.-ı s. 040/07
m.-ı s.+ka 070/08
m.-ı s.+larğa 258/11

maqbere (< Ar. *maqbara'*) mezar.

m. 138/11
m.+sini 063/06

maqbül (< Ar. *maqbul*) beğenilen, hoş karşılanan.

m. 150/17, 172/09

maqdūr (< Ar. *maqdūr*) güç, kuvvet.

m.+ığa 136/15

maqhūr (< Ar. *maqhūr*) yenilmiş, bozguna uğratılmış.

m. 001/16, 018/01, 079/01
m.+dın 019/16

maqhūr kıl- bozguna uğratmak.

m. k.-dı 193/06
m. k.-dılar 182/18
m. k.-ıp 031/02, 188/11

maqhūr ez-tuzillu men taşā' dur makhur olan zelil edilendir.

m. 065/05

mākiyān (< Far. *mākiyān*) tavuk.

m.+dın 209/15

maqrūn (< Ar. *maqrūn*) ulaşmış, kavuşmuş.

m. 165/21

maqşad (< Ar. *maqşad*) gaye.

m.+ğa 154/09

maqşūd (< Ar. *maqşūd*) amaç, gaye.

m. 037/17, 188/15, 230/04
m.+ka 223/21
m.+tın 161/21

maqşūdsız (< Ar. *maqşūd* ve Tü. +sız) amaçsız.

m. 008/21

maqşūre (< Ar. *maqşūra'*) camilerde etrafı parmaklıklı yüksek yer.

m.+de 023/21

maqtel (< Ar. *maqtal*) katledilen, öldürülen yer.

m.+ığa 008/18, 058/09

maqtül (< Ar. *maqtül*) katledilmiş, öldürülmüş.

m. 134/08, 236/05, 247/12
m.+larığa 117/19
m.+larını 027/01
m.+ların 042/03
m.+lerige 179/07

maḳtūl bol- öldürölmek.

m. b.-dı 003/01, 013/08, 047/18, 051/05, 069/08, 102/10, 106/09, 116/15, 116/20, 120/15, 131/09, 136/03, 143/04, 144/17, 179/01, 224/10, 233/17, 235/09, 238/17, 238/19, 239/05, 243/10, 256/21
m. b.-dılar 022/01, 023/19, 028/14, 028/19, 044/10, 058/17, 072/18, 079/09, 107/09, 108/11, 110/05, 169/10, 222/20, 249/02, 250/01, 257/18
m. b.-ğandın 007/09
m. b.-ğanı 116/11, 224/20, 243/02, 243/15
m. b.-up 053/16, 098/20, 122/16, 140/06, 152/07, 169/05, 213/17, 221/21, 224/15, 230/02, 232/05, 237/05, 241/01, 244/01, 246/13, 250/15, 252/03

maḳtūl kıl- öldürmek.

m. k.-dı 031/05
m. k.-dılar 019/04, 046/04, 110/19, 134/19, 136/02, 162/19, 251/11
m. k.-ıp 046/05, 133/15
m. k.-sunlar 050/16

maḳūl (< Ar. *maḳūl*) söylenilmiş.

m. 024/13

ma'ḳūl (< Ar. *ma'ḳūl*) akla uygun.

m. 161/02

maḳzīyü'l-merām (< Far. < Ar. *maḳḏīyu 'l-marām*) amaca ulaşmış, maksat hâsıl olmuş.

m. 136/16

māl (< Ar. *māl*) mal, varlık, servet.

m. 009/10, 009/17, 018/04, 023/17, 024/10, 024/11, 079/09, 079/16, 096/01, 096/17, 097/11, 101/08, 107/07, 107/08, 107/14, 108/12, 114/21, 124/06, 126/04, 127/19, 128/18, 133/12, 135/07, 139/09, 142/18, 143/07, 149/15, 157/18, 159/05, 166/19, 167/07, 180/06, 182/16, 187/19, 188/10, 188/14, 204/01, 204/18, 205/13, 211/13, 212/12, 212/15, 221/20, 224/13, 228/11, 233/09, 244/17, 245/15, 249/02, 249/14, 250/02, 257/18, 258/08, 258/16, 258/19, 259/10, 260/08
m.+da 242/04
m.+dın 087/05, 118/10, 209/08, 243/13, 249/07, 249/12, 250/10
m.+ğa 007/08
m.+ıdın 132/07
m.+ığa 081/02, 187/21
m.+ını 024/11, 082/12, 155/14, 158/10, 247/11
m.+ıñızdın 024/10
m.+ların 160/12
m.+larını 021/06, 062/02

m.+larını 061/21
m.+nı 023/16, 062/01, 136/14, 211/13, 260/15

māl-ı amān güvenilir mal.

m. 104/19, 107/07, 134/01, 150/03, 160/06, 166/19, 180/16, 181/17, 182/21

māl u menāl varı yoğu, bütün varlığı.

m. u m. 119/03, 256/10

māl-ā-māl (< Ar. *māl* ve Far. pekiştirme elifi -ā- ile *māl-ā-māl*) dopdolu.

m. 029/16, 164/20

Malaṭiyye Özel ad.

M. 160/14

M.+ğa 160/12

M.+nı 160/15

mālīk (< Ar. *mālīk*) sahip.

m. 252/12

mālīkū'l-mülk Allah.

m. 178/05

mālīyyāt (< Ar. *mālīyya'* 'ın çoğulu *mālīyyāt*) maliye işleriyle ilgili.

m.+da 044/12

mālīk (< Ar. *māl* ve Tü. +*lık*) malı olan.

m. 058/05

Mallu Hān Özel ad.

M. 139/05, 146/12, 146/17, 146/20, 147/07, 148/21, 149/06, 149/08, 149/14

M.+nın 149/05, 149/09

ma'lūm (< Ar. *ma'lūm*) bilinen.

m. 159/17, 214/10

m.+dur 180/07

ma'lūm bol- belli olmak, anlaşılmak.

m. b.-dı 071/15, 095/12, 095/14, 112/21, 214/06, 226/21, 261/02

m. b.-ğay 081/04

m. b.-madı 143/13, 163/07, 259/05

m. b.-uptur 125/19, 173/15

m. b.-ur 030/21, 198/17

ma'lūm ét- anlatmak.

m. è-ip 241/11

ma'lūm kıl- anlamak; fark etmek; öğrenmek; anlatmak.

m. k.-dı 031/16, 159/11, 240/20

m. k.-dılar 123/19, 216/16

m. k.-ğay 116/12
m. k.-ğaylar 140/09
m. k.-ıp 052/03, 069/11, 069/14, 074/20, 078/12, 097/03, 155/12, 162/04,
163/20, 219/21
m. k.-ıp ér-di 097/03
m. k.-maydur 242/09

ma'lûm ol- anlaşılmak, belli olmak.
m. o.-ur 037/21

ma'mûr (< Ar. *ma'mûr*) bayındır.
m. 061/15, 149/04, 173/03, 218/15, 235/07, 245/16, 249/06, 255/16
m.+nı 249/12

ma'mûr kıl- bayırdır hâle getirmek.
m. k.-ğay 198/13

ma'mûre (< Ar. *ma'mûr*'dan *ma'mûra*) mamur olan yer, şehir.
m. 065/09, 065/18, 161/17
m.+din 145/15
m.+ni 189/13

ma'mûrlık (<Ar. *ma'mûr* ve Tü. +*lık*) bayındırlık.
m.+ını 249/06

ma'nâ (< Ar. *ma'nâ*) mana, anlam.
m. 003/12, 008/05, 024/19, 055/09, 057/07, 156/18, 170/07, 172/05, 172/12,
172/14, 226/17, 233/07, 253/03
m.+da 034/21, 197/07
m.+dın 001/04, 006/02, 053/15, 057/12, 187/17, 254/19
m.+nı 048/10, 064/04, 067/13, 235/20
m.+sıda 065/01
m.+sığa 065/17
m.+sını 064/07

maña (< ET *maña* ~ *baña* < *ben*+*ğa*) bana.
m. 005/20, 034/21, 037/03, 045/16, 054/08, 055/14, 055/21, 061/18, 065/03,
066/15, 095/03, 180/08, 180/12, 202/09, 202/11, 205/05, 212/04, 239/10,
260/22

mancınık (< Ar. *mancanîk* < Far. *mancanîk* < Yun. *manganikos*) mancınık.
m. 026/13, 026/17, 099/18, 128/17, 161/04, 161/05, 183/07
m.+ı 043/17
m.+ka 161/06
m.+tın 161/04, 161/06

Mangkit Özel ad.
M. 246/08

manglay (< Mo. *manglay*) öncü kolu; şef, lider (Lessing, 527a).

m. 042/07, 084/06, 093/12, 110/12, 116/03, 121/06, 121/12, 130/12, 160/11,
230/01, 250/06
m.+ğa 115/17

mānī (< Ar. *mānī*) engel, engel olan.

m. 020/02, 032/06, 054/04, 082/03, 091/04, 096/06, 221/04, 226/08, 235/10,
251/14, 251/16, 251/18, 259/22

Mānī Meşhur Çinli nakkaşın adıdır.

M. 193/20

manşib (< Ar. *manşib*) makam, yüksek mevki.

m. 040/14

m.+ığa 067/18, 209/05

m.+lar 087/06

manşibī (< Ar. *manşib* ve Far. *ī*) bir makam.

m. 016/12

manşūbe (< Ar. *manşūba*) satrançta rakibi içinden çıkılmaz duruma getiren oyun,
açmaz.

m.+sidin 055/14

manşūr (< Ar. *manşūr*) Allah'ın yardımıyla galip gelmiş.

m. 053/18, 059/16, 113/04, 180/16, 213/12, 219/13, 225/16, 228/01

m.+ıdın 159/08

‘asākīr-i manşūr Allah'ın yardımıyla galip gelmiş askerler.

‘a.-i m. 104/04, 132/08, 132/13, 136/02, 145/13, 151/21, 174/16, 175/05,
181/05

‘a.-i m.+da 215/12

‘a.-i m.+ğa 259/12

manşūre (< Ar. *manşūra* "manşūr kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan
müennesi") Allah'ın yardımıyla galip gelmiş.

‘asākīr-i manşūre Allah'ın yardımıyla galip gelmiş askerler.

‘a.-i m. 241/18, 250/02, 250/10, 261/20

Manşūr Özel ad.

M. 122/16, 261/06

manzar (< Ar. *manzar*) görünen yer; görünüş.

m. 147/10, 149/21, 204/02

m.+da 195/12, 195/14

manżūmāt (< Ar. *manżūma* 'ın çoğul eki - *āt* almış şekli *manżūmāt*) manzumeler.

m. 126/10

manżūr (< Ar. *manżūr*) beğenilerek nazar olunan, bakılan şey, seçilmiş, gözde.

m. 004/10, 006/13, 009/04, 016/15, 127/14, 166/16

maraz (< Far. < Ar. *marad*) hastalık.

m. 003/15, 035/03, 038/13, 038/14, 096/13, 114/17, 120/03, 120/05, 184/10, 185/04, 195/21, 217/15, 238/06, 248/05, 258/09, 261/22

m.+dın 038/16

m.+ğa 008/19

m.+ı 154/04, 237/13

marazî (< Ar. *marad* ve Far. *î*) bir hastalık.

m. 057/06, 120/02, 167/16

Mārdīn Özel ad.

M. 125/07, 126/06, 126/14, 135/14, 168/16, 187/06

M.+dın 125/20

M.+ğa 168/17, 126/07

Mārdīn Kāl'ası Özel ad.

M.+nın 126/07

ma'reke (< Ar. *ma'raka*) savaş meydanı.

m. 117/19, 147/11, 178/12, 179/07, 215/14, 253/15, 255/01

m.+de 003/16, 008/17, 120/15, 131/15, 178/15, 179/01, 225/05, 251/11

m.+dın 007/20, 052/14, 154/20, 166/03, 179/17, 188/09, 202/12, 214/08, 222/10, 223/01, 230/16, 252/06

m.+ge 061/04

m.+ler 236/10

Margīnān Özel ad.

M. 255/19

ma'rifet (< Far. < Ar. *ma'rifa*) hüner; irfan.

m. 064/14

m.+i 021/04

mariz (< Far. < Ar. *marid*) marazlı, hasta.

m. 104/14, 110/06, 190/20

ma'rūf (< Ar. *ma'rūf*) bilinen; ünlü, meşhur, tanınmış.

m. 011/19, 017/07, 174/09, 223/07, 247/04

m.+dur 241/08

m.+lاردın 250/16

m.+ları 256/08

Ma'rūf İskender Özel ad.

M. 215/01

māruḥ nara benzeyen bir tür meyve.

m. 085/16

ma' rûz (< Far. < Ar. *ma' rûd*) arz edilmiş, sunulmuş.

m. 171/11, 197/21

ma' rûz kıl- arz etmek.

m. k.-dı 176/04

m. k.-ıp ér-dük 165/21

maşâff (< Ar. *maşâff*) saf, taburun toplandığı yer; savaş, harp.

m. 146/16, 176/19, 204/18, 252/01

maşâff-gâh (< Ar. *maşâff* ve Far. *-gâh*) savaş alanı.

m.+ğa 178/06

maşâhif (< Ar. *muşhaf*ın çoğulu *maşâhif*) mushaflar.

m. 024/02

māsike (< Ar. *māsika'*) tutan, alı koyan.

m. 057/21

maşlahat (< Far. < Ar. *maşlahat'*) iş, husus, mesele; dirlik, düzenlik.

m. 052/05, 052/13, 054/05, 054/09, 056/01, 074/04, 076/04, 116/01, 140/17, 161/18, 220/02, 234/06, 243/11, 244/20, 257/06, 260/03, 260/20

m.+ı 045/15

m.+nı 036/16, 260/14

m.+ta 054/14

maşlahat kör- iyi, faydalı, münasip olduğunu kabul etmek, uygun bulmak.

m. k.-medi 083/19

m. k.-mediler 045/10

m. k.-mey 078/10, 154/20

m. k.-üp 116/13

maşnū (< Ar. *maşnū*) sanatla yapılmış.

m. 163/01

maşriķ (< Ar. *maşriķ*) doğu.

m. 011/07, 011/18, 011/20, 013/09, 013/13, 013/15, 018/13, 086/15, 164/15, 168/04

m.+dın 036/08

m.+ķa 020/09

m.+tın 173/18

maṭbū (< Ar. *maṭbū*) uygun, kabul edilebilir.

m. 172/09

mātem (< *mātam* < Ar. *ma' tam*) yas, keder.

m. 185/19

m.+de 185/11

m.+iņ 185/09

maṭla' (< Ar. *maṭla'*) doğacak yer, doğuş yeri; kaside veya gazelin birbiriyle kafiyeli olan ilk beyti.
m. 065/16, 166/07, 176/01, 214/20, 237/18
m.+ı 197/17

maṭlūb (< Ar. *maṭlūb*) istenilen.
m.+ıdın 121/13

maṭmūs (< Ar. *maṭmūs*) yok edilmiş.
m. 200/21

ma'ṭūf (< Ar. *ma'ṭūf*) bir tarafa doğru çevrilmiş.

ma'ṭūf kıl- bir tarafa doğru çevirmek.
m. k.-dı 136/16
m. k.-ıp 051/14, 243/14

maṭvī (< Ar. *maṭvī*) dürülmüş, kıvrılarak toplanmış.
m. 190/21

Māverāü'n-nehr Özel ad. (Araplar tarafından Ceyhun nehrinin kuzeyinde bulunan bölgeye verilen coğrafi addır.)

M. 008/02, 008/04, 018/03, 023/09, 024/05, 029/04, 061/06, 068/07, 070/07, 073/07, 073/14, 078/18, 108/12, 110/08, 136/16, 186/09, 193/10, 194/08, 198/21, 210/03, 211/02, 214/10, 214/12, 215/08, 219/19, 222/13, 226/03, 238/20, 240/21, 241/01, 241/16, 242/02, 242/05, 243/01, 244/11, 247/02, 247/21, 250/04, 251/01, 251/09, 256/22, 259/20, 260/01

M.+de 062/20, 067/02, 138/15, 231/11, 235/01

M.+din 020/11, 129/03, 189/20, 190/17, 228/12, 231/19, 236/05, 245/16

M.+ğa 008/08, 068/08, 069/16, 069/17, 079/05, 100/08, 107/17, 108/16, 109/04, 110/10, 205/12, 209/04, 209/18, 210/13, 220/07, 221/17, 222/08, 224/15, 230/12, 231/11, 241/09, 253/21

M.+ni 209/17

M.+niñ 137/05

mā-yaḥtāc (< Ar. *mā-yaḥtāc*) gerekli, lazım olan.
m. 070/20

māye (< Far. *māya*) cevher, öz.
m. 077/17

māyil (< Ar. *mā'il*) meyletmiş, istekli.
m. 025/06, 120/19, 120/20, 128/15, 154/21, 172/11

māyil bol- meyletmek.
m. b.-dı 122/12

Māyin Yaylağı Özel ad.
M.+da 049/15

Maymurğ Özel ad.

M. 076/14

ma'yūb (< Ar. *ma'yūb*) sakat, bir eksiği kusuru olan.

ma'yūb kıl- sakatlamak.

m. k-ıp ér-di 102/09

maẓanne (< Ar. *maẓanna'*) şüphe; ermiş, evliya sanılan, haklarında iyi zan beslenen kimseler.

m. 251/18, 258/22

maẓarrat (< Far. < Ar. *maḍarra'*) zarar.

m.+ı 004/05

maẓbūṭ (< Far. < Ar. *maḍbūṭ*) ele geçirilmiş, zaptedilmiş.

m. 015/19, 127/15, 157/13, 211/03

maẓbūṭ kıl- ele geçirmek, zaptetmek.

m. k.-dı 227/16, 243/07

m. k.-dılar 047/05

m. k.-ıp 007/21, 074/14, 108/12, 112/04

Māzenderān Özel ad.

M. 100/03, 101/02, 102/18, 102/19, 104/05, 120/12, 120/21, 194/08, 231/15

M.+da 053/05, 137/15, 227/07

M.+ğa 030/07, 100/03, 120/08, 225/02, 228/15, 230/21

M.+nı 103/12, 137/10

ma'zeret (< Far. < Ar. *ma'zira'*) mazeret, özür.

m. 078/05

maẓıḳ (< Far. < Ar. *maḍıḳ*) darlık, müşkül hadise.

m. 244/04

m.+dın 020/04

maẓlūm (< Ar. *maẓlūm*) zulüm görmüş.

m.+durlar 061/18

m.+lar 137/02

maẓmūn (< Far. < Ar. *maḍmūn*) mânâ, meal.

m. 147/13, 239/18

m.+ğa 216/19, 222/05

m.+ı 016/09, 081/04, 084/11, 096/17, 120/04, 172/21, 222/12, 241/06,

243/20, 261/14

m.+ın 159/11

m.+ını 036/12

māzū (< Far. *māzū* < Sanskritçe) mazi.

m. 170/03

ma'zūl (< Ar. *ma'zūl*) azledilmiş.

ma'zūl kııl- azletmek.
m. k.-ıp 056/10, 059/06

me'āb (< Ar. *ma'āb*) sığınılacak yer.

fezāyil-me'āb faziletin sığındığı kimse.
f.-m. 066/08, 066/12, 179/19, 194/09

ḥaḳāyık-me'āb hakikatlere sığınak olan.
ḥ.-m. 218/04

ifādet-me'āb ifadeye sığınmak olan.
i.-m. 108/15

sa'ādet-me'āb saadete sığınak olan.
s.-m. 231/20

salṭanat-me'āb saltanata sığınak olan.
s.-m. 213/14

vilāyet-me'āb vilayete sığınak olan.
v.-m. 212/14

me'āl (< Ar. *ma'āl*) meydana gelen şey, netice.

me'āl-i ḥāl vaziyetin sonu, olayların neticesi.
m.-i ḥ.+ıda 193/07

me'āric (< Ar. *mi'rāc*'ın çoğulu *ma'āric*) merdivenler.
m.+ığa 209/06

me'āṣī (< Ar. *ma'ṣiya*'ın çoğulu *ma'āṣī*) günahlar.
m.+din 195/21

me'āsir (< Ar. *ma'sara*'ın çoğulu *ma'āsir*) güzel eserler; güzel izler.
m. 176/20

'asākir-i gerdūn-me'āsir dünyaya izler bırakan askerler.
'a.-i g.-m. 119/04, 166/14, 242/21, 244/10, 244/17, 247/07, 252/15, 258/16,
258/19
'a.-i g.-m.+ğa 249/11

'asākir-i nuṣret-me'āsir muzaffer olmuş askerler.
'a.-i n.-m. 259/11

meblağ (< Ar. *mablağ*) çok; miktar, meblağ.
m. 018/04, 071/08, 167/10

meblağī (< Ar. *mablağ* ve Far. *ī*) bir miktar.
m. 075/04, 104/19, 139/09

mebsūt (< Ar. *mabsūt*) yayılmış.
m. 019/12

mebzül (< Ar. *mabzül*) esirgemedi harcanmış, çok.
m. 125/03, 174/12

mebzül kıl- esirgemedi harcamak.
m. k.-ıp 145/03

mecāl (< Ar. *macāl*) güç, kuvvet; fırsat, imkân; savaş alanı.
m. 008/11, 032/01, 057/15, 072/08, 095/06, 165/16, 183/09, 217/05, 218/19,
232/21
m.+i 031/02, 173/07, 185/05, 217/21

mecālis (< Ar. *maclis*'in çoğulu *macālis*) meclisler.
m.+de 218/10
m.+ide 150/16

mechül (< Ar. *machül*) meçhul, bilinmeyen.
m. 206/05

mecīd (< Ar. *macīd*) aziz, mübarek.
m. 064/04

meclis (< Ar. *maclis*) meclis, topluluk.
m. 092/05, 155/16, 226/19
m.+de 017/02, 017/03
m.+din 069/14
m.+ide 190/01, 216/10, 223/08
m.+ini 225/18
m.+ka 180/01
m.+ni 092/21
m.+te 167/16

mecma'ī (< Ar. *macma'* ve Far. *ī*) bir toplanma yeri.
m. 190/02

mecmū' (< Ar. *macmū'*) bütün, toplam; hepsi.
m. 026/02, 036/07, 036/16, 060/20, 084/03, 107/16, 118/21, 125/02, 133/01,
133/18, 134/04, 134/06, 134/16, 150/11, 153/15, 156/04, 170/17, 175/09,
182/18, 184/14, 184/20, 188/09, 194/12, 198/13, 211/03, 220/16
m.+nı 037/07

mecrūh (< Ar. *macrūh*) yaralanmış, yaralı.
m. 137/20, 224/10

mecrūh kıl- yaralamak.
m. k.-ıp 094/20, 095/08, 101/14

medār (< Ar. *madār*) bir şeyin döneceği, devredeceği yer, etrafında dönülen nokta.
m. 048/02, 056/17
m.+ı 044/17, 050/09

meddāh (< Ar. *maddāh*) çok öven, medheden.
m. 009/21, 239/11
m.+ı 002/16

meded (< Ar. *madad*) yardım, destek.
m. 007/17, 034/10, 068/16, 071/08, 080/16, 080/18, 083/02, 093/20, 101/18, 117/08, 126/15, 131/13, 134/14, 148/03, 161/13, 178/14, 187/20, 192/12, 207/21, 211/21, 224/14, 253/13
m.+ge 243/17
m.+ğa 183/14
m.+i 002/20, 018/14, 021/14, 061/11, 134/10, 154/13, 207/11, 214/02, 243/16, 253/11, 253/20, 257/01, 257/02
m.+ığa 178/18, 215/14
m.+ka 131/17, 131/21

meded kıl- yardım etmek.
m. k.-ğay 060/02
m. k.-ıp 180/06
m. k.-sunlar 141/20

meded-kār (< Ar. *madad* ve Far. *-kār*) yardımcı.
m. 050/18

medfūn (< Ar. *madfūn*) defnolunmuş, gömülmüş

medfūn bol- gömülmek, defnedilmek.
m. b.-dı 007/04, 051/15, 085/08, 209/01, 227/02
m. b.-ur 262/07

medfūn kıl- gömmek, defnetmek.
m. k.-dı 205/12
m. k.-dılar 094/05, 246/21, 258/10
m. k.-ıı 035/20

medh (< Ar. *madh*) övme, övgü.
m.+ide 003/07
m.+in 063/18
m.+iı 239/16

medhūş (< Ar. *madhūş*) baygın, kendinden geçmiş.
m. 239/09

medīd (< Ar. *madīd*) uzun, çok uzun süren.

müddet-i medīd uzun zaman.
m.-m. 229/10, 235/18

Medīne Özel ad.
M. 006/18

medrese (< Ar. *madrassa*^t) medrese.
m.+de 019/10, 246/21
m.+side 193/18

mefāhīr (< Ar. *mafhara*^t 'ın çoğulu *mafāhīr*) övünülecek şeyler.
m. 213/13

mefhūm (< Ar. *mafhum*) anlaşılmış.

mefhūm bol- anlaşılmak.
m. b.-adur 173/13
m. b.-dı 008/06
m. b.-ur 149/18

meflūk (< Ar. *maflūk*) talihsiz.
m. 207/03

mefrūş (< Ar. *mafrūş*) kilim.
m. 020/10

mefṭūḥ (< Ar. *maftūḥ*) fethedilmiş.
m. 105/08, 107/10, 174/06, 176/13, 228/05, 232/15, 241/14, 242/14, 255/14, 258/10

mefṭūḥ kıl- fethetmek.
m. k.-dı 013/10
m. k.-dım 254/08
m. k.-ıp 009/01, 096/15

mefṭūḥ ez ḳazā-yı ilāh Allah'ın takdiri ile fethedilmiş.
m. 243/01

meger (< Far. *magar*) meğer.
m. 010/13, 034/11, 035/12, 073/17, 073/18, 089/05, 127/03, 164/15, 165/14, 186/20, 220/17, 221/13, 223/02, 232/16, 234/20, 239/09, 254/21, 256/02

mehābet (< Far. < Ar. *mahāba*^t) heybet, ululuk.
m. 047/20

mehār (< Far. *mahār* < Ar. *mihār*) yular.
m. 090/05

Mehdī Özel ad.

M. 261/06

Mehdī Sultān Özel ad.

M. 252/21, 253/07, 253/17, 256/14, 258/11

M.+dın 250/19

M.+ğa 246/20

M.+nı 243/08

mehd (< Ar. *mahd*) beşik.

mehd-i ulyā yüce beşik, saltanatın beşiği.

m.-‘u 224/19, 241/02

Mehene Özel ad.

M. 028/15

mehleke (< Ar. *mahlaka'*) tehlikeli durum.

m.+din 104/18, 259/06

meḳābir (< Ar. *maḳbara'* 'ın çoğulu *maḳābir*) mezarlar.

m. 218/17

mekān (< Ar. *makān*) yer, mahal; oturulan yer, mesken.

m. 198/01

m.+ğa 086/20

mekārim (< Ar. *makrūma'* 'ın çoğulu *makārim*) cömertlik, kerem, şeref gibi güzel huylar.

mekārim-i ahlāk övülmüş, beğenilmiş, güzel huylar.

m.-i ā. 210/05, 217/07, 224/05

Mekke Özel ad.

M. 006/17, 027/14

M.+dın 084/08

M.+ge 094/06

M.+ni 027/15

M.+niḡ 064/13

mekr (< Ar. *makr*) hile, düzen.

m. 015/21, 039/21, 055/15, 055/21, 060/11, 083/20, 230/15

m.+idin 061/09

Mekrān Özel ad.

M. 102/06

M.+ğa 032/18

M.+nı 136/10

mekrī (< Ar. *makr* ve Far. *ī*) bir hile.

m. 223/02

Mekrit Özel ad.

M. 018/15, 099/10, 174/13, 188/19

mekrūh (< Ar. *makrūh*) iğrenç, tiksinti veren.

m. 038/05

meks (< Ar. *maks*) bir yerde bekleme, tevakkuf.

m.+din 006/04

mektüb (< Ar. *maktüb*) mektup.

m. 083/07, 130/02, 159/10, 233/20

m.+ı 107/02, 172/20, 222/12

m.+nı 054/21, 055/01, 055/20, 159/09, 172/10, 233/21

Mekut Özel ad.

M. 036/09

melāḥat (< Far. < Ar. *malāḥaʿ*) güzellik, yüz güzelliği.

m.+da 237/17

m.+te 216/06

melāʾin (< Ar. *malʾūn*'un çoğulu *malāʾin*) lanetlenmiş kimseler.

m.+ğa 113/08

melāl (< Ar. *malāl*) acı, elem, üzüntü.

m. 159/08, 218/20, 258/18

melāmet (< Far. < Ar. *malāmaʿ*) azarlama, kınama.

melāmet kıl- azarlamak, kınamak.

m. k.-ğay 112/01

melāz (< Ar. *malāz*) muhafaza edici, koruyucu.

m. 037/17

melbūs (< Ar. *malbūs*) giyilmiş; giyilmiş şey, elbise.

m. 020/10, 030/11

Meleket Özel ad.

M. 137/11

Meleş Özel ad.

M. 114/09, 114/11

melḥūz (< Ar. *malḥūz*) olabileceği düşünülen, ihtimal dahilinde, hatıra gelen.

m. 011/16, 059/16, 145/05, 155/14

melīḥ (< Ar. *malīḥ*) makbul, münasip.

m. 010/15

melik (< Ar. *malik*) padişah, hükümdar.

m. 003/13, 003/14, 003/19, 003/21, 004/02, 004/05, 004/21, 005/05, 005/06, 005/11, 005/20, 006/21, 007/14, 008/02, 008/03, 008/09, 008/15, 008/19, 008/20, 048/15, 048/16, 051/02, 051/03, 064/03, 067/09, 067/11, 075/21, 076/09, 076/11, 076/14, 091/21, 097/01, 098/06, 098/08, 098/10, 098/13, 098/15, 099/01, 109/16, 131/16, 132/06, 211/13, 221/18, 227/02, 227/19, 227/20, 243/01, 247/11

m.+din 006/15, 007/17, 067/08, 097/03

m.+ğa 099/17

m.+i 124/08

m.+ke 004/03, 005/09, 008/06, 008/08, 008/11, 067/12

m.+ni 006/15, 008/11, 008/16, 067/13

m.+niğ 005/11, 006/14, 007/11, 007/15, 008/04, 008/15, 098/14

Melik-i Mennān (*Mennan* "ihsanı bol" Allah adlarındandır) Allah.

M. 125/02, 253/07

melikü'l-ümerā beylerbeyi

m. 161/20

Melik Altuniyye Özel ad.

M. 001/04, 001/06, 001/07

Melik Bahādur Özel ad.

M. 076/15, 077/10, 077/12, 078/07, 080/04, 080/07

M.+ğa 077/03

M.+nı 176/05

Melik Baķu Özel ad.

M.+nı 008/05, 008/13

Melik Berķuķ Özel ad.

M. 124/07, 160/18, 160/21

M.+ķa 160/17

Melik Buķrāķ Özel ad.

M.+nı 105/07, 105/11

Melik Cuna Özel ad.

M. 150/05

melike (< Ar. *malika*^t) kadın hükümdar.

m. 235/14

m.+ni 001/04

Melik Fahre'd-dīn Özel ad.

M. 003/07, 004/18, 005/02, 005/06, 006/02, 100/10

M.+ğa 004/20, 005/18

Melik Faḥre'd-dīn bin Şemse'd-dīn-i Kurt Özel ad.

M. 004/15

Melik Faḥre'd-dīn-i Kurt Özel ad.

M.+ğa 048/15

Melik Farac Özel ad.

M. 165/19

Melik Fīrūz Özel ad.

M. 002/01, 002/04

Melik Gergīn Özel ad.

M. 154/13

Melik Ğıyāse'd-dīn Özel ad.

M. 006/20, 007/01, 009/02, 096/21, 099/16, 100/07, 100/11, 100/16

M.+ğa 006/12, 051/01

M.+ni 100/10

M.+niğ 097/17

Melik Ğıyāse'd-dīn bin Melik Şemse'd-dīn Özel ad.

M. 006/12

Melik Ğıyāse'd-dīn Pīr 'Alī Özel ad.

M. 008/20, 090/03

M.+ni 008/19

Melik Gürgīn Özel ad.

M. 158/11, 158/17, 169/01, 187/02, 188/13, 189/14

M.+dīn 170/14

M.+ge 158/12, 170/13

M.+niğ 158/18

Melik Ḥāfız bin Melik Ğıyāse'd-dīn Özel ad.

M. 007/07

Melik Hātī Özel ad.

M. 147/08, 148/13

Melik Ḥüseyn Özel ad.

M. 007/12, 007/18, 008/03, 008/12, 067/07, 081/18

M.+dīn 090/04

M.+ni 008/05

M.+niğ 008/14

Melik Ḥüseyn-i Kurt Özel ad.

M. 079/03

Melik-i Vehhāb Özel ad.

M. 196/20

Melik ‘İzze’ d-dīn Özel ad.

M. 104/11, 106/13, 125/05, 126/03, 126/04, 191/05

M.+ğa 106/20, 121/17

M.+ni 126/02

Melik Kāsım İskender Özel ad.

M. 229/07

Melik Maḥmūd Özel ad.

M. 212/08

Melik Muḥammed Özel ad.

M. 097/15, 100/16, 141/13

M.+ka 142/04

M.+ni 100/09

Melik Mu‘īne’ d-dīn Özel ad.

M. 147/08, 148/13

Melik Mu‘izze’ d-dīn Hüseyn bin Melik Ğıyāse’ d-dīn Özel ad.

M. 007/09

Melik Mülket Özel ad.

M. 177/09

Melik Nāşire’ d-dīn Maḥmūd Özel ad.

M.+ka 001/13

Melik Pīr ‘Alī Özel ad.

M.+ni 009/08

Melik Pīr Muḥammed Özel ad.

M.+ni 099/05

Melik Pīr Muḥammed bin Melik Ğıyāse’ d-dīn Özel ad.

M.+ni 111/14

Melik Rūkne’ d-dīn Özel ad.

M. 003/11

M.+ğa 003/08, 003/11

Melik Rūkne’ d-dīn bin Şemse’ d-dīn Özel ad.

M. 004/09

Melik Şemse’ d-dīn Özel ad.

M. 002/14, 004/04, 004/12, 004/17

Melik Şemse’ d-dīn bin Melik Ğıyāse’ d-dīn Özel ad.

M. 007/05

Melik Şemse'd-dîn-i Ebû Bekr-i Kurt Özel ad.

M. 003/08

Melik Şemse'd-dîn-i Kurt Özel ad.

M. 043/20, 060/14, 004/12

Melik Şemse'd-dîn Muhammed Özel ad.

M. 002/11

Melik Şemse'd-dîn Muhammed bin Ebû Bekr-i Kurt Özel ad.

M. 003/15

Melik Şeyha Özel ad.

M. 151/10

Melik Têmür Özel ad.

M. 107/07

melik-zâde (< Ar. *malik* ve Far. *zâda*) hükümdar çocuğu, şehzade.

m. 009/05, 009/06

m.+ğa 009/03

Melik-zâde Pîr Muhammed Özel ad.

M. 009/04

mellâh (< Ar. *mallâh*) denizci, gemici.

m.+lar 169/16

melûl (< Ar. *malûl*) üzgün, mahzun; bıkmış, bezmiş.

m. 012/01, 220/02

melûl bol- üzölmek.

m. b.-up ér-di 006/04

mel'ûn (< Ar. *mal'ûn*) lanet olası, melun.

m. 207/02

m.+nı 207/07

memâlik (< Ar. *mamlaka'* 'in çoğulu *mamâlik*) memleketler, ölkeler.

m. 001/16, 010/06, 050/18, 056/14, 065/20, 070/06, 099/01, 102/16, 117/15, 139/06, 149/04, 154/12, 170/04, 180/15, 189/21, 196/15, 204/21, 209/17, 228/04, 235/07, 237/03, 237/09, 239/01, 240/05, 247/16, 252/12, 254/08, 255/16, 255/17, 258/23

m.+de 062/11, 068/03, 107/20, 164/04, 197/19, 247/08

m.+din 039/10, 153/12, 172/09

m.+ğa 254/07

m.+i 011/12, 186/12, 247/02

m.+ide 182/14

m.+idin 059/12
m.+iğa 003/21, 019/13, 020/06
m.+ini 252/20
m.+iniñ 119/21
m.+ke 150/01, 150/03, 161/21, 174/01, 189/12, 254/12, 254/16
m.+ni 017/05, 028/01, 028/06, 035/18, 038/21, 056/16, 066/01, 168/09,
182/11, 191/05, 242/21, 255/12, 259/01
m.+niñ 060/04

memālik-i mahrūse "korunan memleketler" Osmanlı ülkesi.
m.+de 196/21

memālik-sitān ülkeler fetheden.
m. 136/17

memāt (< Ar. *mamāt*) ölüm.
m. 253/08, 261/15

memleket (< Far. < Ar. *mamlaka*^f) ülke, memleket.
m. 004/12, 017/09, 035/11, 048/02, 050/09, 053/02, 056/20, 059/04, 065/01,
067/07, 068/21, 081/01, 081/17, 084/14, 092/06, 159/08, 162/03, 181/04,
190/11, 197/21, 198/01, 203/14, 218/15, 245/08, 247/10, 260/03
m.+de 036/02, 048/01, 054/08, 104/05, 187/12
m.+din 154/21, 240/06
m.+i 043/03, 056/17, 168/18, 175/03, 198/21, 241/01, 246/17, 247/10
m.+idin 172/15
m.+iğa 108/12, 240/21
m.+im 115/01
m.+ini 056/16, 168/05, 175/14, 188/15, 199/09, 217/12, 250/19
m.+iniñ 166/03, 190/04
m.+ka 037/07, 155/05, 180/15, 232/09
m.+ler 017/13
m.+leriğa 039/12
m.+ni 004/19, 056/18, 068/01, 089/18, 124/04, 125/08, 188/04, 206/12,
233/21, 241/02, 247/18, 248/15, 255/09, 255/15, 258/03, 261/11
m.+niñ 175/16
m.+te 055/02
m.+tür 173/04

memlū (< Ar. *mamlū*) dolu, doldurulmuş.
m. 249/07

Me'mūn Özel ad.
M. 261/07

me'mūr (< Ar. *ma'mūr*) bir işi yapmakla görevlendirilen kimse.
m. 171/13
m.+dur 066/17

men (< ET *ben*) ben. (krş. *mèn*)

m. 012/02, 012/14, 018/18, 035/07, 036/15, 055/12, 055/20, 071/20, 078/04, 081/04, 082/15, 085/05, 087/18, 090/20, 111/11, 114/20, 115/01, 121/11, 123/13, 123/16, 125/19, 129/05, 141/14, 141/15, 158/02, 192/16, 205/07, 217/02, 218/07, 233/14, 233/21, 237/19, 260/22
m.+din 005/20, 035/04, 036/14, 054/08, 081/04, 089/20, 123/17
m.+i 027/06, 035/19

men (< Ar. zamir *man*) o kimse ki, kim ki.
m. 086/16

mèn (< ET *ben*) ben. (krş. *men*)
m. 163/03, 175/04, 179/20, 188/14, 201/21, 205/04, 207/08, 219/16, 220/19, 228/09, 239/09
m.+din 063/17, 220/21
m.+i 234/04, 239/18, 251/16
m.+im 057/05
m.+iñ 016/20, 018/13, 024/09, 035/09, 035/10, 054/03, 055/13, 057/05, 065/02, 180/11

men' (< Ar. *man'*) durdurma.

men' kıł- durdurmak, önlemek.
m. kı.-dılar 216/21
m. kı.-ıp 070/19, 077/06

menā (< Ar. *manā*) kader, yazgı.
m.+ğaça 217/11

menādī (< Ar. *manādī*) ilanlar, duyurular.

menādī kıł- kamuya ilan etmek, kamuya duyurmak.
m. kı.-dı 098/10

menāhī (< Ar. *manāhī*) haram olmuş, yapılması şer'an yasaklanmış şeyler
m.+din 195/20, 227/01, 262/01

menāl (< Ar. *manāl*) sahip olunan, ele geçirilen şey.

māl u menāl varı yoğu, bütün varlığı.
m. u m. 119/03, 256/10

menār (< Ar. *manār*) minare.

m. 138/09
m.+da 168/02
m.+ı 167/21
m.+ığa 085/03

menāre (< Ar. *manāra*) minare.

m. 085/05, 111/21, 115/06, 124/14
m.+ğa 085/03

m.+ler 100/16, 101/09, 112/06, 140/07, 169/18

Menār-ı ‘Arūs Özel ad.

M. 168/01

Menār-ı Beyzā Özel ad.

M.+ğa 168/02

menāşib (< Ar. *manşib*'ın çoğulu *manāşib*) makamlar.

m. 087/12

menāzil (< Ar. *manzil*'in çoğulu *manāzil*) menziller, konak yerleri.

m. 123/07, 155/07, 163/21

m.+din 005/04

m.+leriga 142/18

menba‘ (< Ar. *manba* ‘) kaynak, pınar.

m. 228/10

Mendelī Özel ad.

M. 171/19

M.+ğa 157/12

Mendlūy Özel ad.

M.+dın 157/17

Mengli Têmür Oğlan Özel ad.

M. 240/09

Mengü Özel ad.

M. 039/16

M.+ni 039/15, 039/19

Mengü bin Çağatay Özel ad.

M. 039/20

Mengü Ka’an Özel ad.

M. 003/16, 039/12, 039/21, 040/02, 040/07, 040/09, 040/14, 040/16, 040/18,
043/14, 044/03, 044/12, 055/17

M.+nı 039/21, 040/09

Mengü Ka’an bin Toli Hān Özel ad.

M. 041/20

Mengü Têmür Özel ad.

M. 045/12

M.+ni 045/08

M.+niņ 045/15

men hābe hābe korkan kimse başarısız olur.

m. 161/20

meñizlik (< ET *beñiz* ~ *meñiz+lik*) benizli, suretli.
m. 024/16, 113/04, 119/08

menkūb (< Ar. *mankūb*) perişan, berbat.
m. 018/02, 146/14, 156/12, 182/18, 193/06

menkūb kıl- perişan etmek, felakete uğratmak.
m. k.-dılar 247/20
m. k.-ğaylar 031/02

menķūl (< Ar. *manķūl*) nakledilmiş, anlatılmış.
m. 001/18
m.+dur 002/07, 012/05, 018/09, 028/01, 028/07, 031/04, 061/16, 158/01,
198/03

Menkūl Özel ad.
M. 173/21, 187/03
M.+de 174/04

Menķūşa Özel ad.
M. 162/18

Meñli Buğa Süldüz Özel ad.
M. 072/01

Meñli H'āce Özel ad.
M. 140/01, 148/16
M.+ğa 169/10

Mennān (< Ar. *mannān*) (Allah adlarındandır) çok ihsan eden.

Melik-i Mennān Allah.
M.-i M. 125/02, 253/07

mensūb (< Ar. *mansūb*) -e bağlı,-den olan.
m. 036/02

menşūr (< Ar. *manşūr*) nesir şekilde yazılmış olan.
m. 252/12

menşe' (< Ar. *manşa'*) kökeni, aslı.
m. 023/03, 033/04

menşūrāt (< Ar. *manşūr*'un çoğul eki -āt almış şekli *manşūrāt*) neşredilmiş.
m.+larında 126/10

Menteşe Özel ad.
M. 182/20, 183/01

M.+ğa 181/01

Menū Özel ad.

M. 152/18, 152/19

Menūcān Özel ad.

M. 136/12

menūṭ (< Ar. *manūṭ*) bağlı.

m. 180/03

Meṇü Ka'an Özel ad.

M. 186/07

menzil (< Ar. *manzil*) konak yeri, yerleşecek yer; bir konaklık mesafe.

m. 175/18, 208/18

m.+de 031/19, 060/05, 164/13, 182/20, 232/19

m.+din 184/17, 218/20

m.+iğa 261/23

menzil kıl- konaklatmak.

m. k.-dı 097/16, 100/06, 121/19, 137/03

menzilet (< Far. < Ar. *manzila'*) derece, rütbe, makam.

m. 226/05

m.+idin 015/20

m.+iniṅ 015/18

Merāğa Özel ad.

M. 030/17

M.+da 044/11

M.+dın 056/05

M.+ğa 200/05

merāsım (< Ar. *marāsım*) merasim.

m. 219/18

m.+idin 080/21

merāsīm (< Ar. *marāsīm*'un çoğulu *marāsīm*) buyruklar, fermanlar.

m. 166/17, 210/19

merbūṭ (< Ar. *marbūṭ*) bağlanmış, bağlı.

m.+tur 180/03

merd (< Far. *mard*) cesur, yiğit; adam, insan.

m. 075/18, 175/04

merdāne (< Far. *mardāna*) mertliğe yakışan.

m. 055/16, 131/15, 240/04

merdānelik (< Far. *merdāna* ve Tü. *+lık*) yiğitlik, bahadırılık.
m. 003/16, 096/03, 132/10, 213/11, 215/14, 256/06
m.+lar 024/14
m.+nı 148/04

merdānelik kıl- yiğitlik, kahramanlık göstermek.
m. k.-dı 098/07
m. k.-ıp 049/01, 074/02, 113/08, 116/17, 122/14, 162/08

meremmet (< Far. < Ar. *maramma'*) tamir etme, onarma.

meremmet kıl- onarmak.
m. k.-dı 082/03

Merend Özel ad.
M.+de 106/02
M.+te 233/18

Merend Yazısı Özel ad.
M.+da 153/18

merg (< Far. *marg*) ölüm.
m. 169/10, 262/08

mergūb (< Ar. *margūb*) güzel.
m. 066/19, 133/01, 172/19

merg-zār (< Far. *margzār*) çayırılık, çimenlik.
m.+da 126/19
m.+ıda 254/15

merg-zār-ı 'uqbā cennet.
m.-ı 'u.+dın 036/07

merhale (< Ar. *marhala'*) konak, menzil, yer.
m. 185/06, 195/10
m.+de 179/15

merhamet (< Far. < Ar. *marhamat'*) şefkat gösterme, lütuf.
m. 106/21
m.+idin 065/10
m.+ka 023/12

mer'ī (< Ar. *mar'ī*) yürürlükte bulunan, hükmü geçerli olan (şey).
m. 026/17, 040/15, 050/18, 051/03, 081/21, 089/04, 155/20, 217/09, 241/10,
242/03, 245/09, 251/07, 252/16

mer'ī tut- yürütmek.
m. t.-gay 005/10
m. t.-tı 006/14

m. t.-up 003/19
m. t.-up  r-di 004/21

mer h (< *merr h* < Ar. *mirr h*) Mars gezegeni.
m. 046/08, 061/05, 086/20, 243/19

mer ad (< Ar. *mark d* "yatacak, uyuyacak yer") mezar, kabir.
m. 006/18, 138/10

merkeb (< Ar. *markab*) binek, binilecek şey.
m.+din 056/01

merkez (< Ar. *markaz*) merkez.
m. 185/07
m.+ a 026/12

merk b (< Ar. *mark b*)  zerine binilen binek.
m. 030/11
m.+ a 217/05

mer  m (< Ar. *mark m*) yazılmış.
m. 223/21

mer  m k l- yazmak.
m. k.-d  063/09
m. k.-ğusıdur 015/12
m. k.-ipturlar 066/07

merk z (< Ar. *mark z*) sabit, değişmez.
m. 240/12

merr t (< Ar. *marra*^t 'ın çoğul eki - t almış şekli. *marr t*) defalar, kereler.

kerr t u merr t tekrar tekrar, defalarca.
k. u m. 068/05

mers ye (< Ar. *mar siyya*^t) a ıt, mersiye.
m. 197/17
m.+ler 197/16

mertebe (< Ar. *martaba*^t) mertebe, derece, rütbe.
m.+de 120/03, 134/05, 147/13, 171/16, 193/21
m.+dedür 173/05
m.+ a 111/05, 195/06, 216/11, 217/05, 224/06
m.+ler a 016/12
m.+si 056/20, 224/09
m.+siğa 186/06, 221/05
m.+sin 159/10
m.+sini 240/02

Merv Özel ad.

M. 028/12, 230/11, 235/11, 237/04, 251/02, 251/10, 251/12, 252/08, 258/04

M.+de 028/14, 229/07, 235/14, 237/05

M.+din 251/20

M.+ğa 235/13, 251/01, 251/09, 251/10, 251/12, 252/07, 257/22

Mervānī Özel ad.

M.+ler 167/17

Merverūd Özel ad.

M. 097/16

mervī (< Ar. *marvī*) nakledilmiş (birinden işiterek söylenen).

m.+dür 010/14, 015/06, 016/18, 020/07, 038/07, 038/12

Meryem Özel ad.

M.+ğa 015/02

merz (< Far. *marz*) yer, toprak.

merz ü büm memleket, vatan (Kamus-ı Türki s. 1023).

m. ü b. 186/12

m. ü b.+nı 184/20

meşābe (< Ar. *maşāba'*) uzunluk, yükseklik.

m.+dedür 147/12

mesācid (< Ar. *mascid*'in çoğulu *masācid*) mescitler.

m. 141/20, 158/15

mesāfet (< Far. < Ar. *masāfa'*) mesafe, uzaklık.

m. 112/18, 117/03, 130/19, 220/20

m.+i 218/18

m.+ni 152/09

mesā'il (< Ar. *mas'ala'*'in çoğulu *masā'il*) meseleler. (krş. *mesāyil*)

m. 049/11

mesākin (< Ar. *maskan*'in çoğulu *masākin*) oturulacak yerler, meskenler.

m.+leri 102/04, 184/01

mesākīn (< Ar. *miskīn*'in çoğulu *masākīn*) fakirler, yoksullar.

m.+ğa 120/05

meşālih (< Ar. *maşlahat*'ın çoğulu *maşālih*) işler.

m. 015/18, 226/06

m.+i 026/02, 026/13

mesāmi' (< Ar. *misma'*'nın çoğulu *masāmi'*) kulaklar.

m.+iğa 149/17

mesāyil (< Ar. *mas'ala'* 'in çoğulu *masā'il*) meseleler. (krş. *mesā'il*)
m. 155/17

mescid (< Ar. *mascid*) küçük cāmi
m. 024/02, 153/12, 167/21
m.+de 153/15
m.+ini 007/03
m.+ka 214/15
m.+tin 231/07

mescid-i cāmi'
m.-i c. 141/20, 167/21
m.-i c.+de 203/21, 252/18
m.-i c.+din 024/14
m.-i c.+ğa 025/13, 214/13

mescid-i cum'a
m.-i c.+nın 085/02

Mescid-i 'Atîk Özel ad.
M.+da 190/08

mesdūd (< Ar. *masdūd*) kapanmış, kapalı.

mesdūd kıl- kapatmak.
m. k.-dı 004/14

meşel (< Ar. *maşal*) örnek, benzer.
m. 017/15, 022/13, 039/10, 040/02, 062/15, 086/02, 117/09, 136/12, 155/17,
156/20, 165/17, 170/17, 191/05, 196/18, 197/05, 216/11, 216/13

mes'elet (< Far. < Ar. *mas'ala'*) niyaz, yalvarma.

mes'elet kıl- yalvarmak, dilemek, niyaz etmek.
m. k.-dı 148/02, 176/16, 178/05
m. k.-ıp 117/15

meserret (< Far. < Ar. *masarra'*) sevinç, mutluluk.
m. 253/09

mesīhā (< Ar. *masīhā*) Hz. İsa'nın adlarından biri.
m.+ğa 086/19

mesken (< Ar. *maskan*) oturulacak yer, oturulan ev.
m.+din 098/20
m.+leri 145/19

meskenet (< Far. < Ar. *maskana'*) yoksulluk, sefalet.
m. 244/07

meskūk (< Ar. *maskūk*) damgası vurulmuş, sikkeli.
m. 189/17

meskūn (< Ar. *maskūn*) ikamete elverişli yer.
m. 133/02

rub´-ı meskūn Dünya'nın kara olan dörtte bir kısmı.
r.-ı m. 065/10
r.-ı m.+da 010/07, 219/01, 219/02

meslūk (< Ar. *maslūk*) rehber edinilen şey.
m. 195/21

mesmū´ (< Ar. *masmū´*) işitilmiş, duyulmuş.
m. 081/08, 173/05

mesned (< Ar. *masnad*) rütbe, derece, makam.
m. 038/04, 049/11, 222/14, 227/16
m.+ığa 008/13, 067/14, 203/14
m.+te 081/17

meşnevī (< Ar. *maşnavī*) mesnevi.
m. 009/08, 035/11, 036/19, 037/12, 037/17, 049/06, 063/09, 065/14, 086/07,
086/14, 091/21, 118/11, 122/10, 128/03, 147/20, 238/21, 239/08

mesrūr (< Ar. *masrūr*) sevinçli, memnun.
m. 009/07, 049/11, 057/17, 235/07

mesrūr kı́l- memnun etmek.
m. kı́-ıp 065/08

mestlık (< Far. *mast* ve Tü. +*lık*) sarhoşluk.
m. 048/12, 164/04
m.+ta 237/20

mestūr (< Ar. *masūr*) gizli, setrolunmuş.
m. 015/09, 065/07, 194/04

mestūr bol- gizlenmek.
m. b.-up 260/07

meştūr (< Ar. *maştūr*) satırlanmış, yazılmış.
m. 009/08, 029/06, 040/07, 049/09, 055/18, 063/07, 063/12, 063/15, 143/16,
171/08, 191/06, 191/17
m.+dur 001/17, 001/19, 003/08, 028/15, 044/13, 122/15, 179/19, 186/04,
194/09, 241/04

meştūr kı́l- yazılmak, yazmak.
m. kı́.-ğusıdur 198/03

m. k.-madı 027/02

m. k.-mak 128/03

mes'ūd (< Ar. *mas'ūd*) saadetli, bahtlı.

m. 238/21

m.+dur 077/06

Mes'ūd Özel ad.

M. 007/14

Mes'ūd Bêg Özel ad.

M. 060/03, 060/05, 060/07, 060/08, 060/11, 060/12

M.+niñ 045/03, 060/06

Mes'ūd Bêg bin Maḥmūd Yalavaç-ı Buḥārī Özel ad.

M. 044/21

Mes'ūd Bêg bin Şāhib Yalavaç Özel ad.

M. 059/15

Mes'ūd Bêg Yalavaç Özel ad.

M. 043/19

M.+nı 060/02

meşakḳat (< Far. < Ar. *maşakka'*) zahmet, sıkıntı.

m. 088/16, 110/05, 143/02, 166/10, 169/06, 183/12, 192/10, 193/07, 193/21, 203/05, 214/16

meş'al (< Ar. *maş'al*) meşale.

m. 152/09

meşāyih (< Ar. *şayh*'ın çoğulu *maşā'ih*) şeyhler.

m. 024/03, 080/19, 092/03, 137/05, 155/08, 166/17, 186/20, 229/04

meşgūf (< Ar. *maşgūf*) âşık, tutkun.

m. 057/01

meşgūl (< Ar. *maşgūl*) meşgul.

m. 061/19, 099/18, 169/07, 183/07, 199/13, 221/19, 231/03

m.+durlar 131/07

meşgūl bol- meşgul olmak, bir işle uğraşmak, kendini ona vermek, adamak.

m. b.-dı 002/10, 005/04, 039/04, 052/19, 091/17, 130/07, 143/12, 171/10, 188/12, 192/11, 232/10, 232/19, 250/11

m. b.-dılar 031/09, 036/11, 042/10, 072/09, 090/10, 128/09, 141/19, 167/03, 203/04, 204/15, 214/19, 236/15, 237/10, 254/08, 257/09

m. b.-ğanda 201/09

m. b.-may 213/02

m. b.-up 006/17, 053/03, 068/02, 105/19, 142/21, 145/10, 146/10, 196/16, 200/14, 204/02, 250/09, 256/19

meşğüllük (< Ar. *maşğul* ve Tü. +*lık*) meşgullük, kendini tamamen bir şeye adama.

meşğüllük kıl- meşgul olmak, kendini ona vermek, adamak.

m. k.-ıp 020/03

m. k.-ur er-di 039/02

Meşhed Özel ad.

M. 112/09, 202/01, 226/19, 227/18, 228/02, 251/10

M.+din 225/15

M.+ğa 249/17, 257/22

M.+ka 220/09, 226/16, 228/01, 230/16

M.+te 238/19

Meşhed-i Mukaddes Özel ad.

M. 169/21

Meşhedrâz Özel ad.

M.+da 222/19

meşhûn (< Ar. *maşhûn*) dolu.

m. 092/06, 130/02, 144/10, 161/10, 181/08

meşhûr (< Ar. *maşhûr*) şöhretli, ün almış, ün salmış.

m. 011/06, 017/07, 049/09, 049/11, 061/15, 063/12, 063/14, 089/21, 091/09, 097/20, 164/04, 247/04

m.+dur 011/04, 011/20, 036/04, 046/11, 049/04, 051/15, 051/16, 061/06, 066/15, 097/16, 106/14, 123/16, 166/06, 177/17, 180/19, 184/07, 193/18, 240/03

meşiiyet (< Far. < Ar. *maşî`a*) irade, istek.

m.+i 178/07

meşkûr (< Ar. *maşkûr*) minnettar.

m. 065/10, 260/14

Meşkûr Özel ad. (bk. Açıklamalar)

M. 038/11

meşmûl (< Ar. *maşmûl*) etrafı çevrilmiş.

m. 008/09, 106/21, 189/11

**meşrû`** (< Ar. *maşrû`*) şeriata, kanuna uygun.

emr-i meşrû` şeriata, kanuna uygun iş.

e.+sın 196/17

meşrûh (< Ar. *maşrûh*) şerh olunmuş, açıklanmış.

m. 066/13, 262/03

meşrûṭ (< Ar. *maşrûṭ*) şartlı, şarta bağlı.
m. 008/02

meşveret (< Far. < Ar. *maşvara'*) danışma.

meşveret kıl- danışmak.
m. k.-alı 199/16

metā' (< Ar. *matā'*) mal, sermaye.
m.+ını 020/12, 020/15

metānet (< Far. < Ar. *matāna'*) sağlamlık, muhkemlik.
m. 126/10

mevā'id (< Ar. *mav'ida'* 'ın çoğulu *mavā'id*) sözler, vaatler.
m. 054/13

mevā'iz (< Ar. *mav'iza'* 'ın çoğulu *mavā'iz*) tembihler, nasihatler.

mevā'iz u neşāyiḥ tembihler ve nasihatler.
m. u. n. 232/07

mevākib (< Ar. *mavkib* 'in çoğulu *mavākib*) alaylar, birlikler.

mevākib-i kevākib yıldız birlikleri.
m.-i k. 166/03

mevālī (< Ar. *mavlā'* 'nın çoğulu *mavālī*) mevleviyyet payesine ulaşmış olan sarıklı âlimler.
m. 096/18, 195/21

mevāni' (< Ar. *māni'* 'nin çoğulu *mavāni'*) engeller.
m. 107/13

mevāşī (< Ar. *māşiya'* 'ın çoğulu *mavāşī*) davar (koyun, keçi) ve mal (öküz, inek) gibi hayvanlar.
m. 168/12

mevāzī (< Far. < Ar. *mavḍi'* 'nin çoğulu *mavāzī*) mevziler, yerler.
m. 226/06
m.+i 150/13

mevc (< Ar. *mavc*) dalga.
m.+ğa 175/06
m.+idin 029/01

mevc ur- dalgalanmak.
m. u.-adur ér-di 028/17

mevcūd (< Ar. *mavcūd*) mevcut; türeme, meydana gelme.

m. 012/11
m.+dur 075/01, 087/13, 099/04

mevcūdāt (<Ar. *mavcūd* ve çoğul eki *-āt* ile *mavcūdāt*) var olan şeyler, mahlûklar.
m. 166/15

mevfūr (< Ar. *mavfūr*) çok, bol.
m. 149/04

mev'izet (< Far. < Ar. *mav'iza'*) öğüt, nasihat.
m. 159/12

mevkib (< Ar. *mavkib*) atlı veya yaya olarak maiyetle yürüyen alay, kabile.

mevkib-i humāyūn Padişah alayı.
m.-i h.+ğa 174/08

mevkūf (< Ar. *mavkūf*) durma, durdurma.
m. 252/16, 256/12

mevkūf ét- durdurmak.
m. è.-ip 254/05

mevkūf kıl- durmak, durdurmak.
m. k.-dılar 059/01
m. k.-ıñ 058/20
m. k.-ıp 077/07, 115/03, 166/01, 242/08

mevlā (< Ar. *Mavlā*) Allah; sahip, efendi.
m. 063/17, 252/13

Mevlānā Özel ad.
M. 173/17, 190/06, 190/07, 214/20, 215/01, 217/09, 218/04, 218/07, 240/16, 245/20
M.+ğa 218/10
M.+nı 190/09, 218/10, 218/11

Mevlānā 'Abdu'l-kādir Özel ad.
M. 227/02

Mevlānā 'Abdu'llāh Özel ad.
M. 173/15

Mevlānā 'Abdu'llāh-ı Āşpez Özel ad.
M. 216/12

Mevlānā 'Abdu'llāh-ı Cāmī Özel ad.
M. 147/19

Mevlānā 'Abdu'llāh Lisān Özel ad.

M.+nı 173/14

Mevlānā ‘Abdu’llāh Şabr Özel ad.

M.+nı 138/12

Mevlānā ‘Abdü’l-cebbār-ı H̱ārezmī Özel ad.

M. 147/16

Mevlānā ‘Abdü’r-rezzāk Özel ad.

M. 171/03, 171/04

Mevlānā Aḥmed Özel ad.

M. 150/18, 229/02, 229/15

M.+ka 227/21, 228/05

M.+niḡ 229/02

Mevlānā Aḥmed Mīrzā Özel ad.

M.+nı 229/12

Mevlānā Aḥmed Yasavul Özel ad.

M. 229/07

M.+nı 226/10

Mevlānā ‘Alī Nūre’d-dīn-i Herevī Özel ad.

M. 195/21

Mevlānā Bahāe’d-dīn-i Cāmī Özel ad.

M. 195/21

Mevlānā Bedre’d-dīn Aḥmed Özel ad.

M. 182/04

Mevlānā Ca‘fer-i Tebrīzī Özel ad.

M. 216/12

Mevlānā Celāle’d-dīn Özel ad.

M. 167/11, 184/10

Mevlānā Celāle’d-dīn-i Kişī Özel ad.

M. 089/21

Mevlānā Fazlu’l-lāh Ṭabīb Özel ad.

M.+ka 195/21

Mevlānā Ferruḡ-ı Ṭabīb Özel ad.

M. 185/03

Mevlānā Ḥasan-ı Şā‘ir Özel ad.

M. 231/03

Mevlānā Heybetu'llāh Özel ad.

M.+ni 195/21

Mevlānā Ḥordek-i Buḥārī Özel ad.

M. 074/16

Mevlānā Kemāle'd-dīn 'Abdü'r-rezzāk Özel ad.

M. 170/21

Mevlānā Kemāle'd-dīn bin Ḥüseyn-i Ḥvārezmī Özel ad.

M. 240/17

Mevlānā Kuṭbe'd-dīn Özel ad.

M. 099/02

Mevlānā Kuṭbe'd-dīn-i Kummī Özel ad.

M. 189/06, 190/05

Mevlānā Kuṭbe'd-dīn Şadr Özel ad.

M. 196/17

Mevlānā Ma'rūf Ḥaṭṭāṭ-ı Bağdādī Özel ad.

M. 214/19

Mevlānā Mes'ūd-ı Şīrāzī Özel ad.

M. 184/10

Mevlānā Muḥammed Özel ad.

M.+ka 155/21

Mevlānā Muḥammed Ḥalīfe Özel ad.

M. 157/15

Mevlānā Muḥammed-i Kāḥkī Özel ad.

M. 155/17, 155/19

Mevlānā Nāşire'd-dīn 'Ömer Özel ad.

M. 146/19, 150/01

M.+ni 145/19

Mevlānā Necme'd-dīn Özel ad.

M. 004/08

Mevlānā Nizāme'd-dīn-i Şāmī Özel ad.

M. 163/02

M.+ni 163/07

Mevlānā Nizāme'd-dīn-i Şenb-i Ġāzānī Özel ad.

M. 123/12

Mevlānā ‘Ömer Özel ad.

M. 144/07

Mevlānā Şā‘id Özel ad.

M. 190/09

Mevlānā Şā‘id-i Şīrāzī Özel ad.

M. 190/06

Mevlānā Sulţān Süleymān Özel ad.

M. 167/11

Mevlānā Şemse’-d-dīn-i Fenārī Özel ad.

M. 181/05

Mevlānā Şemse’-d-dīn-i Hirevī Özel ad.

M. 216/11

Mevlānā Şerefe’-d-dīn ‘Alī-yi Yezdī Özel ad.

M. 066/09, 215/18, 217/10

M.+ni 218/04

Mevlānā Şerefe’-d-dīn-i Yezdī Özel ad.

M. 028/13

Mevlānā Şeref-i Yezdī Özel ad.

M. 028/18, 033/11, 077/16

Mevlānā-yi A‘lem Uru‘ Zeyne’-d-dīn Ebūbekr-i Tayabādī Özel ad.

M. 097/18

Mevlānāzāde Özel ad.

M.+ni 075/02

Mevlānāzāde-yi Semerķandī Özel ad.

M. 074/15

Mevlānā Ziyā’e’-d-dīn-i Sirāc Özel ad.

M. 189/08

mevlā-yı mülükü’l-Türk ve’l-‘Acem Türk ve İranlı padişahlarının efendisi.

m. 252/13

mevsim (< Ar. *mavsim*) mevsim.

m.+ide 148/11

mevşūf (< Ar. *mavşūf*) nitelenmiş, vasfolunmuş.

m. 223/07, 255/08

mevsūm (< Ar. *mavsūm*) damgalanmış, işaretlenmiş; ad verilmiş, isimlendirilmiş.

m. 049/16, 090/06, 095/20, 096/20, 117/06, 129/09, 137/07, 137/15, 138/06,
173/02, 194/16, 258/02
m.+dur 141/03, 146/08

mevsüm kıl- damgalamak, işaretlemek.
m. k.-dı 054/02, 147/06, 240/18
m. k.-ıp 026/04
m. k.-iptur 066/12

mevt (< Ar. *mavt*) ölüm.
m. 163/06, 184/18, 261/16
m.+ğa 003/15

mevvâc (< Ar. *mavvâc*) çok dalgalı.
m. 203/03
m.+ı 215/13

mevzi' (< Far. < Ar. *mavdi'*) yer, mekân, mahal.
m. 031/12, 035/20, 046/11
m.+de 007/04, 050/05, 068/03, 073/03, 103/05, 112/19, 129/11, 137/16,
144/09, 147/15, 162/01, 170/03, 172/17, 179/09, 184/15, 224/16, 236/21
m.+din 254/05
m.+ğa 061/21, 093/19, 223/03
m.+ğaça 019/20
m.+ide 044/14, 047/06, 057/04, 138/07
m.+idin 112/17
m.+îğa 081/07, 206/19
m.+ka 183/17
m.+ni 022/18, 023/13, 033/07
m.+niğ 061/19

mevzûn (< Ar. *mavzûn*) biçimli, güzel.
m. 066/19

mevzûn harekât hareketlerinde ağırbaşlı
m. h 128/11

mey (< Far. *may*) şarap.
m. 239/10, 239/11, 239/12
m.+din 239/13

meyâmin (< Ar. *maymana'* 'ın çoğulu *mayâmin*) uğurlar, bereketler.
m. 132/05

meydân (< Ar. *maydân*) meydan, alan.
m. 061/03, 065/10, 084/09, 147/09, 149/12, 249/18
m.+da 253/14
m.+ğa 032/01, 204/17
m.+ıda 027/18, 096/03, 117/18, 131/01, 165/03, 178/09, 178/17, 216/10
m.+ıdın 180/16, 204/07

m.+ıġa 050/06, 177/20, 255/21
m.+ın 222/04
m.+ının 007/21, 015/09, 015/13

meyl (< Ar. *mayl*) meyil, eğilim.

m. 051/17
m.+i 051/11, 052/08
m.+in 205/06

meyl kıl- eğilmek, yönelmek.

m. k.-dı 208/05
m. k.-dılar 047/01, 047/16
m. k.-ıp 130/04

Meymene Özel ad.

M.+ġa 236/13

Meymün Özel ad.

M. 146/09

Meymündiz Kal'ası Özel ad.

M.+da 044/02

me'yūs (< Ar. *ma'yūs*) ümitsiz.

m. 121/13

meyyit (< Ar. *mayyit*) ölmüş.

m.+ni 213/02

mezāhib (< Ar. *mazhab*'ın çoġulu *mazāhib*) mezhepler, tutulan yollar.

m. 120/20

mezār (< Ar. *mazār*) mezar, ziyaret yeri.

m. 046/10, 124/03, 138/08, 155/08, 169/20
m.+ġa 251/04
m.+ı 137/05
m.+ıda 050/12, 153/18, 185/17, 207/06
m.+ıġa 078/14, 123/07
m.+ın 124/01
m.+ını 098/18, 193/17

mezārāt (< Ar. *mazār*'ın çoġulu *mazārāt*) mezarlar, kabirler.

m.+nı 153/07

mezellet (< Far. < Ar. *mazalla'*) zelillik, hakirlik.

m. 113/09, 165/08, 179/14, 196/13, 196/20, 235/04

mezheb (< Ar. *mazhab*) gidilen, tutulan yol.

m.+detürler 120/21

Mezîd Barulas Özel ad.

M. 135/11

M.+nı 135/12

Mezîd Bêg Özel ad.

M. 233/17, 234/14

M.+ge 233/20

mezkûr (< Ar. *mazkûr*) zikredilmiş, adı geçmiş.

m. 029/06, 044/13, 108/17, 139/02, 168/02, 199/09, 214/20, 220/13, 241/04

m.+dur 014/06, 017/07, 017/19, 039/03, 066/14, 116/20, 122/09, 122/17

m.+nı 190/06, 190/07

mezkûr kıl- zikretmek, anmak.

m. k.-dı 136/05

m. k.-ıpturlar 067/01

mezra ' (< Ar. *mazra* ') mezra, ekilecek yer.

m.+ı 253/08

mezra ' a (< Ar. *mazra* 'a') mezra, ekilecek yer.

m. 189/13

mezü ' ât (< Ar. *mazrû* ' ve çoğul eki -âat ile *mazrû* 'ât) ekinler.

m.+larını 140/19

mınkal (< Ar. *mınkal*) hızlı, hünerli.

m. 153/10

mışdāk (< Ar. *mişdāk*) bir şeyin doğru olduğunu ispat eden şey, ölçüt.

m.+ı 251/05

m.+ığa 065/16

Mışır Kara Muhammed Türkmen'in oğlu.

M. 127/21, 128/01, 128/07, 128/08, 128/10, 128/14, 128/19, 128/21, 129/16, 129/19

M.+nı 128/21, 129/01

M.+nı 128/09, 128/10, 128/17

mışır (< Ar. *mişr*) şehir.

m. 224/06

Mışır Yer adı. (Mısır)

M. 014/02, 048/10, 124/07, 124/09, 128/03, 156/10, 160/17, 163/11, 163/17, 164/06, 164/07, 164/10, 164/17, 165/17, 165/19, 166/03, 166/04, 166/05, 166/08, 182/05, 185/19, 185/20, 186/01, 194/02, 203/19, 204/04, 204/05, 204/07, 204/09, 262/13

M.+dın 193/21, 200/05, 204/08, 204/09

M.+ğa 051/05, 160/20, 182/06

mıṣrā' (< Ar. *mıṣrā'*) mısra, dize.

m. 085/09, 145/02, 189/15, 197/14, 197/15

Mıṣrī Özel ad.

M. 164/18, 185/21

Mızrāb Bēg Özel ad.

M. 211/04

Mızrāb Cakū Özel ad.

M. 137/11, 169/03

Mızrāb Ḥasan Özel ad.

M. 198/09

mi'de (< Ar. *mi'da'*) mide.

m. 218/18

m.+sidin 197/16

mīg (< Far. *mēg*) sis, duman.

m. 086/19

miḥaffe (< Ar. *miḥaffa'*) mahfe, deve veya katırın sırtına konulan ve iki kişi oturabilecek büyüklükte olan sepet, bir çeşit tahtirevan.

m. 061/08, 185/02, 185/14, 185/17, 201/12

m.+de 185/06, 217/16, 219/05

m.+ğa 153/05, 214/15, 218/18, 226/19

mihmāndārlik (< Far. *mihmān-dār* ve Tü. +lık) misafir ağırlama.

m. 088/01

m.+ka 203/04

mihmāndārlik kıl- misafir ağırlamak.

m. k.-dılar 199/21

m. k.-ıp 069/02, 199/20

miḥnet (< Far. < Ar. *miḥna'*) zahmet, eziyet; bela, musibet.

m. 060/17, 061/03, 155/11, 178/03, 178/10, 180/04, 218/14, 244/01, 246/17, 249/03

m.+din 204/18

m.+ka 260/15

mihr (< Far. *mihr*) güneş.

m. 096/04, 159/14

Mihricird Özel ad.

M.+de 136/03

Mihrvān Cölgesi Özel ad.

M.+de 127/09

Mikā'il Özel ad.

M. 169/04, 187/18

miḳdār (< Ar. *miḳdār*) kıymet, değer; kadar, derece.

m. 032/12, 032/19, 040/15, 042/02, 049/02, 081/18, 107/04, 119/03, 122/03,
141/09, 194/08, 209/09, 224/16, 235/07, 245/15, 250/02
m.+dur 148/10

miḳdārī (< Ar. *miḳdār* ve Far. *ī*) bir parça.

m. 167/05

Mikes Özel ad.

M. 038/20

miknet (< Far. < Ar. *mikna'*) kuvvet, kudret.

m. 195/05, 209/08
m.+de 251/06

mīl (I) (< Ar. *mīl*) bir kilometreye yakın bir uzaklık.

m. 115/06, 146/03

mīl (II) (< Ar. *mīl*) oyma için kullanılan ucu sivri çelik kalem.

mīl tart- bir kişiyi cezalandırmak için onun gözlerini kızgın mīle kör etmek.

m. t.-ip 211/11
m. t.-turdı 225/10
m. t.-tı 233/05

milket (< Far. < Ar. *milka'*) mülk.

m. 258/20

millet (< Far. < Ar. *milla'*) din; millet, topluluk.

m. 009/18, 062/08
m.+ka 008/14

mi' mār (< Ar. *mi' mār*) mimar.

m.+lar 137/08

miḡ (< ET *biḡ ~ biḡ*) bin (EDPT 346b).

m. 003/01, 009/19, 022/05, 025/11, 025/13, 026/09, 043/17, 067/10, 070/12,
070/13, 107/14, 111/16, 112/20, 136/14, 142/07, 144/03, 151/06, 152/03,
157/19, 163/10, 175/21, 176/09, 182/21, 189/16, 189/17, 192/06, 197/02,
205/13, 215/01, 256/01, 256/08, 260/10
m.+din 150/10

min- (< MK *mūn-* < ET *bin-*) binmek.

m.! 214/16
m.-ip 022/09, 032/04, 057/19, 060/10, 069/15, 188/02, 218/17

minber (< Ar. *minbar*) minber, camilerde hutbe okunan yer.

m. 150/01, 166/20, 190/09

m.+ğa 024/02, 024/08

miñ bēş yüz bin beş yüz.

m. 072/15, 079/11, 080/05, 138/04, 234/13

mindür- (< *min-dür-*) bindirmek, çıkarmak

m.-üp 070/19, 108/05, 207/07

miñ éki yüz bin iki yüz.

m. 211/13

Minhâc-ı Sirâc-ı Cûzcânî Özel ad.

M. 001/17

minnet (< Far. < Ar. *minna*^f) minnet.

m.+ığa 251/16

minvâl (< Ar. *minvâl*) yol, tarz.

m. 029/05

miñ yēti yüz bin yedi yüz.

m. 065/01

mîr (< Far. *mîr*) emir, baş, komutan.

m. 234/13

m.+ini 154/08

m.+ni 215/04

Mîr ‘Abbās Özel ad.

M. 174/15

Mîr ‘Âdil Özel ad.

M. 061/04

Mîr ‘Alî Özel ad.

M. 147/07

Mîrânşâh Mîrzâ Özel ad.

M. 099/21, 100/12, 101/03, 102/15, 103/01, 103/12, 103/13, 105/20, 108/18, 110/18, 111/13, 111/16, 111/17, 112/01, 115/13, 117/05, 117/21, 119/14, 121/19, 123/03, 123/04, 126/19, 132/11, 133/14, 135/02, 137/01, 153/18, 153/19, 154/21, 157/06, 162/12, 165/02, 169/14, 170/17, 177/01, 179/05, 191/10, 196/07, 199/08, 199/10, 199/18, 200/01, 203/19, 205/02, 213/07

M.+ğa 100/13, 111/19, 123/01, 129/14, 154/15, 191/10, 199/20, 199/21, 200/18, 205/10

M.+nı 097/06, 097/07, 104/15, 111/03, 112/12, 112/15, 124/04, 127/16, 133/20, 155/13, 205/01, 212/19

M.+nıñ 153/17, 155/02, 155/03, 155/12, 204/11

Mīrānşāh Mīrzā bin Tēmūr Bēg Özel ad.
M. 205/03

mīrās (< Ar. *mīrās*) miras.
m. 192/13

Mīr Cihān-şāh Özel ad.
M. 152/04

Mīrek Özel ad.
M. 097/21, 109/19

Mīrek ‘Abdu’r-raḥīm Şadr Özel ad.
M. 234/20

Mīrek Elçi Özel ad.
M. 112/20, 177/08

Mīrek Maḥmūd Şadr Özel ad.
M. 220/03

Mīret Kal‘ası Özel ad.
M. 151/01
M.+ğa 150/18

Mīr Hācī Özel ad.
M.+ni 111/21

Mīr Hüseyin Özel ad.
M. 070/02, 070/04, 070/13, 070/15, 070/17, 071/01, 071/03, 071/08, 071/10,
072/02, 072/10, 072/13, 072/18, 073/03, 073/08, 073/15, 074/03, 074/04,
074/05, 074/06, 074/07, 074/09, 074/12, 075/02, 075/06, 075/07, 075/14,
075/16, 075/17, 075/19, 076/03, 076/06, 078/13, 078/17, 080/03, 080/11,
080/13, 080/17, 081/01, 081/06, 081/08, 081/10, 081/13, 081/14, 081/18,
081/21, 082/02, 082/04, 082/07, 082/08, 083/01, 083/02, 083/03, 083/04,
083/05, 083/07, 083/12, 083/13, 083/14, 083/19, 084/02, 084/20, 085/01,
085/05, 085/08, 085/10, 085/21, 124/11
M.+din 070/03, 075/08, 075/13, 075/21, 087/20
M.+ğa 074/01, 074/21, 075/09, 075/20, 080/09, 081/05, 084/20, 085/06
M.+ni 070/10, 070/14, 070/21, 085/04, 085/05, 091/11
M.+niḡ 071/12, 074/01, 075/03, 075/19, 085/09, 085/15

Mīr Hüseyin Korçı Özel ad.
M. 140/02

Mīr H‘ānd Özel ad.
M. 066/12, 171/04, 179/19, 194/10, 227/04

Mīr Maḥdūm Özel ad.

M. 215/04

Mîr Şâh-melik Özel ad.

M. 152/05

Mîr Şeyh Nûre'd-dîn Özel ad.

M. 147/06

M.+ni 145/11

Mîr Veliyy Özel ad.

M. 099/08, 103/12, 103/14

Mîr Yûsuf Özel ad.

M. 213/04

mîrzâ (< Far. *mîr-zâ* < Ar. *amîr* ve Far. *zâda*) beyzade, bey oğlu anlamına gelen bir asalet unvanı.

m. 108/11, 153/21, 154/19, 191/13, 199/20, 202/16, 202/17, 202/19, 203/01, 203/02, 203/03, 206/10, 206/14, 207/04, 207/08, 207/09, 207/16, 209/18, 210/14, 212/18, 213/01, 213/06, 213/13, 214/02, 214/15, 214/16, 215/09, 216/02, 216/03, 216/04, 216/05, 216/16, 218/06, 218/10, 218/11, 219/05, 219/13, 220/21, 221/02, 221/04, 221/20, 221/21, 222/21, 223/12, 224/07, 225/06, 226/01, 226/02, 226/09, 228/08, 229/03, 230/04, 230/13, 230/15, 231/13, 231/20, 234/02, 234/05, 234/16, 234/17, 235/12, 237/14, 238/08, 245/09, 248/03

m.+dın 195/05, 200/01, 235/16

m.+ğa 197/14, 200/13, 203/06, 214/12, 214/14, 216/07, 218/06, 222/01, 224/12, 225/01, 230/05, 230/11, 232/01, 236/19

m.+lar 115/15, 238/12, 248/10, 248/13, 248/21, 249/01, 249/03, 249/09, 249/18, 249/19

m.+larnı 238/14

m.+nı 108/03, 201/12, 220/19, 223/15, 223/19

m.+nıñ 137/21, 154/18, 203/15, 221/03, 221/04, 230/11

Mîrzâ Ābā Bekr Özel ad.

M. 204/14

Mîrzâ Ābābekr bin Mîrānşāh Mîrzâ Özel ad.

M.+ğa 119/18

Mîrzâ ‘Alī Özel ad.

M. 226/02

Mîrzâ ‘Alī-yi Hezāresbī Özel ad.

M. 225/21

Mîrzâ Berāt Özel ad.

M. 195/03

mîrzāde (< Ar. *amîr* ve Far. *zâda*) emir çocuğu, şehzade.

m. 125/10, 234/13
m.+lerdin 122/03

Mîrzâde ‘Alî Özel ad.
M. 099/14, 102/12

Mîrzâde Mîrânşâh Özel ad.
M. 135/03

Mîrzâde Pîr Muḥammed Özel ad.
M. 133/21, 136/04

Mîrzâde Pîr Muḥammed Cihāngîr Özel ad.
M. 114/18, 147/04
M.+ğa 142/19
M.+ni 132/14
M.+niğ 142/09, 143/15

Mîrzâde Rüstem Özel ad.
M. 140/08, 148/15
M.+din 140/08

Mîrzâde Sultân Hüseyn Özel ad.
M. 148/12

Mîrzâ İbrâhîm Özel ad.
M. 229/01

Mîrzâ İskender Özel ad.
M. 181/16, 206/20

Mîrzâ İskender ibn Mîrzâ ‘Ömer Şeyḥ Özel ad.
M.+ni 155/07

Mîrzâ Maḥmûd Özel ad.
M.+ğa 234/07
M.+ka 234/10

Mîrzâ Maḥmûd H^vâce Özel ad.
M. 234/06

Mîrzâ Mîrânşâh Özel ad.
M. 099/09, 106/07
M.+nı 099/05

Mîrzâ Pîr Muḥammed Özel ad.
M. 206/01

Mîrzâ Rüstem Özel ad.
M. 121/03

Mīrzā Seyyid Özel ad.
M. 210/18

Mīrzā Sultān Hüseyn Özel ad.
M. 181/15

mīṣāk (< Ar. *mīṣāk*) sözleşme, antlaşma.
m. 226/14

miṣāl (< Ar. *miṣāl*) gibi, benzer.
m. 119/13

miṣāllık (< Ar. *miṣāl* ve Tü. *+lık*) benzer.
m. 151/18, 183/08

miṣkāl (< Ar. *miṣkāl*) yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü.
m. 167/14, 189/17

miskīn (I) (< Ar. *miskīn*) aciz, zavallı; yoksul, muhtaç.
m. 066/15, 220/17, 262/14
m.+ğa 256/10
m.+ni 227/10

miskīn (II) (< Ar. *misk* < Far. *muşk* ve Far. *-īn*) misk rengine olan siyah, kara.
m. 160/10

miṣl (< Ar. *miṣl*) benzer, eş.
m. 037/18, 086/20, 182/19, 198/14, 249/13

Mişeng Özel ad.
M. 011/08, 011/12

mīve (< Far. *mīva*) meyve.
m. 161/10, 163/16
m.+si 170/03

mizāc (< Ar. *mizāc*) huy, tabiat, yaratılış; sıhhat, sağlık.
m. 195/19, 217/20, 219/07, 253/03
m.+ı 059/03, 210/20, 226/19, 230/17, 260/04
m.+ığa 171/02

mizāc-ı şerīf şerefli yaratılış.
m.-ı ş.+i 120/06
m.-ı ş.+ığa 216/20,

Mizrāb Bēg Özel ad.
M. 203/12
M.+ni 202/21

Moğol Moğol kavmi.

M. 003/03, 003/14, 014/09, 014/10, 015/16, 016/14, 017/13, 020/09, 022/11, 022/13, 023/04, 023/05, 023/07, 025/13, 031/21, 034/08, 034/11, 034/12, 034/13, 037/05, 037/06, 038/17, 040/21, 041/04, 041/05, 041/09, 047/20, 049/05, 052/06, 055/15, 056/18, 058/08, 058/10, 058/18, 080/10, 115/12, 186/03, 186/05, 210/14, 241/20, 242/01, 243/16, 244/18, 244/19, 244/21, 245/02, 245/05, 246/12, 253/05, 253/11, 253/20, 255/17, 255/18, 255/19, 256/04, 258/07, 258/08, 260/21, 260/22, 261/04

M.+dın 016/18, 023/06, 023/19, 024/15, 028/09, 031/05, 058/07, 259/12

M.+lar 002/19, 019/14, 019/15, 019/16, 020/03, 020/05, 022/07, 022/10, 024/04, 025/08, 026/18, 029/15, 032/03, 032/05, 080/07, 162/03

M.+largâ 024/12

M.+nı 053/09

M.+nıñ 245/06

Moğolistān Orta Asya'nın doğusundaki yer alan ülkenin adı.

M. 114/02, 168/05

M.+da 107/17

M.+dın 108/06, 113/11

M.+ğa 112/14, 112/17, 156/12, 171/02, 209/18, 213/14, 213/17

molcur (< Far. < Mo. *bolcug-a(n)*) siper, göğüs siperi, kaleyi kuşatma sırasında kale etrafına kazılan siper (krş. *morcal*, *bolcar*) (Lessing, 119b; TMEN, I, 231)
m. 167/02

morcal (< Mo. *bolcug-a(n)*) ordunun toplanma yeri (krş. *molcur*, *bolcar*) (Lessing, 119b)
m.+larını 234/17

Moyunsız Hasan Özel ad.

M. 250/11

Möngge Özel ad.

M. 038/12, 039/14

M.+ni 038/19

Mötesecen Özel ad.

M. 014/15

mu (< ET *bo*, *boo*, *po* (Brahmi) < **bō*) işaret zamiri bu.

m.+nı 172/15

m.+nıñ 117/14, 172/08

m.+nuñ 014/14

mu'āf (< Ar. *mu'āf*) bağışlanmış; ayrı tutulmuş.

mu'āf kıl- bağışlamak.

m. k.-sa 202/17

mu'āf tut- hariç tutmak.

m. t.-tı 005/02

mu‘aķıb (< Ar. *mu‘āķib*) takipçi, birini takip eden kimse.
m. 233/12

mu‘ālece (< Ar. *mu‘ālaca‘*) tedavi uygulama, ilaç kullanma; ilaç.
m. 195/21
m.+de 190/21
m.+ğa 154/02

mu‘ālece kıl- ilaç yapmak.
m. k.-dılar 192/01

mu‘āmele (< Ar. *mu‘āmala‘*) ticaret, alışveriş.

mu‘āmele kıl- ticaret yapmak.
m. k.-ıp 021/01

mu‘ānid (< Ar. *mu‘ānid*) düşman.
m.+ler 004/13

mu‘āraza (< Far. < Ar. *mu‘āraḍa‘*) kavga, çekişme.
m. 107/09

mu‘āşır (< Ar. *mu‘āşir*) çağdaş.
m. 063/01

mu‘asker (< Ar. *mu‘askar*) ordugâh, ordunun toplandığı yer.
m. 062/10, 102/15, 133/18, 219/21
m.+de 119/08
m.+leride 244/15

mu‘asker kıl- ordugâh kurmak.
m. k.-ıp 006/02

mu‘āşeret (< Far. < Ar. *mu‘āşara‘*) yakınlık.
m. 046/16

mu‘aṭṭal (< Ar. *mu‘aṭṭal*) beklemede tutulma.
m. 200/14

mu‘aṭṭar (< Ar. *mu‘aṭṭar*) ıtırılı, güzel kokulu.
m. 092/01

mu‘āvedet (< Far. < Ar. *mu‘āvada‘*) geri dönme, dönüş.
m. 135/18

mu‘āvedet kıl- dönmek.
m. k.-dı 099/15, 108/17, 231/18
m. k.-dılar 245/19, 258/12

m. k.-ğanı 229/20
m. k.-ğay 008/12
m. k.-ıp 119/12, 168/04

Mu‘āviye Özel ad.
M. 167/17

mu‘āyene (< Ar. *mu‘āyana*^f) dikkatle bakma, seyretme.
m. 021/16, 148/19

mu‘ayyen (< Ar. *mu‘ayyan*) kararlaştırılmış.

mu‘ayyen kıl- kararlaştırmak.
m. k.-ıp 260/07

mu‘aẓẓam (< Ar. *mu‘aẓẓam*) muhterem, saygıdeğer.
m. 092/03

mu‘aẓẓab (< Ar. *mu‘aẓẓab*) azap çeken, acı içinde kıvranan.
m. 010/17

mu‘aẓẓez (< Ar. *mu‘aẓẓaz*) izzet ve şeref sahibi, hürmete layık.
m. 135/14

mubāḥ (< Ar. *mubāḥ*) işlenmesinde sevap ve günah olmayan iş.
m.+dur 200/08

mubālağa (< Ar. *mubālağa*^f) abartma.
m. 081/14

mubaşşır (< Ar. *mubaşşir*) alışverişte uyanık olup her şeyin değerini bilene tüccar arasında verilen ad, simsar.
m.+lar 216/12

mūceb (< Ar. *mūcab*) bir söz veya emrin gerektirdiği şey, netice.
m. 155/04

mūcib (< Ar. *mūcib*) sebep, vesile.
m. 044/13, 057/07, 081/01, 262/04
m.+i 092/07

Mucīrū’l-mülk-i Ḥānī Özel ad.
M. 029/20

mu‘ciz (< Ar. *mu‘ciz*) acze düşüren, kimsenin yapamayacağı şekilde olan.

mu‘ciz-nişān mucize gösteren.
m.-n. 168/02

muḍallel (< Ar. *muḍallal*) yanlış yola sevk etme, yolunu şaşırtma.

muḍallel kıl- yanlış yola sevk etmek.

m. k.-ay 260/22

mu'dim (< Ar. *mu'dim*) yok olmuş.

m. 063/11

mu'eyyed min 'indi'l-llāh Allah tarafından teyit edilen ve yardım görmüş olan.

m. 161/17

mufaşşal (< Ar. *mufaşşal*) tafsilli, uzun uzadıya anlatılan.

m.+ı 164/03, 235/10, 251/08

mufaşşal kıl- uzun uzadıya anlatmak.

m. k.-ıp 194/08

m. k.-ıpturlar 117/07

mufaşşalan (< Ar. *mufaşşal*'ın tenvinli şekli) etraflıca.

m. 044/13, 066/12

muğannī (< Ar. *muğannī*) şarkıcı.

m.+leri 024/04

muğarraḳ (< Ar. *muğarraḳ*) gümüşle süslü.

m. 099/03

muğlak (< Ar. *muğlak*) anlaşılmaz.

m. 040/16

muḥābāt (< Ar. *muḥābāt*) saygı.

m. 119/02

muḥadderāt (< Ar. *muḥaddarāt*) namuslu kadınlar.

m.+ıdın 009/02

muḥaddere (< Ar. *muḥaddara'*) namuslu kadın.

m. 009/02, 092/06, 244/05

muḥāfazat (< Far. < Ar. *muḥāfaza'*) muhafızlık.

m.+ı 098/10, 180/14, 219/17, 243/07

m.+ığa 005/17

m.+ka 090/10, 161/03

muḥāfazat kıl- korumak.

m. k.-dı 022/06, 136/04

m. k.-dılar 074/16, 131/21

m. k.-ğay 136/07

m. k.-ğaylar 078/16, 244/08

muḥaḳḳaḳ (< Ar. *muḥaḳḳaḳ*) hakikati belli olmuş, doğru.

m. 031/01, 083/19, 171/03, 215/18, 226/17

muḥāl (< Ar. *muḥāl*) mümkün olmayan, gerçekleşmesi imkansız.
m. 038/17, 077/14, 221/15

muḥālāt (< Ar. *muḥāl*'ın çoğulu *muḥālāt*) mümkün olmayacak şeyler.
m.+ıdın 158/14
m.+tın 188/17
m.+tındur 198/06

muḥālefet (< Far. < Ar. *muḥālafa'*) muhaliflik, aykırılık; düşmanlık.
m. 001/09, 004/20, 030/04, 031/02, 031/09, 045/05, 053/06, 054/05, 068/15, 075/10, 075/17, 080/21, 081/04, 107/18, 120/15, 135/04, 155/03, 156/11, 172/16, 187/04, 212/03, 241/07, 242/03, 245/19, 247/15
m.+din 001/03, 030/01
m.+i 171/03, 197/01, 205/21, 211/13, 221/18
m.+idin 168/10
m.+iğa 001/13
m.+ini 047/06, 048/04
m.+ka 075/15, 075/20, 088/03, 156/20
m.+lerni 050/07
m.+tin 195/21

muḥālefet-engīz muhalefete sebep olan.
m.+i 133/19

muḥālefet kıl- muhalefet etmek.
m. k.-dı 030/04, 136/11, 245/07
m. .k.-dılar 031/07
m. k.-ıp 048/06, 056/09, 069/03, 091/14, 141/05
m. k.-mağ 172/08
m. k.-may 196/18

muḥālif (< Ar. *muḥālif*) muhalefet eden, aykırılık gösteren, karşı çıkan.
m. 040/19, 050/04, 052/17, 076/01, 084/04, 089/08, 102/15, 108/02, 110/15, 116/13, 131/08, 154/10, 184/20, 195/09, 202/04, 228/20, 254/02
m.+din 211/02
m.+dür 001/19
m.+dürler 101/04
m.+ğa 094/12
m.+i 236/15
m.+ka 109/21
m.+ler 032/04, 074/17, 076/08, 077/05, 078/06, 089/07, 091/05, 102/02, 104/01, 108/07, 108/20, 110/14, 110/19, 111/16, 111/20, 113/10, 114/01, 116/01, 119/01, 120/17, 126/08, 129/13, 131/04, 131/20, 132/02, 142/21, 146/14, 148/06, 148/08, 152/05, 160/12, 162/07, 162/17, 162/18, 165/16, 167/06, 173/16, 179/03, 188/07, 188/09, 193/04, 204/15, 206/06, 214/07, 214/09, 223/02, 230/11, 231/12, 236/16, 240/04, 241/07
m.+lerğa 108/01
m.+lerniğ 059/14

m.+lerdin 017/03, 027/10, 077/08, 089/18, 113/12, 116/09, 182/16, 202/03,
237/02, 237/09, 246/20, 247/17, 255/09, 255/17
m.+lerğa 093/12, 156/12, 178/05, 230/13, 253/16
m.+leridin 100/09, 244/10
m.+lerığa 214/02
m.+lerni 031/02, 101/18, 102/08, 131/11, 131/14, 182/18, 247/20, 258/16
m.+lerniğ 116/12, 148/02, 178/19
m.+ni 074/04
m.+niğ 131/17, 148/13, 178/13

muḥallā (< Ar. *muḥallā*) süslenmiş, tezyin edilmiş.
m. 155/21

Muḥammed Özel ad.
M. 038/05, 058/12, 100/11, 262/11
M.+ni 232/12

Muḥammed Arulat Özel ad.
M. 116/15

Muḥammed Āzād Özel ad.
M. 131/11, 140/15, 140/16, 191/18
M.+nı 140/08, 140/09, 140/21

Muḥammed Bēg Özel ad.
M. 187/18

Muḥammed Bēg bin Emīr Mūsā Özel ad.
M.+nı 077/02, 094/11

Muḥammed-Bēg Cöni-Ḳurbānī Özel ad.
M.+ğa 076/09

Muḥammed bin Muḥammed Sultān Şāh Özel ad.
M. 104/13

Muḥammed Cihāngīr Özel ad.
M. 186/18, 196/06
M.+ğa 137/07, 210/03

Muḥammed Cuki Özel ad.
M. 196/09

Muḥammed Cuki Mīrzā Özel ad.
M. 228/14, 231/11, 231/15, 231/19, 231/20
M.+ğa 217/15
M.+nı 214/05, 214/09, 231/11

Muḥammed Çelebī Özel ad.
M. 177/16

Muḥammed Dervīṣ Özel ad.

M. 148/06

M.+ni 093/03

Muḥammed Emīn Özel ad.

M. 261/07

Muḥammed Ḥalīl Özel ad.

M. 177/08

Muḥammed Ḥān Özel ad.

M. 043/12, 052/14, 052/20, 053/11, 053/13, 053/15, 053/16, 210/15

M.+ğa 210/13, 210/17

M.+ni 053/02

Muḥammed Ḥān bin Özel ad.

M. 053/01

Muḥammed Ḥān bin ... bin Hülegü Özel ad.

M. 052/11

Muḥammed Ḥān bin Pülād Oğul bin Kūçek Ḥān bin Duva Ḥān Özel ad.

M. 062/20

Muḥammed Ḥān Ḥāfız Özel ad.

M. 210/15

Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā Özel ad.

M. 238/16

Muḥammed Ḥ^vāce Özel ad.

M. 177/04

Muḥammed Ḥ^vāce Ebrūy Özel ad.

M. 008/15

Muḥammed Ḥ^vāce Şihāb Özel ad.

M.+ni 144/07

Muḥammedī Özel ad.

M. 062/08, 133/19, 133/21, 177/19, 232/13, 232/21, 233/03

M.+ğa 019/17

M.+ni 134/02, 233/05

Muḥammed-i Pīrzād Özel ad.

M.+ni 220/05

Muḥammed Karamān Özel ad.

M. 184/16

Muḥammed Kāsım Kūh Pīr Özel ad.
M. 255/13

Muḥammed Kāsım Mīrzā Özel ad.
M. 238/19

Muḥammed Kazğan Özel ad.
M. 097/09

Muḥammed Kurt Özel ad.
M. 004/09

Muḥammed Ma‘şūm Mīrzā Özel ad.
M. 238/17

Muḥammed Mezīd-i Tarḥān Özel ad.
M. 241/14, 243/05

Muḥammed Mīr Özel ad.
M.+ge 102/07

Muḥammed Mīrek Özel ad.
M. 109/09, 109/10, 109/11, 109/13, 109/15, 109/16
M.+ni 106/02, 109/14

Muḥammed Mīrek bin Şīr Behrām Özel ad.
M.+ğa 091/12

Muḥammed Mīrge Özel ad.
M.+ke 099/06
M.+ni 109/08

Muḥammed Mü’min Mīrzāy bin Bedī‘ü’z-zamān Mīrzā Özel ad.
M. 237/16

Muḥammed Oğlan Özel ad.
M. 156/11

Muḥammed Sām Özel ad.
M. 005/08, 005/10, 005/13, 005/16, 005/17, 005/20, 006/05, 006/09
M.+ğa 005/07, 005/08, 005/12, 005/13, 005/16, 006/08
M.+nı 005/13

Muḥammed Selef Özel ad.
M. 146/12

Muḥammed Sultān Özel ad.
M.+ğa 099/12

Muḥammed Sulṭān Mīrzā Özel ad.

M. 094/05, 110/07, 112/11, 115/16, 116/02, 117/05, 120/02, 120/06, 121/06, 121/08, 121/09, 121/11, 121/12, 122/01, 122/04, 124/03, 127/10, 131/16, 133/02, 133/20, 135/20, 136/10, 137/16, 137/18, 150/02, 151/21, 156/21, 168/05, 170/15, 170/16, 170/18, 174/11, 174/14, 177/11, 178/18, 179/08, 180/18, 181/10, 181/12, 181/14, 182/02, 182/15, 184/16, 186/11, 186/13, 189/21, 190/19, 193/18
M.+dın 126/19, 137/17, 196/06
M.+ğa 120/07, 128/21, 131/03, 136/06, 136/20, 137/07, 138/18, 156/17, 156/18, 175/08
M.+nı 123/04, 155/06, 156/18, 173/20
M.+nın 135/05, 184/17, 186/18

Muḥammed Sulṭān Şāh Özel ad.

M. 095/09, 097/08, 107/07, 109/05, 117/06
M.+nı 095/07, 101/12, 104/03

Muḥammed Şāh Özel ad.

M. 136/13, 239/08

Muḥammed Şeh Özel ad.

M. 010/02

Muḥammed Şeybānī Ḥān Özel ad.

M. 241/08
M.+dur 241/04

Muḥammed Şeyḥ Ḥācī Özel ad.

M. 099/11

Muḥammed Şükürçi Özel ad.

M.+ni 047/02

Muḥammed Tovaçı Özel ad.

M. 177/06

Muḥammed Türkmen Özel ad.

M. 106/04, 123/01

muḥammer (< Ar. *muḥammar*) yoğrulmuş.

muḥammer kıl- yoğurmak.
m. k.-ıp 054/13

muḥārebāt (< Ar. *muḥāraba'* ve çoğul eki *-āt* ile *muḥārabāt*) savaşlar.

muḥārebāt kıl- savaşlar yapmak.
m. k.-dılar 038/20
m. k.-ıp 040/20

muḥārebe (< Ar. *muḥāraba'*) savaş. (krş. *muḥārebet*)

m. 001/06, 021/15, 022/17, 022/20, 041/21, 044/03, 044/09, 047/11, 048/21, 050/06, 055/08, 072/09, 077/05, 114/04, 117/18, 146/14, 169/07, 169/09, 199/07, 207/20, 208/01, 223/20, 224/16, 236/09, 243/19, 244/04

m.+de 013/07

m.+din 006/03, 060/01, 208/19, 247/05, 252/03

m.+ğa 142/21, 150/07

m.+si 117/03, 147/02, 207/17, 208/08

muḥārebe kıl- savaşmak.

m. k.-dı 225/04

m. k.-dılar 188/08

m. k.-ğay-biz 020/02

m. k.-ğay-mên 159/13

m. k.-ıp 023/01, 068/05, 160/20, 178/02, 224/15

muḥārebeī (< Ar. *muḥāraba'* ve Far. *ī*) bir savaş.

m. 007/20, 046/08

muḥārebet (< Far. < Ar. *muḥāraba'*) savaş. (krş. *muḥārebe*)

m.+ka 031/09, 031/20

muḥarrem (< Ar. *muḥarram*) kamer takviminin birinci ayı.

m. 045/12, 051/03, 155/07

muḥarriḳ (< Ar. *muḥarriḳ*) tahrik eden, yakan, yakıcı.

m. 195/20

muḥāşara (< Ar. *muḥāşara'*) kuşatma, etrafını çevirme.

m. 003/04, 024/21, 026/15, 050/14, 096/12, 226/13, 232/10, 246/18

m.+da 006/03

m.+dın 127/03, 157/02, 183/16

m.+dur 101/04

m.+ğa 005/04

m.+sı 125/09, 136/18, 154/07

muḥāşara kıl- kuşatmak, etrafını çevirmek.

m. k.-dı 029/07, 098/03, 127/02, 218/01, 247/04, 248/09

m. k.-dılar 093/11

m. k.-ğanda 125/09

m. k.-ğanınıḡ 074/14

m. k.-ğay 005/09

m. k.-ıp 042/02, 049/17, 135/10, 183/06, 188/18

m. k.-iptur 111/07, 143/16

m. k.-ipturlar 099/08

m. k.-ıp èr-di 154/12

muḥāsebe (< Ar. *muḥāsaba'*) hesap işi.

m. 049/11

muḥāsib (< Ar. *muḥāsib*) muhasebeci.

m. 120/13, 245/15, 249/03, 257/18

m.+i 161/15, 165/09

m.+ler 166/14, 249/10

muḥaşşıl (< Ar. *muḥaşşıl*) vergi tahsildarı.

m. 023/17, 025/17, 194/16

m.+ı 107/14

m.+lar 107/08, 150/03

muḥāṭab (< Ar. *muḥāṭab*) unvanlı adlandırılan.

muḥāṭab kıl- adlandırılmak.

m. k.-sunlar 004/11

muḥavvef (< Ar. *muḥavvaf*) korkutulmuş.

m. 025/01

muḥayyam (< Ar. *muḥayyam*) çadırları kurulmuş ordugah.

m. 033/08

muḥbir (< Ar. *muḥbir*) haber veren, haber ulaştıran.

m. 216/14

m.+leri 010/15, 015/13, 239/19

muḥīṭ (< Ar. *muḥīṭ*) etrafını kuşatan, ihata eden.

m. 023/18, 026/12, 031/17, 101/16, 232/21

muḥkem (< Ar. *muḥkam*) sağlam, güçlü.

m. 092/12, 106/08, 111/18, 152/08, 152/20, 160/02, 168/18

muḥkem kıl- sağlamlaştırmak, güçlendirmek.

m. k.-dı 166/21

m. k.-dılar 167/06

m. k.-ğaylar 103/11

m. k.-ıp 111/21, 147/11, 191/07

m. k.-iptur 103/03

m. k.-ipturlar 163/15

m. k.-ıp ér-di 130/15

m. k.-ıp ér-diler 082/11, 152/17, 168/14

muḥkemlik (< Ar. *muḥkam* ve Tü. +*lik*) sağlamlık.

m.+de 126/21

muḥtār (< Ar. *muḥtār*) seçkin, mümtaz.

m. 178/05, 180/03

muḥtaşar (< Ar. *muḥtaşar*) öz, kısa.

m. 024/19

Muhtedī Özel ad.

M. 261/08

muhtelif (< Ar. *muhtalif*) farklı, çeşitli

m. 195/21

muhterem (< Ar. *muhtaram*) saygı değer, sayın.

m. 135/14

m.+i 100/17, 155/02, 225/08

muhterife (< Ar. *muhtarif*) sanatçı, sanatkâr.

m. 108/16, 161/11

m.+ni 027/01, 032/15

muhteriz (< Ar. *muhtariz*) sakınan, çekinen.

m. 195/21

muhteşem (< Ar. *muhtaşam*) ihtişamlı.

m. 240/15

Muhyî'd-dîn Mağribî Özel ad.

M. 173/17

muḳābele (< Ar. *muḳābala'*) birbirine karşı koyma, çatışma; yüz yüze gelme.

m. 008/16, 050/05, 053/16, 061/01, 070/03, 072/10, 072/14, 089/04, 091/01, 108/08, 124/12, 148/01, 162/10, 221/19, 222/19, 236/21, 237/15, 250/07, 255/20

m.+de 228/16

m.+ğa 081/18

m.+sini 118/04

muḳābele kıl- karşılık vermek, çatışmak.

m. k.-ıp 077/18

muḳābil (< Ar. *muḳābil*) karşı karşıya gelen.

m. 206/10, 215/13, 230/10, 236/09, 250/14, 253/14, 257/11, 257/14

muḳaddem (< Ar. *muḳaddam*) önder, önde gelen.

m. 024/05, 099/03, 155/20, 156/04, 240/11

m.+leri 023/11, 027/16

muḳaddimāt (< Ar. *muḳaddamāt*) başlagıçlar; ön sözler, girişler.

m. 091/17, 195/17

m.+ta 054/14

muḳaddime (< Ar. *muḳaddima'*) giriş, ön söz.

m. 164/05, 261/17

m.+din 209/07, 218/15

Muḳān Özel ad.

M.+ğa 030/14

muḳārini bu ḥāl o anda.

m. 083/08

muḳarreb (< Ar. *muḳarrab*) hükümdara yakın kişi, saray mensubu.

m. 167/16

m.+ler 149/02, 194/03

m.+leri 015/19, 132/13, 165/18, 166/05, 196/18, 203/09

m.+leridin 100/04, 132/03

m.+leriğa 223/09

m.+lerini 156/03, 158/05

muḳarrer (< Ar. *muḳarrar*) kararlaştırılmış; şüphesiz, sağlam; anlatılmış, bildirilmiş.

m. 031/01, 078/01, 107/07, 117/06, 176/21, 180/14, 192/14, 197/11, 252/02, 259/18

m.+dür 226/17

m.+leri 010/15

muḳarrer kıl- kararlaştırmak, tayin etmek.

m. k.-dı 045/18, 051/07, 075/01, 153/04

m. k.-dılar 053/21

m. k.-dım 035/07

m. k.-ğaylar 036/13

m. k.-ıp 013/12, 099/02

m. k.-ıp buyur-dı 040/03

m. k.-ıp ér-di 017/10

muḳātele (< Ar. *muḳātala*^t) birbirini öldürme, vuruşma; savaş, kavga.

m. 023/06, 077/18, 117/18, 150/07, 159/13, 165/03, 191/19, 199/20, 226/09, 242/06, 245/15, 247/10, 249/07, 251/03, 256/19, 257/09, 259/03, 259/19

m.+din 044/09

m.+ğa 072/09, 124/12, 169/07, 169/09, 221/19, 224/16, 236/09

muḳātele kıl- vuruşmak, çarpışmak.

m. k.-ğaylar 055/08

m. k.-ıp 236/04

muḳāvet (< Far. < Ar. *muḳāvama*^t) karşı koyma, direnme.

m. 031/02, 045/19, 090/18, 178/09, 217/13, 236/03, 256/04

m.+din 250/07

muḳāvet kıl- dayanmak, karşı durmak.

m. k.-a al-may 236/13

m. k.-dı 224/16

m. k.-ıp 049/02

m. k.-mak 178/16

muḳayyed (< Ar. *muḳayyad*) ayağından zincirle bağlanmış, prangaya vurulmuş.

muḳayyed bol- bağlanılmak.

m. b.-dı 232/04, 242/19

m. b.-dılar 250/01

m. b.-may 123/17

m. b.-up ər-di 004/16

muḳayyed kıl- bağlamak.

m. k.-dı 107/12

m. k.-dılar 001/03

m. k.-ıp 005/01, 062/01

m. k.-ıp-men 021/05

Muḳbil Özel ad.

M. 161/03, 161/08, 177/19

Muḳtafi Özel ad.

M. 261/09

Muḳtedi Özel ad.

M. 261/09

Muḳtedir Özel ad.

M. 261/08

muḳteżā (< Far. < Ar. *muḳtaḍā*) bir şeyin gereği olan, gereken.

m. 220/16

m.+sı 252/11

Multān Özel ad.

M. 143/15, 143/17

M.+dın 143/15

M.+ğa 139/05, 143/04, 143/18

M.+nı 139/06, 143/16

mūm (< Far. *mom*, *mūm*) mum.

m. 172/20

munāza‘at (< Far. < Ar. *munāza‘a*) ihtilaf, münakaşa.

m. 018/12

munça (< ET *bunça* < **bu(n)+ça*) bunca, bu kadar.

m. 031/01, 035/18, 082/15, 141/11, 172/07, 195/21, 219/15

munda (< ET *bunta* < **bu(n)+da*) bunda, burada.

m. 020/21, 035/20, 061/04, 107/02, 114/12, 115/21, 116/03, 140/17, 172/18,

175/15, 200/06

m.+durlar 050/17

mundaḳ (< *muni teg* < **buni teg*) böyle, bunun gibi.

m. 014/19, 031/03, 032/07, 034/15, 055/20, 080/18, 085/17, 163/09, 176/02, 259/21

mundın (< ET (Uyg.) *mundin* < **bu(n)+dın*) bundan.

m. 024/19, 031/01, 031/12, 055/14, 061/18, 088/13, 095/21, 097/02, 104/11, 107/01, 116/01, 130/01, 131/18, 142/01, 143/16, 144/02, 147/11, 171/08, 200/10, 225/11, 239/16

munḳaṭiʿ (< Ar. *munḳaṭiʿ*) kesilmiş, kesik.

m. 019/11, 260/17

munḳaṭiʿ kıl- kesmek.

m. ḳ.-ğaylar 178/07

munṣarīf (< Ar. *munṣarīf*) geri dönen.

m. 153/10

munṭafī (< Ar. *munṭafīʿ*) söndürülmüş.

m. 187/21

Muntaşır Özel ad.

M. 261/07

muntaẓam (< Ar. *muntaẓim*) sıralanmış.

m. 088/20

muntaẓır (< Ar. *muntaẓir*) bekleyen, gözleyen.

m. 016/04, 254/06

munẓamm (< Far. < Ar. *munẓamm*) katılmış, eklenmiş.

m. 018/09

murāʿāt (< Ar. *murāʿāt*) hürmet, saygı, ilgi.

murāʿāt kıl- hürmet göstermek.

m. ḳ.-dı 044/06

murabbaʿ (< Ar. *murabbaʿ*) kare.

m. 138/09

murād (< Ar. *murād*) istek, dilek, maksat.

m. 010/11, 064/09

m.+ğa 261/12

m.+ımğa 240/14

m.+ını 065/19, 235/12

m.+ınıḡ 021/09

Murād Özel ad.

M. 183/05

M.+nı 182/03

Murād Bēg Özel ad.
M. 183/05

Murād bin Çuğam Barulas Özel ad.
M.+nı 087/04

Murād Dāne H'āce Özel ad.
M. 176/04

Murād Hān Özel ad.
M. 043/06

Murād H'āce Hān Özel ad.
M. 043/07

Murād Pāşā Özel ad.
M. 177/18

Murād Sultān Muḥammed Sultān Özel ad.
M.+dur 241/04

muraşşa' (< Ar. *muraşşa'*) kıymetli taşlarla bezenmiş, süslemiş.
m. 070/19, 132/10, 135/01, 141/07, 143/21, 145/06, 158/12, 185/01, 186/01,
187/06, 208/15

Murçil Özel ad.
M.+ığa 103/12

Murdestān Özel ad.
M. 207/02

Murğāb Özel ad.
M. 220/03, 248/19
M.+da 248/10
M.+dın 203/12
M.+ğa 101/02, 103/01, 210/14, 226/04, 227/09, 227/16
M.+ka 097/16

Murğāb Suyı Özel ad.
M. 238/10
M.+dın 236/13

murtaẓā (< Far. < Ar. *murtaḏā'*) beğenilmiş, seçilmiş.
m. 084/08, 117/15

Mūsā Özel ad.
M. 080/08, 140/02, 141/13, 141/18, 177/16, 180/11
M.+nı 180/13

Mūsā Bēg Özel ad.
M. 076/12
M.+ge 077/03
M.+niḡ 088/09

Mūsā Çürkar Özel ad.
M.+ğa 108/19

muşāfaha (< Ar. *muşāfahaʿ*) selamlaşma, tebrikleşme gibi bir amaçla el sıkışma.

muşāfaha kıl- el sıkışmak, tokalaşmak.
m. k.-dı 132/09
m. k.-ıp 119/01

muşāffat (< Far. < Ar. *muşāffaʿ*) savaş nizamı, tanzimi.
m. 222/06, 234/13

Mūsā Hān Özel ad.
M. 052/12, 052/17, 053/10, 053/13, 062/21
M.+ğa 052/07, 052/20, 053/11
M.+nı 052/14, 053/05
M.+niḡ 053/01

Mūsā Hān bin Baydu Hān Özel ad.
M. 052/10

muşahḡah (< Ar. *muşahḡah*) tashih olunmuş, yanlışsız.
m. 241/06

musahḡar (< Ar. *musahḡar*) ele geçirilmiş.
m. 102/10, 102/16, 104/19, 107/01, 163/01, 183/16, 236/19, 240/05, 241/02, 249/07, 249/21, 257/07, 258/23

musahḡar kıl- ele geçirmek, zaptetmek.
m. k.-dı 001/16, 004/13, 040/12, 134/18, 158/14, 160/14, 188/01, 209/17, 218/01, 238/14
m. k.-dılar 146/10, 158/18, 184/13, 191/08, 225/12
m. k.-ğandın 042/02
m. k.-ğaylar 038/20, 074/15
m. k.-ıp 027/08, 037/11, 041/02, 122/02, 126/08, 128/01, 158/16, 239/04, 240/16

muşāhib (< Ar. *muşāhib*) sohbette bulunan, arkadaş.
m. 214/19

muşālahā (< Ar. *muşālahāʿ*) barışma, uzlaşma. (krş. *muşālahat*)
m. 006/05, 018/19, 026/16, 044/07, 202/08, 206/09, 207/21, 226/06, 226/13, 234/15
m.+ğa 005/05, 008/02, 170/09, 222/07, 244/04

muşālaḥa kıl- barış yapmak.

m. k.-dılar 224/21

m. k.-ıptur 100/06

muşālaḥat (< Far. < Ar. *muşālaḥa*^t) barışma, uzlaşma. (krş. *muşālaḥa*)

m. 060/01, 080/20, 090/19

m.+ını 057/02

Mūsā Toy Buğa Özel ad.

M.+nı 163/13, 174/06

muşavver (< Ar. *muşavvar*) resimlerle süslenmiş, resimli.

m. 193/19

Mūsā-yı Avġanī Özel ad.

M. 141/18, 142/01

M.+ğa 141/15

M.+niñ 141/21

Mūsā-yı Tüsterī Özel ad.

M. 177/01

Müsevī (< Ar. *Mūsā* adının nispet eki *ī* almış biçimi ile *Mūsavī*) Mûsâ'ya ait, Mûsâ ile ilgili.

M. 195/21

muşḥaf (< Ar. *muşḥaf*) Kur'ân-ı Kerim.

m. 076/03, 089/12, 146/20

m.+larını 024/03

Mūşıl Özel ad.

M.+da 126/05, 169/08

M.+ğa 124/19

M.+nı 014/02

Mūsīge Koçin Özel ad.

M.+ni 109/07

mūsīkī (< Ar. *mūsīkī* < Yunanca) müzik.

m. 124/05, 155/18

Muṣṭafā Özel ad.

M. 160/05, 160/13, 177/16, 180/11

Muṣṭafā Daruğa Özel ad.

M. 160/02

Musta'şım Ḥalīfe Özel ad.

M. 044/05

Mustazhir Özel ad.

M. 261/09

muşt (< Far. *muşt*) yumruk.

m. 221/03

mutaʿaşşib (< Ar. *mutaʿaşşib*) kendi dininden ve milliyetinden başkasına kin ve düşmanlık besleyen .

m. 212/09

mutābaʿat (< Far. < Ar. *mutābaʿaʿ*) bağlılık, sadakat.

m. 106/19

muṭahhar (< Ar. *muṭahhar*) temiz, mübarek.

m. 092/06

muṭālebet (< Far. < Ar. *muṭālabat*) isteme.

muṭālebet kıl- istemek.

m. k.-dılar 027/06

mutaşaddī (< Ar. *mutaşaddī*) bir işe girişen, teşebbüs eden.

m. 154/02

mutaşaddī bol- teşebbüs etmek.

m. b.-dı 059/08, 067/18,

m. b.-dılar 154/14

mutaşarrıf (< Ar. *mutaşarrıf*) kendinde bir şeyi kullanma hakkı bulunduran; işgal eden, işgalci.

m. 200/11, 200/16, 254/07

m.+1 064/08

mutaşarrıf kıl- kullanmak.

m. k.-dı 021/06

mutaşavvir (< Ar. *mutaşavvir*) tasarlayan, tasavvur eden.

m. 195/06

Muʿtaşım Özel ad.

M. 261/07

muṭāyebe (< Ar. *muṭāyabaʿ*) latife.

m. 155/19

muteʿarrız (< Far. < Ar. *mutaʿarriḍ*) engelleyen.

m. 085/01

muʿteber (< Ar. *muʿtabar*) güvenilir; özgün.

m. 099/03, 127/02

mu‘tekid (< Ar. *mu‘takid*) mürit, takipçi.
m. 215/05

mu‘temed (< Ar. *mu‘tamad*) inanılan, güvenilen.
m. 054/18

mu‘temedün-‘aleyh (< Ar.) kendisine güvenilen, itimad olunan.
m. 063/07

Mu‘temid Özel ad.
M. 261/08

mu‘terif (< Ar. *mu‘tarif*) itiraf eden.
m. 093/01

Mu‘tez Özel ad.
M. 261/07

Mu‘tezîd Özel ad.
M. 261/08

muṭī‘ (< Ar. *muṭī‘*) itaat eden, tabi olan, boyun eğen.
m. 007/10, 035/06, 048/06, 163/14, 164/12, 189/14, 241/13, 241/16, 242/04
m.+dur-mèn 198/21

muṭī‘ bol- teslim olmak.
m. b.! 084/20
m. b.-may 104/04, 202/02
m. b.-up 105/13

Muṭī‘ Özel ad.
M. 261/09

muṭlaḳ (< Ar. *muṭlaḳ*) kesin, kat’i; mutlaka, kesinlikle; ulu, en üstün.
m. 043/02, 065/21, 092/08, 118/15, 234/15, 248/21

muṭma‘inn (< Ar. *muṭma‘inn*) huzur ve feraha sahip olma.

muṭma‘inn kıl- huzur ve feraha ulaştırmak.
m. ḳ.-dı 180/11

Muṭṭalib Sultān Özel ad.
M.+nı 247/13

muttaşif (< Ar. *muttaşif*) vasıflanan.
m. 215/02

muttaşıl (< Ar. *muttaşil*) aralıksız, hiç durmadan.
m. 140/03

muṣāfaḳat (< Far. < Ar. *muṣāfaḳa'*) uygunluk, uyma; razı olma, uzlaşma.

m.+dın 205/21

m.+ıdur 017/21

m.+ka 195/21, 228/06

muṣāfaḳat kıl- razı olmak, uzlaşmak.

m. k.-ıp 150/21

m. k.-madı 260/05

m. k.-madılar 082/14

muvaḳḳaf (< Ar. *muvaḳḳaf*) başarmış, başarılı.

m. 158/09, 167/18

muṣāfıḳ (< Ar. *muṣāfıḳ*) uygun, münasip; benzer, eş.

m. 011/17, 012/21, 013/01, 017/21, 030/05, 086/13, 171/02, 175/18, 207/04, 217/20, 233/14, 245/12, 251/07, 253/03, 253/16, 260/12, 261/01, 261/12

muvaḥḥiṣ (< Ar. *muvaḥḥiṣ*) dehşete düşüren, ürkütücü.

m. 225/21, 252/16

muvaḳḳıf (< Ar. *muvaḳḳıf*) durduran, alıkoyan.

m. 190/10

muṣāneset (< Far. < Ar. *muṣānasa'* < *mu'ānasa'*) ünsiyet peyda etme.

m. 013/01

muṣāneset kıl- bir insana sevgi göstermek, ünsiyet oluşturmak.

m. k.-may 012/20

muvaṣṣaḥ (< Ar. *muvaṣṣaḥ*) süslenmiş, tezyin edilmiş.

m. 015/11, 062/19, 241/05

muṣāzabet (< Far. < Ar. *muṣāzaba'*) bir işle daima uğraşma.

muṣāzabet kıl- bir işle daima uğraşmak.

m. k.-gay 195/21

muvaḏḏaḥ (< Far. < Ar. *muvaḏḏaḥ*) açıklanmış, izah olunmuş.

m. 251/04

muz (< ET (MK) *buz* < AT **būz*) buz.

m.+dın 133/18

muḏāfāt (< Far. < Ar. *muḏāfāt*) bir merkeze bağlı olan yan kuruluşlar.

m.+nı 105/13

muḏaffer (< Ar. *muḏaffar*) zafer kazanmış, üstünlük elde etmiş.

m. 014/01, 045/09, 048/18, 053/18, 059/16, 074/17, 107/14, 113/04, 122/16, 180/16, 213/12, 219/13, 225/16, 226/02, 228/01, 237/19

m.+ğa 108/15
m.+leri 207/13

Muẓaffer bin Üç Kara Özel ad.
M.+nı 097/09

Muẓaffer Hüseyin ibn Hüseyin Mîrzâ Özel ad.
M. 238/19

Muẓaffer Hüseyin Mîrzâ Özel ad.
M. 237/14, 248/19

Muẓaffer-i Barulas Özel ad.
M. 236/16

Muẓaffer-i Kāşî Özel ad.
M. 107/06

Muẓaffer Mîrzâ Özel ad.
M. 237/16, 238/08, 248/06, 249/04

muẓtar (< Far. < Ar. *muḏtarr*) çaresiz kalmış.
m. 145/02, 239/04

muẓtarib (< Far. < Ar. *muḏtarib*) acı çeken, ızdırap içinde kıvranan.
m. 145/09, 188/14, 229/04

mübāderet (< Far. < Ar. *mubādara'*) bir işe süratle süratle girişme.
m. 260/20

mübāḥase (< Ar. *mubāḥasa'*) bir bahis üzerine tartışma.

mübāḥase kıl- bahse girişmek, tartışmak.
m. k.-dı 019/08

mübāḥāt (< Ar. *mubāḥāt*) övünme.
m. 149/15

mübālağa (< Ar. *mubālağa'*) abartma. (krş. *mübālağat*)

mübālağa kıl- abartmak.
m. k.-dı 015/18, 045/21, 173/14
m. k.-dılar 071/19
m. k.-ıp 006/03

mübālağāi (< Ar. *mubālağa'* ve Far. *ī*) bir abartma.
m. 063/17

mübālağat (< Far. < Ar. *mubālağa'*) abartma. (krş. *mübālağa*)

mübālağat kı1- abartmak.

m. 1. -ur  r-di 046/19

m b rek (< Ar. *mub rak*) kutsal; uğurlu.

m. 067/20, 178/06, 222/13, 226/16

m.+i 137/20

m b rek-b dm b rek, kutlu olsun.

m.-b. 036/21

M b rek H n  zel ad.

M. 151/06, 151/07, 151/08

M b rek H n bin K ra Hülegü  zel ad.

M. 059/18

M b rek H  ce  zel ad.

M.+ni 159/17

M b rek   h  zel ad.

M. 092/17

M b rek   h-ı Mekrit  zel ad.

M. 092/17

M b rek   h Sencer   zel ad.

M. 071/02, 079/04

M b rek   h K  ek  zel ad.

M. 059/07, 059/08

m b rezet (< Far. < Ar. *mub raza*^t) cenk, kavga.

m. 027/18, 050/06, 165/05

m b rezet kı1- savaşmak.

m. 1. -dı 179/13

m. 1. -ıp 046/09

m b riz (< Ar. *mub riz*) savaşçı, cesur asker, bahadır.

m.+i 015/10

m.+ler 117/18, 131/05, 253/14, 256/06

m.+leri 015/13, 096/16, 162/15, 178/09, 178/12, 215/14

m b şeret (< Far. < Ar. *mub şara*^t) m nasebet.

m.+te 046/16

m b şir (< Ar. *mub şir*) y netici, amir.

m. 036/02

m beddel (< Ar. *mubaddal*) d n şmek, d nmek.

m. 114/17, 120/05, 167/16

müberhen (< Ar. *mubarhan*) delille ispatlanmış olan.

m. 066/06

Mübeşşir Özel ad.

M. 090/12, 090/13, 097/21, 098/04, 102/13, 103/03, 103/04, 113/16, 121/10, 134/13, 146/13, 177/02

Mübeşşir Bahādur Özel ad.

M. 116/09, 140/01

mübīn (< Ar. *mubīn*) apaçık, besbelli.

m. 149/17

mübtelā (< Ar. *mubtalā*) (bir hastalığa) tutulmuş, yakalanmış.

mübtelā bol- (bir hastalığa) tutulmak, yakalanmış olmak.

m. b.-dı 003/15

m. b.-up 217/07

mücādele (< Ar. *mucādala*^f) çatışma, savaş.

m. 021/15, 068/05, 236/04, 245/15, 249/07, 251/03, 255/20, 257/09, 259/19

m.+din 207/20

m.+ğa 226/09, 259/03

mücādele kıl- çatışmak, savaşmak.

m. k.-ıp 023/06

m. k.-madı 247/10

mücāhid (< Ar. *mucāhid*) cihad eden (krş. *mücāhide*).

m.+leri 113/08

mücāhide (< Ar. *mucāhid*'in müennesi) cihad eden. (krş. *mücāhid*).

m.+ler 144/13

mücāmele (< Ar. *mucāmala*^f) karşılıklı iyi muamelede bulunma, güzel geçinme.

m. 056/19

mücāvir (< Ar. *mucāvir*) yörede bulunan, komşu; mabet veya bir tekke yakınlarına çekilip oturan.

m.+lerdin 123/07

m.+lerğa 170/01

mücellā (< Ar. *mucallā*) cilalı, parlatılmış.

m.+dur 066/19

mücelled (< Ar. *mucallad*) cilt yapılmış, ciltlenmiş.

m. 198/02

mücellid (< Ar. *mucallid*) kitap ciltleyen.
m. 216/13

mücerred (< Ar. *mucarrad*) soyut.
m. 154/04, 160/14

mücevvef (< Ar. *mucavvaf*) oyuk, içi boş (şey).

mücevvef kıl- oyuk hâle getirmek.
m. k.-ıp 161/07

mücmel (< Ar. *mucmal*) kısa ve az sözle anlatılmış, öz.
m. 003/05, 164/03
m.+i 001/20, 044/14

mücmelen (< Ar. *mucmal-an*) kısaca, özet olarak.
m. 015/12, 017/06, 066/13

müctemi (< Ar. *muctami*) toplanan, toplanmış.
m. 119/08, 135/09, 138/15, 152/14, 171/11

müdāfa‘a (< Ar. *mudāfa‘a*) düşman hücumuna karşı durma, direnme, direniş (krş. *müdāfa‘at*)
m. 100/14, 191/19, 242/06

müdāfa‘a kıl- bir saldırıya karşı durmak, direnmek.
m. k.-ğaylar 199/20

müdāfa‘at (< Far. < Ar. *mudāfa‘a*) düşman hücumuna karşı durma, direnme, direniş (krş. *müdāfa‘a*)
m. 178/09, 228/06
m.+ka 256/04

müdāhenesiz (< Ar. *mudāhanda* ve Tü. +siz) yağcılık veya dalkavukluk yapmadan.
m. 077/20, 173/15

müdām (< Ar. *mudām*) sürekli.
m. 038/06, 039/02, 063/18, 068/02, 239/12

müdārā (< Far. *mudārā* < Ar. *mudārāt*) nezaket, incelik; güvenliği sağlama; dostluğunu kazanma.
m. 083/19, 084/02, 167/19, 175/13

müdārā kıl- güvenliği sağlamak; dostluğunu kazanmak.
m. k.-dı 116/14
m. k.-mak kerek 044/07

müdāvā (< Ar. *mudāvā*) hastaya bakıp ilaç verme.
m.+da 154/02

müdbir (< Ar. *mudbir*) düşkün, talihsiz.

m. 217/16

müddet (< Far. < Ar. *mudda'*) zaman, vakit.

m. 035/16, 039/12, 041/07, 044/15, 045/12, 046/12, 047/08, 047/18, 049/05, 049/06, 051/16, 062/04, 074/17, 115/09, 185/08, 196/01, 217/01

m.+de 104/20, 135/06, 245/15

m.+din 127/03

m.+i 003/01, 006/04, 010/17, 012/06, 115/09, 243/11, 246/01

m.+ler 205/21

m.+te 169/16, 247/05

müddet-i medīd uzun zaman.

m.-i m. 229/10, 235/18

müddetü'l-ḥayāt yaşam süresi.

m. h.+da 146/19

müddetü'l-ḥayevāt ömürlerin süresi (*ḥayevāt* < Ar. *ḥayāt*'ın çoğulu)

m. h. 197/16

müddetü'l-ömr ömür boyunca.

m. ö. 164/12, 168/17

müddetī (< Ar. *mudda'* ve Far. *ī*) bir müddet, bir zaman.

m. 040/20, 048/05, 096/09, 097/01, 143/17, 156/13, 209/01, 217/15, 223/21, 224/09, 231/09, 231/20, 235/15, 236/04, 239/06

m.+din 154/01, 201/12

müdebber (< Ar. *mudabbar*) gerekli önlemi alınmış olan; azat olunması efendisinin ölümüne bağlı bulunan köle.

m. 100/12

m.+de 203/07

müdekkik (< Ar. *mudaḳḳik*) dikkatle inceleyen, tetkik eden.

m. 215/18

mü'eddā (< Ar. *mu'addā*) mânâ, mefhum.

m. 064/07

mü'ekked (< Ar. *mu'akkad*) sağlamlaştırılmış, güçlendirilmiş.

m. 021/01, 081/16, 097/05

m.+dür 052/13

m.+i 253/10

mü'ellefāt (< Ar. *mu'allaf* ve çoğul eki *-āt* ile *mu'allafāt*) telif edilmiş eserler, kitaplar.

m.+ıdın 173/17

mü'ellif (< Ar. *mu'allif*) telif eden, kitap yazan.

m. 183/16, 215/17, 220/18, 227/04, 248/02
m.+i 002/16
m.+idür 238/03

mü'eyyed (< Ar. *mu'ayyad*) teyit edilmiş, doğrulanmış.
m. 235/05
m.+i 003/06, 226/18, 251/05, 253/10

Mü'eyyed Arulat Özel ad.
M. 072/15, 076/20, 086/03

müfessir (< Ar. *mufassir*) Kur'ân'ı yorumlayan din âlimi.
m.+ler 064/06, 064/09

müfettiḥ (< Ar. *mufattiḥ*) açan, açıcı.

müfettiḥü'l-ebvâb Kapıları açan, zorlukları giderip başarıya ulaştıracak güce sâhip olan Allah.
m. 242/19
m.+dındur 240/13

müfevvez (< Far. < Ar. *mufavvaḍ*) ihale ve sipariş olunmuş.

müfevvez bol- verilmek, bırakılmak.
m. b.-ğay 174/12

müfevvez êt- vermek.
m. ê.-ti 253/01

müfevvez kıl- vermek, bırakmak.
m. k.-dı 104/02, 246/20, 252/21
m. k.-ıp 246/08

müfid (< Ar. *muḥfid*) faydalı.

müfid bol- faydalı olmak.
m. b.-madı 090/02, 099/18, 202/20, 207/21, 216/21

müfid tüş- faydası görülmek.
m. t.-mey 185/04, 251/18
m. t.-medi 195/21, 226/06

müfsid (< Ar. *muḥsid*) ara bozan, fitne fesat çıkaran.
m.+i 247/16
m.+ler 199/13, 202/17, 206/01, 228/07, 228/09, 237/20, 241/10, 244/08, 247/15
m.+lerni 157/14
m.+niḡ 172/12

müfteḥir (< Ar. *muḥtaḥir*) övünen, iftihar eden.

m. 149/16

müftehîr bol- övünmek, iftihar etmek.

m. b.-dı 098/19, 101/07, 125/04,

m. b.-dılar 107/16,

m. b.-up 187/06, 212/07

müftehîr kıl- övmek.

m. k.-ıp 129/04, 213/13

mühendis (< Ar. *muhandis*) mühendis.

m.+ler 153/10

müheymin (< Ar. *muhaymin*) korku ve tehlikeden koruyan anlamında Allah'ın adlarından biridir.

m. 176/15

müheyyâ (< Ar. *muhayyâ*) hazır, âmâde.

m. 081/07, 188/07, 252/01

m.+dur 095/04

mühîb (< Ar. *muhib*) korkunç.

m. 257/15

mühimm (< Ar. *muhimm*) önemli, ehemmiyetli; acil, ivedi; lüzumlu, gerekli.

m. 005/05, 061/19, 107/08

m.+ğa 153/11

m.+i 210/01

m.+lerini 046/15

mühimmât (< Ar. *muhimma'*'ın çoğul *-ât* eki almış hâli *muhimmât*) lüzumlu şeyler, ihtiyaç maddeleri.

m.+da 035/09

m.+dın 246/09

m.+ı 015/18

m.+ığa 057/01

m.+ını 129/03

m.+ının 038/21

mühr (< Far. *muhr*) mühür.

m. 087/06, 087/08, 087/09, 116/19, 222/04, 233/20

m.+ini 116/19

mükâfât (< Far. < Ar. *mukâfâ'*) karşılık verme.

m. 021/16

m.+ı 134/03

mükemmel (< Ar. *mukammal*) mükemmel, kusursuz.

m. 065/02, 177/20

mükerreme (< Ar. *mukarrama'*) yüce, aziz.

m.+ğa 006/18

mükerreren (< Ar. *mukarrar*'ın tenvinli şekli *mukarraran*) tekrar olarak, bir daha.

m. 015/10, 015/12

mükfit (< Ar. *mukfīt*) iki zırh arasında bir elbise daha giyinmiş olan kimse.

m. 258/21, 258/22

Müktefī Özel ad.

M. 261/08

mülāḥaza (< Ar. *mulāḥaza'*) iyice düşünme; düşünce.

mülāḥaza kıl- iyice düşünmek.

m. k.-dı 080/17

m. k.-dılar ér-se 012/10

m. k.-dım 055/21

m. k.-ıp 130/09

m. k.-sunlar 105/17

m. k.-ur ér-di 015/17

mülāḥḥaş (< Ar. *mulāḥḥaş*) özeti çıkarılmış.

m. 179/08

mülāḥide (< Ar. *mulāḥida'*) kafirler.

m. 043/14, 044/02

m.+ni 002/16

m.+niḡ 044/04

mülākāt (< Far. < Ar. *mulākā'*) buluşma, karşılaşma, görüşme.

m. 002/04, 033/09, 106/02, 205/09

m.+ğa 190/05

m.+ı 081/08

m.+ımı 155/12

m.+ka 170/02, 181/21

mülākāt kıl- buluşmak, görüşmek.

m. k.-dı 225/18

m. k.-dılar 170/18

m. k.-ıp 047/12, 054/01, 056/06, 069/06, 081/15, 083/07, 219/14, 229/09, 229/11

Mülākıyye Özel ad.

M. 182/20

mülākī (< Ar. *mulākī*) buluşan, kavuşan, görüşen.

m. 007/13, 053/12, 243/18, 245/03

mülāṭafe (< Ar. *mulāṭafa'*) lütuf, nezaket.

m.+ni 056/19

mülâzemet (< Far. < Ar. *mulâzama'*) bir yere ya da bir kimseye sıkı sıkıya bağlanma, tabiiyet.

m.+ğa 080/21, 088/08

m.+ğa 003/19, 003/21, 004/18, 005/11, 006/06, 006/09, 007/02, 008/03, 015/16, 018/08, 021/13, 023/12, 023/21, 025/07, 029/03, 029/21, 030/21, 034/13, 037/02, 041/13, 044/03, 045/20, 049/02, 051/01, 051/04, 056/03, 061/09, 067/13, 068/14, 068/17, 069/19, 094/08, 097/13, 097/18, 107/18, 119/06, 122/16, 123/13, 123/16, 125/17, 128/12, 129/06, 137/01, 143/15, 144/06, 149/20, 155/10, 166/02, 170/19, 181/21, 187/05, 203/01, 216/03, 217/06, 242/18, 243/13, 245/01, 246/06, 246/17, 248/02

m.+ıka 039/15

m.+ka 004/04, 005/08, 008/09, 035/01, 088/07, 088/18, 097/15, 098/18, 098/21, 099/13, 100/05, 100/07, 101/21, 105/11, 106/03, 106/12, 106/13, 107/03, 107/06, 107/13, 112/12, 121/12, 124/18, 125/05, 127/12, 128/08, 128/13, 128/18, 141/16, 142/17, 144/20, 146/01, 150/16, 153/07, 155/10, 158/16, 168/13, 168/15, 170/04, 170/10, 182/07, 187/02, 189/08, 190/01, 190/04, 211/09, 212/02, 212/12, 213/06, 213/09, 246/03, 259/13

mülâzemet kıl- sımsıkı bağlamak, tâbi etmek.

m. k.-ay 129/06

m. k.-dı 047/17, 229/02, 245/14

m. k.-ğay 067/12

m. k.-ıp 068/13, 231/09

mülâzım (< Ar. *mulâzim*) bir kimseye bağlılık gösteren; hazır bulunan, bir hizmette bulunan görevli, memur.

m. 051/20, 054/11, 057/08, 069/18, 124/18, 133/11, 136/04, 184/02, 204/21, 209/01, 253/05

m.+dur 233/08

m.+ı 075/04, 159/03

m.+lar 005/15, 088/20, 168/17

m.+largâ 089/18, 151/12, 195/21, 222/04

m.+ları 032/08, 046/04, 077/04, 100/13, 128/14, 157/13, 231/03

m.+larıdın 108/05, 115/14

m.+larığa 061/17, 128/15, 194/03, 250/03

m.+larını 032/03

m.+larını 124/07, 206/15

mülâzım kıl- bağlamak.

m. k.-dı 184/11, 191/06, 240/06

m. k.-dılar 049/20

mülhâk (< Ar. *mulhâk*) eklenmiş, katılmış.

mülhâk bol- katılmak.

m. b.-dı 021/12

m. b.-up 071/15

m. b.-ğay 136/20

m. b.-uñ 205/06

mülhem (< Ar. *mulham*) ilham edilmiş, içine doğmuş

mülhem kıl- içine doğurmak, ilham vermek.
m. k.-ıp 065/12

mülhid (< Ar. *mulhid*) Allah'ı tanımayan, dinsiz.
m.+ler 044/01

mülk (< Ar. *mulk*) ev, dükkân, arazi gibi taşınmaz mal; memleket, ülke.
m. 003/07, 007/06, 007/08, 008/14, 009/10, 009/16, 009/18, 017/02, 017/11, 036/11, 037/13, 039/13, 040/03, 053/19, 065/03, 106/17, 109/16, 118/10, 132/07, 145/01, 155/01, 161/21, 184/09, 197/07, 198/08, 204/18, 209/08, 227/05, 227/19, 233/09, 241/17, 242/04, 243/13, 247/11, 248/15, 249/14, 250/10, 252/17, 254/10, 258/20, 262/01, 262/08
m.+de 008/05, 017/18, 227/12, 229/12
m.+din 204/01
m.+i 236/19, 244/11
m.+ide 002/08, 002/11, 027/01, 070/07, 184/05
m.+idin 129/21
m.+ige 256/22
m.+ini 040/06, 041/02, 041/14, 137/10, 238/14
m.+iniñ 044/17, 129/03, 155/01
m.+ni 053/18, 064/09, 118/18, 187/11

mülk-dârlık (< Ar. *mulk*, Far. *dâr* ve Tü. *+lık*) padişahlık.
m.+da 210/19

mültefit (< Ar. *multafit*) iltifat eden, yüzünü çevirip bakan.
m. 051/18

mültemes (< Ar. *multamas*) rica, talep, istek.
m. 174/12
m.+ini 009/03, 145/03

mültezim (< Ar. *multazim*) iltizamcı, devlete ait bir geliri götürü olarak üstüne alıp toplayan.
m. 170/15

mülük (< Ar. *malik*'in çoğulu *mulūk*) hükümdarlar.
m. 003/05, 031/01, 107/03, 111/03, 111/20, 121/19, 150/16, 204/01, 213/06, 217/07
m.+dın 017/21
m.+ı 002/10
m.+i 105/13

mülzem (< Ar. *mulzam*) cevap veremez duruma getirilmiş, susturulmuş; lüzumlu görülmüş, gerektirilmiş.
m. 019/08, 136/15

mümāna‘at (< Far. < Ar. *mumāna‘a*) engel olma, muhalefet.
m.+ka 242/03

mü‘min (< Ar. *mu‘min*) iman etmiş, Müslüman.
m.+lerğa 010/13, 010/14

mümkın (< Ar. *mumkin*) mümkün.
m. 032/12, 032/19, 104/08, 245/16

mümtāz (< Ar. *mumtāz*) seçkin, seçilmiş.
m. 070/01, 086/05, 128/11, 142/19, 155/17, 178/15, 216/09, 224/05

mümtāz kıl- seçmek, imtiyazlı hâle getirmek.
m. k.-ıp 240/06

münākaşa (< Ar. *munākaşa*) atışma, çekişme.

münākaşa kıl- çekişmek.
m. k.-ur-siz 234/05

mün‘akıd (< Ar. *mun‘akıd*) (bir mecliste, toplantıda) oturma.
m. 190/02

münāsib (< Ar. *munāsib*) uygun, yerinde.
m. 004/04, 005/09, 023/02, 054/01, 063/08, 087/12, 090/10, 096/03, 112/15,
128/03, 141/16, 164/14, 177/14, 260/21
m.+dür 160/16

mün‘atıf (< Ar. *mun‘atıf*) sapan, bir tarafa doğru yönelen.

mün‘atıf kıl- bir tarafa yöneltmek.
m. k.-dı 136/18

münāza‘at (< Far. < Ar. *munāza‘a*) niza, ihtilaf, anlaşmazlık.
m. 081/20, 195/21
m.+ı 075/03

münāzi‘siz (< Ar. *munāzi‘* ve Tü. +*siz*) ihtilaf olmadan.
m. 107/13, 242/21

müncerr (< Ar. *muncarr*) bir tarafa çekilip sürüklenen.
m. 056/20, 206/01

münebbih (< Ar. *munabbih*) dalgınlığı, gafleti yok eden, uyaran.
m. 195/10

müneccim (< Ar. *munaccim*) yıldızların durum ve vaziyetlerinden yıldız falına bakan kimse, astrolog.
m.+ler 036/19, 092/05, 173/09, 173/11, 221/11

m.+lerğa 216/15

münevver (< Ar. *munavvar*) aydınlatılmış, nurlandırılmış.

m. 065/11

m.+ğa 066/05

münfa'il (< Ar. *munfa'il*) gücenmiş, kırılmış.

m. 080/14

münferid (< Ar. *munfarid*) tek, yegane.

m. 127/12

münḥanī (< Ar. *munḥanī*) eğilen, eğrilen.

münḥanī kıl- eğmek, eğiltmek.

m. k.-madı 253/09

münḥarif (< Ar. *munḥarif*) bir yöne, bir tarafa sapmış.

m. 226/19, 230/17

münḥarif kıl- doğru yoldan ayrılmak.

m. k.-dılar 130/05

münhezim (< Ar. *munhazim*) bozguna, hezimete uğramış, yenilmiş.

m. 132/07

münhezim bol- bozguna uğramak.

m. b.-dı 016/09, 030/11, 069/05, 095/08, 157/12, 158/09, 199/14, 206/13, 209/16

m. b.-dılar 046/09, 100/15, 108/04, 118/05, 199/08

m.-up 001/07, 037/12, 067/05, 074/06, 074/07, 078/14, 105/20, 111/09, 111/20, 179/17, 204/19, 205/19, 207/13, 225/16, 238/15, 240/19, 245/08

m. b.-updur 045/07

m. b.-up ér-di 154/19

münhezim kıl- bozguna uğratmak.

m. k.-dı 004/02, 022/15, 026/10, 118/01

m. k.-dılar 228/21

m. k.-ıp 033/03, 067/21, 081/10, 166/10

m. k.-sa 018/19

münhī (< Ar. *munhī*) haberci.

m.+ler 142/08

münīr (< Ar. *munīr*) aydınlatan, ışık veren.

zamīr-i münīr zihni aydınlanmış.

z.-i m.+ğa 254/04

münḳād (< Ar. *munḳād*) boyun eğen, itaatkar.

m. 040/19, 053/20, 163/14, 086/14, 105/10, 106/07, 156/15, 159/04, 164/12,
169/09, 241/13, 241/16
m.+dur 189/14

münkād kıl- boyun eğdirmek, itaat ettirmek.
m. k.-dı 007/10, 048/06

münkalib (< Ar. *munkalib*) dönmüş, değişmiş.
m. 224/17
m.+niş 253/16

münkaṭī (< Ar. *munkaṭī*) son bulan.
m. 207/14

münkaẓī (< Far. < Ar. *munkaẓī*) sona ermiş, bitmiş.
m. 010/17, 012/06, 049/21, 062/04, 243/02

münkir (< Ar. *munkir*) inkar eden.
m. 118/10

münşī (< Ar. *munşī*) nesir yazan, inşada usta nâsir.
m.+ler 150/02, 180/17
m.+leri 252/12

müntakıl (< Ar. *muntakıl*) intikal eden, geçen.

müntakıl bol-intikal etmek, geçmek.
m. b.-dı 002/09, 008/20, 261/05

müntehī (< Ar. *muntahī*) sona eren.

müntehī bol- sona ermek, bitmek.
m. b.-dı 194/04
m. b.-mağay 195/11

münteşir (< Ar. *muntaşir*) duyulmuş, etrafa yayılmış

münteşir bol- duyulmak, etrafa yayılmak.
m. b.-dı 219/03

mürācaʿat (< Far. < Ar. *murācaʿa*) geri dönme.
m. 006/16, 020/01, 248/08
m.+ı 107/17
m.+ka 033/01
m.+nı 132/01

mürācaʿat kıl- geri dönmek.
m. k.-ayın 205/07
m. k.-dı 002/20, 003/18, 009/01, 033/04, 038/11, 044/10, 045/01, 046/18,
048/20, 049/17, 050/11, 062/11, 070/08, 097/06, 097/19, 110/20, 126/18,

134/19, 215/08, 224/20, 228/13, 237/11, 243/05, 246/12, 247/17, 247/18,
248/12, 250/21, 256/13, 258/18
m. k.-dılar 152/15, 244/21
m. k.-dı ér-se 261/18
m. k.-duḡ 251/14
m. k.-ğan 236/05
m. k.-ğanda 121/13, 199/09
m. k.-ğanı 033/02, 091/07, 134/07, 136/17, 186/11, 258/20
m. k.-ğay 008/03
m. k.-ıp 020/05, 032/13, 043/04, 060/12, 081/10, 217/15, 243/13, 260/03,
261/10
m. k.-ur 241/18

müreffeh (< Ar. *muraḥḥah*) mutlu, rahat.
m. 059/20

müreffehü'l-ḥāl refah içinde.
m. 061/13, 235/07

mürekkeb (< Ar. *murakkab*) yerleştirilmiş, tutturulmuş.
m. 131/02

müretteb (< Ar. *murattab*) dizilmiş, düzenlenmiş.
m. 175/02, 232/07

müretteb kıl- düzenlemek, tertip etmek, kurmak.
m. k.-dılar 167/12
m. k.-ğay 198/12
m. k.-ıp 101/16, 122/04, 160/03, 254/20

mürettib (< Ar. *murattib*) düzenleyen, tertipleyen (kimse).
m. 175/02

mürīd (< Ar. *murīd*) bir şeyhe bağlı olan kimse.
m. 136/06, 215/05

mürtefi (< Ar. *murtafi*) yükselmiş, yüksek.
m. 019/11, 019/17, 139/13
m.+dür 027/12

mürtekib (< Ar. *murtakib*) kötü, yakışıksız iş yapan; ile uğraşan, ile meşgul olan.
m. 154/05, 208/10, 254/08

mürūr (< Ar. *murūr*) geçip gitme.

mürūr-ı eyyām günlerin geçip gitmesi.
m.-ı e. 014/06

mürüvvet (< Far. < Ar. *muruvva'*) yiğitlik, mertlik; insanlık; iyilik, lutufkârlık.
m. 055/19, 204/17, 206/01, 225/06

m.+i 107/13
m.+ni 180/11
bende-yi m.+idür-men 233/14

mürüvvetsiz (< Ar. *muruvva*^t ve Tü. +*siz*) nâmert.
m. 004/21

mürüvvetsizlik (< Ar. *muruvva*^t ve Tü. +*siz*+*lık*) insanlığa yakışmayan şekilde davranma, insanca davranmama.
m.+dın 002/05

mürvārīd (< Far. *marvārīd*) inci.
m. 027/06, 085/04
m.+ni 027/07

müsā'adet (< Far. < Ar. *musā'ada*^t) yardım.
m. 175/01

müsāfir (< Ar. *musāfir*) misafir, yolcu.
m.+leri 218/20

Müsāfir-i Kābūlī Özel ad.
M. 145/07
M.+ni 144/03

müsāra'at (< Far. < Ar. *musāra'a*^t) sürat ve acele etme.
m. 260/20

müşebbet (< Ar. *muşabbat*) tesbit edilmiş, sabit kılınmış.
m. 173/17

müsellah (< Ar. *musallah*) silahlanmış.
m. 177/20

müsellem (< Ar. *musallam*) teslim edilmiş, verilmiş.
m. 003/13, 017/16, 022/04, 068/13, 105/13, 106/20, 119/16, 123/01, 132/13, 158/12, 168/06, 173/10, 174/01, 175/14, 183/21, 187/11, 193/12, 220/09, 234/04, 241/02, 245/10, 246/10, 247/05, 252/20, 255/11, 256/13

müsellem bol- teslim edilmek.
m. b.-dı 001/15, 019/21, 029/05, 237/03, 238/21, 247/03, 248/01, 250/05
m. b.-sun 199/04
m. b.-up 250/01

müsellem kıl- teslim etmek.
m. k.-ıp 028/06, 029/01, 031/08

müşhil (< Ar. *mushil*) ishal veren, bağırsakları temizleyen, dışkıyı kolaylıkla dışarı attıran ilaç.
m. 185/04

müsta‘cil (< Ar. *musta‘cil*) acele eden, bir işin çabuk olmasını isteyen.
m. 029/13

müstağnī (< Ar. *mustağnī*) zengin, varlıklı, ihtiyaç ve eksiklik duymayan.

müstağnī bol- varlıklı olmak.
m. b.-dılar 105/08

müstağnī kıl- varlıklı duruma getirmek.
m. k.-ıp 087/06

müstaḥdisān (< Ar. *mustaḥdis* ve Far. çoğul eki *-ān*) yeni bir şey bulanlar, bulucular.
m.+ıdındur 148/10

müstaḥkem (< Ar. *mustaḥkam*) sağlam, muhkem.
m. 099/16, 147/18, 183/02, 206/01, 255/13

müstaḥkem kıl- sağlamlaştırmak.
m. k.-dı 022/05, 023/20
m. k.-dılar 120/12, 259/16
m. k.-ıp ér-diler 249/07

müstaḥlaş (< Ar. *mustaḥlaş*) kurtarılmış.
m. 027/02, 029/04, 043/03, 073/07

müstaḥlaş kıl- kurtarmak.
m. k.-dı 017/05, 027/09
m. k.-ğanı 135/21
m. k.-ıp 038/08, 235/19

müstaḥsen (< Ar. *mustaḥsan*) makbul, beğenilmiş.
m. 161/19

müsta‘idd (< Ar. *musta‘idd*) hazır, âmâde.
m. 007/19, 021/15

Müsta‘ın Özel ad.
M. 261/07

müstaḳarr (< Ar. *mustaḳarr*) yerleşilen, durulan yer.
m. 006/19, 056/18, 088/08, 096/18

müstaḳırr (< Ar. *mustaḳırr*) yerleşmiş, sabit.
m. 221/20

müsta‘lī (< Ar. *musta‘lī*) yükselmiş.
m. 016/14

Müstanşır Özel ad.

M. 261/10

Müsta'şım Özel ad.

M. 261/10

müstazher (< Ar. *mustazhar*) yardım edilmiş, desteklenmiş.

müstazher kıl- desteklemek.

m. k.-ıp 054/13

müsteb'ad (< Ar. *mustab'ad*) uzak görülen, olacağı sanılmayan.

m. 172/14

müstecāb (< Ar. *mustacāb*) (dileği) kabul olunmuş.

m. 239/18

müstecāb bol- (dileği) kabul olunmak.

m. b.-dı 010/14, 010/15

Müstekfī Özel ad.

M. 261/08

müstemi' (< Ar. *mustami'*) dinleyen, işiten.

m. 064/05

m.+ler 239/19

Müstencid Özel ad.

M. 261/10

Müstersid Özel ad.

M. 261/09

müste'sal (< Ar. *musta'sal*) yok edilmiş, kökünden koparılmış.

m. 074/04, 107/18, 240/05, 252/17

müste'sal kıl- yok etmek, ortadan kaldırmak.

m. k.-dı 014/04, 018/10

m. k.-dılar 030/04

m. k.-ğay 232/08

m. k.-ıp 102/08, 133/16, 238/14

müstevfā (< Ar. *mustavfā*) mükemmel, tam.

m. 049/09

Müstevī Kuşçı Özel ad.

M.+nı 157/15

müstevlī (< Ar. *mustavlī*) yayılan her tarafı kaplayan; (hastalık için) salgın.

müstevlî bol- yayılmak.

m. b.-dı 014/01

m. b.-dılar 258/07

m. b.-up 014/03, 016/06, 018/06, 135/13, 170/06, 173/18, 184/10

m. b.-up  r-di 248/08

m. b.-up  r-diler 139/06, 242/15

müstevlî kıl- istila etmek.

m.  .-dı 249/03

Müstezî Özel ad.

M. 261/10

Müs lm n (< Ar. *muslim* + Far. +* n* ( okluk eki)) İslam dininden olan kimse.

M. 012/02, 012/03, 013/02, 013/05, 020/20, 040/09, 041/09, 043/01, 047/14, 047/21, 153/01, 181/21

M.+lar 019/06, 019/15, 040/08, 080/10, 089/21, 154/14, 164/09, 172/12

M.+lardın 133/08, 160/06

M.+lardur-biz 139/09

M.+lar a 042/09, 058/19, 059/09, 183/04, 188/17

M.+larnı 037/03, 080/09, 133/02

M.+larnı  081/02, 124/09

M.+nı 112/01

Müs lm n kıl- M sl manlaştırmak, İslam dinine sokmak.

M.  .-ıp 013/09, 105/11

Müs lm n Çelebi Özel ad.

M. 177/16, 178/13, 181/03, 181/11

M.+ a 182/06

M.+nı  183/20

Müs lm nlık (< Ar. *musulm n* ve T . +*lık*) Müslümanlık.

M. 019/11, 037/02, 062/06, 086/05

m   hede (< Ar. *mu  hada'*) gözle görme.

m. 049/02, 055/21, 154/01, 161/05

m.+sidin 162/08

m   hede kıl- görmek, şahit olmak; gözlemlemek.

m.  .-adur  r-di 122/07

m.  .-dı 052/19, 180/11, 246/04

m.  .-dılar 126/12, 169/15

m.  .-dım 215/19

m.  .-ıp 029/15, 032/04, 077/20

m.  .-ıp  r-di 099/20

m.  .-maydur  r-di 061/06

m.  .-maydur  r-diler 029/18

m         (< Ar. *mu        *) açık, belli.

m. 088/03

müşārün-ileyh (< Ar. *muşārun ilayh*) kendisine işaret olunan, adı geçen, sözü edilen.

m. 005/04, 135/16, 173/17, 210/20

m.+ni 255/06

müşerref (< Ar. *muşarraḥ*) şerefli.

m. 052/16, 165/13

müşerref bol- şereflenmek.

m. b.-dı 041/13, 099/13, 167/02, 181/21

m. b.-dılar 170/03, 170/04, 170/10

m. b.-up 023/12, 060/15, 124/19, 138/08, 141/05, 144/11, 155/08, 226/06, 236/11

m. b.-up ér-di 045/13

müşerref kıl- şereflendirmek.

m. k.-ıp 047/20, 178/06

müşk (< Far. *muşk*) misk.

m. 092/01

müşkil (< Ar. *muşkil*) güç, zor.

m. 080/19, 133/19, 154/08

m.+dür 111/16

müşrik (< Ar. *muşrik*) Allah'a ortak koşan kimse.

m. 012/18

m.+ler 010/16

m.+leri 159/07

m.+lerni 158/17, 158/21

müşterek (< Ar. *muştarak*) iştirak eden, ortak (olan).

müşterek kıl- ortak etmek.

m. k.-dı 017/18

müşterī (< Ar. *muştari*) Jüpiter gezegeni.

m. 086/18, 138/15

mütāba‘at (< Far. < Ar. *mutāba‘at*) birine tabi olma, arkasından gitme; itaat, sadakat.

m. 058/13, 172/16, 182/08, 195/21

m.+ı 066/21, 067/01

mütāba‘at kıl- arkasından gitmek, itaat etmek.

m. k.-ıp 068/10

m. k.-madılar 013/15

m. k.-may 047/10

m. k.-maydurlar 142/08

müṭāla‘a (< Ar. *muṭāla‘a*) okuma, inceleme, tetkik etme; göz atma, kısa bakış.
m.+sıdın 197/08

müṭāla‘a kıl- okumak, tetkik etmek.
m. k.-dı 055/12
m. k.-ıp 063/07

müṭāla‘a (< Ar. *muṭāla‘a* ve Far. *ī*) bir okuma, bir tetkik etme.
m. 063/17

müte‘accib (< Ar. *muta‘accib*) şaşırmış, şaşan.
m. 096/10, 123/14

müte‘aḥḥid (< Ar. *muta‘aḥḥid*) birleşmiş.
m. 211/06

müte‘ākīb (< Ar. *muta‘ākīb*) birbiri ardından gelen; peş peşe.
m. 006/21, 131/15, 154/08, 161/03, 204/16, 231/19, 234/02, 251/12

müte‘ākīd (< Ar. *muta‘ākīd*) anlaşma yapan, anlaşılan.
m. 115/03

müte‘āl (< Ar. *muta‘āl*) yüksek, yüce.
m.+din 132/06

müte‘ālī (< Ar. *muta‘ālī*) yücelerin yücesi, pek ulu.
m. 198/01

müte‘allik (< Ar. *muta‘allik*) mensup, bağlı, bağlı olan.
m. 150/04, 203/07, 255/13
m.+ler 124/05
m.+leri 048/14, 079/04, 085/09, 181/19, 181/20, 191/20
m.+lerin 182/16
m.+lerini 174/03, 184/21
m.+lerni 254/05

müte‘ārīf (< Ar. *muta‘ārīf*) herkesçe bilinen, meşhur.
m.+dür 086/10

müte‘arrız (< Far. < Ar. *muta‘arriḍ*) taarruz eden, saldıran.
m. 119/05

müte‘ayyin (< Ar. *muta‘ayyin*) belli, meydanda olan; eşraftan belli, ileri gelen kimse.
m. 088/03
m.+ler 108/16

müteberrek (< Ar. *mutabarrak*) mübarek sayılan, kutsal.

m.+i 046/10

müteberreke (< Ar. *mutabarraka*) mübarek sayılan, kutsal.

m. 007/04

m.+de 166/16

mütecāviz (< Ar. *mutacāviz*) geçen, aşan.

m. 010/10

mütecemmi (< Ar. *mutacammi*) toplanan.

mütecemmi bol- toplanmak.

m. b.-dılar. 161/15

mütecennide (< Ar. *mutecennid* kelimesinin müennesi) askerî güç olarak toplanan.

m. 161/14

müte'ellim (< Ar. *muta'allim*) içi sızlayan, acı duyan.

m. 170/16, 184/19

müte'essir (< Ar. *muta'assir*) kederli, hüzünlü.

m. 170/16

müteferriḳ (< Ar. *mutafarriḳ*) ayrılan, dağılan, dağınık.

m. 051/05, 074/01, 131/10, 132/06, 145/17, 156/09, 164/16, 205/10, 213/02, 229/14, 241/08

müteferriḳ kıl- ayırmak, dağıtmak.

m. k.-dılar 162/17

m. k.-ğay 077/19

müteğayyir (< Ar. *mutağayyir*) kafası karışmış, şaşırılmış; değişken, kararsız.

m. 060/08, 226/11

m.+dür 156/19

müteḥaşşin (< Ar. *mutaḥaşşin*) kaleye veya istihkamlı bir yere kapanmış.

m. 034/19, 045/19, 088/16, 099/10, 111/09, 113/10, 133/06, 175/15, 226/09, 243/06, 244/02

müteḥaşşin kıl- kaleye kapatmak.

m. k.-ıp 044/02

müteḥayyir (< Ar. *mutaḥayyir*) hayrette kalan, şaşmış, şaşırılmış.

m. 012/07, 156/01, 165/14, 223/03

müteḳabbil (< Ar. *müteḳabbil*) kabul eden, üstüne alan (Devellioğlu).

m. 126/14

müteḳāzī (< Far. < Ar. *mutaḳāḏī*) borçluyu -ödemesi için- sıkıştıran.

mütekāzī-yi eccl Azrail.

m.-yi e.+ğa 227/01

mütekellim (< Ar. *mutakallim*) söyleyen, konuşan.

m. 011/16

mütelevvīn (< Ar. *mutalavvin*) değişken, istikrarsız.

m. 219/07

mütemādī (< Ar. *mutamādī*) uzayan, süren.

m. 115/10, 243/12, 246/01

mütemekkin (< Ar. *mutamakkin*) yerleşen, yerleşmiş, (bir yere) oturan.

m. 013/08, 037/01, 048/02, 054/17, 056/12, 061/12, 091/06, 129/20, 204/01, 207/04, 217/19, 221/17

mütemerrid (< Ar. *mutamarrid*) itaatsız, asi, isyankâr.

m.+ler 255/14

m.+lerdin 124/04

mütenebbīh (< Ar. *mutanabbih*) ihtiyatlı, tedbirli.

m. 115/01

müteneffir (< Ar. *mutanaffir*) nefret eden, iğrenen.

m. 018/06, 209/13, 217/17, 232/14

müteneffis (< Ar. *mutanaffis*) nefes alan, soluyan.

m. 028/06

müteneffisī (< Ar. *mutanaffis* ve Far. *ī*) bir nefes alan.

m. 223/03

mütenemmir (< Ar. *mutanammir*) sert bir dille korkutan.

m.+din 256/01

mütercim (< Ar. *mutarcim*) tercüme eden.

m. 037/04

mütereddid (< Ar. *mutaraddid*) karar veremeyen, karasız.

m. 025/06

müterettib (< Ar. *mutarattib*) sıralanmış; icab eden, gereken.

m. 190/21

müterettib kıl- sıralamak, düzenlemek.

m. k.-dı 255/20

mütesāvī (< Ar. *mutasāvī*) eşit, denk.

m. 148/20

mütevakkı (< Ar. *mutavakkı*) bekleyen, uman.
m. 218/13

mütevâtir (< Ar. *mutavâtir*) ağızdan ağıza dolaşan.
m. 229/21

mütevattın (< Ar. *mutavattın*) bir yeri vatan edinmiş, yurt tutmuş.
m. 085/15

müteveccih (< Ar. *mutavaccih*) yönelen, teveccüh eden; bir tarafa gitmeye kalkan, yolcu.
m. 023/09, 044/09, 137/02, 160/13, 194/10, 219/13, 237/07, 261/19
m.+dür 170/08, 171/09, 204/01, 240/20
m.-biz 234/06

müteveccih bol- yola çıkmak; yönelmek.

m. b.-alıñ 112/17

m. b.-dı 001/04, 002/04, 007/18, 018/20, 022/10, 030/10, 031/06, 033/02, 038/08, 042/19, 045/06, 045/10, 047/02, 047/05, 047/07, 052/07, 053/14, 054/01, 059/13, 069/17, 076/03, 076/05, 077/12, 078/08, 092/08, 098/17, 100/14, 101/05, 108/15, 109/08, 122/02, 125/11, 127/09, 139/08, 153/04, 161/01, 166/11, 171/10, 173/04, 174/09, 176/03, 176/08, 178/06, 184/09, 186/13, 188/05, 191/03, 193/17, 194/17, 197/02, 199/19, 204/04, 204/13, 205/04, 209/19, 211/08, 212/20, 213/09, 224/14, 232/03, 235/11, 238/03, 246/15, 246/20, 247/03, 252/15, 257/10

m. b.-dılar 036/07, 039/21, 040/06, 042/04, 050/05, 050/20, 053/09, 067/04, 101/11, 135/10, 148/06, 164/15, 167/05, 186/10, 197/01, 216/07, 227/08, 246/05, 249/01, 254/03, 259/13

m. b.-dı ér-se 027/16

m. b.-duñ 233/15

m. b.-ğay 101/02, 155/06, 261/11

m. b.-ğaylar 233/10

m. b.-ğıl 107/03

m. b.-mañ kèrek 084/03

m. b.-sun 168/05

m. b.-up 024/20, 030/13, 031/14, 033/20, 049/13, 051/13, 056/12, 060/05, 060/21, 072/11, 076/17, 080/05, 081/05, 082/16, 087/21, 090/09, 093/18, 097/15, 097/19, 120/01, 121/08, 121/18, 124/10, 135/21, 136/10, 159/19, 160/13, 161/15, 170/15, 179/09, 179/12, 184/12, 185/18, 191/14, 192/07, 197/10, 198/10, 203/15, 206/18, 207/19, 208/12, 209/18, 210/10, 210/14, 211/07, 211/18, 215/11, 218/02, 225/12, 225/20, 234/01, 242/07, 255/18

m. b.-uptur 018/17

m. b.-upturlar 079/15

m. b.-up ér-di 125/08

m. b.-ur-biz 182/06

mütevehhim (< Ar. *mutavahhim*) vehimlenen, şüphelenen, korkan.
m. 001/08, 045/14
m.+leridin 183/03

mütevehhim bol- vehimlenmek, endişeye kapılmak, şüphelenmek.

m. b.-dı 075/13

m. b.-dılar 231/17

m. b.-up 057/08, 069/19, 070/10, 099/11, 123/09, 187/17, 204/14, 227/14, 229/14

m. b.-up ér-di 020/06

Mütevekkil Özel ad.

M. 261/07

mütevellid (< Ar. *mutavallid*) doğan, dünyaya gelen.

m. 011/21, 017/07, 212/07, 225/07, 235/14, 235/18

mütevvec (< Ar. *mutavvac*) taç giymiş.

mütevvec kıl- taç giydirmek, taçlandırmak.

m. k.-dı 170/20

m. k.-ıp 235/05

müteyakkın (< Ar. *mutayakkın*) tam olarak bilen.

m. 021/10

mütezelzil (< Ar. *mutazalzil*) sarsılan titreyen.

m. 039/13, 188/09

Müttakî Özel ad.

M. 261/08

müttefik (< Ar. *muttafik*) ittifak yapan, birleşmiş, anlaşmış.

m. 039/16, 045/18, 046/01, 050/16, 073/09, 075/15, 075/20, 127/07, 197/07, 248/18, 258/17

m.+tur 048/10

müttəhidən (< Ar. *muttaḥid*'in tenvinli şekli) birlik olarak, birlikte, beraberce.

m. 177/20

müttəhim (< Ar. *muttaḥim*) suçlu görülen, suçlanan.

müttəhim bol- suçlanmak.

m. b.-dı 052/02

m. b.-up 215/03

müttəhim kıl- suçlamak.

m. k.-dılar 214/19

m. k.-ıp 215/04

müvāsā (< Far. *muvāsā* < Ar. *muvāsā'*) yardım, iyilik, dostluk.

m. 175/13

m.+nı 119/02

müvecceḥ (< Ar. *muvaccaḥ*) münasip, uygun.

m. 016/12, 017/11, 087/06

müvekkel (< Ar. *muvakkal*) vekil tayin edilen.

m. 192/03

m.+ler 044/04

müverriḥ (< Ar. *muvarriḥ*) tarih yazan, tarihçi.

m. 066/12, 063/13, 171/04, 179/19, 194/10, 227/05

m.+ler 003/06, 017/06, 038/09, 063/12, 066/21, 104/09, 171/05

m.+lerdin 015/06, 158/04, 198/03

müyesser (< Ar. *muyassar*) kolaylıkla olan; kazanılmış, ulaşılmış, erişilmiş.

m. 009/16, 016/13, 027/11, 029/06, 057/18, 058/01, 066/10, 066/11, 085/21, 087/21, 092/09, 099/05, 119/12, 124/12, 159/03, 172/07, 172/08, 183/06, 203/06, 209/07, 209/08, 209/09, 229/03, 233/08, 242/17, 244/03, 244/10, 249/10

müzāḥim (< Ar. *muḥāhim*) engel, mani.

m. 029/12, 059/02, 078/11, 154/12, 229/15, 235/12

müzāyaka (< Far. < Ar. *muḍāyaka*) zorluk, meşakkat.

müzāyaka kıl- zorluk çıkarmak.

m. k.-dın 180/05

müzehhib (< Ar. *muḥhib*) tezhip yapan sanatkar.

m. 216/13

Müzemmil Tarḥān Özel ad.

M. 116/10

müzeyyen (< Ar. *muzayyan*) süslenmiş, süslü, zînetli.

m. 066/19, 095/21, 099/04, 115/07, 262/05

müzeyyen kıl- süslemek, tezyin etmek.

m. k.-dı 001/11

m. k.-dılar 138/06, 138/12

m. k.-ıptur 014/06, 015/11

m. k.-ur 065/11

N

nā-be-kār (< Far. *nā-ba-kār*) hayırsız.

n. 207/02

nā-būd (< Far. *nā-būd*) yok olan, yok.

nā-būd êt- yok etmek.

n. è.-ip 005/01

nā-çār (< Far. *nā-çār*) çaresiz.

n. 020/03, 045/16, 232/21, 253/10

nā-çīz (< Far. *nā-çīz*) değersiz, hiç hükmünde.

nā-çīz kıl- değersiz yapmak.

n. k.-dılar 019/15

nādir (< Ar. *nādir*) nadir, ender.

n. 228/16

Nādir Şāh-ı Kārakūlī Özel ad.

N.+ni 120/16

nā-gāh (< Far. *nā-gāh*) ansızın, birdenbire.

n. 019/02, 026/05, 071/14, 074/06, 101/11, 111/19, 112/19, 153/19, 163/04, 167/05, 195/18, 216/06, 218/12, 220/01, 221/02, 225/04, 225/21, 231/13, 243/01, 261/21

nā-gehān (< Far. *nā-gahān*) ansızın, birdenbire.

n. 209/11

nā-ḥaḳḳ (< Far. *nā-* ve Ar. *ḥaḳḳ*) hakka ve adalete uygun olmayan; haksız yere.

n. 062/17, 204/17, 220/16

Naḥcivān Özel ad.

N. 042/21, 053/15, 200/03

N.+da 030/17, 104/18

N.+dın 050/04, 105/03, 106/04, 170/13

nāḥiye (< Ar. *nāḥiya*^f) civar, çevre.

n.+dın 190/02

Nāḥoşek Özel ad.

N.+ke 153/05

naḥs (< Ar. *naḥs*) uğursuz.

n.+tın 216/16

Naḥşeb Özel ad.

N. 027/02, 242/21, 252/21

N.+ğa 027/03, 027/08

naḥvet (< Ar. *naḥvat*) tekebbür, kibir.

n. 005/02, 250/03

n.+idin 173/13

nā-inşāf (< Far. *nā-* ve Ar. *inşāf*) insafsız.

n. 055/13

naḳale (< Ar. *nākil*'in çoğulu *naḳala'*) nakledenler.

n. 018/09, 239/19

nā-kāmlık (< Far. *nā-kām* ve Tü. *+lık*) nasipsizlik.

n. 253/10

naḳb (< Ar. *naḳb*) çukur, delik; lağım, tünel, dehliz.

n. 101/05, 102/14, 124/13, 128/20, 136/02, 144/21, 167/03, 249/08, 256/19

n.+dın 186/14

n.+ğa 167/03

n.+largā 122/20, 122/21, 127/05, 167/06, 186/14

naḳbçı (< Ar. *naḳb* ve Tü. *+çı*) lağım, tünel açma işiyle uğraşan.

n.+lar 160/04, 161/07, 163/02, 163/05, 167/03, 176/12, 183/07, 183/09, 249/08

naḳd (< Ar. *naḳd*) akçe, para, sermaye.

n. 181/08, 200/17

n.+dın 136/15

naḳd-i ḥayāt hayatın sermayesi, ruh.

n.-i ḥ.+ğa 179/14

naḳdī (< Ar. *naḳd* ve nispet eki *-ī*) nakit, para ile ilgili.

n. 228/11

Naḳīr 'Arab Özel ad.

N. 188/11

naḳīz (< Far. < Ar. *naḳīd*) zıt, karşı.

n.+dürler 229/09

naḳḳāre (< Ar. *naḳḳāra'*) çiftenâra, dümbelek.

n. 158/12, 214/16

n.+ni 149/16

n.+si 224/12

naḳḳāş (< Ar. *naḳḳāş*) nakış yapan, süsleme sanatkârı.

n. 216/13

naḳl (< Ar. *naḳl*) taşıma; anlatma, söyleme.

n. 015/13, 239/02

naḳlī (< Ar. *naḳl* ve nispet eki *-ī*) akla değil nakle yani rivayet edilen şeylere dayanan.

n.+de 155/17

naķż (< Far. < Ar. *naķđ*) bozma, kırma.

n. 197/06, 208/10

naķż-ı ‘ahd yemini bozma.

naķż-ı ‘ahd kıl- yemini bozmak

n.-ı ‘a. k-ıp 051/03

nā-lāyık (< Far. *nā-* ve Ar. *lā’ik*) uygun olmayan.

n. 142/17

nāle (< Far. *nāla*) inleme, inilti.

n. 094/03, 177/21, 196/12, 196/15

n.+si 227/10

nām (< Far. *nām*) isim, ad.

n. 193/10

nā-ma ‘dūd (< Far. *nā-* ve Ar. *ma* ‘dūd) sayısız.

n. 142/10

nā-marziyye (< Far. *nā-* ve Ar. *marđīya*) hoş gitmemiş, beğenilmemiş.

n. 167/17

namāz (< Far. *namāz*) namaz.

n. 040/10, 117/01, 144/20

n.+da 231/06

n.+dın 214/13

n.+ı 040/08

namāz-ı diğer ikindi namazı.

n.-ı d. 200/14

n.-ı d.+de 151/15

namāz-ı pīşin öğle namazı.

n.-ı p. 078/21, 144/12

n.-ı p.+ğaça 141/10

namāz-ı şām akşam namazı.

n.-ı ş. 206/07

namāz kıl- namaz kılmak.

n. k.-ıp 117/14, 148/01, 165/01

nā-mazbūtlıġ (< Far. *nā-*, Ar. *mađbūt* ve Tü. +*lıġ*) zapt edilemezlik.

n.+ını 155/01

namāz-gāh (< Far. *namāz-gāh*) namaz için yapılan yer.

n. 025/08

n.+ka 024/07

nām-dār (< Far. *nām-dār*) meşhur, ünlü.

n. 118/21, 119/11, 190/01, 198/07, 244/03, 257/19

n.+ğa 256/09

n.+nı 150/02

nāme (< Far. *nāma*) mektup.

n. 159/01, 172/10

nā-mer'ī (< Far. *nā-* ve Ar. *mar'ī*) gözden kaçmış, ihmal edilmiş.

n. 105/09, 247/05

nā-mer'ī koy- gözden kaçırmak, ihmal etmek.

n. k.-madı 027/08, 030/13, 034/09, 178/15

n. k.-madılar 025/09, 113/11, 237/07

n. k.-maydur 210/20

nāmī (< Far. *nām* ve nispet eki *-ī*) meşhur.

n. 145/03

nā-mihr-bān (< Far. *nā-mihrbān*) sevgisiz, vefasız.

n. 211/11

nā-murād (< Far. *nā-* ve Ar. *murād*) isteğine erişememiş.

n.+larını 088/02

nāmūs (< Ar. *nāmūs* < Yunanca *vóμος* "töre, yasa") edep, haya.

n. 077/10, 260/09, 260/23

nā-mülāyim (< Far. *nā-* ve Ar. *mulā'im*) uygunsuz; çetin, sert.

n. 209/13, 228/12

nā-münāsib (< Far. *nā-* ve Ar. *munāsib*) yakışıksız.

n. 019/09, 047/01

nā-mütenāhī (< Far. *nā* ve Ar. *mutanāhī*) sonsuz.

n.+dür 077/16

nām-zed (< Far. *nām-zad*) nişanlı.

nām-zed kıl- nişanlamak.

n. k.-dı 009/04

Nan-çing Özel ad. (bk. Açıklamalar)

N. 038/08

Nankiyas Özel ad.

N. 034/20

nā-pāk (< Far. *nā-pāk*) murdar.

n.+lardin 058/17

nā-pāy-dār (< Far. *nā-pāy-dār*) sebatsız, kararsız.
n. 159/14, 207/03
n.+nı 235/03

nā-peydā (< Far. *nā-paydā*) kaybolmuş.
n. 037/12, 038/09, 127/06, 143/05, 224/07

nār (< Far. *nār* < Far. *anār*) nar.
n.+dın 085/16

narı (<< ET *aṇaru* ~ *iṇaru* ~ *inaru*) öte.
n. 076/18, 108/02, 199/04, 220/09
n.+dın 147/07

naşafet (< Far. < Ar. *naşafa'*) adalet, insaf, doğruluk.
n.+ni 001/11

Naşārā (< Ar. *naşrānī* 'nin çoğulu *naşārā*) Hristiyanlar, Nasraniler.
N. 041/10
N.+durlar 042/05

nā-şavāb (< Far. *nā-* ve Ar. *şavāb*) doğru olmayan, yanlış.
n. 159/15

naşāyih (< Ar. *naşīḥa'* 'in çoğulu *naşā'ih*) nasihatler, öğütler.
n. 080/20, 080/21, 090/01, 097/19, 195/21, 232/07
n.+nı 081/03

nā-sāz-kār (< Far. *nā-sāz-kār*) talihsiz, bahtsız.
n. 253/10

naşb (< Ar. *naşb*) tayin etme.

naşb kıl- tayin etmek, atamak.
n. k.-ur-siz 035/04

nā-sezā (< Far. *nā-sazā*) uygun düşmeyen.
n. 218/10

Nāşır Özel ad.
N. 261/10

Nāşire'd-dīn Özel ad.
N.+ni 002/02

naşīb (< Ar. *naşīb*) pay, hisse; Allah'ın kısmet ettiği şey.
n. 180/07, 200/09
n.+i 066/15

Nasībīn Özel ad.

N. 184/05, 184/08, 184/15

nāsiḥ (< Ar. *nāsiḥ*) hükmünü ortadan kaldıran.

n. 216/10

naṣīḥat (< Far. < Ar. *naṣīḥa'*) öğüt.

n. 075/12, 159/11

n.+i 175/01

n.+ini 023/10

n.+lar kıl-dılar 030/01

naṣīḥat kıl- öğüt vermek.

n. k.-dı 044/07, 128/09

n. k.-gay 090/01, 099/17

n. k.-ıp 120/14, 218/12

naṣīḥatlık (< Ar. *naṣīḥa'* ve Tü. +lık) öğütle ilgili.

n. 159/10

nā-sipās (< Far. *nā-sipās*) şükretmeyen, nankör.

n. 010/13

Naṣre'd-dīn Özel ad.

N.+ni 106/13, 106/18

Naṣre'd-dīn bin Behrām Ṣāh Özel ad.

N. 002/17

naṭ' (< Ar. *naṭ'*) meşinden yapılmış döşek (metinde yeryüzünün zemini için kullanılmıştır.)

n.+ı 253/14

nāṭıḳ (< Ar. *nāṭıḳ*) köle ve çiftlik hayvanları.

n.+dın 152/12

n.+tın 166/09

nāṭıḳa (< Ar. *nāṭıḳa'*) düşünebilme ve söz söyleyebilme yetisi.

n. 119/04

nā-tüvān (< Far. *nā-tuvān*) kuvvetsiz, güçsüz.

n. 185/05

nā-ümīd (< Far. *nā-umēd* (*ummēd*)) ümitsiz.

n. 088/17

nāvek (< Far. *nāvak*) hızlı ve doğrudan nişana giden bir ok, uzunluğu bir karış, temreni dört parmağıdır.

n. 031/09

nāvek-endāz (< Far. *nāvak-andāz*) ok atan, ok atıcı.
n. 147/11

Navut Oğlan Özel ad.
N. 014/16

nāy (< Far. *nāy*) kamıştan yapılan nefesli saz, ney.
n. 177/21

Nāy Özel ad.
N. 032/20

nāyib (< Ar. *nā'ib*) vekil.
n.+i 055/11, 149/14
n.+ini 128/07, 145/03
n.+leri 041/05

Nayman Özel ad.
N. 016/16, 017/15, 240/07

Nayman Kānber Bēg Özel ad.
N.+ni 247/01

nāz (< Far. *nāz*) ihsan, lütuf.
n. 203/14

Nazāl Özel ad.
N. 189/03
N.+nıj 189/04

naẓar (< Ar. *naẓar*) bakma, göz atma; iltifat.
n. 127/14, 166/16, 189/11
n.+ğa 145/05
n.+ı 003/20, 009/04, 065/11, 067/19, 156/04, 163/03, 191/10, 193/20, 216/15
n.+ığa 008/09, 016/15, 059/16, 064/05, 149/01, 155/14
n.+lar 066/19

nāẓım (< Ar. *nāẓım*) manzume yazan.
n.+ı 086/13

nāẓik (< Far. *nāẓuk*) zarif.
n. 210/20

naẓīr (< Ar. *naẓīr*) eş, benzer.
n. 210/05
n.+i 112/11, 213/16
n.+leri 153/11

naẓm (< Ar. *naẓm*) nazım, vezinli ve kafiyeli şiir.
n. 066/06, 128/02, 155/17, 174/20, 183/17, 185/08, 196/15, 209/02,

215/21, 217/02, 221/07, 223/15, 227/02, 227/05, 227/19
n.+ğa 147/20
n.+ı 078/01

naẓm kıl- vezinli ve kafiyele şiir dizmek.
n. k.-ıptur 066/08, 235/20
n. k.-ıpturlar 189/09

nē (< ET *ne* < AT **nē*) ne (EDPT 774a; TDBUÜ s. 181).

n. 009/13, 009/21, 011/08, 011/09, 011/10, 012/03, 015/03, 015/10, 016/05, 016/14, 017/01, 019/12, 021/05, 024/06, 024/12, 026/05, 031/11, 034/07, 035/06, 035/19, 037/20, 049/09, 054/06, 055/08, 055/12, 055/14, 057/13, 058/06, 058/13, 058/21, 061/18, 063/10, 063/11, 066/16, 082/20, 085/19, 092/20, 096/17, 097/03, 098/15, 110/15, 116/01, 119/03, 122/10, 123/15, 124/21, 132/12, 140/15, 143/09, 145/02, 146/05, 146/17, 147/16, 152/15, 153/16, 155/21, 156/01, 159/11, 161/12, 168/04, 172/21, 173/14, 179/15, 180/08, 185/09, 185/10, 194/05, 194/08, 200/10, 202/09, 202/15, 205/07, 205/11, 207/08, 209/20, 209/21, 210/15, 216/16, 216/19, 219/15, 219/16, 220/16, 220/19, 220/21, 221/09, 234/06, 238/05, 238/21, 239/12, 239/14, 241/12, 242/03, 242/20, 246/18, 248/04, 249/07, 251/04, 254/01, 254/06, 259/20, 260/09, 260/15
n.+dür 086/19

nebāt (< Ar. *nabāt*) şeker kamışı, nebat şekerı.
n. 200/06

nebevī (< Ar. *nabī* ve nispet eki *-ī* ile *nabavī*) peygambere ait, onunla ilgili.
n. 092/06

nebī (< Far. *nabī* < Ar. *nabīy*) peygamber.
n. 010/10, 010/16
n.+niç 011/07

nebīre (< Far. *nabīra*) (erkek) torun.
n. 059/05, 196/02, 196/03, 196/05, 196/07
n.+ni 171/05
n.+si 003/13, 039/07, 040/19, 139/06
n.+sidür 147/03, 205/05, 207/11
n.+si-sèn 055/17

necāt (< Ar. *nacāt*) kurtuluş.
n. 030/04, 142/14
n.+ğa 218/11
n.+ka 119/03, 154/20, 252/07

Necm Özel ad.
N. 257/08, 257/10, 257/14, 257/16
N.+ğa 257/05, 257/11, 257/14

Necm Bēg Özel ad.

nêçe (< ET (Uyg.) *neçe* < *nē+çe*) nice, nasıl, ne kadar.

n. 001/16, 001/21, 002/02, 002/16, 002/18, 004/01, 004/06, 005/04, 006/16, 007/15, 009/04, 009/06, 009/19, 009/20, 014/02, 014/04, 014/18, 016/06, 016/18, 016/19, 018/12, 019/02, 020/01, 020/16, 022/06, 024/14, 025/05, 026/06, 028/09, 031/17, 032/16, 033/15, 034/02, 034/11, 040/18, 041/01, 042/12, 043/16, 044/06, 045/18, 052/04, 055/02, 056/02, 057/17, 058/15, 061/07, 061/17, 061/18, 072/09, 076/04, 078/16, 082/03, 083/06, 089/06, 094/02, 096/02, 096/06, 096/10, 098/07, 098/10, 099/10, 099/17, 101/17, 102/20, 106/16, 107/18, 107/19, 110/02, 115/13, 115/17, 115/19, 116/08, 117/20, 118/13, 118/14, 122/15, 124/11, 125/19, 127/02, 131/14, 131/20, 132/19, 133/06, 133/12, 135/08, 136/07, 139/16, 142/07, 144/21, 145/15, 147/19, 152/03, 152/18, 154/01, 161/02, 162/07, 163/19, 164/08, 168/16, 169/07, 170/19, 174/15, 174/19, 175/01, 178/20, 180/02, 180/04, 183/05, 187/06, 188/19, 190/21, 191/19, 192/17, 194/02, 195/21, 199/13, 202/20, 205/16, 206/08, 207/03, 211/01, 213/19, 215/02, 216/17, 216/21, 217/07, 219/04, 225/11, 226/15, 226/16, 227/14, 227/20, 228/06, 228/12, 229/04, 229/05, 229/16, 231/09, 231/13, 232/07, 232/10, 234/04, 234/07, 235/19, 236/04, 237/03, 238/01, 238/09, 238/16, 239/09, 239/11, 239/13, 241/06, 241/21, 242/02, 246/01, 247/18, 247/19, 248/07, 249/01, 250/08, 251/10, 251/14, 251/18, 253/01, 254/01, 254/04, 254/06, 254/14, 255/14, 258/16, 258/18, 259/08, 259/21, 260/18, 261/22

nêçük (< ET (Uyg.) *neçük* < *nē+çe ök*) nasıl.

n. 035/09, 036/17, 059/05, 134/14, 239/15, 253/04

nedāmet (< Far. < Ar. *nadāma'*) pişmanlık.

n. 084/02, 255/03

nedīm (< Ar. *nadīm*) meclis arkadaşı, sohbet arkadaşı.

n. 155/16

n.+lerini 156/03, 158/01

nef' (< Ar. *naḥ'*) yarar, fayda.

n. 020/09

nefāyis (< Ar. *naḥisa'*'ın çoğulu *naḥā'is*) nefis, makbul, kıymetli şeyler.

n. 141/07, 150/10, 156/07, 158/08, 189/17, 191/11, 229/12, 260/10

nefer (< Ar. *naḥar*) rütbesiz asker.

n. 192/19

neferāt (< Ar. *naḥar* ve çoğul eki *-āt* ile *naḥarāt*) neferler.

n. 258/19

Nefer Kal'ası Özel ad.

N.+ğa 153/03

nefir (< Far. *naḡfīr* "toplanma borusu" < Ar. *naḡfīr* "topluluk") boynuzdan yapılan boru şeklindeki nefesli müzik aleti.
n. 077/01, 080/13, 091/01, 099/11, 169/14, 185/12, 188/21, 256/02
n.+i 196/12

nefirçi (< Far. *naḡfīr* ve Tü. +*çi*) nefir çalan.
n. 188/21

nefis (< Ar. *naḡfīs*) nefis, pek hoş.
n. 166/13, 172/18, 185/21

nefs (< Ar. *naḡfs*) ruh, can.
n. 260/09

neft-endāz (< Ar. *naḡfī* ve Far. -*andāz*) neft yağı atan.
n. 043/17

Negü Noyan Özel ad.
N.+nıḡ 052/04

Nehāvend Özel ad.
N. 211/12

nehc (< Ar. *naḡhc*) yol, usûl.
n. 154/03, 160/10

neheng (< Far. *naḡhang* ve Far. *ī*) bir timsah.
n.+i 179/03

nehīb (< Far. *naḡhīb* < Ar. *naḡhīb* "yağmacı, çapulcu" < Ar. *naḡhb*) yağmalama.
n. 026/21
n.+din 113/10

nehrī (< Ar. *naḡhr* ve Far. *ī*) bir nehir.
n. 173/02

Nehr-i Barulas Özel ad.
N.+ka 173/02

Nehrü'l-ğanem Özel ad.
N.+de 188/06

nejend (< Far. *naḡjand*) eliptik yörüngedeki bir cismin yere en yakın noktası.
n. 096/06

nekbet (< Far. < Ar. *naḡkbaʿ*) talihsizlik, bahtsızlık; felaket.
n. 148/19, 173/18, 244/09
n.+din 064/15
n.+i 253/09
n.+idin 204/08

n.+tin 195/11

nekebat (< Ar. *nakbat*'in çoğulu) felaketler, belalar.

n. 195/11

nemek (< Far. *namak*) tuz.

nemek-ḥarām nankör, iyilik bilmez.

n.+nı 209/20

Nemekzār Özel ad.

N.+da 104/17

nêmerse (< *neme erse* < **ne yeme erser*) nesne, şey, eşya.

n. 025/10, 030/11, 034/21, 071/08, 091/20, 106/09, 111/05, 129/17, 141/11, 141/12, 143/21, 145/15, 158/07, 180/06, 208/04, 209/01, 213/19

n.+dür 241/11

n.+ge 065/06

n.+ler 034/05, 075/06, 193/19

n.+leri 166/09

n.+lerni 141/10

n.+ni 181/03

n.+sini 140/16

Nemrūd Özel ad.

N. 124/21

nerd (< Far. *nard*) tavla oyunu.

n.+ğa 154/21

n.+ka 200/14

nerdübān (< Far. *nardubān*) merdiven.

n.+lar 174/13

Neretü Qal'ası Özel ad.

N.+dın 228/08

N.+ğa 227/18

N.+nı 230/15

nergis (< Far. *nargis*) nergis çiçeği.

n. 001/12

Nergis Qal'ası Özel ad.

N.+ğa 134/18

nerre (< Far. *narra*) erkek.

nerre-şirān erkek arslanlar.

n.-ş. 178/11

Nesā Özel ad.

N. 028/15

N.+ğa 103/03

nesak (< Ar. *nasak*) tertip, nizam.

n.+mı 042/19

n.+ğa 053/02

neseb (< Ar. *nasab*) nesil, soy.

n. 160/17

n.+i 003/06

n.+leri 117/16

Nesef Özel ad.

N.+de 202/12

nesīm (< Ar. *nasīm*) hafif rüzgâr.

n. 178/02, 243/20

n.+i 165/06, 203/04, 215/17, 237/01, 241/01

nesl (< Ar. *nasl*) soy, sülale.

n. 037/15

n.+idin 002/10, 037/20, 043/13, 051/20, 053/19, 056/13, 056/14, 062/17, 098/12, 099/21

n.+idindür 011/09, 015/05, 015/07, 192/14

n.+idindürler 011/01, 011/05, 014/10, 016/04, 107/16

n.+idündür 240/19

n.+idürler 011/12

n.+indin 063/02

neṣr (< Ar. *naṣr*) nesir, düz yazı.

n.+de 155/17

n.+din 066/06

neṣāṭ (< Ar. *naṣāṭ*) neşe, şenlik.

n. 009/07, 216/21

n.+ı 033/16

netīce (< Ar. *natīca'*) sonuç.

n.+sidin 047/20

nev' (< Ar. *nav'*) çeşit, türlü.

n. 011/16, 061/06, 087/19, 087/21, 242/17, 254/14, 260/02

nevā (< Far. *navā*) nağme, ses.

n.+sı 115/14

nevādir (< Ar. *nādira'*ın çoğulu *navādir*) nadir olan.

n. 061/16

nevāhī (< Ar. *nāhiya'* 'ın çoğulu *navāhī*) nahiyeler, etraflar, civardaki yerler.

n. 033/06, 069/15

n.+de 010/19, 027/10, 033/01, 052/06, 124/09, 152/15, 174/04, 182/12, 188/16, 235/19, 254/17

n.+ğa 160/01, 169/03

n.+ni 027/08, 135/14

n.+niñ 124/17, 183/21

n.+side 006/01, 030/04, 041/02, 062/13, 079/01, 151/19, 152/01, 192/03, 203/11, 222/08, 230/10

n.+sidedür 068/09

n.+sidin 245/15, 251/12

n.+sidindür 047/06, 119/14, 245/03

n.+siğa 083/15, 251/02, 257/01

n.+sini 106/05

nevāziş (< Far. *navāziş*) gönül alma, iltifat.

n. 122/17, 245/09

nevāziş kıl- iltifat etmek.

n. k-ıp 054/07

nev-bahārān (< Far. *nav-bahār* ve Far. çoğul eki *-ān*) ilkbaharlar.

n. 195/16

nev-bāve (< Far. *nav-bāva*) turfanda yemiş.

n. 096/11

nevbet (< Far. < Ar. *navba'*) sıra, devir; defa, kez.

n. 002/16, 003/05, 007/14, 007/15, 008/14, 008/21, 016/13, 016/19, 019/02, 036/21, 040/18, 041/01, 048/21, 061/04, 067/07, 069/16, 069/17, 076/03, 078/18, 079/05, 088/10, 088/21, 089/09, 090/14, 091/12, 092/07, 093/04, 093/15, 094/10, 099/08, 109/04, 112/14, 119/21, 122/08, 122/09, 122/11, 123/06, 124/11, 139/07, 151/14, 152/18, 154/01, 155/21, 163/19, 164/08, 175/08, 178/20, 180/04, 183/05, 192/17, 195/21, 213/05, 213/19, 215/02, 217/03, 217/04, 218/05, 234/05, 235/21, 236/02, 236/12, 237/10, 238/01, 242/02, 245/21, 247/19, 254/10, 258/18, 259/08

n.+de 009/01, 141/11, 245/06

nev'ī (< Ar. *nav'* ve Far. *ī*) bir çeşit.

n. 179/06

Nevkāt Özel ad.

N.+ka 079/07

nevrüz (< Far. *nav-roz*) yeni gün, bahar başlangıcı.

n. 262/10

Nevrüz Özel ad.

N. 218/16

N.+ı 026/04

Nevrüz Bahşı Özel ad.
N.+nı 210/17

Nevrüz Ğazî Özel ad.
N. 004/20

Nevrüz Hâfızî Özel ad.
N. 165/17

Nevrüz Hân Özel ad.
N. 043/06

nevrüzî (< Far. *nav-rozî*) yeni yıl gününde giyilen bir giysi.
n. 233/15

Nevrüz Kongrat Özel ad.
N. 117/10

Nevrüz Sultân Özel ad.
N.+nı 085/08

neyistân (< Far. *nayistân*) kamışlık, sazlık.
n.+da 234/04

nezâhethık (< Ar. *nazâha'* ve Tü. +lık) (bir yerin) hoşluğu.
n. 119/11

nezâre (< Ar. *nazâra'*) teftiş, kontrol etme.
n. 021/16
n.+si 150/05

nezd (< Far. *nazd*) kat, yan.
n. 098/14

ni'am (< Ar. *ni'ma'*'in çoğulu *ni'am*) nimetler.
n. 149/03

nibişt (< Far. *nibişt*) yazdı.
n. 115/08

nifāk (< Ar. *nifāk*) anlaşmazlıktan gelen ayrılık, ara bozukluğu.
n. 229/17
n.+ı 119/10

nihâlçe (< Far. *nihâlça*) yorgan, örtü
n. 055/10

nihâli (< Far. *nihâl*) taze, düzgün fidan.
n.+i 253/09

nihālī (< Far. *nihāl* ve Far. *ī*) bir taze fidan.
n.+dür 218/08

Nihāvend Özel ad.
N. 135/04, 191/01
N.+de 135/12
N.+ğa 135/13, 135/15, 135/16
N.+ni 121/16

nihāyet (< Far. < Ar. *nihāya^t*) son; son derece.
n. 126/09, 173/16, 216/06
n.+ka 020/08

nihāyetsiz (< Ar. *nihāya^t* ve Tü. +*siz*) nihayetsiz, sonsuz, sonu olmayan.
n. 031/21, 043/01, 108/12, 130/11, 152/01, 152/13, 222/15, 243/16, 253/12, 259/02

nihūft (< Far. *nihuft*) gizleme, saklama.

nihūft kıl- gizlemek.
n. k.-ıp 033/07

nijād (< Far. *nijād*) soy, neseb, nesil.
n. 008/12, 130/18, 132/07

‘**ālī-nijād** yüksek yaratılışlı.
‘a.-n. 238/07

nīk (< Far. *nēk*) iyi, güzel.
n. 009/20, 010/02, 239/14
n.+ni 010/12

nīk (< Ar. *nīk*) gönül rahatlığı.
n. 092/06

nīkī (< Far. *nēk* ve Far. *ī*) bir talihli, bir kutlu.
n. 198/08

niḳāb (< Ar. *niḳāb*) örtü, perde
n. 215/15

niḳābet (< Far. < Ar. *niḳāba^t*) bir tekkede şeyhin yardımcısı olan en eski derviş veya dede.
n. 215/03

nikāḥ (< Ar. *nikāḥ*) nikah.
n. 051/08, 092/07, 138/03, 195/01, 224/20

‘**aḳd-i nikāḥ** evlenme, eşi, zevcesi yapma.

‘a.-i n.+ğa 053/04

nikāh kıl- nikahlamak.
n. kı.-dı 051/17, 181/15

niķārī (< Ar. *niķār* ve Far. *ī*) bir anlaşmazlık, bir münakaşa.
n. 026/14

nīk-baht (< Far. *nēk-baht*) bahtı iyi, talihli.
n. 009/16, 248/16
n.+қа 209/08

Nikbī Şāh Özel ad.
N. 078/18, 102/12
N.+nı 078/21, 079/02

nīk-endīş (< Far. *nēk-andēş*) iyilik düşünen, herkesin iyiliğini isteyen.
n. 175/01

nīk-h^ıāh (< Far. *nēk-h^ıāh*) iyilik isteyen, hayır dileyen.
n.+lar 015/20

nīk-nām (< Far. *nēk-nām*) iyi nam kazanmış.
n. 066/03

niķrīs (< Ar. *niķris*, *niķrīs*) nikris, ayak parmaklarında, topuklarda ve eklemlerde ortaya çıkan ağrılı hastalık.
n. 237/13

nīkū (< Far. *nēko*, *nēkū*) iyi, hoş.
n. 067/19

Nikuderī Özel ad.
N.+ni 102/17

Nikūrūz Özel ad.
N. 177/06

Nīl Özel ad.
N. 128/03

nīl-gūn (< Far. *nīl-gūn*) çivit rengi, lacivert.
n. 021/17

ni‘met (< Far. < Ar. *ni‘ma‘*) lütuf, iyilik, bağış; azık, yiyecek, içeceğe dair şeyler.
n. 161/10
n.+i 205/05
n.+ni 253/11

küfrān-ı ni‘met nankörlük.

k.-ı n.+de 118/09
k.-ı n.+ka 110/10
k.-ı n.+ini 192/20

Nīmrūz Özel ad.
N. 002/08

Niṣāb Özel ad.
N. 002/15

niṣār (< Ar. *niṣār*) saç, düğün, alay gibi merasimlerde saçılan para.
n. 137/04
n.+lar 252/20

nisbet (< Far. < Ar. *nisba*^t) (birisinin) nesebini, soyunu zikretme, soydan bahsetme;
birisine atfetme.
n. 011/04, 019/09, 179/07
n.+i 063/03, 205/05

nisbet kıl- atfetmek.
n. k.-urlar 146/05

nisyān (< Ar. *nisyān*) unutma.
n. 114/21, 245/11, 253/11

nīṣ (< Far. *nēṣ*) zehir.
n.+i 099/07

Niṣābūr Özel ad.
N. 028/15, 097/17
N.+da 028/18
N.+ga 008/21, 029/19, 060/16, 098/17, 170/15, 219/08

niṣān (< Far. *niṣān*) nişan, iz, belirti; ferman.
n. 004/05, 004/19, 005/19, 010/03, 030/20, 037/13, 127/06, 157/16, 164/20,
168/04, 168/06, 186/13, 193/10, 206/07, 216/09, 217/11, 222/03
n.+dın 060/07
n.+ı 003/12, 006/21
n.+nı 085/16, 205/14

niṣāne (< Far. *niṣāna*) işaret, iz.
n.+si 203/03

niyābet (< Far. < Ar. *niyāba*^t) naiplik, vekillik.
n.+i 054/16

niyām (< Far. *niyām*) kılıç kını, kın.
n. 131/01

niyāz (< Far. *niyāz*) yalvarma, yakarma, niyaz; dua, tazarru.

n. 145/04, 170/01, 170/13, 176/15
n.+ı 251/04
n.+nı 166/17

Niyāzī Özel ad.
N. 081/07

niyyet (< Far. < Ar. *niyya'*) niyet, meram.
n. 038/03, 195/20

nizā' (< Ar. *nizā'*) çekişme, kavga, anlaşmazlık.
n. 034/12, 059/13, 060/01, 156/16, 172/15, 211/13, 234/21
n.+dın 084/13
n.+ı 041/19, 083/13

nizā' kıl- çekişmek, kavga etmek.
n. k.-ıp 212/09
n. k.-madı 222/07

nizām (< Ar. *nizām*) düzen, tertip.
n. 008/14, 019/18

nīze (< Far. *nēza*) kargı, mızrak, süngü.
n. 090/14, 118/13, 131/20, 162/08, 164/19, 175/09
n.+ler 164/18, 192/17
n.+ni 090/14
n.+si 193/06

Noan Hān Özel ad.
N. 014/15

Noğan Özel ad.
N.+ı 044/18

noḡṣān (< Ar. *nuḡṣān*) eksiklik, azalma.
n. 248/14
n.+ı 225/10

noyanlıḡ (< Mo. *noyan* ve Tü. +*lıḡ*) noyanların oluşturduğu sivil ve askerî makam.
n.+ı 059/01

noyin (< Mo. *noyan*) başkomutan, baş asker (Lessing, 589b).
n.+lar 036/05, 036/16, 036/21, 040/05, 073/08, 086/02, 086/09, 096/21,
132/08
n.+larını 092/03

noyinī (< Mo. *noyan* ve nispet eki -*ī*) baş komutana mensup kişiler.
n.+ler 036/10

nöker (< Mo. *nökür*) yardımcı, hizmetkâr, birinin hizmetinde veya maiyetinde olan kimse. (Lessing, 593b). (krş. *nökür*)

n. 070/17, 093/13, 201/21, 231/09, 233/18, 253/06

n.+i 060/06, 103/03, 115/05, 116/05, 121/07, 126/02, 135/12, 141/03, 165/10, 200/13, 235/11, 246/16

n.+in 081/05

n.+ini 071/13, 074/05, 135/07, 190/08

n.+iniñ 071/17, 103/18

n.+lerdin 150/05

n.+leri 098/19, 107/08, 109/13, 122/14, 162/08, 174/16, 188/10, 203/12, 223/01, 223/11, 223/12, 247/06, 254/09, 259/06

n.+leridin 150/20, 191/18

n.+leriğa 091/11, 201/03

n.+lerin 032/03, 220/14

n.+lerini 199/04, 203/08

nökür (< Mo. *nökür*) yardımcı, hizmetkâr, birinin hizmetinde veya maiyetinde olan kimse. (Lessing, 593b). (krş. *nöker*)

n.+dürler 071/15

Nūḥ Özel ad.

N. 010/10, 010/16, 010/17, 010/21, 011/01, 011/07, 011/18, 073/18

N.+dın 206/07

N.+ğa 011/04

nuḳūd (< Ar. *naḳd*'in çoğulu *nuḳūd*) nakitler, paralar.

n. 152/07, 183/01, 185/21, 189/07, 197/20

nuḳūṣ (< Ar. *naḳṣ*'in çoğulu *nuḳūṣ*) nakışlar, resimler.

n. 099/04, 138/11

numūne (< Far. *numūna*) örnek.

n. 036/06

nūr (< Ar. *nūr*) aydınlık, parlaklık, parıltı.

n. 012/10, 013/03, 014/20, 078/05, 095/20, 146/04

n.+dın 015/06

n.+ıdın 146/04

nūr-ı başar göz nuru.

n.-ı b.+ını 211/11

n.-ı b.+sığa 225/10

Nūr Özel ad.

N. 023/14, 023/16

N.+ğa 023/14

Nūre'd-dīn Özel ad.

N.+ni 190/15

nūrī (< Ar. *nūr* ve Far. *ī*) bir ışık, bir parıltı.
n. 012/09

Nūr Sa'īd Bēg Özel ad.
N. 231/11
N.+din 235/18

nuşret (< Far. < Ar. *nuşra'*) yardım; Allah'ın yardımı; zafer, üstünlük.
n. 002/17, 016/08, 025/05, 042/10, 073/03, 090/15, 096/08, 117/15, 117/17,
149/16, 152/06, 176/16, 178/06, 180/08, 204/18, 230/15, 233/02, 237/01,
240/13, 243/20, 245/04, 249/18, 251/11, 253/16, 257/15
n.+i 030/21
n.+idin 172/08
n.+ığa 258/22
n.+ka 236/11, 256/09, 256/10, 258/12

nuşret-me'āsir muzaffer olmuş.
n.-m. 259/11

nuşret-penāh zaferin sığındığı yer.
n.-p. 146/10

nuşret-peyker zafer suretli.
n.-p.+ığa 178/03

nuşret-şī'ār zaferle sıfatlanmış, daima zafer kazanan.
n.-ş. 120/17, 126/12, 173/06, 178/08, 178/21

Nuşret Özel ad.
N. 143/13

Nuşret Kökerī Özel ad.
N. 143/11

Nuşret Kumārī Özel ad.
N. 148/05

nūş (< Far. *noş*, *nūş*) içki.

nūş kııl- içmek.
n. kı.-dı 023/09
n. kı.-dılar 156/03
n. kı.-ıp 241/07, 261/15
n. kı.-ur 253/10

nūşī (< Far. *noş* ve Far. *ī*) bir içki.
n.+dür 099/07

Nūşīrevān Barulas Özel ad.
N.+nı 202/01

Nūṣīrevān Ḥān Özel ad.
N. 041/11, 056/14, 062/21

Nūṣīrevān Ka'an Özel ad.
N. 041/11

nuṭḡ (< Ar. *nuṭḡ*) söz, lakırdı.
n.+ı 239/15

nuvvire marḡaduhu Mezarı nurla dolsun.
n. 066/09

nübüvvet (< Far. < Ar. *nubuvva'*) peygamberlik.
n. 064/12

nücūm (< Ar. *naḡm*'in çoğulu *nucūm*) yıldızlar.
n. 077/05, 216/16, 218/07
n.+ıda 146/10

nüdemā (< Ar. *naḡīm*'in çoğulu *nudamā'*) nedimler.
n.+sınıḡ 155/11

nüfūr (< Ar. *nufūr*) ürküp kaçma, dağılma.
n. 222/16

nühüm (< Far. *nuhum*) dokuzuncu.

felek-i nühüm dokuzuncu kat gök.
f.-i n.+ğa 227/10

nükte-dānlıḡ (< Ar. *nutka'*, Far. *dān* ve Tü. +*lḡ*) nükte bilirlilik.
n. 130/03

nükteī (< Ar. *nukta'* ve Far. *ī*) bir ad, unvan.
n. 064/21, 178/15

nümūdār (< Far. *namūdār*) görünen.
n. 101/10

nüşa (< Ar. *nusha'*) bir yazıdan çıkarılan suret.
n. 063/16, 173/17, 189/09
n.+nı 217/10

nüvīsende (< Far. *nuvīsanda*) kâtip, yazıcı.
n.+ler 170/10, 181/09
n.+lerdin 166/20

nüvvāb (< Ar. *nā'ib*'in çoğulu *nuvvāb*) vekiller.
n.+ların 104/06

nüzül (< Ar. *nuzūl*) inme, konaklama.

n. 026/02, 112/09, 153/08, 173/21, 228/02, 242/14

n.+ı 168/02

nüzül kıl- indirmek, konaklatmak.

n. k.-dı 033/21, 056/08, 073/16, 081/12, 088/09, 106/11, 121/21, 123/18, 125/07, 141/03, 143/15, 143/21, 150/14, 164/07, 180/16, 193/16, 194/18, 194/19, 198/20, 208/17, 209/19, 216/03, 251/10, 259/17

n. k.-dılar 026/13, 134/21

n. k.-ıp 005/04, 006/08, 043/19, 091/10, 107/13, 123/04, 134/01, 137/05, 143/06, 179/16, 182/20, 184/11, 205/08, 213/01, 218/03, 252/19

n. k.-sa 088/07

O

obruk aceleyle, olabildiğince çabuk.

obruk subruk hızlı bir şekilde (VeWTD, I, 1164b; Budagov, I, 108)

o. s. 251/18

oğlan (< ET *oğul*+*an* "oğullar") oğlan, erkek evlat.

o. 015/03

o.+lar 012/12, 014/20, 034/01, 119/08, 121/03, 240/02

o.+larğa 017/18

o.+ları 015/19, 025/18, 033/16, 035/03, 036/02, 036/08, 036/17, 043/15, 046/03, 093/03, 121/02, 182/03, 182/21, 200/01, 209/21, 232/20, 235/17, 237/21, 238/01, 261/03

o.+larıdın 017/02, 038/18, 038/19, 061/12, 178/15

o.+larıge 240/03

o.+larığa 013/11, 017/12, 032/07, 036/12, 119/18, 201/07, 238/01

o.+larım 180/11

o.+larımı 032/13, 077/02, 199/15

o.+larıñdın 175/13

o.+larnı 012/07

Oğlan bin Duva Hân Özel ad.

O. 062/16

Oğlan H'âtûn Özel ad.

O. 053/07

oğruk Moğol çadırı veya kulübesi.

o.+ı 224/03

o.+nı 033/05, 187/10

oğul (< ET *oğıl*) oğul, erkek evlat.

o. 011/01, 011/03, 011/15, 012/06, 012/10, 014/17, 014/18, 015/06, 016/03, 016/18, 017/08, 018/01, 032/07, 038/09, 038/11, 040/13, 044/16, 055/18, 059/05, 059/21, 094/05, 095/19, 099/06, 119/09, 129/09, 129/14, 132/20, 132/21, 137/07, 140/06, 181/18, 196/02, 196/03, 196/05, 196/06, 196/07, 196/08, 217/03, 220/11, 221/13, 229/17, 235/01, 239/05

o.+dur 017/08

o.+ı (oğlu) 002/01, 002/03, 003/07, 003/08, 004/10, 005/10, 005/15, 005/18, 009/02, 010/21, 011/02, 011/06, 011/07, 011/10, 011/12, 011/14, 014/11, 014/12, 014/13, 014/14, 014/15, 014/16, 018/10, 038/18, 038/19, 041/20, 043/03, 044/09, 050/11, 050/16, 051/04, 062/12, 070/07, 071/17, 082/09, 084/21, 085/08, 087/19, 089/12, 089/15, 091/13, 094/16, 095/07, 098/11, 098/14, 100/11, 102/17, 103/18, 103/20, 107/02, 111/14, 121/12, 127/21, 128/07, 128/09, 132/12, 137/11, 145/03, 145/08, 150/17, 150/18, 159/19, 160/13, 160/21, 171/16, 176/09, 177/14, 177/16, 178/13, 178/14, 178/19, 181/06, 182/05, 184/21, 187/07, 187/16, 189/10, 191/20, 193/02, 196/02, 196/03, 196/04, 196/05, 196/07, 196/08, 198/07, 205/14, 206/12, 208/12, 210/04, 212/06, 216/03, 217/12, 227/08, 229/09, 229/18, 231/18, 232/04, 232/09, 234/01, 235/17, 238/14, 240/08, 240/09, 240/10, 240/11, 247/13, 261/23

o.+ıdan (oğlıdan) 221/13

o.+ıdur (oğlıdur) 011/07, 011/13

o.+ığa (oğlığa) 022/18, 031/10, 070/08, 128/14, 200/01, 220/07, 233/07

o.+ın (oğlın) 098/12

o.+ını (oğlını) 002/13, 004/17, 011/02, 011/05, 013/14, 019/03, 043/18, 049/20, 050/11, 083/16, 098/15, 100/10, 103/01, 111/07, 124/02, 124/05, 124/12, 128/11, 136/03, 149/09, 158/21, 177/16, 191/07, 215/10, 229/17, 234/18, 236/12, 237/14, 256/20, 258/05

o.+ının (oğlının) 013/03, 120/21, 128/17, 187/19

o.+ınnı (oğlunı) 098/15

o.+ı tur-ur (oğlı turur) 094/17, 094/19

o.+lar 012/11, 133/01

o.+larının 102/20

o.+nı 014/19, 031/10, 103/02

o.+nın 015/04

o.+um (oğlum) 233/21

o.+umğa (oğlumğa) 037/03

o.+uñka (oğluñka) 128/18

o.+uñnı (oğluñnı) 211/01

oğurla- (< ET *oğrı+la-*) çalmak, hırsızlık yapmak.

o.-p 160/09

Oğuz Özel ad.

O. 013/18

O.+lardın 014/01

Oğuz Hân Özel ad.

O. 011/15, 011/21, 012/02, 012/03, 012/18, 012/19, 013/01, 013/02, 013/07, 013/15, 014/11

O.+ğa 012/21, 013/03, 013/06

O.+nı 013/08

oḡşa- (< ET (Uyg.) *oḡşa-* ~ *oḡşa-*) benzemek. (krş. *oḡşa-*)
o.-mas 251/15

oḡ (< ET *oḡ*) ok.

o. 008/18, 022/01, 022/11, 041/03, 058/09, 067/04, 070/14, 070/16, 071/10,
079/08, 084/17, 088/15, 094/01, 094/20, 095/08, 098/05, 102/02, 102/09,
103/04, 104/14, 108/13, 112/01, 116/14, 116/15, 118/13, 125/12, 131/11,
131/15, 131/20, 134/13, 140/14, 142/03, 145/01, 151/13, 154/19, 157/07,
163/06, 164/18, 169/10, 175/09, 184/03, 186/15, 196/03, 203/03, 223/11,
223/12, 223/15, 230/19, 247/06, 254/21

o.+ı 019/13, 022/11, 031/09, 131/14, 131/19, 179/14, 192/18, 223/12, 255/21

o.+ḡa 231/03

o.+larını 079/10

o.+nı 084/17

o.+um 022/12

oḡşa- (< ET (Uyg.) *oḡşa-* ~ *oḡşa-*) benzemek (krş. *oḡşa-*).
o.-mas 161/21

oḡu- (< ET (Uyg.) *oḡu-*) okumak.

o.-dı 007/11, 111/08, 182/11, 190/11, 194/02, 244/17

o.-dılar 004/12, 037/01, 039/19, 041/10, 043/03, 053/08, 104/06, 166/21,
204/01, 205/14, 216/17, 231/04

o.-madı 231/04

o.-p 058/02, 182/06, 185/20, 197/04, 231/21, 255/08, 258/01

o.-r ér-di 218/05, 223/10

o.-saḡ 164/09

o.-sa bol-mas 117/01

o.-sunlar 231/04

ol (I) o (zamir)

o. 001/18, 002/07, 002/19, 003/07, 003/08, 007/06, 008/01, 011/15, 012/05,
012/18, 012/19, 012/20, 012/21, 013/17, 015/05, 016/07, 016/13, 017/01,
017/21, 018/05, 018/11, 018/14, 018/16, 019/03, 019/04, 020/04, 021/07,
023/03, 023/11, 024/21, 026/16, 029/17, 030/19, 032/08, 032/14, 034/17,
035/18, 036/01, 039/01, 039/07, 039/08, 039/15, 041/09, 041/10, 043/01,
044/08, 045/02, 045/16, 048/09, 051/02, 054/09, 054/14, 056/17, 057/13,
058/12, 058/18, 059/03, 059/08, 059/12, 059/13, 060/12, 062/05, 062/09,
065/05, 065/19, 066/10, 066/15, 066/18, 067/01, 067/03, 067/13, 068/12,
068/13, 068/17, 068/18, 069/14, 070/02, 070/11, 071/20, 073/17, 074/21,
075/06, 075/19, 076/04, 077/03, 077/12, 078/08, 078/10, 079/11, 079/17,
080/18, 081/08, 082/11, 083/02, 083/06, 083/11, 083/14, 084/05, 084/18,
087/14, 088/04, 088/08, 089/03, 089/05, 090/11, 090/21, 091/19, 092/10,
092/19, 094/01, 094/10, 094/17, 095/03, 095/09, 096/13, 097/05, 097/20,
098/03, 100/10, 100/19, 101/12, 101/21, 103/05, 103/10, 103/17, 103/21,
104/08, 106/06, 107/12, 109/12, 109/20, 110/04, 110/09, 110/12, 110/13,
112/19, 114/04, 114/12, 114/13, 115/01, 115/17, 116/04, 116/07, 116/12,
116/14, 117/02, 120/06, 122/07, 122/13, 123/05, 124/12, 125/06, 125/19,

126/15, 126/17, 127/10, 127/16, 130/02, 130/05, 131/09, 131/19, 132/03, 133/20, 134/11, 134/14, 135/11, 136/01, 137/18, 139/03, 139/12, 140/17, 141/03, 141/04, 141/16, 142/20, 143/02, 145/08, 148/05, 149/20, 151/14, 153/11, 154/15, 154/19, 155/04, 155/13, 157/03, 157/13, 157/15, 158/13, 158/16, 158/19, 160/20, 161/01, 161/12, 162/07, 163/19, 164/03, 164/09, 165/16, 168/03, 168/06, 169/08, 171/10, 172/14, 172/15, 172/21, 173/20, 174/10, 175/21, 179/08, 180/11, 181/11, 183/06, 183/21, 187/03, 187/14, 187/16, 187/20, 187/21, 192/14, 193/06, 194/02, 194/08, 195/09, 195/17, 195/21, 197/07, 197/13, 199/10, 199/15, 199/17, 200/03, 200/07, 200/12, 201/14, 201/15, 201/18, 201/19, 201/20, 202/02, 203/15, 203/18, 204/01, 204/16, 205/11, 205/17, 206/15, 207/12, 208/07, 208/10, 208/20, 209/02, 209/06, 209/07, 209/12, 209/13, 209/21, 210/19, 211/01, 211/11, 212/18, 214/06, 217/20, 218/02, 218/08, 218/15, 220/11, 221/09, 221/12, 221/13, 221/20, 222/12, 222/18, 223/01, 225/04, 225/08, 225/14, 225/15, 225/16, 225/21, 226/18, 228/01, 228/06, 228/08, 228/10, 228/19, 229/02, 229/03, 229/04, 229/05, 229/19, 230/13, 232/08, 232/10, 232/17, 233/07, 233/15, 233/16, 234/07, 235/09, 235/10, 236/03, 237/13, 238/10, 239/01, 239/12, 239/02, 240/09, 240/10, 240/11, 242/07, 242/09, 242/16, 242/20, 243/14, 243/21, 244/13, 244/15, 245/07, 245/08, 245/19, 246/03, 246/13, 246/14, 246/18, 247/03, 247/09, 247/15, 248/08, 248/10, 248/21, 249/07, 250/06, 250/08, 250/12, 250/17, 251/03, 251/06, 252/01, 252/17, 253/06, 253/07, 253/20, 253/21, 254/03, 254/08, 254/10, 255/18, 256/22, 258/23, 259/06, 259/20, 260/23

o.+dur 001/20, 005/10, 023/02, 041/06, 052/13, 054/05, 054/09, 055/08, 057/04, 057/10, 057/11, 060/03, 067/02, 074/04, 080/01, 096/03, 107/03, 112/15, 140/17, 154/06, 159/12, 161/18, 171/04, 172/14, 173/12, 194/20, 198/06, 200/11, 204/18, 210/15, 214/13, 221/09, 228/17, 232/15, 233/07, 235/04, 235/05, 251/08, 252/14, 253/10, 260/03, 260/21

ol (II) o (işaret sıfatı)

o. 001/02, 001/04, 001/05, 001/11, 001/14, 001/16, 001/19, 001/20, 002/03, 002/09, 002/10, 002/12, 004/02, 004/11, 004/13, 004/14, 004/15, 004/18, 004/20, 004/21, 005/01, 005/15, 006/11, 006/13, 006/15, 007/04, 007/16, 007/18, 008/08, 008/10, 008/16, 008/18, 008/21, 009/01, 009/09, 010/15, 010/20, 010/21, 011/01, 011/03, 011/04, 011/06, 011/18, 012/02, 012/03, 012/06, 012/07, 012/09, 012/10, 012/12, 012/15, 012/19, 013/05, 013/06, 013/07, 013/16, 013/20, 014/05, 014/06, 014/07, 014/08, 014/09, 015/03, 015/04, 015/06, 015/10, 015/11, 015/12, 015/16, 015/18, 016/02, 016/10, 016/11, 016/14, 017/01, 017/03, 017/05, 017/14, 018/03, 018/18, 019/05, 019/10, 019/16, 019/20, 020/02, 020/04, 020/08, 020/15, 020/21, 021/02, 021/04, 021/06, 021/07, 021/08, 022/05, 022/06, 022/14, 022/18, 022/19, 023/07, 023/13, 024/10, 024/16, 025/01, 025/08, 025/16, 025/20, 026/02, 026/03, 026/07, 026/12, 026/15, 026/19, 027/01, 027/03, 027/07, 027/08, 027/09, 027/10, 027/13, 027/14, 027/18, 028/01, 028/05, 028/12, 028/14, 028/18, 029/13, 030/20, 031/07, 031/10, 031/12, 031/15, 031/18, 031/20, 032/04, 032/12, 032/19, 033/01, 033/04, 033/06, 033/07, 033/08, 033/09, 033/10, 033/18, 034/01, 034/09, 034/11, 034/15, 034/18, 035/11, 035/17, 035/20, 035/21, 036/02, 037/02, 037/06, 037/09, 037/17, 038/10, 038/11, 038/13, 038/14, 038/16, 038/20, 039/09, 039/14, 039/18, 039/19, 040/01, 040/07, 040/09, 040/12, 040/15, 040/21, 041/02, 041/03, 041/05, 041/07,

041/13, 041/16, 042/02, 042/05, 042/13, 042/15, 042/19, 043/02, 043/17,
 043/21, 044/17, 045/04, 045/09, 045/10, 045/12, 046/06, 046/09, 046/11,
 046/15, 046/16, 046/19, 047/05, 047/11, 047/21, 048/07, 048/08, 048/13,
 048/18, 048/19, 049/01, 049/02, 049/03, 049/09, 049/17, 050/01, 050/02,
 050/03, 050/09, 050/12, 050/19, 051/05, 051/15, 051/19, 051/20, 052/02,
 052/05, 052/06, 052/19, 053/05, 053/18, 053/21, 054/04, 054/07, 054/12,
 054/18, 054/21, 055/01, 055/03, 055/05, 055/09, 055/11, 055/13, 055/20,
 056/03, 056/04, 056/15, 056/19, 057/03, 057/12, 057/14, 057/16, 057/18,
 057/21, 058/06, 058/09, 058/10, 058/15, 058/16, 058/17, 058/18, 058/21,
 059/06, 060/04, 060/10, 060/11, 060/13, 060/15, 061/05, 061/06, 061/08,
 061/16, 061/19, 061/20, 061/21, 062/01, 062/03, 062/09, 062/21, 063/05,
 063/07, 063/10, 063/12, 063/14, 063/16, 065/21, 066/01, 066/03, 066/07,
 066/09, 066/12, 066/17, 067/05, 067/08, 067/17, 067/19, 067/20, 068/12,
 068/19, 069/09, 069/15, 070/04, 070/09, 070/12, 070/16, 071/06, 071/09,
 071/18, 072/14, 072/17, 072/20, 073/02, 073/03, 073/13, 073/16, 073/18,
 074/10, 074/15, 074/19, 075/03, 075/06, 075/11, 075/12, 077/01, 077/04,
 077/06, 077/09, 077/13, 077/15, 077/17, 077/19, 078/05, 078/06, 078/14,
 078/15, 079/01, 079/03, 079/07, 079/08, 079/13, 080/09, 080/11, 080/13,
 080/16, 081/08, 081/09, 081/18, 082/01, 082/13, 082/16, 083/02, 083/03,
 083/13, 084/10, 084/17, 084/18, 085/01, 085/05, 085/16, 085/18, 086/10,
 086/11, 086/13, 087/06, 087/19, 087/20, 087/21, 088/02, 088/13, 088/14,
 088/17, 088/20, 089/19, 090/02, 090/05, 090/06, 090/15, 090/20, 091/09,
 092/02, 092/06, 092/08, 092/11, 092/12, 093/01, 093/12, 093/18, 093/19,
 094/02, 094/04, 094/18, 095/06, 095/15, 096/08, 096/11, 096/16, 096/17,
 096/19, 096/20, 097/04,
 097/10, 097/19, 097/20, 098/05, 098/09, 098/18, 099/13, 099/16, 100/12,
 101/06, 101/12, 101/14, 101/15, 102/02, 102/03, 102/10, 102/12, 102/14,
 102/21, 103/02, 103/05, 103/08, 103/14, 103/15, 104/05, 104/06, 104/07,
 104/08, 104/12, 104/13, 104/16, 104/18, 104/20, 105/05, 105/07, 105/14,
 106/13, 106/14, 106/15, 106/16, 108/03, 108/04, 108/07, 109/01, 109/05,
 109/08, 110/05, 110/10, 110/17, 111/04, 111/05, 111/11, 112/01, 112/18,
 113/03, 113/08, 113/09, 113/13, 113/18, 114/06, 114/21, 115/07, 115/10,
 115/11, 115/14, 115/15, 116/05, 116/20, 116/21, 117/03, 117/04, 117/13,
 117/18, 118/13, 118/16, 118/17, 118/21, 119/02, 119/09, 119/11, 119/12,
 119/15, 119/21, 120/03, 120/05, 120/12, 120/13, 120/15, 120/19, 121/04,
 121/13, 122/03, 122/05, 122/06, 122/07, 122/10, 122/11, 122/13, 122/14,
 122/15, 122/20, 123/08, 123/13, 123/14, 123/19, 123/20, 124/01, 124/04,
 124/17, 124/21, 125/01, 125/02, 125/13, 125/14, 125/17, 125/21, 126/02,
 126/07, 126/09, 126/10, 126/11, 126/12, 126/15, 126/17, 126/19, 126/21,
 127/02, 127/06, 127/11, 127/13, 128/02, 128/13, 128/15, 129/06, 129/11,
 129/13, 129/17, 130/06, 130/10, 130/17, 130/19, 130/20, 130/21, 131/15,
 132/09, 133/07, 134/05, 134/06, 134/09, 134/15, 135/06, 135/10, 135/14,
 135/18, 135/19, 136/01, 136/02, 136/13, 136/15, 136/21, 137/09, 137/14,
 137/15, 137/16, 137/17, 137/19, 138/09, 138/12, 138/14, 138/15, 138/19,
 139/14, 139/16, 139/17, 139/18, 139/20, 139/21, 140/03, 140/04, 140/05,
 140/06, 140/07, 140/11, 140/12, 140/14, 140/19, 141/09, 141/17, 141/21,
 142/01, 142/03, 142/04, 142/07, 142/13, 142/20, 142/21, 143/06, 143/08,
 143/12, 144/09, 144/11, 144/12, 144/14, 145/06, 145/09, 145/14, 145/18,
 145/19, 145/21, 146/04, 146/11, 146/17, 147/12, 147/13, 147/15, 148/10,
 148/11, 148/12, 148/17, 149/20, 150/02, 150/11, 150/20, 151/02, 151/05,

151/09, 151/12, 151/13, 151/15, 151/17, 151/18, 151/19, 151/20, 151/21,
 152/03, 152/06, 152/09, 152/14, 152/15, 152/16, 152/18, 152/20, 152/21,
 153/01, 153/03, 153/13, 153/16, 153/21, 154/02, 154/03, 154/05, 154/08,
 154/09, 154/10, 154/11, 154/12, 154/20, 155/03, 156/01, 156/08, 156/09,
 156/12, 156/15, 157/04, 157/06, 157/21, 158/05, 158/15, 158/18, 159/02,
 159/06, 159/08, 159/09, 159/11, 159/15, 160/01, 160/03, 160/08, 160/09,
 160/10, 160/11, 160/19, 161/02, 161/09, 161/12, 162/05, 162/15, 162/19,
 163/01, 163/03, 163/08, 163/14, 163/19, 163/20, 164/10, 164/13, 164/20,
 164/21, 165/14, 165/21, 166/01, 166/07, 166/16, 166/21, 167/10, 168/02,
 168/04, 168/09, 168/16, 168/18, 169/03, 169/06, 169/16, 170/01, 170/03,
 170/05, 171/06, 171/16, 171/17, 171/20, 172/02, 172/03, 172/06, 172/11,
 172/12, 172/13, 172/17, 173/02, 173/05, 173/16, 173/21, 174/04, 174/09,
 174/11, 175/08, 175/11, 175/12, 175/16, 175/18, 176/08, 176/10, 176/11,
 177/11, 177/13, 177/14, 178/12, 178/15, 179/01, 179/08, 179/09, 179/11,
 179/12, 179/15, 180/07, 180/08, 181/04, 181/07, 181/09, 181/18, 181/20,
 182/07, 182/12, 182/13, 182/15, 182/20, 183/04, 183/05, 183/06, 183/09,
 183/10, 183/11, 183/12, 183/15, 183/17, 183/21, 184/07, 184/08, 184/09,
 184/13, 184/15, 184/17, 184/20, 184/21, 185/04, 185/05, 185/06, 185/11,
 185/12, 185/18, 185/19, 186/06, 186/12, 186/19, 187/06, 187/11, 187/12,
 188/14, 188/16, 188/17, 188/18, 188/21, 189/01, 189/10, 189/12, 189/21,
 190/07, 190/12, 190/21, 191/07, 191/08, 191/13, 192/09, 192/16, 192/18,
 192/19, 192/20, 193/03, 193/05, 193/07, 193/09, 193/19, 193/21, 194/01,
 194/09, 194/19, 195/03, 195/05, 195/07, 195/08, 195/09, 195/17, 195/18,
 196/05, 196/10, 196/17, 196/20, 197/04, 197/08, 197/17, 197/20, 198/15,
 198/17, 199/01, 199/05, 199/10, 200/06, 200/13, 200/20, 201/05, 201/12,
 201/14, 201/21, 202/03, 202/10, 202/19, 202/20, 203/05, 203/07, 203/09,
 204/03, 204/04, 204/10, 204/14, 204/16, 205/01, 205/10, 205/13, 206/01,
 206/02, 206/20, 207/01, 207/02, 207/03, 207/06, 207/19, 207/21, 208/13,
 209/10, 209/12, 209/14, 211/08, 211/13, 212/05, 212/09, 212/10, 213/03,
 213/06, 213/11, 213/19, 213/20, 213/21, 214/09, 214/14, 214/15, 214/17,
 215/05, 215/15, 215/16, 215/18, 215/19, 215/20, 215/21, 216/01, 216/02,
 216/11, 217/05, 217/09, 217/10, 217/11, 217/12, 217/16, 217/21, 218/12,
 218/16, 218/17, 218/19, 218/20, 218/21, 219/02, 219/03, 220/04, 220/15,
 221/01, 221/03, 221/04, 221/05, 221/07, 221/11, 221/15, 221/18, 221/19,
 222/05, 222/07, 222/08, 222/13, 223/03, 223/09, 223/12, 223/15, 223/18,
 223/20, 223/21, 224/05, 224/06, 224/16, 224/17, 224/18, 225/01, 225/04,
 225/07, 225/09, 225/12, 226/06, 226/11, 226/14, 226/16, 226/21, 228/01,
 228/05, 228/09, 228/16, 228/19, 228/20, 229/03, 229/05, 229/13, 230/02,
 230/07, 230/12, 230/14, 230/16, 231/04, 231/05, 231/21, 232/01, 232/14,
 232/19, 233/04, 233/06, 233/08, 233/09, 233/12, 233/21, 234/02, 234/05,
 234/06, 234/18, 235/05, 235/11, 235/14, 235/19, 236/03, 236/09, 236/21,
 237/10, 237/12, 237/17, 237/20, 238/05, 238/07, 238/11, 239/03, 239/08,
 239/21, 240/02, 240/04, 240/05, 240/08, 240/17, 240/21, 241/02, 241/07,
 241/08, 241/13, 241/20, 241/21, 242/09, 242/11, 242/14, 242/16, 242/17,
 242/19, 243/03, 243/10, 243/15, 243/19, 244/02, 244/05, 244/06, 244/18,
 244/20, 245/02, 245/04, 245/11, 245/15, 245/16, 245/21, 246/07, 246/08,
 246/11, 246/20, 247/01, 247/03, 247/05, 247/06, 247/12, 247/14, 247/17,
 248/04, 248/07, 248/11, 248/12, 248/20, 249/02, 249/06, 249/10, 249/11,
 249/12, 249/21, 250/02, 250/13, 250/17, 251/07, 251/16, 251/18, 252/02,
 252/03, 252/06, 252/09, 252/18, 252/19, 252/20, 253/07, 253/13, 253/19,

253/21, 254/01, 254/05, 254/08, 254/14, 254/16, 254/17, 255/06, 255/09, 255/10, 255/13, 255/14, 255/15, 255/18, 255/21, 256/03, 256/10, 256/11, 256/19, 256/21, 257/09, 257/17, 258/08, 258/14, 258/16, 258/18, 258/19, 259/06, 259/08, 260/04, 260/05, 260/12, 260/16, 260/17, 260/23, 261/02, 261/19, 261/20, 261/23, 262/02, 262/03, 262/09

ol- (< ET *bol-* < AT **bōl-*) olmak. (krş. *bol-*).

o-! 221/14

o.-ay 239/09, 239/10

o.-dı 021/17, 063/18, 086/15, 118/14, 262/06

o.-ğay 035/18, 172/20

o.-madı 251/03

o.-up 086/20

o.-ur 009/17, 037/21, 063/11, 172/20

olar (< ET *olar*) onlar.

o. 084/04, 260/16

o.+nı 111/19

olca (< Mo. *olca*) ganimet (Lessing, 610a).

o. 017/07, 034/14, 077/14, 079/09, 082/12, 095/14, 152/12, 172/02, 182/11, 209/07, 215/19, 249/02

o.+nı 114/03

Olca Buğa Koçin Özel ad.

O. 114/10

Olçaytu Özel ad.

O. 041/09

olça (< *ol+ça*) onca, o kadar, olabileceğinden fazlası, çok.

o. 058/01, 144/14, 146/05, 165/20, 167/20, 172/16, 173/10, 196/11, 215/16, 251/19

oltur- (< ET *olor-*) oturmak.

o.-dı 008/13, 039/21, 040/17, 040/18, 041/08, 041/10, 042/19, 043/09, 045/01, 047/10, 047/19, 052/01, 058/05, 060/08, 081/17, 087/02, 158/06, 175/05, 187/19, 198/09, 222/12, 222/14, 223/06, 224/06, 227/09, 227/18

o.-dılar 162/06, 228/16

o.-ğanda 134/12

o.-ğanı 129/15

o.-ğay 159/08

o.-guzdı 053/02, 232/03

o.-guzdılar 031/21, 036/19, 039/08, 059/04, 059/06, 147/11

o.-guzup 022/01, 042/16, 048/10, 056/11

o.-mek kerek 036/14

o.-salar 129/05

o.-uñ 140/05

o.-up 001/10, 022/08, 036/19, 046/14, 050/03, 059/17, 061/03, 062/20, 079/05, 129/06, 156/04, 188/18, 203/14, 204/10, 217/16, 219/10, 226/19, 232/12
o.-uptur 079/01, 092/11, 113/01, 123/02
o.-upturlar 072/13
o.-up  r-di 001/02, 072/08, 072/21, 233/18
o.-up  r-diler 079/06, 248/20
o.-ur  r-di 223/08

oltur uz- (< *oltur- uz-*) oturtmak.

o.! 039/18
o.-dılar 240/01, 255/03
o.- aylar 008/05
o.-up 039/19, 139/15, 180/02
o.-ur 065/03, 235/05

on (< ET *on* < AT ** n*) on.

o. 006/06, 027/17, 040/04, 047/12, 103/19, 104/11, 115/19, 121/04, 138/13, 139/10, 167/14, 173/02, 175/21, 180/21, 200/16, 208/03, 225/08, 227/06, 235/01, 246/18

on  (< ET *on *) sağ, sağ taraf.

o. 008/16, 013/11, 020/02, 028/12, 028/20, 036/18, 061/02, 073/21, 074/01, 101/13, 101/15, 111/10, 116/03, 122/04, 130/19, 131/06, 146/02, 147/03, 152/10, 152/12, 178/02, 224/17, 230/11, 230/13, 242/08, 251/19, 252/01, 254/20, 255/20
o.+da 147/08
o.+dın 031/21
o.+ıda 177/03

on altı on altı.

o. 043/13, 053/18, 084/18, 163/15, 238/06, 248/06

on altınçı (< *on altı+n ı*) on altıncı.

o. 043/07, 056/13, 062/04

on b ş on beş.

o. 029/03, 031/16, 036/04, 071/05, 071/13, 094/07, 095/13, 101/21, 115/04, 122/07, 146/20, 150/14, 158/14, 229/01
o.+ide 146/01

on b şin ı (< *on b ş+in ı*) on beşinci.

o. 041/12, 043/06, 056/10, 061/14

on b ş mi  on beş bin.

o. 007/19, 067/09, 188/09

on bir on bir.

o. 027/05, 044/15, 127/18, 196/05, 247/04

on birinçi (< *on bir+inçi*) on birinci.

o. 041/11, 043/06, 052/10, 061/10

on êki on iki.

o. 011/02, 011/05, 049/20, 070/21, 071/11, 104/07, 138/10, 182/01, 193/21,
235/14, 235/19

o.+side 086/12

on êki miñ on iki bin.

o. 077/03, 077/15, 077/17, 173/05, 193/21, 218/16

on êkinçi (< *on êki+nçi*) on ikinci.

o. 041/11, 043/06, 053/01, 061/11

on êki yüz miñ on iki yüz bin.

o. 028/19

Oñ Hân Özel ad.

O. 015/16, 015/21, 016/05, 016/07, 016/09, 016/13

O.+ğa 016/06, 018/15

O.+nı 018/10

O.+nıñ 015/19

on miñ on bin.

o. 042/07, 055/03, 058/11, 074/07, 078/08, 080/12, 080/13, 081/14, 100/20,
101/11, 112/07, 139/11, 143/01, 144/05, 145/11, 147/08, 151/07, 232/20,
244/14, 257/04

o.+din 017/20

on sèkiz on sekiz.

o. 140/02, 140/20, 154/19, 189/17, 234/21

on sèkizinçi (< *on sèkiz+inçi*) on sekizinci.

o. 043/07, 062/05

on toköz on dokuz.

o. 051/16, 103/08

o.+ıda 165/09

on toközünçi (< *on toköz+ınçı*) on dokuzuncu.

o. 043/07, 062/14

on tört on dört.

o. 042/02, 097/07, 102/18, 141/20, 238/14

o.+ide 203/09

on törtünçi (< *on tört+inçi*) on dördüncü.

o. 041/12, 043/06, 053/17, 061/14

on tört yüz miñ altmış bès miñ on dört yüz bin altmış beş bin.

o. 028/19

onunçı (< *on+unçı*) onuncu.

o. 010/06, 041/11, 043/05, 051/19, 061/10

on üç on üç.

o. 006/06, 050/02, 082/14, 109/02, 235/10

on üçünçi (< *on üç+ünçi*) on üçüncü.

o. 041/12, 043/06, 053/04, 061/13

on üç yüz min on üç yüz bin.

o. 028/14

on yêti on yedi.

o. 051/01, 074/03, 108/14, 122/13

o.+side 195/21

on yêtinçi (< *on yêti+nçi*) on yedinci.

o. 043/07, 062/05

opa (< ET *opo*) beyaz bir makyaj malzemesi, pudra (EDTP 6a; MK *opu* üstübeç).
(bk. Açıklamalar)

o. 109/01

ordu (< ET *ordu*) hakanların otağ kurduğu yer.

o. 005/01, 017/12, 102/01, 116/08, 164/01, 164/14, 170/11, 186/10, 218/16,
234/09, 234/10, 234/12, 234/16, 248/21, 250/12

o.+da 036/11, 042/14, 132/11, 145/08, 168/12, 238/08

o.+dın 109/09, 153/02, 164/04, 182/17

o.+ğa 006/15, 007/01, 016/02, 039/04, 045/15, 059/12, 093/09, 096/10,
102/02, 102/08, 105/02, 111/01, 112/21, 113/06, 113/09, 113/21, 116/17,
120/14, 121/15, 121/20, 124/02, 125/14, 126/05, 126/14, 136/21, 138/14,
143/20, 157/06, 158/21, 160/01, 160/09, 168/05, 168/06, 168/13, 168/21,
172/02, 172/17, 173/21, 176/14, 179/16, 182/17, 183/01, 184/01, 186/18,
187/09, 188/12, 203/18, 246/05

o.+larığa 020/05

o.+nı 106/18, 222/21

o.+nın 127/13

o.+sı 250/07

o.+sıda 004/10, 033/21, 250/08

o.+sığa 003/13, 004/07, 005/03, 016/05, 020/12, 021/12, 034/01, 036/07,
038/17, 042/13, 045/21, 047/16, 055/05, 055/18, 056/05, 056/09, 076/07,
176/01, 176/02, 223/01, 223/03, 234/16, 234/17, 234/18

o.+sın 056/09

o.+sını 056/04

o.+sını 054/21

Ordu Balığ Özel ad.

O.+ka 036/04

Ordu Şāh Özel ad.
O. 185/16

orta (< ET *orto*) orta.

o.+da 008/02, 057/13, 117/03, 172/12, 198/14
o.+dın 054/06, 081/20, 175/14
o.+ğa 026/19, 033/16, 047/11, 070/14, 130/10, 131/19, 143/04, 145/11,
166/07, 166/12, 179/12, 211/01, 226/14, 232/01, 253/03
o.+sıda 061/03, 254/18
o.+sığa 024/03

ortadın köter- ortadan kaldırmak.

o.+dın k.-di 021/11, 154/09
o.+dın k.-diler 124/21, 200/16
o.+dın k.-ip 030/13, 054/10, 059/19, 067/05
o.+dın k.-geyler 057/17
o.+dın k.-sünler 054/16

Ortağ Özel ad.
O. 130/10

Ortağ ‘Akābesi Özel ad.
O.+ğa 112/18

orun (< ET (Uyg.) *orun*) yer.

o. 216/04
o.+ıda (ornıda) 002/12, 002/15, 002/17, 007/05, 040/11, 040/18, 050/11,
158/04
o.+ıge (ornıge) 002/03
o.+ığa (ornığa) 043/05, 091/06, 140/14

‘Osmān Özel ad.
‘O. 109/13, 196/04

‘Osmān ‘Abbās Özel ad.
‘O. 097/08, 113/15, 118/01
‘O.+nı 105/16, 108/14

‘Osmān ‘Abbās Bēg Özel ad.
‘O. 132/18

‘Osmān Bahādur Özel ad.
‘O. 107/14, 132/04, 133/04
‘O.+nı 110/19, 132/03

‘Osmān Bēg Özel ad.
‘O.+niğ 123/21

‘Osmān Çelebi Özel ad.

‘O. 196/07

‘Osmān Tovaçı Özel ad.

‘O. 177/10

oşal (< oş ol) işte o.

o. 006/17, 008/11, 010/19, 011/03, 011/18, 015/01, 016/07, 017/03, 020/18, 021/08, 023/04, 027/10, 027/15, 031/19, 032/18, 035/10, 045/11, 047/14, 067/18, 073/18, 075/13, 077/03, 077/05, 081/11, 086/15, 086/16, 087/16, 095/21, 096/19, 096/21, 097/12, 103/15, 109/14, 140/07, 141/04, 144/02, 145/03, 149/07, 154/10, 155/20, 156/03, 162/09, 163/21, 165/21, 179/21, 200/10, 204/21, 213/02, 223/02, 223/18, 235/11, 239/13, 262/08

oşanda (< oş+anda) orada, o yerde.

o. 068/20, 171/18, 233/17

oşandak (< oş+andak) o şekilde.

o. 037/09, 075/19, 116/01, 232/04, 259/23

oşandın (< oş+andın) ondan.

o. 236/19

oşbu (< oş bu) işte bu.

o. 028/21, 035/11, 045/07, 048/06, 055/09, 063/10, 064/10, 087/11, 096/05, 099/06, 100/18, 159/14, 176/06, 200/13, 212/06, 212/13, 212/16, 242/09
o.+dur 037/21, 118/20

Oşkend Özel ad.

O. 255/18

ot (I) (< ET (Uyg.) ot) ot, bitki.

o. 042/14, 055/10, 112/19, 164/13
o.+ı 234/09
o.+ka 134/12, 140/13

ot (II) (< ET (Uyg) ot < AT *hōt) ateş.

o. 014/08, 020/05, 024/14, 025/14, 038/09, 072/16, 072/17, 085/09, 115/16, 117/13, 125/02, 134/04, 142/11, 143/09, 145/01, 161/07, 167/21, 168/03, 168/10, 178/01, 178/18, 183/10, 221/01, 221/02, 255/02
o.+ğa 221/02
o.+ı 068/06, 132/18, 150/08, 160/01, 165/06, 179/06, 179/07
o.+ıdın 122/17
o.+ığa 025/14, 114/05
o.+ka 010/16, 125/01, 135/17

ot ur- ateş yakmak.

o. u.-dılar 160/05, 167/04
o. u.-up 167/06

otağ (< ET (MK) otağ) büyük çadır. (krş. otağ)

o.+1 224/09

otağ (<ET (MK) *otağ*) büyük çadır. (krş. *otağ*)
o.+larda 117/13

Otçigin Özel ad.
O. 036/20

Otçigin Noyan Özel ad.
O. 036/09, 036/18

otla- (< ET (MK) *otla-*) otlamak.
o.-sunlar 025/11

otlağ (< *ot+la-ğ*) otlak. (krş. *otlak*)
o.+ıda 146/09

otlak (< *ot+la-ğ*) otlak. (krş. *otlağ*)
o. 164/14

otluğ (< *ot+luğ*) ateşli.
o. 171/20, 178/07

Otrar Özel ad.
O. 021/13, 022/21, 023/01, 023/05, 083/11, 119/13, 241/14
O.+da 021/18, 195/08
O.+dın 025/03, 084/05, 095/10
O.+geçe 095/05
O.+ğa 021/02, 095/05, 195/07, 195/18

otun (< ET (Uyg.) *otuñ* < AT **hōtuñ*) odun.
o. 014/08

otuz (< ET *otuz*) otuz.
o. 045/07, 049/06, 061/11, 081/11, 103/11, 103/14, 115/19, 138/09, 138/10,
152/12, 161/10, 241/12

otuz altı otuz altı.
o. 196/02, 238/02

otuz beş otuz beş.
o. 041/08

otuz bir otuz bir.
o. 056/15

otuz birinçi (< *otuz bir+inçi*) otuz birinci.
o. 043/12, 063/06

otuz êki otuz iki.

o. 041/17, 051/16

otuz êkinçi (< *otuz êki+nçi*) otuz ikinci.

o. 043/12

otuzınçı (< *otuz+ınçı*) otuzuncu (krş. *otuzunçı*)

o. 063/06

otuz miñ otuz bin.

o. 007/18, 024/17, 025/04, 025/16, 029/10, 033/18, 093/06, 101/21, 113/10, 113/14, 136/01, 144/02, 181/02, 186/10, 242/06

otuz tört otuz dört.

o. 086/11, 225/08

otuzunçı (< *otuz+unçı*) otuzuncu. (krş. *otuzınçı*).

o. 043/11

otuz yêti otuz yedi.

o. 217/01, 261/05

oyğan- (< **oğ-(u)ğ+a-n-*) uyanmak. (EDPT 47a; Kaçalın, 2011, 984)

o.-ıp 175/01

Oyirat Özel ad.

O. 016/16, 040/05, 041/15, 052/03, 052/04, 052/17, 053/10, 157/19
O.+dın 038/21

oyna- (< ET (MK) *oyna-* < *oyun+a-*) oynamak.

o.-r-biz 061/04

oyun (< ET (Uyg.) *oyun* < AT **ōyun*) oyun.

o. 055/14

oz- (< ET *oz-* < AT **ōz-*) geçmek, başkasını ileri geçmek.

o.-dı 127/14

Ö

öbege (< Mo. *ebüge*) büyükbaba, dede (Lessing, 290a).

ö.+si 015/05

Öbege Ka'an Özel ad.

Ö. 041/11

Ögedey Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 031/19, 032/15, 033/10, 035/08

Ö.+ğa 035/08, 036/13

Ö.+ni 017/11, 035/07

Ögedey Hân Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 017/08, 025/03, 035/05, 036/14, 037/01, 041/18, 062/17

Ö.+ğa 017/18, 033/14

Ö.+nı 017/17, 022/21, 026/16, 032/14, 239/21, 240/01

Ö.+nıñ 038/06, 040/19

Ögedey Ka'an Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 041/19, 042/16, 056/19, 063/02

Ö.+nı 021/18

Ö.+nıñ 040/20

Ögetey Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 036/15, 037/05

Ögetey Hân Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 038/07

Ögetey Ka'an Cengiz Han'ın üçüncü oğlu.

Ö. 036/04, 038/10, 038/17, 039/06

Ö.+ğa 038/12

öğren- (< ET *öğren-* < ET *ög(ü)r+e-n-*) öğrenmek.

ö.-di 086/18

ö.-ür 262/11

öğret- (< ET *öğret-* < ET *ög(ü)r+e-t-*) öğretmek.

ö.-ti 038/21

ögrül- (< *eg(i)r-(i)l-* < ET *egir-*) çevrilmek, dönmek.

ö.-di 185/04

öl- (< ET *öl-*) ölmek.

ö.-di 037/14, 094/02, 094/17, 104/14, 143/14, 151/01, 186/15, 196/03, 230/19, 238/16

ö.-diler 028/17, 034/18, 058/11, 074/08, 136/01, 182/13, 238/19

ö.-düm 118/11

ö.-edür èr-diler 230/08

ö.-ey 239/10

ö.-gen 184/03

ö.-gendin 035/19

ö.-genimni 035/10

ö.-genin 223/01

ö.-gey 035/18, 260/23

ö.-señiz 082/18

ö.-üp 035/18, 038/14, 038/16, 056/04, 067/21, 110/15, 111/01, 118/06, 137/20, 140/03, 145/11, 145/18, 160/21, 165/08, 204/20

ö.-üptür 095/14, 156/10, 186/20

ö.-üp èr-di 073/01

Ölceytü Özel ad.

Ö. 079/09, 079/15

Ö.+ğa 080/08

Ö.+ni 081/14

Ölceytü Apardı Özel ad.

Ö. 086/02

Ö.+nı 080/03

Ölceytü Bêg Özel ad.

Ö. 085/07

Ö.+ni 088/07

Ölceytü Hân Özel ad.

Ö. 054/12

Ölceytü Sultân Özel ad.

Ö. 005/03, 005/11, 006/10, 006/15

Ö.+nıñ 006/12, 049/20

Ölceytü Sultân Muhammed Özel ad.

Ö. 049/13

öldür- (< ET (MK) *öldür-*) öldürmek.

ö. 140/18

ö.-di 001/20, 007/14, 019/03, 030/07, 030/16, 031/08, 040/10, 046/06, 048/04, 051/19, 052/02, 053/02, 067/19, 069/01, 070/05, 070/09, 074/14, 075/19, 079/03, 082/06, 093/03, 104/19, 141/14, 146/20, 156/21, 157/15, 157/21, 158/21, 199/13, 201/05, 201/16, 203/14, 205/11, 208/06, 211/13, 217/20, 223/09, 234/14, 234/20, 245/12, 247/11, 254/13

ö.-diler 007/09, 018/07, 024/18, 025/15, 026/09, 026/19, 026/20, 028/02, 028/20, 029/17, 031/11, 032/10, 032/20, 032/21, 034/13, 037/06, 037/16, 041/14, 042/21, 047/08, 050/15, 062/03, 067/17, 069/21, 073/12, 077/02, 078/15, 088/02, 090/18, 091/12, 091/13, 093/03, 103/06, 103/10, 105/01, 105/04, 109/14, 112/01, 124/11, 145/17, 199/14, 200/01, 200/10, 201/20, 201/21, 207/09, 223/18, 229/01, 231/10, 238/20

ö.-düm 158/02

ö.-dün 205/11

ö.-geli 174/20

ö.-geni 073/11

ö.-gey 051/09, 200/11

ö.-geyler 008/11, 054/04, 067/14, 146/18, 200/12, 223/18, 223/19

ö.-medi 234/20

ö.-megey 208/21

ö.-megi 200/08

ö.-mek 027/08

ö.-mekdin 104/08

ö.-meñ 027/06

ö.-sünler 069/19, 164/02, 186/05, 195/02, 195/04, 200/09, 202/01

ö.-üñ 035/11

ö.-üp 001/21, 002/02, 002/06, 002/13, 002/16, 006/10, 007/01, 014/03, 017/05, 022/15, 023/06, 030/08, 030/15, 033/19, 034/08, 042/15, 046/03, 047/02, 048/07, 048/16, 050/17, 051/04, 058/02, 061/21, 067/06, 070/06, 073/13, 074/08, 076/06, 080/08, 083/16, 084/04, 085/08, 090/15, 093/14, 095/11, 104/13, 106/18, 108/21, 115/20, 121/14, 124/14, 134/16, 135/07, 135/12, 139/10, 142/10, 142/12, 143/19, 145/13, 145/20, 146/06, 152/13, 152/15, 156/03, 156/14, 158/01, 158/04, 158/05, 158/06, 163/21, 168/14, 182/18, 184/03, 192/04, 192/07, 199/06, 200/16, 205/01, 207/04, 208/21, 211/13, 211/19, 219/04, 221/08, 222/01, 227/14, 230/20, 231/14, 231/17, 231/18, 232/04, 233/05, 236/01, 236/03, 237/03, 247/14, 259/10

ö.-üptür 085/06, 101/03, 220/16

ö.-üp ér-di 087/19, 221/06

ö.-üp ér-diler 099/01, 144/04

ö.-ür ér-diler 234/12

öleñ (< ET (Uyg.) *öleñ*) otlaki, çayırılık.

ö.+ide 229/21

ölük (< ET *ölüg*) ölü.

ö. 034/18, 062/03, 106/10, 114/11

ö.+i (ölügi) 050/07

ö.+ini (ölüğini) 169/16

ö.+lerdin 148/20

ö.+leri 007/21, 253/15

ö.+lerinin 151/18

ö.+lerni 032/16

ö.+tür 252/05

Ölük(?) Özel ad. (bk. Açıklamalar)

Ö. 182/12

ölüm (< ET (Uyg.) *öl-üm*) ölüm.

ö. 074/18, 096/10, 239/06, 261/15

ö.+din 051/02, 136/09, 143/02, 158/03, 195/05, 215/03, 239/07

ö.+ğa 192/17, 252/04

‘Ömer ‘Abbās Özel ad.

‘Ö. 097/21, 103/21, 104/01, 104/13

‘Ömer Bèg Özel ad.

‘Ö. 177/06

‘Ömer bin Mīrānşāh Özel ad.

‘Ö. 196/08

‘Ömer bin Mīrānşāh Mīrzā Özel ad.

‘Ö. 203/10

‘Ö.+ğa 203/06

‘Ömer Mīrānşāh Mīrzā Özel ad.

‘Ö.+ğa 199/09

‘Ömer Mīrzā Özel ad.

‘Ö. 199/11, 199/13, 199/17, 200/02, 200/05, 200/06, 200/08, 200/11, 200/18, 200/19, 201/01, 201/03, 201/05, 201/07, 201/11, 203/01, 203/12, 203/20, 204/10

‘Ö.+dın 201/04

‘Ö.+ğa 190/13, 199/12, 199/15, 199/16, 200/05

‘Ö.+nı 203/12

‘Ö.+nı 199/10

‘Ömer Mīrzā bin Mīrānşāh Mīrzā Özel ad.

‘Ö.+ğa 191/04

‘Ömer Mīrzā Pīr Muḥammed Özel ad.

‘Ö. 201/06

‘Ömer Şeyḥ Özel ad.

‘Ö. 108/07, 194/13, 201/07, 235/02

‘Ömer Şeyḥ Mīrzā Özel ad.

‘Ö. 084/16, 094/09, 094/11, 107/20, 108/02, 108/03, 108/04, 108/08, 108/10, 109/10, 109/11, 109/12, 110/13, 111/05, 113/02, 113/03, 113/05, 113/06, 113/13, 114/05, 117/06, 118/02, 118/05, 118/07, 119/18, 121/15, 121/17, 121/18, 125/07, 125/08, 129/14, 196/03, 201/07, 205/21, 207/11, 210/01

‘Ö.+dın 093/16, 109/14

‘Ö.+ğa 093/14, 107/21, 108/03, 109/10, 114/03, 122/18, 206/12

‘Ö.+nı 093/17, 109/03, 117/01, 121/20, 125/07

‘Ö.+nı 125/16, 127/18

‘Ömer Şeyḥ Rüstem Özel ad.

‘Ö. 196/04

‘Ömer Tābān Özel ad.

‘Ö. 108/21, 133/18, 177/02

‘Ö.+nı 201/04

‘ömr (< Ar. *umr*) ömür, hayat.

‘ö. 007/06, 049/13, 178/11, 192/20, 216/17, 253/09

‘ö.+i 011/20, 035/16, 041/08, 044/15, 049/06, 051/16, 185/08, 217/01, 218/21, 225/08

‘ö.+imizdin 119/09

‘ö.+in 010/05

‘ö.+ini 262/14

‘ö.+ümdür 238/04, 248/04

öp- (< ET (MK) *öp-*) öpmek.

ö.-üp 056/06, 198/05

öt- (< ET (Uyg.) *öt-*) geçmek.

ö.-er 019/18, 092/14, 146/08, 228/20

ö.-er ér-di 042/01, 060/06

ö.-e al-mas 148/11

ö.-e al-may 044/20

ö.-keli 034/05, 076/10, 106/04

ö.-ken 030/20, 157/01

ö.-keni 261/14

ö.-key 044/20, 091/04

ö.-küçi 030/02, 198/06

ö.-küsidür 216/18

ö.-meydür ér-di 155/04, 193/20

ö.-sün 197/11

ö.-sünler 116/16

ö.-ti 025/01, 025/11, 028/08, 029/14, 036/16, 048/05, 060/10, 089/01, 143/17, 152/20, 174/07, 175/11, 198/16, 209/18, 210/10, 217/15, 224/16, 231/20, 232/01, 238/02, 250/03, 253/01, 254/04

ö.-tiler 029/11, 034/04, 068/10, 072/08, 076/19, 116/06, 116/14, 126/01, 146/03, 148/07, 175/07, 187/18, 192/10, 206/06

ö.-tük 128/08

ö.-üş 116/13

ö.-üp 002/05, 027/11, 028/15, 029/08, 029/14, 030/21, 031/08, 032/09, 033/07, 042/11, 043/21, 044/19, 069/07, 071/06, 072/04, 072/09, 072/11, 072/16, 072/17, 074/14, 074/17, 078/09, 078/12, 078/21, 079/01, 080/06, 081/12, 081/19, 082/08, 083/09, 083/11, 084/12, 088/05, 088/13, 089/06, 089/10, 091/02, 091/03, 091/04, 091/15, 093/11, 097/10, 097/13, 097/16, 101/01, 101/02, 103/07, 105/03, 105/17, 106/12, 107/21, 109/21, 110/12, 110/18, 110/20, 111/12, 111/18, 114/10, 114/13, 115/04, 115/16, 116/03, 116/12, 118/06, 119/13, 120/06, 120/07, 123/12, 123/19, 123/20, 125/11, 125/21, 126/06, 126/19, 127/11, 129/12, 130/09, 130/14, 130/16, 134/02, 134/15, 134/20, 135/02, 137/03, 138/07, 138/19, 138/21, 139/04, 139/19, 140/12, 140/20, 142/20, 143/14, 143/21, 144/14, 146/09, 146/13, 151/14, 152/07, 152/18, 153/03, 153/05, 153/06, 153/14, 155/08, 156/05, 157/12, 159/21, 165/15, 166/11, 168/12, 169/04, 169/08, 169/21, 171/16, 171/19, 187/15, 187/20, 188/06, 188/07, 191/16, 192/08, 193/15, 193/16, 197/11, 197/12, 198/20, 202/11, 206/05, 219/18, 219/20, 224/02, 224/15, 224/16, 225/03, 226/01, 226/07, 228/04, 231/12, 231/15, 236/13, 237/02, 237/03, 237/04, 241/19, 243/04, 245/18, 252/15, 253/21, 254/05, 254/15, 256/17, 258/02, 259/09

ö.-üpdür 153/06

ö.-üptür 025/04, 127/04, 239/10, 244/14

ö.-üptürler 051/13

ö.-üp-men 085/05

ö.-üp ér-di 123/10, 137/17, 220/03

ö.-üp ér-diler 042/13

öte (< ET *öt-e*) ileri.

ö. 118/06, 122/06

ötker- (< *ötger-*, krş. ET *ötgür-*) geçirmek.

ö.-di 022/09, 033/06, 033/07, 034/02, 039/01, 041/07, 062/16, 109/03, 189/07, 203/07, 238/07
ö.-diler 027/20, 033/10, 115/13, 116/21, 137/15, 254/15
ö.-geyler 026/18, 212/05
ö.-ip 007/05, 009/11, 027/03, 039/09, 057/14, 069/02, 069/20, 074/09, 093/18, 097/11, 105/12, 105/20, 110/17, 119/15, 126/05, 130/19, 135/20, 137/14, 152/11, 189/03, 235/15, 258/05
ö.-ür  r-diler 062/09

 y (< ET *ev*) ev.

 . 013/10, 057/18, 071/19, 151/16, 151/18, 198/16
 .+de 057/15, 252/04
 .+ge 071/01, 200/15, 200/16, 206/16
 .+ide 232/12
 .+lerige 058/06
 .+lerini 139/20
 .+ ge 070/19
 .+ mge 071/20

 yl k (<  y+l k) evli.

 . 192/07

 y r- (< ET *evir-*)  evirmek, döndürmek.

 .- p 193/04, 227/01, 245/17, 259/07

yüz  y r- yüz çevirmek.

y.  .-diler 058/11

y.  .-gey 061/03

y.  .- p 051/01, 070/03, 093/16, 211/19, 211/20, 216/07, 217/17, 253/06

 y r l- (< *evir- l*)  evrilmek, dönmek.

 .- p  r-di 050/09

 z (< ET  z < AT * z) kendi.

 . 001/10, 002/03, 004/18, 007/08, 007/11, 007/14, 015/15, 016/04, 021/09, 021/16, 023/03, 024/04, 024/11, 036/01, 036/06, 038/18, 039/12, 040/07, 040/11, 040/18, 042/05, 043/18, 044/16, 050/11, 050/19, 052/14, 054/15, 054/18, 055/05, 056/01, 062/11, 063/05, 064/19, 065/08, 073/13, 074/02, 074/05, 075/16, 077/20, 080/02, 081/05, 081/16, 086/17, 087/04, 089/08, 090/07, 090/20, 093/01, 093/06, 096/08, 096/09, 099/02, 100/02, 105/11, 114/14, 117/08, 117/20, 118/04, 119/05, 119/13, 119/21, 121/13, 122/06, 126/06, 126/10, 129/04, 130/21, 131/08, 132/01, 132/03, 135/02, 136/08, 140/05, 140/16, 142/18, 146/18, 148/19, 153/03, 153/11, 154/08, 158/01, 158/05, 159/10, 164/11, 165/16, 165/18, 166/03, 170/08, 170/21, 171/05, 172/15, 179/10, 180/04, 180/09, 180/14, 185/02, 190/04, 192/17, 198/01, 198/03, 199/20, 200/02, 201/03, 205/06, 205/07, 218/04, 222/02, 222/07, 223/04, 224/20, 226/15, 230/13, 232/03, 232/12, 233/10, 234/19, 237/06, 238/13, 239/18, 239/21, 240/03, 241/06, 243/08, 245/10, 247/16, 247/17, 248/13, 251/17, 254/01, 254/12, 255/13, 256/05, 257/07, 257/13, 257/15,

258/01, 258/03, 258/05, 258/11, 258/18, 258/20, 258/21, 259/03, 259/17, 261/19

ö.+i 001/04, 003/13, 004/03, 008/12, 013/12, 017/04, 018/08, 018/11, 019/07, 019/10, 021/20, 022/10, 022/21, 024/08, 025/04, 025/18, 028/03, 028/12, 029/08, 031/17, 035/13, 035/19, 036/17, 037/04, 037/18, 038/08, 038/10, 039/05, 040/11, 042/09, 042/12, 043/01, 043/03, 043/18, 044/19, 046/14, 047/05, 048/18, 049/04, 050/11, 051/15, 053/01, 056/19, 059/14, 060/20, 061/04, 061/18, 067/21, 069/02, 070/08, 072/09, 076/02, 076/05, 076/14, 078/01, 079/16, 079/18, 079/19, 080/11, 080/14, 081/05, 081/09, 082/13, 084/05, 087/05, 089/01, 089/17, 090/08, 091/04, 093/18, 093/20, 094/14, 095/15, 097/17, 099/15, 100/14, 101/05, 102/02, 102/18, 103/02, 103/16, 103/21, 104/15, 108/15, 108/16, 108/20, 109/13, 110/14, 111/06, 111/08, 113/01, 113/03, 113/12, 115/01, 116/13, 116/14, 117/05, 120/07, 120/14, 121/06, 122/19, 123/04, 123/07, 124/16, 125/08, 125/10, 125/11, 129/07, 129/10, 129/19, 131/03, 132/11, 132/20, 134/01, 135/02, 135/03, 135/15, 137/20, 141/01, 141/19, 142/06, 142/13, 143/05, 144/05, 145/20, 147/06, 151/02, 151/04, 153/04, 153/13, 155/06, 156/06, 159/19, 160/08, 163/13, 165/01, 166/12, 168/05, 175/05, 176/08, 176/20, 179/09, 180/21, 182/02, 184/11, 191/07, 192/05, 192/08, 193/12, 194/17, 198/19, 200/05, 201/02, 203/08, 203/17, 205/19, 206/11, 206/16, 207/09, 207/10, 209/15, 209/19, 210/06, 211/13, 213/14, 222/21, 225/13, 227/14, 228/15, 230/05, 230/06, 232/19, 234/15, 236/14, 237/05, 240/14, 242/10, 243/05, 243/08, 244/05, 245/14, 246/17, 247/03, 247/18, 247/19, 248/12, 250/20, 251/01, 251/09, 254/07, 254/08, 254/12, 254/16, 257/04, 257/07, 258/06, 260/14

ö.+ide 244/21

ö.+idin 004/17, 047/15, 068/09, 088/17, 131/19

ö.+ige 001/21, 003/10, 007/10, 013/09, 014/02, 016/17, 019/02, 041/05, 055/04, 075/17, 083/06, 085/12, 092/18, 093/02, 114/07, 135/13, 154/01, 180/02, 203/18, 205/02, 207/19, 214/07, 219/20, 240/11, 240/15, 245/11, 253/04, 256/17

ö.+in 079/13

ö.+ini 008/13, 025/12, 032/05, 032/08, 038/09, 040/02, 057/14, 079/11, 094/20, 103/17, 104/21, 105/12, 108/02, 108/09, 110/17, 118/01, 131/19, 142/14, 143/02, 151/05, 154/20, 156/20, 157/21, 164/05, 169/06, 169/16, 201/12, 204/16, 230/03, 244/02, 246/05

ö.+iniņ 234/14

ö.+lerğa 087/11

ö.+leri 012/17, 025/11, 057/09, 145/11, 150/07, 197/01, 197/09, 241/13, 244/16, 248/15

ö.+leridin 073/20

ö.+lerige 096/15, 106/13, 145/08, 232/21, 254/02

ö.+lerini 014/09, 026/19, 102/01, 131/20, 148/16, 224/11, 228/20, 246/04, 249/03

ö.+üm 055/21, 081/04

ö.+üņ 180/04, 187/10, 211/01

Özbek Özel ad.

Ö. 077/08, 089/01, 127/07, 132/12, 141/03, 214/10, 224/11, 224/12, 235/15, 235/16, 239/03, 247/05, 248/21, 253/05, 253/11, 254/02, 259/22

Ö.+din 229/07

Ö.+ni 153/04

Özbek Hân Özel ad.

Ö. 042/18, 050/10, 051/13

özge (< ET (Uyg.) öz+ge) özge, başka.

ö. 004/07, 007/07, 010/21, 011/17, 013/01, 014/07, 016/14, 017/03, 017/05, 017/18, 017/21, 022/18, 024/14, 025/16, 025/17, 027/12, 028/09, 028/20, 031/03, 032/03, 037/02, 037/06, 037/10, 037/16, 039/12, 040/05, 041/06, 047/17, 059/03, 060/20, 063/16, 065/14, 069/10, 083/19, 085/14, 085/18, 086/04, 092/02, 092/21, 099/02, 111/15, 117/12, 121/05, 121/14, 127/16, 132/01, 132/06, 133/02, 134/03, 135/18, 138/13, 141/06, 141/09, 141/20, 142/03, 142/18, 143/16, 144/09, 145/15, 147/04, 147/05, 147/08, 148/06, 149/07, 150/05, 150/13, 150/21, 151/01, 151/07, 155/11, 156/02, 158/03, 158/04, 161/21, 165/04, 165/05, 165/18, 167/05, 167/06, 168/17, 169/13, 170/17, 171/05, 172/08, 178/15, 180/09, 180/19, 181/01, 185/16, 186/13, 188/11, 189/17, 191/11, 191/15, 192/02, 192/03, 192/10, 193/02, 195/21, 204/21, 206/02, 209/03, 215/02, 217/18, 218/19, 222/20, 232/09, 232/21, 233/17, 234/12, 237/12, 237/21, 238/01, 244/06, 249/09, 251/02, 251/12, 254/03, 255/11, 257/14, 259/17, 261/13

ö.+ge 197/04

ö.+ler 002/07, 008/18, 040/03, 111/13, 143/13, 162/19, 169/05, 185/17, 200/21, 201/16

ö.+lerge 031/07

ö.+lerni 022/02, 025/09, 032/15, 073/06, 076/18, 166/09

özgeçe (< öz+ge+çe) bambaşka, farklı olarak.

ö. 001/19, 014/20, 118/16, 240/06, 260/23, 261/20

Özkend Özel ad.

Ö. 255/18

Ö.+de 018/20

Ö.+ni 022/19

Ö.+te 092/18

‘özr (< Ar. ‘uzr) özür, bahane, mazeret, gerekçe; kusur, hata.

‘ö. 036/14, 036/15, 039/21, 055/04, 083/19, 091/16, 219/21

‘ö.+dür 083/05

‘ö.+i 039/16, 048/10, 048/12, 241/11

‘ö.+idin 047/07

‘ö.+in 091/16

‘ö.+ini 158/20

‘ö.+ni 008/10

‘özr kıl- özür dilemek.

‘ö. k.-ğay 092/20

‘ö. k.-ğaylar 154/07

‘ö. k.-ğusıdurlar 047/03

‘özr-ḥ’ahlık (< Ar. ‘uzr, Far. ḥ’āh ve Tü. +lık) özür dileme, bağışlanmayı isteme.

‘ö. 056/06, 114/20, 130/04

‘ö^r-h^vāhlık kıl- bağışlanmayı istemek.

‘ö. k.-dı 251/13

‘ö. k.-ıp 202/13

‘ö^rrī (< Ar. ‘uzr ve Far. ī) bir özür.

‘ö. 040/01,

Özüñ Yār Özel ad.

Ö.+da 113/01

P

pā (< Far. *pā*) ayak.

p.+nı 147/14

bī-ser ü pā sefil ve perişan.

b. ü p. 135/08

pā-best (< Far. *pā-bast*) ayağı bağlı.

p. 239/05

pā-būs (< Far. *pā-bos*) ayak öpme.

p. 060/14

pādişāh (< Far. *pād-şāh*) padişah, hükümdar.

p. 002/14, 002/18, 002/20, 003/05, 003/17, 007/05, 008/20, 009/14, 011/15, 011/21, 013/20, 013/21, 015/12, 015/16, 016/03, 017/04, 020/09, 026/04, 036/14, 037/01, 039/09, 041/18, 042/20, 043/01, 043/05, 043/14, 044/16, 046/05, 047/11, 050/13, 052/01, 052/05, 052/06, 052/11, 053/08, 053/19, 054/06, 054/11, 054/12, 054/18, 055/12, 056/04, 056/10, 056/11, 056/15, 059/05, 059/06, 059/07, 059/21, 060/03, 061/11, 062/17, 066/12, 067/02, 067/03, 067/06, 091/06, 091/10, 095/15, 122/02, 130/19, 139/06, 159/02, 160/21, 186/07, 187/02, 198/11, 202/17, 205/01, 207/01, 213/15, 214/14, 217/09, 218/08, 219/08, 221/05, 221/15, 221/18, 222/07, 223/05, 223/16, 223/19, 223/20, 224/15, 225/16, 226/14, 227/08, 228/04, 228/16, 229/05, 230/18, 231/11, 233/07, 235/06, 235/08, 235/09, 236/09, 237/12, 238/17, 239/21, 240/07, 241/20, 246/08, 251/06, 258/01

p.+dın 047/21, 048/19

p.+dur 118/18

p.+durlar 235/17

p.+ğa 226/21

p.+ı 002/01, 038/08, 044/02, 067/19, 129/16, 147/08, 156/10, 160/17, 163/17, 165/17, 165/20, 166/08, 173/18, 182/09, 185/20, 186/01, 200/04, 204/05, 204/07, 213/20, 221/10, 255/17, 258/21

p.+ıdur 161/16

p.+ığa 163/11, 164/07, 173/18, 182/05, 185/19, 203/21, 240/12

p.+ını 018/03, 152/21
p.+ının 014/11, 015/11, 138/16, 142/15
p.+ka 029/06, 054/08, 233/14
p.+lar 011/05, 036/03, 198/17, 201/09, 210/20
p.+larga 091/20, 233/08
p.+ları 244/19
p.+larıga 050/18, 242/04, 245/07, 261/04
p.+larını 049/05
p.+nın 001/16, 050/01, 176/18, 200/09, 226/20, 233/06
p.-sên 035/05

pādiṣāh kıl- padişah yapmak.

p.-dılar 002/13

p.-ıp 002/02, 240/03

pādiṣāhāne (< Far. *pādṣāhāna*) padişaha yakışır şekilde.

p. 037/15, 141/05, 180/10, 180/13, 186/01, 210/17

p.+ga 098/16, 107/16

pādiṣāhī (< Far. *pād-ṣāh* ve Far. *ī*) bir padişah.

p. 035/18, 053/18, 062/05, 235/05, 247/01

pādiṣāhlıg (< Far. *pād-ṣāh* ve Tü. *+lıg*) padişahlık.

p.+ı 063/03, 227/16

p.+ıga 039/06, 039/19

p.+ını 052/03

p.+ının 035/15

pādiṣāhlıq (< Far. *pād-ṣāh* ve Tü. *+lıq*) padişahlık.

p. 045/17, 064/08, 065/08, 086/05, 094/15, 095/14

p.+da 062/14

p.+dın 056/10

p.+ı 064/08, 234/21

p.+ka 035/04

p.+tur 064/10

pādiṣāhlıq kıl- padişahlık yapmak.

p. k.-dı 002/14, 061/11, 235/01

p. k.-ıp 013/13

p. k.-ıpturlar 036/04

pādiṣāh-zāde (< Far. *pādṣāh-zāda*) padişah oğlu.

p. 221/07, 237/17

pāk (< Far. *pāk*) temiz, pak; kutsal, mübarek.

p. 037/21, 038/04, 086/21

p.+dın 178/04

p.+ga 009/09

pā-māl (< Far. *pā-māl*) ayak altında kalmış, çiğnenmiş.

pā-māl kıl- ayak altına almak, çiğnemek.
p. k.-dı 029/02

pā-müzd (< Far. *pā-muzd*) ödül, bahşiş.

pā-müzd kıl- bahşiş olarak uygun görmek.
p. k.-dı 131/03

Pānipat Özel ad.
P. 146/06

pāre (< Far. *pāra*) parça
p. 075/05, 076/11, 161/06, 214/14, 232/14

pāre kıl- parçalamak, parçalara ayırmak.
p. k.-ıp 096/13

pās-bān (< Far. *pāsbān*) bekçi, gözcü.
p.+ları 041/05

Pāṣācuḡ Özel ad.
P. 177/19

Pāṣāyī Özel ad.
P. 091/01

Pāyāb Özel ad.
P. 070/11
P.+ka 070/18

pāye (< Far. *pāya*) rütbe, derece.
p. 203/07

pāyende (< Far. *pāyanda*) devamlı, sürekli.
p. 226/17

Pāyende Loḡmān Tovaḡı Özel ad.
P. 177/08

pāy-i taḡt (< Far. *pāy* ve *taḡt* ile *pāy-i taḡt*) baş şehir, başkent.
p. 028/18
p.+ğa 256/13
p.+ı 017/17
p.+ka 060/08
p.+ta 050/11

pāy-i taḡt kıl- başkent yapmak.
p. k.-dı 044/10
p. k.-ıp 082/03, 087/12

pāyız (< Far. *pāyız*) sonbahar, güz.
p. 027/03

pāy-māl (< Far. *pāy-māl*) ayak altında kalmış, çiğnenmiş.
p.+ı 126/07, 136/11

pehlevān (< Far. *pahlavān*) pehlivan, güreşçi.
p. 108/17, 122/10, 122/11, 122/13, 247/06
p.+lardin 025/21
p.+nı 122/14
p.+nın 122/06

pehlevānlıĝ (< Far. *pahlavān* ve Tü. *+lĝ*) pehlivanlık, yiğitlik.
p.+ını 122/15

pehlevānlık (< Far. *pahlavān* ve Tü. *+lık*) pehlivanlık, yiğitlik.
p. 022/13
p.+ka 247/04

Pehlevān Maḥmūd-i Dendānī Özel ad.
P. 214/09

Pehlevān Mühezzeb-i Ḥorāsānī Özel ad.
P.+ni 108/17

pejmürde (< Far. *pijmurda*) solmuş, kuru.
p. 195/12

penāh (< Far. *panāh*) sığınma, sığınacak yer.
p. 006/20, 037/18, 085/20, 136/14
p.+ğa 095/03, 127/17
p.+ıda 004/18
p.+ında 038/06, 085/20
p.+ka 097/04

-penāh (< Far. *panāh*) (bir şeyin) sığınağı, koruyucusu anlamlarıyla birleşik kelimeler yapar.
‘ālem-penāh herkesin güvenle sığınacağı yer (pâdişahlar için kullanılır.)
‘a.+ğa 107/16, 129/01, 137/06
‘a.+ka 124/14, 145/04

cihān-penāh dünyanın koruyucusu olan.
c. 149/12, 150/08
c.+da 150/05
c.+dın 150/14

gītī-penāh herkesin güvenle sığınacağı yer (pâdişah için kullanılır.)
g.-p. 127/17

‘irfān-penāh bilginin hāmisi.

‘i. 226/05

ma‘delet-penāh adil olan, hak gözeten.

m. 062/02

nuşret-penāh zaferin sığındığı yer.

n. 146/10

penāhī (< Far. *panāh* ve nispet eki *-ī* ile) koruma.

p. 066/17

‘ālem-penāhī âlemi koruyan.

‘a. 063/11

penāh elt- sığınmak.

p. è.-ip 004/21, 022/03, 048/15, 051/01, 128/21, 144/09, 145/01, 174/05, 210/13, 212/02, 240/20, 244/16, 248/10

p. è.-iptür 133/10

p. è.-ip èr-di 152/04, 171/08, 247/09

penāh kıl- sığınacak yer yapmak.

p. k.-ğaylar 162/20

p. k.-ip 171/20, 188/17

p. k.-iptur 143/11

penc (< Far. *panc*) beş.

p. 242/16, 256/14

Pencdeh Özel ad.

P.+de 100/12

Pencşenbe Özel ad.

P. 081/05, 081/12

penc-şenbih (< Far. *panc-şanbih*) perşembe.

p. 184/18, 256/19

per (< Far. *parr*) kanat.

p. 262/02

perākende (< Far. *parāganda*) dağınık, darmadağın.

p. 113/17, 223/02

perçem (< Far. *parçam*) mızrak, bayrak gibi şeylerin başlarına konulan püskülümsü şeyler.

p. 215/17, 241/01

perdāhte (< Far. *pardāhta*) bitmiş, tamamlanmış.

p. 153/15

perestiş (< Far. *parastiş*) tapma, tapınma.

perestiş kıl- tapmak.

p. k.-urlar 151/17

perîşân (< Far. *parēšān*) perişan, dağınık.

p. 015/12, 015/15, 029/09, 044/14, 044/21, 063/09, 066/18, 067/01, 078/06, 080/13, 109/12, 111/19, 114/01, 118/11, 118/18, 131/19, 132/13, 151/10, 171/10, 179/10, 195/14, 213/02, 223/12, 225/05, 228/18, 241/18, 243/16, 247/09, 255/16, 260/17

p.+dur 180/12

p.+durlar 018/13, 164/16

perîşân bol- dağılmak, perişan olmak.

p. b.-dılar 074/06, 076/08

p. b.-up 077/11

perîşân kıl- dağıtmak, yok etmek.

p. k.-dı 081/06, 117/20, 118/02, 162/11, 201/09

p. k.-dılar 091/15, 103/14, 109/18, 111/19, 132/06, 230/14, 234/12, 257/16

p. k.-ıp 029/08, 151/10, 159/21, 213/17, 242/10, 258/19

p. k.-ıp ér-di 074/02

perîşânlık (< Far. *parēšān* ve Tü. +*lık*) perişanlık, dağınıklık.

p. 229/08

p.+ıga 081/01

pertev (< Far. *partav*) ışık, parlaklık.

p.+i 086/15

pervā (< Far. *parvā*) ilgi.

pervā kıl- ilgilenmek, umrunda olmak, önemsemek.

p. k.-madı 254/11

p. k.-madılar 238/10, 248/08

p. k.-madıñ 080/01

p. k.-may 084/06

pervāne (< Far. *parvāna*) geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.

p. 114/04

p.+dür 086/19

pervāneçi (< Far. *parvāna* ve Tü. +*çi*) sarayda bir memuriyet unvanı.

p. 116/19

pervāz (< Far. *parvāz*) uçma, uçuş.

p. 057/20, 148/10

pervāz kıl- uçmak.

p. k.-dı 012/07, 125/13, 191/01, 205/21, 217/08, 217/09, 238/07, 262/02

p. k.-ıp 185/07

perver (< Far. *parvar*) besleyen, büyüten.

p. 223/14

p.+ni 047/21

hüner-perver hünere değer veren, sanatsever.

h.-p. 213/15, 217/09

ra'ıyyet-perver reayasına iyi bakan (hükümdar)

r.-p. 216/09

perverde (< Far. *parvarda*) beslenmiş, yetiştirilmiş.

p. 065/14

perveriş (< Far. *parvarış*) ilim, irfan.

p. 065/12

pes (< Far. *pas*) öyle ise, şu hâlde; sonuç olarak.

p. 005/06, 006/05, 012/08, 014/09, 017/04, 020/15, 020/19, 021/18, 021/21, 024/01, 026/19, 027/15, 029/09, 031/18, 034/05, 034/08, 035/01, 035/07, 035/19, 036/13, 037/06, 038/10, 039/18, 042/13, 043/21, 044/04, 052/05, 053/19, 056/01, 059/06, 075/15, 079/17, 080/19, 080/20, 081/05, 083/20, 084/03, 084/15, 090/11, 092/11, 094/04, 100/06, 101/05, 102/21, 104/11, 106/14, 111/18, 113/02, 115/03, 115/08, 116/02, 116/05, 117/01, 128/10, 141/15, 163/05, 164/21, 165/19, 173/13, 185/09, 195/21, 197/11, 198/12, 206/04, 208/18, 210/01, 210/15, 214/17, 226/18, 242/15, 255/12

pesendīde (< Far. *pasandīda*) beğenilmiş.

p. 055/03

pest (< Far. *past*) harap olmuş.

p. 086/15

peşīmān (< Far. *paşīmān*) pişman.

p. 091/16, 170/09, 187/04, 197/04

peşkāl (< Hintçe *paşkāl*) yağmur mevsimi. (krş. *peşekāl*)

p. 148/11

peşekāl (< Hintçe *paşkāl*) yağmur mevsimi. (krş. *peşekāl*)

p. 143/17, 144/03

peyām-ber (< Far. *payām-bar*) peygamber.

p. 038/05

pey-ā-pey (< Far. *pay-ā-pay*) birbiri ardınca.

p. 077/09, 122/15

peydā (< Far. *paydā*) meydana, açıkta.

p. 014/04, 014/09, 015/03, 016/18, 038/13, 039/14, 046/21, 051/08, 064/07, 065/14, 068/03, 068/04, 071/08, 073/11, 074/06, 108/01, 117/09, 131/05, 159/03, 170/11, 176/16, 178/01, 196/15, 203/03, 206/05, 212/06, 216/07, 216/21, 252/08, 256/01

peydā kıl- ortaya çıkarmak, meydana getirmek, yapmak.

p. k.-dı 016/13, 018/12, 059/12

p. k.-dılar 164/14

p. k.-ıp 002/03, 051/17, 062/02, 209/13

p. k.-iptur 245/20

p. k.-sunlar 180/13

p. k.-ur 001/18

pey-der-pey (< Far. *pay-dar-pay*) birbirinin ardı sıra.

p. 031/21, 042/12

peygām (< Far. *paygām*) haber, ileti; söylenti, söz.

p. 055/09

p.+nı 054/06

peygām kıl- iletmek.

p. k.-ıp ér-di 160/18

peygāmbēr (< Far. *paygām-bar*) peygamber.

p. 046/10, 124/19, 163/14, 185/17

peykār (< Far. *paygār*) savaş, cenk.

p. 007/19, 255/21

peyker (< Far. *paykar*) yüz, surat.

kūh-peyker dağ yüzlü.

k. p.+i 147/09

nuşret-peyker zafer suretli.

n.-p.+ığa 178/03

peymān (< Far. *paymān*) yemin.

p. 008/03, 049/08, 054/14, 060/01, 081/16, 173/01, 220/05

p.+dur 208/10

p.+ı 051/02

p.+nı 006/21, 225/02

peymān kıl- yemin etmek, söz vermek.

p. k.-ıp 081/14

p. k.-ıp ér-di 187/02

peyveste (< Far. *payvasta*) daima.

p. 049/11

pīç-ā-pīç (< Far. *pēç-ā-pēç*) eciş bücüş, çarpık.
p. 188/16

pīl (< Far. *pīl*) fil.
p. 149/20, 149/21, 153/13
p.+ğa 148/08
p.+ler 147/19, 148/15
p.+lerde 167/20
p.+lerige 163/04
p.+lerni 162/14, 165/12

pīl-bān (< Far. *pīl-bān*) fil bakıcısı.
p.+lar 025/10

pīl-efgen (< Far. *pīl-afgan*) fil yıkan.
p. 131/05

pīlī (< Far. *pīl* ve nispet eki -ī) fil niteliğinde olan.
p. 032/08

pindār (< Far. *pindār*) böbürlenme, gururlanma.
p. 178/08, 232/06

pinhān (< Far. *pinhān*) gizli.
p. 256/02

pīr (< Far. *pīr*) yaşlı, ihtiyar.
p. 122/11, 256/20

Pīr Aḥmed-i Sāveyī Özel ad.
P.+ğa 108/19

Pīr ‘Alī Özel ad.
P. 009/06, 124/18, 177/03
P.+ğa 208/17

Pīr ‘Alī Bēg Özel ad.
P. 237/06

Pīr ‘Alī Tāz Özel ad.
P. 109/18, 109/21, 112/20, 171/13, 199/02, 203/10, 203/13, 203/17
P.+nı 203/07
P.+nıḡ 203/06, 203/13

Pīr ‘Alī-yi Sūldūz Özel ad.
P.+ni 125/09

Pīr ‘Alī-yi Yasavurī Özel ad.

P.+ni 136/21

Pîr Budağ Özel ad.

P. 205/14, 230/02, 232/04, 232/08, 232/09, 232/10, 232/11, 232/13

P.+ka 232/06

P.+ni 230/01, 232/04, 232/14

P.+niņ 232/08

Pîr Budağ Hân Bahâdur Özel ad.

P. 205/14

Pîr Budağ Mîrzâ Özel ad.

P. 229/18, 232/05

Pîr Dervîş Özel ad.

P. 225/21, 226/02

Pîr Dervîş-i Hezâresbî Özel ad.

P. 225/17

Pîr Dervîş Mîrzâ Özel ad.

P.+ga 224/04

Pîr Hâcî Arulat Özel ad.

P. 113/08

Pîr Hâcî Meleş Özel ad.

P. 156/20

Pîr Hüseyn Özel ad.

P. 053/07

P.+niņ 053/07

Pîr Hüseyn-i Barulas Özel ad.

P. 097/09, 200/17

Pîr Hüseyn bin Hasan bin Çüpân Söldüz Özel ad.

P.+ni 053/03

Pîr Hüseyn Çüpân Özel ad.

P.+ı 054/21

P.+ıga 053/06

Pîrim Bêg Özel ad.

P. 257/03, 257/04, 257/05

Pîrim Yasavul Özel ad.

P. 090/09

Pîr Muhammed Özel ad.

P. 098/11, 100/10, 129/14, 177/05, 196/04, 201/19

Pîr Muḥammed Cihāngîr Özel ad.

P. 122/04, 143/16, 191/14, 195/21, 196/06, 201/14, 202/06

P.+ğa 119/16, 139/02

P.+ni 196/19

P.+niş 203/06

Pîr Muḥammed Cihāngîr Mîrzâ Özel ad.

P. 152/04

Pîr Muḥammed Fûlâd Özel ad.

P. 137/12

Pîr Muḥammed Hıṭây Özel ad.

P. 156/20

Pîr Muḥammed Mîrzâ Özel ad.

P. 094/05, 119/18, 121/09, 122/01, 134/02, 136/10, 143/09, 151/15, 157/08, 157/13, 171/21, 177/11, 179/02, 202/08, 202/11, 202/12, 203/07, 206/04, 206/06, 206/08, 206/11, 206/16, 206/18

P.+ğa 125/16, 206/14

P.+ni 125/10, 136/07, 157/11, 157/13, 157/16, 203/14

P.+niş 157/10, 206/17, 207/04

Pîr Muḥammed ‘Ömer Şeyḥ Mîrzâ Özel ad.

P. 132/15, 171/12

P.+ğa 187/08

P.+ni 171/06

Pîr Muḥammed Sultân Mîrzâ Özel ad.

P. 110/07

P.+ni 201/18

Pîr Muḥammed Şengüm Özel ad.

P. 177/09

Pîr ‘Ömer Naḥçirbân Özel ad.

P. 153/18

Pîr Pâdişâh Özel ad.

P. 120/16, 193/13, 199/07, 199/08, 203/02, 203/04

P.+ğa 108/20

P.+ka 203/01

Pîr Pâdişâh bin Loḳmân Pâdişâh bin Taḡa Têmür Ḥân Özel ad.

P. 120/09

pîrûz (< Far. *pîroz*) kutlu, uğurlu, mübarek.

pīrūz kıl- mübarek etmek, kutlamak.

p. k.-dı 218/20

pīş (< Far. *pēš*) ileri.

p. 050/10

pīşe (< Far. *pēša*) meslek, sanat; huy, âdet.

p.+ğaça 137/13

pīşe kıl- huy edinmek, bir tarzda davranmak.

p. k.-dılar 254/10

p. k.-ur 038/02

pīşe-ver (< Far. *pēša-var*) sanat ehli, sanatkar.

p.+ler 153/11

pīşin (< Far. *pēšin*) öğlen namazı.

p.+ğaça 175/11

namāz-ı pīşin öğle namazı.

n.-ı p. 078/21, 144/12

n.-ı p.+ğaça 141/10

pīşin(?) Özel ad.

p. 004/10

pīş-keş (< Far. *pēş-kaş*) hediye, armağan.

p. 005/03, 008/02, 020/16, 023/11, 027/16, 029/11, 029/21, 030/11, 033/18, 043/21, 067/11, 097/01, 102/09, 104/06, 114/20, 120/08, 128/07, 137/04, 138/16, 187/07, 190/06

p.+dür 030/12

p.+ler 044/07, 090/04, 100/01, 101/07, 105/12, 106/19, 106/21, 125/06, 126/14, 127/09, 137/02, 145/03, 155/13, 156/15, 158/11, 161/18, 163/13, 164/12, 168/13, 170/19, 182/03, 186/16, 187/06, 187/08, 189/06, 190/15

p.+lerini 166/02

p.+lerni 090/06

pīş-keş kıl- hediye etmek.

p. k.-dı 034/21, 121/21, 127/13, 144/01, 156/07, 188/03, 229/12

p. k.-dılar 034/14, 115/16, 134/20

p. k.-ıp 166/19, 174/19, 182/21, 229/02

pişük kedi (krş. *müşük* VeWTD, IV, 2227; DTO, 502; *pişik* VeWTD, IV, 1354, DTO, 187).

p. 136/01

pişür- (< ET (Uyg.) *bış-ur-*) pişirmek.

p.-edürler 117/14

p.-e al-madı 031/15

pīšvā (< Far. *pēšvā*) öncü.
p.+sı 024/05

piyālesiz (< Far. *piyāla* ve Tü. +*siz*) kadehsiz.
p. 001/12

postīn (< Far. *postīn*) kürk.
p.+ini 221/04

Pūlād Özel ad.
P. 079/09, 082/01, 093/08, 133/11
P.+ğa 133/10

Pūlād Bahādur Özel ad.
P. 094/01
P.+ğa 094/01
P.+nı 093/07

Pūlād Buğa Özel ad.
P. 079/15, 083/14
P.+nı 078/08

Pul-ı Huṭab Özel ad.
P.+ğa 203/15

Pul-ı Mālān Özel ad.
P.+da 212/10

Pul-i Köpile Özel ad.
P.+de 146/02

Pul-i Salar Özel ad.
P.+ğa 202/16

Pulisengīn Özel ad.
P.+de 072/13, 072/14

Purniyānī Özel ad.
P. 142/05, 142/08

pūş (< Far. *poş*) örtü, giyim eşyası.
p. 175/10
p.+lar 140/10, 140/13
p.+largā 140/15

pūr (< Far. *pur*) dolu.

pūr-envār ışıklar, nurlarla dolu.
p.-e. 124/03
p.+e.ıda 138/08

pür-nām ünlü.
p. 242/15

R

rabbānī (< Ar. *rabbān* ve nispet eki *-ī*) Rab'la ilgili, ilahi.
r. 062/06, 089/17, 155/16, 209/06
r.+ğa 217/12

Rābi‘a Sultān Özel ad.
R. 224/19

Rābi‘a Sultān Bēgim Özel ad.
R.+ni 241/02

rāciḥ (< Ar. *rāciḥ*) tercih edilen.
r. 198/19

ra‘d (< Ar. *ra‘d*) gök gürlemesi.
r. 060/14, 073/17

kemān-i ra‘d büyük taşları atmak için kullanılan mancınık.
k.-i r. 216/04, 216/07

ra‘d-endāz (< Ar. *ra‘d* ve Far. *-andāz*) Gök gürültüsü gibi ses çıkaran.
r. 147/11

ra‘d-endāzlık (< Ar. *ra‘d*, Far. *-andāz* ve Tü. *+lık*) Gök gürültüsü gibi ses çıkaran kişinin yaptığı gösteri.
r. 164/10

raḍiya’llāhu ‘anh (< Ar.) Allah ondan razı olsun.
r. 127/03, 227/02

Rādkān Özel ad.
R.+da 100/06

rafz (< Far. < Ar. *rafḍ*) bırakma, terk etme.
r.+ğa 120/19

rağb (< Ar. *rağb*) istek, arzu.
r.+nı 161/21

rāḥ (< Ar. *rāḥ*) şarap.
r. 010/01

Raḥbe Özel ad.

R. 049/17

rahîl (< Ar. *rahîl*) göç, göçme.
r. 035/03

rahîma'llāhu imri'en 'arife қадrahu velem yete'adda ғavrahu Hz. Ali'nin bir sözüdür. Anlamı: "Kadrini bilen, haddini aşmayan kimseye Allah rahmet eylesin."
r. 159/09

rahmet (< Far. < Ar. *rahma'*) rahmet, lütuf, esirgeme.
r. 055/17, 189/10, 230/17
r.+ığa 049/21, 182/10
r.+iniñ 049/03, 051/15

rahmet kıl- lütfetmek.
r. қ.-ғay 159/09

rahmetu'llāh (< Ar.) Allah'ın rahmeti.
r. 019/08, 064/19

rahmetu'llāh 'aleyhi (< Ar.) Allah'ın rahmeti üstüne olsun.
r. 212/15

rahmetu'llāh-i Te'ālā 'aleyhi (< Ar.) Yüce Allah'ın rahmeti üstüne olsun.
r. 169/20

rahne (< Far. *rahna*) duvardaki gedik, oyuk.
r.+ler 169/15
r.+lerdin 183/10
r.+ni 167/06

rahş (< Far. *rahş*) gösterişli, güzel at.
r. 192/20, 249/13

rahşende (< Far. *rahşanda*) parıldayan, parlayan.
r. 086/19

rahṭ (< Far. *rahṭ*) at takımı.
r. 185/10, 197/16

hestlık raḥṭı sebep, idrak, anlayış.
h. r.+ını 195/12

ra'ıyyet (< Far. < Ar. *ra'ıyya'*) bir hükümdarın yönetimindeki halk.
r. 004/12, 009/17, 018/06, 019/01, 022/01, 054/07, 057/02, 059/20, 074/19, 081/01, 212/09, 218/15, 254/02, 260/06
r.+ğa 255/15
r.+қа 026/17, 046/20, 137/06, 190/07, 222/15
r.+lerni 128/20

ra'yyet-perver (< Ar. *ra'yya'* ve Far. *parvar*) reayasına iyi bakan (hükümdar).
r.-p. 216/09

ra'yyet-perverlik (< Ar. *ra'yya'* , Far. *parvar* ve Tü. *+lık*) reayasına iyi bakma,
onu koruma.
r. 050/03

raḳam (< Ar. *raḳam*) yazı yazma; izah, tarif.
r. 085/12, 150/10, 160/10, 223/21

raḳam-zede (< Ar. *raḳam* ve Far. *-zada*) yazılmış, yazma.
r. 066/21, 262/03

rākib (< Ar. *rakīb*) binme.
r. 217/05

raḳṣ (< Ar. *raḳṣ*) oynama, dans etme.

raḳṣ kıl- oynamak, dans etmek.
r. ḳ.-adur êrdiler 024/04

ramak (< Ar. *ramak*) son nefes, ancak nefes alacak kadar vücutta kalan hayat.
r.+ı 114/12
r.+ları 252/03

ramazān (< Far. < Ar. *ramadān*) ramazan ayı.
r. 035/14, 086/11, 135/19, 153/10, 203/09, 230/21, 261/21
r.+nı 137/14

Ramazān H̱vāce Özel ad.
R.+nı 110/02

Ramazān Karaça Özel ad.
R. 116/15

Rāmīn Özel ad.
R.+de 136/19

Ramla Özel ad.
R. 161/14

rās (< Far. *rās*) yol.
r.+ı 253/09

raṣad (< Ar. *raṣad*) gök cismini veya gökyüzündeki bir olayı alet yardımıyla takip ederek inceleme, gözlem.
r. 221/11

rāst (< Far. *rāst*) doğru.

r. 198/14, 245/16

rāst kıl- hazırlamak.

r. k.-dılar 256/02

rāstlık (< Far. *rāst* ve Tü. *+lık*) doğruluk.

r. 075/12

Rāşid Özel ad.

R. 261/09

Rātkān Özel ad.

R.+da 112/02

R.+ğa 030/05

rāvī (< Ar. *rāvī*) rivayet eden, anlatan.

r. 063/12

r.+lerdin 002/07, 031/04, 038/07

r.+leri 020/07

r.+leridin 016/18, 028/07

Ravu Bahādur Özel ad.

R.+nı 144/15

Ravu Dolçin Özel ad.

R. 144/14, 144/17, 144/21, 145/02, 145/03, 145/04, 145/08

R.+ni 145/09

R.+niñ 144/19

ravza (< Far. < Ar. *ravḍa'*) çiçek bahçesi, cennet bahçesi.

r. 217/17

ravza-yı rıdvān cennet bahçesi.

r.-yı r. 226/17, 262/02

Ravzatü'ş-şafā Eser adı.

R. 227/04

R.+da 003/08, 171/04, 179/20, 194/10, 220/18

R.+dadur 001/18, 066/12

rāy (I) (< Far. *rāy*) Hint hükümdarı, raca.

r.+ge 259/01

r.+lardın 142/19

r.+ları 007/08, 142/17

rāy (II) (< Far. *rāy* < Ar. *ra'y*) görüş, fikir, oy. (krş. *re'y*)

r. 009/20, 010/02, 025/06, 166/01, 166/07, 239/14, 262/08

r.+dın 162/05

r.+ı 173/12

r.+nı 112/17, 176/07

Rāy Behrūz Özel ad.
R. 152/03

rāyet (< Far. < Ar. *rāya'*) sancak, bayrak.
r. 007/11, 152/06, 178/03, 229/05, 240/18, 243/20
r.+ğa 165/07, 215/17, 237/01, 241/01
r.+ini 002/02

rāyih (< Ar. *rā'ih*, Ar. *rūh'*dan) bitki ve cisimlerden elde edilen uçucu madde.
r. 225/19

Rāy Reten Özel ad.
R. 152/08, 152/10

rāz (< Far. *rāz*) sır.
r.+nı 083/04

rāzī (< Far. < Ar. *rādī*) kabul eden, rıza gösteren.
r. 023/03, 039/06, 039/20, 045/21, 076/02, 161/02, 234/15, 234/19
R. 261/08

rāzī bol- kabul etmek.
r. b.-dılar 008/02
r. b.-may 214/11

raziya'llāhu 'anhümā (< Ar.) Allah onlardan razı olsun.
r. 166/15

Raziyye Özel ad.
R. 001/07
R.+ğa 001/05

Raziyye'd-dīn Özel ad.
R. 001/06

re'āyā (< Ar. *ra'yya'* 'ın çoğulu *ra'āyā*) halk.
r. 006/14, 007/10, 057/01, 068/06, 075/03, 193/15, 228/11
r.+ğa 229/15
r.+nı 244/08

rebī' (< Ar. *rabī'*) bahar mevsimi.

rebī'ü'l-āhīr sonbahar.
r. 029/19

rebī'ü'l-evvel ilkbahar.
r. 045/17, 046/08, 047/14, 051/14, 146/01, 146/09

rebī'ü'l-sānī sonbahar.

r. 146/15, 147/03

receb (< Ar. *racab*) Arabî ayların yedincisi.

r. 032/12, 050/08, 139/07, 173/19

redd (< Ar. *radd*) red, geri çevirme.

redd kıl- kabul etmemek, reddetmek.

r. k.-dı 156/18

ref' (< Ar. *raf'*) ortadan kaldırma.

r. 020/08, 173/14

refâhiyyet (< Far. < Ar. *rafâhiyya'*) bolluk, rahatlık, refah.

r. 062/08

r.+i 089/21, 195/05

refi' (< Ar. *raft'*) yüksek, yüce.

r. 107/04, 121/03, 133/08, 137/08, 138/05, 138/08, 139/19, 209/09

r.+i 153/15

refîk (< Ar. *rafîk*) arkadaş, yol arkadaşı.

r. 202/19

r.+lerde 107/12

r.+leri 156/02, 160/19

reh-nümûn (< Far. *rah-namûn*) yol gösteren, kılavuz.

r. 241/13

reh-vār (< Far. *rahvār*) rahvan at, sarsmadan yürüyen atlar.

r. 161/08

re'îs (< Ar. *ra'îs*) baş, başkan.

re'îs kıl- reis, başkan yapmak.

r. k.-ıp 099/02

rek'at (< Far. < Ar. *rak'a'*) namazda bir kıyam, bir rükû, iki sücûddan ibaret hareket.

r. 117/14, 148/01

remîm (< Ar. *ramîm*) çürümüş.

r. 182/19

reml (< Ar. *raml*) nokta ve çizgilere dayanarak gelecekte haber verme (özellikle kum üzerinde yapıldı.)

r. 077/05

renc (< Far. *ranc*) sıkıntı, eziyet.

r. 178/10, 195/14

renc kı1- incitmek.
r. 1.1-1a1andur 146/19

rencide (< Far. *rancida*) incilmiş, kırılmiş.
r. 155/02, 250/20

rencur (< Far. *rancur*) hasta.
r. 049/03, 185/05

reng (< Far. *rang*) renk.
r. 033/18, 175/09
r.+i 255/02

rengin (< Far. *rangin*) renkli.
r. 178/04, 255/01

rengin-şi ar renklerle nişanlanmış, renklerle ayırt edilmiş.
r. ř. 256/03

res1 (< Ar. *rasm*) iz, nişan; usul, adet, tavır, davranış.
r. 174/20
r.+i 045/01, 198/06
r.+idur 035/21
r.+ini 048/08

reşid (< Ar. *raşid*) ergin.
r. 261/23

reşk (< Far. *raşk*) kıskanma; kıskanmaya sebep olacak nitelikte olan.
r. 010/18
r.+i 112/05

revā (< Far. *ravā*) layık, uygun.
r. 054/05, 055/04, 055/13, 055/20, 260/13

revāc (< Ar. *ravāc*) revāc; değer, kıymet.
r. 009/15, 027/13, 042/12
r.+ıga 006/16

revāh (< Ar. *ravāh*) akşam vakti.
r.+kaça 231/01

revān (< Far. *ravān*) yuruyen, giden, akan.
r. 022/07, 032/02, 032/05, 072/05, 096/15, 096/16, 098/14, 251/03

revān kı1- yurutmek.
r. 1.1-! 010/06

revān et- gondermek, sev etmek.
r. e.-ti 247/21

revnaḳ (< Ar. *ravnaḳ*) parlaklık, güzellik.

r. 040/10, 059/04, 108/01

r.+ı 061/14

r.+ıda 198/17

revnaḳsız (< Ar. *ravnaḳ* ve Tü. +*sız*) süssüz.

r. 019/12

re'y (< Ar. *ra'y*) görüş, fikir, oy. (krş. *rāy*)

r. 015/17, 247/12, 248/14, 252/05, 253/04

r.+ni 052/15

re'ye'l-'ayn kendi gözüyle görerek.

r. 077/20, 215/19

Re'y Özel ad. (krş. *Rey*)

R. 193/12, 208/02

R.+de 211/04, 215/11, 217/05, 218/12, 218/16

R.+ğa 200/18, 212/20, 217/05

R.+ni 211/12, 217/19

Rey Özel ad. (krş. *Re'y*)

R. 103/19, 137/10

R.+de 108/18, 155/13

R.+ğa 030/09, 060/21, 103/16, 103/20, 121/06, 155/09, 207/21

R.+ni 108/19

reyāḥīn (< Ar. *rayḥān*'ın çoğulu *riyāḥīn*) fesleḡenler, reyhanlar.

r. 010/18, 033/03, 115/07, 174/09

reyḥān (< Ar. *rayḥān*) fesleḡen, reyhan.

r. 225/19

rezm (< Far. *razm*) savaş, cenk.

r. 038/02, 160/03, 177/20, 180/15, 216/10, 247/05, 255/21

r.+din 203/05

r.+i 003/21, 045/05, 114/16, 204/13

r.+iğa 008/15

r.+ni 096/15, 247/21

rezm-gāh (< Far. *razm-gāh*) savaş meydanı.

r. 147/07, 255/01

rezm-geh (< Far. *razm-gah*) savaş meydanı.

r.+de 096/05

riḥlet (< Far. < Ar. *riḥla'*) ahirete göçme, ölme.

r. 261/23

rıhlet kıl- ölmek.

r. k.-dı 015/14, 036/01, 041/07, 240/11

rıķ'āī (< Ar. *ruk'at* ve Far. *ī*) bir kısa mektup.

r. 005/12

rıtl (< Ar. *ritl*) bir bardak şarap.

rıtl-ı girān ağzına kadar dolu büyük kadeh.

r.-ı g. 226/21

rızā (< Far. < Ar. *riḏā*) razı olma; istek, kendi isteği.

r.+mız 165/20

r.+sı 001/05

rızā bër- müsaade etmek.

r. b.-ip 045/17, 076/04, 185/13, 217/12

ri'āyet (< Far. < Ar. *ri'āya'*) saygı, itibar; ağırlama, ikram.

r. 004/21, 245/09, 247/01, 247/09

r.+i 241/10

ri'āyet kıl- itibar etmek; ağırlamak, izzet ve ikramda bulunmak.

r. k.-adur 172/13

r. k.-dı 063/08

r. k.-ip 006/20, 234/06

r. k.-ur ér-di 216/11

r. k.-ur ér-kendür 059/09

ri'āyet èyle- saygı göstermek.

r. è.-rlér 063/11

Ribāṭ-ı Melik Özel ad.

R.+de 080/05

ricāl (< Ar. *racul*'un çoğulu *ricāl*) belli mevki sahibi kimseler.

r. 209/07

ridā (< Ar. *ridā*) elbise üzerine giyilen hırka, cüppe gibi giyecek.

r.+sı 221/02

rif'at (< Far. < Ar. *rif'at*) yükseklik, yücelik.

r. 019/18, 086/16, 086/20, 195/13, 195/15, 262/06

r.+da 126/21

r.+ı 015/18, 195/05

rıhte-ger (< Far. *rēhtagar*) dökmeci.

r. 216/05

rikāb (< Ar. *rikāb*) üzenği.

r. 178/06

rikḫat (< Far. < Ar. *rikḫa'*) acıma, merhamet.

rikḫat kıl- merhamet etmek, acımak.
r. k.-ıp 149/04

risālet (< Far. < Ar. *risāla'*) elçilik; peygamberlik.
r. 045/01, 120/04, 120/08, 124/07, 167/12
r.+dür 064/12
r.+ḫa 019/09, 054/17

rīṣ (< Far. *rēṣ*) yara.
r.+i 099/07

rivāyāt (< Ar. *rivāya'* 'ın çoğulu *rivāyāt*) rivayetler.
r. 010/15, 010/19, 015/13, 016/07

rivāyet (< Far. < Ar. *rivāya'*) rivayet, söylenti.
r. 002/09, 010/15, 018/11, 146/19
r.+dür 158/04

rivāyet kıl- anlatmak.
r. k.-ipturlar 015/14, 239/20
r. k.-ur 028/18, 194/12
r. k.-urlar 017/21, 028/14

riyāzāt (< Far. < Ar. *riyāda'* 'ın çoğulu *riyādāt*) zorluklar, sıkıntılar.
r. 238/15

riyāzet (< Far. < Ar. *riyāda'*) sıkıntı, zorluk.
r.+ler 235/18

riyāzī (< Far. < Ar. *riyādiyye* < *riyādiyyāt*) hesap ve matematik ile ilgili.
r.+de 213/16

Roḥa Özel ad.
R.+ḡa 124/20, 124/21

Rū Özel ad.
R. 168/13

ruʿb (< Ar. *ruʿb*) korku, dehşet.
r. 144/19

rubʿ (< Ar. *rubʿ*) çeyrek, bir şeyin dört kısmından bir kısmı.
r.+ı 003/07

rubʿ-ı meskūn Dünya'nın kara olan dörtte bir kısmı.
r.-ı m. 065/10

r.-ı m.+da 010/07, 064/01, 219/01, 219/02

Rūcard Özel ad.

R. 191/02

R.+ka 187/11

Rūd-ı Dene Özel ad.

R.+din 144/12

Rūd-ı Furāt Özel ad.

R. 174/10

Rūd-ı Nıl Özel ad.

R. 129/17

rū-gerdān (< Far. *rū-gardān*) yüz çeviren. (krş. *rūy-gerdān*)

r. 166/06

rūḥ (< Ar. *rūḥ*) can, nefes, ruh.

r. 182/19

r.+ı 012/06, 144/11, 185/07, 186/21, 213/11, 218/19, 262/02

r.+ının 125/13, 191/01, 205/21, 217/07, 238/06

ruḥsār (< Far. *ruḥsār*) yüz, çehre.

r.+ı 131/06

ruḥsārlik (< Far. *ruḥsār* ve Tü. +lık) yanaklı.

r. 195/11, 216/06

ruḥṣat (< Far. < Ar. *ruḥṣa*^t) izin.

r. 006/16, 008/11, 018/14, 054/10, 055/15, 076/02, 090/01, 099/13, 187/01, 247/18, 248/08

ruḥṣat tap- izin almak.

r. t.-ıp 009/04

ruḥūt (< Far. *raḥt*'ın Ar. çoğulu *ruḥūt*) at takımları, eyer takımları; yol gereçleri; her türlü ev eşyaları, elbiseler vb.

r. 141/08, 144/10, 152/07, 158/07

r.+dın 090/05

r.+lar 185/21

r.+larını 020/16

r.+tın 188/03

Rūm Özel ad.

R. 047/13, 048/02, 052/11, 052/16, 066/02, 135/03, 158/08, 158/09, 159/06, 159/20, 159/21, 160/07, 171/09, 172/16, 172/18, 172/19, 173/04, 173/12, 173/18, 173/19, 174/01, 174/19, 175/14, 178/09, 178/12, 179/12, 182/05, 182/14, 183/15, 184/17, 185/01, 186/10, 186/12, 191/04, 208/04, 209/09, 239/01, 239/02, 239/03

R.+da 014/02, 046/12, 051/05, 052/11, 053/14, 159/02, 186/08
R.+daki 048/05
R.+dın 046/13, 046/18, 172/02, 174/02, 179/02, 182/06, 186/02
R.+ğa 046/15, 048/04, 132/20, 159/01, 172/04, 172/05, 173/08, 173/18,
186/08, 187/14, 238/16
R.+nı 184/20
R.+nın 172/06

Rūmī (< *Rūm* ve nispet eki -ī) Rum ülkesinden. Özel ad.
R. 026/10
R.+ler 176/10, 178/19, 179/12, 179/17
R.+lerdin 173/09, 178/21

runūd (< Far. *rind*'in Ar. çoğulu *runūd*) külhanbeyleri.
r. 022/20, 058/03, 125/18
r.+dın 135/09

Rus Özel ad.
R. 041/21
R.+dındurlar 011/10

rūstā (< Far. *rostā*, *rūstā*) köy.
r.+dın 190/08

rūşen (< Far. *roşan*) aydınlık; aşikar, açık, anlaşılır.
r. 055/09, 063/09, 065/11, 089/13

rūşen-zamīr gönlü aydın olan, gerçekleri bilen.
r.-z.ni 159/08

rūşenrak (< Far. *roşan* ve Tü. +*rak*) daha açık, daha anlaşılır.
r. 064/21

rūy (< Far. *rūy*) yüz, çehre.

rūy-ı zemīn yeryüzü, dünya.
r.-ı z.+dür 097/14

rūy-gerdān (< Far. *rūy-gardān*) yüz çeviren. (krş. *rū-gerdān*).
r. 123/21

rūz (< Far. *roz*) gün; güneş.
r. 065/19, 231/07
r.+nın 176/19

rūz-ı mahşer kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.
r.-ı m. 185/12

rūze (< Far. *roza*) oruç.
r. 231/02

rūzgār (< Far. *rozgār*) zaman, devir; dünya.

r. 021/07, 027/15, 124/06, 192/19, 195/13, 235/03, 248/14, 253/10

r.+da 016/16, 148/05, 164/17

r.+dın 097/19, 190/02

r.+ğa 155/19

r.+ı 019/18, 205/15

r.+ıdın 160/12

r.+ığa 179/03

r.+larıdın 016/16

r.+larığa 148/19

r.+nın 037/03

rūzī (< Far. *rozī*) nasip, kismet.

r. 085/20, 118/21, 243/01

r.+ğa 262/11

rūzī kıl- kismet etmek.

r. k.-ıp  r-di 013/04

r b '  (< Ar. *rub ' *) dört mısralık nazım Şekli.

r. 106/16, 106/17

r.+d n 198/17

r c '  (< Ar. *ruc ' *) dönme.

r c '  kıl- dönmek.

r. k.-dılar 074/20

r. k.- aylar 026/03

r. k.-masun 055/19

r 'es  (< Ar. *ra' s*'in  o ulu *ru'as '*) reisler, başkanlar.

r. 107/13

r f t (< Ar. *ruf t*)   r m   , parçalanmış Şey.

r.+dur 182/19

Rükne'd-d n özel ad.

R. 037/14

Rükne'd-d n bin Behr m Ő h  zel ad.

R. 002/18

Rükne'd-d n H r Ő h  zel ad.

R.+n  044/02

Rükne'd-d n  m mz de özel ad.

R.+d n 024/06

r k b (< Ar. *ruk b*) binme.

r. 176/20
r.+1 176/19

rüstā-ḥīz (< Far. *rastā-ḥēz*) kıyamet, mahşer .
r. 165/06, 169/15, 203/03, 259/15

Rüstem Özel ad.
R. 022/04, 050/03, 078/04, 191/08, 192/19, 200/21, 201/06, 206/07, 207/19,
207/20, 213/11, 216/10, 225/04, 237/01, 244/01

Rüstem Barulas Özel ad.
R. 150/21

Rüstemdār Özel ad.
R. 104/04, 191/07
R.+ğa 103/17, 191/08

Rüstem-i Ḥorāsānī Özel ad.
R. 157/15

Rüstem Mīrzā Özel ad.
R. 139/11, 140/11, 141/13, 147/06, 157/11, 164/02, 169/02, 169/14, 170/04,
171/21, 187/09, 188/10, 188/11, 189/06, 190/14, 191/06, 191/08, 206/02,
206/09, 206/11, 206/12, 207/15, 207/19, 208/01, 208/03, 208/04, 211/19,
212/20, 213/11
R.+dın 211/19
R.+ğa 119/18, 157/16, 206/04, 211/10, 211/11
R.+nı 125/10, 155/09, 157/09, 188/05, 193/11, 208/06
R.+nıñ 141/12, 157/08, 207/17

Rüstem Tağay Özel ad.
R. 169/03, 169/13, 176/21, 179/06

Rüstem Tağay Buğa Özel ad.
R. 136/20, 197/11, 197/12

rüsūm (< Ar. *rasm*'in çoğulu *rusūm*) usûl, merasim.
r.+1 056/21, 086/10

rüsvālḳ (< Far. *rusvā* ve Tü. *+lḳ*) rezil bir şekilde.
r. 040/10, 080/11

rü'ūs (< Ar. *ra's* 'in çoğulu *ru'ūs*) başlar, önderler.
r. 166/18
r.+ıdur 149/13

S/S/Ş

sa'ādet (< Far. < Ar. *sa'āda'*) saadet, mutluluk.

s. 006/19, 010/05, 041/13, 045/13, 049/11, 062/06, 065/11, 065/13, 065/14, 086/20, 118/20, 175/01, 241/13, 248/16, 255/08

sa'ādet-ittiṣāf kutlu, şanlı, yüce.

s.-i. 176/18

sa'ādet-me'āb saadet sığınağı olan, yanında saadet duyulan.

s. 231/20

sa'ādet-mend mutlu, mesut.

s. 021/04, 062/05, 129/08, 170/02, 172/08, 217/09

ṣā'at (< Far. < Ar. *sā'a'*) saat, vakit, zaman.

s. 077/06, 095/21, 146/10, 225/09

ṣa'b (< Ar. *ṣa'b*) güç, zor, çetin.

ş. 008/19, 120/05, 167/16, 176/01, 184/10, 257/05

ṣabā (< Ar. *ṣabā*) doğudan esen hafif rüzgar.

ş. 036/06

ṣabāḥ (< Ar. *ṣabāḥ*) sabah.

ş. 085/02, 152/09, 239/01

ş.+dın 108/01, 130/08, 141/10

ş.+ıda 050/15

ş.+tın 175/11, 230/21

ṣabāḥat (< Far. < Ar. *ṣabāḥa'*) yakışıklı olma, yakışıklılık, hoşluk.

ş.+te 216/06

sābık (< Ar. *sābik*) geçmiş, önceki.

s. 002/05, 198/19, 233/08

sābıkan (< Ar. *sābik*'in tenvinli şekli *sābıkan*) evvelce, bundan önce.

s. 199/09, 220/13

sābit (< Ar. *sābit*) yerinde duran, hareketsiz; ispat edilmiş, anlaşılmış.

s. 048/11, 054/14, 059/14, 091/11, 205/06, 208/21

sābit kıl- değiştirmemek, sabit tutmak.

s. k.-urlar 146/04

sābit-kaḍem mizacı değişmeyip, yerinde direnen; sözünde duran.

s.-k. 013/03

s.-k.+dür-biz 054/14

ṣabr (< Ar. *ṣabr*) sabır.

ş. 185/11, 251/15

ş.+dın 217/18

şa‘brak (< Ar. *şa‘b* ve Tü. *+rak*) daha çetin.
ş. 131/18

Şabrân Özel ad.
Ş. 094/15, 094/16, 110/20
Ş.+dın 119/13
Ş.+ğa 094/18
Ş.+nı 107/19

saç (< ET *saç*) saç.
s. 106/18, 151/19

saç- (< ET *saç-*) saçmak.
s.-tılar 036/20, 086/11

saçık (< ET *saç-(ı)ğ*) düğüne götürülen saçı.
s. 086/11

saçra- (< ET (MK) *saçra-*) sıçramak.
s.-p 055/10, 060/13, 221/02

Saçu-mergen Özel ad.
S. 014/13
S.+niñ 014/13

sa‘d (< Ar. *sa‘d*) uğur, yıldızların şanslı getiren vaziyeti.
s. 216/16

şada (< Far. *şada*) yüz kişilik askerî birlik veya bölük.
ş. 061/20

şadağ (< Mo. *sağadağ*) ok kabı, okluk (Lessing, 656b).
ş. 175/09, 185/01

şadağa (< Ar. *şadağa'*) sadaka.
ş. 120/05, 137/17

şadağāt (< Ar. *şadağa'* 'nın çoğul eki-*āt* almış şekli *şadağāt*) Sadakalar.
ş. 197/15

sādāt (< Ar. *sayyid*'in çoğulu *sādāt*) seyyitler, ulular.
s. 024/04, 084/08, 085/21, 086/04, 092/03, 143/07, 144/06, 145/21, 149/12,
160/05, 161/08, 161/18, 163/09, 166/17, 167/16, 170/03, 172/06, 186/20,
218/03
s.+ınıñ 024/05

şad-berg (< Far. *şad-barg*) yüz yapraklı, katmerli.

gül-i şad-berg yüz yapraklı sayılan makbul bir gül çeşidi.

g.-i ş.-b 262/10

Sāde Özel ad.

S.+de 054/01

sāde-dil (< Far. *sāda-dil*) temiz yürekli.

s.+ni 203/09

şadef (< Ar. *şadaf*) sedef, inci kabuğu

ş. 091/09, 198/14, 198/15

Sa'deyn Tārīhi Eser adı. (bk. Açıklamalar)

S.+de 122/09

şādık (< Ar. *şādik*) gerçek, doğru.

ş. 147/13

şādıku'l-kavl doğru sözlü, sözüne inanılır.

ş. 031/04, 198/03

ş.u'l-k+dın 216/14

şādir (< Ar. *şādir*) ortaya çıkma, meydana gelme.

ş. 024/08, 154/03, 167/18, 168/02, 171/06, 200/06, 209/14

şadr (< Ar. *şadr*) bir şeyin başı, baş tarafı, en yüksek yeri.

ş. 064/17, 159/08

ş.+ıda 065/03

Şadr Pider-i Türkmenī Özel ad.

Ş. 114/09

Sa'du'llāh Özel ad.

S. 211/09

Sa'd Vakḫāş Özel ad.

S. 196/06, 196/07

S.+ğa 211/12

Sa'd Vakḫāş Mīrzā Özel ad.

S. 186/18, 211/18, 212/13

şāf (< Ar. *şāf*) temiz, hâlis.

ş. 081/15, 083/04, 117/04

ş.+tur 083/02

şafā (< Ar. *şafā'*) safa, gönül şenliği, memnuniyet.

ş. 117/16, 253/19

ş.+dur 198/13

ş.+ğa 130/03

şafā kıl- şenlenmek.

ş. k.-ıp 251/14

şafahāt (< Ar. *şafha'* 'ın çoğul eki *-āt* almış şekli *şafahāt*) safhalar, evreler.

ş. 148/05, 179/03

Şafāsun Kāl'ası Özel ad.

Ş.+dın 123/02

şaff (< Ar. *şaff*) askerlerin bir sırada durması, dizilmesi, savaş düzeninde yer alma; sıra, dizi.

ş. 047/12, 058/08, 070/03, 089/04, 118/07, 147/17, 165/12, 178/01,

202/12, 222/19, 254/20, 255/20, 256/02

ş.+da 178/04, 256/03

ş.+ığa 148/16

ş.+lar 061/01

ş.+larını 031/21

ş.+ğaça 175/11

şaff-ı ni'āl bir toplulukta oturulacak yerlerin en aşağısı, en önemsiz yeri.

ş.-i n.+de 064/17, 064/20, 065/02

Şaffāh Özel ad.

Ş. 261/06

şāfi (< Ar. *şāfi*) duru, temiz.

ş. 100/09, 156/16, 186/12, 209/05, 211/02, 244/10, 246/07, 246/13, 246/20

şāfi kıl- temizlemek, arıtmak.

ş. k.-dı 237/03

ş. k.-ıp 237/09, 247/17

şafra (< Ar. *şafra'*) "ahlât-ı erbaa (kan, balgam, sevda ve safra'dan ibaret dört unsur)'dan biri olup esası *öd*deki yeşilimsi sarı sıvıdır.

ş. 159/11

sağ (< ET (MK) *sağ*) sağlık, esenlik.

s. 256/02

sāgar (< Far. *sāgar*) kadeh, içki bardağı.

s. 227/03

s.+ıdın 216/21

Sāgar Özel ad.

S.+da 079/14

sağın- (< ET *sağın-* < **sā-k-in-*) düşünmek, zannetmek.

s.-dı 254/12

s.-dılar 026/06, 164/05

s.-ğay 232/12

s.-ma! 250/09
s.-mağaylar 204/06
s.-ur-siz 034/07

şagîr (< Ar. *şagîr*) küçük, ergenlik çağına gelmemiş çocuk.
ş. 007/10, 027/19, 029/17, 196/12, 256/21

şagîr-i sinn yaşı küçük olan.
ş.-i s. 050/06

saḥāvet (< Far. < Ar. *saḥāva'*) cömertlik, el açıklığı.
s. 009/15, 009/16, 010/02, 118/20, 224/05, 235/06, 239/07
s.+de 046/19
s.+te 225/06
s.+tin 239/07

saḥāvetlîk (< Ar. *saḥāva'* ve Tü. +*lık*) cömert.
s. 039/08

şahāyif (< Ar. *şahī'fa'* 'ın çoğulu *şahā'if*) sayfalar.
ş. 148/19

şāhib (< Ar. *şāhib*) sahip; hâiz.
ş. 009/15, 028/13, 032/08, 040/13, 056/15, 057/09, 059/09, 066/19, 107/05,
125/06, 125/18, 128/02, 168/01, 183/04, 240/10, 242/15, 245/20, 248/15,
248/17
Ş. 033/10

şāhib-i cemāl güzellik sahibi, güzel, yakışıklı (kimse).
ş. 106/07, 106/21, 224/17

şāhib-dīvān (< Ar. *şāhib* ve Far. *dīvān*) divan başkanı, vezir.
ş. 004/03, 045/11, 060/06, 060/07, 060/08
ş.+nı 046/05

şāhib-iḥtiyār (< Ar. *şāhib* ve Ar. *iḥtiyār*) irade sahibi.
ş. 044/12, 070/08, 187/17, 222/15

şāhib-iḥtiyār bol- irade sahibi olmak.
ş. b.-up 003/10

şāhib-kemāl (< Ar. *şāhib-kamāl*) kemal sahibi, olgun kimse.
ş. 009/09

Şāhib-kırān (< Ar. *şāhib-kırān* < *şāhib-i kırān* (Ar. *şāhib* ve Ar. *kırān*) iki uğurlu gezegen olan Jüpiter ve Venüs yıldızlarının birleşmesi zamanında doğan, böyle bir zamanda tahta çıkan ve her zaman başarı, üstünlük gösteren hükümdar.
Ş. 009/07, 010/06, 015/09, 064/01, 081/17, 085/01, 086/05, 087/16, 088/02, 088/07, 088/19, 089/01, 090/10, 090/15, 091/01, 091/05, 091/08, 091/10,

092/21, 094/07, 094/08, 094/13, 094/15, 094/18, 095/01, 095/03, 095/04,
 095/06, 096/09, 096/16, 097/18, 098/02, 098/08, 098/16, 099/05, 099/09,
 099/12, 099/14, 099/15, 100/01, 100/04, 100/05, 100/11, 100/19, 101/08,
 101/19, 101/20, 102/01, 102/07, 102/09, 102/14, 102/16, 102/21, 103/02,
 103/11, 103/17, 103/19, 104/15, 106/21, 107/05, 107/13, 109/04, 110/09,
 110/12, 110/13, 110/17, 110/20, 110/21, 111/02, 111/03, 111/04, 111/05,
 111/11, 112/12, 113/01, 113/05, 113/17, 113/18, 113/19, 113/21, 114/05,
 114/15, 114/20, 115/15, 115/17, 115/19, 116/01, 116/05, 116/07, 116/10,
 116/11, 116/16, 116/17, 117/07, 117/12, 117/14, 117/17, 118/05, 118/07,
 118/08, 119/01, 119/05, 119/06, 119/08, 119/10, 119/11, 119/14, 120/06,
 120/16, 120/19, 121/14, 121/16, 121/17, 121/18, 121/21, 122/01, 122/02,
 122/03, 122/06, 122/07, 122/09, 122/11, 122/16, 123/06, 123/10, 123/11,
 123/13, 123/16, 123/18, 124/02, 124/10, 124/12, 124/21, 125/05, 125/07,
 125/15, 125/17, 125/18, 126/01, 126/03, 126/07, 126/13, 126/19, 126/20,
 127/02, 127/04, 127/08, 127/10, 127/14, 127/19, 127/21, 128/07, 128/10,
 128/12, 128/13, 128/15, 128/18, 129/01, 129/03, 129/06, 129/12, 129/14,
 129/18, 130/03, 130/08, 130/11, 130/12, 130/13, 130/16, 130/18, 131/02,
 131/08, 131/10, 131/11, 132/05, 132/09, 132/14, 132/17, 132/18, 132/21,
 133/05, 133/10, 133/12, 133/14, 133/20, 133/21, 134/11, 134/13, 134/15,
 134/16, 134/17, 134/19, 135/06, 135/11, 135/12, 135/13, 136/06, 136/07,
 136/17, 136/21, 137/10, 137/16, 137/21, 138/01, 138/02, 138/20, 139/02,
 139/10, 139/11, 139/15, 139/16, 139/17, 140/04, 140/08, 140/19, 141/11,
 141/15, 141/17, 142/01, 142/02, 142/09, 142/13, 142/20, 143/06, 143/07,
 143/12, 143/15, 143/19, 144/01, 144/04, 144/06, 144/07, 144/11, 144/20,
 145/02, 145/09, 145/15, 145/19, 146/08, 146/10, 146/13, 146/21, 147/02,
 147/03, 147/15, 147/17, 148/01, 148/21, 149/01, 149/02, 149/05, 149/06,
 149/08, 149/20, 150/01, 150/13, 151/06, 151/07, 151/10, 151/12, 151/13,
 151/16, 152/02, 152/04, 152/06, 152/08, 152/12, 152/16, 152/19, 153/02,
 153/07, 154/11, 155/01, 155/10, 155/13, 156/04, 157/02, 157/04, 157/05,
 157/09, 157/14, 157/15, 157/18, 158/07, 158/10, 158/11, 158/16, 158/19,
 158/20, 159/03, 159/05, 159/08, 159/20, 160/09, 160/13, 160/15, 160/16,
 160/19, 160/21, 161/01, 161/04, 161/12, 161/16, 162/06, 162/12, 162/14,
 163/01, 163/03, 163/07, 163/08, 163/11, 163/17, 163/21, 164/13, 164/15,
 165/07, 165/12, 165/14, 165/19, 165/20, 166/02, 166/06, 166/11, 166/14,
 166/21, 167/02, 167/07, 167/14, 168/04, 168/09, 168/16, 168/17, 169/08,
 169/09, 170/01, 170/05, 170/07, 170/09, 170/10, 170/12, 170/16, 170/18,
 170/19, 171/02, 171/03, 171/09, 172/03, 172/10, 172/16, 172/17, 173/02,
 173/07, 173/10, 173/13, 173/15, 173/18, 174/02, 174/04, 174/05, 174/08,
 174/17, 174/19, 175/06, 175/12, 175/19, 175/20, 176/04, 176/05, 176/07,
 176/11, 176/14, 176/15, 176/18, 176/20, 178/04, 178/16, 179/04, 179/11,
 179/18, 179/19, 180/01, 180/10, 180/12, 180/15, 181/19, 181/20, 181/21,
 182/04, 182/10, 182/14, 182/20, 183/06, 183/20, 184/01, 184/05, 184/09,
 184/10, 184/17, 184/19, 185/04, 185/12, 185/18, 185/20, 185/21, 186/01,
 186/08, 186/12, 186/16, 186/18, 187/05, 187/08, 187/09, 187/14, 188/05,
 188/08, 188/13, 188/15, 188/18, 189/09, 189/10, 189/11, 189/16, 189/18,
 189/21, 190/01, 190/10, 190/16, 190/17, 191/03, 191/09, 191/10, 191/14,
 191/15, 191/17, 191/20, 192/05, 192/07, 193/20, 194/02, 194/05, 194/21,
 195/07, 195/18, 195/20, 195/21, 196/03, 196/10, 196/11, 197/01, 197/04,
 202/02, 202/09, 203/07, 205/05
 Ş.+dn 112/11, 129/16, 167/18, 172/04, 187/14

Ş.+ğa 092/16, 094/03, 095/19, 096/06, 100/16, 103/05, 107/01, 112/08, 112/13, 113/04, 114/15, 118/08, 118/21, 127/07, 127/18, 130/06, 135/01, 135/17, 136/19, 139/07, 150/20, 156/06, 156/17, 159/05, 159/06, 159/15, 162/03, 163/18, 163/19, 164/06, 164/21, 167/15, 169/01, 169/07, 171/11, 171/18, 172/05, 175/15, 179/16, 181/13, 183/08, 184/02, 187/03, 190/06, 191/09, 195/02, 202/10

Ş.+ı 155/16

Ş.+ları 015/13

Ş.+nı 097/05, 111/07, 155/02, 193/18

ş.+nın 126/16

Ş.+nın 065/17, 066/18, 096/14, 097/12, 100/02, 100/17, 101/01, 112/14, 117/02, 119/20, 122/18, 123/06, 124/07, 126/05, 127/08, 129/02, 129/20, 130/06, 132/05, 134/07, 134/08, 136/16, 137/09, 139/01, 142/05, 143/20, 149/12, 150/13, 153/17, 157/01, 158/10, 159/01, 161/11, 162/04, 163/16, 171/07, 172/02, 172/07, 173/06, 174/03, 178/02, 180/14, 182/14, 186/10, 187/01, 188/12, 189/20, 193/09, 194/04, 194/11, 194/12, 195/05, 195/10, 196/01, 196/05, 196/16, 196/21, 198/04

Şāhibü'd-da'va Ebū Müslim-i Mervezī Özel ad.

Ş.+nın 098/17

şāhib-vücūd (< Ar. *şāhib* ve Ar. *vücūd*) mevki sahibi, varlığı sayılır, sözü geçer (kimse).

ş. 048/09, 249/05

şahīfe (< Ar. *şahīfa'*) sayfa.

ş. 190/21

şahīḥ (< Ar. *şahīḥ*) gerçek, doğru.

ş. 010/15, 063/16

sāhil (< Ar. *sāhil*) deniz, nehir, göl kenarı, kıyı.

s. 119/03, 135/19, 143/02, 154/20, 181/10, 183/03, 218/11, 244/02, 252/07

s.+ni 181/15

Sāhil-i Furāt Özel ad.

S.+tın 187/15

Sāhir Özel ad.

S. 229/18

şahn (< Ar. *şahn*) meydan.

ş. 086/21

Şahrā-yı Muş Özel ad.

Ş.+da 127/11

Ş.+ğa 106/10

Sa'idābād Özel ad.

S. 219/14

Sa'îd Barulas Özel ad.
S. 193/11

Sa'îd Mirzâ Özel ad.
S. 066/11

şâ'ika (< Ar. *şā'ika'*) yıldırım.
ş. 162/11
ş.+sıdın 255/01

sā'ir (< Ar. *sā'ir*) diğer, başka. (krş. *sāyir*)
s. 092/03, 124/08, 124/18

sak (< ET (Uyg.) *sak*) işte uyanık ve zeki olan.
s. 167/10

sakal (< ET (Uyg.) *sakal*) sakal.
s.+ın 106/18, 109/01, 207/07
s.+larını 151/19

sakaṭ (< Ar. *sakaṭ*) sakat.
s. 139/17, 146/15

sakf (< Ar. *sakf*) tavan, çatı.
s. 153/15

sākī (< Ar. *sākī*) su veren, içki sunan.
s. 061/09, 087/02, 156/02, 184/18, 226/20, 241/07, 253/17, 256/21, 261/15
s.+ler 225/18
s.+siniṭ 004/07

Sākī Özel ad.
S. 157/12, 171/21

sākin (< Ar. *sākin*) (bir yerde) oturan; teskin olmuş, yatışmış.
s. 013/20, 031/12, 032/18, 041/05, 068/20, 069/02, 069/16, 070/21, 076/15,
081/17, 083/12, 090/02, 114/05, 215/09, 224/03, 225/11, 227/20, 254/06,
254/16
s.+leri 183/04
s.+leriḡa 148/11
s.+lerin 239/04
s.+lerini 091/14
s.+leriniṭ 149/17, 196/13

sakirlāt (< Ar. *sakirlāt*) sıcak pamuklu kumaş.
s. 193/21
s.+dın 141/08

sakla- (< ET (MK) *sak+la-*) saklamak, muhafaza etmek.

s.-dı 097/01, 100/10, 160/21
s.-ğay 127/15
s.-p 105/18, 122/10, 206/14, 208/02, 239/01
s.-p-mèn 212/04
s.-p èr-di 163/05, 218/04
s.-r 012/07, 065/14
s.-sağ 175/04
s.-ydu 073/11

Saksın Özel ad.
S. 017/14

sal (< ET (MK) *sal* < AT **sāl*) sal.
s. 109/19

sal- (< ET (Uyg.) *sal-*) salmak, bırakmak, göndermek; koymak; bina tesis etmek.
s.-dı 017/03, 032/06, 032/08, 033/15, 041/02, 050/13, 055/11, 077/02, 079/11, 108/06, 118/02, 136/08, 156/15, 158/05, 178/18, 178/19, 182/18, 193/05, 195/14, 239/06, 239/07, 239/14
s.-dılar 024/14, 050/14, 089/16, 106/19, 137/21, 138/11, 142/11, 148/07, 148/18, 151/05, 160/01, 161/07, 165/08, 165/13, 168/11, 177/21, 179/14, 183/10, 223/17, 231/08, 234/10, 256/01
s.-ğandur 125/01
s.-ğay 230/04
s.-ğaylar 138/09, 147/19
s.-ıp 024/03, 025/12, 025/14, 026/20, 027/05, 042/07, 070/14, 073/20, 078/13, 079/10, 091/02, 091/03, 094/20, 096/20, 097/20, 102/14, 103/17, 106/14, 107/18, 108/10, 117/19, 124/10, 124/13, 126/01, 128/01, 128/14, 132/18, 139/21, 142/14, 143/02, 143/05, 143/09, 144/17, 144/21, 152/17, 153/18, 160/04, 160/06, 169/06, 169/16, 172/17, 174/16, 176/12, 184/13, 189/19, 191/18, 192/10, 196/13, 198/05, 211/01, 232/14, 243/14, 253/03, 256/19, 257/13
s.-ıp èr-diler 032/11, 079/13
s.-mağ 033/10
s.-sunlar 249/08
s.-ur 225/02, 235/04
s.-ur-siz 251/16
s.-ur èr-di 057/16

şalāḥ (< Ar. *şalāḥ*) rahatlık, barış.
ş. 172/09
ş.+ıdu 054/07

sālār (< Far. *sālār*) başbuğ, en büyük amir.
s. 049/07, 240/11

Salar Bulak Özel ad.
S.+ka 080/03

Salar Oğlan Özel ad.

S. 092/17

Salar-Sauçi Özel ad.

S. 014/14

şalāt (< Ar. *şalāt*) namaz.

ş. 019/11, 166/05

şalavātu'llāhi 'aleyhi (< Ar.) Ona ve onun soyuna selam olsun.

ş. 159/07

Salci'ut Moğol kabilelerindendir. (Özel ad.)

S.+lar 015/05

saldur- (< *sal-tur-*) yaptırmak.

s.-dı 115/11

Salığ Hân Özel ad.

S. 025/15

Sali Özel ad.

S. 074/06

Şaliḥ Mīrzā Özel ad.

Ş. 219/13

Ş.+nı 219/11, 220/14

sālīm (< Ar. *sālīm*) sağ, sağlam.

s. 006/09, 008/18, 028/09, 030/02, 062/11, 094/11, 102/15, 134/19, 140/16, 142/11, 145/16, 145/20, 168/03, 175/03, 218/09, 242/12, 244/21, 254/10

Sali Sarāy Özel ad.

S.+ğa 073/13, 074/21, 078/17

sālīsu selāse-gūy kutsal üçlü öğretisini söyleyen, anlatan.

s. 158/21

şallā'llāhu 'aleyhi ve sellem (< Ar.) Allah'ın selamı onun üzerine olsun.

ş. 019/09, 062/08, 066/04, 120/04, 167/12

salṭanat (< Far. < Ar. *salṭana'*) sultanlık, hükümdarlık.

s. 001/10, 002/02, 002/03, 002/06, 002/08, 003/02, 009/02, 013/21, 036/01, 036/02, 039/01, 042/18, 043/09, 045/14, 054/16, 056/14, 057/01, 059/04, 059/08, 061/14, 062/18, 065/21, 066/01, 068/04, 084/09, 087/02, 170/17, 184/15, 196/10, 199/12, 211/20, 221/17, 239/06, 240/01, 248/07, 253/08

s.+da 001/01

s.+dın 242/15, 242/17, 255/12

s.+ğa 096/19, 114/21

s.+ı 003/16, 010/07, 013/13, 035/16, 036/05, 039/03, 039/12, 039/13, 040/13,

041/08, 043/12, 045/12, 046/04, 046/12, 047/08, 049/05, 051/16, 056/14, 056/18, 061/09, 064/01, 085/21, 196/01, 206/17, 209/11, 214/03, 223/07, 227/06, 227/07, 235/01, 240/12

s.+ıda 040/07, 046/06

s.+ıdın 049/20, 114/02, 238/02, 258/02

s.+ıdur 173/13

s.+ığa 237/21

s.+ını 184/20, 252/12

s.+ka 001/21, 006/19, 009/08, 013/08, 026/04, 037/01, 049/14, 070/08, 088/09, 154/05, 197/14, 209/05, 211/13, 219/09, 221/20, 222/12, 223/06, 224/06, 227/18, 230/07, 236/06, 238/09, 240/05, 255/03, 261/18

s.+largâ 258/11

s.+ları 013/13

s.+nı 036/13, 138/15, 205/10, 206/20, 255/09

s.+nı 205/05

s.+ta 061/11, 156/03, 214/02, 218/08

salṭanat-me'āb saltanatın sığınağı olan.

s. 213/14

salṭanat kıl- hükümdarlık etmek.

s. k.-dı 040/07, 059/17, 219/01, 219/02, 226/16, 241/06

s. k.-dılar 014/04, 063/01

s. k.-ğan 041/16, 043/13

s. k.-ıp 238/15

s. k.-ipturlar 041/17

salṭanatlık (< Ar. *salṭana*^t ve Tü. +lık) padişahlık.

s.+nı 091/10

Salun Özel ad.

S. 146/06

Sām Özel ad.

S. 011/05

saman (< ET (MK) *saman*) saman.

s. 234/21

sāmān (< Far. *sāmān*) takat, güç.

s. 024/07, 118/15

s.+ı 238/01

Sāmāne Özel ad.

S. 145/20

şamediyet (< Ar. *şamad*'den yapma (câli) mastar eki -iyyat ile *şameddiyyet*) Allah'ın samed vasfına sahip olması durumu.

ş.+din 117/15

şāmit (< Ar. *şāmit*) cansız mal (altın, gümüş).

ş. 152/11, 166/09

şamşām (< Ar. *şamşām*) keskin kılıç.

ş. 050/07

Samur Suyı Özel ad.

S. 130/05, 130/07

san (< ET *sa-n* < AT **sān*) sayı.

s.+ın 072/03, 114/07, 115/15, 194/07

saṇa (<< *sen+ḡa*) sana.

s. 004/05, 009/20, 009/21, 010/11, 036/17, 037/04, 047/03, 055/20, 080/01, 084/09, 084/10, 086/07, 086/08, 090/20, 097/15, 101/20, 133/11, 149/03, 173/15, 174/01, 175/14, 180/04, 180/06, 180/07, 180/09, 187/10, 202/19, 207/09

sana- (< (ET (Uyg.) *san+a-* < AT **sā-n+a-*) saymak, hesap etmek.

s.-dılar 218/16

s.-p 027/17

şan‘at (< Far. < Ar. *şan‘aʿ*) sanat.

ş.+ta 216/14

şanāyi‘ (< Ar. *şinā‘aʿ* 'in çoḡulu *şanā‘i* ') sanatlar.

ş. 174/10

ş.+ni 150/12

sancaḡ (< *sanḡ-ak* < *sanḡ-ḡak*) bayrak.

s.+ları 175/09

şandel (< Ar. *şandal*) sandal ağacından yapılmış sandalye, iskemle.

ş. 061/03

şandūk (< Ar. *şandūk*) sandık.

ş.+ka 092/01

ş.+lar 147/10

ş.+larda 024/03

ş.+larını 024/02

Şandūkşiken Özel ad.

Ş. 228/17

şanevber (< Far. *şanavbar*) çam fıstığı ağacı.

ş. 114/14

şāni‘ (< Ar. *şāni* ') Allah, yaratıcı.

ş. 009/09

sānī (< Ar. *sānī*) ikinci.

ādem-i s̱ānī Nûh aleyhi's-selâm.
ā.-i s̱. 011/01

şannā (< Ar. *şannā*) sanatkâr.
ş. 161/11, 167/11

sansız (< *san+sız*) sayısız.
s. 088/20

şar (< Ar. *şar*) sara hastalığı.
ş.+ğa 185/04

Sar Aḥmed Özel ad.
S. 032/18

sarāy (< Far. *sarāy*) saray.
s. 217/16

sarāy-ı bākī ahiret.
s. 218/13

sarāy-i fānī bu dünya.
s.+de 062/06

sarāy-ı sürūr şenlik evi, cennet
s.-ı s.+ğa 218/20

Sarāy Özel ad.
S. 042/16, 117/11, 150/20
S.+nı 134/01, 134/02, 224/04

Sarāy Celāl Özel ad.
S. 177/03

Sarāy H'āce Özel ad.
S. 177/04

Sarāy Mülk Hānım Özel ad.
S. 089/14, 103/02, 106/01, 120/02, 121/04, 126/15, 127/17, 128/18, 135/08,
137/03, 159/18, 170/02, 195/04
S.+dın 138/13

Sarāy Mülk Hānım bin Ẹazān Sultān Hān Özel ad.
S. 085/11

sār-bān (< Far. *sārbān*) deve sürücüsü.
s. 016/10

Sar Buğa Özel ad.

S. 080/16, 087/08, 093/04, 093/14, 093/15, 094/08, 138/17

Sar Buğa Bêg Özel ad.

S. 093/05

Sar Buğa-yı Calayır Özel ad.

S. 086/03

Sareng Özel ad.

S. 139/05

Sareng Sultân Özel ad.

S. 139/05

şarf (< Ar. *şarf*) harcama.

ş. 130/04

şarf kıl- harcamak.

ş. k.-dı 209/13

sargâr- (< ET (Uyg.) *sargâr-* < *sarığ*+*ar-* < AT **sāriğ*) sararmak.

s.-ip 088/12

sarı (<< *sınaru* (büzülme yoluyla olabilir)) -e doğru, tarafına.

s. 001/04, 004/03, 006/08, 008/02, 008/04, 008/12, 011/07, 014/21, 018/13, 018/14, 021/10, 021/11, 021/20, 022/02, 022/10, 022/16, 022/21, 023/09, 023/19, 024/20, 025/01, 026/07, 027/07, 028/01, 028/09, 028/20, 030/03, 030/09, 031/06, 031/14, 031/16, 032/02, 032/04, 032/21, 033/02, 033/05, 033/09, 034/09, 034/10, 034/20, 040/06, 040/21, 042/21, 043/04, 043/17, 043/18, 044/19, 044/20, 044/21, 045/10, 046/03, 047/01, 047/04, 047/07, 047/16, 051/12, 052/07, 055/06, 056/07, 057/11, 058/17, 060/05, 060/18, 061/07, 068/10, 068/11, 068/19, 069/15, 070/12, 071/04, 071/10, 072/04, 073/15, 074/10, 076/09, 076/12, 077/12, 078/18, 079/12, 079/18, 080/11, 083/01, 083/07, 083/11, 085/05, 090/16, 092/18, 093/05, 093/18, 094/02, 095/10, 096/06, 096/14, 097/17, 097/18, 097/19, 099/15, 101/01, 101/05, 101/13, 101/21, 102/01, 102/02, 102/05, 102/06, 102/13, 103/16, 104/09, 104/10, 105/02, 105/03, 105/15, 110/04, 110/21, 111/21, 114/13, 118/03, 118/06, 118/08, 119/06, 119/12, 120/01, 121/10, 121/15, 122/10, 122/13, 122/18, 123/11, 123/14, 124/04, 125/04, 125/12, 126/02, 126/06, 126/21, 127/08, 127/09, 129/03, 129/13, 129/19, 130/01, 130/17, 131/08, 133/04, 133/05, 134/07, 134/09, 135/05, 135/18, 135/21, 136/10, 136/16, 136/18, 137/20, 138/07, 139/03, 140/10, 141/01, 142/06, 143/03, 144/05, 144/06, 145/15, 147/07, 150/13, 151/04, 151/09, 151/11, 151/12, 152/02, 152/14, 152/17, 155/04, 155/11, 155/12, 156/19, 157/01, 157/02, 157/09, 157/11, 158/08, 158/09, 158/10, 159/15, 159/20, 160/07, 160/11, 161/11, 162/19, 163/06, 163/13, 163/17, 164/06, 164/14, 164/15, 165/19, 166/04, 166/05, 168/04, 168/09, 168/19, 169/01, 169/05, 170/02, 170/08, 171/09, 171/17, 173/03, 173/19, 174/12, 175/18, 179/11, 181/04, 181/10, 182/15, 185/03, 185/07, 186/02, 186/09, 186/13, 187/01, 187/03, 188/09, 188/21, 189/12,

190/19, 191/03, 191/15, 192/21, 193/04, 193/07, 193/10, 193/11, 195/09, 196/12, 196/21, 197/01, 197/02, 198/10, 198/19, 199/18, 201/01, 202/01, 202/03, 202/08, 202/14, 202/18, 202/19, 203/01, 203/05, 203/13, 204/01, 204/08, 205/06, 205/21, 206/06, 206/13, 207/03, 207/05, 207/12, 208/01, 208/02, 208/03, 208/04, 208/05, 209/19, 210/10, 210/11, 210/14, 212/08, 212/10, 212/12, 213/09, 214/08, 214/10, 214/12, 216/08, 217/08, 217/09, 217/17, 218/02, 218/13, 218/17, 219/13, 219/20, 220/13, 222/01, 222/03, 222/11, 222/21, 223/05, 223/06, 223/11, 225/11, 225/13, 225/16, 225/20, 226/17, 227/08, 227/18, 228/02, 228/13, 228/14, 229/13, 229/14, 229/20, 231/03, 231/08, 231/12, 231/16, 233/02, 233/09, 235/11, 235/15, 236/03, 236/05, 236/11, 236/19, 237/06, 238/05, 238/07, 241/12, 241/18, 243/14, 245/01, 246/14, 246/15, 247/19, 249/01, 249/04, 251/10, 253/06, 254/03, 256/12, 257/14, 259/21, 260/01
S. 220/10, 220/11
s.+dın 056/04, 086/15, 098/03, 144/21, 188/05, 196/15, 242/07, 251/10
s.+dur 164/15, 183/03
s.+ğa 039/09, 236/06, 244/09
S.+ğa 104/05, 120/10, 120/20
S.+nı 121/02
s.+sıda 251/10
s.+tın 225/21

Sarıķ Özel ad.

S. 072/12

Sarıķ Eteke Özel ad.

S. 097/09

S.+ge 100/01

S.+ni 111/12, 111/13

Sarıķ Kırġan Özel ad.

S.+nı 123/03

Sarıķ ‘Ömer-i Oyirat Özel ad.

S. 188/03

Sarıķ Özen Özel ad.

S.+de 110/21

S.+ğa 115/04

şariĥ (< Ar. *şarīĥ*) açık, belli.

ş. 063/17

ş.+ni 055/04

Sārī Şehri Özel ad.

S.+ğa 193/09

şarrāf (< Ar. *şarrāf*) sarraf, bir şeyin değerini anlayan, bilen.

ş.+ları 064/04

şarşar (< Ar. *şarşar*) şiddetli, gürültülü rüzgâr.
ş. 254/21

Sārt Özel ad.
S. 222/15
S.+dın 016/11

Sārt Dīvānı Özel ad.
S.+da 087/09

Sarūca Özel ad.
S. 177/18

Sası Noğa Hān Özel ad.
S. 043/07

sat- (< ET (Uyg.) *sat-*) satmak.
s.-ar 008/06
s.-tı 169/18
s.-tılar 205/13

Satıbek Özel ad.
S. 053/19, 053/21, 054/10, 054/17, 056/07, 056/08, 056/09
S.+ni 056/11

Satıbek bint-i Ölceytü Hān Özel ad.
S. 062/21

Satıbek bint-i Ölceytü Sultān Özel ad.
S.+nın 056/06

Satıbek bint-i Sultān Muhammed Ölceytü Hān Özel ad.
S. 053/19

Satıbek Sultān Muhammed Ölceytü Özel ad.
S.+ka 053/17

Satılmış Özel ad.
S.+nı 128/10

Satılmış Bēg bin ‘Abdu’llāh Özel ad.
S. 008/15

sāv (< Far. *sāv*) haraç, vergi.
s. 183/04

şavāb (< Ar. *şavāb*) doğruluk, dürüstlük; doğru davranış.
ş. 052/15, 155/12, 166/01, 173/04
ş.+dın 130/05
ş.+ka 162/06

ş.+tın 172/08

şavb (< Ar. *şavb*) yön, taraf.

ş. 212/10

ş.+dın 161/19

ş.+ğa 135/14, 135/19

ş.+ığa 051/14

Save Özel ad.

S. 225/12

S.+ni 225/11

sāverī (< Tü. *sāvarī*) egemenliğini kabul etme veya selamlaşmada sunulan hediye.

s. 008/02, 023/12, 023/14, 027/16, 029/11, 029/12, 029/21, 190/06, 190/07

s.+dın 030/11

savğat (< Mo. *saugad*) armağan, hediye (Lessing, 677a)

s. 034/06, 124/07, 153/09

s.+lar 119/15, 126/02

şavt (< Ar. *şavt*) ses, seda.

ş. 024/04

savuk (< ET (Uyg.) *soğık* < *soğı-k*) soğuk.

s. 092/08, 127/11, 133/20, 134/04, 195/07, 195/18, 221/01

s.+da 016/19

s.+larda 016/18

Savuk Bulağ Özel ad.

S.+da 200/20

S.+dın 191/14

Savuk Bulağ Özel ad.

S.+ğa 191/11

savut zırh, zırhlı örten çelik (DTO, 344; Ölmez, 2003: 165)

s. 055/10

sa'y (< Ar. *sa'y*) çalışma, çabalama, gayret

s. 001/01, 004/10, 006/21, 049/01, 059/07, 106/16, 135/16, 191/13, 196/20, 214/09, 225/06, 228/01, 232/08, 239/01

s.+ı 047/15, 059/08, 240/04

s.+ım 195/21

sa'y-i belîğ emek harcayıp gereği gibi çalışma.

sa'y-i belîğ 062/08, 090/01

sa'y kıl- uğraşmak, gayret etmek.

s. k.-dı 042/12, 099/18, 228/07

s. k.-dılar 028/10, 107/19, 216/14

s. k.-ıp 096/16, 174/16

şayd (< Ar. *şayd*) av; avlama, avlanma.
ş. 026/07, 033/16, 115/11, 115/13
ş.+nı 115/12

şayd kıl- avlamak, ele geçirmek.
ş. k.-ıp 033/16, 033/17
ş. k.-mak 033/10

şayd-gāh (< Ar. *şayd* ve Far. *gāh*) av yeri.
ş.+da 019/03

şayha (< Ar. *şayha*) bağırma, nara atma.
ş.+sı 185/12

sāyika (< Ar. *sāyika*) sebep.
s. 052/13, 055/20

Şayin Hān Özel ad.
Ş. 042/17
S.+ğa 240/03, 240/05

Şayin Têmür Özel ad.
Ş. 176/04, 182/03
Ş.+ni 100/20, 116/10

Şayin Têmür Bahādur Özel ad.
Ş. 148/06

sāyir (< Ar. *sā'ir*) diğer, başka, gayrı. (krş. *sā'ir*)
s. 026/01, 033/16, 035/21, 137/08, 170/18, 194/03
s.+i 164/19

sāyis (< Ar. *sā'is*) seyis.
s. 016/11

sayra- (< ET (MK) *sayra-*) (kuş) ötmek, şakımak.
s.-yduur èr-diler 115/15

Sayrām Özel ad.
S. 089/10, 108/06, 194/06, 246/09
S.+da 194/14
S.+dın 241/19
S.+ğa 080/15

Şayrān Özel ad.
S. 194/19
Ş.+dın 115/03

şayyād (< Ar. *şayyād*) avcı.
ş.+lar 019/16

sāz (I) (< Far. *sāz*) saz, çalgı.
s. 155/16

sāz (II) (< Far. *sāz*) teçhizat, koşum takımı.
ālet-i sāz koşum takımı.
ā.-i s. 260/11

sebāt (< Ar. *ṣabāt*) direnme, kararından vazgeçmeme.
s. 009/12, 118/09
s.+larığa 178/18

sebeb (< Ar. *sabab*) sebep; bahane.
s. 012/05, 016/21, 019/20, 021/02, 045/03, 050/04, 058/04, 143/08, 169/10,
180/04, 185/19
s.+dın 001/13, 021/04, 027/01, 027/18, 052/08, 063/12, 074/18, 144/09,
247/15, 250/19
s.+i 020/07, 233/06

sebkat (< Far. < Ar. *sabka'*) geçme, ilerleme.

sebkat kıl- geçmek, ilerlemek.
s. k.-ıp 050/06

sebt (< Ar. *sabt*) yazma, kaydetme.
s. 147/20, 171/05

sebt kıl- yazmak, kaydetmek.
s. k.-dı 044/17

Sebük-Tegin Özel ad.
S. 050/12

sebz (< Far. *sabz*) yeşil, yeşil renkli.
s. 251/03, 253/07
s.+dın 010/18

sebze (< Far. *sabza*) yeşillik, çimen.
s. 033/12, 036/06, 195/17

Sebzvār Özel ad.
S. 101/04, 199/06
S.+da 056/02, 101/03
S.+dın 219/08
S.+ğa 099/02, 111/13
S.+nı 099/08

Sebzvār Kal'ası Özel ad.

S.+nı 101/05

secde (< Ar. *sacda'*) secde.

s.+si 149/03

secde kıl- secde etmek.

s. k.-dılar 012/15

s. k.-ur  r-diler 012/04, 012/05, 012/15

sedd (< Ar. *sadd*) duvar, sur.

Sedd-i  skender  skender seddi.

S.-i  . 126/21, 178/20

sefer (< Ar. *sa ar*) yolculuk, sefer; savaşa gitme.

s. 195/21, 244/11

s.+de 183/17, 260/04

s.+idin 203/19

sefer kıl- yolculuğa çıkmak.

s. k.-dılar 249/19

Sefid  zel ad.

S. 242/06

se ine (< Ar. *sa  na'*) gemi.

s.+si 010/17

se  b (< Ar. *saıb*) bulut.

s. 060/13

seçer (< Ar. *sa ar*) seher, tanyeri ağarmadan biraz önceki vakit.

s. 015/21, 016/05

sehl (< Ar. *sahl*) kolay.

s.+d r 158/03

sehv (< Ar. *sahv*) hata, yanılma.

s.+din 154/02

sekb n (< Far. *sagb n*) av kopeklerine bakan görevli.

s.+ı 173/05

sek n sükun, sakinlik.

s. 162/05

s kiz (< ET *sekiz*) sekiz.

s. 011/07, 038/11, 047/18, 049/06, 089/10, 093/21, 096/12, 105/12, 120/18

s.+ide 149/11

s kizinci (< *s kiz+inçi*) sekizinci.

s. 041/10, 042/18, 049/13, 060/16

s kiz yüz sekiz yüz.

s. 113/06

s kiz yüz  llig b ş sekiz yüz elli beş.

s.+te 224/18

s kiz yüz mi  sekiz yüz bin.

s. 044/10, 168/09, 194/12, 261/03

s kiz yüz otuz mi  sekiz yüz otuz bin.

s. 041/01

s ksen (< *s kiz on*) seksen. (krş. *s ksen*)

s. 167/05

seksen (< *s kiz on*) seksen. (krş. *s ksen*)

s. 010/19, 013/10, 041/08, 230/08

seksen b ş seksen beş.

s. 013/13

sel met (< Far. < Ar. *sal ma*^f) s limlik, eminlik, korku ve endişeden uzak olma;
selamete çıkma, kurtulma.

s. 025/12, 038/06, 089/08, 139/17, 143/13, 161/19, 175/02, 176/10, 244/06,
260/06, 260/09

s.+ a 244/02

sel met k l- selamete çıkmak.

s. k.-a al- aylar 164/10

Sel sil K l'ası özel ad.

S.+da 107/12

sel t n (< Ar. *sul  n* 'ın  o ulu *sal t n*) sultanlar.

s. 020/19, 049/10, 063/05, 065/20, 066/01, 086/05, 086/08, 185/02, 213/13,
215/12, 217/07, 239/19, 241/04, 242/03, 242/11, 243/11, 245/01, 249/09,
252/19, 254/06, 255/11, 256/09, 258/14, 259/18, 259/20, 260/01

s.+de 086/10

s.+din 025/20

s.+ a 255/12

s.+i 235/16

s.+ini  003/06, 242/05

s.+ler 242/19

s.+ni 031/01, 256/13

s.+ni  250/04

Sel  k  (< *Selçuk* ve nispet eki - ) Selçuklu.

S.+lerğa 002/09

selīmü'n-nefs (< Ar. *salīm*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *nafs*.) nefsin sağlamlığı.

s. 247/01

Selmas Özel ad.

S.+ğa 106/20

S.+ka 215/12

sem´ (< Ar. *sam*´) kulak.

s. 119/20, 239/19

s.+iğa 003/12, 064/05, 151/16, 170/07, 190/10, 196/13

semā´ (< Ar. *samā*´) vecd hâlinde dervişlerin dairesel şekilde dönmesi.

semā´ **ķıl-** sema etmek.

s. ķ.-ıp 200/07

semavāt (< Ar. *samavāt*) gökler.

s. 145/06

semer-ber (< Far. *saman-bar*) yasemin göğüslü

s.+ler 033/12

Semer Hātūn Özel ad.

S. 047/06

Semerķand Özel ad.

S. 009/04, 017/16, 024/20, 025/01, 025/02, 025/04, 025/05, 025/17, 025/19, 027/02, 027/03, 033/08, 039/10, 062/13, 069/09, 075/01, 075/03, 075/20, 079/09, 084/06, 089/16, 092/15, 092/18, 102/04, 102/18, 103/02, 108/11, 119/12, 132/15, 136/18, 137/06, 137/07, 138/20, 150/12, 153/09, 155/02, 156/19, 186/02, 186/12, 191/03, 193/10, 196/21, 197/01, 197/02, 197/08, 198/10, 198/19, 201/17, 202/03, 202/08, 209/09, 209/15, 210/07, 210/08, 210/10, 210/14, 214/01, 214/10, 214/12, 215/06, 216/08, 219/21, 220/17, 221/05, 224/01, 224/13, 226/04, 226/05, 226/07, 226/09, 228/13, 230/09, 230/12, 231/20, 237/06, 242/07, 242/13, 243/11, 243/14, 244/03, 244/09, 244/11, 245/21, 246/21, 255/08, 255/11, 257/17, 258/09

S.+da 023/08, 069/18, 074/15, 087/06, 090/08, 092/09, 093/05, 100/10, 102/19, 109/14, 112/12, 114/14, 119/15, 137/08, 139/08, 153/09, 209/10, 221/11, 224/15, 235/01, 243/09

S.+dın 025/03, 033/12, 043/20, 092/19, 106/01, 107/21, 113/13, 120/02, 138/07, 138/20, 195/18, 212/07, 251/01, 251/12, 254/01, 254/05, 255/03, 256/22

S.+ğa 033/07, 043/18, 069/08, 070/05, 073/06, 073/07, 074/11, 074/15, 075/02, 075/11, 079/11, 087/12, 089/02, 089/16, 091/17, 092/04, 093/01, 093/14, 094/03, 094/14, 095/15, 099/05, 100/08, 100/09, 103/19, 104/06, 108/15, 108/20, 110/06, 111/06, 111/14, 113/11, 114/06, 114/19, 124/06, 129/02, 136/06, 153/02, 167/11, 186/10, 193/17, 194/17, 197/09, 197/10, 197/13, 209/19, 210/21, 212/11, 213/20, 213/21, 214/01, 215/05, 220/08,

223/20, 224/02, 224/15, 238/12, 240/21, 242/05, 244/02, 244/03, 245/06,
245/19, 246/12, 246/20, 247/18, 248/12, 252/10, 252/15, 255/07, 258/03
S.+ka 024/20, 090/16, 094/18, 097/03, 129/10, 136/17, 153/08, 167/12,
242/14, 244/21
S.+mı 029/07, 067/18, 074/14, 093/11, 111/07, 119/13, 196/19, 224/19,
243/16, 255/11
S.+nı 223/16, 242/05
S.+ta 155/07, 197/09, 210/12
S.+tadur 199/04
S.+tın 170/10, 170/15, 190/04, 215/09

Semerķandī (< *Samarķand* ve nispet eki -ī) Semerkanthı. Özel ad.

S.+ler 202/13, 226/10

semiz (< ET *semiz*) besili, semiz.

s. 115/12, 234/11, 261/21

Semnān Özel ad.

S. 121/06

Semsauci Özel ad.

S. 014/13

sen (< ET *sen*) sen (krş. *sên*).

s. 141/15, 219/16

s.+dın 055/19, 176/16, 180/05, 202/02, 205/07

s.+i 202/01

s.+i 037/09, 065/05, 075/10, 180/08

sên (< ET *sen*) sen (krş. *sen*).

s. 009/19, 010/12, 012/02, 035/05, 035/06, 037/05, 039/18, 055/17, 055/20,
065/01, 065/05, 075/18, 082/07, 086/08, 098/15, 111/11, 140/18, 141/15,
141/17, 158/03, 159/04, 176/17, 202/09, 218/07, 221/02, 246/10, 254/12,
260/11

s.+dın 145/02, 176/16, 180/06

s.+dür-sên 060/07

s.+i 080/01, 107/03, 156/19, 202/17, 205/01, 219/06, 229/03, 250/10

s.+i 005/19, 035/06, 045/03, 055/16, 210/16

s.-ok 086/09

senā (< Ar. *sanā'*) övme, övüş.

s. 166/18

senā kıl- övmek.

s. k.-dı 175/07

Sencer Özel ad.

S. 003/08, 048/07, 177/06

Sencer Mīrzā Özel ad.

S. 229/07, 230/08, 230/10, 235/13
S.+ğa 225/13
S.+nı 230/14

sene (< Ar. *sana*^f) yıl.

s. 001/02, 001/10, 001/14, 002/06, 002/14, 003/02, 003/03, 003/15, 003/20, 004/04, 004/10, 004/12, 004/15, 004/16, 004/19, 006/12, 007/03, 007/08, 008/19, 016/10, 021/11, 025/19, 027/11, 029/19, 031/13, 032/13, 033/20, 035/14, 036/21, 039/02, 039/08, 039/18, 040/12, 040/17, 041/07, 042/17, 043/16, 043/18, 044/02, 044/14, 044/18, 044/21, 045/06, 045/08, 045/11, 045/12, 045/17, 046/08, 046/09, 046/19, 047/02, 047/09, 047/19, 048/01, 048/18, 049/03, 049/14, 049/15, 049/16, 050/02, 050/08, 050/10, 050/13, 051/04, 051/14, 052/11, 053/02, 057/04, 059/06, 059/16, 059/19, 059/21, 060/02, 060/14, 061/08, 062/12, 062/20, 063/18, 067/02, 067/15, 069/17, 074/08, 082/04, 086/12, 088/21, 090/03, 091/15, 091/17, 092/07, 093/04, 095/19, 096/01, 097/07, 099/04, 099/10, 100/17, 104/09, 107/05, 110/08, 126/15, 129/08, 129/20, 129/21, 136/17, 138/03, 138/14, 139/07, 149/17, 153/10, 153/18, 155/07, 165/09, 167/19, 171/07, 173/19, 179/17, 184/18, 185/07, 194/16, 194/17, 195/19, 205/08, 208/12, 213/01, 213/12, 217/08, 218/21, 220/12, 225/19, 228/10, 261/21, 262/15

sened (< Ar. *sanad*) destek, güvence.

s. 166/15

seneviyye (< Ar. *sanaviyya*^f) mecûsî taifesi.

s.+dürler 146/03

seng (< Far. *sang*) taş

s. 172/20

s.+lerdin 153/15

seng-i ħārā mermer taşı, pek sert taş.

s.-i ħ.+dın 163/01

seng-tirāş (< Far. *sang-tirāş*) taş yontucu (sanatkâr).

s.+lar 153/12

s.+larını 150/12

sêp- (< ET (Uyg.) *sep-*) serpmek, saçmak.

s.-ip 196/14

se-pāye (< Far. *sih-pāya*) üç ayaklı, sehpa.

s.+lerdin 183/08

Sepāye Özel ad.

S.+ğa 093/06

ser (< Far. *sar*) baş; tepe.

s. 115/08, 195/11, 195/21, 197/15, 242/16

serāb (< Ar. *sarāb*) serap.
s. 249/20

Serāb Özel ad.
S.+dın 153/05

Seraḥs Özel ad.
S. 028/16, 217/16, 230/10, 230/11
S.+da 097/15, 099/05, 229/08
S.+nı 201/19

ser-āmed (< Far. *sar-āmad*) başta bulunan, ileri gelen.
s. 024/05, 155/19, 217/07
s.+i 124/05

serā-perde (< Far. *sarā-parda*) saray perdesi.
s. 009/02, 023/18
s.+sin 208/13

ser-ā-ser (< Far. *sar-ā-sar*) baştan başa, büsbütün.
s. 037/18, 252/05

ser-āsime (< Far. *sarāsīma*) sersem, şaşkın. (krş. *ser-āsīme*).
s. 191/20

ser-āsīme (< Far. *sarāsīma*) sersem, şaşkın. (krş. *ser-āsime*).
s. 042/14, 162/18, 165/14, 228/18, 230/01

Serbedāl Özel ad.
S. 111/03

ser-be-dār (< Far. *sar ba-dār*) idamlık, idam edilmeye hazır.
s.+lar 111/02
s.+lardin 007/13
s.+larnı 056/02
s.+nın 075/02

Serbedār Ebu Said'in ölümünden sonra Hülegü Han Hanedanlığının son kısa süreli padişahına verilmiş soyadı.
S. 007/14, 111/20, 121/19
S.+lar 111/15, 111/18
S.+larnı 111/08, 111/19

Serbedār Şeyḥ Ḥasan-ı Cūrī Özel ad.
S. 007/12

ser-bülend (< Far. *sar-baland*) başı yüksek, yüce.
s. 096/05

serdār (< Far. *sar-dār*) asker başı, kumandan.

s. 074/03, 079/13, 148/13
s.+ı 026/02, 124/11, 148/09, 157/03, 175/07, 184/15, 249/05
s.+ığa 248/02
s.+lar 028/12, 066/01, 086/04, 124/18, 127/20, 130/09, 147/05, 149/21, 161/14, 212/20, 222/18, 222/20, 232/16, 232/21, 236/12, 239/05
s.+lardın 029/09, 163/10
s.+larğa 161/16
s.+ları 030/12, 087/03, 106/11, 132/05, 136/03, 148/18, 213/17, 233/12, 248/09, 254/19
s.+larıdın 121/10
s.+larığa 176/02
s.+larıñı 243/15
s.+larnı 029/01, 188/11
s.+larnı 243/02
s.+nı 229/01

serdār kıl- başkumandan yapmak.

s. k.-ıp 106/13

s. k.-ıp èr-diler 106/18

Serdār Ka'an Özel ad.

S. 041/11

ser-efgende (< Far. *sar-afganda*) başını eğen.

s.-biz 035/06

ser-efrāz (< Far. *sar-afrāz*) başını yukarı kaldıran, benzerlerinden üstün olan.

s. 063/13, 063/15, 098/16, 129/06

s.+dın 009/14

ser-efrāz bol- üstün olmak, yücelmek.

s. b.-dı 006/19, 098/13, 119/07, 125/06, 141/06, 143/20, 150/18, 153/07, 155/10, 183/21, 190/05, 203/01, 210/03

s. b.-dılar 107/14, 168/14, 241/14, 244/03

s. b.-up 025/07, 145/04, 256/09

ser-efrāz èt- yüceltmek.

s. è.-ti 244/12

ser-efrāz kıl- yüceltmek.

s. k.-dı 110/17

s. k.-dılar 246/04

s. k.-ıp 172/18

ser-efrāzlıq (< Far. *sar-afrāz* ve Tü. +*lıq*) üstünlük.

s. 029/02

ser-encām (< Far. *sar* ve Ar. *ancām*) bir işin sonu, akıbeti; olay.

s. 037/19, 239/06, 262/06, 262/13

ser-encām kıl- anlatmak, hikaye etmek.

s. k.-ğay 136/15

s. k.-mağ 054/10

sereṭān (< Ar. *saraṭān*) yengeç burcu (22 Haziran-23 Temmuz).

s.+da 139/12

ser-firāz (< Far. *sar-farāz*) seçkin, mümtaz.

s. 090/07

ser-firāz kıl- yüceltmek.

s. k.-dılar 234/02

ser-gerdān (< Far. *sar-gardān*) perişan.

s. 014/02, 018/10, 087/14, 094/07, 223/21, 229/10

ser-gerdānlık (< Far. *sar-gardān* ve Tü. +lık) perişanlık.

s.+tın 238/15

ser-ḥadd (< Far. *sar* ve Ar. *ḥadd*) sınır boyu, hudut.

s.+da 246/11

s.+dın 138/19

s.+ıda 168/05

s.+ıdın 248/01

s.+ığa 195/19, 250/21

s.+ığa 218/09

s.+ığaça 135/03, 246/19, 247/16

Seriday Özel ad.

S. 132/19

serik (< Ar. *sarik*) hırsızlık.

s. 104/13

Ser-i Pul Özel ad.

S.+da 243/02, 243/15, 243/18

serir (< Ar. *sarir*) taht.

s. 032/08, 037/01, 048/01, 056/18, 061/11, 198/09, 219/09, 221/17, 230/07,

240/11, 261/18

s.+ide 001/10

s.+ığa 007/10

ser-keşlik (< Far. *sar-kaş* ve Tü. +lık) dik başlılık, itaatsizlik.

s.+dın 212/19

ser-keşlik kıl- itaatsizlik etmek.

s. k.-ıp 218/17

s. k.-ıp er-diler 244/08

s.-sa 016/15

ser-keşlik (< Far. *sar-kaş* ve Tü. *+lik*) itaatsizlik.
s. 126/20

ser-keşlik kıl- itaatsizlik etmek.
s. k.-ıp 242/03

Sermālūk Qal'ası Özel ad.
S.+nı 105/04

Serri-yi Seḳatī Özel ad.
S.+ğa 145/15

serv (< Far. *sarv*) servi, selvi; mecazen: sevgilinin boyu posu.
s. 024/16, 185/09, 206/20, 251/03
s.+ni 253/07

serv-i çimen naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.
s.-i ç. 205/10

server (< Far. *sarvar*) bir topluluğun en ileri geleni, başkanı; Hz. Muhammed'in adı.
s. 166/16, 217/17, 226/08, 240/09

serv-ḳadd (< Far. *sarv* ve Ar. *ḳadd*) servi gibi boyu olan.
s. 259/10
s.+niḳ 253/09

ser-zeniş (< Far. *sarzaniş*) sitem, azarlama.
s. 080/01, 197/03

ser-zeniş kıl- azarlamak.
s. k.-ıp 187/05

se-şenbih (< Far. *sih-şanbih*) üçüncü gün, salı.
s. 147/03, 165/09, 184/11

sêv- (< ET (Uyg.) *sev-*) sevmek.
s.-er êr-di 031/10

sevāb (< Ar. *savāb*) hayırlı hareket.
s. 185/19

sevābıḳ (< Ar. *sābiḳa'* 'ın çoğulu *savābıḳ*) geçmişte kalmış olaylar.
s. 052/05

sevād (< Ar. *savād*) civar, havali.
s. 006/08

sevād-ı a'ḳam ulu şehir (Mekke-yi Mükerrreme).
s.-ı a.+da 026/02

sevāhīl (< Ar. *sāhīl*'in çoğulu *savāhīl*) sahiller.
s. 135/21

sevdā (I) (< Ar. *savdā* ') Eski biyolojiye göre insanı oluşturan dört maddeden (ahlat-ı erbaadan) biri.
s. 159/11

sevdā (II) (< Ar. *savdā* ') aşırı istek, tutku.
s.+sı 017/02, 054/17

sevdā (III) (< Far. *savdā* < Ar.) ticaret.
s. 020/19
s. 021/01

sêvin- (< ET *sev-in-*) sevinmek.
s.-megi 085/18

Sūku's-semānīn Özel ad. (Seksen Çarşısı)
s. 010/20

Seydī Aḥmed Oğulşāhī Özel ad.
S. 154/17

Seyfe'd-dīn Özel ad.
S. 071/15, 081/08
S.+ni 073/10

Seyfe'd-dīn Bēg Özel ad.
S. 073/06, 075/04, 089/15, 096/07, 097/03, 140/05
S.+ni 072/20, 090/08, 119/12

Seyfe'd-dīn-i Nüküz Özel ad.
S. 076/20

Seyfe'd-dīn Koldaş Özel ad.
S.+ğa 121/16

Seyfel-i Kandahārī Özel ad.
S. 139/03, 212/08
S.+ğa 110/04

Seyfil Barulas Özel ad.
S.+ğa 102/17

Seyfil Nikuderī Özel ad.
S.+ğa 102/17

Seyfü'l-mülūk Özel ad.
S. 100/19, 192/21

Seyhūn Özel ad.

S. 022/04, 033/14, 094/20, 107/21, 108/07, 195/07, 245/02
S.+dın 068/10, 083/11, 089/01, 138/07, 252/15

seyl (< Ar. *sayl*) sel.

s. 060/14, 115/05

seylāb (< Ar. *sayl* ve Far. *āb*) sel suyu.

s. 119/03, 245/05

seyr (< Ar. *sayr*) seyir, bakma.

seyr ēyle- seyretmek.

s. ē.-di 239/03

seyr kııl- bakmak, seyretmek.

s. kı.-ur ēr.-di 217/16

seyyār (< Ar. *sayyār*) gezen, dolaşan.

s.+ıdın 178/21

seyyāre (< Ar. *sayyāra'*) gezegen.

s. 037/18

s.+ler 033/02

seyyid (< Ar. *sayyid*) efendi, ileri gelen.

s.+nı 144/20

seyyid-i kāyināt Hz. Muhammed.

s.-i k. 166/15

seyyidü'l-mürselin peygamberlerin efendisi, başı: Hz. Muhammed.

s.ü'l-m. 066/04, 159/07

Seyyid Özel ad. (Emīr Seyyid Bereke)

s. 190/21

Seyyid 'Abdu'llāh Özel ad.

S.+nı 121/02

Seyyid Aḥmed Özel ad.

S. 157/03, 194/01

Seyyid Aḥmed-i Şekī Özel ad.

S.+nı 156/06

Seyyid Aḥmed Kōtval Özel ad.

S.+nı 168/21

Seyyid Aḥmed Tarḥān Özel ad.

S. 179/20, 206/13

S.+ğa 203/17

Seyyid ‘Alī Özel ad.

S.+ni 154/19, 157/07

Seyyid ‘Alī Tarḥān Özel ad.

S. 211/04

Seyyid ‘Alī-yi Şekī Özel ad.

S. 129/11, 154/16, 154/18

Seyyid ‘Alī-yi Şekī Arulat Özel ad.

S. 154/10

Seyyid ‘Āşık Özel ad.

S. 247/01, 247/13

S.+ka 250/18

Seyyid ‘Āşūr Özel ad.

S. 229/19, 229/20, 230/06

Seyyid ‘Āşūr Mīrzā Özel ad.

S. 230/04

Seyyid Bedre’d-dīn Özel ad.

S. 163/12

Seyyid Bereke Özel ad.

S. 084/08, 086/01, 117/15, 117/17, 120/08, 190/16, 190/17

Seyyid Cerrāḥ Özel ad.

S. 157/15

Seyyid Erdebīl Özel ad.

S. 234/15

Seyyid Ġıyāse’d-dīn Özel ad.

S. 104/10, 234/14

S.+ni 120/14

Seyyid Ġıyāse’d-dīn bin Seyyid Kemāle’d-dīn Özel ad.

S. 120/08

Seyyid Ḥamza Özel ad.

S. 189/08

Seyyid Ḥ’āce Özel ad.

S. 144/19, 146/13, 148/05, 159/21, 177/10, 193/02, 202/14, 202/18, 203/05

S.+ğa 202/17, 202/20

Seyyid H̡āce Bahādur Özel ad.

S. 164/02, 165/05

Seyyid H̡āce Bēg Özel ad.

S. 198/10, 199/05, 199/06, 199/07, 202/03, 202/21

S.+din 199/21

S.+ni 199/19, 202/05

S.+niņ 199/05

Seyyid H̡āce ibn Şeyh ‘Alī Bahādur Özel ad.

S. 202/14

Seyyid H̡āce Şeyh ‘Alī Bahādur Özel ad.

S. 137/11, 181/17

Seyyid İbrāhīm Özel ad.

S. 234/14, 234/16

Seyyid ‘İmāde’-d-dīn Hezār Cerī Özel ad.

S.+ni 112/13

Seyyid ‘İzze’-d-dīn Sebbābe Özel ad.

S.+din 028/13, 028/18

Seyyid Kemāle’-d-dīn Özel ad.

S. 104/05, 120/09, 120/11, 120/18

S.+ni 121/01

Seyyid Maḥmūd H̡ān Özel ad.

S. 235/17

Seyyid Mezīd Özel ad.

S. 230/11

S.+niņ 234/12

Seyyid Mezīd-i Arġun Özel ad.

S.+ni 233/16, 237/03

Seyyid Muḥammed Özel ad.

S. 233/13

Seyyid Muḥammed Baykara Özel ad.

S. 196/04

Seyyid Muḥammed-i Buḥārī Özel ad.

S. 181/05

Seyyid Muḥammed-i Medenī Özel ad.

S.+ni 142/15

Seyyid Murād Özel ad.

S.+nı 233/13

Seyyid Murtaẓā Özel ad.

S. 121/02

Seyyid Rızā' e'd-dīn Özel ad.

S. 104/05, 120/18

S.+ğa 120/11

Seyyid Şemse'd-dīn-i Tirmidī Özel ad.

S. 150/15

Seyyid Şerīf-i Cürċānī Özel ad.

S. 108/15

sezā (< Far. *sazā*) uygun, münasip.

s. 120/01

s.+sını 124/16

sezā-vār (< Far. *sazāvār*) layık olan, layık.

s. 086/08

s.-sên 086/09

sıçkan (< ET (Uyg.) *sıçğan*) sıçan, fare.

s. 051/14

s.+lar 115/14

Sıçkan Daban Özel ad.

S.+ğa 113/17

Şiddīk Özel ad.

Ş.+ni 212/18

Şiddīk Barulas Özel ad.

Ş. 071/13

Şiddīk Bēg Özel ad.

Ş. 207/05

Şiddīk Tābān Özel ad.

Ş. 114/08

şidk (< Ar. *şidk*) her türlü kötülükten arınmış, saflık, yürek temizliği.

ş. 195/20, 198/13

şıfatlık (< Ar. *şifa'* ve Tü. *+lık*) sıfatlı, şekilde.

ş. 148/17

sıĝ- (< ET (Uyg.) *sıĝ-*) sıĝmak.
s.-madılar 014/08, 144/10
s.-mas 198/05, 222/11
s.-mas  r-di 216/14

sıĝın- (< ET (Uyg.) *sıĝ-ın-*) sıĝınmak.
s.-ıp 066/17, 078/15
s.-ıp  r-di 126/12
s.-ıp  r-diler 139/14

Sıĝnaĝ  zel ad.
S. 095/12
S.+da 094/16, 095/05, 095/18
S.+ka 214/03
S.+nı 094/15, 214/04

       (< Far. < Ar. *      *) saĝlık, esenlik; doĝruluk, ger eklik.
 . 057/07, 059/03, 261/22
 .+i 077/19
 .+ka 114/17, 167/16

       tap- iyile mek.
 . t.-t  033/01, 038/16, 071/12

Sı       zel ad.
S. 022/14, 022/15
S.+ka 022/14
S.+nı 022/17

sın- (< ET (Uyg.) *s -n-* < AT **s -n-*) kırılmak.
s.-d  079/14

sındur- (< *s n-dur-*) kırd rmak.
s.-up 083/15

sınu  (< *s n-u *) kırık.
s. 178/14

sırr (< Ar. *sırr*) sır.
s. 240/14
s.+d n 038/01

si' yet (< Far. < Ar. *si' ya'*) laf taşıma, dedikodu.
s.+idin 004/13

Sibic b  zel ad.
S. 028/16, 246/09

sif l n (< Far. *sif l n*)  anak, çömlek gibi şeyler.

s. 195/15

sifāriş (< Far. *sipāriş*) yapılmasını veya gönderilmesini isteme, ısmarlama.
s. 206/15

sifāriş kıl- yapılmasını istemek, ısmarlamak.
s. k.-dı 035/09
s. k.-ıp 079/05
s. k.-ıp  r-di 107/02, 107/03

sifle (< Ar. *sifla'*) alçak,  adi.
s. 251/05

 igar (< Ar. * igar*) k   kl  k.

 igar-ı sinn ya  küçüklüğü, çocukluk.
 .-ı s. 132/02
 .-ı s.+ler a 253/13

 ih (< Far. *s h* < Ar. *s h*) demir  i .
s.+ni 084/18

 ik t (< Ar. * ika'*'ın çoğul eki *- t* almış şekli * ik t*) inanılır, güvenilir kişiler.
 .+tın 215/20

 ik t 'l-mülk özel ad.
 . 025/16

sikenc b n (< Ar. *sakancab n*) balla sirkenin karıştırılmasıyla yapılan şerbet.
s.+i 159/11

Sikender  zel ad.
S. 003/07, 038/04, 127/01, 192/19, 192/20, 239/02

sikke (< Ar. *sikka'*) para üzerine vurulan damga.
s. 007/11, 043/02, 053/08, 104/06, 111/08, 164/09, 182/05, 185/20, 198/09,
205/14, 225/01, 260/11
s.+ni 255/11

 il- (< ET (Uyg.) * il-* < AT ** il-*) silmek.
s.-er 096/05

 il h (< Ar. * il h*) silah.
s. 052/18, 058/03, 096/06, 102/01, 147/10, 147/12, 158/07, 188/03
s.+dın 058/01
s.+ını 055/06

 ilk (< Ar. * ilk*) dizi, sıra.
s. 147/20
s.+ide 088/20

silsile (< Ar. *silsila'*) zincirleme olan şey, silsile.
s.+si 172/16

sīm (< Far. *sīm*) gümüş.
s. 186/01

sīmāb (< Far. *sīmāb*) civa.
s. 019/15

sīm-endām (< Far. *sīm-andām*) gümüş endamlı, gümüş vücutlu.
s. 007/05, 250/08

Simnān Özel ad.
S. 030/08, 191/15

Simsim Kal'ası Özel ad.
S.+ğa 133/15

Sincāb Suyı Özel ad.
S. 229/11

Sincās Özel ad.
S.+da 030/12

Sind Özel ad.
S. 031/16, 110/04

Sind Deryası Özel ad.
S. 031/18
S.+dın 142/05
S.+ğa 153/02

Sindī Bēg bin Kādī 'Īsā Özel ad.
S. 253/02

Sind Suyı Özel ad.
S. 031/17, 032/14
S.+dın 139/04, 212/05
S.+ğa 142/14

sīne (< Far. *sīna*) göğüs, yürek
s. 097/14, 214/21

siñil (< ET *siñil*) küçük kız kardeş
s. 100/17
s.+i 001/06, 009/03, 075/19, 083/17, 160/08
s.+imizni 054/11
s.+iniñdür 075/06

sinn (< Ar. *sinn*) yaş.

ḥadāset-i sinn yaş küçüklüğü, gençlik.
ḥ-i s. 148/20

şağīr-i sinn yaşı küçük olan.
ş.-i s. 050/06

şığar-ı sinn yaş küçüklüğü, çocukluk.
ş.-ı s. 132/02
ş.-ı s.+lerğa 253/13

Sintay Noyan Uyğur Özel ad.
S. 061/02

sipāh (< Far. *sipāh*) asker; ordu.
s. 009/17, 037/15, 054/07, 128/06, 159/08, 233/10, 254/15, 254/21, 255/21

sipāhī (< Far. *sipāhī*) bir orduya ait askerler; atlı askerler.
s. 026/17, 063/11, 065/02, 142/13, 194/08, 218/15, 222/15, 254/02
s.+ler 139/12, 175/08
s.+leri 025/05, 127/05, 164/17
s.+lerni 021/21, 124/14, 160/06

sipās (< Far. *sipās*) şüküretme, dua etme.
s.+iğa 179/16

sipeh (< Far. *sipah-sālār*) başkomutan, serasker.
s. 147/08

sipenci (< Far. *sipanci*) fânî.
s. 085/16

siper (< Far. *sipar*) siper, korunak.
s.+i 150/08

Siperz Mevzi' i Özel ad.
S.+de 212/16

sipih (< Far. *sipih*) gök, gökyüzü, sema.
s. 096/04, 138/15, 149/11, 159/13, 253/07
s.+i 251/05

sīr (< Far. *sēr*) bîzâr, bıkmış.
s. 084/14

Sīrcān Özel ad.
S.+dın 107/15

Sircān Kal'ası Özel ad.

S.+nı 125/09

sîret (< Far. < Ar. *sîra'*) bir kimsenin içi, ahlakı, hâli, tavrı.
s. 209/05

sirişt (< Far. *sirişt*) yaratılış, tabiat.
s. 115/08

Sîstân Özel ad.

S. 002/11, 002/13, 003/17, 028/16, 071/08, 101/01, 101/04, 101/05, 101/08,
101/09, 101/10, 102/16,
137/10, 231/08, 237/07
S.+da 002/07, 002/18, 002/20, 003/02, 227/07, 229/07
S.+dın 230/21
S.+ğa 003/03, 101/07, 205/17, 230/18, 230/19
S.+nı 231/08
S.+nın 102/06

Sîstânî (< *Sîstân* ve nispet eki -î) Sistanlı.
S. 101/21
S.+ler 101/13

sitem (< Far. *sitam*) zulüm.
s. 253/18

sitîz (< Far. *sitēz*) kavga, çekişme.
s.+dın 081/01

sitîze (< Far. *sitēza*) çekişme, kavga.
s. 081/02

Sivās Özel ad.

S. 159/01, 159/15, 160/01, 160/10, 175/05
S.+da 159/19, 160/01, 160/09
S.+ka 158/07, 159/19, 174/18
S.+nı 160/06
S.+tın 175/18

Sivāsür Özel ad.
S. 127/10

siyādet (< Far. < Ar. *siyāda'*) seytlik, efendilik.
s. 215/03

siyāh (< Far. *siyāh*) siyah, kara
s. 140/10, 140/13, 140/15

siyāset (< Far. < Ar. *siyāsa'*) memleket idaresi, politika; ceza, idam cezası.
s. 146/18, 169/17, 189/03, 235/07, 244/08, 249/19, 257/16, 262/08
s.+ğa 255/14

s.+i 008/04, 016/09
s.+idin 015/19
s.+te 028/11

siyāset kıl- cezalandırmak.
s. k.-dı 182/04
s. k.-dılar 164/03
s. k.-ğay 157/14
s. k.-makka 017/10

siyāsetlik (< Ar. *siyāsa'* ve Tü. +*lık*) zalim.
s. 067/03, 223/08

siz (< ET *siz*) siz.
s. 012/13, 014/19, 022/12, 034/06, 035/07, 060/05, 081/09, 082/17, 134/13,
147/16, 197/04
s.+din 024/08, 024/09, 035/04, 092/11, 205/06
s.+ge 024/09, 027/06, 034/06, 035/11, 055/09, 081/02, 222/12, 233/14,
234/04
s.+lerdin 133/06
s.+lerni 074/12, 152/01
s.+ni 083/05, 116/08
s.+niñ 012/14, 080/21, 205/05, 251/13

Şklāb Özel ad.
S. 011/08, 011/09

şofi (< Ar. *şūfī* < Yunanca) tasavvuf ehli.
ş. 163/18

Şofi Halil Özel ad.
Ş. 177/05

şofi-hāne (<Ar. *şūfī* ve Far. *hāna*) dergah.
ş. 023/04

Şofi Kongrat Özel ad.
Ş. 117/10

Şofi Tarhān Özel ad.
Ş. 198/09

Soğd Özel ad.
S. 244/10
S.+din 254/03

şohbet (< Far. < Ar. *şuhba'*) sohbet.
ş. 204/02, 215/04
ş.+ığa 226/06

sol (< ET (Uyg.) *sol* < AT **sōl*) sol.

- s. 008/16, 028/20, 036/18, 061/02, 074/01, 101/16, 111/10, 116/03, 121/15, 122/04, 130/19, 131/07, 146/02, 146/07, 147/05, 148/09, 152/12, 177/16, 178/02, 230/13, 251/19, 252/02, 255/20
- s.+da 013/11, 028/12, 147/07
- s.+ğa 020/02, 031/21
- s.+ı 224/17
- s.+ıda 177/07
- s.+ını 230/12
- s.+nı 152/10, 242/08, 254/20
- s.+nıñ 131/21

Somenāt Özel ad. (Guzerat'da Mahmūd Gaznevī tarafından yıkılmış bir put-tapınak adı.)

S. 009/11

S.+ğa 064/18

soñ (< ET (Uyg.) *soñ*) sonra.

- s. 001/07, 001/21, 002/02, 002/11, 002/14, 003/05, 004/01, 004/06, 004/09, 004/13, 004/16, 005/04, 005/17, 006/03, 007/09, 007/15, 008/04, 008/20, 009/04, 009/07, 012/01, 012/03, 012/17, 013/13, 014/18, 016/06, 017/04, 022/17, 023/10, 023/13, 024/10, 029/02, 030/18, 031/06, 031/12, 032/21, 033/15, 033/16, 034/08, 035/01, 035/04, 035/10, 035/20, 035/21, 036/05, 036/06, 036/18, 037/07, 038/20, 039/01, 041/21, 042/02, 042/08, 042/16, 042/19, 044/03, 044/09, 044/16, 045/06, 045/13, 045/18, 046/08, 047/17, 048/17, 051/06, 052/01, 052/10, 054/13, 056/02, 059/02, 060/01, 060/02, 061/07, 066/11, 070/21, 071/06, 072/09, 074/07, 079/04, 079/14, 080/21, 090/04, 092/05, 092/09, 094/02, 095/13, 097/20, 105/05, 106/03, 109/07, 112/09, 112/12, 112/14, 112/16, 113/02, 114/14, 120/18, 125/14, 127/03, 127/05, 127/18, 132/17, 133/01, 134/01, 135/16, 137/07, 140/03, 140/20, 148/09, 154/01, 156/13, 163/07, 164/07, 164/12, 174/21, 180/01, 180/10, 185/14, 196/09, 197/15, 198/11, 199/08, 200/10, 201/12, 202/08, 205/16, 205/21, 206/08, 207/01, 207/20, 208/06, 208/17, 208/19, 208/21, 212/05, 217/14, 219/05, 220/10, 224/09, 224/10, 228/01, 231/09, 234/07, 235/18, 238/06, 238/11, 238/13, 238/15, 238/16, 240/09, 240/10, 241/14, 241/21, 243/04, 246/12, 247/10, 248/06, 248/09, 249/19, 250/04, 257/20, 258/15, 261/04
- s.+dın 047/05
- s.+ıda 029/07
- s.+ıdın 009/05, 047/18, 075/07
- s.+ında 195/16
- s.+ındın 117/20

soñıça (< *soñ+ı+ça*) ardınca.

- s. 104/16

soñınça (< *soñ+ı(n)+ça*) ardınca

- s. 029/10, 030/10, 031/04, 203/21, 251/15

soñra (< *soñ+ra*) sonra.

s. 198/18

sor- (< ET (Uyg.) *sor-* < AT **sōr(a)-*) sormak.

s.-dı 023/21, 024/06, 025/10, 037/04, 037/05, 055/12, 089/13, 109/09, 123/07, 134/13, 147/16, 207/08, 216/17, 218/06, 219/15, 220/21

s.-dılar 040/01, 091/11

s.-dılar  r-se 024/17, 048/11, 076/13

s.-dı  r-se 233/04

s.-dum 220/19

s.-sa 198/14

s.-up 017/10, 061/20, 105/18, 105/21, 110/17, 114/12, 115/18, 115/21, 125/18, 159/16, 170/21, 171/01, 173/14, 189/20

soy- (< ET (Uyg.) *soy-*) soymak.

s.-up 234/21

soyur al (Mo. *soyur al*) ihsan, ba ı  (Lessing, 724b).

s. 099/01, 124/17, 203/16, 212/17, 220/07, 224/04, 245/10, 250/15

soyur al t (< Mo. *soyur al* ve Ar.  o ul eki *- t*) ihsanlar, l tuflar.

s.+lar 231/17

Soyur atmı   zel ad.

S. 196/08, 196/09

Soyur atmı  H n  zel ad.

S. 063/06, 099/14, 110/06

Soyur atmı  M rz   zel ad.

S. 212/14

S.+ a 212/06, 212/17

Soyur atmı  O lan  zel ad.

S. 076/19

S.+nı 084/15

Sozenger n  zel ad.

S.+da 080/04

s g n  (< ET *s k-* < AT **s k n- *) s vme.

s.+lerini 029/15

s k- (< ET *s k-*) s kmek.

s.- p 096/07, 232/13

s yle- (< *s z+le-*) s ylemek.

s.-yim 239/13, 239/15

s z (< ET (Uyg.) *s z*) s z.

s. 001/19, 011/04, 011/17, 012/14, 014/20, 015/12, 017/03, 017/21, 021/08,

024/07, 024/10, 034/07, 036/01, 037/05, 045/15, 047/03, 055/16, 057/06, 075/11, 075/13, 077/06, 089/05, 090/20, 096/08, 101/11, 105/21, 108/04, 126/16, 151/12, 165/18, 167/18, 170/11, 171/04, 172/09, 175/04, 179/08, 194/20, 200/11, 210/15, 211/01, 214/13, 217/21, 218/06, 218/09, 218/10, 221/01, 223/09, 225/14, 225/21, 226/06, 228/17, 232/15, 239/19, 242/09, 252/14, 257/08, 260/05, 260/07
s.+din 038/15, 057/14, 061/04, 130/06, 159/15
s.+dür 171/02, 221/14
s.+ge 020/02, 050/19, 085/02, 154/07
s.+i 020/17, 038/02, 047/11, 071/02, 083/06, 083/14, 112/02, 133/04, 172/21, 199/13, 209/13, 211/01, 226/14, 260/16
s.+idin 095/12, 112/21
s.+idür 012/14, 171/03
s.+ige 044/06
s.+imiz 205/15
s.+in 081/16, 166/02, 189/15, 220/03, 234/07, 239/02
s.+ini 089/06, 130/06, 253/02
s.+ler 009/02, 019/09, 030/01, 036/12, 075/21, 079/04, 108/02, 120/20, 159/04, 159/10, 159/12, 160/18, 172/03, 172/09, 173/21, 180/01, 199/20, 218/10, 261/02
s.+lerdin 035/10, 260/17
s.+lerge 009/21
s.+lerğa 251/16
s.+leri 004/05, 141/04
s.+lerige 029/13
s.+lerini 114/20, 130/03, 173/09, 174/19, 190/10
s.+lerni 234/05
s.+ni 014/19, 016/02, 024/18, 035/12, 037/04, 038/15, 038/16, 054/12, 161/20, 199/01, 242/09, 251/14
s.+üm 015/01

Söztüz Deryası Özel ad.

S.+dın 041/06

sözle- (< ET (Uyg.) *söz+le-*) söylemek.

s.-di 016/20

sözleş- (< ET (Uyg.) *söz+le-ş-*) sözleşmek, konuşmak.

s.-ip 075/14, 116/10, 197/05

s.-tiler 047/12

sözlük (< *söz+lük*) sözlü.

s. 130/01, 235/06

su (< ET *suv* < AT **sūb*) su.

s. 010/16, 010/18, 022/04, 022/07, 022/08, 042/11, 052/18, 072/04, 072/10, 074/14, 078/20, 111/17, 112/18, 115/04, 116/02, 120/12, 122/21, 123/15, 126/10, 127/04, 128/05, 130/18, 131/05, 142/16, 143/03, 146/14, 148/11, 175/17, 179/15, 187/19, 195/16, 198/13, 202/07, 206/04, 245/13

s.+dadur 184/07

s.+dın 002/05, 026/18, 033/14, 042/11, 042/13, 057/16, 060/10, 072/08, 072/09, 072/16, 072/17, 074/10, 074/14, 076/18, 078/12, 078/21, 079/02, 089/07, 091/02, 091/03, 092/14, 094/20, 105/17, 108/08, 109/21, 111/18, 116/02, 116/12, 116/13, 116/14, 116/16, 119/13, 120/02, 120/16, 123/10, 123/14, 123/17, 123/19, 125/03, 126/03, 126/05, 130/13, 135/02, 139/19, 140/12, 142/15, 142/20, 146/13, 151/02, 151/19, 171/16, 182/13, 187/20, 188/07, 197/11, 197/12, 202/11, 206/06, 209/18, 210/10, 231/15
s.+dur 083/04
s.+ğa 032/05, 032/06, 032/08, 032/11, 044/05, 076/07, 091/02, 091/03, 091/04, 116/14, 143/02, 143/05, 151/18, 169/06, 169/16, 184/13
s.+lar 092/12
s.+nı 109/20, 116/03, 143/11, 167/03, 171/20, 176/12, 176/14
s.+y1 002/04, 032/09, 086/21, 087/01, 146/07, 173/03, 182/12, 182/19, 195/07
s.+y1dın 107/21, 146/09, 152/08, 220/03, 259/09
s.+y1ğa 025/14, 094/20, 116/02, 204/20
s.+y1dın 256/17
s.+y1nı 057/16
s.+ynı 072/14

şubh (< Ar. *şubh*) sabah, şafak vakti.

ş. 130/13, 166/03, 175/21, 185/12, 188/20
ş.+da 109/21
ş.+dın 225/18
ş.+ğaça 109/20

subruk çabuk.

obruk subruk hızlı bir şekilde (VeWTD I: 1164b; Budagov I: 108)
o. s. 251/18

sūd (< Far. *sūd*) fayda, kazanç.
s. 024/15, 098/07

Sudukün Özel ad.
s.+ni 054/04

şudūr (< Ar. *şudūr*) sâdır olma, meydana çıkma.
ş. 190/10

şuffe (< Ar. *şuffa'*) yükseltilmiş zemin.
ş. 138/10, 138/11

sugar- (ET (MK) *suvğar-* < AT **sūv*+*ğar-*) sulamak.
s.-ıp 115/04

Suğulğan Özel ad.
S. 113/15

sugur- (< ET (MK) *soğur-*) çıkarmak, sıyırmak.

s.-dı 096/07
s.-may 077/13
s.-up 084/18, 119/02

sūk (< Ar. *sūk*) çarşı, pazar.
s. 009/06

Suqnāk-tegin Hān Özel ad.
S. 021/13

şulehā (< Ar. *şālih*'in çoğulu *şulahā*') salihler, iyi amel sahibi kimseler.
ş. 166/17, 186/20
ş.+sı 172/06

şulh (< Ar. *şulh*) sulh, barış.
ş. 008/01, 044/08, 044/11, 047/11, 047/12, 049/17, 067/11, 076/01, 080/17,
081/14, 081/15, 090/19, 091/08, 130/02, 130/03, 211/01, 220/03, 220/09,
229/04, 229/19, 229/20, 230/04, 237/11, 238/01, 243/12, 256/14
ş.+dadur 076/04, 172/09
ş.+dın 081/17, 090/20, 232/17
ş.+ğa 076/04, 234/15

şulh kıl- barışmak.
ş. k.-dı 230/05
ş. k.-dılar 053/20, 226/14
ş. k.-ğanı 219/19
ş. k.-ğay 220/02
ş. k.-ıp 089/08, 089/09, 091/07, 201/11, 220/05, 231/15

sultān (< Ar. *sultān*) padişah, hükümdar.
s. 006/21, 010/01, 018/17, 018/18, 020/02, 020/05, 021/02, 021/14, 024/01,
024/12, 025/04, 026/20, 030/07, 030/09, 030/11, 030/12, 031/05, 031/06,
031/14, 031/20, 032/01, 032/03, 032/04, 032/05, 032/09, 032/11, 033/13,
048/10, 049/10, 049/12, 050/05, 050/08, 050/14, 050/17, 051/01, 051/04,
051/07, 051/08, 051/10, 051/18, 051/19, 051/20, 052/01, 052/03, 063/15,
091/13, 098/04, 104/07, 107/18, 118/17, 158/02, 158/03, 158/05, 174/16,
178/05, 188/02, 197/17, 204/03, 204/08, 215/12, 227/04, 241/04, 243/14,
245/14, 247/13, 252/09, 253/19, 255/03, 255/07, 255/19, 256/13, 257/05,
257/08, 258/17, 262/11
s.+dın 001/08, 032/18, 037/12, 051/03
s.+ğa 007/02, 018/18, 023/16, 025/12, 031/17, 049/20, 050/09, 050/17,
052/01, 052/02, 188/03
s.+ı 033/03, 166/03, 166/04
s.+lar 063/11, 094/19, 109/05, 250/07, 250/10, 250/12, 250/15, 250/19,
251/02, 251/12, 251/15, 251/16, 252/16, 253/12, 253/16, 254/01, 254/03,
254/14, 257/02, 257/05, 257/11, 257/14, 257/15, 257/19, 258/08, 258/11,
259/13, 260/04
s.+lardın 260/02
s.+largā 249/18, 249/20, 250/21, 251/08, 252/20, 253/19
s.+ları 253/05

s.+larnı 254/01
s.+nı 020/03, 020/04, 025/12, 031/19, 032/03, 208/21
s.+nı 026/03, 030/18, 037/09, 051/09, 051/10, 051/11, 157/09, 208/08

Sultān Özel ad.
S. 138/01,
S.+nı 138/03

Sultān Ahmed Özel ad.
S. 103/20, 104/15, 104/17, 107/15, 123/05, 123/10, 123/18, 124/01, 129/20,
154/08, 157/19, 157/20, 158/01, 158/09, 160/07, 160/18, 169/03, 169/12,
170/05, 170/06, 171/08, 171/09, 171/16, 187/15, 187/16, 187/18, 187/21,
188/04, 190/16, 200/04, 203/19, 204/01, 204/04, 204/05, 204/11, 204/12,
204/13, 208/08, 208/11, 208/12, 208/18, 208/19, 208/20, 209/01, 247/02
S.+dın 123/05
S.+ğa 123/09, 160/08
S.+ka 123/20, 157/17, 204/09, 209/01
S.+ni 123/17, 123/18, 188/01, 211/13
S.+nı 124/01, 124/05, 187/13, 204/06, 208/07

Sultān Ahmed-i Calayır Özel ad.
S. 104/14, 129/15, 154/06, 181/07, 208/08
S.+nı 014/03
S.+nı 129/15

Sultān Ahmed-i Têmürtaş Özel ad.
S. 230/11

Sultān Ahmed Mîrzâ Özel ad.
S. 235/01
S.+dın 194/10, 194/12

Sultān Ahmed Mîrzâ bin Ebû Sa'îd Mîrzâ Özel ad.
S. 241/09

Sultān Ahmed Tenbel Özel ad.
S. 244/18, 244/20, 244/21, 245/17, 246/01, 246/05, 246/13

Sultān 'Alâe'd-dîn Özel ad.
S.+ni 001/14

Sultān 'Alâe'd-dîn Keykubād-ı Selçûkî Özel ad.
S. 160/03

Sultān 'Alâe'd-dîn Mes'ûd Şâh bin Fîrûz-şâh Özel ad.
S. 001/10

Sultān 'Alî Özel ad.
S. 125/04, 196/04, 199/07, 199/08, 234/01

Sultān ‘Alī Mīrzā bin Sultān Maḥmūd Mīrzā Özel ad.
S. 242/14

Sultān ‘Alī-yi Sebzvārī Özel ad.
S. 199/05, 199/21

Sultān Argun Özel ad.
S. 231/11

Sultān Artūḥ Yaylaḡ Özel ad.
S.+ıḡa 137/16

Sultān Baḡt Bēgim Özel ad.
S. 137/04
S.+dindür 171/05

Sultān Barulas Özel ad.
S. 177/09

Sultān Bēgim Özel ad.
S.+ni 235/16

Sultān Behrām Özel ad.
S. 131/01

Sultān Celāle’-d-dīn Özel ad.
S. 020/03, 027/18, 031/03, 031/05, 031/13, 031/16, 037/09, 037/12,
142/13
S.+dīn 033/01
S.+ni 037/15

Sultān Celāle’-d-dīn Ḥ’ārezmşāḡ Özel ad.
S. 037/08

Sultān Celāle’-d-dīn Mengübērti Özel ad.
S. 003/01

Sultān Cüneyd Özel ad.
S. 221/16

Sultān Dilşād Özel ad.
S.+nı 160/08

Sultān Dilşād Ḥātūn Özel ad.
S. 051/16

Sultān Ebū Özel ad.
S. 066/11

Sultān Ebū Sa’īd Özel ad.

S. 007/02, 049/18, 050/06, 051/20, 056/02, 062/21, 221/21, 232/02
S.+ka 049/16
S.+ni 052/09, 053/04, 054/03, 224/15

Sultān Ebū Saʿīd Bahādur Ḥān Özel ad.

S. 007/11, 050/20
S.+dın 006/19

Sultān Ebū Saʿīd Mīrzā Özel ad.

S. 223/17, 223/19, 223/21, 224/09, 224/11, 224/13, 224/14, 224/15, 224/18,
226/01, 226/02, 226/04, 226/07, 226/10, 228/02, 228/03, 228/09, 228/12,
228/14, 229/04, 229/06, 229/19, 229/20, 229/21, 230/04, 230/06, 230/09,
230/10, 230/20, 231/08, 231/09, 231/14, 231/15, 231/19, 232/02, 233/12,
233/14, 233/21, 234/08, 234/11, 234/14, 235/09, 236/03, 236/04, 236/05,
236/07, 240/19
S.+ga 224/19, 233/08, 233/09, 233/19, 234/01, 241/02
S.+nı 223/19, 224/10
S.+ni 223/07, 224/08, 228/03, 229/20, 230/08, 231/10, 232/05, 233/05,
234/16, 234/21, 236/02

Sultān Ekber Özel ad.

S. 257/17

Sultān Emīr Çupān Özel ad.

S. 050/04, 051/06

Sultān Farac Özel ad.

S.+ka 161/13

Sultān Fīrūz-şāh Özel ad.

S. 146/07, 147/02, 148/10, 148/12

Sultān Ġāzī Maḥmūd Özel ad.

S. 050/12

Sultān Ġıyāse'd-dīn Özel ad.

S. 001/21, 061/07

Sultān Ġıyāse'd-dīn bin Muḥammed Sām Özel ad.

S. 007/04

Sultān Ġıyāse'd-dīn Muḥammed bin Sām Özel ad.

S. 003/09
S.+ga 003/10

Sultān Ḥalīl Özel ad.

S. 103/01, 121/03, 235/02

Sultān Ḥalīl Mīrzā Özel ad.

S. 147/05, 165/03, 171/14, 211/03

Sultān Hān Saʿīd Özel ad.
S. 255/17

Sultān Hātūn Özel ad.
S. 098/11

Sultān Husrev Özel ad.
S. 097/21

Sultān Hüseyn Özel ad.
S. 099/06, 171/05, 235/01

Sultān Hüseyn Mīrzā Özel ad.
S. 066/12, 147/05, 152/04, 162/14, 162/17, 164/03, 165/10, 171/18, 177/01,
178/17, 180/20, 184/12, 192/10, 193/02, 193/04, 193/08, 194/14, 194/18,
198/20, 199/01, 201/13, 230/19, 231/14, 231/15, 231/16, 235/09, 235/10,
235/12, 236/03, 236/04, 236/05, 236/06, 236/08, 236/10, 236/11, 236/13,
236/17, 236/20, 237/01, 237/02, 237/04, 237/07, 237/08, 237/15, 238/03,
238/10, 238/13, 246/17, 248/02, 248/06, 248/18, 249/09, 249/21
S.+ğa 194/10, 197/02, 236/15, 247/09
S.+nı 121/03, 176/08, 201/20, 201/21
S.+nıñ 176/10, 197/01, 235/05, 236/07, 238/14, 249/09

sultānī (< Ar. *sultān* ve nispet eki -ī) sultana yakışır, sultanlara layık.
s. 177/20, 213/11

Sultān İbrāhīm Özel ad.
S.+ni 255/05

Sultān İbrāhīm Mīrzā Özel ad.
S. 227/08, 227/16

Sultān İbrāhīm Şāh Melik Özel ad.
S. 217/13

Sultān ʿĪsā Özel ad.
S. 125/04, 125/05, 125/17, 135/13, 168/16, 187/04, 191/05
S.+dın 125/18
S.+nı 129/01, 168/17
S.+nıñ 126/17, 191/02

Sultāniyye Özel ad.
S. 050/15, 121/07, 126/02, 159/12, 200/02, 217/19, 222/04
S.+de 051/10, 053/21, 103/20, 127/18, 168/16, 217/12, 233/17
S.+dın 050/20, 052/12, 126/15, 135/16
S.+ğa 050/05, 051/15, 053/03, 053/06, 053/17, 053/19, 103/19, 103/21,
104/02, 104/21, 129/01, 129/10, 135/13, 159/18, 185/16, 191/11, 200/19,
204/20, 205/03, 212/21, 233/13, 233/21
S.+ğaça 215/10

S.+ni 104/02, 201/10

S.+niņ 050/01

Sultāniyye Kalʿası Özel ad.

S.+da 049/21, 050/02

S.+n 201/03

S.+nı 200/11

Sultān Kolinçaq Özel ad.

S. 243/03

sultānlık (< Ar. *sultān* ve Tü. +lık) sultanlık.

s. 050/08

Sultān Maḥmūd Özel ad.

S. 147/02, 147/07, 148/21, 149/04, 149/06, 149/08

S.+ka 246/19

S.+nı 139/06

Sultān Maḥmūd Hān Özel ad.

S. 063/07, 117/05, 141/12, 150/01, 162/14, 165/03, 169/02, 169/21, 179/18,
182/09, 241/20, 244/19, 245/04

S.+nı 110/07

Sultān Maḥmūd-ı Gaznevī Özel ad.

S. 064/18

Sultān Maḥmūd Mīrzā Özel ad.

S. 235/01, 236/19, 237/01

S.+ga 231/18

S.+nı 236/06

Sultān Muḥammed Özel ad.

S. 021/05, 049/12, 066/05, 217/03, 235/02, 239/18

S.+ni 048/17

Sultān Muḥammed bin Baysunğur Özel ad.

S.+ga 217/18

Sultān Muḥammed bin Ebū Saʿīd-i Ṭabesī Özel ad.

S. 135/05

Sultān Muḥammed Hudābende Özel ad.

S. 005/02, 005/17

Sultān Muḥammed Hʿārezmşāh Özel ad.

S. 002/21, 018/17, 020/01, 028/07, 029/07

Sultān Muḥammed-i Ṭabesī Özel ad.

S.+niņ 135/04

Sulṭān Muḥammed Mīrzā Özel ad.

S. 181/01, 217/19, 218/02, 218/04, 222/01, 222/06, 222/11, 222/14, 222/17, 223/02, 223/05, 224/21, 225/02, 225/04, 225/05

S.+dın 222/16

S.+ğa 218/03, 222/07, 222/20, 223/03

S.+nı 218/12

S.+nın 221/18, 224/20, 225/01

Sulṭān Muḥammed Şāh Özel ad.

S.+dın 085/19

Sulṭān Mu‘izze’d-dīn Behrām Şāh bin Êltutmuş Özel ad.

S. 001/05

Sulṭān Murād Özel ad.

S. 235/02

Sulṭān Mu‘taşım Özel ad.

S. 207/11, 207/13

S.+ğa 207/12

Sulṭān Nāşire’d-dīn Maḥmūd bin Fīrūz-şāh Êltutmuş Özel ad.

S. 001/15

Sulṭān Raziye Özel ad.

S. 001/18

S.+ni 001/20

Sulṭān Raziyye’d-dīn Özel ad.

S. 001/02

Sulṭān Sa‘īd Baysungur Özel ad.

S. 217/02

Sulṭān Sa‘īd Hān Özel ad.

S. 256/07, 256/11, 258/12

Sulṭān Şālih Özel ad.

S.+ka 126/17

Sulṭān Sencer Özel ad.

S. 002/10, 114/08, 136/18, 154/12, 154/14, 177/02, 179/05

Sulṭān Sencer bin Melik Şāhka Özel ad.

S. 003/06

Sulṭān Seyyid Aḥmed-i Kebīr Özel ad.

S. 172/01

Sulṭān Şāh Özel ad.

S.+nı 121/12

Sulṭān Ṭāhīr Özel ad.

S. 154/13, 154/16, 171/17, 187/17, 187/20

S.+ğa 187/16

S.+nı 157/02, 158/13, 158/19

Sulṭān Tēmūr Özel ad.

S. 195/21

Sulṭānū'l-‘ārīfīn Özel ad. (Sultan Bayezid-i Bestamî'nin lakabıdır.)

S. 193/13

sulṭānū's-selāṭīn (< Ar. *sulṭān* harf-i tarif *el-* ve Ar. *salāṭīn*) sultanların sultanı.

s. 066/04, 066/16, 066/19, 253/17

s.+ğa 256/12

s.+nı 253/13, 262/01

s.+niņ 255/05

Sulṭān Üveys Özel ad.

S. 103/20, 104/02, 205/16, 205/17, 205/18, 205/20

Sulṭān Veled Özel ad.

S. 235/02

Sulṭān Veys Özel ad.

S.+niņ 051/06

Sulṭān Veys bin Şāh Şücā' Özel ad.

S. 102/19

Sulṭān Yahyā Özel ad.

S. 107/15

Sulṭān Yūsuf-ı Barulas Özel ad.

S. 221/16

suluḳ (< *su+luk*) sulu.

s. 127/01

şumm (< Ar. *aşamm*'ın çoğulu *şumm*) sağırlar.

ş. 063/16

sun- (< ET (Uyg.) *sun-*) sunmak, uzatmak.

s.-up ér-diler 058/16

Suncaḳ Noyan Özel ad.

S. 044/17

Sunc Suyı Özel ad.
S.+da 130/14

Sunğur Kal'ası Özel ad.
S.+ğa 121/09

sūr (< Ar. *sūr*) kale, duvar.
s. 027/20, 096/15
s.+ı 198/15

Surāb Kuduğı
S.+da 076/09

şūret (< Far. < Ar. *şūra'*) görünüş; tarz, yol.
ş. 096/18, 108/14, 162/08
ş.+ı 057/09, 218/12
ş.+ide 015/20
ş.+ni 151/19, 156/20

şūret-i hāl hālın nasıl olduğu.
ş.-i h. 096/18
ş.-i h.+nı 058/14, 058/20, 220/21

şūret-ger (< Ar. *şūra'* ve Far. -*gar*) ressam.
ş. 193/20

susızlık (< *su+sız+lık*) susuzluk.
s.+tın 179/14

susuzlîğ (< *su+sız+lîğ*) susuzluk.
s.+ıdın 128/20

şu'ūbet (< Far. < Ar. *şu'ūba'*) güçlük, zorluk.
ş. 202/17
ş.+te 259/05

şu'ūd (< Ar. *şu'ūd*) yukarı çıkma, yükselme.

şu'ūd kıl- yukarı çıkmak.
ş. k.-sa 005/14

suva- (< ET (MK) *suva-*) sıvamak, sürmek.
s.-pturlar 168/03

Sübedey Özel ad.
S. 029/06, 029/19, 030/01, 030/03, 030/05, 030/08, 030/10, 030/18, 034/04,
034/05
S.+ni 025/04, 029/10
S.+niğ 034/03

Sübedey Bahādur Özel ad.

S. 028/08

sübḥānī (< Ar. *subḥān* ve nispet eki *-ī*) Allah'a ait.

s. 209/06

süflī (< Ar. *sūfl* ve nispet eki *-ī*) âdî, bayağı.

s.+ğa 065/12

süḥan-dān (< Far. *suhun-dān*) güzel söz söyleyen.

s.+ları 010/09

süḥan-dānlık (< Far. *suhun-dān* ve Tü. *+lık*) güzel söz söyleme.

s. 130/03

süḥan-verlik (< Far. *suhun-var* ve Tü. *+lık*) düzgün ve güzel konuşma.

s. 077/21

sühulet (< Far. < Ar. *suhūla'*) kolaylık.

s. 238/14, 242/16

Sükey Özel ad.

S. 048/03

sükkān (< Ar. *sākin* 'in çoğulu *sukkān*) oturanlar, ikamet edenler.

s.+1 065/10, 120/15

s.+ın1 134/04

Süldüz Özel ad.

S. 084/11, 093/04, 118/06

Süleymān Özel ad.

S. 056/10, 075/20, 117/10, 163/14, 197/18

Süleymān Barulas Özel ad.

S. 071/21, 072/20

Süleymān Bēg Özel ad.

S. 107/20

Süleymān Hān Özel ad.

S. 056/13

Süleymān Hān bin Muhammed bin Sekte bin Hülegü Hān Özel ad.

S. 056/10

Süleymān-ı Yasavurī Özel ad.

S. 079/06

Süleymān Kūh Özel ad.

S. 139/04

Süleymān-şāh Özel ad.

S. 137/11, 144/18, 152/04, 156/05, 169/02, 170/17, 171/12, 176/21, 193/01, 260/18, 260/19

Süleymān-şāh Bēg Özel ad.

S. 113/18, 114/07, 117/05, 142/07, 142/11, 143/04, 145/20, 151/15, 151/21, 155/11, 159/20, 162/13, 165/02, 169/14, 171/21, 179/06, 180/20, 191/06, 191/09, 191/12, 201/20, 202/03

S.+din 201/18

S.+ge 190/14, 193/12, 201/18

S.+ni 114/06, 155/06, 155/12, 201/19

Süleymān Tağı Özel ad.

S.+nı 102/11

sülūk (< Ar. *sulūk*) bir yola girme, bir yol tutma.

s. 001/11, 013/01, 056/19, 120/16, 175/13, 237/11

sülūk kıl- bir yola girmek.

s. k.-ur  r-di  035/09

sümme (< Ar. *summa*) sonra; tekrar ve tekrar.

s. 172/07, 215/20

sünnet (< Far. < Ar. *sunna*) Hz. Muhammed'in sözleri, işleri, tasvipleri.

s. 120/19

s r- (< ET *s r-* < AT **s r-*) sürmek, sevk etmek; kovmak; çekmek, çıkarmak.

s.-diler 026/06, 071/06, 082/10, 101/19, 116/17, 131/21, 165/08, 178/21

s.- p 023/05, 024/20, 025/09, 025/18, 026/21, 027/20, 032/15, 074/01, 078/15, 144/13, 169/05, 179/09

s r'at (< Far. < Ar. *sur'a*)  abukluk, hız.

s. 137/02

s ren (< Mo. *s re-n*) sava  meydanında askerlerin ba ır  ları, sava  narası. (bk *s re-* Lessing, 745a)

s. 165/14

s.+ni 252/08

s ren sal- ba ırmak,  a ırmak.

s. s.-dılar 165/13, 177/21, 234/10, 255/21

s. s.-ip 152/17

S reyy  (< Ar. *surayy *)  lker yıldı ı (ayın    nc  menzili).

S.+ a 195/13

s rt- (< ET (MK) *s rt-* < *s r-t* < AT **s r-*) sürmek, dokundurmak.

s.-üp 021/09, 101/20, 109/02, 170/01, 178/05

sürür (< Ar. *surūr*) sevinç.

s.+ğa 218/20

s.+ı 009/17

sürük (< ET (Uyg.) *sürüg* < AT **sūr-üg*) sürü, hayvan sürüsü.

s. 026/08

süt (< ET (Uyg) *süt* < AT **sūt*) süt.

s. 012/03, 016/02, 032/10

s.+ünni 012/02

sütüde (< Far. *sitūda*) övülmüş.

s. 061/16, 176/20

sütün (< Far. *sutūn*) sütun, direk.

s. 153/15

s.+larğa 160/04

s.+larını 041/03

sütünlük (< Far. *sutūn* ve Tü. +*luḳ*) sütunlu.

s. 193/21

Süvālek Tağı Özel ad.

S. 152/02

S.+ğa 152/09

süyek (<< ET *sūṇūk*) kemik.

s.+ı 061/17

s.+ige 062/03

s.+ini 049/04, 051/15, 125/16, 185/02, 191/01, 196/21, 205/12, 219/05, 219/13, 230/17, 231/10, 238/09, 246/21, 248/06

s.+ler 061/18, 061/19

s.+ni 258/09

Süyünbek Özel ad.

S. 091/09

Süyünç Özel ad.

S. 071/13

Süyünç Bēg Özel ad.

S.+ge 199/17

Süyünçek Özel ad.

S. 098/04, 103/03, 146/14, 159/21, 165/04, 166/08, 176/21

S.+ni 136/08

Süyünçek Bahādur Özel ad.

S. 109/06, 110/19, 116/08, 121/09, 148/05, 181/14

Süyünçek Bêg Özel ad.

S. 125/11, 193/01, 193/11, 201/01, 201/05

S.+niñ 200/05

Süyünç Hân Özel ad.

S. 023/18

Süyünç H'âce Özel ad.

S. 262/07

Süyünç H'âce Hân Özel ad.

S. 239/08, 242/05, 252/13

S.+dur 241/04

Süyünç Kutluk Ağa Özel ad.

S. 009/03

S.+nı 009/05

Süyünç Kutluk Ağa bin Tarmaşırın Hân Özel ad.

S.+nı 085/12

Süyünç Têmür Özel ad.

S. 140/12

Svanit Kal'ası Özel ad.

S.+dadur 158/18

Ş

şa' bân (< Ar. *şa' bân*) Arabî ayların sekizincisi.

ş. 184/17, 185/07, 195/19, 251/06

ş.+da 167/19

şād (< Far. *şād*) sevinçli.

ş. 239/09

şādān (< Far. *şādān*) sevinçli, keyifli.

ş. 176/17

Şādī Baht Hân Özel ad.

Ş. 204/01

Şādī Bêg Hân Özel ad.

Ş. 043/10

şādmān (< Far. *şādmān*) sevinçli.

ş. 005/16, 059/20, 069/12, 081/17, 084/13, 138/17, 149/16
Ş. 081/05

Şādmān Özel ad.
Ş.+dın 224/01

Şād Melik Özel ad.
Ş. 195/01, 209/13
Ş.+ni 195/02, 195/03

Şād Melik Bēg Özel ad.
Ş.+ni 175/21

şādyāne (< Far. *šādyāna*) bando.
ş. 224/12

şā'e (< Ar.) istedi.
ş. 086/16

şafaḵ (< Ar. *şafaḵ*) güneş battıktan sonra ufukta kalan kızılılık.
ş. 029/16
ş.+dın 253/15

şaḡāl (< Far. *şaḡāl* < Sanskritçe *śṛigāla*) çakal.
ş. 157/05

şāgird (< Far. *şāgird*) öğrenci, çırak.
ş. 137/13

şāh (< Far. *şāh*) padişah, hükümdar.
ş. 009/09, 010/04, 010/06, 033/08, 035/12, 037/14, 038/04, 038/05, 063/10,
063/18, 082/10, 085/19, 086/17, 096/16, 122/11, 122/12, 149/18, 149/19,
183/18, 190/11, 213/04, 227/19, 233/10, 239/16, 239/17, 239/18, 253/19,
254/13, 261/17, 262/09
ş.+ḡa 122/11
ş.+ı 037/17, 065/15, 109/16
ş.+ıḡ 239/18
ş.+ḡa 198/08
ş.+lar 082/10, 174/20, 239/07
ş.+lardın 262/12
ş.+ları 072/11, 081/18, 139/04, 202/04
ş.+larınıḡ 212/15
ş.+larınıḡ 102/04
ş.-sēn 035/06

Şāh 'Alī-yi Ferāhī Özel ad.
Ş.+ni 142/13

şāh-āne (< Far. *şāhāna*) hükümdara yakışacak şekilde olan, çok mükemmel.
ş. 128/14

Şāh Bahāe'd-dīn Özel ad.
Ş. 068/21, 109/12

Şāh-baht Özel ad.
Ş. 245/02
Ş.+ka 241/08

Şāh-baht Hān Özel ad.
Ş. 238/02, 238/03, 238/04, 238/10, 238/12, 238/13, 238/17, 238/19, 238/20, 241/04, 241/12, 241/19, 242/08, 242/11, 242/18, 243/07, 243/11, 244/17, 245/01, 245/05, 245/13, 245/15, 246/11, 246/19, 246/21, 247/01, 247/04, 247/05, 247/17, 248/01, 248/04, 248/08, 248/12, 248/17, 248/19, 250/03, 250/04, 250/21, 251/08, 251/10, 251/11, 251/14, 251/19, 252/02, 252/03, 252/16, 252/17, 254/01
Ş.+dın 238/15, 252/14
Ş.+ğa 241/15, 244/05, 245/06, 245/11, 245/20, 246/14, 247/02, 249/04, 249/10, 249/15, 250/01, 250/04, 250/16
Ş.+nın 246/12, 247/08, 247/20, 248/15, 249/15, 250/04, 250/14, 251/02, 251/05, 251/16, 252/12

Şāh Bedaḥşān Özel ad.
Ş. 211/04

Şāh Boran Özel ad.
Ş. 164/07

Şāh Boran Şīr Özel ad.
Ş. 177/11

Şāh Celāle'd-dīn-i Ferāhī Özel ad.
Ş. 101/07

Şāh-cihān Oġlan Özel ad.
Ş. 156/11

Şāh Ebū İshāḳ Özel ad.
Ş. 107/15

Şāh Ebū'l-feth Özel ad.
Ş. 215/21

şāhen-şāhlıḳ (< Far. *şāhanşāh* ve Tü. +*lık*) en büyük padişahlık, şahlık.
Ş. 065/09

Şāh Hüseyn Özel ad.
Ş. 247/06

Şāh Hüseyn-i Sīstānī Özel ad.
Ş. 221/19

Şāh-ı Şāhān Özel ad.
ş. 101/10, 125/09

şāhī (I) (< Far. *şāh* ve Far. *ī*) bir padişah.
ş. 239/14

şāhī (II) (< Far. *şāh* ve nispet eki *ī*) hükümdara yakışır, hükümdara ait.
ş. 201/01

Şāhīn Özel ad.
Ş. 177/19

Şāh İsmā'īl Özel ad.
Ş. 014/04, 238/16, 250/21, 251/02, 251/10, 251/11, 251/18, 252/14, 253/02,
256/16, 258/02, 258/13, 259/16
Ş.+ğa 253/06, 258/05
Ş.+ni 251/07, 252/16
Ş.+niş 251/11

Şāh Karīb Mīrzā Özel ad.
Ş. 238/18

Şāh Kuṭbe'd-dīn Özel ad.
Ş. 101/10, 101/19, 205/17
Ş.+ni 102/02, 102/04

şāhlık (< Far. *şāh* ve Tü. *+lık*) şahlık, padişahlık.
ş. 086/08
ş.+da 035/13

Şāh Maḥmūd Özel ad.
Ş.+ğa 211/06

Şāh Maḥmūd Mīrzā Özel ad.
Ş. 227/09, 227/14, 227/17, 227/20, 228/01, 228/02, 228/11, 228/15, 228/18,
230/18
Ş.+ğa 227/21, 230/19
Ş.+nı 227/08, 227/11
Ş.+nış 227/07

Şāh Manşūr Özel ad.
Ş. 122/02, 122/04, 122/07, 122/08, 122/09, 122/14, 122/16, 224/08
Ş.+dın 122/03
Ş.+ğa 107/11

Şāh Melik Özel ad.
Ş. 166/08, 169/14, 177/12, 184/12, 197/08, 210/18, 210/20

Şāh Melik Bēg Özel ad.

Ş. 135/20, 140/01, 143/10, 147/06, 148/03, 148/15, 150/11, 150/19, 151/21,
164/06, 165/04, 174/05, 176/03, 176/05, 179/02, 181/01, 182/09,
195/21, 196/18, 202/06, 202/11, 210/07, 210/17, 210/19, 211/01
Ş.+ge 116/19, 195/04, 210/16
Ş.+ni 201/21, 202/05, 202/08, 210/11

Şāh Melik Bēg Ribāṭı Özel ad.
Ş.+da 227/21

Şāh Melik bin Ġıyāse'd-dīn Barulas Özel ad.
Ş.+nı 106/09

Şāh Muḥammed Özel ad.
Ş. 208/12

Şāh Muḥammed Hān Medresesi Özel ad.
Ş.+de 258/10

Şāh Muḥammed Mīrzā Özel ad.
Ş.+ğa 220/11

Şāh-nāme Eser adı.
Ş.+de 077/21, 088/05

Şāhnavāz Özel ad.
Ş.+ğa 143/14

Şāh 'Osmān Özel ad.
Ş. 002/20
Ş.+nı 003/01

şāh-reg (< Far. *şāh-rag*) şahdamarı, büyük damar.
ş.+ige 125/12

Şāh-ruḥ Özel ad.
Ş. 184/11, 196/01, 211/10, 219/02, 235/02

Şāhruḥiyye Özel ad.
Ş. 194/14, 197/03
Ş.+de 197/10, 244/19
Ş.+ğa 194/16, 231/20
Ş.+ni 194/14, 231/13

Şāhruḥiyye Kāl'ası Özel ad.
Ş.+ğa 231/12

Şāh-ruḥ Mīrzā Özel ad.
Ş. 106/01, 121/03, 122/04, 122/13, 122/14, 137/03, 144/18, 151/08, 153/07,
155/10, 162/13, 165/02, 165/10, 165/11, 169/14, 170/17, 176/21, 179/05,
182/19, 191/03, 194/16, 196/08, 198/02, 198/04, 198/19, 199/01, 199/05,

199/19, 201/11, 201/12, 201/19, 202/01, 202/03, 202/15, 203/11, 203/14, 203/15, 206/12, 207/21, 209/15, 209/17, 210/12, 211/06, 211/21, 212/01, 212/10, 212/21, 213/09, 213/11, 214/04, 214/13, 215/05, 215/08, 215/17, 216/04, 217/04, 217/11, 217/12, 217/14, 217/17, 217/21, 218/03, 218/17, 219/19

Ş.+dın 201/13

Ş.+ğa 126/15, 129/08, 136/20, 137/09, 137/10, 166/06, 193/14, 196/10, 201/11, 201/21, 202/04, 202/13, 203/04, 203/10, 206/14, 207/16, 208/03, 209/01, 210/01, 210/02, 210/10, 210/13, 210/15, 211/21, 212/04, 217/19, 218/01

Ş.+nı 110/07, 114/18, 129/10, 141/01, 155/05, 160/11, 161/08, 170/08, 180/21, 187/04, 190/19, 192/08, 193/14, 212/17

Ş.+nın 203/13, 209/04, 211/06, 212/07, 213/04, 215/08, 217/03, 218/13, 218/15, 219/09, 222/01

Şāh-ruḥ Mīrzā Sultān Özel ad.

Ş. 198/01

Şāh-ruḥ Sultān Özel ad.

Ş.+ğa 095/20

Ş.+nın 095/18

şāh-sār (< Far. *šāḥsār*) dallı budaklı ağaçların sık bulunduğu yer, ağaçlık.

ş. 217/08

Şāh Sultān Muḥammed Özel ad.

Ş. (Şāh Sultān Muḥammed-i ‘ālī) 063/15

Şāh Sūvār Özel ad.

Ş. 176/13

Şāh Şāhān Özel ad.

Ş. 163/12, 177/11

Şāh Şücā‘ Özel ad.

Ş. 100/01, 107/01, 207/11

Ş.+ğa 100/03

şāh-vār (< Far. *šāh-vār*) şahlara layık olan iri taneli inci.

ş. 091/21

Şāh Velī Özel ad.

Ş. 177/08, 192/02

Şāh Yaḥyā Özel ad.

Ş.+ğa 231/09

şāhzāde (< Far. *šāh-zāda*) hükümdar oğlu, şehzade.

ş. 044/17, 045/04, 055/18, 060/16, 084/18, 108/09, 111/20, 111/21, 112/02, 112/04, 112/06, 112/11, 113/04, 113/07, 117/02, 121/20, 125/08, 125/12,

128/21, 136/05, 136/06, 137/14, 143/17, 143/19, 144/01, 146/02, 149/02, 153/21, 154/03, 155/15, 156/19, 166/06, 179/09, 180/19, 182/15, 182/17, 182/18, 186/11, 186/21, 197/15, 200/20, 203/09, 206/19, 206/20, 209/12, 209/17, 218/01, 218/08, 218/11, 219/07, 219/15, 224/17, 232/12, 237/20
ş.+din 181/03
ş.+ge 242/16
ş.+ğa 112/11, 137/19, 144/03, 159/17, 181/15, 185/04, 191/04
ş.+ler 023/01, 023/08, 026/05, 026/20, 036/05, 036/16, 036/21, 039/04, 039/07, 039/10, 039/12, 039/13, 039/16, 039/19, 042/01, 045/18, 048/03, 048/04, 117/09, 118/21, 119/14, 120/04, 122/12, 124/03, 124/15, 126/01, 126/18, 127/17, 128/13, 132/07, 132/08, 137/04, 149/21, 150/12, 153/14, 159/18, 166/12, 167/02, 168/06, 168/07, 168/11, 168/21, 169/04, 170/10, 170/14, 170/17, 173/19, 174/07, 174/13, 176/05, 179/04, 179/11, 183/08, 184/14, 184/16, 186/13, 186/17, 188/07, 188/10, 193/21, 194/18, 195/21, 196/09, 196/13, 216/04, 260/11
ş.+lerdin 156/04, 212/05
ş.+lerğa 153/08, 184/02, 187/01, 196/21
ş.+leri 045/05, 049/17, 062/15, 130/18
ş.+lerni 040/02, 185/06, 214/11
ş.+ni 108/06, 209/17
ş.+niñ 125/12, 136/04, 154/11, 185/06, 203/08, 222/05, 225/07, 225/08, 228/16
ş.+ñizge 205/06

Şāhzāde Baraḳ Özel ad.
Ş. 003/20

Şāhzāde Mengü Tēmür Özel ad.
Ş. 045/09

Şāhzāde ‘Ömer Özel ad.
Ş. 155/15

şakī (< Ar. *şakī*) yol kesici, haydut.
ş. 212/03

şākir (< Ar. *şākir*) şükreden kimse.
ş. 009/07

şākḳ (< Ar. *şākḳ*) zahmetli, eziyetli.
ş. 159/06

şām (< Far. *şām*) akşam.
ş. 057/21, 166/04, 195/21, 206/07
ş.+dın 239/01
ş.+ğa 130/08, 215/15
ş.+ğaça 108/01, 225/19

Şām Özel ad.
Ş. 045/08, 045/09, 045/10, 066/02, 124/07, 124/09, 156/10, 160/15, 160/17,

162/11, 162/15, 163/17, 164/07, 164/08, 164/10, 164/17, 165/10, 165/17, 165/20, 166/04, 167/18, 168/07, 188/09, 191/04, 194/02, 204/08, 208/04, 209/10, 239/02, 262/13
Ş.+da 170/05, 171/06, 182/05
Ş.+dın 239/01
Ş.+ğa 048/21, 049/17, 160/18, 161/01, 187/13, 188/04

Şamılğan Özel ad.
Ş. 100/06

Şāmī (< Şām (Özel ad) ve nispet eki -ī) Şamlı.
Ş. 208/14
Ş.+ler 045/08, 048/18, 048/20, 164/05, 164/15, 164/21, 165/07, 165/15
Ş.+lerni 165/07
Ş.+lerniñ 162/16

şāmil (< Ar. *şāmil*) içine alan, kapsayan.
ş. 237/01, 243/01, 245/04

Şāmīl Özel ad.
Ş. 136/12

şāmyāne (< Far. *şāmyāna*) çadır.
ş. 141/06

şān (< Ar. *şān*) şan.
ş. 035/19
ş.+ıda 028/02

Şanuzān Özel ad.
Ş.+ğa 142/06

şarāb (< Ar. *şarāb*) şarap.
ş.+ını 253/10

şārib (< Ar. *şārib*) içen, içici.
ş. 010/01

şark (< Ar. *şark*) doğu.
ş. 027/01

şarkī (< Ar. *şark* ve nispet eki -ī) doğuyla ilgili.
ş. 086/17, 162/11

şart (< Ar. *şart*) şart.
ş. 075/17, 097/05, 128/13, 208/08, 208/10
ş.+ını 005/10
ş.+ka 035/17
ş.+nı 083/15

şart kıl- şart koşmak.
ş. k.-dı 018/17, 035/01, 220/06
ş. k.-dılar 053/10
ş. k.-ıp 081/13
ş. k.-ıp  r-di 168/16, 220/13
ş. k.-sa 035/01

Şāsmān  zel ad.
Ş. 155/06
Ş.+da 121/03

Şāş  zel ad.
Ş. 246/09

şa 'sa 'a (< Ar. *şa 'sa 'a'*) parıltı, parlaklık.
ş.+nı 095/20

Şāştın  zel ad.
Ş. 017/16

Şaţţ  zel ad.
Ş.+dın 126/19

Şaţţ Suyı  zel ad.
Ş.+nı 171/20

Şavkal  zel ad.
Ş. 134/10, 134/12

Şāvkem  zel ad.
Ş. 018/04
Ş.+ni 018/07

şāyed (< Far. *şāyad*) e er, ola ki.
ş. 161/18, 252/08

şāyeste (< Far. *şāyista*) yaraşır, uygun.
ş. 137/15, 199/01

şāyi' (< Ar. *şāyi*) yayılmış, duyulmuş.
ş. 018/06, 256/22

şeb-düz (< Far. *şab-düz*) karayağız at(Hüsrev-i Perv z'in meşhur atının adı).
ş. 249/13

şeb-g r (< Far. *şab-g r*) geceyarısından sonra güneşin doğmasından önce yolculuk etme.
ş. 130/13, 173/06

şeb   n (< Far. *şab   n*) gece baskını.

ş. 046/02, 079/01, 080/13, 095/07, 101/16, 103/12, 110/19, 140/05, 143/01,
182/16, 201/19, 219/11
ş.+dın 130/21

şebihün kıl- gece baskını yapmak.
ş. k.-ıp 024/13

şecā‘at (< Far. < Ar. *şacā‘a*) yiğitlik, yüreklilik.
ş. 003/16, 010/03, 015/09, 015/17, 077/17, 132/01, 148/04, 164/17, 165/05,
178/15, 179/02, 179/04, 184/05, 215/19, 224/05, 225/06, 235/06, 251/06,
262/12
ş.+ıdın 096/10
ş.+idin 050/06

Şeddād-ı ‘Ād Özel ad.
Ş. 106/14

şefā‘at (< Far. < Ar. *şifā‘a*) af, bağışlanma.
ş. 099/12, 124/12, 144/20
ş.+i 212/15

şefī‘ (< Ar. *şafī‘*) bağışlayan.
ş. 129/01, 262/10

şefī‘ kıl- şefaet etmek, bağışlamak.
ş. k.-dı 088/07, 161/08
ş. k.-ıp 187/05

şefī‘ü’l-müznibīn günahların bağışlatıcısı, Hz. Muhammed.
ş.ü’l-m. 262/10

şefkat (< Far. < Ar. *şafka‘*) şefkat, acıyarak, koruyarak sevmek.
ş. 008/09, 023/12, 235/13

şefkat kıl- şefkat etmek.
ş. k.-ıp 004/10

şeh (< Far. *şah*) şah, padişah.
ş. 009/18, 009/20, 038/03, 063/13, 183/19, 235/20, 238/07, 262/12
Ş. 227/06
ş.+ka 086/14
ş.+lerğa 223/14
ş.+ge 262/11

Şehābe’d-dīn Özel ad.
Ş. 143/01, 143/02, 143/05

Şehābe’d-dīn-i Temimī Özel ad.
Ş. 142/18

şehādet (< Far. < Ar. *şahāda*) şehit olma, şehitlik.

ş. 001/07, 062/13, 203/09, 218/18, 221/05, 221/18, 253/18
ş.+ğa 227/01
ş.+i 125/07, 203/06, 233/06
ş.+ka 140/14, 145/10, 212/19, 253/07, 256/15
ş.+tur 200/09

şehādet tap- şehit olmak.

ş. t.-ğanı 205/03
ş. t.-iptur 252/17
ş. t.-kanı 206/17
ş. t.-kanıdın 254/02
ş. t.-tı 019/11, 113/08, 145/17, 251/08, 252/04
ş. t.-tılar 140/03

Şeh Behrām-ı Calayır Özel ad.

Ş. 071/07

şehenşāhī (< Far. *şahanşāh* ve Far. *ī*) bir yüce padişah.

ş. 221/12

şehenşeh (< Far. *şahanşah*) şahlar şahı.

ş. 009/21

şehī (I) (< Far. *şah* ve Far. *ī*) bir padişah.

ş. 038/01, 049/11, 239/18

şehī (II) (< Ar. *şahī*) isteklendiren.

ş. 066/05

şehīd (< Ar. *şahīd*) şehit.

ş. 022/20, 095/09, 102/12, 133/09

şehīd ét- şehit etmek.

ş. è.-ip 044/10

şehīd kıl- şehit etmek.

ş. k.-dı 221/15
ş. k.-dılar 001/09, 002/17, 261/04
ş. k.-ıp 067/16

şehlīk (< Far. *şah* ve Tü. *+lık*) şahlık, padişahlık.

ş. 009/09
ş.+ını 221/09
ş.+ka 221/09, 221/12

şehr (< Far. *şahr*) şehir, kent, belde.

ş. 003/10, 005/17, 006/03, 011/06, 020/10, 022/02, 023/21, 024/04, 025/08,
026/11, 026/17, 026/19, 032/16, 034/19, 041/02, 041/07, 050/01, 056/18,
057/11, 057/21, 074/16, 077/18, 079/13, 096/14, 098/09, 102/16, 105/02,

105/08, 107/07, 107/10, 144/16, 160/03, 162/03, 166/19, 168/10, 169/15, 180/16, 180/19, 184/07, 189/19, 190/08, 198/14, 214/18, 223/11, 224/07, 229/15, 239/04, 242/15, 242/20, 243/09, 243/10, 243/16, 244/06, 244/07, 244/11, 249/05, 249/06, 249/07, 249/12, 259/19
 ş.+de 023/17, 024/12, 029/03, 029/20, 056/13, 058/05, 134/01, 144/10, 149/20, 160/03, 168/04, 224/12, 249/04, 249/05
 ş.+din 025/10, 032/15, 074/15, 149/05, 162/06, 164/19, 166/18, 181/05, 224/11, 244/05, 258/01
 ş.+ğa 005/04, 005/06, 008/01, 008/13, 023/04, 024/14, 025/08, 057/10, 057/15, 058/01, 079/12, 098/08, 107/08, 107/10, 125/18, 136/03, 149/01, 149/06, 149/16, 150/01, 150/05, 150/06, 150/08, 162/18, 164/05, 164/10, 164/11, 167/19, 169/15, 170/06, 184/08, 193/18, 197/14, 206/16, 207/07, 208/04, 208/13, 214/11, 227/11, 227/18, 231/07, 243/10, 249/03, 252/18, 259/02, 259/17, 259/18
 ş.+i 101/10, 112/05, 163/01, 163/13, 198/14, 198/15, 209/09, 249/06
 ş.+ide 028/19, 040/16, 045/07, 168/08, 182/20
 ş.+idin 149/12
 ş.+idür 163/14
 ş.+iğa 105/06, 133/02, 146/06, 150/15, 164/05, 165/13, 167/21, 180/18, 181/11, 226/01
 ş.+ini 029/02, 038/08, 049/17, 061/15, 108/11, 139/05, 158/15, 189/18, 224/09, 259/16
 ş.+iniñ 025/01, 041/02, 098/02, 160/01
 ş.+ler 028/21
 ş.+lerde 065/20
 ş.+lerdindür 198/16
 ş.+lerğa 066/05, 182/21
 ş.+leriğa 033/06
 ş.+ni 005/05, 006/05, 023/02, 026/20, 027/20, 032/15, 033/08, 041/05, 042/02, 042/16, 078/16, 092/04, 096/17, 102/14, 124/21, 126/08, 134/04, 145/13, 161/10, 161/11, 162/20, 166/07, 166/11, 180/16, 181/11, 208/02, 208/06, 210/09, 212/01, 227/15, 249/05
 ş.+niñ 026/11, 041/02

Şehr-i Bāgīstānī Özel ad.
 Ş.+niñ 122/05

Şehr-i Dirahtistān Özel ad.
 Ş.+ıdın 146/12

Şehr-i Mekes Özel ad.
 ş.+ni 042/01

Şehr-i Nāzik Özel ad.
 ş.+ke 051/15

Şehr-i Sebz Özel ad.
 ş.+de 224/02

şehriyār (< Far. *šahr-yār*) padişah, hükümdar.

ş. 185/10, 198/01, 218/19, 239/17, 254/12

şehriyārī (< Far. *şahr-yār* ve Far. *ī*) bir padişah.
ş. 216/08

şehriyārlik (< Far. *şahr-yār* ve Tü. +*lık*) hükümdarlık.
ş. 064/11, 198/04, 209/05

Şeh-ruḥ Mīrzā Özel ad.
Ş. 208/07

şeh-süvār (< Far. *şah-suvār*) çok usta binici.
ş. 166/10

Şeh-süvār Özel ad.
Ş. 177/03

şehvet (< Far. < Ar. *şahvaʿ*) şehvet, arzu.
ş. 046/16

şehzāde (< Far. *şah-zāda*) şehzade.
ş.+ler 035/21

şekāvet (< Far. < Ar. *şakāvaʿ*) bahtı karalık, kutsuzluk.
ş. 151/15, 207/01
ş.+din 128/19
ş.+tin 168/18

şekāvet-ķarīn bahtı kara olan, bahtsız.
ş.-ķ.+din 113/09

şeker-ḥāylik (< Far. *şakar-ḥāy* ve Tü. +*lık*) tatlı sözlü.
ş.+ķa 150/16

şeker-istān (< Far. *şakaristān*) şeker kamışı tarlası.
ş.+ının 010/09

Şeki Özel ad.
Ş. 105/08

şekve (< Ar. *şakvaʿ*) şikâyet.
ş.+si 007/17

şemʿ (< Ar. *şam*) mum.
ş. 086/18, 086/19, 251/04

Şemʿ-i Cihān Özel ad.
Ş. 209/20

Şemʿ-i Cihān Oğlan Özel ad.

Ş. 138/01, 156/11

Ş.+ğa 209/20

Şemkūr Özel ad.

Ş. 173/03

şemmāme (< Ar. *şamāma*) yenmeyen, güzel kokulu bir cins kavun.

ş. 160/10

şemmeī (< Ar. *şamma'* ve Far. *ī*) pek az bir şey.

ş. 141/21

Şemse'd-dīn Özel ad.

Ş. 100/20, 173/09, 173/11

Şemse'd-dīn 'Abbās Özel ad.

Ş. 109/06, 113/19, 114/08, 121/05, 177/12, 191/15, 192/02, 192/05, 194/13, 197/12

Ş.+ğa 197/06

Ş.+nı 132/15, 138/18, 182/02

Şemse'd-dīn Dehdār Özel ad.

Ş. 121/21

Şemse'd-dīn-i Almalıġī Özel ad.

Ş. 177/05, 181/13

Ş.+nı 130/01, 130/05, 173/07

Şemse'd-dīn Muhammed-i Kurt Özel ad.

Ş.+nı 003/13

Şemse'd-dīn Üç Kara Özel ad.

Ş.+nı 119/17

şemşīr (< Far. *şimşīr*) kılıç.

ş. 121/11, 185/01, 189/05, 233/15

Şenb-i Ġāzān Özel ad.

Ş.+da 205/08, 208/18

Ş.+ğa 049/04

şenbih (< Far. *şanbih*) cumartesi.

ş. 167/19

Şengüm Özel ad.

Ş. 072/13

şenī' (< Ar. *şani'*) fena, kötü.

ş. 206/21

şer' (< Ar. *şar'*) şeriat, dini kurallar.

ş. 019/18, 066/04, 092/06, 159/07, 220/16
ş.+ğa 009/15

şerāyit (< Ar. *şarīṭa'*'ın çoğulu *şarā'it*) şartlar.

ş. 063/08, 210/19

şerbet (< Far. < Ar. *şarba'*) şerbet.

ş. 184/18, 253/18, 200/12
ş.+din 031/07
ş.+i 061/09, 203/10
ş.+ini 261/15
ş.+ni 109/14, 156/03

şeref (< Ar. *şaraf*) büyüklük, yücelik.

ş. 033/03, 047/20, 064/15, 155/08, 170/02, 216/18, 218/14
ş.+i 149/11
ş.+iğa 033/11, 149/13, 195/20
ş.+ka 007/15, 204/09

şerer (< Ar. *şarar*) kıvılcımlar.

ş. 092/01

şerḥ (< Ar. *şarḥ*) izah, açıklama.

ş. 017/06, 049/09, 063/05, 063/14, 066/13, 067/02, 196/11, 198/02, 249/06,
249/07
ş.+i 028/15, 160/16, 198/01, 198/05, 226/18
ş.+ide 009/08

şerḥ kıl- anlatmak.

ş. k.-dı 167/18, 179/20, 183/17
ş. k.-ıptur 001/19
ş. k.-sa 020/06, 027/01

Şerḥ-i Kaşide-yi Bürde Eser adı.

Ş.+ni 240/17

şer'ī (< Ar. *şar'* ve nispet eki *-ī*) şeriata uygun, şeriatla ilgili.

ş. 019/17, 251/20

şerī'at (< Far. < Ar. *şarī'a'*) âyet, hadis ve icmâ-yi ümmet esaslarına dayanan din kaideleri.

şerī'at-ı ğarrā İslam dini.

ş.-i ğ. 006/16, 168/01

şerīf (< Ar. *şarīf*) şerefli, kutsal, mübarek; soylu, asilzade.

ş. 016/10, 153/16, 185/11, 220/16, 255/04
ş.+i 066/19, 120/06, 252/19
ş.+idin 014/05

ş.+iğa 006/18, 114/17, 119/20, 216/20, 238/06, 239/19, 241/05
ş.+ini 057/10

şerife (< Ar. *şarīf*'in müennesidir.)
ş. 261/21

şerik (< Ar. *şarīk*) ortak.
ş. 145/07

şerr (< Ar. *şarr*) kötülük, fenalık.
ş. 059/02, 068/03, 172/07, 180/02, 253/18
ş.+din 256/06
ş.+i 019/17
ş.+ini 020/01
ş.+ni 055/13

şevk (< Ar. *şavk*) şevk, coşkunluk.
ş. 239/10

şevket (< Far. < Ar. *şavka'*) büyüklük, heybet.
ş. 016/13, 042/05, 056/15, 059/11, 173/05, 209/08, 251/06
ş.+i 047/20
ş.+iniñ 132/02

Şeybān Özel ad.
Ş. 036/08, 242/05

Şeybān Hān Özel ad.
Ş. 240/04, 240/08

Şeybānī Özel ad.
Ş. 238/21, 245/04, 257/19
Ş.+ler 239/15

Şeybānī Hān Özel ad.
Ş. 042/08, 240/07, 257/18
Ş.+nı 042/07, 042/11, 240/06

Şeybānī Hān bin Coçi Hān Özel ad.
Ş. 239/08

şeyd (< Far. *şayd*) aldatma, hilekârlık.
ş. 057/04

şeyh (< Ar. *şayḥ*) ihtiyar, şeyh, pir.
ş. 057/10, 066/08
ş.+leri 067/08
ş.+lerinin 007/17
ş.+ni 057/09, 123/06

Şeyh Özel ad.

Ş. 057/20, 058/02, 058/08, 058/12, 126/02, 160/18
Ş.+ni 058/01

Şeyha Özel ad.

Ş. 151/12

Şeyh ‘**Abdü’r-raḥmān-ı Isfarāyinī** Özel ad.

Ş. 123/05

Şeyha Köker Özel ad.

Ş. 153/01

Şeyh ‘**Alī** Özel ad.

Ş. 103/17
Ş.+ni 082/10

Şeyh ‘**Alī Arğuy Barulas** Özel ad.

Ş.+nı 102/07

Şeyh ‘**Alī Bahādur** Özel ad.

Ş. 084/01, 087/09, 089/05, 089/07, 090/13, 090/14, 091/02, 097/21, 100/06,
100/07, 100/19, 103/03, 104/17, 105/14, 105/16, 106/03, 108/21, 113/01,
113/04, 113/14, 118/02, 120/21, 121/11, 193/03, 221/21
Ş.+ğa 225/12
Ş.+nı 087/11, 089/02, 099/14, 101/05, 110/14, 121/13, 221/21

Şeyh ‘**Alī Barulas** Özel ad.

Ş. 106/07

Şeyh Alī Salber Özel ad.

Ş. 140/02

Şeyh ‘**Alī Carcī** Özel ad.

Ş. 069/15

Şeyh ‘**Alī-yi Oyirat** Özel ad.

Ş. 204/03

Şeyh Arslan Özel ad.

Ş. 139/21, 147/05, 165/04, 177/10

Şeyh Bābā Özel ad.

Ş. 184/15

Şeyh Behlül Özel ad.

Ş. 191/18

Şeyh Dāvūd Özel ad.

Ş. 101/03

Şeyh Dāvūd-i Türkmenī Özel ad.
Ş. 115/17

Şeyh Derviş Özel ad.
Ş. 177/06

Şeyh Derviş Allāhī Özel ad.
Ş. 166/08

Şeyh Derviş Bēg Allāhī Özel ad.
Ş. 117/19, 118/04, 192/11, 196/18

Şeyh Ebū Sa‘īd Bēg Özel ad.
Ş. 227/09, 227/11

Şeyhem Mīrzā Özel ad.
Ş. 256/18

Şeyh Ferīd Şükr Genc Özel ad.
Ş. 144/11

Şeyh Hācī Özel ad.
Ş. 123/02

Şeyh Hācī Bēg Özel ad.
Ş. 231/14
Ş.+ni 236/02

Şeyh Hasan Özel ad.
Ş. 054/21, 055/12, 055/14, 105/03
Ş.+dın 051/08, 209/03
Ş.+nı 007/14

Şeyh Hasan Ağa Özel ad.
Ş. 055/02

Şeyh Hasan bin Sengü Têmür bin Êlgen Noyan bin Aķ Buķa-yı Calayır Özel ad.
Ş.+nı 051/06

Şeyh Hasan bin Têmür-Taş bin Çüpān Özel ad.
Ş. 053/14

Şeyh Hasan Büzürg Özel ad.
Ş. 053/15, 053/17, 053/19, 053/20, 053/21, 054/01, 054/02, 054/21, 055/16,
056/05, 056/07, 056/08
Ş.+dın 054/09
Ş.+ge 053/16, 055/09
Ş.+ni 054/15

Şeyh Hasan Büzürg-i Calayır Özel ad.

Ş. 056/12

Şeyh Hasan Elgen Özel ad.

Ş.+i 051/08, 052/12

Şeyh Hasan-ı Calayır Özel ad.

Ş. 013/21

Şeyh Hasan-ı Calayır Noyan Özel ad.

Ş.+ 053/02

Şeyh Hasan Kūçek Özel ad.

Ş. 053/20, 054/14, 054/18, 055/05, 055/08, 055/21, 056/07, 056/09,
056/11

Ş.+ke 053/17, 054/03, 054/20

Ş.+ni 054/13

Şeyh Hasan Noyan Özel ad.

Ş. 053/11

Ş.+ğa 052/20

Ş.+nı 053/02

Şeyh Hasan Témür-Taş Özel ad.

Ş. 055/01

Şeyh Husrev Özel ad.

Ş. 201/01

Şeyh Hüseyin Özel ad.

Ş. 177/08

Şeyh İbrāhīm Özel ad.

Ş. 134/21, 135/01, 179/05, 201/02, 204/01

Ş.+ğa 189/16

Şeyh İbrāhīm-i Şīrvānī Özel ad.

Ş. 177/02, 203/21

Şeyh-i Cāmī Özel ad.

Ş. 201/10

Şeyh-i Cezerī Özel ad.

Ş.+ni 181/06

Şeyh-i Kökerī Özel ad.

Ş.+dür 151/11

Şeyh-i Nizāmī Özel ad.

Ş. 223/09

Şeyh-i Sebzvārī Özel ad.
Ş.+ni 099/02

Şeyh İsmā‘īl Özel ad.
Ş. 117/16

Şeyh Kaşşāb Özel ad.
Ş. 203/20

Şeyh Loḳmān-ı Barulas Özel ad.
Ş. 212/13

Şeyh Maḥmūd-ı Zengī Özel ad.
Ş. 066/08

Şeyh Maḥmūd Zengī-yi ‘Acem Özel ad.
Ş. 189/09

Şeyh Maḳşūd Özel ad.
Ş. 188/03

Şeyh Mikā‘īl Özel ad.
Ş.+ġa 121/16

Şeyh Muḥammed Özel ad.
Ş. 080/08, 083/01, 083/09, 083/10, 177/06

Şeyh Muḥammed Bayan Özel ad.
Ş. 084/11

Şeyh Muḥammed Bayan Süldüz Özel ad.
Ş. 080/03, 086/02, 091/04, 092/09, 092/20
Ş.+ġa 084/04
Ş.+ni 093/02

Şeyh Muḥammed bin Bayan Süldüz Özel ad.
Ş. 073/02

Şeyh Muḥammed Daruġa Özel ad.
Ş. 168/20

Şeyh Muḥammed Eygü Têmür Özel ad.
Ş. 143/10

Şeyh Muḥammed Süldüz Özel ad.
Ş. 082/21

Şeyh Muḥammed Şāh Özel ad.
Ş. 084/12

Şeyh Muḥammed Şāh-ı Bedaḥşānī Özel ad.
Ş. 086/03

Şeyh Mü'eyyed Özel ad.
Ş. 090/09

Şeyh Nūre'd-dīn Özel ad.
Ş. 141/06, 141/10, 152/04, 159/20, 166/08, 166/19, 167/13, 169/13, 170/18,
174/05, 175/15, 177/01, 181/07, 184/12, 195/04, 195/21, 196/18, 199/05,
210/11, 210/12, 210/15, 210/20, 211/01
Ş.+ğa 210/16
Ş.+ni 145/12, 211/02

Şeyh Nūre'd-dīn Bēg Özel ad.
Ş. 131/10, 132/09, 141/12, 148/15, 169/13, 175/19, 180/18, 181/08, 181/12,
181/18, 192/10, 197/08, 210/06, 210/08, 210/10, 211/01
Ş.+din 152/14
Ş.+ge 131/12
Ş.+ni 142/20, 199/03
Ş.+niḡ 210/06

Şeyh Ramazān Özel ad.
Ş.+nı 182/07

Şeyh Sāde Özel ad.
Ş.+ni 124/06

Şeyh Sa'd-ı Acudenī Özel ad.
Ş. 145/04

Şeyh Şadre'd-dīn Özel ad.
Ş. 189/08

Şeyh Sa'īd Özel ad.
Ş. 207/06

Şeyh Şemse'd-dīn Muḥammed-i Cezerī Özel ad.
Ş. 181/04, 181/21, 194/02
Ş.+niḡ 182/04

Şeyh Şerefe'd-dīn Külāl Özel ad.
Ş. 193/17

Şeyh Témür Özel ad.
Ş. 103/09, 107/21

şeyḫūhiyyet (< Far. < Ar. *şayḫūḫīya'*) yaşlılık.
ş. 218/02

Şeyhü'l-âlem Özel ad.

Ş. 078/14

şeyhü'l-islām (< Ar. *şayḥ*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *islām*) şeyhülislam.

Ş. 025/07, 117/16, 123/05

Ş.+nı 025/09

Şeyhü'l-İslām Aḥmed-i Cām Özel ad.

Ş.+nı 155/08

Şeyhü'l-islām Cüneyd-i Kāzerūnī Özel ad.

Ş.+ğa 136/05

Şeyhü'l-islām H'âce Kūṭbe'd-dīn Özel ad.

Ş. 005/05

şeyhzāde (< Ar. *şayḥ* ve Far. *zāda*) şeyh çocuğu.

Ş. 204/20

Şeyhzāde Ferīd Özel ad.

Ş. 159/17

Şeyhzāde Sağarçı Özel ad.

Ş. 210/09

şeytanet (< Far. < Ar. *şayṭana*^t) şeytanlık.

Ş. 001/08

şi'ār (I) (< Ar. *şi'ār*) âlâmet, işaret, iz; âdet, yol.

Ş. 009/20, 061/07, 120/17

Ş.+ını 254/10

şi'ār kııl- âdet edinmek, düstur edinmek.

Ş. k.-dılar 254/06

Ş. k.-ıp 028/21, 256/05

şi'ār (II) (< Ar. *şi'ār*) sonuna eklendiği kelimeye haiz olan, sahip olan anlamı katar.

âdil-şi'ār adaletli.

'a.-ş. 010/04

belāğat-şi'ār etkili ve güzel söz söyleyen.

b.-ş. 150/02

fazīlet-şi'ār faziletli.

f.-ş. 077/16, 240/17

ğaflet-şi'ār gafletle sıfatlanmış, gafil.

ğ.-ş. 254/13

nuşret-şî'âr zaferle sıfatlanmış, daima zafer kazanan.

n.-ş. 120/17, 126/12, 173/06, 178/08, 178/21

taqvā-şî'âr takva sahibi.

t.-ş. 066/08

teğāfūl-şî'âr ihmalkâr.

t.-ş. 254/12

rengīn-şî'âr renklerle nişanlanmış, renklerle ayırt edilmiş.

r. ş. 256/03

şība (< Far. *şība*) ok atışı; bir tür özel ok.

ş. 131/14, 131/19, 179/14, 192/18

ş.+sı 131/11

şība tōk- ok yağmuruna tutmak.

ş. t.-üp 088/15, 101/17, 102/02, 105/19, 151/04,

ş. t.-tiler 111/20,

şība kıl- ok atmak.

ş. k.-dılar 103/13

Şibān Hān oğlu Balağay Özel ad.

Ş. 040/05

Şiburtu Özel ad.

Ş.+ğa 074/10

şiddet (< Far. < Ar. *şidda'*) bir kuvvetin derecesi; aşırılık, fazlalık.

ş.+i 133/20

ş.+idin 153/21

Şidurķu Özel ad.

Ş. 034/16, 034/21, 035/11, 035/17

şifā (< Ar. *şifā'*) hastalıktan kurtulma, iyileşme; derman.

ş. 145/02

ş.+dın 120/03

ş.+ğa 120/05

şifte (< Far. *şēfta*) tutkun, müptela.

ş. 197/07

Şihābe'd-dīn Maḥmūd Özel ad.

Ş. 003/01

Şihābe'd-dīn Maḥmūd bin Ḥarb Özel ad.

Ş. 002/19

şikâyet (< Far. < Ar. *şikāya'*) şikâyet.

ş. 234/19

şikâyet kıl- şikayet etmek, yakınmak.

ş. k.-dı 141/14

ş. k.-dılar 067/09, 104/20

ş. k.-ıp 007/17

şikest (< Far. *şikast*) yenilgi, yenilme.

ş. 067/12, 250/16

şilen (< Mo. *silen*) ziyafet sofrası (bk. *silen* Lessing, 706a ve bk. *silü(n)* Lessing, 708a).

ş. 056/03

Şimāhī Özel ad.

Ş.+din 034/04

şimāl (< Ar. *şimāl*) kuzey.

ş. 011/07, 013/09

ş.+da 011/20, 013/13

ş.+dın 134/08

ş.+ğa 011/18, 013/15

ş.+ıda 044/15

ş.+ide 137/07

şî'r (< Ar. *şî'r*) şiir.

ş. 004/08, 015/02, 027/14, 033/21, 034/14, 035/17, 051/11, 095/21, 096/03, 096/15, 115/08, 156/01, 195/14, 239/01, 254/21, 258/19

ş.+din 215/02

ş.+ni 109/15, 214/20

Şîr 'Alî Oğlan Özel ad.

Ş. 156/11

Şiramun Özel ad.

Ş.+nı 040/01, 045/03

Şiramun bin Küçüy bin Ögetey Ka'an Özel ad.

Ş. 039/20

Şiramun bin Küçüy Özel ad.

Ş.+ni 039/07

şîrân (< Far. *şēr* ve Far. çoğul eki *-ān*) arslanlar.

nerre-şîrân erkek arslanlar.

n.-ş. 178/11

Şiravul Özel ad.

Ş.+nı 079/20, 082/06

Şīrāvul Kōkülteş Özel ad.

Ş.+ni 185/15

Şīrāz Özel ad.

Ş. 037/10, 107/11, 122/16, 157/14, 170/04, 203/05, 206/03, 206/04, 206/06, 206/09, 208/02, 209/16, 212/01, 222/02, 222/03

Ş.+da 125/11, 187/09, 206/15

Ş.+dın 058/04, 104/02, 159/16, 171/21, 189/06, 190/05, 212/02, 229/18

Ş.+ğa 107/01, 107/13, 108/14, 121/18, 122/02, 132/16, 136/04, 136/10, 136/19, 157/09, 157/13, 157/16, 190/07, 190/08, 206/07, 206/14, 206/15, 206/21, 207/02, 207/15, 209/16, 211/18, 211/19, 211/20, 212/01, 218/01, 224/15, 225/11, 233/13, 240/21, 243/06

Ş.+nı 122/18, 125/16, 136/07, 136/08, 187/09, 211/12, 212/03, 225/13, 232/09

Şīr Behrām Özel ad.

Ş. 071/16, 073/02, 075/13, 075/16

Ş.+nı 075/19, 076/06

Şīrek Özel ad.

Ş. 040/13

şīr-ġarān (< Far. *şēr-ġarān*) öfkeli, hiddetli arslan.

ş. 201/09

Şīr Hācī Bēg Özel ad.

Ş. 227/11, 227/13, 227/15, 227/18

Ş.+ni 228/08

Şīrh^vān Özel ad.

Ş.+nı 067/08

şīrīn (< Far. *şīrīn*) tatlı.

ş. 150/16

ş.+ni 193/07, 212/21

Şīrīn Bēg Aġa Özel ad.

Ş. 009/03

Ş.+nı 083/16

Şīr-kent Özel ad.

Ş.+ke 076/21

şirket (< Far. < Ar. *şirka^t*) ortaklık.

ş. 238/09, 248/07

şīrlıġ (< Far. *şēr* ve Tü. +*lik*) arslanlık, yiğitlik.

ş. 049/10

şir-merd (< Far. *şēr-mard*) arslan yürekli, cesur.
ş. 086/17

Şirtu Özel ad.
Ş.+ğa 071/11

Şirvān Özel ad. (krş. *Şirvān*)
Ş. 134/21
Ş.+nı 129/12

Şirvān Özel ad. (krş. *Şirvān*)
Ş. 030/19, 200/03, 204/01
Ş.+dın 157/20, 190/15
Ş.+ğa 034/04, 213/07, 217/04
Ş.+nı 157/19

Şirvānāt Özel ad.
Ş. 123/01
Ş.+nı 105/12

Şirvān Şāh Özel ad.
Ş. 156/06, 157/02, 190/15, 191/05, 203/21, 211/13, 216/03
Ş.+ğa 189/04
Ş.+ka 211/13
Ş.+nı 211/13

şitā (< Ar. *şitā'*) kış.
ş. 254/15

şive (< Far. *şēva*) iş.
ş.+ni 028/21

şor (< Far. *şor*) bela, afet.
ş. 068/03

şöhret (< Far. < Ar. *şuhra'*) şöhret, ün.
ş. 057/07
ş.+leri 186/02

şu (< *oş+ol*) şu (işaret sıfatı).
ş. 084/10, 146/15

şu 'arā (< Ar. *şā 'ir*'in çoğulu *şu 'arā*) şairler, ozanlar.
ş. 126/10, 197/16

Şuburgān Özel ad.
Ş. 081/18, 206/13, 220/13, 224/04, 258/04
Ş.+da 043/21, 097/10
Ş.+dın 084/15

Ş.+ğa 007/16, 088/04, 088/16 202/05

Ş.+nı 089/17, 236/20

Şudun Özel ad.

Ş. 161/13, 161/20, 162/18, 163/01, 163/09, 163/10, 163/12, 164/02

Şudun Tâz Özel ad.

Ş. 165/17

Şuhebâ Kal'ası Özel ad.

Ş.+ğa 126/11

şu'le (< Ar. *şu'la'*) alev.

ş. 187/21

şüm (< Ar. *şūm*) şom, uğursuz.

ş.+dın 085/05

şunkar (< Tü. *şunkar* ~*şuñkar* < Mo. < ET (Uyg) *şuñkur*) sungur, akdoğan (*singhur* Lessing, 712b; *şonghur* Lessing, 756a)

ş. 114/19, 181/12

Şunkar Cırğutu Özel ad.

Ş. 091/01

şurb (< Ar. *şurb*) içme.

ş. 253/09

şurb-ı hamr şarap içme

ş.-i h. 154/21

şurb-ı müdām devamlı içme, sarhoşluk.

ş. 007/05

ş.+ğa 155/15, 199/13

şūriş (< Far. *şoriş*) karışıklık, kargaşalık.

ş. 253/18

Şuruğluk Özel ad.

Ş.+ka 113/14

şücā' (< Ar. *şucā'*) cesur, yiğit.

ş.+ı 063/11

şükr (< Ar. *şukr*) şükür.

ş. 149/03, 179/16, 218/19

ş.+ler 256/10

Şükr Özel ad.

Ş. 038/12

şükṛāne (< Ar. *şukrāna*) minnettarlık; şükran alâmeti.
ş.+ğa 180/08
ş.+si 126/17

şükūh (< Far. *şukoh*) ululuk, azamet.
ş.+ı 209/14

şürefāt (< Ar. *şurafāt*) şerefeler.
ş. 198/15

şürū (< Ar. *şurū*) başlama.
ş. 063/17

şürū **kıl**- başlamak.
ş. k.-dı 196/17, 197/14
ş. k.-dılar 153/11
ş. k.-ğay 260/12
ş. k.-ıp 001/21, 211/13
ş. k.-maydur ır-diler 058/08
ş. k.-sa 001/17

Şüşder Özel ad.
Ş.+ni 122/01

T/Ṭ

tā (< Far. *tā*) tâ, kadar, -incaya kadar, dek; çünkü, sebebiyle.

t. 004/14, 005/10, 006/08, 006/11, 008/01, 008/16, 009/20, 011/15, 012/02, 012/15, 012/18, 013/20, 016/16, 017/01, 017/14, 018/01, 018/11, 018/16, 019/20, 020/15, 022/08, 023/07, 028/05, 030/02, 032/12, 035/11, 036/13, 036/15, 038/13, 042/07, 045/20, 048/06, 049/01, 050/18, 052/14, 053/18, 054/10, 055/21, 057/10, 058/12, 061/05, 062/01, 063/12, 063/14, 065/16, 066/01, 072/09, 072/16, 074/04, 080/09, 081/04, 089/19, 096/13, 096/20, 098/03, 100/05, 116/15, 116/21, 117/02, 122/21, 124/12, 127/02, 127/13, 128/10, 139/13, 141/15, 144/19, 145/19, 146/21, 151/15, 161/09, 163/12, 164/08, 166/01, 172/15, 172/19, 173/01, 174/21, 176/06, 176/07, 176/17, 183/05, 195/21, 197/20, 204/18, 210/21, 214/18, 215/14, 215/15, 216/21, 217/16, 219/16, 220/21, 223/21, 228/09, 233/19, 238/10, 247/12, 248/08, 248/12, 248/21, 252/02, 258/23, 260/11, 260/22, 262/13

ta'ab (< Ar. *ta'ab*) sıkıntı, meşakkat.
t. 161/12

ta'accüb (< Ar. *ta'accub*) şaşma, şaşırma.
t. 012/09, 183/15
t.+din 032/06
t.+ka 123/15
t.+ler 222/05

ta‘accüb kıl- şaşırmak, hayret etmek.
t. k.-ıp 015/17, 117/13

ta‘addī (< Ar. *ta‘addī*) zulmetme, hak ve insaf sınırını aşma.
t. 201/01
t.+ğa 002/12, 070/09

ta‘addī kıl- zulmetmek.
t. k.-ıp 018/05

ta‘alluk (< Ar. *ta‘alluk*) ilişik, ilgi, bağ, ait olma.
t. 018/15, 091/14, 165/10, 255/19
t.+ı 051/08
t.+tur 089/18

ta‘alluk tut- ilgilenmek.
t. t.-up 002/06

ta‘allül (< Ar. *ta‘allul*) yalandan bahanelerle bir işten kaçınma.

ta‘allül kıl- yalandan bahanelerle bir işten kaçınmak.
t. k.-ur 026/15

ta‘ām (< Ar. *ta‘ām*) yemek, aş.
t. 115/12, 186/21

ta‘arruż (< Far. < Ar. *ta‘arruđ*) düşmana saldırma.
t. 150/06, 226/01
t.+ıdın 244/08

ta‘arruż kıl- düşmana saldırmak.
t. k.-a başla-dılar 243/12
t. k.-dı 217/04
t. k.-ıp 124/09
t. k.-ıpdur 245/17
t. k.-masunlar 229/15
t. k.-may 029/11, 152/19
t. k.-sa 019/17
t. k.-ur 152/21
t. k.-ur 026/15

ta‘aşşuk (< Ar. *ta‘aşşuk*) âşık olma.
t. 209/13
t.+ı 195/01

tāb (< Far. *tāb*) güç, kuvvet.
t. 090/18, 101/20, 152/11, 236/03

ṭab‘ (< Ar. *ṭab‘*) tabiat, huy, yaradılış.

ţ. 150/17, 223/07

ţ.+1 237/17

tabaķ (< Ar. *ţabaķ*) tabak, kap.

t.+lar 189/17

ţabaķ (< Ar. *ţabaķ*) tabak, kap.

ţ.+da 096/11

ţ.+nı 096/12

Ṭabaķāt-ı Nāşırī Eser adı.

Ṭ. 001/16

taban (< ET (MK) *taban* < AT **tāpan*) taban, ayak altı.

t.+ıdın 084/17

Tābān Bahādur Özel ad.

T. 087/10, 097/08

T.+nı 088/04, 099/02, 101/03

Ṭaberistān Özel ad.

Ṭ. 203/06

Ṭabes Özel ad.

Ṭ.+de 206/03, 229/08

tābi (< Ar. *ţābi*) birinin arkasından giden, ona uyan; birinin emri veya hakimiyeti altında olan, baēlı.

t. 013/15, 016/15, 016/17, 017/18, 018/02, 018/13, 019/03, 019/05, 024/21, 027/13, 028/08, 070/06, 124/17, 143/18, 144/02, 150/19, 151/03, 159/03, 168/17, 197/04, 207/10, 209/09, 221/20, 232/07, 232/16, 240/07, 240/08, 240/12, 240/14

t.+dūrler 006/01

t.+dūr-biz 141/04

t.+dūr-men 036/15

t.+i 068/04

t.+idin 024/17

t.+leri 054/16, 151/13

ţabīb (< Ar. *ţabīb*) hekim, doktor.

ţ. 154/02

ţ.+ni 167/11, 184/11

ţabīblik (< Ar. *ţabīb* ve Tü. +*lık*) hekimlik, doktorluk.

ţ.+dın 206/19

ţābik (< Ar. *ţābik*) örtüşen, uyan.

ţ. 172/21

ta' bīr (< Ar. *ta' bīr*) ifade, anlatım.

ta' bīr kıl- diye ifade etmek, açıklamak.
t. k.-ıp 126/11
t. k.-urlar 146/05

ta' biye (< Ar. *ta' biya'*) yerli yerine koyup hazırlama; askeri savaş düzenine koyma.
t. 008/16
t.+si 254/19

ta' biye kıl- askeri savaş düzenine koymak, yerleştirmek, sıralamak.
t. k.-dı 012/08
t. k.-ıp 169/12
t. k.-ıp ır-diler 208/15

ṭabl (< Ar. *ṭabl*) davul.
t. 003/20, 004/11, 004/19, 029/14, 084/09, 162/16, 207/17, 214/01

tābsız (< Far. *tāb* ve Tü. +sız) ışıksız, parıltısız.
t. 131/06

tābūt (< Ar. *tābūt*) tabut.
t. 185/16, 197/09
t.+nı 185/17, 186/19
t.+ta 185/14

tāc (< Far. *tāc*) taç.
t. 001/01, 009/15, 009/16, 065/16, 086/20, 091/21, 095/21, 095/22, 170/20, 187/06, 197/15, 198/08, 216/09, 235/04, 235/20, 249/12, 253/08
t.+ğa 183/05
t.+ı 248/17
t.+ını 001/06, 065/08
t.+lar 143/21

tāc-baḥş (< Far. *tāc-baḥş*) taç veren, hükümdar yapan.
t. 216/09

Tāce'd-dīn Özel ad.
T.+ni 101/10

Tāce'd-dīn Harb Özel ad.
T. 002/13

Tāce'd-dīn 'Osmān Özel ad.
T.+ğa 003/11

Tāce'd-dīn Yınaltegin Özel ad.
T. 002/21, 003/03, 003/05

ta' cīl (< Ar. *ta' cīl*) acele ettirme, çabuklaştırma.
t. 028/08, 029/11, 034/11, 050/11, 108/14, 130/11, 154/07, 162/02, 169/03,

176/07, 181/02, 185/05, 191/09, 193/12, 197/02, 222/21, 228/04

ta'cıl kıl- acele ettirmek, çabuklaştırmak.
t. k.-masun 214/05

ta'dād (< Ar. *ta'dād*) sayma, sayım.
t.+ıdın 119/04
t.+ını 026/01, 027/01

tafşıl (< Ar. *tafşıl*) uzun uzadıya anlatma, açıklama.
t.+i 040/07, 148/05, 186/04
t.+ığa 001/17

tafşıl kıl- uzun uzadıya anlatmak.
t. k.-dılar 141/09

tağ (< ET *tağ* < AT **tāğ*) dağ. (krş. *tağ*)
t. 072/16, 072/17, 099/11, 123/01, 126/09, 133/07, 137/20, 139/13, 139/21,
140/07, 146/07, 151/12, 163/01, 175/06, 178/01, 181/04, 184/12, 191/18,
256/01
t.+da 014/07, 124/20, 152/08, 153/13
t.+dın 010/19, 106/15, 133/15, 139/14, 139/16, 140/09, 189/02
t.+ğa 152/15
t.+ını 044/15
t.+ka 134/13, 139/19, 139/21, 140/06
t.+larda 016/19, 106/08, 133/06, 134/18
t.+lardın 192/08
t.+largā 016/19, 142/10
t.+larıda 013/20, 018/10

tağ (< ET *tağ* < AT **tāğ*) dağ. (krş. *tağ*)
t. 203/03, 254/20

Tağacar Özel ad.
T. 047/05, 047/17, 048/04
T.+nı 046/07, 047/04, 048/02, 048/05

Tağacı Özel ad.
T. 102/11

tağallüb (< Ar. *tağallub*) zorbalık etme, zorla hüküm sürme.
t. 062/17

tağay (< ET (Uyg.) *tağay*) dayı. (krş. *tağayı*)
t. 052/02, 194/21

Tağay Buğa Bahādur Özel ad.
T. 077/08

Tağay Hān Özel ad.

Ṭ. 025/15, 147/07

Ṭ.+nı 148/08

ṭağay (< ET (Uyg.) *tağay*) dayı (krş. *tağay*).

ṭ.+sı 107/06

Ṭağay Mergen Özel ad.

Ṭ. 137/12

Ṭağay Şāh Özel ad.

Ṭ. 079/15

Ṭağay Têmür Özel ad.

Ṭ. 040/05, 054/01, 055/14, 055/20, 056/05

Ṭ.+ğa 054/17

Ṭ.+ni 054/02

Ṭ.+niñ 053/10, 055/07

Ṭağay Têmür bin Südigen Özel ad.

Ṭ. 054/18

Ṭağay Têmür Hân Özel ad.

Ṭ. 053/13, 054/02, 054/10, 055/11, 062/21, 103/18

Ṭ.+ğa 054/12

Ṭ.+nı 053/08

Ṭ.+nıñ 098/11

Ṭağay Têmür Hân Özel ad.

Ṭ. 053/05

Ṭağay Terken Hâtûn Özel ad.

Ṭ.+nı 085/12

tağayyür (< Ar. *tağayyur*) değişme.

t. 036/17

tağayyür bër- değiştirmek, bozmak.

t. b.-ip 190/11

Ṭağ Kal'ası Özel ad.

Ṭ.+ğa 128/01

ṭağla- (< *ṭağ+la-*) dağa çıkmak.

ṭ.-p 232/17

taḥallûf (< Ar. *taḥalluf*) geride kalma, arkada bırakılma.

taḥallûf kıl- arkada bırakmak.

t. k.-ğanı 171/06

t. k.-ip èr-di 087/13

taḥammül (< Ar. *taḥammul*) dayanma, katlanma.
t. 185/10

taḥammül kıl- sabretmek, dayanmak.
t. k.-dı 076/11
t. k.-ıp 125/15
t. k.-maḳ kerek 077/06
t. k.-ur er-dim 180/05

taḥayyür (< Ar. *taḥayyur*) hayrete düşme, şaşma.
t. 125/14, 183/15

Ṭahirten Özel ad.
Ṭ. 170/06, 170/08, 170/12
Ṭ.+ğa 170/06
Ṭ.+ni 170/09

Ṭahir Özel ad.
Ṭ. 177/19

Ṭahirābād Özel ad.
Ṭ. 046/06

ṭāhirāt (< Ar. *ṭāhira'* 'ın çoğul eki *-āt* almış şekli *ṭāhirāt*) temiz (kadınlar).

ezvāc-ı ṭāhirāt Hz. Muhammed'in hanımları.
e.-ı t.+ıdındurlar 166/15

Ṭahir bin Muḥammed Özel ad.
Ṭ. 002/09

taḥkīḳ (< Ar. *taḥkīḳ*) gerçeği araştırma.
t. 063/08, 210/18
t.+i 039/01

taḥkīḳ kıl- araştırmak, incelemek.
t. k.-dı 061/20
t. k.-ıp 109/10, 180/13, 210/19
t. k.-may 154/10
t. k.-sunlar 105/17

taḥmīl (< Ar. *taḥmīl*) eşya vb. şeyleri yükleme, yükletme.

taḥmīl kıl- yüklemek.
t. k.-dılar 181/17
t. k.-ıp 222/15

taḥmīn (< Ar. *taḥmīn*) tahmin.
t.+din 156/08

taḥrīb (< Ar. *taḥrīb*) harap etme.
t.+ığa 231/19

taḥrīk (< Ar. *taḥrīk*) kışkırtma.
t.+i 170/05

taḥrīk kıl- kışkırtmak.
t. k.-ıp 074/16

taḥrīr (< Ar. *taḥrīr*) yazılma.
t. 077/19

taḥrīş (< Ar. *taḥrīş*) hırslandırma.

taḥrīş kıl- hırslandırmak.
t. k.-ıp 127/04

taḥsīn (< Ar. *taḥsīn*) beğenme, takdir etme.

taḥsīn kıl- beğenmek, takdir etmek.
t. k.-dılar 215/15
t. k.-ıp 109/03

taḥsīr (< Ar. *taḥsīr*) acı, ızdırap veren.
t. 132/07

taḥş-endāz (< Far. *taḥş* ve *-andāz*) ok atan, okçu.
t. 147/11

taḥt (< Far. *taḥt*) taht.

t. 001/01, 009/15, 009/16, 013/11, 036/19, 038/01, 044/05, 049/14, 053/19, 060/19, 086/07, 086/18, 091/21, 095/21, 098/14, 183/05, 195/21, 196/01, 197/18, 202/09, 205/05, 214/02, 216/09, 222/11, 223/06, 224/06, 227/18, 229/12, 235/04, 235/05, 235/20, 236/06, 240/05, 248/17, 252/20, 255/03, 255/09, 262/05

t.+da 040/18

t.+ğa 056/11, 059/06

t.+ı 001/15

t.+ıda 129/20

t.+ığa 002/03, 042/19, 045/17, 047/19, 059/04, 062/18, 062/20, 087/02

t.+ıka 043/09

t.+ımnı 035/07

t.+ın 118/16

t.+ka 008/05, 036/13, 036/19, 039/08, 039/18, 039/19, 039/21, 040/17, 041/08, 041/10, 042/16, 046/14, 047/09, 050/02, 052/01, 053/02, 059/17, 129/15, 227/09, 240/01

t.+nı 017/17, 202/10

t.+ta 219/10, 239/07

t.+tın 239/07

taht-ı taşarruf idaresi altında olma.

t.-ı t.+ığa 061/12, 134/08

t.- t.+ğa 003/03, 042/15, 236/12

t.-ı t.+ka 149/21, 181/08, 186/12

tāht (< Far. *tāht*) yağma, talan.

tāht kıl- yağmalamak, talan etmek.

t. k.-ıp 160/14

tahta (< Far. *tahta*) tahta; levha (taştan).

t. 153/15

t.+lar 147/10

taht-gāh (< Far. *taht-gāh*) taht yeri, başkent.

t. 033/08

t.+da 039/04

t.+ı 213/19

Taht-ı Karaça Özel ad.

T.+ğa 138/21

Ṭahurten Özel ad.

Ṭ. 127/19, 128/09, 158/11, 159/05, 175/13, 177/02, 186/16

Ṭ.+ğa 106/06, 159/03, 174/18

Ṭ.+ni 129/04, 160/10

Ṭ.+niḡ 106/19, 137/01

Tā H'āce Özel ad.

T. 090/12

Ṭār' Özel ad.

Ṭ. 261/09

taḡ (< ET *tag* < AT **tāg*) dağ. (krş. *tag*, *tağ*).

t. 115/07

t.+ka 184/07

ṭāk (< Ar. *ṭāk*) bina kemeri, kubbe; eşi yok, sıradışı, bambaşka.

ṭ. 009/06, 127/12

ṭ.+ıda 114/21, 245/11, 253/11

taḡaddüm (< Ar. *taḡaddum*) ileri geçme.

t. 015/17

ṭākat (< Far. < Ar. *ṭāka'*) güç, mecal.

ṭ. 067/03, 068/18, 118/09

ṭ.+ı 224/16

taḳdīm (< Ar. *taḳdīm*) sunma.

t.+ḡa 028/02, 050/12, 086/10, 104/08, 137/04, 166/17, 172/21, 234/06

taḳdīr (< Ar. *taḳdīr*) ezelde Allah'ın olmasını istediḡi şeyler, kader.

t. 002/10, 008/17, 018/11, 098/15, 153/21, 184/20, 195/09, 221/18,
237/12, 238/05, 248/04, 252/05, 252/06, 253/07, 254/14, 261/20

t.+ḡa 145/01, 251/07

t.+i 242/19, 253/07

t.+ni 261/13

Ṭāḳ Ḳal'ası Özel ad.

Ṭ.+nı 102/05

taḳrīr (< Ar. *taḳrīr*) sözle anlatma, ifade ve beyan etme, anlatış.

t. 179/01

t.+din 030/21

t.+idin 017/21

t.+iniḡ 015/13

ḥüsn-i taḳrīr maksadı, açık ve güzel bir ifade ile bildirme.

ḥ.-i t. 128/11

taḳrīr kıı- anlatmak.

t. ḡ.-adurlar 077/20

t. ḡ.-dı 060/13

t. ḡ.-dılar 170/11

taḳsīm (< Ar. *taḳsīm*) bölüştürme, pay etme.

taḳsīm kıı- paylaşmak.

t. ḡ.-ıp 108/15

taḳṣīr (< Ar. *taḳṣīr*) bir işi eksik yapma, kusur etme.

t.+i 123/17, 154/02

taḳṣīr kıı- eksik yapmak, kusur etmek.

t. ḡ.-ıp ır-dı 215/06

t. ḡ.-madılar 181/06, 252/03

t.-maḡay 005/12

taḳṣīrāt (< Ar. *taḳṣīr* ve çoḡul eki *-āt* ile *taḳṣīrāt*) kusurlar, kabahatler.

t.+ıḡa 180/09

taḳvā (< Ar. *taḳvā*) dünyadan elini eteḡini çekip kendini ibadete verme, zühd.

t. 080/21, 089/21, 149/13

taḳvā-ṣi'ār dinin yasak ettiḡi şeylerden kaçınıp kendini ibadete veren, takva sahibi.

t. 066/08

taḳvīm (< Ar. *taḳvīm*) takvīm.

t. 221/11

t.+de 173/15

taḳviyet (< Far. < Ar. *taḳviya'*) kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme.

t. 019/18

t.+ide 086/05

tal (< ET (MK) *tāl* < AT **tāl*) dal, söğüt.

t. 153/20

tala- (< ET *tala-*) talan etmek, yağmalamak.

t.-dı 087/01, 110/20, 132/16, 133/16

t.-dılar 020/15, 067/08, 088/11, 094/12, 099/10, 123/02, 143/09, 152/17, 200/03

t.-mak 008/07

t.-ḡ 008/07

t.-p 023/16, 034/19, 045/19, 049/18, 056/10, 062/11, 062/18, 071/18, 078/19, 080/10, 090/18, 092/14, 094/10, 096/17, 100/18, 100/21, 104/04, 104/12, 105/06, 106/05, 107/20, 109/18, 114/03, 121/09, 127/06, 129/11, 132/14, 132/17, 133/01, 133/03, 133/13, 136/10, 139/04, 146/08, 156/13, 156/14, 157/11, 157/12, 158/20, 160/06, 171/21, 173/20, 176/11, 181/09, 181/15, 181/16, 181/18, 182/11, 187/14, 189/13, 213/03, 213/18, 219/07, 241/18, 245/18, 259/10

t.-pdurlar 142/09

t.-ptur 104/11

t.-y 176/07

talan (< *tala-n*) talan, yağma.

t. 007/16, 034/09, 056/04, 059/01, 104/08, 105/09, 106/10, 110/04, 132/18, 134/02, 136/03, 136/12, 151/03, 160/01, 167/19, 168/10, 181/06, 182/16, 189/12, 206/02, 246/07, 247/19

t.+dın 059/02

t.+ğa 144/14, 154/11, 158/13, 201/08

t.+nı 058/20

talan kıl- talan etmek.

t. k.-dılar 171/19

t. k.-ıp 050/11

t. k.-maḡnı 058/21

talan- (< *tala-n*) talanmak, yağmalanmak.

t.-dı 134/03, 152/16

t.-ıp 132/20

talaş- (< *tala-ş-*) dalaşmak, kavga etmek.

t.-ur èr-di 235/20

ṭal'at (< Far. < Ar. *ṭal'a'*) yüz.

ṭ. 220/11

ṭaleb (< Ar. *ṭalab*) talep, istek.
ṭ. 203/20
ṭ.+ige 258/20

Talḥān Özel ad.
T. 029/04

ṭālīʿ (< Ar. *ṭālīʿ*) talih, kısmet.
ṭ. 085/05
ṭ.+i 173/16
ṭ.+in 216/15

ṭālib (< Ar. *ṭālib*) isteyen, istekli.
ṭ. 244/05
ṭ.+leri 057/21

Ṭaliḫān Özel ad.
Ṭ. 029/04, 031/06
Ṭ.+ğa 028/03, 028/04

taʿlīm (< Ar. *taʿlīm*) öğretme.

taʿlīm kıl- öğretmek.
t. k.-dı 011/19

Ṭalliḫān Özel ad.
Ṭ.+dın 082/08

tam (< ET *tam* < AT **tām*) dam, çatı.
t. 167/06
t.+ğa 057/16
t.+ını 127/01
t.+larını 128/20, 189/19
t.+larını 124/13, 147/14

tam- (< ET (MK) *tam-*) damlamak.
t.-sa ér-di 057/16

ṭamaʿ (< Ar. *ṭamaʿ*) doymazlık, aç gözlülük; çok isteme.
ṭ. 058/18, 139/20
ṭ.+ı 037/16
ṭ.+ını 054/13

ṭamaʿ kıl- tamah etmek, çok istemek.
ṭ. k.-ıp 187/21

Tamaça Ḥān Özel ad.
T. 014/12

tamām (< Ar. *tamām*) tam, bütün, eksiksiz; bitmiş, tamamlanmış.

t. 011/05, 013/08, 013/09, 014/09, 015/18, 016/20, 022/02, 023/05, 024/20, 026/20, 027/07, 027/08, 027/09, 029/03, 032/11, 032/15, 035/17, 036/12, 042/15, 043/03, 044/05, 047/21, 051/17, 055/16, 055/18, 057/21, 058/05, 060/18, 061/14, 063/18, 070/06, 075/08, 079/10, 079/14, 092/15, 099/10, 118/10, 120/12, 125/01, 150/08, 152/20, 165/13, 167/21, 168/18, 177/19, 178/14, 182/11, 186/11, 195/21, 210/04, 213/18, 214/11, 227/07, 234/20, 237/09, 246/08, 247/17, 250/15, 251/11, 253/20, 258/07
t.+1 254/06

tamğa (< ET *tamğa*) damga.

t. 013/12, 048/08
t.+larını 114/14

tamğa kıl- damgalamak.

t. k.-ip 033/17

Tamğa Özel ad.

T. 043/18

tamğaçı (< *tamğa+çı*) resim ve vergi tahsildarı.

t. 203/20

ta‘mīr (< Ar. *ta‘mīr*) onarma, düzeltme.

t.+ığa 006/16

tañ (< ET *tañ*) tan, seher.

t. 014/21

ta‘ne (< Ar. *ta‘na*) sövme.

ṭ. 162/02

tanı- (< ET (MK) *tanu-*) tanımak, bilmek.

t.-dı 085/04

t.-may 126/04

t.-p 070/19, 073/05, 102/10, 140/16, 192/01

Tanğut Özel ad.

T. 036/08

tañla (< *tañ+la*) sabahleyin, erte.

t. 077/06, 082/19, 166/01, 228/02, 242/08, 251/16

tansuğ (< ET *tañsuğ*) acayip, nadide; hediye.

t. 154/21, 182/08, 193/19

t.+lar 138/02, 138/16, 150/17, 166/18

t.+larıdın 034/06

tansuğāt (< *tansuğ* ve Arapça çoğul eki *-āt*) hediyeler.

t. 206/10

tañtana (< Ar. *tañtana'*) ses, şamata, gürültü.
t.+sını 149/16

Tañut Özel ad.
T. 034/16
T.+dın 034/20

Taņyaruk Özel ad.
T. 243/06

tap- (I) (< ET (Uyg.) *tap-*) bulmak.

t.-adur èr-diler 234/12
t.-ar 038/01, 065/19
t.-ar-biz 071/04
t.-ar-mèn 252/04
t.-ğandur 035/15
t.-ğanı 159/02
t.-ğaylar 252/08
t.-ip 002/17, 002/19, 007/11, 007/21, 015/12, 056/21, 057/17, 058/15, 059/15,
061/15, 069/05, 070/10, 071/13, 072/01, 073/02, 114/12, 122/17, 123/19,
130/06, 131/16, 139/20, 149/16, 156/14, 157/17, 161/04, 180/13, 200/17,
206/21, 218/01, 222/05, 232/06, 241/07, 247/09, 251/08, 253/20
t.-iptur 142/14
t.-ip èr-di 021/03, 190/10
t.-kanı 034/16
t.-kay 172/16
t.-kay-sèn 107/03
t.-madı 006/16, 007/03, 038/09, 062/14, 118/15, 127/06, 221/08
t.-madılar 149/07, 193/09
t.-mağaylar 144/07
t.-may 058/12, 101/01, 112/07, 112/18, 115/04
t.-sa 048/12, 250/10
t.-salar 092/21, 143/08, 163/18
t.-tı 004/12, 013/14, 014/07, 022/09, 024/21, 033/05, 040/10, 042/12, 049/13,
051/18, 056/21, 069/06, 097/16, 111/12, 114/17, 120/03, 134/06, 135/01,
138/12, 138/21, 141/21, 154/11, 155/01, 163/08, 167/13, 172/05, 179/06,
198/09, 206/12, 207/15, 214/03, 215/15, 219/08, 220/12, 225/09, 226/02,
226/13, 229/18, 230/09, 232/04, 233/02, 233/05, 240/19, 247/08, 250/03,
252/20, 255/17, 257/19, 262/05, 262/06
t.-tılar 106/10, 112/19, 113/02, 133/12, 143/09, 144/04, 146/07, 152/18,
163/16, 183/11, 224/07

tapıl- (< *tap-ıl-*) bulunmak.
t.-adur èr-di 125/20
t.-mas 107/13, 252/04

tapşur- (< ET (Uyg.) *tapşur-*) itimat etmek, vermek, teslim etmek.
t.! 085/06, 228/05
t.-dı 005/01, 005/05, 006/05, 006/10, 035/09, 048/16, 059/18, 091/11, 099/17,

105/01, 127/14, 145/10, 163/11, 167/07, 179/15, 195/21, 197/14, 218/11
t.-dılar 035/08, 161/11, 163/10, 167/10, 220/18
t.-ğaylar 005/21
t.-mağay 048/15
t.-sun 005/08, 044/04, 089/19
t.-sunlar 005/20, 024/12
t.-up 005/07, 020/15, 023/02, 045/21, 056/18, 062/03, 088/08, 180/16,
208/06, 211/10, 227/21, 241/13, 249/09, 262/01
t.-ur 064/11

Taptuḫ Özel ad.
T. 177/04

tapuçaḫ semiz(?)
t. 141/08, 251/19

tar (< ET (Uyg.) *tar* < AT **tār*) dar.
t. 228/19

tār (< Far. *tār*) karanlık.
t. 178/11

ṭarab (< Ar. *ṭarab*) sevinçlilik, ayş, sefa.
ṭ. 155/15, 225/18
ṭ.+dın 235/08

Tārāb Özel ad.
T. 057/04
T.+dın 057/11

Tārābī Özel ad.
T. 057/12, 057/15, 057/16, 057/18, 058/05, 058/06, 058/07
T.+ler 059/02
T.+ni 057/17, 058/12
T.+niṭ 058/09, 058/11, 058/16

Ṭarāblīs Özel ad.
Ṭ. 161/14

tārāc (< Far. *tārāc*) yağma, çapul.
t. 026/21, 028/16, 058/18, 059/02, 127/16, 150/08, 151/03, 167/19, 168/10,
171/19
t.+dın 007/16, 034/09, 058/11, 105/09, 106/10, 136/03, 181/06
t.+ğa 056/04, 168/04
t.+ığa 231/19

tārāc kıl- talan etmek, yağmalamak.
t. k.-dılar 106/06, 109/06, 129/12, 189/12
t. k.-ıp 096/17, 133/02
t. k.-ur ır-diler 247/19

ṭaraf (< Ar. *ṭaraf*) cihet, yan, yön; yöre, bölge, memleket.

ṭ. 113/12, 161/04, 184/07, 259/20

ṭ.+da 027/18, 095/15, 138/04, 259/18

ṭ.+dın 016/05, 018/18, 018/19, 022/08, 031/02, 036/10, 042/01, 055/09, 059/10, 061/01, 068/19, 068/20, 072/14, 079/18, 090/15, 098/01, 108/01, 111/11, 113/02, 117/18, 120/17, 131/04, 143/18, 152/16, 197/08, 197/10, 204/15, 205/09, 215/16, 220/08, 226/14, 236/15, 241/08, 242/02, 242/13, 243/18, 247/07, 254/07, 257/09

ṭ.+ğa 018/16, 127/16, 205/09, 241/17, 249/01

ṭ.+ı 183/02, 183/03, 184/07

ṭ.+ıda 138/10

ṭ.+ıdın 031/17, 040/05, 044/12, 061/21, 234/15, 246/04, 246/11

ṭ.+ığa 083/10

ṭ.+ını 050/04

ṭ.+ka 022/21, 023/18, 032/13, 074/10, 105/09, 124/15, 132/18, 148/11, 151/01, 152/13, 168/08, 172/13, 174/08, 205/14, 218/07, 234/06, 243/12, 250/01, 259/18

ṭ.+nı 013/12

ṭ.+tın 252/08

ṭarafeyn (< Ar. *ṭarafayn*) iki taraf.

ṭ.+dın 178/20

tarāğ (< ET (MK) *tarğak* < AT **tār-*) tarak.

t.+ı 086/16

Ṭarāz Özel ad.

Ṭ. 017/16, 194/06

Tāreḥ Özel ad.

T. 011/08, 011/11

ṭārem (< Far. *ṭāram*) kubbe, kümbet.

ṭ.+ni 167/04

Ṭārem Özel ad.

Ṭ.+niḡ 049/15

ṭarḥ (< Ar. *ṭarḥ*) kurma, tertipleme, düzenleme.

ṭarḥ sal- kurmak, inşa etmek.

ṭ. s.-ıp 096/19, 189/19

ṭ. s.-ğaylar 138/09,

ṭ.+ı s.-ıp 107/18

tarḥān (< ET *tarḥān*) Türk ve Moğol devletlerinde kendilerine çeşitli ayrıcalıklar tanınmış olan Eski Türk unvanlarından biridir.

t.+lar 227/11

tarḥān kıl- tarhan yapmak.

t. k.-dı 016/03, 016/11, 109/03, 116/18

Tarḥān Özel ad.

T. 210/20, 219/11, 219/12, 241/16, 243/13

T.+lar 016/03, 229/17

Tarḥānī (< *Tarḥān* ve nispet eki -ī) Tarhanlılar, Tarhan unvanına sahip olanlar.

T.+lar 219/06, 219/13

T.+ler 244/14

T.+lerdin 227/13

T.+lerni 219/07

tarıḳ (ET (Uyg.) *tarıḡ* < *tar+ı-ḡ*) darı (EDPT 537b; Kaçalın, 2011, 1008)

t. 134/05

Tarım Özel ad.

T.+ğa 156/15

ṭārī (< Ar. *ṭārī*) birden bire ortaya çıkan.

ṭārī bol- hastalık, dert hasıl olmak, musallat olmak.

ṭ. b.-up 061/08, 096/13, 120/02, 237/13, 261/22

ṭ. b.-dı 154/03, 248/05,

ta' rīf (< Ar. *ta' rīf*) tanımlama, ayrıntıları ile anlatma.

t. 142/21, 245/16

t.+ini 153/16

tārīḥ (< Ar. *tārīḥ*) tarih.

t. 004/08, 063/12, 066/09, 106/17, 112/17, 114/18, 120/01, 123/13, 149/18, 160/16, 163/08, 184/04, 195/21, 197/14, 209/03, 214/17, 216/01, 217/01, 217/02, 217/10, 221/06, 221/07, 221/14, 227/02, 227/04, 227/20, 241/04, 242/12, 251/05

t.+de 029/06, 049/09, 115/13, 117/07, 140/07, 213/04, 241/04, 245/20

t.+din 061/21, 134/11

t.+dür 067/15, 153/16

t.+i 001/19, 007/06, 245/20

t.+ide 044/13, 171/05, 223/15, 227/05, 227/19

t.+iniḡ 170/21

t.+lerde 028/15, 122/15

t.+leride 039/03, 063/07

t.+ni 115/06, 209/02

tārīḥī (< Ar. *tārīḥ* ve Far. *ī*) bir tarih.

t. 123/16, 214/17

Tārīḥ-i Cihān-güşāy Eser adı.

T. 028/13, 033/10

T.+nı 040/15

Tārīḥ-i Güzīde Eser adı.

T. 049/08

Tārīḥ-i Ḥānī Eser adı.

T. 048/01

T.+de 014/04, 038/12

T.+dür 066/07

Tārīḥ-i Kırān-ı Sa‘deyn Eser adı.

T.+dür 066/11

ṭarīḥ (< Ar. *ṭarīḥ*) yol; takip edilen yol, usul.

ṭ. 056/19, 172/08, 213/19

ṭ.+de 133/04, 218/19

ṭ.+i 027/09, 081/20

ṭ.+in 003/19, 013/01, 038/03, 044/08, 050/18, 057/05, 081/16, 120/16, 167/19, 175/13, 195/21, 242/03, 251/07, 252/16, 252/19

kuṭṭā‘u’t-ṭarīḥ yol kesenler, haydutlar.

ḳ. t. 124/09

ḳ. t.+din 124/04

ḳ. t.+ni 104/12, 135/18

ṭarīḳa (< Ar. *ṭarīḳa*) yol.

ṭ.+nı 155/20

Tarḳī Özel ad.

T. 130/12

Tarmaçuk Özel ad.

T.+nı 079/16

Tarmaşırın Ḥān Özel ad.

T. 062/05, 150/19

T.+nı 062/13

T.+nı 075/09

tart- (< ET (Uyg.) *tart-*) çekmek

t.-adur 116/08

t.-ay 239/13

t.-ğanı 153/17

t.-ip 002/01, 002/16, 007/18, 008/17, 008/21, 013/09, 013/16, 014/03, 034/17, 038/07, 047/10, 058/08, 062/12, 068/08, 068/16, 079/14, 085/12, 096/01, 101/07, 112/03, 114/14, 139/03, 145/05, 154/05, 156/15, 158/11, 159/01, 163/05, 164/08, 166/02, 170/05, 170/11, 170/19, 175/07, 178/10, 178/17, 186/16, 190/15, 201/12, 202/12, 205/18, 206/08, 211/11, 213/17, 217/04, 219/20, 224/01, 226/04, 237/10, 240/16, 240/21, 241/16, 247/03, 250/21, 254/20, 259/08, 261/02

t.-ip ər-di 208/11

t.-ıp  r-diler 022/08
t.-ıp  r-mey  r-di 189/01
t.-ıp tur-upturlar 078/10
t.-ıp tur-ur 147/20
t.-k n  226/03, 172/03
t.-kaylar 155/17
t.-kay-m n 180/05
t.-madı 253/09
t.-mağay 195/11
t.-t  001/03, 033/18, 062/09, 182/03, 203/07, 233/05, 235/18
t.-tılar 163/06, 188/20

tarttur- (< *tart-tur-*)  ektirmek.
t.-d  225/10

tasallu  (< Ar. *tasallu *) musallat olma, sataşma.
t. 058/15
t.+ıdın 242/17

taşarruf (< Ar. *taşarruf*) elde etme; kullanma, idare etme, hükmetme; idare ile kullanma, tutum.
t.+ğ  017/05, 065/18, 068/01, 104/03, 236/12
t.+ıda 008/21, 019/21, 041/15
t.+ıdadur 041/16
t.+ığı 061/12, 068/21, 070/06, 134/08, 167/07, 203/14, 240/04, 246/19
t.+k  044/05, 046/17, 166/13, 239/02, 240/16

taht-ı taşarruf idaresi altında olma.
t.-ı t.+ığı 061/12, 134/08
t.- t.+ğ  003/03, 042/15, 236/12
t.-ı t.+k  149/21, 181/08, 186/12

h ta-yi taşarruf (el koyma, kendine mal etme anlamından) tasarrufunun altına alma.
h.-yi t.+ğ  244/11
h.-yi t.+ığı 242/21, 255/15
h.-yi t.+k  066/02

taşarruf k l- elde etmek.
t. k.-d  134/17
t. k.-dılar 018/20, 048/20
t. k.-ıp 135/08
t. k.-madı 168/03
t. k.-masun 167/08
t. k.-ur  r-di 059/12

taşavvur (< Ar. *taşavvur*) zihinde şekillendirme, düşünce.
t. 089/05, 154/05, 209/07

taşdik (< Ar. *taşdik*) doğrulama, onaylama.

taşdık kıl- onaylamak.
t. k.-mas 215/20

taşnîf (< Ar. *taşnîf*) kitap tertip etme, kitap yazma.
t. 063/13

taşnîf kıl- kitap yazmak.
t. k.-ıptur 001/17

taş (< ET *taş* < AT **tāš*) taş.
t. 026/13, 098/03, 106/14, 128/01, 138/06, 145/01, 151/19, 153/13, 161/04,
161/06, 163/15, 169/10, 174/09, 182/13, 200/06, 216/05
t.+da 115/06, 140/07
t.+dın 012/08, 127/01, 138/11, 153/15, 167/21, 184/06
t.+dın durur 125/01
t.+dur 151/16
t.+ı 099/18, 118/02, 213/19, 222/14
t.+ıdın 041/03
t.+ını 011/19
t.+ka 115/08, 151/18
t.+lar 014/08
t.+lardın 160/02, 167/01, 183/02, 213/20
t.+larıdın 163/15
t.+larnı 153/13
t.+nı 106/16, 151/17, 213/21

taş (II) (< ET *taş*) dış.
t. 043/15

taş- (< ET (MK) *taş-* < AT **tāš-*) taşmak.
t.-kan 078/20

Taş Arığı
T.+da 072/21

taşgarı (< ET (Uyg.) *taş+garu*) dışarı. (krş. *taşkarı*).
t. 099/12

taşı- (< ET (MK) *taşı-*) taşımak.
t.-dılar 153/03, 153/13

taşkarı (< ET (Uyg.) *taşgaru*) dışarı. (krş. *taşgarı*).
t. 023/05, 023/15, 027/04, 085/05, 120/17, 144/14, 156/08, 166/12, 180/04,
182/12, 224/11
t.+dur 178/16

Taşkend Özel ad.
T. 068/08, 073/15, 080/11, 080/19, 083/11, 108/06, 119/14, 138/07, 194/06,

194/14, 224/15, 228/14, 241/17, 244/19, 245/17, 246/09, 246/13, 251/09,
254/11, 255/13, 258/22
T.+de 079/21, 080/16, 082/05, 114/16
T.+din 247/15
T.+ğa 194/19, 245/05, 259/02
T.+ğaça 073/07
T.+ka 256/13
T.+teki 197/03

Taşkent Özel ad.

T.+ğa 121/02

taşkı (< taş+kı) dıştaki, dışarıdaki.

t.+ğa 219/10

taşkın taşkın.

t. 154/07

taşla- (< taş+la-) atmak, fırlatmak; geride bırakmak.

t.-dı 118/16, 231/03

t.-dılar 077/13

t.-p 096/12, 098/06, 102/01, 140/14, 158/03, 166/10, 189/03, 246/05, 246/06,
258/03

t.-sunlar 185/19

Taş Tëmür Özel ad.

T. 050/13

Taş Tëmür Oğlan Özel ad.

T. 117/09, 177/03

Tatar Özel ad.

T. 002/18, 017/14, 022/05, 026/08, 186/02

taṭvīl (< Ar. taṭvīl) uzatma.

t. 044/13

ṭavāf (< Ar. ṭavāf) tavaf, bir yerin etrafında dolaşma.

ṭ. 006/18, 112/09

ṭ.+dın 112/09

ṭ.+ığa 027/14, 138/08

ṭ.+ın 137/05

ṭavāf kıl- tavaf etmek, etrafında dolaşmak.

ṭ. k.-dı 153/08

ṭ. k.-ıp 098/18, 124/01, 155/09

tavar (< ET (Uyg.) tavar) inek, özellikle koyun ve keçi gibi hayvanların ortak adı, davar.

t. 112/19, 115/04, 134/04, 144/10, 261/21

t.+dın 031/11
t.+ğa 125/20
t.+ını 099/10
t.+lar 176/06
t.+largā 112/20
t.+ları 188/10, 259/11
t.+larını 026/06

ṭavāyif (< Ar. *ṭā'ifa'* 'ın çoğulu *ṭavā'if*) güruhlar, bölükler.
ṭ. 068/05, 107/16, 177/13
ṭ.+leri 004/11

ṭav'an ev kerhen ister istemez.
ṭ. 133/21

ṭavf (< Ar. *ṭavf*) tavaf, dönme, dolaşma.
ṭ.+ı 193/17

ṭavf kıl- tavaf etmek, dolaşmak.
ṭ. k.-ip 026/11

ṭavīl (< Ar. *ṭavīl*) uzun.
ṭ. 015/12, 262/04

ṭavk (< Ar. *ṭavk*) gerdanlık.
ṭ. 091/21

tavşīf (< Ar. *tavşīf*) betimleme.
t. 153/16

Ṭāvus Özel ad.
Ṭ.+nı 133/09

Ṭāvus Kal'ası Özel ad.
Ṭ.+ğa 133/07

tāy (< Far. *tāy*) biricik, yegane.
t. 262/08

tayağ (< ET (Uyg.) *tayağ*) dayak, değnek, sopa. (krş. *tayağ*).
t. 167/09
t.+ı 159/17, 165/12, 170/21, 171/01, 171/03, 171/06, 171/07

tayağ (< ET (Uyg.) *tayağ*) dayak, değnek, sopa. (krş. *tayağ*).
t.+ı 082/21, 090/16, 215/07

taydur- (< ET (MK) *tay-dur-*) kaydırmak.
t.-up 148/09

Ṭayhān Özel ad.

T. 109/17

Tāyī Özel ad.

T. 177/18

ṭāyife (< Ar. *ṭā'ifa'*) bölük, topluluk, cemaat.

ṭ. 152/14, 182/13

ṭ.+dürler 123/15

ta'yīn (< Ar. *ta'yīn*) ayırma, belli etme; atama.

t. 011/06, 017/12, 054/01, 171/15

ta'yīn kıl- ayırmak, belli etmek; tayin etmek, atamak.

t. k.-dı 011/02, 013/12, 016/12, 018/04, 021/19, 023/01, 087/06, 087/11, 117/07, 146/11, 147/05, 219/17, 240/02

t. k.-ıp 012/11, 017/09, 017/19, 028/12, 033/06, 099/02, 113/12, 155/07, 182/14

t. k.-ıp ér-di 017/13

t. k.-sun 222/04

t. k.-ur 147/15

Tay Şaḫr Özel ad.

T. 015/08

ṭayy (< Ar. *ṭayy*) atlama, üzerinden geçme, katetme.

ṭ. 085/19, 185/06

ṭayy kıl- atlamak, üzerinden geçmek, katetmek.

ṭ. k.-ıp 119/13, 123/07

ṭayy-ı mesāfet mesafeyi atlarcasına geçme.

ṭayy-ı mesāfet kıl- mesafeyi atlarcasına geçmek, mesafe katetmek.

ṭ.-ı m. k.-ıp 112/18

Tayzī bin Tülek Özel ad.

T. 041/10

Tayzi Ḥān Özel ad.

T. 041/12

Tayzi Oĝlan Özel ad.

T. 141/04, 141/10

tāz (< Far. *tāz*) koşma, koşuş. (*tek* kelimesiyle birlikte *tek ü tāz* olarak kullanılır.)

t. 153/18

taẓallüm (< Ar. *taẓallum*) sızlanma, yanıp yakılma.

taẓallüm kıl- sızlanmak, şikayet etmek.

t. k.-ıp 193/15

taẓarru' (< Ar. *taẓarru'*) yalvarma.
t. 101/19, 126/13, 148/02

taẓarru' kıl- yalvarmak, yakarmak.
t. k.-dı 021/09
t. k.-ıp 042/10, 082/18, 128/17, 145/02

tāze (< Far. *tāza*) taze, yeni.
t. 049/12, 186/18

tāze kıl- yenilemek.
t. k.-dı 050/03

tāzī (< Far. *tāzī*) Arap.
t. 008/12, 090/05

ta'zīm (< Ar. *ta'zīm*) ululama, saygı gösterme.
t. 185/20

ta'zīm kıl- saygı göstermek, hürmet etmek.
t. k.-dılar 164/06
t. k.-ıp 097/01, 234/18
t. k.-may 018/05

ta'zīr (< Ar. *ta'zīr*) azarlama.

ta'zīr kıl- azarlamak.
t. k.-dı 233/04

Tāziyān Özel ad.
T. 136/12

ta'ziyet (< Far. < Ar. *ta'ziya'*) başsağlığı dileme.
t. 035/21, 094/04, 186/21, 190/16, 197/15
t.+din 036/05
t.+i 186/18, 189/21, 190/19
t.+ini 127/18
t.+ni 219/18
t.+tin 196/14

tê- (< ET *tê-* < AT **tē-*) demek.
t.-medi 239/01
t.-mey 065/21
t.-p 196/13, 216/12, 260/05

te'ākub (< Ar. *ta'ākub*) birbirini takip etme.

te'ākub kıl- birbirini takip etmek.
t. k.-ıp 019/14, 132/08

Te'ālā (< Ar. *ta'ālā*) “yüksek olsun” anlamına gelip Allah'ın adıyla beraber kullanılır.

T. 011/15, 012/03, 013/03, 015/02, 016/20, 024/07, 026/01, 049/16, 049/21, 051/14, 057/07, 058/19, 062/08, 065/08, 093/20, 095/19, 096/08, 115/08, 129/08, 129/14, 137/07, 137/15, 149/03, 159/09, 169/20, 180/07, 180/08, 185/12, 186/04, 204/18, 220/11, 235/12, 244/03, 251/03

T.+dın 075/14

T.+ğa 076/17

T.+nın 226/18

tebāh (< Far. *tabāh*) berbat, harab.

t. 254/21

teber (< Far. *tabar*) balta.

t. 178/10

t.+dın 251/04

Teberhind Kāl'ası Özel ad.

T.+da 001/03

teberrük (< Ar. *tabarruk*) mübarek sayma, uğur sayma; hediye.

t. 206/10, 218/17

t.+ler 008/03, 166/18

teberrükāt (< Ar. *tabarruk*'un çoğulu *tabarrukāt*) hediyeler.

t. 091/19, 229/12

t.+ıdın 153/08

teber-zīn (< Far. *tabar-zīn*) eyere asılan küçük savaş baltası.

t. 022/09

t.+ni 056/04

te'bīd (< Ar. *ta'bīd*) ebedileştirme.

t. 209/06

teblīğ (< Ar. *tablīğ*) erişirme, ulaştırma.

t. 054/17

tebrīkāt (< Ar. *tebrīk* ve çoğul eki *-āt* ile *tebrīkāt*) tebrikler, kutlamalar.

t. 182/09

Tebrīz Özel ad.

T. 030/16, 047/06, 103/21, 104/19, 154/06, 154/16, 155/11, 170/01, 201/01, 203/19, 203/21, 204/06, 204/20, 209/03, 211/13, 213/04, 213/09

T.+de 004/07, 013/21, 042/20, 044/11, 044/13, 046/06, 186/07, 204/01, 208/16

T.+dın 043/05, 105/03, 154/08, 155/02, 201/08, 203/19, 204/01, 204/12, 205/15, 233/21

T.+ge 014/03

T.+ğa 042/19, 042/21, 043/01, 046/15, 047/02, 047/09, 047/18, 048/17, 049/04, 049/13, 053/01, 053/09, 053/14, 053/18, 054/01, 056/09, 056/12, 060/06, 104/01, 104/08, 104/15, 137/01, 154/15, 155/06, 155/13, 155/14, 173/20, 201/06, 201/10, 203/21, 204/01, 204/03, 204/11, 204/12, 205/03, 208/03, 208/12, 208/18, 213/05, 233/17

T.+ğaça 159/12

T.+ni 037/10, 044/10, 203/21

T.+niğ 044/15, 154/09

tecāvüz (< Ar. *tacāvuz*) sınırı aşma.

tecāvüz kıl- sınırı aşmak.

t. k.-a 244/09

t. k.-dı 035/03, 057/16

t. k.-ıp 119/21

t. k.-mağay 159/10

t. k.-mağaylar 196/19

t. k.-maslar 057/06

tecebbür (< Ar. *tacabbur*) büyüklenme, kibirlenme.

t. 211/08

tecellüd (< Ar. *tacallud*) çarpışma, savaşma.

t. 179/13

tecemmül (< Ar. *tacammul*) gösteriş, görkem; süs, süslenme.

t. 009/05, 119/04, 175/12, 191/02, 208/13, 234/19

t.+din 189/05

tecemmülât (< Ar. *tacammul* ve çoğul eki -ât ile *tacammulât*) süsler, süslenmek için kullanılan eşya.

t. 092/05

tecerru' (< Ar. *tacarru'*) yudum yudum içme.

tecerru' kıl- yudumlamak, azar azar içmek.

t. k.-dı 061/09

techiz (< Ar. *tachiz*) lüzumlu şeyleri tamamlama.

techiz ü tekfîn ölünün gömülmek üzere yıkanıp kefenlenmesi işi.

t. ü t.+din 185/13

t. ü t.+ğa 196/16

t. ü t.+ğa 213/02

tecnīs (< Ar. *tacnīs*) iki mânâlı söz söyleme, cinas yapma.

t. 040/15

tecribesizlik (< Ar. *tacriba'* ve Tü. +siz+lık) tecrübesizlik.

t.+ı 250/07

tedārūk (< Ar. *tadāruk*) tedarik, hazırlama, araştırıp elde etme; hazırlık.
t. 133/19, 260/13
t.+ığa 050/13

tedārūk kıl- sağlamak, hazırlamak.
t. k.-ay 190/03
t. k.-dı 037/07
t. k.-ğay 131/04

tedbīr (< Ar. *tadbīr*) tedbir, önlem, çare; üzerinde tasarruf etme, idare etme, yönetme.
t. 007/10, 017/11, 050/17, 251/07, 252/05, 260/08, 260/12, 261/12, 261/13, 262/11
t.+de 261/19
t.+din 217/16, 260/16
t.+ğa 195/09, 247/12, 261/12
t.+i 046/20, 050/13, 055/18
t.+idin 162/05
t.+ığa 084/03
t.+ini 015/17
t.+ler 261/01
t.+ni 161/19

tedbīr tapıl- önlem alınmak.
t. t.-mas 252/04

tedbīrāt (< Ar. *tadbīr* ve çoğul eki *-āt* ile *tadbīrāt*) tedbirler.
t. 260/18

tedbīrī (< Ar. *tadbīr* ve Far. *ī*) bir tedbir.
t. 224/11

tedebbūr (< Ar. *tadabbur*) düşünme, işlerin sonunu veya sonucunu düşünme.
t.+de 248/14
t.+i 005/09

Tedmūr Özel ad.
T. 168/08

tedrīc (< Ar. *tadrīc*) derece derece, basamak basamak ilerleme.
t. 017/05, 050/19, 065/13

te'emmūl (< Ar. *ta'ammul*) iyice, etraflıca düşünme.
t.+dür 173/08

te'emmūl kıl- iyice düşünmek.
t.-ıp 037/04, 061/17

te'essūf (< Ar. *ta'assuf*) eseflenme, kederlenme.

t. 108/05, 132/07, 187/13

tefaḥḥuṣ (< Ar. *tafaḥḥuṣ*) inceden inceye araştırma.
t.+ka 214/19

tefaḥḥuṣ kıl- detaylı bir şekilde araştırmak.
t. k.-ıp 157/13, 224/07

tefaḥḥūr (< Ar. *tafāḥur*) övünme.
t. 145/06

tefaḥḥud (< Ar. *tafaḥḥud*) arayıp sorma, sorup soruşturma.

tefaḥḥud kıl- sorup soruşturmak.
t. k.-dılar 170/01

tefaṣīl (< Ar. *tafṣīl*'in çoğulu *tafāṣīl*) ayrıntılar.

tefaṣīl kıl- ayrıntılı açıklamak.
t. k.-dılar 181/09

teferrüc (< Ar. *tafarruc*) açılma, ferahlama, dinlenme; gezinti.
t. 026/11, 124/21
t.+i 005/12, 023/21, 146/10, 216/04
t.+idin 216/07

teferrüc kıl- gezmek.
t. k.-ıp 170/12

teferrüs (< Ar. *tafarrus*) sezme.

teferrüs kıl- sezmek.
t. k.-dı 060/09

tefriḳa (< Ar. *tafriḳa'*) ayrılık, ayrılma; nifak, ihtilaf.
t. 012/13, 118/02, 164/09, 166/05, 197/01, 254/11

tefsīr (< Ar. *tafsīr*) yorum, yorumlama; Kur'ân-ı Kerîm'in mânâ bakımından izahı.
t. 064/06, 064/21
t.+i 010/08
t.+ini 064/07

tefsīr kıl- yorumlamak.
t. k.-ipturlar 010/09

Tefsīr-i Beṣāyir Eser adı. (bk. Açıklamalar)
T.+de 064/18

teftiṣ (< Ar. *taftiṣ*) araştırma, soruşturma.
t.+de 063/08

tefvîz (< Far. < Ar. *tafvîd*) bir işi veya şeyi bir kimsenin üzerine bırakma, ihale, sipariş etme.

tefvîz kıl- ihale etmek.

t. k.-dı 003/18, 039/01, 048/07, 088/10

t. k.-ıptur 036/17

têg- (< ET *teg-*) değmek; yetişmek; ulaşmak.

t.-di 098/05, 103/04, 223/12, 232/14

t.-er 202/09

t.-er êr-di 188/17

t.-ip 008/18, 031/10, 058/09, 071/10, 079/08, 094/01, 102/02, 104/14, 116/14, 125/13, 161/06, 169/10, 184/03, 186/15, 205/21, 230/19

t.-iptür 067/04

t.-iptürdi 032/10

t.-medi 146/01, 225/15

t.-megey 211/11

t.-mes êr-di 063/03

teğâfûl (< Ar. *tagâful*) ihmal, ihmalkârlık, gaflet, dikkatsizlik.

teğâfûl kıl- ihmal etmek, dikkatsiz davranmak.

t. k.-dı 232/10

t. k.-ıp 204/02

t. k.-sağ 182/06

teğâfûl-şi'âr ihmalkâr.

t. 254/12

teğammadahu'llāhu bi-ğufrānihi (<Ar.) Allah onu mağfiretiyle korusun.

t. 215/18

têgir- (< ET (Uyg.) *tegür-*) ulaştırmak. (krş. *têgür-*)

t.! 251/05

t.-se 209/07

têgirmen (< ET (MK) *tegirmen*) değirmen.

t. 126/09

Tegnek Özel ad.

T. 087/10

têgre (< ET *tegre*) çevre, etraf.

t.+de 130/20, 147/01, 204/21

t.+ni 035/20

t.+side 026/10, 026/11, 026/12, 027/03, 041/04, 097/02, 099/14, 101/16, 106/02, 115/07, 125/07, 126/07, 126/21, 144/10, 162/04, 164/01

t.+sidin 154/15, 260/01

t.+sini 101/08

têgür- (< ET (Uyg.) *tegür-*) değirmek, ulaştırmak. (krş. *têgir-*)

t.-di 087/15, 148/08

t.-diler 064/05

t.-edür 055/02

t.-medi 030/05

t.-üp 028/08, 074/01, 088/18, 103/05, 249/03

t.-ür 064/17, 081/03

t.-ürler 174/05

Tehāneserī Özel ad.

T.+ni 150/21

tehiyye (< Ar. *tahīya'*) hazırlık, düzenleme. (krş. *tehiyyet*)

t.+sığa 091/17

tehniet (< Far. < Ar. *tahni`a'*) kutlama, tebrik etme; "hoş geldin" deme.

t. 005/03, 119/01, 132/09, 149/02, 252/19, 256/09

tek (< Far. *tak*) koşma, koşuşma (*tek ü t̄az* söyleyişinde *t̄az* ile birlikte kullanılır.)

t. 153/18

teḳābül (< Ar. *taḳābul*) yüz yüze gelme, karşılaşma.

t. 247/11

tekāpū (< Far. *takāpū*) telaş ile koşarak araştırma.

t.+sı 064/17

tekbīr (< Ar. *takbīr*) tekbir, "Allāhu ekber" sözü.

t. 019/11, 139/21, 188/20

t.+ini 152/10

t.+iniḡ 144/13

tekebbūr (< Ar. *takabbur*) kibir gösterme, büyüklük taslama.

t. 005/02, 173/13, 206/09, 211/08, 250/03

t.+din 254/11

tekellūf (< Ar. *takalluf*) özenme, bir işi gösterişli duruma koymak için uğraşma.

t. 062/04, 169/19

t.+de 138/11

tekellūfāt (< Ar. *takalluf* ve çoğul eki *-āt* ile *takallufāt*) tekellüfler, özenmeler.

t. 092/04

tekellūflık (< Ar. *takalluf* ve Tü. *+lık*) özenli, gösterişli.

t. 180/14

tekellūm (< Ar. *takallum*) söyleme, konuşma.

t. 173/07, 185/05

tekellüm kıl- konuşmak.

t. kı.-urlar 011/18

tekfîn (< Ar. *takfîn*) kefene sarma, kefenleme.

techîz ü tekfîn ölünün gömülmek üzere yıkanıp kefenlenmesi işi.

t. ü t.+din 185/13

t. ü t.+ğa 196/16

t. ü t.+ğa 213/02

te'kîd (< Ar. *ta'kîd*) kuvvetlendirme, pekiştirme.

t.+i 054/15

teklîf (< Ar. *ta'klîf*) teklif.

teklîf kıl- teklif etmek.

t. kı.-ıp 027/14

t. kı.-masunlar 024/11

tekmîl (< Ar. *takmîl*) bitirme, tamamlama.

tekmîl kıl- bitirmek, tamamlamak.

t. kı.-ıp 216/13

tekrâr (< Ar. *takrâr*) tekrar, yenileme.

t. 015/12, 044/13, 195/21, 262/03

tekrîm (< Ar. *takrîm*) saygı gösterme, ululama.

t.+ğa 158/09

Tekrît Özel ad.

T. 124/09

T.+ka 124/10, 188/02

T.+te 188/04

Tekrît Kal'ası Özel ad.

T.+ğa 124/07, 124/11

Tekül Özel ad.

T. 182/08

tela'ffuz (< Ar. *tala'ffuz*) söyleyiş, söyleniş.

t.+ı 066/07

telâş (< Far. *talâş*) telaş, acelelikten doğan hızlı hareket.

t. 241/17

t.+ı 040/14

Telbehî Şehri

T.+niş 143/06

telbīs (< Ar. *talbīs*) hile, oyun.
t. 135/12

telef (< Ar. *talaf*) yok etme, mahvetme, öldürme.
t. 025/13, 068/05, 074/18, 084/19, 104/18, 112/19, 146/12, 197/20

telef kıl- yok etmek, öldürmek.
t. k.-dı 024/15, 062/19, 197/21
t. k.-ğay 048/12
t. k.-ğusıdur 074/12

telh (< Far. *talh*) acı.
t. 087/01

te' lif (< Ar. *ta' lif*) kitap, eser yazma; yazılmış eser.
t. 063/12, 066/12, 066/19
t.+leri 066/16

te' lif èt- kitap, eser yazmak.
t. è.-ip 240/17

te' lif kıl- kitap, eser yazmak.
t. k.-ıp 217/10

tell (< Ar. *tall*) tepe.
t.+i 057/19, 057/20

temāruḡ (< Far. < Ar. *tamāruḡ*) yalandan hastalanma.
t. 157/11

temāṣā (< Far. *tamāṣā* < Ar. *maṣy'*dan *tamāṣī*) eğlence, zevk.
t.+ğa 254/09

temekkün (< Ar. *tamakkun*) yerleşme, mekan tutma.
t.+ğa 064/17

temerrüd (< Ar. *tamarrud*) direnme, dikbaşlılık.
t. 127/16

temerrüd kıl- direnmek, karşı durmak.
t. k.-sa 124/15

temettu' (< Ar. *tamattu'*) kâr etme, kazanma.
t. 130/17

temevvüc (< Ar. *tamavvuc*) dalgalanma.
t.+ğa 254/21

temevvüt (< Ar. *mavt*'dan *temevvüt* (Türkçe'de türetilmiştir.)) bir organın çürüyüp ölü hâline geçmesi.
t. 221/13

temhîd (< Ar. *tamhîd*) düzenleme.
t. 062/07
t.+din 195/17

Temir Bêg Özel ad.
T. 066/20, 075/01

Temir Hâce Oğlan Özel ad.
T. 074/13

temkîn (< Ar. *tamkîn*) itibar yücelik, güç.

felek-temkîn itibarı, şerefi veya gücü semada (olan), semaya eşit (olan)
f. -t. 185/10, 187/02

temme'l-kitâb bi-'avni'l-meliki'l-vehhâb Melik ve Vehhâb olan Allah'ın yardımıyla kitap tamamlanmıştır.
t. 262/16

temmûz (< Ar. *tammûz* < Süryani. *Tamuza*) yaz mevsimi.
t. 112/19, 154/05
t.+da 027/03
t.+nı 033/06

temşiyet (< Far. < Ar. *tamşiya'*) yürütme, ilerletme.
t.+ide 086/05

Temüçin Özel ad.
T. 015/14, 015/15, 015/20, 016/01, 016/04, 016/05, 016/07, 016/08, 016/09, 016/13, 016/20
T.+ğa 016/01, 016/02, 016/17
T.+ni 016/21
T.+niş 015/17, 016/14

Temüke Özel ad.
T. 136/03

Temüke Koçin Özel ad.
T. 071/05
T.+ni 071/17
T.+niş 135/07

Temük Koçin Özel ad.
T.+ğa 122/19

têmür (< ET (Uyg.) *temir*) demir.

t. 086/16, 099/03, 255/01
t.+de 178/01, 256/02
t.+din 147/18

Tëmür Özel ad.

T. 086/16, 089/01, 116/02, 183/18
T.+niñ 213/19

Tëmür Bëg Özel ad.

T. 009/03, 009/05, 009/08, 014/02, 041/12, 041/13, 043/09, 063/04, 064/01, 065/17, 066/06, 066/12, 066/13, 066/21, 068/11, 068/12, 068/15, 068/18, 068/20, 069/01, 069/02, 069/03, 069/06, 069/08, 069/10, 070/09, 070/14, 070/15, 070/17, 070/19, 070/20, 071/03, 071/04, 071/05, 071/10, 071/12, 071/14, 071/17, 071/20, 071/21, 072/02, 072/03, 072/07, 072/08, 072/14, 072/15, 072/18, 072/19, 073/02, 073/06, 073/08, 073/09, 073/15, 073/21, 074/02, 074/04, 074/10, 074/12, 074/14, 075/01, 075/02, 075/03, 075/05, 075/06, 075/07, 075/11, 075/13, 075/18, 075/19, 075/20, 075/21, 076/02, 076/04, 076/06, 076/07, 076/08, 076/09, 076/12, 076/13, 076/15, 076/16, 076/19, 076/21, 077/04, 077/05, 077/09, 077/11, 077/13, 078/07, 078/09, 078/11, 078/12, 078/18, 078/19, 078/20, 079/07, 079/08, 079/09, 079/12, 079/14, 079/16, 079/19, 079/21, 080/04, 080/05, 080/06, 080/10, 080/12, 080/16, 080/21, 081/06, 081/08, 081/10, 081/11, 081/13, 081/15, 081/16, 081/19, 081/21, 082/01, 082/04, 082/05, 082/07, 082/08, 082/09, 082/11, 082/15, 082/19, 083/01, 083/02, 083/04, 083/07, 083/08, 083/09, 083/11, 083/12, 083/13, 083/14, 083/15, 084/08, 084/10, 084/15, 084/20, 085/05, 085/06, 085/21, 086/05, 086/11, 087/02, 087/13, 087/14, 087/21, 088/05, 088/08, 088/11, 088/14, 088/16, 088/21, 089/10, 089/16, 089/17, 089/20, 090/07, 090/18, 090/21, 091/04, 091/07, 091/15, 091/16, 092/08, 093/01, 093/07, 093/11, 093/13, 093/17, 093/19, 093/20, 094/02, 094/09, 094/11, 094/21, 095/12, 095/17, 097/12, 097/14, 098/05, 098/12, 098/16, 099/06, 099/12, 099/19, 101/03, 102/08, 102/09, 104/06, 104/10, 104/15, 105/02, 105/12, 105/15, 105/16, 105/21, 106/01, 106/04, 106/15, 106/19, 107/02, 108/14, 109/05, 109/08, 109/10, 110/01, 110/05, 110/06, 110/11, 112/10, 112/17, 114/01, 117/04, 118/12, 118/15, 121/20, 122/08, 122/09, 123/09, 123/12, 129/21, 130/20, 151/11, 153/13, 198/02, 198/11, 199/09, 199/11, 204/05, 204/06, 209/09, 209/20, 210/06, 213/20, 219/01, 238/20, 238/21, 240/19, 252/18

T.+din 014/02, 068/16, 069/09, 071/08, 080/17, 088/07, 196/09, 238/11

T.+dür 082/17

T.+ge 068/12, 069/11, 070/20, 071/02, 071/14, 073/04, 074/20, 080/09, 080/19, 081/03, 082/13, 082/15, 083/01, 083/08, 084/09, 085/05, 087/20, 089/09, 089/13, 091/14, 092/02, 092/17, 092/20, 093/17, 101/01, 101/11, 104/01, 105/10, 108/13

T.+ni 069/11, 069/14, 070/01, 070/08, 070/18, 071/01, 071/15, 078/19, 080/02, 089/12, 092/21

T.+niñ 009/04, 070/01, 071/09, 071/11, 072/05, 074/05, 075/04, 075/09, 075/19, 078/18, 080/15, 080/17, 081/15, 083/17, 083/18, 085/06, 085/10, 088/21, 089/09, 091/12, 092/07, 093/04, 093/15, 094/06, 094/10, 095/04, 097/06, 097/14, 099/07, 102/18, 103/18, 104/09, 105/02, 105/15, 106/21, 107/17, 109/03, 110/09, 114/15, 119/19, 196/02, 199/08

Tèmür Bègiçek Özel ad.
T. 113/13

Tèmür Bèg Küregen Özel ad.
T. 009/01

Tèmür Buğa Özel ad.
T. 113/11

Tèmür Büygey Özel ad.
T. 072/12

Tèmür Hân Özel ad.
T. 195/21

Tèmür H'āce Özel ad.
T. 121/10, 201/16

Tèmür H'āce Aķ Buğa Özel ad.
T. 107/19, 132/01, 139/04, 155/14
T.+nı 147/04

Tèmür H'āce Oğlan Özel ad.
T. 071/06, 071/12, 074/11
T.+nı 074/14

Tèmür Ka'an Özel ad.
T. 041/11

Tèmür Ka'an bin Cim-Gim bin Kubilay Hân Özel ad.
T. 041/08

Tèmür Kutluķ Özel ad.
T. 110/14, 119/06

Tèmür Kutluķ Hân Özel ad.
T. 043/10

Tèmür Kutluķ Oğlan Özel ad.
T. 110/18, 119/04, 141/03, 156/09

Tèmür Melik Özel ad.
T. 022/03, 022/05, 022/07, 022/12, 095/15
T.+ni 095/08

Tèmür Melik bin Urus Hân Özel ad.
T. 043/08

Tèmür Melik Oğlan Özel ad.

T. 095/07

Tèmür Sultān Özel ad.

T. 249/16, 250/06, 251/01, 251/12, 252/06, 252/10, 253/01, 253/04, 253/13,
253/17, 255/11, 257/01, 257/03, 257/20, 257/22
T.+ğa 248/10, 253/01, 258/09

Tèmür Şāh Hān bin Yêtsün Tèmür Hān bin Duva Hān Özel ad.

T. 063/04

Tèmür Şāh Oğlan Özel ad.

T.+nı 073/09

Tèmür-taş Özel ad.

T. 051/05, 158/08, 159/19, 161/13, 161/16, 162/18, 163/01, 163/09, 163/12,
177/17
T.+ka 161/13
T.+nı 163/10, 164/02

ten (< Far. *tan* < Sanskritçe *tanu*) insan vücudunun dış yüzü; vücut, beden.

t. 174/21, 178/01
t.+de 252/03
t.+din 165/06

tèṅ (< ET (Uyg.) *teṅ* < Çin. *téng*) denk, eşit.

tèṅ bol- eşitlenmek.
t. b.-dı 162/21

tèṅ kıl- denk etmek, eşitlemek.
t. k.-dılar 128/01
t. k.-ıp 098/01, 102/03

tenāsül (< Ar. *tanāsul*) birbirinden doğarak üreme.

t.+leri 013/18, 014/06

tena‘um (< Ar. *tana‘um*) ikbal, saadet.

t. 203/14

tenāvül (< Ar. *tanāvul*) alıp yeme.

tenāvül kıl- alıp yemek.
t. k.-ur er-diler 012/17

Tenbel Özel ad.

T.+ni 245/01
T.+niṅ 246/06

tencīm (< Ar. *tancīm*) yıldız ilmi ile uğraşma.

t. 221/12

tene (< Far. *tana*) vücut, beden.
t.+din 205/11, 211/02
t.+sidin 223/13

teñe (< Far. *tanga*) para.
t. 167/14, 189/16

Teng Zindān Özel ad.
T. 136/12

tenķiř (< Ar. *tanķiř*) azaltma, kısma.
t.+de 006/04

Tēñri (< ET *teñri*) Tanrı, Allah.
T. 011/15, 012/03, 015/02, 016/20, 017/01, 019/12, 024/07, 024/09, 026/01,
049/03, 049/07, 049/16, 049/21, 057/07, 058/19, 062/08, 065/08, 074/17,
075/14, 076/17, 084/09, 093/20, 095/19, 096/03, 096/08, 115/08, 120/05,
129/08, 129/14, 137/07, 137/15, 149/03, 153/19, 159/09, 175/02, 180/07,
180/08, 182/10, 185/12, 186/04, 204/18, 220/11, 226/18, 235/12, 242/01,
243/01, 244/03, 248/16, 251/03, 260/04
T.+ge 024/01

Tēñri Bērmiş Özel ad.
T. 177/08, 177/18

Tēñri sübhānehu vü Te‘ālā noksan sıfatlardan uzak ve yüce olan Allah.
T. 050/12

tentek (<< Mo. *tentür*; *teneg*?) deli, budala, sersem. (Lessing, 801a, 804a; krş.
Tuvaca *tenek* "aptal, şımarık" Ölmez, 2007, 272a).
t. 244/09

tēpe (< ET *töpö*) tepe.
t. 021/08
t.+ge 179/09
t.+n 034/18, 111/11, 148/17, 153/20, 193/15

Teprekçi Özel ad.
T. 087/19

tepren- (< ET (MK) *tepre-n-* < AT **tēp-*) teprenmek, hareket etmek.
t.-di 178/01, 256/01
t.-ip 033/13, 154/01, 175/06
t.-medi 122/08, 204/19, 256/05
t.-mediler 042/13
t.-mey 192/18
t.-mesün 130/21

tepret- (< ET (Uyg.) *tepre-t-* < AT **tēp-*) hareket ettirmek.

t.-e al-madılar 131/15

têr- (< ET *ter-* < AT **tēr-*) dermek, toplamak.
t.-ip 130/13, 155/15

terahḥum (< Ar. *tarahḥum*) merhamet etme, acıma.
t. 128/13

terahḥum kıl- merhamet etmek, acımak.
t. k.-maslar 260/21

Terākime (< *türkman*'ın Ar. çoğulu *tarākima'*) Türkmenler. Özel ad.
T. 187/15, 187/21, 213/01, 234/01, 234/12
T.+din 204/07
T.+ni 106/05
T.+niḡ 234/11

terakḳī (< Ar. *tarakḳī*) yükselme, ilerleme

terakḳī kıl- ilerlemek.
t. k.-ip 065/13

terāzū (< Far. *tarāzū*) terazi.
t. 178/10, 197/19, 249/11

terbiyet (< Far. < Ar. *tarbiya'*) terbiye, eğitim; terfi, teşvik.
t. 004/18, 016/15, 107/03, 119/09, 141/01, 163/08, 206/12, 243/18, 246/04
t.+iḡa 091/17
t.+ini 005/01
t.+ka 004/01, 097/15, 168/13
t.+ni 067/01

terbiyet kıl- terbiye etmek, eğitmek; öğretmek; terfi etmek, yükseltmek, teşvik etmek.
t. k.-dı 070/02, 070/07, 106/20, 116/19, 145/14, 157/08, 199/15, 201/06, 204/07, 206/17, 231/18
t. k.-ḡay 229/02
t. k.-ip 094/18, 095/17, 102/14, 104/02, 109/03, 110/02, 116/18, 132/12, 135/14, 201/14, 201/19, 203/07, 203/20, 214/01, 216/04, 245/09
t. k.-iptur 209/21
t. k.-ip êr-di 110/09, 111/04, 172/04
t. k.-maḳ kerek 198/02
t. k.-sunlar 206/15

terceme (< Ar. *tarcoma'*) tercüme, çeviri.
t.+si 086/14, 119/09

terceme kıl- tercüme etmek.
t. k.-ip 014/05

tercīḥ (< Ar. *tarcīḥ*) tercih, uygun görüp seçme.
t. 096/14

tercīḥ kıl- tercih etmek, uygun görüp seçmek.
t. k.-dı 019/07
t. k.-ur  r-di 037/02

tereddüd (< Ar. *taraddud*) endişe.
t. 126/01
t.+ni 004/14

Terek Suyı
T.+da 130/14
T.+dın 130/16, 134/09

terevv d (< Ar. *terevvud*, aslı *tere'ud* 'dur) esnek bir şekilde dolaşma.
t.+dın 061/08

terġ b (< Ar. *targ b*) isteklendirme, teşvik etme.

terġ b kıl- isteklendirmek, teşvik etmek.
t. k.-dı 027/04, 028/05, 032/17, 245/08
t. k.-dılar 008/10, 026/11, 197/07
t. k.-ıp 097/05

t ri (< ET (Uyg.) *teri* < AT **t ri*) deri, cilt.
t.+sin 234/21
t.+sidin 184/14

terk (< Ar. *tark*) terk etme, bırakma.
t. 004/16, 119/10

terk-i d ny  kıl- dünyadan vazgeçip bir köşeye çekilmek.
t.-i d. k.-dı 193/08

Terken  zel ad.
T. 093/07
T.+ni 093/08

Terken Arulat  zel ad.
T. 092/21, 093/06

Terken H t n  zel ad.
T. 033/13

ters  (< Far. *tars *) Hristiyan.
t. 019/08

ters lık (< Far. *tars * ve T . *+lık*) Hristiyanlık.
t.+nı 019/07

Terşiz Özel ad.

T. 249/04

tertib (< Ar. *tartīb*) tertip, düzene koyma; sıra, düzen.

t. 027/13, 041/04, 052/07, 058/06, 063/09, 063/13, 087/11, 117/04, 131/03, 141/20, 251/20

tertib kıl- düzene koymak, tertiplemek, düzenlemek.

t. k.-ıp 174/13, 221/11

t. k.-ıp ér-diler 046/11, 181/10

tertibsiz (< Ar. *tartīb* ve Tü. +*siz*) düzensiz.

t. 063/13

tervîc (< Ar. *tarvîc*) (bir fikri) tutma, destekleme.

t. 159/07

tervîh (< Ar. *tarvîh*) rahat ettirme.

t. 186/21

tesdîs (< Ar. *tasdîs*) iki gezegenin arasında 60 derecelik açısal uzaklığın bulunması durumu.

t. 153/10

t.+idin 153/10

teshîr (< Ar. *tashîr*) zapt ve istila etme, ele geçirme.

t. 207/18, 239/04, 254/16

t.+i 007/12, 042/04, 107/05, 166/11, 174/08, 206/18, 228/04, 242/02, 242/05, 249/15, 250/05

t.+ığa 060/18

te'sîr (< Ar. *ta'sîr*) tesir, etki.

t.+i 166/16

te'sîr kıl- tesir etmek.

t. k.-dı 021/08

teskîn (< Ar. *taskîn*) sakin kılma, yatıştırma.

t. 085/06, 165/19, 219/05

teskîn tap- sakinleşmek, yatışmak.

t. t.-ıp 034/07, 126/16, 170/10

t. t.-kay 159/12

t. t.-tı 055/08, 058/18

teslîm (< Ar. *taslîm*) teslim, emaneti yerine verme; bir şeyi yeni sahibine verme; hükmü altında bulunan bir şeyi mecburen devretme.

teslîm kıl- teslim etmek, yerine vermek.

t. k.-dı 193/07, 227/01, 229/16, 242/12, 248/10
t. k.-dılar 174/15, 249/06
t. k.-ıp  r-di 175/03

tesv d (< Ar. *tasv d*) müsvedde, müsvedde yazma.

t. 044/14
t.+in 153/16

tesv d k l- müsvedde yazmak.

t. k.-sa 015/11, 198/02

tesviye (< Ar. *tasviya'*) neticeye bağlama.

t.+ėa 254/19

t  - (I) (< ET (KB) *te -*) delmek, de mek.

t.-ip 140/20

t  - (II) (< ET (MK) *se -* < *s  -*)   zmek, salıvermek.

t.-ip 193/15

te edd d (< Ar. *ta addud*)  iddetlenme.

t. 150/03

te edd d k l-  iddetlenmek.

t. k.-adur  r-diler 107/08

te err f t (< Ar. *ta arruf* ve  oğul eki *- t* ile *ta arruf t*)  eref kıtası.

t. 153/14

te evv   (< Ar. *ta avvu *) karı ıklık.

t. 068/06

te r f t (< Ar. *ta r f* 'in  oğul eki *- t* almı   ekli *ta r f t*) onursal elbiseye veya hediye er.

t. 191/04

t   k (< ET (MK) *te - k*) deşik, delik, oyuk. (krş. *t   k*)

t.+leridin 115/14

t   k k l- delmek.

t. k.-dılar 163/02

te v   (< Ar. *ta v  *) karışıklık, karmaşa.

t. 155/12

tetimme (< Ar. *tatimma'*) ilave, ek, ek bölüm.

t. 205/15

tev bi' (< Ar. *tav bi'*) bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, birinin adamları, maiyyet.

t. 004/19, 025/09, 102/16, 110/03, 143/20, 188/11, 191/02, 246/12, 246/13,
246/19, 247/21, 250/15, 255/19
t.+din 238/01
t.+ğa 044/01
t.+ide 057/08
t.+idindür 049/15
t.+ığa 005/06
t.+ni 119/16, 253/01

Tevābi' Özel ad.
T.+de 078/18

tevaffuk (< Ar. *tavaffuk*) başarı elde etme.

tevaffuk kıl- başarmak.
t. k.-almadı 079/12

tevaḳḳu' (< Ar. *tavaḳḳu'*) ümit etme, umma
t. 172/14

tevaḳḳuf (< Ar. *tavaḳḳuf*) durma, bekleme.
t. 057/21, 102/20, 176/06, 232/21
t.+ı 247/08
t.+nı 154/20

tevaḳḳuf kıl- durmak, beklemek.
t. k.-dı 076/16
t. k.-dılar 252/08
t. k.-ğay 229/12
t. k.-ip 033/06, 081/12, 082/05, 133/07, 171/18
t. k.-may 029/14
t. k.-sunlar 185/18

tevaḳḳufsız (< Ar. *tavaḳḳuf* ve Tü. +sız) durmadan, beklemeden.
t. 021/05, 060/09, 077/12

tevālūd (< Ar. *tavālud*) doğma (nesil, soy).
t. 013/18, 014/06

tevārīḥ (< Ar. *tārīḥ*'in çoğulu *tavārīḥ*) tarihler.
t. 015/11, 063/14, 066/06, 106/14, 160/03, 192/14
t.+de 017/07, 116/20, 122/17, 179/18, 184/07, 191/17
t.+ide 186/04
t.+lerde 011/15
t.+ni 063/14

tevātūr (< Ar. *tavātūr*) bir haberin ağızdan ağıza dolaşarak yayılması.
t. 077/19

tevbe (< Ar. *tavba'*) tövbe.

t. 262/01

tevbe kıl- tövbe etmek.

t. k.-dı 195/21

t.-ıp 226/16, 227/01

tëve (< ET *teve*) deve.

t. 071/02, 079/19, 088/19, 119/08, 125/21, 127/11, 141/06, 189/05, 189/07, 208/14, 222/10, 260/10

t.+ge 208/13

t.+ler 090/05, 141/08

t.+lerinin 236/01

t.+ni 101/17

tevecceh haysu şî'te feinneke menşûrun Nereye yönelsen Allah'ın yardımıyla galipsin.

t. 117/17

teveccüh (< Ar. *tavaccuh*) çevrilme, yönelme, -e doğru gidiş; güler yüz gösterme, sevgi.

t. 033/03, 051/13, 068/07, 161/18

t.+ide 194/11

t.+idin 098/18, 125/06

t.+ini 176/04

teveccüh kıl- yönelmek, -e doğru gitmek.

t. k.! 202/18

t. k.-dı 043/17, 051/12, 053/01, 060/16, 068/12, 090/16, 099/09, 113/01, 173/19, 181/02, 187/14, 198/20

t. k.-dılar 025/20, 034/08, 034/10, 058/07

t. k.-ğan 233/05

t. k.-ğanda 125/12

t. k.-ğanı 160/15, 187/01, 193/10

t. k.-ğay 155/09

t. k.-ğaylar 033/14

t. k.-ıp 023/09, 053/19, 057/08, 069/04, 075/11, 100/05, 104/10, 114/18, 120/10, 138/20, 163/13, 163/17, 182/15, 203/02, 242/05

t. k.-iptur 205/05

t. k.-mağ kèrek 252/15

t. k.-ur 173/08

tevehhüm (< Ar. *tavahhum*) kuruntuya düşme, vehimlenme.

t. 111/20, 154/10, 172/06, 257/08

t.+din 088/06, 178/12

t.+ğa 089/06

tevehhüm kıl- kuruntuya düşmek.

t. k.-ıp 087/20

tevekkül (< Ar. *tavakkul*) işi Allah'a bırakıp kadere razı olma.

t. 178/06, 240/13

t.+iğa 164/21

tevekkül kıl- işi Allah'a bırakıp kadere razı olmak.

t. k.-alıñ 096/03

t. k.-ıp 076/17

Tëve Közi Özel ad.

T. 224/08

tevellüd (< Ar. *tavallud*) doğum.

t.+i 035/15, 095/19, 126/06, 129/02

tevfiķ (< Ar. *tavfiķ*) Allah'ın yardımına kavuşma; güç, vasıta, imkanlar.

t. 010/02, 062/06, 093/20, 202/18

t.+ı 062/19

tevfir (< Ar. *tavfir*) çoğaltma, arttırma.

t. 185/20

tevḥīd (< Ar. *tavḥīd*) Allah'ın birliğine inanma.

t. 146/04

kelime-yi tevḥīd "lâ-ilâhe illallah; Muhammedün resûlullah" sözü.

k.-yi t. 140/04

k.-yi t.+ka 195/21

k.-yi t.+ni 195/21

te'yīd (< Ar. *ta'yīd*) kuvvetlendirme, doğrulama.

t. 172/08

te'yīdāt (< Ar. *ta'yīd*'in çoğul eki -āt almış şekli *ta'yīdāt*) destekler, yardımlar.

t.+ı 089/18

tezevvüd (< Ar. *tazavvud*) yol için yanına azık, yiyecek alma.

t. 197/15

tezvīr (< Ar. *tazvīr*) hile, sahtekârlık, aldatma.

t. 048/10, 048/11, 075/09, 078/14

t.+dür 076/04

t.+ni 055/21

ṭibķ (< Ar. *ṭibķ*) tıpkı, aynı.

ṭ.+ı 076/17

ṭıfl (< Ar. *ṭıfl*) küçük çocuk

ṭ.+dın 125/13

ṭ.+larnı 184/03

ṭılā (< Ar. *ṭilā*) saf altın.

ṭ. 208/15

ṭilā-dūz (< Ar. *ṭilā* ve Far. *-doz*) altın yaldız ile süsleme yapan sanatkar, sırmacı.
ṭ. 141/07, 145/05

tın- (< ET (Uyg.) *tın-* < AT **tīn-*) dinmek, durmak.
t.-madı 247/12
t.-madılar 196/15, 231/02

ṭināb (< Ar. *ṭināb*) çadır halatı; tırmanma merdiveni; tuzak.
ṭ. 139/14, 139/16, 163/05, 163/06, 174/14, 188/19
ṭ.+lar 133/08, 139/15, 163/04, 174/14
ṭ.+larını 042/14

tınç (< ET (Uyg.) *tınç* < AT **tīnç*) rahat, huzurlu, dinç, dinlenmiş.
t. 032/04, 060/10, 246/12

tırnağ (< ET (Uyg.) *tırnağ*) tırnak. (krş. *tırnağ*).
t.+ı 007/01

tırnaķ (< ET (Uyg.) *tırnaķ*) tırnak. (krş. *tırnağ*).
t. 196/14

Tiflīs Özel ad.
T. 044/20, 105/06, 158/15
T.+ğa 129/11
T.+ni 105/02
T.+te 189/10

ṭiğ (< Far. *tēg*) kılıç.
t. 061/05, 086/20, 102/15, 119/02, 178/10, 203/03, 229/01
t.+dın 178/11
t.+ı 062/15
t.+ının 086/21

tik (< ET (MK) *dik*) düzgün, doğru, dik.

tik tur- dik durmak
t. t.! 024/07

tik- (< ET *tik-*) (iğne ile) dikmek; dikmek, kurmak, çivilemek.
t.-ip 058/05, 117/13, 117/14, 163/02, 180/14
t.-ip ır-diler 193/21
t.-ti 254/16
t.-tiler 165/01

tikdür- (< *tik-tür-*) (elbise) diktirmek.
t.-üp 135/08

til (< ET *til*) dil (organ); lisan; haber.

t. 009/21, 011/17, 013/04, 037/06, 086/06, 175/21, 176/05, 179/01, 239/17
t.+dür 011/18
t.+ge 130/18
t.+i 038/17, 056/18, 060/15, 119/04, 119/09, 139/18, 142/21, 147/14, 148/02,
174/20, 180/02, 221/01, 240/17
t.+ide 168/02
t.+idin 048/12, 192/15
t.+ige 011/17
t.+indin 037/06
t.+ini 037/05, 125/15, 185/13, 227/01

tilāvet (< Far. < Ar. *tilāvaʿ*) (Kur'an) okuma.

t. 195/21

tile- (< ET (Uyg.) *tile-*) dilemek, istemek.

t.-di 005/09, 018/13, 042/10, 045/10, 080/16, 084/21, 088/07, 090/19, 091/04,
100/02, 113/05, 125/12, 128/12, 128/18, 129/07, 129/13, 136/19, 153/19,
155/09, 161/01, 169/21, 170/13, 195/21, 198/12, 200/11, 203/10, 204/12,
214/15, 220/04, 229/21, 234/19
t.-diler 068/17, 088/19, 117/17, 126/13, 133/12, 162/20, 195/21, 214/10,
234/10
t.-di èr-se 087/18
t.-dük 164/08, 175/01
t.-gen 261/12
t.-me 107/12, 118/19
t.-medi 070/09, 159/07
t.-megi 070/10
t.-mes 175/02
t.-mes èr-di 232/07
t.-p 006/15, 020/16, 029/13, 035/03, 045/15, 054/14, 055/01, 055/11, 060/01,
060/09, 061/19, 070/01, 071/08, 090/01, 091/09, 104/02, 112/12, 119/05,
120/02, 121/04, 121/13, 129/16, 132/03, 136/06, 136/19, 144/12, 150/03,
155/13, 156/06, 159/08, 165/11, 168/17, 173/14, 186/09, 195/21, 200/01,
201/16, 201/18, 202/09, 205/04, 206/17, 207/21, 213/20, 224/14, 228/08,
229/12, 233/11, 234/16, 237/14, 243/10, 249/09, 260/08, 262/01
t.-ptür 076/11, 080/18
t.-ptürler 083/02
t.-r 065/02, 201/21
t.-rler 010/13
t.-r-sèn 185/09
t.-se 058/06, 058/13, 064/10, 064/11, 065/08, 161/04, 172/17
t.-señ 064/09, 064/14, 064/15
t.-y 071/15
t.-ydürler 061/19
t.-ydür èr-diler 075/14

tilek (< ET (Uyg.) *tilek*) dilek.

t.+ini 161/09

Tilek Koçend Özel ad.

T. 106/08

Tilençi Özel ad.

T. 074/01

tīr (< Far. *tīr*) ok.

t. 169/11

tīre (< Far. *tīra*) kara, karanlık; bulanık.

t. 021/06, 083/04, 248/14

tīre-re'y (< Far. *tīra* ve Ar. *ra'y*) tedbirsiz.

t.+ler 149/07

tīre-rūz (< Far. *tīra* ve Far. *roz*) talihsiz.

t. 165/07

tīrgüz- (< *tir-güz-* < AT **tīr-*) diriltmek, ihya etmek.

t.-di 132/02

tirik (< ET *tirig* < *tir-ig* < AT **tīr-*) diri, canlı.

t. 010/12, 024/16, 028/06, 029/03, 031/19, 032/03, 095/11, 098/01, 101/06,
115/20, 134/13, 158/03, 180/12, 201/05

t.+ide 196/03, 223/17

t.+leri 151/18

t.+lerniñ 028/17

tiriklik (< *tir-ig+lik*) dirilik, canlılık, hayat.

t. 195/12

t.+de 035/19

t.+din 007/06, 096/09

tiril- (< ET (Uyg.) *tiril-*) dirilmek, canlanmak.

t.-mek 038/15

Tirmid Özel ad. (krş. *Tirmiz*, *Tirmiz*)

T. 027/02, 086/01, 088/10, 190/18

T.+din 081/19, 096/11, 101/02

T.+ğa 027/03, 027/05, 072/01

T.+ka 069/15, 084/07

T.+ni 027/05

Tirmiz Özel ad. (krş. *Tirmid*, *Tirmiz*)

T.+de 237/03

Tirmiz Özel ad. (krş. *Tirmid*, *Tirmiz*)

T.+din 029/08

tiş (< ET (Uyg.) *tiş* < AT **tīş*) diş.

t.+i 103/04

t.+ini 058/18

t.+leri 193/06

tişi (< ET (Uyg.) *tişi*) dişi.

t. 037/20

tişle- (< ET (Uyg.) *tişle-* < *tīř+le-*) dişlemek, ısırmaq.

t.-di 113/07

t.-p 032/07, 183/16

titre- (ET (Uyg.) *titre-*) titremek.

t.-y başla-dı 176/20

tēz (< Far. *tēz*) keskin; (ses için) ince ve keskin.

t. 072/06, 179/01, 259/15

Tizek Özel ad.

T. 106/20, 191/05

tēz-per (< Far. *tēz-par*) süratle uçan, hızlı uçan.

t. 148/10

tēz-rev (< Far. *tēz-rav*) hızlı, çabuk.

t. 139/20

Tobol Suyı Özel ad.

T.+dın 115/16

tofrağ (< ET (Uyg.) *toprak*) toprak. (krş. *tofrağ*).

t. 176/16, 189/13, 200/06

t.+ı 236/10, 249/18

t.+ıdın 235/04

t.+ığa 005/15, 113/09, 148/07, 166/09, 178/05, 193/05, 196/13, 235/04, 256/08

tofrağ (< ET (Uyg.) *toprak*) toprak. (krş. *tofrağ*).

t. 019/09, 101/15, 123/15, 128/01

t.+da 262/07

t.+ığa 101/15, 145/05, 149/15, 165/08, 179/14

t.+ğa 032/09, 060/17, 077/10, 244/07

Toğan Özel ad.

T. 050/13

toğış- (< ET (MK) *toğı-ş-*) vuruşmak, savaşmak.

t.-tılar 093/08

Tohāristān Özel ad. (krş. *Tohāristān*)

T. 250/04

Tohāristān Özel ad. (krş. *Tohāristān*)

T. 210/04, 246/18

tohm (< Far. *tuḥm*) sülale.

t.+nı 045/12

Tohta Kıya Özel ad.

T. 094/19

Tokat Özel ad.

T. 175/17

Toķmak Bir kabile adı (LÇ, 122).

T. 107/16, 118/14

toķsan (< ET (MK) *toķson* < *toķuz on*) doksan.

t. 262/06

toķsan bēş doksan beş.

t. 153/13

toķsan miņ doksan bin.

t. 028/20

toķta- (< Mo. *toġta-*) durmak; istihkam bulmak, yerleşmek (Lessing, 815a).

t.-maydur êr-di 116/21

t.-p 074/03, 147/08

Toķtaķiyā bin Urus Hān Özel ad.

T. 043/08

Toķtamış Özel ad.

T. 094/19, 094/21, 095/13, 095/16, 105/17, 107/18, 112/16

T.+nı 095/03, 095/18

Toķtamış Hān Özel ad.

T. 043/09, 094/13, 094/16, 094/17, 095/16, 104/07, 105/16, 105/18, 107/18, 109/04, 110/09, 110/11, 110/16, 110/19, 111/06, 111/08, 112/15, 113/18, 114/15, 114/16, 114/19, 115/18, 115/20, 116/07, 116/12, 116/21, 117/03, 117/09, 117/13, 118/05, 118/06, 118/08, 118/09, 118/11, 118/16, 129/12, 129/20, 130/03, 130/06, 130/10, 130/12, 130/14, 130/16, 131/06, 131/07, 132/06, 132/13, 132/17, 160/19

T.+ğa 095/14, 115/05, 117/02, 130/02, 130/03

T.+nı 094/14, 105/21, 132/11

T.+nı 094/15, 094/17, 094/19, 105/15, 110/08, 116/04, 132/03, 133/10

Toķtan Hān Özel ad.

T. 042/18

Toķtēmür Hān bin Kaday bin Bangan bin Çıġatay Hān Özel ad.

T. 061/10

Toḡtoḡan Özel ad.

T. 018/15, 019/21

T.+nı 021/11

Toḡtoḡan Özel ad.

T. 018/09

toḡun- (< ET (MK) *toḡın-*) şiddetle çarpışmak.

t.-up 117/21, 118/06, 118/12, 118/13

toḡuz (< ET *toḡuz*) dokuz.

t. 013/16, 036/21, 044/15, 049/06, 049/20, 105/12, 114/20, 145/05, 156/17,
196/03, 208/14

t.+lar 126/14

toḡuzınçı (< *toḡuz+ınçı*) dokuzuncu. (krş. *toḡuzunçı*)

t. 043/04, 050/01, 061/09

Toḡuz Ribāṭ Özel ad.

T.+ğa 201/13

toḡuzunçı (< *toḡuz+ınçı*) dokuzuncu (krş. *toḡuzınçı*)

t. 041/11

toḡuz yüz altı dokuz yüz altı.

t.+da 242/12

toḡuz yüz on altı dokuz yüz on altı.

t.+da 251/05

toḡuz yüz toḡuz dokuz yüz dokuz.

t.+da 245/20

tola (< ET (Uyg) *tolu* < AT **tōl-*) dolu.

t. 092/01, 096/16, 167/01

Tolan Buḡa Özel ad.

T.+nı 072/01

toldur- (< ET (MK) *toltur-*) doldurmak.

t.-dılar 234/21

Toli Özel ad.

T.+ni 017/12, 017/18

Toli Ḥān Özel ad.

T. 017/08, 028/05, 028/11, 028/21, 029/04, 035/05, 036/10, 036/20, 038/08,
038/11, 038/15, 038/16, 038/18, 052/04, 052/05

T.+nı 028/04

T.+nın 028/06

Tolucān Özel ad.

T. 095/02

Tolun Saķal Özel ad.

T. 014/16

ţomaĝa (< Mo. *tomuĝa*) taç. (bk. Açıklamalar)

ţ. 070/19

ton (< ET *ton* < AT **tōn*) elbise.

t. 001/01, 020/11, 105/21, 129/18, 135/09, 145/06, 205/13

t.+ĝa 020/17

t.+ını 185/19

t.+lar 037/16, 135/08

t.+ların 213/03, 233/01

Tonguz Hān Özel ad.

T. 156/10

Tonguzluk Özel ad.

T.+nı 184/01

toņuz (< ET (Uyg.) *toņuz*) domuz.

t. 035/14, 035/15, 035/16

top yığın, küme.

t. 079/08, 188/07

t.+ı 253/14

Topalak Özel ad.

T. 137/12

Topalak Koçin Özel ad.

T. 165/10

Tortum Özel ad.

T. 174/03, 174/04

ţoruk (< ET *toruĝ* < AT **tōruĝ*) doru, kızıl, kahverengi at.

ţ. 033/18

tos- yolunu kesmek, engellemek.

t.-kan 110/16

t.-kaylar 110/14

t.-up 034/05, 071/09, 072/02, 081/06, 082/12, 116/14, 117/21, 143/04, 260/22

tovaçı (< Mo. *toğaçı* (= *toğuçı*)) askeri birliklerin idare ve intizamını denetlenmesinden ganimetin üleştirilmesine kadar pek çok görevde bulunan yetkili kimse. (Lessing, 813b)

t. 167/09

t.+da 151/03

t.+lar 110/11, 150/03, 155/05, 180/12, 194/05, 248/05, 250/21

t.+nın 156/15

Tovaçı Dīvānı askerin toplanması, ordunun intizamı, ganimetin üleştirilmesi, resmi geçitlerin tertip edilmesi gibi işlere bakan meclise verilen ad.

T.+da 087/08

toy (< ET (Uyg.) *toy*) toy, düğün, ziyafet.

t. 190/15, 233/15

toy (< ET (Uyg.) *toy*) toy, düğün, ziyafet.

t. 043/16, 043/19, 045/11, 073/09, 091/17, 092/17, 110/06, 124/18, 135/01, 138/14, 156/07, 194/02

t.+da 013/11, 193/21, 194/01

t.+dın 009/07, 137/07

t.+ı 102/20

t.+lar 009/06, 081/20, 119/13, 119/16, 170/19

toy kıl- şölen vermek, ziyafet vermek; düğün yapmak.

t. k.-ıp 087/05, 091/20, 092/04, 092/19, 119/17, 129/04, 138/03, 143/21, 172/18, 193/21

Tögüder Özel ad.

T. 045/04, 059/21, 060/04

Tögüder bin Çağatay Özel ad.

T.+ğa 045/02

Töhebene Özel ad.

T.+ğa 145/20

töhmet (< Far. < Ar. *tuhma*^f) suçlama, suç atma.

t. 046/06, 133/04, 202/20, 218/09

tök- (< ET (Uyg.) *tök-*) dökmek.

t.-ti 032/02

t.-tiler 052/19, 085/09, 111/20, 145/01

t.-üp 077/10, 088/15, 101/17, 102/02, 105/19, 151/04, 151/18

tökül- (< ET (Uyg.) *tök-ül-*) dökülmek, saçılmak.

t.-di 021/08, 032/09, 085/06, 101/15, 118/13, 178/09, 178/11, 232/20

t.-diler 072/05, 109/20, 134/12, 182/17, 232/13

t.-edür 204/17

t.-üp 016/01, 016/05, 042/13, 045/04, 052/19, 061/17, 126/03, 130/14, 140/13, 162/21, 193/01, 236/17

t.-ür 126/10

Töles Özel ad.

T.+ğa 114/13

töñül- (< ET (MK) *töñül-*) dönülmek, ümdini kesmek, vazgeçmek.

t.-üp 247/06

töre (< Mo. *töre* < AT **törö*; < krş. ET *törö*) kanun, yasa (TMEN, I, 264)

t. 003/14, 058/21

t.+de 017/10

Töregine Hātūn Özel ad.

T. 039/04

tört (< ET *tört* < AT **tört*) dört.

t. 011/13, 017/08, 019/05, 025/14, 031/02, 039/01, 039/17, 041/04, 042/02, 044/09, 055/07, 058/04, 059/17, 060/10, 072/21, 074/18, 109/13, 123/19, 136/14, 138/10, 155/04, 160/04, 171/12, 176/14, 184/06, 196/02, 209/11, 217/01, 238/04, 240/21, 243/21, 248/03, 248/09

t.+inçi 008/21, 021/21

t.+inçide 041/05

t.+ünçi 040/16

törtele (< *tört+ele* < AT **tört+egü+le*) dördü birden.

t.+si 100/16

törtinçi (< ET *törtünçi*) dördüncü. (krş. *törtünçi*)

t. 042/17, 046/05, 117/06, 241/03

Tört Kāra Hüseyin Özel ad.

T. 240/06

Tört Köl Özel ad.

T. 078/20

tört miñ dört bin.

t. 007/19, 093/18, 122/04, 146/12, 160/02, 181/02

tört miñ üç yüz dört bin üç yüz.

t. 127/02

törtünçi (< ET *törtünçi*) dördüncü. (krş. *törtinçi*)

t. 059/07, 093/15, 175/19, 196/08, 204/17, 213/11

tört yüz dört yüz.

t. 013/05, 079/01, 140/09, 153/04, 216/05, 222/14

tört yüz ellig dört yüz elli.

t. 020/20

tört yüz miñ dört yüz bin.
t. 042/06, 191/10

tört yüz seksen dört yüz seksen.
t. 153/14

töş (< ET (Uyg.) *töş* < AT **tōš*) döş, göğüs.
t. 097/13

töşük (< ET (MK) *teşük*) deşik, oyuk. (krş. *têşük*).
t.+de 085/05

ṭūbā (< Ar. *ṭūbā*) cennette bulunduğuna ve dallarının bütün cenneti gölgelediğine inanılan kökü dışarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.
ṭ. 217/08, 217/09

tūde (< Far. *toda*) yığın, küme.
t. 145/15

ṭūfān (< Ar. *ṭūfān*) tufan; Nuh tufanı.
ṭ. 010/16, 010/17, 010/20, 073/17, 073/18, 150/08, 206/07
ṭ.+ın 232/20

ṭūğ (< ET (Uyg.) *tuğ* < AT **tūğ*) tuğ, sancak. (krş. *tūğ*, *ṭūk*, *tūk*).
ṭ.+ını 070/14

tūğ (< ET (Uyg.) *tuğ* < AT **tūğ*) tuğ, sancak. (krş. *ṭūğ*, *ṭūk*, *tūk*).
t.+ı 074/06

tuğ- (< ET (Uyg.) *tuğ-*) doğmak. (krş. *tuğ-*)
t.-mağaylar 010/13
t.-upturlar 014/20

Tuğlı-ḥ'āce Özel ad.
T. 072/13

Tuğluk Ḥ'āce Barulas Özel ad.
T. 071/15

Tuğlukpūr Özel ad.
T.+ğa 151/02, 151/05

Tuğluk Tēmür Ḥān Özel ad.
T. 068/07, 068/08, 068/17, 068/19, 073/01

Tuğluk Tēmür Ḥān bin Oğul Ḥ'āce Özel ad.
T. 063/04

tuğma köle. (DTO, 237) (bk. Açıklamalar)

t.+lar 131/13

tuğur- (< ET (Uyg.) *tuğ-ur-*) doğurmak.

t.-dı 014/18, 014/19

t.-up 012/06

tuğuş- (< *tuğ-uş-*) birlikte doğmak.

t.-kandır 241/19

tuğyān (< Ar. *tuğyān*) taşma, taşkınlık.

ṭ.+ının 154/08

tuhfe (< Ar. *tuhfa*¹) hediye, armağan.

t. 062/11, 090/04, 100/04, 105/13, 121/12, 126/02, 136/14, 138/16, 182/09,
220/06, 261/01

t.+ler 067/11, 145/03, 150/17, 260/11

tūk (< ET (Uyg.) *tuğ* < AT **tūg*) tuğ, sancak. (krş. *tūg*, *tūg*, *tūk*).

ṭ. 029/14, 149/16, 255/01

tūk (< ET (Uyg.) *tuğ* < AT **tūg*) tuğ, sancak. (krş. *tūg*, *tūg*, *tūk*).

t. 158/12, 177/16, 219/04

t.+nın 177/13

tuğ- (< ET (Uyg.) *tuğ-*) doğmak. (krş. *tuğ-*)

t.-ğan 014/12, 038/14

t.-ğanlarıdın 038/13

t.-ğay 015/03

Tuğluk Süldüz Özel ad.

T. 072/12

Tuğluk Témür Hān Özel ad.

T. 043/07, 069/17

T.+nın 069/16

tul (< ET (Uyg.) *tul*) dul.

t. 014/17

t.+dur 014/18

tūl (< Ar. *tūl*) uzunluk, boy, uzun olma, kapsamlı; boylam.

ṭ. 006/04, 115/08

ṭ.+ı 001/17

tūl-i müddet zamanın uzunluğu, uzun süre

ṭ.-i m.+din 127/03

TüleK Kal'ası Özel ad.

T.+nı 003/02, 006/17

ṭulū (< Ar. *ṭulū*) doğma, doğuş.

ṭulū **ét-** doğmak.

ṭ. è.-ti 086/15

ṭulū **kıl-** doğmak

ṭ. k.-ğanda 151/21

ṭu **me** (< Ar. *ṭu* *ma'*) yiyecek, av gibi ele geçirilmiş bir şey.

ṭ.+si 050/07, 102/15, 151/05

Tumina Ḥān Özel ad.

T. 015/08

T.+nın 062/19

tunḡal (<< Mo. *tunḡal*) askere toplanması için haber verme. (TMEN, I, 259).

tunḡal kıl- askere toplanması için haber vermek.

t. k.-sunlar 194/05

Tūr Özel ad.

T. 013/14, 013/16

tur- (I) (< ET (Uyg.) *tur-*) 1. başlangıç belirtmeksizin var olma, yardımcı fiil.

t.-dı 016/04

t.-up 167/10

t.-up èr-di 081/07, 158/02, 188/07

t.-up èr-diler 144/18

t.-upturlar 254/10

2. yaşamak, bulunmak, var olmak.

t.-ar 250/20

t.-ar èr-diler 193/21

t.-arlar 147/17

t.-ar-siz 147/16

t.-dı 102/19, 153/05, 228/12

t.-sa 182/13, 252/04

t.-up 026/07, 034/02, 052/14, 064/20, 071/06, 076/10, 079/02, 081/11,

082/05, 092/09, 096/09, 105/12, 110/01, 119/11, 121/08, 147/07, 150/14,

154/09, 162/14, 176/20, 177/02, 233/17, 235/15

t.-up èr-di 160/03,

t.-up èr-diler 034/18, 142/02, 177/12

t.-ur 242/01

3. durmak (tasvir fiili)

bukup t.-dılar 152/20

çıgıp t.-ur 127/05

ḡabap t.-up èrdiler 057/18

kèlip t.-dı 102/09

kèlip t.-urlar 095/10

kéltürüp t.-ur 194/10
ihtilâf kılip t.-urlar 193/07
koyup t.-dılar 192/17
koyup t.-ur 126/04
müretteb kılip t.-dı 122/04
şaff urup t.-dı 118/07
tartıp t.-ur 147/20
tartıp t.-upturlar 078/10
tüzüp t.-up érđi 152/10, 242/08
yasap t.-up érđi 252/01
yasap t.-uptur 118/08
yètip t.-up 081/11, 177/21
yığıp-turur 116/05

4. ayakta durmak.
t.! 024/07

5. durmak, hareket etmez olmak.
t.-dı 023/21,
t.-up ér-di 137/19, 216/06,

6. durmak, beklemek.
t.-a al-may 169/12, 199/14, 204/10, 232/18, 235/14, 246/13, 249/04
t.-alı 111/17
t.-almay 256/12
t.-arı 014/07
t.-dı 057/19, 093/19, 096/10, 101/09, 147/08, 171/20, 176/01, 177/16
t.-dılar 042/12, 052/15, 117/08, 162/13, 177/07
t.-madı 259/07
t.-madılar 080/09
t.-may 157/04
t.-up 072/09, 072/13, 074/11, 099/13, 114/01, 122/06, 148/07, 163/03,
165/16, 176/10, 177/14, 193/03, 199/14, 205/19, 243/04, 249/02, 252/10
t.-up ér-di 077/11, 079/16,
t.-up ér-diler 109/05, 144/06, 151/20
t.-upturlar 254/10

tur- (II) (< ET (Uyg.) *tur-*) +Dİr, bildirme eki.
birge t.-ur 242/01
bu t.-ur 086/14
ehl-i bid'at t.-ur 200/08
oğlı t.-ur 094/17, 094/ 19
yakın t.-ur 200/10

tura (< *tur-a*) çalıdan yapılan duvar.
t. 105/06, 128/01

Tūrān Özel ad.

T. 028/01, 033/01, 033/02, 033/05, 033/21, 037/15, 056/14, 056/16, 066/02,
180/17, 190/01, 196/10, 209/10, 215/11, 231/12, 239/02, 262/13

T.+da 210/05
T.+dın 051/20
T.+ğa 033/07

Tūrān-şāh Özel ad.
T.+nı 081/13

turguz- (< *tur-ğuz-*) durdurmak.
t.-dı 103/12, 162/15, 177/13, 177/14, 177/15, 177/16
t.-dılar 131/11, 131/14, 147/02, 193/21
t.-up 084/05, 101/12, 165/12, 190/09
t.-up èr-di 005/14
t.-up èr-diler 144/10
t.-ur 064/17, 065/02

Turmuş Özel ad.
T.+nı 093/08

Turşız Özel ad.
T. 099/15, 099/21, 100/03

туруş (< *tur-uş*) sabır ve takat, dayanma.

туруş бёр- sabır ve takat göstermek, dayanmak, direnmek.
t. b.-medi 115/02
t. b.-mediler 122/10
t. b.-gey 117/02
t. b.-mey 109/11, 244/15

Ṭūs Özel ad.
Ṭ. 028/15, 030/03, 030/04, 045/07, 098/16, 098/17, 112/05, 200/21, 202/01,
202/18, 202/19
Ṭ.+da 111/06, 111/07
Ṭ.+dın 043/20
Ṭ.+ğa 111/21
Ṭ.+ka 111/09, 112/02, 112/03, 222/21

Ṭūs Kal'ası Özel ad.
Ṭ. 112/05
Ṭ.+ğa 199/05

tuş- (< ET (Uyg.) *tuş-*) rastlamak, karşılaşmak.
t.-up 056/09

tuş (< ET (MK) *tuş* < AT * *tūş*) karşı, civar, yakın.

tuş tuştın her taraftan, çevreden
t. 169/14

tuş tuşdın her taraftan, çevreden.

t. 246/05

tūt (< Ar. *tūt*) dut (dut ağacı).

t. 026/13

tut- (< ET (Uyg.) *tut-*) tutmak; kabul etmek.

t. 085/20, 175/04

t.-a 175/21, 176/05

t.-ar 065/11, 156/19

t.-argā 044/08

t.-arlar 152/02, 219/07, 229/03

t.-ar-biz 175/13

t.-ar-miz 175/14

t.-ar è-diler 027/15

t.-ar èr-di 022/04, 155/16, 202/02, 204/02, 215/04, 217/09, 219/21

t.-ar èr-diler 042/06, 047/21

t.-ar èr-dim 123/17

t.-a başla-dılar 032/04

t.-ğandur 040/15

t.-ğay 069/11, 069/14, 070/11, 153/19, 202/21

t.-ğaylar 089/03, 089/13, 251/19

t.-kālī 048/15

t.-kaylar 067/13, 092/21

t.-kay-siz 031/19

t.-kıl 038/06

t.-madı 027/19, 081/08, 089/04, 098/07, 247/05, 252/16

t.-madük 055/05

t.-mağ 005/13, 199/17

t.-mas 054/05, 237/13

t.-mas èr-di 018/05

t.-mas èr-dim 180/06

t.-may 024/15, 251/07

t.-mek kerek 050/18, 076/02, 155/20

t.-sa 083/06

t.-salar 057/10

t.-sunlar 032/03, 147/18

t.-tı 003/13, 013/01, 035/03, 039/15, 056/19, 097/14, 106/20, 123/01, 132/13, 154/02, 158/12, 160/10, 179/08, 183/21, 193/12, 215/08, 245/10, 247/08, 252/20, 255/02, 262/08

t.-tılar 023/07, 026/17, 031/20, 035/21, 041/04, 050/04, 068/13, 094/04, 104/12, 105/04, 116/10, 127/18, 146/15, 162/08, 181/06, 242/03, 247/05

t.-tı èr-se 096/07

t.-tu 160/15

t.-tum 234/04

t.-tük 173/10

t.-up 001/07, 001/11, 002/07, 003/04, 005/21, 008/05, 008/13, 017/16, 018/11, 019/03, 019/16, 021/04, 023/08, 026/17, 032/21, 033/17, 036/18, 036/19, 036/20, 036/21, 040/09, 042/21, 044/03, 045/04, 046/04, 047/03, 047/08, 047/18, 048/03, 050/15, 051/03, 055/13, 057/05, 065/18, 067/14, 069/21, 070/18, 071/01, 074/12, 078/19, 079/17, 081/21, 082/10, 083/14,

084/10, 085/05, 086/11, 088/01, 088/04, 089/04, 090/13, 090/18, 092/10, 093/02, 093/10, 094/08, 095/09, 095/11, 096/15, 098/08, 098/10, 099/05, 103/19, 104/21, 105/01, 105/13, 105/21, 107/04, 107/12, 108/10, 109/09, 109/13, 111/16, 112/13, 112/21, 115/17, 116/02, 116/04, 116/07, 118/10, 119/16, 120/16, 124/09, 126/04, 127/07, 130/15, 133/14, 134/12, 135/17, 136/03, 142/04, 146/11, 148/21, 153/01, 153/20, 154/08, 155/16, 155/19, 156/20, 160/04, 160/13, 161/07, 162/08, 163/20, 164/02, 164/16, 164/18, 165/11, 168/06, 174/11, 174/14, 176/09, 180/09, 183/10, 187/11, 189/03, 190/16, 195/21, 197/15, 199/14, 199/17, 200/07, 200/20, 200/21, 201/12, 202/19, 203/07, 203/12, 203/18, 204/03, 205/01, 207/02, 207/06, 208/15, 209/17, 210/01, 211/10, 212/16, 217/20, 218/06, 219/12, 220/01, 220/09, 221/04, 223/12, 223/17, 224/18, 225/05, 226/10, 226/12, 226/19, 227/12, 230/14, 231/18, 234/18, 236/17, 237/11, 240/13, 241/02, 241/10, 245/09, 245/12, 246/10, 251/11, 255/11, 256/13

t.-uptur 220/05

t.-upturlar 215/10

t.-up  r-di 040/02, 201/06, 241/10

t.-up  r-diler 079/19

tutaş- (< *tut-a-ş-* krş. ET *tutuş-*) tutuşmak, ateş almak.

t.-ıp 055/10, 068/06, 150/08, 165/06

t.-sa 085/09

t.-tı 178/03, 179/07

t.-ur 085/09

    (< Far. *   *) dudu, papağan türünden bir kuş t r .

 . 010/09, 150/16, 218/19, 262/02

    A a  zel ad.

 .+nı 211/20

tut un (< ET (MK) *tut- un*) tutsak.

tut un  ıl- tutsak etmek.

t.  .-ıp 112/04

tuttur- (< ET (MK) *tut-tur-*) tutturmak, yakalatmak.

t.-dı 187/17

t.-up 128/10, 145/09

tutul- (< ET (Uyg.) *tut-ul-*) tutulmak, yakalanmak.

t.- anıdın 199/18

t.-up 242/17

tutuş- (< ET (Uyg.) *tut-uş-*) tutuşmak.

t.-up 144/13

tuz (< ET (MK) *tuz* < AT **  z*) tuz.

t. 196/14

tuzla- (< ET (MK) *tuz+la-*) tuzlamak.
t.-p 174/11

tüccār (< Ar. *tācīr* 'in çoğulu *tuccār*) tacirler, satıcılar.
t. 124/08

tüg (< ET (Uyg.) *tü* < AT **tū*) tüy, kıl, saç.
t.+i 231/04

Tükel Özel ad.
T. 070/10, 070/12, 070/15, 177/03
T.+ni 070/15
T.+niñ 070/13

Tükel Bahādur Özel ad.
T. 108/10, 125/14

Tükel Bavurçı Özel ad.
T. 131/11, 176/12

Tükel Bēg Özel ad.
T. 165/04

Tükel Hānım Özel ad.
T.+nı 137/21, 138/02, 138/13

Tükel Hānım bint-i Hızır H'āce Oğlan Özel ad.
T.+ğa 138/06

Tükel Karķara Özel ad.
T. 177/08

tüken- (< *tüke-n-*) tükenmek, son bulmak.
t.-di 037/15, 142/01

tüket- (< ET (MK) *tüke-t-*) bitirmek, sona erdirmek.
t.-ip 189/10

tükür- (<< AT **tüwkir-*) tükürmek.(Tekin, 1982, 505)
t.-gey 038/14
t.-üp 038/16

Tülek Özel ad.
T. 229/18

Tülektü Özel ad.
T. 041/10

tümen (< ET *tümen* < Toharca) on bin.

t. 009/10, 009/19, 037/07, 055/03, 107/14, 112/10, 113/16, 175/07, 180/21,
200/17, 211/13
t.+din 137/13
t.+i 106/15, 132/20, 136/08
t.+idin 144/18
t.+im 090/20
t.+ini 245/10
t.+ler 117/08
t.+leri 148/16

Tümen Özel ad.

T. 071/17, 102/08

Tümen Ağa Özel ad.

T. 168/06, 170/10

tümenāt (< ET *tümen* ve Ar. çoğul eki *-āt* ile) on binler.

t. 087/16

Tümen-i Germşiri Özel ad.

T. 101/02

Tümen-i Niküderi Özel ad.

T. 102/06

Tümen Têmür Özibek Özel ad.

T. 095/17

T.+ni 094/14

tün (< ET *tün* < AT **tün*) gece.

t. 117/01, 165/20

t.+i 185/08

Tündek Özel ad.

T.+de 075/19

tünd-hüy (< Far. *tund* ve Far. *hüy*) sert tabiatlı

t. 223/08

tüḡlik (< ET (MK) *tüḡlük*) çadırın tepesinde bulunan pencere, baca.

t.+idin 014/20

tüp (< ET (Uyg.) *tüp* < AT **tūp*) dip, ağaç ve başka nesnelerin dibi.

t.+ide 012/12, 019/15, 035/19

t.+idin 146/08, 147/14, 174/10

t.+iḡa 134/02

t.+ige 155/19, 188/18, 191/19

t.+igeçe 215/02

t.+tin 189/13

türāb (< Ar. *turāb*) toprak.
t. 256/02

Türk Özel ad.

T. 001/03, 001/08, 011/08, 011/10, 011/11, 016/11, 186/04, 222/15
T.+ler 008/06

Türkī (< *Türk* ve nispet eki *-ī* ile *Türkī*) Türkçe.
T. 240/17

Türk-i Rūmī rūz güneş. (bk. Açıklamalar)
T.+nın 176/19

Türkistān Özel ad.

T. 003/16, 073/07, 099/20, 107/19, 180/17, 194/08, 210/11, 211/02, 214/12,
219/19, 226/08, 241/12, 241/15, 241/16, 241/18, 250/04, 251/01, 251/09,
254/03, 258/22
T.+da 099/21, 113/19, 214/03, 254/05, 254/15
T.+dın 013/19, 224/09, 240/18, 242/06, 254/16
T.+ğa 013/18, 018/03, 087/13
T.+nı 210/03, 215/08, 246/10, 250/18

Türkmen Özel ad.

T. 014/01, 205/13, 229/01, 229/10, 229/13, 230/02, 230/09, 237/06, 237/09
T.+dın 204/14, 229/14
T.+dür-men 205/04
T.+ler 106/04, 205/13, 225/12, 228/20, 228/21, 230/01, 234/16, 236/18
T.+lerdin 215/19
T.+lerğa 106/09
T.+lerni 123/02

türlük (< ET (Uyg.) *törlüg*) türlü, çeşit.

t. 001/02, 010/21, 011/07, 011/14, 013/16, 014/11, 015/02, 015/04, 015/07,
015/10, 015/18, 017/05, 017/08, 020/08, 020/18, 026/05, 027/09, 028/09,
031/15, 031/18, 034/02, 034/15, 035/06, 035/10, 035/18, 035/21, 036/02,
036/15, 037/02, 038/11, 039/13, 040/07, 046/16, 046/19, 047/14, 050/09,
054/18, 055/04, 055/08, 055/13, 055/19, 056/19, 058/10, 061/05, 061/08,
063/07, 066/09, 066/16, 067/18, 069/09, 073/16, 074/19, 077/19, 080/17,
082/16, 086/13, 092/08, 092/21, 096/17, 097/04, 115/10, 117/18, 128/02,
136/01, 140/09, 145/14, 147/07, 147/15, 151/17, 157/21, 159/11, 162/19,
164/20, 175/08, 175/11, 179/16, 180/01, 183/10, 185/05, 190/11, 194/05,
194/09, 196/03, 196/04, 198/17, 200/06, 204/04, 205/14, 208/13, 209/10,
209/20, 209/21, 213/11, 215/20, 217/10, 217/11, 221/01, 222/13, 223/21,
226/21, 228/06, 228/19, 229/08, 230/12, 236/21, 238/11, 238/21, 240/07,
243/19, 245/16, 246/11, 247/05, 248/07, 248/12, 248/20, 252/06, 253/20,
254/08, 257/17, 258/14, 261/06
t.+dür 132/07
t.+ler 220/19
t.+tür 014/11

Tüster Özel ad.

T. 121/18, 135/18, 157/10

T.+ğa 129/19

tüş (I) (< ET (Uyg.) *tüş* < AT **tüş*) düş, rüya.

t.+de 037/03

t.+ümde 014/21

tüş (II) (< ET (MK) *tüş* < AT **tüş*) gün ortası, öğlen.

t. 169/11

tüş- (< ET *tüş-*) düşmek, inmek, ulaşmak.

t.-edür ér-di 158/02

t.-er ér-diler 139/15

t.-ken 233/02

t.-key 026/09, 162/03

t.-medi 004/02, 123/05, 195/21, 217/20, 226/07, 260/04

t.-mek 199/17

t.-mes 261/01

t.-mese 261/12

t.-mey 185/04, 251/18, 253/03

t.-meydür ér-di 251/07

t.-sünler 166/03

t.-ti 008/06, 017/02, 029/19, 034/01, 039/17, 076/11, 082/07, 085/02, 089/10, 106/07, 110/08, 111/06, 115/11, 119/04, 123/20, 124/11, 126/14, 126/19, 126/21, 146/16, 150/17, 162/16, 166/14, 167/21, 181/07, 188/10, 202/13, 205/13, 213/09, 214/10, 220/12, 221/03, 224/04, 224/13, 244/17, 245/19, 249/02, 250/02, 250/07, 257/18, 258/16, 258/19, 259/11, 259/15

t.-tiler 005/16, 008/18, 078/09, 092/16, 103/13, 115/10, 165/15, 234/09, 257/08

t.-üp 013/18, 016/09, 019/06, 020/05, 020/17, 021/10, 026/10, 030/05, 045/07, 047/11, 047/12, 052/18, 053/13, 057/15, 063/08, 072/04, 073/05, 074/18, 079/09, 082/20, 083/02, 085/05, 110/16, 111/05, 116/17, 117/13, 117/14, 126/04, 126/08, 130/14, 130/20, 131/13, 131/14, 131/19, 132/21, 139/14, 140/10, 140/12, 140/17, 146/02, 146/09, 147/01, 148/01, 153/20, 160/20, 161/05, 165/01, 166/12, 167/21, 172/06, 172/09, 174/11, 175/20, 176/15, 193/18, 203/15, 209/11, 222/20, 226/11, 226/14, 250/15, 251/10, 251/11, 257/16, 260/12

t.-üptür 086/12, 130/14

t.-üptürler 071/19

t.-üp ér-di 032/20

tüşür- (< ET (Uyg.) *tüş-ür-*) düşürmek, indirmek.

t.-di 089/07, 126/12, 247/07

t.-diler 122/15, 133/09, 139/16, 148/17

t.-gende 139/17

t.-mes ér-di 227/12

t.-sün 220/20

t.-üp 082/13, 090/14, 102/12, 103/05, 129/17, 149/02, 149/09, 206/17, 206/20, 221/01, 236/17, 249/02

tütün (< ET (Uyg.) *tütün* < *tüte-n*) duman.
t.+i 055/09, 175/12

tüvānā (< Far. *tuvānā*) güçlü, kuvvetli.
t. 176/16
t.+sén 065/06

tüvān-ger (< Far. *tuvān-gar*) zengin, kudretli (kimse).
t.+lerni 064/17

tüz (I) (< ET *tüz*) doğru, düzgün kişi. (EDPT s. 571b)
t. 072/07

tüz (II) (< ET *tüz*) düzlük ova. (Kaçalın, 2011, 1028; EDPT s. 571b)
t. 193/04
t.+de 162/06
t.+ge 078/15
t.+ğa 152/20
t.+ide 175/05

tüz- (< ET (Uyg.) *tüz-*) düzmek, düzenlemek, tertip etmek. (EDPT 572b)
t.-di 010/02, 036/06, 090/21, 117/09, 118/18, 255/20
t.-üp 061/01, 152/10, 162/15, 242/08

Tüzek Özel ad.
T. 136/12

tüzel- (< *tüz+e-l-*) düzelmek.
t.-di 067/07
t.-ip 108/01

tüzül- (< *tüz-(ü)l-*) tertip ve tanzim edilmek.
t.-di 178/02

U

u (< Far. *u*) ve.

u. 001/05, 001/11, 001/12, 002/12, 003/14, 003/16, 003/18, 003/20, 004/06,
004/08, 004/11, 004/13, 004/16, 004/19, 005/02, 005/17, 006/04, 006/14,
007/10, 007/16, 007/19, 008/01, 008/03, 008/11, 008/14, 009/15, 009/16,
009/17, 009/20, 010/02, 010/04, 011/02, 011/18, 011/20, 012/14, 013/08,
013/09, 013/13, 013/15, 013/19, 015/02, 015/09, 015/11, 015/13, 015/17,
015/18, 015/19, 015/20, 015/21, 016/01, 016/08, 016/10, 016/11, 016/13,
017/07, 017/19, 018/04, 018/05, 019/01, 019/18, 020/10, 020/18, 021/01,
022/20, 023/20, 024/04, 026/02, 026/05, 026/18, 026/21, 027/09, 027/12,
027/16, 027/20, 028/05, 028/12, 028/16, 028/21, 029/01, 029/08, 029/14,
029/17, 030/11, 031/01, 032/10, 033/21, 034/09, 035/01, 035/12, 035/17,

036/11, 037/01, 037/14, 037/17, 037/20, 038/01, 038/02, 038/03, 038/05,
040/15, 042/05, 042/14, 042/19, 043/15, 043/17, 044/05, 044/11, 044/13,
046/02, 046/16, 046/19, 047/20, 048/09, 048/10, 049/09, 049/14, 050/01,
050/03, 050/11, 051/05, 051/11, 052/16, 053/02, 053/10, 053/18, 053/19,
054/07, 054/16, 056/04, 056/16, 056/17, 057/18, 058/01, 058/03, 058/05,
058/13, 058/18, 058/20, 059/01, 059/02, 059/03, 059/16, 061/15, 061/16,
062/05, 062/08, 062/11, 063/07, 063/08, 063/09, 063/10, 063/16, 064/05,
064/14, 065/09, 065/11, 065/12, 065/13, 066/01, 066/02, 066/03, 066/06,
066/10, 066/14, 066/19, 066/20, 067/08, 068/05, 070/01, 070/09, 073/03,
073/17, 074/20, 077/10, 077/21, 078/02, 078/03, 078/05, 078/12, 080/19,
080/20, 084/09, 085/10, 085/16, 085/20, 086/04, 086/07, 086/15, 087/16,
091/21, 092/01, 092/03, 094/04, 094/11, 096/01, 096/04, 096/16, 096/18,
097/05, 101/11, 102/04, 102/05, 104/13, 105/09, 106/10, 106/19, 107/13,
108/12, 109/06, 110/11, 110/18, 113/10, 116/05, 118/13, 118/14, 118/17,
118/19, 119/11, 120/12, 120/19, 125/17, 126/05, 126/08, 126/09, 126/10,
126/13, 126/14, 127/09, 127/15, 127/20, 128/09, 128/11, 128/18, 130/02,
130/03, 132/03, 132/13, 134/19, 135/09, 135/20, 136/03, 136/05, 137/04,
137/05, 137/06, 139/09, 139/10, 140/19, 140/20, 142/04, 142/10, 142/12,
143/05, 143/07, 144/06, 144/09, 144/12, 144/18, 144/19, 145/11, 145/13,
145/21, 147/15, 147/21, 148/02, 148/18, 149/01, 149/04, 149/12, 149/13,
149/15, 149/16, 149/18, 149/20, 149/21, 150/07, 150/08, 150/09, 151/03,
151/06, 151/09, 152/06, 152/07, 152/11, 153/09, 154/03, 154/21, 155/11,
155/15, 155/16, 155/17, 156/01, 156/03, 156/04, 156/08, 156/09, 156/16,
157/17, 158/05, 158/07, 158/09, 158/12, 158/14, 158/20, 159/06, 160/05,
161/08, 161/16, 161/18, 161/19, 161/21, 162/16, 163/09, 164/17, 165/05,
165/18, 165/21, 166/05, 166/09, 166/17, 166/18, 166/19, 167/16, 167/19,
167/20, 168/07, 168/10, 168/15, 168/18, 169/01, 169/11, 169/18, 169/19,
169/20, 170/03, 170/04, 170/13, 170/14, 170/18, 171/07, 171/19, 172/06,
172/07, 172/09, 172/10, 172/18, 173/01, 174/09, 174/10, 174/17, 175/10,
176/07, 177/14, 178/03, 178/07, 178/08, 178/09, 178/10, 178/13, 178/15,
179/03, 180/02, 180/03, 180/06, 180/08, 180/11, 180/16, 181/06, 182/12,
182/16, 183/01, 183/05, 183/09, 183/20, 184/01, 184/06, 185/10, 185/21,
186/20, 188/10, 188/15, 189/07, 189/12, 189/14, 190/09, 190/20, 193/06,
193/10, 193/21, 195/21, 196/13, 196/15, 196/16, 196/18, 197/19, 198/01,
198/05, 198/13, 200/06, 201/01, 202/10, 203/09, 203/14, 203/20, 204/01,
204/02, 205/05, 205/06, 205/13, 207/17, 208/13, 211/03, 211/05, 212/12,
212/15, 213/06, 213/18, 214/02, 214/17, 215/02, 215/07, 215/15, 215/16,
215/18, 216/08, 216/09, 216/10, 216/16, 217/05, 217/07, 217/09, 217/10,
217/11, 218/02, 218/03, 218/05, 219/13, 221/05, 221/12, 221/20, 222/04,
222/05, 222/06, 222/09, 222/10, 223/04, 223/07, 223/09, 224/05, 224/10,
224/13, 226/17, 227/04, 227/10, 228/01, 228/06, 228/19, 229/13, 229/18,
231/01, 231/13, 232/06, 232/07, 232/08, 232/10, 232/11, 232/19, 233/02,
233/09, 233/10, 235/06, 235/07, 236/14, 237/10, 237/11, 237/19, 238/15,
239/01, 239/02, 239/03, 239/04, 239/14, 239/17, 239/18, 239/21, 240/01,
240/04, 240/13, 241/18, 242/01, 242/12, 242/21, 244/03, 244/07, 244/11,
244/17, 245/01, 245/04, 245/07, 245/08, 245/09, 245/15, 245/18, 247/02,
247/04, 247/07, 247/19, 247/20, 249/07, 249/13, 249/18, 250/03, 250/08,
251/04, 251/06, 251/11, 252/03, 252/12, 252/17, 252/19, 253/10, 254/06,
254/08, 254/09, 255/01, 255/21, 256/02, 256/09, 256/10, 256/21, 257/18,

259/09, 259/11, 260/01, 260/08, 260/09, 260/20, 261/14, 262/05, 262/07,
262/12, 262/13

‘Ubeyd Hân Özel ad.

‘U. 257/02, 257/09, 257/22, 258/03

‘U.+ğa 257/03

‘Ubeydu’llâh Hân Özel ad.

‘U. 238/18

‘Ubeydu’llâh Sultân Özel ad.

‘U. 250/06, 252/07, 252/10, 252/11, 253/21, 254/03

‘U.+dın 250/18

‘U.+ğa 252/21

‘U.+mı 249/16, 250/19

‘ubūdiyyet (< Far. < Ar. ‘ubūdiyya’) kulluk.

‘u. 001/14

‘ubūr (< Ar. ‘ubūr) karşı yakaya geçme.

‘ubūr kıl- karşı yakaya geçmek.

‘u. k.-dı 152/08, 153/06, 245/13

‘u. k.-dılar 033/14, 116/02

‘u. k.-gamı 142/05

‘u. k.-ıp 003/21, 027/15, 045/06, 060/14, 072/09, 079/19, 137/03, 142/15,
193/16, 236/20, 252/10, 259/14

‘u. k.-ur 027/10

‘u. k.-ur èr-diler 195/08

Ucân Özel ad.

U. 056/07

U.+da 047/09, 052/11, 053/02, 056/08, 212/21

Ucân Mevzi’i Özel ad.

U.+ğa 212/21

‘ucb (< Ar. ‘ucb) kendini beğenmişlik.

‘u. 232/06

uç (< ET uç < AT *hūç) uç, kenar.

u.+dın 223/14

u.+ğa 223/14

u.+ığaça 145/06

u.+ıda (ucıda) 088/15

u.+ığa (ucığa) 149/15

u.+ın (ucın) 174/14

u.+ını (ucını) 163/05

uç- (< ET *uç-*) yüksek bir yerden düşmek; yok olmak.
u.-ğanda 195/10
u.-up 057/20, 140/03, 189/10

Uçça Özel ad.
U. 139/04, 143/03, 147/07

uçur (< Mo. *ucur*) zaman, vakit, an (Lessing, 893b)
u.+da 071/21, 110/11, 168/17, 187/02, 189/14, 195/03

uçur- (< *uç-(u)r-*) uçurmak, atmak, havaya savurmak.
u.-dılar 106/15, 133/15
u.-dılar ér-se 249/08

‘udül (< Ar. *‘udül*) vazgeçme.

‘udül kıl- vazgeçmek.
‘u. k.-mas ér-diler 017/01

‘udvān (< Ar. *‘udvān*) düşmanlık, zulüm.

ehl-i ‘udvān düşman, hasım.
e.-i ‘u.+nı 132/06

ufuk (< Ar. *ufk*) ufuk.
u. 131/01

ufk-ı fenā yok olma ufku
u.-ı f.+ğa 253/08

‘ufūnet (< Far. < Ar. *‘ufūnaʿ*) pis koku.
‘u.+idin 032/19, 040/12

Uğurlu Muhammed Özel ad.
U.+ka 233/21

‘uhde (< Ar. *‘uhdaʿ*) bir işi üzerine alma, sorumluluk.
‘u.+si 045/16

‘uhdesidin çığ- üstesinden gelmek.
‘u.+sidin ç.-a almaslar 083/08

uhuvvet (< Far. < Ar. *uhuvvaʿ*) dostluk, bağlılık.
u. 056/20

‘uḳalā (< Ar. *‘āḳil*’in çoğulu *‘uḳalā*’) akıllı kimseler.
‘u. 005/09

‘uḳbā (< Ar. *‘uḳbā*) öbür dünya, ahiret.
‘u. 025/14

merğ-zār-ı ‘uqbā cennet.
m.-ı ‘u.+dın 036/07

‘uķūbet (< Far. < Ar. ‘uķūba’) eziyet, işkence.
‘u. 019/11
‘u.+ka 126/04

‘uķūbet kıl- eziyet etmek.
‘u. k.-ur ér-di 223/09

‘uķūl (< Ar. ‘akl’ın çoğulu ‘uķūl) akıllar.
‘u.+ğa 241/03

ulağ (< ET (Uyg.) *ulag*) yük beygiri.
u. 132/21

‘ulemā (< Ar. ‘ālim’in çoğulu ‘ulamā’) âlimler, bilginler.
‘u. 024/04, 024/06, 092/03, 099/03, 102/04, 138/15, 143/07, 144/06, 149/12,
160/05, 161/08, 163/09, 247/01
166/17, 167/16, 170/04, 172/06, 186/20, 190/01, 190/02, 190/04, 198/13,
204/03
‘u.+nı 161/18
‘u.+sığa 080/19

ulğay- (< ET (Uyg.) *ulğad-*) büyümek.
u.-dı 059/04
u.-ıp 186/06

‘Ulka Tovaçı Özel ad.
‘U.+nı 089/18

‘ulūfe (< Ar. ‘ulūfa’) hayvan yemi; maaş, er maaşı.
‘u. 017/11, 017/12, 114/16, 233/07
‘u.+dın 032/19

‘ulūfe-h‘ār (< Ar. ‘ulūfa’ ve Far. *h‘ār*) ulufesi olan, kendisine ulufe bağlanmış olan.
‘u.+ı 194/11

uluğ (< ET *uluğ*) büyük, ulu. (krş. *uluğ*)
u. 009/06, 011/07, 011/21, 012/05, 012/12, 012/18, 013/10, 013/11, 016/12,
017/08, 017/10, 024/08, 033/19, 034/10, 036/03, 037/20, 039/09, 040/02,
040/10, 040/14, 040/18, 040/20, 041/02, 041/06, 041/12, 042/10, 043/14,
047/09, 048/21, 050/11, 059/11, 059/12, 062/15, 073/09, 075/09, 077/08,
084/21, 091/20, 092/04, 092/12, 095/17, 095/19, 110/06, 111/17, 115/11,
116/19, 119/16, 131/03, 133/10, 137/08, 138/03, 141/21, 148/10, 178/13,
182/10, 183/13, 190/15, 193/21, 195/21, 197/15, 199/13, 217/21, 229/18,
241/13, 246/10, 248/11, 250/14
u.+dur 045/16
u.+ı 061/20, 142/11, 196/03

u.+ları 079/09, 142/17, 143/07
u.+larıdın 058/20
u.+larını 090/15, 139/18, 186/09
u.+larıyzını 134/15

Uluğ Barlağ Özel ad.
U. 182/20

Uluğ Bèg Özel ad.
U. 196/08, 210/03, 214/01, 221/12, 235/02
U.+ge 221/14

Uluğ Bèg Mîrzâ Özel ad.
U. 014/05, 153/06, 159/18, 186/17, 194/01, 197/09, 199/02, 199/04, 202/05,
202/06, 202/11, 210/13, 210/18, 212/07, 213/15, 213/21, 214/01, 214/04,
214/05, 214/07, 215/05, 219/19, 220/03, 220/06, 220/07, 220/13, 220/15,
221/06, 221/10, 221/18, 221/19, 222/07, 223/10, 224/19
U.+ğa 194/06, 211/03, 215/07
U.+nı 210/12, 214/08, 220/17, 220/20
U.+nıñ 126/06, 213/14, 219/18, 241/03

Uluğ Bèg Mîrzâ Medresesi Özel ad.
U.+dın 223/13

Uluğ Hân Özel ad.
U. 001/20

Uluğ Kal'ası Özel ad.
U.+nı 184/02

Uluğ Lenger Özel ad.
U.+ğa 198/20

Uluğ Mîrzâ Özel ad.
U.+nı 220/19

uluğrağ (< *uluğ+rağ*) daha büyük.
u. 036/14, 039/14

Uluğ Satkın Özel ad.
U. 095/09
U.+nı 095/11

Uluğ Tağ Özel ad.
U.+da 250/07

Uluğ Tağ Özel ad.
U.+ka 115/06

Uluğ Têmür Özel ad.

U. 073/01

Uluğ Tuğtémür-i Kereyit Özel ad.

U. 068/09

Uluğ Yılduz Özel ad.

U.+ğa 114/05

Uluğ Yurt Özel ad.

U.+dın 141/05

ulu 'iyd Ramazan Bayramı.

'u.+dın 001/07

uluğ (< ET *uluğ*) büyük, ulu (krş. *uluğ*)

u. 156/07, 163/08, 164/05, 165/15, 167/01, 167/08, 170/19, 171/01, 172/17, 172/18, 173/01, 177/16, 181/15, 234/19, 235/16

uluğ kıl- ulu etmek.

u. k.-dı 087/11

'ulūm (< Ar. *'ilm* 'in çoğulu *'ulūm*) ilimler.

'u.+da 213/16

'u.+dın 221/10

Ulum Özel ad.

U. 071/16

ulus (< Mo. *ulus* < Tü. *ulus*) ulus, millet, halk (Mo. *ulus* için bk. Lessing, 873b).

u. 013/08, 033/03, 054/16, 059/16, 112/11, 113/11, 134/03, 152/16, 156/04, 190/13, 240/06, 241/06, 253/20

u.+da 055/03

u.+dın 115/18, 118/11

u.+ı 040/21, 062/07, 068/06, 118/11, 118/14, 156/09, 240/02, 244/01, 247/03, 247/05, 250/07, 253/11, 258/07

u.+ıda 063/01, 210/05, 240/03, 240/07, 246/08

u.+ıdın 044/21, 045/02

u.+ıdır 259/22

u.+ığa 059/10, 059/11, 061/12, 062/11, 089/18

u.+ın 118/17, 132/16

u.+ını 083/15, 088/09, 088/10, 092/15, 094/10, 094/12, 127/16, 133/16, 171/19, 213/17, 213/18, 228/21, 240/15

u.+ınığ 063/02, 086/01, 087/03, 243/02, 243/15

u.+ka 011/14

u.+nı 074/14, 106/05, 114/03, 125/08

Ulus Ağa bin Bayan Süldüz Özel ad.

U. 085/11

Ulus İdi Özel ad. (bk. Açıklamalar)

U. 022/19
U.+ni 021/19

‘**ulüvv** (< Ar. ‘*uluww*) ululuk, yücelik.
‘u. 241/02
‘u.+ka 260/22

‘**ulvī** (< Ar. ‘*uluww* ve nispet eki - *ī* ile ‘*ulvī*) yüksek, yüce.

‘**ālem-i ‘ulvī** yüce âlem, ruhlar âlemi.
‘a.-i ‘u. 238/07
‘ā.-i ‘u.+din 065/11

‘**ulyā** (< Ar. *a ‘lā*’nın müennesi ‘*ulyā*’) çok yüce.

‘**atebe-yi ‘ulyā** çok yüce eşik, padişah katı.
‘a.-yi ‘u.+ğa 149/13

mehd-i ‘ulyā yüce beşik, saltanatın beşiği.
m.-‘u 224/19, 241/02

‘**umde** (< Ar. ‘*umda*’) destek, dayanak.
‘u. 147/09

‘**umiye’l-başar** Basiretin kör olması.
‘u. 247/12

‘**umk** (< Ar. ‘*umk*) derinlik.
‘u.+ı 161/10

‘**Ummān Suyı** Özel ad.
‘U.+nı 136/13

‘**umūmen** (< Ar. ‘*umūm*’un tenvinli şekli ‘*umūm-an*) umumî olarak, bütünüyle.
‘u. 066/03

umūr (< Ar. *amr* "iş" ’in çoğulu *umūr*) işler.
u. 004/19, 008/14, 015/18, 026/02, 036/02, 044/12, 057/03, 154/21, 196/20,
204/01
u.+ğa 130/02
u.+ı 056/21
u.+ığa 154/04

una- (< ET (Uyg.) *una-*) razı olmak, kabul etmek.
u.-r 049/11

‘**unf** (< Ar. ‘*unf*) şiddet, cebir.
‘u. 013/08, 027/09

‘**unşur** (< Ar. ‘*unşur*) unsur, öge.

‘u. 261/21

unutul- (< *unut-ul-*) unutulmak.

u.-maydur 054/05

‘**unvān** (< Ar. ‘*unvān*) kitap, bölüm mektup gibi yazıların başına yazılan yazı veya kelime, başlık.

‘u.+da 044/12

‘u.+ıda 044/17

ur- (< ET *ur-* < AT **hūr-*) vurmak, çarpmak.

u.-ar 126/21

u.-arlar 124/10

u.-ar ér-mişler 145/18

u.-dı 074/05, 097/14, 121/14, 137/19, 160/10, 171/02, 214/14, 221/03, 223/15, 256/03

u.-dılar 082/21, 084/17, 101/06, 115/09, 160/05, 167/14, 171/06, 171/07

u.-ğıl 084/09

u.-madı 121/14

u.-up 022/11, 025/12, 032/05, 056/04, 065/20, 068/04, 070/16, 080/13, 088/06, 090/14, 090/16, 091/01, 092/01, 108/02, 111/19, 118/01, 118/07, 151/13, 154/19, 159/17, 162/02, 165/01, 165/12, 167/09, 170/21, 178/10, 192/01, 205/10, 207/09, 215/07, 233/20, 247/06, 259/05

u.-up ér-miş 259/06

Urağ Hân Özel ad.

O. 025/15

Ura Têpe Özel ad.

U.+ğa 209/19

Urmî Özel ad.

U. 106/20

Urmiyan Kāl‘ası Özel ad.

U.+ğa 187/10

Ur Tôpe Özel ad.

U. 119/10

‘**urūc** (< Ar. ‘*urūc*) yukarı çıkma, yükselme.

‘**urūc kıl-** yukarı çıkmak, yükselmek.

‘u. k.-ıp 007/15

‘u. k.-maknı 209/06

uruğ (< ET *uruğ*) nesil, soy.

u. 021/02, 026/03, 034/06, 105/14, 153/08

u.+da 119/12

u.+dın 133/07

u.+ını 100/18
u.+ka 109/13
u.+ları 017/20
u.+larıdın 002/20
u.+larıdındur 003/09
u.+nı 113/21

uruğ (< ET *urug*) nesil, soy.
u.+ka 106/12

urun- (< *ur-un-*) vurulmak.
u.-up 118/05, 122/05

Uruğ Têmür Özel ad.
U. 095/17

Urus Özel ad.
U. 011/08, 011/10, 017/14, 034/09, 034/11, 038/19, 042/04, 095/14, 133/01,
133/03, 209/10, 240/03
U.+dın 034/10, 034/13
U.+ı 118/14

Urus Buğa Özel ad.
U. 097/09

Uruscuk Özel ad.
U.+nı 133/01

Uruscuk Kıyat Özel ad.
U. 117/11

Urus Hân Özel ad.
U. 043/08, 094/16, 094/17, 095/02, 095/04, 095/05, 095/07, 095/12, 095/13,
114/21, 132/12
U.+dın 093/14, 094/13, 095/02
U.+ğa 093/13
U.+nı 094/19

uruş (< *ur-(u)ş*) savaş, vuruşma.
u. 013/07, 024/14, 025/12, 025/13, 026/13, 026/14, 026/20, 027/05, 042/12,
045/06, 045/09, 047/11, 052/14, 053/12, 055/06, 055/07, 059/14, 061/05,
067/04, 069/20, 070/12, 072/02, 073/03, 073/20, 074/05, 078/10, 078/13,
081/07, 082/16, 084/16, 084/19, 090/20, 092/13, 093/07, 093/21, 094/12,
094/19, 095/03, 095/04, 096/12, 097/20, 100/15, 101/08, 101/14, 101/18,
102/02, 102/07, 102/10, 102/12, 103/08, 104/17, 105/07, 106/14, 108/01,
108/08, 111/09, 111/18, 113/07, 113/20, 114/10, 114/11, 118/15, 120/15,
122/02, 123/21, 126/08, 127/21, 128/17, 130/02, 132/04, 134/18, 135/11,
139/07, 140/04, 141/08, 142/21, 143/01, 144/16, 144/17, 146/11, 154/18,
158/17, 160/04, 160/11, 162/10, 162/12, 165/05, 169/05, 172/20, 174/16,
175/16, 176/09, 176/12, 178/19, 179/07, 184/02, 188/07, 188/08, 189/01,

189/02, 191/17, 192/06, 201/08, 202/08, 202/12, 203/12, 203/17, 204/16, 205/08, 205/19, 205/20, 207/02, 210/11, 211/20, 213/10, 213/11, 215/15, 215/20, 221/21, 225/03, 226/12, 226/13, 230/01, 230/11, 231/01, 236/10, 236/21, 237/05, 241/01, 243/14, 243/15, 243/19, 245/03, 247/06, 247/14, 249/17, 253/14, 256/05, 259/04, 259/05, 260/07
u.+da 026/14, 026/17, 034/18, 046/09, 082/20, 094/17, 132/09, 151/01, 151/14, 162/02, 193/05
u.+dın 058/11, 105/05, 105/17, 118/15, 118/16, 140/18, 148/09, 151/07, 231/02
u.+ğa 034/12, 042/10, 052/16, 058/08, 091/02, 099/18, 105/19, 120/17, 127/04, 131/07, 192/11
u.+ı 031/14, 047/04, 073/14, 098/04, 122/02, 160/19, 174/12, 176/18, 202/06, 205/02, 230/08, 236/07, 242/20, 246/18
u.+ıda 108/13, 108/21, 147/19, 169/17, 215/06
u.+ıdın 019/01, 258/06
u.+ıge 129/20
u.+ıga 029/16, 034/08, 048/03, 120/16, 145/09, 199/17
u.+ını 176/03
u.+ke 145/10
u.+ka 020/03, 061/01, 072/08, 082/16, 093/20, 128/08, 143/12, 146/09, 162/03, 165/04, 171/20, 183/07, 193/03, 199/14, 204/15, 214/05, 231/02, 232/20, 249/01
u.+lar 169/11, 205/09, 211/09
u.+nı 006/01, 165/19, 166/01, 254/04
u.+tın 178/17

uruş-ét- savaşmak.

u. è.-ip 144/21

uruş kıl- savaşmak.

u. k.-ğaylar 234/10

u. k.-ip 103/09

uruş- (< *ur-(u)ş-*) savaşmak, vuruşmak.

u.-a 076/07, 176/14

u.-adur èr-di 032/01

u.-alı 078/11

u.-kanı 201/07

u.-mağ 082/18

u.-may 079/12, 207/12

u.-tı 077/07, 108/05, 109/20, 214/06

u.-tılar 053/16, 069/07, 205/19

u.-tım 082/15

u.-up 016/07, 016/13, 018/21, 021/21, 023/08, 034/17, 040/19, 044/18, 048/18, 060/17, 067/05, 067/07, 067/10, 069/13, 069/15, 071/09, 072/14, 077/04, 079/10, 082/12, 087/14, 094/16, 094/17, 095/16, 098/03, 101/13, 103/10, 103/13, 107/10, 110/15, 113/03, 113/21, 114/12, 114/21, 116/09, 118/07, 123/21, 126/11, 133/13, 140/15, 142/14, 156/13, 157/12, 158/09, 163/17, 164/01, 170/06, 186/15, 187/20, 201/02, 201/12, 201/17, 204/19, 205/02, 206/13, 207/13, 208/18, 209/16, 210/07, 211/13, 214/01, 215/09,

219/12, 220/13, 222/03, 224/02, 224/20, 225/16, 226/02, 227/12, 227/17,
228/01, 228/13, 230/19, 232/04, 233/16, 235/14, 236/01, 237/15, 237/16,
238/01, 238/18, 241/16, 243/02, 244/18, 253/07, 255/10, 255/14, 256/15,
256/19, 257/05, 258/12, 259/04

u.-up  r-di 151/14

u.-up  r-diler 058/16

‘u   r (< Ar. ‘*u   r*) ser e ku u.

‘u. 174/11, 208/16

ust d (< Far. *ust d*) hoca,   retmen.

u. 155/20

u.+1 051/12

Ust d K   be’d-d n  zel ad.

U. 155/20

U.+ni 155/21

Ust d K   be’d-d n-i N y   zel ad.

U. 155/18

U.+ a 155/19

Ust  Ferru   zel ad.

U. 216/04

u  l (< Ar. *a l*’ın  o ulu *u  l*) yol, y ntem.

u. 107/13

u.+ları 024/04

u    (< ET (Uyg.) *uv   *) ufak, k   k, k   k  ocuk.

u.+1 038/09, 132/21

u.+m 181/19

u.+ları 140/06

u  l- (< ET (MK) *u  l-*) ufalanmak.

u.- p  r-di 193/06

u  t- (< ET (KB) *u  t-*; (MK) *uv  t-* < **uv  a-*) kırmak, par alamak.

u.- p 009/11, 048/16, 090/14, 099/14, 131/17, 148/14, 161/17, 189/02,

200/15, 206/03

u.-tılar 178/14

ut- (< ET *ut-*) kazanmak.

u.-t  257/17

‘u   rid (< Ar. ‘*u   rid*) Merk r.

‘u. 086/18

utru (< ET (Uyg.) *utru*) kar ı, yan.

u. 001/06, 002/04, 008/16, 013/07, 020/05, 023/14, 027/16, 030/09, 034/17,

042/06, 043/20, 044/18, 045/06, 045/08, 047/11, 052/07, 053/12, 053/15, 053/19, 054/01, 058/08, 058/16, 059/14, 062/11, 067/10, 068/13, 069/07, 070/02, 072/14, 075/01, 079/08, 081/09, 082/05, 083/08, 092/04, 092/19, 094/03, 094/14, 101/10, 101/12, 106/02, 106/11, 108/08, 110/09, 111/09, 111/18, 112/02, 112/09, 118/07, 121/21, 122/05, 125/06, 129/17, 132/04, 133/21, 134/20, 137/02, 137/04, 137/14, 138/14, 151/07, 153/06, 157/12, 162/15, 169/04, 170/04, 170/08, 178/20, 186/11, 190/17, 193/17, 197/13, 199/19, 201/08, 201/17, 202/11, 203/03, 203/11, 205/19, 207/19, 208/04, 209/15, 210/07, 210/10, 211/19, 214/06, 215/13, 215/16, 219/14, 222/06, 222/08, 223/20, 224/02, 226/02, 227/21, 228/05, 228/16, 234/18, 236/09, 241/01, 242/06, 242/11, 249/05, 249/17, 255/05, 255/20, 257/11, 259/03
u.+da 072/15, 117/12, 159/12, 206/05
u.+dın 131/04
u.+sıda 032/09, 066/16, 090/21, 130/20, 143/06, 163/02, 165/15, 187/19, 204/14
u.+sıdaki 074/02
u.+sıdın 118/05
u.+sığa 095/04, 118/03, 148/15, 165/02, 243/17
u.+sige 236/20

uy (< ET (Uyg.) *uğ*) sığır.

u. 032/17, 134/05, 152/12, 184/14, 188/02
u.+ğa 207/07

Uygur Özel ad.

U. 013/06, 014/05, 018/02, 018/04, 018/05, 018/09, 030/02, 033/19, 038/12, 038/13, 040/08, 066/07
U.+dın 017/15, 017/16
U.+nı 016/17

uyku (< ET (Uyg.) *udı-ğu*) uyku.

u.+da 012/01, 015/21, 072/04
u.+sıdın 175/01

uzat- (< ET (Uyg.) *uzat-*) göndermek, yollamak; uzatmak.

u.-ıp 002/12, 081/02, 164/11
u.-tı 071/03

‘uzemā (< Ar. ‘*azīm*’ın çoğulu ‘*uzamā*’) mevki bakımından büyük kimseler.

‘u. 198/05

Uz Hān Özel ad.

U. 011/14

Uzkend Kal‘ası Özel ad.

U.+da 210/02

uzun (< ET *uzun*) uzun.

u. 010/05
u.+ı 141/02

uzun kıl- uzatmak.
u. k.! 262/14

Uzun H̄asan B̄eg Özel ad.
U. 232/04, 232/16, 232/17

uzunlġ (< *uzun*+*lġ*) uzunluk.
u.+ı 146/03, 163/15, 173/02, 184/05

Uzun Merīd Özel ad.
U. 145/12, 145/14

Uzun Ölceytü Özel ad.
U.+ni 091/18

Ü

ü (< Far. *u*) ve. (krş. *u*)

ü. 001/11, 001/12, 002/13, 003/12, 004/01, 004/06, 004/08, 004/10, 004/18, 004/21, 006/03, 006/06, 006/13, 006/19, 006/20, 006/21, 007/06, 007/08, 007/10, 007/15, 008/02, 008/09, 008/14, 009/05, 009/07, 009/10, 009/16, 009/18, 010/05, 010/14, 010/18, 011/06, 013/18, 014/06, 016/10, 016/11, 016/15, 017/11, 018/17, 019/01, 019/11, 019/12, 020/08, 022/01, 023/12, 023/16, 023/20, 024/03, 025/05, 025/06, 026/01, 026/21, 027/19, 029/09, 029/11, 029/20, 030/11, 031/02, 031/09, 032/01, 032/17, 037/13, 037/14, 037/15, 038/03, 043/21, 044/09, 046/14, 046/16, 047/20, 049/01, 049/12, 049/14, 051/11, 054/06, 054/14, 055/04, 055/15, 055/21, 056/20, 056/21, 057/01, 057/04, 057/05, 057/07, 057/09, 058/10, 058/11, 059/02, 059/09, 059/20, 060/01, 062/11, 062/17, 063/10, 063/11, 063/16, 064/12, 064/15, 064/16, 065/06, 065/07, 065/12, 065/13, 065/16, 065/20, 065/21, 066/01, 066/19, 067/03, 067/11, 068/03, 068/07, 072/06, 072/07, 073/11, 075/17, 077/17, 077/18, 080/21, 081/13, 081/14, 081/16, 081/21, 083/15, 083/19, 083/20, 084/13, 085/10, 086/18, 086/21, 087/01, 087/03, 087/18, 089/21, 090/07, 092/01, 092/04, 092/05, 092/06, 094/15, 095/21, 096/01, 102/04, 104/21, 105/02, 105/09, 106/06, 106/16, 106/21, 107/04, 107/06, 112/18, 113/04, 114/16, 115/08, 116/20, 118/01, 118/10, 119/03, 119/04, 119/15, 122/11, 122/13, 122/14, 123/06, 124/03, 124/06, 125/06, 126/10, 127/12, 130/02, 132/06, 132/07, 133/02, 134/03, 135/08, 135/14, 135/16, 135/21, 136/12, 142/18, 148/19, 149/16, 150/02, 150/07, 150/12, 151/16, 153/11, 153/18, 155/08, 155/11, 155/17, 157/06, 159/06, 161/10, 163/04, 163/10, 164/05, 164/11, 166/17, 167/01, 167/20, 168/13, 169/19, 170/16, 172/07, 173/05, 173/06, 173/07, 173/13, 174/09, 174/17, 175/12, 176/15, 177/20, 177/21, 178/06, 178/10, 179/10, 179/13, 179/16, 180/06, 181/04, 181/05, 181/06, 181/08, 181/18, 181/20, 182/09, 182/16, 182/18, 182/19, 183/12, 183/15, 183/19, 184/04, 184/06, 184/20, 185/11, 185/13, 185/14, 185/20, 185/21, 186/01, 186/12, 186/20, 186/21, 187/01, 187/02, 187/05, 187/06, 188/08, 189/07, 189/11, 190/01, 190/08, 190/20, 191/02, 191/11, 193/17,

194/03, 194/04, 195/05, 195/11, 195/14, 195/21, 196/12, 196/16, 196/20, 197/13, 197/15, 197/19, 197/21, 198/02, 198/08, 198/09, 198/12, 198/19, 200/17, 200/21, 202/13, 203/02, 203/04, 204/10, 204/18, 206/01, 206/10, 207/01, 208/08, 208/10, 208/13, 209/07, 209/08, 209/11, 209/12, 210/05, 211/08, 213/02, 213/12, 213/16, 214/11, 215/03, 215/05, 215/12, 216/13, 216/18, 217/02, 218/19, 218/20, 219/21, 220/05, 221/07, 221/10, 221/15, 222/10, 222/18, 223/13, 223/16, 223/21, 224/06, 225/02, 225/06, 225/16, 225/18, 226/08, 227/10, 227/19, 228/05, 233/01, 233/09, 234/13, 234/20, 235/03, 235/04, 235/06, 235/13, 237/01, 237/17, 239/04, 240/01, 241/21, 242/04, 242/05, 242/11, 243/01, 243/13, 244/21, 245/05, 246/04, 246/07, 247/05, 247/07, 247/11, 247/20, 248/01, 248/14, 248/15, 248/16, 249/05, 249/12, 249/13, 249/14, 250/02, 250/03, 250/10, 251/03, 251/06, 252/05, 252/12, 252/17, 252/19, 253/01, 253/10, 255/03, 255/04, 255/07, 256/04, 256/09, 256/19, 257/08, 258/03, 258/19, 258/20, 259/02, 260/06, 260/09, 260/10, 262/01, 262/05

übbehet (< Far. < Ar. *ubbaha'*) büyüklük, ululuk.

ü. 235/06, 251/06

üç (< ET *üç*) üç.

ü. 008/21, 010/21, 011/01, 011/10, 012/01, 012/06, 012/10, 014/14, 014/17, 014/18, 014/19, 015/04, 020/11, 021/09, 021/21, 022/10, 022/11, 028/21, 029/21, 031/17, 034/14, 034/18, 037/07, 045/12, 047/08, 051/14, 057/04, 061/21, 070/16, 070/20, 079/08, 080/04, 083/05, 084/19, 092/12, 097/20, 102/19, 103/20, 104/10, 109/07, 111/10, 111/11, 113/02, 113/13, 113/20, 115/21, 116/04, 116/06, 116/17, 118/01, 120/10, 121/04, 127/04, 136/08, 137/06, 139/10, 140/03, 141/09, 144/12, 149/18, 153/02, 153/03, 153/05, 154/01, 154/17, 167/02, 172/14, 173/06, 174/11, 177/16, 183/02, 184/07, 188/19, 188/21, 195/13, 196/06, 196/16, 204/16, 213/10, 213/19, 217/03, 219/05, 221/06, 227/06, 228/11, 243/04, 243/21, 245/15

ü.+i 093/14

ü.+ide 146/15

ü.+ünçi 029/16, 039/12

ü.+ünçide 041/04

Üç Kal'ası Özel ad.

Ü.+n 156/13

Üç Kara Özel ad.

Ü. 079/18, 092/13

Ü.+ğa 079/10

Ü.+nı 079/11, 094/01

Üç Kara Bahādur Özel ad.

Ü. 079/10, 109/06, 123/03

Ü.+nı 072/15, 106/02, 121/06

Üç Kara Bēg Özel ad.

Ü. 093/21

Üç Kılısyā Özel ad.
Ü.+ğa 127/17

üç miñ üç bin.

ü. 019/06, 026/18, 075/06, 076/06, 080/04, 095/08, 102/10, 107/09, 109/19,
112/10, 132/15, 134/10, 141/18, 188/06, 192/04

üç tört miñ üç dört bin.

ü. 247/10, 254/17

üçün (< ET üçün) için.

ü. 001/15, 002/04, 003/21, 004/05, 004/19, 005/03, 005/12, 005/13, 005/21,
006/16, 007/12, 007/19, 008/01, 008/06, 008/07, 008/08, 009/02, 011/04,
012/07, 013/03, 015/21, 018/01, 018/08, 018/14, 018/17, 020/01, 020/09,
020/16, 020/19, 021/14, 021/15, 021/16, 022/12, 023/01, 023/17, 023/21,
024/02, 024/20, 024/21, 025/02, 025/04, 025/14, 025/18, 026/03, 026/11,
026/13, 026/15, 027/04, 027/11, 028/05, 028/08, 029/20, 029/21, 030/16,
030/19, 031/05, 031/14, 033/09, 033/11, 033/14, 033/15, 033/16, 034/07,
034/10, 036/07, 037/05, 037/08, 037/16, 038/10, 039/01, 039/05, 039/06,
039/17, 040/03, 040/14, 042/04, 043/14, 044/05, 044/14, 045/04, 045/05,
045/10, 045/15, 045/21, 046/07, 046/11, 046/15, 047/04, 047/12, 048/12,
048/17, 049/19, 050/11, 051/10, 052/08, 054/10, 054/15, 055/16, 056/03,
058/15, 058/18, 059/02, 059/13, 060/05, 060/20, 062/10, 065/02, 067/04,
068/07, 070/04, 070/10, 071/07, 074/20, 075/05, 075/15, 075/16, 076/02,
077/08, 078/01, 079/16, 080/03, 081/06, 081/07, 081/08, 081/14, 081/19,
082/02, 084/04, 085/05, 086/06, 086/18, 087/11, 087/13, 087/14, 088/12,
088/21, 089/01, 089/03, 089/14, 089/18, 090/01, 090/20, 090/21, 091/09,
091/10, 091/12, 093/03, 094/09, 094/21, 095/04, 095/07, 096/11, 096/21,
097/05, 097/07, 097/16, 098/11, 098/12, 099/12, 100/02, 100/14, 101/02,
101/04, 102/03, 102/18, 102/19, 103/13, 104/05, 107/05, 107/07, 107/08,
108/02, 108/13, 111/03, 111/05, 111/06, 112/09, 112/12, 112/14, 112/16,
112/21, 114/09, 114/11, 114/16, 115/17, 117/17, 119/07, 119/08, 120/08,
120/21, 121/01, 121/06, 123/17, 124/07, 124/12, 124/20, 124/21, 125/09,
125/18, 126/02, 126/17, 130/10, 130/20, 132/16, 133/05, 133/07, 133/11,
134/03, 134/10, 134/14, 135/08, 135/10, 136/18, 137/16, 138/03, 138/07,
138/10, 138/11, 138/12, 139/15, 140/08, 141/17, 142/03, 144/03, 144/20,
146/10, 146/20, 148/03, 149/05, 149/10, 149/18, 149/21, 150/05, 150/13,
151/10, 151/20, 152/13, 154/13, 154/15, 160/19, 162/12, 164/01, 164/14,
166/11, 166/19, 167/19, 171/06, 171/11, 171/14, 172/10, 172/11, 173/04,
173/06, 173/08, 173/14, 173/19, 174/08, 176/18, 176/19, 180/12, 180/14,
181/12, 184/03, 184/09, 184/11, 184/19, 185/01, 186/01, 186/21, 187/11,
188/07, 189/21, 190/16, 190/19, 191/07, 191/13, 192/07, 192/12, 193/17,
194/21, 198/10, 198/21, 200/14, 202/09, 202/15, 203/10, 203/20, 204/13,
205/02, 205/08, 205/11, 206/18, 207/08, 207/10, 207/17, 207/18, 207/21,
208/09, 209/02, 210/15, 210/18, 210/21, 211/05, 211/06, 211/07, 211/08,
212/18, 212/20, 213/05, 215/01, 215/06, 216/01, 216/04, 217/05, 219/15,
219/17, 220/08, 222/18, 224/10, 224/12, 224/14, 225/20, 226/06, 228/04,
228/07, 228/13, 228/15, 228/17, 229/02, 229/04, 229/19, 230/04, 230/20,
230/21, 231/01, 231/11, 233/02, 233/15, 234/08, 234/15, 234/17, 234/20,
236/05, 236/08, 237/05, 237/07, 239/04, 239/11, 240/14, 240/20, 241/09,

242/02, 242/05, 242/06, 242/13, 243/07, 243/08, 243/09, 244/08, 244/20, 245/08, 245/19, 246/09, 247/03, 247/10, 248/01, 248/08, 248/20, 249/15, 250/05, 250/12, 251/08, 252/01, 252/15, 252/16, 253/15, 254/14, 255/10, 255/17, 255/20, 257/01, 257/02, 257/04, 260/11, 260/14, 260/15, 260/20, 261/11, 261/19
ü.+dür 260/09

üçünçi (< *üç+ünç+i* < ET *üçünç*) üçüncü.

ü. 042/17, 045/13, 059/05, 060/09, 092/07, 093/04, 117/05, 162/10, 196/07, 217/03, 228/12

üç yüz üç yüz.

ü. 071/16, 072/20, 076/05, 109/02, 111/19, 112/04, 146/14, 152/12, 205/12, 223/01

üç yüz miñ üç yüz bin.

ü. 190/05

üç yüz seksen éki miñ altı yüz on éki üç yüz seksen iki bin altı yüz on iki.

ü. 194/11

üle- (< ET (Uyg.) *üle-*) bölmek.

ü.-di 253/15

üleş- (< ET (Uyg.) *üleş-* < AT **üle-ş-*) üleşmek, paylaşmak.

ü.-ip 087/03, 109/11, 114/03, 114/06, 197/20, 200/17

ü.-ti 157/07, 197/19, 198/11, 249/11

ü.-tiler 134/06

Ülgen Özel ad.

Ü. 041/20

ülker (< ET (MK) *ülker*) Ülker, Süreyya yıldızı.

ü. 239/06

ümerā (< Ar. *amīr*'in çoğulu *umarā* ') emirler, beyler.

ü. 018/06, 065/20, 087/03, 149/10, 210/06, 224/05, 227/08, 243/11

ü.+ğa 234/20

ü.+ları 260/18

ü.+sıdın 236/03, 251/11

ümīd (< Far. *umēd*) umut, umma.

ü. 002/05, 057/10, 058/21, 119/09, 173/12

ü.+i 229/02

ü.+im 080/01

ümīd-vār (< Far. *umēd-vār*) ümitli.

ü.+dur 066/18

ümīd-vār kııl- ümitli hâle getirmek.

ü. kı-ıp 128/21

ümmü'l-kitāb (< Ar. *umm*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *kitāb*) Kur'an'da Fâtiha sûresi.
ü. 084/11

ümmehāt (< Ar. *umm*'un çoğulu *ummahāt*) asıl ve esas olan şeyler.
ü. 191/17

Ümmet Özel ad.
ü. 185/15

Ümmü Ḥabībe Özel ad.
Ü. 166/14

Ümmü Seleme Özel ad.
Ü. 166/14

ün (< ET *ün* < AT **ün*) ses.
ü. 033/13, 061/03, 096/09, 204/17
ü.+i 123/10, 152/10, 259/15
ü.+idin 162/16, 256/01

ün- (< ET *ün-* < AT **hün-*) iki kat (boyu) olmak.
ü.-mes 221/10

Ürgenç Özel ad.
Ü. 096/15

üst (< **üz*, krş. Uyg. *üstün*, *üztün*) üst.
ü.+ide 021/15, 044/15, 062/04, 072/16, 072/17, 081/11, 089/13, 101/09,
126/09, 133/07, 139/14, 140/07, 142/02, 145/02, 146/07, 147/11, 153/19,
153/21, 160/04, 162/21, 166/21, 167/12, 174/09, 183/09, 195/08, 236/17,
248/04
ü.+idedür 120/09
ü.+idin 008/18, 122/12, 184/13
ü.+ige 001/02, 013/16, 016/01, 016/07, 018/07, 018/20, 021/08, 026/09,
027/14, 028/04, 028/11, 034/17, 041/01, 045/04, 046/02, 047/11, 052/12,
052/19, 057/19, 057/20, 060/01, 067/05, 067/09, 067/20, 068/16, 068/18,
069/06, 069/09, 069/13, 070/02, 070/15, 071/17, 072/05, 073/03, 074/13,
075/01, 075/19, 076/07, 076/15, 077/15, 077/17, 078/07, 079/01, 079/09,
080/04, 080/07, 082/01, 082/07, 082/08, 082/14, 084/15, 088/14, 089/21,
092/08, 092/11, 092/12, 093/06, 093/10, 093/16, 094/06, 094/17, 094/19,
095/13, 096/01, 097/05, 097/11, 098/02, 099/11, 100/03, 100/18, 100/19,
106/05, 107/11, 107/19, 109/11, 109/19, 110/03, 110/09, 112/15, 114/15,
115/06, 115/19, 126/03, 130/14, 131/10, 133/17, 134/12, 139/13, 139/21,
140/05, 140/17, 142/10, 142/12, 143/12, 148/04, 149/16, 151/06, 157/03,
157/10, 158/15, 158/20, 159/01, 163/16, 169/02, 169/04, 183/07, 190/09,
191/18, 199/06, 199/07, 199/13, 200/05, 201/02, 201/03, 201/07, 201/09,
201/17, 202/07, 203/02, 203/11, 204/13, 205/20, 206/04, 206/08, 206/20,
209/15, 210/07, 212/14, 212/17, 214/06, 220/10, 221/20, 222/02, 222/06,

222/08, 224/01, 224/03, 224/20, 224/21, 226/01, 226/03, 226/04, 226/07,
227/13, 227/17, 229/20, 230/10, 230/18, 230/20, 230/21, 231/16, 232/05,
232/13, 232/17, 232/20, 233/18, 234/16, 235/18, 235/21, 236/03, 236/04,
236/17, 237/07, 237/14, 238/02, 238/03, 238/04, 238/12, 238/13, 240/16,
241/14, 241/16, 241/17, 244/13, 244/18, 245/03, 245/06, 245/08, 245/13,
245/14, 245/21, 246/01, 246/12, 247/02, 247/13, 247/20, 247/21, 248/01,
248/03, 249/05, 249/16, 250/03, 250/04, 250/06, 250/20, 252/11, 253/07,
253/11, 254/11, 256/11, 256/18, 256/21, 257/04, 257/06, 257/10, 257/20,
257/22, 258/08, 258/17, 258/18, 258/22
ü.+ilerige 140/13
ü.+ümüzge 111/15
ü.+ünge 045/03

üstüvār (< Far. *ustuvār*) sağlam, dayanıklı.

ü. 175/04

üstüvār kııl- sağlamlaştırmak.

ü. kı.-ıp 105/06, 185/17

üstüvārlik (< Far. *ustuvār* ve Tü. +*lık*) sağlamlık, dayanıklılık.

ü.+da 126/09

Üşküce Özel ad.

Ü. 134/10, 134/11

Üşküce Kal'ası Özel ad.

Ü.+ğa 134/09, 134/16

Üveys-i Hāvendşāh Özel ad.

Ü. 229/08

üz- (I) (< ET *üz-*) kesmek, koparmak.

ü.-üp 086/21, 230/03

ü.-üp ér-di 139/20

ü.-mek kerek 261/16

üz- (II) (< ET *yüz-*) (suda) yüzmek.

ü.-üp 076/18

üzdür- (< *üz-tür-*) yüzdürmek.

ü.-üp 078/21, 115/05, 116/04, 123/11, 123/12, 123/14, 123/17, 126/03,
151/02, 171/20

üze (< ET *üze*) üzerine.

ü. 036/20

üzre (< **üz+re*) üzerine, üstüne.

ü. 001/01, 032/02, 036/19, 115/09, 216/09, 235/05

üzül- (< *üz-(ü)l-*) kırılmak, kesilmek.

V

vācib (< Ar. *vācib*) ulufe, mevacib (ulufelerin kaydı için kullanılan resmî deftere verilen isim.)
v. 194/11

vācibāt (< Ar. *vācib* 'ın çoğul eki *-āt* almış şekli *vācibāt*) yapılması gerekli şeyler.
v.+ğa 196/17

vācibu't-taḳdīr (< Ar. *vācib*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *taḳdīr*) alın yazısı.
v. 255/09

va'd (< Ar. *va'd*) söz verme, vaat.
v. 130/02

va'de (< Ar. *va'da'*) bir işin yapılması için tanınan zaman, mühlet; söz verme, ahit; ecel.
v. 008/08, 076/06, 097/11, 231/17
v.+ge 071/09
v.+ğa 144/21
v.+ler 180/11
v.+si 035/03, 098/21
v.+siğa 096/08

va'de kıl- söz vermek.
v. k.-dılar 071/04
v. k.-ıp-miz 166/02

vādī (< Ar. *vādī*) vadi.
v.+sidin 261/14
v.+siğa 244/06, 256/06
v.+siniḡ 066/14

vaḥal (< Ar. *vaḥal*) bataklık, bataklık çamur.
v.+dın 125/21

vāhib (< Ar. *vāhib*) hibe eden.
v. 126/16, 179/16

vāhibü'l-ʿaṭīyyāt ihsanlar bağışlayan.
v.-ʿa.+dın 118/21

vāhime (< Ar. *vāhima'*) kuruntu.
v. 254/02

Vahş Özel ad.

V.+ka 244/16

vaḥṣet (< Far. < Ar. *vaḥṣa'*) şiddet, vahşet.

v. 064/16, 175/12, 175/14

v.+i 260/13

v.+ka 206/01

vaḥṣetlik (< Ar. *vaḥṣa'* ve Tü. +lık) korkunç.

v. 130/05, 159/12, 174/19

Vahş Suyı Ceyhun nehri.

V. 070/02, 244/13

V.+ga 244/14

va'īd (< Ar. *va'īd*) tehdit, gözdağı.

v.+ka 130/02

vaḳāyi' (< Ar. *vāḳi'a'* 'nın çoğulu *vaḳā'i'*) vakalar, olaylar, olmuş şeyler.

v. 057/03, 067/15, 109/08, 155/11

v.+din 062/09, 068/07, 228/10

v.+ni 108/14

vāḳi'a (< Ar. *vāḳi'a'*) olay, olmuş bir iş, gerçek.

v. 025/18, 035/17, 052/20, 074/08, 086/11, 100/10, 165/09, 185/07, 198/04, 204/12, 214/12, 216/01, 217/08, 217/19, 226/18, 228/03

v.+da 214/17

v.+din 003/04, 008/04, 126/01, 214/15

v.+lar 200/10

v.+nı 191/09, 208/03, 246/05

v.+nın 028/14

v.+sıdın 246/12

v.+sını 217/09

vāḳi'aī (< Ar. *vāḳi'a'* ve Far. *ī*) bir olay, bir vuku bulmuş iş.

v. 185/12, 194/19, 207/11, 210/19

vāḳi'āt (< Ar. *vāḳi'a'* 'ın çoğul eki -āt almış şekli *vāḳi'āt*) baştan geçen olaylar.

v.+ı 025/19

vāḳıf (< Ar. *vāḳıf*) bilen, haberdâr; bir işten haberli olan.

v. 006/03, 026/18, 046/02, 047/09, 053/15, 054/01, 055/15, 057/18, 058/09, 060/04, 075/10, 075/18, 078/09, 088/11, 089/03, 109/09, 130/02, 130/21, 138/19, 151/13, 168/10, 175/17, 186/19, 187/19, 188/20, 218/02, 245/12

v.+ları 239/19

v.+larıdın 020/07

vāḳıf kıl- haberdâr etmek.

v. k.-dı 062/02

v. k.-ıp 067/14

vāḳi' (< Ar. *vāḳi'*) vuku bulan, olan.

v. 077/19, 108/21, 230/12, 243/20

v.+dur 210/18

v.+dür 044/15, 130/07, 172/21, 216/19

vāḳi' bol- ortaya çıkmak; meydana gelmek, vuku bulmak.

v. b.-dı 004/16, 029/17, 030/05, 032/13, 041/21, 044/19, 046/08, 050/06, 053/13, 062/09, 067/17, 074/08, 077/07, 082/04, 084/10, 096/01, 107/10, 111/17, 112/10, 123/17, 133/03, 135/11, 157/20, 165/10, 165/20, 179/17, 185/08, 208/01, 210/11, 213/13, 218/21, 224/19, 225/20, 228/10, 228/16, 242/12, 243/15, 243/20, 245/20, 249/17, 251/06, 252/06, 253/20, 254/11, 254/18, 260/02

v. b.-ğan 016/17

v. b.-ğandur 164/07, 229/09, 237/01

v. b.-ğay 162/03, 242/20, 246/18

v. b.-masa èr-di 024/09

v. b.-up 047/06, 053/16, 164/15, 242/20, 250/17

v. b.-uptur 015/10, 016/10, 126/09, 144/08, 146/07, 172/12, 206/21

v. b.-up èr-di 011/04, 097/04, 142/18

vakt (< Ar. *vakt*) çağ, zaman.

v. 014/02, 014/04, 018/12, 022/06, 034/02, 065/15, 092/05, 112/01, 168/16, 228/12, 238/16, 242/03, 252/05, 253/01, 254/04, 254/14

v.+dın 004/06, 009/04

v.+ı 230/04, 233/11

v.+ıda 008/11, 015/21, 016/05, 020/01, 040/08, 040/10, 077/06, 090/12, 154/05, 172/20

vālā (< Far. *vālā*) ulu, yüce.

v. 049/11

vālī (< Ar. *vālī*) vali, bir ili idare eden en büyük memur.

v. 002/11, 060/15, 063/13, 063/15, 068/21, 070/07, 091/07, 125/04, 144/15, 207/18, 208/07, 235/13, 240/08, 242/14

v.+si 062/10, 147/02

vālī kıl- vali yapmak.

v. k.-ıp èr-di 045/14, 047/10

vālide (< Ar. *vālide*) anne.

v.+si 241/03

v.+sidür 224/20

Vālī Šīrvān Özel ad.

V. 211/13

va'llāhu a'lem Tanrı bilicidir.

v. 003/05, 025/19, 037/16, 220/12, 235/02

va'llāhu Te'ālā a'lem yüce Tanrı bilicidir.

v. 015/07

Van Özel ad.

V. 106/12, 106/13, 106/17

vāris (< Ar. *vāris*) mirasçı.

v.+idür 053/19

v.+ler 062/02

v.+lerini 062/02

varṭa (< Ar. *varṭa'*) uçurum, kuyu gibi derin yer; tehlike, zor durum.

v. 157/21, 244/06, 256/07

v.+dın 104/16, 113/03, 124/01, 160/08, 183/12, 204/16, 214/09, 245/04

v.+sığa 195/14

vaşf (< Ar. *vaşf*) nitelik, sıfat; övme.

v. 063/16, 239/11

Vaşfı Gebr Özel ad.

V. 150/18, 151/01

vāsiḳ (< Ar. *vāsiḳ*) güvenen, inanan.

v. 084/11

Vāsiḳ Özel ad.

V. 261/07

vāşıl (< Ar. *vāşil*) erişen, ulaşan.

v. 049/21, 124/06, 230/17

Vāsiṭ Özel ad.

V. 124/04

‘İbāde-yi Vāsiṭ (yer adı)

‘İ.-yi V.+ka 172/01

vāsiṭa (< Ar. *vāsiṭa'*) vasıta, araç, aracı.

v. 045/04, 048/14, 049/12, 120/19, 171/13

v.+dur 056/16

v.+sı 249/19, 253/18

vāsiṭa kıl- aracı yapmak.

v. k.-iptur 170/09

vaşiiyet (< Far. < Ar. *vaşiiyya'*) bir kimsenin ölümünün arkasından yapılmasını istediği istek, arzu; nasihat, öğüt.

v. 195/21, 196/10, 202/10

v.+i 007/01, 035/14, 036/13, 195/21, 197/04, 202/09, 239/21

v.+ide 036/12

v.+iğa 036/17

v.+ni 195/21
v.+tin 196/19

vaşiiyet kıl- öldükten sonra ne yapılmasını istediğini bildirmek; öğüt vermek, nasihat etmek.

v. k.-dı 005/17, 017/19, 035/07, 059/03

v. k.-ğanı 035/02

v. k.-ıp 195/21

v. k.-ıp  r-di 039/06

va an (< Ar. *va an*) yurt, vatan.

v. 033/08, 033/09, 087/01, 124/09

v.+ı 172/12

v.+ı a 157/04

v.+ım a 205/07

va an-g  h (< Ar. *va an* ve Far. *-g  h*) vatan yeri, ülke.

va an-g  h kıl- ülke yapmak.

v. k.-dı 041/05

v  y (< Far. *v  y*) vay, yazık.

v. 196/16

v    (< Far. < Ar. *va  *) ortaya koyma.

v. 049/08

v    kıl- düzenlemek; tayin ve tespit etmek, ortaya koymak.

v. k.-dılar 048/01

v. k.- ay 046/20

v     (< Far. < Ar. *v    *) açık, a ik r.

v. 066/03, 241/03, 242/05

v    (< Far. < Ar. *va  *) halk tabakasından, avam.

v. 016/10, 185/11, 255/04

v     (< Ar. *vııı*) vazife, görev.

v. 054/14

ve (< Ar. *va*) ve.

v. 001/04, 001/06, 001/07, 001/08, 001/14, 001/16, 001/18, 001/19, 001/20, 002/01, 002/02, 002/04, 002/06, 002/08, 002/09, 002/11, 003/02, 003/03, 003/08, 003/10, 003/13, 003/14, 003/15, 003/17, 003/18, 003/20, 004/02, 004/03, 004/04, 004/07, 004/08, 004/11, 004/12, 004/13, 004/15, 005/01, 005/02, 005/04, 005/06, 005/13, 005/15, 005/16, 005/18, 005/21, 006/06, 006/07, 006/09, 006/13, 006/14, 006/16, 006/17, 006/18, 006/19, 006/21, 007/01, 007/03, 007/05, 007/08, 007/10, 007/12, 007/14, 007/16, 007/20, 008/03, 008/08, 008/09, 008/13, 008/15, 008/16, 008/18, 008/19, 008/21, 009/01, 009/02, 009/04, 009/06, 009/07, 010/07, 010/09, 010/11, 010/13,

010/14, 010/15, 010/17, 010/18, 010/19, 011/01, 011/02, 011/04, 011/05,
011/06, 011/07, 011/09, 011/10, 011/13, 011/14, 011/19, 011/20, 012/07,
012/12, 012/15, 013/02, 013/03, 013/06, 013/10, 013/11, 013/16, 013/17,
013/18, 013/20, 014/02, 014/05, 014/07, 015/06, 015/07, 015/10, 015/13,
016/03, 016/09, 016/10, 016/12, 016/13, 016/14, 016/15, 016/16, 016/20,
016/21, 017/05, 017/06, 017/07, 017/08, 017/10, 017/11, 017/12, 017/14,
017/15, 017/16, 017/17, 017/18, 017/19, 017/20, 018/01, 018/03, 018/04,
018/05, 018/08, 018/09, 018/11, 018/12, 018/15, 018/16, 018/19, 018/21,
019/01, 019/02, 019/03, 019/04, 019/06, 019/09, 019/11, 019/12, 019/14,
019/15, 019/16, 019/17, 019/18, 019/20, 019/21, 020/02, 020/03, 020/04,
020/05, 020/07, 020/09, 020/10, 020/11, 020/15, 020/17, 020/20, 021/01,
021/02, 021/08, 021/09, 021/11, 021/12, 021/13, 021/14, 021/16, 021/17,
021/18, 021/19, 021/20, 022/01, 022/02, 022/03, 022/04, 022/05, 022/07,
022/08, 022/09, 022/11, 022/15, 022/18, 022/19, 023/01, 023/04, 023/05,
023/06, 023/07, 023/10, 023/12, 023/14, 023/15, 023/16, 023/17, 023/18,
023/19, 023/20, 023/21, 024/04, 024/05, 024/07, 024/08, 024/10, 024/11,
024/12, 024/14, 024/16, 024/19, 024/21, 025/02, 025/03, 025/06, 025/08,
025/10, 025/12, 025/13, 025/14, 025/15, 025/16, 025/17, 025/20, 025/21,
026/01, 026/02, 026/04, 026/05, 026/07, 026/09, 026/12, 026/13, 026/14,
026/17, 026/20, 026/21, 027/01, 027/02, 027/04, 027/05, 027/07, 027/08,
027/09, 027/10, 027/11, 027/17, 027/19, 027/20, 028/02, 028/03, 028/04,
028/08, 028/09, 028/10, 028/12, 028/14, 028/15, 028/16, 028/19, 028/20,
029/01, 029/03, 029/04, 029/05, 029/06, 029/10, 029/11, 029/13, 029/17,
029/18, 029/19, 029/20, 030/01, 030/02, 030/03, 030/04, 030/05, 030/06,
030/07, 030/08, 030/09, 030/10, 030/11, 030/12, 030/14, 030/15, 030/16,
030/17, 030/18, 030/19, 031/03, 031/05, 031/06, 031/07, 031/08, 031/10,
031/11, 031/12, 031/14, 031/17, 031/18, 031/19, 031/20, 032/01, 032/06,
032/08, 032/09, 032/10, 032/11, 032/12, 032/14, 032/15, 032/16, 032/17,
032/19, 032/20, 032/21, 033/01, 033/03, 033/05, 033/06, 033/07, 033/08,
033/09, 033/10, 033/12, 033/13, 033/14, 033/16, 033/17, 033/18, 033/19,
033/20, 034/01, 034/04, 034/05, 034/06, 034/08, 034/09, 034/11, 034/13,
034/14, 034/17, 034/18, 034/19, 034/20, 035/05, 035/07, 035/08, 035/09,
035/11, 035/12, 035/14, 035/15, 035/16, 035/20, 035/21, 036/01, 036/03,
036/04, 036/06, 036/08, 036/09, 036/10, 036/11, 036/12, 036/16, 036/20,
036/21, 037/01, 037/02, 037/06, 037/07, 037/08, 037/09, 037/10, 037/16,
038/08, 038/11, 038/14, 038/17, 038/18, 038/19, 038/20, 038/21, 039/03,
039/04, 039/05, 039/08, 039/12, 039/14, 039/15, 039/16, 039/19, 039/20,
040/01, 040/03, 040/04, 040/05, 040/06, 040/07, 040/10, 040/12, 040/13,
040/17, 040/18, 040/19, 040/20, 040/21, 041/01, 041/03, 041/04, 041/06,
041/07, 041/09, 041/13, 041/14, 041/15, 041/16, 041/18, 041/20, 041/21,
042/01, 042/02, 042/03, 042/04, 042/05, 042/07, 042/09, 042/12, 042/15,
042/16, 042/19, 042/20, 043/02, 043/15, 043/16, 043/18, 043/19, 044/01,
044/03, 044/05, 044/07, 044/11, 044/12, 044/15, 044/16, 044/18, 044/19,
044/21, 045/01, 045/04, 045/07, 045/08, 045/09, 045/10, 045/12, 045/17,
045/19, 045/20, 046/03, 046/05, 046/06, 046/09, 046/12, 046/13, 046/15,
046/17, 046/19, 046/20, 046/21, 047/01, 047/04, 047/05, 047/09, 047/10,
047/11, 047/12, 047/13, 047/14, 047/15, 047/16, 047/17, 047/20, 047/21,
048/01, 048/02, 048/03, 048/04, 048/05, 048/06, 048/07, 048/08, 048/10,
048/11, 048/12, 048/14, 048/15, 048/16, 048/17, 048/19, 048/20, 049/01,
049/02, 049/04, 049/05, 049/06, 049/07, 049/14, 049/15, 049/16, 049/19,

049/20, 049/21, 050/01, 050/03, 050/05, 050/06, 050/08, 050/10, 050/11,
050/13, 050/14, 050/15, 050/16, 050/18, 050/20, 050/21, 051/02, 051/03,
051/05, 051/06, 051/08, 051/10, 051/11, 051/12, 051/15, 051/16, 051/17,
051/18, 051/20, 052/02, 052/07, 052/09, 052/10, 052/12, 052/13, 052/16,
052/20, 053/02, 053/03, 053/05, 053/07, 053/08, 053/11, 053/13, 053/15,
053/17, 053/18, 053/20, 053/21, 054/01, 054/11, 054/13, 054/16, 054/17,
054/21, 055/01, 055/02, 055/03, 055/05, 055/07, 055/10, 055/15, 055/16,
055/18, 056/01, 056/07, 056/12, 056/15, 056/16, 056/17, 056/18, 056/19,
056/20, 057/01, 057/03, 057/07, 057/08, 057/09, 057/21, 058/02, 058/03,
058/04, 058/05, 058/07, 058/10, 058/11, 058/12, 058/14, 058/15, 059/01,
059/03, 059/06, 059/08, 059/10, 059/11, 059/12, 059/15, 059/16, 059/18,
059/21, 060/02, 060/03, 060/04, 060/09, 060/10, 060/14, 060/15, 060/16,
060/18, 060/19, 060/21, 061/01, 061/02, 061/06, 061/07, 061/15, 061/18,
062/07, 062/08, 062/09, 062/10, 062/11, 062/12, 062/15, 062/18, 062/19,
062/21, 063/02, 063/08, 063/10, 064/01, 064/04, 064/08, 064/09, 064/11,
064/13, 064/14, 064/15, 064/16, 064/17, 064/20, 065/01, 065/03, 065/07,
065/08, 065/09, 065/11, 065/12, 065/16, 065/17, 065/20, 065/21, 066/03,
066/04, 066/07, 066/08, 066/10, 066/11, 066/13, 067/02, 067/03, 067/06,
067/07, 067/10, 067/11, 067/12, 067/13, 067/15, 067/18, 067/19, 067/20,
067/21, 068/01, 068/04, 068/09, 068/10, 068/12, 068/13, 068/15, 068/16,
068/18, 068/20, 069/01, 069/03, 069/04, 069/05, 069/06, 069/07, 069/08,
069/11, 069/12, 069/13, 069/16, 069/18, 069/21, 070/02, 070/04, 070/05,
070/07, 070/08, 070/11, 070/13, 070/14, 070/16, 070/17, 070/19, 070/20,
071/02, 071/03, 071/04, 071/05, 071/06, 071/08, 071/10, 071/11, 071/14,
071/16, 071/19, 072/08, 072/12, 072/13, 072/15, 072/16, 072/17, 072/18,
072/19, 072/20, 073/01, 073/02, 073/03, 073/05, 073/06, 073/07, 073/08,
073/09, 073/15, 073/16, 073/21, 074/01, 074/02, 074/05, 074/06, 074/10,
074/11, 074/12, 074/13, 074/15, 074/16, 074/17, 074/20, 074/21, 075/01,
075/02, 075/03, 075/05, 075/06, 075/08, 075/09, 075/11, 075/13, 075/15,
075/17, 075/18, 075/19, 075/20, 075/21, 076/01, 076/02, 076/03, 076/04,
076/05, 076/06, 076/07, 076/08, 076/09, 076/10, 076/11, 076/12, 076/13,
076/16, 076/19, 076/21, 077/02, 077/03, 077/04, 077/05, 077/07, 077/08,
077/10, 077/13, 077/16, 077/18, 077/19, 077/20, 077/21, 078/01, 078/07,
078/08, 078/09, 078/10, 078/11, 078/12, 078/13, 078/14, 078/16, 078/18,
079/01, 079/02, 079/03, 079/04, 079/05, 079/06, 079/07, 079/08, 079/09,
079/10, 079/11, 079/14, 079/15, 079/17, 079/18, 079/20, 079/21, 080/01,
080/02, 080/03, 080/05, 080/07, 080/08, 080/11, 080/12, 080/15, 080/16,
080/17, 080/19, 081/01, 081/05, 081/07, 081/08, 081/09, 081/12, 081/13,
081/14, 081/18, 081/20, 082/01, 082/02, 082/03, 082/06, 082/09, 082/10,
082/16, 082/19, 082/20, 082/21, 083/01, 083/02, 083/06, 083/07, 083/09,
083/10, 083/12, 083/14, 083/16, 083/17, 083/18, 083/20, 084/04, 084/05,
084/06, 084/07, 084/09, 084/11, 084/12, 084/13, 084/15, 084/16, 084/17,
084/20, 085/02, 085/03, 085/04, 085/05, 085/06, 085/07, 085/08, 085/09,
085/10, 085/11, 085/12, 085/13, 085/14, 085/15, 085/17, 086/01, 086/02,
086/03, 086/04, 086/05, 086/06, 086/10, 086/11, 086/13, 086/14, 086/16,
087/03, 087/04, 087/06, 087/07, 087/08, 087/09, 087/10, 087/11, 087/12,
087/13, 087/14, 087/17, 087/18, 088/02, 088/03, 088/05, 088/06, 088/08,
088/09, 088/10, 088/11, 088/12, 088/14, 088/15, 088/16, 088/17, 088/19,
088/20, 089/01, 089/02, 089/04, 089/05, 089/07, 089/08, 089/10, 089/11,
089/13, 089/14, 089/15, 089/16, 089/18, 089/21, 090/02, 090/05, 090/06,

090/08, 090/09, 090/12, 090/15, 090/16, 090/17, 090/18, 090/21, 091/01,
091/02, 091/03, 091/04, 091/05, 091/10, 091/12, 091/13, 091/15, 091/17,
091/18, 091/20, 092/02, 092/03, 092/08, 092/09, 092/10, 092/11, 092/12,
092/13, 092/14, 092/15, 092/16, 092/17, 092/19, 092/20, 092/21, 093/01,
093/02, 093/03, 093/04, 093/06, 093/07, 093/09, 093/10, 093/11, 093/13,
093/14, 093/15, 093/17, 093/18, 093/19, 093/21, 094/01, 094/03, 094/05,
094/06, 094/08, 094/09, 094/15, 094/16, 094/18, 095/02, 095/04, 095/05,
095/06, 095/07, 095/09, 095/10, 095/11, 095/15, 095/17, 095/20, 096/01,
096/02, 096/03, 096/07, 096/09, 096/11, 096/12, 096/16, 096/18, 096/19,
096/20, 097/02, 097/04, 097/05, 097/06, 097/08, 097/11, 097/14, 097/15,
097/16, 097/17, 097/18, 097/21, 098/01, 098/02, 098/03, 098/04, 098/06,
098/07, 098/09, 098/12, 098/13, 098/14, 098/16, 098/17, 098/18, 098/19,
098/20, 098/21, 099/01, 099/03, 099/04, 099/05, 099/06, 099/08, 099/09,
099/10, 099/11, 099/12, 099/13, 099/14, 099/16, 099/18, 099/19, 099/21,
100/01, 100/07, 100/08, 100/09, 100/10, 100/11, 100/12, 100/13, 100/14,
100/15, 100/16, 100/17, 100/18, 100/19, 100/20, 100/21, 101/03, 101/04,
101/05, 101/06, 101/07, 101/09, 101/10, 101/12, 101/16, 101/17, 102/03,
102/04, 102/05, 102/08, 102/10, 102/11, 102/12, 102/13, 102/14, 102/16,
102/17, 102/20, 102/21, 103/03, 103/05, 103/06, 103/07, 103/08, 103/09,
103/10, 103/11, 103/12, 103/13, 103/14, 103/15, 103/16, 103/17, 103/19,
103/21, 104/01, 104/02, 104/03, 104/05, 104/06, 104/07, 104/08, 104/11,
104/12, 104/13, 104/14, 104/17, 104/18, 104/20, 105/01, 105/04, 105/06,
105/07, 105/08, 105/10, 105/12, 105/16, 105/21, 106/01, 106/02, 106/03,
106/04, 106/06, 106/07, 106/08, 106/09, 106/10, 106/11, 106/12, 106/13,
106/14, 106/18, 106/19, 106/20, 107/05, 107/07, 107/08, 107/10, 107/11,
107/13, 107/14, 107/15, 107/17, 107/19, 107/20, 107/21, 108/02, 108/04,
108/06, 108/10, 108/11, 108/13, 108/15, 108/16, 108/17, 108/18, 108/19,
108/20, 108/21, 109/02, 109/03, 109/05, 109/06, 109/07, 109/08, 109/10,
109/11, 109/14, 109/15, 109/16, 109/17, 109/18, 109/19, 109/20, 109/21,
110/01, 110/02, 110/03, 110/04, 110/05, 110/06, 110/07, 110/08, 110/10,
110/11, 110/12, 110/13, 110/14, 110/16, 110/17, 110/18, 110/19, 110/20,
110/21, 111/01, 111/02, 111/03, 111/04, 111/05, 111/08, 111/12, 111/13,
111/21, 112/01, 112/02, 112/03, 112/05, 112/06, 112/07, 112/08, 112/10,
112/11, 112/12, 112/18, 112/20, 112/21, 113/01, 113/02, 113/03, 113/04,
113/05, 113/08, 113/09, 113/11, 113/13, 113/14, 113/15, 113/16, 113/17,
113/18, 113/21, 114/02, 114/03, 114/05, 114/07, 114/08, 114/09, 114/11,
114/14, 114/17, 114/18, 114/19, 114/21, 115/01, 115/02, 115/03, 115/05,
115/06, 115/07, 115/08, 115/09, 115/11, 115/13, 115/16, 115/19, 115/20,
115/21, 116/01, 116/02, 116/03, 116/05, 116/08, 116/09, 116/10, 116/12,
116/13, 116/14, 116/15, 116/17, 116/18, 116/19, 116/21, 117/04, 117/05,
117/06, 117/07, 117/08, 117/09, 117/10, 117/12, 117/14, 117/15, 117/16,
117/17, 117/18, 117/19, 117/20, 117/21, 118/01, 118/02, 118/03, 118/04,
118/05, 118/06, 118/07, 118/14, 118/21, 119/01, 119/02, 119/03, 119/04,
119/05, 119/06, 119/07, 119/08, 119/09, 119/10, 119/13, 119/14, 119/15,
119/16, 119/17, 119/18, 120/04, 120/05, 120/06, 120/08, 120/09, 120/10,
120/11, 120/12, 120/13, 120/14, 120/15, 120/16, 120/17, 120/18, 120/19,
120/20, 121/01, 121/02, 121/03, 121/04, 121/05, 121/06, 121/07, 121/09,
121/10, 121/11, 121/14, 121/15, 121/16, 121/18, 121/19, 121/20, 122/01,
122/03, 122/04, 122/06, 122/07, 122/08, 122/12, 122/13, 122/15, 122/17,
122/19, 122/20, 122/21, 123/01, 123/02, 123/03, 123/04, 123/06, 123/10,

123/11, 123/12, 123/15, 123/16, 123/18, 123/20, 124/01, 124/02, 124/03,
 124/04, 124/05, 124/06, 124/07, 124/08, 124/09, 124/10, 124/11, 124/15,
 124/16, 124/18, 124/19, 124/20, 124/21, 125/01, 125/02, 125/03, 125/04,
 125/05, 125/07, 125/08, 125/13, 125/14, 125/15, 125/16, 125/18, 125/20,
 125/21, 126/01, 126/04, 126/05, 126/06, 126/07, 126/08, 126/09, 126/10,
 126/11, 126/13, 126/14, 126/18, 126/19, 126/21, 127/01, 127/02, 127/05,
 127/06, 127/10, 127/11, 127/13, 127/15, 127/16, 127/17, 127/18, 127/19,
 128/01, 128/02, 128/09, 128/11, 128/13, 128/15, 128/16, 128/17, 128/18,
 128/19, 128/21, 129/01, 129/02, 129/03, 129/04, 129/05, 129/07, 129/09,
 129/10, 129/12, 129/13, 129/14, 129/16, 129/18, 129/20, 130/01, 130/02,
 130/04, 130/05, 130/07, 130/08, 130/09, 130/14, 130/16, 130/19, 130/20,
 130/21, 131/03, 131/05, 131/07, 131/09, 131/11, 131/12, 131/13, 131/16,
 131/17, 131/18, 131/20, 132/01, 132/02, 132/06, 132/07, 132/08, 132/09,
 132/10, 132/11, 132/13, 132/14, 132/15, 132/16, 132/19, 132/20, 133/01,
 133/02,
 133/03, 133/05, 133/06, 133/07, 133/08, 133/09, 133/14, 133/15, 133/16,
 133/18, 133/20, 134/01, 134/02, 134/03, 134/04, 134/05, 134/07, 134/08,
 134/12, 134/13, 134/18, 134/19, 134/20, 134/21, 135/01, 135/02, 135/03,
 135/04, 135/05, 135/07, 135/08, 135/09, 135/10, 135/11, 135/12, 135/15,
 135/16, 135/17, 135/19, 135/20, 136/01, 136/02, 136/03, 136/04, 136/05,
 136/06, 136/08, 136/09, 136/10, 136/11, 136/12, 136/13, 136/14, 136/15,
 136/16, 136/18, 136/19, 136/20, 136/21, 137/01, 137/03, 137/04, 137/05,
 137/06, 137/07, 137/08, 137/09, 137/10, 137/11, 137/12, 137/14, 137/15,
 137/16, 137/17, 137/20, 138/01, 138/02, 138/03, 138/04, 138/05, 138/06,
 138/07, 138/08, 138/09, 138/10, 138/11, 138/12, 138/13, 138/14, 138/15,
 138/16, 138/17, 138/18, 138/19, 138/20, 138/21, 139/01, 139/02, 139/03,
 139/04, 139/05, 139/08, 139/11, 139/12, 139/15, 139/16, 139/18, 139/19,
 139/20, 139/21, 140/01, 140/02, 140/03, 140/07, 140/08, 140/09, 140/11,
 140/12, 140/14, 140/15, 140/16, 140/19, 140/20, 140/21, 141/01, 141/02,
 141/03, 141/04, 141/06, 141/07, 141/08, 141/09, 141/10, 141/11, 141/12,
 141/13, 141/14, 141/18, 141/19, 141/20, 141/21, 142/03, 142/04, 142/06,
 142/07, 142/09, 142/11, 142/13, 142/14, 142/15, 142/16, 142/17, 142/19,
 142/20, 142/21, 143/01, 143/02, 143/03, 143/04, 143/05, 143/06, 143/08,
 143/09, 143/10, 143/11, 143/13, 143/14, 143/15, 143/16, 143/17, 143/18,
 143/19, 143/20, 143/21, 144/01, 144/02, 144/06, 144/07, 144/08, 144/09,
 144/10, 144/13, 144/14, 144/15, 144/16, 144/17, 145/01, 145/02, 145/03,
 145/04, 145/05, 145/06, 145/07, 145/08, 145/10, 145/11, 145/12, 145/14,
 145/16, 145/17, 145/18, 145/19, 145/20, 145/21, 146/01, 146/02, 146/03,
 146/04, 146/05, 146/06, 146/07, 146/08, 146/09, 146/10, 146/11, 146/12,
 146/13, 146/14, 146/15, 146/20, 147/01, 147/04, 147/05, 147/06, 147/07,
 147/08, 147/09, 147/10, 147/11, 147/12, 147/13, 147/14, 147/16, 147/18,
 148/02, 148/03, 148/04, 148/05, 148/06, 148/07, 148/08, 148/09, 148/10,
 148/11, 148/12, 148/13, 148/15, 148/16, 148/17, 148/18, 148/20, 148/21,
 149/01, 149/02, 149/03, 149/04, 149/05, 149/06, 149/08, 149/10, 149/14,
 149/15, 149/16, 149/17, 149/20, 149/21, 150/01, 150/02, 150/03, 150/05,
 150/06, 150/08, 150/09, 150/10, 150/12, 150/14, 150/16, 150/17, 150/18,
 151/01, 151/02, 151/06, 151/09, 151/10, 151/13, 151/14, 151/15, 151/16,
 151/17, 151/18, 151/19, 151/21, 152/01, 152/02, 152/03, 152/07, 152/08,
 152/10, 152/11, 152/12, 152/13, 152/16, 152/17, 152/18, 152/19, 152/20,
 153/01, 153/02, 153/04, 153/05, 153/06, 153/07, 153/08, 153/09, 153/10,

153/11, 153/12, 153/13, 153/15, 153/17, 153/19, 154/01, 154/03, 154/04,
154/07, 154/09, 154/10, 154/11, 154/12, 154/14, 154/16, 154/17, 154/18,
154/21, 155/01, 155/05, 155/06, 155/09, 155/10, 155/11, 155/12, 155/13,
155/14, 155/15, 155/16, 155/17, 155/18, 155/19, 155/21, 156/01, 156/02,
156/03, 156/05, 156/06, 156/07, 156/09, 156/10, 156/11, 156/12, 156/14,
156/16, 156/17, 156/18, 156/19, 156/20, 156/21, 157/01, 157/03, 157/05,
157/06, 157/07, 157/08, 157/09, 157/10, 157/12, 157/13, 157/15, 157/16,
157/18, 157/19, 158/03, 158/04, 158/07, 158/08, 158/09, 158/11, 158/12,
158/14, 158/15, 158/16, 158/17, 158/18, 158/19, 158/21, 159/01, 159/02,
159/04, 159/05, 159/10, 159/11, 159/12, 159/14, 159/16, 159/17, 159/18,
159/19, 159/20, 159/21, 160/01, 160/02, 160/03, 160/05, 160/06, 160/07,
160/08, 160/09, 160/12, 160/15, 160/16, 160/17, 160/19, 160/21, 161/02,
161/05, 161/07, 161/08, 161/09, 161/10, 161/12, 161/13, 161/14, 161/15,
161/16, 161/19, 161/20, 162/08, 162/09, 162/10, 162/11, 162/12, 162/13,
162/14, 162/15, 162/16, 162/17, 162/18, 162/19, 162/21, 163/01, 163/06,
163/07, 163/08, 163/09, 163/10, 163/11, 163/12, 163/13, 163/14, 163/15,
163/16, 163/17, 163/20, 163/21, 164/01, 164/02, 164/03, 164/05, 164/06,
164/07, 164/08, 164/10, 164/11, 164/12, 164/13, 164/14, 164/17, 164/18,
164/19, 165/01, 165/02, 165/03, 165/04, 165/05, 165/06, 165/07, 165/08,
165/10, 165/11, 165/12, 165/13, 165/14, 165/15, 165/17, 165/18, 165/20,
166/04, 166/05, 166/06, 166/07, 166/08, 166/09, 166/12, 166/13, 166/14,
166/15, 166/16, 166/18, 166/19, 166/20, 166/21, 167/01, 167/02, 167/03,
167/04, 167/05, 167/06, 167/07, 167/08, 167/09, 167/11, 167/12, 167/13,
167/14, 167/17, 167/18, 167/20, 167/21, 168/01, 168/02, 168/03, 168/05,
168/06, 168/07, 168/09, 168/11, 168/12, 168/13, 168/14, 168/15, 168/16,
168/19, 168/20, 168/21, 169/02, 169/06, 169/08, 169/12, 169/13, 169/14,
169/15, 169/16, 169/18, 169/19, 169/21, 170/01, 170/02, 170/03, 170/04,
170/05, 170/10, 170/11, 170/12, 170/13, 170/15, 170/16, 170/17, 170/18,
170/19, 170/20, 171/02, 171/03, 171/06, 171/08, 171/10, 171/13, 171/14,
171/16, 171/18, 171/19, 171/20, 171/21, 172/01, 172/02, 172/10, 172/12,
172/15, 172/17, 172/19, 172/20, 173/01, 173/02, 173/03, 173/04, 173/05,
173/06, 173/07, 173/09, 173/11, 173/13, 173/16, 173/20, 174/03, 174/06,
174/07, 174/08, 174/09, 174/10, 174/12, 174/13, 174/14, 174/15, 174/16,
174/17, 174/18, 174/19, 174/20, 175/05, 175/06, 175/09, 175/10, 175/11,
175/12, 175/14, 175/15, 175/16, 175/17, 175/19, 175/20, 175/21, 176/02,
176/03, 176/05, 176/06, 176/08, 176/11, 176/12, 176/13, 176/14, 176/15,
176/18, 177/01, 177/03, 177/07, 177/11, 177/13, 177/15, 177/16, 177/17,
177/19, 178/02, 178/06, 178/07, 178/08, 178/09, 178/12, 178/14, 178/15,
178/17, 178/18, 178/19, 179/01, 179/02, 179/04, 179/07, 179/09, 179/10,
179/11, 179/12, 179/14, 179/15, 179/17, 180/02, 180/03, 180/06, 180/08,
180/09, 180/10, 180/11, 180/13, 180/14, 180/17, 180/18, 180/20, 180/21,
181/01, 181/03, 181/04, 181/05, 181/06, 181/07, 181/08, 181/09, 181/10,
181/11, 181/12, 181/13, 181/14, 181/15, 181/16, 181/17, 181/18, 181/19,
181/20, 181/21, 182/01, 182/02, 182/03, 182/04, 182/05, 182/06, 182/07,
182/08, 182/09, 182/10, 182/12, 182/15, 182/16, 182/17, 182/18, 182/19,
182/20, 182/21, 183/01, 183/02, 183/04, 183/05, 183/06, 183/07, 183/08,
183/10, 183/11, 183/12, 183/13, 183/17, 183/18, 183/20, 183/21, 184/01,
184/02, 184/04, 184/05, 184/06, 184/07, 184/08, 184/10, 184/11, 184/12,
184/14, 184/16, 184/17, 184/21, 185/01, 185/03, 185/11, 185/12, 185/14,
185/15, 185/16, 185/17, 185/18, 185/21, 186/01, 186/03, 186/04, 186/06,

186/07, 186/08, 186/09, 186/11, 186/12, 186/13, 186/15, 186/16, 186/17,
186/19, 187/01, 187/03, 187/04, 187/05, 187/06, 187/07, 187/08, 187/11,
187/13, 187/15, 187/17, 187/19, 187/20, 187/21, 188/01, 188/02, 188/03,
188/04, 188/05, 188/06, 188/08, 188/09, 188/10, 188/11, 188/12, 188/16,
188/21, 189/02, 189/04, 189/05, 189/06, 189/07, 189/08, 189/10, 189/11,
189/12, 189/13, 189/14, 189/17, 189/19, 189/20, 190/01, 190/03, 190/04,
190/05, 190/06, 190/07, 190/12, 190/13, 190/14, 190/15, 190/16, 190/17,
190/18, 190/19, 190/20, 190/21, 191/01, 191/02, 191/03, 191/04, 191/05,
191/06, 191/08, 191/09, 191/11, 191/13, 191/14, 191/15, 191/16, 191/17,
191/18, 191/19, 191/20, 191/21, 192/02, 192/03, 192/04, 192/05, 192/07,
192/08, 192/09, 192/10, 192/11, 192/12, 192/13, 192/14, 192/17, 192/21,
193/01, 193/02, 193/03, 193/05, 193/06, 193/08, 193/09, 193/11, 193/12,
193/13, 193/14, 193/16, 193/17, 193/19, 193/20, 193/21, 194/01, 194/02,
194/03, 194/05, 194/06, 194/07, 194/08, 194/09, 194/12, 194/13, 194/14,
194/15, 194/16, 194/18, 194/19, 194/21, 195/01, 195/02, 195/04, 195/05,
195/07, 195/08, 195/11, 195/12, 195/13, 195/18, 195/20, 195/21, 196/01,
196/02, 196/03, 196/04, 196/05, 196/06, 196/07, 196/08, 196/10, 196/12,
196/14, 196/17, 196/18, 196/19, 196/20, 196/21, 197/01, 197/02, 197/03,
197/06, 197/07, 197/08, 197/09, 197/10, 197/11, 197/12, 197/13, 197/14,
197/15, 197/16, 197/19, 197/21, 198/04, 198/06, 198/09, 198/12, 198/13,
198/16, 198/17, 198/19, 198/21, 199/02, 199/03, 199/04, 199/05, 199/08,
199/10, 199/11, 199/12, 199/13, 199/15, 199/17, 199/18, 199/20, 199/21,
200/03, 200/04, 200/06, 200/07, 200/08, 200/10, 200/12, 200/13, 200/14,
200/15, 200/17, 200/19, 200/20, 200/21, 201/01, 201/02, 201/03, 201/06,
201/07, 201/08, 201/10, 201/11, 201/12, 201/13, 201/14, 201/15, 201/16,
201/17, 201/18, 201/19, 201/20, 202/01, 202/02, 202/03, 202/04, 202/05,
202/06, 202/08, 202/11, 202/13, 202/14, 202/15, 202/16, 202/18, 202/19,
202/20, 202/21, 203/01, 203/03, 203/04, 203/05, 203/06, 203/08, 203/10,
203/13, 203/14, 203/15, 203/16, 203/17, 203/18, 203/19, 204/01, 204/03,
204/04, 204/05, 204/06, 204/07, 204/09, 204/11, 204/14, 204/15, 204/16,
204/19, 204/20, 204/21, 205/04, 205/05, 205/07, 205/10, 205/11, 205/12,
205/14, 205/15, 205/17, 205/19, 205/20, 206/02, 206/04, 206/05, 206/06,
206/07, 206/10, 206/11, 206/12, 206/13, 206/14, 206/16, 206/17, 206/18,
206/21, 207/01, 207/04, 207/05, 207/10, 207/12, 207/13, 207/14, 207/15,
207/16, 207/19, 208/01, 208/02, 208/04, 208/05, 208/06, 208/07, 208/08,
208/12, 208/14, 208/15, 208/16, 208/20, 208/21, 209/01, 209/04, 209/05,
209/06, 209/08, 209/09, 209/10, 209/11, 209/12, 209/17, 209/18, 209/19,
209/21, 210/01, 210/02, 210/03, 210/04, 210/05, 210/06, 210/07, 210/08,
210/09, 210/11, 210/12, 210/13, 210/16, 210/17, 210/19, 210/20, 211/02,
211/07, 211/08, 211/09, 211/10, 211/11, 211/12, 211/13, 211/18, 211/19,
211/20, 212/02, 212/03, 212/05, 212/06, 212/07, 212/08, 212/09, 212/11,
212/12, 212/13, 212/16, 212/17, 212/19, 212/20, 212/21, 213/01, 213/02,
213/03, 213/05, 213/06, 213/07, 213/08, 213/09, 213/10, 213/11, 213/12,
213/13, 213/15, 213/16, 213/17, 213/18, 213/19, 213/20, 213/21, 214/01,
214/03, 214/06, 214/07, 214/08, 214/09, 214/10, 214/11, 214/12, 214/14,
214/15, 214/16, 214/19, 214/20, 215/01, 215/02, 215/03, 215/05, 215/08,
215/11, 215/12, 215/13, 215/14, 215/15, 215/19, 215/20, 216/02, 216/04,
216/05, 216/06, 216/10, 216/12, 216/13, 216/16, 216/21, 217/01, 217/03,
217/04, 217/05, 217/08, 217/09, 217/12, 217/14, 217/15, 217/18, 217/19,
217/21, 218/01, 218/03, 218/04, 218/05, 218/07, 218/08, 218/10, 218/11,

218/15, 219/03, 219/04, 219/05, 219/06, 219/07, 219/09, 219/10, 219/11,
219/12, 219/13, 219/14, 219/19, 219/21, 220/02, 220/06, 220/07, 220/08,
220/10, 220/11, 220/13, 221/03, 221/05, 221/06, 221/10, 221/16, 221/17,
221/18, 221/21, 222/01, 222/03, 222/04, 222/07, 222/10, 222/11, 222/13,
222/14, 222/15, 222/16, 222/17, 222/20, 223/01, 223/02, 223/03, 223/04,
223/06, 223/07, 223/08, 223/09, 223/11, 223/15, 223/16, 223/17, 223/18,
223/19, 223/21, 224/01, 224/03, 224/04, 224/05, 224/06, 224/08, 224/09,
224/10, 224/12, 224/13, 224/14, 224/15, 224/17, 224/18, 224/19, 225/01,
225/02, 225/04, 225/05, 225/06, 225/07, 225/08, 225/11, 225/12, 225/13,
225/16, 225/17, 225/18, 225/19, 225/20, 225/21, 226/02, 226/05, 226/08,
226/09, 226/10, 226/11, 226/12, 226/13, 226/14, 226/17, 226/21, 227/01,
227/02, 227/04, 227/06, 227/07, 227/08, 227/09, 227/11, 227/14, 227/18,
227/19, 228/01, 228/02, 228/03, 228/05, 228/10, 228/11, 228/12, 228/13,
228/14, 228/15, 228/18, 228/19, 228/20, 229/01, 229/02, 229/03, 229/04,
229/05, 229/06, 229/07, 229/08, 229/10, 229/14, 229/15, 229/16, 229/17,
229/18, 230/01, 230/07, 230/08, 230/11, 230/12, 230/13, 230/14, 230/15,
230/16, 230/17, 230/18, 230/19, 230/21, 231/02, 231/03, 231/05, 231/08,
231/10, 231/11, 231/13, 231/17, 231/19, 231/20, 232/03, 232/04, 232/06,
232/08, 232/11, 232/14, 232/15, 232/18, 232/21, 233/01, 233/03, 233/06,
233/07, 233/08, 233/09, 233/11, 233/12, 233/13, 233/15, 233/17, 233/19,
234/01, 234/02, 234/03, 234/05, 234/07, 234/09, 234/11, 234/13, 234/14,
234/15, 234/16, 234/17, 234/19, 234/20, 234/21, 235/01, 235/04, 235/05,
235/06, 235/07, 235/08, 235/10, 235/12, 235/15, 235/18, 235/19, 235/20,
235/21, 236/01, 236/02, 236/03, 236/04, 236/05, 236/07, 236/08, 236/11,
236/14, 236/16, 236/20, 237/01, 237/06, 237/07, 237/08, 237/09, 237/10,
237/11, 237/13, 237/14, 237/16, 237/17, 237/18, 237/21, 238/01, 238/02,
238/03, 238/05, 238/08, 238/09, 238/10, 238/12, 238/13, 238/19, 238/20,
239/03, 239/05, 239/08, 239/15, 239/19, 239/20, 240/01, 240/02, 240/03,
240/06, 240/08, 240/11, 240/12, 240/15, 240/16, 240/18, 240/21, 241/02,
241/03, 241/04, 241/08, 242/03, 242/04, 242/05, 242/06, 242/08, 242/09,
242/10, 242/11, 242/13, 242/14, 242/15, 242/16, 242/19, 242/20, 242/21,
243/02, 243/04, 243/05, 243/06, 243/08, 243/09, 243/11, 243/12, 243/13,
243/15, 243/16, 243/18, 244/01, 244/06, 244/07, 244/08, 244/10, 244/11,
244/16, 244/17, 244/19, 244/20, 244/21, 245/04, 245/05, 245/12, 245/13,
245/15, 245/16, 245/18, 245/19, 245/20, 245/21, 246/06, 246/07, 246/08,
246/09, 246/12, 246/13, 246/16, 246/17, 246/18, 246/19, 246/20, 247/01,
247/03, 247/04, 247/05, 247/06, 247/07, 247/11, 247/14, 247/16, 247/17,
247/18, 247/19, 247/20, 247/21, 248/03, 248/07, 248/08, 248/10, 248/13,
248/18, 248/19, 248/20, 248/21, 249/01, 249/02, 249/03, 249/04, 249/06,
249/07, 249/09, 249/10, 249/11, 249/18, 249/21, 250/01, 250/03, 250/04,
250/05, 250/06, 250/10, 250/12, 250/15, 250/18, 250/19, 251/01, 251/05,
251/06, 251/09, 251/11, 251/17, 251/19, 252/02, 252/08, 252/12, 252/15,
252/17, 252/19, 252/20, 252/21, 253/01, 253/02, 253/05, 253/06, 253/07,
253/08, 253/09, 253/10, 253/11, 253/12, 253/15, 253/16, 253/17, 253/20,
253/21, 254/01, 254/02, 254/03, 254/04, 254/05, 254/06, 254/10, 254/14,
254/19, 254/20, 255/01, 255/02, 255/12, 255/13, 255/14, 255/15, 255/18,
255/19, 255/20, 255/21, 256/06, 256/07, 256/08, 256/12, 256/21, 257/03,
257/07, 257/08, 257/09, 257/12, 257/13, 257/14, 257/16, 257/17, 257/18,
257/19, 257/20, 258/02, 258/03, 258/04, 258/05, 258/06, 258/07, 258/08,
258/09, 258/11, 258/14, 258/15, 258/18, 258/21, 258/22, 259/07, 259/08,

259/10, 259/12, 259/13, 259/14, 259/15, 259/17, 260/02, 260/04, 260/06,
260/07, 260/10, 260/11, 260/18, 260/19, 260/23, 261/01, 261/05, 261/21,
261/22, 262/02, 262/06

ve bi'llāhi't-tevfīk başarı sadece Allah'tandır.
v. 009/08

vech (< Ar. *vach*) tarz, yol.
v. 065/01

vech-i aḥsen en güzel tarz.
v.-i a. 057/02

veche (< Ar. *vacha*^f) yön, istikamet.
v. 152/05

vedā' (< Ar. *vadā'*) veda, ayrılma, ayrılış.
v. 034/03

vedā' kıl- veda etmek, ayrılmak.
v. k.-dı 239/21
v. k.-ıp 043/17, 188/04
v. k.-iptur 212/21

vedād (< Ar. *vadād*) dostluk.
v. 056/20

vedī' at (< Far. < Ar. *vadī'a*^f) emanet.

vedī' at-i ḥayāt hayat emaneti, can.
v.-i ḥ.+nı 227/01
v.-i ḥ.+ını 059/18

vedī' at-i ḥayāt kıl- vefat etmek, ölmek
v.-i ḥ. k.-dı 240/10, 258/09
v.-i ḥ. k.-ıp 156/10, 239/20

vefā (< Ar. *vafā'*) vefa, sözünde durma; sevgide bağlılık ve sadakat.
v. 009/18, 055/19, 063/10, 107/12, 118/19, 166/02, 195/06, 219/16, 249/20,
253/19
v.+dın 256/05

vefā kıl- sözünde durmak, bağlılık göstermek; sevgi ve dostluk göstermek.
v. k.-dı 009/13, 112/20
v. k.-ğay 009/20, 209/21
v. k.-ıp 096/08
v. k.-madı 071/09, 144/21
v. k.-mas 009/17
v. k.-masa 096/09
v. k.-maslar 081/02

v. k.-mas  r-di 046/19

vef d r (< Ar. *vaf * ' ve Far. *-d r*) vef lı.

v. 072/07

Vef d r  zel ad.

V. 193/05

Vef  H  t n  zel ad.

V.+nı 158/04

vef lık (< Ar. *vaf * ' ve T . *+lık*) vefalı.

vef lık kıl- vefalı etmek.

v. k.-ıp 130/21

vef t (< Ar. *vaf t*)  l m.

v. 040/12, 045/07, 209/03, 213/04, 232/04, 261/18

v.+ı 035/16, 094/02, 184/17, 216/08, 219/03

v.+ıda 184/04, 195/21, 217/01, 221/06, 227/02

v.+ıdın 004/13, 037/07, 045/13, 045/15, 052/09, 056/02, 199/08, 204/06, 238/13

v.+ını 030/18, 035/14, 052/03, 186/11, 222/02, 262/03

vef t bol- vefat etmek, ölmek.

v. b.-dı 002/01, 003/19, 007/03, 013/12, 014/03, 014/17, 039/13, 040/17, 041/13, 042/17, 043/04, 043/20, 045/12, 056/13, 059/07, 059/08, 061/09, 063/05, 068/01, 075/19, 091/05, 094/03, 099/06, 108/13, 110/06, 123/02, 184/19, 196/05, 201/13, 203/13, 209/09, 213/01, 225/09, 227/08, 238/16, 238/17, 239/20, 240/08, 240/09, 246/21, 248/06

v. b.-dılar 010/21, 100/18, 238/18

v.- anda 046/17

v.-up 011/20, 044/14, 044/20, 046/10, 046/13, 102/17, 121/07, 156/09, 212/13, 231/10

v.-uptur 006/02, 035/05, 170/16, 211/04, 219/19

vef t kıl- vefat etmek,  lmek.

v. k.-dı 039/02

v. k.-ıp 007/11, 038/11

v. k.-iptur 041/19

ve- ayru-hu (< Ar. *va- ayru-hu*) ve benzeri.

v. 020/10

vehm (< Ar. *vahm*) korku, Şüphe.

v. 116/20, 165/09

v.+d n 090/11

v.+idin 136/13

ve ila'll hi tevfi i'l-um r İşlerin rast gütmesi Allah'ın yardımıyla.

v. 015/13

ve-illā (< Ar. *va-illā*) yoksa, aksi hâlde.

v. 005/19

ve kâne zālike işte bu oldu.

v. 004/14

velī (< Far. *valē*) amma, fakat, lâkin.

v. 062/10, 096/15, 196/15, 262/08

velī-‘ahd (*valī-‘ahd* < *valiyy-i ‘ahd* < Ar. *valiyyu’l-‘ahd* < Ar. *valī* ve Ar. *‘ahd*)

veliaht, hükümdardan sonra tahta çıkacak kişi.

v. 059/03, 150/02, 195/21

velī-‘ahd kıl- veliaht tayin etmek.

v. k.-ğaylar 039/07

v. k.-ıp 008/19, 017/11, 017/17, 196/19

Velī Bēg Özel ad.

V. 244/15

ve-līkin (< Ar. *va*, Far. *lēkin*) ama, lâkin.

v. 169/10

ve’l-inşāf ve’l-ḥaḳḳ (< Ar.) hakka ve insafa andolsun.

v. 078/05

veliyy (< Ar. *valiyy*) Allah’ın dostu ve sevgili kulu; sahip.

v. 122/11

veliyy-i ni‘met (< Ar.) nimet, sahibi.

v.-i n.+imdür 071/20

velvele (< Ar. *valvala’*) gürültü, yaygara.

v. 029/18, 144/13

ve mine’llāhi’t-tavfiḳ Muvaffakiyet sadece Allah'tandır.

v. 063/09

ve’r (< Fars. *va agar* karşılığında) ve eğer.

v. 063/18

vera’ (< Ar. *vara’*) haramdan kaçınma, kötülüklerden sakınma, takva.

v. 024/05

ve şallā’llāhu ‘alā Muḥammedin ve alihi ecma’in ve selleme teslīmen keşīren
keşīren Allah’ın salat ve bol bol selamı Muhammed ve bütün ehl-i beyt
üzerine olsun.

v. 085/20, 21

vesī' (< Ar. *vasī'*) geniş.

v. 138/08, 173/04

vesīle (< Ar. *vasīla'*) bahane, sebep; yol, vasıta.

v.+si 010/16

vesīle kıl- vasıta yapmak.

v. k.-ip 088/18, 161/18

ve's-selām (< Ar. *va*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *salām* ile *va's-salām*) işte o kadar, son söz budur.

v. 038/06, 239/18

ve'ş-şulhu hayr barışta hayır vardır.

v. 081/03

Vestān Özel ad.

V.+ğa 106/12

vesvese (< Ar. *vasvasa'*) şüphe, kuruntu.

v.+si 001/08

vesvese kıl- vesvese etmek.

v. k.-dı 087/15

v. k.-dılar 091/14

ve't-tevfik Allah'ın yardımı.

v. 066/20

ve't-tīn balçık.

v. 066/04

veyā (< Ar. *va*, ve Far. *yā*) veya.

v. 143/13

veyl (< Ar. *vayl*) yazık, vah vah.

v. 196/16

Veysāl Özel ad.

V. 185/15, 185/16

Veys Tarhān Özel ad.

V. 227/14

vezāret (< Far. < Ar. *vizāra'*) vezirlik.

v.+ni 045/17, 048/07

vezāyif (< Ar. *vazā'if*) vazifeler.

v.+i 132/01

vezir (< Ar. *vazir*) vezir.

v. 044/08, 047/15, 063/10, 182/08, 187/17, 260/08, 260/13, 260/14, 260/17

v.+i 044/06, 045/11, 059/15, 255/05, 260/19

v.+ka 155/15

v.+ni 260/08

vifak (< Ar. *vifak*) barış.

v. 021/01

vilāyat (< Ar. *vilāya'* 'ın çoğul eki *-āt* almış şekli *vilāyāt*) vilayetler, iller.

v. 168/13

v.+ıda 229/05

vilāyet (< Far. < Ar. *vilāya'*) vilayet, il.

v. 011/03, 011/06, 017/19, 032/20, 038/10, 058/07, 058/10, 126/07, 136/09,

158/15, 159/06, 187/01, 211/03, 238/20, 244/10, 246/07, 246/20, 249/21

v.+de 002/03, 002/10, 011/11, 040/12, 045/10, 048/19, 050/12, 115/02, 144/15, 145/18, 248/18

v.+din 020/21, 048/08, 111/04

v.+ğa 255/02

v.+i 130/17, 152/16, 158/13, 164/08, 173/12, 182/01, 203/06, 237/06, 241/14, 246/14, 247/02, 255/10, 258/10

v.+ide 014/04, 043/13, 069/02, 099/16, 191/17, 230/12, 244/20, 258/05

v.+idin 104/03, 186/10

v.+iğa 002/16, 013/19, 014/01, 020/19, 029/11, 038/07, 040/11, 042/05, 043/14, 045/08, 050/11, 060/05, 071/04, 083/12, 087/05, 093/06, 096/18, 097/12, 104/04, 105/08, 119/20, 121/18, 129/04, 135/02, 135/03, 154/10, 158/11, 158/16, 160/15, 176/06, 186/16, 186/17, 188/13, 188/15, 199/20, 208/10, 208/11, 211/13, 222/02, 226/15, 228/18, 230/05, 233/12, 237/02, 237/04, 237/10, 238/13, 242/06, 245/17, 246/15, 247/17, 258/18

v.+ini 034/19, 068/13, 070/01, 071/18, 097/11, 105/11, 106/20, 108/15, 127/14, 157/16, 158/20, 171/19, 190/13, 214/12, 232/06, 237/02, 245/18

v.+iniñ 046/19, 168/07, 249/15

v.+ka 019/01, 022/19, 043/02, 094/18, 104/08, 104/12, 157/01, 242/02, 251/13, 254/07

v.+ler 237/10, 242/13

v.+lerde 028/20, 225/12

v.+leri 189/20

v.+lerige 075/16

v.+leriğa 081/16, 134/16, 210/14, 213/13, 222/07, 248/13

v.+lerini 002/17, 061/12

v.+lerni 031/08, 042/15, 182/15, 238/01

v.+ni 004/13, 007/16, 029/11, 089/19, 090/18, 104/04, 121/07, 126/17, 181/09, 181/18, 187/16, 193/09, 202/03, 204/04, 206/02, 206/08, 211/03, 212/09, 243/05, 244/20, 247/17, 255/15

v.+niñ 042/19

v.+te 237/21, 247/15

v.+tin 208/06

vilāyet-me'āb vilayete sığınak olan, vilayeti koruyan (kimse),
v. 212/14

vīrān (< Far. *vīrān*) yıkık, harap.

vīrān kıl- harap etmek, yıkmak.
v. k.-dılar 136/11, 168/15

vuḵū' (< Ar. *vuḵū'*) olma, meydana gelme.
v. 067/16, 135/05

vuḵū' tap- olmak, meydana gelmek.
v. t.-ğandur 035/14
v. t.-ıp-turur 031/13
v. t.-tı 022/13, 022/17, 025/19, 067/15, 250/17, 253/07

vuḵūf (< Ar. *vuḵūf*) haberli olma, bilgi.
v. 107/05, 125/06, 125/18, 242/16
v.+1 077/05

vuḵūfsız (< Ar. *vuḵūf* ve Tü. +*sız*) habersiz.
v. 055/19

vuşūl (< Ar. *vuşūl*) ulaşma, erişme.
v.+ğa 107/14
v.+ıdın 001/06

vuḵū (< Far. < Ar. *vuḵū'*) abdest alma.

vuḵū kıl- abdest almak.
v. k.-makḵa 052/18

vü (< Far. *vu*) ve.

v. 006/16, 007/11, 010/10, 011/05, 015/09, 015/13, 016/10, 016/11, 018/06,
019/11, 021/01, 021/15, 023/06, 024/03, 026/11, 026/17, 026/20, 027/16,
028/10, 028/17, 029/03, 029/08, 029/18, 029/19, 029/21, 030/09, 030/21,
034/12, 038/04, 042/10, 043/02, 044/03, 044/09, 046/10, 048/06, 048/10,
052/13, 053/08, 055/08, 055/19, 055/21, 056/19, 056/20, 057/01, 057/03,
058/02, 058/08, 058/16, 063/01, 065/06, 065/14, 066/05, 066/07, 066/16,
068/04, 068/05, 068/06, 072/09, 075/03, 075/10, 077/18, 080/20, 087/01,
087/02, 087/03, 089/21, 090/04, 091/19, 091/21, 092/03, 094/03, 096/18,
100/04, 102/16, 104/06, 105/13, 107/13, 111/08, 117/18, 121/12, 124/12,
126/10, 126/13, 128/17, 133/08, 136/14, 143/07, 143/20, 148/02, 149/12,
149/13, 150/07, 150/09, 150/10, 153/11, 153/16, 155/17, 155/19, 156/16,
158/12, 158/19, 159/04, 159/13, 160/05, 161/11, 162/01, 163/10, 163/14,
164/09, 164/12, 164/17, 166/17, 166/18, 167/11, 167/16, 168/11, 168/12,
169/07, 169/09, 169/19, 170/04, 170/14, 172/06, 172/16, 173/05, 174/15,
175/07, 175/13, 176/15, 182/05, 183/04, 185/20, 186/20, 189/13, 189/14,
190/02, 190/04, 190/09, 191/19, 195/06, 195/09, 195/21, 196/15, 196/20,

196/21, 197/16, 198/09, 198/13, 199/20, 203/02, 205/14, 207/20, 209/05, 217/17, 218/15, 220/06, 221/09, 221/19, 222/10, 222/15, 224/16, 225/01, 225/07, 226/06, 226/08, 226/09, 226/17, 227/08, 234/13, 236/04, 236/09, 239/19, 241/13, 241/16, 242/06, 244/02, 244/11, 245/15, 246/07, 246/13, 246/19, 247/10, 249/07, 249/13, 251/03, 251/11, 253/19, 255/11, 255/19, 255/20, 257/09, 257/12, 258/14, 259/03, 259/19, 260/11, 260/22, 261/13, 261/17, 262/01

vücūd (< Ar. *vucūd*) vücut, beden; varlık.

v. 046/19, 089/04

v.+ı 258/21, 261/21

v.+ıdın 001/10, 119/13, 152/02, 195/13, 246/07, 252/20

v.+ığa 120/02

v.+ın 255/16

v.+ını 065/11, 178/07

v.+ka 261/14

vücūh (< Ar. *vach*'in çoğulu *vucūh*) görünüşler; aşamalar; memleketin ileri gelenleri.

v. 163/16, 236/11, 256/07

vüs'at (< Far. < Ar. *vus 'a'*) genişlik.

v.+i 148/10, 193/21

vüşkâ (< Ar. *vuskâ*) sağlam, kuvvetli.

v. 164/21

Y

yā (I) (< Far. *yā*) ya, ya da, yahut.

y. 007/14, 015/01, 030/02, 036/14, 037/04, 051/11, 064/13, 095/03, 111/11, 123/14, 172/15, 203/03, 211/01, 240/14, 249/13, 250/08

yā (II) (< Ar. *yā*) ey!

y. 024/06

yābān (< Far. *yābān*) çöl, sahra.

y.+da 118/14

yād (< Far. *yād*) anma, hatırlama.

y. 259/04

yada yada taşı, yağmur yağdırdığına inanılan taş.

y. 011/19

yada kıl- yada taşı ile yağmur yağdırmak.

y. k.-mak 011/19

yadaçılık (< *yada* ve Tü. +*çılık*) yada taşı ile yağmur yağdırma.

y. 011/19

yadaḳ (< ET *yadağ*) *yaya*.

y. 007/19, 024/01, 026/07, 056/01, 060/07, 061/03, 067/10, 070/17, 071/16, 074/19, 078/13, 084/16, 085/05, 101/11, 113/20, 116/15, 125/21, 131/10, 131/12, 134/12, 137/18, 139/16, 140/09, 140/21, 142/10, 146/12, 147/09, 165/08, 178/04, 179/01, 192/11, 193/03, 194/13, 202/16, 206/16, 235/21, 259/18

y.+dın 194/09

y.+lar 101/14, 134/07, 164/18, 204/15

y.+largā 157/07

y.+larım 190/14, 193/05

yādigār (< Far. *yād-gār*) *yadigar*, *hatıra*.

y. 148/05, 217/11

Yādigār Barulas Özel ad.

Y. 091/18, 113/18, 121/05, 132/11, 147/04, 165/04

Yādigār Barulas Şāh Arulat Mīrzā Özel ad.

Y. 197/06

Yādigār-ı Andhūdī Özel ad.

Y. 176/21

Yādigār-i Andhūdī Özel ad.

Y.+ni 106/15

Yādigār Mīrzā Özel ad.

Y. 234/07

Yādigār Muḥammed Mīrzā Özel ad.

Y. 236/06, 236/11, 236/14

Y.+ğa 234/19, 236/08, 236/12

Y.+nı 236/17

Y.+nıñ 236/07

Yādigār Şāh Arulat Özel ad.

Y. 203/18

Yāfeş Özel ad.

Y. 011/06, 011/16, 012/03, 012/18

Y.+ni 011/18

Y.+nıñ 011/20, 011/21

Yāfeş bin Nūḥ Özel ad.

Y. 010/06, 011/13

yağ- (< ET *yağ-*) *yağmak*.

y.-adur ەر-di 183/07

y.-ar  r-di 117/04
y.-dı 073/17, 157/03
y.- p 092/08

yağdur- (< *yağ-tur-*) yağdırmak.
y.-dılar 131/20

yağı (< ET *yağı*) düşman.
y. 001/03, 008/17, 032/21, 034/17, 042/14, 045/18, 048/03, 049/01, 071/08,
073/15, 074/10, 081/18, 082/01, 083/01, 083/08, 083/13, 087/15, 087/16,
087/20, 088/10, 089/02, 089/07, 093/04, 093/14, 093/17, 099/14, 101/03,
101/16, 104/03, 105/18, 108/09, 109/08, 109/10, 109/11, 109/16, 109/17,
109/19, 111/02, 113/17, 116/15, 133/17, 142/19, 143/09, 143/19, 145/08,
153/01, 157/18, 176/06, 187/18, 190/14, 191/16, 191/21, 197/12, 199/01,
199/05, 199/19, 200/04, 201/08, 202/14, 202/15, 203/06, 203/11, 209/04,
209/16, 210/06, 210/07, 211/04, 221/19, 221/21, 237/15, 237/21, 243/07,
250/16, 253/11
y.+dın 090/17, 105/20, 116/07
y.+durlar 034/06
y.+ğa 105/17
y.+lar 046/14
y.+nı 071/09, 074/02, 091/04, 093/19, 108/21
y.+nın 042/11, 042/13, 116/13, 251/15

Yağlı Bey  zel ad.
Y. 104/07, 117/11

Yağlı Bey-i Behr n  zel ad.
Y. 132/02, 132/04

yağmur (< ET (Uyg.) *yağmur*) yağmur. (krş. *yamğur*).
y. 060/13, 073/17, 192/09, 206/06, 217/05
y.+ı 254/21

yağ (< Far. *yağ*) buz.
y. 050/03, 134/02, 134/09, 195/07, 195/08

yağşı (< ET (Uyg.) *yağşı*) iyi, güzel.
y. 009/11, 009/15, 012/10, 018/08, 022/06, 026/12, 029/21, 038/13, 039/02,
040/14, 043/01, 049/09, 059/09, 063/14, 063/18, 068/13, 075/15, 090/07,
103/09, 105/21, 106/21, 108/17, 109/15, 112/03, 112/10, 113/08, 116/18,
120/10, 121/11, 124/18, 133/01, 133/11, 134/21, 144/01, 145/05, 150/17,
158/13, 160/18, 162/02, 164/11, 172/03, 173/08, 176/08, 190/04, 197/19,
198/12, 198/14, 199/20, 199/21, 202/06, 206/17, 212/19, 215/06, 220/21,
229/02, 235/06, 235/08, 260/05, 260/11

yağşı kıl- iyi yapmak.
y. k.-dın 158/02

yağşıla- (< *yağşı+la-*) onaylamak, uygun bulmak.

y.-may 242/09

yaḥṣılıġ (< *yaḥṣı+lıġ*) iyilik, güzellik.
y.+ı 118/20

yaḥṣılık (< *yaḥṣı+lík*) iyilik, güzellik.
y. 051/02, 063/11, 241/21, 242/01
y.+ı 241/09
y.+nı 038/02, 245/11
y.+tın 180/09
y.+tur 146/05

yaḥṣılık kıl- iyilikte bulunmak.
y. k..! 219/16
y. k.-ıp 114/20
y. k.-ıp-men 080/01

yaḥṣıraq (< *yaḥṣı+raq*) daha iyi, daha güzel.
y. 024/19, 060/07, 239/07
y.+tur 096/10

yāḥūd (< Far. *yāḥūd*) yahut, veya.
y. 154/02, 159/14, 246/18

Yahyā Özel ad.
Y. 140/12, 196/06

yaq- (I) uygun gelmek, beğenmek.
y.-madı 004/01

yaq- (II) (< **ya-k-*) yakmak.
y.-ıp 221/01

yaqa (< ET (Uyg.) *yaqa*) yaka; kenar, kıyı.
y.+nı 196/15
y.+sı 032/14, 090/09, 106/12, 108/07, 130/18, 135/19, 143/03
y.+sıda 002/04, 007/13, 031/17, 033/14, 061/01, 070/02, 071/04, 072/02,
072/04, 072/10, 073/16, 074/14, 079/10, 083/07, 091/01, 119/10, 121/19,
129/17, 130/05, 130/08, 130/13, 146/14, 149/02, 165/15, 168/11, 183/02,
184/06, 187/19, 192/06, 198/20, 229/11, 231/10, 237/08, 238/10, 244/13,
245/02, 245/13, 245/18, 250/12
y.+sıdadur 105/04, 148/12
y.+sıdın 022/07, 077/12
y.+sığa 052/18, 078/20, 090/11, 096/07, 120/07, 134/21, 143/12, 201/15,
202/07, 224/07, 234/12, 248/21, 252/10, 253/01
y.+sığaça 056/16
y.+sın 111/17, 206/04

yaqala- (< *yaqa+la-*) sahil boyu yürümek, kıyısı boyunca gitmek.
y.-p 102/08

yaķaza (< Ar. *yaķaza'*) uyanıklık (tasavvufta *manevî uyanıklık*.)
y. 226/08

yaķın (< ET (Uyg.) *yakın*) yakın.

y. 005/18, 008/17, 009/14, 026/05, 029/16, 032/20, 035/04, 057/12, 061/01,
061/20, 083/08, 098/05, 128/02, 128/09, 132/14, 133/21, 145/12, 146/13,
151/11, 154/12, 163/19, 168/17, 176/10, 180/02, 183/14, 186/17, 195/21,
196/20, 202/03, 212/21, 213/10, 214/14, 229/13, 231/02, 231/07, 231/13,
232/19, 245/13, 250/21, 252/16, 258/14, 259/02, 259/19
y.+da 025/03, 071/19, 184/08
y.+dur 042/05
y.+ıda 054/21
y. turur 200/10

yaķınraķ (< *yaķın+raķ*) daha yakın.
y. 146/16

yaķtur- tasdik etmek.
y.-up 240/15

Ya'ķūb Özel ad.
Y. 177/18
Y.+nı 176/12

Ya'ķūb Ćelebi Özel ad.
Y.+ĝa 184/01

Ya'ķūb Kōtval Özel ad.
Y. 180/16

yāķūt (< Ar. *yāķūt* < Yunanca.) yākut.
y. 092/01, 150/09, 216/12

yalanĝaĝ (<< ET *yalıĝ+ĝaĝ*) çıplak, açık.
y. 016/19, 094/20
y.+durlar 139/18

yalanĝaĝ kıl- çıplak hâle getirmek, açmak.
y. k.-ıp 021/09, 117/17, 205/10

yalavaĝ (< İrani dil(?)) elçi.
y. 057/09
y.+ķa 058/14
y.+nı 031/16

yalĝan (< ET (Uyg.) *yalĝan*) yalan.
y. 015/01, 037/05, 111/07
y.+dur 228/18

yalğuz (< ET (Uyg.) *yalañuz*) yalnız.

y. 015/06, 022/10, 065/17, 069/15, 089/06, 093/08, 094/20, 096/07, 108/05,
118/04, 202/15, 208/19, 225/05
y.+dur 205/18

yalın (< ET *yalıñ*) çıplak, yalın.

y. 223/12

yalıñ (< ET *yalıñ*) çıplak.

y. 065/03

Yalman Özel ad.

Y. 177/18

Yām Özel ad.

Y. 138/21

Y.+dın 081/07

Y.+ğa 079/16, 254/01

yaman (< ET (Uyg. *yaman*) kötü, fena.

y. 008/09, 008/11, 010/13, 015/20, 034/07, 044/08, 047/01, 051/09, 067/12,
093/20, 098/13, 140/13, 156/18, 157/13, 157/14, 167/18, 172/05, 174/20,
192/09, 197/19, 199/15, 201/15, 202/17, 204/06, 207/09, 211/08, 216/07,
232/12, 232/14, 237/12, 250/18

y.+ın 190/04

y.+larıdurlar 037/04

yaman kıl- kötülemek.

y. k.-dı 051/09

Yaman Hân Özel ad.

Y. 025/15

Yaman Kend Özel ad.

Y. 031/13

yamanlık (< *yaman+lık*) kötülük, fenalık.

y. 035/01, 055/12, 255/16

y.+nı 219/15

y.+tur 146/05

yamanlık kıl- kötülük yapmak.

y. k.-dım 219/16

y. k.-mağay 005/06

yamğur (< ET (Uyg.) *yağmur*) yağmur. (krş. *yağmur*).

y. 095/06, 103/21, 114/19, 117/04, 125/20, 183/07

yan (< ET *yan* < AT **yān*) yan, taraf.

y.+da 052/14, 254/21

y.+dın 025/14, 140/01, 160/04, 178/03, 193/02, 256/04
y.+ıda 180/14, 232/03, 251/19, 254/10
y.+ını 246/03

yan- (< ET *yan-*) dönmek, geri dönmek.

y.-ar 076/02

y.-arğa 232/18

y.-dı 004/03, 007/03, 028/06, 038/17, 039/12, 060/11, 071/04, 073/02, 082/08, 082/12, 083/12, 089/02, 089/16, 093/06, 093/14, 094/11, 095/15, 100/19, 103/02, 103/10, 108/04, 110/02, 111/06, 121/20, 130/19, 151/05, 155/01, 157/06, 162/08, 168/04, 172/18, 193/04, 199/05, 201/02, 201/11, 202/08, 202/16, 205/20, 206/03, 208/02, 210/06, 211/03, 211/13, 212/03, 212/07, 220/08, 220/11, 231/08, 248/17, 250/18, 258/06

y.-dılar 019/16, 020/05, 034/15, 036/01, 042/16, 048/21, 049/18, 058/12, 067/11, 068/15, 072/18, 074/19, 078/10, 080/10, 081/19, 082/06, 082/20, 089/08, 089/09, 094/10, 101/01, 105/18, 106/08, 108/21, 109/04, 113/15, 116/11, 124/02, 126/18, 129/13, 142/18, 143/06, 143/10, 145/16, 145/20, 146/08, 146/15, 149/10, 159/20, 160/12, 166/19, 176/14, 183/15, 201/01, 206/08, 207/05, 210/14, 214/09, 219/13, 222/07, 228/20, 232/06, 243/13, 245/06, 245/21, 248/07, 256/14, 257/21, 259/21, 260/05, 260/13

y.-dılar èr-se 259/22

y.-dı èr-se 166/17, 238/12

y.-dük 210/16

y.-ğan 176/09

y.-ğanı 093/04, 103/19

y.-ğanını 074/21

y.-ğay 173/20

y.-ğaylar 021/01

y.-ıñız 022/12

y.-ıp 008/04, 008/21, 009/05, 010/16, 013/10, 018/21, 019/01, 022/12, 025/08, 026/09, 029/16, 032/14, 034/12, 046/15, 047/06, 047/14, 047/15, 052/20, 054/12, 055/06, 059/01, 062/11, 068/12, 068/20, 069/01, 070/05, 070/20, 073/07, 074/07, 076/11, 077/01, 078/11, 078/15, 079/02, 080/15, 081/12, 081/21, 082/03, 082/20, 083/01, 087/05, 089/11, 090/20, 091/10, 092/09, 093/12, 093/18, 094/01, 094/03, 094/14, 095/12, 096/10, 096/19, 097/03, 099/05, 100/06, 100/09, 102/16, 104/06, 105/19, 108/03, 108/07, 108/11, 109/13, 110/08, 111/14, 113/04, 113/09, 113/14, 113/17, 114/04, 114/05, 114/06, 114/14, 116/17, 123/18, 123/21, 126/13, 130/11, 131/09, 132/16, 133/06, 133/16, 136/16, 138/20, 140/19, 145/04, 149/01, 149/16, 151/13, 154/09, 156/16, 156/19, 157/11, 157/16, 158/21, 159/14, 162/06, 165/01, 166/03, 168/19, 169/02, 176/14, 180/16, 184/16, 189/16, 189/18, 193/04, 193/09, 197/05, 199/01, 201/04, 202/18, 206/06, 207/15, 209/16, 210/12, 214/01, 216/02, 220/10, 221/05, 223/02, 225/01, 225/18, 226/03, 226/05, 226/15, 230/06, 230/15, 236/05, 242/07, 245/14, 247/16, 249/01, 249/04, 250/16, 253/17, 254/05, 255/06, 260/01, 261/11

y.-iptur 183/05

y.-madı 118/15

y.-mağaylar 008/17

y.-mağını 116/13

y.-mas-mèn 259/23

y.-ңыз 082/19

yana (I) (< ET *yana*) yine, yeniden, bir kere daha.

y. 006/05, 012/20, 016/13, 018/21, 022/12, 026/15, 028/01, 037/13, 041/02, 046/15, 048/07, 048/20, 059/07, 066/13, 067/14, 070/15, 072/19, 073/14, 080/01, 087/14, 091/06, 092/01, 093/02, 093/21, 094/01, 094/18, 095/17, 099/14, 101/15, 104/09, 111/11, 115/21, 118/01, 118/18, 123/08, 124/04, 128/08, 128/16, 132/20, 138/10, 140/01, 144/21, 156/12, 165/14, 168/06, 170/08, 173/21, 195/21, 196/04, 203/06, 203/18, 211/07, 217/20, 237/13, 247/15, 249/13, 252/20, 255/16, 258/05, 259/07

yana (II) (< *yan-a*) başka, öteki, sonraki, ertesi.

y. 005/07, 007/14, 008/03, 008/14, 012/11, 023/20, 025/07, 025/12, 026/10, 042/10, 048/20, 048/21, 056/05, 058/02, 061/04, , 067/05, 067/12, 069/17, 074/05, 076/03, 077/09, 078/18, 079/05, 079/11, 088/10, 090/14, 098/13, 101/17, 119/21, 126/11, 128/06, 128/21, 130/21, 135/11, 144/13, 145/04, 146/10, 150/08, 164/06, 165/12, 166/10, 174/16, 200/17, 205/18, 206/10, 215/15, 217/04, 236/02, 236/12, 244/06

yañç- (< ET (Uyg.) *yañç-*) ezmek.

y.-ıp 080/06

yandaş- (< *yandaş-*) birbiriyle omuz omuza durmak.

y.-a 042/02, 056/07

yandur- (I) (< ET *yan-tur-*) döndürmek.

y.-a bër-geyler 190/07

y.-dı 069/05, 098/13, 114/19, 117/21, 123/06, 123/07, 125/16, 128/16, 129/04, 130/05, 134/17, 138/17, 140/04, 144/21, 159/18, 164/13, 186/17, 193/11

y.-dılar 077/14, 192/07, 192/18, 215/14

y.-ğay 161/19

y.-ğaylar 060/12

y.-madı 148/14

y.-sunlar 199/20

y.-up 009/07, 044/04, 086/18, 087/18, 098/21, 106/06, 120/03, 120/06, 129/19, 129/21, 135/01, 139/13, 141/01, 141/19, 142/15, 160/11, 162/18, 173/20, 186/16, 193/14, 210/17, 255/21

y.-up-biz 020/21

yandur- (II) (< *yan-tur-*) yandırmak, yakmak.

y.-dılar 014/08, 072/16, 117/13

y.-up 020/05, 038/09, 086/18, 152/09

yañı (< ET (Uyg.) *yañı*) yeni.

y. 239/15, 255/15

ya' nī (< Ar. *ya' nī*) yani, sözün kıtası.

y. 006/04, 006/07, 010/11, 010/12, 010/13, 011/09, 011/16, 018/03, 020/10,

026/10, 028/17, 031/08, 031/13, 048/12, 056/14, 056/18, 064/06, 086/16,
132/09, 139/13, 148/20, 155/02, 159/09, 161/20, 162/12, 176/19, 184/20,
198/15, 207/03, 215/17, 246/01, 254/15, 262/11

Yanmas Özel ad.

Y.+ğa 037/09

Y.+nı 037/11

yap- (< ET (Uyg.) *yap-*) kapamak, örtmek.

y.-ıp 098/04

yapın- (< *yap-in-*) örtünmek, kapanmak.

y.-ıp 167/04

yapış- (< *yap-(ı)ş-*) gizlenmek, saklanmak.

y.-tılar 098/04

yapuş- (< *yap-ış-*) yapışmak.

y.-tılar 204/16

y.-up 090/13

yār (< Far. *yār*) dost.

y. 016/01, 034/07, 049/09, 065/19, 092/01, 093/11, 126/03, 201/17, 205/06,
205/17, 206/09, 209/14, 211/13, 230/16, 238/21, 252/05

y.+dur 202/21

yār èt- dost etmek.

y. è.-ıp 245/11

yār kıl- dost etmek.

y. k.-dı 111/08, 207/19

y. k.-ıp 203/08, 203/18, 208/05

yar- (< ET (Uyg.) *yar-* < AT **yār-*) yarmak, yarıp açmak.

y.-dı 178/11

y.-dılar 027/07

y.-ıp 027/07, 101/17

yārā (< Far. *yārā*) güç, kuvvet.

y.+mda 055/20, 055/21

yara- (< ET *yara-*) yaramak, iş görmek.

y.-mas 021/07, 260/02

y.-ğay 261/21

yarağ (< ET (Uyg.) *yarağ*) hazırlık; araç, gereç. (krş. *yarak*)

y. 071/03, 206/14, 220/18, 260/03

y.+ı 055/07, 095/13, 097/01, 250/15

yarağ èt- hazırlık yapmak.

y. è.-ip 261/11

yarağ kıl- hazırlık yapmak.

y. k.-alıñ 220/21

y. k.-ıp 261/19

yarağ (< ET (Uyg.) *yarağ*) hazırlık; araç gereç; silah. (krş. *yarağ*).

y. 043/15, 076/06, 104/10, 140/14, 140/15, 155/05, 194/05, 208/16, 236/01, 244/17, 257/18

y.+ların 072/08

y.+larını 082/13

yaralıq (< *yara+lıq*) yaralı.

y. 102/12, 104/17, 108/05, 201/12, 225/05, 248/21

Yār ‘Alī Özel ad.

Y. 188/08

Y.+niñ 188/11

Yār ‘Alī Mīrzā Özel ad.

Y. 216/06

Y.+nı 216/03, 216/07

Yār ‘Alī-yi Mūşılı Özel ad.

Y.+ğa 124/17

Yār ‘Alī-yi Oyirat Özel ad.

Y. 124/17

yarar (< *yara-r*) yarar, fayda.

y.+ığa 239/11

yaraş (< *yar+a-ş* < Far. *yār*) barış, dostluk.

y. 113/21, 229/16, 253/02

yaraş- (< *yara-ş-*) uzlaşmak, barışmak.

y.-ıp 072/11, 164/09

y.-sa 253/04

yaraşa (< *yara-ş-a*) uygun, layık.

y. 016/12, 053/21, 136/15, 165/18

yaraştur- (< *yara-ş-tur-*) barıştırmak, uzlaştırmak.

y.-up 026/16

yaratquçı (< ET *yarat-ğu+çı*) yaratıcı, Allah.

y.+ğa 178/06

Yardı Özel ad.

Y. 196/09

yāre (< Far. *yāra*) bilezik.
y. 091/21, 239/19

yargu (< ET (Uyg.) *yargu*) yargı, karar, dava.

yargu sor- hukuki yargı istemek.
y. s.-up 017/10, 159/16, 170/21, 171/01
y. s.-dılar 048/11

yarım (< ET (Uyg.) *yarım*) yarım.
y. 076/10, 080/12, 080/13, 103/07, 120/11, 162/04, 206/19, 207/07, 234/18
y.+1 027/04, 120/12

yārīlġ (< Far. *yārī* ve Tü. +*lġ*) istek.
y.+1 024/07

Yarkent Özel ad.
Y.+ni 156/13

yarlıġ (< ET (Uyg.) *yarlıġ*) ferman, buyruk. (krş. *yarlık*)
y. 044/11, 044/16, 048/05, 050/15, 054/04, 059/01, 075/10, 119/05
y.+ıda 055/18
y.+ıdın 205/15

yarlık (< ET (Uyg.) *yarlık*) ferman, buyruk. (krş. *yarlık*)
y. 185/02

yarlık kıl- emretmek.
y. k.-ıp 203/12

yarmaġ (< ET (Uyg.) *yarmaġ*) akçe, para. (krş. *yarmaġ*).
y. 075/03, 112/10, 132/10, 135/09, 141/07, 189/05, 191/12
y.+1 228/11
y.+ını 190/07
y.+larını 075/07
y.+nı 190/12, 197/19

yarmaġ (< ET (Uyg.) *yarmaġ*) akçe, para. (krş. *yarmaġ*)
y. 075/05, 181/08, 188/03, 219/10, 249/11

yarmaş- (< ET *yarma-ş-*) tırmanmak (krş. MK *yarman-* "bir yüksek yere tırmanmak")
y.-tılar 139/21

yaruġ (< ET *yaruk*) aydınlık, parlak.
y. 013/04, 148/16

yaruġlġ (< *yaruġ+lġ*) aydınlık, parlaklık.
y.+1 012/08

yaruğluğ (< *yaruğ*+*luğ*) aydınlık, parlaklık.
y.+nı 012/10

yaruğluk (< *yaruğ*+*luk*) aydınlık, parlaklık.
y. 014/21

Yaruğ Oğlan Özel ad.
Y.+ka 132/18

Yaruğ Têmür Özel ad.
Y. 095/09
Y.+ni 095/06

yasa- (< Mo. *casa-*) yapmak, düzmek; süslemek (Lessing, 1039a)
y.-dı 075/01, 087/12, 097/02, 112/06, 158/15
y.-dılar 026/04, 138/09, 161/05, 167/02, 169/18
y.-ğan 161/06
y.-p 010/19, 012/16, 013/10, 022/04, 026/13, 073/16, 087/12, 096/19, 115/06, 118/08, 121/03, 130/19, 138/19, 139/15, 147/03, 147/10, 165/12, 173/20, 183/07, 183/09, 184/14, 185/16, 192/10, 201/17, 207/07, 213/10, 242/08, 252/01
y.-ptur 106/14
y.-pturlar 167/01, 183/02, 184/07
y.-p èr-di 161/04, 189/19, 216/05
y.-p èr-diler 147/18, 160/02, 169/19, 183/12
y.-r 141/17

yasak (< Mo. *casağ*) kanun, intizam, usul; ceza (Lessing, 1039b).
y. 082/21, 090/16, 159/17, 165/12, 170/21, 171/01, 171/03, 171/06, 171/07, 215/07
y.+ığa 003/14
y.+ka 040/03, 048/05, 048/14, 050/14, 089/09, 094/08, 102/13, 102/21, 111/14, 112/13, 127/08, 145/07, 157/08, 159/18, 167/07, 190/16, 202/05, 212/02, 219/12, 246/06

yasakı (< *yasa-ki* < Mo. *casa-*) asker.
y.+lar 164/01

yasal (< *yasa-l* < Mo. *casa-*) saf, leşler alayı, asker düzeni.
y. 031/18, 073/16, 090/21, 116/07, 143/12, 146/02, 146/03, 147/03, 162/15, 165/13, 252/01
y.+dın 122/06
y.+ğa 118/12
y.+ığa 108/04
y.+nın 130/08

yasana- (< *yasa-n-* < Mo. *casa-*) süslenmek, hazırlanmak.
y.-ıp èr-di 175/09

Yasa Oğ(u)l Özel ad.

Y.+1 043/19

Yasa Oğul bin Toli Özel ad.

Y. 040/04

yasavul (< *yasa-ğul* < Mo. *casa-ğul*) zabıta memuru, çavuş (Lessing, 1040b)

y. 175/19

y.+lar 056/08, 116/18, 235/10

Yasavurī Özel ad.

Y.+ler 076/01, 078/16

Y.+lerğa 078/11

Y.+lerni 076/02

Yassı Daban Özel ad.

Y.+dın 092/18

yaş (< ET *yaş* < AT **yāš*) yaş, göz yaşı.

y. 021/08, 085/06

y.+ın 196/13

yaş (II) (< ET *yaş* < AT **yāš*) yaş, insanın yaşı.

y.+1 262/07

y.+ıda 047/19, 049/14, 050/02, 068/12, 084/18, 086/11, 097/07, 103/01,
122/13, 128/11, 154/19, 235/10

y.+ka 235/16

yaşa- (< *yaş+a-*) yaşamak.

y.-dı 013/12

yaşar (< *yaş+a-r*) yaşında, yaşına ulaşmış.

y. 169/18, 256/20

yaşıl (< ET *yaşıl*) yeşil.

y. 175/10

yaşlıg (< *yaş+lıg*) yaşı olan.

y. 148/21, 177/11

yaşlık (< *yaş+lıg*) yaşı olan.

y. 015/15, 217/21

Yaşmut Özel ad.

Y. 044/18

yaşun- (< ET (Uyg.) *yaş-un-*) saklanmak, gizlenmek (*yaş-* "gizlemek, saklamak").

y.-dı 085/03, 085/05, 157/05

y.-up 178/01

y.-up ér-diler 150/11

yaşur- (< ET (Uyg.) *yaşur-*) gizlemek.

y.-dılar 035/14, 186/06

y.-uñ 035/10

y.-ur 083/04

yaşurun (< *yaş-ur-un*) gizli, gizlice.

y. 012/02, 012/13, 057/19, 071/05, 117/06, 141/15, 158/06, 160/09, 195/03,
198/16, 200/13, 243/10

y.+dur 024/10

yat (< ET (Uyg.) *yat* < AT **yāt*) yabancı.

y. 009/16, 040/16, 144/08

y.+lar 234/04

y.+nı 055/02, 081/01

yat- (< ET *yat-*) yatmak.

y.-ıp 111/11, 224/17

y.-iptur 061/17

y.-ipturlar 012/10

y.-ıp èr-di 137/20, 165/08

y.-kan 014/21

y.-tım 111/10

y.-ur 259/01

y.-ur-men 111/11

y.-ur-sen 111/11

Yatık-ı Şofî Özel ad.

Y.+nı 127/14

Y.+niñ 127/07

yatkur- (< *yat-gur-*) yatırmak.

y.-up 185/06

yav (< ET *yağt* (krş. Özb. *yāv*) düşman.

y. 258/15

yavuk (< ET *yağt-k*) yakın.

y. 022/14, 042/09, 061/02

yay (< ET (Uyg.) *ya* < AT **yā*) yay.

y. 031/18, 164/19, 175/09, 195/15

y.+nı 140/14

yay- (< ET (Uyg.) *yağ-* < AT **yāy-*) yaymak, sermek, açmak.

y.-dı 009/07

Yayığ Suyı Özel ad.

Y.+ğa 115/21

yaylak (< ET *yay+la-k*) yaylak, yazın geçirildiği yer.

y. 137/16, 208/09

y.+ım 205/04

y.+ta 087/14

y.+ka 261/20

yaz (< ET *yāz* < AT **yāz*) ilkbahar.

y. 027/03, 027/10, 030/15, 033/02, 033/12, 033/19, 034/10, 034/20, 036/06, 039/09, 039/19, 044/01, 044/12, 051/10, 053/21, 054/01, 070/05, 073/14, 075/01, 075/02, 091/15, 093/02, 096/21, 104/20, 105/15, 119/15, 121/04, 127/11, 172/02, 172/19, 174/10, 195/09, 232/18, 245/21, 248/17

y.+da 110/17, 134/09

yazğur- (< *yaz-ğur-* < AT **yāz-*) suçlamak, kabahatli görmek.

y.-up 157/07, 250/20

yazı (< ET *yaz-ı*) ova (EDPT s. 984b).

y. 025/11, 148/20

y.+da 021/16, 061/17, 106/10, 115/14, 115/15, 164/07, 234/09

y.+dur 123/14

y.+ğa 025/09, 026/20, 027/17, 027/20, 032/15, 033/15

y.+lar 010/18

y.+larda 016/19, 224/09

y.+largā 114/02

y.+nı 146/11

y.+sı 164/20

y.+sıda 053/12, 249/02

yazuğ (< ET *yazuk* < AT **yāzūk*) suç, günah.

y.+ın 091/11

yê- (< ET *yê-* < AT **yē*) yemek.

y.-diler 136/01

y.-sünler 231/02

y.-yip 070/14, 123/02, 196/03

y.-yip êr-di 108/13

yed (< Ar. *yad*) el.

yed-i beyzā "beyaz el", Hz. Musa'nın mucizelerinden biri olup Firavun'a karşı mucize olarak ışıklı görünen parlak eli.

y. 190/21, 195/21

yêdür- (< ET *yê-dür-*) yedirmek.

y.-üp 019/05

yegāne (< Far. *yagāna*) eşsiz, müstesna.

y. 097/19

yegānelik (< Far. *yagāna* ve Tü. +*lik*) teklik.

y. 056/20

yègirmi (< ET *yègirmi*) yirmi.

y. 002/14, 103/09, 106/14, 121/21, 152/12, 157/03, 161/05, 183/16, 192/13, 192/16, 192/18

yègirmi altı yirmi altı.

y. 156/21

yègirmi altınçı (< *yègirmi altı+nçı*) yirmi altıncı.

y. 043/10, 063/03

yègirmi bêt yirmi bêt.

y. 025/15, 035/16, 047/19, 068/12, 119/11, 167/13, 184/06, 261/05
y.+de 218/21

yègirmi bêtinçı (< *yègirmi bêt+inçı*) yirmi bêtinci.

y. 043/10, 063/02

yègirmi bêt miñ yirmi bêt bin.

y. 058/17

yègirmi birinçı (< *yègirmi bir+inçı*) yirmi birinci.

y. 043/08, 062/16

yègirmi êkinçı (< *yègirmi êki+nçı*) yirmi ikinci.

y. 043/08, 062/17

yègirmi miñ yirmi bin.

y. 022/05, 023/04, 072/13, 080/04, 080/09, 113/15, 114/08, 117/01, 117/07, 124/19, 177/15

yègirminçı (< *yègirmi+nçı*) yirminci.

y. 043/08, 062/16

yègirmi sêkiz yirmi sekiz.

y. 163/15

yègirmi sêkizinçı (< *yègirmi sekiz+inçı*) yirmi sekizinci.

y. 063/04

yègirmi toğuz yirmi dokuz.

y. 185/08
y.+ıda 146/09

yègirmi toğuzınçı (< *yègirmi toğuz+ınçı*) yirmi dokuzuncu. (krş. *yègirmi toğuzunçı*).

y. 063/06

yègirmi toğuzunçı (< *yègirmi toğuz+unçı*) yirmi dokuzuncu. (krş. *yègirmi toğuzınçı*).

y. 043/11

yègirmi tørt yirmi dört.

y. 071/12, 095/05, 238/05, 248/05

yègirmi tørtünçi (< *yègirmi tørt+ünçi*) yirmi dördüncü.

y. 043/10, 062/20

yègirmi üç yirmi üç.

y. 049/14, 124/13

yègirmi üçünçi (< *yègirmi üç+ünçi*) yirmi üçüncü.

y. 043/09, 062/19

yègirmi yèti yirmi yedi.

y. 131/03, 131/09, 146/13

y.+side 251/06

yègirmi yètinçi (< *yègirmi yèti+nçi*) yirmi yedinci.

y. 043/10, 063/04

yek (< Far. *yak*) tek.

y. 033/18

yek-cihet (< Far. *yak* ve Ar. *ciha'*) aynı yönde olan, hemfikir; kararlı.

y. 084/03, 086/08, 135/06, 135/09, 226/09

yek-dāne (< Far. *yak-dāna*) eşi benzeri olmayan.

y.+dür 239/17

Yeke Nitun Özel ad.

Y. 014/13

Yeke Öleñ Özel ad.

Y. 229/13

yeke-süvāre (< Far. *yaka* ve *suvāra*) binicilikte usta kimse.

y. 131/01, 162/11

yeksān (< Far. *yaksān*) bir, eşit, birlikte.

yeksān kıl- eşit yapmak, bir yapmak.

y. k.-dılar 189/13

y. k.-ıp 060/17

yek-ser (< Far. *yak-sar*) bir baştan bir başa.

y. 256/01

yek-şenbih (< Far. *yak-şanbih*) birinci gün, pazar günü.

y. 153/09, 218/21

yəl (< ET (Uyg.) *yəl* < AT **yēl*) yel, rüzgâr.

y. 032/05, 042/01, 058/09, 081/03, 206/06

y.+i 028/11, 152/06, 243/20

y.+idin 254/21

y.+ige 023/05, 024/21, 127/16, 131/17, 150/08

yəm (< ET (Uyg.) *yəm*) hayvan yemi, yiyeceği.

y. 024/02, 024/03, 125/20

Yemīne'd-dīn Behrām Şāh bin Tāce'd-dīn Hārīb Özel ad.

Y. 002/15

yəmlīk (< *yəm*+*lik*) ahırlarda hayvanlara yem verilen, tekne biçimindeki yem kabı.

y. 167/08

yəmsizlik (< *yəm*+*siz*+*lık*) yemsizlik.

y.+dın 234/11

yəŋ (< ET (MK) *yəŋ* < AT **yēŋ*) yen, elbise kolu.

y.+idin 152/05

Yeŋi Özel ad.

Y. 194/06

Y.+dın 089/10

Yeŋişehr Özel ad.

Y.+ğa 181/14

yər (< ET *yər*) yer.

y. 019/15, 021/17, 026/21, 032/02, 085/15, 098/01, 102/03, 121/13, 124/15, 144/13, 158/14, 162/21, 164/14, 174/07, 175/16, 184/09, 188/15, 192/09, 195/15, 198/05, 218/20, 253/14, 254/21

y.+de 011/06, 014/08, 027/13, 028/03, 042/09, 075/12, 114/03, 115/16, 119/10, 124/13, 125/12, 130/12, 141/04, 143/08, 147/16, 151/20, 152/20, 165/08, 182/12, 206/17, 213/19, 221/01, 234/07, 236/19, 241/04, 248/05, 254/03, 259/07

y.+dür 092/12

y.+ge 008/18, 017/03, 021/09, 028/08, 052/19, 085/09, 101/20, 116/21, 117/15, 122/12, 130/10, 135/18, 139/17, 140/01, 142/13, 148/18, 152/10, 153/20, 165/13, 228/07

y.+geçe 017/14

y.+ğa 084/08

y.+i 076/06, 250/20

y.+idin 059/15, 122/08, 122/11, 130/21, 131/15, 148/09, 179/08, 215/14, 221/03

y.+ige 114/11, 139/01, 166/03, 239/21

y.+in 077/01, 087/01, 095/03, 146/11, 198/08

y.+indin 178/13, 204/19, 256/05

y.+ini 102/17, 260/07

y.+ıñ 175/04
y.+ıñizde 140/05
y.+lerdür 250/21
y.+lerge 152/03
y.+leri 152/19
y.+leride 099/02, 165/16, 177/19
y.+leridin 042/13
y.+ni 027/15, 065/07

yêrlig (< *yêr+lig*) sefil.
y. 254/02

yêrüzi yeryüzü (krş. *yêryüzi*)
y.+din 175/06

yêryüzi (< *yêr yüiz+i*) yeryüzü (krş. *yêrüzi*)
y.+dedür 024/10
y.+din 096/20
y.+n 086/09
y.+nde 010/10, 086/09
y.+ndin 086/21
y.+ni 016/20, 058/01, 157/04

ye's (< Ar. *ya's*) ümitsizlik.
y. 159/15

Yessi Özel ad.
Y. 194/14, 224/09, 241/14
Y.+ğa 138/08, 194/19, 240/20
Y.+ni 110/20

Yêsun Cemüge Hân Özel ad.
Y. 042/18

Yesügey Bahâdur Özel ad.
Y. 015/08, 015/14
Y.+nıñ 015/15

Yesün Mengü Özel ad.
Y.+ni 059/06

Yesün Mengü bin Çağatay Hân Özel ad.
Y. 059/05

yêş- (< ET (Uyg.) *seş-*) çözmek.
y.-ip 036/18

Yeşbek Özel ad.
Y. 165/17

yeşim (< Ar. *yaşım*) yağmur taşı da denilen yeşil taş.

y. 041/03, 213/19

yêt- (< ET (Uyg.) *yêt-*) yetmek, yetişmek, ulaşmak.

y.-e 262/06, 262/07

y.-er 003/06, 009/19, 076/12, 117/16, 172/13, 173/09, 183/04

y.-e başla-dı 252/09

y.-ip 016/12, 019/13, 019/14, 019/16, 020/01, 020/08, 021/12, 021/13, 023/10, 026/06, 028/01, 029/10, 030/06, 031/06, 034/01, 043/21, 044/04, 047/06, 047/16, 058/14, 058/16, 060/08, 060/10, 061/21, 069/20, 070/06, 070/12, 071/18, 072/04, 074/15, 076/01, 076/07, 079/10, 080/03, 080/13, 080/15, 081/11, 081/13, 082/14, 084/08, 085/03, 088/16, 090/01, 090/06, 092/14, 093/07, 093/08, 093/12, 093/19, 093/21, 094/01, 094/10, 094/12, 095/13, 098/19, 102/07, 103/12, 104/08, 104/17, 105/05, 105/06, 105/20, 106/05, 106/08, 106/09, 107/02, 108/01, 108/03, 108/14, 109/06, 109/12, 109/18, 110/03, 111/01, 112/03, 113/03, 113/06, 113/12, 114/11, 115/04, 115/06, 115/17, 116/03, 116/16, 117/02, 121/08, 121/09, 121/16, 121/19, 122/08, 122/21, 123/10, 123/11, 123/20, 124/11, 124/19, 125/11, 127/19, 129/11, 130/03, 130/06, 130/09, 130/11, 131/12, 131/13, 131/14, 131/17, 131/21, 133/16, 133/21, 134/19, 136/19, 137/19, 139/07, 140/12, 140/20, 140/21, 141/16, 142/13, 143/14, 144/11, 144/13, 145/15, 145/17, 145/18, 146/06, 146/14, 151/08, 151/15, 151/21, 152/04, 153/02, 153/03, 153/04, 153/06, 153/19, 153/20, 154/18, 155/13, 155/21, 157/04, 157/10, 159/21, 160/08, 160/11, 164/01, 166/02, 168/08, 169/07, 169/08, 170/16, 171/15, 171/16, 172/10, 176/01, 176/11, 177/21, 179/18, 181/06, 181/14, 182/18, 188/01, 189/02, 189/14, 190/05, 192/01, 192/06, 192/11, 193/01, 193/13, 197/12, 199/17, 199/20, 200/20, 202/15, 203/03, 203/18, 205/10, 206/07, 207/12, 207/20, 212/21, 221/03, 222/07, 222/09, 222/21, 223/01, 225/03, 226/05, 228/01, 228/04, 228/13, 228/21, 233/01, 236/17, 237/09, 240/14, 242/14, 244/16, 245/02, 247/12, 248/05, 249/02, 250/06, 250/17, 254/01, 255/07, 257/02

y.-iptür 035/04, 079/17, 083/08, 114/04, 115/14, 140/15, 160/18, 164/21, 176/14, 195/21, 241/05

y.-ip èr-di 017/14, 085/03, 093/11, 107/04, 119/20, 146/13, 195/06, 216/11, 218/06, 242/17, 251/16

y.-ip èr-diler 062/18, 192/12, 216/11, 252/07

y.-ip kèl-edür 248/21

y.-keç 072/20, 258/22

y.-ken 129/18

y.-kende 057/11, 075/21, 101/02, 112/18, 114/01, 116/02, 120/02, 121/17, 153/07, 170/15, 182/16, 198/10, 199/01, 199/19, 201/13, 205/18, 238/06, 241/12, 245/13, 252/04, 261/16

y.-keni 189/20, 203/13

y.-key 057/11, 060/12, 173/18, 210/21, 249/07

y.-keyler 117/02

y.-künçe 026/09, 101/14

y.-küsidür 058/03, 150/16

y.-medi 228/07

y.-mediler 045/03, 261/23

y.-megey 023/11, 218/09

y.-mes 221/09
y.-mesdin 022/16, 154/16
y.-mestin 168/20
y.-mesün 116/19
y.-mes èr-di 063/03
y.-meydür èr-diler 244/14
y.-mey èr-di 246/06
y.-se 028/11, 252/05
y.-señiz 185/16
y.-sün 251/15
y.-ti 003/12, 005/13, 005/16, 005/18, 006/02, 008/09, 011/20, 016/09, 019/04,
021/15, 021/20, 022/08, 022/14, 022/17, 023/02, 023/18, 024/15, 024/17,
025/03, 026/16, 027/17, 028/02, 028/04, 028/12, 029/04, 030/05, 030/09,
030/10, 030/19, 031/08, 031/16, 031/17, 033/15, 034/03, 034/16, 037/11,
039/10, 042/21, 043/04, 043/18, 043/20, 044/03, 044/19, 044/20, 045/15,
048/16, 048/18, 050/21, 052/20, 055/09, 056/02, 057/12, 057/15, 059/01,
059/03, 060/06, 060/07, 060/21, 061/02, 061/07, 068/08, 068/19, 069/04,
070/18, 072/06, 072/12, 073/14, 076/08, 076/10, 076/13, 080/07, 080/12,
081/06, 081/07, 081/10, 082/13, 082/15, 083/03, 084/08, 084/11, 084/12,
089/11, 090/09, 092/08, 092/19, 093/06, 093/11, 094/03, 094/13, 094/18,
095/05, 096/06, 097/01, 097/13, 097/20, 098/17, 099/08, 099/09, 100/03,
100/05, 100/14, 100/16, 101/08, 101/09, 102/02, 103/01, 103/03, 103/20,
104/10, 104/14, 105/08, 105/11, 105/16, 106/01, 106/04, 106/11, 106/20,
107/02, 107/14, 108/17, 108/20, 109/05, 109/10, 110/11, 110/20, 111/02,
111/05, 111/14, 111/15, 112/12, 114/19, 115/21, 120/06, 120/09, 120/15,
122/06, 123/07, 123/09, 123/11, 124/17, 124/20, 127/04, 127/17, 128/12,
129/08, 129/11, 129/16, 129/18, 130/12, 130/15, 132/11, 134/10, 135/13,
135/17, 135/21, 136/10, 136/21, 137/02, 137/09, 138/13, 139/08, 139/12,
139/17, 141/02, 141/19, 142/02, 142/06, 142/08, 142/13, 142/20, 143/04,
143/11, 143/19, 151/11, 151/16, 153/05, 153/08, 154/06, 154/07, 154/09,
156/08, 157/13, 157/16, 159/05, 159/11, 159/16, 159/19, 159/20, 160/07,
161/03, 162/06, 162/07, 168/04, 168/10, 168/17, 170/02, 170/07, 170/08,
170/15, 174/18, 175/08, 175/20, 176/10, 176/13, 180/04, 183/02, 183/17,
184/15, 184/16, 184/21, 185/05, 186/14, 186/16, 186/17, 189/19, 190/05,
190/13, 191/12, 191/16, 191/17, 191/21, 193/09, 193/14, 196/13, 197/02,
197/13, 198/04, 198/16, 198/20, 199/12, 202/01, 202/03, 202/16, 203/10,
204/01, 204/07, 204/09, 204/13, 205/04, 206/15, 208/05, 209/01, 209/20,
210/10, 210/14, 210/15, 210/18, 211/01, 211/03, 211/04, 211/09, 211/19,
211/21, 212/01, 212/04, 212/08, 212/11, 212/20, 212/21, 213/10, 214/12,
214/15, 215/10, 215/12, 217/05, 218/01, 218/14, 219/09, 223/02, 223/03,
223/18, 223/21, 224/01, 224/06, 224/12, 224/14, 225/02, 225/03, 225/11,
225/13, 225/21, 226/03, 226/04, 227/10, 227/13, 227/21, 228/02, 229/03,
229/13, 230/01, 230/14, 231/07, 231/08, 231/11, 231/13, 231/14, 233/10,
233/12, 234/18, 236/19, 238/07, 238/19, 240/21, 244/13, 246/14, 246/16,
248/02, 248/21, 249/05, 250/21, 252/01, 252/16, 253/07, 253/21, 254/02,
254/21, 255/19, 256/11, 256/13, 259/03, 259/13, 259/16, 259/19, 260/08
y.-tiler 008/17, 020/12, 021/02, 021/13, 022/02, 026/05, 026/08, 029/12,
033/15, 042/09, 053/09, 062/02, 069/06, 069/18, 072/01, 073/20, 074/09,
076/16, 080/08, 080/09, 084/07, 088/04, 088/13, 088/14, 089/12, 090/17,
097/16, 101/13, 102/19, 104/16, 105/18, 114/10, 114/13, 116/21, 119/03,

128/02, 129/14, 131/09, 132/14, 133/13, 136/07, 136/11, 137/20, 140/10, 143/02, 145/07, 145/10, 152/10, 154/16, 157/12, 158/08, 161/01, 169/03, 175/07, 181/03, 183/14, 186/06, 186/17, 186/18, 188/06, 193/03, 206/19, 213/10, 224/15, 226/02, 233/11, 233/12, 234/16, 242/06, 242/07, 243/14, 252/07, 252/16, 255/14, 257/10

y.-tim 123/16, 183/17

y.-ti ér-se 154/08

y.-tük 185/09

y.-e al-mas 165/09

yèti (< ET *yeti*, *yèti* < AT **yēti*) yedi sayısı.

y. 004/16, 013/11, 013/17, 014/06, 022/17, 038/20, 040/13, 042/01, 045/12, 046/12, 047/08, 052/10, 070/13, 070/16, 073/02, 074/11, 095/22, 115/15, 117/04, 117/07, 131/03, 136/11, 138/21, 142/01, 153/17, 155/05, 158/17, 158/21, 161/10, 169/18, 183/06, 196/06, 196/07, 196/08, 199/09, 216/13, 219/01, 227/07, 234/05, 234/09, 238/05, 248/05, 251/20, 256/20
y.+side 147/03

yèti miñ yedi bin.

y. 076/14, 077/09, 079/20

yètinçi (< *yèti*+*nçi*) yedinci.

y. 041/09, 042/18, 047/19, 059/20

yètiş- (< *yèt-iş-*) yetişmek, erişmek.

y.-ip 185/19, 247/07

y.-kendür 186/03

y.-ti 155/10, 178/11, 195/18

y.-tim 175/04

yèti yüz yedi yüz.

y. 146/10, 189/12, 236/17

y.+din 086/14

yèti yüz toḡsan bēş yedi yüz doksan beş.

y.+te 160/16

yèti yüz toḡsan bir yedi yüz doksan bir.

y.+de 112/17

yèti yüz toḡsan tōrt yedi yüz doksan dört.

y.+te 120/01

yèti yüz toḡsan üç yedi yüz doksan üç.

y.+de 114/18

yètkür- (< *yèt-gür-* krş. ET (Uyg.) *yètür-*) yetiştirmek, ulaştırmak.

y.-di 033/04, 040/03, 048/14, 050/12, 058/03, 105/02, 111/14, 122/09, 148/21, 151/12, 154/20, 157/08, 202/05, 218/11, 221/05, 244/06

y.-diler 001/07, 016/02, 050/14, 089/09, 091/05, 094/08, 102/13, 102/20, 102/21, 104/08, 106/04, 111/02, 111/20, 112/10, 112/13, 118/01, 126/05, 127/08, 132/08, 137/04, 138/14, 145/06, 149/15, 149/17, 155/05, 167/07, 190/12, 190/16, 212/02, 219/12, 244/05, 246/06

y.-düm 114/21

y.-gende 153/20

y.-gey 090/11

y.-geyler 048/05, 058/19, 163/18

y.-mek 017/12

y.-mesünler 024/11

y.-sünler 180/12

y.-üp 003/17, 008/13, 026/19, 062/13, 086/10, 109/10, 125/14, 140/14, 144/19, 148/17, 150/20, 159/18, 166/17, 173/01, 178/20, 190/08, 190/10, 244/02

y.-üp èr-di 132/10, 156/18, 206/19, 212/19

y.-ür 189/15, 198/02, 223/14

yètküz- (< *yèt-güz-*) ulaştırmak.

y.-diler 190/19

yètmiş (< ET *yètmiş* < AT **yētmış*) yetmiş sayısı.

y. 071/15, 081/09, 115/16, 134/05, 161/10, 169/18, 230/08, 256/20

yètmiş bir yetmiş bir.

y. 196/01

yètmiş èki yetmiş iki.

y. 201/05, 219/01

yètmiş miñ yetmiş bin.

y. 107/11, 186/03

yètmiş üç yetmiş üç.

y. 035/16

Yètsin Özel ad.

Y. 060/17

Yètsin Oğul Özel ad.

Y. 060/17, 060/21

Y.+nı 060/16, 060/17

Yètsün Özel ad.

Y. 060/16

Yètsün Tèmür Han Özel ad.

Y. 062/16

Yètsün Tèmür Hān Özel ad.

Y.+ğa 062/17

yêtür- (<ET (Uyg.) *yêtür-*) yetiştirmek, ulaştırmak.
y.-di 122/11

Yezd Özel ad.

Y. 135/21, 207/10, 207/12
Y.+de 135/04
Y.+din 107/15, 135/07
Y.+ğa 207/16
Y.+ni 122/19, 135/10, 206/02, 207/16

Yezdān (< Far. *yazdān*) Zerdüştlerde hayır Tanrısı; Allah.

Y. 024/01, 037/21, 146/04
Y.+dın 146/05

Yezdār Kötval Özel ad.

Y. 166/21, 167/06

Yezīd Özel ad.

Y. 167/17

yığ- (< ET *yığ-*) yığmak, toplamak.

y.-dı 118/12
y.-ıp 014/08, 018/14, 018/21, 019/07, 045/06, 045/18, 050/20, 052/03,
052/12, 053/09, 053/14, 053/19, 054/01, 058/07, 061/20, 068/14, 074/14,
075/16, 075/21, 076/03, 078/08, 084/04, 089/09, 090/03, 092/10, 093/11,
095/02, 095/05, 097/12, 099/09, 110/10, 111/09, 119/06, 124/13, 130/16,
135/10, 143/01, 151/13, 164/11, 167/20, 171/19, 212/21, 215/11, 219/20,
222/05, 224/14, 246/01, 256/13, 256/14, 258/22
y.-ıp-tur-ur 116/05
y.-ıp èr-di 085/10, 125/08

yığaç (I) (< ET *ı+ğaç*) ağaç.

y. 160/04, 161/07, 181/09, 183/09
y.+dın 139/15
y.+dındur 168/03
y.+ı 170/03
y.+larığa 114/14
y.+larını 026/13
y.+nın 012/08

yığaç (II) (< *ı+ğaç*) fersah, ortada duran kişi seslendiğinde uçtakilerin sesini işittiği mesafenin üç katı kadar olan malum uzaklık.

y. 065/01, 072/21, 079/13, 090/21, 095/05, 097/02, 103/07, 116/09, 120/11,
130/07, 138/21, 139/16, 141/02, 144/12, 146/03, 162/04, 173/03, 175/21,
184/06, 188/02, 208/03, 236/16, 240/21
y.+da 056/08, 093/21
y.+dur 141/02
y.+ğaça 089/10
y.+ıda (yığacıda) 146/08

y.+ıdadur (yığacıdadur) 057/04
y.+ka 176/14, 234/09

yıgıl- (< *yığ-ıl-*) yığılmak, toplanmak.

y.-a kël-sünler 251/01

y.-dı 021/17, 037/19, 194/16, 253/12

y.-dılar 074/04, 090/13, 093/02, 108/06, 187/15, 204/10, 243/16

y.-ğay 110/11

y.-ıp 017/02, 053/18, 053/21, 069/15, 073/15, 074/07, 103/15, 110/18,
127/12, 151/20, 194/01, 205/03, 227/13, 243/16, 247/09, 254/06, 258/14

y.-ıp ér-di 072/03

y.-may 249/01

yıgınak (< *yığ-ın-ak*) topluluk.

y.+ta 248/11

yığıştur- (< *yığ-ış-tur-*) yığıştırmak, toplamak. (krş. *yığıştur-*)

y.-dı 197/21

y.-dılar 252/12

yıgla- (< ET (Uyg.) *ıgla-* < AT **ıgla-*) ağlamak.

y.-dı 149/04, 253/15

y.-dılar 190/17

y.-p 195/21

yığıştur- (< *yığ-uş-tur-*) toplamak. (krş. *yığıştur-*)

y.-dı 002/11

yık- (< ET (Uyg.) *yık-*) yıkmak, devirmek.

y.-ar 147/14

y.-dı 154/19

y.-dılar 259/05

y.-ıp 018/07, 070/16, 093/08, 094/01, 096/15, 162/08, 163/06, 211/02

y.-ıp ér-di 157/07

y.-kalı 084/14

y.-tılar 166/09

yıkıl- (< *yık-ıl-*) yıkılmak.

y.-a başla-dı 161/07

y.-dı 074/05, 094/21, 153/21, 167/04, 183/10

y.-dılar 101/15, 113/09, 256/08

y.-ıp 058/09, 070/15, 093/08, 146/15, 160/05, 167/05, 167/06, 187/21,
188/08, 207/14, 225/09

yıl (< ET *yıl*) yıl, sene.

y. 001/09, 002/14, 003/04, 006/16, 008/03, 013/13, 014/07, 019/05, 034/14,
035/15, 035/16, 037/17, 039/01, 039/02, 039/12, 039/17, 040/13, 041/08,
043/12, 044/15, 045/07, 045/12, 045/17, 046/04, 046/12, 047/08, 047/14,
048/06, 048/20, 049/06, 049/20, 051/16, 059/17, 060/19, 061/11, 061/21,
063/02, 067/05, 067/12, 096/19, 096/21, 097/12, 099/06, 100/18, 127/03,

136/08, 148/11, 154/10, 157/01, 170/03, 173/06, 173/09, 173/15, 174/10, 182/01, 183/06, 185/08, 196/01, 196/02, 209/12, 212/06, 212/13, 212/16, 217/01, 217/12, 219/01, 219/02, 222/13, 225/08, 227/06, 227/07, 229/05, 232/01, 232/10, 234/03, 234/21, 235/01, 235/19, 238/02, 238/13, 238/15, 239/11, 250/03, 261/05
y.+da 023/16, 033/21, 035/14, 035/15, 035/16, 038/20, 042/01, 125/08, 138/12, 139/09, 228/11
y.+dın 004/16, 036/06, 045/06, 109/07, 189/15
y.+ğa 086/13, 189/15
y.+ğaça 013/14
y.+ı 051/14
y.+larda 104/21

yıllık (< *yıl+lık*) yıllık.

y. 104/10, 114/16, 119/19, 119/20, 135/07, 136/14, 137/06, 151/17, 155/05, 187/06, 195/21, 199/09, 246/18

yıllık (< *yıl+lik*) yıllık.

y. 153/17

Yınaltegin Özel ad.

Y. 002/20

yır (< ET (Uyg.) *ır* < AT **ır*) şarkı, türkü.

y. 196/13

yırt- (< ET (MK) *yırt-*) yırtmak.

y.-ıp 196/15

yiber- (<< *ı-d-u bër-*) göndermek.

y. 211/01, 234/06

y.-di 003/20, 004/05, 004/11, 005/04, 005/08, 005/09, 005/18, 005/19, 006/08, 007/01, 007/16, 009/06, 011/07, 011/18, 013/15, 016/14, 019/04, 021/05, 021/19, 022/17, 022/21, 023/10, 025/18, 025/20, 026/16, 028/04, 029/10, 030/19, 031/05, 032/14, 032/18, 032/21, 033/01, 033/07, 033/09, 034/21, 037/08, 037/19, 038/07, 038/19, 039/16, 039/17, 041/02, 041/20, 042/11, 043/15, 044/03, 044/18, 045/04, 045/20, 046/08, 046/18, 047/15, 048/02, 048/05, 048/06, 048/15, 048/17, 049/19, 050/15, 051/04, 051/10, 054/13, 054/14, 054/21, 060/03, 068/17, 069/03, 071/13, 071/18, 072/01, 072/04, 073/10, 074/04, 074/11, 075/06, 075/07, 076/07, 076/18, 078/07, 079/04, 080/09, 080/10, 080/12, 081/05, 081/09, 081/13, 081/21, 082/09, 083/07, 083/14, 083/15, 083/16, 083/17, 084/18, 088/04, 088/12, 088/17, 089/03, 089/15, 089/18, 090/04, 090/08, 090/16, 090/17, 091/18, 092/10, 092/15, 093/17, 094/09, 094/14, 094/18, 096/02, 096/11, 096/18, 096/21, 097/07, 097/17, 098/21, 099/03, 099/05, 099/12, 100/09, 100/20, 101/08, 101/12, 102/05, 102/14, 104/08, 105/09, 105/16, 106/01, 106/06, 107/02, 107/19, 108/18, 109/07, 110/11, 110/14, 111/10, 111/12, 111/13, 112/01, 112/12, 112/15, 113/02, 113/10, 113/12, 114/03, 115/01, 115/19, 116/08, 116/12, 117/01, 119/01, 119/17, 120/14, 121/02, 121/12, 121/15, 123/04, 124/03, 124/05, 124/07, 124/15, 126/15, 127/15, 127/16, 128/10, 128/15,

129/07, 132/15, 133/01, 133/03, 133/06, 133/11, 133/19, 133/20, 134/01,
 135/04, 135/14, 136/05, 136/21, 137/01, 138/02, 139/11, 140/09, 141/15,
 142/06, 145/19, 148/04, 150/01, 152/13, 155/06, 155/09, 155/13, 156/17,
 157/20, 158/13, 158/16, 158/17, 158/20, 159/10, 160/07, 160/11, 160/13,
 160/20, 163/09, 163/11, 164/08, 166/07, 167/12, 168/06, 168/07, 168/19,
 170/07, 170/08, 171/18, 172/10, 174/06, 175/16, 175/21, 176/05, 179/18,
 180/13, 180/18, 180/21, 181/01, 181/11, 181/12, 181/13, 181/20, 182/07,
 183/01, 186/01, 186/07, 186/13, 191/11, 192/05, 192/08, 194/17, 199/03,
 199/16, 199/19, 200/12, 201/15, 201/21, 202/09, 202/10, 202/18, 202/21,
 206/14, 207/10, 207/17, 208/03, 208/09, 210/01, 210/12, 210/17, 211/07,
 211/13, 211/21, 212/02, 212/18, 214/03, 216/03, 216/08, 218/12, 219/11,
 219/21, 220/06, 222/03, 222/04, 222/18, 224/10, 224/11, 225/13, 228/08,
 228/15, 228/19, 229/04, 229/05, 229/11, 230/01, 232/03, 232/12, 233/08,
 233/13, 233/20, 234/03, 234/07, 234/15, 236/08, 236/13, 237/14, 238/03,
 241/21, 242/01, 243/07, 243/08, 246/02, 247/02, 248/02, 249/12, 250/12,
 251/09, 253/02, 254/01, 257/06, 259/21
 y.-diler 006/15, 023/06, 027/01, 029/20, 044/05, 052/13, 057/09, 060/12,
 068/09, 075/09, 083/02, 087/17, 100/08, 102/08, 105/07, 108/03, 110/16,
 121/07, 123/08, 134/02, 151/01, 152/01, 152/21, 164/12, 168/21, 169/07,
 203/18, 212/11, 222/01, 224/18, 231/21, 233/03, 233/12, 241/18, 244/08,
 247/15, 255/06, 257/01
 y.-diñiz 123/08
 y.-dük 021/01, 123/08
 y.-edür ér-kendür 142/09
 y.-eli 161/18, 164/12
 y.-eliñ 176/07
 y.-gen 072/07, 185/19
 y.-geni 032/13, 094/06, 097/06, 111/03, 140/08, 149/05, 159/01, 171/07,
 180/15, 252/11
 y.-gey 091/10, 091/16, 172/15, 220/07, 220/14, 234/19
 y.-geyler 135/18
 y.-gey-sèn 260/15
 y.-gil 005/19, 133/11, 158/13, 159/04, 163/12, 182/06
 y.-iñ 075/07, 134/15
 y.-ip 001/13, 002/03, 003/12, 004/04, 004/05, 005/11, 007/16, 008/04,
 017/04, 018/08, 018/17, 019/02, 019/13, 022/14, 025/04, 026/11, 027/03,
 027/09, 028/04, 029/21, 030/11, 032/21, 034/06, 037/11, 039/01, 039/05,
 040/09, 041/01, 044/06, 044/07, 044/18, 045/03, 045/08, 046/07, 046/14,
 047/04, 047/18, 048/04, 048/20, 048/21, 049/19, 050/12, 053/01, 053/03,
 054/03, 055/11, 062/01, 062/11, 071/01, 072/20, 074/12, 074/21, 075/17,
 076/03, 076/09, 077/03, 078/09, 079/01, 079/03, 079/04, 080/04, 080/16,
 080/18, 080/19, 081/05, 081/14, 081/18, 082/05, 082/11, 084/05, 084/20,
 084/21, 087/13, 087/14, 087/18, 089/16, 089/17, 090/08, 090/18, 090/19,
 092/02, 092/04, 093/06, 093/07, 093/12, 094/08, 094/21, 095/07, 098/12,
 098/17, 099/12, 099/20, 100/02, 100/04, 100/14, 100/18, 100/19, 101/05,
 101/10, 102/04, 102/07, 102/13, 104/01, 104/06, 104/15, 104/16, 105/14,
 108/15, 110/02, 110/03, 110/19, 110/21, 112/13, 113/01, 113/11, 114/09,
 114/11, 115/17, 116/10, 120/17, 120/21, 121/01, 121/10, 121/12, 121/20,
 124/06, 124/12, 126/14, 128/07, 129/10, 130/12, 132/17, 132/18, 133/17,
 136/14, 142/20, 144/05, 144/20, 145/03, 145/20, 148/03, 149/09, 150/19,

151/02, 151/15, 154/13, 154/15, 156/21, 159/03, 160/18, 160/21, 161/08, 161/13, 164/09, 164/12, 165/19, 165/20, 166/06, 169/09, 170/13, 173/21, 174/07, 175/02, 175/13, 176/03, 180/15, 181/12, 182/05, 182/08, 182/09, 185/20, 185/21, 187/11, 188/06, 188/14, 190/19, 190/20, 196/21, 197/01, 197/05, 197/09, 199/03, 200/03, 200/05, 200/12, 200/20, 201/02, 201/13, 202/01, 202/05, 202/13, 203/13, 205/17, 205/20, 206/03, 207/10, 207/16, 207/18, 207/21, 209/19, 210/13, 210/16, 210/19, 211/08, 213/14, 214/02, 214/04, 214/05, 215/05, 221/21, 222/17, 222/18, 224/21, 225/09, 226/15, 228/05, 228/13, 229/19, 230/04, 230/06, 233/15, 233/16, 233/18, 233/21, 234/02, 237/05, 241/17, 245/01, 245/06, 245/11, 245/13, 246/03, 247/13, 247/14, 249/17, 250/06, 251/13, 253/12, 253/13, 255/07, 255/10, 257/04, 260/11, 260/17, 261/01
y.-iptür 101/04, 105/16, 110/12, 150/17
y.-ip èr-di 021/14, 059/11, 126/02, 130/02, 130/10, 136/20, 144/03, 157/09, 157/19, 174/19, 217/19
y.-ip èr-diler 058/14, 108/14, 222/21
y.-medi 005/03, 097/17
y.-mediş 164/08
y.-mek kerek 050/17, 260/11
y.-mes èr-di 024/09
y.-mey 220/14
y.-meydür 212/10
y.-sem 125/19
y.-seş 175/14
y.-sün 006/21, 083/18, 173/01, 174/03, 199/04
y.-sünler 020/19, 129/02, 206/14
y.-ür-biz 141/17
y.-ür èr-di 233/20
y.-ür èr-diler 033/11, 059/12

yigit (< ET (Uyg.) *yigit*) yiğit, genç, delikanlı.

y. 022/18, 072/06, 077/08, 086/17, 127/13, 167/20, 216/15
y.+ler 175/08, 204/02
y.+leri 132/12
y.+leridin 013/05
y.+ni 247/06

yigitlik (< *yigit+lik*) gençlik.

y.+ide 094/04

yok (< ET *yok* < AT **yōk*) yok.

y. 026/02, 035/12, 037/05, 130/04, 140/09, 198/12, 205/05, 239/07
y.+tur 020/02, 024/07, 024/10, 038/15, 052/05, 055/14, 084/02, 092/11, 099/16, 115/18, 128/10, 146/04, 180/03, 195/21, 210/16, 228/04, 232/21, 236/15, 238/04
y. è-di 122/16
y. èr-di 012/07, 020/10, 039/14, 045/16, 045/19, 048/09, 049/02, 055/13, 057/15, 090/18, 112/11, 113/05, 116/04, 145/16, 153/11, 185/05, 210/05, 213/16, 219/10, 223/09, 229/13, 231/05, 249/05, 252/02, 262/09
y. èr-kendür 074/15, 235/08

y. èr-se 038/14, 057/13, 214/16, 221/14
y.-tur-ur 055/02

yokkari (< ET *yoḡaru* < **yoḡ*+*garu*) yukarı.

y. 005/14, 045/01, 060/08, 085/17, 116/02, 123/11, 124/16, 126/11, 133/08,
151/04, 151/16, 163/06, 174/15, 174/16, 188/20, 189/01, 189/05
y.+sığa 133/05

yol (< ET *vol* < AT **yōl*) yol; tarz, yöntem.

y. 001/03, 004/18, 008/01, 023/14, 030/02, 030/20, 031/15, 033/04, 036/17,
042/02, 050/21, 051/18, 055/03, 065/01, 076/11, 081/01, 084/21, 085/01,
085/02, 090/21, 103/08, 106/19, 107/05, 109/13, 110/15, 115/10, 116/09,
120/10, 120/11, 126/18, 135/13, 138/13, 139/16, 141/02, 143/04, 144/12,
145/08, 155/01, 157/17, 161/21, 162/04, 163/17, 171/12, 171/15, 175/21,
188/02, 188/19, 188/21, 192/10, 197/09, 203/08, 207/15, 210/09, 232/06,
250/03, 253/04

y.+da 001/07, 014/08, 024/20, 031/15, 038/11, 042/21, 044/20, 049/01,
051/13, 060/10, 070/05, 083/14, 100/18, 102/21, 103/08, 103/14, 109/09,
109/14, 110/13, 111/16, 112/18, 113/20, 119/09, 124/10, 125/20, 126/01,
133/12, 137/01, 155/12, 156/19, 157/02, 158/11, 187/09, 188/02, 189/10,
193/07, 202/19, 203/13, 204/03, 219/07, 223/01, 228/20, 230/16, 233/02,
255/06

y.+dın 041/07, 093/04, 113/03, 127/04, 151/17, 236/16, 253/17

y.+dur 072/21, 113/13, 130/07, 138/21, 144/12, 173/03, 228/19, 241/01,
251/20

y.+ğa 040/02, 060/10

y.+ı 025/20, 028/12, 030/19, 031/06, 032/16, 037/10, 121/09, 125/10, 127/10,
129/21, 137/14, 138/21, 155/06, 157/10, 175/17, 188/16, 208/03, 214/16,
228/17, 252/09, 254/03

y.+ıda 005/14, 048/14

y.+ıdın 030/07, 042/19, 050/10, 053/15, 078/20, 103/16, 122/21, 139/11

y.+ığa 260/22

y.+ın 070/18, 081/06, 082/12, 110/14, 116/14, 117/21, 118/10, 145/18

y.+ını 113/01

y.+lar 020/08, 191/13

y.+ları 192/09, 228/19

y.+larıda 147/19

y.+larığa 175/16

y.+ların 071/09

y.+larını 034/05, 072/02

y.+larını 006/02, 112/04, 121/11, 136/10

y.+nı 079/19, 113/02

yol kıl- yol yapmak.

y. k.-ıp 133/12, 140/20

yol tap- rehberlik yapmak, yol bulmak.

y. t.-ıp èr-di 037/07

y. t.-tı 003/16

yoldaş (< *yol+daş*) yol arkadaşı.

y. 218/20

y.+ını 020/15

yolı (< *yol+ı*) defa, kere, kez.

y. 012/06, 019/12, 055/08, 074/04, 102/03, 179/04, 185/10, 191/19

yoluğ- (< *yol+(u)ğ-*) karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, rastlamak.

y.-tı 106/10, 139/12, 187/10

y.-tılar 112/20

y.-up 071/11, 071/19, 095/01, 095/08, 095/11, 103/04, 109/13, 110/04, 111/01, 113/06, 113/16, 113/17, 113/20, 114/04, 114/10, 116/06, 116/13, 120/15, 132/18, 132/20, 140/15, 176/09, 187/21, 188/02, 207/06, 255/06

yon- (< ET (MK) *yon-* < AT **yō-n-*) yontmak.

y.-up 138/11

y.-ğan 138/05, 153/15, 160/02, 183/02

yonga (< *yon-ğa*) yonga, talaş, rende talaşları.

y. 127/01

yortavul (< Mo. *yort-avul*) akıncı.

y. 027/09, 081/18, 247/19

y.+lar 028/21

yosun (< Mo. *yosu(n)*) üslup, âdet, kanun.

y. 008/03, 035/07, 175/07, 225/01

y.+ı 006/11, 022/02, 028/07, 042/07, 058/21, 097/11, 105/06, 135/19, 163/19, 196/16, 212/17, 214/14, 215/04

yosunluğ (< Mo. *yosun* ve Tü. *+luğ*) gibi, biçimde, tarzda.

y. 017/13, 131/12, 235/19, 241/17, 246/12, 254/17, 254/18

yör- (< ET *yori-* < AT **yōri-*) yürümek. (krş. *yöri-*, *yörü-*).

y.-mek 257/06

yöri- (< ET *yori-* < AT **yōri-*) yürümek. (krş. *yör-*, *yörü-*).

y.-di 061/08, 203/11, 204/14, 210/13, 223/01, 224/09, 230/16, 256/11

y.-diler 071/17, 084/06, 116/21, 197/02, 201/07, 206/04, 206/09, 224/15, 227/17

y.-diler ér-se 259/14

y.-di ér-se 238/02

y.-gen 245/21

y.-geni 082/01

y.-geyler 097/06

y.-mediler 081/11

y.-mek 242/09

yörü- (< ET *yori-* < AT **yōri-*) yürümek. (krş. *yör-*, *yöri-*).

y.-di 027/14, 028/11, 047/11, 075/19, 079/12, 079/18, 080/12, 084/06, 100/03, 115/21, 124/16, 141/01, 143/03, 147/07, 151/02, 152/02, 161/09, 168/19, 179/11, 210/07, 224/01, 253/07, 253/11, 253/21
y.-diler 022/07, 042/07, 068/18, 069/09, 073/03, 073/16, 101/13, 108/07, 111/15, 141/13, 161/03, 163/06, 169/04, 178/08, 184/14, 188/21
y.-di  r-se 101/21, 254/03
y.-gen 245/06
y.-geni 078/07
y.-gey 074/04
y.-geyler 069/06, 171/14, 191/15
y.-gil 141/15
y.-medi 048/20, 074/05
y.-mek k rek 083/08, 097/12
y.-  208/04, 258/17
y.-p 013/07, 022/02, 028/12, 030/03, 031/15, 033/13, 034/01, 036/16, 056/07, 056/08, 059/14, 068/16, 069/13, 070/15, 071/05, 072/19, 073/20, 076/05, 081/09, 082/08, 082/14, 087/14, 088/14, 092/11, 092/13, 095/13, 097/21, 098/03, 101/07, 102/01, 102/03, 102/05, 102/06, 102/13, 103/01, 103/03, 103/06, 103/07, 104/05, 104/15, 105/03, 105/07, 106/05, 107/11, 108/08, 109/11, 110/09, 115/09, 116/02, 116/06, 116/07, 118/03, 118/06, 118/08, 121/15, 123/02, 126/07, 126/12, 126/21, 127/10, 130/09, 131/08, 132/04, 133/01, 133/04, 133/12, 134/09, 139/11, 140/21, 142/10, 143/03, 145/09, 145/12, 145/15, 145/21, 148/08, 148/15, 151/06, 151/07, 151/11, 151/12, 152/17, 157/02, 158/16, 161/11, 162/07, 163/16, 165/03, 165/15, 167/03, 169/01, 169/04, 169/08, 169/13, 170/02, 171/15, 175/18, 179/02, 184/13, 187/04, 189/12, 191/09, 191/19, 192/12, 199/06, 199/13, 200/16, 201/09, 201/17, 203/02, 203/13, 205/19, 205/20, 206/02, 209/15, 214/08, 215/13, 215/14, 222/06, 222/08, 223/05, 223/20, 224/03, 224/20, 224/21, 225/11, 226/01, 228/21, 229/20, 230/10, 231/16, 236/04, 238/14, 243/19, 244/03, 244/13, 245/03, 245/14, 246/01, 248/19, 249/05, 256/18, 256/21, 257/15, 257/22, 258/13
y.-r 097/05, 245/08, 248/01
y.-r  r-di 016/19, 018/11, 018/16, 235/19, 246/13, 254/17
y.-r  r-diler 100/11
y.-s n 018/18
y.-sünler 139/21, 146/02
y.-yd r 094/07
y.-yd rl r 071/18
y.-y al-madılar 248/12

y r    (< *yori- *) y r y   , sefer.

y. 115/09
y.+de 104/13, 104/18, 134/06, 147/15, 194/07, 215/18, 240/04, 258/08
y.+din 034/15, 115/03, 199/09, 245/21
y.+i 088/21, 225/20
y.+ide 040/17, 087/13
y.+idin 155/04, 250/18
y.+ige 194/04
y.+i a 109/17, 119/19, 171/13
y.+ini 173/04, 226/03

y.+iniṅ 139/01
y.+ka 212/18
y.+ni 173/11

Yörüş-i Se-sāle Üç yıllık Yürüyüş.
Y.-i S. 104/09

yörüt- (< *yori-t-*) yürütmek.
y.-üp 162/18

yu- (< ET (Uyg.) *yu-* < AT **yū-*) yıkamak.
y.-dı 086/21
y.-dılar 120/03
y.-duṅ 086/09

yufğan ince. (krş. ET *yuvka*, *yuḳa*, Çağ. *yupğa* EDPT, 874a).
y. 125/01

yulduz (< ET *yultuz*) yıldız.
y.+ğa 012/04

Yulduz Özel ad.
Y.+da 113/14, 113/21
Y.+ğa 114/03

yum- (< ET (Uyg.) *yum-*) yummak, kapamak.
y.-dı 035/12

yumalan- (< *yum-ala-n-*) yuvarlanmak.
y.-ıp 139/15, 140/10, 161/05, 253/14

yumalat- (< *yum-ala-t-*) yuvarlatmak.
y.-tı 134/13

yumşaq (< ET *yımşaq*) yumuşak.
y. 038/02

Yūnus Özel ad.
Y. 112/04, 124/19
Y.+nıṅ 112/04

Yūnus Cöni Ḳurbānī Özel ad.
Y. 112/03

yurt (< ET *yurt* < AT **yūrt*) yurt, ülke.
y. 013/11, 017/12, 017/13, 017/18, 017/20, 034/10, 041/16, 138/06, 186/08
y.+da 011/21, 040/18, 043/14, 059/11, 067/12, 176/08
y.+dın 041/12
y.+ıda 036/03, 043/18, 241/06
y.+ıdur 139/01, 245/06

y.+ığa 068/20, 193/01, 224/20
y.+ige 036/01, 036/06
y.+ka 013/10, 040/14, 043/04
y.+lardin 036/07
y.+ları 052/06, 061/20
y.+larıda 073/13
y.+larığa 087/04, 110/08
y.+nı 041/15
y.+ta 039/09, 040/11
y.+tur 041/15

yurt kıl- yurt yapmak.
y. k.-dılar 138/19

yurtçı (< *yurt+çı*) ordu veya kervanın konacağı yeri belirlemek için önceden gönderilen kimse, konakçı.
y.+lar 164/13

Yurt-ı Hâşş Özel ad.
Y.+ka 091/10

Yūsuf Özel ad.
Y. 117/16, 177/04, 177/18, 232/21, 233/03
Y.+ka 233/05

Yūsuf Barulas Özel ad.
Y. 177/10, 192/21
Y.+nı 192/12

Yūsuf Bēg Özel ad.
Y.+ni 234/03, 234/05, 234/06

Yūsuf Mīrzā Özel ad.
Y.+ğa 232/09

Yūsuf-ı Şofī Özel ad.
Y. 091/06, 091/07, 091/09, 091/14, 091/15, 096/02, 096/08, 096/09, 096/11
Y.+ğa 091/19, 096/13
Y.+niğ 096/13

Yūsuf-veş (< *Yusuf* ve Far. -vaş "gibi") Hz. Yusuf gibi.
Y.+ni 237/20

yut- (< ET (MK) *yut-* < AT **yūt-*) yutmak.
y.-up-men 027/06

yuyıl- (< *yu-y-(i)l-*) yıkanmak.
y.-dılar 025/14

yügen (< ET (Uyg.) *yügün/ yügön* (?)) yular.

y. 208/15

yügür- (< ET *yügür-*) koşmak, seğirtmek, hızlı gitmek.

y.-üp 055/10, 088/06, 257/12

y.-diler 261/22

yügürt- (< *yügür-t-*) koşturmak.

y.-edür ér-di 027/18

y.-ti 032/02, 257/12

y.-tiler 196/14

y.-üp 008/17, 026/09, 070/13, 084/17, 101/18, 103/04, 118/12, 131/01, 131/10, 148/04, 148/08, 151/08, 154/18, 162/07, 226/10, 242/10, 255/20

yügürük (< *yügür-ük*) seri, ayağına çabuk.

y. 127/13

yükle- (< ET (Uyg.) *yük+le*) yüklemek.

y.-diler 185/14

y.-r ér-diler 208/14

yükün- (< ET *yükün-*) boyun eğmek, secde etmek.

y.-üp 035/05, 036/21, 039/15, 055/14, 086/10, 128/12, 141/10, 173/11, 189/15, 220/15, 234/05, 234/07, 256/09, 260/01

yükündür- (< *yükün-dür-*) saygı ve selamlama için diz çöktürmek.

y.-üp 089/13

yümkin (< Ar. *yumkinu*) mümkün olur, olabilir; belki.

y. 009/08, 146/16

yürek (< ET (Uyg.) *yürek*) yürek, gönül.

y.+i 117/19, 176/19, 179/07

y.+ler 195/10, 196/14

y.+ni 178/11

yüreklik (< *yürek+lig*) yürekli.

y. 096/14

yüz (I) (< ET *yüz* < AT **yüz*) yüz sayısı.

y. 009/10, 009/12, 009/15, 060/17, 071/14, 076/05, 078/17, 092/02, 095/10, 098/13, 098/18, 109/21, 110/05, 111/01, 111/11, 115/10, 115/11, 118/10, 125/21, 134/06, 143/02, 150/09, 151/10, 151/11, 166/10, 167/09, 167/14, 169/06, 181/12, 183/12, 185/01, 187/13, 191/11, 191/12, 192/10, 193/07, 193/21, 196/15, 203/04, 203/05, 207/14, 208/13, 214/16, 233/01, 234/03, 244/01, 244/06, 246/17, 247/11, 249/03, 255/03, 257/08, 257/10, 261/05
y.+ge 262/07

yüz (II) (< ET *yüz* < AT **yüz*) yüz, çehre.

y. 239/11

y.+ige 007/11, 049/15, 233/20

y.+in 021/09, 095/21, 140/18, 244/07
y.+ini 033/03, 101/19, 117/15, 123/14, 145/04, 170/01, 178/05, 179/04
y.+leri 088/12
y.+lerige 196/13
y.+lerin 196/14, 232/13
y.+lerini 149/14

yüz körgez- yüzünü göstermek, görünmek, ortaya çıkmak.
y. k.-ip 048/21, 249/18

yüz körgüz- yüzünü göstermek, görünmek, ortaya çıkmak.
y. k.-di 001/05, 007/20, 018/16, 036/11, 057/03, 059/10, 100/10, 142/21, 145/10, 146/14, 149/17, 150/04, 164/03, 179/16, 214/06, 214/13, 217/08, 218/12, 236/21, 237/12, 247/08, 250/04
y. k.-se 131/04
y. k.-üp 131/18, 152/06, 243/18, 245/03

yüz körset- yüzünü göstermek, görünmek.
y. k.-ip 016/08, 028/10
y. k.-ür 065/13

yüz évür- yüz çevirmek.
y. è.-di 073/21, 118/16
y. è.-diler 034/07, 152/11
y. è.-mes èr.-di 192/18
y. è.-üp 006/20, 047/16, 069/09, 109/13, 118/05, 154/20, 171/09, 174/02, 202/12, 205/03, 207/12

yüz öyür- yüz çevirmek.
y. ö.-diler 058/11
y. ö.-gey 061/03
y. ö.-üp 051/01, 070/03, 093/16, 211/19, 211/20, 216/07, 217/17, 253/06

yüz (III) (< ET *yüz*) yüzey, bir nesnenin dış tarafı.
y.+ge 158/06
y.+i 022/07, 183/14
y.+ide 022/08, 131/01, 151/04, 183/08
y.+idin 134/02
y.+ige 032/05, 222/04
y.+ini 150/01

yüz (IV) (< ET *yüz*) -den, dolayı, sebep.
y.+i 140/10
y.+idin 012/09, 026/06, 044/07, 055/10, 066/18, 090/19, 091/16, 099/19, 101/11, 101/19, 106/12, 108/05, 120/20, 121/16, 121/20, 128/13, 132/03, 132/07, 135/13, 154/04, 154/14, 160/05, 163/09, 166/04, 169/01, 172/17, 176/15, 179/13, 180/03, 206/09, 211/08, 235/04, 241/11, 241/20, 246/10, 250/11, 251/13, 254/07
y.+indin 050/17, 051/19, 056/03, 057/03, 060/07, 063/08, 069/14, 080/01, 080/20, 197/07, 197/09, 198/02, 226/06, 238/01, 244/04, 246/03

yüz (V) (< ET *yüz*) taraf.
y.+ge 076/18, 108/02
y.+idin 098/06

yüz altmış miň yüz altmış bin.
y. 146/06

yüzçe (< *yüz+çe*) yüz kadar.
y. 235/21

yüz êki yüz iki.
y. 235/20

yüz êllig yüz elli.
y. 140/05, 188/16

yüzlen- (< *yüz+len-*) yönelmek, istikametini almak, yüz tutmak.
y.-di 002/15, 060/20, 077/12, 083/01, 096/06, 114/02, 122/10, 125/04, 158/08, 185/07, 196/12, 197/13, 217/01, 232/15, 248/16
y.-diler 057/06, 057/21, 068/10, 085/05, 102/01, 135/19, 147/09, 162/19, 168/09, 213/12, 242/13, 244/09
y.-dük 115/02
y.-gen 243/12
y.-ip 008/14, 022/21, 026/07, 031/20, 033/07, 033/09, 034/10, 034/20, 039/09, 043/18, 052/20, 059/10, 070/12, 096/14, 107/10, 112/02, 115/03, 122/13, 129/13, 148/20, 149/13, 152/14, 157/11, 165/07, 177/20, 187/09, 255/21
y.-iptürler 073/15
y.-ir 075/12
y.-se 057/11

yüzleş- (< *yüz+leş-*) yüzleşmek, yüz yüze gelmek.
y.-sünler 075/11

yüzlük (< *yüz+lüg*) yüzlü.
y. 119/08, 156/07

yüz miň yüz bin.
y. 033/18, 065/01, 104/07, 132/10, 137/01, 146/16, 146/19, 191/12, 213/20, 232/17, 247/11

yüz on yüz on.
y. 013/12

yüz on miň yüz on bin.
y. 025/02

yüz otuz yüz otuz.
y. 129/17

yüz seksen miň yüz seksen bin.
y. 233/07

yüz tokuz yüz dokuz.
y. 063/02

yüz yêgirmi yüz yirmi.
y. 147/10, 149/20

yüz yêgirmi miň yüz yirmi bin.
y. 040/04

Z/Z/Z/Ž

Zābil Özel ad.
Z. 250/05

zabt (< Far. < Ar. *ḍabt*) zaptetme, ele geçme.
ž. 015/19, 042/19, 053/02, 240/04, 249/12
ž.+ı 004/12, 038/10, 040/03, 050/11, 089/01, 107/07, 121/06, 149/10, 166/19,
198/10, 198/21, 243/08, 244/07
ž.+ın 180/19
ž.+ını 050/18

zabt kıl- ele geçirmek.
ž. k.-dı 006/02, 104/01
ž. k.-ıp 004/19

Zābulistān Özel ad.
Z.+nı 102/16

zādehuma'llāhu ta'zīmen ve tekrīmen Allah onların makamını ve şerefini arttırsın.
z. 006/18

za'f (< Far. < Ar. *ḍa'f*) zayıflık, kuvvetsizlik; fenalık, baygınlık.
ž. 155/03, 179/03, 216/21, 223/04, 244/21, 254/12
ž.+da 173/16
ž.+ı 035/03, 144/03, 164/15
ž.+ığa 251/14

zafer (< Ar. *zafar*) zafer, üstün gelme.
z. 041/01, 052/14, 053/10, 062/10, 101/15, 147/11, 164/05, 165/06, 178/03,
180/08, 203/04, 225/04, 233/02
z.+ğa 251/11

zafer tap- üstün gelmek, zafer kazanmak.
z. t.-a al-may 250/21
z. t.-ıp 018/20, 053/13, 207/20, 237/01
z. t.-kanı 211/13

z. t.-tılar 072/03, 109/21

zafer-fercām (< Ar. *zāfar* ve Far. *farcām*) sonu zafer olan.
z.+nı 160/15

Zafer-nāme Eser adı.

Z. 122/15, 122/17, 183/16, 215/17

Z.+de 077/16, 171/01, 194/09

Z.+dür 066/08

Z.+ni 217/10

zāḥāyir (< Ar. *zāḥīra'* 'ın çoğulu *zāḥā'ir*) erzaklar, zahireler.
z.+dın 167/01, 260/10

zāḥir (< Ar. *zāḥir*) görünen, belli, meydanda; -den uzak, dışı.

z. 005/04, 012/08, 012/09, 016/09, 023/17, 033/01, 040/01, 048/13, 048/16,
048/19, 050/16, 058/05, 060/03, 061/20, 062/01, 062/10, 063/12, 064/10,
083/04, 104/20, 144/13, 146/12, 155/03, 163/20, 165/06, 173/16, 173/18,
179/04, 185/12, 215/21, 218/08, 219/04, 237/18, 254/07

z.+dür 006/15

z.+iğa 101/09

zāḥir kıl- göstermek, izhar etmek, ortaya koymak.

z. k.-dı 173/17, 202/13

z. k.-dılar 159/01, 213/11, 247/15

z. k.-ıp 027/13, 050/04, 060/03, 245/01

z. k.-maydur ér-di 057/14

Zāḥir Özel ad.

Z. 261/10

zāḥir-bīn (<Ar. *zāḥir* ve Far. *-bīn*) bir şeyin yalnız dışına bakan, görünüşe bakan.
z. 188/17

zāḥīre (< Ar. *zāḥīra'*) gerektiği zaman harcanmak üzere anbarda saklanan hububat, yiyecek.

z. 028/10, 097/02, 174/11, 238/03, 246/18, 248/03

zāḥiren (< Ar. *zāḥir+an*) görünüşe göre, görünüşte.

z. 005/16, 012/17, 056/03

zaḥm (< Far. *zaḥm*) yara.

z. 205/10, 205/21, 251/04

z.+dın 215/06

z.+ğa 084/18

z.+ı 137/19, 163/06, 196/14

z.+lar 192/01

zaḥm ur- yaralamak.

z. u.-up 007/14, 094/01

zaḥm yè- yaralanmak.
z. y.-yip 123/02

zaḥmet (< Far. < Ar. *zaḥma'*) sıkıntı, eziyet.
z. 116/06, 125/21, 143/14, 195/21
z.+i 044/20
z.+tedürler 212/09

zaḥm-kār (< Far. *zaḥm-kār*) yara açan, yaralayan.
z.+ı 214/15

zaḥmlik (< Far. *zaḥm* ve Tü. *+lık*) yaralı.
z. 124/01, 191/19, 227/14

za'if (< Far. < Ar. *da'if*) zayıf, güçsüz.
z. 176/16, 218/02, 234/11
z.+ler 010/04

zālām (< Ar. *zālām*) karanlık.
z. 239/12

zālik (< Ar. *zālik*) şu, o.
z.+dın 161/14

zālīm (< Ar. *zālīm*) zulüm eden, acımasız, merhametsiz (kimse).
z. 009/13, 067/03
z.+ğa 009/17
z.+lerdin 137/02

zallām (< Ar. *zallām*) çok zulmeden, çok merhametsiz.
z.+mı 152/11

Zāl Rüstem Özel ad.
Z. 250/09

Zal Suyı Özel ad.
Z. 121/19

zamān (< Ar. *zamān*) zaman.
z. 004/14, 006/11, 012/06, 012/15, 013/19, 013/20, 015/11, 023/07, 028/05,
035/11, 035/17, 038/13, 038/16, 044/06, 062/08, 063/16, 066/01, 081/12,
096/15, 102/10, 123/13, 127/02, 145/03, 150/20, 151/09, 179/08, 185/05,
185/06, 185/18, 195/21, 223/18, 224/18, 226/21, 228/09, 230/14, 235/08,
235/11, 238/05, 238/07, 242/11, 242/19, 247/14, 248/04, 249/02, 252/03,
260/04
z.+da 019/15, 041/14, 043/04, 057/03, 068/02, 081/09, 096/14, 098/06,
098/20, 112/05, 118/13, 146/20, 152/15, 153/14, 186/03, 195/13, 197/20,
209/11, 252/04
z.+dın 128/11, 224/05

z.+ğa 251/04
z.+ı 235/09, 252/08
z.+ıda 002/10, 003/11, 003/16, 007/04, 007/07, 040/10, 041/09, 041/12, 046/12, 047/21, 059/19, 061/13, 061/14, 062/09, 064/19, 066/12, 100/11, 182/08, 216/11, 219/01, 235/08, 237/01, 238/18
z.+ıdın 029/05, 155/17, 194/15
z.+ıdur 227/01
z.+nı 061/17, 235/08

zamāne (< Ar. *zamāna*) devir, zaman.
z. 026/05, 138/05, 149/07

zamāne-sāzlık (< Ar. *zamāna*, Far. *-sāz* ve Tü. *+lık*) (kendi çıkarları için) zamana uyan kimse, zamane adamı.
z.+nı 254/06

zamāne-sāzlık kıl- zamane adamı olmak.
z. k.-ıp 254/14

zamāyir (< Far. < Ar. *ḍamīr*'in çoğulu *ḍamā'ir*) iç yüzler, içler.
z.+ığa 126/13

zamīr (< Far. < Ar. *ḍamīr*) iç, iç yüz; kalp, gönül.
z. 029/09, 066/05, 259/08
z.+idin 185/10
z.+ığa 144/19, 179/10

rūşen-zamīr gönlü aydın olan, gerçekleri bilen.
r.-z.+ni 159/08

zamīr-i münīr zihni aydınlanmış.
z.-i m.+ğa 254/04

zār (< Far. *zār*) ağlayan, inleyen.
z. 190/09, 239/04, 262/07

zarāfet (< Far. < Ar. *zarāfa*¹) ince espi, nükte.
z. 155/19

zarar (< Far. < Ar. *ḍarar*) zarar, ziyan.
z. 028/08, 030/05, 144/07, 146/01, 174/05, 183/04, 211/11
z.+ı 043/02, 142/03, 146/17, 172/13
z.+ıdın 006/09
z.+ları 188/17
z.+nı 239/12, 239/13

zarāyif (< Ar. *zarā'if*) zarif, ince, güzel şeyler.
z. 141/09, 191/11

zārī (< Far. *zārī*) ağlayıp sızlama.

z. 037/14, 042/10, 126/13, 128/17

Zarnuḳ Özel ad.

Z.+da 110/12

zarūr (< Far. < Ar. *ḍarūr*) zarurî, kaçınılmaz.

ż. 192/20, 197/09

ż.+dur 210/15

zarūret (< Far. < Ar. *ḍarūraʿ*) zorunluluk, çaresizlik.

ż. 074/18, 098/08, 099/13, 154/14, 197/07, 241/11

ż.+din 117/02

ż.+tin 201/16, 213/12

zarūreten (< Far. < Ar. *ḍarūraʿ* 'in tenvinli şekli *ḍarūrat-an*) zarurî olarak, mecburen.

ż. 019/05, 223/04, 228/13, 252/09, 260/05

zāt (< Ar. *zāt*) şahıs, kişi, kimse; saygıdeğer kişi.

z. 114/17, 195/20, 226/18, 238/06

z.+ıñ 063/11

zaʿūf (< Far. < Ar. *ḍaʿīf*) çok güçsüz.

ż. 254/19

Zāve Özel ad.

Z.+din 029/19

Z.+ğa 029/12

Z.+niñ 007/13, 029/13, 029/14

zāyiʿ (< Far. < Ar. *ḍāʿiʿ*) kayıp, yok olmuş; zarar, ziyan.

ż. 023/07, 067/10, 068/08, 100/13, 105/19, 114/21, 115/04, 127/11, 134/04, 143/18, 195/21, 220/11

zāyiʿ kıl- yitirmek, kaybetmek.

ż. k.-dılar 250/16

ż. k.-ıp 067/08

ż. k.-sunlar 088/02

zāyil (< Ar. *zāʿil*) sakat, kusurlu.

z. 067/04

zebūn (< Far. *zabūn*) güçsüz, zayıf, aciz.

z. 232/11, 239/13, 250/08, 254/12, 262/07

zebūn kıl- aciz bırakmak.

z. k.-dı 010/03

z. k.-ıp 258/16

z. k.-ıptur 156/12

zehī (< Far. *zahē*, *zihē*) ne güzel, ne hoş, ne iyi.

z. 009/09, 010/04, 035/18, 249/14

zehr (< Far. *zahr*) zehir.

z. 004/07, 046/06, 051/19, 052/02

z.+ini 261/16

zehr-āblık (< Far. *zahr-āb* ve Tü. +*lık*) acı sulu.

z. 163/18

zehre (< Far. *zahra*) öd, safra.

z.+si 131/05

zehrlık (< Far. *zahr* ve Tü. +*lık*) zehirli.

z. 163/21, 200/12, 234/09

zelzele (< Ar. *zalzala'*) zelzele, yer sarsıntısı.

z. 029/18, 162/16

zemherīr (< Ar. *zamharīr*) 22 Aralık-31 Ocak arasındaki çok soğuk günler, karakış.

küre-yi zemherīr cehennemın soğukluğuyla yakan kısmı.

k.-yi z. 179/07

zemīn (< Far. *zamīn*) yer, yeryüzü; toprak.

z. 033/21

z.+de 056/14

rūy-ı zemīn yeryüzü, dünya.

r.-ı z.+dür 097/14

zen (< Far. *zan*) kadın.

z. 087/01

zenb (< Ar. *zanb*) hata.

z. 067/15

zeng (< Far. *zang*) pas.

zeng-i melāl mec. sıkıntı.

z.-i m. 159/08

Zengānrūd Özel ad.

Z. 050/05

zengī (< Far. *zangī*) zenci.

z. 149/07

Zengibār Özel ad.

Z. 026/10

zer (< Far. *zar*) altın.

z. 091/21, 092/01, 167/20, 186/01, 197/15, 250/02

zer-beft (< Far. *zar-baft*) sırmalı kumaş.

z. 092/01, 141/08, 158/12

zerdüşt (< Far. *zardušt*) ateşe tapan.

z. 027/12

zer-ger (< Far. *zar-gar*) kuyumcu.

z. 216/13

Zerīt Kāl'ası Özel ad.

Z.+nı 158/16

Zernūk Özel ad.

Z.+ka 023/10

Z.+nı 023/11

zerrāklik (< Ar. *zarrāk* ve Tü. *+lık*) ikiyüzlülük.

z. 057/04

zerrīn (< Far. *zarrīn*) altından yapılmış, altın.

z. 091/21, 170/20, 249/12

Zerrīn Özel ad.

Z. 125/05

zēvāhir (< Ar. *zavāhir*) dış görünüş, dış yüz.

z. 222/10

zevāl (< Ar. *zavāl*) zail olma, sona erme, ortadan kalkma.

z. 009/19, 173/13, 195/06, 197/21, 200/09, 218/09, 248/15, 250/17, 262/06

z.+ga 164/21

z.+i 223/14

z.+iğa 232/15

zevī (< Ar. *zū* 'nun çoğulu *zavī*) sahipler.

z. 254/12

zevī'l-iktidār güçlü, kuvvetli, iktidar sahibi.

z. 015/12, 020/09, 239/19

zevk (< Ar. *zavk*) tad, tatma.

z. 239/10

zevraḳ (< Ar. *zavraḳ*) kayık, sandal.

z.+da 022/07

Zeyne'l-‘ābidīn Özel ad.

Z. 107/11

Z.+ğa 107/06

Z.+ni 107/02

zi (< Far. *zi*) +dAn.

z. 009/19, 035/13, 049/11, 086/20, 107/12, 174/21

zīb (< Far. *zīb*, *zēb*) süs, bezek.

z. 062/06, 063/16, 086/07, 092/01, 150/02, 198/09, 252/19

z.+i 138/05

zībā (< Far. *zībā*) yakışıklı, güzel.

z. 198/19, 204/02, 216/06

zīc (< Ar. *zīc*) yıldızların yerlerini ve dolaşmalarını göstermek için hazırlanmış cetvel.

z. 221/11

z.+din 221/11

Zīc-i Ēlḥānī Eser adı.

Z. 044/11

zifāf (< Far. *zifāf*) gelin alayı.

z. 091/17

zih̄n (< Ar. *zih̄n*) zihin, anlama, bilme.

z.+ğa 223/07

zīkr (< Ar. *zīkr*) anma, bahsetme.

z. 036/02

z.+i 186/01

z.+ide 002/07, 010/07, 015/09, 016/18, 017/06, 018/02, 018/09, 020/07, 021/11, 021/20, 022/14, 022/21, 023/09, 025/01, 025/19, 027/02, 027/12, 028/07, 029/06, 031/04, 032/14, 033/02, 034/04, 034/16, 034/20, 036/05, 038/07, 039/03, 039/13, 040/16, 041/08, 041/09, 041/16, 041/17, 043/13, 056/15, 067/17, 068/11, 068/15, 069/16, 073/14, 074/14, 075/03, 076/15, 078/07, 078/18, 080/17, 082/01, 082/07, 083/13, 085/21, 087/16, 088/21, 089/09, 089/17, 091/07, 091/12, 092/07, 093/04, 093/15, 094/02, 094/06, 094/10, 094/16, 095/04, 095/19, 097/06, 097/12, 098/02, 098/16, 099/08, 099/15, 101/01, 103/19, 105/15, 107/01, 109/04, 109/08, 111/03, 112/14, 114/15, 116/11, 117/03, 119/20, 122/18, 124/08, 125/07, 126/06, 126/18, 127/20, 129/02, 129/15, 129/21, 134/08, 135/05, 136/17, 137/10, 138/01, 139/01, 142/05, 143/16, 144/08, 149/05, 150/13, 153/17, 155/11, 157/01, 157/09, 158/10, 159/02, 163/17, 171/08, 172/03, 174/04, 180/15, 182/14, 184/17, 186/02, 187/02, 188/13, 189/21, 191/16, 193/10, 194/04, 195/10, 199/08, 200/02, 201/07, 202/06, 202/14, 203/06, 203/13, 203/19, 204/12, 205/03, 205/15, 206/17, 207/18, 208/08, 209/04, 210/06, 211/06, 211/13, 212/08, 212/18, 213/05, 213/14, 214/01, 215/09, 216/08, 217/03, 218/13, 219/19, 220/13, 221/18, 223/07, 224/09, 224/15, 224/20, 226/03, 227/07,

227/16, 228/03, 229/10, 229/20, 231/11, 232/05, 233/06, 235/01, 236/07,
239/08, 240/12, 242/05, 243/02, 243/15, 244/13, 244/18, 246/12, 247/21,
248/16, 249/16, 252/11, 258/12

zi'l-*hicce* (< Ar. *zī'l-ḥicca*) Arabî ayların on ikincisi.
z. 045/06, 045/11, 047/19, 218/21

zillet (< Far. < Ar. *zilla'*) hakirlik, horluk.
z. 064/16

zîlûçe (< Far. *zēlūça*) küçük yünlü halı, kilim.
z. 126/01

zimām (< Ar. *zimām*) yular.

zimām-ı ihtiyār özdenetim dizginleri.
z.-ı i.+ığa 240/01

zincîr (< Far. *zincîr*) zincir.
z. 022/08
z.+leri 236/02
z.+ni 022/09

Zincîr Sarāy Özel ad.
Z. 134/03
Z.+da 093/01, 096/19, 104/06
Z.+nı 108/12

zindān (< Far. *zindān*) zindan.
z.+da 089/16, 220/06
z.+dın 223/19
z.+ğa 077/02, 223/17

zinde (< Far. *zinda*) dinç, sağlam.
z. 032/08

Zinde Hâşem Özel ad.
Z. 074/01, 083/10, 084/15, 087/15, 087/17, 088/01, 088/03, 088/05, 088/10,
088/16, 088/17, 089/11
Z.+ğa 085/13
Z.+ni 089/15
Z.+niğ 087/16, 088/06

Zinde Hâşem Apardı Özel ad.
Z. 086/03

zîne (< Far. *zīna*) merdiven.
z. 005/14, 169/13
z.+ler 133/08

zīnet (< Far. < Ar. *zīnaʿ*) süs, bezek.

z. 063/16, 150/02, 169/19, 191/02, 198/09, 208/13, 252/19, 255/17

zinhār (< Far. *zinhār*) selamet, emniyet.

z. 126/13

zīnhār (< Far. *zīnhār*) asla.

z. 055/14

zīr (I) (< Far. *zīr*, *zēr*) alt, aşağı.

z. 185/10, 196/12

zīr (II) (< Ar. *zīr*) tambur gibi sazların en ince ses veren teli.

z. 185/12

zīrāʿat (< Far. < Ar. *zīrāʿaʿ*) ziraat, ekincilik, çiftçilik.

z. 032/17, 224/06

zīr-dest (< Far. *zīr-dast*) el altındaki ahali, yönetilenler.

z.+ka 190/03

z.+ler 189/20

z.+tin 190/03

Zīrek Özel ad.

Z.+ler 024/18

zīrih (< Far. *zīrih*) zırh.

z. 134/20, 175/10

Zīrih Özel ad.

Z.+ğa 101/08

zīrihger (< Far. *zīrihgar*) zırh yapan.

z.+lerğa 134/19

zīrve (< Ar. *zīrvaʿ*) doruk, bir şeyin en üst noktası.

z. 007/15, 204/09

zīver (< Far. *zīvar*, *zēvar*) süs, bezek.

z. 167/20, 252/20

zīyāfet (< Far. < Ar. *ḍiyāfaʿ*) ziyafet, şölen.

z. 005/10

zīyāret (< Far. < Ar. *zīyāraʿ*) ziyaret, görmeye gitme.

z.+iğa 064/19, 124/19, 166/16, 193/13

z.+leriğa 155/08

zīyāret kıl- ziyaret etmek, görmek.

z. k.-ğay 218/17

z. k.-ıp 172/01

Ẓiyā' ü'l-mülk Zūzanī Özel ad.

Ẓ. 029/20

ẓuhūr (< Ar. *ẓuhūr*) görünme, meydana çıkma, baş gösterme.

z. 065/16, 192/20

z.+ğa 003/17, 113/07, 132/10, 156/17, 178/20, 255/09

z.+ı 180/03, 197/01

ẓuhūr kıl- ortaya çıkmak, görünmek.

z. k.-ğay 065/16

ẓulm (< Ar. *ẓulm*) zulüm, eziyet.

z. 002/12, 009/10, 009/11, 018/05, 019/01, 019/12, 038/05, 070/09, 201/01

z.+dın 009/12, 010/03

z.+ıdan 009/13

z.+ni 086/21

ẓulm kıl- zulmetmek, eziyet etmek.

z. k.-ıp 225/12

ẓulmet (< Far. < Ar. *ẓulma'*) karanlık.

z.+ka 146/05

Zulümāt Özel ad.

Z.+ka 132/14

zu'm (< Ar. *zu'm*) batıl zan, boş inanç.

z.+ıda 146/05

Zū'n-nūn Bēg Özel ad.

Z. 249/01

zūr (< Far. *zūr*, *zor* < Sanskritçe *śūra*) zor, güç.

z. 082/09

ẓurefā (< Ar. *ẓarīf*'in çoğulu *ẓurafā'*) zarif, nazik kimseler.

z.+dın 119/09

zū-şevket (< Ar. *zū* ve Ar. *şavka'*) azametli, haşmetli, yüce.

z. 013/21, 198/17, 228/04, 246/08

zū-züābe (< Ar. *zū* ve Ar. *zu'āba'*) kuyruklu yıldız.

z. 173/16, 173/17

Zübeyr Tağı Özel ad.

Z.+da 046/10

zühd (< Ar. *zuhd*) her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme, takva.

z. 024/05, 057/05, 080/21, 149/13

zühre (< Ar. *zuhra*^f) Venüs gezegeni.

z. 138/15

z.+ğa 153/10

zükür (< Ar. *zakar*'ın çoğulu *zūkūr*) erkekler.

z. 037/14, 046/16, 247/07

zülāl (< Ar. *zulāl*) saf, güzel, tatlı su.

z. 148/11

zū'l-celāl (< Ar. *zū*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *calāl* ile *zū'l-calāl*) celal, ululuk sahibi olan Allah.

z. 065/07, 223/14

zülf (< Far. *zulf*) yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

z.+i 033/12

zū'l-ḥāl (< Ar. *zū*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *ḥāl*) güç, kuvvet sahibi.

z. 249/14

zū'l-ḳadr (< Ar. *zū*, harf-i tarif *el-* ve Ar. *ḳadr*) itibar, şeref sahibi.

z. 168/07

zümre (< Ar. *zumra*^f) cemaat, topluluk.

z. 097/13

Ayetler Dizini

‘āliyahā sāfilehā

عَالِيَهَا سَافِلَهَا

Kur’ân-ı Kerim, 11. Hûd Sûresi, 82. ayet ve 15. Hicr Sûresi, 74. ayet içinde geçmektedir: " üstünü altına".

‘a. 096/17

aşluhā sābitun ve fer’uhā fı’s-semāi

أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ

Kur’ân-ı Kerim, 14. İbrahim Sûresi, 24. ayetin içinde geçiyor: "Kökü sabit ve dalı gökyüzünde".

a. 147/13

bi’s-e’l-mihād

بِئْسَ الْمِهَادُ

Kalınacak çok kötü yer. Bu ifade *Kur’ân-ı Kerîm*, 3. Âl-i İmrân sûresi, 12. ayetin içinde geçer "ve bi’s-e’l-mihād: O, ne kötü döşektir."

b.+ğa 152/01

daraba’llāhu meselen ‘abden memlūken lā yaqdiru ‘alā şey’in ve men razaknāhu minnā rızkan ḥasanen fe huve yunfiķu minhu sırren ve cehren hel yestevūn

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّْا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَؤْنُ

Kur’ân-ı Kerim, 16. Nahl Sûresi, 75. ayet: "Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köle ile, kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak Allah yolunda harcayan kimseyi misal verir. Bunlar hiç eşit olur mu?"

d. 146/21

ellezī unzile fıhi’l-ķur’ānu

الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ

Kur'ân-ı Kerim, 2. Bakara Sûresi, 185. ayette geçmektedir: "... ki onda (içinde) Kur'ân indirildi."

e. 086/12

fāḫtulū'l muşrikîne ḥayṣu vecedtumūhum

فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ

Kur'ân-ı Kerim, 9. Tevbe Sûresi, 5. ayetin içinde geçmektedir: "Allah'a ortak koşanları artık bulduğunuz yerde öldürün."

f. 183/10

fallāhu ḥayrun ḥāfızan ve huve erḥamu'r-rāḥimîn

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Kur'ân-ı Kerim, 12. Yûsuf Sûresi, 64. ayet: "Allah, en iyi koruyandır, ve O, merhametlilerin en merhametlisidir."

f. 235/02

fe idā 'ezemte fe tevekkel 'alā'llāh

فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ

Kur'ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 159. ayetin içinde geçiyor: "Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et."

f. 076/17

fe izā cā'e eceluhum lā yeste'ḥirūne sā'aten ve lā yestaḫdimūn

فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

Kur'ân-ı Kerim, 7. A'râf Sûresi, 34. ayet: "Ecelleri geldiği zaman ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler."

f. 039/11

fihi be'sun şedīd

فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ

Kur'ân-ı Kerim, 57. Hadîd Sûresi, 25. ayette geçmektedir: "kendisinde büyük bir kuvvet bulunan"

f. 086/16

hebāen mensūran

هَبَاءٌ مَنْثُورًا

Kur'ân-ı Kerim, 25. Furkân Sûresi, 23. ayette geçmektedir: "saçılmış (bir) toz zerresi"

h. 247/08

innā ce‘alnāke ḫalīfeten fī'l-arḍi faḥkum beyne'n-nāsi bi'l-ḥaqqi

إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ

Kur'ân-ı Kerim, 38. Sâd Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Gerçekten biz seni yeryüzünde halife kıldık. O hâlde insanlar arasında hak ile hükmet."

i.+nı 252/13

innā li-llāhi ve innā ileyhi rāci‘ūn

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

Kur'ân-Kerim, 2. Bakara Sûresi, 156. ayet: "Biz Allah'ımız ve sonunda O'na döneceğiz."

i. 182/11, 195/21, 262/04

i.+ğa 125/15, 185/13

inne hazā leşey'un 'ucāb

إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

Kur'ân-Kerim, 38. Sâd Sûresi, 5. ayetin içinde geçer: "Gerçekten bu çok tuhaf bir şey!"

i. 162/09

kem min fietin ḫalīletin

كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ

Kur'ân-ı Kerim, 2. Bakara Sûresi, 249. ayetin içinde geçiyor: "nice az bir topluluk".

k. 016/08

**ḫuli'llāhumme mālika'l-mulki tū'ti'l-mulke men teşā'u ve tenzi'u'l-mulke
mimmen teşā'u ve tu'izzu men teşā'u ve tüzillu men teşā'u bi yedike'l-ḫayr
inneke 'alā kulli şey'in ḫadīr**

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Kur'ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayet: "De ki: Ey Mülkün mâliki olan Allah'ım. Mülkü dilediğine verirsın. Dilediğinden de mülkü çeker alırsın. Dilediğini azîz edersin, dilediğini zelil edersin. Hayır senin elindedir. Şüphesiz sen her şeye hakkıyla gücü yetersin."

ḫ. 064/01

küllü nefsin zā'ıḫatu'l-mevti

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

Kur'ân-ı Kerim, 29. Ankebût Sûresi, 57. ayet: "Her nefis ölümü tadacaktır."

k. 241/06, 241/11, 261/14

lā yenālu

لَا يَتَّالِ

Kur'ân-ı Kerim, 2. Bakara Sûresi, 124. ayetin içinde geçiyor: "ulaşamaz".

l. 065/07

naşrun min-allāhi ve fetḫun ḫarīb

نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ

Kur'ân-ı Kerim, 61. Saff Sûresi, 13. ayette geçmektedir: "Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih."

n. 240/14

se nu‘azzibuhum merrateyni

سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ

Kur’ân-ı Kerim, 9. Tevbe Sûresi, 101. ayet: ": "Onları iki kez azaplandıracağız."

s. 028/02

tenzi‘u’l-mulke mimmen teşā’u

تَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ

Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Dilediğinden de mülkü çeker alırsın."

t. 252/11

tu‘izzu men teşā’u

تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ

Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçer: "dilediğini azîz edersin."

t. 065/04

tū’ti’l-mulke men teşā’u

تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ

Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçmektedir: "Mülkü dilediğine verirsın."

t. 252/12

tuzillu men teşā’

تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ

Kur’ân-ı Kerim, 3. Âl-i İmrân Sûresi, 26. ayette geçer: "dilediğini zelil edersin."

t. 252/11

t.+dur 065/05

**e lem yerev kem ehleknā min ẓablihim min ẓarnin mekkennāhum fī’l-arḍi mā
lem numekkin lekum ve erselnā’s-semāe ‘aleyhim midrāren ve ce‘alnā’l-enhāra**

**tecrī min taḥtihim fe' ehleknāhum bi zunūbihim ve enşe'nā min ba'dihim
ḳarnen āḫarīne**

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِطْرًا وَجَعَلْنَا
الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَا هُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ

Kur'ân-ı Kerim, 6. En'âm Sûresi, 6. ayet: "Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğimizi görmediler mi? Yeryüzünde size vermediğimiz imkân ve iktidarı onlara vermiştik. Onlara gökten bol bol yağmur yağdırmıştık. Onların altından ırmaklar akıttık. Sonra da günahlarından dolayı onları helâk ettik ve arkalarından başka bir nesil var ettik."

v. 019/18

ve huve'l- ḳāhiru favḳa 'ibādihi

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ

Kur'ân-ı Kerim, 6. En'âm Sûresi, 61. ayet: " Ve O, kullarının üstünde kuvvet ve güç sahibidir."

v. 031/01

**ve in min ḳaryetin illā naḫnu muhlikūhā ḳable yavmi'l-ḳiyāmeti av
mu'azzibūhā 'azāben şedīden kāne zālike fı'l-kitābi maştūran**

وَأِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا

Kur'ân-ı Kerim, 17. İsrâ Sûresi, 58. ayet: "Ne kadar memleket varsa hepsini kıyamet gününden önce ya helâk edeceğiz ya da şiddetli bir azapla cezalandıracağız. İşte bu, Kitap'ta (Levh-i Mahfuz'da) yazılmış bulunuyor."

v. 027/21

ve ḳāle nūḫun rabbi lâ tezer 'ale'l-arḏi mine'l-kāfirīne deyyāren

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا

Kur'ân-ı Kerim, 71. Nûh Sûresi, 26. ayet içinde geçmektedir: "ve Nuh şöyle dedi: 'Rabbim, yeryüzünde kâfirlerden dolaşan hiç kimseyi bırakma.'"

v. 010/08

ve kâne emru'llāhi қадaran maқdūran

وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَّقْذُورًا

Kur'ân-ı Kerim, 33. Ahzâb Sûresi, 38. ayet: "Allah'ın emri kesinleşmiş bir hükümdür."

v. 074/08

ve mā'n-naşru illā min 'indi'llāh

وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

Kur'ân-ı Kerim, 8. Enfâl Sûresi, 10. ayet ve *Kur'ân-ı Kerim*, 3. Âl-i İmran Sûresi, 126. ayetin ikisinde de geçer anlamı: "Yardım ancak Allah katındandır."

v. 073/04, 243/20

ve'stevet 'alā'l-cūdiyyi

وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

Kur'ân-ı Kerim, 11. Hûd Sûresi, 44. ayette geçmektedir: "Cudi üzerinde durdu."

v. 010/18

6. SONUÇ

Doktora tezi olarak çalıştığımız eser, *Zübdetü'l-Âsâr* adlı 16. yy.a ait bir Çağatay Hanlığı vakayinamesidir. Bu vakayiname Abdullah b. Muhammed b. Ali Nasrullahî tarafından yazılmış olup aslı kayıptır ve mevcut üç nüshası bulunmaktadır. Eserin dördüncü nüshası olarak kabul edilen Londra nüshası hakkında bir bilgi ise Devin DeWeese'in bu eserle ilgili ayrıntılı olarak hazırladığı notta bilim dünyasına duyurulmuştur. Kendisine de bir mektupla haber verilen bu nüsha 977/1569 tarihlidir ve bu durumda en eski nüshadır. Fakat maalesef 1 Kasım 1990 tarihli bu mektup dışında elimizde başka bir bilgi bulunmamaktadır. Elimizde bulunan bu üç nüsha ise hem daha geç tarihli olup hem de eksiktir. Buna rağmen zengin bir içerik sunmaktadır. Müellifin tarihi olayları anlatırken pek çok kaynak kullanması hatta Cengiz hanedanlarının Uygur kayıtlarını da kullandığını (*Tarih-i Hani*) belirtmesi, bu eserin mevcut kaynaklarda bulunmayan değerli bilgileri de içerebileceği ihtimalini bulundurur.

Çalışmada esas nüshası olarak St Petersburg'da the Library of the Leningrad Branch of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the U.S.S.R. (LOIV)'de D 104'te kayıtlı olan nüsha (P nüshası) kullanılmıştır. Çünkü bu nüsha düşük bir kalitede olmasına ve pek çok yazım yanlışı içermesine rağmen, Taşkent el-Biruni Şarkşinaslık Ensititüsünde 5368 numarada kayıtlı nüshasında (T nüshası) eksik olan son kısmı içerdiğinden oldukça değerlidir. Ayrıca T nüshası ile karşılaştırılarak iki nüshanın birbiriyle olan tüm farkları da dipnotta verilmiştir. Böylelikle metnin yanlış veya eksikleri de giderilmeye çalışılmıştır. T nüshanın baş kısmı P nüshasında bulunmadığından bu kısım bu çalışmaya dahil edilmemiştir.

Metin bölümünde Arapça ayet, hadis veya ibarelerin ve P'de geçen Farsça nazım parçalarının yazı çevrimleri ve tercümesi dipnotta verilmiştir.

Dizin/Sözlük bölümünde analitik dizin hazırlanarak Türkçe kelimelerin Eski Türkçedeki biçimleri verilmiş, alıntı kelimelerin ise kaynak dildeki biçimleri verilmiştir. Kelime eğer Moğolca kökenli ise kelimenin Moğolcadaki biçimi Lessing'in sözlüğüne dayanarak gösterilmiştir, Arapça ve Farsça kelimeler için esas

olarak Steingass'ın Arapça ve Farsça için hazırladığı sözlükler ile Redhouse'un sözlüğü kullanılmıştır. Ayrıca kimi kelimeler için de notlar hazırlanmış ve bu notlar açıklamalar maddesinde verilmiştir. Böylece metnin ayrıntılı sözlüğü ortaya konmuş ve dil incelemesi yapılmıştır.

Bu inceleme sonunda *Zübdetü'l-Âsâr*'ın klasik dönem Çağatay Türkçesinin özelliklerini yansıttığı görülmektedir. Bunlardan başlıcaları şunlardır:

İkinci hecede yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlünün yuvarlaklaşması (töşük "deşik, oyuk" < MK *teşük*); iki heceli kelimelerde ilerleyici benzeşme sonucunda ikinci hecedeki düz ünlülerin yuvarlaklaşması (bulut "bulut" < ET *bulıt*, korkunç "korku" < ET (Uyg.) *korķınç*, kuru- < ET (Uyg) *kurı-*, çüçük "tatlı" << ET *süçig*); büyük ünlü uyumu kuralının sıkça bozulması (yörüşka "sefere", yemsizlikdın "yemsizlikten", bardük "gittik" kaçurdük "kaçırdık"); Arapça ve Farsça kelimelerde Çağatayca metinlerin çoğunda olduğu gibi genellikle art ünlülü eklerin yer alması (ziyâretiğa, vilâyetiğa, 'işretka vb.); yuvarlak ünlülerin düzleşmesi (bêri (< ET *berü*, bēyik < ET *beđü-k*); Eski Türkçe kelime başı /b-/ seslerinin korunması (*bēr*, *bar-*, *bar*) (nazım parçalarında bol- yerine kimi zaman ol- biçiminin kullanılması); kelime başındaki /t/ seslerinin birkaç örnek dışında (dē- < ET *tē-*, dağı < ET (Uyg.) *taķı*, dēk < ET *teg*) korunması: tağ < ET *tağ*, tēr- < ET *ter-*, tē- < ET *tē-*, til < ET *tl* dil, tüş- < ET *tüş-*, tōk- < ET (Uyg.) *tōk-*; Eski Türkçedeki /d/ sesinin /y/ olması ayak < ET *adaķ*, kelime sonundaki k ve ğ'nın arasında sıkça geçişler olması *arığ* "ark, su kanalı", *arık* "ark, su kanalı", *buzuķluğ* "bozukluk, haraplık", *buzuķluk* "bozukluk, haraplık", *otağ* "büyük çadır", *otaķ* "büyük çadır", *tağ* "dağ", *taķ* "dağ", *tayağ* "dayak, değnek, sopa", *tayaķ* "dayak, değnek, sopa"; dudak ünsüzü /p/ sesinin birkaç yerde /f/ sesine dönmesi *tofraķ* "toprak" < ET (Uyg.) *topraķ*, *kōfrūk* "köprü" (ET (Uyg.) *kōprüg*).

Çağatay Türkçesine ait bu karakteristik özellikler dışında metinde karşılaşılan değişik yapılar da mevcuttur:

+ğa *dēginç* "+a/e değin, +a/e kadar" edatı J. Eckmann'ın *Chagatai Manual* adlı çalışmasında yönelme durumu ile kullanılan çekim edatları arasında (dēgin, dēginçe, dēgünçe, tēgi) verilmemiştir (Eckmann, 1966, 69b) .

Metinde aşağıdaki örneklerde *bēyik* kelimesinin önünde olması gereken *tağ*, *yēr* gibi bir ad düşmüş ve bu kelime sıfat olarak kullanılması beklenirken ad olarak

kullanılmıştır. Bu hâliyle ilginç bir yapı sergilemektedir: bir *bëyikke* çığıp bir kège kündüz; bir *bëyikde* turdılar; bu hâlnı müşāhede kıldı ol *bëyikdin* ‘Alī Pādişāh üstige tōkülüp; altı yüz kişi bilen *bëyik* üstide turup; yètti bir *bëyik* üstide turdı; özi èllig kişi bile bir *bëyikke* çığıp; özi bir *bëyikke* çığıp; sürüp özi ol *bëyikke* çıktı; barça şāhzādelar ve bēgler ol *bëyikke* müteveccih bolup.

Metinde *yana* kelimesi "yine, tekrar" anlamındaki belirteç biçiminin yanında sıfat olarak "ertesi, gelecek, bir sonraki" anlamlarıyla da kullanılmıştır. Orta dönem metinlerinde yaygın kullanımı olmayan *yana*'nın bu sıfat türündeki kazandığı anlamı *Zübdetü'l-Asar*'da *yana kün*, *yana yıl*, *yana nevbet* yapılarında sıkça kullanılması dikkat çekici bir özelliktir.

Bu çalışma ile P nüshasının tamamının yazı çevrimi T nüshası ile karşılaştırılarak yapılmıştır. Zengin bir söz varlığı sunan eser üzerinde yaptığımız bu çalışma neticesinde Çağataycanın metin neşri çalışmalarına çalışmalarına katkı sağlanması ve eserin tarihi bir metin olması sebebiyle Orta Asya tarihi için istifade edilebilecek birinci el kaynağın da ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

Aka, İsmail. 1994. **Mirza Şahruh ve Zamanı (1405-1447)**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

_____. 2010. **Timurlular Devleti Tarihi**. Ankara: Berikan Yayınevi.

_____. 2014. **Timur ve Devleti**. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. [İlk Basım 1991].

‘Ala-ad-Din ‘Ata-Malik Juvaini. 1997. **Genghis Khan: the History of the World Conqueror**. translated from the text of Mirza Muhammad Qazvini by John Andrew Boyle. Manchester: Manchester University Press.

Alaaddin Ata Melik Cüveynî. 2013. **Tarih-i Cihan Güşa**. çev. Mürsel Öztürk. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Argunşah, Mustafa, Galip Güner. 2015. **Codex Cumanicus**. İstanbul: Kesit Yayınları.

Ayverdi, İlhan. 2011. **Kubbealtı Lugatı: Misalli Büyük Türkçe Sözlük (3 cilt)**. 4. bs. İstanbul. [İlk Baskı: 2005]

Bangi, İsmail. 1971. **Farsça Dil Bilgisi (Grameri)**. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Barthold, Wilhelm. 2015. **Uluğ Beg ve Zamanı**. çev. İsmail Aka. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. [İlk Baskı: 1997].

Bartol’d, V. V. 1973. **Otçet O Komandirovke v Turkestan**. Soçineniya. c. VIII. Moskova.

Beveridge, A. S. 1922. **The Bābur-nāma in English (Memoirs of Bābur). Translated from the original Turki Text of Zahiru’d-din Muhammad Bābur Pādshāh Ghāzī**. 2 cilt. (reprinted 1969). Londra: Luzac.

Bretschneider, E. 1888. **Mediaeval Researches from Eastern Asiatic Sources: Fragments towards the Knowledge of the Geography and History of Central and Western Asia from the 13th to the 17th Century**. 2 vols. London.

Budagov, Lazar’. 1869. **Sravnitel’nyy Slovar’ Turetsko-Tatarskih’ Nareçiy. Tom’ I A-F**. Sankpeter’burg’.

_____. 1871. **Sravnitel’nyy Slovar’ Turetsko-Tatarskih’ Nareçiy. Tom’ II K-Y**. Sankpeter’burg’.

- Caferoğlu, Ahmet. 1931. **Abû Hayyân, Kitâb al-İdrâk li-lisân al-Atrâk**. İstanbul: Evkaf Matbaası.
- Clauson, Sir Gerard. 1972. **An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-Century Turkish**. Oxford.
- Çağbayır, Yaşar. 2007. **Ötüken Türkçe Sözlük (5 cilt)**. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Çelik, M. Bilal. 2012. Şibanîler ve Astrahanîler Devri Yerli Vakayinameleri. **History Studies: International Journal of History**. Volume 4, Issue 2: 95-119.
- _____. 2014. İşgallerinden Önce Türkistan Hanlıklarında Tarih Yazıcılığı. **Türk Tarih Eğitimi Dergisi**. Vol. 3/2: 144-165.
- Çetin, Altan. 2011. Memlûk Devletinde Okçuluk. **Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**. s. 9: 67-86.
- Dankoff, Robert, James Kelly. 1982, 1984, 1985. **Maḥmūd al-Kāşgarī. Compendium of the Turkic Dialects (Dīwān luyāt at-Turk)**. I-III. Duxbury, Massachusetts: Harvard University. (Sources of Oriental Languages and Literatures. 7. Turkish Sources. VII.)
- Devellioğlu, Ferit. 2013. **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**. 30. bs. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları. (yeniden düzenlenmiş ve genişletilmiş baskı 1993). [İlk Baskı: 1962].
- DeWeese, Devin. 1994. A note on manuscripts of the Zubdat al-āthār, a Chaghatay Turkic History from sixteenth-century Mawarannahr. **Manuscripts of the Middle East** 6: 96-100.
- Dmitrieva, L. V., A. M. Muginov, S. N. Muratov. 1965. **Opisanie tyurkskih rukopisey Instituta narodov Azii, I, Istoriya [Asya Halkları Enstitüsü'nün Türk El Yazmalarının Tasviri, C. 1, Tarih]**. Moskova. No 6: 25-26.
- Doerfer, Gerhard. 1963-1975. **Türkische und mongolische Elemente im neupersischen. Unter besonderer Berücksichtigung älterer neupersischer Geschichtsquellen, vor allem der Mongolen- und Timuridenzeit**. 1. **Mongolische Elemente im Neupersischen [1963]**. 2. **Türkische Elemente im Neupersischen: alif bis tā [1965]**. 3. **Türkische Elemente im Neupersischen: ġīm bis kāf [1967]**. 4. **Türkische Elemente im Neupersischen (Schluss) und Register zur Gesamtarbeit [1975]**. Wiesbaden. (Akademie der Wissenschaften und der Literatur [Mainz]. Veröffentlichungen der Orientalischen Kommission. 16, 19, 20, 21.)
- Donuk, Abdülkadir. 1988. **Eski Türk Devletlerinde İdarî-Askerî Ünvan ve Terimler**. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- Duman, Şeyda. 2015. Zübdetü'l-Âsâr [vr. 461b-474b] (Transkripsiyon ve Değerlendirme). Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Eckmann, János. 1966. **Chagatay Manual**. Bloomington: Indiana University Publications Uralic and Altaic Series.
- Erbay, Fatih. 2008. W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ercilasun, Ahmet B., Ziyat Akkoyunlu. 2018. **Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk Giriş -Metin - Çeviri - Notlar - Dizin**. Ankara: Türk Dil Kurumu. [İlk Baskı: 2014]
- Erdal, Marcel. 1991. **Old Turkic Word Formation. A Functional Approach to the Lexicon**. Vol. I-II. Wiesbaden: Harrassowitz. (Turcologica 7.)
- _____. 2004. **A Grammar of Old Turkic**. Leiden/Boston: Brill. (Handbook of Oriental Studies/Handbuch der Orientalistik, Section 8. Central Asia. 3.)
- Erdem Çiçek, Sevim. 2016. Çağatayca Bir Vakâyinâme: Zübdetü'l Âsâr. **Uluslararası Yılduz Türk Dili Çalıştay Sempozyumu**. Yıldız Teknik Üniversitesi. Ankara: 173-191.
- Gazi Zahirüddin Muhammed Babur. 1987. **Vekayi. Babur'ün Hatıratı**. çev. Reşit Rahmeti Arat. c. I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. [İlk baskı: 1943].
- _____. 1987. **Vekayi. Babur'ün Hatıratı**. çev. Reşit Rahmeti Arat. c. II. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. [İlk baskı: 1946].
- Haenisch, Erich. 1939. **Manghol un Niuca Tobca'an (Yüan-ch'ao pi-shi), Die Geheime Geschichte der Mongolen**. Teil II: Wörterbuch. Leipzig.
- Hasan-ı Rumlu. 2006. **Ahsenü't-Tevârîh**. çev. Mürsel Öztürk. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Hofmann, H. F. 1969. **Turkish Literature A Bio-Bibliographical Survey Section III**, part I, Volume 4-6. Utrecht: The Library of the University of Utrecht: 256-257.
- İbni Arabşah. 2012. **Acâibu'l-Makdûr fî Nevâib-i Timûr**. çev. Ahsen Batur. İstanbul: Selenge Yayınları.
- İbni Tagrıberdi. 2013. **En-Nücûmu'z-Zâhire (Parlayan Yıldızlar)**. Arapçadan çev. Ahsen Batur. İstanbul: Selenge Yayınları.
- İbragimov, S. K., N. N. Mingulov, K. A. Pişçulina, V.P. Yudin. 1969. **Materialı po istorii Kazahskih hanstv XV-XVIII vekov**. Alma-Ata: Nauka.
- Kaçalın, Mustafa S. 2011. **Niyâzi, Nevâyî'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar, el-Lugâtu'n-Nevâ'iyye ve'l-İstîşhâdâtü'l-Cağâtâ'iyye**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Kâşgarlı Mahmud. 1998. **Dîvânü Lûgati't-Türk Tercümesi**. çev. Besim Atalay. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. c. I. [İlk Baskı: 1941]
- _____. 1998. **Dîvânü Lûgati't-Türk Tercümesi**. çev. Besim Atalay. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. c. II. [İlk Baskı: 1941]
- _____. 1998. **Dîvânü Lûgati't-Türk Tercümesi**. çev. Besim Atalay. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. c. III. [İlk Baskı: 1941]
- _____. 1999. **Dîvânü Lûgati't-Türk Dizini**. çev. Besim Atalay. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. c. IV. [İlk Baskı: 1943]
- Kafalı, Mustafa. 2005. **Çağatay Hanlığı (1227-1345)**. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Kâtip Çelebi. 2017. **Keşfü'z-Zunûn An Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn**. Arapçadan Tercüme eden Rüştü Balcı. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları. [İlk Baskı: 2007].
- Kaya, İbrahim. 2008. Şerh-i Dîvân-ı Hâfız (Sûdî): Kelimeler-remizler-kavramlar. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kik, Ayşe. 2014. Zafer-nâme-i Emir Temür, Muhammed Ali bin Derviş Ali-yi Buharî (İnceleme-Metin-Dizin) Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Koç, Kenan, Ayabek Bayniyazov, Vehbi Başkapan. 2003. **Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kortel, S. Haluk. 2006. **Delhi Türk Sultanlığı'nda Teşkilat (1206-1414)**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Lessing, Ferdinand D. 1960. **Mongolian-English Dictionary**. University of California Press Berkeley and Los Angeles.
- Li, Yong-Söng. 1999. **Türk Dillerinde Akrabalık Adları**. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 15. İstanbul: Simurg.
- _____. 2004. **Türk Dillerinde Sontakılar**. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 40. İstanbul: Kebikeç.
- Minhâc-ı Sirâc el-Cûzcânî. 2016. **Tabakât-ı Nâsirî (Moğol İstilasına Dair Kayıtlar)**. çeviri ve notlar Mustafa Uyar. İstanbul: Ötüken.
- Mirza Haydar Duğlat. 2006. **Tarih-i Reşidî**. çev. Osman Karatay. İstanbul: Selenge Yayınları.
- Manghol-un Niuça Tobça'an (Yüan-Ch'ao Pi-Shi) **Moğolların Gizli Tarihi: I Tercüme**. 2010. çev. Ahmet Temir. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları [İlk Basım 1948]. [yazılışı 1240].
- Muhammad Mahdî Xân. 1960. **Sanglax A Persian Guide to the Turkish Language. Faksimile Text** with an Introduction and Indices by Sir Gerard

Clauson. London.

Mutçalı, Serdar. 2012. **Arapça-Türkçe Sözlük**. İstanbul: Dağarcık Yayınları.

Nadalyaev, Vladimir M., D. M. Nasilov, E. R. Tenişev, A. M. Şçerbak. 1969. **Drevnetyurkskiy Slovar'**. Leningrad: Izdat. Nauka, Leningradskoe Otd. (Akademiya Nauk SSSR. Institut Yazıkoznaniya).

Nizamüddin Şâmî. 1987. **Zafernâme**. Farsçadan çev. Necati Lugal. 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. [İlk Baskı: 1949]

Oral, Tanju. 1991. **Zafer-nâme-i Emîr Timur (Tercüme-i Zafer-Nâme)**. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ölmez, Mehmet. 2003. Çağataycadaki Eskicil Ögeler Üzerine. Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu. **Mustafa Canpolat Armağanı**. yay. Aysu Ata, Mehmet Ölmez. Ankara: Sanat Kitabevi: 135-142.

_____. 2007. **Tuwinischer Wortschatz mit alttürkischen und mongolischen Parallelen/Tuvacanın Sözcükleri Eski Türkçe ve Moğolca Denkleriyle**. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.

_____. 2010. **Dil Verileri Işığında soyurgal ve Kökeni**. Trans-Turkic Studies Festschrift in Honour of Marcel Erdal. **İstanbul: 167-175**.

Ölmez, Zühal Kargı. 1993. **Mahbûbü'l-Kulûb (İnceleme-Metin-Sözlük)**. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____. 1996. **Ebulgazi Bahadır Han Şecere-i Terâkime (Türkmenlerin Soykütüğü)**. Ankara: Simurg.

Ölmez, Zühal. 2003. **Şecere-i Türk'e Göre Moğol Boyları**. İstanbul: Kebikeç.

_____. 2007a. Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar. **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**. c. 5. s. 9: 173-219.

_____. 2007b. Mongolian Loanwords in the Classical Chagatay Period. **Türk Dilleri Araştırmaları 17. Festschrift in Honor of András J. E. Bodrogligeti**. Edited by Kurtuluş Öztöpe. İstanbul: 229-236.

_____. 2015. Ali Şir Nevâyî'nin Eserlerindeki Moğolca Sözcükler -II-. **Türk Dilleri Araştırmaları. Festschrift für Uwe Bläsing** Vol. 25. No.2: 183-206.

Özbayraktar, Aykut. 2017. Mahmud Târâbî İsyanı (1238). **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi**. Kış s. 84: 211-227.

Özgüdenli, Osman G. 2009. **Moğol İranında Gelenek ve Değişim Gâzân Han ve Reformları (1295-1304)**. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

- Özönder, F. Sema Barutçu. 1996. **‘Alî Şîr Nevâyî, Muḥākemetü’l-Luġateyn İki Dilin Muhakemesi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Pakalın, Mehmet Zeki. 1971. **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**. Cilt I-II-III. (2. bs.) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Pavet de Courteille, Abel. 1870. **El-Luġātu’n-Nevā’iyye ve’l-İstiḥādātu’l-Çaġata’iyye**. **Dictionnaire turk-oriental, destiné principalement à faciliter la lecture des ouvrages de Bâber, d’Aboul-Gâzi et de Mir-Ali-Chir-Nevâi**. Paris.
- Radloff, Wilhelm. 1960. **Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte, I-IV**. Mit einem Vorwort von Omeljan Pritsak. ’s-Gravenhage: Mouton & Co.
- Rahimi, Farhad. 2018. **Fethali Kaçar’ın Çaġatay Türkçesi Sözlüğü. Sözlük (Metin)- İnceleme- Dizin I-II**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ramstedt, G. J. 1935. **Kalmückisches Wörterbuch**. Helsinki: Lexica Societatis Fenno Ugricae.
- Rashīd al-Dīn Ṭabīb. 1971. **The Successors of Genghis Khan**. translated by John Andrew Boyle. New york, London: Columbia University Press.
- Reşîdüddin Fazlullah. 2013. **Câmiu’t-tevârih (İlhanlılar Kısım)**. Farsçadan çev. İsmail Aka, Mehmet Ersan, Ahmad Hesamipour Khelejanı. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Reşîdü’d-dîn Fazlullah. 2013. **Câmiu’t-tevârih (Selçuklu Devleti)**. Farsçadan çev. Erkan Göksu, H. Hüseyin Güneş. İstanbul: Selenge Yayınları. 2. bs.
- Reşîdü’d-dîn Fazlullâh-i Hemedanî (Reşîd et-Tabīb, öl. 718/1318). 1998-1999. **Jami’u’t-tawarikh. Compendium of Chronicles. A History of the Mongols**. İng. terc. W. M. Thackston, I-III. Harvard University.
- Räsänen, Martti. 1969. **Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türkssprachen**. Helsinki: Lexica Societatis Fenno-Ugricae XVII.
- Redhouse, Sir James W.. 2011. **A Turkish and English Lexicon/Kitâb-ı Ma’ânî-i Lehce**. Constantinople. [İlk Baskı: 1890]
- Röhrborn, Klaus. 2015. **Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Neubearbeitung. II. Nomina-Pronomina-Partikel**. Band 1: a-asvık. [Uygurca Sözlük. İslam Öncesi Orta Asya Türkçe Metinlerinin Dil Malzemesi. Yeniden düzenlenmiş baskı. I. İsimler-Zamirler-Edatlar. 1. Cilt: a-asvık]. Stuttgart: Steiner.
- Rybatzki, Volker. 2006. **Die Personennamen und Titel der mittelmongolischen Dokumente, eine lexikalische Untersuchung**. Helsinki: Publications of the Institute for Asian and African Studies 8.
- Sarıca, Bedri. 2014. **Çaġatayca-Farsça Manzûm Bir Lüġat-Nisâb-ı Türkî**. Ankara: Grafiker Yayınları.

- Sela, Ron. 2010. Zubdat al-athar: The Beginnings of the Shībanid State. **Islamic Central Asia, An Anthology of Historical Sources**. ed. Scott C. Levi, Ron Sela. Bloomington&Indianapolis: Indiana University Press: 203-208.
- Sharaf ud-din ‘Ali Yazdi. 1972. **Zafar-nama**. nşr. A. Urunbayev. Taşkent.
- Spuler, Bertold. 2011. **İran Moğolları Siyaset, İdare ve Kültür İlhanlılar Devri, 1220-1350**. çev. Cemal Köprülü. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Steingass, F. 2005. **A Comprehensive Persian-English Dictionary**. London. [İlk Baskı: 1892]
- _____. 1884. **Arabic-English Dictionary**. London.
- Şakirov, Kutlukhan, Adnan Aslan. 2014. **Timur’un Günlüğü. Alihan Töre Sağuni’nin Timur Tüzükleri çevirisinden**. İstanbul: İnsan Yayınları. [İlk baskı: 2010].
- Şerefüddin Ali Yezdî. 2013. **Emîr Timur (Zafernâme)**. çev. Ahsen Batur. İstanbul: Selenge Yayınları.
- Şeşen, Ramazan. 2017. **İslâm Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat. [İlk Baskı: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1985]
- Şeyh Süleymân Efendi-i Özbekî el-Buḥārî. 2003. **Luğat-i Çağatayî ve Türkî-i ‘Osmanî**. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları. c. 13. [İlk Baskı: rûmî 1298]
- Tacü’s-Selmânî. 1999. **Tarihnâme**. çev. İsmail Aka. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi. [İlk Baskı: 1988]
- Tekin, Talat. 1982. On the Structure of Altaic Echoic Verbs in {-KIrA}. **Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hung.** c. 36. s. 1-3: 503-513.
- _____. 1995. **Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler**. Ankara: Simurg Yayıncılık. [İlk baskı: Ana Türkçede Aslı Uzun Ünlüler. 1975]
- _____. 2003. **Orhon Türkçesi Grameri**. İstanbul: Kitap Matbaası. (Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 9.) [İlk Baskı: 2000]
- _____. 2013. **İrk Bitig Eski Uygurca Fal Kitabı**. yayıma hazırlayanlar Emine Yılmaz, Nurettin Demir. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Thackston, W. M. 1993. **Zahiruddin Muhammed Babur Mirza, Baburnama, Part One: Fergana and Transoxiana, Part Two: Kabul, Part Three: Hindustan, Chagatay Turkish Text with Abdul-Rahim Khankhanan’s Persian Translation**. Harvard University.
- The Secret History of the Mongols**. 2004. trans. Igor de Rachewiltz. I-II. Leiden: Brill.

[Togan], Ahmed Zeki Velidi. 1928. Kert mi Kurt mu? **Türkiyat Mecmuası**. C II: 392-396.

_____. 1981. **Umumî Türk Tarihine Giriş**. Cild I. En Eski Devirden 16. Asra Kadar. (3. bs.). İstanbul: Enderun Kitabevi.

Toparlı, Recep. 1992. **İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtin**. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Toparlı, Recep, M. Sadi Çögenli, Nevzat H. Yanık. 1999. **el-Kavânînü'l-Küllîye li Zabti'l-Lügati't-Türkiyye**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tuna, Osman Nedim. 1972. Osmanlıcada Moğolca Ödünç Kelimeler. **Türkiyat Mecmuası**. c. 17: 209-250.

Yağlı, Ali Rıza. 2014. Timurlu Devleti'nde Vezîrlar ve Vezîrlık Kurumu. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, Fikret. 2007. Kaşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü. Yüksek Lisans Tezi. YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zübdetü'l-Âsâr. the al-Biruni Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the Uzbek S.S.R. Tashkent. No: 608, No: 5368.

_____. the Library of the Leningrad Branch of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of the U.S.S.R. (LOIV). St Petersburg. No: D 104.

Web Kaynakları

www.archive.org.tr

www.islamansiklopedisi.org.tr

www.kamus.yek.gov.tr

www.kuran.diyaret.gov.tr

www.lugatim.com

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Sevim Erdem
Doğum Yeri-Tarihi: Tunceli - 12.07.1987
Adres: Yıldız Teknik Üniversitesi, Davutpaşa Kampüsü, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Esenler/İstanbul
E-posta Adresi: sevimerdem@hotmail.com

Öğrenim Durumu

Doktora	2013-2019	Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Doktora Programı
Yüksek Lisans (Tezli)	2009-2012	Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalı Tez: Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki Ortak Maddelerin Karşılaştırılması- Fiil
Yüksek Lisans (Tezsiz)	2008-2009	Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Lisans	2004-2008	Trakya Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yabancı Dil:

İngilizce (İyi), Almanca (Başlangıç), Rusça (Başlangıç)

İş Tecrübesi:

2013-devam ediyor Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

2012-2013 Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Araştırma Görevlisi.

Yayınlar:

Erdem Çiçek, Sevim, Kıpçak Sözlüklerindeki Moğolca Unsurlar, *TDAY-Belleten*, 2015-I: 49-98.

Erdem Çiçek, Sevim, Çağatayca Bir Vakâyinâme: Zübdetü'l Âsâr *Uluslararası Yılduz Türk Dili Çalıştayı Sempozyumu*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Ankara 2016: 173-191.

Kitap Tanıtımı:

Erdem Çiçek, Sevim, *Studia Turcologica Cracoviensia* 13. Materials for a Historical Dictionary of New Persian Loanwords in Old Anatolian and Ottoman Turkish from the 13th to the 16th Century. Marzanna Pomorska. Kraków 2013. 271 s. *TDAY-Belleten*, 2013-II: 271-273.

Erdem Çiçek, Sevim Life And Afterlife & Apocalyptic Concepts In The Altaic World Proceedings Of The 43Rd Annual Meeting Of The Permanent International Altaistic Conference (Piac) Château Pietersheim, Belgium, September, 3-8, 2000 Edited By Michael Knüppel and Aloïs Van Tongerloo Harrassowitz Verlag 2011, 163 s. *TDAY-Belleten*, 2011-II: 97-99.

Bildiriler:

Erdem Çiçek, Sevim, “Çağatayca Bir Vakâyinâme: Zübdetü'l-Âsâr” *Uluslararası Yılduz Türk Dili Sempozyumu*, Yıldız Teknik Üniversitesi, 25 April 2016.

Ölmez, Zühal; Erdem, Sevim, "Zübdetü'l-Âsâr Vakayinamesindeki Devlet Teşkilatı Terimleri" *Uluslararası Dil, Tarih ve Kültür Bağlamında Türklerde Devlet Yönetimi ve Algısı Sempozyumu*, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Oğuz-Türkmen Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Türk Dil Kurumu, 23-24 Ekim 2017.